

**ĦİLYETÜ'L-MÜLŪK**  
**(İNCELEME - TRANSKRİPSİYON - DİZİN)**

**Pamukkale Üniversitesi**

**Sosyal Bilimler Enstitüsü**

**Doktora Tezi**

**Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı**

**Ertuğrul KAYA**

**Danışman: Doç. Dr. Levent KURGUN**

**Şubat 2020**

**DENİZLİ**

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.



Ertuğrul KAYA

## ÖN SÖZ

İslam dünyasında Hz. Osman'ın Kur'an'ı istinsah ettirerek bir nüshasını Medine'ye, diğer nüshaları Kufe, Basra ve Şam'a göndermesi ile yazma eserlerin önünün açıldığı bilinmektedir. Bu zamanda ilk ürünler; Hadis-i Şerifler, Siyer-i Nebiler, şiirler, fıkıh ve ahlak kitapları olmuştur. Peygamberlerin güzel ahlaklarını anlatan kitaplardan sonra zamanla sultanların, meliklerin ahlakını yücelten kitaplar da yazılmaya başlanmıştır. Konumuz olan yazma eser tam da bu adladır: **Hilyetü'l-Mülük** yani "Yöneticilerin Güzel Özellikleri" anlamındadır.

Doktora çalışmamızda temel aldığımız eser, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde H.360 numarası ile kayıtlı olan **Hilyetü'l-Mülük** adlı eserdir. Çalışmamızın bundan sonraki kısımlarında HM olarak anılacak olan eser, *Ali İbn-i Şihab el-Hemedani'nin Zâhîretü'l-Mülük* adlı eserinin Farsçadan Osmanlı Türkçesine tercüme edilmiş bir nüshasıdır. **Zâhîretü'l-Mülük** çalışmamızın bundan sonraki kısımlarında ZM olarak geçecektir. Her iki eser ve yazarları hakkında çalışmamızın "Giriş" bölümünde ayrıntılı bilgi verilmiştir.

HM'nin tek nüshası olduğu için eserle ilgili karşılaştırma imkânı olmamıştır. Ancak diğer ZM tercümeleri incelenmiştir. Çalışmamızın "Ekler" kısmında bu eserlerden bazılarında ait tıpkıbasım örnekleri gösterilmiştir.

HM transkripsiyonunda, mütercimden kaynaklandığını düşündüğümüz yazım yanlışları, ilgili sayfanın dipnot kısmında doğrusuyla birlikte yazılmıştır.

Doktora çalışmamızda kaynak metin olarak incelediğimiz HM, **\_KRGN\_Transkripsiyon** fontu ile transkripsiyon edilmiştir. Çalışmamızın sadece Transkripsiyon bölümünde değil, Giriş, İnceleme ve Sonuç bölümlerinde de metin transkripsiyonundan sözcük ve ek düzeyinde çok sayıda örnek verilmiş olduğundan yazımda bir bütünlük oluşturmak ve font karışıklığına sebep olmamak için aynı font çalışmamızın genelinde kullanılmıştır.

Çalışmamızın dizininde, madde başı sözcüklerin sözlük anlamları da verilmiş olup 17. yy. Osmanlı Türkçesinin söz varlığının tespiti ve benzer çalışmalara katkı sağlanması amaçlanmıştır. Ayrıca sözcüklerin hangi dilden alınmış oldukları da madde başlarında belirtilmiştir. Madde başları, transkripsiyon

harfleri ile gösterilerek alfabetik sıraya göre dizilmiştir. Dizinde; (a, ā), (d, d'), (g, ğ), (h, ħ, ĥ), (i, ĩ), (k, ḳ), (s, ś, š), (t, t'), (u, ū), (z, ž, ź) harfleri tek harf grubu oluşturacak şekilde alfabetik sıraya uygun olarak sıralandı. Bu sıralama, mevcut dizin programlarının elverişsizliği yüzünden (el ile) manuel olarak yapılmıştır.

Dizin bölümünde özel isimler, transkripsiyon bölümünde oldukları şekli ile küçük harfler ile gösterildi. Madde başında tüm özel isimler (öz. is.) kısaltması ile belirtildi. Kişi isimlerinin dışında kalan yer adı ve eser adları ayrıca ( Yer adı, Eser adı) şeklinde açıklama olarak verildi.

Çalışmamızın büyük kısmını, HM'nin transkripsiyonu ve dizini oluşturmaktadır. Bu tür çalışmaların ortak zorluğu, çalışma sırasında harcanan zamanın uzunluğudur. Bu süreçte, değerli zamanlarını ve yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer hocam Doç. Dr. Levent Kurgun'a çok teşekkür ederim. Tez çalışmamız boyunca değerli bilgileri ve önerileri ile çalışmamıza katkı sağlayan sayın Prof. Dr. Turgut Tok ve sayın Prof. Dr. Bedri Sarıca hocalarıma ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Derslerini aldığım, türlü vesilelerle bilgilerine başvurduğum tüm bölüm hocalarıma teşekkür ederim. Yazma eser taleplerimde yardımlarını esirgemeyen Topkapı Sarayı Müzesi, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi, Amasya Beyazıt Kütüphanesi ilgili birimlerinde yardımlarını gördüğüm personellere de teşekkür ederim.

Uzun ve yoğun tez çalışma sürecimde manevi desteklerini gördüğüm sevgili aileme, eşime gösterdikleri anlayış ve sabırdan dolayı çok teşekkür ederim.

***Hilyetü'l-Müluk (İnceleme-Transkripsiyon-Dizin)*** başlıklı doktora çalışmamızın bilim dünyasının ilgili dallarında ilgi görmesini ve yararlı olmasını diliyorum.

**Ertuğrul KAYA**  
**Denizli, 2020**

## ÖZET

### ĦİLYETÜ'L-MÜLÜK (İNCELEME-TRANSKRİPSİYON-DİZİN)

Kaya, Ertuğrul

Doktora Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Levent KURGUN

Şubat 2020, 786 (+ xii) Sayfa

**Osmanlı Türkçesinin klasik devri, Türk dilinin yazılı kaynaklar açısından zengin olduğu bir zaman dilimidir. Bu devirde hem manzum hem de mensur pek çok eser yazılmıştır. Doktora tez çalışmamız 17. yy. Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir siyasetname olan Ħilyetü'l-Mülük'tur.**

**İnceleme konumuz Ħilyetü'l-Mülük, yazıldığı dönemin standartlaşmış dil özelliklerini göstermekle birlikte kendinden önceki devirlere ait dil özellikleri de göstermektedir. 17. yy.'ın ilk yarısında tercüme edilmiş Ħilyetü'l-Mülük, sözcük ve ek düzeyinde ikili, yer yer ikiden fazla kullanımların tespit edilmiş olmasıyla Osmanlı Türkçesinin yazımda ve dil kullanımında henüz tam anlamıyla bir standartlaşmanın görülmediği bir örneğidir.**

**Çalışmamızın giriş bölümü, el yazması eser ve yazarı hakkında verilen detaylı bilgiyi içermektedir. Dil incelememiz, devrin genel dil özelliklerinden ziyade metnin dil özelliklerini örneklendirmektedir. Çalışmamızın büyük kısmı transkripsiyon ve dizinden oluşmaktadır. Ekler kısmında, çalışmamızda yararlandığımız el yazmalarının örnek bazı tıpkıbasımları ilave edilmiştir.**

**Anahtar Kelimeler:** Hilyetü'l-Müluk, Osmanlı Türkçesi, 17. yüzyıl, el yazması, ahlak, siyasetname

## **ABSTRACT**

### **HILYETU'L-MULUK (ANALYSIS-TRANSCRIPTION-INDEX)**

Kaya, Ertugrul

Doctoral Thesis

Turkish Language and Literature Department

Adviser of Thesis: Associate Professor, Levent Kurgun

February 2020, 786 (+ xii) Pages

**The classical period of Ottoman Turkish is a period in which Turkish language had rich written sources. In this period many books were written both verse and prose. Our doctoral thesis is Hilyetu'l-Muluk which is a politics book were written in Ottoman Turkish of 17th century.**

**The topic of our research is Hilyetu'l-Muluk which had the language features of the previous periods of it and standard language features of the period it were written in. Hilyetu'l-Muluk, which was translated in the first half of the 17th century is an example of Ottoman Turkish in terms of writing and language usage which has not yet fully seen a standardization since more than two usages have been identified at the word and annex levels.**

**The introductory part of our study contains detailed information about the manuscript and its writer. Our language analysis exemplifies the language features of the text rather than general language features of the period. The large part of our study consists of transcription and index. In the appendix, some sample prints of the manuscripts we used in our study are added.**

**Keywords** : Hilyetu'l-Muluk, Ottoman Turkish, 17th century, manuscript, etic, politics

## İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ .....	i
ÖZET .....	iii
ABSTRACT .....	iv
İÇİNDEKİLER .....	v
TABLolar DİZİNİ .....	x
KISALTMALAR DİZİNİ .....	xi
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ .....	xii
GİRİŞ .....	1
Zaḥîretü'l-Mülük .....	4
Ali ibn-i Şihab el-Hemedani .....	9
Hilyetü'l-Mülük .....	12
Muhammed bin Hüseyin .....	21
Eserin Yazıldığı Devrin Siyasi Özellikleri .....	25

## BİRİNCİ BÖLÜM

### İNCELEME

1.1. Yazım Özellikleri .....	27
1.1.1. Ünlülerin Yazımı .....	29
1.1.1.1. /a/ .....	29
1.1.1.2. /e/ .....	29
1.1.1.3. /ı/, /i/ .....	30
1.1.1.4. /o/, /ö/, /u/, /ü/ .....	30
1.1.2. Ünsüzlerin Yazımı .....	30
1.1.2.1. /ç/, /c/ .....	30
1.1.2.2. /t/, /d/, /t'/ .....	31
1.1.2.3. /p/, /b/ .....	31
1.1.2.4. Hemze .....	32
1.1.2.5. Art Damak N'si .....	32
1.1.3. Yazım Yanlışları .....	33
1.2. Ses Bilgisi .....	34
1.2.1. Ünlüler .....	34
1.2.1.1. Uzun Ünlüler .....	34
1.2.1.2. Ünlü Değişmeleri .....	34

1.2.1.2.1. /i/ > /e/ .....	34
1.2.1.2.2. /o/ > /a/ .....	34
1.2.1.2.3. /ı/, /i/ > /u/, /ü/ .....	35
1.2.1.2.4. /u/, /ü/ > /ı/, /i/ .....	35
1.2.1.3. Ünlü Uyumları .....	35
1.2.1.3.1. Kalınlık-İncelik Uyumları .....	35
1.2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumları .....	35
1.2.1.4. Ünlü Düşmesi.....	36
1.2.1.5. Ünlü Türemesi.....	37
1.2.2. Ünsüzler .....	37
1.2.2.1. Ünsüz Değişimleri .....	37
1.2.2.1.1. /p/ > /b/.....	37
1.2.2.1.2. /t/ > /d/.....	37
1.2.2.1.3. /k/ > /ğ/ .....	38
1.2.2.1.4. /k/ > /h/ .....	39
1.2.2.1.5. /ğ/ > /v/ .....	39
1.2.2.1.6 /Hemze/ > /y/.....	39
1.2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi .....	39
1.2.2.2.1. Yumuşak Sıradan Ünsüz Benzeşmesi .....	39
1.2.2.2.2. Sert Sıradan Ünsüz Benzeşmesi .....	39
1.2.2.3. Ünsüz İkizleşmesi .....	40
1.2.2.4. Ünsüz Düşmesi .....	40
1.2.2.4.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi .....	40
1.2.2.4.1.1. /y-/ > /ø/ .....	40
1.2.2.4.2. Sözcük Tabanlarının Son Seslerinde Ünsüz Düşmesi .....	41
1.2.2.4.2.1. /-k/ > /ø/ .....	41
1.3. Şekil Bilgisi .....	42
1.3.1. İsimler.....	42
1.3.1.1. İsim Çekim Ekleri .....	42
1.3.1.1.1. Çokluk Eki .....	42
1.3.1.1.2. İsim Hal Ekleri .....	42
1.3.1.1.2.1. Yapma Hali ( Akkuzatif ) .....	42
1.3.1.1.2.2. Yaklaşma Hali ( Datif ).....	43
1.3.1.1.2.3. Bulunma Hali ( Lokatif ) .....	43
1.3.1.1.2.4. Uzaklaşma Hali ( Ablatif ) .....	43
1.3.1.1.2.5. İlgî Hali ( Genitif ) .....	43
1.3.1.1.2.6. Vasıta Hali ( Instrumental ) .....	44



1.3.1.1.2.7. Eşitlik Hali ( Ekvatif ) .....	44
1.3.1.1.2.8. Yön Gösterme Hali ( Direktif ) .....	44
1.3.1.1.3. İyelik Ekleri .....	45
1.3.1.1.4. Aitlik Eki .....	46
1.3.1.1.5. Soru Eki .....	46
1.3.1.2. İsim Yapım Ekleri .....	47
1.3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri .....	47
1.3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri .....	50
1.3.2. Zamirler .....	52
1.3.2.1. Şahıs Zamirleri .....	52
1.3.2.2. İşaret Zamirleri .....	53
1.3.2.3. Dönüştürme Zamirleri .....	54
1.3.2.4. Belirsizlik Zamirleri .....	54
1.3.2.5. Soru Zamirleri .....	56
1.3.3. Sıfatlar .....	57
1.3.3.1. Niteleme Sıfatları .....	57
1.3.3.2. Belirtme sıfatları .....	57
1.3.3.2.1. İşaret sıfatları .....	57
1.3.3.2.2. Sayı sıfatları .....	58
1.3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları .....	58
1.3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları .....	58
1.3.3.2.2.3. Kesir Sayı Sıfatları .....	58
1.3.3.2.3. Soru Sıfatları .....	59
1.3.3.2.4. Belirsizlik sıfatları .....	59
1.3.4. Zarflar .....	61
1.3.4.1. Zaman Zarfları .....	61
1.3.4.2. Yer ve Yön zarfları .....	61
1.3.4.3. Miktar Zarfları .....	62
1.3.4.4. Hâl Zarfları .....	62
1.3.4.5. Soru Zarfları .....	63
1.3.5. Edatlar .....	64
1.3.5.1. Çekim Edatları .....	64
1.3.5.2. Bağlama Edatları .....	67
1.3.5.3. Kuvvetlendirme Edatları .....	71
1.3.5.4. Karşılaştırma-Denkleştirme Edatları .....	73
1.3.5.5. Soru Edatları .....	74
1.3.5.6. Çağırma-Hitap Edatları .....	75

1.3.5.7. Cevap Edatları .....	76
1.3.5.8. Ünleme Edatları .....	76
1.3.5.9. Gösterme Edatları .....	78
1.3.5.10. Tekerrür Edatları .....	78
1.3.6. Fiiller .....	79
1.3.6.1. Fiil Çekim Ekleri .....	79
1.3.6.1.1. Şahıs Ekleri.....	79
1.3.6.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri.....	79
1.3.6.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri.....	80
1.3.6.1.1.3. Emir Kipindeki Şahıs Ekleri.....	81
1.3.6.1.2. Şekil ve Zaman Ekleri .....	83
1.3.6.1.2.1. Bildirme Kipleri.....	83
1.3.6.1.2.1.1. Geniş Zaman Kipi .....	83
1.3.6.1.2.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman Kipi .....	83
1.3.6.1.2.1.3. Görülen Geçmiş Zaman Kipi .....	83
1.3.6.1.2.1.4. Şimdiki Zaman Kipi.....	84
1.3.6.1.2.1.5. Gelecek Zaman Kipi .....	85
1.3.6.1.2.2. Tasarlama Kipleri.....	86
1.3.6.1.2.2.1. İstek Kipi.....	86
1.3.6.1.2.2.2. Emir Kipi .....	87
1.3.6.1.2.2.3. Dilek-Şart Kipi.....	87
1.3.6.1.2.2.4. Gereklilik Kipi.....	87
1.3.6.1.2.3. Birleşik Kipli Filler.....	88
1.3.6.1.2.3.1. Birleşik Kipli Fiillerin Hikayesi .....	88
1.3.6.1.2.3.2. Birleşik Kipli Fiillerin Rivayeti .....	89
1.3.6.1.2.3.3. Birleşik Kipli Fiillerin Şartı .....	89
1.3.6.1.3. Soru Eki .....	89
1.3.6.2. Fiil Yapım Ekleri .....	89
1.3.6.2.1. Fiilden Fiil Yapan Yapım Ekleri .....	89
1.3.6.2.2. İsimden Fiil Yapan Yapım Ekleri .....	91
1.3.7. Ek-Fiiller .....	93
1.3.8. Fiilimsiler .....	96
1.3.8.1. İsim-Fiiller ( İnfinitif ).....	96
1.3.8.2. Sıfat-Fiiller ( Partisip ).....	97
1.3.8.3. Zarf-Fiiller ( Gerundium ).....	98
1.3.9. Birleşik Sözcükler .....	103
1.3.9.1. Birleşik İsimler .....	103

1.3.9.2. Birleşik Fiiller .....	103
1.3.9.2.1. Fiil + Fiil.....	103
1.3.9.2.2. İsim + Fiil.....	104
1.3.10. Söz Varlığı .....	107

## İKİNCİ BÖLÜM

### TRANSKRİPSİYON

2.1. Hilyetü'l-Mülük'un Transkripsiyonu .....	109
SONUÇ .....	478
KAYNAKLAR .....	485
EK: TIPKIBASIM ÖRNEKLERİ .....	492
DİZİN .....	518
ÖZ GEÇMİŞ.....	792

## TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Żaĥretü'l-Mülük Nüşaları .....	6
Tablo 2. Żaĥretü'l-Mülük Tercümeleri ve Nüşaları.....	8

## KISALTMALAR DİZİNİ

Ar.	Arapça
Bk.	Bakınız
b.	bin
C	Cilt
çev.	Çeviren
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
ET	Eski Türkçe
Far.	Farsça
h	Haşiye
h.	Hicri
haz.	Hazırlayan
HM	Ĥilyetü'l-Mülük
İbr.	İbranice
İt.	İtalyanca
Küt.	Kütüphane
m.	Miladi
Mac.	Macarca
No.	Numara
OT	Orta Türkçe
ÖTT	Ölçünlü Türkiye Türkçesi
Peh.	Pehlevice
r	<i>recto a yüzü</i>
S	Sayı
s.	sayfa
Sür.	Süryanice
T.	Türkçe
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TSMK	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
vd.	ve diğerleri
vr.	Varak
yay.	Yayınlayan
Yun.	Yunanca
ZM	Zaĥretü'l-Mülük
{s.a.v.}	šalla'llāhū Őaleyhi ve's-sellem
{r.a.}	rad'ıya'llāhū Őanh / Őanha
{a.s.}	Öaleyhi's-selām / Őaleyhüme's-selām

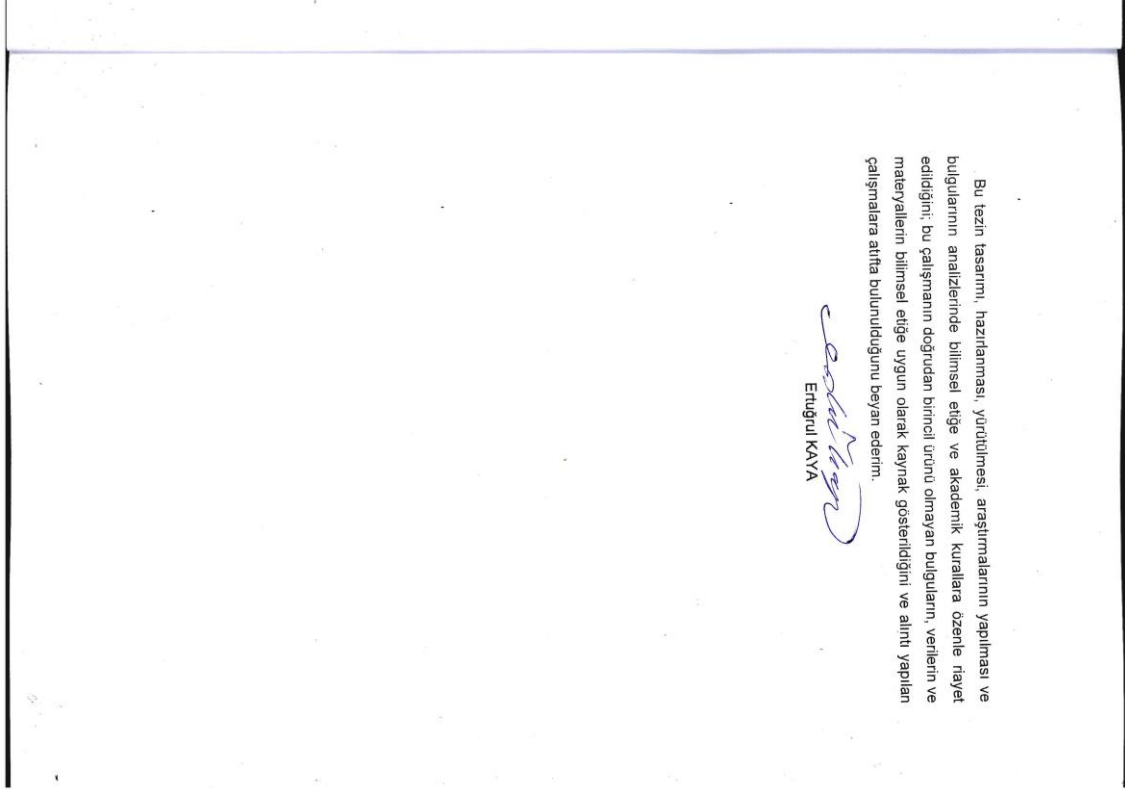
## TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا, آ, إ, إ	ā, a, e, ı, i
ء	ø
ب	b, p
پ	p
ت	t
ث	š
ج	c, ç
ح	ç
خ	ħ
د	đ
ذ	ž
ر	r
ز	z
س	j
ش	s
ص	š
ض	š
ط	đ, ž
ظ	ž
ق	ø
ك	ğ
گ	f
گ	ķ
گ	g, k, ŋ
ل	l
م	m
ن	n
و	v / o, ö, u, ü, ū
ه	h / a, e
ي	y / ā, ı, i, j

## GİRİŞ

Günümüz Standart Türkiye Türkçesinin (Ölçünlü Türkiye Türkçesi) dilbilgisi kuralları, Batı Türkçesi diye adlandırdığımız dönem içerisinde en geniş zaman dilimi ile varlığını sürdürmüş olan Osmanlı Türkçesi içerisinde gelişerek oluşmuştur. Eski Anadolu Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki bu geniş ve yazınsal açıdan hareketli dönemin yazma ürünlerinin kendisinden önceki eserlerle karşılaştırılarak incelenmesi, dilimizdeki değişimleri ve gelişmeleri tespit etmekte yararlı olacaktır.

İnceleme konumuz olan *Hilyetü'l-Mülük*, *Ali İbn-i Şihab el-Hemedanî*'nin ahlak, siyaset ve din konularında Farsça yazılmış *Zaḥîretü'l-Mülük* adlı ünlü eserinin h.1052/1642 yılında Osmanlı Türkçesine yapılmış son çevirisidir. *Muhammed bin Hüseyin*, yaptığı tercümeyle ilave olarak peygamberin, evlatlarının, eşlerinin, ayrıca sahabenin ve dört halifenin hayatlarını da anlatan iki bölüm daha eklemiştir. Böylelikle on bölümden oluşan ZM'yi on iki bölüm olacak şekilde düzenleyerek ilaveli bir tercüme eser meydana getirmiştir. HM'de ayrıca [24ah]'de 17 satır, [26ah]'de 8 satır, [47bh]'de 61 satır, [48ah]'de 63 satır, [48bh]'de 48 satır, [52ah]'de 7 satır, [75bh]'de 55 satır, [76ah]'de 65 satır, [76bh]'de 66 satır, [77ah]'de 61 satır, [77bh]'de 64 satır, [78ah]'de 65 satır, [78bh]'de 66 satır, [79ah]'de 66 satır, [79bh]'de 64 satır, [80ah]'de 63 satır, [80bh]'de 64 satır, [81ah]'de 60 satır, [81bh]'de 61 satır, [82ah]'de 61 satır, [82bh]'de 60 satır, [83ah]'de 64 satır, [83bh]'de 65 satır, [84ah]'de 65 satır, [84bh]'de 61 satır, [85ah]'de 61 satır, [85bh]'de 61 satır, [86ah]'de 61 satır, [86bh]'de 57 satır, [87ah]'de 63 satır, [87bh]'de 57 satır, [88ah]'de 57 satır, [88bh]'de 64 satır, [89ah]'de 63 satır, [89bh]'de 60 satır, [90ah]'de 57 satır, [90bh]'de 60 satır haşiyeye bulunmaktadır. Bu haşiyelerden [24ah], [26ah], [52ah] hariç diğer haşiyeler, (b) varlığında üst bo



Bu tezrin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birinci ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunduğunu beyan ederim.

  
Ertuğrul KAYA

şluk, sağ boşluk, alt boşluk; (a) varağında ise üst boşluk, sol boşluk, alt boşluk şeklinde yazılmıştır. [75bh] ile [90ah] arasındaki haşiyeler yaldızlı çerçeve içine alınmıştır. Haşiyeler metnin diğer bölümleri ile aynı hatla aynı yazar tarafından yazılmıştır.

İnceleme konusu olarak HM'yi seçmemizde, yukarıda değindiğimiz mütercimim ilave ettiği iki bölüm ve varak numaralarını verdiğimiz haşiyeler belirleyici olmuştur. HM bu yönü ile diğer ZM tercümelerinden farklılık göstermektedir. HM'nin söz varlığı yine bu açılardan diğer tercümelerde olduğundan daha yoğundur. Çalışmamızın "Dizin" bölümüne bu amaçla haşiyeler kısımları da dahil edilmiştir. Tüm bu özellikleri ile HM bağımsız bir eser görünümündedir.

Meliklerin ahlak ve siyasi erk açısından güçlenmelerini amaçlayan eser, geçmişte yaşamış din ve siyaset adamlarının yaşanmış hikayelerinden örnekler verecek şekilde kaleme alınmıştır. Siyaset ve ahlak, benzer eserlerde de hep bir arada ele alınmıştır.

Ahlak, toplum içinde bireylerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kurallarıdır. İslamiyet'te ahlak kuralları ile dinî kurallar birbiri ile uyumlu olduğundan, ahlak konusunda yazılan eserlerde, Kur'an-ı Kerim'den ve



hadislerden alıntılar yapılmakta ve geçmiş peygamberlerin, halifelerin, hükümdarların örnek davranışları hikaye edilmektedir.

Siyasetname adıyla bilinen bu eserler, çoğunlukla dinî kaynaklara ve deneyimlere dayanır. Bunlar genellikle adaletin öneminden, devlet idaresinden, yöneticilerin halkına ve bürokratlara karşı tutum ve davranışlarından söz ederler.

Adalıoğlu (2004:17), siyasetnamelerle ilgili makalesinde şu ifadeler yer verir:

*Siyasetnameler, İslam dünyasında VIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yazılmaya başlanan eserlerdir. Müslümanlar Fars, Hint ve Grek kültürleri ile temasa geçtikleri dönemlerde, kendilerinden farklı birikimleri olan bu kültürlerin tecrübe ve bilgi birikimlerinden yararlanmışlardır. Farsça, Hintçe, Sanskritçe, Yunanca, Süryanice, Nebati dili ve İbraniceden Arapçaya yapılan tercümelemlerle kadim kültürlerle ait bilgi birikimleri İslam kültürüne aktarılıp, Müslüman bilginler tarafından kullanılmıştır. Tarih ve siyasetname yazarları, başta Fars tarih ve siyaset geleneği olmak üzere Hint hikmetinden ve Yunan filozoflarının ideal devlet düşüncesine dair sözlerinden esinlenmişlerdir. Siyasetnamelerin klasik kaynaklarını, bir anlamda İran krallarının hayat hikayelerini anlatan Hudayname, Ayinname gibi eserlerle, Abbasilerin ilk devirlerinde idarecilik görevi yapan Bermekiler ve İbnü'l-Mukaffa gibi Fars kökenli devlet adamlarının eserleri ve tecrübeleri; Nuşirevan, Hüsrev Perviz, Behram Gur, Büzürgmihir gibi idarecilerin, siyaset sanatı ve ahlakına dair hikmetli sözleri; Hint filozof ve krallarının siyasi tecrübeleri ile Sokrates, Platon ve Aristoteles gibi Yunan filozoflarının; Galen ve Hipokrat gibi tabiplerin ve başta Büyük İskender olmak üzere Rum krallarının ve devlet adamlarının siyasi tecrübelerini içeren bilgiler ve sözlerin oluşturduğunu söyleyebiliriz. Bununla birlikte İslam öncesi Arap krallarının hikayeleri ve siyasi tecrübeleri ile Uzakdoğu Çin kültürüne mensup filozof ve hükümdarların siyasete dair kuralları ve uygulamaları da siyasetnamelerin klasik kaynakları arasında zikredilmelidir. O devirde mevcut olan bu malzemeler, Müslüman bilginler tarafından İslami anlayışla sentezlenerek siyasetname türü eserlerin ilk kaynaklarını oluşturmuş; siyasetnamelerdeki siyaset sanatı ve yönetim anlayışı üzerinde hissedilebilir derecede etkili olmuştur.*

Bir siyasetname olarak HM'nin 1642 yılında tercüme edilerek Sultan I. İbrahim'e sunulmuş olması yazıldığı devirde siyasetnamelere önem verildiğini göstermektedir. HM, dinî konularla zenginleştirilmiş, konu alanı geniş yelpazeli bir siyasetnamedir. HM, okuruna dinî, tarihî olayları, konuyla ilgili önemli kişiliklerin deneyimleri üzerinden aktararak yönetimde başarının nasıl

sağlanacağını dolaylı olarak anlatır. İçeriğinde yer alan bolca ayet ve hadislerden dolayı HM'nin dilinde Arapçanın etkisi açıkça görülür.

17. yüzyılın ilk yarısında yazılan HM, Osmanlı Türkçesinin klasik devrine ait bir eserdir. Osmanlı Türkçesinin klasik devrinde görülen süslü bir anlatımın olması, uzun terkiplerin bulunması, düzyazı içerisinde sıkça nazım örneklerinin verilmesi HM'de mevcuttur. Doktora çalışmamızda transkripsiyonunu ve incelemesini yaptığımız HM, Osmanlı Türkçesinin klasik devir dil özelliklerini yansıtmakla birlikte Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerini de sürdüren bir metin olmasıyla dikkat çekicidir. HM'nin yazıldığı döneme bakılarak kullanımdan düşmüş olması beklenen EAT devri dil özelliklerinin HM'de henüz kullanımda olduğu görülür. Çalışmamızın "İnceleme" bölümünde ek ve sözcük düzeyinde ayrıntılı örnekler verilmiştir.

### **Zaḥjretü'l-Mülük**

*Zaḥjretü'l-Mülük*, *Ali İbn-i Şihab el-Hemedanî*'nin Farsça siyasetname tarzındaki en önemli eseridir. Çalışmamızda yararlandığımız ZM nüshası, Amasya Beyazıt Kütüphanesinde 05ba600 numarası ile kayıtlı eserdir. Eser 189 varak olup 22 satır ile yazılmıştır. Eser üzerinde sonradan yazılmış olan [189a]'da (192) ve [189b]'de (١٩١) ibareleriyle varak numarası belirtilmiş olsa da eserin [1a] zahriye bölümünden sonraki mihrabiyesiz serlevhası [1b]'de besmele ile başlamakta, (01)'de hamdele ile devam etmekte ve [189b] (22)'deki *temme kitāb-ı zaḥjretü'l-mülük* ifadesi ile bitmektedir. Kitapta devre ait bir mühür bulunmamaktadır.

ZM, Osmanlı Türkçesine ilk olarak *Gelibolulu Muslihiddin Mustafa Süruri* (897/1491-969/1561) tarafından tercüme edilmiştir. Tercüme, TSMK, Revan Köşkü, No.403 ile Mehmed Reşad ve Tiryal Hanım No. 922'de kayıtlıdır.

*Süruri*'nin hayatına da değindiği yazısında Güleç (2001), *Süruri* ile ilgili şunlara değinir:

*Süruri'nin hocalığına tayin edildiği Şehzade Mustafa, Kanuni'nin en büyük oğlu idi. Halk ve askerler tarafından sevilen, yiğit, alim ve şair bir şehzadeydi. Süruri, etrafına seçme fikir adamlarını toplayan edebiyat ve ilme karşı büyük alaka gösteren şehzadede gördüğü yetenek üzere onun edebiyatı öğrenmesi için çok çalıştı ve yine onun için muhtelif eserler kaleme aldı. Süruri, geleceğin padişahının vazifesini bilen ve adalet duygularıyla donanmış, yurdunu ve halkını candan seven bir adam olarak yetişmesini istediği için ona güzel ahlaktan ve iyi idare etmenin inceliklerinden bahseden mühim bir eser yazıp takdim etmeyi düşünmüştü. Fakat böyle bir kitabı telif etmenin bazı sakıncaları olabilirdi. Onun için kendinden öncekilerin yazdığı konu ile ilgili bir kitabı tercüme etmek en iyisiydi. Hemedanlı Ali b. Şihabüddin oğlu Ali'nin *Zahîretü'l-Mülük*'u tercüme etmek için ideal bir kitap idi. Şehzade onu *Süruri*'ye gösterdiğinde ondan herkesin yararlanması için tercüme etmesini istemişti. Süruri bu eseri iki ay gibi kısa bir zamanda tercüme etti. Ayrıca 958'de Amasya'da tamamladığı *Gülistan Şerhi*'ni şehzade adına telif etti.*

HM [2a] (11-15)'te ***zahîretü'l-mülük*** nâm bir kitâb lisân-ı fârisîde on bâb üzre terķim ü imlâ vü taħrîr ü inşâ kılmış ki *Öarâ-yis-i elfâzi zıver-i işârât u Öibârât ile ârâste vü şevâhid-i kelimâtı ħilye-i istiÖarât u kinâyât ile pîrâste dîbâcesinden ħâtimesine degin eħâdiş-i şerîfe ile müzeyyen ve cā-be-cā pend ü neşâyiħ ve rivâyât u menkûlât ile mülevven* ifadesinden ZM'nin on bölümden oluştuğu ve başından sonuna kadar hadis-i şeriflerin yer aldığı belirtilmektedir.

ZM'nin Amasya Beyazıt Kütüphanesinde 05ba600 numarası ile kayıtlı nüshasına göre bölümleri, varak ve satır numaraları şu şekildedir: ***bâb-ı evvel*** der *şerâyiħ-i aħkâm-ı ħmân ve levâzım-ı kemâl* [2b] (02), ***bâb-ı düvüm*** der *edâ-yı ħuķūķ-ı Öubūdiyyet* [13b] (08), ***bâb-ı sivüm*** der *mekârim-i aħlâķ ve ħüsn-i ħulķ ve vücūb-ı temessük* [38b] (15), ***bâb-ı çehârüm*** der *ħuķūķ-ı vâlideyn ü zevce vü zevc ü evlâd u Öubeyd ü eķârib* [48a] (15), ***bâb-ı pencüm*** der *aħkâm-ı vilâyet ü saltanat u emâret ve ħuķūķ-ı reÖâyâ ve şerâyiħ-i ħükümet ve ħaħar-ı Öuhde ân ve vücūb-ı Öadl u iħsân* [64b] (12), ***bâb-ı şeşüm*** der *şerħ-i saltanat-ı maÖnevħ ve esrâr-ı ħilâfet-i insânħ* [86b] (01), ***bâb-ı heftüm*** der *beyân-ı vücūb-ı emr-i*

*ma'ŕuf ve nehy-i münker fezāyil ü Őerāyit' ü adāb ān ve beyān-ı tefāŕil* [101b] (17), *bāb-ı heŕtüm der beyān-ı fażilet-i Őükr* [122a] (06), *bāb-ı nühüm der beyān-ı Őabr ve haķikat ān ve zıkr-i tefāŕil-i maķām-ı Őabr u Őükr ve ihtilāf-ı Őulemā der tercĕh ü tafŕil* [148b] (06), *bāb-ı dehüm der meżemmet-i kibr ü ğażab ve fażilet-i tevāzuŐ u Őafv* [168b] (15).

ZM, (Amritsar 1321/1903; Lahor 1323/1905) ve Seyyid Mahmud-i Envari tarafından neŕredilmiŕtir (Tebriz 1358 hŕ./1979).

Ayrıca, Yılmaz (2003:25-31) *Ħilyetü'l-Mülük*'tan da yararlanarak, ZM'yi ÖTT'ye sadeleŕtirerek aktarmıŕtır. Yılmaz (2003), ZM'yi dil incelemesi, transkripsiyon ve herhangi bir edisyon olmaksızın sadece eser içindeki çokça yer alan hadisleri vurgulamak ve bu hadislerin tahrici amacıyla çalıŕmasını Őekillendirmiŕtir. ÖTT'ye yapılan bu sadeleŕtirilmiŕ çevirinin ana omurgasının ZM ve ierisindeki hadisler olduğu ve *Osmanlı Hadis Araŕtırmaları Projesi* çerçevesinde bu çalıŕma içinde bulunduğu, yazarın kendisi tarafından belirtilmektedir. Bu sebeple HM'nin mütercimi *Muhammed bin Hüseyin* tarafından ilave edilen iki bölüm, bu çalıŕmada son iki bölüm olacak Şekilde yeri deėiŕtirilmiŕ ve HM'de yer alan haŕiye bölümleri de bu serbest çevirinin dıŕında bırakılmıŕtır.

ZM ve tercümelerinin nüshaları Şunlardır:

**Tablo 1. Żahĕretü'l-Mülük Nüshaları**

	Eser adı	Yazar / Müstensih	Yeri	Kayıt nu.	Telif yılı	Varak	Satır
1	żahĕretü'l-mülük	el-Emir el-Kebir Ali b. Şihab ed-din Hasan el-Hemedani	Amasya Beyazıt Küt.	05 Ba 600	-	189	22
2	żahĕretü'l-mülük	el-Emir el-Kebir Ali b. Şihab ed-din Hasan el-Hemedani	Ankara Milli Kütüphanes Yazmalar Koleksiyonu	06 Mil Yz. A 8442	-	182	19

3	ẓaḥġretü'l-mülük	Ali b. Şihab ed-din Hasan el- Hemedani	Kayseri Raşid Efendi Eski Eserler Küt.	1136	-	1b- 236 a	15
4	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Emir el-Kebir Ali b. Hasan el- Hemedani	Ankara Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu	06 Mil Yz. A 650	h.980 / 1573	172	19
5	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. Fatih	3492	1098	172	-
6	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. Fatih	3493	836	176	17
7	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. Fatih	3494	-	167	15
8	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. H. Hüsnü Paşa	00651	888	152	17
9	ẓaḥġretü'l-mülük	Ali b. Şihabüddin Hemedani	Süleymaniye Küt. Reisu'l- Küttab	00797	-	268	15
10	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed/ Muhammed Resul	Süleymaniye Küt. Ayasofya	02871	-	233	15
11	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. Ayasofya	02872	863	218	17
12	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Süleymaniye Küt. Ayasofya	02873-001	-	1- 258	17
13	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Emir el-Kebir Ali b. Şihab ed-din Hasan el- Hemedani	Manisa İl Halk Küt.	45 Hk 1484	786 / 1314- 1384	273	15
14	ẓaḥġretü'l-mülük	Ali b. Şihab ed-din Hasan el- Hemedani	Konya Bölge Yazma Eserler Küt. / Malatya Darende İlçe Halk Küt.	44 Dar 63	-	187	21
15	ẓaḥġretü'l-mülük	Seyyid Ali b. Şehabeddin el- Hemedani	Kütahya Vahid Paşa İl Halk Küt.	43 Va 1497	-	230	13
16	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Emir el-Kebir Ali b. Şihab ed-din Hasan el- Hemedani/ Maksud Tusteri	Balıkesir İl Halk Küt.	10 Hk 1147	-	-	-
17	ẓaḥġretü'l-mülük	el-Hemedani Ali b. Hasan b. Muhammed	Nuruosmaniye	03888-001	-	1- 172	19
18	hāzā kitāb-ı ẓaḥġretü'l-mülük fi neşāyihü'l- vüzerā ve'l- mülük	Ali b. Ahmed	Şehid Ali Paşa	01479	-	174	19

Ayrıca, Laleli 03739-002'de kayıtlı *İbnü'l-Muzaffer Bedruddin Ahmed b. Muhammed er-Razî'nin "Ẓaḥġratü'l-Mülük fi Ŗilmü's-Sülük"* adlı, 9 ve 21. varaklar arasındaki nesih yazı ile yazılmış Arapça eserinde ve Lala İsmail 00702-002'de

kayıtlı 1008 tarihli “Müntehab-ı Zâhîretü'l-Mülûk” adlı Arapça eserin 10-55+4 sayfalarında ZM ile ilgili bilgi verilmektedir.

**Tablo 2. Zâhîretü'l-Mülûk Tercümeleri ve Nüshaları**

	Eser adı	Yazar / Müstensih	Yeri	Kayıt nu.	Telif yılı	Varak	Satır
1	Terceme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Muslih ed-din Mustafa b. Şaban Süruri	İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Küt. Revan	R. 403	h. 984 / 1579	186	17
2	Zâhîretü'l-Mülûk	Muslih ed-din Mustafa b. Şaban Süruri	Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmalar	Vat. Turco 303	-	168	15
3	Terceme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Ahmed İstanbuli	Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Küt. Türkçe Yazmalar	1462	h.962 / 1554	143	-
4	Tercüme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Muslih ed-din Mustafa b. Şaban Süruri / Ahmed Tefvik	İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Küt.	M.R. 922	h.1299 / 1882	61	21
5	Şerh-i Zâhîretü'l-Mülûk	-	Mısır-Kahire Hidiv Küt. Türkçe Yazmalar	8608	-	182	17
6	Tercüme-i Zahiretü'l-Müluk	Muslih ed-din Mustafa b. Şaban Süruri	Fransa Milli Küt. Türkçe Yazmaları	Regius	-	169	-
7	Tercüme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Süruri-i Kadim Gelibolulu	Nuruosmaniye	34 Nk 3889	-	131	23
8	Tercüme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Muslih ed-din Mustafa b. Şaban Süruri	Ankara Milli Küt.	06 Hk 4629	h.961 / 1553	249a + 1	16
9	Hilyetü'l-Mülûk	Muhammed b. Hüseyin	İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi Küt. Hazine Kitaplığı	360	h.1052 / 1462	201	19
10	Şerh-i Kitab-ı Zâhîretü'l-Mülûk	es-Süruri Muslih ed-din Mustafa b. Şaban el-Geliboli	Süleymaniye Küt. Ayasofya	02858	963	239	15
11	Şerh-i Zâhîretü'l-Mülûk	Katip Mustafa b. Abdullah	Süleymaniye Küt. Ayasofya	02859	985	310	13
12	Zâhîretü'l-Mülûk Tercümesi	es-Süruri Muslih ed-din Mustafa b. Şaban el-Geliboli	Süleymaniye Küt. Hekimoğlu	00554	-	208	19
13	Tercüme-i Zâhîretü'l-Mülûk	Süruri Mustafa Efendi Musludiddin	Atif Efendi Yazma Eserler Küt. Atif Efendi	34 Atf 1728/2	-	9-308	15
14	Tercüme-i Zâhîretü'l-Mülûk	es-Süruri Muslih ed-din Mustafa b. Şaban el-Geliboli	Süleymaniye Küt. Fatih	03472	-	305	17
15	Tercümetü Zâhîretü'l-Mülûk	es-Süruri Muslih ed-din	Süleymaniye Küt.	01584	960	224	19

		Mustafa b. Şaban el-Geliboli	Hacı Mahmud Efendi				
16	Žaĥretü'l-Mülük Tercümesi	Süruri-i Kadim Gelibolulu	Süleymaniye Küt. Hacı Selim Ağa	00796	1105	236	19
17	Tercüme-i Žaĥretü'l-Mülük	Süruri	Nuruosmaniye	2306	1891	296	15

### Ali ibn-i Şihab el-Hemedani

*Hilyetü'l-Mülük*, Ali İbn-i Şihab el-Hemedani'nin *Žaĥretü'l-Mülük* adlı telif eserinin Farsçadan Osmanlı Türkçesine tercümesidir. HM [2a] (06-12)'de, ***ammā baØd*** eşheb-i süvārān meydān-ı fesāĥat ve eblaĥ-ı tāzān-ı Øarśa-ı belāġatun baĥr-ı zamjir-i güher-bār ve Øilm-i ĥatjir-i cevher-nisārlarına ĥafj vü nihān olmaya ki nāžim-ı cevāhir-i aĥbār ve rākım-ı nevādir āśār merkez-i dāyire-i erbāb-ı maØrifet ve mufahĥir-i aśĥāb-ı Øilm ü ĥaĥĥat mevlānā Øalj ibn-i ūĥāb el-hemedānj rāyız-ı iktizā-yı izĥār-ı kemāl-i maØnevj Øinān-ı tevsen-i iĥbālini cānib-i istikşāf-ı maØārife müteØattif ĥılup ufĥ-ı t'abØında hilāl-i mevzūniyyet t'ulūØ idüp ***žahiretü'l-mülük*** nām bir kitāb lisān-ı fārisjde on bāb üzre terĥim ü imlā vü taĥriir ü inşā ĥılmıŝ ifadesi yer almaktadır.

Yazıcı (1998:186-188), İslam Ansiklopedisinde, *Hemedani* ile ilgili madde başında ū bilgileri vermiŝtir:

*Hemedani, 12 Receb 714 (22 Ekim 1314)'te Hemedan'da doğdu. Mir Seyyid Ali, Emir-i Kebir, Seyyid Ali Hemedani, Ali-i Sani ve Şah-ı Hemedan gibi unvanlarla anılır. Soyu Hz. Hüseyin'in oğlu, dördüncü imam Ali Zeynelabidin'e ulaşmaktadır. Annesi Bibi Fatma da Hz. Ali soyundandır. Babası Şehabeddin, Hemedan valisi idi. Hemedani tahsiline dayısı Seyyid Alaeddin'in yanında başladı ve onun tavsiyesiyle Kübreviyye şeyhlerinden Alaüddeve-i Simnani'nin halifesi Mahmud-ı Mezdekani'ye intisap etti. Bir süre şeyhinin Mezdekan'daki tekkesinde kaldıktan sonra Simnani'nin diğer bir halifesi Takıyüddün Ali Dosti ile tanışarak ondan da hırka giydi. Dosti'nin vefatından sonra tekrar Mezdekan'a döndü. Mezdekani ona kemale ermesi için seyahate çıkmasını ve başka şeyhlerle de görüşmesini tavsiye etti. Fütüvvet hırkasını Simnani'nin halifelerinden Muhammed Ezkani'den giyen Hemedani sefere çıktı. Yirmi yıl süren bu seyahati sırasında Türkistan, Maveraünnehir, Hindistan, Irak, Suriye ve Anadolu'yu dolaştı. Keşmir Sultanı Şehabeddin döneminde 700 seyyidle birlikte Keşmir'e giderek (714/1372) orada dört ay kaldı. Yedi yıl sonra Keşmir'e ikinci gidişinde Sultan Şehabeddin'in yerine geçen kardeşi Sultan Kutbiddin tarafından karşılandı. Sultanla iyi münasebetler kurarak İslam esaslarına aykırı uygulamalardan vaz geçmesini sağlaması, Keşmir'deki gayri müslim halkın İslamiyet'i kabul etmesinde tesirli oldu. İki buçuk yıl burada kaldıktan sonra Hemedan'a dönmek için yola çıktı. Timur'un seyyidleri Hemedan'dan çıkardığını öğrenince Türkistan ve Huttalan'a uğradıktan sonra 785/1383'te tekrar Keşmir'e döndü. Ancak burada fazla kalmadı ve çıktığı hac yolculuğu sırasında hastalanarak Kebrüsvar'da vefat etti (6 Zilhicce 786/19 Ocak 1385). Cenazesi, önce halifesi ve damadı Hacı İshak Huttalani'nin bulunduğu Huttalan kasabasına nakledildi, daha sonra bugün Tacikistan sınırları içinde bulunan Kulab'da toprağa verildi.*

*Hemedani, daha çok tasavvuf ile ilgili konularda eser yazmıştır. Genel olarak Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin görüşleri ile kendisinin de dahil olduğu Kübreviyye tarikatının esaslarını harmanlamıştır. Tasavvufa olan bu yoğun ilgisinden dolayı kendisine intisap edenlerce Hemedaniyye kolu oluşmuştur. Muhyiddin İbnü'l-Arabî'nin Fususü'l-Hikem adlı eserine Şerhu Fususi'l-Hikem (Hallü'l-Fusus) adında Arapça-Farsça bir şerh yazmıştır (Süleymaniye Küt., Şehid Ali Paşa, No.2794, Vr. 503a-677a).*

Yazıcı (1998:186-188), İslam Ansiklopedisindeki ilgili madde başı altında *Hemedanî'nin* yayınlanmış ve incelenmiş eserlerini şu şekilde sıralar:

- 1- *Zahiretü'l-Müluk. (Amritsar 1321/1903; Lahor 1323/1905) ve Seyyid Mahmud-i Envari tarafından neşredilen eseri (Tebriz 1358 hş./1979).*
- 2- *Risale-i Fütüvvetiyye. Kübreviyye tarikatıyla fütüvvet*



müessesesi arasındaki ilişkiyi ortaya koyması bakımından önemlidir. Farsça olan eserin sonunda Hemedani'nin Ali Tuti Alişahi'ye verdiği, fütüvvet silsilesinin tesbitini sağlayan icazet metni yer almaktadır. Eser, *Bibliothèque Nationale (Supplement, Persian, nr. 1642)* ve *Süleymaniye Kütüphanesi (Ayasofya, nr. 2873; Şehid Ali Paşa, nr. 2794, Vr. 475a-466b)* nüshalarından faydalanılarak M. Molé tarafından yayımlanmıştır ("Kubrawiyat II, Ali b. Şihabaddin-i Hamadani'nin Risala-i Futuwvatiyası", *ŞM, IV [1961], s. 33-72*). **3-** *Risale-i Telkiniyye (Risale der Tevbe)*. Müellifin *Risale-i Menamiyye* ve *Risale-i Hemedaniyye*'siyle birlikte Muhammed Riyaz tarafından neşredilmiştir. (Daniş, sy. 16, *İslamabad 1989, s. 3-35*). F. Meier, *Risale-i Menamiyye*'yi Almanca'ya çevirmiştir (*Eranos Jahrbuch, sy. 8, Zürich 1950, s. 143-173*). Perviz Ezkai, *Risale-i Hemedaniyye*'yi Hemedani ile ilgili eserinin sonunda ayrıca yayımlamıştır. **4-** *Risale-tü'l-İ'Ötikadiyye*. M. Molé tarafından neşredilmiştir (*Bulletin d'études orientales, sy. 17, Damas 1961-62, s. 138-149*). **5-** *Risale-i Beyan-ı İ'Ötikad*. Bu eseri de M. Molé aynı yerde yayımlamıştır (s. 150-183). **6-** *Risale-i Dih Ka'ide*. Necmeddin-i Kübra'nın *Usul-i ÖAşere*'sinin tercümesi olup M. Molé tarafından neşredilmiştir (*Ferheng-i İran-zemin, VI[Tahran 1337 hş.], s.38-66*). **7-** *Çihil-i Esrar*. Hemedani'nin bazı şiirlerini ihtiva eder (*Amritsar 1303; nşr. Seyyid Eşref Buhari, Tahran [1388/1968]*). **8-** *Varidatü'l-Gaybiyye ve'l-Leta'ifü'l-Kudsiyye*. Herevi'nin münacaatları tarzında bir eserdir (*Delhi 1333*). **9-** *Risale-i Zikriyye*. Hasan b. Hamza Şirazi'nin *Tezkire-i Şeyh b. Muhammed b. Sıddik* adlı eserinin içinde yayımlanmıştır (*Tahran 1367 hş., s. 53-66*). **10-** *Risale-i Kuddusiyye (Risale-i ÖAkabat)*. Bir önceki eserle birlikte (s. 71-78) ve ayrıca Gulam Hasan tarafından (Daniş, sy. 17-18, *İslamabad 1989, s. 175-194*) neşredilmiştir. **11-** *Meşaribü'l-Ezvak*. İbnü'l-Farız'ın *Kaside-i Hamriyye*'sinden otuz iki beytin şerhi olan bu risaleyi Muhammed Riyaz (*Ferheng-i İran-zemin, XX [Tahran 1353 hş./1974], s. 266-315*) ve Muhammed Hacevi (*Tahran 1362 hş.*) yayımlamışlardır. **12-** *Kitabü'l-Mevedde fi'l-Kurba*. Hz. Ali ve Ehl-i beyt'in faziletlerine dair hadisleri ihtiva eden ve on dört bölümden meydana gelen eser Bomboy (1310/1892) ve Leknev'de (1370/1950) basılmıştır. Eserin Kalküta'da *Royal Asiatic Society of Bengal Kütüphanesi*'nde bulunan nüshası (nr. A 292) *el-Mevsim* dergisinde yayımlanmıştır (*II/II, sy. 8 [Şam 1990], s. 1299-1325*). **13-** *Evradü'l-Fethiyye*. Hemedani'nin tertip ettiği bu vird Leknev (1257), Lahor (1289), İstanbul (1298, *Mecmu'at'ül- Ahzab* içinde, II, 16-29) ve Kanpur'da (1300) basılmıştır. *Evradü'l-Fethiyye* Muhammed Ca'Öfer Ca'Öferi tarafından şerhedilmiş (Leknev 1923), bu şerhli baskıyı Hakim Muhammed İshak Urduca'ya çevirmiştir (*Karaçi 1389/1969*). **14-** *Kitabü Esrari'n-Nokta*. Hz. Ali'ye nispet edilen, "İlim bir noktadır, onu cahiller çoğalttı" şeklindeki sözün şerhi olup Molla Sadra'nın *el-Mebde' ve'l-me'Öad* (*Tahran 1314 hş.*) adlı eserinin kenarında yayımlanmıştır (s. 153-158). Son üç eser Arapçadır. Muhammed Riyaz, *Ahval u aşar u Eş'Öar-ı Mir Seyyid ÖAli Hemedani ba Şeş Risale ez Vey* adlı çalışması içinde (*İslamabad*

1364 hş./1985) Hemedani'nin *Risale-i Fütüvvetiyye*, *Meşaribü'l-Ezvak*, *Risale-i Muradat-ı Divan-ı Hafız*, *Çihil Esrar*, *Risale-i Dervişiyye*, *es-Seb'ün fi Feza'ili Emiri'l-Mü'minin* ve *Risale-i Zikriyye'sini* neşretmiştir. Hemedani'nin diğer bazı eserleri şunlardır: *Islahatü's-Sufiyye*, *Mir'atü't-Ta'ibin*, *Siyerü't-Talibin*, *Mektubatü'l-Emiriyye*, *Risale-i Hall-i Müşkil*, *Risale-i İnsaniyye*, *Minhacü'l-Ö'Arifin*, *Hakikat-i İman*, *Mekarimü'l-Ahlak*, *Risale-i Ö'akliyye*, *Müfredat-ı Kur'ân*, *Şerhu'l-Esma'ül-Hüna*, *el-Erba'ünü'l-Emiriyye*, *Havassu Ehli'l-Batın*, *en-Nasih ve'l-Mensuh fi'l-Kur'âni'l-Kerim*, *Tefsiru Hurufi'l-Mu'cem*, *Çihil Makam-ı Sufiyye*, *el-İnsanü'l-Kamil*. Bu eserlerin büyük bir kısmı Süleymaniye Kütüphanesi'nde mevcut iki mecmuada (Şehid Ali Paşa, nr. 2795; Ayasofya, nr. 2873) külliyat halinde bulunmaktadır.

### **Hilyetü'l-Mülük**

İncelememize esas el yazması eser ***Hilyetü'l-Mülük***, 1052/1642'de *Muhammed bin Hüseyin* tarafından Sultan *I. İbrahim* adına yazılmış olup Topkapı Sarayı Müzesi Hazine Kitaplığı, No.360'da kayıtlıdır. Eserin bilinen tek nüshası vardır.

HM, 201 varak olup 19 satır olarak Nesih hat ile aharlı kağıda yazılmıştır. Eser, 230-155 mm ölçülerindedir. Eserin [1a] zahriyesinde mühür ve altında ***Hilyetü'l-Mülük / Hatt-ı nesih / satr / 19*** ibaresi yer almaktadır. Eserin [1b] varağı 15 satırdan oluşup serlevhasında mavi zemin üzerine yaldızlı mihrabiyyede eser adı ***Hilyetü'l-Mülük*** yer almakta ve (01) ila (06)'da hamdele ile devam etmektedir: *h̄amd u sipās-ı nā-maḥdūd u şükr-i bj-ḳıyās-ı ma'Ödūd ol vācibü'l-vücūd ve ol ḳādir-i fāyüzü'l-cūda ki h̄itt'a-ı mülk-i dünyevj sükkānlarınuḡ esbāb-ı ma'Öišetlerin siyāset ḥükmi ile intiżām virmişdür ve ol ḥaḳıme ki mülk-i ma'Önevj Öarśasına mekārım-i aḥlāk ve muḥāmid-i evsāfi istiḥkāmı ile binā-yı intiżām ḳurmuşdur ve ol ḳāhire kim anuḡ şatvet-i ḳahrı cümle cabbār žālimleruḡ riḳāb-ı žulmlerin pest*

itmişdür ve ol Őādile kim aŝār-ı raŏfet-i Őadli zaŐıf mażlūmlaruŋ duŐāların maħall-i evc-i ŧabūle iriŝdürmişdür.

HM [3b] (12) ila [4a] (07)'de, bu ŝāhib-devlet-i refiŐ menziletūŋ iħŝān-ı bj-girān ve elt'āf-ı bj-pāyānları tūtj-yi t'abŐa ŝeker-riz ve Őanķā-yı endiŝeye dām-āviz olmağın mūcib-i taķrjr-i kelām ve bāŐiŝ-i tastjr-i erķām olup **ferd**

ol vaķt idi ki ŝayķal-i idrāk-i müstaķım

tā ki götürdi āyine-i t'abŐdan ğubār

bu ħaķjr daħı müsteŐjnen bi-veliyi'l-cūd ve müstemidden min vācibū'l-vücūb ŝürŐŐ-ı maķŝūda beżl-i mechūd idüp iħāta-i sāŐāt u istiğraķ eyleyüp bi-Őavni-i Őināyet-i yezdānj ve lutf u hidāyet-i ŝamedāni ile taħrjrine ve tekmiļine ŝarf-ı ezmān olınup nesħ-i meżkūr on bāb üzre müŝtemil iken bu ħaķjr baŐde't-tercūme iki bāb daħı ħazret-i risālet-penāħ {s.a.v.} ħazretlerinūŋ ve āl u evlād u ħülefā-yı rāŝidjn rid'vānu'llāhi teŐālā Őaleyhim ecmaŐjn ve ŝāħābe-i kirām ve evliyā-yı Őiżām rad'ıya'llāhū teŐālā anħānuŋ baŐzi aħvālāt u veķāyiŐ ü menķülātları Őalā-tarjķü'l-iħtiŝār ve daħı baŐzi islāma müteŐallik ħuŝūslarda vārid olan eħādjŝ-i ŝerjfe kütüb-i ŝiħāħ ve esenn-i fiŝāħdan naķl ü zamm olınup ħāme-i ħoŝ-ħıram ve kilik-i belāğat-ı erķām ile silk-i taħrjre götürilüp on iki bāb üzre tamām ve ħilyetü'l-mülūk nām tesmiye olınmışdur ümjd olınur ki mede'd-dühūr ve illā Őavāmm-ı manżūr nażar-ı ħāŝs u Őāmm u nüzhet-gāh-ı ħavātır-ı erbāb-ı fehām olup ķuŝūrı zeyl-i Őafv ile mestūr ve nażar-ı ŧabūl ile manżūr ola ifadesinde mütercim, tercūmesi yapılan ZM'nin on bölümden oluŝtuğunu, kendisinin tercūmesini yaptığı bu esere iki bölüm daha ilave ederek esere *Ĥilyetü'l-Mülūk* adını verdiğini belirtmişdir.

Eserde yer alan on iki bölüm, HM [4a] (10) ila [4b] (10) arasında, **bāb-ı evvel** ħazret-i risālet ve nübüvvet-penāħj {s.a.v.} ħazretlerinūŋ ābāŐ-i kirām ve ecdād-ı Őiżāmları ve āl u evlād-ı Őālĵ-nihād ve ehl-i beyt-i vālā-rütbetleri ve ħülefā-yı rāŝidjn rid'vānu'llāhi teŐālā Őaleyhim ecmaŐjnūŋ aŐmār u evlād-ı ŝerjfleri ve baŐzi aħvālleri beyān olınur **bab-ı ŝānj** kelime-i tevħjd ve ķurŐān-ı kelāmu'llāh ve ŝalavāt-ı ŝerjif fezāyilinde ve ŝavm u ŝalāt u ħacc u zekāt u t'ahāret ve sāyir Őibādāt ħaķlarında vārid olan eħādjŝ-i ŝerjfe beyān olınur **bāb-ı sālīs** ĵmānuŋ āħkām u ŝerāyiṯi ve tekmiļi için lāzım olacaķları ki bunda tek Őāzāb-ı ebediden necāt bulmasına bāŐiŝ ola **bāb-ı rābiŐ** Őubūdiyyet ħaķķın edā itmek

bābındadır **bāb-ı hāmīs** ahlāk ve hūsn-i hūlk mükremetinde ve hākīm ü pādişāhlar hūlefā-yı rāşidjn şiretlerinde olmağ vücbında **bāb-ı sādīs** vālideyn vārid Őavret ü evlād u aqrabā vü esdikā vü Őabd hūqūklarındadır **bāb-ı sābiŐ** saltanat u vilāyet ü emāret ahkāmlarında ve reŐāyā hūqūkıında ve hūkūmet şerāyitī ve meżālim-i halk ve Őadl u ihsān eylemek bābında **bāb-ı şāmin** saltanat-ı maŐnevī şerhinde ve insānuğ hīlāfet-i esrārları bābında **bāb-ı tāsiŐ** emr-i maŐrūf ve nehy-i münker beyānında ve anuğ fażilet ü şerāyit' ü ādāblarında **bāb-ı Őāşir** niŐmet şükurinüğ beyānında ve rabbü'l-Őizzeti hāzretlerinüğ ihsān itdügi inŐām u efd'alları beyānında **bāb-ı hādī Őāşir** vākiŐ olan dünyevī mekr ve muşbetlere şabr itmek ki vilāyet ü saltanat umūrındandır **bāb-ı şānj Őāşir** tekebbür ü ğāzab meżemmetinde ve arjun hākīkatinde ifadeleriyle belirtilmiştir.

HM'de ZM dışında zikredilen eserler şunlardır: *kitāb-ı ādābū'l-menāzil*<sup>1</sup> 24a/18, *fetāvā-yı bezzāziyye*<sup>2</sup> 16a/12, *kitāb-ı fevāyih-i miskiyye*<sup>3</sup> 25b/10, 26a/14, 28a/10, 42b/15, *mesālikū'l-ḥunefā*<sup>4</sup> 6a/11, 6b/13, 7a/4, *mevāhib-i ledünniyye*<sup>5</sup> 15b/13, 24a/11, 28a/13, 28a/17, *kitāb-ı muntekâ*<sup>6</sup> 36a/16, *niżāmü't-tevārîh*<sup>7</sup> 48ah/29, *şevāhidü'n-nübüvve*<sup>8</sup> 43b/18, *şu'abu'l-îmān beyhaķı*<sup>9</sup> 15b/3, *tefsir-i baḥrū'l-Ŗulūm*<sup>10</sup> 27a/1, *tefsir-i vāḥidj*<sup>11</sup> 6a/19, *teḥzibū'l-esmā*<sup>12</sup> 18b/15, *zeḥāyirū'l-Ŗuķbā*<sup>13</sup> 43a/17. Bu eserlerin 48ah/29'daki *nizamü't-tevarih* haşiyede zikredilmiş, diğer eserler ise tercümenin asıl sayfalarında zikredilmiştir.

<sup>1</sup> *Kitab-ı Adabü'l-Menazil*, Türk ahlakçısı, Fakih Karamani, Kara Abdüllatif ve Siyahser lakaplarıyla da bilinen Abdüllatif Karamani'dir. Hayatı hakkında fazla bilgi yoktur. Aile ahlakına dair esasları anlatan meşhur Türkçe eseri *Adabü'l-Menazil*'in ketebe kayıtlarına dayanarak (Süleymaniye Küt., Hüseyin Paşa, nr. 290 nüshasının ketebesini 985 [1577] tarihidir), onun XVI. yüzyılda yaşamış olduğunu söylemek mümkündür. Kendisine hayırlı bir eş ve salih evlat nasip etmesi için Allah'a yaptığı duanın kabul edilmiş olduğunu *Adabü'l-Menazil*'in mukaddemesinde belirten müellif, ulema ailesine mensup eşinin zaman zaman evine gelen misafir hanımları gücü nispetinde irşada çalıştığını, ancak onun özellikle kadınlara hitap eden ve hayatın her safhasında kendileri için gerekli bilgileri ihtiva eden müstakil bir eserin bulunmayışından şikayet ettiğini kaydeder. Abdüllatif, bu yakınmayı haklı bulduğunu ve bu konudaki boşluğu doldurmak amacıyla pek çok kaynaktan faydalanarak *Adabü'l-Menazil*'i kaleme aldığını söyler. Bu eserde seçkin bir ev kadınının vasıfları, eşler arasındaki karşılıklı hak ve vazifeler, aile fertlerinin rahatlıkla barınabilmeleri, ayrıca ailede ahlak ve edep kurallarının yaşatılabilmesi için bir evde bulunması gerekli maddi şartlar ile ebeveyn-evlat münasebetleri ve hocalara saygı gibi pedagojik konular işlenmektedir. Eserin bulunabilen nüshaları, İstanbul Üniversitesi (TY, nr. 199, 2717, 7161, 7181, 7201), Süleymaniye (Hacı Mahmed Efendi, nr. 1564; Pertevniyal, nr. 449) ve Nuruosmaniye (nr. 2269) kütüphanelerindedir. (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, I. Cilt, s. 256.)

<sup>2</sup> *Fetava-yı Bezzaziyye*, İbnü'l-Bezzazi olarak da bilinen el-Bezzazi'ye ait bir eserdir. Muhtemelen babası ve kendisinin beccilik mesleğiyle meşgul olmaları sebebiyle şöhret bulmuştur. İlk tahsilini memleketi olan İdil nehri boylarındaki Saray'da yaparken babasından da ders aldı. İlimde derinleşti ve şöhrete kavuştu. Kırım ve Bulgaristan'a gitti. Yıllarca kaldığı Kırım'da önde gelen alimlerle karşılıklı bilgi alışverişinde ve tartışmalarda bulundu. Daha sonra memleketi olan Saray'a ve oradan da Anadolu'ya geçti. Anadolu'da bulunduğu sıralarda Molla Şemseddin Fenari ile müzakare ve tartışmaları olmuştur. Kaynaklarda Bezzazi'nin genellikle fūruda, Molla Fenari'nin ise usulde üstün olduğu kaydedilmektedir. Bezzazi'nin Timurlenk'in küfrüne fetva verdiği bilinmektedir. Hac maksadıyla gittiği Mekke'de vefat etmiştir. (Ramazan 827 / Ağustos 1424). Bezzazi, asıl adı *el-Camiü'l-veciz* olan ve *Fetava'l-Kenderi* diye de bilinen bu meşhur eserini Anadolu'ya gitmeden önce 812 (1409-1410) yılında bitirmiştir. Eserde ilk Hanefi imamlarının görüşleriyle daha sonraki devirlerde Hanefi alimler tarafından verilen fetvalar muteber kitaplardan özetlenerek derlenmiştir. Birçok yazma nüshası bulunan eser birkaç defa basılmıştır. (Kazan1308, Bulak 1311, Kahire 1323 [el-Fetava'l-Hindiyeye'nin IV-VI. ciltlerinin kenarında]). *El-Fetava'l-Bezzaziyye*'nin müellifi bilinmeyen *Hülasatü'l-Bezzaziyye* (Hacı Selim Ağa Ktp., nr. 417, 85 varak) adlı bir muhtasarası da vardır. Bu eser her biri çeşitli fasıllardan oluşan ve sırasıyla namaz, talak, kafiri Müslüman yapan söz ve davranışlar, Müslümanı kafir yapan söz ve davranışlar, kerahiyyat, istihsan konularının ele alındığı altı babdan meydana gelmektedir. (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi 6. Cilt, s. 113-114).

<sup>3</sup> Abdurrahman b. Muhammed b. Ali b. Ahmed el-Bistami el-Hurufi (ö.858/1454)'nin *el-Fevayihü'l-Miskiyye fi'l-fevatih-i'l-Mekkiyye* adlı eseridir. Bistami, Antakya doğumludur. Dinî ilimleri öğrenme arzusu ile Halep, daha sonra Kahire'ye giden Bistami, dinî ilimlerin yanı sıra simya, tıp, tarih gibi alanlarda kendini yetiştirdi. O dönemde Osmanlıların en önemli ilim ve kültür merkezi olan Bursa'ya ne zaman gittiği belli değildir. Burada ilim adamlarını himaye etmekle tanınan II. Murad'ın ilgi ve teveccühünü kazandı; bazı eserlerini ona ithaf etti ve bu şehirde öldü. Taşköprizade, Abdurrahman Bistami'yi "(Bayezid-i) Bistami meşrepli, Hanefi mezhebinden ve Antakya doğumlu" diye tanıttıktan sonra onun hadis, tefsir ve fıkhıta alim alim, harf ve isimlerin

hassaları ve cifr konularında arif olduğunu, Bursa'da tanıştığı Molla Fenari'den Arap dili ve edebiyatı alanlarında çok faydalandığını söyler (eş-Şekaik, s. 46). *Fevayihü'l-Miskiyye fi'l-fevatihi'l-Mekkiyye*, II. Murad'a ithaf edilen eser ansiklopedik bir çalışma olup Bistami'nin en önemli eseridir. Katip Çelebi, 100 kadar ilmin tanıtıldığı eserde o güne kadar hiç duyulmamış "garip ve acayip bilgiler" verildiğini, şer'i ve Arabi ilim dallarının gösterildiğini belirterek Bistami'yi ilimler ansiklopedisi (mevzuatü'l-ulum) tarzında eser veren en önemli müellifler arasında gösterir (Keşfü'z-zunun, II, 1905). Eserin 85. babından, müellifin Fevayih'i 805 (1402) yılında hazırlamaya başladığı ve çalışmasını 844'e (1440) kadar sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Aynı yerde eser hazırlanırken faydalanılan kaynakların bir listesi de verilmiştir. Mecdi, Bistami'nin bu değerli çalışmasının tamamlanmamış olduğunu söyler (Şekaik Tercümesi, s. 68). Eserin Türkiye'de (Süleymaniye Ktp., Hamidiye, nr. 688, Ayasofya, nr. 4160, Nuruosmaniye Ktp., 2519/20) ve Türkiye dışında (bk. Brockelmann, GAL, II, 300; Suppl., II, 324) birçok yazma nüshası bulunmaktadır. (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 6. Cilt, s. 218, 219).

<sup>4</sup> HM'de Şeyh Süyuti olarak geçen Ebü'l-Fazl Celalüddin Abdurrahman b. Ebi Bekr b. Muhammed el-Hudayri es-Süyuti eş-Şafii'nin (ö.911/1505) *Mesalikü'l-Hunefa fi Valideyi'l-Mustafa* adlı eseridir. 1 Recep 849'da (3 Ekim 1445) Kahire'de doğdu. Ataları Orta Mısır'daki Asyut'ta yaşadığı için Süyuti, büyük dedelerinden biri Asyut'a gelmeden önce Bağdat'ın Hudayriye mahallesinde bulunduğundan Hudayri nisbeleriyle anılır. 875'te (1470) Berkuk Türbesi şeyhliği yapan Süyuti, 1486-1500 yıllarında dönemin en büyük hankahı olan Baybarsiyye Hankahı şeyhliğine getirildi. Süyuti, hayatının son beş yılını inzivada geçirdiği Nil üzerindeki Ravza adasında 19 Cemaziyelevvel 911'de (18 Ekim 1505) vefat etti ve babasının Babülkarafe dışında bulunan kabrinin yanına defnedildi. Süyuti, *Mesalikü'l-Hunefa fi Valideyi'l-Mustafa* adlı eserinden intihal yaptığı gerekçesi ile Kastallani ile tartışmalar yaşamıştır. Süyuti'nin adı geçen eseri Haydarabat'ta (1380/1961) neşredilmiştir. (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 38. Cilt, s. 188-198; (Akçay 2005: 125-160).

<sup>5</sup> Ahmed b. Muhammed el-Kastallani'nin (ö.923/1517) eseridir. Klasik siyer kaynaklarında iki ayrı metot takip edildiği bilinmektedir. Kastallani ise bu iki metodu birleştirerek kendisini büyük şöhrete ulaştıran el-Mevahibü'l-Ledünniyye bi'l-minahi'l-Muhammediyye'yi telif etmiştir. Kastallani'nin hac için gittiği Mekke'de, Muharrem 898'de (21 Mayıs 1492) başlayıp yirmi ay sonra 15 Şaban 899 günü (21 Mayıs 1494) tamamladığı el-Mevahibü'l-Ledünniyye "maksad" adı verilen çeşitli alt başlıklara ayrılmış on ana bölümden oluşmaktadır. Eser birçok defa basılmış (Kahire 1281, 1317, 1326; nşr. Salih Ahmed eş-Şami, I, IV, Beyrut 1412/1991), Beyrut Müftüsü Yusuf b. İsmail en-Nebbani tarafından el-Envarü'l-Muhammediyye mine'l-Mevahibü'l-ledünniyye adıyla ihtisar edilmiştir. (Beyrut 1310, İstanbul 1394/1974, 1312; Mısır 1320). Eser Osmanlı dünyasında da sevilerek okunmuş, özellikle şair Baki'nin Veziriazam Sokullu Mehmed Paşa'nın teşvikiyle akıcı bir üslupla yaptığı çeviri Türk halkı arasında onun daha çok ilgi çekmesini sağlamıştır. Baki'nin Mealimü'l-yakin fi sireti seyyidi'l-mürselin adını verdiği bu çalışmanın pek çok yazma nüshası bulunmaktadır. Haşiyetü'l-Mevahib, Nuruosmaniye Ktp., nr. 3278'de kayıtlıdır. (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 29.cilt, s. 421).

<sup>6</sup> HM'de Kitab-ı Münteka olarak geçen eserin yazarı belirtilmemiştir. TDV İslam Ansiklopedisinde El-Münteka adındaki kitaplardan biri, Ebu Muhammed Abdullah b. Ali b. El-Carud en-Nisaburi'nin (230/845-ö.307/919-20) günümüze ulaşan tek kitabı el-Münteka mine's-süneni'l-müsnede 'an Resulillah sallallahu aleyhi ve sellem' adını taşımaktadır. 1114 ahkam hadisinin fıkıh konularına göre tasnif edildiği eser hakkında Zehebi, "Hadis münekitlerinin ictihad farklılıkları sebebiyle tenkit ettikleri pek azı müstesna içindeki hadislerin tamamı sahihtir ve hasen derecesinin altına kesinlikle düşmez" demektedir (Alemü'n-Nübela, XIV, 239). Önce Hindistan'da basılan eser (Haydarabat, 1309/1891, 1315/1897), Abdullah Haşim el-Yemani el-Medeni'nin Teysirü'l-fettahil-vehud fi tahrirci'l-Münteka l'ibni'l-Carud adlı çalışmasıyla birlikte neşredilmiştir (Kahire 1382/1962). Daha sonra bir heyet tarafından hadislerin önemli kaynaklardaki yerlerini gösteren dipnot ilavesiyle yayınlanan eseri (Beyrut 1407/1987) Abdullah Ömer el-Barudi sonuna alfabetik hadis fihristi koyarak yeniden neşretmiştir (Beyrut 1408/1988). Ebu İshak el-Huveyni el-Eseri, Kitabü Gavsi'l-mektud bi-tahrirci Münteka İbni'l-Carud adıyla üç ciltlik (iki mücellid) bir tahrir çalışması yapmıştır (Beyrut 1408/1988), (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 20.cilt, s.537), el-Münteka adındaki diğer bir eser ise Nurettin es-Sabuni'nin (ö.580/1184) peygamberlerin günahahtan korunmuşluğuna dair eseridir. Kitabın tam adı, müellifin el-Kifaye adlı eserinde zikrettiği gibi (vr.45 b) el-Münteka min ismeti'l enbiya'dır. Sabuni eserinin mukaddemesinde el-Münteka'yı, Ebü'l-Hüseyn Muhammed b. Yahya el-Beşagari (IV./X. Yüzyıl) tarafından kaleme alınıp 'İsmeti'l-enbiya' diye şöhret bulan Keşfü'l-Gavamiz fi ahval-i enbiya adlı eserden özetlediğini söyler (vr.1b-2a); ayrıca böyle bir kitabın telifinin gerekliliğini Beşagari-Ebü'l-Hasan er-Rüstüfagni yoluyla Ebu Mansur el-

Matürîdî'den naklede (vr.5a). El-Münteka'nın Süleymaniye Kütüphanesindeki Keşfü'l-gavamiz adıyla kayıtlı bulunan nüshalarından biri (Laleli, nr. 2426) tam olup tashih gördüğü anlaşılmaktadır. Aynı yerde mevcut diğer nüsha ise (Laleli, nr. 2425) on yedinci varaktan sonra yine Sabuni'ye ait el-Kifaye metniyle devam etmekte ve el-Münteka'nın sadece altıda birini içermektedir. Manisa İl Halk Kütüphanesinde (nr. 6584/2) Beşagari'nin eseri olarak gösterilen ve Sabuni'nin oğlu tarafından imla edilen üçüncü nüsha ise baş taraftan biraz eksik olmakla birlikte tashih ve mukabele görmüştür. Eserin bir nüshası da Kahire Darü'l-kütübî'l-Mısriyye'dedir (Tarih, nr. 134 M). (Bkz. TDV İlam Ansiklopedisi, 32.cilt, s.31-32).

<sup>7</sup> Nasirüddin Ebu Said (Ebu Muhammed) Abdullah b. Ömer b. Muhammed el-Beyzavi'nin (ö.685/1286) Arapça eseridir. Hz. Adem'den itibaren müellifin vefatına kadar geçen önemli olaylar, özellikle peygamberler tarihi ve ayrıca Emeviler, Abbasiler, Samaniler, Gazneliler, Deylemiler, Selçuklular ve Moğollar hakkında değerli bilgiler ihtiva eden bu Farsça eser Seyyid Mansur tarafından neşredilmiştir (Haydarabat 1930). Süleymaniye Kütüphanesinde yazma bir nüshası (Ayasofya, nr. 3605) bulunan eser Osmanlı padişahlarından III.Mehmed'in emriyle Mustafa b. Abdurrahman tarafından Enisü'l-Müluk adıyla Türkçeye tercüme edilmiştir. Bu tercüme de Süleymaniye Kütüphanesinde mevcuttur (Hamidiye, nr. 890). Ayrıca Bitlisli Ebü'l-Fazl Mehmed Efendi de eseri Türkçeye çevirmiştir. Bunların dışında mütercimi bilinmeyen başka bir tercümesi de İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindedir (TY, nr. 877). (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 6.cilt, s. 100-103).

<sup>8</sup> HM'de Şevahidü'n-Nübüvve adlı eserin Şeyh Alaü'd-devle Semnani'ye ait olduğu belirtilerek eserin 'aktab (azizler) ve abdallar' bölümünden alıntı yapılmıştır. (Bkz. HM, 43b/18-19, 44a/1-2-3).

<sup>9</sup> Ahmed b. Hüseyin el-Beyhaki'nin (ö.458/1066) kamil imanın oluşmasını sağlayan dinî davranışlar hakkındaki eseridir. Kitabın mukaddemesinde adı zikredilmemekle birlikte müellif, imanın temel konuları ile tali meselelerini cemenen bir kitap yazmayı arzu ettiğini belirtmekte (Şuabü'l-İman, I, 28), dolayısıyla diğer bazı eserlerinde bu kitabı için "el-cami", "el-Camiü'l-musannef fi Şuabü'l-iman" şeklinde yaptığı isimlendirmeye işaret etmektedir (a.g.e., neşredenin girişi, I, 19). Eser daha sonra yapılan muhtasarları ile biyografi kaynaklarında Şuabü'l-iman diye anılmıştır. Müellif mukaddimede ayrıca Ebu Abdullah el-Halimi'nin el-Minhac fi şuaabi'l-iman'ında konuyla ilgili yeterli bilgi verdiğini söylemekte, plan açısından onu örnek aldığını ve her bölümde onun açıklamalarını naklettiğini bildirmekte, ancak Halimi'nin çıkardığı hadis senetlerinin kendisinin eklediğini ve asılsız rivayetlere yer vermediğini belirtmektedir. Beyhaki yine mukaddimede, Şuabü'l-İman'ın içerdiği konuları el-Esma ve's-sıfat ile ed-Daavat gibi adlarını sıraladığı sekiz eserinde ve es-Sünen'inde daha tatminkar şekilde işlediğini kaydetmektedir (I, 28-29). Eserin bazı muhtasarları yapılmıştır. Bunlardan biri Ömer b. Abdurrahman el-Kazvini'ye (nşr. M. Münir ed-Dımaşki, Kahire 1343, 1355; nşr. Abdülkadir el-Arnaut, Dımaşk 1403), diğeri Yasin b. Musa el-Acluni'ye aittir. İbn-i Receb'in muhtasarı da neşredilmiştir (Kahire 1355). Katip Çelebi kitabın Muhammed b. Hameveyh, Şemseddin Konevi ve Celaleddin es-Süyuti tarafından ihtisar edildiğini kaydetmektedir. Ancak Süyuti'nin muhtasarı (el-Münteka) eserde yer alan hadisleri Kütüb-i Sitte'de bulunan rivayetleriyle desteklediği için bir yönüyle "zevaid" niteliği taşımaktadır (Keşfü'l-Zünun, I, 574; krş. Tercümanü Şuabi'l-iman, neşredenin girişi, s. 34-35). Ayrıca Muhammed b. İdris Kandehevi'nin Tuhfetü'l-ihvan bi-şerhi hadisi Şuabü'l-İman (Beyhaki) Muhtasarı adıyla tercüme etmiştir (İstanbul 2005). Şuabü'l-iman'ın birçok nüshası bulunmaktadır (mesela Süleymaniye Ktp., Reisülkütab Mustafa Efendi, nr. 216; Nuruosmaniye Ktp., nr. 1123; TSMK, III. Ahmed, nr. 499). Haydarabad (1406/1986) ve Bombay'da (nşr. Abdülali Abdülhamid Hamid, 1406/1986) eksik olarak basılan kitabın dokuz cilt halinde ilmi neşri gerçekleştirilmiştir.

<sup>10</sup> Tefsir-i Bahru'l-Ulum, Alaeddin es-Semerkandi'nin bir eseridir. Doğum tarihi hakkında kesin bilgi olmamakla birlikte m. 1306 yılında doğduğu kabul edilmektedir. Tabakat kitaplarında tam adı, Alaeddin Ali b. Yahya es-Semerkandi el-Karamani olarak geçmektedir. Bununla birlikte Menakıb-namelerinde "Alaeddin", "Şeyh aliyi'bn-i Seyyid Yahya" ve Şeyh Ali Sultan ismi ile de anılmaktadır. Semerkand'da doğmuş babasının adı Seyyid Yahya eş-Şirvani, annesinin adı ise Tacü'l-Mesturat'tır. Alaeddin es-Semerkandi aynı zamanda bir tasavvuf erbabı olarak bilinmektedir. Evliya Çelebi, Zeyni tarikatına mensup olduklarını belirtirken, Bursalı Mehmed Tahir Efendi, alaeddin es-Semerkandi'nin Semerkandiyye tarikatının kurucusu olduğunu yazmaktadır. Alaeddin es-Semerkandi'nin vefat tarihi ve yaşı konusunda değişik rivayetler vardır. Mehmed Tahir Efendi h. 862 yılında vefat ettiğini kaydetmektedir. Yaşı hususunda ittifak edilen husus, vefat ettiği sıralarda 150 civarında olduğudur. Medfun olduğu yer konusuna gelince; Zeyne (Mersin ili, Gülnar ilçesine 24 km. uzaklıktadır.) kasabası olarak geçmektedir. Bahru'l-Ulum mukaddimesinde Alaeddin es-Semerkandi eseriyle ilgili şu bilgileri kaleme almaktadır: "Rabbim bana cud ve

kereminden, lütuf ve ihsanından tefsir ve tevil ilmi hakkında Kur'an hakikatlerini ve tefsir sözlerinin en incisini içeren, mütekaddimun alimlerinin zarif nüktelerini ve müteahhirun alimlerinin fikirlerinin ilerlemesine sebep olan garip nükteleri kapsayan bir kitap yazmamı ilham etti. Ben de Kur'an-ı Kerim tefsirinde "Bahru'l-Ulum" olarak isimlendirdiğim bu kitabı inşa ettim." Bu ibarelerden Alaeddin es-Semerkandi'nin tefsirini hangi amaç ve yöntemle yazdığı, isminin ne olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Ayrıca eserin başında *Tefsiru's-Semerkandi li Şeyh Ali rahimehullah* olarak da yer almaktadır. Tefsir alanında "Bahru'l-Ulum" adıyla telif edilen üç eser Ebu'l-Leys es-Semerkandi, Alaeddin es-Semerkandi ve Abdurrahman b. İbrahim el-Konevi'ye aittir. Bahru'l-Ulum'un yazma nüshalarına değinecek olursak, Türkiye'deki kütüphaneler dışında Tunus'ta bir nüshasının kayıtlı olduğu karşımıza çıkmaktadır (Brockelmann, GAL Suppl., II/278); I.Cilt; İstanbul Üniversitesi Merkez Küt., No: 001757, Köprülü Küt., Fazıl Ahmed Paşa Bölümü, No: 000106, Süleymaniye Küt., Kılıç Ali Paşa Bölümü, No:106, Süleymaniye Küt., İzmir Bölümü, No:42, Süleymaniye Küt., Laleli Bölümü, No:98, TKSM Küt., III.Ahmed Bölümü, No: 31/1, Köprülü Küt., No:106, Raşid Efendi Küt., No: 39; II. Cilt; TKSM Küt., III.Ahmed Bölümü, No: 31/2, Süleymaniye Küt. Kılıç Ali Paşa Bölümü, No: 107, Süleymaniye Küt., Esad Efendi Bölümü, No: 67, Raşid Efendi Küt., No: 39; III: Cilt; Süleymaniye Küt. Kılıç Ali Paşa Bölümü, No:108, Köprülü Küt. Fazıl Ahmed Paşa Bölümü, No: 000107, Süleymaniye Küt., Esad Efendi Bölümü, No: 68; IV. Cilt; Köprülü Küt., Fazıl Ahmed Paşa Bölümü, No:000106, Süleymaniye Küt., Hasan Hüsnü Paşa Bölümü, No: 55, Süleymaniye Küt., Kılıç Ali Paşa Bölümü, No: 109. [Bkz. (Olimov, 2010)].

<sup>11</sup> Ebü'l-Hasen Ali b. Ahmed b. Muhammed en-Nişaburi'nin (ö.468/1076) eseridir. Nişabur'da doğdu. Arapların Beni Kudaa kabilesine mensuptur. Mettuye ve Vahid adındaki atalarına nisbetle Mettuyi ve Vahidi nisbeleriyle anılmış, ancak Vahidi diye şöhret kazanmıştır. Vahidi, Cemaziyelahir 468'de (Ocak-Şubat 1076) yetmiş yaşlarında iken (İbnü'l-İmad, V, 292) Nişabur'da vefat etti. Kaynaklarda allame, muhaddis, tefsirde asrın imamı, fakih, Arap dilinde ve nahivde üstat, şair gibi sıfatlarla nitelenen Vahidi'nin yaşadığı dönemde üne kavuştuğu, Nizamülmülk'ün ve kardeşinin kendisine saygı gösterdikleri kaydedilir. Eseri "el-Basit fi tefsiri'l-Kur'an", döneminin en önemli tefsirlerinden biri olup 446 (1054) yılında tamamlanmıştır. (et-Tefsirü'l-basit, XXIV, 476). Başta hadis olmak üzere sahabe, tabiin ve tebeu't-tabiin ile müfessirlerin görüşlerinin zikredildiği eserde lugavi ve nahvi izahlar yanında kıraatlara, fıkıh ve kelim konularına, nüzul sebeplerine yer verilmiştir. Salebi'nin el-Keşf ve'l-beyan'ı en önemli kaynaklarından biridir. Zayıf ve mevzu rivayetler yanında tefsirle ilgisi bulunmayan lugavi ve nahvi izahların uzatılması gibi sebeplerle eleştirilmiştir (a.g.e, II, 192; III, 13). Eser, bölümler halinde Camiatü'l-İmam Muhammed b. Suud el-İslamiyye'de on beş doktora öğrencisine tahkik ettirilmiştir ve yirmi beş cilt halinde yayımlanmıştır (Riyad 1430). Ebü'l-Fezail Ahmed b. Abdüllatif et-Tebrizi, Mecmau'l-eltaf fi'l-cemi beyne letaifi'l-Basit ve'l-Keşşaf adlı çalışmasında Vahidi'nin bu eseriyle Zemahşeri'nin el-Keşşaf'ından derlemeler yapmıştır (Keşfü'z-Zunun, II, 1597; el-Veciz, neşredenin girişi, I, 32). El-Veciz fi tefsiri'l-kitabi'l-aziz bir diğer eseridir. Tefsirü'l-Celaleyn'in başlıca kaynaklarından biri olan muhtasar bir tefsirdir. Müeelif önce el-Basit'i yazmaya başlamış, ancak yazım işi uzayınca talep üzerine bu eserini kaleme almıştır. Muhammed b. Ömer en-Nevevi'nin et-Tefsirü'l-Münir'inin kenarında basılan tefsirin (Kahire 1305/1887) ilmi neşirleri de yapılmıştır (nşr. Mustafa es-Skka, Kahire 1374/1955; nşr. Safvan Adnan Davudi, I, II, Dimaşk 1415/1995). (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 42.Cilt, s.438-439).

<sup>12</sup> Kaynaklarda Tehzibü'l-Esma ve'l-Lugat adlı eserin Suriye'nin güneyindeki Havran bölgesinde Neva köyünde (631/1234) doğan Ebu Zekerriya Yahya b. Şeref b. Müri en-Nevevi'ye (ö.676/1277) ait olduğu karşımıza çıkar. Ebu İshak eş-Şirazi'nin et-Tenbih'i ile şerhettiği el-Mühezzeb, ihtisar ettiği Ravzatü't-Talibin, Müzenî'nin el-Muhtasar, Gazzali'nin el-Vasit ve el-Veciz gibi eserlerinde geçen isim, nadir kullanılan kelimeler, ıstılah ve fıkhi lafızları açıklamak üzere kaleme alınmış, fakat müellif eserini temize çekmeye fırsat bulamamıştır. Muhammed adlı şahıslar başta olmak üzere alfabetik sıralanan Tehzibü'l-esma'nın isimlere dair I.cildi Wüstenfeld tarafından (Göttingen 1826, 1832, 1842-1848), daha sonra tamamı iki cilt halinde (Kahire 1927) neşredilmiştir. (bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 33.cilt, s.45-49).

<sup>13</sup> Ebü'l-Abbās (Ebu Cafer) Muhibbüddin Ahmed b. Abdilllah b. Abdilllah et-Taberi el-Mekki'nin (ö.694/1295) Zehairü'l-Ukba fi Menakibi zevî'l-kurba adlı eseridir. Ehl-i beyt'in faziletine dairdir (nşr. Hüsameddin el-Kudsi, Kahire 1356/1937; Bağdat 1967; nşr. Muhammed Mustafa Ebü'l-Ala, I, IV, Kahire 1388/1969; tashih Süleyman Hasan Abdülvehhab, I-II, Tanta 1372/1953; nşr. İsa b. Abdullah el-Himyari, I,II, Beyrut 1996; Beyrut 1974). (Bkz. TDV İslam Ansiklopedisi, 31.cilt, s.38-39).



HM [2a] (11-15)'te eserin başından sonuna kadar ayet ve hadislerin yer aldığı belirtilmektedir. Eser bu yönüyle dinî konuların yoğunluğu ile okuruna İslami ahlaki öğütleyen bir ahlak kitabı özelliği de taşımaktadır.

HM'nin bölüm başları, nazım, nesir ve nakil geçişleri ve **ey aziz** hitapları kırmızı mürekkeple, asıl metin siyah mürekkeple 19 satır nesih ile yazılmıştır. Eserde yoğun bir şekilde yer alan ayet ve hadisler harekeli yazılmış olup altları kırmızı mürekkeple çizilmiştir. Metnin transkripsiyonunda kırmızı mürekkeple yazılmış kısımlar koyu karakter ve altı çizili olarak belirtildi. Ayet, hadis ve Türkçe olmayan nazım kısımları orijinal diliyle yazıldı.

Tercümeğe esas eserin orijinali ZM'de ayet ve hadisler harekeli olarak kırmızı mürekkeple yazılmış ve yine bölüm başları, nazım, nesir, nakil geçişleri ve **ey aziz** hitapları kırmızı mürekkeple yazılmıştır.

15. yy.'da *Sirac bin ÖAbdullah* tarafından yazılmış Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleri gösteren eseri *Mecma'ü'l-Letâiyif*'in (Vat.turc.420)'de kayıtlı nüshası 2r (04-06)'da, *ve her ne yirde ki Qur'ân ve ĥadiş lafzı geldise kızıl mürekkebile yazam ve incil ve tevriğ ve zebûr lafzın türkçe tercüme kılam* ifadesinde belirtildiği gibi Zebur, Tevrat, İncil, Kur'an ve hadisten bahsedilen yerlerde kırmızı mürekkep kullanılmasının bu tür eserlerde uygulanagelen bir yöntem olduğu görülmektedir.

İncelememiz sırasında başvurduğumuz kaynak eser ZM, Amasya Beyazıt Kütüphanesi 05ba600 numarası ile kayıtlıdır. Yukarıda adı geçen *Sirac bin Abdullah*'ın *Mecmai'ü'l-Letâiyif*'inin Vat.turc.420'de kayıtlı nüshasından başka diğer nüshalarından biri de yine Amasya Beyazıt Kütüphanesi 05ba792 numarası ile kayıtlıdır. Ayrıca ZM'yi Osmanlı Türkçesine HM'den yaklaşık yüz yıl önce tercüme etmiş olan *Gelibolulu Muslih ed-din Mustafa Süruri*, 1551'de Amasya'da yazdığı *Gülistan Şerhi*'ni *Şehzade Mustafa* adına telif etmiştir. Şehzadelerin eğitiminde önemli bir yer tutan Amasya'da bu tür kitapların bulunması doğaldır. İnceleme konumuz olan HM müterciminin bu kaynaklara yerinde ulaşmış olması da olasıdır. HM mütercimi *Muhammed bin Hüseyin*'in ZM ve benzer Farsça kitapların asıllarına hâkim olduğu ve bu kitaplardan faydalandığı ancak *Süruri*'nin ZM tercümesinden habersiz olduğu anlaşılıyor. Zira HM [2a]'da ZM'yi tanıtırken zamanında Fars diline rağbetin az olduğunu, ZM'ninse sanatlı söyleyişi ve dinî konuları anlatan oldukça faydalı bir kitap olduğundan bahsediyor. HM'nin kendisi

tarafından Türkçeye çevrilmesinin rica edildiğini belirtiyor. Buradan gerek mütercimın gerekse saray erkanının o devirde, diğer ZM tercümelerinden habersiz olduğu yahut o eserlerin elde mevcut olmadığı ortaya çıkıyor.

## Muhammed bin Hüseyin

*Seyyid Ali Şihab ed-din Hemedani*'nin Farsça siyasetname tarzındaki *Żahîretü'l-Mülûk* adlı eserini Osmanlı Türkçesine tercüme eden *Muhammed bin Hüseyin* adlı kişidir. Kaynaklarda mütercimim hayatı ile ilgili net bir bilgi bulunamamıştır. Mütercim, HM tercümesini 1642 yılında tamamladığını eserinde belirtmiştir. Eserin tercüme edildiği tarihte Osmanlı İmparatorluğu'nun başında *I. İbrahim (Deli İbrahim)* bulunmaktaydı ve *I. İbrahim*'in oğlu *Şehzade IV. Mehmet (Avcı Mehmet)* dünyaya gelmişti. Mütercimim *I. İbrahim*'in 8 yıllık saltanatı zamanında eseri tercüme edecek olgunlukta olduğu ve onun öncesinde sırasıyla öldürülen ilk Osmanlı sultanı *II. Osman (Genç Osman)* 1617-1622 yılları arasındaki saltanatında ve en erken 1617-1618/1622-1623 yılları arasında, iki kez tahta çıkan ve inen *I. Mustafa (Deli Mustafa)* devirlerinde çocukluk ve ilk gençlik yıllarını yaşadığı anlaşılmaktadır. *I. İbrahim*'in tahta çıkan üç oğlu sırasıyla: 1648-1687 yılları arasında *IV. Mehmet (Avcı Mehmet)*, 1687-1691 yılları arasında *II. Süleyman* ve 1691-1695 yılları arasında *II. Ahmet*'tir.

Mütercimim HM'de yer alan *giceler yuķusunuķ yuķusuzlũginde* 'geceleri uykusunun uykusuzluğunda' كيجه لريوقوسنك يوقوسزلكنده 158a/12 ve *ħazret-i Őalj {r.a.} bāzārdan et alup ve bir maħremeye śarup didũm* 'hazret Ali {r.a.} pazardan et aldı ve saklamak için bir nesneye sardı dedim' حضرت على رضى الله عنه بازاردن ات الوب و بر محرمه يه صاروب ديدم 191a/05, 06 ifadelerinde; *uyku* sözcüğünü *yuku* biçiminde kullanması, {-up} zarf-fiil ekini geçmiş zamanı ifade edecek biçimde kullanması Azerî sahası dil özelliklerini göstermektedir. Kesin olmamakla birlikte *Muhammed bin Hüseyin*'in Azerî sahasına yakın olduğunu söyleyebiliriz.

Çınarlı'nın (2009:61-72) Tebriz Milli Kütüphanesi'nde bulunan *Türkçe El Yazmaları* ile ilgili makalesinde de belirtildiği gibi İran sahasında yazılan Türkçe yazmalardan *Tercüme-i Gülistan-ı Sadi* adlı No.2267 kayıt numaralı eserin mütercimi olarak *Muhammed bin Hüseyin* adı geçmektedir.

109 varak olan eserin bir mukaddimeden ve sekiz bölümden ibaret olduğu, 17 satır nesih hatla H.1068'de istinsah edildiği, meşin ciltli ve 14,5x25,5 cm ebatlarında olduğu belirtilmiştir. Eserin başında: *ħamd-ı ferevān ve sipās-ı bj-girān ol halik-i zi'l-cũd ve'l-iħsāna* ifadesinin olduğu belirtilmiştir. İnceleme konumuz HM'nin başı olan *ħamd u sipās-ı nā-maħdũd u Őũkr-i bj-ķiyās-ı maŐdũd*

*ol vācibū'l-vücūd* ifadesi ile benzerlik göstermektedir. İstinsah tarihinin miladi 1657/1658'e tarihlenmesi, adı geçen mütercim *Muhammed bin Hüseyin*'in HM mütercimi ile aynı şahıs olduğu yönündeki görüşümüzü kuvvetlendirmektedir. Bu tarih, HM mütercimi *Muhammed bin Hüseyin*'in *IV. Mehmet (Avcı Mehmet)* saltanatında hayatta olduğu yönündeki görüşümüzü de desteklemektedir.

Mütercim, özellikle İran sahasında yazılmış eserleri tercüme etmiştir. Bu eserlerin dil olarak oldukça sanatlı bir Farsçayla yazılmış olduğu düşünüldüğünde *Muhammed bin Hüseyin*'in Farsçaya iyi derecede hâkim olduğu görülmektedir.

HM, [2a] (17) ile [2b] (11) arasında, *ħaqqā ki her kelimāt-ı mevzūnı ehl-i idrāke māye ve her Őibārāt-ı rengini ehl-i sülūke sermāye olup lākin baŐzi ebnāŐ-ı zamānuŋ ol lisān ile mūmāresetleri ve ol zebānda mahāretleri olmaduđından lāl-i meŐānj āsdāf-ı elķāndan istiħrāc ve meŐālib-i nāžırını muķaddemātından istintāc olinmaz olup ĥuśūsen ekşerj inşā-perdāzluđıla mađlūb-ı atnāb vāşiķa-ı fehāvāsı ve rāy-i ĥicāb iđlaķ-ı seħāb olmađın maķālū't-tavjil ebnāŐ-ı zamān meyl ü rađbet itmez ve eşcār-ı Őibārātınun şemere-i ifhāmına el yetmez olmađıla eħibbā vü eśdiķānuŋ baŐzıları istiślāħ-ı umūr-ı dġnde ihtimām ve āyine-i zamjrlerin denis-i āşām-ı gubārlarından mūcellā itmek dāŐiyelerile *ومنالهم الله فى الدنيا امثالهم و ĥسن فى العقبأ امالهم* işāretile bu ĥaķjir kemterjın muħammed bin ĥüseyin ġaferu'llāhū lehū ve li vālideyye ve aħsane ileyhimā ve ileyhden istidŐā vü iltimās iderler idi ki kitāb-ı selefū'ż-żikri kalem-i mūşġjn-ı raķam ile zebān-ı fārisjden lisān-ı türkje terceme olına lākin bu ĥaķjire Őālā-Őālāyık-i dehrden ne zebānda mecāl-ı taķrjir ve ne ķalemde imķān-ı taħrjir olup tūtj-yi ġüftār serāçe-i tende dem-beste vü mirŐāt-ı tabŐ latma-ı rūzgārdan şikeste olmađıla Őuķde-i taŐvij peyġüle taŐljıkde ķalmış idi ve ġavvās-ı endjşe mütālaŐa-ı kütüb-i taħavülāt-ı Őālem ü ādeme dalmışdı ifadesi geçmektedir.*

ZM'yi tercüme eden *Muhammed bin Hüseyin*'in HM'yi yazarken kendisinden önce yazılmış eserler hakkında bilgi sahibi olduğu bellidir. Tercüme için ZM'yi seçmiş olması, bu eseri tercüme etmekle yetinmeyip kendisinin de iki bölüm ilave etmesi bu konudaki bilgisinin ve yeteneğinin bir göstergesidir. Ayrıca *Muhammed bin Hüseyin*, konuyla ilgili haşiyelerle eserini zenginleştirmiş, siyasetname türündeki diğer kaynaklardan alıntılar yaparak okuruna ilave bilgiler

vermiştir. Gerek ana metinde gerekse haşiyelerde *Muhammed bin Hüseyin*, kişisel fikirlerini yansıtmaktan kaçınmıştır.

*Muhammed bin Hüseyin*, HM'de 7 adet **neşr** ibaresinin yanında, **nażm** ibaresiyle gösterilen 59 adet, **beyt** ibaresi ile gösterilen 15 adet, **ferd** ibaresi ile gösterilen 4 adet, **mısrā'Ö** ibaresiyle gösterilen 2 adet manzum parça alıntısı yapmıştır. Bu manzum parçalar, orijinal Farsça yazılmışların yanında, mütercimim ilave ettiği anlaşılan, HM'nin yazıldığı devirde bilinen şairlerin manzum eserlerinden örneklerdir. Özellikle, *Fuzulî*'nin padişahlara övgülerinin yer aldığı kasidelerinden seçilen bu nazım parçaları, eserin padişahlarla ilgili bilgiler verildiği bölümlerine yerleştirilmiştir:

### **nażm**

*pādişāh-ı baħr u berr sultān seljm-i nām-dār  
server-i šāħib-nażar šāhinşeh-i şefaķat-şiÖār  
ol nihāl-i gülşen-i devlet ki şāħ-ı gül gibi  
luţf u ķahrından virür aħbāba gül aÖdāya ħār [52a] (1,2,3).*

### **nażm**

*şerif zātlara evc-i imtiħānından  
vesile-i şeref-i ķurb olur nüzül-i belā  
ħasjs nefslere genç iltifātından  
mezid-i Öillet-i idbār olur vüfūr-i Öatā  
delil-i zillet-i Öiśyāndur taÖarruz-ı ħāl  
tariķ-i ħüsn-i rızāsı cemjÖ-i ħāle rızā [89a] (19)-[89b] (02).*

### **beyt**

*zihj sultān-ı rüşen-rāy mülk-ārā-yı deryā-dil  
ki tevfiķ-i zafer iķbāle kılmış cevherin ķābil  
binā-yı ihtimāmından dem-ā-dem olmasa muħkem  
t'İlsim-ı dĭn tuĭyān-ı küfr ile olur idi bāt'İl  
şeh-i dünyā vü dĭn sultān meħmed şāħ-i Öādil-dil  
rızāsın saķlayan hem dĭn ü dünyāsın kıılır ħās'İl [51a] (08-10).*

**ferd**

*šaħrā-yı derd-i hicr ki pāyāna ırmeye  
hıç bir t'araf ile yolı dermāna ırmeye*

Mütercimın alıntı yaptığı manzum parçalarda, kaside, *Selimname*, *Süleymanname* gibi yazma geleneklerinde de olduğu gibi benzer kalıp övgüler uygun padişah ismine göre uyarlanabilmiştir.

HM'nin sonunda [200b], [201a]'da mütercim *Muhammed bin Hüseyin*'e ait olduğu düşünölen, bilinen herhangi bir şaire ait olmayan **nażm** ve **neşr** ibareleri ile transkripsiyonunu yaptığımız parçalar yer almaktadır:

## Eserin Yazıldığı Devrin Siyasi Özellikleri

HM'nin tercüme edildiği devir, Osmanlı İmparatorluğu'nun "Duraklama Devri" olarak adlandırılan 1566 ila 1699 yılları arasındadır. Eser *I. İbrahim (Deli İbrahim)*'e sunulmuştur. HM [2b] ve [3a]'da, **ferd**

*mihjñ-i selātjñ-i rüy-ı zemjñ  
bihjñ-i havākjñ be-dünyā vü dñj*

*sult'ānū'l-berreyn ü hākānū'l-bahreyn hādīmū'l-ħaremeynū'ş-şerjfeyn hālifet-i fi'l-  
ārzeyñ qahramān-ı māō ve't-tjñ sipeh-sālār-ı selātjñ hāmj-yi dññü'l-islām ve'l-  
müslimjñ kat'Ū'l-keferetü'l-Ūsāt ve'l-müşrikjñ kätilü'l-aŪdāŪ'd-devlet ve'd-dñj  
kālīŪ-i āsārū'l-eşkiyāŪ ve'l-müsfidjñ kāmīŪ'ž-žulmeti ve'l-mütemerridjñ  
müŵessis-i kavāŪidü'l-Ūadli ve ve'l-iħsān muħarribü'l-bilādī'ž-žulmi ve't-tuğyāñ  
fermān-ı ber-dār-ı innellāhe yeŵmuru bi'l Ūadli ve'l-iħsāni dāvud-ı devrāñ güzjide-  
i āl-i Ūoşmāñ es-sultāñ ibnü's-sultāñ **ferd***

*padişāh-ı baħr u berr sultāñ ibrahjñ ki o  
dürr-i hilāfet-i cā-nişjñ-i çār-yār u muştāfā-sünnet*

*naşarahu'llāhū teŪālā ilā-yevmi'l-mjzāñ* ifadeleri yer almakta ve eserde *I. İbrahim* övülmektedir. *I. İbrahim*'in 8 yıllık saltanati, sultanın ruhsal sağlığının bozukluğu sebebiyle tarihsel açıdan zorlu bir devir olarak anılmasına sebep olmuştur. Sultanın hanedan içinde çok sayıda ölüme şahitlik etmesi kendisinin de aşırı derecede ölüm korkusu yaşamasına sebep olmuş, kendisini saraya kapatmış ve keyfî uygulamaları ile devlet geleneğine uymayan tutumlar sergilemiştir. Eserin tercüme edildiği 1642 tarihinde *Şehzade IV. Mehmet (Avcı Mehmet)* dünyaya gelmiştir. *IV. Mehmet* çocuk yaşta tahta çıkmış ve validelerinin müdahalesi ile devleti idare etmiştir. *IV. Mehmet* avcılığa olan merakı ile devlet işlerinde de zaman zaman zafiyet göstermiştir. Eserde *IV. Mehmet* zamanında hizmet gören *Sadrazam Derviş Mehmed Paşa*'dan HM, [3a] (12-19)'da; *olup riŪāyet-i raŪiyyet ü sipāhj ve ħimāyet-i şerjŪat-ı ħazret-i risālet-penāhj ve icrā-yı kavāñjñ-i ecdād-ı Ūizāmī ve infād-ı kavāŪid-i ābāŪ-i kirāmı ve vüzerā-yı kirām ve vükelā-yı zevj'l-i iħtirām envāŪ-ı iŪtā vü iħsāñ ve istimālet-i bj-girāñlar kılmākda taqayyüd-i tāmñ ve itmam-ı mehāmm-ı cumhūr kıljup ħuşūsen burc-ı evliyā vü meŵmen-i etkjyā vü aśfiyā bağdād-ı dārü'l-cihādun muħāfiżı olan vezjr-i iskender ferūr-ı sitem-i šalābet ve āsaf-ı gerdün-ķadr u nerjñmāñ-ı mehabet-müşjr tedbjr-i umūr-ı*

*memleket ve çerāğ-ı dīn ü devlet şecā'at bīşesinün arslanı ve ħükümet mesnedinün ħahramānı el-cāhid-i fī sebīli'llāh dervīş meĥmed paşa edāme'llāh ve yessera'llāhū lemīne'l ĥayri mā-yeşā* ifadeleriyle övgüyle söz edilmiştir.

Eserin tercüme edildiği dönem, güçlü ve bilgili şehzadelerin yetiştirilmesinin öneminin ve gereğinin arttığı bir dönemdir. Saltanatın sultanın kişisel yetersizlikleri, hastalıkları ve keyfi uygulamaları ile zor duruma düşmesi, bundan sonra yetiştirilecek şehzadelerin daha güçlü ve bilgili olması gereğini arttırmıştı. Saltanatın geleceği, iyi yetişmiş bir şehzade ile sağlama alınabilirdi. Siyasetname tarzındaki tercüme eser HM tam da böylesi bir ortamda lüzumlu görülmüştür. HM'nin 1642 yılında *Sultan I. İbrahim*'e sunulması ve *Şehzade IV. Mehmet (Avcı Mehmet)*'in aynı yıl dünyaya gelmiş olması dikkate değerdir.



## BİRİNCİ BÖLÜM

### İNCELEME

#### 1.1. Yazım Özellikleri

El yazması metnimiz HM, bazı ayet ve hadislerin yazımı dışında harekesiz olarak yazılmıştır. Metnin yazımında nadiren Türkçe, Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde hareke kullanılmıştır:

*añmed* ‘Ahmet’ أَحْمَدُ 57a/02, *yüregi* ‘yüreği’ يوركي 08b/01, *dürler* ‘inciler’ دُرلر 10b/17, *ñirā* ‘Hira’ حِرا 09b/06, *dimek* ‘demek’ ديمك 138b/17, *zimin* ‘kimildamaz’ زَمِن 171b/8, *eve* ‘eve’ اوة 190b/08, *qader* ‘kader’ قَدْر 108a/01, *şübhe* ‘şüphe’ شُبْهَة 96/10, *bende* ‘köle’ بِنْدَة 94a/19, *acılığından* ‘acılığından’ اَجْلَجْنَدِن 91a/19, *deri* ‘deri’ دَرِي 12a/14, *mesele* ‘mesele’ مَسَلَة 07a/07, *şu’ab* ‘Şu’ab’ شُعْب 159b/05, *degil* ‘değil’ دَكِل 47a/04, *qarınca* ‘karınca’ قَرْنَجَة 77a/16, *nefsi* ‘nefsi’ نَفْس 125a/01.

Metinde bazı sözcüklerin yazımı ikili şekildedir. Nadiren de olsa bazı sözcüklerin yazımı ikiden fazla çeşide sahiptir:

*tatlu* ‘tatlı’ طاطلو 12a/18, *tatlu* ‘tatlı’ طتلو 90bh/13,14, *datlu datlu* ‘tatlı tatlı’ داتلو داتلو 90bh/9.

*ilana* ‘yılana’ ايلانه 92a/08, *yılan* ‘yılan’ يلان 92a/10.

Mütercim sözcüklerin ünlülerini bazen harf ile gösterirken bazen harf ile göstermeden yazmıştır:

*yeşil* ‘yeşil’ ياشل 12b/05, *yeşil* ‘yeşil’ يشل 12b/07, 21a/04, *yeşilrek* ‘yeşilrek’ ياشلرك 134a/13.

*dürlü* ‘türlü’ دورلو 31b/12, 84ah/60, *dürlü* ‘türlü’ درلو 83b/16.

*barmaç* ‘parmak’ برمق 61b/03, 100a/11, *barmaç* ‘parmak’ برمق 100a/11, *barmaç* ‘parmak’ بارمق 149b/02.

*köprüsinde* ‘köprüsünde’ کوپروسنده 78bh/40, *köprüye* ‘köprüye’ کوپرويه 124b/02, *köprü* ‘köprü’ کوپری 51b/11, 124b/02-04, 131b/08, 131b/09, 138b/18.

*kaşuğı* 'kasiğı' قاسوđی 37a/04, *kaşığından* 'kasiğından' قاصوđندن 37a/13, *kaşıklarına* 'kasıklarına' قاسقئرینه 08b/01.

*kemüklerin* 'kemiklerini' كمكئرین 45a/06, *kemüklere* 'kemiklere' كموكلره 31a/19.

*o kimesne* 'o kimse' او كمسنه 123b/05, *ol kimesnedür* 'o kimsedir' اول كيمسنه 110a/13, *ol kimesnedür* 'o kimsedir' اول كمسنه در 158b/01, 182b/18, *ol kimesnelerün* 'o kimselerin' اول كيمسنه لروك 105a/04.

*dağı* 'daha' داخی 15a/13, 12a/02, 08b/08, 81a/07, *dağı* 'daha' داخی 29a/16, 17, 115a/03.

Metinde Arapça ve Farsça sözcükler çoğunlukla aslına uygun yazılmıştır. Nadiren Türkçe söyleyişe göre yazılışlar tespit edilmiştir:

*oruç* 'oruç' اوروچ 127a/17, 75b/16, 76a/17, *oruç* 'oruç' اروچ 101b/04, 70a/03, *nāfile orucın* 'nāfile orucunu' نافله اورجن 200b/11, *rūze* < Far.

*šoqađ* 'sokak' سوقق 161a/03, *šoqađdan* 'sokaktan' سوقاقدن 161a/06, *zuqāk* < Ar.

*pābūcin* 'ayakkabısını' بابوچن 195b/08, *pābūcı* 'ayakkabısı' بابوچی 186b/12, *pāpūř* < Far.

*sepet* 'sepet' سبيت 128b/08, *seped* < Far.

Metinde devrin özelliğini yansıtan eklerde çoğunlukla ünlüler gösterilmemiştir. Az sayıda örnekte ünlüler yuvarlak sıradan ( و ) ile gösterilmiştir:

{ -dür } bildirme eki tek bir örnekte ( و ) ile gösterilerek yazılmıştır: *eyüdü* 'iyidir' ايودور 167a/09.

Eklerin yazımında ünlülerin gösterildiği ve gösterilmediği ikili kullanımlar tespit edilmiştir.

{ -sUz } isimden isim yapma eki nadiren ( و ) ile gösterilerek yazılmıřtır: *gözsüz* 'gözsüz' كوزسوز 80a/06, *gözsüz* 'gözsüz' كوزسز 78a/04, *kułaksuz* 'kulaksız' قولقسز 78a/04.

Fiilden fiil yapan {-l-}, {-n-}, {-ş-} eklerinin yazımında yuvarlak sıradan /u/, /ü/ okumamızı gerektirecek ( و ) işareti olmadığı hallerde /l/, /i/ okumayı tercih ettik. EAT devri metinlerinde bu türden eklerin ünlüsünün düz sıradan kullanıldığı bilinmektedir. HM'de az sayıda örnekte yuvarlak sıradan ünlü harf gösterilmiştir: *görünüp* 'görünüp' كورينوب 133a/03, *göründi* 'göründü' كوروندى 87ah/55, *görindi* 'göründü' كورندى 109b/18, *buluşup* 'buluşup' بولوشوب 56b/15.

{-vUz} eki ( و ز ) ve ( ا و ز ) şeklinde ikili bir yazım özelliği göstermektedir. Ek, HM'de 11 kez ( و ز ) 11 kez ( ا و ز ) şeklinde yazılmıştır. Ek aynı satırda hem ( و ز ) ile hem de ( ا و ز ) ile yazılmıştır: *yağduravuz* ياغدوره اوز 185a/02, *cārij kılavuz* 185a/02. Bu durumun mütercimden kaynaklanan bir yazım özelliği olduğunu düşünüyoruz.

### 1.1.1. Ünlülerin Yazımı

#### 1.1.1.1. /a/

/a/ ünlüsü ön seste medli elif ya da elif ( ا , آ ) ile yazılmış, iç seste ya elif ile ( ا ) yazılmış ya da yazılmamıştır, son seste ise elif, güzel he ( ا , ه ) ile yazılmıştır.

*adı* 'adi' آدى 103a/14, *altında* 'altında' آلتنده 94a/16, *acılığında* 'acılığında' آچلغندا 91a/19, *alın* 'alın' آلن 134b/02, *alın* 'alın' الن 134b/04, *anı* 'onu' آنى 20a/02, *ağlamış* 'ağlamış' اغلامش 83a/04, *ağlaruz* 'ağlarız' اغلروز 83a/02, *anlara* 'onlara' انلره 102a/03, *bağlayup* 'bağlayıp' باغليوب 130a/04, *ola* 'ola' اولا 150b/14, *barmağ ura* 'parmak vura' برماق اورا 100a/11.

#### 1.1.1.2. /e/

/e/ ünlüsü ön seste elif ( ا ) ile yazılmış, iç seste elif ya da güzel he ( ا , ه ) ile yazılmış ya da yazılmamış, son seste ise güzel he ( ه ) ile yazılmıştır:

*eyleye* 'eyleye' ايليه 81a/17, *bendelerümden* 'kölelerimden' بنده لرمندن 99b/18, *nesnesi* 'nesnesi' نسنه سى 97b/12, *eve* 'eve' اوه 96b/02, *giçmemişdür* 'geçmemiştir' كيجمامشدر 128a/10, *eyleyenlere* 'eyleyenlere' ايليانلره 15/b07, *gelen* 'gelen' كلن 40a/09, *itmemiş* 'etmemiş' ايتممش 106a/16, *üzre* 'üzerine, üstünde' اوزره 43a/09.

### 1.1.1.3. /ı/, /i/

/ı/, /i/ ünlüleri ön seste elif ( ا ) ya da elif ye ( ای ) ile yazılmış, iç seste ye ( ی ) ile yazılmış ya da yazılmamıştır, son seste ise ye ( ی ) ile yazılmıştır:

*içerüdeki* 'içerideki' ایچروده کی 40a/03, *işidildükde* 'işitildiğinde' ایشدلدکده 40a/01, *issi* 'ısı' ایسی 148b/03, *ıssıtma* 'sıtma' استمه 192b/18, *içenlere* 'içenlere' ایچنلره 80a/10, *ısmarlar* 'ısmarlar' اصمارلار 06a/10, *kesilüp* 'kesilip' کسیلوب 40b/03, *ķılıcı* 'kılıcı' قلجی 40b/04, *ķızılıķdan* 'kızılıktan' قزلیقدن 43a/14, *sekizinde* 'sekizinde' سکزنده 50b/11, *virüp* 'verip' ووروب 57b/18, *yazılıp* 'yazılıp' یازیلوب 57b/19, *yigirmi* 'yirmi' یکرمی 58b/12, *ikinci* 'ikinci' ایکنجی 68b/08.

### 1.1.1.4. /o/, /ö/, /u/, /ü/

/o/, /ö/, /u/, /ü/ ünlüleri ön seste elif ( ا ) ya da elif vav ( او ) ile yazılmış, iç seste vav ( و ) ile yazılmış ya da yazılmamış, son seste ise vav ( و ) ile yazılmıştır:

*onuncıda* 'onuncuda' اوننجه 08a/11, *oruç* 'oruç' اوروج 127a/17, *oruç* 'oruç' اوروج 101b/04, 70a/03, *oķ* 'ok' اوق 08a/11, *oğlum* 'oğlum' اوغلم 08a/11, *çuķurcaķdan* 'çukurcuktan' چقورچقدن 08b/01, *boğazı* 'boğazı' بوغازی 08b/01, *yüregi* 'yüreği' یورکی 08b/01, *getürsün* 'getirsin' کتورسون 115a/18, *göndürüp* 'göndürüp' کوندوروب 115a/19, *dudaķ* 'dudak' دوداق 171b/19, *değüldür* 'değildir' دکلدن 171b/13, *foķuz* 'dokuz' طقوز 173b/12, *foķsan* 'doksan' طقسان 173b/12, *gönül* 'gönül, kalp' کولکل 200b/12, *ton* 'don' طون 40a/15, *girü* 'geri' کپرو 115a/19, *eyü* 'iyi' ایو 200b/06, *kendü* 'kendü' کندو 158b/09.

## 1.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

HM'de, yazımında çeşitlilik bulunan ünsüzler şu şekilde sıralanmıştır:

### 1.1.2.1. /ç/, /c/

Metinde /ç/ ünsüzü nadiren ( چ ) ile gösterilmiştir. Türkçe ve Farsça sözcüklerde çoğunlukla ( ج ) ile yazım tercih edilmiştir:

*çāre* 'çare' چاره 114a/15, *çāre* 'çare' چاره 77a/09, 58a/13, 83bh/23, 107b/05, 123b/15, 190b/03, *çevgāni* 'çevgeni' چوکنی 176a/18, *çerāğ* 'mum, kandil' چراغ 02a/01, 05, 03a/17, 51a/17.

*çıkup* ‘çıkıp’ جقوب 59b/01, *yenıçeri* ‘yeniçeri’ یکیجری 60a/02, çöpi ‘çöpü’ چوی 83a/19, *buçuk* ‘buçuk’ بچق 129b/04, *içerü* ‘içeri’ ایجرو 81ah/08, 11, 18, kaçan ‘ne zaman’ قجن 73a/02, 95a/08, *ağça* ‘akçe, para’ اقجه 19a/18, *oruç* ‘oruç’ اوروج 127a/17, *çürütdürmedi* ‘çürüttürmedi’ جوروتدورمدی 77bh/05.

*üç oğlı ve üç kıızı* ‘üç oğlu ve üç kıızı’ اوح اوغلی و اوح قزی 32a/02 örneğindeki gibi ( ج )’nin noktasız yazıldığı da görölmektedir.

### 1.1.2.2. /t/, /d/, /t’/

Akar’ın (2018:93-94) da belirttiği gibi Oğuz lehçelerinde tonlu olarak telaffuz edilen söz başı tonlu damaksı /d-/ler hem *tı* hem de *dal* ile yazılabilmektedir. Aynı metinde, aynı kelimelerin iki şekilde işaretilenmesi, bu durumun fonetik özellik olmaktan çok bir yazım tercihi olduğunu açıkça göstermektedir.

HM’de *te*, *tı* ve *dal* yazımını gösteren örnekler şu şekildedir:

*taşra* ‘dışarı’ طشره 158b/11, 40a/08, 09, 12, *daşradan* ‘dışarıdan’ داشره دن 39b/18, *daşlı* ‘taşlı’ داشلی 139b/19, *taş* ‘taş’ طاش 158b/15, *toksan tokuz* ‘doksan dokuz’ طقسان طقوز 81b/03, 61b/02, *ton* ‘don’ تون 40a/15, *tolı* ‘dolu’ طولی 61b/02, *tolu* ‘dolu’ طولو 54b/16, *dutmak* ‘tutmak’ دوتمق 200b/11, *dadmadılar* ‘tatmadılar’ دادمادیلر 138a/11, *dırnağ* ‘tırnak’ درنق 106b/06.

*fatlı* ‘tatlı’ طاطلو 12a/18, *fatlı* ‘tatlı’ طتلو 90bh/13,14, *datlı* ‘tatlı’ داتلو 14b/09, örneklerinde de görüldüğü gibi HM’de aynı sözcüğün yazımında /t/, /d/ ya da /t’/ olarak yazılmasında çeşitlilik vardır. Bu örneklerdeki ses çeşitliliğın tonlulaşma ya da tonsuzlaşmadan kaynaklı değil yazım özelliği olduğunu düşünöyoruz.

### 1.1.2.3. /p/, /b/

HM’de Türkçe ve Farsça sözcüklerde /p/ sesi bazı örneklere ( پ ) harfi ile bazı örneklere ise ( ب ) harfi ile gösterilmiştir. Bu ikili kullanım Farsça sözcüklerde bir sedalılaşma olduğunu değil, yalnızca bir yazım özelliği olduğunu düşündörmektedir.

*topçidan* ‘topçudan’ طوبچیدن 60a/02, *top* ‘top’ طوب 58b/11, *kaplayup* ‘kaplayıp’ قابلیوب 198b/13, *peygamber* ‘peygamber’ بیغمبر 34a/03, 04, 47bh/22,

83a/04, *pir* ‘yaşlı’ بئر 71b/09, *pencereleri* ‘pencereleri’ بنجرلری 80ah/45, *pirāste* ‘donatılmış’ بئراسته 02a/14, *sepet* ‘sepet’ سبت 128b/08, *pāyāna* ‘sona’ پایانه 2b/13, 82a/14.

*pāre* ‘parça’ پاره 58b/01, *kaḷḷa-kūp ṭoplar* ‘kaleleri vuran büyük toplar’ قلعه 58b/01, *ṭop* ‘top’ طوب 58b/10, *yapışılıp* ‘yapışılıp’ یاشیلوب 58b/09, *çöpi* ‘çöpü’ چوی 83a/19, *topraḡ* ‘toprak’ تپراق 192a/05, 07, *pākize* ‘temiz’ پاکیزه 115b/09, *pes* ‘öyleyse’ پس 110a/01, *perākende* ‘dağınık’ پراکنده 127a/04, *yapalar* ‘yapalar’ یاپالر 199b/07.

#### 1.1.2.4. Hemze

Metinde ( ء ) hemzeler nadiren gösterilmiştir. İç seste genellikle ( ی ) ile gösterilmiştir:

*māḥ* ‘su’ ماء 02b/17, *suḥāl* ‘soru, sual’ سوال 76a/02, 03, 10, 154b/09, *müḥminüḡ* ‘inananın’ مؤمنك 81a/09, 104b/19, *meḥūldürler* ‘sorumludurlar’ مسئولدرلر 124a/14.

*suḥāl* ‘soru’ سوال 153a/10, 17, 154b/12, *zāyil* (aslı *zāḥil*) ‘yok olan’ زایل 141a/14, *netāyic* (aslı *netāḥic*) ‘sonuçlar, neticeler’ نتایج 150a/04, *nāyire* (aslı *nāḥire*) ‘sıcaklık’ نایره 166a/19, *meḥāyih* (aslı *meḥāḥih*) ‘şeyhler’ مشایخ 43b/18, *bireḥsihi* ‘kendi başına’ براسه 155b/17.

*iḡtiżā* (aslı *iḡtiżāḥ*) 56b/07, *ibā* (aslı *ibāḥ*) 84bh/16.

#### 1.1.2.5. Art Damak N’si

Metinde art damak n’leri ( ن ) sözcük ve ek düzeyinde ( ك ) ile gösterilmiştir:

*bin* ‘bin, 1000’ بئك 46b/14, 47bh/07, 09, 10, 12, 13, *yalnuzca* ‘yalnızca’ يالکزجه 40a/13, *dinleye* ‘dinleye’ دكلیه 73a/09, *öñinde* ‘önünde’ اوکنده 81ah/15, *şonra* ‘sonra’ صكره 81ah/13, 25a/12, 102a/08, *ḡaranuluḡ* ‘karanlık’ قراکولق 143b/03, 66b/18, 138a/04, *tañrı* ‘tanrı’ تکرى 154a/16, 103a/16, *benizlülük* ‘benizlilik’ بکزلولك 135a/03, *yeñiçeri* ‘yeniçeri’ یكیجری 60a/02, *gönül* ‘gönül, kalp’ 82a/08, *denlü* ‘denli’ دكلو 44b/03, *çenjesi* ‘çenesi’ چكه سی 134a/14, *buña* ‘buna’ بوكا 94b/01, *baña* ‘bana’ بكا 90bh/56, *oñulmayup* ‘iyileşmeyip’ اوکلمیوب 32a/03.

*idiñüz* 'ediniz' ايدىكىز 123b/02, *kendiñüzi* 'kendinizi' كندىكىزى 123b/03, *anun* 'onun' انك 01b/04, 156a/12, 175a/17, 19, *isterseñ* 'istersen' اىستىرسىك 81bh/02.

### 1.1.3. Yazım Yanlışları

*aldük* الدك 177a/18 aslı *alduq* 'aldık' الدق olmalı.

*anglara* انگلاره 80b/11 aslı *anlara* 'onlara' انلاره olmalı.

*vaŕtdur* وعطدر 156a/16 aslı *vaŕzdur* 'vaazdır' وعظدر olmalı.

*ibrjsim* ابرىسم 156a/18 aslı *ibrjšim* 'ipek iplik' ابرىشم olmalı.

*išāŕat* اصاعت 161b/15 aslı *ižāŕat* 'kaybetme' اصاعت olmalı.

*muhāvinsüz* مهاونسز 123b/17 aslı *muŕāvinsüz* 'yardımcısız' معاونسىز olmalı.

*d* د 171b/19 aslı *vü* 've' و olmalı.

*müteŕazdur* متعزدر 171b/3 aslı *müteŕazzidür* 'izzetlidir' متعزدر olmalı.

*ižmiñāl* اضمحال 170b/17 aslı *ižmiñlāl* 'yok olma' اضمحال olmalı.

*pāpāna* پاپانه 2b/13 aslı *pāyāna* 'sona' پاپانه olmalı.

*sitiñşaq* سىتىنشق 64a/18 aslı *istiñşāq* 'buruna su çekme' استىنشق olmalı.

## 1.2. Ses Bilgisi

### 1.2.1. Ünlüler

HM'de /a/, /ā/, /e/, /ı/, /i/, /j/, /o/, /ö/, /u/, /ū/, ünlüleri tespit edilmiştir.

#### 1.2.1.1. Uzun Ünlüler

Metinde, Arapça ve Farsça kelimelerde uzun ünlüler /ā/, /j/, /ū/ bulunmaktadır ve harf ile gösterilmiştir:

*vefā* 'vefa' وفا 104a/14, *taḳvā* 'takva' تقوى 98a/02,104a/14, *cüvān* 'delikanlı, genç' جوان 174b/06, *maḥśūs* 'özgü' مخصوص 166b/04, *enjnün* 'iniltinin' انينك 177a/01, *pjr* 'yaşlı' بير 71b/09.

#### 1.2.1.2. Ünlü Değişmeleri

##### 1.2.1.2.1. /i/ > /e/

ilk hece ünlüsünde görülen i/e meselesi Eski Anadolu Türkçesi devresinden sonra daha çok /i/ > /e/ istikametinde gelişme göstermiştir. Ancak bu gelişmenin hangi devirde başladığı ve gerçekleştiği, eski imlanın özelliği yüzünden kesin olarak tespit edilebilmiş değildir. Hem /e/ hem /i/ ile okunacak yazılışta kelimelerin yanında eski eski metinlerimizde yer yer her iki şeklin de bir arada görüldüğü örnekler bulunmaktadır (Duman, 1995:174-175).

HM ilk hecede /i/ sesini ( ى ) ile göstermesi bakımından EAT devri ses özelliğini korumaktadır. 17.yy.'da yazılmış HM'de ilk hecede /e/ yönünde bir genişleme örneği görülmemektedir:

*itdün* 'ettin' ايتدك 201a/01, *irişdügi* 'eriştiği' ايرشدوكى 67a/13, *giçürde* 'geçirde' كيجورده 67a/14, *dinildi* 'denildi' دينلدى 48a/06, *irmesün* 'ermesin' ايرمسون 40a/02, *virür* 'verir' ويرور 27b/16, *gice* 'gece' كيجه 17b/11, *billerine* 'bellerine' بيللرينه 17b/09, *işükde* 'eşikte' ايشوكده 39b/07, *ilçiler* 'elçiler' ايلچيلر 52b/18, *ir* 'er' اير 56a/19, *girçek* 'gerçek' كيرچك 77bh/64, *kiçe* 'keçe' كيجه 86ah/50, *bişi* 'beşi' بيشى 173b/04, 04.

##### 1.2.1.2.2. /ol/ > /al/

*şavuk* 'soğuk' ( <ET soğuk ) صاوق 106b/07, *şavukdan* 'soğuktan' صاوقدن 120a/13, *şavukluk* 'soğukluk' صاوقلق 170b/14.



### 1.2.1.2.3. /ɪ/, /i/ > /u/, /ü/

ET ve OT devirlerinde son sesteki düz sıradan /ɪ/ ve /i/ seslileri EAT devrinde yuvarlak sıradan /u/ ve /ü/ seslileri ile gösterilmiştir. HM, EAT devrindeki bu yuvarlaklaşmayı sürdüren örnekler göstermektedir:

*şatun* ‘satın’ (<OT satın) صاتون 193a/04, 85ah/53, *demür* ‘demir’ (<ET temir) ديمور 106b/07, 155a/01, *kapu* ‘kapı’ (<ET kapıg) قپو 59a/04, 81ah/15, 111a/16,17,18, *irü* ‘iri’ (<ET irig) ايرو 154b/15.

### 1.2.1.2.4. /u/, /ü/ > /ɪ/, /i/

ET ve OT devirlerinde son sesteki yuvarlak sıradan /u/, /ü/ seslileri HM’de bazı sözcüklerde darlaşmaya uğrayarak dar sıradan /ɪ/, /i/ seslileri ile gösterilmiştir:

*kurı* ‘kuru’ (<ET kuruğ) قوری 12b/18, 168b/19, *kuyı* ‘kuyu’ (< ET kuduğ) قوی 17a/19, *köpri* ‘köprü’ (<ET köprüg) کوپری 51b/11, 124b/02-04, 131b/09, 138b/18.

## 1.2.1.3. Ünlü Uyumları

### 1.2.1.3.1. Kalınlık-İncelik Uyumları

Türkçe sözcüklerin yazımında genel olarak kalınlık-incelik uyumuna uyulmuştur. Arapça ve Farsça sözcüklere eklenen Türkçe eklerde kalınlık-incelik uyumuna aykırılıklar bulunmaktadır:

*yıllık* ‘yıllık’ يلقى 111b/02,03, *göndürüp* ‘göndürüp’ كوندوروب 55b/04, *çokluğundan* ‘çokluğundan’ جوقلغندن 193a/02, *örtülü* ‘örtülü’ اورتولو 102a/13, *yoklukta* ‘yoklukta’ يوقلقده 199b/08.

*bed-gümānligi* ‘şüpheciliği’ بدگمانلىكى 114a/02, *dünyālikde* ‘dünyalıkta’ دنيالكده 97b/12, *sağatlık* ‘sakatlık’ سقط لك 161b/02, *pādişāhlikden* ‘padişahlıktan’ پادشاهلكدن 195a/18, *gayūrreküm* ‘çok çalışkanım’ غيوررکم 196b/17, *rüsvāylikden* ‘rezillikten’ رسوايلكدن 130b/11, *hūylilik* ‘huyluluk’ حويلى لك 135a/03.

### 1.2.1.3.2. Düzlük-Yuvarlaklık Uyumları

Düzlük-yuvarlaklık uyumu bir kelimedeki vokallerin düzlük-yuvarlaklık bakımından birbirine uymasındır. Türkçede köklerde olsun, köklerle ekler arasında olsun, bir kelimedede vokaller arasında umumiyetle düzlük yuvarlaklık bakımından

bir uygunluk olduğu göze çarpar. Umumiyetle diyoruz, çünkü bu uyum Türkçenin her devrinde her sahada kelime bünyesinde kuvvetle hakim olan bir uyum değildir. Bu uyum ancak bugünkü Türkiye Türkçesinde kuvvetli bir şekilde kendisini hissettirmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde böylesi bir uyum mevcut değildi. Eski Türkçede de bugünkü şekilde bir düzlük yuvarlaklık uyumu yoktu (Ergin, 1998:72).

HM’de, ET ve OT devirlerindeki ünlü seslerini koruyan ve düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırılık gösteren sözcük örnekleri bulunmaktadır:

*eyü* ‘iyi’ (<ET edgü) ابو 200b/06, 15, *kemükleri* ‘kemikleri’ (<OT kemdük) 9b/08. اوقى ديوب (-oğı) <ET oğı) 37b/08, *oğı diyüp* ‘oku deyip’ ( <ET oğı) 37b/08, *oğı* 37b/08, *oğı* 37b/08.

EAT metinlerinin fonetik bakımından gösterdiği en önemli hususiyet, yuvarlaklık-düzlük bakımından vokal uyumunun zayıf olması ve vokallerde umumiyetle bir yuvarlaklaşma temayülünün bulunmasıdır (Timurtaş, 1999:85).

HM’de, EAT devri metinlerinde sıklıkla karşılaşılan düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı sözcüklerin kullanımı çoğunluktadır:

Sözcük düzeyinde tespit edilen örnekler:

*demür* ‘demir’ دمور 106b/07, 155a/01, *doğrı* ‘doğru’ دوغرى 66a/04, 05, 06, *işükde* ‘eşikte’ ايشوكده 39b/07, *köpri* ‘köprü’ كوپرى 51b/11, 124b/02-04, 131b/08, 131b/09, 138b/18, *kasuğı* ‘kasığı’ قاسوغى 37a/04, *kuzı* ‘kuzu’ قوزى 138b/17.

Ek düzeyinde tespit edilen örnekler:

*görünürler* ‘görünürler’ كورينورلر 150a/16, üçüncü ‘üçüncü’ اوچنجى 81bh/49, *kılıçlısı* ‘kılıçlısı’ قىلچىلىسى 81bh/05, *virmesün* ‘vermesin’ ويرمسون 55b/04, *itmeyüp* ‘etmeyip’ ايتمىوب 133b/06, *yüzli* ‘yüzlü’ يوزلى 134a/13, *topçıdan* ‘topçudan’ طوبچىدان 60a/02, *kurılıp* ‘kurulup’ قوريلوب 127b/03, *geliyor* ‘geliyor’ گليور 79bh/43, *gizli* ‘gizli’ گزلى 73b/11, *saçlı* ‘saçlı’ ساجلى 90a/11.

#### 1.2.1.4. Ünlü Düşmesi

Ön seste ünlü düşmesi örneği şu şekildedir:

*şol* ‘şu’ ( < uş + ol ) شول 48a/04.

Orta hecede ünlü düşmesi örnekleri şunlardır:

*bögrindedür* 'böğründedir' بوگرنده در 141a/07, *koynında* 'koynunda' قويننده 28a/04, *oğlı* 'oğlu' اوغلى 32a/02, *oğunuz* 'okuyunuz' اوقونوز 68a/06.

Geçişme sonucu ünlü düşmesinin örneği şu şekildedir:

*nola* 'ne ola' ( <ne + ol-a ) نولا 36b/15.

### 1.2.1.5. Ünlü Türemesi

*daracağ* 'daracık' داراچق 164a/12.

### 1.2.2. Ünsüzler

HM'de, /ó/, /b/, /c/, /ç/, /d/, /dʒ/, /f/, /ǧ/, /g/, /ğ/, /h/, /ħ/, /h̃/, /j/, /k/, /k/, /l/, /m/, /n/, /ŋ/, /p/, /r/, /š/, /s/, /s/, /ş/, /t/, /t/, /v/, /y/, /z/, /ž/, /ž/, /ž/ ünsüzleri tespit edilmiştir.

#### 1.2.2.1. Ünsüz Değişimleri

##### 1.2.2.1.1. /p/ > /b/

Develi'nin (1995:144) de belirttiği gibi; /p/ > /b/ sedalılılaşması konusunda, bilhassa sedalılılaşan örneklerin tespit edilmesi daima itiraz ile karşılaşılabilir bir husustur. Zira Arap harfli imla sisteminde be ( ب ) harfiyle yazılmış bir sesin /b/ veya /p/ seslerinden hangisini karşıladığı açık değildir. Ancak pe ( پ ) harfinin /b/ sesini temsil etme ihtimali yoktur.

{ -Up } zarf-fiil eki HM'de çoğunlukla ( و ) ve ( ب ) harfleri ile gösterilmektedir. Fakat bunun sedalılılaşmadan dolayı (be) harfiyle gösterildiğine dair bir fikir ileri sürmek güçtür.

HM'de /b/ ünsüzü /p/ ünsüzünü de karşılayacak şekilde kullanılmıştır. Aynı sözcük kimi yerde /b/ ile yazılırken kimi yerde /p/ ile yazılmıştır:

*t'op* 'top' طوب 58b/11, *t'op* 'top' طوب 56b/6.

##### 1.2.2.1.2. /t/ > /d/

Eski Türkçe ve onun devamı olarak gelişen Karahanlı, Kıpçak ve Çağatay Türkçelerindeki kelime başı tonsuz diş ünsüzü /t/ler, Eski Anadolu Türkçesinde ve çağdaş Oğuz lehçelerinde genellikle tonlulara dönüşmüştür (Akar, 2018:123).

HM'de bu durumu örnekleyen sözcüklerden bazıları şunlardır:

*daşradan* 'dışarıdan' داشره دن 39b/18, *dadsuz* 'tatsız' دادسز 167a/01, *daşlı* 'taşlı' داشلی 139b/19, *uzağ dutup* 'uzak tutup' اوزاق دوتوب 179a/04, *yay dutup* 'yay tutup' یای دوتوب 08a/11, *dürlü* 'türlü' دورلو 31b/12, 84ah/60, *darağ* 'tarak' درق 13a/01, *dutmağ* 'tutmak' دوتماق 200b/11, *dırnağ* 'tırnak' درنق 106b/06, *daşmaz* 'taşmaz' داشماز 33b/14.

Türkçe son seste /d/ sesi bulunmamasına rağmen, Eski Türkçede son sesi /t/ olan kelimelerin son seslerinin tonlulaşmaları bir aykırılık mı yoksa imlayla ilgili bir mesele midir? Ya da Batı Türkçesine geçişte kaybolmaya yüz tutmuş aslı ünlü uzunluğunun yer yer yazıya geçirilmiş örnekleri midir? Bu konuda kesin bir açıklama yapmak şimdilik mümkün gözükmemektedir (Duman, 1995:103).

HM'de sözcük sonlarında ve sözcük tabanının son sesinde bu duruma örnek gösterilebilecek sözcükler şunlardır:

*süd* 'süt' سود 77bh/57, 61, 37a/13, *kanad* 'kanat' قناد 10b/02, *dadmadılar* 'tatmadılar' دادمادیلر 138a/11, *dadsuz* 'tatsız' دادسز 167a/01.

Şu örneklerde /t/den /d/ye değişimi, iki ünlü arasında kalan ünsüzün yumuşaması olarak değerlendirmek de olasıdır:

*toğada varıncaya değin* 'Tokat'a varıncaya değin' توقاده وارنجیه دکین 56a/07, *korğudup* 'korkutup' قورقودوب 153a/12, *dördi* 'dördü' دوردی 24b/06, *idende* 'ettiğinde' ایدنده 81bh/46, *işidici* 'işitici' ایشیدجی 102b/12.

### 1.2.2.1.3. /k/ > /ğ/

*toprağda* 'toprakta' تپراغه 77bh/05, *uyluğ* 'uyluk' اویلوغ 161a/15.

İki ünlü arasında kaldığı için tonlulaşmaya uğradığını söyleyebileceğimiz örnekler şu şekildedir:

*yaprağın* 'yaprağın' یپراغن 83a/19, *dudağun* 'dudağın' دوداغك 134b/19, *yoğise* 'yok ise' یوغیسه 39b/12, *yoğıdı* 'yoktu' یوغیدی 198b/08.

HM'de iki ünlü arasında kalmasına rağmen tonlulaşmayan örnekler de tespit edilmiştir:

*şusuzluğu* 'susuzluğu' صوسزلقى 85ah/10, *ortalığı* 'ortalığı' اورتالقی 83bh/03, *kalınlığı* 'kalınlığı' قالنلقى 134b/19, *yaramazlığı* 'yaramazlığı' یرامازلقی 137b/19.

#### 1.2.2.1.4. /k/ > /h/

HM'de süreklileşme özelliği gösteren örnekler şunlardır:

*yohsa* 'yoksa' یوخسه 37b/10, *ahşam* 'akşam' اخشام 127a/18.

#### 1.2.2.1.5. /ğ/ > /v/

Eski Türkçe devrinde /ğ/ ile kullanılan 'soğuk' sözcüğü HM'de dudaksılaşmıştır:

*şavuk* 'soğuk' (<ET *şoğık*) صاوق 106b/07, 10b/17, 148b/05, 09, *şavukluk* 'soğukluk' صاوقلق 170b/14.

HM'de, /g/den /v/ye bir değişime uğrayarak dudaksılaşmamış sözcüklere örnek şunlardır:

*dögmek* 'dövmek' دوکمک 11b/12, *sögmek* 'sövmek' سوکمک 11b/12, 111b/17, 72a/01.

#### 1.2.2.1.6 /Hemze/ > /y/

*zāyil* 'yok olan' زایل 141a/14, *netāyic* 'sonuçlar' نتایج 150a/04, *nāyire* 'sıcaklık' نایره 166a/19, *meşāyih* 'şeyhler' مشایخ 43b/18.

### 1.2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi

#### 1.2.2.2.1. Yumuşak Sıradan Ünsüz Benzeşmesi

HM'de ünsüz benzeşmeleri yumuşak sırada vardır:

*yoldaş* 'yoldaş' یولداش 80a/05, *ferzendden* 'çocuktan' فرزنددن 111b/18, *sebebdan* 'sebepten' سببیدن 201a/04, *demürçi* 'demirci' دمورچی 36b/10, *hammāncı* 'hamamcı' حمامچی 161a/19.

#### 1.2.2.2.2. Sert Sıradan Ünsüz Benzeşmesi

HM'de Türkçe sözcüklerde sert sıradan ünsüz benzeşmesi örneği tespit edilememiştir. Ünsüz benzeşmesine aykırı örneklerin bazıları şunlardır:

*didükde* 'dediğinde' ديدكده 33a/09, *bırakdılar* 'bıraktılar' براقديلر 33b/19, *itdüm* 'ettim' ايتدم 138b/05, *siyāsetde* 'siyasette' سياستده 133b/02, *söyleşdükdde* 'söyleştiğinde' سويلشدكده 137a/06, *qılıçdan* 'kılıçtan' قلچدن 107b/01, *giçdi* 'geçti' كيجدى 71a/10, *topcıdan* 'topçudan' طوبجيدن 60a/02, *müşābihdür* 'benzerdir' مشابه 122a/09, *güreşçiler* 'güreşçiler' كورشچيلر 12a/12, *bekçiler* 'bekçiler' بكچيلر 138a/11.

### 1.2.2.3. Ünsüz İkizleşmesi

Ünsüz ikizleşmesi (şeddeleşme) esasında Türkçede yoktur. Sonradan bilhassa sondaki /-ğ/, /-g/ seslerinin düşmesi neticesinde ortadaki ünsüz ikizleşmektedir: isig>issi, kiçig>kiççi, uluğ>ullu, iki>ikki, iti>itti vb. Ancak bu misallerin bir kısmı Gülistan Tercümesi ve bu devirden önce bu gelişmeye uğramışlardır. Bilhassa sonda /-g/ sesi düşmesi bahis konusu olmayan son iki misal bu durumdadır (Karamanlıoğlu, 1989:XLIX).

HM'de tespit edilen ünsüz ikizleşmesi:

*yaşşı* 'yassı' ياصى 31a/19. Sözcük şeddeli yazıldığı için ünsüz ikizleşmesi belirgindir.

Şu örneklerdeki sözcüklerde metnin genelinde olduğu gibi harekesiz yazım söz konusu olduğundan sözcüklerin ünsüz ikizleşmesi özelliği gösterip göstermediği belirgin değildir. Bu sözcüklerin devirden önceki gelişimleri ve yaygın kullanımları dikkate alınarak transkripsiyonu yapılmıştır:

*issi* 'ısı' ايسى 77bh/33, 83b/4, 85ah/2, 18, 148a/19, 148b/03, 169a/10, 200b/13, *ıssıtma* 'sıtma' استمه 192b/18, *issilik* 'sıcaklık' ايسيلك 170b/14.

### 1.2.2.4. Ünsüz Düşmesi

#### 1.2.2.4.1. Ön Seste Ünsüz Düşmesi

##### 1.2.2.4.1.1. /y-/ > /ø/

*ilan* 'yılan' (<ET yılan) ايلان 174a/10, 10, 12, *ilanlar* 'yılanlar' ايلانلر 80a/03, 81b/04, *ilana* 'ilana' ايلانه 81b/02.

HM'de sözcüğün ön seste /y/ ile gösterilmiş örnekleri de vardır:

*yılan* 'yılan' بيلان 92a/10, 11, *yılanlar* 'yılanlar' بيلانلار 92a/18.

#### **1.2.2.4.2. Sözcük Tabanlarının Son Seslerinde Ünsüz Düşmesi**

##### **1.2.2.4.2.1. /-k/ > /ø/**

*uşacaqlar* 'uşacıklar' اوشاجقلا 74a/05.

### 1.3. Şekil Bilgisi

#### 1.3.1. İsimler

##### 1.3.1.1. İsim Çekim Ekleri

###### 1.3.1.1.1. Çokluk Eki

###### { +IAr }

Ek, genellikle ünlüler gösterilmeden ( لِر ) şeklinde yazılmıştır. Nadiren kalın sırada ( لِر ) şeklinde yazıldığı tespit edilmiştir:

*libāslar* 'giysiler' لباسلر 116b/10, *ķazanlar* 'kazanlar' قازانلر 127a/14, *günler* 'günler' كونلر 110a/12, *giceler* 'geceler' كجه لِر 120a/11, *köpekler* 'köpekler' كوپكلر 122a/09.

*anglara* انكلاره 80b/11 aslı *anlara* 'onlara' انلاره olmalı.

###### 1.3.1.1.2. İsim Hal Ekleri

###### 1.3.1.1.2.1. Yapma Hali ( Akkuzatif )

###### { +I }

*kimesneyi* 'kimseyi' كيمسنه يى 80b/16, *namāzi* 'namazı' نمازى 154b/01, *halkı* 'halkı' خلقى 133a/12, *zaØfi* 'zaafı' ضعفى 198b/17, *eyüyi* 'iyiyi' ايويى 106b/01.

###### { +n }

*ġıybetin* 'ġıybetini' ġيبتن 122a/08, *etin* 'etini' اتن 122a/09, *derisin* 'derisini' ديريسن 122a/10, *Øibādetin* 'ibadetini' عبادتن 124b/17, *heybetin* 'heybetini' هيبتن 200a/07, *ķuyusin* 'kuyusunu' قويوسن 178b/12.

###### { +Ø }

*süreyüm yüzüm ayaġına* 'süreyim yüzümü ayağına' سوره يم يوزم اياغكه 90bh/16, *yüzüm çevirüp* 'yüzümü çevirip' 58b/16.



### 1.3.1.1.2.2. Yaklaşma Hali ( Datif )

{ +A }

*dünyāya* 'dünyaya' دنیايه 29b/04, *ortaya* 'ortaya' اورتليه 33b/10, *halka* 'halka' خلقه 83b/04, *kendüye* 'kendisine' كندويه 84a/12, *eve* 'eve' اوة 88ah/24, *ādeme* 'adama' ادمه 97b/08.

### 1.3.1.1.2.3. Bulunma Hali ( Lokatif )

{ +dA }

*yüzümde* 'yüzümde' يوزومده 82ah/27, *yerde* 'yerde' يرده 128b/05, *yemende* 'Yemen'de' يمنده 27a/18, 27b/01, 01, *arasında* 'arasında' اراسنده 83a/08, *yolda* 'yolda' يولده 8b/19, *kitābda* 'kitapta' كتابده 87a/06.

### 1.3.1.1.2.4. Uzaklaşma Hali ( Ablatif )

{ +dAn }

*Ölemādan* 'bilginlerden' علمان 117b/08, *śudan* 'sudan' صودن 174a/06, *pederinden* 'babasından' پدرندن 186a/19, *hātifden* 'çağırıcıdan' هاتفدن 80ah/10, *evden* 'evden' اودن 114b/05.

### 1.3.1.1.2.5. İlgî Hali ( Genitif )

{ +Uη / +nUη }

*halkuη maḥbūbı* 'halkın sevgilisi' خلقك محبوبى 121b/09, *maḳāmuη mülāzemeti* 'makamın hizmeti' مقامك ملازمتى 176a/12, *yoluη ḥaḳḳını* 'yolun hakkını' يولك حقتى 151b/11, *ḳalbümüη āyinesin* 'kalbimin aynası' قلبمك اينه سن 117b/10, *evüη cümle niḶmet ü devleti* 'evin bütün nimet ve devleti' اوک جمله نعمت و دولتى 117a/09.

*erinüη izni* 'erinin izni' ارينك اذنى 115b/06, *vefāsınuη libāsın* 'vefasının elbisesini' وفاسنك لباسن 177b/08, *bendenüη mevlāsına itāḶati* 'kulun Tanrısına boyun eğmesi' بندده نك مولاسنه اطاعتى 115a/12, *zamānenüη žālimleri* 'zamanın zalimleri' زمانه نك ظالملى 126b/01, *kimesnenüη žulmine* 'kimsenin zulmüne' کمسنه نك ظلمنه 182b/07.

**{ +Ø }**

*burun ortası* 'burunun ortası' برون اورتاسى 134b/17, *kalbi ayinesin* 'kalbinin aynası' انك قلبى اوين 177b/06, *anuç kalbi evin* 'onun kalbinin evi' قلبى اینه سن 10b/09, *celālüm ħaqqıçün* 'büyüklüğümün hakkı için' جاللم حقیجون 15b/18, *babası yanında* 'babasının yanında' باباسى یاننده 21a/01.

**1.3.1.1.2.6. Vasıta Hali ( Instrumental )****{ +(I)IA }**

*bunuñıla* 'bununla' بونکیله 144b/13, *bunuñla* 'bununla' بونکله 37b/15, *hıñmla* 'kırgınlıkla' خشمه 113a/14, *südüle* 'süt ile' سودیله 116b/03, *ol sebeble* 'o sebeple' اول سببله 194b/19, *elile* 'el ile' الیله 200b/14.

**{ +n }**

*yayan varup* 'yayan varıp' بیان واروب 42b/15, *yazın* 'yazın' یازین 57b/04, *iznsüzün* 'izinsizin' اذنسزین 155a/19, *ansuzın* 'ansızın' انسزین 172a/03.

**1.3.1.1.2.7. Eşitlik Hali ( Ekvatif )****{ +cA }**

*ardınca* 'ardınca' اردنجه 128a/16, *senüñ arduñca* 'senin ardınca' سنك اردكجه 154b/07, *yayanca* 'yayanca' یایانجه 129b/08, *dünyaca* 'dünyaca' دنیاچه 188b/08, *öylece* 'öylece' اولجه 117b/01, *bu taqđırce* 'bu taktirce' بوتقدیرجه 119b/18, *qavlınce* 'sözünce' قولنجه 134a/16, *öñlerince* 'önlerince' اوکلرنجه 181a/17, *şığışınca* 'sayısınca' صاغشنجه 44b/04, *iñā'a idecekce* 'kavrayacakça' احاطه ایده جکجه 180b/08.

**1.3.1.1.2.8. Yön Gösterme Hali ( Direktif )****{ +rA }**

*şonra* 'sonra' صکره 171b/07, 11, *faşra* 'dışarı' طشره 120a/07, 141b/07, *üzre* 'üzerine, üstüne' اوزره 127b/04, 08, 189b/09, *daşradan* 'dışarıdan' داشره دن 39b/18.

### { +ArU }

*yuḡaru* ‘yukarı’ یوقارو 45b/14, 115a/16, *yuḡarudan* ‘yukarıdan’ یوقارودن 45b/08, *iḡerü* ‘içeri’ ایجرو 15a/01, 33a/07, 08, *ilerü* ‘ileri’ ایلرو 44b/05, 80ah/03.

#### 1.3.1.1.3. İyelik Ekleri

##### Teklik 1. Kişi { +(U/l)m / +n }

Ekin ünlüsünde nadiren düz sıradan yazıma tesadüf edilse de HM’de eklerin yazımında genel olarak yuvarlak sıradan ünlüler tercih edildiği için ekin ünlüsünün yazılmadığı yerlerde yuvarlak sıradan okuma yapılmıştır:

*baḥtum* ‘bahtım’ بختم 02b/14, *oḡlum* ‘oğlum’ اوغلم 08a/11, *Øalāḡam* ‘ilgim’ علاقم 76ah/62, *ṣūbhem* ‘şüphem’ شبهم 77ah/39, *ümmetüm* ‘ümmetim’ امتم 44a/12, *dostlarımı ve yārānlarımı* ‘dostlarımı ve arkadaşlarımı’ دوستلرمی و یارانلرمی 81bh/46.

*ayaḡlarımı* ‘ayaklarımı’ ایاقلریمی 128a/04, *evlādlarıma* ‘çocuklarıma’ اولادلریمه 131a/01.

HM’de bir örnekte, teklik 2. kişi iyelik eki { +n}’nin teklik 1. kişi iyelik ekini karşılayacak biçimde kullanılması dikkate değerdir:

*ben filānın ben filānum* ‘ben filanım’ بن فلان بن بن فلانم 192a/14, 15.

##### Teklik 2. Kişi { +(U)ḡ }

*yüzün* ‘yüzün’ یوزك 44b/12, *ümmetünḡden* ‘ümmetinden’ امتكدن 45a/13, *ḥoṣṇūdligün* ‘hoşnutluğun’ خوشنودلكك 76ah/43, *serdāruḡ* ‘önderin’ سردارك 79ah/14, *günāhuḡı* ‘günahını’ گناهکی 80ah/11.

##### Teklik 3. Kişi { +l / +sl }

*babası* babası 88ah/24, 28, *ārzūsı* arzusu 90ah/02, *ḥuḡūḡı* حقوقی 123a/01, *yüzine* yüzine 124b/12, *izalesi* izalesi 155a/05.

Ek çoğunlukla düz sıradan yazılmıştır. Ancak yuvarlak sıradan kullanımlar da tespit edilmiştir:

اتلروك يوزونى و كوزونى 'atların yüzünü ve gözünü' 11b/01.

### Çokluk 1. Kişi { +(I/U)mUz }

عفومز 'affımız' 83a/02, *Øafvumuz* 'günahlarımıza' 174a/17, *arqamızı* 'arkamızı' 33b/11, *perdemüzi* 'perdemizi' 180a/15, *şifāt-ı ħamīdemüz* 'övülmeye layık özelliklerimiz' 88ah/43.

### Çokluk 2. Kişi { +(I/U)ñUz }

نعليئكز 'ayakkabınız' 68a/08, *naØleyñünüz* 'başınız' 190a/04, *giriftārligñünüzde* 'düşkünlüğünüzde' 197b/01, *babañuzı* 'babanızı' 112a/07, *qarındaşlarıñuzı* 'kardeşlerinizi' 112a/07, *gözñüzüzi* 'gözünüzü' 151b/12.

### Çokluk 3. Kişi { +IArI }

عيبلىرى 'ayıpları' 189a/05, *bāt'ınları* 'içleri' 192b/05, *Øaybları* 'ayrıları' 89a/19, *ħavşalaları* 'anlayışları' 187a/04, *gözleri* 'gözleri' 191b/06, *cāmeleri* 'elbiseleri' 191b/06.

#### 1.3.1.1.4. Aitlik Eki

##### { +ki }

بوگونكه 'bugünkü' 120a/19, *yarıñki* 'yarıñki' 176a/05, *bugünki* 'bugünkü' 35a/03, 03, 04, 05, *şonrakilere* 'sonrakilere' 59a/17, *dünki* 'dünkü' 35b/17, *içindeki* 'içindeki' 35b/17.

#### 1.3.1.1.5. Soru Eki

##### { +mI }

مال مى 'mal mı?' 88a/03, *ħsāna mı* 'yardım etmeye mi?' 92a/16, *var mı* 'var mı?' 81bh/14, *ben mi* 'ben mi?' 47b/03, *sen mi* 'sen mi?' 47b/03.

### 1.3.1.2. İsim Yapım Ekleri

#### 1.3.1.2.1. İsimden İsim Yapan Yapım Ekleri

##### { +II / +IU }

Ekin yazımında uyumsuz örnekler çoğunluktadır:

*evlü* 'evli' اولو 51b/14, *datlu* 'tatlı' داتلو 90bh/09, *h̄ayrludur* 'hayırlıdır' خیرلودر 67b/15, *gizlü* 'gizli' گزلو 73b/11, *şaçlu* 'saçlı' صاجلو 90a/11, *is̄fehānliyum* 'İsfahanlıyım' اصفهانلی یم 90ah/07, *pek yüzli* 'pek yüzlü' پک یوزلی 134a/13.

Ekin ses uyumuna uyan örnekleri azdır:

*fehmlı* 'anlayışlı' فهم لی 134b/06, *tjre-i rüzgārılıaruŋ* 'zamanın karanlığındakilerin' تیره روزکارلی لروک 174a/17, *ne vilāyetlisin* 'hangi vilayetlisin?' نه ولایتلی سن 90ah/06.

##### { +cl }

Ek, düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak kullanılmıştır. Ayrıca, sert sıradan seslerle benzeşmeye girmemiştir:

*kapucısı* 'kapıcısı' قپوجیسی 133a/06, *şikāyetçiler* 'şikayetçiler' شکایتچیلر 39a/10, *gözciler* 'gözcüler' گوزجیلر 84bh/10, *becçiler* 'bekçiler' بکچیلر 138b/11, *bardağcılar* 'bardakçılar' برداقچیلر 199b/07.

##### { +Iik / +IUk }

*açlık* 'açlık' اچلق 164b/05, *rāhatlık* 'rahatlık' راحتک 77b/17, *āsānlik* 'kolaylık' اساتک 77b/17, *nādānlik* 'cahillik' نادانلق 76a/07, 161b/02, *pādişāhlikden* 'padişahlıktan' پادشاهلقدن 195a/18, *pādişāhliqdan* 'padişahlıktan' پادشاهلقدن 79bh/07, *kızılığınüŋ* 'kızılığının' قزل لکنک 196b/09, *şarılık* 'sarılık' صاریلک 196b/11, *yıllık* 'yıllık' یللق 80a/09, *şādlik* 'mutluluk' شادلق 81bh/28, 178a/01, *eyülük* 'iyilik' ایولک 85b/16, *kuşluk* 'kuşluk vakti' قوشلق 17b/06, 97b/17, 126b/19, *uyluğ* 'uyluk' اولوغ 161a/15 (olmalı).

##### { +sUz }

Ek çoğunlukla ünlü harfi gösterilmeden yazılmıştır. Az sayıda örnekte ekin ünlüsü yuvarlak sıradan ( و ) gösterilmiştir:

*gözsüz* 'gözsüz' كوزسوز 80a/06, *kıymetsüz* 'kıymetsiz' قيمت سز 78b/09, *gözsüz* 'gözsüz' كوزسز 78a/04, *kulaksuz* 'kulaksız' قولقسز 78a/04, *vāsıf'asuz* 'vasıtasız' واسطه سز 91a/06.

### { +cAk }

HM'de ekin ünlüsü gösterilmemiştir. Ekin dar sıradan mı yoksa geniş sıradan mı okunacağı belirsizdir. HM'nin özellikle eklerin kullanımında EAT devri özelliklerini koruma eğiliminde olduğundan ve ekin EAT devrinde yaygın olarak kullanıldığı gibi isim, sıfat ve zarf yapma işlevinde kullanılmış olmasından dolayı ekin ünlüsü geniş sıradan okunmuştur.

{ +cA } ekinin +ok pekiştirme ekiyle kaynaşmasından oluşmuş bulunan +cAk (<çA + ok) eki; küçültme ve tahsis işleviyle sıfat, zarf ve adlar türeten bir ektir (Korkmaz, 2017:124).

*oğlancağ* 'oğlancık' اوغلان جق 08b/12, 36a/17, *karıcağlar* 'karıcıklar' قريچقار 71b/09, *uşacağlar* 'uşacıklar' اوשאچقار 74a/05, *daracağ* 'daracık' داراجق 164a/12, *zahîrecek* 'zahirecik' ذخيره جك 34b/16, *cān-vercek* 'canavarcık' جانورجك 192b/17, *bericek* 'bericek' بريجك 86bh/51.

### { +cağaz }

{ +cAk } ekinin yine bir pekiştirme eki olan +Az > /z ekiyle genişlemesinden oluşmuş bir birleşik ektir. Adlardan ve ad niteliğinde olan sözlerden küçültme, sevgi ve acıma ifadesi veren küçültme adları türetir (Korkmaz, 2017:124).

HM'de ekin pekiştirme eki +Az ( از ) biçiminde geniş ünlü ile yazıldığı belgindir:

*kurdcağazlar* 'kurtçağızlar' قوردجغازلر 192a/03.

### { +rAK }

Eski Anadolu Türkçesi dönemi metinlerinde yoğunlukla görülen eklerden biridir. İsimlerden karşılaştırma anlamı taşıyan sıfatlar yapar. 16. yüzyıldan sonra azalarak kaybolmuştur (Akar, 2018:131).

EAT devrinde sık görülen ek HM'de korunmuş, hem kalın hem de ince sıradan yoğunlukla kullanılmıştır. Ek, çoğunlukla sözcük tabanlarına bitiştirilmeden yazılmıştır:

*yüksekrek* 'daha yüksek' يوكسك رك 144b/15, *rāsiḥrek* 'daha sağlam' راسخ 193b/06, *yaḫinregi* 'daha yakını' ياقن ركي 125b/05, *ḫatıraḫdur* 'daha katıdır' قتی رقدر 156b/10, *yeşilrek* 'daha yeşil' ياشلرك 134a/13.

### { +layın }

Bu ek birden fazla ekin birleşmesi ile meydana gelen eklerden biridir. Eskiden bu ek -ça, -çe, -ca, -ce çekim ekinin yanında onun gibi bir eşitlik çekim eki olarak kullanılırdı. Eski Anadolu Türkçesinde böyle çekim eki olarak "gibi" ve "göre" ifadesi ile geniş ölçüde kullanılmıştır. Zaten bazı çekim ekleri bazen yapım eki olarak kullanıldığı gibi bazı yapım ekleri de bazen çekim eki gibi kullanılırlar (Ergin, 1998:173).

*yıldırımlayın* 'yıldırım gibi' يلدرملين 67a/14.

### { +cIIayın }

*ancılayın* 'onun gibi' انجلين 86ah/29, 86ah/37, 100a/12, 100b/3, 122a/14, *buncılayın* 'bunun gibi' بونجلين 64b/19, 85ah/58, 86ah/31, 88bh/46, 93a/2, *bizcileyin* 'bizim gibi' بزجلين 148a/10, 11, 200a/11, *sencileyin* 'senin gibi' سنجلين 76ah/33, 193a/04.

### { +daş }

*yoldaş* 'yoldaş' يولداش 80a/05, *yoldaşlıgıñ* 'yoldaşlığın' يولداشلغك 81ah/07, *ḫarındaşları* 'kardeşleri' قردناشلىرى 109b/12, *ḫardaşına* 'kardeşine' قردشنه 81a/02.

### { +(U/I)ncı }

*ikinci* 'ikinci' ايكنجى 167a/15, 18, 167b/02, *dördüncü* 'dördüncü' دردنجى 120b/08, *beşinci* 'beşinci' بشنجى 120b/08, *altıncı* 'altıncı' التنجى 131b/03, *onuncu* 'onuncu' اوننجى 133b/03.

### {+la }

Eski Türkçedeki {+lag } ekinden gelişen ve birkaç kalıp kelimeye görülen ektir ( *yayla, kışla, güzle, kumla, tuzla, dünle, yinile, öğle ...*) (Akar, 2018:130).

Bir iki misalde işlek olmayan bir isimden isim yapma eki gibi görülen bu ek aslında işlek bir isimden fiil yapma ekidir. *kış-la, yay-la* kelimelerinde görüldüğü gibi yer ismi yapar. Bu kelimelerin aslı *kış-la-, yay-la-* fiilinden yapılan *kış-la-ğ, yay-la-ğ* şeklinde isimler olup sondaki *ğ*'nin düşmesi ile *kış-la, yay-la* şekline geçmişlerdir. Bu yüzden *-la-* isimden fiil yapma eki bir isimden isim yapma eki durumuna düşmüştür (Ergin, 1998:178).

HM'de ekin bu iki durumunu da gösteren örnekler vardır:

*yaylağ* 'yayla' يايلاق 49a/17, 49b/02, *yayla* 'yayla' يايلا 49b/01, 07.

### 1.3.1.2.2. Fiilden İsim Yapan Yapım Ekleri

#### {-lci+ }

*işidici ve görücü* 'işitici ve görücü' ايشيديجي و كوريجي 78a/04, *bilicilerden* 'bilicilerden' بيلجى لردن 77b/14, *Öözr idici* 'özür edici' عذر ايديجي 125a/09, *yetürücidür* 'yetiricidir' يتوريجيدر 163b/06, *bırakıcı* 'bırakıcı' براقيجي 134b/12.

#### {-AK+ }

*korçağ* 'korkak' قورقاق 121a/06, *bıçağ* 'bıçak' بچق 86bh/35, *sancağ* 'sancak' سنجاق 49b/18, *oturağı* 'oturağı' اوتوراغي 66a/07, *kesek* 'kesilmiş toprak parçası' كسك 175a/03.

#### {-k/k+ }

*darağ* 'tarak' درق 13a/01, *ulağ* 'ulak' اولاق 39b/04, *kürek* 'kürek' كورك 129a/01, *döşeğ* 'döşeğ' دوشكه 17b/10.

#### {-ç+ }

*kağınç* 'kakınç' قاقنج 118b/10.



**{ -maç+ }**

*bulamaç* 'bulamaç' بولاماچ 130b/08.

**{ -mur+ }**

*yağmuru* 'yağmuru' ياغمورى 164b/03, *yağmur* 'yağmur' ياغمور 169a/01, 193b/12, 16.

**{ -e+ }**

*öte* 'öte' اوته 174a/07.

**{ -(e)nek+ }**

*degnek* 'değnek' دکنک 34b/13, 19, 36b/01, 02.

**{ -u+ / -ı+ }**

Eski Türkçedeki *-g*, *-ğ* fiilden isim yapma ekinin Batı Türkçesinde düşmesi yüzünden yardımcı sesin fiilden isim yapma eki hâline gelmesi ile ortaya çıkmıştır. Eski Anadolu Türkçesinde bu düşüşün izleri açıkça görülür. Bazıları da sonradan başındaki *-ğ*, *-g*'si düşmüş olan *-ğu*, *-gü* ekinden gelmektedir (Ergin, 1998:192). Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bu yüzden ek genellikle yuvarlak ünlüdür (Akar, 2018:135).

HM, ekin EAT devrindeki yuvarlak ünlülü kullanımını koruyan örnekler göstermekle birlikte düz ünlülü örneklere de sahiptir:

*kapu* 'kapı' (<ET *kapıg*) قپو 157b/06, *korğusunuğ* 'korkusunun' (<ET *korğ-ğu*) قورقوسنک 83a/11, *koğuların* 'kokularını' قوقولرین 200a/01, *yarı* 'yarı' یاری 88bh/14, *yazı* 'yazı' یازی 18b/11, *ayru* 'ayrı' ایرو 77bh/32.

**{ -tı+ }**

*karaltı* 'karaltı' قرالتی 40b/10, 77bh/35.

### 1.3.2. Zamirler

#### 1.3.2.1. Şahıs Zamirleri

##### ben

*ben padişāhuñ yerine olsa idüm* ‘ben padişahın yerinde olsaydım’ بن پادشاهك 79ah/04, *baña asān idesin* ‘bana kolay edesin’ نكا اسان ايده سن 78ah/37, 38, *beni yarlıgadı* ‘beni yarlıgadı’ بنی یارلغادی 183b/14, *senüñ bende ne ħaqquñ var* ‘senin bende ne hakkın var’ سنك بنده نه حقك وار 81bh/10, *ķılıcum benden śusuzdur* ‘kılıcım benden susuzdur’ قیلجم بندن صوسزدر 85ah/09, *sen dañı benümle bile ķıl* ‘sen de benimle birlikte kıl’ سنداخی بنمله بيله قیل 09b/17, 18.

##### sen

*sen anı benden baña yarlıga* ‘sen onu benden bana bağışla’ سن انی بندن بكا 197a/10, *seni düşmen dutarum* ‘seni düşman tutarım’ سنی دشمن دوتارم 135b/13, *saña ħalife dimek olmaz* ‘sana halife demek olmaz’ سنا خلیفه دمك اولماز 143a/15, *sende şād olur ise* ‘sende sevinç olur ise’ سنده شاد اولور ایسه 94a/17, *senden cāme istedi* ‘senden elbise istedi’ سندن جامه ایستدی 94b/11, *senüñ ħazıneñ* ‘senin hazinen’ سنك خزینه ك 120a/02, *biz senüñle* ‘biz seninle’ بیز سنكله 103b/01.

##### o, ol

*o dañı nola diyüp* ‘o da ne ola deyip’ او داخی نولا دیوب 36b/15, *ve ol ise ħazret-i imām-ı şāfi’üjdür* ‘ve o ise sayın İmam Şâfiî’dir’ و اول ایسه حضرت امام شافعیدر 46b/01, *anı śırāt’dan* ‘onu sıratdan’ انی صراطدن 67a/14, *ki anuñ evveli yoqdur* ‘ki onun öncesi yoktur’ كه انك اولی یوقدر 77a/10, *anuñıla müşterek olup* ‘onunla ortak olup’ انکیله مشترک اولوب 81a/07, *źikr olan śifāt anda mevcūd* ‘anılan özellik onda var’ ذکر اولان صفات انده موجود 99a/05, *andan rāżı olup* ‘ondan razı olup’ اندن راضی 132b/05, 06.

##### biz

*biz senüñle* ‘biz seninle’ بیز سنكله 120a/02, *bizi nehy itmediñüz mi* ‘bizi yasaklamadınız mı?’ بیزی نهی ایتمدکز می 184a/11, *anı bize ħalife itdük* ‘onu bize halife ettik’ انی بیزه خلیفه ایئتک 33a/18, 19, *bizden ħazret buyurdi ki* ‘hazret bizden buyurdu ki’ بزدن حضرت بیوردیکه 74b/06, *bizüm içün* ‘bizim için’ بیزوم ایجون 103b/09, *bizlerden nice* ‘bizlerden nice’ بیزلردن نیجه 91b/03.

### siz

*ki siz anları* 'ki siz onları' که سز انلری 96b/19, *sizi sevüp* 'sizi sevip' سیزسوب 133a/16, *anı size virseler* 'onu size verseler' انی سزه ویرسه لر 97a/02, *sizden öñdin* 'sizden önce' سزدن اوکدین 71a/18, *sizünle nice giçinür* 'sizinle nasıl geçinir' سزکله 85bh/39. نیجه کیجنور

### anlar

*anlar dañı* 'onlar da' انلر دخی 90ah/11, *anlara ħitāben* 'onlara hitaben' انلره 39a/14, *anlarda ola* 'onlarda ola' انلرده اولا 187b/06, *anlardan suōāl itdiler* 'onlara sordular' انلردن سوال ایتدیلر 119b/09, *anların şoñbetin* 'onların sohbetini' انلریله 82ah/36. انلرک صحبتن

### 1.3.2.2. İşaret Zamirleri

#### bu

*buyurdu ki bu cebrāñil {a.s.} idi* 'buyurdu ki bu Cebrail {a.s.}'di' بیوردیکه بو 76a/11, *baŖdehū buña nikāñ itdiler* 'sonra buna nikahladılar' جبرائیل علیه السلام ایدی 21a/15, *bunı dañı boşayup* 'bunu da boşayıp' بونی دخی بوşایوب 19b/12, *bunda bir sırr vardur* 'bunda bir sır vardır' بونده بر سر واردر 88ah/42, *bunun ne maŖnāsı var* 'bunun ne anlamı var' بونک نه معنی سی وار 88bh/38, 39.

#### o, ol

*o ise kıldan incedür* 'o ise kıldan incedir' او ایسه قلدن اینجه در 146a/05, *ve ol ise* 've o ise' و اول ایسه 146a/06, *ğardaşına dañı anı istemeye* 'kardeşine de onu istemeye' قردشنه دخی انی ایستمیه 81a/02, *anda yazıla* 'onda yazıla' انده یازیله 95a/11, *andan şarf idinüz* 'ondan harcayınız' اندن صرف ایدیکز 96b/19, *anunıla* 'onunla' انکیله 102b/01.

#### bunlar

*bunlardan mutavassıt' olan* 'bunlardan orta olan' بونلردن متوسط اولان 134b/18, *bunlara mānend gibiler* 'bunlar gibi olanlar' بونلره مانند کییی لر 173a/13, *bunların zamānında* 'bunların zamanında' بونلرک زماننده 48bh/31.

#### şunlar

*şunların üzerine ki* 'şunların üzerine ki' شونلرک اوزرینه که 71b/05.

## anlar

*ol pāk nesneler ki siz anları sevgilü dutarsuz* ‘o temiz nesnelere ki siz onları değerli görürsünüz’ اول پاک نسنه لر که سز انلری سوکلو دوتارسز 96b/18, 19, *ramazān ve receb ve zī'l-ħicce ki anlarda* ‘Ramazan ve Recep ve Zī'l-ħicce ki onlarda’ رمضان و رجب و ذی الحجہ که انلرده 95a/02.

### 1.3.2.3. Dönüşlülük Zamirleri

#### kendü

*kendü* ‘kendü’ کندو 158b/09, *ben kendüm için* ‘ben kendim için’ بن کندم ایجون 37b/02, *kendiñüzi* ‘kendinizi’ کندیکیزی 123b/03, *kendünün dahı mühri olup* ‘kendinin de mühri olup’ کندونک دخی مهري اولوب 36a/02, *kendüler yaramaz olalar ammā* ‘kendileri kötü olalar ama’ کندولر يراماز اولالر اما 85bh/29.

### 1.3.2.4. Belirsizlik Zamirleri

#### baǾzıları

*baǾzıları* ‘bazıları’ بعضيلری 106b/19, *baǾzılarına kızılbaş girmiş* ‘bazılarına Kızılbaş girmiş’ بعضيلرينه قزلباش کيرمش 54a/02, *baǾzıların ihtiyār ider idi* ‘bazılarını seçerdi’ بعضی لرین اختيار ايدر ایدی 45a/06, 07.

#### cümlesi

*cümlesi ki aña tābiǾdürler* ‘hepsi ki ona bağlıdırlar’ جمله سی که اکا تابعدرلر 79ah/60, *bil ki cümlesin cehennemde ħāzır itseñ* ‘bil ki hepsini cehennemde hazır etsen’ بلکه جمله سن جهنمه حاضر ایتسک 107b/07.

#### kimesne

*kimesne anı bilmez olur idi* ‘kimse onu bilmez olurdu’ کیمسه انی بیلمز اولور ایدی 197a/14, *kimesneyi yūzi üzre cehennem āteşine çekmezler* ‘kimseyi yüzü üzerine cehennem ateşine çekmezler’ کیمسه یی یوزی اوزره جهنم اتشنه چکمزler 102b/07, *üç ya dört kimesneden sonra* ‘üç ya da dört kimseden sonra’ اوح یا دورت کیمسه دن صکره 25a/19, *altı kimesnenün beşi* ‘altı kimsenin beşi’ الٹی کیمسنه نک بشی 38a/06.

#### her kimesne

*evliyāu'llāh nažarı her kimesneye düşer* ‘Allah’ın sevgili kullarının bakışı her kime değer’ اولیا الله نظری هر کیمسنه یه دوشر 45b/16, 17, *her kimesnede ki bu üç*

*nişāneler vardır* 'her kimsede ki bu üç işaret vardır' و اوج نشانه لر واردر 'هر کیمسنه ده که بو اوج نشانه لر واردر' 81a/14, 15, ve *her kimesnenün mürüvveti* 've her kimsenin insanlığı' و هر کیمسنه 've her kimsenin insanlığı' 104a/11. نك مرۆتى

### hiç kimesne

*hiç kimesne anuñıla mevcūd degül* 'hiç kimse onunla mevcut değil' هیچ هیج *hiç kimesnenün ĵmānı kāmīl olmaya* 'ki hiç kimsenin imanı tam olmaya' هیچ کیمسنه نك ایمانی کامل اولمیه 97a/05. 188a/14, ki hiç kimesnenün ĵmānı kāmīl olmaya 'ki hiç kimsenin imanı tam olmaya' کمسنه انکیله موجود دکل

### her biri

*her birinün ĥatunı ĥāmīle olduğda* 'her birinin eşi hamile olunca' هر برینك *her birine başka başka okıyup* 'her birine başka başka okuyup' هر برینه بشقه بشقه اوقیوب 20a/19, 20b/01. 5b/11, *her birine başka başka okıyup* 'her birine başka başka okuyup' خاتونى حامله اولدقده

### herkes

*herkes kendü başına kılar idi* 'herkes kendi başına kılardı' هرکس کندو باشنه *herkesün aĥvālin tefaĥĥus ider idi* 'herkesin hâlini derinlemesine araştıırırdı' هرکسك احوالن تفحص ایدر ایدی 120a/12. 34a/09, 10, *herkesün aĥvālin tefaĥĥus ider idi* 'herkesin hâlini derinlemesine araştıırırdı' قیلر ایدی

### her kim

*her kim aĥmak ile şoĥbet ider* 'her kim akılsızla sohbet eder' هر کیم احمق ایله *her kime rāst gelse* 'her kime rastlasa' هر کیمه راست کلسه 120b/10, 11, *her kime rāst gelse* 'her kime rastlasa' صحبت ایدر 85bh/38.

### ķankısı

*ķād'ī ise müteĥayyir olup bilmez idi ki ķankısına vire* 'kadı ise şaşkın olup bilmezdi ki hangisine vire' قاضى ایسه متحیر اولوب بیلمز ایدیکه قنقى سنه ویره 83ah/14, 15.

### kimi

*kimi düşüp ve ekşeri ĥalās olup çıķdılar* 'kimi düşüp ve çoğunluğu kurtulup çıktılar' کیمی دوشوب و اکثرى خلاص اولوب چقدیلر 56b/13, *mezbūr kimin fetĥ ve kimin ĥarāc virmege śulĥ olmuşdur* 'ismi belirtilen kimini fethederek ve kimini haraç verdirerek barış olmuştur' مزبور کیمین فتح و کیمین خراج ویرمکه صلح اولمشدر 38b/03.

## niceler

*ve niceleri dağlarda ve billerde qalmışdur* ‘ve niceleri dağlarda ve bellerde kalmıştır’ و نیجه لری داغلرده و بیللرده قالمشدر 56a/07, 08, *nezØ ĥāletinde nicelerden ĵmān girü alındı* ‘can çekişme hâlinde nicelerinden iman geri alındı’ نزع حالتنده نیجه لردن ایمان کیرو الندی 82b/19.

### 1.3.2.5. Soru Zamirleri

#### qanqı

*namāzuĵ farzı ve sünneti qanqıdur* ‘namazın farzı ve sünneti hangisidir’ 68a/16. نمازك فرضی و سنتی قنقی در

#### qanqısı

*suóāl itdi ki kıyāmetüĵ qatirek işlerinden qanqısı qatıdur* ‘sordu ki kıyametin daha güç işlerinden hangisi güçtür’ سوال ایندیکه قیامتک قتی رك ایشلرندن قنقیسی قتی در 196a/16, 17.

#### qandan

*bu çiçekleri qandan getürdüĵ* ‘bu çiçekleri nereden getirdin?’ بو جیجکلری قندن 45b/19. ولادتک قندندر 85ah/51, *vilādetüĵ qandandur* ‘doğumun neredendir?’ کتوردک

#### kim

80bh/30, *pĵr suóāl itdi bu kimdür* ‘yaşlı sordu bu kimdir?’ بیر سوال ایندی بو کیمدر 46b/03, *beni kim ey oĵlan sen kimsin* ‘ey oĵlan sen kimsin?’ ای اوغلان سن کیم سن 37a/09. بنی کم اوردی *urdu* ‘beni kim vurdu’

#### kimden

109b/17. ادبی کیمدن اخذ اینتدک *edebi kimden aĥz itdüĵ* ‘edebi kimden aldın?’

#### ne

42b/05, *saĵa ne eyledi* اسمنی نه قودکز *ismini ne qodıĵuz* ‘adını ne koydunuz’ 47a/11. سکا نه ایلدی *‘sana ne etti?’*

### 1.3.3. Sıfatlar

#### 1.3.3.1. Niteleme Sıfatları

*yeşil ħarîr üzerine yazılmış* ‘yeşil ipek üzerine yazılmış’ يشل حرير اوزرينه يازلمش 21a/04.

*kalın boyun* ‘kalın boyun’ قالن بويون 135a/08.

*egri burun* ‘eğri burun’ اكرى بورون 134b/15, *yassı burun* ‘yassı burun’ ياسى بورون 134b/16.

*bir güzel kız bîkr ola* ‘güzel bir kız bakire ola’ بر كوزل قز بكر اول 33b/13.

*eyü koçulu yağlar sürine* ‘iyi kokulu yağlar sürüne’ ابو قوقولو ياغلر سورينه 73a/07.

*bir günāhlı Ŗamel itdüm* ‘günahı olan bir iş yaptım’ بر كناهلى عمل ايتدم 73b/01.

*ehl-i cehennemün koçmuş koçuların işideler* ‘cehennemliklerin kokmuş kokularını duyarlar’ اهل جهنمك قوقلمش قوقولرين ايشيده لر 200a/01.

*bol alın* ‘geniş alın’ بول آلن 134b/02.

*aķ fitillü Ŗaraķiyye giyerler idi* ‘ak fitilli derviş külahı giyerlerdi’ اق فيتيللو عرقيه كيرلر ايدى 12b/11.

*ķatı günlerinde* ‘zor günlerinde’ قتي كونلرنده 130a/16, 17.

#### 1.3.3.2. Belirtme sıfatları

##### 1.3.3.2.1. İşaret sıfatları

**bu**

*bu ħaber* ‘bu haber’ بو خبر 53b/19, *bu namāzun nuķsānını* ‘bu namazın eksigini’ بو نمازك نقصاننى 65b/18, 19.

**işbu**

*işbu Ŗabd-i ħaķir-i münkesirü’z-zamirden* ‘bu kalbi kırılmış değersiz kuldan’ ایشبو سنه ده 38a/10, *işbu senede* ‘bu yılda’ 05a/09, ایشبو عبد حقير منكسر الضميردن

**ol**

*ol vaqt ki* 'o vakit ki' اول وقت که 47a/18, *ol eyyāmlarda ol qabīlenün serdārī sūleymān šāh bin qaya alp idi* 'o günlerde o kabilenin önderi Süleyman Şah oğlu Kaya Alp'ti' اول ایاملرده اول قبيله نك سرداری سلیمان شاه بن قیا الب ایدی 49a/13.

**şol**

*şol ħaddde ki* 'şu sınırdaki' شول حدده که 48a/04.

**şu**

*bu şehri şu maḳūle šaffetlū adam fetḥ itse gerekdür* 'bu şehri şu tür temiz kişi fethetmelidir' بو شهری شو مقوله صفتلو ادم فتح ایتسه کرکدر 35b/17, 18.

**1.3.3.2.2. Sayı sıfatları****1.3.3.2.2.1. Asıl Sayı Sıfatları**

*bir dirhem miḳdārī beyāzlık var* 'bir dirhem miktarı beyazlık var' بر درهم مقدارى بياضلىق وار 44a/10, 11.

*on beş yaşında fetvā virür idi* 'on beş yaşında fetva verirdi' اون بش یاشنده فتوی 46a/15. وپرور ایدی

*bunlar otuz yedi tendürler beş yüz yigirmi üç sene ve on bir ay hīlāfet sūrdiler* 'bunlar otuz yedi kişidirler beş yüz yirmi üç sene ve on bir ay halifelik yaptılar' بونلر اوتوز یدى تندرلر بشیوز یکرمی اوج سنه و اون بر ای خلافت سوردیلر 47a/17, 18.

*altı yüz kanad açup* 'altı yüz kanat açıp' التیوز قناد اجوب 10b/02.

**1.3.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları**

*on birinci ħaḳḳı budur ki* 'on birinci hakkı budur ki' اونبرنجی حقى بودر که 137a/13.

*onuncı şart ferāsetdür* 'onuncu şart anlayışlılıktır' اوننجی شرط فراستدر 133b/03.

*beşinci kısım ki* 'beşinci bölüm ki' بشنجی قسم که 85bh/31, 32.

*dördüncü hālifesi* 'dördüncü halifesi' دوردنجی خلیفه سی 40b/13.

**1.3.3.2.2.3. Kesir Sayı Sıfatları**

*ki ol yarım ölçekdür buğdaydan vire* 'ki o yarım ölçektir buğdaydan vere' که اول یارم اولجکدر بغدایدن ویره 71b/06.



### 1.3.3.2.3. Soru Sıfatları

#### ķankı

ke qılduđı ķankı śalātdur 'ki kıldıđı hangi namazdır' که قیلدوđی قنقی صلوتدر 69a/02, yā resūlu'llāh anlar ķankı ķavmlerdür 'ey Allah'ın elçisi onlar hangi kavimlerdir' یا رسول الله انلر قنقی قوملردر 92b/18, ķankı śadaķadur ki anı śevābı ziyāde ve bñyñkdür 'hangi sadakadır ki onun sevabı çok ve bñyñktür?' قنقی صدقه در که انی 92b/08, 09, mūsā {a.s.} didi yā rabbj ķankı bendenj senñj yanuđda makbñldür 'Musa {a.s.} dedi ey Tanrı hangi kulun senin yanında hoř karřılanandır' 152b/18. موسی علیه السلام دیدی یا ربی قنقی بنده ك سنك يانكده مقبولدر

#### ne

senñj ne ķudretñj var 'senin ne gücün var' سنك نه قدرتك وار 193a/04, bu ne reftārdur ki idersin 'bu ne davranıřtır ki edersin' بو نه رفتاردر که ایدرسن 189b/02, 03, yā resūlu'llāh bu ne oturuřdur 'ey Tanrı'nın elçisi bu ne oturuřtur' یا رسول الله بو نه 189a/15. اوتورشددر

#### ķaç

ehl-i islāmuñ nuśreti ķaç nesnededür 'İslam sahiplerinin üstñnlñđü ķaç şeydedir?' اهل اسلامك نصرتی قچ نسنه ده در 76ah/48.

### 1.3.3.2.4. Belirsizlik sıfatları

#### bařķa

her vaķt iķñn bařķa abdest alurlar idi 'her vakit iķin bařķa abdest alırlardı' هر وقت ایجون باشقه ابدست الورلر ایدی 17a/18.

#### baŖđı

baŖđı ekābirleri 'bazı devlet bñyñkleri' بعضی اکابرلری 121b/18, baŖđı kñtñbde meźkñrdur ki 'bazı kitaplarda anılmıştır ki' بعضی کتبه مذکوردر که 42a/17, baŖđı ķāderlerde 'bazı ķadırlarda' بعضی جادرلرده 60a/11.

#### bir

bir gñřeye ķekilñp 'bir kōřeye ķekilip' بر کوشه یه جکلوب 44a/18, hırķa-ı şerifi bir yere ķoyup 'şereflı hırķayı bir yere koyup' خرقة شریفی بر یره قویوب 44a/18, bir

*adam segirdüp aħmede vardı ki* 'bir adam koşturup Ahmet'e vardı ki' بر ادم سكردب احمده وارديكه 79bh/42, 43.

### **bir kaç**

*bir kaç yerde yamanmış kaftan giyerdi* 'birkaç yerinden yamanmış kaftan giyerdi' بر قج برده يمانمش قفتان كيردى 34b/05, *bir kaç beglerbegiler ile* 'birkaç beylerbeyi ile' بر قج بکلربکيلر ايله 55a/18.

### **bütün**

*bütün süreler ve baözi āyetler nāzil oldukça* 'bütün sureler ve bazı ayetler indikçe' بتون سورره لر و بعضى ايتلر نازل اولدقجه 31a/18.

### **her**

*ķudüs-i şerifde her daş kaldursalar* 'şerefli Kudüs'te her taşı kaldırsalar *ķudüs-i şerifde her daş kaldursalar* 'şerefli Kudüs'te her taşı kaldırsalar 43a/14, 15, *ki her pırünj ki Őaķlı ve bilişi olmaya* 'ki her yaşlının akli ve bilişi olmaya' هر بيروك كه عقلى و بيليشى اولميه 84bh/34, 35, *her tāzenünj ki edebj olmaya* 'her gencin ki edebi olmaya' هر ياره نك كه ادبي اولميه 84bh/36, 37.

### **ķamu**

*ķamu řaħrāları elbetde bāĝ u būstān eyler* 'bütün çölleri mutlaka baĝ ve bahçe yapar' قمو صحرالرى البتده باغ و بوستان ايلر 60b/03.

### **nice**

*buncılayın nice Őameller daħı eyleye* 'bunun gibi nice işler de yapa' بونجلاين نيجه 85ah/58, *nice fitneler žuhūr idüp* 'nice fitneler ortaya çıkıp' نيجه حقلى واردر 89ah/38, *nice řaķķları vardur* 'nice hakları vardır' 132a/02.

### 1.3.4. Zarflar

#### 1.3.4.1. Zaman Zarfları

*sizden öñdin giçdiler* 'sizden önce geçtiler' سزدن اوكدین كیجدیلر 71a/18, 19.

*bugün bunu virdi* 'bugün bunu verdi' بو کون بونی ویردی 77bh/62.

*yarın ceng olsa gerek* 'yarın cenk olacak' یارین جنك اولسا كرك 76ah/59.

*gice ve gündüz göz açdurmayup* 'gece ve gündüz göz açtırmayup' كیجه و 58b/09, 10. کونکوز کوز اجدرمیوب

*irtesi gün ol serdārı daǾvet eyleyüp* 'ertesi gün o komutanı davet edip' ایرته 79ah/33. سی کون اول سرداری دعوت ایلیوب

*bir inek her gün bu denlü süd virür* 'bir inek her gün bu kadar süt verir' بر اینك هرکون بو دکلو سود ویرور 77bh/50.

*günbegün cemǾiyyet ü şeķāveti izdiyād ve eǾrāf-ı cevābına dest-dirāzlık itmege başlamağın* 'günden güne topluluğu ve haydutluğu artmaya ve karşısındakilere zulmetmeye başlayınca' گونبگون جمعیت و شقاوتی ازدیاد و اطراف جوابنه 55a/10, 11. دست درازلق ایمکه بشلمغین

*şimdi girü gel qaldur* 'şimdi geri gel kaldır' شمدی کیرو کل قالدور 76bh/33.

#### 1.3.4.2. Yer ve Yön zarfları

*seni qanda arayalum* 'seni nerede arayalım' سنی قنده ارایالم 84bh/54, 55.

*yer yarilup içerü alup* 'yer yarılıp içeri alıp' یر یاریلوب ایجرو الوب 15a/01.

*ol adam girü rücūǾ idüp bir daħı kıldı* 'o adam geri dönüp bir daha kıldı' اول ادم کیرو رجوع ایدوب بر دخی قیلدی 65b/16.

*Ǿabdu'llāh ilerü gelüp yüzin ayağına koyup* 'Abdullah ileri gelip yüzünü ayağına koyup' عبد الله ایلو کلوب یوزین ایاغنه قویوب 80ah/03, 04.

*daşradan şu getürmekden* 'dışarıdan su getirmekten' داشره دن سو کتورمکدن 39b/18.

*şehrden taşra çıkarup* 'şehirden dışarıya çıkıp' شهردن طشره جقاروب 40b/08, 09.

*yüzini kıbleye karşı tutup* 'yüzünü kıbleye karşı tutup' یوزینی قبله به قرشو  
دوتوب 68b/17.

*dizginin tutup aşağı indirip* 'dizginini tutup aşağıya indirip' دیزکنن دوتوب  
اشاغه ایندوروب 77bh/39, 40.

*beni yukarı götürüydün* 'beni yukarı götürüydün' بنی یوقارو کوتوریدک 45b/14,  
*imâmı yukarıya kaldırdı* 'imâmı yukarıya kaldırdı' امامی یوقارویه قالدردی 45b/14, 15.

### 1.3.4.3. Miktar Zarfları

*şüphe vü ihtilâf çok oldu* 'kuşku ve uyuşmazlık çok oldu' شبیه و اختلاف جوق  
61a/11. جوق ذکر ایتمش اولا 48ah/27, *çok zikr etmiş ola* 'çok zikretmiş ola' اولدی

*az söyler idi* 'az konuşurdu' آز سویلر ایدی 12a/10.

*kendü tanrım ile biraz söyleşeyüm* 'kendi Tanrım ile biraz konuşayım' کندو  
103a/19. تکرم ایله برز سویلشیم

*ol kadar şevâb ola ki* 'o kadar sevap ola ki' اولقدر ثواب اولا که 101b/07, 08.

*ki katı korkarım* 'ki çok korkarım' که قتی قورقورم 125a/19.

### 1.3.4.4. Hâl Zarfları

*sen daî Öağl fermânından öyle çıkma* 'sen de akıl buyruğundan öyle  
82ah/02, 03. سن داخی عقل فرمانندن اوله جیقمه 'çıkma'

*siz ki ümmetsüz günâhdan böyle korkarsuz biz ki peygamberüz küfrden*  
*öyle korkaruz* 'siz ki ümmetsiniz günahdan böyle korkarsınız bir ki peygamberiz  
söz که امت سز کناهدن بویله قورقسز بز که بیغمبروز کفردن اوله قورقوروز 'öyle korkarız'  
83a/03.

*ben böyle şöyle itdüm* 'ben böyle şöyle ettim' بن بویله شویله ایتدوم 95a/11.

*yâ Öömer eyüce mülâhaza idinüz* 'Ey Ömer iyice düşününüz' یا عمر ایوجه  
44a/16. ملاحظه ایدیکز

*öylece söyle ki lisānuñ hareket itmeye* 'öylece söyle ki dilin hareket etmeye'  
117b/01, 02. اولجه سویله که لسانک حرکت ایتمیه

*anı sîrâtdan yıldırımlayın giçürde* 'onu Sîrat'tan yıldırım gibi geçürde' انی  
67a/14. صراطدن یلدرملین کیچورده

*ol denlü mübālağa eyleye ki* ‘o denli abarta ki’ اول دكلو مبالغه ايليه كه 171b/04,  
*o denlü cezb ider ki* ‘o denli kendine çeker ki’ او دكلو جذب ايدر كه 171b/05.

#### 1.3.4.5. Soru Zarfları

*ğazabuñ āteşine nice t'āqat getüre* ‘kızgınlığının ateşine nasıl dayana’  
 غضبك اتشنه نيجه طاقت كتوره 200a/10.

*neden bildüñ didi* ‘nereden bildin dedi’ ندن بيلدك ديدى 77bh/60.

*seni qanda arayalum* ‘seni nerede arayalım’ سنى قنده ارايالم 84bh/54, 55.

*qandan gelmişdür ve qanda gidecekdür* ‘nereden gelmiştir ve nere  
 gidecektir’ قندن كلمشدر و قنده كیده جدر 131a/18, 19.

### 1.3.5. Edatlar

Türkiye’de edatlar üzerine gramer çalışmaları bulunanlar, edatları; *tek başlarına anlamları olmayan fakat gramer görevleri bulunan sözcüklerdir*, şeklinde benzer ifadelerle tanımlarlar. Edatların sınıflandırılması konusunda ise tam bir birliğin bulunmadığı görülür (Hacıeminoğlu, 1971, Ergin, 1998:348, Banguoğlu, 2000:390, Karaağaç, 2012:52, Korkmaz, 2017:895).

Tez çalışmamızın edatlar başlığını bölümlerken daha kapsayıcı ve artsüremli örnekler için uygun olduğunu düşündüğümüz Hacıeminoğlu’nun (1971) edatlar tasnifinden yararlandık.

Hacıeminoğlu (1971), Eski Türkçe devresinden beri dilimizde mevcut olan edatları yapı, menşe ve mahiyet bakımından beş gruba ayırır: 1- Fiilden türeyenler, 2- İsimden türeyenler, 3- Yapısı ve menşei bilinmeyenler, 4- Taklidi söz mahiyetinde olanlar, 5- Yabancı asıllı olanlar, diye belirttikten sonra, edatları mana ve vazifelerine göre on gruba ayırır: 1- Çekim edatları, 2- Bağlama edatları, 3- Kuvvetlendirme edatları, 4- Karşılaştırma-Denkleştirme edatları, 5- Soru edatları, 6- Çağırma-Hitap edatları, 7- Cevap edatları, 8- Ünleme edatları, 9- Gösterme edatları, 10- Tekerrür edatları.

#### 1.3.5.1. Çekim Edatları

##### berü

*zamān-ı ibrāhīm ve ismā’īl {a.s.}dan berü* ‘İbrahim ve İsmail {a.s.}dan beri zaman ابراهيم و اسماعيل عليهما السلامدن برو 17a/10, 11, *yigirmi otuz seneden berü* ‘yirmi otuz seneden beri’ يكرمي اوتوز سنه دن برو 56b/19.

##### t’aşra

*şehirden t’aşra çıkarup* ‘şehirden dışarıya çıkarıp’ شهردن طشره جقاروب 40b/08, 09, *ya bulut ħūkmūnden t’aşra çıkmışdur* ‘ya bulut emrinden dışarı çıkmıştır’ يا بولوت حکمکن طشره جقمشدر 103b/02, *zīrā ki re’āyā iki kısmdan t’aşra degüldür* ‘zira ki halk iki bölükten dışarı değildir’ زیرا که رعایا یکی قسمدن طشره دکدر 135a/14, 15.

##### degin

*mervān zamānına degin bayram muşallāsında minber yok idi* ‘Mervan zamanına degin bayram namazı yerinde minber yoktu’ مروان زماننه دکین بایرام مصلی

154b/02, *Øarşdan şüreyyāya degin* 'arştan Süreyya'ya deĝin' سنده منبر يوق ايدى  
167b/17, 18. عرشدن ثريايه دكين

### dek

*tā ol bāt'ılı defØ idinceye dek* 'ki o batılı savıncaya kadar' تا اول باطلی دفع  
197a/14, 15, *ol vaḡte dek* 'o zamana kadar' اول وقتته دک ايدینجيه دک  
13a/05. نصف الليله دک اويويوب 'gece yarısına kadar uyuyup' *leyle dek uyuyup*

### denlü

*her kimünḡ ḡalbinde bir mişḡāl denlü kibri ola* 'her kimin kalbinde bir miskal  
135b/03, 04. هر کيمک قلبنده بر مثقال دکلو کبرى اولا' kadar kibiri ola'

### evvel

*taşadduḡ müstaḡıḡḡ eline irişmezden evvel* 'sadaka olarak verilen hak  
96a/02, *cümleden* 'herkesten önce cehenneme gidesin' جمله دن اول جهنمه  
133a/11, 12. کيده سن' sahibinin eline geçmeden önce' *evvel cehenneme gidesin*

### ĝayrı

*ve andan ĝayrı ide bilmezler* 've ondan başka yapamazlar' و اندن غيری ایده  
142a/16, 17, *naşḡhatden ĝayrı mümkin degüldür* 'öğütten başka olanaklı  
156b/11. نصيحتدن غيری ممکن دکادر' *degildir*

### gibi

*Øud u çeng ve ĝayrılar gibi* 'ut ve arp ve diĝerleri gibi' عود و جنک و غيريلر کيبي  
158b/06, 07, *ḡavun ḡarpuz ḡabuĝı gibi nesnelere* 'kavun karpuz kabuĝu gibi şeyler'  
161a/09. قاون قريوز قبوغی کيبي نسنه لر

### göre

*aḡa göre aḡa cezāsı virilür* 'ona göre ona cezası verilir' اكا كوره اكا جزاسی  
177b/19, *maĝsüb cāmeyi ĝāsīb arkasından çıkartmaḡ buna göre*  
'gasbedilmiş elbiseyi gasbedenin sırtından çıkartmak buna göre' مغصوب جامه يی  
158b/07, 08. غاصب ارقاسندن جقارتمق بوکا كوره

### içre

*namāz içre buña nazar itdüm* ‘namazda buna baktım’ انکيجون نظر ایتدم  
90b/05, *ol daşı meydān içre biraķup gitdi* ‘o taşı meydanda bırakıp gitti’ اول داشی  
76bh/22, 23. میدان ایجره بر اقوب کیتدی

### **içün**

*anun içün çüft yoķdur* ‘onun için çift yoktur’ انکيجون جفت یوقدر 77a/10, *bir miķdārcaķ üzüm bizüm içün göndürsenüz* ‘bir miktarlık üzüm bizim için gönderseniz’ بر مقدار جق اوزم بزم ایجون کوندورسکز 80ah/59.

### **ile**

*bir dostı ile gider iken* ‘bir dostuyla giderken’ بر دوستی ایله کيدر ايکن 81ah/05, *her Őilletün mādde sine židdıla muŐālece eyleye nice ki baħluñ maražın seħā vü bežl ile ve ħırsuñ řanāŐat ile* ‘her hastalığın maddesine zıttı ile ilaçlaya nasıl ki cimrilik hastalığını eli açıklık ve bol verme ile ve hırsınıkini sabır ile’ هر علتك مآده سنه  
107a/12, 13. ضدیله معالجه ایلیه نیجه که بخلک مرضك سخا و بذل ایله و حرصك قناعت ایله

### **ķadar**

*evvelde ve āħirde źerre ķadar vecaŐ u cefā görmeyüp* ‘önce ve sonra zerre kadar acı ve eziyet görneyip’ اولده و اخرده ذره قدر وجع و جفا کور میوب 8b/05.

### **mānend**

*ħısn-ı ħašjn mānend tekin řalŐayı fetħ eyleyüp* ‘çok güçlü ve sağlam korunmuş gibi tekin kaleyi fethedip’ حصن حصین مانند تکین قعله یی فتح ایلیوب 54a/09, 10.

### **özge**

*bundan özge jžā mı olur* ‘bundan başka incitme mi olur’ اوزکه ایذامی اولور 07a/13. بوندن

### **şonra**

*şabāħ namāzından şonra vaŐž söyleye* ‘sabah namazından sonra vaaz söyleye’ صباح نمازندن صکره و عظ سویلیه 188a/08, 09, *yaŐnj ki bundan şonra bir cemāŐat ola ki* ‘yani ki bundan sonra bir topluluk ola ki’ یعنی که بوندن صکره بر جماعت 194a/04, 05. اولاه که

### **üzre**



*karşusunda nice adam ayak üzre duralar* ‘karşısında nice adam ayakta duralar’ قرشوسنده نيجه ادم اياق اوزره دورالر 189b/09, 10, *ḥaqq te’āla ile sīdḳ üzre olmaḳ* ‘Tanrıyla doğruluk üzerine olmak’ حق تعالی ایله صدق اوزره اولمق 200b/01.

### 1.3.5.2. Bağlama Edatları

#### ammā

*bu a’ōmāl ḥūkmidür ammā ōulūmunḡ ḥūkmi başḳadur* ‘bu işlerin hükmüdür ama bilimlerin hükmü başkadır’ بو اعمال حکمیدر اما علومک حکمی باشقه در 142b/14.

#### ba’ōdehū

*üç kerre eline şu ḳodı ve yudı ba’ōdehū üç kerre aḡzın ve burnın yudı ba’ōdehū üç kerre daḥı yüzin yudı* ‘üç kere eline su koydu ve yıkadı daha sonra üç kere aḡzını ve burnunu yıkadı daha sonra üç kere de yüzünü yıkadı’ اوج کره 64b/14, 15. *النه صو قودی و یودی بعده اوجر کره اغزین و بورنن یودی بعده اوج کره دخی یوزین یودی*

#### belki

*Ōaded-i kebāyir içün lafz-ı ḳat’ōj vārid olmamışdur belki bu bābda aḥbār-ı vāride müte’ōārızdur* ‘büyük günahların sayısı için kesin bir söz gelmemiştir belki bu bölümde gelen haberler birbirine zıttır’ عدد کبایر ایجون لفظ قطعی وارد اولمامشدی بلکه بو 86b/18, 19. *بابده اخبار وارده متعارضدر*

#### çün

*zıkr olınuḡı üzre terbiyet bula çün ḥadd-i bülūḡa irişe* 117a/12, 13. *نکر اولندوغی اوزره تربیت بولا جون حدّ بلوغه ایریشه*

#### daḥı

*ḥayvānātdan her biri daḥı bir sīfatla maḥsūsudur* ‘hayvanlardan her biri de bir özellikle ayrılmıştır’ حیواناتدن هر بری دخی بر صفتله محصودر 149b/17, *eger du’ōā*

اگر دعا دخی ایتسکز 'eğer dua da etseniz kabul olmaya' *dañi itsenüz icabet olmaya* 151b/03. اجابت اولمیه

### eger

*ki ĥazret buyurmuşdur eger sabrun ĥaқиқati cümle kişilerde olaydı* 'ki saygıdeğer buyurmuştur eğer sabrın gerçeği bütün kişilerde olaydı' که حضرت بیورمشدر اگر صبرك حقیقتی جمله کشیلرده اولیدی 179b/12, 13.

### egerçi

*ol ĥazret perverd-gār қatında eyü işlü ve Øamellü dirilerden ve muқarreb ü ber-ĥürdārlardandur egerçi Øumyān-ı Øāmm anı maқbūrān-ı maқbere-i mevtādan Øadd iderler* 'o saygıdeğer Tanrı katında iyi işli dirilerden ve yakın ve mutlu olanlardandır her ne kadar genelin körleri onu kabre konulmuş ölülerden sayarlar' اول حضرت پروردگار قتنده ایو ایشلو و عامللو دیریلردن و مقرب و برخوردارلردندر اگرچه 'ol muØaccibdür egerçi hiç kimesne anuñıla mevcūd degül' 'o hayret edilecektir her ne kadar hiç kimse onunla var değil' اول مهجبر اگرچه هیچ کمنه انکیله موجود دکل 168a/12,13,14, 188a/14.

### gerçi

*ğasb ile alınmış mälların alup müstaĥıқklara virse gerçi anlar bu aĥvālden müteØellim olurlar* 'gaspla alınmış mallarını hak sahiplerine verse de onlar bu durumdan elemli olurlar' غصب ایله النمش ماللرین الوب مستحققره ویرسه کرچه انلر بو احوالدن متالم 'اولورلر 112a/02, 03.

### görelüm

*zevraqda bir irü ağaç durur idi şeyĥ didi ol ağacı bana vir mellāñ şākirdine didi vir görelüm ne işler* 'kayıpta bir iri ağaç dururdu şeyh dedi o ağacı bana ver gemici çırağına dedi ver görelim ne yapar' زورقده بر ایرو اغاج دورور ایدی شیخ دیدی اول '154b/14, 15, 16. اغاجی بکا ویر ملاح شاکردینه دیدی ویر کوره لم نه ایشلر

### ĥattā

*sizden biriñüz müØmin olmaz ĥattā tābiØ ola ol nesneye ki* 'sizden biriniz mümin olmaz hatta bağılı ola o şeye ki' اولماز حتی تابع اول اول نسنه به سزدن بریکوز مؤمن '81b/09, 10. که

## hergiz

*ehl-i kalemden hergiz böyle ħareket vāķiØ olmaz* ‘kalem sahiplerinden asla böyle hareket meydana gelmez’ اهل قلمدن هرکز بویله حرکت واقع اولماز 75bh/32, 33.

## illā

*ħaķķ teØālā katında fāzilrek ve maħbūbrek illā iki ŧerbet ki biri* ‘Tanrı katında daha erdemli ve daha sevilen illa iki ŧerbet ki biri’ حق تعالی قتنده فاضل رك محبوبرك آلا ایکی شربت که بری 178a/09.

## imdi

*cebbārligimüz ile her nesneye ķādirüz ve yine cümle umūrda sābirüz imdi bilmiş ol ki* ‘güçlülüğümüz ile her ŧeye gücümüz yeter ve yine bütün işlerde sabırlıyız ŧimdi bilmiş ol ki’ جبارلكمز ایله هر نسنه یه قادروز و ینه جمله اموره صابروز ایمدی 180a/16, 17.

## ki

*buyurđı ki ol nesne ki senünġ nefsunġ nā-ħaķķ hiç kimesneye ġazab getürmeye* ‘buyurdu ki o ŧey ki senin nefsin haksız hiç kimseye kızgınlık göstermeye’ بیوردیکه اول نسنه که سنک نفسک ناحق هیچ کمنسه یه غضب کتورمیه 195b/17, 18, *vaķti ġanġmet bilmek gerek ki ele girmez* ‘zamanı ġanimet bilmek gerekir ki ele geçmez’ وقتی ġنیمت بیلمک کرک که اله کیرمز 200b/12, 13.

## kim

*d'aħħāk {r.a.} rivāyet ider kim her kimesne ki beŧ nesneyi kendüden menØ ider* ‘Dahhak {r.a.} nakleder ki her kimse ki beŧ ŧeyi kendinden yasaklar’ ضحاک رضی الله عنه روایتا یدر کیم هر کمنسه که بش نسنه یی کندودن منع ایدر 72a/15, 16.

## meger

*ol bārġnünġ meŧıyyet ü Øināyeti olmaduķca kendüde bir ħavl u kuvvet yoķdur meger yine ol ķuvā vü meġġin Øatā eyleye* ‘o Tanrı’nın iradesi ve iyiliġi olmadıķca kendinde bir güç ve kuvvet yoktur meġer yine o gücü ve saġlamlıġı baġıŧlaya’ اول بارینک مشیت و عنایتی اولمدقجه کندوده بر حول و قوت یوقدر مکر ینه اول قوی و متین عطا ایلیه 163b/13.

**pes**

*levn ü riḳḳatde šu gibi ḳaynaya pes ḳuvvet-i dāfiḶa ol taḶāmuḶ šüflerin emḶāya göndüre* ‘renk ve incelikte su gibi kayanaya öyle olunca savma kuvveti o yemeḶin tortularını baḶırsaklara göndüre’ لون و رقتده صو کيبي قينايه پس قوت دافعه اول طعامک ثفل لرین امعايه کوندوره 172a/10.

**ve ( u / ü / vü )**

Metnin transkripsiyonunda ve ( و )’ler Türkçe iki veya daha fazla sözcüḶü baḶlıyorsa (ve); bir Türkçe bir Arapça veya Farsça sözcüḶü baḶlıyorsa yine (ve); Arapça ve Farsça cins isimleri baḶlıyorsa okunuşa uygun olarak ( u ) veya ( ü ), bu sözcüklerin sonunda ünlü var ise ( vü ) űeklinde; özel isimler, cümle ve cümlecikler arasında ise (ve) olarak okunmuştur:

*cefā vü muḶāśamet ü Ḷadāveti* ‘incitme ve anlaşmazlık ve düşmanlığı’ جفا و مخاصمت و عداوتی 110b/01.

*zaḶif ve śarı* ‘zayıf ve sarı’ ضعيف و صلری 135a/03.

*dırnaḶ ve ḳıl ve ḳanı* ‘tırnak ve kıl ve kanı’ درناق و قيل و قانی 13a/03.

*‘alḶa bin Ḷubeydu’llāḶ ve zübeyr bin el-Ḷavvām ve saḶd ibn-i ebḶ vaḳḳāś* ‘Talha oḶlu Ubeydullah ve Zübeyr oḶlu El-Avvam ve Ebi Vakkas’ın oḶlu Sad’ طلحه بن عبيد الله و زبير بن العوام و سعد ابن ابی وقاص 26a/15.

*ve bu cümleden eger aḶız ve dişler ve boḶaz ve dil ve dudak ve miḶde vü emḶā vü meśāne vü ālāt-ı cezb ü defḶ ü haḶm olmaya idi* ‘ve bu türden eḶer aḶız ve dişler ve boḶaz ve dil ve dudak me mide ve baḶırsaklar ve mesane ve çekme ve defetme ve hazım aletleri olmayaydı’ و بو جمله دن اکر اغز و ديشلر و بوغاز و ديل و دوداق و معدة و امعا و مثانه و آلات جزب و دفع و هضم اولميه ايدي 171b/19, 172a/01.

*ḳalem ü kātib ü kāḶız u vekil ü Ḷāzine* ‘kalem ve yazıcı ve kaḶıt ve vekil ve hazine’ قلم و کاتب و کاغز و وکیل و خازنه 165b/01, 02.

**veya**

*aḳrabālarından ola veya ḳoḶşiliginde kimesne ola* ‘akrabalarından ola veya komşuluḶundaki kimse ola’ اقربالردن اولا ويا قونشيلکنده کيمسنه اولا 99a/03.

## veyahūd

*ĥamrı terk ide bilmez veyahūd kizbi terk ide bilür amma* 'içkiyi terk edemez veyahut yalanı terk edebilir ama' 181b/09, 10, *aña müfevviž ola idi veyahūd vücūdı iķāmetinde iĥtiyārı olaydı* 'ona sipariři olaydı veyahut vücudunun oturmasında seçme hakkı olaydı' 199a/10, 11. اكا مفوض اولايدي وياخود وجودی اقامتتده اختیاری اولیدی

## ya

*bir ayağın bir ayağı üzerine kıoya ya müttekj otura* 'bir ayağını bir ayağının üzerine kıoya ya da dayanmış otura' 189a/11. بر ایاغن بر ایاغی اوزرینه قویه یا متکی اوتوره

## yaŖnj

*ķurŖān oķiyalar eēeri anlaruŋ boğazlarından aşağa inmeye yaŖnj Ŗamel itmeyeler* 'Kur'an okuyalar eser miktarı onların boğazlarından aşağıya inmeye yani amel etmeyeler' 194a/05, *yaŖnj ümmetümüŋ eyüsi tiz 'tabŖlulardur yaŖnj anlar ki* 'yani ümmetimin iyisi çabuk huylulardır yani onlar ki' 197a/04. قران اوقیالر اثری انلرک بوغازلرندن اشغه اینمیه یعنی عمل ایتمیه لر یعنی اتمک ایوسی تیز طبعولدر یعنی انلر که

## yoĥsa

*ābā vü ecdāduŋ dĭnine dŖn yoĥsa seni aślā çözmeyüp çok cefā iderüz* 'baba ve atalarının dinine dŖn yoksa seni asla çözmeyip çok eziyet çektiririz' 37b/10. ابا و اجدادک دیننه دون یوخسه سنی اصلا جوزمیوب جوق جفا ایروز

## zjřā

*sen ġayrı dĭndesin ammā emjñ adamsın zjřā kibār dimişlerdür ki* 'sen başka dindensin ama güvenilir adamsın zira büyükler demişlerdir ki' 83ah/22, 23, 24. سب غیرى دینده سن اما امین ادم سن زیرا کبار دیمیشلردر که

### 1.3.5.3. Kuvvetlendirme Edatları

#### aślā

*rekāne aślā yerinden ĥareket itmez idi* 'Rekane asla yerinden hareket etmezdi' 12a/14, *her kim ki kendü üzerine vācib iderse iĥrām bağlamağıla bu aylarda ĥaccı aña aślā cimāŖ yoķdur ve aślā sögmek yoķdur ve aślā cidāl yoķdur* 'her kim ki kendi üzerine vacip ederse ihram

bağlamakla bu aylarda haccı ona asla cinsel ilişki yoktur ve asla sövmek yoktur ve asla döğüşmek yoktur' هر کیمکی کندو اوزرینه واجب ایدرسه احرام باغلنمغله بو ایلرده حجی اکا 71b/19, 72a/01. اصلا جماع یوقدر و اصلا سوکمک یوقدر و اصلا جدال یوقدر

### çağ

*meyli dāyimā şerr ü günāh üzre ola ve çağ Øaqlı ħadd-i temeyyüze irişinceye deġin* 'isteġi daima kötülük ve günah üzerine ola ve tıpkı akli kendini gösterme sınırına erişinceye deġin' میلی دایما شر و کناه اوزره اولو و جاق عقلی حد تمیزه 116b/04, 05. ایرشنجیه دکین

### ġālibā

*pırlere ħürmet eyleyen ġālibā pırlık sinnine irişe* 'yaşlılara saygı gösteren galiba yaşlılık yaşına erişe' بیرلره حرمت ایلین غالباً بیرلک سننه ایریشه 136b/12.

### hem

*bj-tekellüf olmuşum ben hem bu işden şerm-sār* 'külfetsiz olmuşum ben hem bu işten utangaç' بی تکلف اولمشم بن هم بو ایشدن شرمسار 60b/10, *yā resūlu'llāh ħālüm katıdur bir marāzdan ve hem açlıktan* 'ey Allah'ın elçisi durumum zordur bir hastalıktan ve hem açlıktan' یا رسول الله حالم قتی در بر مرضدن و هم آجلقدن 128a/07, 08.

### ĥod

*qabr-i şeriflerle minber arası ĥod cennetden idügi* 'şerefli kabirleriyle minber arası da cennetten idiği' قبر شریفلریله منبر اراسی خود جنتدن ایدوکی 15b/02, *Øulūm-i bāt'iniyyenüġ ĥod cümlesi bundan aĥz olunup* 'batınî ilimlerin de tümü bundan kabul edilip' سی بوندن اخذ اولنوب علوم باطنیه نک خود جمله 41a/07, 08.

### lā-cerem

*hiç kimesne bu şırāt'ın istiġāmetinden bir mılden ĥālġ degüldür lā-cerem kimesneye cehennem āteşinden çäre yoqdur* 'hiç kimse bu yolun yönünden bir

هيج كيمسنة 'milden boş değildir şüphesiz kimseye cehennem ateşinden çare yoktur' 107b/04, 05. بو صراطك استقامتتده بر ميلدن خالی دكلدر لا جرم كيمسنة يه جهنم اتشندن جاره يوقدر

### **muḥaqqāq**

*esrārın muḥaqqāq müteverriḶ gözinden ğayrı görmez* 'sırlarını muhakkak dinin emrettiği şeylere sıkı sıkıya bağlı kalan gözünden başkası görmez' المتحابونَ 120b/05, 06. المتحابونَ في طلي في طلي اسرارين محقق متورع كوزيندن غيرى كورمز

### **mut'laḳā**

*t'aḶāmlarda koyun etine şerbet kabağa ve mut'laḳā t'atlu kısmına Ḷasele ve hurmaya* 'yemeklerde koyun etine şerbet kabağa ve mutlaka tatlı kısmına bala ve hurmaya' طعاملرده قيون اتنه شربت قباغه و مطلقا طاطلو قسمنه عسله و خرمايه 12a/18.

### **nice**

*öñinden nice görürse ardından daḥı öyle görür idi ve gündüz nice görürse gece yine öyle görür idi* 'önünden nasıl görürse arkasından da öyle görürdü ve gündüz nasıl görürse gece yine öyle görürdü' اوكندن نيجه كورورسه اردندن دخى اويله كورور 14b/08, 09. ايدى و كوندوز نيجه كورورسه كيجه ينه اويله كورور ايدى

### **zinhār**

*yā imām zinhār merdāne olasin* 'ey İmam mutlaka yiğitçe olasin' يا امام زينهار 46b/14. مردانه اولاسن

#### **1.3.5.4. Karşılaştırma-Denkleştirme Edatları**

##### **eger ... eger**

*kaçan kendü nefsine ve mālına bir muşibet irişe eger az ve eger çok* 'ne zaman kendi nefsine ve malına bir bela erişe eğer az ve eğer çok' قجن كندو نفسنه و 62a/05, 06. مالنه بر مصيبتا يرشه اكر آز و اكر جوق

**gāh ... gāh**

*yā rabbj ben derviş peygamberün olayum gāh aç ve gāh tok* ‘ey Tanrı ben derviş peygamberin olayım kâh aç ve kâh tok’ یا ربی بن درویش بیغمبرک اولایم کاه آج و کاه 128a/13. توق

**hem ... hem**

*pādişāh didi siflesin lāyık-ı Ŗuķūbetsin ne lāyık Ŗatıyyet hem kendüye ziyān itdün hem baņa* ‘padişah dedi alçaksın cezaya layıksın ne layık bağış hem kendine ziyan ettin hem bana’ پادشاه دیدی سفله سن لایق عقوبت سن نه لایق عطیت هم کندوکه 89ah/19, 20, 21, *sen cevāb virme ki istiñfāfdur hem sultāna ve hem mesŖūle* ‘sen cevap verme ki küçümsemedir hem sultana ve hem soru sorulana’ 90ah/27, 28. سن جواب ویرمه که استخفافدر هم سلطانه هم مسؤلله

**ne ... ne**

*ne defŖ idecek eli var ve ne ķarār idecek ayağı var* ‘ne defedecek eli var ne duracak ayağı var’ نه دفع ایده جک الی وار نه قرار ایده جک ایاغی وار 193a/13.

**ya ... ya**

*ya hevā saņa muñālefet itmişdür ya bulut ñükminden taşra çıķmışdır* ‘ya hava sana karşı çıķmıştır ya bulut emrinden dışarı çıķmıştır’ یا هوا سکا مخالفت ایتمشددر 103b/02. یا بولوت حکمکدن طشره جقمشددر

**1.3.5.5. Soru Edatları****ķanda**

*yā resūlu’llāh ben anı ķanda bulayum* ‘ey Allah’ın elçisi ben onu nerede bulayım’ یا رسول الله بن انی قنده 45b/06.

**mı / mi**

*şāhidün var mı bu söze* ‘tanığın var mı bu söze?’ شاهدک وار می بو سوزه 81bh/14.

*benüm āvāzumı işitmedün mi* ‘benim sesimi işitmedin mi?’ بنم اوازمی ایشتمدکمی 105a/11.



**ne**

*senün ne kudretün var* ‘senin ne gücün var?’ سنك نه قدرتك وار 193a/04, *bu küpleri kıрмаğdan ne ħāsil oldı* ‘bu küpleri kırmaktan ne sonuç çıktı?’ بو كوپلری 155a/04. قرمقدن نه حاصل اولدي

**niçün**

*bunu niçün itdün* ‘bunu neden yaptın?’ بونی نیجون ایتدوک 11b/16, *ey pır bir ağacuñ ki meyvesin yemezsin niçün ekersin* ‘ey ihtiyar bir ağacın ki meyvesini yemezsin niçin ekersin?’ ای بیر بر اغجك كه میوه سن یمزسن نیجون اكرسن 80bh/25.

**1.3.5.6. Çağırma-Hitap Edatları****ey**

*baña didi ey oğlan sen kimsin* ‘bana dedi ey oğlan sen kimsin?’ بکا دیدی ای 46b/03, *ey melik şusuz olmışsin bir laħza ārām eyle* ‘ey padişah susamışsin bir an dinlen’ اوغلان سن کیم سن ای ملک صوسز اولمش سن بر لحظه ارام ایله 85ah/06, 07, **ey Ŗaziz** *bilmiş ol ki ġazab bir āteşli kuvvettür* ‘ey saygın kişi bilmiş ol ki öfke ateşli bir kuvvettir’ ای عزیز بیلمش اولکه غضب بر اتشلی قوتدر 196b/01, 02.

**eyā**

*eyā şehj ki ġürūh-ı peyam-ber ü mürsel bihişte başmaz ayağ senden almadın destur* ‘ey şaha yakışır peygamber bölüğü ve gönderilmiş cennete senden izin almadan ayak basmaz’ ایآ شهی که گروه بیغمبر و مرسل بهشته باصمز ایاق سندن 02a/04, *didi ki eyā devlet bizüm ocağımızda ne zamāna degin bākı olur* ‘dedi ki ey devlet bizim ocağımızda ne zamana değin kalıcı olur?’ دیدیکه ایآ دولت 77ah/30, 31. بزم اوجاغمزده نه زمانه دکین باقی اولور

**bre**

*bre nā-bekār sen bu adamı niçün öldürdün* ‘Bre işe yaramaz sen bu adamı niçin öldürdün?’ بره نابکار سن بو آدمی نیجون اولدوردک 86bh/37, 38.

**yā**

*yā emjirü’l-müöminin ne irişdi saña ki bu ħālet el virdi* ‘ey müminlerin emiri ne erişti sana ki bu durum el verdi’ یا امیر المؤمنین نه ایرشدی سکا که بو حالت ال ویردی

91a/11, 12, *ḥaqq teŖālā dāvud {a.s.}a vaḥy itdi ki yā dāvud nicedür ki* ‘Tanrı Davut {a.s.}a vahyetti ki ey Davut nicedir ki’ حق تعالی داود علیه السلامه وحی ایتدی که یا داود نیجه 119a/14. در که

### 1.3.5.7. Cevap Edatları

#### belj

*djn-i ḥaqq üzre degülmisüz diyüp belj didüklerinde* ‘hak dini üzere değil misiniz deyip evet dediklerinde’ 32b/19, *didiler bu daḥı olur mı yā nebiyyu’llāh buyurdu ki belj olur* ‘dediler bu da olur mu ey Allah’ın elçisi buyurdu ki evet olur’ دیدیلر بو دخی اولو رمی یا نبی الله بیوردیکی بلی اولور 152a/13.

### 1.3.5.8. Ünleme Edatları

#### āferjñ

*beyt āferjñ ey şehriyār-i bj-nažır ü bj-miṣāl / āferjñ ey zjb-baḥş-i mesned-i cāh u celāl* ‘beyit aferin ey benzersiz ve örneği olmayan hükümdar / aferin ey büyüklük ve itibar makamının ziynet bağışlayanı’ بیت افرین ای شهر یاربی نظیر و بیمثال 59b/03, 04. ای زیب بخش مسند جاه و جلال

#### āmjñ

*ḥayt’a-ı lutfuñıla ḥimāyetün müyesser eyle āmjñ* ‘iyiliğinin korunmuş sınıriyla korumanı kolay eyle âmin’ 201a/13. حیطة لطفکیله حمایتک میسر ایله آمین

#### emān

*emān el-emān ṣadāsı evc-i asmāna çıqup* ‘aman aman sesleri göğün üstüne çıkıp’ 59a/16. امان الامان صداسی اوج اسمانه جقوب

#### dirjğ

*baŖdehū bir ṣavuḫ ah çekdi ve didi ey dirjğ* ‘daha sonra soğuk bir ah çekti ve dedi ey yazık’ 86bh/13, 14. بعده بر صلوق اه جکدی و دیدی ای دریغ

#### ḥaqqā

*ol muḥtācuñ faqr fāqasını münsedd eyleye ḥaqqā ki bj-raḥmlık ve küfrān-ı niŖmet itmiş olur* ‘o ihtiyaç sahibinin ihtiyacını ve yoksulluğunu gidere doğrusu ki

اول محتاجك فقر فاقه سنى منسّد ايليه حقاكه بي رحملك و 'acımasızlık ve nimeti inkar etmiş olur' 94b/02, 03. كفران نعمت ایتمش اولور

### **hāṣā**

*muḥammed didi hāṣā benüm senünle ve senün benüm ile ne Øalāḳa ve ne münāsebet ola* 'Muhammed dedi haşa benim seninle ve senin benimle ne ilgi ve ilişkin ola' 79bh/62, 63, 64, محمد دیدی حاشا بنم سنکله و سنک بنم ایله نه علاقه و مناسبت اولو 80ah/01, 02.

### **kāṣkī**

*kāṣkī cümle dünyā hāzneleri topraḳ olup altun gümüṣ olmaya idi* 'keşke bütün dünya hazineleri toprak olup altın gümüş olmayaydı' 131b/12, 13. کاشکی جمله دنیا خزنه لری تپراق اولوب التون کومش اولمیا ایدی

### **veh**

*zīrā cenāb-ı Øazze zāt-ı müteØāliyye-i ḳadīm taḳaddüs-i teØālā kibriyā veh andan refiØrekdür ki nuṯḳ-ı lisān ḳuvvetile anuḳ cenāb-ı Øazzi pür-emnine yetişmek mümkin ola* 'zira mübarek Tanrı'nın sayın kadim yüksek varlığı aziz olsun vah ondan daha yücedir ki dillin konuşma gücüyle onun sayın yüce eminliğine yetişmek mümkün ola' 165a/09, 10. زیرا جناب عز ذات متعالیه قدیم تقدس تعالی کبریا وه اندن رفیع رکردر که نطق لسان قوتیله انک جنابی عزى پر امننه یتشمک ممکن اولو

### **vallahi**

*vallahi ben dīnūmi aṣlā terk itmezem* 'vallahi ben dinimi asla terk etmem' 37b/11. والله بن دینمی اصلا ترک ایتمز

*ebū saØīd didi vallahi senün arduḳca namāz ḳılmam* 'Ebu Said dedi vallahi senin arkanda namaz kılmam' 154b/07. ابو سعید دیدی والله سنک اردکجه نماز قیلمام

### **veyl**

*zīrā izhār-ı t'āØāt muḥbaṯ-ı ücūr ve mūcib-i veyl ü şübürdur* 'zira sevapları dağınlık ibadeti gösterme ve mahvolma ve felaket sebebidir' 182a/17, 18. زیرا اظهار طاعات محبط

### zihj

**beyt** *zihj sultān-ı rüşen-rāy mülk-ārā-yı deryā-dil* 'beyit ne güzel hükmü açık sultan gönlü büyük yurt süsleyen' ارای دریا دل 51a/08, *zihj ol ni'Ömete ħaqq te'Öalā ni'Ömetlerinden ki* 'ne güzel o nimete Tanrı'nın nimetlerinden ki' زهی اول نعمته حق تعالی نعمتلرندن که 162b/18.

#### 1.3.5.9. Gösterme Edatları

##### işte

*işte bu duran atı raĥt u baĥtı ile saĥa virdüm* 'işte bu duran atı koşum takımı ve kısmetiyle sana verdim' اشته بو دوران اتی رحمت و بختی ایله سکا ویردم 85ah/34, 35.

##### tā

*tā ol güne deĥin* 'ta o güne kadar' تا اول کونه دکین 142a/07.

#### 1.3.5.10. Tekerrür Edatları

##### def'Öa

*қақан ki bu on iki ĥaşlet śalātda mevcūd bulına bu def'Öa muĥtāc olur hatimeye* 'ne zaman ki bu on iki huy namazda mevcut buluna bu defa sona ihtiyaç duyar' 68a/09, 10, *қақан bir kimesnenüĥ evine varsa idi üç def'Öa ses idüp icāzet ister idi* 'ne zaman bir kimsenin evine varsaydı üç defa seslenip izin isterdi' قجن بر کمسنه نک اوینه وارسا ایدی 136a/10, 11. اوج دفعه سس ایدوب اجازت ایستر ایدی

##### kerre

*cebrā'öl {a.s.} ādeme on iki kerre inüp ve idrīs {a.s.}a dört kerre ve nūĥ {a.s.}a elli kerre ve ibrahīm {a.s.}a kırk kerre ve mūsā {a.s.}a dört yüz kerre ve 'Ösā {a.s.}a on kerre ve ĥazret-i risālet-penāĥ {s.a.v.} ĥazretlerine yigirmi dört biĥ kerre nāzil olmışdur* 'Cebrail {a.s.} Adem'e on iki kere inip ve İdris {a.s.}a dört kere ve Nuh {a.s.}a elli kere ve İbrahim {a.s.}a kırk kere ve Musa {a.s.}a dört yüz kere ve İsa{a.s.}a on kere ve sayın peygamber {s.a.v.} hazretlerine yirmi dört bin kere inmiştir' جبرائیل علیه السلام آدمه اون ایکی کره اینوب و ادريس علیه السلامه دورت کره و نوح علیه السلامه الی کره و ابراهیم علیه السلامه قرق کره و موسی علیه السلامه دورت یوز کره و عسی علیه السلامه اون کره و حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه یکرمی دورت بیگ کره نازل اولمشدر 10b/19, 11a/01, 02, 03.

### 1.3.6. Fiiller

#### 1.3.6.1. Fiil Çekim Ekleri

##### 1.3.6.1.1. Şahıs Ekleri

##### 1.3.6.1.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri

###### Teklik 1. Şahıs { -Am / Um }

*yayqaram* 'suyla çalkalayarak yıkarım' يايقارام 191a/17, *dost dutaram* 'dost edinirim' دوست دوتارام 80ah/07, 08, *qalmayam* 'kalmayayım' قالمايم 136b/03, *qalam* 'kalayım' قلام 75bh/46, *idemem* 'edemem' ايده مم 155a/09, *bildürem* 'bildireyim' بيلدرم 90bh 17, *bilürüm* 'bilirim' بيلورم 189b/03, *virürüm* 'veririm' ويرورم 70b/17, *bendeler gibi otururum* 'köleler gibi otururum' بنده لر كيبي اوتورورم 189a/16.

###### Teklik 2. Şahıs { -sIn }

*uçasin* 'uçasın' اوجاسن 200b/08, *gelesin* 'gelesin' كله سن 201a/08, *görmeyeceksin* 'görmeyeceksin' كورميجك سن 80bh/49, *haste olursın* 'hasta olursun' بيورمش سن 176a/02, *buyurmuşsin* 'buyurmuşsun' خسته اولورسن 178a/03.

###### Teklik 3. Şahıs { - ø }

*oturur* 'oturur' اوتورور 189a/11, *dutar* 'tutar' دوتار 163a/18, *mañrüm ider* 'mahrum eder' محروم ايدر 183b/02, *geliyor* 'geliyor' كليور 79bh/43, *gele* 'gele' كله 88ah/37.

###### Çokluk 1. Şahıs { -vUz / Uz }

HM'de zamir kökenli şahıs eklerinin çokluk 1. şahıs çekiminde ( -vUz : وز )'un bazı örneklerde ( -Uz : اوز ) şeklinde yazılmasının o devrin bir dil özelliği olduğunu değil, metne ait bir yazım özelliği olduğunu düşünüyoruz.

{ -vUz } ekinin HM'de geçen örnekleri şu şekildedir:

*qalmalu idevüz* 'kalıcı edelim' قالملو ايده وز 107b/09, 10, *müşerref idevüz* 'şerefli edelim' مشرف ايده وز 107b/09, *olavuz* 'olalım' اولا وز 143b/16, *olavuz* 'olalım' اولا وز 201a/05, *zahjre kılavuz* 'erzak edelim' ذخيره قیلا وز 177a/06, *müteveccih kılavuz* 'döndürelim' متوخه قیلا وز 177b/05, *almayavuz* 'almayalım' الميا 185a/02, *mañcüb kılavuz* 'mahcup' جاری قیلا وز 184a/07, *cārj kılavuz* 'akıtalım' 185a/02.

edelim' محروم قلا وز 185a/09, *maḥrūm kılavuz* 'mahrum edelim' محجوب قلا وز 185a/10, *bend kılavuz* 'bağlayalım' بند قلا ور 185a/11.

84a/03, *urmayavuz* 'vurmayalım' اورمیا اوز 80bh/27, *yiyevüz* 'yiyelim' ییه اوز 84a/05, *çıkaravuz* 'çıkartalım' جقاره اوز 88ah/34, *ferec virevüz* 'kederden kurtaralım' فرج ویره اوز 103a/13, *şifā virevüz* 'şifa verelim' شفا قیض ایده اوز 184a/01, *yağduravuz* 'yağdıralım' یاغدوره اوز 183b/19, *qabz idevüz* 'tutalım' قیض ایده اوز 185a/02, *döndürevüz* 'döndürelim' دوندوره اوز 118b/08, *Öiśyān üzrevüz* 'isyan üzereyiz' عصیان اوزره اوز 118b/08.

{ -Uz } ekinin örnekleri ise şunlardır:

193a/04, *aluruz* 'alırız' الوروز 32b/19, *gezinürüz* 'geziniriz' کزنوروز 76bh/33, *qorqaruz* 'korkarız' قورقروز 83a/03, *diyemezüz* 'diyemeyiz' دیه مزوز 83a/03.

## Çokluk 2. Şahıs { -sUz }

78bh/33, *itmişsüz* دیرسز 44a/11, *diyesüz* 'diyesiniz' دیه سز 99a/12, *qorqarsuz* 'korkarsınız' قورقسز 99a/11, *qomışsuz* 'komuşsunuz' قومش سز 83a/03, *diyesüz* 'diyesiniz' دیه سز 83a/03.

## Çokluk 3. Şahıs { IAr }

94a/09, *ideler* ایدرلر 83b/09, *dutarlar* 'tutarlar' دوترلر 83b/15, *virürler* 'verirler' دوزمیلر 105b/01, *düzmişler* 'düzmüşler' دوزمیلر 86bh/27, *edeler* 'edeler' ایده لر 86bh/27.

### 1.3.6.1.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri

#### Teklik 1. Şahıs { -m }

191b/01, *didüm* 'dedim' دیدم 88bh/06, *başladum* 'başladım' باشلدم 117b/04, *virsem* 'versem' ویرسم 89ah/10, 11, 12, *urursam* 'vurursam' اورورسم 105a/16.

## Teklik 2. Şahıs { -η }

*istedün* 'istedin' ايستدوك 129a/07, *giçürdün* 'geçirdin' كيجوردك 107b/14, *bırakdun* 'biraktın' براقذك 111b/14, *dirsenj* 'dersen' ديرسك 89ah/08, *dutarsan* 'tutarsan' دوتارسك 96a/17.

## Teklik 3. Şahıs { -ø }

*göstürdi* 'gösterdi' كوستوردى 86ah/35, *irişdi* 'erişti' ايريشدى 170a/09, *ayağa kalksa* 'ayağa kalksa' اياغه قاقسا 111b/10, *barmaq ursa* 'parmak vursa' بارمق اورسه 149b/02, *götürse* 'götürse' كوتورسه 157b/07.

## Çokluk 1. Şahıs { -k / -k }

*geldük* 'geldik' كلذك 178b/07, *giydük* 'giydik' كيدك 201a/06, *yağdurduk* 'yağdırdık' ياغدردق 175b/18, *koysak* 'koysak' قويساق 84a/02, *istese* 'istese' ايسته 193a/04, *koğuk* 'koyduk' قودق 42b/06.

## Çokluk 2. Şahıs { -ηUz }

*aldınız* 'aldınız' آلديكز 182b/04, *koğunuz* 'koydunuz' قودكز 42b/05, *kaldursanız* 'kaldırsanız' قالدورسكز 68a/09, *bilürsenüz* 'bilirseniz' بيلورسكز 71b/09, *getürdünüz* 'getirdiniz' كتورديكز 71a/17.

## Çokluk 3. Şahıs { IAr }

*beğendiler* 'beğendiler' بكنديلر 189a/03, *geldiler* 'geldiler' كلديلر 192a/10, *çıkdılar* 'çıkardılar' جقارديلر 185a/17, *çekseler* 'çekseleler' جكسه لر 12a/14, *şakinmasalar* 'sakınmasalar' صاقنماسه لر 116a/18.

### 1.3.6.1.1.3. Emir Kipindeki Şahıs Ekleri

#### Teklik 1. Şahıs { -AyUm }

*doldurdayum* 'doldurtayım' دولدرديم 181a/12, *şığdurayum* 'şığdırayım' صغدوراييم 164a/13, *açayum* 'açayım' اجايم 143b/11, *işitmeyeyüm* 'işitmeyeyim' ايشتميم 77bh/24, *irişdüreyüm* 'eriştireyim' ايريشدوريم 181a/13.

### Teklik 2. Şahıs { -Ø }

*gel* 'gel' كل 146a/19, *aç* 'aç' آج 86ah/44, *ört* 'ört' اورت 128a/05, *menØ*  
*eyle* 'yasakla' منع ايله 155a/07, *bāz itme* 'açık etme' باز ایتمه 200b/04.

### Teklik 3. Şahıs { -sUn }

*disün* 'desin' دیسون 12a/05, *zarar irmesün* 'zarar ermesin' ضرر ایرمسون  
40a/02, *duØā itsün* 'dua etsin' دعا ایتسون 44a/12, *çaldursun* 'kaldırsın' قالدورسون  
76bh/30, *māniØ olmasun* 'engel olmasın' مانع اولماسون 155a/07.

### Çokluk 1. Şahıs { -AlUm }

*aşkārā olalum* 'belli olalım' اشکارا اولالم 33a/01, *varalum* 'varalım' وارالم  
79bh/41, *arayalum* 'arayalım' ارایالم 84bh/55, *çekelüm* 'çekelim' جکه لم 143b/14,  
*kalØ eyleyelüm* 'sökelim' قلع ایلیم لم 87ah/58.

### Çokluk 2. Şahıs { -(I/U)ñUz }

*oçunuz* 'okuyunuz' اوقوکز 68a/06, *yırtmañuz* 'yırtmayınız' یرتماکز 88ah/44,  
*ayırınuz* 'ayırınız' ایریکز 116a/02, *menØ eylenüz* 'engelleyniz' منع ایلکز 151b/13,  
*virinüz* 'veriniz' ویریکز 130b/15.

### Çokluk 3. Şahıs { -sUnIAr }

*çıkarsunlar* 'çıkarsınlar' جقارسونلر 184b/16, *urmasunlar* 'vurmasınlar'  
اورمسونلر 75bh/50, *götürsünler* 'götürsünler' کوتورسونلر 09a/18, *göstürsünler*  
'göstersinler' کوستورسنلر 107a/03, *terk itdürsünler* 'terk ettirsinler' ترک ایتدورسونلر  
139a/09.



### 1.3.6.1.2. Şekil ve Zaman Ekleri

#### 1.3.6.1.2.1. Bildirme Kipleri

##### 1.3.6.1.2.1.1. Geniş Zaman Kipi

{ -(A/U)r+ / -r+ }

*dutaram* 'tutarım' دوتارام 80ah/08, *şaklarsın* 'saklarsın' صاقلارسن 118b/09, *bulursın* 'bulursun' بولورسن 45b/06, *kesilür* 'kesilir' كسلور 183b/01, *görürüz* 'görürüz' گوروروز 119a/14, *vācib bilürler* 'vacip bilirlir' واجب بيلورلر 122a/01, *dökerler* 'dökerler' دوکرلر 174b/18.

Metinde geçen geniş zaman kipinin olumsuz örnekleri şu şekildedir:

*olmazam* 'olmam' اولمازم 15a/11, 40a/06, *bızār olmam* 'usanmam' بيزار اولمام 120a/10, *ķabūl itmezsin* 'kabul etmezsin' قبول ايتمزسن 103a/09, *yumaz* 'yıkamaz' يومز 187b/04, *Øadd itmezüz* 'saymayız' عد ايتمزوز 183a/17, *secde itmezler* 'secde etmezler' سجده ايتمزلر 19a/02, *açmazlar* 'açmazlar' آچمزلر 98b/08.

##### 1.3.6.1.2.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman Kipi

{ -mİş+ }

*almışum* 'almışım' المشم 160a/12, *oķumışsin* 'okumuşsun' اوکومش سن 88ah53, *irişdürmiş* 'eriştirmiş' ایرشدرمش 145a/07, *bilmişüz* 'bilmişiz' بيلمشوز 194a/07, *örtmişsüz* 'örtmüşüz' اورتمش سز 184b/18, *ķonmuşlar* 'konmuşlar' قونمشلر 55b/15.

##### 1.3.6.1.2.1.3. Görülen Geçmiş Zaman Kipi

{ -dl+ / -dU+ }

*yarlığadum* 'bağışladım' يارلغادم 46a/06, 07, *virmedün* 'vermedin' ويرمدك 138b/05, *inmedi* 'inmedi' اينمدى 115b/02, *yedük* 'yedik' يدوك 80bh/26, *getürdünüz* 'getirdiniz' گتوردكز 114a/18, *buldılar* 'buldular' بولديلر 110a/02, *naØleynüñüz* 'ayakkabınızın sesini işittim, korktum' نعلينكز صداسن ايشتدم 190a/04.

### 1.3.6.1.2.1.4. Şimdiki Zaman Kipi

#### { -yor+ }

{ -yor+ } şimdiki zaman eki *yorı-* “yürümek” fiilinin *yorı-r* geniş zaman şeklinden çıkmıştır. Batı Türkçesinin başında *yorı-* fiilini, geniş zamanı ile bağlandığı asıl fiilin şimdiki zamanını ifade eden bir yardımcı fiil olarak görüyoruz. Eski Anadolu Türkçesinde hep birleşik fiil çerçevesi içinde kullanılan bu *yorır* Osmanlıcada haploloji yolu ile ekleşmiş ve böylece *-yor* eki ortaya çıkmıştır. *-yor* ekinin bugün vokal uyumu dışında kalmasının sebebi de bir kelime kökünden kalmış bulunmasıdır. Eski Anadolu Türkçesinde asıl fiil köklerine *-u, -ü; -i, -i; -a, -e* şeklinde çeşitli gerundium ekleri ile bağlanırdı. Ekleşme olup *-yor* teşekkül ettikten sonra bu gerundium ekleri hüviyetlerini kaybetmiş ve yardımcı ses durumuna düşmüşlerdir (Ergin, 1998:296-297).

HM’de { -yor+ } şimdiki zaman ekinin yardımcı sesinin *-i, -i* şeklinde düzdar sıradan sesler ile gösterildiği tespit edilmiştir:

*geliyor* ‘geliyor’ كلیور 55b/03, *ıftār idiyor* ‘ıftar ediyor’ افطار ایدیور 130a/02, 03, *mağlūb oluyor* ‘mağlup oluyor’ مغلوب اولیور 33b/08, *münāsib görmiyorlar* ‘uygun görmüyorlar’ مناسب کورمیورلر 77ah/06, *şerŕ-i şerife muhālif evzāŕ idiyor* ‘şerefli din kurallarına karşı tavırlar ediyor’ شرع شریفه مخالف اوضاع ایدیور 139a/11, 12.

#### { -Ar+ }

EAT’de şimdiki zaman eki { -yor+ } ekinin oluşmasından önce geniş zaman eki { -Ar+ } ile karşılandığı bilinmektedir. HM’de { -yor+ } ekinin yanı sıra { -Ar+ } eki ile de şimdiki zamanın karşılandığı tespit edilmiştir:

*niçün ağılarsın* ‘niçin ağlıyorsun’ نیجون اغلرسن 74b/19, 84b/02, *niçün şağlarsın* ‘niçin saklıyorsun’ نیجون صاقلرسن 118b/09, *niçün zañmet çekersin* ‘niçin zahmet çekiyorsun’ نیجون زحمت جکرسن 80bh/50, *qaşden böyle dirsın* ki 86bh/42, 43, *niçün mühr idersin* ‘niçin mühürlüyorsun’ نیجون مهر ایدرسین 129b/18, *sen kimsin ki böyle küstāhlık idersin* ‘sen kimsin ki böyle küstahlık ediyorsun’ سن کیم سن که بویله کستاخلق ایدرسین 155a/02.

### 1.3.6.1.2.1.5. Gelecek Zaman Kipi

#### { (-y) A }

Bergamalı Kadri'nin gelecek zaman için verdiği üç ekten ilki budur. Bu ek geniş zaman ve şimdiki zamanı da gösterebilir. Ayrıca, istek kipinde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Gelecek zaman için kullanıldığı yerleri tam olarak ayırabilmek oldukça güçtür (Gülsevin, 2011:102).

HM'de istek ekinin gelecek zaman kipi göreviyle kullanımı çoğunluktadır:

*ki buncılayın kimesne ile ħarb u ceng eyleyevüz* 'ki bunun gibi birisiyle savaşıcağız' که بونجیلین کمسنه ایله حرب و جنک ایلیه اوز 88bh/46, 47, *anlar egerçi benüm düşmenlerümdürler ammā vilāyetümün ğaribi ve müsāfirleridürler mürüvvet degüldür ki vilāyetümde kendü ta'Öāmların yiyeler* 'onlar her ne kadar benim düşmanlarımdırlar ama vilayetimin garibi ve misafiridirler insanlık değildir ki vilayetimde kendi yemeklerini yiyecekler' انلر ارجه بنم دشمنلرمدرلر اما ولایتمک غریبی و 88bh/41, 42, 43, 44, *Öāşiler derd ile nāle ideler ki niçün Öāmel-i šāliĥ itmedük* 'asiler dert ile inleyecekler ki niçin salih işler yapmadık' عاصیلر درد ایله ناله ایده لر که نیجون عمل صالح ایتمک 175b/14, 15, *ve mutjÖ olanlar teöessüf ile barmaqların dişleyeler ki bundan ziyāde Öibādete kādır idük niçün itmedük* 've boyun eğenler hayıflanmayla parmaklarını dişleyecekler ki bundan daha fazla ibadete gücümüz vardı niçin etmedik' و مطیع اولانلر تاسف ایله 175b/15, 16, *mutjÖler ħasret šuyın gözlerinden aqıdalar ki niçün kendümüzi derecāt-ı Öālĭ sābıqlarından maħrūm itdük* 'boyun eğenler pişmanlık suyunu gözlerinden akıtacaklar ki niçin kendimizi yüksek derecelere geçişten mahrum ettik' مطیع لر حسرت صوین کوزلرندن 175b/16, 17, *Öāşiler giriftārlik Öāzābında zārĭlik ideler ki niçün rüsvāylik ve giriftārlik yağmurın kendümüze yağdurduq* 'asiler düşkünlük azabında inleyecekler ki niçin rezillik ve düşkünlük yağmurunu kendimize yağdırdık' عاصیلر کرفتارلک عذابنده زاریلک ایده لر که نیجون رسوایلک و 175b/17, 18, *eger gündüz ferāġat üzre olsam reÖāyā vü Öibādu'llāh işi zāyiÖ ola* 'eğer gündüz vaz geçsem halk ve Tanrı'nın kullarının işi zayı olacak' اگر کوندوز فراغت اوزره اولسام رعایا و عبادالله ایشی ضایع اولا 75bh/43, 44, 45.

### { -AcAk+ }

Ek nadiren gelecek zaman kipini yansıtabacak şekilde kullanılmıştır:

*sen anuñ meyvesin görmeyeceksin* ‘sen onun meyvesini görmeyeceksin’  
 سن انك ميوه سن كورميجك سن 80bh/48, 49, *kañkı birisine virecegüm* ‘hangi birine vereceğim’ قنقى بيرسنه ويره جكم 83ah/19, *kañdan gelmişdür ve kañda gidecekdür* ‘nereden gelmiştir ve nereye gidecektir’ قندن كمشدر و قنده كيده جكد 131a/18, 19.

HM’de ek çoğunlukla partisip olarak kullanılmıştır:

*žuñur idecek fažāyilini biri dañı budur* ‘ortaya çıkacak güzel vasıflarının biri de budur’ ظهور ايده جك فضايلى برى دخى بودر 16b/10, 11, *āñir zamānda žuhūr idecek mehdj budur* ‘ahir zamanda ortaya çıkacak Mehdi budur’ اخر زمانده ظهور ايده جك مهدى 43b/12.

Çalışmamızın 1.3.8.2. *Sıfat-Fiiller ( Partisip )* bölümünde { -AcAk+ } ekinin partisip olarak kullanımının ayrıntılı örnekleri verilmiştir.

### -sA gerek

Eski Anadolu Türkçesinde birleşik eklerden biridir. Şart eki -sA ile *gerek* sözü birleşince gerekli gelecek zaman eki anlamı oluşmaktadır (Akar, 2018:176).

HM, gelecek zaman kipinin EAT devrindeki -sA *gerek* kullanımını sürdüren örnekler göstermektedir:

*yarın ceng olsa gerek ne eylemek gerek* ‘yarın savaş olacak ne yapmak gerek’ يارين جنك اولسا كرك نه ايلمك كرك 76ah/59, 60.

### 1.3.6.1.2.2. Tasarlama Kipleri

#### 1.3.6.1.2.2.1. İstek Kipi

### { -A+ }

*peygamberüñ olayum* ‘peygamberin olayım’ بيغمبرك اولايم 128a/13, *hışm idem* ‘öfkeleneyim’ خشم ايدم 88bh/63, *olasın* ‘olasın’ اولاسن 200b/08, *şu üzerinde yürüyesin* ‘su üzerinde yürüyesin’ صو اوزرنده يورويه سن 200b/07, *çıkaravuz* ‘çıkartalım’ جقاره اوز 84a/05, *urasuz* ‘vurasınız’ اوراسز 82bh/23, *çekeler* ‘çekeler’ جكه لر 195a/07.

### 1.3.6.1.2.2.2. Emir Kipi

*vireyüm* 'vereyim' ویره یم 85ah/29, *ķılıç śaĉayum* 'kılıç saĉayım' قلیچ صاچیم 75bh/20, *gel* 'gel' کل 127b/18, *al* 'al' آل 131b/17, *söylesün* 'söylesin' سویلسون 63a/18, *otursun* 'otursun' اوتورسون 59b/16, *varalum* 'varalım' وارالم 79bh/41, *söyleşelim* 'söyleşelim' سویلشلیم 83bh/04, *virinüz* 'veriniz' ویریکز 130b/15, *götürsünler* 'götürsünler' کوتورسونلر 09a/18.

Emir kipi ile ilgili daha ayrıntılı örnekler ve şahıs eklerine göre çekimlenmiş hâlleri, 1.3.6.1.1.3. *Emir Kipindeki Şahıs Ekleri* kısmında gösterilmiştir.

### 1.3.6.1.2.2.3. Dilek-Şart Kipi

{ -sA }

*istesem* 'istesem' ایستسم 128a/10, *urursam* 'vurursam' اورورسم 105a/16, *fidye virse* 'fidye verse' فدییه ویرسه 71b/07, *ķalsa* 'kalsa' قالسه 83ah/10, *istesek* 'istesek' ایسته سک 193a/04, *giyseyüz* 'giyseyeniz' کیسکز 130a/18, *ķaldursalar* 'kaldırsalar' قالدورسلر 43a/15.

### 1.3.6.1.2.2.4. Gereklilik Kipi

HM'de gereklilik kipi { -mAlI / mAlIU } eklerinin örnekleri tespit edilememiştir. EAT'nin son dönemlerinde şekillenmeye başlayan ekin 17. yüzyılda yazılmış HM'de henüz kullanımda olmadığı görülmüştür. Gereklilik kipi çoğunlukla -mAk *gerek* şeklinde sağlanmıştır. HM'de gereklilik anlamı yer yer -sA *gerek* ekiyle sağlanmıştır:

**-mAk gerek**

*iŖtiķād itmek gerekdür* 'inanmalıdır' اعتقاد ایتمک کرکدر 16a/13, *gitmek gerek idün* 'gitmeliydin' گیتمک کرک ایدنک 81ah/23, *vaķtleri ħıfż itmek gerek* 'vakitleri ezberlemeli' وقتلری حفظ ایتمک کرک 67a/18, *imdi bilmek gerekdür ki* 'şimdi bilmelidir ki' ایمدی بیلمک کرکدر که 68a/12, *Ŗamel-i ħasene itmek gerekdür* 'güzel işler etmelidir' عما حسنه ایتمک کرکدر 70a/02, *leşkere eyü vaŖdeler virmek gerekdür* 'askere iyi süreler vermelidir' لشکره ایو وعده لر ویرمک کرکدر 84ah/33, *bu kelime dinilmek gerekdür* 'bu kelime denilmelidir' بو کلمه دینلمک کرکدر 163b/10.

*teklif olunmak gerekdür* ‘teklif olunmalıdır’ تكليف اولنمق كركدر 46b/12, *dañı eyü olmağ gereksin* ‘daha iyi olmalısın’ دخى ايو اولمق كرك سن 46b/16, *anları hār dutmağ gerekdür* ‘onları aşağılık tutmalıdır’ انلرى خوار دوتمق كركدر 85bh/30, *sizüñ için bu olmağ gerekdür* ‘sizin için bu olmalıdır’ سيزك ايجون بو اولمق كركدر 113a/07.

### -sA gerek

EAT ile ilgili pek çok incelemede, bu ek ‘gereklilik’ bildiren şekillerle karıştırılmıştır. Aslında, gereklilik bildiren örneklerden çok, gelecek zaman bildiren kullanışlarına rastlanır (Gülsevin 2011: 103). 17. yüzyılda yazılmış HM’de de ek, gereklilik anlamında kullanılmakla beraber ekin çoğunlukla gelecek zaman anlamında kullanıldığı görülmektedir:

*virsem gerek* ‘virsem gerek’ ويرسم كرك 89ah/15, *görsen gerekdür* ‘görsen gerektir’ كورسن كركدر 45b/02, *hem-civār olsañ gerekdür* ‘komşu olsan gerektir’ همجوار اولسك كرك در 88bh/22, *olsa gerek* ‘olsa gerek’ اولسا كرك 182a/06, *helāka çekse gerek* ‘yok etse gerek’ هلاكه جكسه كرك 167a/14, *mañbūs olsa gerek* ‘hapsedilmiş olsa gerek’ محبوس اولسه كرك 148b/12, *itseler gerekdür* ‘etseler gerektir’ ايتسه لر كركدر 82b/18.

### 1.3.6.1.2.3. Birleşik Kipli Filler

#### 1.3.6.1.2.3.1. Birleşik Kipli Fiillerin Hikayesi

*binerdi* ‘binerdi’ بنردى 32b/11, *iðtikāf iderlerdi* ‘bir yere kapanıp ibadet ederlerdi’ اعتكاف ايدرلردى 17b/11, *redd olmazdı* ‘geri çevrilmezdi’ رد اولمزدى 25a/11, *iltifāt itmezdi* ‘iltifat etmezdi’ التفات اتمزدى 48a/13.

*işitmiş idüm* ‘işitmiştim’ ايشتمش ايدم 79bh/53, *revā görmemiş idüñ* ‘reva görmemiştin’ روا كورممش ايدك 155a/05, *foz bürimiş idi* ‘toz bürümüştü’ فوز بورمش 85ah/04, *ağarmışdı* ‘ağlamıştı’ اغرمشدى 41b/02, *bişürmişler idi* ‘pişirmişlerdi’ بشورمشلر ايدى 130b/08.

*olsa idüm* ‘olsaydım’ اولسا ايدم 78ah/38, *varsa idi* ‘varsaydı’ وارسا ايدى 136a/11, *olsayduğ* ‘olsaydık’ اولسايديق 71a/12.

*bir koyun olaydum* ‘bir koyun olaydım’ بر قيون اولایدم 83b/02, *yukaru götüreydün* ‘yukarı götüreydin’ یوقارو کوتوریدک 45b/14, *iyiyeler idiler* ‘iyiyeydiler’ یییه لر ایدیلمر 200a/08.

*gitmek gerek idün* ‘gitmeliydin’ کیتمک کرک ایدک 81ah/23, *urmağ gerek idi* ‘vurmalyıdı’ اورمق کرک ایدی 75bh/51, *itmek gerek idiler* ‘etmeliydiler’ ایتمک کرک ایدیلمر 84a/16.

### 1.3.6.1.2.3.2. Birleşik Kipli Fiillerin Rivayeti

*hamr içmiş imiş* ‘içki içmişmiş’ خمر ایچمیش ایمش 174a/14.

### 1.3.6.1.2.3.3. Birleşik Kipli Fiillerin Şartı

*muhabbet idersem* ‘muhabbet edersem’ محبت ایدرسم 114b/16, *virürsen* ‘verirsen’ ویروسک 131b/06, *almış ise* ‘almışsa’ المش ایسه 128b/16, *cāyız görür isenüz* ‘cayız görürseniz’ جایز کورور ایسکز 129a/11, *çanda istedise* ‘nereye istediye’ هر نه دیر ایدیسه 190a/13, *her ne dir idise* ‘her ne der idiye’ هر نه دیر ایدیسه 190a/13.

### 1.3.6.1.3. Soru Eki

HM’de fiillere getirilen soru ekinin ünlüsü { -ml } şeklinde hep düz sıradan gösterilmiştir:

*dimezmiyüm* ‘demez miyim’ دیمز میوم 47a/07, *tanımaz mısın* ‘tanımaz mısın’ تانمز می سن 189b/03, *uyanmadı mı* ‘uyanmadı mı’ اویانمادی می 02b/14, *kabül olunur mı* ‘kabul olunur mu’ قبول اولنور می 78bh/38, *muŕāteb olur muyuz* ‘azarlanmış olur muyuz’ معاتب اولور میوز 102b/06.

### 1.3.6.2. Fiil Yapım Ekleri

#### 1.3.6.2.1. Fiilden Fiil Yapan Yapım Ekleri

{ -mA- }

*dutmamağa* ‘tutmamaya’ دوتمامغه 34a/19, *uyanmadı mı* ‘uyanmadı mı’ اویانمادی می 02b/14, *komadı* ‘koymadı’ قومادی 47a/02, *dökilmemişdür* ‘dökülmemiştir’ ایتمامش ایدی 29a/19, *itmemiş idi* ‘etmemiştir’ دوکلمامشدر 32a/17.

### { -ll- / -Ul- }

Ek çoğunlukla ( ى ) ile ya da ünlü olmaksızın yazılmıştır. Nadir örneklerde ( و ) ile yazıldığı tespit edilmiştir:

*örtülür* 'örtülür' اورتيلور 83a/18, *dinilmiş* 'denilmiş' دينلمش 89a/15, *dökülüp* 'dökülüp' دوکيلوب 64b/06, *dutılmış* 'tutulmuş' دوتلمش 159a/12, *kurulup* 'kurulup' قوريلوب 57b/10, 58b/09, 128b/03.

*kurulmuş* 'kurulmuş' قورولمش 77bh/37.

### { -ln- / -ün- }

Metinde ek genel olarak ünlü gösterilmeksizin yazılmıştır. Nadir örneklerde ünlülerin ( ى ) ya da ( و ) ile gösterildiği tespit edilmiştir:

*olinur* 'olunur' اولنور 163b/02, *dökinince* 'dökününce' دوکنجه 76ah/24, *kılındı* 'kılındı' قیلندی 47bh/26, *kılındı* 'kılındı' قلندی 47bh/23, *söyündi* 'söyündü' سويندی 190b/11, *görünüp* 'görünüp' کورينوب 133a/03, 40b/10, 33b/09, *göründi* 'göründü' کورندی 109b/18.

*göründi* 'göründü' کوروندى 87ah/55, *görünmeye* 'görünmeye' کورونميه 157b/07.

### { -lş- / -uş- }

Ek çoğunlukla ünlü gösterilmeksizin yazılmıştır:

*irişmez olur* 'erişmez olur' ایرشمز اولور 171b/08, *döğüşmeyüp* 'döğüşmeyip' ایرلشوب 23a/19, *ayrılışup* 'ayrılışıp' ایرلشوب 22a/01, *barışdılar* 'barıştılar' بارشدیلر 21b/04.

Nadiren ( و ) ile yazıldığı tespit edilmiştir:

*buluşup* 'buluşup' بولوشوب 56b/15.

### { -t- }

Ek genel olarak /d/ ile gösterilmiştir:



çagırdup 'çağırtıp' جغردوب 37a/09, 129a/06, korqudup 'korkutup' قورقودوب 114b/02, sıvadup 'sivatıp' صوادب 37a/01, oturdup 'oturtup' اوتوردوب 79ah/35, getürdüp 'getirtip' گتوردوب 31b/13, segirdüp 'seğirtip' سگردوب 85ah/06.

### { -Ur- }

devşürdi ki 'topladı ki' دوشردیکی 83a/14, kılıç üşürüp 'kılıç toplayıp' اوشوروب 199a/05, 55b/16, yaturup 'yatırıp' یاتوروب 08b/01, doyurdu 'doyurdu' دویوردی 199a/05, uçurup 'uçurup' اوجوروب 59a/08, anı bişürüp 'onu pişirip' انی بشوروب 88bh/06, anı tahta giçürdiler 'onu tahta geçirdiler' انی تخته کیجوردیلر 82ah/44, şabr hîl'atın giyürüp 'sabır kaftanını giydirip' صبر خلعتن کیوروب 177a/14, 15.

### { -dUr- }

Ek çoğunlukla ünlü gösterilmeksizin yazılmıştır:

aşdurdı 'astırdı' اصدردی 35a/14, açdurdı 'açtırdı' اجدردی 46a/18, ayaklandurdı 'ayaklandırırdı' ایقلندردی 59a/17, üleşdürüp 'üleştirip' اولشدروب 35a/14, öldürüp 'öldürüp' اولدروب 48bh/23, irişdürüp 'eriştirip' ایرشدروب 98a/07.

HM'de ekin ünlüsünün ( و ) ile gösterildiği örnekler de tespit edilmiştir:

döndürüp 'döndürüp' دوندوروب 44a/05, itdürüp 'ettirip' ایتدوروب 54b/16, yağdura 'yağdıra' یاغدوره 178b/01.

### 1.3.6.2.2. İsimden Fiil Yapan Yapım Ekleri

#### { +IA- }

kışlayup 'kışlayıp' قشلیوب 56a/17, 57b/04, başlayup 'başlayıp' باشلیوب 9b/17, başladı 'başladı' باشلادی 24b/18, beslerdi 'beslerdi' بسلردی 85ah/15, sürmeleyüp 'sürmeleyip' سورمه لیوب 12b/19, pāreleyüp 'parçalayıp' پارہ لیوب 35b/14, dişleyüp 'dişleyip' دیشلیوب 45b/03.

#### { +I- }

doğrıldı 'doğruldu' دوغرلدی 77bh/38.

**{ +ar- }**

*ķararup* ‘kararıp’ قراروب 194b/01, *ķararmıřdı* ‘kararmıştı’ قرارمشدی 34b/05, *ķızardı* ‘kızardı’ قزردی 197a/08, *ķızarup* ‘kızarıp’ قزروب 178b/11, *aķarmıřdı* ‘aķarmıřtı’ اķرمشدی 41b/02.

**{ +al- }**

Ergin’in (1998:182) de değindiği gibi; /r/ > /l/ değişmesi yzünden olacak, bu ek EAT’de bazen //’li şekle geçmiştir. HM’de bu durumun korunduğu bir örnek tespit edilmiştir:

*şaralup* ‘sararıp’ صارالوب 89b/16.

**{ +A- }**

*yarlığadı* ‘bağışladı’ يارلęادی 47a/11, 115b/04, *oynadı* ‘oynadı’ اوينادی 54a/10, *benzer* ‘benzer’ بکزر 83ah/07, *gözedüp* ‘gözetip’ كوزه دوب 99a/02.

**{ +ķır- / +kür- }**

*ķayķırup* ‘haykırıp’ خیقروب 85ah/24, *hayķırup* ‘haykırıp’ هایقروب 113b/09, *ķayķırup* ‘haykırıp’ حیقروب 86bh/37, *tükürmekden* ‘tükürmekten’ توکورمکدن 117a/01.

### 1.3.7. Ek-Fiiller

Ergin'in de (1998:314) belirttiği gibi *i-* fiilinin şimdiki zamanına geniş zaman da demek mümkündür. Zaten ekleşme geniş zaman üzerinden olmuş, bu ekler geniş zaman çekiminin artıkları olarak kalmıştır.

HM'de tespit edilen ek-fiilin **geniş** ve **şimdiki zamanı** şahıslara göre şu şekilde örneklendirilmiştir:

Teklik şahıslar için;

*ben filānın filānum* 'ben falanım filanım' بن فلان ين فلانم 192a/14, 15, *ben beşerüm* 'ben insanım' بن بشرم 197a/09, *ben bendeyem* 'ben kulum' بن بنده ام 189a/15.

*bir bendesin* 'bir kulsun' بر بنده سن 183b/17, *sen kimsin* 'sen kimsin' سن كيم 155a/01, 02, *sen ğayrı dindesin ammā emjñ adamsın* 'sen başka dindensin ama güvenilir adamsın' سن غيرى دينده سن اما امين ادم سن 83ah/22, 23.

*jīmāna gelmiş yokdur* 'imana gelen yoktur' ايمانه كلمش يوقدر 29b/19, *ħarāmdur* 'haramdır' حرامدر 33b/15, *ķavl-i eśaħħ ile mervīdūr* 'doğru sözle rivayet olunmuştur' قول اصح ايله مرويدر 43a/01.

Üçüncü şahıs bildirme eki daima /d/ ile yazılmıştır. Ek bir örnekte yuvarlak ünlü ( و ) gösterilerek yazılmış, diğer örneklerde ise ünlü gösterilmeden ( در ) şeklinde yazılmıştır : *eyūdūr* 'iyidir' ايودور 167a/09.

Üçüncü şahısın در **durur** şeklinde ekleşmediğini gösteren bir örnek tespit edilmiştir: *beşerünj efd'āli durur* 'insanın iyilikleridir' بشرک افضليدر 29b/02.

Çokluk şahıslar için;

*biz daħı bāĝbānuz* 'biz de bahçıvanız' بز دخى باغبانوز 85bh/08, *Øisyān üzrevüz* 'isyan üzereyiz' عصيان اوزره اوز 118b/08.

*her birinjüz kendü vücūduñuzuj ħākimisüz* 'her biriniz kendi bedeninizin hâkimisiniz' هر بريکز کندو وجودکزک حاکمی سز 140a/18, *siz müøminlersüz* 'siz müminlersiniz' سز مؤمنلرسز 179b/06.

کاسبلر صدیق الله درلر 'kāsibler śadīqu'llāhdurlar 'kazananlar Allah dostlarıdır' 74b/06, anlar ki saña mağlūbdurlar 'onlar ki sana yenilmişlerdir' انلر که سکا مغلوبدرلر 82ah/37, anlar ziyān işleyicidürler 'onlar zarar edicilerdir' انلر زیان ایشلیجیدرلر 92b/17.

HM'de tespit edilen ek-fiilin **görülen geçmiş zamanı** şahıslara göre şu şekilde örneklendirilmiştir:

Teklik şahıslar için;

*ben anda hāzır idüm* 'ben orada hazırdım' بن انده حاضر ایدم 104a/17, *üç yaşında idüm* 'üç yaşındaydım' اوج یااشنده ایدم 117a/17.

*sen anda hāzır idüñ* 'sen orada hazırdın' سن انده حاضر ایدک 81bh/21, *Öibādete kādır idüñ* 'ibadete gücü yetendin' عبادته قادر ایدک 175b/16.

*ol adam hāzır idi* 'o adam hazırdı' اول ادم حاضر ایدی 82bh/56, *hāmra ve fişk u fücūra meşğül idi* 'içkiye ve dinsizliğe ve günahkarlığa meşguldü' خمره و فسق و اوکنده 86ah/09, *önünde ruq'aları var idi* 'önünde yamaları vardı' رقعہ لری وار ایدی 191b/01.

*her ne dir idise* 'her ne der idiyse' هر نه دیر ایدیسه 190a/13.

Çokluk şahıslar için;

*biz śāyim idük* 'biz oruçluyduk' بیز صایم ایدک 71a/08, *hāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.} yanında idük* 'sayın Allah'ın elçisinin {s.a.v.} yanındaydık' حضرت رسول الله صلی الله علیه و سلم یاننده ایدک 75b/08.

*Öarabiyye ve kureşîyye idiler* 'Arabî ve Kureşîydiler' عربیه و قریشیه ایدیلر 22b/14, *ba'özıları anuñ üzerine idiler* 'bazıları onun üzerineydiler' بعضیلری انک اوزرینه ایدیلر 180a/18, 19.

HM'de tespit edilen ek-fiilin **öğrenilen geçmiş zamanı** şahıslara göre şu şekilde örneklendirilmiştir:

Teklik şahıslar için;

*eyü mañbūb yüzlü ve hoş muntażar imişsin* 'iyi sevilen yüzlü ve hoş beklenenmişsin' ایو محبوب یوزلو و خوش منتظر ایمش سن 79bh/49, 50, 51.

*meger rūm leşkeri arasında bir kimesne var imiş* ‘meğer Rum askeri arasında bir kimse varmış’ اويله 82bh/40, 41, مكر روم لشكرى اراسنده بر كمسنه وار ايمش  
87bh/15. öyle imiş

HM’de tespit edilen ek-fiilin **şart** çekimi şahıslara göre şu şekilde örneklendirilmiştir:

Teklik şahıslar için;

*ne denlū kādīr isen* ‘ne denli güçlüysen’ نه دكلو قادر ايسك 83a/10.

*cāyīz ise beni hālīfe hīzmetine götür* ‘cayızse beni halife hizmetine götür’  
89bh/55, 56, حایز ايسه بنى خلیفه خدمتنه کوتور  
*dārūdūr* ‘bu ilaçsa çok zor ve acı ve keskin ilaçtır’ بو علاج ايسه قتى مشکل و اجى و کسکن  
91a/18, 19. دارودر

Çokluk şahıslar için;

*ne denlū kālīl iseler* ‘ne denli azsalar’ نه دكلو قلیل ايسه لر 84ah/05, *ne denlū keşīr iseler* ‘ne denli çoksalar’ نه دكلو کثیر ايسه لر 84ah/06.

Birleşik zaman oluşturan ek-fiiller, 1.3.6.1.2.3. *Birleşik Kipli Fiiller* başlığı altında ayrıntılı olarak örneklendirilmiştir.

i- fiilinin Eski Türkçedeki er- biçiminin olumsuzu er-mez, i-mes / i-mez şeklinde bir seyir izlerken Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesinde **degül** şeklinde kullanılagelmiştir. HM’de tespit edilen ek-fiilin **degül** ile yapılan olumsuzluk örnekleri şu şekildedir:

*hāzret anda hāzīr degül idi* ‘hazret orada hazır değildi’ حضرت انده حاضر دکل  
81bh/23. بکا لازم دکل ایدی 44b/08, *baṅa lāzīm degül idi* ‘bana gerekli değildi’

*muḥālīf degül ise bid’at u fışkdūr* ‘muhalif değilse sonradan ortaya çıkmış ve dinsizliktir’  
24a/11, مخالف دکل ايسه بدعت و فسقدر *eger ōimāret mümkin degül ise bekciler taōyīn eyleyeler* ‘eğer bayındırlık mümkün değilse bekçiler atayalar’  
138b/11. اكر عمارت ممکن دکل ايسه بکچیلر تعین ایلپه لر

*menōi münāsib degüldür* ‘yasaklaması uygun değildir’ منعی مناسب دکلدر  
154a/11, *bu senün yerün degüldür* ‘bu senin yerin değildir’ بو سنک یرک دکلدر  
174b/05.

### 1.3.8. Fiilimsiler

#### 1.3.8.1. İsim-Fiiller ( İnfinitif )

##### { -mA }

*niyyetün tamām olması* ‘niyetin tamam olması’ نیتک تمام اولماسی 69a/01, 02, *urmadan ve öldürmeden korkmaz olur* ‘vurmadan ve öldürmeden korkmaz olur’ اورمدن و اولدرمدن قورقماز اولور 153a/04, *lañn ile oqumadan menŎ olunmaq vācibdür* ‘ahenkle okumadan engellenmek’ لحن ایله او قومادن منع اولنمق واجبدر 159b/08, *eger gāzab u istiñkār itmeden kendüye bir zarar fehmi ider ise* ‘eğer kızgınlık ve aşığılamadan kendine bir zarar anlarsa’ اگر غضب و استحقار ایتمدن کندویه بر ضرر فهم ایدر 158b/05, *kiyāmet gününün kopmasından hāvf eyleyeler* ‘kıyamet gününün kopmasından korkalar’ قیامت کوننک قوپماسندن خوف ایلیه لر 138a/17.

##### { -mAk }

*hamr dökmek ve ħarır cāme çıkartmaq* ‘içki dökmek ve ipek elbise çıkartmak’ خمر دوکمک و حریر جامه جقارتمق 158b/07, *söylemez iken söylemek iñsān itdi* ‘söylemezken söylemeyi bağısladı’ سویلمز ایکن سویلمک احسان ایئدی 199a/04, *müslimānlar ħācetin bitürmegi efd'al-i Ŏibādāt Ŏadd eyleye* ‘Müslümanların ihtiyaçlarını gidermeyi ibadetlerin en iyisi saya’ مسلمانلر حاجتن بتورمکی افضل عبادات عدّ 132a/08, 09, *müslimānlar müsāfirleri deyr ü büt-ñānelerine qonmağı menŎ eyleyeler* ‘Müslümanlar yoldan gelenleri kilise ve puthanelere yerleşmeyi yasaklayalar’ مسلمانلر مسافرلری دیر و بتخانه لرینه قونماğı منع ایلیه لر 139b/12, *benüm āñiretden qaçmağum yoqdur* ‘benim ahiretten kaçtığım yoktur’ بنم اخرندن قاجماغم یوقدر 120a/10.

##### { iş / üş }

*her pırün ki Ŏaqlı ve bilişi olmaya bir çeşme gibidür ki suyu olmaya* ‘her yaşlının ki akli ve bilişi olmaya bir çeşme gibidir ki suyu olmaya’ هر بیروک که عقلی و 84bh/34, 35, 36. بیلشی اولمیه بر چشمه کیبی در که صویى اولمیه

*andan göstürüş oldur ki* ‘ondan gösteriş odur ki’ اندن کوستوروش اولدر که 169b/16.

### 1.3.8.2. Sıfat-Fiiller ( Partisip )

#### { -An }

*dağılan kabāyil-i kureyş* ‘dağılan Kureyş kabileleri’ 06a/14, 15, *mü’min* olan ‘inançlı olan’ مؤمن اولان 121a/01, *ol dökülen şü* ‘o dökülen su’ اول ايشيدنلر 64a/19, *şimdiki yerine getüren budur* ‘şimdiki yerine getiren budur’ شمدیکی يرينه كتورن بودر 34a/16, *işidenler ħayrān kalup* ‘işitenler hayran kalıp’ ايشيدنلر 86bh/26, *gelen* ‘gelen’ كلان 23b/19.

#### { -r / -Ar / ür }

*yarar atlu* ‘yarar atlı’ يرار اتلو 48a/17, *iki görür gözleri ve söyler dili ile* ‘iki görür gözleri ve söyler diliyle’ ايله 187a/04.

#### { -miş }

*bir ölmüş cemād idi ki* ‘bir ölmüş cansız nesneydi ki’ بر اولمش جماد ايدیکه 198b/15, *ehl-i cehennemün koçmuş koçuların işideler* ‘cehennemliklerin kokmuş kokularını duyarlar’ اهل جهنمك قوقمش قوقولرين ايشيده لر 200a/01, *’oğmuş gün gibidür* ‘doğmuş gün gibidir’ طوغمش کون کييدر 78ah/08, *düş görmüş varise disün* ‘düş görmüş varsa desin’ دوش کورمش واریسه دیسون 12a/04, 05.

#### { -dUk }

*iĥā’fa itmedük yer* ‘kuşatmadık yer’ احاطه ایتمدک ير 77b/02, *gümān eyletdüğün nesneyi* ‘zannettirdiğin şeyi’ کمان ایلندوکک نسنه یی 157b/11, 12, *söyledüğün sözi* ‘söylediğin sözü’ سويلدکک سوزی 135b/12, *meb’ûş oldukları seneden hicret itdükleri senenün muĥarremine degin* ‘peygamber oldukları seneden hicret ettikleri senenin Muharrem ayına degin’ مبعوث اولدقلری سنه دن هجرت 18a/10, 11, *cem’û oldukları meclisde geldüklerinde* ‘toplandıkları meclise geldiklerinde’ جمع اولدقلری مجلسده کلدکلرنده 11b/05, *nikāĥ olduğı yerde* ‘nikahlandığı yerde’ نکاح اولدوغی یرده 22b/10.

i- fiiline eklenmiş örnekleri şu şekillerdedir:

*tahmîr idüğinden* ‘yoğurulduğundan’ تخمیر ایدوکندن 59b/11, *cibrîl idüğü bilmezler idi* ‘Cebrail olduğunu bilmezlerdi’ جبریل ایدوکى بيلمزلر ایدی 10b/12, *ĥamr*

*içenlerün ħālin ne idügin bilesin* 'içki içenlerin durumunun ne olduğunu bilesin'  
80a/12. خمر ایجنلرؤك حالن نه ایدؤكن بیله سن

### { -AcAk }

*ne defØ idecek eli var ve ne qarār idecek ayağı var* 'ne savacak eli var ne duracak ayağı var' 193a/13, *şikest idecek ħamr zārfın* 'kıracak içki kabını' 158b/12, *sevilecek zamāna varduğda* 'sevilecek zamana vardığında' 08a/13, *şatun alacağ nesne* 'satın alacak şey' 11b/18, *yatacağ döşekleri* 'yatacak döşekleri' 12b/16, *aşacağ maħall* 'asacak yer' 86bh/47, *şığınacağ yerleri* 'sığınacak yerleri' 164a/06, *kaçacağ yerleri* 'kaçacak yerleri' 164a/07.

### { -mAz }

*bir yaramaz aħvāl* 'bir yaramaz durumlar' 62a/04, *qalbıne şığmaz bir yūki* 'kalbine sığmaz bir yükü' 77a/07, *ve qulağların işitmekden gerekmezi ve yaramazı* 've kulaklarını işitmekten gerekmezi ve yaramazı' 102a/01.

### 1.3.8.3. Zarf-Fiiller ( Gerundium )

#### { -ArAk }

*maØnāsına maṭlaØ olarak ve anlayaraq oқыya* 'anlamına matla olarak ve anlayarak okuya' 69a/17, *ağlayaraq gelmişdür* 'ağlayarak gelmiştir' 88ah/38, *kızılbaş arasından dövüşerek* 'Kızılbaş arasından dövüşerek' 56b/12, *ħarāb u yebān iderek* 'yıkık ve ıssız ederek' 56b/05, *feryād iderek* 'feryat ederek' 47a/09.

#### { -dUkdA }

EAT devrinde sıklıkla kullanılan gerundium eki HM'de yoğun olarak kullanılmıştır:

*şalāta durduğda* 'namaza durduğunda' 69a/03, *aħşam olduğda* 'akşam olduğunda' 127a/18, *eline alup yazduğda* 'eline alıp yazdığında' 89bh/23, *kaḷØa tarafına varduğda* 'kale tarafına



vardığında' قلعہ طرفنہ واردقده 83ah/55, *kız varup inegi sağduğda* 'kız varıp ineği sağdığıında' قز واروب اینکی صاغدقده 77bh/57, *imām hūṭ'beye çığduğda* 'imam hutbeye çıktığıında' امام خطبه یه جقدقده 73a/09, *yüzini yuduğda* 'yüzünü yıkadığıında' یوزنی بر مقدار دوکوشدکده 64a/19, *bir miğdār dögüşdükde* 'bir miktar dövüştüğünde' 58b/05, *söz olduğı işidildükde* 'söz olduğu işitildiğinde' سوز اولدوغی ایشدلدکده 40a/01, *süd içürildükde* 'süt içirildiğinde' سود ایجرلدکده 37a/13, *bunı böyle gördükde ol şahşunj ardına düşüp irişdükde didi* 'bunu böyle gördüğünde o kişinin ardına düşüp yetiştiğinde dedi' بونی بویله کوردکده اول شخصک اردینه دوشوب ایرشدوکده 160a/17, *götürmek istedükde* 'götürmek istediğinde' کوتورمک ایستدوکده 190b/19.

### { -dUğIndA }

Birleşik zarf-fiil eklerinden biridir. Tarihî metinlerde birkaç sınırlı örnekte görülür {-dUk} sıfat-fiil eki + 3.teklik şahıs iyelik eklerinin üzerine {-dA} bulunma durumu ekinin getirilmesiyle oluşmuştur. Fiilin gerçekleşme anını bildirir. Eski Anadolu Türkçesinde daha çok { -dUkdA } biçimi yaygındı. Dönemin sonuna doğru onun yerine bu şekil yaygınlaşmıştır (Akar, 2018:197).

HM'de hem { -dUkdA } biçimi hem { -dUğIndA } biçimi sıklıkla kullanılmıştır:

*muhtāc idüğine vākıf olduğıında* 'muhtaç olduğunu anladığıında' محتاج ایدوکنه 132a/13, 14, *Ŗasāya dayanup şaşra çığduğıında* 'asaya dayanıp dışarıya çıktığıında' واقف اولدوغنده 11b/06, *şayseriyye dek varduğıında şarşuya gelüp dögüşdüğinde* 'Kayseri'ye dek vardığıında karşıya gelip dövüştüğünde' عصایه دایانوب طشره جقدغنده 55a/12, *şıkup koyu virdüğinde* 'sıkıp koyuverdiğinde' قیصریه دک واردغنده قرشویه کلوب دوکوشدوکنده 09b/09, *yemene ticārete gitdüğinde* 'Yemen'e ticarete gittiğinde' صقوب قیویردکنده 09a/04, *bir vilāyete ħākim göndürdüğinde* 'bir ile hākim gönderdiğinde' یمنه تجارته کیتدوکنده 34a/17, 18, *gürcistān üzerine göndürdüğinde* 'Gürcistan üzerine gönderdiğinde' کورجستان احوالن 55b/14, *aĥvālin Ŗarż itdüğinde* 'durumlarını arz ettiğinde' اوزرینه کوندوردکنده 77bh/23.

### { -IcAk }

*cihān pinhān olıcağ āftāb gidicek gül devri bāğunj gülbünü olmaz mı ħār* 'dünya saklanınca güneş gidince gül devri bağın gül biten yeri olmaz mı diken' جهان پنهان اولیجق افتلب کدیجک کل دوری باغک کلبنی اولمزمی خار 60b/09.

### { -InC A }

*Ööşr-i padişah alınınca baÖdehü el ururum* 'padişah öşrü alınincaya kadar sonra el sürerim' 80bh/12, 13, *tañrınunñ ħîzmetinden fāriğ olmayınca* 'Tanrı'nın hizmetinde vazgeçmiş olmayınca' 89bh/04, *kendü doyınca t'aÖām yemez idi* 'kendi doyuncaya kadar yemek yemezdi' 126a/03, *adam varup gelince* 'adam varıp gelinceye kadar' 52a/17, *ħācetin ve maşlahatın görmeyince* 'ihtiyacını ve işini görmeyince' 132a/14, *ķılıcumunñ susuzluķı gitmeyince* 'kılıcımın susuzluķu gitmeyince' 85ah/10.

### { -ken }

*giceler uyurken* 'geceleeri uyurken' 137a/07, *uydurup giderken* 'uydurup giderken' 34b/07, *tilavet-i ħurōān iderken* 'Kur'an okurken' 40a/15, 16, *fıratdan Öubūr iderken* 'Fırat'tan geçerken' 49a/18, *nażm süreyüm yüzüm ayaķuña elüm deĝmişken* 'nazım süreyim yüzümü ayaķına elim deĝmişken' 58b/16, *cürmleri Öafv olmişken* 'suçları baĝışlanmişken' 60a/10.

**iken** şeklinde i- fiiline eklenmiş örnekler şunlardır:

*namāz içre ayaķ üzre durur iken* 'namazda ayakta dururken' 62a/14, *faķır iken ĝanĝ itdi zaÖıf iken ħavĝ itdi* 'fakirken zengin etti zayıfken güçlü etti' 199a/05, *beytü'l-māl ħaznesin süpürür iken* 'beytülmal hazinesini süpürürken' 129a/04.

### { -mAdIn }

*ħākim izni olmadın* 'hâkim izni olmadan' 159a/10, *başmaz ayaķ senden almadın destūr* 'senden izin almadan ayak basmaz' 02a/04, *ħavfından şaff dutmadın firāra yüz dutdı* 'korkusundan saf tutmadan firara yüz tuttu' 83ah/01, 02, *henüz ādeme peyvend ķılmadın ħavvā* 'henüz Adem'e ulaşmadan Havva' 01b/9,10, *ħiç bir peyĝamberünñ ümmetine daÖvet-i dĝn irişmedin* 'hiçbir

هیچ بر بیغمبرك امتنه دعوت دین ایرشمدين 'peygamberin ümmetine din daveti erişmeden' 06b/14, 15, *Øuḡalā ile müşāvere itmedin şürūØ itmeyeler* 'akıl sahipleriyle danışmadan başlamayalar' عقلا ایله مشاوره ایتمدین بر ایشه شروع ایتمیه لر 77ah/52, 53, *şabr idüp şikāyet itmedin ħūsn-i riØāyetle giçüre* 'sabredip şikayet etmeden güzel saygıyla geçire' صبر ایدوب شکایت ایتمدین حسن رعایتله کیجوره 179b/18,19.

### { -Up }

Ek çoğunlukla yuvarlak ünlü gösterilerek ve ( ب ) ile yazılmıştır:

*eḫrāfa dağılup* 'etrafa dağılıp' اطرافه داغیلوب 06/14, *şakalların eline alup* صقاللرین انه الوب باقوب صنایوب *baḡup şınayup* 'sakallarını eline alıp bakıp sınıyıp' یوزدن زیاده یشایوب *13a/09, yüzden ziyāde yaşayup* 'yüz yaşından fazla yaşayıp' ایجرو واروب قلجن *27b/19, iḡerü varup ḡılıcın alup ḡıḡup* 'içeri varıp kılıcını alıp ḡıkıp' الووب جقوب *33a/08, yaresi açılıp oñulmayup vefat itdi* 'yarası açılıp iyileşmeyip vefat etti' یاره سی اجیلوب اوکلمیوب وفات ایتمدی *32a/03, şeviye adlu maØtuḡası emzürüp* 'Seviye adlı özgür bırakılmış kadını emzirip' ثوییه ادلو معتقه سی امزوب *08a/06, allāh bilür diyüp metrisde yüzün yere sürüp* 'Allah bilir deyip siperde yüzünü yere sürüp' الله بیلور دیوب کلوب مترسده یوزین یره سوروب *58b/16, 17.*

Ek nadiren yuvarlak ünlü gösterilmeden yazılmıştır:

*şaḡābeyi öñce yürüdüp* 'sahabeyi önce yürütüp' صحابه یی اوکجه یورودب *14b/16, 17, segirdüp* 'seğirtip' سکردب 85ah/17.

Batı Türkçesinin başlarında /p/ tesiriyle ekin vokalini daima yuvarlaklaşmış görürüz: *gel-üp, id-üp, başla-y-up, çek-üp* misallerinde olduğu gibi. Eski Anadolu Türkçesinde böylece *-up, -üp* şeklinde olan ekin *-ıp, -ip* şekilleri bu ilk devrenin sonlarında ortaya çıkmaya başlamış, fakat *-up, -üp* Osmanlıcada da bir müddet ağır basmakta devam etmiştir (Ergin, 1998:340-341). Ergin (1998) ayrıca bu gerundiumun Eski Anadolu Türkçesi ile Azerî sahasında çekimli fiil gibi öğrenilen geçmiş zaman için de kullanıldığını belirtir.

HM'de ekin EAT devrindeki bu kullanımını sürdüren ve çekimli halini gösteren örneği şu şekildedir:

*enşārilerün evlerinden kendüye taØām gelipdi* 'Ensārilerin evlerinden kendine yemek gelmişti' انصاریلرک اولرندن کندویه طعام کلییدی 128b/01.

Birleşik sözcüklerin oluşumunda yer alan gerundium örnekleri 1.3.9.2. *Birleşik Fiiller* kısmında örneklendirilmiştir.

### 1.3.9. Birleşik Sözcükler

#### 1.3.9.1. Birleşik İsimler

HM'de tespit edilen birleşik isim örnekleri şunlardır:

*beglerbegi* 'beylerbeyi' بکلبکلی 55a/08, 16, 18, 56a/19, 56b/01, 02, 58a/01.

*kaplıbağa* 'kaplumbağa' قابلی بگا 174a/06, 12.

*kapukulları* 'kapı kulları' قپو قوللری 55a/11, 55b/19, 56a/04, 57b/03, 58a/16.

*kızılbaş* 'Kızılbaş' قزلباش 53a/02, 54a/02, 55b/05, 13, 15, 16, 56b/11, 12, 57b/13, 59b/14, 60a/15, 16.

*subaşı* 'subay' سوباشی 38b/06, 86bh/11, 86bh/33.

*yel degirmeni* 'yel değirmeni' یل دکرمنی 36b/15.

*yenıçeri* 'yeniçeri' یکنری 54b/14, 55a/08, 56b/09, 57b/19, 58b/08, 59b/19, 60a/01, 02.

#### 1.3.9.2. Birleşik Fiiller

##### 1.3.9.2.1. Fiil + Fiil

Bu yapılarda, esas fiille onu çeşitli bakımlardan tasvir eden yardımcı fiil getirilir. İki fiil birbirine bir zarf-fiil ekiyle bağlanır. Bu süreçte zarf-fiil eki ana fiili isim görevine sokar. Bu yapılarda tasvir fiili, kılınışsal (sözlüksel) anlamını kaybederek ana fiili çeşitli bakımlardan tasvir eder (Akar, 2018:185).

HM'de tespit edilen bu tip birleşik fiil örnekleri şunlardır:

##### (-A) bil-

*mañžūž ola bilür* 'mutlu olabilir' محظوظ اولابیلور 166a/14, *hāzin-i esrār ola bilmezdi* 'sırların hazinedarı olamazdı' خازن اسرار اولابیلمزدی 170b/15, *rızāsın ide bilür* 'rızasını edebilir' رضاسن ایده بیلور 166a/13.

**(-i) qo-**

*halkdan alı qoya* ‘halktan alıkoya’ خلقدن اليقويه 196a/09, *medīnede alı qodi* ‘Medine’de alıkoydu’ مدينه ده اليقودي 31b/17, *fañş söylemekden alı qodum* ‘haddi aşan şeyler söylemekten alıkoydum’ فحش سويلمكدن اليقودم 81bh/13.

**(-a) dur-**

*hattā bili doğru olup aÖzāsın duta dura* ‘hatta beli doğru olup azasını tutadura’ حتى بيلي دوغرى اولوب اعضاسن دوته دوره 66a/05.

**(-u / -ı) vir-**

*şıkup koyu virdüğinde* ‘sıkıp koyuverdiğinde’ صقوب قيوويردكده 09b/09, *qoyu virdiler* ‘koyuverdiler’ قيوويرديلر 47a/02, *qoyu virdiler* ‘koyuverdiler’ قيوويرديلر 81bh/25.

*şabāh namāzını müslimānlara kılı vir* ‘sabah namazını Müslümanlara kıliver’ صباح نمازنى مسلمانلره قيلوير 37a/08, *bir mažlūmuñ haqqın bir žālimden alı virüp* ‘bir mazlumun hakkını bir zalimden aliverip’ بر مظلومك حقن بر ظالمدن اليويروب 77ah/22, 23.

**1.3.9.2.2. İsim + Fiil****bul-**

*yol bulmaya* ‘yol bulmaya’ يول بولميه 125b/17, 172b/03, 186a/11, *nażc bulur* ‘kıvam bulur’ نضج بولور 85b/01, *qıvvet bulur* ‘kuvvet bulur’ قوت بولور 173a/19, *zaÖfı gıtdükce izdiyād bulur idi* ‘düşkünlüğü gittikçe artardı’ ضعفی کیتدوکجه ازدياد بولور 30b/16, *bir hoşca istiñkām bulmadın* ‘bir hoşça sağlamlık bulmadan’ بر خوشجه استحکام بولمدين 58a/07.

**dur-**

*namāza durup* ‘namaza durup’ نمازه دوروب 127b/06, *qıyāma durduğında* ‘kıyama durduğunda’ قيامه دوردغنده 87a/10, *şalāta durduğda* ‘namaza durduğunda’ صلوته دوردغه 69a/03.

**dut-**

*ķanda yer var ise anda ķarār dutarlar idi* 'nerede yer varsa orada dururlardı' 11b/06, *terk-i vařan itmege yüz dutup* 'vatanı terk etmeye yüz tutup' 33b/15, 16, *tabyalar řehre ĥavāle olmaġa yüz dutup* 'tabyalar řehre havale olmaya yüz tutup' 79b/04, *beni dūřmen dutdı* 'beni dūřman tuttu' 80ah/06, *eyü adamdur dost dutaram* 'iyi adamdır dost tutarım' 80ah/07, 08, *anda maķām dutup* 'orada yer tutup' 126b/18, *řaff dutup* 'saf tutup' 127b/07, 08, *ıssıtma duta* 'sıtma tuta' 192b/18.

**eyle-**

*řād eylesün* 'sevinçli eylesin' 59a/09, *āřiyān eyler* 'yurt tutar' 60b/04, *źikr eyleye* 'zikreyleye' 62a/04, *tekbjr eyleyüp secde eyleye* 'tekbir getirip secde ede' 66a/05, *sifāriř eyle* 'ısmarla' 80ah/54.

**it-**

*řürüđ itdi* 'bařladı' 71a/11, 15, *ķasem itdi ki* 'yemin etti ki' 80bh/28, *imtiĥān itdük* 'imtihan ettik' 84a/03, *maġlūb itmiřlerdür* 'maġlup etmiřlerdir' 84ah/65, *řarf itmez* 'harcamaz' 96b/09, *suđāl itmeye* 'sormaya' 157b/08, *teklif itseller* 'teklif etseler' 167a/05.

**ķal-**

*maĥrūm ķalur* 'mahrum kalır' 187b/11, 192b/08, *maĥfūř u maĥrūs ķaldı* 'saklanmıř ve korunmuř kaldı' 170b/17, *đucebe ķalup* 'acayip kalıp' 177a/01, *maĥrūm ķala* 'mahrum kala' 197a/06, *piyāde ķalmıřsuz* 'yaya kalmıřsuz' 201a/03.

**ķıl-**

*muźaffer ü manśūr ķılmıřdur* 'muzaffer ve zafer kazanmıř kılmıřtır' 147a/17, *ĥākim ķılup* 'hākim kılıp' 147b/04, 07, *namāz*

*kılmam* ‘namaz kılmam’ نماز قیلمام 154b/07, *zevce kılduñ* ‘eş yaptın’ زوجہ قیلدک 165b/18, *müheyyā kılmışlardur* ‘hazır etmişlerdir’ مهیا قلمشلردر 171b/17.

### ço-

*mañrūm қоmışsuz* ‘mahrum koymuşsunuz’ محروم قومش سز 99a/12.

### ol-

*eymen ola* ‘kutlu ola’ ایمن اولا 124a/01, *müşerref olur* ‘şereflenmiş olur’ کرفتار اولور 145a/19, *rāzj olayum* ‘razı olayım’ شاد اولایم 130a/14, *şād olayum* ‘mutlu olayım’ راضی اولایم 130a/16, *meşğūl olup* ‘meşgul olup’ مشغول اولوب 194a/16, *meşğūl olur* ‘meşgul olur’ مشغول اولور 194a/19.

### vir-

*necāt virmiş olursın* ‘selamet vermiş olursun’ نجات ویرمش اولورسن 133a/11, *vañşet virmeyeler* ‘korku vermeyeler’ وحشت ویرمیه لر 133a/13, *haber vireyüm* ‘haber vereyim’ خبر ویریم 137a/17, *saña ruñśat virdüm* ‘sana izin verdim’ سکا رخصت ویردم 155a/07.



### 1.3.10. Söz Varlığı

Doktora çalışmamızın transkripsiyonlu metni üzerinde yaptığımız dizinden elde ettiğimiz verilere göre **Hilyetü'l-Mülük**'ta 9481 madde başı sözcük vardır.

**Hilyetü'l-Mülük**'ta yer alan 9481 madde başının 1220 tanesi özel isimlerden oluşmaktadır. Özel isimlerin toplam madde başı içindeki yüzdelik oranı %12.9'dur. Dizin çalışmamızda (öz. is.) ibaresiyle belirttiğimiz özel isimlerin *kişi*, *yer* ve *eser* adlarına göre yüzdelik dağılımı şöyledir: %88.9 kişi adı, %9.9 yer adı, %1.2 eser adı.

Sözcüklerin dillere göre dağılımı şu şekildedir: 5406 sözcük Arapça; 1696 sözcük Türkçe; 1148 sözcük Farsça; 3 sözcük İtalyanca; 3 sözcük Yunanca; 2 sözcük Süryanice; 1 sözcük Macarca; 1 sözcük İbranice.

Tez çalışmamızın transkripsiyonlu metninde yer alan madde başı sözcüklerin dillere göre yüzdelik dağılımları ise şu şekildedir: %65.4 Arapça, %20.5 Türkçe, %13.8 Farsça, %0.1 diğer diller ( %0.03 İtalyanca, %0.03 Yunanca, %0.02 Süryanice, %0.01 Macarca, %0.01 İbranice).

Tercüme eser **Hilyetü'l-Mülük**'un aslının Farsça bir eser olmasına karşın sözcük sıklığı açısından Farsça; Arapça ve Türkçeden sonra 3. sırada yer almaktadır. Arapça sözcüklerin kullanım sıklığındaki belirleyici unsurun eserin dini konular üzerinde olmasından, ayet ve hadislerin sıklıkla örnek gösterilmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Metinde yer alan ayet ve hadislerin büyük ölçüde Arapçanın özgün haliyle yazıldığı ve dizin çalışmasının dışında tutulduğu hesaba katılarak düşünüldüğünde **Hilyetü'l-Mülük**'un açıkça, Arapça ağırlıklı bir metin olduğu görülür.

**Hilyetü'l-Mülük**'un tercüme edildiği devir itibariyle, Osmanlı Türkçesi'nde Batı kökenli dillerden az sayıda da olsa ödünçlemeler yapıldığı tespit edilmiştir. Ödünçlemelerin yapıldığı kaynak diller şunlardır: Yunanca, İtalyanca ve Macarca. Ödünç sözcükler ise şunlardır: Macarcadan *palanka*; Yunancadan *kadırğa*, *kimüs*, *masariğa*; İtalyanca'dan *barde*, *filluri*, *posta*.

Kalıp sözler, Aksan'ın (2004:190) tanımladığı gibi, tıpkı deyimler ve atasözleri gibi bir dili konuşan toplumun kültürüne ışık tutmakta, onun inançlarını, insan ilişkilerindeki ayrıntıları, gelenek ve göreneklerini yansıtmaktadır.

HM'deki kalıp sözler, HM'nin içeriğinde yoğun olarak yer alan dinî konular, ayet ve hadislerden dolayı daha çok Arapça ifadelerden oluşmaktadır.

Türkçe ek ve sözcük içeren kalıp sözlerin örnekleri şunlardır:

### **tjre-i rūzgārlular**

*tjre-i rūzgārlular* 'zamanın karanlıkta olanları' تیره روزکارلور 98a/01, 200a/11, *tjre-i rūzgārlularuŋ* 'zamanın karanlıkta olanlarının' تیره روزکارلوروك 175a/12, *tjre-i rūzgārluları* 'zamanın karanlıkta olanları' تیره روزکارلوری 90b/16.

### **yüzi şulu / yüzi şuyı**

*yüzi suyı dökilmiş olur* 'şerefi gitmiş olur' يوزی سویى دوکلمش اولور 156a/05, *yüzi şuyın döküp* 'şerefini yitirip' يوزی صوين دوکوب 179a/05, *evliyālar arasında yüzi şulu olalar* 'veliler arasında şerefli olalar' اوليالر اراسنده يوزی صولو اولالر 179a/09, 10.

## İKİNCİ BÖLÜM TRANSKRİPSİYON

### 2.1. Hilyetü'l-Mülük'un Transkripsiyonu

[1b]

#### hilyetü'l-mülük

(01) ħamd u sipās-ı nā-maħdūd ve ŧŧkr-i bĭ-ķıyās-ı maǾdūd ol vācibü'l-vücūd ve ol (02) ķādir-i fāyüzü'l-cūda ki ħitt'a-ı mülk-i dūnyevĭ sükkānlarınuĭ esbāb-ı maǾŧŧetlerin siyāset (03) ħŧkmi ile intiżām virmiŧdŧr ve ol ħakĭme ki mülk-i maǾnevĭ Őarśasına meķārim-i aħlāķ (04) ve meħāmid-i evśāfı istiħkāmı ile binā-yı intiżām ķurmiŧdur ve ol ķāhire kim anuĭ saŧvet-i (05) ķahrı cümle cebbār žālimleruĭ riķāb-ı zulmlerin pest itmiŧdŧr ve ol Őādile kim āśār-ı raǾfet-i (06) Őadli žaǾĭf mażlŧmlaruĭ duǾāların maħall-i evc-i ķabŧle iriŧdŧrmiŧdŧr **nażm**

(07) mükevvēnāt-ı ħudŧŧ ol ķadĭmdendŧr kim  
kemāl-ı žātına mümkin degŧl ķabŧl-i fenā  
ķadĭr ŧ müķaddir (08) ŧ ķādir-i müķtedir ŧ dānā  
Őalĭm ŧ Őālim ŧ Őallām u aǾlem ŧ aǾlā  
ziĭj mükevvin-i kāmil ki ķudretindendŧr  
(09) Őuķŧd-ı silsile-i kārĥāne-i dūnyā  
ħabāb-ı rızķını itmiŧ tamāmı beŧerŧuĭ  
henŧz ādeme peyvend (10) ķılmadın ħavvā  
rumŧz-ı ħikmetin eyler beyān merātib ile  
cemĭŐ-i ħāl-i beŧer ħāh faķĭr ŧ ħāh ĭinā  
(11) ziĭj kerĭm ki ifrāt-ı lutf u iħsānı  
mesĭħi eyledi miħrāb secde-i tersā

ve śalavāt-ı (12) zākiyāt u taħiyyāt-ı nāmijyāt ol śāħib-i livā-yı aǾżam u vāzıŐ-ı ŧerŐ-i ekrem-i seyyid-i sādāt (13) ve ŧefĭŐü'l-Őuśāt fi'l-Őarasāt server-i cümle enbiyā ve müķtedā-yı zŧmre-i evliyā vŧ aśfiyā aǾlā ħazret-i (14) muħammedü'l-muŧ'afā śalavātu'llāhi teǾālā Őaleyhi ve's-sellem ve zādehŧ ŧerefen ve ikrāmen ve taǾżĭmen **nażm**

## [2a]

- (01) meh-i sipihr-i nübüvvet ħabjb-i rabb-i ğafūr  
 çerāğ-ı şām-ı ebed āftāb-ı şubĥ-ı nüşūr  
 (02) şehinşehj ki süleymān-ı mülk-i maŖnā olup  
 muṭŖ oldı aña cinn ü ins ve vaĥş u tıyūr  
 (03) cihānı açmağa teslim olındı ħazretine  
 kiljd-i maĥzen maĥrüse-i vuķūf u şuŖūr  
 (04) eyā şehj ki gürüh-ı peyam-ber ü mürsel  
 bihişte başmaz ayaķ senden almadın destūr  
 (05) ruĥ u ķaddüñdür olan ħalvet-i cinān içre  
 çerāğ-ı meclis-i ğilmān-ı şemŖ-i maĥfil-i nūr

(06) ve āl u evlādına ki menār-ı envār-ı velāyet ve aşĥābına ki müşār-ı āşār hidāyetdürler **ammā** (07) **baŖd** eşheb-i süvārān-ı meydān-ı fesāĥat ve eblaķ-ı tāzān-ı Ŗarśa-ı belāğatuñ baĥr-ı zamjir-i (08) güher-bār ve Ŗilm-i ĥatjir-i cevher-nişārlarına ĥafj vü nihān olmaya ki nāżim-ı cevāhir-i aĥbār ve rāķim-ı nevādir-i (09) āşār merkez-i dāyire-i erbāb-ı maŖrifet ve mufaĥĥir-ı aşĥāb-ı Ŗilm ü ĥaķıķat mevlānā Ŗalij ibn-i şihāb el-hemedānj (10) rāyız-ı iķtizā-yı izĥār-ı kemāl-i maŖnevij Ŗinān-ı tevsen-i iķbālini cānib-i istikşāf-ı maŖārifet (11) müteŖatŖif ķılıp ufķ-ı t̄abŖında hilāl-i mevzūniyyet t̄ulūŖ idüp **zahjretü'l-mülük** nām bir kitāb (12) lisān-ı fārisjde on bāb üzre terķim ü imlā ve taĥrjir ü inşā ķılmış ki Ŗarāyis-i elfāżı (13) zijer-i işārāt u Ŗibārāt ile ārāste ve şevāhid-i kelimātı ĥilye-i istiŖārāt u kināyāt (14) ile pjrāste djbācesinden ĥātimesine deĝin eĥādijş-i şerife ile müzeyyen ve cābe-cā pend (15) ü neşāyiĥ ve rivāyāt u menķülāt ile mülevven ki mü'tālaŖasından envāŖ-ı füyüzāt-ı djn (16) ve Ŗuķbā vü semāŖından ešnāf-ı fevāyid ve kemāl-ı sūrj vü maŖnevij istifāde olınup (17) ĥaķķā ki her kelimāt-ı mevzūnı ehl-i idrāka māye ve her Ŗibārāt-ı rengini ehl-i sülūke sermāye (18) olup lākin baŖzı ebnāŖ-ı zamānuñ ol lisān ile mümāresetleri ve ol zebānda mahāretleri (19) olmaduĝından lāl-i meŖānj aśdāf-ı elfāżından istiĥrāc ve me'tālib-i nāżırını

## [2b]

(01) muķaddemātından istintāc olınmaz olup ĥuşūsen ekşerj inşā-perdāzlıĝıla maĝlūb-ı (02) at'nāb vāşıķa-ı feĥāvjsi ve rāy-i ĥicāb iĝlāķ-ı seĥāb olmaĝın maķālū't-t'avjil (03) ebnāŖ-ı zamān meyl ü raĝbet itmez ve eşcār-ı Ŗibārātınun şemere-i ifĥāmına el yetmez olmaĝıla eĥibbā vü (04) eśdiķānuñ baŖŖıları istiślāĥ-

ı umūr-ı dînde ihtimâm ve âyine-i zâmirlerin denes-i (05) âşâm-ı gubârlarından mücellâ itmek dâ'îyeleri ile *الله فى الدنيا امثالهم و حسن فى العقب امالهم* (06) ومنالهم işâretile bu ĩakır kemterin muĥammed bin ĩuseyin ğaferu'llâhü lehü ve li vâlideyye ve aĥsane ileyhimâ ve ileyhden (07) istid'â vü iltimâs iderler idi ki kitâb-ı selefü'z-zikri kalem-i müşĝin-i raĝm ile zebân-ı fârisiden (08) lisân-ı türkîye terceme olına lâkin bu ĩakıre 'Ôalâ 'Ôalâyiĝ-i dehrden ne zebânda mecâl-ı taĝrıj ve ne kalemde imkân-ı (09) taĥrıj olup t'ütj-yi ğüftâr serâçe-i tende dem-beste ve mir'ât-ı t'ab'Ô lat'ma-ı rûzgârdan (10) ŝikeste olmaĝıla 'Ôuĝde-i ta'Övîĝ peyĝüle-i ta'Öliĝde ĝalmıŝ idi ve ğavvâs-ı endiŝe (11) mü'tâla'Ôa-ı kütüb-i taĥavülât-ı 'Ôâlem ü âdeme dalmıŝıdı **nażm**

*devrâna eyledüm bu (12) meşâyibden i'Ôtirâz  
ĝâĥj çerĥ-i bj-mürüvvet ü bed 'Ôahd u nâ-bekâr  
ĝalb-i ĩazĥnimüz nice bir (13) odlara yakup  
ehl-i ma'Ôârifi idesin böyle ĥâr u zâr  
pâyâna<sup>14</sup> irmedi mi 'Ôucb (14) müddet-i sitem  
baĥtum uyanmadı mı nedür bu nice intiżâr<sup>15</sup>*

aĝa deĝin ki serĝir-i refi'Ô-i cihân-dârĝ (15) ve mesned-i bedj'Ô-i ŝehriyârĝ **ferd**

*mihĥn-i selâtĥn-i rüy-ı zemĥn  
bihĥn-i ĥavâĝĥn (16) be-dünyâ vü dĥn*

sultânü'l-berreyn ü ĥaĝanü'l-baĥreyn ĥâdimü'l-ĥaremeynüş-ŝerĝfeyn ĥâlĝfe-i (17) fi'l-ârzeyn ĝahramân-ı mâ'Ô ve't-tĥĥn sipeh-sâlâr-ı selâtĥn ĥâmĝ-yi dĥnü'l-islâm (18) ve'l-müslimĥn ĝat'Ôü'l-keferetü'l-Ôusât ve'l-müşrikĥn ĝâtilü'l-a'Ôdâ'Ôü'd-devlet ve'd-dĥn ĝâlî'Ô-i (19) âŝârü'l-eŝĝiyâ'Ô ve'l-müfsidĥn ĝâmi'Ôü'z-żulmeti ve'l-mütemerridĥn mü'Ôessis-i ĝavâ'Ôidü'l-Ôadli ve

### [3a]

(01) ve'l-iĥsân muĥarribü'l-bilâdi'z-żulmi ve't-tuĝyân fermân-ı ber-dâr-ı innellâhe ye'Ômurü bi'l-Ôadli (02) ve'l-iĥsâni dâvud-ı devrân ğüzĝide-i âl-i 'Ôoŝmân es-sultân ibnü's-sultân **ferd**

*(03) pâdiŝâĥ-ı baĥr u berr sultân ibrahĥm ki o  
dürr-i ĥilâfet-i câ-niŝĥn-i ĝâr-yâr u muŝtafa-sünnet*

<sup>14</sup> *pâyâna* şeklinde yazılmış aslı *pâyâna* olmalı

<sup>15</sup> *intiżâr* ŝeklinde yazılmıŝ aslı *intiżâr* olmalı

(04) naşarahu'llāhū teŖālā ilā yevmi'l-mizān **naẓm**

*ebeda'llāhumme fi'l-āfāķ-ı emne'l-müslimîn*

(05) *bā-devām-ı devlet pāyende-i sulţān-ı dĭn*

*dürr ki ķadrine biĭ dārā ve iskender gedā*

(06) *hırmene-i lutfına biĭ faĭfūr u hāķan hūşe-ĭin*

*server-i cemşid-i şān dārā-yı efridün-nişān*

(07) *hüsrev-i şāhib-ķırān keyhüsrev-i nuşret-ķarĭn*

*şerŖ-i hıfzında etemm-i muŖcizāt-ı muştafā*

(08) *dĭn žuhūrında şerĭk-i ecr-i aşhāb-ı güzĭn*

*küllĭ Ŗazmin fıhi maķrūnun bi-tevfĭķü's-şavāb*

(09) *küllĭ reŖyin fıhi tevfĭķun min allāhi'l-muŖĭn*

hāzretlerinüĭ<sup>16</sup> fer-i ķudūm-ı behcet lüzūmları birle (10) nüzhet-peżĭr ve Ŗuyūn-ı aŖyān-ı memleket ĭubār-ı süm-i semend şabā reftāri birle ķarĭr ve hümā-yı Ŗadl u insāfi (11) etrāf u eknāfa sāye-küster ve cenāh-ı reŖfet ü Ŗāt'ifeti reŖāyā vü berāyā istirāhatına pend (12) olup riŖāyet-i raŖiyyet ü sipāhĭ ve himāyet-i şerĭŖat-ı hāzret-i risālet-penāhı ve icrā-yı (13) ķavānĭn-i ecdād-ı Ŗiżāmı ve infād-ı ķavāŖid-i ābā-yı kirāmı ve vüzerā-yı kirām ve vükelā-yı źevĭl- (14) iĭtirām envāŖ iŖtā vü iĭsān u istimālet-i bĭ-kerānlar ķılmaķda taķayyüd-i tām u itmām mehāmm-ı (15) cumhūr ķılup hūsūşen burc-ı evliyā vü meŖmen-i etķiyā vü aşfiyā baĭdād-ı dārū'l-cihāduĭ muĭhāfiżi<sup>17</sup> (16) olan vezĭr-i iskender-fer ü rüstem-şalābet ve āşaf-ı gerdūn-ķadr u nerĭmān-mehābet (17) müşĭr-i tedbĭr-i umūr-ı memleket ve çerāĭ-ı dĭn ü devlet şecāŖat bişesinüĭ arşlanı (18) ve hŭkūmet mesnedinüĭ ķahramānı el-cāhid-i fı-sebĭli'llāh dervĭş meĭmed paşa edām-allāhū ve yessera'llāhū (19) le mine'l-hayri mā yeşā **naẓm**

*ki her kim her dil ile her ne vaşf ķılsa efzündür*

[3b]

*aĭa beĭzer (01) bir āşaf ĭormiş tā devr-i gerdündür*

*hāv-ı şimşĭr Ŗadū-yı tedmĭrinden firaķ-ı melāhide lertzān*

*vehm-i (02) cān sinānından ĭürūh-ı muŖānide ĭürĭzān*

*Ŗadl u Ŗadāleti ķānūna muvāfiķ*

*ve hŭkm ü siyāseti şerŖ-i şerĭfe (03) mu'tābĭķ*

<sup>16</sup> *hāşretlerinüĭ* şeklinde yazılmış aslı *hāzretlerinüĭ* olmalı

<sup>17</sup> *muĭhāfiţ* şeklinde yazılmış aslı *muĭhāfiż* olmalı

Øaql u dānişde nādir  
ve fehm ü ferāsetde māhir

### nażm

tāze gül-zār-ı vezāretde (04) açılmış bir gül  
virmiş āfāka nesjm eşeri feyż-i irem  
kılmış andan bu şafā kesbini gül-zār-ı vücūd  
(05) olmuş anuñla bu bünyād-ı le'āfet muñkem  
ol cüvān-ı baht ki icrā-yı Øadāletde müdām  
(06) nesak-ı şer'iledür emr-i şerifi tev'øm  
aña hātm oldı reh ü resm-i ħükümet güyā  
(07) aña virildi şecā'atle hüner cūd u kerem  
ger şabādan ħaber-i Øadlin işitse idemez  
(08) şem'Ø-i pervāneye mu'tlaq diri olduqca sitem  
mülk-i nażmında eger ħükmine olsa vāqıf  
(09) zülf-i mañbūbı hevā eyleye bilmezdür hem  
feyż-i nuşret bulur elbetde şaff-ı a'Ødāya  
(10) himmeti her kime ħurşid-şifat virse Øilm  
nice in'Øām-ı nām ve nice iñsān-ı lā-kelām ile

(11) beyne'l-aķrān ser-efrāz buyurmuşlardur nażm

binā-yı rif'Øatı tā devr-i gerdün-vār var olsun  
(12) medār itdükce Øālem devleti Øālem medār olsun

bu şāhib-i devlet-i refi'Ø-i menziletüñ iñsān-ı (13) bi-kerān ve el'āf-ı bi-pāyānları  
tüt'i-yi t'ab'Øa şeker-rız ve Øankā-yı endişeye dām-āvız olmağın (14) mücib-i taķır-  
ı kelām u bā'Øi's-i tast'ır-i erķām olup ferd

ol vaķt idi ki şayķal-ı idrāk (15) müstaķim  
tā ki götürdi āyine-i t'ab'Ødan ğubār

bu ħaķır dañı müste'Øinen bi-veliyi'l-cūd ve müstemidden (16) min-vāhibi'l-vücüb  
şürū'Ø-ı maķsūda bezl-i mechūd idüp iñā't-a-i sā'Øāt u istiğrāk (17) eyleyüp bi-Øavni  
Øināyet-i yezdānj ve luţf u hidāyet-i şamedānj ile taħrırine ve tekmişline şarf-ı (18)  
ezmān olınup nesh-i meżkūr on bāb üzre müştemil iken bu ħaķır ba'Øde't-tercüme  
iki bāb dañı (19) ħazret-i risālet-penāh {s.a.v.} ħazretlerinüñ ve āl u evlād u ħulefā-  
yı rāşidijn

**[4a]**

(01) rıd'vānu'llāhi te'Ŗālā Ŗaleyhim ecmaŖın ve ŗahābe-i kirām ve evliyā-yı Ŗiżām rad'ya'llāhū te'Ŗālā (02) anhānuñ baŖı aħvālāt u veķāyiŖ ü menķūlātı Ŗaliyy-i Ŗariķü'l-iħtiŗār ve daħı (03) baŖı islāma müteŖallıķ ħuŗūslarda vārid olan eħādıŗ-ı ŗerıfe-i kütüb-i ŗıħāħ ve esenn-i (04) fiŗāħdan naķl u zamm olunup ħāme-i ħoŗ-ħırām ve kilik-i belāġat-ı erķām ile silk-i (05) taħrire ġötürilüp on iki bāb üzre tamām ve ħilyetü'l-mülük nām tesmiye olınmıŗdur ümıd (06) olunur ki meddü'd-dühür ve illā Ŗavāmm-ı manżür nażar-ı ħāŗŗ u Ŗāmm ve nüzhet-gāħ-ı ħavā'ır-ı erbāb-ı (07) fehhām olup ķusūrı zeyl-i Ŗafv ile mestür ve nażar-ı ķabül ile manżür ola **nażm**

(08) *ilahı tā nesim-i ŗunŖ-ı taħriķünle Ŗālemde*

*olur dāmān-ı ġülŗen pür-ġüher-i ebrdür efŗāndan*

(09) *riyāz-ı ķadr-i dāyim sebz ü ħazm ola ħandān-leb-i nev-civān ola beķāŗı ġülŗeni maħrūs ola seylāb-ı ħırmāndan*

(10) **bāb-ı evvel** ħazret-i risālet ve nübüvvet-penāħı {s.a.v.} (11) ħazretlerinün ābā-yı kirām ve ecdād-ı Ŗiżāmları ve āl u evlād-ı Ŗāl-ı-nihād ve ehl-i beyt-i (12) vālārütbetleri ve ħulefā-yı rāŗidın rıd'vānu'llāhi te'Ŗālā Ŗaleyhim ecmaŖınün aŖmār u evlād-ı ŗerıfleri (13) ve baŖı aħvālleri beyān olunur **bāb-ı ŗānı** kelime-i tevħid ve ķurŖān-ı kelāmu (14) 'llāh ve ŗalavāt-ı ŗerif fażāyilinde ve ŗavm u ŗalāt u ħacc u zekāt u ŗahāret ve ŗāyir (15) Ŗibādāt ħaķķlarında vārid olan eħādıŗ-ı ŗerıfe beyān olunur **bāb-ı** (16) **ŗāliŗ** imānuñ aħkām u ŗerāyit'i ve tekmiļi için lāzım olacaķları ki bunda tek (17) Ŗazāb-ı ebediden necāt bulmasına bāŖıŗı ola **bāb-ı** (18) **rābiŖ** Ŗübüdiyyet ħaķķın edā itmek bābındadır **bāb-ı** (19) **ħāmis** aħlāķ u ħüs-n-i ħulķ mükrimetinde ve ħākim ü pādiŗāħlar ħulefā-yı rāŗidın ŗretlerinde

**[4b]**

(01) olmak vücbında **bāb-ı ŗādis** vālideyn vārid Ŗavret ü evlād (02) u aķrabā vü eŗdiķā vü Ŗabd ħuķūķlarındadır **bāb-ı ŗābiŖ** salt'anat u vilāyet (03) ü emāret aħkāmlarında ve reŖāyā ħuķūķında ve ħükümet ŗerāyit'i ve meżālim-i ħāķ u Ŗadl u (04) iħŗān<sup>18</sup> eylemek bābında **bāb-ı ŗāmin** salt'anat-ı maŖnevı ŗerħinde ve insānuñ (05) ħilāfet-i esrārları bābında **bāb-ı tāsıŖ** emr-i maŖrūf ve nehy-i münker<sup>19</sup> (06) beyānında ve anuñ fażılet ü ŗerāyit' ü ādāblarında **bāb-ı Ŗāŗır** (07)

<sup>18</sup> *iħŗān* aslı *iħŗān* olmalı

<sup>19</sup> *emr-i maŖrūf ve nehy-i münker* aslı *emr-i bi'l maŖrūf ve nehy-i anil münker* olmalı



ni'omet şükürinün beyânında ve rabbü'l-Öizzeti ĥazretlerinün ihsân itdügi in'Öâm u efd'alleri (08) beyânında **bāb-ı ĥādĭ Öāşir** vāķi'Ö olan dünyevî mekr ü muşĭbetlere (09) şabr itmek ki vilāyet ü salt'anat umūrındandır **bāb-ı šānj Öāşir** (10) tekebbür ü ġazab meżemmetinde ve aŗun ĥaķĭkatinde **bāb-ı evvel** ĥazret-i risālet (11) ve nübüvvet-penāĥ {s.a.v.} ĥazretlerinün ābā'Ö-i kirām ve ecdād-ı Öizāmı (12) ve āl u evlād-ı Öālĭ-nihād ve ehl-i beyt-i vālā-rütbet ve ĥulefā-yı rāşidĭn ve aşĥāb-ı (13) ġüzĭn rıd'vānu'llāhi te'Öālā Öaleyhim ecma'Öĭn ve sāyir tābi'Öĭnün a'Ömār ve ba'Özi seyr ü aĥvālleri (14) beyān olunur inşā'llāhü te'Öālā اللهم صل على سيدنا ونبينا و مرشد (16) قلوبنا و شفيع ذنوبنا محمد العربي المكي المدني القرشي الابطحي الهتامي (15) نا و طبب و غفل عن (17) عبدك الاكرم و حبيبك الافخم و على آله و اصحابه الاخير كلما ذكرك الذاكرون و توقيرا (18) ذكرك الغافلون وسلم تسليماً دائماً كثيراً وزده كرامةً و شرفاً و تعظيماً **nażm**

*ol Őehinşāĥ-ı kişver-i ma'Önj  
tāc-ı firaķ-ı bĭ-mihrān ya'Önj  
aĥmed-i mürsel iftiĥār-ı beşer  
(19) şāfi'Öü'l-müznibĭn fi'l-ĥaşr*

**neşr** tuĥfe-i nefehāt Öanber-i nesĭm-i šalavāt ve zübde-i nesemāt

### [5a]

(01) Öabher-i Őemĭm-i teslĭmāt ki mehbi't-i riyāz-ı ķuds ve muşĭbet-i<sup>20</sup> ĥiyāz-ı pür-ünsinden meşşām-ı dil ü cānı (02) mu'Öat'tar ve dimāġ-ı rūĥ-ı revānı muncerr ide ol ĥātemü'l-enbiyā'Ö ve'l-murselĭn seyyidü'l-evvelĭn (03) ve'l-āĥirĭn muĥammed-nām aĥmed-peyām maĥmūd-maķām Öālĭ-ĥasb Öarabĭ-neseb felek-serĭr melik- (04) vezĭr ĥaķanj-ĥisāl sübhānj-visāl māĥ-ı mekke ve yesrib şāĥ-ı maşriķ ve maġrib mihter-i ĥurşid-i (05) manżar sürür-ı cemşid-i çāker Öunvān-ı dĭvān-ı nübüvvet sultān-ı eyvān-ı fütüvvet seyyid-i ma'Öşer-i beşer ve sāyir (06) maĥlūķāt Őefi'Ö-i cemĭ'Ö-i Öusāt der-Öarşa-ı Öarasāt **nażm**

*سيهسالار ترزيكان دركاه  
(07) چراغ بزمكاه لى مع الله  
شه نه منظر و انجم كواكب  
غبار مركبى كحل الكواكب*

<sup>20</sup> مصيبت şeklinde yazılmış aslı مصيبت olmalı.

**neşr** hazretlerinüñ (08) rûh-ı pür-fütûh ve sıne-i rahmet defîne-i müşerrihlerine mânend-i edâ-yı farz recâ-yı cinân ve şafâ-yı (09) cinân ile Ŗarz olunur fazl-ı hûdâ ve kerem-i resûlden mütazarriŖdür ki işbu Ŗabd-i haķır-i münkesirü'z-zamırdan (10) mevşül u lutf-ı haķķ ile ola ķabül **nażm**

صلی علیه بغضله ربّ الوری

مادارت الادوار (11) و الاطوار

**neşr** yüz biñ durûd ve nuħbet-i bî-nihâyât ve sürûd-ı zâkiyât-ı bî-ğayât nişâr-ı ervâh-ı (12) âl-i ebrâr ve aşhâb-ı ahÿâr kılinur ki her biri mehd-i ķavâŖid-i dġniyye vü mürşid-i Ŗaķâyid-i yaķıniyye nâşir-ı (13) dġn-i islâm nâşir-i şerŖ-i seyyidü'l-enâm râfiŖ-i aŖlâm-ı ġmân dâfiŖ-i kıyâm-ı źevî't-Ŗuğÿân idiler (14) اللهم اجعلنا سامع (15) متمسكين بسنتهم متنسكين بطريقتهم و توفنا على حجتهم و احشرنا فى زمرةهم انك **nażm** النداء و مجيب الدعاء فى السراء والضراء

ليس لي تحفة تليق اليه

يا مفيض (16) الوجود صلوا عليه

hazret-i risâlet-penâh {s.a.v.} hazretlerinüñ ecdâd-ı (17) Ŗiżâm ve âbâŖ-ı kirâmları bunlardur ki źikr olunur hû muħammed bin Ŗabdu'llâh **bin** Ŗabdu'l-mu'ttalib (18) **bin** hâşim **bin** Ŗabd-i menâf **bin** ķuşayy **bin** kilâb **bin** mürre **bin** kaŖb **bin** lüey **bin** (19) ġâlib **bin** fihr **bin** mâlik **bin** el-naşr<sup>21</sup> **bin** kinâne **bin** ħuzeyme **bin** müdrike **bin**

### [5b]

(01) ilyâs **bin** muďar **bin** nizâr **bin** maŖad **bin** Ŗadnân **bin** âzer **bin** elyesaŖ **bin** hemyesaŖ **bin** (02) selâmân **bin** bint **bin** ħaml **bin** ķayzâr **bin** ismâŖil **bin** ibrahim {a.s.} Ŗadnândan (03) yuķaruya ismâŖile degin çok iħtilâf itmişdürler ħattâ hazret {s.a.v.} neseb-i Ŗâlġilerin źikr (04) itdükce maŖad bin Ŗadnânı giçmeyüp iki ya üç kerre كذب النسابون diyü buyurmuşlardur **nice** muŖteberâtda (05) meżkürdur devr-i âdemden berü faħr-ı Ŗâlemüñ ecdâdların eltâf-ı ħâliķü'n-nüfûs ile meŖnûs ve itfâŖ-ı (06) nûr-ı hûdâ isteyen aŖdâŖ-ı bedrâ şerrlerinden maħrûs idiler cümleden biri mervġdür ki Ŗadnânun ismi Ŗadnân (07) olduġı nebiyy-i ahġirü'z-zamân bunun neslinden olacaķdur diyü ins ü cinn bunı helâk itmege ķâşid (08) u müteraşşid oldukları içündür **fâyide** cemġŖ-i muŖteberâtda meżkürdur ki hazret {s.a.v.}ün

<sup>21</sup> *nadr* olarak da kaynaklarda geçer

(09) ādem {a.s.}a degin olan ābā-ı kirām ve ecdād-ı fiḥāmı cümle aşḥāb-ı Őaqlı u ḥüsn ü cemāl ve erbāb-ı (10) şecā-ı seḥāvet ve envā-ı kemāl u e-āli ahāli-yi ḥüsn-i ḥisāl u yümn-i fa-āl olup nūr-ı mevfūr faḥr-ı her dü (11) cihān-ı cebñ-i mübeyyenlerinde mānend-i mihr-i leme-ān-ı tābān u dirāḥşān idi her birinüñ ḥatunı ḥāmile olduḡda (12) nūr-ı muḥammedi anuñ alınına müşakḡal olup cebñ-i şevherden nūr-ı -gevhher gitmekle reng-i rūyı nev-an müteḡayyir (13) olup mevlūd-ı mes-ūd vücūda geldükde nūr anuñ alında žuhūr ider idi ba-dehū her peder mażhar-ı nūr olan (14) pñr-i -gühere işbu emānet-i behiyye-i ilahiyyeyi -iffet ü emānet ile ri-āyet ü ḥimāyetde cidd-i belḡ ü cehd-i bñ-dirḡ (15) idesüz diyü muḥkem sipāriş iderler idi ve evlād-ı emcād daḥı sa-ıy-ı gūşiş idüp meh-mā-emken sedād (16) u šalāḥ u rüşd ü felāḥ üzre olurlar idi ḥazret ismā-ılden sonra ekşer ḡabāyil-i -arab (17) içinde fehm ü kiyāset ile ḥükümet ü riyāset bunlara maḥşūs ve bünyān-ı şevket ve saltanat-ı müşeyyed (18) ü merşūs olup dñn-i ḡavñ ḥazret-i ibrahñmi ifşā ve āşār-ı cūd u seḥādan nice umūr inşā iderler idi (19) **bir rivāyetde** daḥı hemyesa-ı **bin** ya-ırub **bin** cehl **bin** yeshāb **bin** selāmān **bin** ḡaydār

#### [6a]

(01) **bin** šābit **bin** ismā-ı {a.s.} **bin** ibrahñm {a.s.} **bin** āzer **bin** tārūḥ **bin** (02) sārūḥ **bin** argū **bin** ḡaliḡ **bin** -āmīr **bin** serv **bin** hūd {a.s.} **bin** şālñḥ **bin** šadār (03) **bin** arfaḥşad **bin** sām **bin** nūḥ {a.s.} **bin** lāmek **bin** metūşlaḥ<sup>22</sup> **bin** idriş {a.s.} (04) **bin** berd **bin** mehlāñl **bin** ḡaytān<sup>23</sup> **bin** anūş **bin** şñt {a.s.} **bin** ādem {a.s.} (05) ḥazretine degin meżkürdur **mervjdür ki** ḥazret {s.a.v.}ün nūr-ı ferjdü'd-dehri ilyās ki (06) ḥazretün vālidlerindendür ḥacc-ı şerif zamānında kendü žahrında ḥuccāc gibi şavt-ı bülend ile telbiye itdüḡi (07) ya-ıññ rızā-yı ḥaḡḡı cūyān olup lebbeyk allāḥümme lebbeyk kelāmın gūyān olduḡın kendü ḡulaḡıla (08) işidür idi **meżkürdur** tefāşırde ki ka-ıb bin lüey ḡadñmiden cum-a güninün ismi -arabca (09) -arūba iken ol günlerde bunun yanına ḥaḡḡ cem-ı olup dāyimā va-ıż u naşñḥat idüp kendü neslinden (10) āñir zamān peyḡamberi geleceḡin ḥaber virüp aḡa ģmān getürüp tābi-ı olasuz diyü ismarlar idi (11) ol günde cem-ıyyet itdükleri içün ismin cum-a ḡodılar **kitāb**-ı mesālikü'l-ḥunefāda meżkürdur (12) ki ka-ıb zamānıla ḥazretün nübüvveti arasında beş yüz altmış yıl geḡmişdür tayıfe-i

<sup>22</sup> *menūşlaḥ* aslı *metūşlaḥ* olmalı

<sup>23</sup> *ḡaynān* aslı *ḡaytān* olmalı

Øarab arasında (13) Øibādet-i asnām žuhūr idüp mekke şehrinüñ hükümeti ecdād-ı resül elinden ğasb olınuğda (14) müslimānlar etrāfa dağılıp üç yüz seneden sonra ecdād-ı resülden kuşayy sābıkan dağılan (15) kabāyil-i kureyş ile mekke şehrinüñ hükümetin küffār t'āyifesiñ elinden alup bir muqtezā-yı fahvāyı (16) kemā tedeyyün-i tedān mānend-i dedān olan zümre-i yedān zevj't-ı ũğyān mağmūm u maħzūn mekkeden (17) bjrūn oldılar mezbūr kuşayy sābıkan kaŔbe-i muŔažžamanuñ saķfı olmamaķ ile içine seyl girmekden (18) yıķılmağın mezbūr kureyş t'āyifesi ile yapup müsaķķaf ve ol vechle kendü ķadrlerinden müşerref (19) itdiler **tefsir-i** vāhidjde ليلاف قريش ايلا فهم رحلة الشتاء و الصيف işde ibn-i Øabbāsdan

### [6b]

(01) mervjdür ki mekke-i mükerreme şehri vādji-yi bi-zerŔ olmağın ehl-i mekkenüñ dāyimā maŔāşda ziyāde (02) müzāyaķaları olmağın eyyām-ı şitāda yemene ve şayfda şāma ticāret içün sefer itmegi hāşim (03) bin Øabd-i menāf kureyşe öğredüp bu üslüb ile ticāretde ħāsıl olan ribħi fuķarā vü aĝniyāya (04) berāber taķşim itmekile kureyşilerde aslā faķir ķalmayup kabāyil-i Øarabda kureyşden münŔim t'āyife yoķ idi (05) **Øabdu'l-muţtalib** aħvālinden biri budur ki hāşimüñ bundan ğayrı nesli ķalmayup āl-i hāşimüñ şerefi (06) bunuñ nesline münħasır olmışıdı mervjdür ki Øabdu'l-muţtalib ğāyet edib ü Øāķil zekı lebjib seħi vü şecjŔ (07) ü mehjb ü müdebbir-i zevrā-yı muşjb olup ibn-i eşir rivāyet ider mekke-i mükerremede cebel-i ħirāda bir (08) nice zamān Ŕuzletle Øibādet iden budur ibn-i ķuteybe aydur ki Øabdu'l-muţtalibüñ süfre-i bereketi behresinden (09) dağ başında vuħuş u tıyūra māyide-i pür-fāyidesine ķonup müstecābü'd-duŔā idi kitāb-ı milel ve'n-niħalde<sup>24</sup> (10) meżkürdur ki nūr-ı muħammedi bereketile Øabdu'l-muţtalib kendü evlādına terk-i bağy u žulm u şıķāķ ve (11) taħşil-i meķārim-i aħlāķ emr idüp merd žālim cezāsın görmeyince vefāt itmez diyü mütekellim olurdı (12) **fāyide** ħazret-i resül {s.a.v.}üñ peder ü māderleri jmānlarında iħtilāf olinup (13) kitāb-ı mesālikü'l-ħunefāda birķaķ rivāyet zıkr olinmış biri budur ki anlar ķabl-i biŔşetü'r-resül (14) zamān-ı cāhiliyyetde vefāt itmişlerdür cemjŔ-i ħanefiyye vü şāfiŔiyye raħimeħumā'llāħ ķavllerince hiķ bir peyğamberüñ (15) ümmetine daŔvet-i djn irişmedin ne küfr ħarāmdur ve ne jmān vācibdür zjrā ķavl-i eśaħħ üzre jmān (16) Ŕaķlen vācib olmayup şerŔan ve semŔan vācibdür cāhiliyyetde

<sup>24</sup> Muhammed bin Abdülkerim eş-Şehristāni'nin *El-Minel ve'n-Nihal* adlı eseri.

ise edyān-ı enbiyā mürür-ı zamān (17) ile ve ğalebe-i küffār źevj't-ťuġyān ile her Őehirde ħafiyeten birer ikiŐer kimesneden ve baŐzı yerlerde (18) bi'l-külliyeye maŐdüm u nā-maŐlüm olmiŐıdı **Őallāme**-i Őālġ-güher Őeyĥ ibn-i ħacer raĥimehu'llāh dir ki (19) ħazret {s.a.v.}ün ecdād u ābā ve sāyir aĥrabāsından Őable'n-nübüvvet vefāt idenlere

### [7a]

(01) žannımız budur ki ħabġbu'llāh {s.a.v.} ħürmetine zamān-ı imtiĥānda ħazret (02) bārġ cellet Őažametehū ol fermān-ı bj-dermān-ı vācibü'l-iżŐāna ŐiŐyān itdürmeye **ve** ħazretün (03) māder ü pederi küfr üzre vefāt itdiler lākin ħaĥĥ teŐālā resüli ħürmetiĥün ikisini daĥı resüline (04) iĥyā idüp anlar daĥı ġmān getürüp yine fi'l-ĥāl vefāt itdiler **yine** mesālikü'l-ĥunefā müŐellifi (05) Őeyĥ<sup>25</sup> süyütġ raĥimehu'llāh bu bābda bir ħadiŐ-i zaŐġif zikr idüp baŐdehū ħadiŐ-i zaŐġif keŐret-i Őaraf (06) rivāyeti ile Őuvvet bulduġından ġayrı nice Őulemā bunun zaŐfına baĥmadılar zġrā fažāyil-i aŐmāl (07) u menāĥıb ħaĥĥında ħadiŐ-i zaŐġifle Őamel olunur bu mesŐele ise menāĥıbdandır **ve** Őulemādan niceleri (08) bu bābda ber-vech-i cāzim ü mühimm ü lāzım olan ħavfen mine't-taŐassüf süküt u tevaĥĥufdur diyüp (09) Őallāme-i rüm kemāl paŐazāde merĥūm daĥı risāle-i ebeveyn āĥirinde bu Őavlüň rüĥānın iŐŐār idüp (10) dimiŐdür ki kibār-ı selef ü ĥalefdan niceler evvelā ان الذين يؤذون الله ورسوله لعنهم الله لا تؤذوا الا حياء بسبب الاموات (11) ħadiŐile (11) ayet-i kerġmesi mūcibince ābā-yı (12) resül nārda diyen kimesne melŐündür zġrā ħazret {s.a.v.} cenāb-ı Őerġfine (13) bundan özge ġzā mı olur diyü fetvā virmiŐdür **Őalāmāt** القول و الفعل و العمل (14) عضمنا الله تعالى من الزيغ و الذلل في faĥr-i Őālem {s.a.v.} ħazretlerinün ħudüm-ı raĥmet (15) raĥmet-i lüzümlarıla ehl-i zemġn ü āsmān-ı Őādmān olmalarına müteŐallik beŐāret ü āfāĥ u enfüsde nice (16) delālāt u iŐārāt u Őulüvv-ı Őānına niŐān u delil ü bürĥān olan kerāmāt u Őalāmāt (17) ile cümle kāyināt māl-ā-māl olup ve ħaddan bġrün ve ħiyāsdan efvün olmaġın cümlesinün (18) zikr ü beyānı müteŐazzir ü muĥāl ve müteŐassir ü pür-eŐkāl olduġından bir nicesi müfġd ü muĥtaŐar olanlardan (19) Őalem-i muŐciz-beyān ile silk-i taĥrire gelmiŐdür **kütüb**-i muŐteber-i risālāt-ı siyerlerde mestürdur ki

### [7b]

<sup>25</sup> شيخ yazılmış aslı شيخ olmalı.

(01) ħazret-i risālet-penāh {s.a.v.}ün zamān-ı vilādetinden avān-ı nübüvveti degin (02) kırk senede vāқиŖ olan aĥvāl-ı ŧerife ve etvār-ı münifelerinden birisi budur ki vālide-i mācidelerinün (03) ħamli žuhūrında ve vilādet-i bā-saŖādeti ŧudūrında meŧāriḳ u meġāribde nice Ŗalāyim ü Ŗažāyim (04) žāhir ü bāhir olup ħuŧūŧen ħazret ŧulb-ı pederden vāsıl-ı raĥm-ı māder olduċda cemīŖ-i (05) Ŗavālim-i Ŗulviyye vü süfliyye vü ħayvānāt-ı beriyye vü baĥriyye nūr u sūrūr ile māl-ā-māl olup bā-lisān-ı (06) ḳāl u ħāl birbirine müjde-resān u müŖeddj ħamd u ŧükr-i firāvān oldılar **mervjdür ki** serjürü'l- (07) iblīs-i menĥūs ve sāyir mülük-ı küfr ü meŖnūs u aŧnām-ı ehl-i ŧirk ü nāḳūs cümleten menkūs u maŖkūs (08) olup ol sene-i ħasenede taŖžimen li-resūlu'llāh cemīŖ-i dünyāda ħāmil olan ħatunlaruĝ (09) evlādları žükür olmaĝa emr-i ilahj ŧudūr itdi ħazret mekkede ḳavl-i eŧāĥĥ ile baĥn-ı (10) māderde iki ya sekiz aylıĝ iken pederleri Ŗabdu'llāh medjne-i münevverede yigirmi beŧ yaŧında (11) vefāt itdi ve mekke-i mükerrerede ḳavl-i eŧāĥĥ ile budur ki aŧĥāb-ı fjl helākı māh-ı maĥremde olup (12) vilādet-i resūl Ŗaleyhi's-ŧalātu ve's-selām ol sene rebjŖü'l-evvelinün on ikinci ĝüni (13) yevmü'l-iŧneynde idi ibn-i Ŗabbāsdan mervjdür ki ħazretün vilādet-i ŧerifeleri (14) ve nübüvveti ve mekkeden hicreti ve medjneye duĥūli ve mekkeyi fetĥ itmesi ve āĥirete intikāli cümle (15) iŧneyn ĝünlerinde vāқиŖ olmuŧdur ve vilādetinün ol leyle-i mübārekesinde ŧeyātjn-i melāŖjn (16) ĝöge çikmaĝdan rücüm-ı nücüm ile bi'l-külliyeye memnūŖ u maĥrüm ḳılınup Ŗacem sulĥāni olan nūŧirevānuĝ (17) eyvān-ı Ŗažimü'l-bünyāni nāĝehān muĥkem ŧarŧılup yigirmi iki ŧerefesinün on dördi ŧadā-yı (18) Ŗažim ile yıkılup ve mecūsilerün çāklarına ot tıĝılup biĝ yıldan berü leyl ü nehār dāyimā (19) yandurılup bir ān sŧnmeyüp mānend-i ħacm olan āteŧ-i Ŗažimleri ḳudret-i ħazret rabbü'l-Ŗizzet ile

### [8a]

(01) bilā-sebeb müntefj vü müntekj olup ehl-i mekr ü āŧüb olan mecūsiler ŧaŧup baŖdehū çalıŧup (02) bj-māniŖ tekrār yaĝmaĝından Ŗāciz olup yine Ŗacemde hemedān ŧehri ḳurbında tūli ve Ŗarzi alti fersaĥdan (03) ziyāde olup üzerinde büyük gemiler yürüyen baĥr-i sāve fücŖeten yere ĝiçüp emŧār u aĝĥār-ı kāyinātda (04) daĥi nice Ŗažim Ŗalāmātlar žuhūr itdi ve mevlid-i nebjde daĥi nice aĥvāl u Ŗalāmātın ki vālidesi ve (05) aḳrabāŧı ĝörmüŧdür bj-nihāyedür **yevm-i** vilādetün üç ĝünine degin vālideleri baŖdehū dŖrt (06) aya degin Ŗamūları ebū lehebün sevjye adlu maŖtuḳası emzürüp mübārek beŧiklerin melekler ŧalup beŧik (07)

içinde ay ile söyleşüp ba'ðdehü kabîle-i benî sa'ðddan hâlîme hâatun ehl-i mekke  
 Øâdeti üzre (08) tebdîl-i hevâ için ücretle emzürmege alup vilâyetine gidüp yolda  
 ve anda cins-i irhâsatdan (09) tafşîle muhtâc nice kerâmât u Øalâmât müşâhede  
 idüp cümleden hâzret-i resûl (10) {s.a.v.} altı aylık olduða yürüyüp tokuzuncu  
 ayda feşâhatle tamâm söyler oldı (11) onuncıda yay dutup oğ atar oldı hâlîme  
 hâatun aydur bir gice uyandum işitdüm ki oğlum (12) muhammed لا آله الا الله قدوسًا  
 diyü söyler (13) ibtidâ söyledügi sözi bu idi ki zîkr olındı ba'ðdehü sevilecek zamâna varduða her yapışduğı (14)  
 nesneye bismi'llâh diyüp yapup sol el ile bir nesneye yapışmaz idi iki yaşından  
 sonra her gün (15) güneş nûrı gibi bir nûr gelüp hâzreti ihâta eyleyüp yine gider  
 idi şahrâya çıkuða bir bulut (16) başı üstinde durup sâyebân olup yürüdükce  
 bile gider idi **ve** yine bir rivâyetde (17) gelmişdür ki hâzreti memeden kesdügümde  
 ibtidâ اصلاً الله اكبر كبيراً و الحمد لله كثيراً و سبحان الله بكرةً و اصلاً (18) diyü söyledi **mervidür**  
**ki** hâzret {s.a.v.} üç yaşına girdükde memeden kesilüp (19) bir gün şahrâya  
 çıkuða cebrâ'îl {a.s.} insân sûretinde gelüp hâzreti arkası üzerine

### [8b]

(01) yaturup mübârek boğazı dibinde olan çukurcağdan çasıklarına degin yarup  
 yüregi içinden (02) bir siyâh uyuşmuş kan t'amlasını çıkarup şey'ânun sende  
 naşîbi bu idi diyüp yâbâna (03) atup ve kalb-i şerîfini cennetden getürdügi altun  
 legen içindeki qarlu şü ile yuyup içini gâyet (04) mülâyim ve hûb râyihâlu nûr ile  
 doldurup ba'ðdehü gögsini sığayup bi-emri'llâhi te'âlâ ke'l-evvel (05) bütün oldu  
 evvelde ve âhîrde zerre kadar veca' u cefâ görmeyüp bilegi küllî lezzet ü safâ  
 müşâhede (06) kıldı ba'ðdehü iki yağrısı ortasında sol küregi yanında mühr-i  
 nübüvvet urup mührün (07) şakq-ı sadrun nişâneleri âhîrete intikâl buyurıncaya  
 degin vücūd-ı şerîf ve a'ðzâ-yı la'îflerinde (08) bākî idi üslüb-ı mezkûr üzre şakq-ı  
 sadr bi'l-infāk iki kerre dañı vākî' olmuşdur ki biri (09) ibtidâ-yı nübüvvetde ve biri  
 dañı mi'ôrâca gider iken bir hadîş-i şerîf mefhûmınca on yaşında bir dañı (10)  
 vākî' olmuşdur **isbu** sene-i şâlişede hâzret-i ebû bekr-i siddîk {r.a.} dünyâya geldi  
 (11) ve hâlîme hâatun yılda bir kerre hâzreti vâlidesine ve cediti Øabdu'l-mu't'alibe  
 getürüp kaç gündün sonra (12) yine götürür idi beş yaşına varduða ba'ðzi  
 kâhinler bu oğlancağ sizün dîniñüzi tağyîr (13) idecekdür diyü kureyşe haber  
 virmegin hâlîme hâatun hâzrete bir zarar u gezend irişmeye diyü korkup (14)

götürüp vâlidelerine teslim eyledi kavli-e eṣāḥḥ ile ḥazret altı yaşında iken vâlidesi mekke ile (15) medîne arasında yâḥûd mekke-i mükerrerede vefât itdi **isbu** senede ḥazret-i Őoṣmān {r.a.} (16) dünyāya geldi ḥazret peder ü māderden yetim ḳalup cecdi Őabdu'l-muṭṭalib ḥazreti yanına (17) alup Őizz ü nāz ve ikrām u iḥtirām ile besleyüp ḥazret sekiz yaşında iken ol daḥî vefât idüp (18) anuñ vaṣiyyeti üzre büyük oğlı olup ḥazretüñ Őamūsı ebü ṭālib yanına alup ğāyetle muḥabbet (19) ü riŐāyetle besleyüp on iki yaşında iken ebü ṭālib ṣāma sefer itmegin bile götürüp yolda

### [9a]

(01) gider iken mevlūd kitāblarında mezkūr olan baḥīrā-yı rāhib ki ḥazrete ṭālib ü müṣattar (02) u rāğib olduđı ḳıssası žuhūr idüp ḥazretüñ peyğamber olacađın ebü ṭālibe ve sāyir (03) yoldaşlarına ḥaber virüp mekkeye geldüklerinde ḥazret on dört yaşında iken (04) Őamūlarından birisi zübeyr yā Őabbās yemene ticārete gitdüğinde ḥazreti teyemmünen ve teberrüken bile götürüp (05) yigirmi yaşına girdükde ḥazreti ebü bekr {r.a.} kendüye muṣāḥib olup (06) ḥazret Őālem-i yaḳāz ve menāmında cenāb-ı ḥaḳḳdan baŐzı Őalāmāt u iṣārāt görüp (07) yigirmi beş yaşında ḥadīce ḥatunuñ vilāyet-i ṣāmda baṣrā didükleri ḥavrān (08) şehrine ticārete giden ḥidmetkār ile bile gidüp yollarda baŐzı Őalāmāt ve ticāretde (09) envāŐ-ı berekāt žuhūr itmegin mekkeye geldüklerinde ḥadīce ḥatun iṣidüp dil ü cāndan (10) muḥabbet idüp ebü ṭālib daḥî ḥadīce ḥatunu bunlara tezvīce mülāḥaza idüp baŐde'l- (11) müṣāvere ve'l-muḥāvere Őaḳd-i nikāḥ olup baŐdehü ḥadīce ḥatun cümle mālın (12) ḥazret-i resül {s.a.v.} yolına bezl idüp mürūr-ı eyyām ile andan evlād-ı kirāmları (13) olmuşdur otuz üç ya otuz beş yaşında iken Őamūsı ebü ṭālib ođlı ḥazret-i Őalī {r.a.} (14) dünyāya gelüp otuz beş ya yigirmi beş yaşında iken ṭāyife-i ḳureyş kaŐbenüñ bināsı taŐmīre (15) muḥtāc olmađın kütüb-i siyerde tafsīl olunduđı üzre esās-ı şarḳ mesāsına dek (16) yıḳup tekrār yapup ḥacerü'l-esved-i mübāreki yerine ḳomaḳda ḳabāyil-i Őarab nizāŐ idüp ḳitāle (17) yaḳlaşduđda ḥazret {s.a.v.} ḥacer-i mübāreki bir fūṭaya ḳoyup fūṭanuñ (18) her gūşesin birer Őažim ḳabīle śāḥibi beglerinüñ ellerine virüp yapışup götürsünler (19) diyüp beyt-i şerīf ḳurbına geldükde ḥacer-i mübāreki kendü mübārek dest-i ḥaḳḳ-perest-i bātıl-şikesti ile

### [9b]



(01) kaldurup yerine koyup cümle hâlk buña râzî olup nizâ'ları indifâ' buldı **der žuhūr-ı nübüvvet** (02) mervîdür ki ĥazret {s.a.v.} ekşer zamānda ĥusūsen cemî' i şehr-i ramazānda mekke (03) şehrine üç mîl yerden ka'beğe nāzır olan ĥırā dağında aqvāl-ı keşire-i muĥtelife üzre kalben ve bedenen (04) mücerred kalben ĥikmetu'llāha muvāfık bir vech-i maĥsūs ile nice günler Őuzletle tenhāda Őibādet-i rabbü'l-Őibāda (05) muŐtād olup otuz yaşından sonra Őālem-i ğayb ve şehādetden nice Őalāmetler duyar olup (06) kırık bir yaşına girdükde mäh-ı ramazānda ya recebde ya yine ol senenüñ rebjü'l-evvelinde ĥırā dağında (07) cibri'l {a.s.} insān süretinde gelüp ĥazreti üç kerre kuçup muĥkem sışup koyu (08) virdükde اقراء yaŐnj oğı diyüp ĥazret ما انا بغارى yaŐnj oğımış degülüm diyüp üçüncü (09) defŐa sışup koyu virdüğinde اقرا باسم رَبِّكَ الذی خلق الانسان من علق diyüp ve resül oldukların kendüne (11) bildürüp yine şakq-ı sadr eyledi ve ol gün ya irtesi yine ĥazret-i cibri'l {a.s.} gelüp (12) abdest alup namāz kılmak farz olduğın bildürüp nice olduğın göstürdi **mevāhib-i** (13) ledünniyyede mervîdür ki ĥazret-i cibri'l {a.s.} süret-i ĥüb ve rāyiĥa-ı f'ayyibe ile (14) ĥazret {s.a.v.}e gelüp يا محمد ان الله تعالى يقرئك السلام و انت رسولى للجن و النس فادعهم الى قول لا اله الا الله (15) يقوللك (16) yere depüp bir pınar çıkup cebrā'ijl {a.s.} andan abdest alup ĥazret {s.a.v.}e (17) daĥı aldurup baŐdehü cebrā'ijl iki rekŐat namāza başlayup sen daĥı benümle (18) bile kı diyüp namāz tamām olduğda cebrā'ijl {a.s.} göge Őurüc idüp ĥazret-i (19) resül {s.a.v.} şehre gelür iken yolda her şecer ü ĥacer ü meder es-selāmu Őaleyke

### [10a]

(01) yā resü'l'llāh diyü söyleyüp ĥazret {s.a.v.} eve geldügi gibi ibtidā ĥatunı ĥazret-i (02) ĥadıce {r.a.} ģmāna gelüp şeref-i islām ile müşerref oldı **fāyide** aqvāl-ı keşire ile eśaĥı budur ki (03) ibtidā ĥadıce ĥatun ģmāna gelüp baŐdehü tertiblerinde iĥtilāf olmışdur baŐdehü ĥadıce Őamūsı oğı (04) varka bin nevfel ki dģn-i Őjsā üzre Őābid ü zāhid bir pģr-i fānj idi ve baŐdehü ebj bekr siddik {r.a.} (05) ve baŐdehü Őalģ ibn-i ebj f'ālib kerrema'llāhü vechehü ki on yaşında idi ve ĥazretüñ Őabd-ı muŐttağj olan (06) zeyd bin ĥariş ve Őabd bilāl ģmāna gelmişlerdür **ve** kitāb-ı siyerde mezkürdur ki ĥazret-i ebū bekr ģmāna (07) geldükde anuñ delāletile bilā-taŐyjnü't-tertib Őaşere-i mübeşşereden ĥazret-i

Öoşmān ve ʿalḥa ve zübeyr ve saʿd ibn-i (08) ebī vaḳḳās ve ebū Öubeyde ve Öabdu'r-raḥman bin el-avf ve saʿīd bin zeyd ve anuḡ ḥatunı fāʿıma bint-i ḥatʿāb ve sāyır (09) nāsdan ebū seleme Öabdu'llāḥ bin Öabdu'llāḥ ve erḳam bin ebī'l-erḳam ve Öoşmān bin mażÖün ve ḳudām bin mażÖün ve Öabdu'llāḥ (10) ve Öubeyde bin el-ḥārıś bin Öabdu'l-muḥʿalib bin Öabd-i menāf ĵmāna geldiler baÖdehū ricāl u nisādan birer ikişer ĵmāna (11) gelürler idi **hazrete** risālet ü daÖvet oldukdan sonra vaḥy-i mütevāliye ḳalb-i şerif-i ḥazret bir uğurdan (12) müteḥammil olmaz diyü üç yıla degin vaḥy gelmeyüp ḥazret ġāyet ġamnāk olup nice defÖa kendüsi (13) dağdan bırağmağa ḳaşd itdükde cibriļ {a.s.} gelüp yā muḥammed sen resūlu'llāḥsın diyü ḳalb-i şerifin (14) tesḳin iderler idi ve ol üç senede nübüvvetlerine isrāfı {a.s.} müḳārin ḳılınup anuḡ (15) lisānından ḳurōān nāzil olmayup lākin baÖzi kelimāt u eşyā taÖlijm idüp üç sene tamām olduḡda (16) ḥazret-i cebrāöjī {a.s.} gelüp anuḡ lisānından ḳurōān-ı Öažimü's-şān nüzül ider idi **ve** mevāhib-i (17) ledünniyyede meżkürdur ki sūre-i iḳrā evveli nüzülünden ve sūre-i müddeşir evveli nüzülünde cemīÖ-i ḥalkı daÖvete (18) risālet virilüp nübüvvetleri risāletlerinden muḳaddem idi ve ḥazret {s.a.v.} (19) dīne daÖveti üç yıla degin ihfā üzre idüp baÖdehū bir gün cebel-i ḥırāda ya āḥir yerde iken

### [10b]

(01) nā-gāḥ gökden يا محمد انك رسول الله diyü nidā işitdi sağ ve śolina baḳup nesne görmedi yuḳaruya (02) baḳduḡda ḥazret-i cebrāöjī {a.s.} mücevher ü münevver altı yüz ḳanad açup hevāyı ḳaplayup bir taḥt üzre oturur (03) kemāl-i dehşetle gördüğinden ḥazret {s.a.v.} saÖādet-ḥānelerine gelüp ditreyüp ve bürünüp (04) yatduḡda tekrār ḥazret-i cibriļ {a.s.} insān sūreti ile gelüp يا ايها المدثر قم فانذر و ربك فاصدع بما تومر باÖdehū āyetin getürüp (05) فكبّر و ثيابك الاقربين و اخفظ جناحك لمن (06) وانذر عثرتك و اعرض عن المشركين جميعا الذي له (07) قل يا ايها الناس اني رسول الله اليكم āyeti ve daḥı اتبعك من المؤمنين (08) ملك السمورات و الارض لا اله الا هويحى و يميت فامنوا بالله و رسوله النبي الامى الذي āyetin evḳāt-ı münferikada nüzül itmişdür baÖdehū ḥazret meclis-i (09) keşirde küffāra elfāz-ı belīḡa vü faşīḥa ve envāÖ-ı mevÖiže vü nasīḥa-ı şaḥīḥa ile dīn-i mübjine daÖvet idüp kefer-i (10) fecereden envāÖ-ı ʿaÖn u ihānet çekmişlerdür **ve** ḥazret-i cibriļ {a.s.} geldüğünde

aşhâbeden dıñye-i (11) kelbj ki yūsuf-miśāl śāñib-i ħūsñ ü cemāl idi anuñ śūretinde gelür idi ve geldükde ekşer ħużzar-ı meclis (12) görüp cibril idügi bilmezler idi gitdükden sonra ħazret kendü diyü virdükden sonra bilürler idi gāñj (13) geldükde ħużzar-ı meclise dañi görünmez idi gāñj ħazrete dañi görünmeyüp lākin ħalb-i şeriflerine baŖı nesnelere (14) ilķā ve vañy ve ilhām ider idi meşāñir-i selefde biri aydur mu'laķā vañy-i ilahj vaŖd u beşārete müteŖallik (15) olduķda melek śūret-i insānda gelüp resül ile zañmetsüz söz söyleşür idi ammā vaŖjd ü endāza müteŖallik (16) olduķda çañ āvāzı gibi mehjb śadā ile nüzül ider idi ħazret {s.a.v.}e (17) ne denljü śavuk günler olsa bu śadānuñ mehābetinden dürler gibi derler döküp davar üzerinde (18) bulunduķda davaruñ bili kırılmaģa yaķlaşup dizleri üzerine çöker idi **fāyide** tefsir-i lübābda mest'ürdür (19) ki cebrāŖil {a.s.} ademe on iki kerre inüp ve idris {a.s.}a dört kerre ve nūñ {a.s.}a

### [11a]

(01) elli kerre ve ibrahim {a.s.}a kırık kerre ve mūsā {a.s.}a dört yüz kerre Ŗjsā {a.s.}a (02) on kerre ve ħazret-i risālet-penāñ {s.a.v.} ħazretlerine yigirmi dört bin (03) kerre nāzil olmışdur baŖı rivāyetde yūsuf {a.s.}a dañi gelmişdür dirler **der** (04) **añlak u Ŗādāt-ı ħazret** fañr-i Ŗālem {s.a.v.} Ŗilm ü Ŗirfānda ve fehm ü iķānda (05) ve źekā vü fitnatda ve señā vü himmetde ve tevāzūŖ ü meskenetde ve ħilm ü şefakatde ve śabr u seķinetde ve (06) ğayret ü ħamiyyetde ve śadāķat u emānetde ve śalābet ü diyānetde ve t'āŖat u Ŗibādetde ve (07) şecāŖat u mehābetde ve belāģat u feśāñatde ve le'āfet ü melāñatde ve veraŖ u Ŗafāfetde (08) ve kerem ü insāfda ve beżl ü infāķda ve lutf u eşfāķda ve vaķār u ħayāda ve zühd ü (09) taķvāda ve saŖy u Ŗazmde ve reŖy ü cezmde bj-şekk ü iştibāñ ekmele-i māsivā'llāñ olup cemjŖ-i (10) kemālāt-ı seniyye-i insāniyyesi Ŗale'l-vech nāfiŖ şöyle muñjt' ü cāmiŖ idiler ki her bir ħāset-i ħasene (11) leri mecmūŖı insānda olandan izŖāf-ı muzāŖaf ziyāde idügi muñakķak ve müttefik olup (12) her birinün tafşilen beyāñı nice kitāb-ı müstaķill olmaģa müteñammildür **evvelā** ol resül-i śāñib-i śafā (13) aŖdā vü eviddādan her ne cefā görseler t'ayyib-i ħātir ile Ŗafv idüp ğāyet ħamül u ħalim (14) ü kerim olmaģın müddet-i Ŗömrlerinde umür-i dünyeviyyede mücerred kendü nefslerine müteŖallik bir nesne (15) için hiç bir kimesneden intikām almamışlar idi ħattā uñud ğazāsında kāfir tarafından (16) mübārek beşereleri mecrūñ olup mübārek bir dişi şehjd olduķda cāñib-i küffārdan

hazret (17) haqqa iÖtizâr idüp اللهم اغفر لقومى فاتهم لا يعلمون diyü buyurmuşlardur  
**naẓm**

*ol kimse (18) ki düşmenine ihsân ister*

*pes dostına gör kim nice ihsân ister*

**ve bir daĥı** şefaĥatleri (19) nihâyetde olup baÖzi cân-verlere bir žarfla şu virüp  
içinceye degin kendü mübârek

**[11b]**

(01) ellerile dutar idi ve bindügi atlaruĥ yüzünü ve gözünü mübârek yenjleriyle ve  
ridâsıla (02) silerler idi **ve daĥı** aşhâbına ğâyet riÖâyet üzre olup birisi kendülerine  
ĥiĥâb (03) itse lebbeyk diyü cevâb virür idi ve aşhâbı ĥuzûrında dâyimâ diz çöküp  
(04) ve yâbâna gitedükce yanınca yayan yürüyenleruĥ baÖzısın bindükleri davaruĥ  
ardına (05) alurlar idi **ve daĥı** aşhâb cemÖ oldukları meclisde geldüklerinde şadra  
giçmeyüp (06) ĥanda yer var ise anda ĥarâr dutarlar idi bir gün Öasâya dayanup  
taşra çıĥduĥında (07) şaĥâbe taÖziĥmen ayaĥa ĥalĥup buyurdu ki لا تقوموا كما يقوم  
بعضنا انما انا عبد اكل كما يا كل العبد و اجلس كما يجلس العبد (08) الاعاجم يعظم بعضهم  
buyurdılar **ve daĥı** (09) ĥullarını ve câriyelerini meÖkülât ü melbûsâtda ve nice  
umûrlarda kendüler ile ber-â-ber (10) dutup ve ev içinde ĥizmeti anlar ile ber-â-  
ber idüp ve aĥyânen taÖâmı bile ekl iderler (11) idi ve yolda yayan yürüyenlerin  
kendü davarına bindürür idi ve müddet-i (12) Öömlerinde dögmek ve sögmek ve  
ĥaĥımaĥ vâĥiÖ olmaduĥından ğayrı kendüye ĥidmet (13) idene kendü daĥı ĥidmet  
idüp yanaşma ĥidmetkârlarından olan enes bin mâlik (14) aydur kendülere on  
sene ĥidmet itdüm sefer ü ĥazarda benüm anlara itdügüm (15) ĥidmetden anlaruĥ  
baĥa itdüĥi ĥidmet ziyâde idi ve bu ĥadar zamânda aslâ (16) baĥa incimeyüp bir  
kerre öf dimeyüp ve bunı niĥün itdüĥ itmedüĥ dimemişlerdür **ve** (17) **daĥı** ĥaftan  
ve başmaĥların ĥoĥaların kendüler yamayup ĥoyunların daĥı aĥyânen (18)  
kendüler şaĥar idi ve bâzârdan şatun alacaĥ nesneyi ekşer kendüler varup (19)  
alup ve seferlerde davarlarına kendüler yem virür idi ve tîmâr idüp deveyi kendü

**[12a]**

(01) baĥlar idi **ve daĥı** Öiyâdet-i marazı ve taÖziyet-i ehl-i beyt mevti ĥod dâyimâ  
Öâdet mûrişetü's-saÖâdetleri (02) olup ĥattâ ta'ayyub-ı ĥâ'tır için kâfir ü  
münâfıĥın ĥastelerin daĥı görmege gider idi **ve daĥı** (03) mervjüdür ki her şabâĥ  
namâzın ĥılduĥda cemâÖate dönüp هل فيكم مريض هل فيكم جنازه اتبعها diyüp (04)

var ise varurlar idi yokdur dirler ise من رأى منكم رؤيا فليقصها عليَّ yaŕnġ düş (05) görmiş varise disün taŕbġr ideyüm **ve daĥġ** ašĥābeden birisi üç gün görünmese suŕāl (06) buyururlar idi yābāna gitmiş ise duŕā iderler idi ŕehirde ise yoĭlamaĭa varup ĥaste ise (07) Őiyādetine varmaĭ muĭarrer idi **ve daĥġ** yolda rāst geldüĭine ibtidā kendüler selām virür (08) idi **ve daĥġ** müddet-i Őömlerinde ĭaĭĭahā ile gülmeyüp ancaĭ tebessüm idüp mübārek diŕleri görinecek (09) ĭadar gülp ŕadāsı iŕidilmez idi ve ekŕer evĭātda mülāĥaĭa vü fikr ile süküt üzre olup (10) az söyler idi ve tekellüme ĥācet yoĭiken kelām-ı ĭayr-ı müfġdi söylemez idi **ve daĥġ** cümlesi iŕidüp (11) fehmi itmekiĭün nice kelām-ı ŕeriflerin üç kerre tekrār buyururlar idi **ve daĥġ** ĭuvvet-i bedeniyeleri daĥġ (12) nihāyetde olup tāyife-i Őarabdan bĭ-naĭĭr nice güreŕciler gelüp güreŕdükde cümlelerin baŕup (13) iĭlerinden rekāne adlu bir Őarabuĭ ĭuvveti ŕöyle idi ki ŕĭĭr derisi üzerinde durduĭda on (14) nefer ĭuvvetlü kimesne ol deriyi ĭekseler deri pāre pāre olup rekāne aŕlā yerinden ĥareket itmez (15) idi **ve daĥġ** kerem ü seĥāda erbāb-ı ĥācete aŕlā lā dimeyüp ĭādir olduĭların beĭl olup (16) olmaduĭlarına ĥicāblarından süküt iderler idi **ve daĥġ** bir nesneyi aŕlā beĭenmemek müyesser olmayup (17) mizāclarına ĥoŕ gelür ise yiyüp gelmez ise süküt iderler idi ve günde bir kerre t'aŕām yirler idi (18) **ve daĥġ** t'aŕāmlarda ĭoyun etine ŕerbet ĭabaĭa ve mu'tlaĭā tatlu ĭısmına Őasele ve ĥurmāya süde (19) ve ĭaymaĭa ĭarpuz ve ĭavuna üzüme ve ĥıyara ziyāde māyil idiler ĥurmā ile süde at'yebān ve sirkeye

### [12b]

(01) نعم الادم الخل diyü buyurmuşlardur **ve daĥġ** ŕu içdüklerinde ŕānĭ besmele ile ve ĥamd ile üç kerre (02) az az içüp baŕdehū الحمد الله الذى سقانا عذبا فرائدا ولم يجعله ملجا اجابا بذنوبا dirler idi **ve daĥġ** (03) enbiyā Őādetince zekāt u ŕadaĭa ĭabül itmeyüp lākin hedāyāyı daĥġ mücerred lütfen ve keremen alup ekŕerin Őivaĭ (04) iderler idi **ve daĥġ** libās ĭısmında dāyimā giydükleri penbenden ve yünnden ve ĭıldan doĭınmış nesnelere (05) olup ekŕeriyā aĭ libāslar iĥtiyār idüp yeŕil ve siyāh daĥġ giymek vāĭiŕ olmuŕdur cumŕa gününde (06) ve bayram gününde ve ilĭiler geldükde ve ceng zamānında giyecek küsā vü ridāları birisi sündüs-i (07) aĥġar yaŕnġ yeŕil ĭu'tnġ idi ĭaftanlarınuĭ yeŭi ucı bileklerinden ve etekleri t'opuĭlarından idi (08) **ve daĥġ** mervĭdür ki beden-i ŕeriflerinde aŕlā libās kirlenmez idi bu ĥāŕŕa-ı resūlu'llāhdur **ve daĥġ** (09) ekŕeriyā aĭ ve aĥyānen siyāh dülbend giyüp

mübârek başlarında sarup bir qarış miqdârı (10) ucını arqaları tarafına taylasân qorlar idi ve Øimâme-i şerifleri taħmînen yedi zirâØ miqdârı (11) olup ve aq fitillü Øaraqiyye giyerler idi **ve daħî** tirâş olmayup Øâdet-i Øarab üzre mübârek (12) başlarınuñ saçları qulaqlarına irişüp uzanduqca kırqup gâhı baqlar ve gâhı (13) uzadup örüp iki yanına gjsü-yı müşk-büy idüp cümleden mekke fetħinde şehre girdüklerinde (14) iki cānibinde ikişer gjsü-yı mübârekleri var idi **ve daħî** rāyiħa-ı tayyibeye māyil olup **حُبِّب** (15) جعلت قرة عيني في الصلاة **يا ايها** diyü buyururlar idi **ve daħî** (16) yatacaq döşekleri ħurmā lifi ile dolmuş saħtiyān idi bir ħatun anı görüp yün ile dolmuş (17) bir döşek getürüp ħazret buyurdu ki ما هذا **يا ايها** ve gāh ħaşır ve gāh qurı yer gāh ħurmā ağacından serir üzre (19) yatarlar idi **ve daħî** mübârek saqalları bir qabzadan ziyāde qomayup her gice sürmeleyüp

### [13a]

(01) üç kerre çekerler idi **ve daħî** saØâdet-ħānelerinde āyine ve daraq ve misvāk ve igne ve iplik ve (02) sürmedān eksük olmayup süfre daħî götürürler idi **ve daħî** ayda bir kerre nūra dutunup (03) on beş günde bir dirnaq kesüp dirnaq ve qıl ve qanı yere defn itmege emr itmişdür **ve daħî** her işi sağ (04) elile görüp t'ahāreti sol elile emr itmişlerdür **ve daħî** her işi ferd itmege māyil olup **ان الله** (05) وترحب الوتر **ve daħî** giceler nısfu'l-leyle dek uyuyup baØdehū qalkup (06) Øibādete meşgūl olurlar idi ve uyuduqda qalb-i şerifleri uyanıq idi ve yatduqda sağ (07) yanına yatup sağ elini sağ yanacağı altına qoyup gāh baØzi süreler oqıyup gāh **اللهم قنى** (08) عذابك يوم تبعث عبادك **ve daħî** ekşeriyyā gamnāk olduqda mübârek saqalların (09) eline alup baqup sınaıyup fikre varurlar idi **ve daħî** kimesnenün ħaqqında kimesnenün sözün (10) qabūl itmez idi **ve daħî** soqaqlarda yürür iken kendüye yol açmağa qomaz idi ve yolda yürüdükce (11) ardlarına baqmaz idi **ve daħî** bir ħaber-i meserret irişdükde **الحمد لله الذى بنعمته تتم الصالحات** (12) **يا حى يا قيوم برحمتك** gāh **الحمد لله على كل حال** diyüp ve ħaber-i gam işitdükde **استغيث** dirler idi (13) **ve bir fazilet** ve ħāssaları daħî kelimāt-ı şerifeleri cevāmiØü'l-kilem olup yaØni elfāz-ı yesjrede maØānā-yı (14) keşire cemØ olduğıdur o bābda nice yüz biñ ħadış-i şerif olup cāmiØ-i neşāyiħ-i Øaleyh ve müris-i (15) menāfiØ-i dünyeviyye ve uħreviyye olanlarından yüz dānesi mānend-i sūbħa-ı lüölüØ-i

بِالنِّيَّاتِ ٢ اِذَا لَمْ ٣ احْتَرَسُوا ١ اِنَّمَا الْاَعْمَالُ ١ (16) ü zîkr olındı şāhāne zîkr olınmağ fikr  
 ٥ اِن اللّٰه ٦ ال محمد كل تقى عن الناس بسوء الظن ٤ اتقى شر من (17) تستح فاصنع ما شئت  
 ٧ اعبد الله كأنك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك واحسب نفسك مع (18) احسنت اليه بكره البطل  
 المظلوم ٨ اعمل لدنياك بقدر مقامك فيها و اعمل لآخرتك بقدر بقائك فيها (19) الموتى و انو دعوة  
 و اعمل

### [13b]

لمظلوم و ان كان (02) لله بقدر حاجتك اليه و اعمل للنار بقدر صبرك عليها ٩ اتقوا دعوة ا (01)  
 بنور الله ١١ احبب حبيبك هونامًا (03) كافر افانه ليس دونه حجا ١٥ اتقوا فراست المؤمن فانه ينظر  
 بغضيك هونامًا عسو ان يكون حبيبك يومًا ما ١٢ (04) عسى ان يكون بغضيك يومًا ما و ابغض  
 اشتدى ازمته اغد عالمًا كل داء البرده ١٤ اعقلها و توكل ١٥ (05) استنزلو الرزق بالصدقة ١٣  
 او ميمعًا او محبًا و لا تكرمالخامس فتهالك ١٦ اكرم الناس اتقياهم ١٧ ان الظلم ظلمات يوم (06) او متعلمًا  
 (08) القيامة ١٨ ان لصاحب الحق مقالا ١٩ انزلو الناس منازلهم ٢٥ اياك و كل امرتعيزرمنه (07)  
 ولاينفص (09) ٢١ اياك و قرين السوء فانك تفرق به ٢٢ اياك و مايسوءالاذن ٢٣ الاسلام يذيد  
 راس كل خطيئة ٢٧ (10) ٢٤ الاسلام يعلو اولايعلو ٢٥ البلاء القلم بماهو كايين ٢٦ حب الدنيا  
 حسن الخلق نصف (11) حبك الشى يعمى و يُصم ٢٨ حسبى الله و نعم الوكيل امان لكل خايف  
 ٣١ الحرب خدعة ٣٢ (12) ٢٩ الدين ٣٥ حفت الجنة بالمكاره و حفت النار بالشهوات  
 المؤمن ٣٥ خير الاموداوسطها ٣٦ (13) الحسودلايسود ٣٣ الحلف حنث اوندم ٣٤ الحكمه ضالة  
 ٣٨ الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر ٣٩ (14) الدال على الخير كفاعله ٣٧ الدنيا مرزعة الاخره  
 ٤١ زرغبًا تزددحبا السعيد من و عذبغيره ٤٣ (15) الرضاع يغير الطباع ٤٥ الرفق راس الحكمه  
 تصحوا ٤٥ الصلوة عماد الدين ٤٦ الصبر مفتاح الفرج (16) ٤٢ السلامة فى العزلة ٤٤ صوموا  
 من ابوان البلاء اهونها لجذام و البرص ٤٨ الضرورات تبيح (17) ٤٧ الصدقة تمنع بيعين بابا  
 لمس شغله عيبه عن عيوب الناس ٥٥ طلب العلم فريضة على كل (18) المحذورات ٤٩ طوبى  
 العده عطيه ٥٣ الفنا لياس ممافى ايدى الناس ٥٤ الفاتحة (19) مسلم مسلمة ٥١ العدة دين ٥٢  
 لماقرات له ٥٥

### [14a]

غريب (02) فى الحركات البركات ٥٦ القناعة كنز لاينفذ و كنز لايفنى ٥٧ كز فى الدنيا كأنك (01)  
 ان (03) اوعابرالسبيل عدنفسك من الهل القبور ٥٨ الكريم اذا قدر عفى ٥٩ كفى با لمزا كذبا

(04) يحدث بكل ما يسمع ٦٥ كل ما هوأت قريب ٦١ كفى بالدهر واعظًا ٦٢ كفى بلموت واعظا  
 (05) ٦٣ وكفى باليقين غنى ٦٤ كلكم راع و كلكم مسؤل عن رعيته ٦٥ كماتين تدان ٦٦ ليس  
 على (06) الخبر كالمعاينه ٦٧ لكل مقم مقال ٦٨ ليس الشديد من غلب الناس اتما الشديد من غلب  
 (07) نفسه ٦٩ ما نقص مال من صدقه ٧٥ ما جمع شى ا احسن من حلم الى العلم ٧١ ما خاب  
 من (08) من استخار ولا ندم من استشار ولا عال من اقتصد ٧٢ الجالس بالامانه ٧٣ المرء مع  
 بيت الداء (09) احب ٧٤ المستشار مؤتمن ٧٥ المسلم من سلم السلمون من لسانه ويده ٧٦ المعدة  
 مالايفيه ٨٥ من (10) ٧٧ والحميه راس كل دواء ٧٨ المقدر كايين ٧٩ من حسن اسلام المر تر كه  
 فهو متهم ٨٣ من مات على (11) صمت نجا ٨١ من استوى يوماه فهو مغبون ٨٢ من تشبه بقوم  
 المؤمن ٨٦ المؤمن المؤمن (12) شى بعثه الله عليه ٨٤ من لا يرحم لايرحم ٨٥ المؤمن مرات  
 بابائهم ٨٨ الندم توبت ٨٩ النساء (13) كالبنيان يشد بعضه بعضًا ٨٧ الناس بزمانهم اشبه منهم  
 ٩١ الهم نصف الهرم ٩٢ لا ايمان لمن لا (14) حبايل الشيطان ٩٥ نية المؤمن خير من عمله  
 لا تظهر الشماته باخيك فيعا فيه الله ويثبليك ٩٤ لا (15) امانة له ولا دين لمن لاعهد له ٩٣  
 ٩٥ لا صفيرة مع الاصرار ولا كبيرة مع الاستغفا ٩٦ (16) طاعة لخلق فى معصيته الخالق  
 ٩٧ لا يغنى حذر من قدر ٩٨ يبعث الناس على بياتهم ٩٩ من تعلم (17) لاينجى على المرء لايده  
 من غير عذر جاء يوم القيامة اجرم اى مقطوع اليد ١٥٥ النظرالى وجه العالم (18) القران ثم نسيه  
 الى الكعبة والنظر فى المصحف عبادة و النظر الى وجه الو الدعابة (19) عبادة و النظر

#### [14b]

(01) ħazret ħaħħ celle ismehū allāhümme teşriften kendü ism-i şifātından olan  
 maĥmūd isminden muĥammed ismini müştakħ idüp (02) tesmiye itmişdür nitekim  
 laġle fdualعرش (03) و شق له من اسمه **ve daĥı** şaĥābeden ħassān bin šābit dimişdür  
 vālide raĥminden dünyāya (04) ħazret {s.a.v.} ibtidā **ve daĥı** محمود و هذا محمد  
 indükde şehādet barmaħların ħaldurup secde itdiler ve nice (05) Őalāyimler žuhūr  
 idüp ħattā şeyātın-i laŐın göge çıħmaħdan ve yaklaşmaħdan bi'l-külliyeye (06)  
 maĥrūm olup rücūm-ı nücūm ile memnū u maġmūm oldı **ve daĥı** beşikde iken  
 mübārek beşiklerin (07) başı melāyike şallar idi ve beşikde iken ay ile  
 söylemişdür **daĥı** mervidür ki (08) önjinden nice görürse ardından daĥı öyle görür  
 idi ve gündüz nice görürse (09) gice yine öyle görür idi **daĥı** ve mübārek  
 aġızlarınuħ yarı acı şuları datlu ider (10) idi **daĥı** انا معاشر الانبياء تمام اعيننا قلوبنا  
 ħadiş-i şerifi üzre (11) mübārek gözleri uyuduħda ħalb-i şerifi uyanıħ durur idi



dāyimā ve sāyir enbiyālar daḥī (12) böyle idiler **daḥī** mübārek kāmētleri muḫtedil iken ḥadden aşrı uzun boylu kimesneler (13) yanında yürüseler anlardan yüksek görünürler idi **daḥī** mübārek cism-i şeriflerinün (14) gölgesi olmaz idi **mısrāḫ**

سایه جه سان باتوکنده همرهی

روکه توخودسایه (15) نوراللهی

**ve daḥī** t'aşra yürüdüklerinde bulut ve melekler üzerine gölge iderler idi ve her kıanda (16) gitseler kafaıarından nice melekler dāyimā bile yürüyüp yayan yürüdükce şaḥābeyi (17) öñce yürüdüp kafaıda melekler yürüsün diyü buyururlar idi kaçan daş üzerine (18) yürüdükce ayakları daşa teşşir ider idi ve kıum üzerine yürüdükde izleri görünmez (19) idi bu ikisi ḥāśśa-ı resūlu'llāhdur **ve daḥī** yürüdüklerinde yer t'ayy olur idi kaçan

### [15a]

(01) kaçā-yı ḥācete varsalar bevl ve gāyitlerin yer yarılıp iğerü alup girü kapanup (02) andan aslā eşer kıalmayup ol maḥallden rāyīḥa-ı t'ayyibeler gelür idi **ve daḥī** aḫzam-ı fazāyil-i (03) resūli hidāyet-i minhāc-ı miḫrāc-ı mürişü'l-ibtihācdur ki enbiyāḫ vü mürselinde hiç birine (04) müyesser olmaduğından māḫadā ḥaķıķatde nice muḫcizāt u ḫalāmāt müştemil olmağın tafşılı (05) ḥadd u ḫadd olınmaz icmāli budur ki bir oķ ile bir ānda mekkeden kıudüse andan heft āsmāna (06) andan ḫarş-ı rahmāna varup ḫacāyib-i āşār-ı melekūtı ğarāyib-i esrār-ı lāhūtı görüp (07) bilüp ḥazret rabbü'l-ḫizzeti kıavl-i eşher ü aḥar üzre çeşm-i sırr ile bı-keyfiyyet görmek müyesser olmışdur (08) nitekim şeyḥ niżāmı dimişdür **mısrāḫ**

dir muḥammed ne biçsem değer

bil ki berin-i çeşm-i serāy (09) çeşm-i sırr

**ve daḥī** ḥazret {s.a.v.} اذلا ارضی و واحد من امنی (10) buyurmuşlardur yaḫni ümmetümden hiç bir kimesnenün cehennemde olduğına rāzı (11) olmazam dimekdür و حمنا علی (12) و جعلنا الله من امته و ثبتنا علی سنته و ملتة و احثرنا فی زمرة dimekdür **ve daḥī** ḥazret {s.a.v.} t'ālib-i (13) rızā-yı ḥaķķ olduğından māḫadā ḥaķķ teḫālā ḥazreti daḥī anun rızāsına t'ālib olup (14) ولسوف يعطيك ربك (14) **ve daḥī** ümmeti cemīḫ-i enbiyālarun mecmūḫından ḫaded ü kemāle ve şeref ve sāyir ḥālede ziyāde (16) olup cemīḫ-i ehl-i cennetün şülüşānı ümmet-i

muḥammedür diyü eḥādîş-i şerîfe vardur **ve daḥî** (17) mervîdür ki ḥazret {s.a.v.}ün benât u ezvâcı efd'al-ı nisâ-yı Ŗālemîn (18) olup cemîŖ-i aşḥâbı daḥî enbiyâdan ğayrı cemîŖ-i ümem-i Ŗālemden efd'al u ekmeldürler (19) şehrleri medjne-i münevvere daḥî mekke-i mükerremeden şonra efd'al cemîŖ-i bilād u memālik-i

### [15b]

(01) Ŗālem olup mescid-i şerîflerinde bir rekŖat namāza biñ rekŖat Ŗevābı yazılır sâyir Ŗibâdetler daḥî (02) aña göredür ḡabr-i şerîflerile minber arası ḥod cennetden idügi mābeyn-i ḡabri ve minberi روضة (03) من رياض الجنان ḥadîşile şābitdür şuŖabu'l-îmān beyhaḡide من زارنى بعد مونى فكأئما (04) من زارنى فى حيوئى و (05) **ve yine** من مات با حد الحرمين بعث من الامنين يوم القيامة diyü buyurmışlardur (05) **ve yine** ḥaşâyîşü'l-ḥabîbde mezkûrdur ki ezvâc-ı resüle ḥāşā ḡazf idenlerün ibn-i Ŗabbās (06) ḡavlince tevbesi maḡbûl olmayup ḡādî Ŗiyāz didügi üzre ḡatlı olup baŖŖılar ḡavlince (07) ḥazret-i Ŗāyişe {r.a.}a sebb eyleyenlere ḡatlı ve sâyirlere ḡazf u sebbün cezāsı (08) iki ḥadd-ı ḡazf urılmaḡdur zîrā Ŗāyişeye sebb ḡurŖānı tekzîb eylesine müŖeddî olmaḡın (09) küfrdür diyü ittifaḡ olınmışdur **ve yine** kütüb-i siyerde yazılmışdur الا سبب و نسبى (10) كل سبب و نسب ينقطع يوم القيامة ḥadîşi mefhûmınca her ḡarābet-i nesebiyye vü sebebiyye rûz-ı cezāda müfîd olmaz ammā (11) ḥazret {s.a.v.}ün ḡarābet-i nesebiyye vü sebebiyyeleri müfîd olur nesebden (12) murād vilādet ile olan ḡarābetdür sebebden murād nikāḥ ile olan ḡarābetdür baŖŖılar (13) dimişlerdür ki sebebden murād ümmet-i muḥammed olmaḡdur **ve yine** mevāhib-i ledünniyyede mezkûrdur (14) ḥazret {s.a.v.}ün ism-i şerîflerile addaş olmaḡ dünyā vü āḥiretde nāfiŖdür zîrā ki (15) ḥazret buyurmışdur رينا بما استا هلنا الجنة و (16) يوقف عبدان بين بدى الله تعالى فيا جريهما الى الجنة فيقولان ki النار من اسمه احمد ولا (17) لير نعمك عملاً نجاز نيابه الجنة فانى البت على نفسى ان لا يدخل احدًا يسمى باسمك فى النار (18) و عزتى و جلالى لا عذبت **ve yine** ḡāle'llāhū teŖālā محمد yaŖñi ḥaḡḡ teŖālā buyurmışdur ki Ŗazm u celālüm ḥaḡḡıḡün ki senün (19) ismün ile tesmiye olanlara nār ile Ŗazāb olunmaz **ve yine** ve daḥî من احب الله فقد احببى

### [16a]

(01) diyü buyurmışlardur Őulemā dimişlerdür ki Őalāmāt-ı muhabbet-i resūl çokdur aŐŐam-ı resūl-i ekremüñ ŐerifŐat (02) u ŐariŐkat u sūnnet ü Őiretine iŐtidā ve anlardan Őadem-i tecāvüz ve Őadem-i ābādur **قُلْ ان كُنْتُمْ تُحِبُّونَ** (03) **اللّٰهُ فَاتَّبِعُونِي** āyet-i kerimesi Őāhiddür **bevt** **يحببكم الله**

جون نور محمدی زمعبودبود

(04) پس هر کی محمد سبت برسودبود

خواهی له رضاحق تعالی یابی

ان کن که محمد از تو خوشندبود

(05) **ve yine** ĥazret {s.a.v.} mümecced dört vezir-i Őadimü'n-naŐir ile müŐeyyed idiler ki (06) biri cebreŐil ve biri miŐkāŐil ve biri ebū bekr ve biri Őömerdür bu ĥadiŐi i Őerifile Őābitdür ki **ان الله** (07) **اثنین من اهل السماء جبرئیل و میکا** (07) **يئل و اثنین من اهل الارض** ebū bekr ve Őömer buyurmışdur **ve yine** Őulemā-yi āfāŐ ittifāŐ itmişlerdür ki elān ĥazret {s.a.v.} (09) beden-i Őerifleri evvelki gibi ĥayātda olup nübüvvet ü risāleti bāŐıdır ve derecāt-ı (10) tecelliyāt-ı ilahiycede rāfiđer niceler Őavlınce Őabr-i Őeriflerinde ezān u iŐāmet ile ve cemāŐatle (11) namāz Őılıp anlar ve cemāŐ-i enbiyā Őubūr-ı Őeriflerinde Őalāt u tilāvet-i ŐurŐān ve baŐŐi Őibādāt idüp (12) mekkeye varup ĥacc daĥı iderler fetāvā-yı bezzāziyyede ĥazret {s.a.v.} elān (13) nübüvvet ü risāletde olup Őimdiki ĥāldede daĥı peygamberümüzdür diyü iŐtiŐād itmek gerekdür diyü (14) muŐarraĥdur eŐ-Őilātü ve'l-buŐer fi'Ő-Őilāt-ı Őalā seyyidi'l-beŐer adlu kitābda cümle enbiyā bā-cisād hem **ان لله ملايكة** (15) ĥayātda olduklarına ŐatŐı eĥādiŐ-i Őerife vardur biri budur ki **ان الله ملكا اعطاه سمع العباد** (17) ĥadiŐi ile **في الارض يبلغوني عن امتي السلام** (16) **سياحين** **كلهم فما من احد يصلى على الا يبلغها على** ĥadiŐi mefhūmıncı melāŐike-i kirām Őalavāt (18) viren müslimānlaruñ Őalavātın ism ü resmlerile ĥazret {s.a.v.} ĥazretlerine (19) ŐarŐ u iŐlām iderler yevm-i Őiyāmete degin her gün Őabr-i resūli yetmiş biñ melek ziyāret

## [16b]

(01) idüp bir gün gelenlere bir daĥı nevbet degmez **ve yine** ĥayātlarındaki gibi vefātlarından Şonra (02) her ne zamān ve mekānda olur ise anlara tevessül eyleyenlerüñ ekŐerin cenāb-ı rabbü'l-Őibāda (03) ber-murād idüp bu bābda

mişbāhü'ž-žilām fi'l-müstağişin bi-ḥayri'l-enām nām kitābda<sup>26</sup> mest'ürdür (04) ki ravza-ı şerîfelerin bir aÖrâbî ziyâret idüp **حبيبك و (05) اللهم انا عبدك فا عتقني من النار على قبر حبيبك** نسال العتولك (06) با هذا diyü münâcât itdükde **ve** **daḥi** meşâyih-i kibârdan ḥâtem aşamm ḡabr-ı muÖazžam faḥr-ı Öālem {s.a.v.} ا هذا اما ازنا لك (09) didükde **ve yine** rüz-ı kıyâmetde žuhür (11) idecek fažâyilini biri daḥi budur ki ḡabrden ibtidâ bunlar ḡalkup eşref-i elbise cennetden (12) tâc u ħulle giydürilüp burâḡa binüp yetmiş biḡ melek ile ḥaşr olup livāöü'l-ḥamdı (13) mübârek ellerinde dutup cümle enbiyâ vü ümem anuḡ altında durup Öarsa-ı Öarasâtda olan (14) t'âyifeyn ü Öusât biḡ miḡ ḥayrân u sergerdân turmaḡdan Öâciz olup cümlesi (15) ittifaḡile evvelâ âdem ve baÖdehü nūḥ ve ibrahîm ve mūsâ ve Öjsâ {a.s.}a varup (16) fażl-ı ḡazâya şürüÖ olmaḡıçün şefâÖat diledüklerinde her biri iÖtizârla Öacız izḥâr idüp Öâḡıbet ḥazret-i resüle geldüklerinde cenâb-ı ḥaḡḡa secde idüp (17) münâcât itdüğünde şefâÖati makbul-i perverd-gâr ve cemîÖ-i maḥlûḡâtdan efd'aliyyeti (18) âşkâr olup ve ḥazret rabbü'l-Öizzeti cümle maḥlûḡâtdan evvel bunlara nażar idüp ümmetleri (19) daḥi cemîÖ-i ümemden evvel maḡâm-ı ḥasenât olup ve cümlesinden muḡaddem sırâtdan giçüp

### [17a]

(01) ve cennete cümleden muḡaddem girüp muḥâşsal kendüleri ve ümmetleri sâyir enbiyâ vü ümemden umür-ı (02) nâ-maḥşürda mümtâz u ser-efrâz olurlar ve ḥazret-i fâḥıma sırâtdan giçmek istedüğünde yâ (03) ehl-i muvaḡḡif gözleriñüzi ḡapanuz ki fâḥıma bint-i muḥammed giçür diyü nidâ olına ve cennete (04) ibtidâ kendüleri baÖdehü kerîmeleri girecekdür **ve yine** mesned-i imâm-ı aḥmedde ḥazret {s.a.v.}den (05) mervîdür ki اعطيت سبعين الفاً من امتي يدخلون الجنة بغير حساب (06) وجو هم كالقمر ليلة البدر قلوبهم على قلب رجل واحد فاستردت ربي عز وجل فزادني (07) diyü buyurmuşdur yaÖnj şefâÖat-ı resülide kendü ümmetinden yetmiş (08) biḡ kimesne ve anlaruḡ her biri ile daḥi yetmiş biḡ kimesne bilâ-ḥisâb

<sup>26</sup> Muhammed bin Musa el-Faşi'ye ait eser(ö. 683/1284). Süleymaniye Kütüphanesi, Şehit Ali Paşa nr.572, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Beyazıt nr.1543

ve lâ-Ŗazāb cennete dāhīl (09) olsalar gerekdür **ve daḥī** aḳvāl-ı keşirenün eṣaḥḥi üzre resūl'llāh {s.a.v.} ḳable'n- (10) nübüvvet ŧerāyiŖ-i enbiyādan ḥiç birisile Ŗāmil olmayup lākin zamān-ı ibrāḥīm ve ismāŖil {a.s.}dan (11) berü Ŗādet-i ḳadīme üzre aḥyānen ḥacc u Ŗumre ve dāyimā ḫavāf-ı kaŖbe idüp bunlardan māŖadā ḥālleri (12) zıkr ü fikr ve ḥamd u ŧükr idi ki cenāb-ı bārīye gāḥ lisānen ve gāḥ ḳalben gāḥ yalnız ḳalben zıkr ü münācāt ve zebān-ı (13) sırr u cinān ile Ŗarz-ı ḥacāt idüp ḥazret rabbü'l-Ŗizzetün dāyimā āṣār-ı ḳudretine nażar u esrār-ı rübübiyyet ü (14) ulūhiyyetine fikr-i mürişü'l-Ŗiber iderler idi māḥ-ı ramazāni gördükce riyāzetle kifāyet miḳdārı (15) bir aylıḳ yiyecek<sup>27</sup> götürüp kaŖbeye bir mīl yer ḳarīb olup nübüvvetleri ḥāberi anda gelür ḥırā daḡına tenḥā varup (16) bayrama dek leyl ü nehār ḥalvet giçürüp baŖdehū ŧehre geldükde ibtidā kaŖbeyi ḫavāf idüp baŖdehū saŖādet-ḥāne (17) lerine gelürler idi **ve daḥī** ḥazret {s.a.v.} baŖde'n-nübüvvet Ŗibādetleri envāŖı çoḡdur (18) cümleden biri budur ki ekşer zamānda her vaḳt içün baḧḳa abdest alurlar idi bir adamun yanında (19) ḳuyı daḥī olsa aṣrāf cāyiz degüldür diyüp ŧuyı az döküp Ŗuzvların hemān üçer kerre yuyup

### [17b]

(01) ان للو ضوء شيطاناً يقال له الولهان فاتقوا و سواس الماء diyü buyururlar idi ve ŧevābı içün (02) ibriḳi kendüler doldururlar idi ve ṣadaḳaların müstaḥiḳḳlara kendüler bi'z-zāt virürler idi (03) dāyimā misvākı terk itmeyüp nefŖ ü ŧevābı ḥaḳḳında nice ḥadiş-i ŧerīf buyurmuşlardur daḥī cemīŖ-i (04) Ŗibādetlerden ziyāde sevdükleri ṣalāt olmaḡın ekşeriyyā namāzların uzadup her rekŖatda ḳaç cüzŖ (05) ḳurŖān okıyup ḥattā aḥşam namāzı farzında aḥyānen sūre-i aŖrāf okurlardı ve kendülere farz (06) olan ṣalāt-ı dūḥāyı her ḳuşluḳ vaḳtinde gāḥ iki gāḥ dört gāḥ sekiz gāḥ on iki rekŖat (07) ḳıllarlar idi **ve daḥī** mervīdür ki ḡurre-i ramazān olduḳda cümle eṣirleri āzād idüp fuḳarāya (08) taṣadduḳları ziyāde olup ḥavf u taŖḳim ḥazret ḥaḳḳdan mübārek yüzlerinün rengi (09) müteḡayyir olup Ŗaşer-i āḥir ramazānda bir rivāyetde cümle ramazānda billerine ḳuşaḳ ḳuşanup (10) bayrama dek aṣlā döşege yatmayup ṣalāt u münācāta Ŗādetlerinden ziyāde taḳayyüd buyurup (11) her gice ṣabāḥa dek uyumayup iŖtikāf iderlerdi جماعة (12) من صلى العشاء الاخر في رمضان فقد ادرك ليلة القدر diyü buyurmuşlardur yaŖnı ramazān-ı ŧerīfde (13) yatsu namāzın cemāŖatle ḳılan ḳadr gicesine irişmiş olur **ve yine** mervīdür ki günāh-ı

<sup>27</sup> yecek yazılmış aslı yiyecek olmalı

(14) kebāyir ve şağāyirden bi'l-küllīyye ma'Ūsūm iken her gün yüz kerre istiğfār  
 سَيِّدِالاسْتِغْفَارِ اَنْ يَقُولَ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِيْ (15) buhārīde  
 على عهدك و وعدك ما استطعت اعود بك من شر ما صنعت ابوء لك بنعمتك (16) و انا عبدك و انا  
 فا غفر لي فانه لا يغفر الذنوب الا انت من قالها من النهار مو قنا بها فمات (17) على و ابوء بذنبي  
 فهو من اهل الجنة و من قالها من الليل مو قنًا بها فمات قبل ان يصبح (18) من يومه قبل ان يمسي  
 سيّد البرايا **tenbih** ma'Ūlūm ola ki (19) ḥadīṣ-i şerīf mervīdūr **diyū** عليه افضل التحايا في الغدا يا والعشايا

### [18a]

(01) ḥazretlerinūḡ fażāyil ü mezāyāsı şemāyil ü secāyāsı imdādnāme ve ḥāme ile  
 ḡābil-i taḡrīr ü ta'Ūdād (02) olmamaḡın li-ecli'l-iḡtīsār zīkr olınan miḡdār ile iḡtīsār  
 olınmışdur **beyt** يدل على الكثير والقطرة تدل على العذير (03) والقليل

جه كويم در اخلاق و الطاف او

كه شد (04) عقل عاجز در اوصاف او

طفيل و جودش زمين و زمان

منور زرويش مكين و مكان

(05) **ḥazretūḡ vilādeti tārhī** isti'Ūābda mündericdūr ki mekke-i mu'Ūažžamada  
 ḡuccāc ḡarındaṣı muḡammed bin yūsuf (06) evinde ramażān-ı şerīfūḡ on ikinci  
 gicesinde vilādet-i şerīfi vāḡi'Ū olmışdur ve ba'Ūzılar dimişlerdūr (07) ki rebī'Ū'l-  
 evvelūḡ ikinci gūni iṣneyn gicesi ve bir daḡı Ūāmū'l-fīlūḡ žuhūrından sonra bir ay  
 ya kırḡ (08) gün ya elli gün sonra rebī'Ū'l-evvelūḡ sekizinci gūni iṣneyn gicesi ve  
 bir rivāyetde daḡı nīśānuḡ (09) yigirminci gūni idi iṣneyn gicesi meb'Ūs-ı şerīfleri  
 rebī'Ū'l-evvelūḡ sekizinci gūni Ūāmū'l-fīlūḡ (10) kırḡ birinci senesinde mevlūd-ı  
 şerīflerinden meb'Ūslarına degin kırḡ sene ve bir gün ve meb'Ūs (11) oldukları  
 seneden hicret itdükleri senenūḡ muḡharremine degin on iki sene ve 'oḡuz (12) ay  
 ve yigirmi gündür Ūāmū'l-fīlūḡ elli üçüncü senesi tamāmında hicret buyurdılar ve  
 medīne-i münevvereye (13) Ūāmū'l-fīlūḡ elli dördüncü senesinūḡ rebī'Ū'l-  
 evvelinūḡ sekizinci iṣneyn gūni dāḡil oldılar (14) ki ol hicret senesi eylülūḡ  
 yigirminci gūni idi meb'Ūs olup ve hicret idüp medīneye dāḡil (15) olunca degin on  
 üç sene-i kāmīl olmuş idi ve medīne-i münevverede dūnyādān intīḡāl idinceye (16)  
 degin on sene ve iki ay meknet-i şerīfleri olmuşdur ve dārū'l-Ūuḡbāya riḡlet  
 buyurmaları (17) rebī'Ū'l-evvelūḡ ibtidāsı iṣneyn gūni idi Ūāmū'l-fīlūḡ altmış

dördüncü senesi idi hicretün (18) on birinci senesi idi **ve dañı** târîh-i kudüsde menķıldür ki Őāmü'l-fıl muħarremün nişında olup (19) ol senenün rebıŐü'l-evvelinün on ikinci gicesi ĥazretün mevlüd-ı şerifleri olmişdur Őāmü'l-filün

### [18b]

(01) evvelinden ĥazretün mevlüd-ı şeriflerine degin elli beş gün giçmişdür bu seneden ĥazret âdem {a.s.}un (02) ĥübü'ına degin altı biñ yüz altmış üç sene olmiş idi yunānilerün tevrātlarında (03) müverriħler ĥavllerince ve ĥazret {s.a.v.} dünyāya geldüklerinde sünnetli ve mesrūr gelmişdür (04) Őabdu'l-mu'ttalib gördüğünde Őažim feraħ u sürür ĥāsıl idüp bu evlād bir Őažimü'ş-şān kimesne olsa (05) gerekdür dimişdür **ve yine** târîh-i mezbürda mervîdür ki enbiyālarda sünnetli on dört enbiyā gelmişdür **evveli** (06) âdem ve şit ve nūh ve hūd ve śāliħ ve lūt' ve şuŐayb ve yūsuf ve (07) mūsā ve süleymān ve Őisā ve ibrahim ve ĥanžala bin śafvān ki aśħābü'r-reŐydendür (08) ve muħammed {s.a.v.} **ve yine** gelmişdür ki peygamberlerde ulü'l-Őazm beşdür **biri** nūh **ve biri** (09) ibrahim **ve biri** mūsā **ve biri** ve Őisā **ve biri** muħammed {s.a.v.} ve baŐızlar dimişlerdür ki bunlardan (10) ĥayrı süryānilerden dañı dörtdür âdem ve şit ve ĥanūh ve idris {a.s.} (11) ve ibtidā ĥalem ile yazı yazan nūh {a.s.} idi ve dört dañı Őarabdan hūd ve şit (12) ve śāliħ ve muħammed {s.a.v.} benı isrāŐilün evvel peygamberleri mūsā ve āħiri Őisā idi ve resüller ki (13) evveli âdem {a.s.} ve āħiri muħammed {s.a.v.} **ve yine** menķıldür ki ĥazret-i cebrāŐil (14) {a.s.} âdem {a.s.}a on iki defŐa nüzül itmişdür ve ĥazret {s.a.v.}e (15) on dört biñ kerre nüzül itmişdür **ve dañı** tehzibü'l-esmādan menķıldür ki ĥaçan ĥazret on iki (16) yaşına girdükde Őamūsı ebı t'ālib kendüyi şām t'arafına götürüp gitdüklerinde buśrāya (17) irişdüklerinde baħırā-yı rāhib ĥazreti görüp śıfatından bilüp gelüp mübārek elin eline alup (18) هذا سيّد  
العالمين و هذا رسول رب العالمين و هذا يبعثه الله حجة للعالمين (19) didüğünde didiler sen [ne] bilürsin bunun resülu'llāh olduğın didi ki şimdi siz gelür iken

### [19a]

(01) görür idüm ki Őaħabede cümle ĥayalar ve daşlar secde ider idiler bunlar ise nebıden (02) ĥayrıya secde itmezler ve ben dañı kendü kitāblarumda görmüş idüm ĥālā žuhūr eyledi ve yine ebū (03) t'ālibe didi ki döndür bunu yine mekkeye olmaya yehüdilerden vücūd-ı şerifine bir gezend irişe (04) ebı t'ālib dañı ĥazreti girü

döndürüp ve ikinci defada hâdîcenün Şabdi olan (05) meysere ile yine şâm cānibine sefer eyleyüp yine buśrā bāzārına dek gelmişdür kaçan yigirmi beş (06) yaşlarına irişdükte hâzret hâdîceye tezvîc buyurup medîne-i münevvereye hicret itmişlerdür hâzret (07) ebî bekr es-śiddîk {r.a.} bile hicret itmişlerdür hâzret-i ebî bekrün Şabdi Şāmir (08) bin fūheyre ve delîlleri Şabdu'llāh bin el-arîkat' el-leyşî idi mezbūrun islāma geldügi ma'Ūlūm (09) degüldür **evlād ü ezvāc-ı t'āhirāt** hâzret {s.a.v.} dört kerîmeleri (10) müttefikun-Şaleyhdür lākin erkek oğulları Şadedi muhtelifun-fîh olup kavli-i şahîh üzre hemān üç (11) oğulları olmuşdur zamān-ı vilādetleridür ki zîkr olunur **kāsım** kütüb-i siyerde muharrirdür ki (12) hâzretün evvelki veledleri bu olmağın ebū'l-kāsım künyetile meşhūr-ı dünyā oldılar qable'n- (13) nübüvvet mekkede hâdîce hâtundan vücūda gelüp kavli-i esāhñ ile on yedi aylık iken vefāt (14) itdi **Şabdu'llāh** hâdîce hâtundan olan āhîr evlādı budur mekkede doğup yine (15) anda meme emerken vefāt itdi kavli-i esāhñ üzre ba'Ūde'n-nübüvvet doğmağın t'ayyib ü t'āhir laqabıla (16) mülakqab olmuşdur **ibrāhîm** mısır pādîşāhı muqavqisün hediyye göndürdügi māriye adlu cārîye-i şeref (17) māriyeden idi hicretün sekizinde māh-ı zî'l-hiccede medîne bāğlarında dünyāya gelüp müjde idene bir kul (18) bağışlayup yedinci günü iki koyun qurbān idüp ve başını tırāş itdükde saçı ağırınca aqça sadaqa (19) idüp ve saçı yere gömüp ahyānen mübārek ellerine alup öper idiler müddet-i Şömri on altı ay ve sekiz

### [19b]

(01) gün veya on yedi ay on sekiz gün yaşayup vefāt itmişdür mervîdür ki ma'Ūsūm merhūmun (02) hñn-i mevtinde hâzret dizi üzerine alup mübārek gözlerinden yaş aqup انابك يا ابراهيم لمحزونون (03) انابك يا ابراهيم لمحزونون diyü buyurdılar bundan sonra dañı evlādları (04) gelmemişdür **zeyneb** benāt-ı resūlün büyügi budur hâzret {s.a.v.} otuz yaşında iken (05) qable'n-nübüvvet mekkede hâzret hâdîceden vücūda geldi vālidesi hâzret hâdîcenün hemşirezādesi (06) ebū'l-Şās bin er-rabîŞaya nikāh olunup lākin mezbūr gazve-i hudeybeden sonra jmana geldi zeyneb (07) otuz bir yaşında vefāt idüp Şalî adlu bir oğlu qaldı ve emāme adlu bir kıızı dañı qaldı hâzret (08) ziyāde māyil idi **rukiyye** hâzret otuz üç yaşında iken vücūda gelüp gāyet hūsnā idi (09) mekkede Şutbe bin ebî lehebe nikāh olunup تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ sūresi nāzil olduğda Şutbeyi hābāšet-i (10) rütbe



kendü peder-i sefer-i maḳarr-ı hâîırı için ḳable'd-duhûl boşayup vaḫy-i ilahî ile ḫâzret-i Őoşmân {r.a.}ya (11) nikâh olunup Őabdu'llâh adlu bir evlâdı olmış idi **ümmü gülşüm** bu daḫı mekkede (12) Őutbe bin ebî lehebe nikâh olunup pederi hâîırı için ḳable'd-duhûl bunı daḫı boşayup (13) ḫâzrete cefâ itdüğünde اللهم سلط عليه كلبًا من كلابك diyü bed-duŐâ itdüklerinde şâm yolında (14) bir arslan pâreledi ḫâzret-i Őoşmânun ḫatunı ruḳiyye vefât itdükde ümmü gülşümü daḫı hicretün üçüncü (15) senesinde ḫâzret-i Őoşmâna nikâh itdiler ve buyurdılar ki هذا جبريل اخبرني ان الله يامرني اني ازو جكها (16) ve daḫı yâ Őoşmân yüz ḳızum olsa idi biri biri ardınca saḫa virür idüm diyü (17) buyurmuşlardur hicretün toḳuzında vefât itdi **fât'ima** ḳavl-i eśâḫḫ üzre ḫâzret otuz beş (18) yaşında iken vücûda gelüp ḫâzretün vefâtından elli ay sonra hicretün on birinci yılında ramazânun (19) üçüncü günü yigirmi toḳuz yaşında vefât idüp ḫâzret {s.a.v.} ḫâlet-i nezŐinde aḫa

## [20a]

(01) beşâret itmiş idi mevâhiblerine de menḳüldür ki ḫâzret انما سمين فاطمه لان الله dimişler لان الله فطمها و نجيبها عن النار diyüp ve daḫı فطمها و ذريتها عن النار (02) diyüp ve daḫı فاطمه بضعة منى فمن ابغضها azâd itdüğüçün fât'ima diyü ad ḳodılar kütüb-i ḫadîşde فاطمه بضعة منى فمن ابغضها (04) ḫadîş-i şerîfdür ve daḫı اوماتر ضين ان تكونى سيّدة النساء المؤمنين ḫadîş-i şerîfdür (05) mevâhib-i ledünniyede ḳavl-i muḫtâr üzre efd'al-ı nisvân zümre-i insân evvelâ meryem sonra fât'ima sonra ḫadîce sonra Őâyişedür diyü mezkûrdur hicretün ikinci yılında şehr-i recebde ḫâzret-i Őalîye nikâh (07) olunup zî'l-ḫiccede cemŐ oldılar mervîdür ki ḫâzret-i Őalîden ḫasan ve ḫüseyn ve muḫsin adlu oğulları (08) ümmü gülşüm ve zeyneb adlu kızları olup âḫîr evlâdı muḫsin idi ki düşük olmağıla (09) ḫâlden ḫaste düşüp maraž-ı mevti bu olmuşdur nesl-i resûl fât'imadan ḡayrı sâyr evlâdlarından (10) bi'l-külliyeye münḳatıŐ olmuşdur **ezvâcû't-tâhirât** ḫâzret {s.a.v.} bunların (11) ḫaḳḳlarında ḳurŐân-ı Őažimü's-şânda اولى بالنبي اولى بالمؤمنين من انفسهم و ازواجه امهاتهم buyurılmağın (12) taḫrîm-i nikâḫları ve vücûb-ı taŐžimleri cihetinden ümmet-i muḫammedün vâlideleri olup ammâ anların (13) kerîmeleri müŐminjün ḫâvâtı olmayup ve abâ vü ümmehâtları daḫı müŐminjün ecdâd u ceddâtı (14) olmayup iḫve vü iḫevâtları daḫı müŐminjün iḫvâl u ḫâlâtları degüldür bunlara müŐminjün ümmehâtı (15) iken

anlara nażar itmek tenhā yirde bile oturmaq mü’minine ħarāmdur ħazret-i Őāyişeden mervîdür (16) ki bunlar mü’mininüñ ümmehâtı olup lâkin mü’minâtuñ ümmehâtı degüllerdür ammā ħazret {s.a.v.} (17) cemî’i mü’minin ü mü’minâtuñ vâlid-i mâcidleri idiler mervîdür ki bir gün medînede ħazret (18) resûlün ŧoħuz ħatunı cem’ olup ziyāde nafaħa vü zinet ŧaleb itdüklerinde ħazret bî-ħuzūr (19) olup يا ايها النبي فل لازواجك āyeti nüzûl itdükde bu āyet-i kerîmeyi her birine

### [20b]

(01) başħa başħa oħıyup dilersenüz benden ŧalâķile dünyâyı dilersenüz rızâu’llâhla beni (02) ve dâr-ı âħireti ihtiyâr eylenüz didükde her biri dünyâdan teberrâ idüp ħüsn-i rızâlarıla allâh ve resûl (03) ve âħireti ve müzâyaħa ile giħinüp şabr u ħanâ’ati ihtiyâr u rızâu’llâha naħd-i cânların neşşâr itdiler (04) ve ħazret-i resûlün kerîmelerinüñ ve ħatunlarınuñ ekşerinüñ mehri dörder yüz dirhem gümüş idi (05) ħadîcetü’s-şiddîħa bint-i ħuveylid bin esed bin el-üzzâ bin ħuşayy bin kilâb bin mürre bin ka’b (06) bin lüey ki mezbûr ħuşayy ħazret-i resûlün ecdâdındandır daħı zamân-ı cāhiliyyede laħabı (07) ŧāhire ve cemāl u kemālî žāhire idi kütüb-i siyerde mervîdür ki mekke-i mükerremede ħazretün (08) ħable’n-nübüvvet ba’ħî āşâr-ı nübüvvetleri āşħarâ olmaħın bî-ihtiyâr râħibe olup kendüsi (09) sâhibe-i māl u cemāl u Őaħl u kemāl u şeref ü neseb ü Őiffet ü edeb olmaħın ħavl-i esaħħ (10) üzre kırħ yaşında şeyyibe iken resûl {s.a.v.} yigirmi beş yaşında iken nikāħ-ı (11) bā’işü’l-irtiyāħlarıla müşerref ve merâtib-i Őizzeti muzā’afa oldu maldâr olup (12) cümle mālını ħazrete beżl ü kesb-i şevâb bî-ħisâb u fażl itmişdür on beş yıl ħable’n-nübüvvet (13) ve on yıl ba’de’n-nübüvvet ħatunları olup altmış beş yaşında ramazānda vefât itdi (14) ħazretün Őamûsı ebû ŧālibün fevtün den üç ya beş gün sonra olmaħın ol seneye Őāmmü’l- (15) ħüzn diyü ad ħodılar ve ħadîce {r.a.}nuñ evvelki zevcinden hind adlı bir (16) oħlı var idi başrada ŧā’ûndan fevt oldu Őāyişetü’s-şiddîħa bint-i ebî (17) bekr bin ebî ħuhāfe bin Őāmr bin Őömer bin ka’b bin sa’d bin teym bin mürre bin ka’b bin lüey mezbûr ka’b (18) ħazretün ecdâdındandır mervîdür ki Őāyişet mekkede nübüvvet-i resûlden dört ya beş yıl (19) sonra doğup altı ya yedi yaşında iken ħazret emr-i ħaħħla anı mekkede nikāħlayup

### [21a]

(01) lākin küçük olmağıla babası yanında durup ba'Ødehū medīnede hicretten yedi ya sekiz ay ya ikinci (02) senesi ŧevvālinde t'okuz yaşında iken cem'Ø olup vefāt-ı resūlde on sekiz yaşında olup (03) yine medīnede hicretün elli yedi ve ya elli sekizinci ramazānında ŧāmda mu'Øāviyye ħalīfe iken vefāt itdi (04) mervj'dür ki cibri'l {a.s.} Øāyiŧe {r.a.}nun ŧüretin bir yeŧil ħari'r üzerine yazılmış (05) ħazret {s.a.v.}e götürüp هذه زوجتك فى الدنيا و الاخره bir rivāyetde daĥı ان الله (06) قد زوجك didi mezkūrdur ki ħazret-i resūl bundan ħayrı bākire almamışlardır (07) ve ħadīceden ŧonra bunu sāyirlerden ziyāde sevüp kızıl yanaqlı olmağın ħümeyrā diyü laħab vurmışlar idi (08) mervj'dür ki ħazret-i resūlden rivāyet itdügi eĥādīŧ-i ŧerif kütüb-i mütedāvileden iki biñ iki yüz (09) on veya biñ iki yüz ħadīŧ mevcūd olup ŧaĥābeden Øurve bin ez-zübeyr ما رايت احداً اعلم بمعانى القرآن (10) و بالغريضة و احكام الحلال و الحرام و شعر العرب و علم النسب من عايشه dimiŧdür Øilm ü kemālden (11) mā'Øadā ŧā'Øiret-i beljā olup medĥ-i resūle dimiŧdür **naẓm**

ولوسمعوا فى مصر و صاف خده

لمابذلوا (12) فى شوق يوسف من نقد

لوامى زليخا لوراين حبيبه

لاثرن بالقطع القلوب على الابدی

(13) **sevde** bint-i zem'Øa bin ħays bin Øabd-ı ŧems bin Øabdivüdd<sup>28</sup> bin naŧır bin mālīk bin ħammal bin Øāmr bin lüey cedd-i resūl (14) {s.a.v.} muĥaddemā zevci ile mekkede ħmāna gelüp zevci vefāt idüp ve ħadīce vefāt itmegın (15) ibtidā Øāyiŧe ba'Ødehū buña nikāĥ itdiler hicretün sekizinde sevde yaŧluca olmağın boŧamaħ murād eyledüğünde (16) yā resūlu'llāĥ benüm murādum ħiyāmetde ħatunlar zümresinde bulunayum beni boŧamañuz nevbetümi Øāyiŧeye bağıŧladum (17) dimeğın t'alāħdan ferāğat itdiler hicretün elli dördünde vefāt itdi **ħafsa** bint-i Øömer bin el-ĥat'tāb bin (18) nüfeyl bin Øabdu'l-uzzā bin Øabdu'llāĥ bin ħurt' bin riyāĥ bin zirāĥ bin Øadiyy bin ka'Øb bin lüey cedd-i resūlu'llāĥ {s.a.v.} (19) muĥaddemā mekkede ħmāna gelüp ŧaĥābeden olan zevci ħüneysle bile hicret itmişler idi zevci

[21b]

<sup>28</sup> عیدون ŧeklinde yazılmıştır aslı *abdivüdd* olmalı.

(01) bedr ğazāsında vefāt itmegın hicretün üçüncü senesinde ħazret-i resül nikāĥlanup hicretün toĥuzında (02) bir cāriye ĥusūsında ħazret incinüp t'alāĥ-ı ricŪi virdükde cibriļ {a.s.} gelüp راجع (03) حفصه فانها صوامه و قوامه و انها زوجتك dimegin ħazret anĥa ricŪat idüp (04) barıřdılar hicretün kırĥ beř veya kırĥ biri řaŪbānında medĭnede altmıř yařında iken vefāt idüp (05) nice eĥādıř-i řerif rivāyet olunur kütüb-i ĥadıřde ancak yetmiř Ūadedi meźkürdur **zeyneb** (06) bint-i ĥüzeyme bin el-ĥāriř řabāyil-i Ūarabdan beņi hilāl t'āyifesindendür řable'l-islām fuřarāya ziyāde (07) inŪām-ı t'aŪām itmege muŪtāde olmaĭın ümmü'l-mesākın mūlaĥķabe olinup hicretün üçüncü yılı ramaźānında (08) nikāĥlanup cemŪ olinup iki ay veya sekiz ay ĭiçdükde vefāt itdi **ümmü seleme** bint-i ümeyye bin (09) el-muĭĭre bin Ūabdu'llāĥ bin Ūamr bin maĥzüm bin yaĥaźa bin mürre bin kaŪb bin lüey cedd-i resülü'llāĥ {s.a.v.} (10) mezbür ĥatununu zevc-i evveli ebü seleme olup ve ebü seleme ħazret-i resülün Ūammesi burre bint-i (11) Ūabdu'l-muĥ'alibün oĭlıdur hicretün dördüncü ya üçüncü yılında vefāt idüp Ūaĥıbü'l-Ūıdde ebü bekr ve Ūömer isteyüp (12) anlara varmayup cemāl u kemāl ehli olmaĭın ħazret-i resüle nikāĥlanup vefāt iden zeynebün ĥücesine (13) getürdiler zevc-i evvelinden seleme ve Ūömer adlu iki oĭlı ve zeyneb adlu bir kıızı řalup ħazret-i resül anları (14) riŪāyetle besleyüp selemeye Ūamuları ħazret ĥamzanun kıızı ümāmeyi nikāĥ itdiler hicretün elli toĥuzında (15) ya elli yedisinde řevvālinde medĭnede seksen dört yařında vefāt idüp ezvāc-ı resülün cümleden řonra (16) vefāt eyleyen budur kütüb-i ĥadıřde üç yüz yetmiř sekiz ĥadıř-i řerif kendüden menķüldür **zeyneb** bint-i (17) caĥř vālidesi ħazret-i resülün Ūammesi ümeyme bint-i Ūabdu'l-muĥ'alib olup mervıdür ki mezbürı ħazret (18) {s.a.v.} ibtidā kendü Ūabd-ı maŪtuĥı ve aĥret oĭulluĭı olan zeyd bin ĥāriře nikāĥ idüp (19) melbūsāt u meŪkūlāt ve aĥçalar ĭöndürmiř idi nice müddetden řonra zeyd mezbürenün riŪāyetine

### [22a]

(01) řādir olmamaĭın hicretün beřinde ya üçinde ĥüsn-i rızālarıla ayrılıřup ĭāyetde ĥüsnā olmaĭın (02) baŪde'l-Ūıdde ħazret {s.a.v.} t'alib olup zeyneb iřitdükde iki rekŪat namāz řılup (03) اللهم ان رسولك يخطبني فان كنت اهلاً له فزوجني (04) فلما قضى زيد منها diyü duŪā itdükde cenāb-ı kibriyā bi'ź-źāt nikāĥ itmekle tekrār nikāĥ lāzım olmamaĭın (05) ħazret-i resül zeynebün ĥānesine icāzetsüz ĭirmiřdür ve mezbüre ĥatun sāyir ĥavātınlere

iftihār (06) ider idi ki benüm nikāhımı rabbü'l-Özzet hāzreti itmişdür hicretün yigirmi veya yigirmi birinci yılında elli üç (07) yaşında vefāt idüp hāzret-i Öömer *ياهل المدينة احضروا جنازة امكم* diyü nidā idüp namāzına kendü (08) imāmet itmişdür sāyir hāvātinden ziyāde sadağa virüp hattā qolları uzun olan hātun (09) budur on bir hadiŝ-i ŝerif kendüden menķüldür **cüveyriyye** bint-i el-hāriŝ bin ebî d'irār mezbür hāriŝ (10) kabāyil-i hūzādan benjü'l-must'alik<sup>29</sup> kabilesinün reŝisi idi benjü'l-must'alik ğanāyiminde mezbür kıays bin ŝemmās (11) hiŝsesine düşüp kendüyi andan bahāya gösderüp bedel-i kitābetini hāzret-i resüle virüp (12) ismi burre iken cüveyriyye kıoyup ğazādan dönüŝde hicretün beŝ ya altısında ŝaŝbānda nikāhlanup (13) medjinede cemŎ oldılar hicretün ellisinde altmış beŝ yaşında vefāt itdi kendüden yedi hadiŝ-i ŝerif (14) menķüldür **ümmü habibe** bint-i ebî süfyān bin hārb bin ümeyye bin Öabdi'ŝ-ŝems bin Öabd-i menāf bin kıusāy bin kilāb (15) bin mürre bin kaŎb bin lüey cedd-i resülu'llāh {s.a.v.} pederi ebü süfyān küffār-ı kıureyŝün reŝisi (16) olup mekke fetħinde oĝlı muŎāviyye ile jīmāna gelüp otuz ile kırık arasında yaŝı olup hicretün (17) yedisinde hāzret-i resülile cemŎ olup medjinede hicretün kırık dördüncü ya ikinci yılında vefāt (18) itdi kütüb-i hadiŝde merviyāti altmış beŝ hadiŝdür **ŝafiyye** bint-i huyey bin aħt'ab babası meŝāhjr-i (19) yehüd hābjrden olup hicretün yedinci senesi muħarremde resül {s.a.v.} hāyber fetħine geldükde

## [22b]

(01) ŝafiyyenün zevc-i āhire zifāfı gicesi olup irtesi hāyber fetħ ve hālķı esjr olduĝda ŝafiyye (02) daħı dutilup ğāyet ħasene olmaĝın hāzret {s.a.v.} kendüler iĝün alup (03) ve āzād idüp ŝafā-yı cinān u recā-yı cinān ile jīmāna gelmegin mehri Öatķı olmaķ üzere (04) nikāhlanup ve yolda cemŎ olup medjneye geldüklerinden ŝonra muķaddemā menķūħa olup (05) ħabeŝden gelen ümmü ħabibe ile cemŎ oldılar hicretün ellisinde medjinede vefāt itdi muķaddemā (06) **meymüne** bint-i el-hāriŝ kabāyil-i Öarabdan benj hilāl t'āyifesinden idi ismi berre iken hāzret (07) resül meymüne kıodılar mervjdür ki hāzret-i resül {s.a.v.} fetħ-i hāyberden ŝonra mekkeye (08) Öumre iĝün gitdükde meymünenün evvelki zevci vefāt itmegin muķaddemā hāzret yolda maħrüm (09) iken mekkeye on mjl yirde nikāh idüp baŎdehü Öumre iĝün mekkede üç ğün oturup (10) medjneye Öavdet

<sup>29</sup> *benj el-mutalik* yazılmış aslı *müst'alik* olmalı.

buyurduklarında yine nikāh olduğu yerde cem'oldılar hicretün elli birinde ya altmış (11) altısında ya elli üçünde mekkede hâste olduğunda beni mekkeden çıkarınız zîrâ hâzret (12) benüm vefâtum mekkede olmayacağıın haber virmişdür diyü çıkarduklarında hikmeten hâzret-i resüle nikāh (13) u cem'olduğu menzilde vefât itdi **fevāyid** evvelā ma'ölüm ola ki hâzret {s.a.v.} (14) iş bu on bir hâatunlarınun altısı Öarabiyye ve kıreyşiiyye idiler ki anlar hâdîce ve Öāyişe (15) ve sevde ve hafsa ve ümmü seleme ve ümmü habîbedür dördi yalnız Öarabiyye idiler ki iki zeyneb (16) meymüne ve cüveyriyyedür biri dañi benî isrâ'öldendür ki safiyyedür **ve** bunlarınun içinde hemân (17) mekkede hâdîce ve medînede zeyneb bint-i hüzeyme hâzretün hayâtında vefât idüp ve tokuzı (18) sonra vefât itmişlerdür **ve** hâdîceden ğayrısından evlād olmamışdur **ve** Öāyişeden (19) ğayrı bîkr almamışdur **ve** dokuz hâatundan ziyāde zamān ahadda bir araya cem'olmamışdur

### [23a]

(01) **ve** hâdîce vefâtından sonra medînede sâyir menkûhaları üzerine tasarruf itdikleri (02) dört cāriyeleri dañi var idi biri **māriye** bint-i şem'ün kıbtiiyye-i mısıriyye idi ki mısır (03) pādîşāhı muķavķis ba'özî hedāyā ile göndürmiş idi biri dañi **reyhāne** bint-i şem'ün idi (04) ki t'āyife-i benî kıreyzadan esîr olup milk-i yemîn ile tasarruf iderler idi hicretün altısında (05) nikāh itmişdür dirler biri dañi zeyneb bint-i cañş bağışladuğı cāriyedür ve biri dañi bir ğazāda (06) almışlar idi **ve** bu zîkr olan on bir hâatunlardan mā'adā evķāt-ı müteferriķalarda on (07) iki hâatun dañi nikāhlanup ikisi bi'l-ittifāķ ķable'd-duñül vefāt itmişler ikisi dañi ķable'd- (08) duñül ya vefāt ya birer sebep ile mu'tallaķa olmuşlardur ki biri fāt'ima bint-i ed-d'ihāk ve biri (09) ğāliye bint-i žibyān idi üçü dañi bi'l-ittifāķ ķable'd-duñül birer sebeble mu'tallaķa olmuşlardur (10) ikisi dañi bi'l-ittifāķ birer sebep mu'tallaķa olup lākin medhül bahā olduklarında ihtilāf (11) var biri dañi ba'ode'n-nikāh ķable'd-duñül birāderi ile yemene gidüp anlar anda iken hâzret (12) vefāt idüp bunlardan ğayrı beş altı hâatun dañi almak murād-ı şerîfleri olup lākin (13) ba'özî mevāni'Ö sebebi ile žuhūra gelmedi **akrabā-yı hâzret {s.a.v.}** ehl-i siyerde (14) dimişlerdür ki hâzret-i resülün ķavl-i esāññ ile on iki Öamuları olup **biri** hāriş (15) **ve** ebü t'ālib **ve** zübeyr **ve** hamza **ve** ebü leheb **ve** ğaydāķ **ve** muķavvim **ve** dirār **ve** Öabbās **ve** kuşem **ve** (16) Öabdu'l-ka'Öbe **ve** hacl idi bu cümleñün birāderleri Öabdu'llāh peder-i resülü'llāh ķavl-i esāññ ile (17) hamza ve Öabbāsdan büyük olup Öabbās

cümlenden küçük idi içlerinde hâriş ebū t'ālib (18) hamza ebū leheb Őabbās pederleri Őabdu'l-mu'ttālibün sonına kalup sayirleri hayātında vefāt (19) itdiler hârişle Őabdu'llāh hazret-i resūlün nübüvvetine kalmayup ebū t'ālib ile ebū leheb yetişüp

### [23b]

(01) lākin imāna gelmeyüp hamza ile Őabbās niŐmet-i imān ve soħbet-i resūlile mükrem ü muğtenim ve zıkr-i cemille meşhūr-ı Őālem (02) oldılar ve hazret-i resūl {s.a.v.}ün Őammeleri altı hātun idiler biri Őātike ve ümeyme (03) ve beyzā ve burre ve safiyye ve ervā olup bi'l-ittifāq safiyye imāna gelüp Őātike ile ervā daħı (04) imāna geldüklerinde ih̄tilāf var **ve** evlādları bunlardır **Ūmāre** bin hamza **yaŪlā** bin hamza **ümāme** bint-i hamza (05) hazretün hātunı ümmü habıbenün zevci evvelinden olan oğlu Őamr bin ebı selemeye nikāh olmışdur **fazl** bin (06) Őabbās **Ūabdu'llāh** bin Őabbās **Ūubeydu'llāh** bin Őabbās **kuşem** bin Őabbās **Ūabdu'r-rahman** bin Őabbās **maŪbed** bin Őabbās **keşir** bin (07) Őabbās **hâriş** bin Őabbās **Ūavn** bin Őabbās **temām** bin Őabbās ve dört daħı kerşmeleri var ümmü habıbe **ve** safiyye **ve** (08) ve emıne **ve** ümmü gülşüm ve Őamme-i resūl safiyyenün daħı üç oğlu olmışdur **zübeyr** ve **sāib** ve Őabdu'l-kaŪbe (09) ve Őātikenün daħı iki oğlu olmışdur **Ūabdu'llāh** ve **zūheyr** ve t'alıb bin ervā Őamme-i resūlu'llāh **nevfel** bin hâriş (10) bin Őabdu'l-mu'ttālib **Ūubeyde** bin el-hâriş **Ūabdu'llāh** bin el-hâriş **rebjŪa** bin el-hâriş **ebū süfyān** bin el-hâriş **naşire**<sup>30</sup> (11) bin el-hâriş **ervā** bint-i el-hâriş **Ūukayl** bin ebı t'ālib hazret-i Ūalıñün birāderidür **caŪfer** bin ebı t'ālib **Ūalj** (12) bin ebı t'ālib **ümmü hānj** bint-i ebı t'ālib hamāme bint-i ebı t'ālib **Ūabdu'llāh** bin zübeyr bin Őabdu'l-mu'ttālib **sabāŪa**<sup>31</sup> bin zübeyr (13) **ümmü'l-hakim** bint-i zübeyr **Ūutbe** bin ebı leheb **muŪattib** bin ebı leheb **dürre** bint-i ebı leheb **hālide** bint-i ebı leheb **Ūuzza** bint-i ebı (14) leheb **Ūabdu'llāh** bin ümeyme Őamme-i resūl **ebū ahmed** bin ümeyme **zeyneb** bint-i ümeyme **hamne** bint-i ümeyme **ümmü habıbe** bint-i ümeyme **Ūāmire** (15) bin el-beyzā Őamme-i resūlu'llāh **ervā** bint-i beyzā **ebū sebre** ibn-i burre Őamme-i resūlu'llāh **ebū seleme** bin burre bu (16) zıkr olanlar imāna gelmişlerdür **der zıkr ü fazilet-i şahābe-i kirām** rıd'vānu'llāhi teŪālā Ūaleyhim ecmaŪın (17) mevāhibde mezkürdür ki cumhūr selef ü hālef müttefiklerdür ki zümre-i şahābe

<sup>30</sup> نصيره şeklinde yazılmıştır.

<sup>31</sup> صباحه şeklinde yazılmıştır.

ba'Øde'n-nebiyyin ve'l-melāyiketü'l- (18) muqarrebın efd'al-ı maħlūqāt olup ve ħazret-i resūl {s.a.v.}e müsellemen muqārenet (19) idüp yāĥūd müsellemen bir kerre gören Øahd-i šaĥābeden sonra gelen cem'Ø-i ümmetden efd'aldür egerçi

### [24a]

(01) kim مثل امّتى مثل المطر لايدرى اخره خيرام ola buyurulmuşdur lākin mücerred ziyāde ševāb müstelzim faẓilet (02) degüldür zırā müşāhede-i resūl muØādil faẓilet olmamaq muqarredür šaĥābe ħaqqında āyāt u eĥādış-i (03) keşire vardur cümleden من (04) و السابقون الآ ولون و daĥı āyeti ve daĥı كنتم خير أمة أخرجت للناس تجرى (05) المهاجرين و الا نصار و الذين اتبعوهم باحسان رضى الله عنهم و رضوا عنه لهم جنات اصحابي كالنجوم بايتهم (06) āyeti ve daĥı تحتها الانهار خالدين فيها ابداً ذلك الفوز العظيم (07) الله الله فى اصحابي لاتخذوهم عرضاً بعدى فمن ħadīş-i şerīfi ve daĥı اقتديتم اهتديتم اذى (08) احبهم فيحبنى و من ابغضهم فببغضتى و من اذاهم فقد اذانى و من اذانى فقد اذى الله و من (09) ħadīşi vardur لا تمس النار مسلماً رانى و رانى من رانى ve daĥı الله فيوشك ان ياخذه **ve kütüb-i** Øaĥāyidde mezkürdur ki cümle šaĥābeye taØżim ve anlara ĥusn-i žann ve her birine šalāĥ-ı Øadāletle (10) iØtiĥād olına şerĥ-i Øaĥāyidde mest'ürdur anlara sebb ü t'aØn meşelā kaẓf-ı ħazret-i Øāyişe gibi edille-i (11) ħat'Øjye muĥālif ise küfrdür muĥālif degül ise bid'Øat u fişkdur dinüp mevāhib-i ledünniyyede (12) اذا ذكر اصحابي فامسكوا yaØnj ašĥābum žikr olunduĥda süküt idiñüz diyü buyurmuşlardur ve daĥı (13) من سبّ احداً من اصحابي فاجلدوه شفاعتى (14) ve cāmiØü's-šaĥir süyüt'ide شفاعتى (15) vāda ħazret-i ebū bekr ya Øömere sebb ü t'aØn küfrdür ammā ħazret-i Øalī bunlardan efd'al sanmaq küfr degüldür (16) bid'Øat u d'alāletdür imām-ı aØžam ħazretlerine meżheb-i ehl-i an تفضل الشيخين و تحب الجنتين (17) ان تفضل الشيخين و تحب الجنتين (17) didiler (18) و ترى المسح على الخفين و تصلى خلق كل بروفاجر ولو سبّ (19) سبّ الصحابه مرة واحدة ليس بكفر بل ضلالة و يعزر كلما سبّ الى ثلاث مرات ان تفضل الشيخين و تحب الجنتين (17) diyü mezkürdur **Øaşere-i mübeşşere** ħazret {s.a.v.}

### 24ah

(01) **ašĥābü's-šuffa** (02) vaqf-ı resūlu'llāh {s.a.v.} (03) عند اصحاب الصفة فرأى فقر هم (04) فمن بقى من امّتى على النعت (05) طيب قلوبهم فقال ابشر و ايا اصحاب الصفة (06) و جهد هم



راضياً بما فيه فانه من رفقائى فى الجنة (06) التى انهم عليه **bunlardur** (08) Ūabdu'llāh bin mesŪūd **ve** Ūutbe bin mesŪūd (09) miḳdād bin esved **ve** ebū kebīše (10) cūheyb bin sinān **ve** ebū Ūabīde bin cerrāh (11) zeyd bin ḥat'āb **ve** Ūabdu'llāh bin Ūōmer (12) ebū hūreyre **ve** ebū ūmāme **ve** Ūabdu'l-münzer (13) maŪād bin el-ḥārīš **ve** ebū derdā bin Ūāmr (14) Ūabdu'llāh bin bedrū'l-cūhenj **ve** šāfvān bin beyzā (15) mesŪūd bin rebjŪ el-ḳārj **ve** bilāl bin rebāh (16) Ūāmmār bin yāser **ve** Ūabdu'llāh bin mesŪūd (17) Ūukkāše<sup>32</sup> bin muḥsin

### [24b]

(01) ḥazretlerinüñ āl u ašḥāb-ı zevi'l-ḳabūlden cennete duḥūl ile šarāḥaten<sup>33</sup> ya işāreten beşāret itdükleri (02) bi-ḥadd u ğāyedür zırā üç yüz on üç kimesne olan ehl-i bedr ü biñ dört yüz ile biñ beş yüz (03) mābeyninde olan ehl-i biŪat şecere-i cehenneme girmezler diyü ḥadīš-i šaḥīḥ olup ḥattā cümle tābiŪjın daḥı (04) ehl-i cennet idüklerine سمن تر مديده لاتمس النار مسلما رانى و رانى من رانى diyü ḥadīš-i şerif (05) mervjdür lākin meclis-i vāḥidde ismlerin taŪyjin buyurup duḥūl-ı cennetle šarāḥaten beşāret itdükleri (06) Ūaşere-i mübeşşeredürler ki dördi çehār-yār-ı Ūižām ve maŪlüm-ı ḥāśś u Ūāmmdur ve altısı daḥı (07) bunlardur ki zikr olunur **ebū Ūubeyde** Ūāmr bin Ūabdu'llāh bin el-cerrāh bin hilāl bin üheyb bin d'abbe<sup>34</sup> (08) bin el-ḥārīš bin fihr cedd-i resūlullāh {s.a.v.} mekkede evāyil-i nübüvvet-i resūlde (09) ḥazret-i Ūōmerden muḳaddem imāna gelüp ğazāvātta cedd-i ḥazretten ayrılmayup yolına cān fedā (10) eyleyenlerdendür ḥazret ان لكل امته اميناً diyü buyurmuşdur (11) hicretünj on sekizinde elli sekiz yaşında iken şām-ı şerif ḳurbında vefāt itmişdür **t'alḥa** (12) bin Ūabdu'llāh bin Ūoşmān bin Ūamr bin kaŪb bin saŪd bin temjim bin mürre cedd-i resūlullāh {s.a.v.} (13) bu daḥı šaḥābe içinde sübbāḳ u ḳudemādan ve Ūulemā vü fuḳahā-yı Ūužemādan idi cümle ğazāvātta ḥazretle (14) bile ḥaḳḳında buyurmuşdur ki من اراد ينظر الى شهيد يمشى على الارض فلينظر الى طلحه (15) mervjdür ki bedr ğazāsında bir elile ḥazreti ḳoruyup ve bir elile küffār ile döğüşür iken (16) ol dest-i ḥaḳḳ-perestine şe'el ü ḥālel irişüp muŪat'tal oldı ol eli ve cesedi cesedine daḥı (17)

<sup>32</sup> عكاشه şeklinde yazılmış aslı غكاشر

<sup>33</sup> صراحةً şeklinde yazılmış aslı ضراحة

<sup>34</sup> اهب بن صبة şeklinde yazılmış aslı üheyb bin d'abbe olmalı.

yetmiş beş cerāhat isābet itdükde ĥazret {s.a.v.} mübārek ellerile gövdesin sīnayup (18) اللّٰهُمَّ اشْفِيهِ و قوه didükde fī'l-ĥāl sīñhat ber-kemāl bulup aŖdā-yı bedr ile cenge başladı (19) hicretün otuz altısında baśra ŧehrinde muĥārebe-i yevm-i cemelde ĥazret-i Ŗāyiŧe Ŗaskerinün

### [25a]

(01) serdārı iken yine kendü Ŗaskerinden mervān sāñib-i t'ugyān bir ĥusūs için buña Ŗadāvet (02) üzre imiş ceng arasında bir oĥıla urup ŧehid itdi altmış dört yaşında idi (03) Ŗabdu'r-raĥman bin Ŗavf bin Ŗabd-ı Ŗavf bin Ŗabdu'l-ĥariŧ bin mürre bin kilāb cedd-i resūlu'llāh {s.a.v.} (04) ğayrı ismi var idi bu ismi ĥazret ĥodi bu daĥı ĥudemādan ve Ŗulemā vü fuĥahā-yı (05) Ŗiżāmdan olup maldār idi ĥāl-i ĥayātında bir günde otuz ĥul āzād idüp (06) bir kerre ticāretten gelüp yedi yüz deve yükler ile fī-sebīli'llāh virüp ve bir kerre nısf-ı mālı (07) olan dört biñ baŖdehū kırık biñ altını taśarruf virüp baŖdehū ğazā için beş yüz (08) at baŖdehū biñ beş yüz deve virmişdür **saŖd** bin ebī vaĥĥās bin vehb bin Ŗabd-i menāf (09) bin mürre bin kilāb cedd-i resūlu'llāh {s.a.v.} bu daĥı Ŗulemā vü fuĥahā-yı Ŗiżāmdan (10) olup ve ğāyet bahādır tīr-endāz cān-güdāz idi ve müstecābü'd-daŖve olup fażlı (11) ĥaĥĥ ile itdügi duŖā redd olmazdı hicretün elli beşinde yetmiş üç ya seksen yaşında medīnenün (12) taśrasında vefāt idüp ŧehre getürdiler Ŗaŧere-i mübeŧŧerenün cümleden ŧonra vefāt iden (13) budur **saŖid** bin zeyd bin Ŗamr bin nüfeyl bin abdu'l-Ŗuzzā bin riyāñ bin Ŗabdu'llāh bin ĥurt' bin zirāñ (14) bin Ŗadiyy bin kaŖb bin lüey cedd-i resūlu'llāh {s.a.v.} bu daĥı ŧaĥābe içinde (15) sebbāĥ u ĥudemādan ve ŧaliĥā-yı Ŗiżāmdan olup bedrden ğayrı cümle ğazālarda ĥazretten (16) ayrılmayup hicretün elli birinde medīnede yetmiş yaşında vefāt itdi **zübeyr** bin el-Ŗavvām ĥazret (17) {s.a.v.}ün Ŗammesi oĥlıdur ğāyet bülend ĥāmet olmaĥın ata bindükde (18) ayaĥları yere yaĥlaŧurdu mekkede on altı yaşında ĥazretün ibtidā-yı nübüvvetinde ĥazret (19) ebī bekr {r.a.}dan üç ya dört kimesneden ŧonra ĥmāna gelüp Ŗamūsı bunı ĥaŧire

### [25b]

(01) ŧarup tütsi virüp dīnününden dön diyü iŧkence idüp zübeyr لا اكفرُ diyü feryād ider idi (02) seĥi kimesne olup biñ nefer Ŗabd-ı memlūkı olup her biri kesb idüp kesblerini kendüye götürüp bir akĥesin (03) irteye ĥomayup ol gün taśadduĥ iderdi

hicretün otuz altısında mäh-ı cemāziye'l-āhırde muhārebe-i (04) yevm-i cemelde hāzret-i Őāyişe {r.a.} tarafında olup Őasker bozğununda bir tarafı gidüp bir vādide (05) uyurken ya namāzda iken üç žālim ittifaķile Őehid itdiler müddet-i Őömri altmış yetmiş arasında olup (06) bir hātunı hāzret-i ebī bekr {r.a.} kıızı esmā olup andan Őabdu'llāh Őurve münzir Őāsım muhācir (07) adlu oğulları olup ve hādıce-i kübrā ümmü'l-ħasan Őāyişe adlu üç kıızı daħı olmuşdur Őabdu'llāh (08) hālīfe olmuşdur **fāyide** baħrū'l-kelem imām-ı nesefide enbiyāya suŐāl-ı ķabr u Őazāb-ı ķabr ve kıyāmetde ħisāb (09) daħı olmaz ve etfāl-ı müŐminine ve Őaşere-i mübeşşereye daħı olmaz ammā ħisāb-ı Őarz ki böyle eyledük ammā (10) Őafv itdüm dimek enbiyāya daħı olur diyü mezkūrdur **fāyide** kitāb-ı fevāyiħ-i miskiyede mezkūrdur (11) ki hāzret-i resūl {s.a.v.}e mülāzemet ü muķārenet iden Őasābe-i Őāħabe-i zevĵi'l-āsābinuĵ (12) ekşeri Őulemā vü fuķahā idiler anuĵ için hāzret buyurdu **يكه اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهتديتم** imdi aşħāb-ı (13) resūlu'llāh {s.a.v.}ün her birinün fażiletleri çok ve bĵ-nihāye ve merātiblerinün vaşfi bĵ-ħadd (14) ve bĵ-gāye olmaĵın mümkin olan mertebe her birinün ism-i Őerifleri beyān olunur cümleden biri Őabdu'llāh (15) bin mesŐūddur ki Őużemā vü ķudemā-yı muhācirinden ve hāzret-i resūlün maħsūs-ı ħuddāmından olup (16) medine ya kūfede hicretün otuz ikisinde vefāt itmişdür aşħāb-ı resūlde andan ufķa yoĵıdı (17) am (18) **رضيت لامتي مرضي الها ابن ام عبد و سخطت لها ابن** kütüb-i ħadīşde ħaķķında **عبد** diyü ħadīş-i Őāħiħ vardur imām-ı aŐżam hāzretlerinün üstadı ħammād ve anuĵ ibrahīm naħfĵ (19) anuĵ Őalkame anuĵ ibn-i mesŐūddur **ebū mūsā** el-eşŐarjdür ki hāzret {s.a.v.}

### [26a]

(01) taŐlīm-i ķurŐān için anı yemene göndürüp ve hāzret-i Őömer {r.a.} anı başraya ħākim itmişdür (02) ħūb-ı āvāz olmaĵın hāzret bunun āvāzi ħaķķında **لقد** **اوتيت مزمارًا من مزامير ال داود** diyü buyurmuşlardır (03) **ve übeyy** bin kaŐbdur ki hāzret-i resūl {s.a.v.} hāzretlerine kātib-i vaħy olup ekşeri bu (04) yazar idi **ve muŐāz** bin cebeldür ki hāzret ümemün ħelāl u ħarāma Őalĵ muŐāz dur buyurmuşlardır **ve zeyd** (05) bin Őābitdür ki rāsīħin fi'l-Őilmden olup hāzret ümemün farzı diyü buyurmuşdur yaŐnĵ Őilm-i ferāyizün (06) aŐlemi zeyd bin Őābitdür **ve ebū'd-derdā** dur ki kemāl-i Őilmden māŐadā ħaddden bĵrün zāhid ü terk-i dünyā (07) idi bir ħücreci var idi ki yatduķda ayakları taşra çıkar idi **ve**

**Öabdu'llāh** ibn-i Öabbāsdur ki ħazretünj (08) vefātında on üç yaşında idi **ve Öabdu'llāh** bin Öömerdür ki vefāt-ı resülden sonra altmış sene (09) mevsim-i ħaccda ħalka fetvā virür idi **ve Öabdu'llāh** bin ez-zübeyrdür ki menāsik-i ħaccda ğāyet māhir (10) olup yeźid bin muÖāviyyeden sonra mekkede ħākim olmuşdur **ve Öabdu'llāh** bin Öamr bin el-Öāsdur ki (11) ħazret-i resülden eĥādjs-i Őerifi bundan çok zabt' u rivāyet itmiş yokdur ammā بيهقى عباد له (12) demekle meşhūr olan bu dört kimesne Öabdu'llāh ibn-i mesÖūd Öabādileden degüldür **ebū saÖid** (13) ħudrj **ve ebū hüreyre** ve **cābir** bin Öabdu'llāh ħazret-i Öoşmān vefātından sonra medjnede kendüler (14) vefāt idinceye degin ħalka fetvā virürler idi fevāyiĥde meźkürdur ki Őāĥābeden fıķih-ı (15) naķl olunan bunlardur **t'alĥa** bin Öubeydu'llāh ve **zübeyr** bin el-Öavvām ve **saÖd** ibn-i ebj vaķķās ve **Öabdu'r-raĥman** (16) bin Öavf ve **ĥuźeyfe** el-yemānj ve ħazret-i **ĥasan** ve **muÖāviyye** ve **Öammār** bin yāsır **ebū źer** ğifārj ve selmān-ı (17) **fārisj** ve **ebū eyyüb** enşārj ve **berāÖ** bin el-Öāźib ve **semüre** bin cündüb ve seleme bin el-ekvaÖ ve **d'iĥāk** (18) bin ķays ve **seddād** bin evs **ebū mesÖūd** el-bedrj ve **nuÖmān** bin el-beşjr ve **sehl** bin eş-şājdj ve (19) **ebū ümāme** el-bāhilj ve daĥı nice kimesneler var idi **enes** bin māljk **ve ebū mūsā** el-eşÖarj

## 26ah

و كان اسمه فى الجاهلية عبد (02) ابو هريرة رضى الله عنه و هو كينة رجل من الصحابة (01) كانت له هرة صغيرة (04) و فى الاسلام عبد الرحمن و سبب كينته انه (03) الشمس او عبد عمرو بهذه الكتسنة و (06) الله عليه و سلم فقال انت ابو هريرة فا شهر (05) يحملها فراه النبى صلى دعانى (08) انبى عليه السلام و كان اخفط الناس ببر كه (07) كانت يحب ان يدعى بها ليس كة عليه السلام

## [26b]

(01) ve **temjm** ed-dārj **ve Öubāde** bin eş-şāmit eĥādjs ü fıķih ile meşhūr idiler **fāyide** Őāĥābe-i (02) resūlu'llāhdan sonra Öölüm-ı fıķih cemjÖ-i memāljk-i islāmiyyede tābiÖjnden olan bunlardan (03) intişār bulmuşdur mekke-i mükerremede Öatāye ve faķih-i yemen t'avuse ve faķih-i yemāme yaĥyā bin (04) ebj keşjre faķih-i baśra **ĥasan** el-baśriye faķih-i kufe **ibrāĥjm** en-naĥfj ve faķih-i Őām **mekĥul** ve faķih-i (05) ĥorāsān **Öatā** el-ĥorāsānj bunlar ķul-ı cinsj idiler

**tābiŪjnūn** hürleri bunlardur medjine fuḫahāsı (06) **saŪjd** bin el-müseyyibe ve **Ūurve** bin ez-zübeyr ve **kāsım** bin muḥammed bin ebj bekr eš-šiddiḫ ve **ḥārice** bin yeziḍ bin šābit (07) ve **Ūubeydu'llāh** bin Ūabdu'llāh bin Ūutbe bin mesŪūd ve **süleymān** bin yesāre ve **ebū bekr** bin Ūabdu'r-raḥman bin ḥārīš (08) hişām veyahūd **sālim** bin Ūabdu'llāh bin Ūömer bin el-ḥat'tāb yāhūd **ebū seleme** bin Ūabdu'r-raḥman bin Ūavf münteḫil olup (09) bunlardan ōnra müctehidjinden **ebū ḥanife** nuŪmān bin šābit el-kūfj ve **süfyān** eš-ševrj ve **mālik** bin enes (10) ve **muḥammed** bin idrīs eş-şafiŪj ve **aḥmed** bin ḥanbel ve **dāvud** eż-żāhirj ve sāyir müctehidjine münteḫil oldı (11) imām-ı ğazālī raḥimehu'llāh buyurur ki šaḥābe vü ḳudemā-yı tābiŪjn zamānlarında ihtiyāc olmamağıla memālik-i (12) islāmiyyede hiç teŵlif olınmıř bir kitāb olmayup hicretūj yüz yigirmisinde šaḥābeden ōnra saŪjd bin (13) el-müseyyib ve ḥasan el-baŵrj ve ibn-i ōrjın ve tāvus ve bunlaruñ emşāli olan kibār-ı tābiŪjn vefāt itmekle kitāb (14) teŵlifine ihtiyāc olmağın ibtidā mekkede Ūilm-i āsārda tābiŪjnden ibn-i cüreyc<sup>35</sup> ve medjnede Ūilm-i ḥadişde (15) kitābü'l-muvaḥḫāyī imām mālik ve diyār-ı yemende maŪmer bin rāşjd eš-šanŪānj baŪdehū baŵrada kitāb-ı cāmīŪi (16) süfyān eš-ševrj yāhūd rebjŪ bin eš-šebbīḥ bir kitāb teŵlif idüp bunlardan ōnra Ūulemā-yı mezāhib (17) fj el-bilādü'l-meşāriḫ ve'l-meğārib fūnūn-ı keşjrede tedriçle ve metāŪ-ı Ūulūmı terviçle nice kitāb-ı (18) maḥbūŪ teŵlifine şūrūŪ idüp kütüb-i mütenevviŪa-ı nāfiŪa ile Ūālemi doldurdılar ve nūr-ı Ūulūmile rüy-ı (19) cihānı ğuldurdiler و شكر الله افعالهم و كثر امثالهم رزقنا حالهم و انا لنا منالهم **faśl**

### [27a]

(01) baŪżı šaḥābe ḥasāyisi ki tefsir-i baḥrū'l-Ūulūmda merḳūmdur ki ḥazret-i resūl arḥam amti bamti abu bkr و اقواكم في دين الله عمرو اشدكم حيا عثمان و اقضاكم (02) {s.a.v.} و اعلمكم بالجلال و الحرام معاذ و اقراكم لكلام الله ابي و افرضكم زيد و اشهدكم خزيمه (03) على و اعلمكم بالمنافقين خديفه بن اليمان و خديفه من اصفياء الرّحمن و سعد بن ابي (04) بن ثابت انصار الحق و سعيد بن زيد من احياء و عبدالرحمن عوف من تجار الرحمن و (05) وقاص من امين الله و امين رسواه من ارادان ينظر الى زهد عيسى بن مريم فليُنظر (06) ابو عبيدة بن الجراح ورضيت لامتي ماضى لها و لدام عبد و ان الجنة الى سلمان اشوق من (07) الى زهد ابي ذر بن لوليد سيف الله و سيف رسوله و حمزه اسد الله و اسد رسوله و (08) سلمان الى الجنة و خالد

<sup>35</sup> cüreyḥ yazılmış aslı cüreyc olmalı

عمى و صنوانى و الحسن و الحسين شبان اهل الجنة و جعفر بن ابي (09) عباس بن عبدالمطلب حيث شاء و اول من يفرغ باب الجنة بلال بن حمامه و (10) طالب بيطر فى الجنة مع الملايكة يصافح الملائكة فى مفازة القيامة ابو الدردا و (11) اول من يسقى من حوضى صهيب و اول من من عمر من و فدالرحمن و عمار بن يلسر (12) اول من باكل ثمرة الجنة ابو الدحداح و عبد الله عباس و لكل بنى خليل و خليلى (13) من السابقين ولكل شى فارس و فارس القران عبد الله بن بنى خادم و خادمى انس (14) سعد بن معاد و لكل بنى حوارى و حوارى طلحة و الزبير و لكل مؤيد بروح القدس (15) بن مالك و لكل امة حكيم و حكيم هذه الامة ابو هريرة و حسان بن ثابت diyü buyurmuşlardur **faśl** (16) kitābū'l-ĥamīside mezkūrdur ĥazret-i resūl {s.a.v.}ün ħādīları Øalī ve muØāz (17) bin cebel ve ebū mūsā el-eşØarġ idiler ki her birini bir zamān diyār-ı yemene ħādī idüp göndürmişdi (18) ve ümerāları ve ĥākimleri **bāzān** fārisġ idi ki Øacem pādīşāhı ĥūsrev t'arafından yemende ĥākim idi (19) ümerā-yı Øacemden ibtidā bu ġmāna gelmegin ĥazret yine ĥükümetinde ibķa buyurdılar **ve ĥālid bin saØġid**

### [27b]

(01) yemende śanØā şehrinde ĥākim idi **ve ebū mūsā** el-eşØarġ ziyād bin lebjd yemende ĥad'ramevt şehrine ĥākim (02) itmişler idi **ve muØāz** bin cebel ĥazret {s.a.v.} bir ġazāda anı ser Øasker itmişler idi **ve ebū** (03) **süfyān** vilāyet-i necrāna ĥākim buyurmuşlar idi ve **Øattāb** bin esġdi mekke fetĥinde yigirmi iki yaşında ĥākim (04) taØyġin buyurmuşlar idi **ve Øamr** bin el-Øāsı vilāyet-i Øummāna ĥākim buyurmuşlar idi **ve ebū bekr** {r.a.} (05) ĥazretlerin hicretün t'oġuzında emġrū'l-ĥacc taØyġin itmişler idi **kitāb-ı resūlu'llāh** {s.a.v.} (06) ebū bekr **ve** Øömer **ve** Øoşmān **ve** Øalġ **ve** t'alĥa **ve** zübeyr **ve** saØd bin ebġ vaħķās lākin ĥazret-i Øoşmān kātibū's-sırr ve (07) kātib-i vaĥy olup kendüden mervġdür ki ان رسول الله لمسند ظهره ve sāyir śaĥābelerden القران و انه ليقول التبت با عثيم (08) الی و ان جبرئیل لیوحى اليه muĥammed bin seleme **ve** erħam bin ebġ'l-erħam **ve** ebbād bin sefġd (09) bin el-Øās **ve** ĥālid bin saØġid bin el-Øās **ve** Øabdu'llāh bin erħam **ve** Øabdu'llāh bin zeyd **ve** Øalā bin Øuħbe (10) **ve** muġġire bin şuØbe **ve** Øāmir bin füheyre **ve** ve übeyy bin kaØb **ve** śābit bin ħays bin şemmās **ve** ĥanżala bin rebġØ **ve** zeyd (11) bin śābit **ve** ebū süfyān **ve** muØāviyye **ve** yeżġd ibn-i ebġ süfyān **ve** şuraĥbil bin ĥasene **ve** Øalāü'l-ĥadramġ (12) ĥālid bin el-velġd **ve** Øamr bin el-Øās **ve** Øabdu'llāh bin revāĥa **ve** muØayħġb ve maşħar bin ebġ fātġma **ve** saØġid (13) bin

el-Öās **ve** ħużeyfe bin el-yemānj **ve** ħuveyt'ib<sup>36</sup> bin Öabdu'l-Öuzzā **ve** yeżide **ve** ħuśayn bin nemjr **ve** ebū seleme bin (14) Öabdu'l-esed **ve** ħāt'ib bin Öamr bin ħanżala **müöezzinjn**-i ħazret {s.a.v.} bilāl ħabeşj (15) **ve** Öamr bin ümmü mektüm el-ķureşj muĥacirjnden ve aÖmā idi **ve** saÖd bin Öābid yāĥūd saÖd bin Öabdu'r-raĥman (16) el-ķirt'j **ve** ebū maĥzūra evs el-cuĥmj el-mekķj mekkede ezān virür idi **ĥuddām**-ı resūlu'llāĥ {s.a.v.} (17) enes bin mālikdür ki ħazret medjneye geldüklerinde ĥizmetkārı olmayup enesünj (18) vālıdesi ümmü seljme muĥabbet-i resūle götürüp ĥizmet-i şerif feyz-baĥşlarıçün teslim itdi (19) yüzden ziyāde yaşıyup ve yüze ķarıb evlādı olup iki biñ iki yüz otuz ĥadış-i

### [28a]

(01) şerif ħazretnden naķl itmişdür ebū ĥüreyre ħazretleri bunun ĥaķķında ما رايت برایت (02) احدثا اشبه صلوة برسول الله من انس بن مالك dimişdür **ve** hind bin ĥārişe el-eslemj **ve** rebjÖa bin kaÖb el-eslemj (03) **ve** maÖtuķaları oĥlı eyemen ibn-i ümmü eyemen **ve** ibn-i mesÖüd sāde ve misvāk ve māÖ-i t'ahāretleri (04) ĥizmetlerin görür idi ve mübārek başmaķların ĥırz-ı cān gibi ķoynında şaķlardı (05) **ve** Öuķbe bin Öāmir el-cühenj **ve** saÖd ya saÖjd ħazret-i ebj bekr es-şiddiķun Öabdi idi **ve** zūmaĥre (06) **ve** bükeyr bin silāĥ el-leyşj **ve** eslaĥ bin şerjķ bindükleri davarları ĥizmetinde idi **ve** ebū zer (07) el-ĥifārj **ve** muĥacir ve ĥuneyn **ve** naÖjm bin rebjÖa el-eslemj **Öabd-i müşterjleri** ebū'l-ĥamrā hilāl (08) **ve** ebū's-semĥ **ve** erbed **ve** esved **ve** şaÖlebe **ve** cüzÖ bin el-ĥayl **ve** sālim **ve** sābiķ **ve** ebū Öubeyd ve t'āyife-i (09) nisādan pederlerinden mjrās ħalan ümmü eyemen cāriye-i ħabeşj **ve** ĥavle **ve** selmā **ve** ümmü rāķiÖ **ve** meymüne (10) bint-i saÖd **ve** ümmü Öabbās **ve** ümmü Öaljle **ve** māriye **ve** māviye **ve** şafiyyedür fevāyiĥ-i miskiyyede (11) imām-ı vāķididen mervjdür ki aşĥāb-ı resūlu'llāĥ {s.a.v.}ünj āĥir vefāt ideni (12) ebū't-t'afjĭ Öāmir bin vāşıla el-leyşjdür ki hicretünj yüzünci senesinde vefāt itdi bundan sonĥra (13) cemjÖ-i dünyāda aşĥāb-ı resūlden bir ferd ĥayātında ħalmadı mevāhib-i ledünniyyede meżkürdür ki (14) ħazret {s.a.v.} vefātlarından bir ay muķaddem على راس مائة لا يبقى على وجه الارض (15) فمن هو عليها اليوم احد yaÖnj hicretünj yüzünci yılında ĥālā yer yüzünde sağ olanlardan (16) bir ferd ĥayātında bulunmasa gerekdür diyü buyurmuşdur **ümme-t-i muĥammed** {s.a.v.} (17) ĥaķķındadır bu ümme-tünj ĥaşāyişi bj-ĥadd u bj-ĥāyedür lākin mevāhib-i ledünniyyede ve ĥaşāyişü'l- (18)

<sup>36</sup> *cuveyt'ib* şeklinde yazılmış aslı *ħuveyt'ib* olmalı

ħabîbde mezkûr olanların bir kaçını ile iktifâ olınmışdır **biri** budur ki kelâm-ı Özzetde (19) bunlara ĥitâben *كذلك جعلناكم أمة وسطاً لتكونوا شهداء على الناس* diyü buyurulmuşdur

### [28b]

(01) yaÖñi sizi salâh u Öadâlet ehli bir ümmet kılduğ ta ki sizden muğaddem gelen enbiyâ kendü (02) ümmetlerine tebliğ-i evâmir-i ilahîye itdüklerine yevm-i kıyâmetde şühüd-ı Öudül olasuz **ve daĥî** bir ĥadîs-i (03) şerîfde *طوبى لمن رانى و طوبى لمن رانى و طوبى سبع مرات لمن لم يرانى و امن لي* yaÖñi ne nîk-baĥt (04) kimesnelerdür anlar ki ĥazreti gördiler ve ģmân getürdiler ve yedi kerre nîk-baĥt ol kimesneler ki (05) görmeyüp ģmân getürdiler diyü buyurmuşlardur **ve daĥî** Öulemâ-yı ümmet-i muĥammed icthâde mesâyil-i şerÖide (06) ģâdir oldılar lâkin sâyir ümemden icthâd-ı şudür itdüğü maÖlüm degüldür dimişler **ve daĥî** ümem-i sâbıkaya (07) olan Öazâblarıla muÖazâzzeb olmayacaklarına vaÖde olinup istiğfâr itdüklerince dünyevî Öazâb (08) larıla muÖazâzzeb olmayacaklarına *و ما كان الله معذبهم وهم يستغفرون* âyetile beşâret olınmışdır (09) **ve daĥî** yer yüzünün pâk-ı pürleri bunlara mesciddür sâyir ümemün muĥâssaś yerleri var idi ģayrı (10) yerde kıлмаğ câyiz degül idi ve teyemmüm daĥî anlarda yoğıdı **ve daĥî** âmîñ dimek ve selâm virmek (11) beş vağt namâz ve yatsu namâzı ve namâzda şaff bağlamağ sâyir ümeme virilmemişdür **ve daĥî** leyletü'l- (12) ģadr u Öid-i d'uĥâ ve câriye nikâĥlanmak ve ĥamr ĥarâm olmağ sâyir ümemde yoğıdı sâyir ümem cürm (13) itdüklerinde Öuğûbetlerin ĥağğ teÖâlâ dünyâda ider idi ve t'âÖün bu ümmete şehâdet olup (14) sâyir ümeme Öazâb ve Öuğûbet idi **ve daĥî** Öulüm evvelîn ve âĥirîn bunlara virilmişdür yevm-i kıyâmetde (15) cümle ümemden evvel ģalkup ve žill-ı Öarşda durmağda ve fażl-ı ģazâ ĥusûsında ve sırâtdan (16) mürür itmekde ve sâyir umürda maĥz-ı luĥf-ı ĥağğ ile ümem-i mâziyyeden esbağ olurlar **ve daĥî** (17) işbu ümmet-i faĥr-ı Öâlem {s.a.v.} Öinde'llâhü el-mülkü'l-ekrem efdâl-ı ümem-i Öâlem olup (18) ģurÖânda *كنتم خير امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف و تنهون عن المنكر* diyü medĥ olındılar (19) lâkin imâm-ı mücâhid bu âyeti böyle tefsîr itmişdür ki işbu medĥle muĥâtab olanlar ĥâsleten

### [29a]



(01) šahābedür sāyir ümmet bile degüldür **zıkr-i ahvāl-ı hulefā-yı rāşidın** {r.a.}  
 (02) mervıdür ki muŖteberāt-ı müteferriqada الخلافة بعدى ثلاثون سنة ثم بصير  
 يجير و لا (04) ثلاثون خلافة النبوه و ثلاثون خلافة و ملك و ثلاثون ve dañı ملكًا عضوًا  
 ثلاثون خلافة النبوه و ثلاثون خلافة و ملك و ثلاثون ve dañı ملكًا عضوًا  
 diyü ħadıŝ-i şerif vārid olmuşdur Ŗulemā dimişlerdür ki çehār-  
 (05) yār-i güzından sonra ħazret-i imām-ı ħasanuñ altı aylık ħilāfetile ħadıŝ-i  
 şerifde buyurılan (06) otuz sene tamām olur ħazret {s.a.v.}üñ vefātından otuz yıla  
 dek ŝerāyit' (07) üzre ħilāfet olup baŖdehū ŝerāyit'-i ħilāfet gāh bulunup gāh  
 bulunmayup ekşer mülük-ı (08) müŖminin ehl-i žulm u cevr olur dimişlerdür  
**mervıdür ki** resūlu'llāh {s.a.v.} (09) vefātlarından sonra ħilāfeti hiç bir zamānda  
 bir kimesneye ŝarāĥaten taŖyin itmeyüp (10) belki hemān maraž-ı mevtlerinde  
 vefātlarından sekiz gün muqaddem ħazret-i ebū bekr {r.a.}ı (11) imāmete taŖyin  
 buyurmak ile anuñ ħilāfetine remz itdiler zırā imām olan aŖlem u aślañ (12)  
 mevcüdün olmağ evveli idügi يوم القوم اقراهم لكتاب الله تعالى ħadıŝile ŝābitdür (13) **ve**  
**dañı** ħazret {s.a.v.} ħazret-i ebj bekr kendüden sonra ħalife olacağı (14) bābında  
 çok rumüz u iŝāret-i şerifleri olmuşdur cümleden biri budur ki ħazret {s.a.v.} (15)  
 medineye gelüp mescid-i şerifleri binā olunur iken mübārek ellerile bināya bir daş  
 (16) koyup yā ebū bekr daşuñı benüm daşum yanına ço diyüp çoduğdan sonra yā  
 Ŗömer sen dañı daşuñı ebū bekr (17) daşı yanına ço diyüp çoduğda yā Ŗoşmān  
 sen dañı daşuñı Ŗömer daşı yanında ço diyüp çoduğda (18) هولاء الخلفاء بعدى diyü  
 buyurdılar **mervıdür ki** ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} (19) ħazret-i ebū bekrün ħalife  
 olacağını ħağğ teŖālā bildürüp lākin ümmete iŖlām-ı emr itmemiş idi

### [29b]

(01) **keyfiyyet-i ahvāl-ı ebj bekr eś-şiddik** {r.a.} **nažm**

*āñir-i enbiyāya ol idi (02) evvel yār*

*şāñj işneyn izhümā fī'l-gār*

*baŖd Ŗahdi'n-nebj bi't-tañkık*

*beşerün efd'ali durur şiddik*

(03) mezkürdür ki vilādet-i ħazret {s.a.v.}den iki sene ve birkaç ay sonra (04)  
 dünyāya gelüp pederi ebū kuñāfe Ŗoşmān bin Ŗāmir bin Ŗamr bin kaŖb bin  
 saŖd bin teym bin mürre bin kaŖb (05) cedd-i resūlu'llāh {s.a.v.} baŖzılar ebū  
 bekrün ismi Ŗatık idi dirler lākin kavlı-i (06) ŝañiñ üzre Ŗabdu'l-kaŖbe idi ki ħazret-  
 i resūl Ŗabdu'llāh diyü ism çodılar ħüsn ü cemāl (07) u nesebi Ŗuyübdan ħālį

olduğičün ebū bekr tesmiye itdiler ya ĵmāna cümleden muĳaddem geldüğüçün (08) nice eĳādış-i űerife mefhūmlarınca cehennemden āzād olduğıçün laĳabı Őatıĳ olup baŐde'l- (09) ĵmān mekke-i mūkerremede ĳıśsa-ı miŐrācı iűitdükde ĳāyibāne kemāl-ı iŐtiĳād ile taśdıĳ (10) itmegin cenāb-ı ĳaĳĳdan śiddiĳ laĳabı ile mūűerref olmiűıdı **mervidür ki** aĳ beñizlü yūzi (11) ve aŐzāsı naĳıf ve űaĳalı ĳafıf ve ĳözleri nevŐan çuĳur ve alnı yumrı olup űaĳalın (12) ĳınā vū ketm ile boyar idi **mervidür** űeyĳ süyütide ki ĳable'l-ĵmān mekkede küffār-ı ĳureyűūñ (13) aŐyān u kibār u maĳbūl u müsteűārlarından idi aślā űürb-i ĳamr itmeyūp űiŐr söylemez idi ticāret (14) idüp māldār olup cūd u seĳā vū bezl-i Őatāya muŐtād cevād ĳayr-ı nihād idi **ve** vālidesi (15) ümmü'l-ĳayr ĳazret-i resūl {s.a.v.} mekkede iken ĵmāna gelmiűıdı babası ebū ĳuĳāfe (16) Őoűmān bin Őāmir mekke fetĳinde toĳsan yaűında yir iken ĵmāna gelüp **ربّ اوزعى ان اشكر** (17) **نعمتك انعمت علىّ و على والدى** ebū bekr ile vālidesi ĳaĳĳında nūzūl itdi cemīŐ-i űaĳābede (18) kendūsi ve pederi ve māderi ve cümle evlād-ı evlādi ĵmāna gelmiű ebū bekrden ĳayrı yok idi (19) ĳattā muĳacirinde bundan ĳayrı pederi ĵmāna gelmiű yokdur dirler **ve daĳı** ĳazret-i resūl

### [30a]

(01) {s.a.v.}ün śıdĳla yāri ve maĳrem-i esrārı ve cemīŐ-i umūrda müsteűārı (02) idi ĳazret-i Őömer {r.a.} ile ikisi vezīr-i dil-pezīr idiler (03) resūl {s.a.v.} buyurur ki **ان السماء جبرائيل و ميكائيل و اثنين من اهل الارض ابو** (04) **الله ايدي باربعة وزراء اثنين من اهل** buyurmiűdur her meclisde (05) aűĳāb-ı kirām ĳalĳa olup ĳazretün űaĳ yanlarında ebĳ bekr ve űol yanında Őömer oturup (06) ĳazret-i ebĳ bekr ĳāzır iken üsti yanına kimesne ĳiçmeyüp ve ĳayb iken yerine kimesne ĳiçmeyüp (07) yeri böyle ĳālĳ durur idi **ve daĳı** **و سيجنبها الا تقى الذى يؤتى ماله يتزكى** (08) āyeti bi'l-ittifāĳ ĳazret-i ebĳ bekr ĳaĳĳında nāzil olmiűdur **ve yine** **بكر** (09) **اقتدوا بالذين من بعدى ابي** ثانی **ve yine** **ثانى** ĳadīűi ĳod cümleden aŐlem ü efdal idüğine delil-i ĳātīŐdür **ve yine** **فاما من اعطى و اتقى و صدق بالحسنى فسنيسره** (10) **ayeti ve yine** **الفار** **اثنين اذهما في** **الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا و علانيت** (11) **ayeti ve yine** **تفاسيرده** **للئسرى** **ayeti** bu ĳavldede bunun ĳaĳĳında

**ve** abu bkr الصديق خير الناس الا ان يكون نبى (13) {s.a.v.} ḥażret **ve yine** nāzil olmışdur على احد بعد النبيين والمرسلين افضل من ابي بكر (14) و الله ما طلعت الشمس و لا غربت **yine** و لو **ve yine** صحبتته و ما له ابي بكر (15) ان من امن الناس على فى **ve yine** الصديق حبّ **ve yine** اخوة الاسلام (16) كنت متخذاً خليلاً غيرى ربي لاتخذت ابي بكر خليلاً و لكن الآ ابي بكر الصديق (17) الناس كلهم يحاسبون **ve yine** ابي بكره و شكره واجب على كل امتى diyü buyurmuşlardur **ve yine** bir gün ḥażret {s.a.v.} sağ yanına (18) ebū bekr ve sol yanına Öömer gelüp mübārek ellerile her birinün e line yapışup bu ḥāline meşid-i (19) şeriflerine girüp هكذا نبعت يوم القيامة diyü buyurmuşlardur **ve yine** حبّ ابي بكر و عمر

### [30b]

(01) diyü buyurmuşlardur **ve daḥi** tārijḥ-i ḥulefāda mezkürdur ki ḥażret-i resūl {s.a.v.} (02) kendü yerlerine ḥilāfeti hiç kimesneye şarāḥaten taÖyün itmemegin vefāt-ı resūlde şahābe (03) den tāyife-i enşār taÖyüninde tereddüd idüp baÖdehū bizden bir emür ve muḥācirin̄den bir emür olsun (04) didüklerinde ḥażret-i ebi bekr {r.a.} يا معاشر الانصار ḥadīşini oқыup ḥażret-i Öömer daḥi الائمة من قريش (05) الستم تعلمون ان رسول الله صلى الله عليه و سلم قدامر ابا بوبكر يوم الناس و ايكم تطيب نفسه (06) diyüp ḥaḫḫ žāhir نعوذ بالله ان نتقدم ابا بكر didükde cümle enşār ان يتقدم ابي بكر (07) ibtidā ḥażret-i Öömer {r.a.} baÖdehū mevcūd olan şahābe-i muḥācirin̄in şonra enşār bjoat idüp (08) ḥażret-i Öalĳ ile zübeyr anda ḥāzır olmayup ḥāzreti defn idüp irtesi ḥażret-i Öalĳ ve zübeyr ve cemjo-i şahābe (09) šafā-yı ḫalble Öomūmen bjoat itmegin ḥażret-i ebi bekr minbere çıup cenāb-ı ḥaḫḫa ḥamd u šenā ve resūle šalavātdan (10) şonra müslimānlara ḥitāb buyurdi ki اما فا عبونى و ان اسات فقومونى (11) بعد ايها الناس فانى قد وليت عليكم ولست نجير كم فان احسنت اريح عليه حقه انشا الله تعالى لا يدع (12) الصق امانه و الكذب خيانه و الضعيف فيكم قوى عندى لاتيشع الفا حشة فى قوم قط الاعمهم الله (13) قوم الجهاد فى سبيل الله الا ضربهم الله بالنزل و عصبت الله و رسوله فاطاعة لى عليكم قوموا (14) بالبلاء اطيعونى ما اطعت الله و رسوله فاذا **ve daḥi** ibn-i şürūö itdiler (15) diyüp baÖdehū namāza الى صلوتكم بر حكمم الله (16) üñ firāḫına Öömer ḫavlince ḥażret-i ebi bekr {r.a.} ḥażret-i resūl {s.a.v.} doymayup žaÖfi gitdükce izdiyād bulur idi baÖzilär ḫavlince (17) yehüdijler tarafından bir yolda helāk ider zehr yedirilmegin tedricle žaÖif oldı (18) vākidj

ķavlince řavuķ ğünde ğusl idüp on beş ğün maħmüm olup cemāŖate ħazret (19) Ŗömer {r.a.} imāmet eyledi muħařsal marađıķün şabıb getürmek istedüklerinde kendü ķomayup

### [31a]

(01) beni şabıb ğörmışdür diyüp و انىّ فعال لما ارید diyü buyurđı şabıbden murāđı bārı idüğin (02) remzle tefħım itdi āħir kelāmı ربّ توفنى مسلماً و الحقنى بالصالحين oldu ibn-i isħāķ (03) ķavlince hicretün on üçinde cemāziye'l-āħirün yigirmi ikisi cumŖa ğünü vefāt itdi (04) otuz yedi yaşında ğmāna ğelüp altmış üç bi-ħaķķın yaşında raħmet-i ħaķķa vāsil oldu vaşıyyeti (05) üzre meyti ħatunı esmā bint-i Ŗumeyř yudı **ve daħı** kütüb-i muŖteberde muħarrirdür ki defn için (06) ħücre-i ħazret-i resüli aķmaķ için varıldıķda هذا ابو بكر الصديق اشهى ان يدفن عند النبى صلى الله عليه و (07) bir rivāyetde سلم diyü baŖđı řaħābe nidā itdüklerinde bāb-ı ħücre ķudretten aķılup (08) bir rivāyetde ادفتوه كرامةً diyü bir rivāyetde ضموالحبيب الى الحبيب diyü ħātifden bir řadā (09) ğeldi mervıdür ki vefāt-ı resüldeki ğibi ehl-i medıne ğiryān olup ğam u nālānlik ile (10) ħayrān oldılar ħazret-i resülün řandüķ-ı şerıflerine ķoyup namāzını ħazret-i Ŗömer {r.a.} (11) ķılup ķabr için oğlı Ŗabdu'r-raħman ile Ŗömer ve Ŗořmān ve řalħa ķoyup ğice ile defn itdiler (12) müddet-i ħılāfeti iki sene ve üç ay řoķuz ya yedi ya on ğün idi dimışler mekkede sākin (13) olan babası ebü ķuħāfe çoķdan aŖmā olup altı aydan şonra řoķsan yaşında vefāt (14) itdi mekke fetħinde ğmāna ğelmişidi mervıdür ki ħazret-i Ŗömer ħazret-i ebı bekrün defninden şonra (15) bu merşiye dimışdür **naşm**

ذهب الذين اجهم

فعليكم يا دنيا السلام

لا تذكرين (16) العيش لم

فالعيش بعدهم حرام

انى و ضيع و صالحهم

والطفل يولميه العظام

**ve yine** kitabü'l- (17) itķān-ı süyütide meźkürdür ki ķurŖān-ı Ŗađımü'ř-řān üç kerre cemŖ olmiřdur **evvelā**<sup>37</sup> ħazret (18) {s.a.v.} cemŖidür ki bütün süreler ve

<sup>37</sup> ve yine ifadesi üzerine evvelā olarak düzeltilerek yazılmış

ba'Özi āyetler nāzil olduċa kātiblere oċıyup (19) kimni deri ve saĥtiyān pārelerine ve kemüklere ve yaśsí daşlara ve taĥte pārelerine yazdurup ve

### [31b]

(01) lākin Őimdiki gibi tertib olmayup müteferriċ yazılmıŐ olup ve her ramażāndan ramażāna degin ne denlü (02) āyet-i kerime nāzil olmiŐ ise ĥazret-i cibrile ezberden oċıyup cibril diŋler idi vefāt idecekleri (03) sene ĥuśūs iċün cibril {a.s.} iki def'Öa geldi **Őāniyen** cem'Ö ĥazret-i ebċ bekrdür {r.a.} (04) ki muĥārebe-i yemāmede ĥāfiż-ı ċur'Öān olanlardan nicesi Őehid olduċda ba'Öz āyāt u sūre-i<sup>38</sup> ċur'Öān (05) inċirāż-ı ĥuffāż ile zāyi'Ö olmaċ ĥavfile zeyd bin Őābite cem'Ö-i ċur'Öān emr itdükde Őāĥābede her (06) birinde yazılmıŐ ĥifż olmiŐ ne ċadar āyet ü sūre var ise ĥazret-i resül ĥuzūr-ı Őerifinde yazıldıċına (07) veya vefātları senesinde kendüye Öarz olunduċına ikiŐer adam Őehādetlerle kāċıza naċl u taĥriir (08) idüp cümle ċur'Öānı Őāĥifelerde cem'Ö idüp ba'Öde'l-müŐāvere ismini muŐĥaf ċoyup o nüŐĥayı (09) ĥazret-i ebċ bekr alup ba'Ödehü ĥazret-i Öömer alup ba'Ödehü Öömerün ċızı ve ĥazret-i resülün ĥatunı ĥazret (10) ĥafsa alup andan ĥazret-i ÖoŐmān aldı **ŐāliŐen** cem'Ö hicretün yigirmi beŐinde ĥazret-i ÖoŐmān {r.a.} (11) cem'Öidür ki ĥazret-i resül {s.a.v.} zamānından birer ċur'Öān-ı Öaċimün (12) ba'Özi kelimāti yedi dürlü luċat-ı Öarabile oċınup luċat ċoċluċından iĥtilāf u nizā'Öa düŐilmegin (13) ĥazret-i ÖoŐmān ĥafśadan getürdüp muŐĥafı zeyd bin Őābite ve on bir kātibe emr idüp ihtimām-ı (14) tām ile yoċlayup ĥazret {s.a.v.} nice ta'Öliim idüp oċutduċların taĥċiċ (15) itdükden Őonra ittifaċ cümle ċur'Öānı luċat-ı ċureyŐ üze yazup Őimdiki tertib üze (16) yedi Öaded muŐĥaf-ı Őerif yazılıp biri mekkeye biri Őāma biri yemene biri baŐraya biri (17) kūfeye göndürüp ve birin daĥı medċnede alı ċodı luċat-ı ċureyŐden ċayrı sāyir luċāt ile (18) yazmaċı ve oċumaċı bi'l-külliyeye ref'Ö idüp ümmet-i muĥammede iĥtilāf düŐmemegiċün sāyir luċat (19) ile yazılan muŐĥaflaruŋ müsveddātın āteŐe yandurmaċa emr itdi ĥālā bu muŐĥaflar ol

### [32a]

(01) yedi muŐĥafuŋ nüŐĥa-ı Őeriflerindendür **evlād-**ı ĥazret-i ebċ bekr eş-Őiddiċ {r.a.} mervidür ki (02) üç oċlı ve üç ċızı var idi **Öabdu'llāh** ekber evlādidur bir

<sup>38</sup> sūr Őeklinde yazılmıŐ aslı sūre olmalı

ġazāda oġıla urılmıŷıdi (03) babası ħilāfetinde yaresi açılıp oñulmayup vefāt itdi **Øabdu'r-raĥman** baØzi rivāyetde (04) ekber evlādı budur dimiŷler ŷecjØ ü bahādır olup ismi Øabdu'l-kaØbe iken ĥudeybe ŷulĥından ŷonra (05) ĵmāna gelüp ĥazret ismini Øabdu'r-raĥmān ħodılar mekkede hicretüñ elli üçinde bilā-sebeb (06) vefāt itdi muĥammed adlu bir oġlı var idi ŷaĥābeden idi **muĥammed** bin ebj bekr hicretüñ onında (07) doġup vālıdesi caØfer bin ebj t'ālibüñ ĥatunı idi caØfer ŷehjđ olduġda ĥazret-i ebj bekr (08) alup ebj bekr vefāt itdükde caØferüñ birāderi ĥazret-i Øalj nikāĥlanup mezbūr muĥammedi (09) oġlı gibi riØāyet idüp ĥazret-i Øalj {r.a.} her cengde serØasker ider idi (10) zāhid kimesne olup ĥazret-i Øoŷmānuñ ħatline bāØiŷ bu olup ĥazret-i muØāviyye ĥilāfetinde (11) ĥazret-i Øalj bunı mısra ĥākim göndürdi hicretüñ otuz sekizinde muØāviyye ĥazret-i Øoŷmān (12) intikāmiçün muĥammedüñ üzerine Øasker göndürüp cengde kaçup bir ĥarābede bir ĥimār (13) meyti içine girdükde cıfe ile bile āteŷe yaġdılar ħavl-i ekŷer üzre cengde dūŷüp (14) baØdehū cıfe ile yaġdılar ĥazret-i Øāyiŷe {r.a.} bir kerre bir ĥuŷūs içün buña incinüp (15) sehiv ile احرقتك الله diyüp bed-duØā itmiŷıdi **esmā** ĥazret-i ebj bekrüñ büyük kıızı idi (16) Øabdu'llāĥ vālıdesindendür evāyil-i nübüvvetde ĵmāna gelüp Øaŷere-i mübeŷşereden zeydüñ ĥatunı (17) olmiŷdur yüz yaŷına varup diŷleri dökilmemiŷdür **Øāyiŷe** eŷ-ŷıddıġa Øabdu'r-raĥmānuñ (18) vālıdesindendür ĥazret {s.a.v.}üñ ĥatunı olmiŷdur **ümmü ġülŷüm** (19) vālıdesi buña ĥāmıle iken ĥazret-i ebj bekr vefāt idüp büyüdükde hemŷiresi ĥazret-i

### [32b]

(01) Øāyiŷe bunı Øaŷere-i mübeŷşereden ĥazret-i t'alĥaya nikāĥ idüp zekeriyyā ve yūsuf adlu oġlı (02) ve Øāyiŷe adlu kıızı olmiŷdur **zıkr-i aĥvāl-ı Øömerü'l-fārūk** {r.a.} **naẓm**

(03) yār-ı ŷānj Øömer durur Øādil  
 ĥāmı-yi ĥaġġ ve māĥı-yi bāt'ıl  
 bāt'ılı ĥaġġdan oldı çün fārūk  
 (04) ser-i sancaġı irdi tā ayyūk  
 olduġıçün o sāye-i raĥmān  
 sāyesinden kaçar idi ŷeyt'ān

(05) Ömer bin el-hat'tâb bin nüfeyl bin Öabdu'l-Öuzzâ bin riyâh bin kırt' bin rizâh bin Öadiyy bin ka'ûb cedd-i resûlu'llâh (06) {s.a.v.} ebû cehelün hemşirezâdesi olup ħazret-i resûlden on üç ya on (07) t'okuz yaş küçükdür kıable'l-îmân kıureşün a'ÿân u eşca'Öndan olup mervîdür ki kıara (08) yağız cesîm ğâyet bülend kıâmet ve gözleri kıızıl ve aĥvâl-i bıyıķlarınuĥ ucu şarı olup (09) ğamnâk ya efkârı olduķca bıyıķların burar idi bıyıķları ve şakalı kılları çok ve sık (10) olup sol elin sağ gibi kıullanur idi sağ elile sol kıulaĝın dutup eyere ya (11) yapışmayup şıçrayup ata binerdi mehâbet ü kıuvvet-i kıalbi nihâyetde idi ħazret {s.a.v.}e (12) nübüvvet geldüĝünüĝ altıncı yılında otuz üç ya yigirmi yedi yaşında idi târîĥ-i ĥulefâda (13) mervîdür ki ibtidâ kıırķ nefer er ve on bir nefer Öavretten îmâna gelmişler idi ki kendü daĥı (14) îmâna geldi ve ħaķķında ħazret buyurmuşdur ki اللهم اعز الاسلام لرجلين اليك بعمر بن الخطاب اوبابي جهل بن هشام (15) باحب هذين اللهم diyüp bir daĥı اعز الدين بعمر (16) buyurmuşlardur **fârûk** laķabile meşĥûr olduĝunuĝ sebebinde târîĥ-i süyût'ide yine (17) kendüden mervîdür ki mekkede ħazret-i resûle varduķda mevcûd olan şaĥâbeye küffâr (18) cefâ itmemeĝiĝün erķam bin ebî'l-erķamuĝ ĥânesinde şaĥâbe ile pinĥân görüp îmâna geldükde (19) yâ resûlu'llâh dîn-i ħaķķ üzre degülmisüz diyüp belî didüklerinde pes niĝün gezinürüz

### [33a]

(01) kıalkıııuz âşķârâ olalum diyüp ħazret {s.a.v.}i kıaldurup aşĥâb ile ka'ûbeyi t'avâf (02) iĝün ĥareme girdüklerinde küffâr-ı kıureş cür'et ü şevketi görüp bî-ĥuzûr olduķlarında ħaķķı bâ'tıldan fark (03) itdüĝiĝün ya'Önî ayırduĝiĝün ħazret buıa fârûķ diyü laķab kıodılar **ve yine** mervîdür ki ħazret-i Öömer {r.a.} (04) îmâna geldükde ħazret-i cibriļ {a.s.} nâzil olup يا محمد استبشر و اهل السموات باسلام عمر didi **ve yine** (05) tefâşirde meżkûrdur ki fârûķ laķabına sebab bu idi ki bir yehûdiyle bir münâfık bir da'Övâda ħazret-i resûle murafa'Öa (06) olup şer'Öile yehûdiye ĥükm itdüklerinde münâfık râżî olmayup ĥâsmı Öömere kııķup mâbeynimüzde sen ĥükm eyle diyüp (07) yehûdj ħazretün ĥükm itdüĝini Öömere bildürdükde ħazret-i Öömer siz kıapuda duruıuz iĝerü varup geleyüm ba'Ödeĥü (08) ĥükm ideyüm diyü iĝerü varup kıılıcin alup kııķup fi'l-ĥâl münâfıkı kıatl idüp ĥükm-i resûle kıâyil olmayanuĝ (09) da'Övâsın böyle faşl iderüm didükde ħazret-i resûle cibriļ gelüp Öömer ħaķķ ile bâ'tılı fark itdi diyü söyledigiĝün (10) ħazret-i Öömere anda el-fârûķ diyü ĥitâb buyurdılar **ve yine** ħazret {s.a.v.} evķât-ı (11) müteferriķada

عمر سراج اهل الجنة **ve yine** لو كان بعدى نبى لكان عمر بن الخطاب buyurmuşlardur ki يا بن خطاب و الذى نفسى **ve yine** ان الله جعل الحق على لسان عمر و قلبه (12) ان الشيطان لم يلو **ve yine** فجأ قط الا سلك فجا غير فجك (13) بيدي ما لقيك الشيطان سالگأ السماء ملك الآ هو يوقر عمر و لا فى الارض (14) ما فى **ve yine** عمر منذاسلم الاخر بوجهه من **ve yine** عمر حيث كان (15) ان الحق بعدى مع **ve yine** شيطان الا و يفر من عمر عامة (16) ابغض عمر فقد ابغضنى و من احب عمر فقد احبنى و ان الله باهى الناس عشية عرفة و باهى بعمر خاصة و انه لم يبعث الله نبياً الا كان فى امته محدث و ان يكن فى امتى منهم احد اقرا عمر السلام و اخبره ان غضبه **ve yine** ħazret-i cibril {a.s.} gelüp فهو عمر (17) عزز رضاهم **ve yine** ħazret-i ebū bekr {r.a.}a maraž-ı mevtinde baŖzilar Ŗömer bir gažablu adamdur anı bize ħalife (19) itdük rabbüne ne cevāb virürsin didüklerinde اقول له وليت عليهم خيرهم diyü buyurdu

### [33b]

(01) **ve daĥı** bedir gažāsıçün medīneden çıķmağa ħazret-i resül {s.a.v.} ŗahābeye danıřduķda Ŗömer (02) {r.a.} çıķmağı reŖy görüp و كما أحرَّ جَكَ رَبُّكَ مِن بَيْتِكَ بِالْحَقِّ و اِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ **ve yine** yine bedirde küffār eşirleri için ħazret-i resül ŗahābeye danıřduķda ħazret (04) ebī bekr {r.a.} katl eyleme diyüp ve Ŗömer katl eyle diyüp resül teraĥĥumen tevaķķuf buyurmalarıyla لولا (05) āyeti gelüp ħazret-i Ŗömerün reŖyi كتاب من الله سبق لَمَسْكُمْ فِيمَا اخَذْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ **ve daĥı** emr-i taĥrīm-i ĥamr recāsında اللهم بين لنا فى **ve yine** ħazret-i didükde ĥürmet-i ĥamr āyeti nāzil (07) olmuşdur Ŗömer {r.a.} sārīye adlu bir serdārın nihāvende göndürüp küffār ile (08) muĥārebede mağlūb oluyor iken ħazret-i Ŗömer medīnede cumŖa günü ĥuĥbe oķur iken ķudret-i ĥaķķ ile (09) kendüye keřf olmağın ceng Ŗaynı ile āřkārā görünüp يا سارِيه الجبل الجبل diyü iki ya üç kerre (10) nidā idüp yine ĥuĥbe oķıyup bir aydan ŗonra ĥaber-i zafer geldükde kāfirler bizi şıyup ve ortaya almak (11) diledüklerinde يا سارِيه الجبل diyü nidā işitdügümüzde yanımıza yaķın olan dağa arķamuzı virüp (12) tekrār ceng itdügümüzde gālib olduķ diyü söylediler **ve yine** mısır fetĥ olduķda ehl-i mısır ĥākim-i cedīde (13) gelüp iřbu niĥ ırmağınun ķadīmiden Ŗādeti budur kim her sene bir muŖayyen günde bir güzel ķız biker ola (14) tezyiĥ olunup řu içine biraķmayınca niĥ daşmaz didüklerinde ĥākim daĥı böyle



nā-maŕkūl iş dīn-i islāmda (15) ĥarāmdur diyü rızā virmeyüp ĥikmet ile nīl daĥı kaç müddet artmayup ehl-i mısır terk-i vaʿan itmege yüz (16) dutup mısır ĥākimi ĥazret-i Őömere bu aĥvālı Őarż idüp bildürdükde ĥazret-i Őömer daĥı bir kāġıza böyle (17) yazdı ki من عبدالله عمر امير المؤمنين الى نيل اما بعد فان كنت تجرى من قبلك فلا diyü yazup mısra göndürdükde kāġız gelüp (19) niġe bıraĥdılar gice ĥilāfū'l-Őādet on altı zirāŐ sāyir senelerden ziyāde daşup mısır ĥalġı

### [34a]

(01) sevinüp şād oldılar ĥazret-i Őömerüñ ĥürmet ü kerāmetine Őādet-i ĥadīm bi'l-külliyeye kesilüp bātıl oldı (02) **daĥı** mervüdüdür ki ĥalīfe olduġda evlād-ı benī ādemde ĥalīfe ismi itlāġ olunur üç kimesnedür (03) **biri** ādem peyġamber {a.s.}dur ki ĥaġġ teŐālā anuñ ĥaġġında melāŕikeye ĥitāben انى جاعل فى الارض buyurup (04) خليفة فى (05) يا داود انا جعلناك خليفة فى الارض buyurup **üçüncü** ebü bekr şiddiġdur ki cümle şaĥābe ve ġayrılar ĥuzūrında ve ġıybetinde ĥalīfetü'r- (06) resūl'llāh dirler idi ĥattā ĥazret-i Őömere ĥalīfe-i ĥalīfetü'r-resūl'llāh dirler idi lākin kelām-ı t'avīl (07) olmaġın emjürü'l-müŐminin söylemege başladılar ibtidā emjürü'l-müŐminin vaşfila muttasıf olan budur (08) **daĥı** islāmda mektūba ve sāyire tārīĥ ħomaġı kendüler ibtidā itmişdür **ve yine** ibtidā beytū'l-māl içād (09) iden bunlardur **ve yine** terāvīĥi farż olmasun diyü ĥazret cemāŐatle bir gice ħılup sāyir evġātde herkes kendü başına (10) ħıllar idi evvellerinde her gice cemāŐat ile ramazānda terāvīĥ ħılmaġı Őādet bu itdi ve ramazānda (11) cāmiŐlerde ħanādīli ziyāde yaġmaġı bu itdi ĥazret-i Őalġ {r.a.} cāmiŐleri böyle rüşenā gördükde (12) نور الله على عمر فى قبره كما نور علينا مساجدنا (13) dimişdür **ve yine** şalāt-ı cenāzede tekbir Őadedi muŐayyen (13) degül iken dört tekbire ĥalġı cemŐ iden budur **ve yine** ve ibtidā dīvān içād iden budur **ve yine** hicretüñ (14) on beşinde cümle şaĥābe ve ġayrıya mertebelerine göre beytū'l-māldan her birine menvġ vażīfe taŐyġın idüp (15) isimlerin deftere yazup zabt iden budur **ve yine** şehrlerde ĥākimlerden ġayrı ħādġlar naşb iden budur (16) mekkede maġām-ı ibrahīm beytu'llāha muttasıl iken t'avāf yerinden munfasıl olmaġıçün şimdiki yerine getüren budur (17) **ve yine** ĥuzūr-ı şerīfnde ne kelām söylense kiżb ü şıdġ olduġı maŐlümü idi ve bir vilāyete (18) ĥākim göndürdüġinde ata binmemege elenmiş buġday ekmeġi yememege ve ince libās giymemege erbāb-

ı ħācāta (19) ħapusın bağlu dutmamağa Őarġ ider idi bunlardan birisin ider ise Őitāb u Őiĳāb iderdi

### [34b]

(01) **ve yine** her yıl ħacca varup reŐāyā vü berāyā anda gelüp ħāllerini iŐlām itmege ve ħākimlerüñ žulm u Őadlin bilmege (02) sebep olmađıĳün taĥt-ı ħükümetde olan Őummāl u ħükkāmı zamān-ı ħaccda kendü ile mekkede cemŐ olmalarına tenbih (03) ü teŐĳid idüp yılda bir kerre vilāyet ü reŐāyā aĥvāllerin ber-vech-i ihtimām yođlar idi ve ĳaĥt' olduđı (04) eyyāmlarda fuĳarā ile ber-ā-ber olmađıĳün aślā yađlu semiz nesne yemeyüp belki hemān zeyt yađı yiyüp o sebebden (05) beŐere-i Őerĳfleri ĳararmıŐdı **ve yine** ħalife iken yünđen dođınmıŐ ve bir ĳaç yerde yamanmıŐ ĳaftan giyerdi (06) ve omuzında dirre yaŐñ tāziyāne dutup ĳārsūlarda ve Őehrde gezüp ħalĳı teŐdjb iĳün anuñla teŐdjb (07) ider idi **ve** bir gün soĳaĳda ebĳ bin kaŐb ardınca vāfir kimesneler uydurup giderken gördükde (08) turra ile urup ان هذا مذلة للتابع و فتنة للمتبع diyüp **ve yine** bir meclise bir kerre geldükde saŐd (09) bin ebĳ vaĳĳāś ayađ üstine ĳalmamađın tura ile urup انك لم تهب الخلفه فاردتان diyü buyurdı **ve yine** mekkeye gitdükde ĳāder götürmeyüp ađaç gölgesi (11) ile gider idi **ve** bükādan mübārek Őārizı üzre iki ħat't siyāh niŐān olmıŐıdı **ve yine** (12) tilāvet-i ĳurŐān virdi olup baŐzi āyetler okıduĳca aĥyānen bir ĳaç gün ħaste olur idi (13) **ve yine** ođullarından birine ŐerŐan ħadd urmaĳ lāzım gelüp ħaste olduđına baĳmayup degnek (14) altında vefāt itdi **ve yine** imām naĥfĳ aydur ħalife iken ticāret iderdi ve her gice medĳne Őehri (15) iĳre tenhā vü ħafiyye girüp aĥvāl-ı erāmil ü eytām u eŐĳiyā vü etĳiyāŐ enāmı tecessüs ü tefaĥĥūs iĳün ĳapu ve pencere (16) lerde degüller idi baŐzi faĳirelere kendü arĳasıla žaĥĳrecek daŐıyup kimine kendüsin bildürüp (17) ve kimine bildürmeyüp kimnüñ āteŐin daĥı yaĳar idi ve'l-ĥāśıl devr-i ādemden berü enbiyādan Őonra (18) umūr-ı Őadāletde caĳ bu ĳadar mecd ü sāŐĳ rāĥat-ı Őāleme t'ālib ü mürāŐĳ bir ħākim-i ekmel cemŐ-i ümem ü milelde (19) gelmemiŐdür **ve yine** Őürb-i ħamr ħaddine Őāĥābe iĥtilāf idüp seksen degnek ħadd taŐyĳn buyurdılar **ve daĥı**

### [35a]

(01) ümmü veled beyÖini ibtidā bu nehy itdi Öamm-ı resūlu'llāh ħazret Öabbāsa her sene yigirmi beş biñ (02) aqça ve sāyir aqrabāya resūle qarābetlerine göre ve sāyir šaĥābeden ehl-i ġazā-yı bedr olanların (03) her birine beşer biñ ve anlardan šonrakilere ve ehl-i biÖat-ı Őecereye dörder biñ anlardan šonrakilere üçer (04) Öacemle Őām muĥārebelerinde ħāzır olan Öumüm ümmü müslimñe ikişer biñ ve anlardan šonrakilere biñer (05) daĥı šonrakilere beşer yüz baÖdehü üçer yüz baÖdehü her ikişer yüz ellişer aqça taÖyün buyurdılar **ve daĥı** (06) sürile gezen atdan zekāt almak bunun içādıdur **ve yine** baśra ve küfe ve cezire ve Őām ve mısır ve müsul (07) Őehirlerin binā bu itmişdür **ve yine** medñnede müslimānlar çoġalduġda hicretün on yedisinde mescid-i (08) ħazret-i resūli tevessüÖiçün etrāfindan baÖzi evler satun alup katmak murād itdüğünde šāhibleri (09) rāzı olmayup ŐerÖile cebren alup tamām bahāların beytü'l-māldan virüp baÖde'l-binā mescidün içine (10) çağıl döşetdi **ve yine** vilāyet-i ħicāzdan yehūdleri bi'l-külliyeye Őāma ve naśārādan olan ehl-i (11) buĥrānı küfeye sürgün itdi **ve yine** kadimiden kaÖbenün mescidi ħaremini iĥā'a ider dıvārı (12) olmayup dıyık olup etrāfinda evler olup aralıġdan yol giçerdi ħazret-i Öömer {r.a.} (13) ħarem etrāfindan evler satun alup ve yıķup ħarem-i kaÖbeyi tevsjÖ idüp etrāfı iĥā'a içün (14) ādem boyundan alçak dıvār itdürüp ķandiller aśdurdı **zıkr-i fütühāt** ħazret-i Öömer {r.a.} (15) zamānında fütühāt u ġazāvāt keşire olup kütüb-i siyer ü cihādda tafşıl olmışdur icmāli (16) bunda zıkr olunmak muķtezā olmaġın icmālen zıkr olinmişdur evvelā serdār-ı sefer-i vilāyet-i Őām olan (17) ebü Öubeyde bin el-cerrāĥ ile ĥālid bin el-velid ve serdār-ı sefer-i vilāyet-i mısır olan Öamr bin el-Öabbās (18) ve serdār-ı sefer-i vilāyet-i Öacem olan saÖd bin ebı vaķķās ellerile cümle on üç sene içinde fetĥ (19) olan bunlardur dimişķ **ve** ħamaś **ve** ħamā **ve** Őırāz **ve** maÖarra **ve** t'aberiyeye **ve** ħavrān **ve** vilāyet-i

### [35b]

(01) ürdün **ve** filist'ñ ki remledür **ve** Öaşķalān ki ġazzedür **ve** nablus **ve** sābaśtiye **ve** (02) yafa<sup>39</sup> **ve** ħaleb **ve** ķinnisrñ **ve** ant'ākya **ve** cebele **ve** lādķiyeye **ve** sermñ **ve** tizñ **ve** ġarāz **ve** (03) münbic **ve** surüc **ve** dülük **ve** ant'art'ūs **ve** marÖaş ķayseriyeye **ve** cemjÖ-i vilāyet-i mısır **ve** iskenderiyeye **ve** (04) t'rāblus-ı maġrib **ve** birķa **ve** baÖzi bilād-ı rüm **ve** vilāyet-i t'āyife-i berber **ve** vilāyet-i nübı **ve** diyār-ı (05) Öırāķ Öarabda küfe ķurbında ķādisiyye **ve** baġdād ķurbında medāyin-i kisrā

<sup>39</sup> ادن يافا şeklinde yazılmıştır.

ve rakka ve tikri ve mūsul (06) ve cezire ve nuşaybin ve diyār-ı bekir ve rühā ve ermeniyeye ve ħarrān ve reósü'l-Öayn ve ħābūr ve (07) baysār ve kırkısa ve simyāt ve āderbaycān ki tebrizdür ve nihāvend ve başra ve eyle<sup>40</sup> ve ahvāz ve (08) celülā ve ħilvān ve ıst'āhr ve ısfahān ve fārs ve tüster ve şuş ve kirmān ve mikrān ve sicistān (09) cürcān ve cünd-i şāpūr ve kazvın ve zencān ve t'aberistān ve herāt ve māh-ı sendān ve mervez (10) hemedān ve rey ve et'rāfi ve Öasker ve kum ve dınever ve baÖzı vilāyet-i ħorāsān bu cümle kimi ceng ile (11) muĥāsara ve kimi cebren aslaĥ-ı nāfiÖ ile her biri tafsile muĥtāc t'ariķile zabt ve memālik-i islāmiyyeye (12) zamm u rabt olınmışdur ve yine mervıdür ki nūşjrevānuĥ dıvān-ĥānesinde t'ul u Öarızı altmış zirāÖ (13) olınup altun ve ħarır ile muraşsaÖ<sup>41</sup> doĥınup mefruş olan kālî-yi Öālî alınıp medıneye getirilüp ĥazret-i Öömer (14) anı pāreleyüp ehl-i ġazā-yı bedr olan üç yüz nefer miĥdārı eşref-i şāĥābeye üleşdürüp her ĥişsesi (15) yigirmişer filluriye satıldı direfs-i ġaveyān didükleri muraşsaÖ sancaĥı daĥı alup bozup (16) iki kerre yüz biĥ altun ĥāsil oldu ve yine mervıdür ki şām serdārı baÖd-ez fetĥ-i dımişķ hicretün (17) on altısında kudüs-i şerif şehrini muĥāsara itdüklerinde içindeki küfre bizüm kitāblarımızda bu şehri (18) şu maķūle şaffetlü adam fetĥ itse gerekdür size müyesser degüldür diyü yazılmışdur didüklerinde ol şaffetlerün (19) şāĥibi ĥazret-i Öömer idüĥi zāĥir olmaĥın medıneye ĥaberi iÖlām itdüklerinde bi'z-zāt kendüleri

### [36a]

(01) gelüp küffār gördüklerinde budur diyü rızālarla ħalÖayı teslim itdiler ĥazret-i resūlu'llāh (02) {s.a.v.}ün ĥümişden ĥātem-i şeriflerinden ĥayrı kendünün daĥı mührü olup (03) naķşı كفى بلموت و اعطا kelāmi idi evlād-ı ĥayr-ı nihād ĥazret-i Öömer {r.a.} mervıdür ki (04) t'oĥuz oĥlı ve dört kıızı var idi Öabdu'llāh mekkede küçük iken babası ile ĥmāna (05) gelüp peder ü māderi ile hicret itdükde on yaşında olup her ĥazāda ĥazretle bile olup (06) Öālim ü zāhid ü nātıķ-ı bi'l-ĥaķķ ve cümle müslimıne nāsif ü eşfaķ olup Öabādile birisidür biĥ (07) ĥul āzād itmiş idi ĥaccāc-ı zālim bir ĥusūsĥün incinüp maÖrifetile bir kimesne ĥacc zamānında keşret (08) arasında bir zehrlü ĥarbeyi zārāfetle ayaĥına baturup maraz-ı mevtine ol sebep oldu hicretün yetmiş (09) üçünde seksen dört yaşında vefāt itdi ĥazret-i

<sup>40</sup> ايله şeklinde yazılmış aslı ايله olmalı. Günümüzde Ürdün'ün Akabe bölgesindeki tarihi kent.

<sup>41</sup> مرضع yazılmış aslı مرصع olmalı.

resülden kitâblarda iki bin altı yüz hadîş-i (10) şerîf nakli var **Öabdu'r-raĥman** el-ekber ĥazret-i Öömerün bu ismde üç oĝlı olmaĝın buña ekber didiler (11) Öabdu'llāhuñ vālidesi zeyneb bin mat'Öündandur **zeyd** el-ekber bu ismde iki birāder olup vālidesi ĥazret (12) fātımanuñ ĥazret-i Öaliden olan ümmü gülsümdür bir ĝazāda daş doĝınup Şehid oldı **Öāsım** vālidesi (13) cemil bint-i Öāsımdur fāzıl u ehl-i ĥayr idi hicretün yetmişinde vefāt itdi **Öıyāz** vālidesi Öātike bint-i (14) zeyddür **zeyd** el-aşĝar **Öubeydu'llāh** bu ikisinün vālideleri ümmü gülsüm bint-i carüldür mezbür Öubeyd ehl-i kuvvet (15) ü bahādır kimesne olup şıffinde maĝtül oldı **Öabdu'r-raĥman** evsa' vālidesi ümmü veled cāriyedür (16) bunuñ künyesi ebü Őaĥme idi kitāb-ı munteĝāda mezkürdür ki bir ĝün ĥazret-i Öömere bir kız gelüp bir küçük (17) oĝlancaĝ getürüp oĝuluñ ebü Őaĥme mestāne iken cebren baña zinā idüp bu oĝlancaĝ andandur (18) diyüp ĥazret-i Öömer daĥı eve varup su'āl itdükde aĝlayup ikrār itmegin mezbürü sürüyüp (19) mescid-i resüle getürüp Őaĥābe arasında Çoyup eflaĥ adlu ĝulına ĥadd-ı zāñ ĝayr-i maĥz olan

### [36b]

(01) yüz degnek urmaĝ emr idüp ebü Őaĥme يا ايتى ارحمنى diyü aĝlayup ĥazret-i Öömer انما افعل هذا كى (02) يرحمك الله و يرحمنى diyü aĝlayup ebü Őaĥme zārj itdükce اضربه diyüp yüz degnek tamām (03) olduĝda vefāt idüp ĥazret-i Öömer aĝlayup يابنمحص الله عنك الخطايا diyüp ve sāyir Őaĥābeler (04) cümle nālān oldılar **Öabdu'r-raĥman** el-aşĝar vālidesi bir aĥzām-ı veled-i cāriyedür **ĥafsa** (05) Öabdu'llāhuñ vālidesindendür ĥazret-i resülün ĥatunı olmuşdur **rukıyye** ibrahim bin nu'Öaym (06) ĥatunıdur **fātıma** Öamūsı oĝlı Öabdu'r-raĥman bin zeydün ĥatunı olmuşdur **zeyneb** (07) Öabdu'llāh bin sürāĝa bin el-Öadvınün ĥatunı olmuşdur **zıkr-i vefāt** ĥazret-i Öömer {r.a.} mervıdür (08) ki ekşeriyyā اللهم ارزقنى diyü du'Öā idüp (09) mu'Ötād-ı Őerifleri bu idi ki bāliĝ olmuş müşrikini medine Őehrine ĝomayup Őaĥābeden küfe ĥākimi (10) muĝayre bin Őu'Öbenün üstādı demürce ve naĝĝāş ve tüccārlik ider mecüsij ya naşrāñ olan (11) ebü lülüe feyrüz nām ĝulını san'Öat işlemek için Őehre girmege muĝayre recāsıla icāzet virüp (12) ba'Ödehü feyrüz ciger-süz ĥazret-i Öömere gelüp efendüm beni ayda yüz aĝĝa kesme kesdi ĝazanmaĝa (13) ĝādir degülüm didükde san'Öatını Őorup diyü virdükde bu ĝadar san'Öatlara o ĝadar aĝĝa (14) ĝoĝ degüldür dimegin feyrüz-ı la'Öin ĝalbinden ĝın biĝüp ba'Ödehü ĥazret-i Öömer

buyurdı ki ya feyrüz (15) eyü yel degirmeni yapar imişsin işitdüm baña dañı birisin yap diyüp o dañı nola diyüp (16) saña bir degirmen yapayum kim şarķ u ğarb arasında mezkūr olsun diyü gitdükde ferāsetle (17) melŖūnuñ murādı ne idügin bilüp لاقصاص لعج انفاً diyüp pes niçün kıśās (18) itmezsın didüklerinde قبل القتلى diyü buyurdılar irtesi kaŖb el-añbār gelüp (19) tevrātda senüñ şekl ü evśāfun görmişümdür sen şehid olmağa üç gün ğaldı diyüp

### [37a]

(01) feyrüz melŖūn ğabzası ortasında iki taraflı keskin bir ħancer düzüp zehr ile sıvadup (02) hicretüñ yigirmi üçü źj'l-ħiccesinüñ yigirmi yedinci günü erbaŖa gicesi śabāñ namāzında (03) muğaddemce mescide girüp gizlenüp namāza śafflar dizildükde aralığa girüp mihrābda ħazret-i (04) Ŗömer الله اكبر didügi sāŖat ħancerle üç ya altı yerde ki birisin ğasugı üsti idi muħkem (05) urup ħazret-i Ŗömer دونكم الكلب فانه تقتلنى didükde müslimānlar dutmağa segirdiřdükde yine (06) on bir ya on üç kimesne dañı mecrūñ idüp Ŗāķıbet bir kimesne ardından dutup (07) laŖjın-i bĵ-dĵn kendüsin dañı boğazlayup ol vaķt ħazret-i Ŗömer Ŗabdu'r-raħman bin Ŗavfun (08) eline yapıřup śabāñ namāzını müslimānlara ğılı vir diyü imām idüp saŖādet-ħānelerine (09) götördüklerinde müslimānları çağırđup beni kim urdı diyü suŖāl itdüğünde ħaber virüp (10) maŖlūmları olduğda قاتله الله لقد امرت به وواعدنى كعبٌ ثلاث اعدھا ولاشك ان القول ما قاله كعب (11) معروفًا الحمد لله الذى لم يجعل gördükde bu řiŖri söyledi (12) baŖdehū taĵb (13) getürilüp süd içürildükde ğasığından tařra çıķmağın mevt-i muğarrer olup baŖdehū vařiyet (14) ü ħalife taŖyĵn eylenüz didüklerinde ما ارى الذى توفى رسول الله صلى الله عليه وسلم و هو عنهم (15) احدًا حق بهذا لامر من هولاء النفر راضى diyüp anlar kimler didüklerinde (16) Ŗořmān ve Ŗalĵ ve taħa ve zübeyr ve Ŗabdu'r-raħman ve saŖd bin ebĵ vaķķāsdur üç güne deĵin (17) mülāħaža olinup altınuñ birisi ħalife olsun diyüp ve ħalife nařb olıncaya (18) dek řuheyb-i rūmĵ imām olmaķ taŖyĵn idüp ve sebt günü vefāt idüp aħad günü (19) śabāñdan defn olinup baŖzı neśāyiñ ü veśāyādan sonra ħazret-i Ŗāyiředen

### [37b]

(01) hücre-i şerifinde Һazret-i resülün ve ebü bekrün yanlarında defne icâzet t'aleb itdüğünde Һazret-i (02) Öāyişe daĥı ol yeri ben kendüm için alı Ķomişdum ammā Һazret-i Öömeri nefsime terciĥ iderüm didüğünden (03) Һazret-i Öömer ĥat' idüp anda defn itdiler bi-hikmet-i allāhū teÖālā yevm-i vefātında güneş dutıldı müddet-i (04) Öömri altmış üç ibn-i Öabbās Ķavlınce altmış altı yaşında olup müddet-i ĥilāfeti on yıl ve altı ay ve beş (05) ya on gün idi **zıkr-i aĥvāl-i Һazret-i Öoşmān {r.a.}** Öoşmān bin Öaffān bin ebj'l-Öās bin ümeyye (06) bin Öabd-i şems bin Öabd-i menāf bin Ķusāyy bin kilāb bin mürre bin kaÖb cedd-i resūl'llāh {s.a.v.} (07) Һazret-i Öoşmān Һazret-i resūlden bir ya altı ya yedi yaş küçükdür orta boylu ĥüb süret (08) şarişın doğan burunlu yassı yağrınlu kemükleri iri Ķolları uzun ve mevzūn ve şakalı çok (09) olup boyar idi ibtidā Ķmāna gelen dōrt ricālün birisidür Öamūsı ĥakem bin ebj'l-Öās Һazret-i Öoşmānı dutup (10) muĥkem bağlayup ābā vü ecdādun dĶinine dön yoĥsa seni aslā çözmeyüp çok cefā iderüz didüğünde (11) vallahi ben dĶnümi aslā terk itmezem diyüp Ķmānı şecer-i şābit gibi rāsıĥ ü şābit olmağın ümjđ kesdiler **mervjdür ki** (12) Һazret-i resūl {s.a.v.}ün birbiri ardınca iki kerĶmelerine dāmādları olup ki (13) biri ruĶıyye ve biri ümmü gülsüm idiler Һazret-i resūl buyurmuşdur ki انا نشبه عثمان بابينا ابراهيم diyüp (14) devr-i ādemden bir peygamberün iki kerĶmesin nikāĥlanmak bundan Ķayrıya müyesser olmamağın zĶ'n-nüreyn (15) diyü laĶab Ķonilup melāōike arasında daĥı bununla mezkūr ve meşhūrdur Һazret kırĶ Ķızum daĥı olsa (16) Öoşmāna virür idüm **ve yine** عثمان بن عفان ولى فى الذننا و لى فى الاخره diyü Һazret buyurmuşdur **ve yine** (17) عثمان بن عفان ولى فى الذننا و لى فى الاخره diyü buyurmuşdur **ve yine** cāmiÖü's-şajjr süyüt'ide mervjdür ki resūl (18) {s.a.v.} ليد خلن الجنة بشفاعه عثمان سبعون ألفاً كلهم قد استو جبال النار الجنة {s.a.v.} diyü buyurmuşdur mervjdür ki namāzda bütün Ķurōān-ı Öažjmü's-şānı ĥatm itmişdür ve gice

### [38a]

(01) namāza Ķalkduğda ĥidmetkārların uyatmayup ibriĶin kendü doldurur idi bir gün Һazret-i Öoşmān (02) geldükde Һazret {s.a.v.} mübārek eteklerin devşürüp Һazret-i Öāyişe sebep-i (03) suōāl itdükde الا استحى من رجل تستحى منه الملائكة

الرحمن diyüp baŕı mesāyil-i ŧerŕide (04) ħazret-i Őömer ile öyle mübāheŧe iderlerdi ki görenler çekişürler kıyās iderler idi **mervjdür** ki ħazret (05) Őömer defn olunduĝda üç güne dek ŧāĥābe-i kirām ĥilāfet emrinde müŧāvere idüp Őāķibet sābıķan (06) vaŧıyyet itdüĝi altı kimesnenün beŧi diledüĝini taŕıyn itmegi altınun biri olan Őabdu'r-raĥman (07) bin Őavfa tefvız itdüklerinde cümle ŧāĥābe ĥuzürında ħazret-i Őoŧmāna bĭŕat itmegin cümle ĥüsn-i rızālarla (08) bĭŕat itdiler hicretün yigirmi üçü muĥarreminde idi **fütühāt** Őacem t'arafında rey ŧehrinün ĥalkı ħazret (09) Őömer zamānında olan ŧulĥı bozup baŧra ĥākimi ebū mūsā eŧŕarj varup tekrār feth itdi **ve** (10) iŧbu senede cümle ĥalka burun ķanamaķ Őāriŧ olmaĝın senetü'r-ruŕāf tesmiye olındı (11) ĥattā ħazret-i Őoŧmān ruŕāfdan o sene ĥacca varmaķ müyesser olmayup ĝāyet zebün oldı **ve yine** (12) iskenderiyye ĥalkı Őısyān itmegin mısır ĥākimi Őamr bin el-Őās tekrār varup feth ve ĥalkın ķatl eŧir itdi (13) **ve yine** hicretün yigirmi altısında Őasker-i islāmile Őoŧmān bin ebĭ'l-Őās Őacemde ŧāpūr ŧehri her sene (14) otuz kerre yüz biĝ aķça virmek üzre ŧulĥ eyledi yigirmi yedisinde ŧām ĥākimi ħazret muŕāviyye (15) gemilerle varup ķıbrıs ĥalkını baŕde'l-ķatl müslimānlara senede yedi biĝ altun ĥarāc virmek üzre (16) ŧulĥ oldı ve Őacemde evcān ĥalkın senede yigirmi iki yük aķçaya bu senede mısır ĥākimi Őamr bin el-Őāsı (17) Őazl idüp yerine kendünün rızā Őaddin birāderi Őabdu'llāĥ bin ebĭ serĥi göndürüp varduĝda (18) yigirmi biĝ Őaskerle maĝribe sefer idüp tuleytula ŧehrini ve afriķiyye ŧehrini feth itdi ve bu senede (19) endülüs ŧehri daĥı feth oldı **ve** Őacemde is'tāĥr ŧehri **ve** isfahān ŧehri **ve** cevr ŧehri **ve** niŧābūr

### [38b]

(01) tūs ŧehrini **ve** seraĥs **ve** merv **ve** beyķaĥ **ve** semerķand **ve** t'āĥrān **ve** cürċān **ve** faryāb ŧehrlerini ebū mūsā (02) el-eŧŕarj baŧradan ibn-i ebĭ'l-Őāsı fārsdan maŕzül idüp bu iki ĥükümeti ibn-i küreyze virüp (03) mezbūr kimin feth ve kimin ĥarāc virmeĝe ŧulĥ olmuŧdur ve daĥı nice fütühāt olmuŧdur tafsĭl olunmadı (04) **maĥsūsāt** cumŕa ĝüni namāzdan muķaddem minārelerde ŧalā virdürmeĝi ħazret-i Őoŧmān ibtidā (05) itdi **ve** müŕezzinlere vaŧĭfe virmeĝi **ve** bayram namāzi ĥuĥbesin namāzdan muķaddem olmaması (06) **ve** subaŧı taŕıyn olınmasın **ve** iĥtirāzen mescidde baŧķaca bir yer yapdurup yalnızca namāz ķılmaĝı (07) **ve** ümmet-i muĥammed içinde nizāŕ vü iĥtilāf bunun zamānında olup ĥalk birbirine



düşüp tehattıye başladılar (08) **ve** süyü'tide mezkûrdur ki yoldan şavul demek bunun zamânında oldu **mervîdür ki** hâzret-i Őoşmânun (09) mührinün naqşı امنة بالذی خلق فسئى bir rivâyetde امنة مخلصًا idi hâzretün gümüş üzerine (10) kıazınmış hâtem-i şerifleri nice zamân barmağında iken kıuyuya düşüp arandukda bulunmayup (11) Öalâmet-i şerrdür müslimânlar ğamnâk oldılar Őoşmândan rencide oldılar **evlâd**-ı hâzret-i Öoşmân {r.a.} (12) mervîdür ki toköz ya on oğlı ve yedi ya sekiz kıızı var idi bunlar **Őabdu'llâh** el-kebir rukıyye (13) bint-i resûlu'llâhdandır mekkede vücûda gelüp altı yaşında iken ğözini hûrûs dindikleyüp hâste (14) olup vefât itdi **Őabdu'llâh** aşğar ümmü ğülşüm bint-i resûlu'llâhdan olmışdur **ebân** fâzıl u (15) u kâmil ü zâhid ü Őâmil olup Őabdu'l-melik bin mervân hâliffe olduğda bu medjneye hâkim itdi hicretün (16) otuz beşinde medjnede vefât itdi **hâlid** ve Öömer saöd muöâviyye hâliffe olduğda bunu hûrâsâna (17) hâkim itdi anda iken kıatlı olındı **velid** Őabdu'l-melik muğjre meryem ve **ümmü saöd** Őâyişe ve **ümmü ebân** (18) ve **ümmü Öömer** ve **ümmü meryem** es-şugrâ ve **ümmü'l-benjin** ve **Öamra** şehâdeti hicretün otuz beşi zî'l-hiccesinün sekizinci (19) ya yedinci ğünü ya on ikinci ğünü idi müddet-i hîlâfeti on iki seneden bir kıaç ğün eksük idi müddet-i

### [39a]

(01) Őömri ya seksen bir ya seksen üç idi bir ğün hâzret {s.a.v.} kendülerden sonra bir (02) fitne žuhûr ideceğın haber virdükde يقتل فيها هذا diyüp hâzret-i Őoşmâna işâret buyurup (03) kıatlı-i Őoşmâna bundan ğayrı nice işârât-ı şerifleri olmuşdı mervîdür ki hâzret-i Őoşmân {r.a.} (04) altı seneye değın umûr-ı hîlâfetde hâzret-i Őömere taklıd idüp lâkin anun şalâbeti üzre olmayup (05) hâlmü'n-nefs idiler zamânında nice fütühât olup emvâl-i Őažimeler gelüp hâlkâ vâfir ihsânlar (06) olinup nicelerine yüzer biğ aqça inŐâm olup altı seneden sonra kibâr-ı memâlik-i islâmiyye hükümet (07) lerin eşraf-ı meşâhır şahâbe durur iken ğayrı-ı şahâbeden kendü aqrabâsına virüp ve baŐzı aqrabâsına (08) sâyir nâsdan ziyâde beytül-mâldan mâllar virmeğe başlayup ve dañı hûsûslarda hâlk rencide olup (09) kıalup şınup hicretün otuz beşinde rezâŐdan birâderi ve mısır hâkimi olan Őabdu'llâh bin ebî serhden (10) şikâyetçiler geldükde hâzret-i Őoşmân anğa Őitâb emir-i haber ğöndürüp şâkıler mısra varduklarında Őabdu'llâh (11) anlarun birin ölünceye değın döğüp bu sebebden altı yüz kimesne ve sâbıka küfe hâlkı dañı

hâkimlerinden (12) şikâyete geldüklerinde bir kaçî hâzret-i ŖoŖmân habs itmiş olmağın hâlâ kûfeden iki yüz ve baŖradan dağî yüz (13) elli nefer kimesne biriküp gelüp hâzret-i ŖoŖmânı hîlâfetden hâlŖ u refŖ itmek içün medînede ittifâğ itmegin (14) cumŖa günü hâzret-i ŖoŖmân minberde anlara hîtâben يا هو الاء يهلم الله اهل المدينة انكم ملعونون (15) didükde cemŖ (16) olan eşkiyâ cümle Ŗahâbeyi daŖlayup hattâ hâzret-i ŖoŖmân minberde ğaŖy olup baŖdehü indükde elinde (17) olan Ŗasâ-yı resûlile mezbûrları defŖ itmek istedükde cehcân-ı ğîfârî adlu hâbjŖ (18) dizi ile Ŗasâyı iki pâre eyleyüp bir yıldan Ŗonra dizine Ŗirpençe çıkarup helâk oldu (19) bu ğavğâ güninde hâzret-i hasan ve saŖd bin ebî vağğâs ve yeziid bin Ŗâbit ve ebü hüreyre hâzret-i ŖoŖmân tarafından

### [39b]

(01) eşkiyâ-yı mezbûr ile ceng idüp baŖdehü emri ŖoŖmân ile ferâğat idüp kaç gündən Ŗonra eşkiyâ-yı (02) mezkûr hâzret-i ŖoŖmânı saŖâdet-hânesinde muhâŖara idüp baŖdehü mısra hâkim-i cedîd göndürilmek (03) üzre Ŗulh olup hâzret-i ebî bekrün oğlı muhammedi mısra hâkim dikilüp mezbûrlarla göndürüp (04) üçüncü menzilde hâzret-i ŖoŖmânun mührile mührlenmiş mektûbile mısra giden ulağ dutulup mektûb (05) mazmûnında اذا اتاك محمد و فلان و فلان فاقبل في قتلهم (06) و ابطال كتابه و قر في عملك حتى ياتيك رايبى و احبس من بيحى يتظلم منك لياتيك رايبى في (07) yaŖñj muhammed ve filân ve filân (07) geldükde katillerine iğbâl eylesin ve mektûb ise bātıldur ve sen iŖükde muğarrer olasin hattâ (08) benden haber varınca ve senden Ŗikâyete gelenleri habs eylesin benden haber varıncaya degin inŖâ (09) 'llâhü teŖâlâ dimegin muhammed bunı gördükde bile olan Ŗahâbeye mektûbı göstürüp ve mührledüp birine (10) emânet koyup cümlesi dönüp medîneye gelüp mektûbı hâzret-i ŖoŖmâna göstürdüklerinde mühr benümdür (11) lâkin hattdan aslâ haberüm yoğdur diyü kaŖem idüp Ŗamüzâdesi ve dâmâdı ve kâtibü's-seri olan (12) mervânun hattı idügi bilinmegin imdi bundan haberün yoğise mervânı bize vir didüklerinde üzerine (13) ŖerŖile bir nesne Ŗâbit olmadın žulmen katl olına diyü ihtiyât ve merhametinden mervânı ele virmeyüp (14) Ŗahâbe bu hûŖûsdan hâzret-i ŖoŖmâna incinüp muhammed ile ehl-i mısra bu mağûle tezviri idenün hağğından (15) gelmez isen elbetde hîlâfetden ferâğat eyle diyü teŖkîd eyledüklerinde hâzret-i ŖoŖmân dağî hâzret (16) {s.a.v.} bağa bir gün

buyurmuşdur خلعہ فلا تخلعہ (17) یا عثمان انه لعل الله ان يقمضك قميصاً فان ارادوك على diyüp ferāgate rızā virmeyüp saŕādet-hānesinde kendü (18) tevābiŕinden altı yüz kimesne ile muhāsara olup daşradan şu getürmekden bi'l-külliyeye menŕ itdüklerinde (19) sāyir şahābe daḥi baŕde'l-izt'irab bölige mervānı vire diyü ihmāl eyleyüp lākin şaḳi-yi mezbūrların

#### [40a]

(01) niyyetleri ḥazret-i Őoşmānı ḳatlı itmek olup diyü söz olduğı işidildükde ḥazret-i Őalī ve baŕŕı (02) şahābe oğulların Őoşmāna bir zarar irmesün diyü muhāfızını içün göndürdiler ḥazret-i (03) Őoşmānuñ içerüdeki etbāŕı ve taşradaki aḥbābı dıvārı delüp saña ḳapu açalum mekkeye ya dımışḳa (04) git veyahūd cenge rızā vir didüklerinde ümmet-i muḥammede ibtidā ben ḳılıç çekmezem ve mekkeye daḥi (05) gitmezem zıḗā ḥazret-i resūl {s.a.v.} يلد رجل من قريش بمكة يكون عذابه {s.a.v.} ol kimesne ben olmazam ve ḥazretün mücāveretin terk idüp şāma (07) daḥi gitmezem diyüp ḳaç yüz Őabdi var idi ceng itmek istedüklerinde cengden ferāgat eyleyen (08) āzād olsun diyüp bir ḳaçın āzād itdi on gün muhāsarada taşradan atılan oḳıla (09) bir kimesne ḳatlı olup ve mervān mecrūḥ olup ve taşrada muhāfaza içün gelen ḥazret-i ḥasana (10) ve baŕŕılarına oḳ doḳınup mecrūḥ olmalarıla müslimānlar ğazab iderler ḥavfından mezbūr eşḳiyā (11) muḥammed ile iki ya üç ehl-i mekr ve aşup ḥazret-i Őoşmānuñ evi ardından ḥafıyyeten dıvārı aşup (12) içerüde olanlar taşradan hücüm idenleri defŕ itmegiçün her biri dāmlarda olup ḥazret-i (13) Őoşmān ḥatunı ile yalnızca ḳalup ol gice rüŕyālarında faḥr-i Őālem {s.a.v.}i (14) görüp sabr eyle gelecek gice iftāri bizüm ile idersin buyurmağın şehid ola (15) çağını bilüp keşf-i Őavret olmasun t'on giyüp baŕdehū muşḥaf-ı şerīfi açup tilāvet-i ḳurŕān (16) iderken mezbūr muḥammedün işāreti ile yoldaşlarınun biri ḥazret-i Őoşmānı boğazlayup baŕdehū (17) ḳaçup mübārek ḳanından muşḥaf-ı şerīfde فسَيَكْفِيكَمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْغَلِيمُ ayeti üstine (18) bir ḳatre damlayup bi-ḥikmet-i allāhū teŕālā anuñ ḳanı intikāmı alıncağına güyā remz olup vāḳıŕā bu (19) sebebden olan muhārebelerde iki t'arafdan t'oḳsan biñ kimesne maḳtūl olup muḥammed daḥi

#### [40b]

(01) baŕde'z-zamān muŕāviyye t'arafından dutilup āteşe yaḳmışlardır mervīdür ki ehl-i mısrdan biri ḳılıç ile (02) girüp ḥazret-i Őoşmānuñ baŕde's-şehādet burnın

kesmek murād itdügünde hâatunı men' itmek istedükde (03) kolu yaralanup ve baş barmağı kesilüp Ö'acize olduğda rebāñ adlu kılından istimdād t'aleb itdügünde (04) rebāñ hâzret-i Ö'oşmānuñ kılıcı ile ol hâriş-i d'alâlet-i elifi bî-tevaqquf çalup katl eyledi mervîdür ki hâber-i (05) şehâdet işidildükde hâzret-i Ö'alî keremu'llāhū vechehū ve sāyir şāhābe şaşup segirdüp kemāl-i hâyetlerinden (06) her biri muhāfażada ihmāl eyledinüz diyü kendü oğullarına t'apānca urdılar kaç günde cümle şāhābe (07) cem' olup hâzret-i Ö'alî {r.a.}yı hâlişe idüp bî'at itdiler keyfiyyet-i defninde eşāññı (08) budur ki cum'ūa günü şehîd olup sebt gicesi karanuluğda ya dört ya beş kişi hâfiyyeten şehirden (09) taşra çıkarup hâzır kazılmış bir kabır bulup namāzın kılup Ö'acele ile defn itdiler a'Ödā açup (10) çıkarmasun diyü belürsüz itdiler rivāyet iderler ki defn idenlerün Ö'aķablarından bir kharaltı görinüp (11) hâvf itdüklerinde لاروع عليكم اثبتوا فاناجيانا لنشهد معكم diyü nidā gelüp melā'ike idügi (12) ma'Ölüm oldı dimişlerdür zîkr-i ahvāl-i hâzret-i Ö'alî bin ebj t'ālib {r.a.} bin Ö'abdu'l- (13) mu'talib hâzret {s.a.v.}ün Ö'amüzādesi ve dāmādı ve dördünci hâlişesi (14) ve vaşisi ve ahret kârındaşı ve maħrem-i esrārı olup her Ö'ilm ü Ö'amelde kāmil ü mükemmel şābit olup hattā (15) hâķķında āyāt-ı keşire nüzül itmişdür ibn-i Ö'abbāsdan rivāyet olunur ki ما نزل احدًا من كتاب الله ما الذين و النهار سرًا و علانيه فلهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم ينفقون اموالهم بالليل يحزنون ve hâzret-i ebū bekr hâķķında (18) dañı bu āyet-i kerîme nāzil olmışdur ve hâzret {s.a.v.} buña hitāben انت اخی فی الدنيا (19) diyü ve dañı علی منی و الاخرة و من كنت مولاه فعلى مولاه اللهم وال و من على

#### [41a]

من احبّ و النظر الى على عباده diyü ve dañı من و لاه و عاد من عاداه (01) و من احبنى فقد احب الله و من ابغض عليًا فقد ابغضنى و من ابغضنى فقد (02) عليًا فقد احبنى و على مع القران و قران مع على لا يغتر قان حتى يرد على الحوض (03) diyü ابغض الله ما و الله لا عطین و رسوله يفتح الله على يديه (05) الى انه غذاً رجلاً كراراً اغيرفراريحب الله و رسوله و يحبه الله (06) ماور دلاحد من اصحاب رسول الله صلى الله عليه و سلم من الفضائل ماورد يعلى didi hâzret-i ebj bekr ve Ö'ömer ve Ö'oşmān {r.a.}dan

sonra aØlem ü efd'al (07) cemîØ-i şahābeden ħazret-i Øalj {r.a.} idi Øulüm-ı žāhirenün nice mesāyil ü aĥkāmi ve Øulüm-i bā'iniyyenün (08) ĥod cümlesi bundan aĥz olinup kendüden mervjdür ki resül {s.a.v.} Øilmden baĥa biĥ bāb (09) taØlĥm idüp her birinden biĥer bāb fetĥ oldı kemāl-ı zühd ü ĥanāØat ve dāyimā Øibādet üzre olinup (10) keşret-i šalavātdan dizlerinde nāsır eti bitmişdi her bābda nevādir-i Øālim ü ĥükemā-yı Øužemā-yı benĥ ādemden (11) olup ĥanderüy u kerem ĥüy Øālĥ ĥimmet šāĥib-i seĥāvet-i ĥalĥm ve ehl-i Øafv idi evsāf-ı (12) ĥamĥdesi taĥrĥri ĥābil-i imkāndan degüldür **ve** mührinün naĥşı نعم القادر الله veyaĥūd الملك الله (13) الواحد القهار idi ĥazret-i resülden naĥl itdügi ĥadışlerden beş yüz seksen altısı kütüb-i (14) ĥadışde mestürdur dimişler **ve** ĥurōān-ı Øažĥmi ibtidā ĥatt'-ı küfĥ ile yazan ve şahābeden ĥazret-i (15) ĥıżr {a.s.}ı gören budur **mervjdür ki** ĥazret {s.a.v.} otuz yaşında (16) iken dünyāya gelüp vālidesi fāt'ima bint-i esed bin ĥāşim bin Øabd-i menāf kaØbenün ĥine ziyārete (17) girdükde bi-ĥikmet-i allāhü teØālā ĥazret-i Øalj anda vüçüda gelmişdür küçükden ĥmāna gelüp Øibādet-i (18) ašnām vāĥiØ olmamışdur vālidesi Øibādet-i ašnām istedükde ĥarnı ĥinde ĥareket idüp māniØ (19) olur idi pederi ebü t'ālib ĥmāna gelmeyüp lākin vālidesi fāt'ima ĥmāna gelmişdür kendüsi ĥazret-i

#### [41b]

(01) Øalj {r.a.} ĥara yağız bülend-gerdān güler yüzlü idi ve siyāĥ gözlü nūrānj süretlü (02) orta boylu yaşsı yağrınlu ceşĥm šaĥalı sık ve uzun pür olduĥda penbe gibi ağarmışdı **ve** (03) pederi yābānda iken doğduĥına vālidesi adını ĥaydar ĥodı pederi geldükde Øalj ĥodı (04) **künyet-i şerifleri** ebü türāb **ve** esedu'llāĥ **ve** murtażā **ve** beyzetü'l-beled **ve** emĥn **ve** şerĥf **ve** ĥādĥ (05) **ve** meĥdj yaØsübü'l-ümme **ve** kerrār **ve** ebü ĥasem **ve** zü'liżni'l-vāØiye **ve** ebü'r-rayĥānĥn **fāyide** (06) ĥazret-i Øalj kerrema'llāhü veĥehü šad kelimesinde ĥırĥ Øaded kelime-i kelām-ı şeref ittisāmı cāmiØ (07) müĥimmāt-ı neşāyiĥ olmaĥın žikr olinmişdur **اولا** ايمان سنسب لا من و اساك بنسب ۳ ادب المرء خير (08) المرء يعرف بايمانه ۲ اخوك من و اساك بطن الرء عدوه ۷ تفال بالخير تنله ۸ (09) من ذهبه ۴ بع الدنيا بالاخرة تريح ۵ باكرتسعد ۶ ثلاث مهلكات عجب و نجل و هوى ۱۵ (10) تكاسل المرء فى الصلوة من ضعف الايمان ۹ ۱۳ جولة الباطل ساعة ۱۴ (11) جديمتجد ۱۱ جمال المرء فى الحلم ۱۲ جليس السؤ شيطان تفسك نستريح ۱۷ خالطو الناس (12) وجولة الحق الى السعة ۱۵ خف الله تا من غيره ۱۶ خالف

ما اكتسب وهو يوم القيامة مع من (13) بالسنتكم و اجسادكم و زايلوهم باعمالكم وقلويكم فان للمرء بالنهرايا ٢٥ سوء الخلق وحثشة (14) احب ١٨ دينار الشحيح حجر ١٩ زوايا الدنيا مشحونة اللسان سلامة الانسان ٢٣ (15) الاخلاص منها ٢١ سيرة المؤمن تنبئ عن سرير ته ٢٢ سكوت ٢٥ شر الناس من يتقيه (16) شمة من المعرفه خير من كثير العمل ٢٤ شرط الالفة ترك الكلفه السان اشد من طعن (17) الناس ٢٦ صمن الله رزق كل احد ٢٧ ضرب الحبيب اوجع ٢٨ ضرب علو الهمم من الايمان ٣٢ (18) السنان ٢٩ ظلمه الظلم تظلم الايمان ٣٥ ظل الاعوج اعوج ٣١ ٣٤ عذاب القبر من النميمة (19) عد و عاقل خير من صديق جاهل ٣٣ على قدر الكسامدر جليل ٣٥ عقيب كل ليلة يوم ٣٦ من كشر كلامه كشر ملامه ٣٧ نيل

#### [42a]

المنى فى الفنا ٣٨ وضع الاحسان فى غير موضعه ظلم ٣٩ وحدة المرء خير من جليس لسؤ (01)  
**nažm** ٤٥ هموم المرء بقدر هممه ٤١ يطلب الرزق كما تطلبه (02)

*أما الدنيا فناء ليس للدنيا (03) ثبوت*

*انما الدنيا كبيت نسجته العنكبوت*

**evlād-ı Ŗāl-j-nihād** ħazret-i Ŗal-j {r.a.}nuŋ (04) on iki ya on dōrt ya on altı olduğına iĥtilāf itmişlerdür ve on (05) sekiz ya on ũokuz ya on altı kıızı var idi dirler **hasan** ve **ħuseyin** ħazret-i fāt'ima {r.a.} (06) dandur aĥvāleri baŖdehū zikr olunur **muħsin** bu daĥi ħazret-i fāt'ima dandur lākin āĥir (07) evlādı olup dūşük olmağıla sebeb-i mevt-i fāt'ima oldı dirler kendü daĥi yaşamadı (08) **muħammed** el-ekber buña muħammed el-ħanife dirler ħazret-i fāt'ima vefātından şonra bir cāriyeden olup (09) yarar ve şecjē idi **Ŗabbās**-ı ekber ħazret-i ħuseyinüŋ Ŗalemdārı olup ĥiŋ-i muĥārebe-i kerbelāda imām (10) ħuseyinden muĥaddem şehid oldı **Ŗoşmān** ve **caŖfer** ve **Ŗabdu'llāh** işbu dōrt birāderlerüŋ (11) vālideleri ümmü'l-benen adlu ĥatundandur **muħammed**-i evsāt' ve **yaĥyā** ve **Ŗavn** bunlar esmā binti-Ŗamişdendürler (12) **Ŗömer**ü'l-ekber ve **muħammed**-i aşgar ve **Ŗubeydu'llāh** ve **ebü bekr** bunlar daĥi her biri bir ĥatundandurlar ve kıızları (13) **zeyneb**-i kübrā ħazret-i fāt'ima {r.a.}dandur **ümmü gülsüm**-i kübrā bu daĥi fāt'ima dandur **rukıyye** (14) ve **ümmü'l ħasan** ve **remletü'l-kübrā** ve **ümmü ħānj** ve **meymüne** ve **zeyneb** ve **remle** ve **ümmü gülsüm**-i şuğrā (15) **fāt'ima** ve **ümmü'l-kirām** ve **ümmü seleme** ve **ümmü caŖfer** ve **ümāme** ve **nefise** mervjdür ki ħazret-i Ŗal-jnüŋ (16) nesl ü zürriyyeti ħasan ve ħuseyin ve muħammed el-ħanife ve Ŗabbās ve Ŗömerden münteşir olup säyir evlād-ı (17) kirāmınun nesleri münĥariž

olup ba'Øzi kütübde mezkûrdur ki kendü ħayâtında zükûr (18) u ünâsdan on to'kuz evlâdı vefât idüp on üç evlâdı kendüden sonra (19) ħalup altı evlâdı kerbelâda ŧehîd oldılar ve ħazret-i Øalî {r.a.}nuñ müddet-i Øömri

#### [42b]

(01) elli yedi ya elli sekiz ya altmış dört ya yetmiş idi dirler ve müddet-i ħilâfeti dört sene ve to'kuz ay (02) olmuŧdur **zîkr-i aĥvâl-ı ħazret-i imâm-ı hasan {r.a.}** ħazret-i Øalî {r.a.}nuñ iki (03) evlâdı olup mervîdür ki ħavl-i eŧaĥĥ ile hicretüñ üçüncü senesinde ramazân-ı ŧerîfüñ evâsıtında (04) medînede vücûda geldükde ħazret {s.a.v.} gelüp oĥlumı baña göstürüñ diyüp (05) mübârek ellerine alup ŧaĥ ħulaĥına eżân ve ŧolına iĥâmet virüp ismini ne ħodıñuz diyü su'âl itdüĥinde (06) ħarb ħoduĥ didiler *أتما سميتهم يولد هرون شبر و شبير و* *بل هو حسن* diyü buyurup ħasan ħodılar *و* *مشبر* göĥsinden (07) diyü buyurdılar mervîdür ki *و سنبل موى و ملك حوى* başına dek ħazret-i resül (08) {s.a.v.}e benzer olup ħazret-i mûsâ {a.s.} gibi lisânında bir miĥdâr lekŧi var idi (09) ħazret {s.a.v.} bir gün omuzına alup *اللهم انى* diyüp *احبنى فليحبه و ليبلغ الشهد الغايب* (10) **ve yine** *اللهم من* *احبه فاحبه* diyü buyurdu **ve yine** *ايّ اهل بيتك* (11) **ve yine** *الحسن و الحسين سيّدا شباب اهل ال جنه* diyü buyurdılar (12) **ve yine** *الحسن و الحسين* diyü su'âl olunduĥda *احب اليك* bir gün (13) *انّ ابنى هذا سيّد و لهل الله ان* ħazret {s.a.v.} minbere ħıĥduĥda bile ħıĥarup *به بين فنتين من المسلمين* diyüp mu'Øāviyye ile olacaĥ aĥvâllerine iŧâret idi **mervîdür ki** (14) müte'Øaddid merkebleri var iken mücerred ecr-i cezîl iĥün medîneden mekkeye yigirmi beŧ kerre ħilâfüt'l-Øāde (15) yayan varup ħacc eylemiŧdür **ve** fevāyiĥ-i miskiyyede ümmet-i muĥammed iĥinde ibtidâ ħut'b olan ħasan bin Øalîdür (16) hicretüñ kırĥ to'kuzı ya ellisi ya elli biri rebî'ü'l-evvelüñ beŧinde kırĥ altı ya kırĥ yedi yaŧında ibtidâ (17) zehr yidüĥinde berü kırĥ gün ħaste olmiŧ iken vefât idüp müddet-i ħilâfeti ancaĥ altı ay ve ħaç (18) gün olup ħazret {s.a.v.}üñ *الخلافة بعدى ثلاثون سنه* buyurdıkları otuz (19) sene ħilâfet-i ħasan ile tamâm olur ba'Øde'l-ferāĥ-ı ħilâfet sekiz to'kuz sene medînede iĥâmet

#### [43a]

(01) itdiler **zîkr-i aĥvâl-ı ħazret-i ĥüseyn {r.a.}** ħavl-i eŧaĥĥ ile mervîdür ki hicretüñ (02) dördüncü senesi ŧa'Øbânınuñ dördüncü günü yevmü'ŧ-ŧüleŧâda

medjinede vücūda gelüp (03) ĥazret-i resūl {s.a.v.} gelüp sağ kulağına ezān ve solına iķāmet aydup (04) emr-i ĥaķķ ile ismin ĥüseyin ķodi baŖdehū ĥazret {s.a.v.} baņa aydup abası (05) esmā ĥatun niķün ađlarsuz yā resūlu'llāh didükde ابنى هذا من امتى لا انا لهم الله شفاعتى يا اسمالاتخيرنى فاطمه فانها قريبة (06) يا اسما انه سنفتله البيا غية قال لى حبر نيل عليه السلام قال الله تعالى انى قتلت **bir daĥı** diyü buyurdılar (07) عهد بولادة diyü سبعين الفاً و انى قاتل بدم حسين بن على سبعين الفاً و سبعين الفاً (08) بدم يحيى بن زكريا buyurdılar (09) baŖde'l-ķatlı ser-i saŖādet efser-i ŗehādet eŗerleri ķavl-i eŗaĥĥ ūzre medjneye gōndürilüp (10) anda vālidesi yanında defn olunup ve beden-i ŗerifleri ise bi'l-ittifāķ kerbelādadur müddet-i (11) Ŗömr-i ŗerifleri elli altı sene ve beŗ ay ve beŗ altı gündür baŖde'l-ķatlı Ŗalāmāt-ı semāviyye vü (12) arzıyyeden vāfir Ŗacāyib ü ġarāyibler žuhūr idüp **ve** tevāriĥ-i siyerde baŖzılarında budur ki yevmü'l- (13) ķatlıde güneŗ dutılup vāfir yılduzlar itilüp yedi güne dek güneŗüñ nūri ġāyet ile (14) zaŖif olup altı aya deġin gök kenārları ķan gibi ķızılıķdan ĥālġ olmayup ve ķudūs-i (15) ŗerifde her daŗ ķaldursalar altında ķan görünür idi ve leŗker-i yeżidden biri ĥazret-i (16) imām-ı ĥüseyini żamm ider iken gökden iki yılduz inüp gözlerin kör eyledi **evlād**-ı ĥazret-i imām (17) {r.a.} zeĥāyirü'l-Ŗuķbāda meżkürdur ki altı ođlı üç ķızı var idi bunlardur (18) **Ŗalġ-yi ekber** ve **Ŗalġ-yi evsat** ve **Ŗalġ-yi aŗġar** ve **muĥammed** ve **Ŗabdu'llāh** ve **caŖfer** ve kerimeleri **zeyneb** ve **sekine** (19) ve **fāt'ima** bunlardur ve lākin tāyife-i ŗiŖidür ve efd'al-ı eimmet-i iŗnā Ŗaŗer didükleri bunlardur

#### [43b]

(01) **ĥazret-i Ŗalġ** ve **ĥasan** ve **ĥüseyin** üçi bunlardur dördüncü **Ŗalġ-yi ekber** ya aŗġardur ki ĥazret-i imām-ı (02) ĥüseyinüñ cümle nesl ü zürriyyetleri bundan münteŗir olmuŗdur sāyir evlādınun nesleri münķariż (03) olup zeyn el-Ŗābidġin ile mūlaķķab olmuŗdur **muĥammed** bin zeyn el-Ŗābidġin ki muĥammed el-bāķır (04) dimek ile meŗhürdur **caŖfer**-i ŗādıķ ibn-i muĥammed el-bāķırdur **mūsā** el-kāżım ibn-i caŖfer-i (05) ŗādıķdur **Ŗalġ er-rızā** ki imām-ı rızādur bin mūsā el-kāżımdur **muĥammed** el-cevād bin Ŗalġ (06) er-rızādur ki muĥammed taķıdür **Ŗalġ** el-hādġ bin muĥammed el-cevāddur **ĥasan** Ŗaskerġ bin (07) Ŗalġ el-hādġ ki bir laķabı daĥı zekıdür muŖtaŗım-ı ĥālġfe sürremen reŖy ŗehrini yapdurup (08) cümle Ŗaskerile baġdāddan aņa göçüp mütemekkin olup ol ŗehrün bir ismi daĥı Ŗasker (09) ķonılmıŗdur ki ĥālā imām semre dirler **muĥammed** el-hādġ bin ĥasan el-Ŗaskerġ



on ikinci imām (10) dur ki hicretün iki yüz elli beşinde doğmuşdur şîŕi t'âyifesi bunun için t'okuz ya on (11) t'okuz yaşında iken sürremen re'oyde bir zîr-i zemîne vâlidesi nažar ider iken girüp (12) dañı çıkmayup āñir zamānda žuhūr idecek mehdj budur zu'ŕm idüp ħüccet-i muntažar (13) kāsım-ı sâñibü'z-zamān mehdj-yi zamān diyü lağablar kōmişlardur lākin bu i'ŕtikād iki vechle (14) bāt'ıldur zîrā evvelā kütüb-i mu'ŕteberelerde āñir zamānda gelecek mehdj ħaqqında evlād-ı (15) resülden ya ehl-i beyt-i resülden olup ismi muħammed babası Ŗabdu'llāh olacağına (16) ve dañı āl-i Ŗabbāsdan olacağına iki ħadjs-i sañiñ ve sarñiñ mervj olup ba'ŕzi (17) mu'ŕteberātda ismi muħammed babası ħazret-i ħasan neslinden ve vâlidesi ħazret-i Ŗabbās neslinden (18) olacağı ibn-i Ŗabbāsdan mervjdür sâniyen şevāhidü'n-nübüvvede mezkürdür ki meşāyiñ-i (19) Ŗizāmdan şeyñ Ŗalāü'd-devle semnāñj cümle aqt'āb u abdālī yazduğı maħallde dimişdür

#### [44a]

(01) ki muħammed bin ħasan el-Ŗaskerj gizlendüğünde abdāldan olup tedricle seyyidü'l-aqt'āb olup (02) ol eyyāmlarun kūt'bi Ŗalj bin ħüseyin el-bağdādj fevt olduğda namāzın bu kılup yerine kūt'b bu (03) oldu on t'okuz sene kūt'biyyet üzre durup ba'ŕdehü vefāt itdi **zîkr-i menākıb-ı ħ'âce** (04) **üveys karanj rahmetu'llāhi Ŗaleyh** ħazret-i resül {s.a.v.} bunun ħaqqında buyurmuşdur ki (05) اويس قرنى خير التابعين ve ħazret-i resül gāñ gāñ mübārek yüzlerin yemen t'arafına döndürüp (06) buyurur idi ki انى لاجدُ نفس الرّحمن من قبل اليمين yaŕñj raħmet nefsi yemen t'arafından gelür (07) **nakl olunur ki** kaçan ki ħazret-i risālet-penāñj {s.a.v.} dārü'l-Ŗuqbāya riñlet buyuracak (08) maħall olduğda ħayāt-ı şerifleri vedjŕatında sañābe didiler ki yā resü'l'llāh ħırқа-ı mübārekiñüzi (09) kime sezā vü arzāñj buyurursuz ħazret buyurdı ki üveys karanjye ve nişān u Ŗalāmetlerin dañı buyurdı ki (10) yemende olur ve şaŕrāñjdür yaŕñj ziyāde tüylidür ve sağ omuzunda ve sol bögrinde bir dirhem (11) miqdārı beyāzlık var ve ol beyāzlık beraś degüldür kaçan anı bu Ŗalāmetlerle göresüz benüm selāmum (12) diyü virüp ve diyesüz ki benüm ümmetüm için cenāb-ı kibriyāya du'ŕā itsün diyü buyurdılar kaçan ħazret (13) dārü'l-beķāya riñlet buyurdılar ħırқа-ı mübāreki ħazret-i Ŗömer ile ħazret-i Ŗalj {r.a.} ħazretün (14) vaśiyyet-i şerifi mevcübınca karan diyārına gitdiler ve ħazret üveysi bulup mülākij oldılar ve ħazret (15) {s.a.v.}ün selāmın virüp muraqqaŕa-ı şerifin kendüye teslim itdiler ħazret üveys (16) didi yā Ŗömer eyüce mülāħaža

idiñüz belki sizün istediñüz üveys ben degülüm didükde ĥazret-i Öömer dañı (17) ĥazret-i resülün sifāriş<sup>42</sup> buyurduğı nişāneleri diyüp ĥırķa-ı şerifi teslim eyleyüp ĥazret üveys (18) dañı ĥırķa-ı mübāreki alup bir gūşeye çekilüp gidüp ĥırķa-ı şerifi bir yere koyup ve mübārek yüzün (19) toprağa sürüp secdeye varup dir idi ki yā rabbj ben bu ĥırķayı giymem tā ümmet-i muĥammedi baña bağışlamayasın

#### [44b]

(01) zırā ki ĥabjbün {s.a.v.} buraya ĥavāle itmişdür her kaçan ki ol secdede münācāt (02) iderdi ĥātifden āvāz gelür idi ki nice binjin saña bağışladum ĥırķayı giy girü dir idi yā rabbj (03) cümlesin isterüm baña bağışlayasın her ne denlü ki ol ziyāde ister idi ĥaķķ teÖālā izÖāfi ile (04) bağışlar idi tā ol maĥalle dek ki nidā geldi mısır ve rebjÖ koyunlarının tüyi sağışınca saña bağışladum (05) bu ĥāl üzre iken ĥazret-i Öalī ilerü gelüp yaklaşduķda ĥazret üveys başın kaldurup didi ki niçün (06) geldiñüz eger bir miķdār taĥammül ideydiñüz ĥırķa-ı şerifi giymezdüm tā cümle ümmet-i muĥammedi bağışladur idüm didiler (07) girü recā eyle buyurdu ki maĥalli giçdi **nakl olunur ki** ĥazret üveys {r.a.} kaçan ki ĥazret {s.a.v.}ün (08) ziyāreti ve mülākātı ārzūsıla medīneye geldi ĥazret anda ĥāzır degül idi ĥazret (09) Öāyişe {r.a.}yı görüp didi ki ziyāde eglenemem vālidemden ancaķ bu denlü ruĥsāt almışum (10) giderüm benüm selāmumı ĥazret-i resüle irişdüresin diyüp dutup yine yemene mürācaÖat eyledi baÖdehü ĥazret (11) {s.a.v.} beyt-i mübāreklerine gelüp ĥazret-i Öāyişe {r.a.} aĥvāli ĥaber virüp ĥazret (12) buyurdu ki senün yüzün evvelki gibi degüldür ġālibā evliyāu'llāĥ nażarına uğraduğundan böyle münevver olmuşdur (13) didüğünde ĥazret-i Öāyişe üveysün selāmın diyüp sifārişin söyledi ve bu anuñ nażarınuñ (14) şemeresidür didükde ĥazret buyurdu ki senün gözün dostı görmişdür sen dañı ol gözlerle (15) baña müşāhede eyle ve baÖdehü ĥazret {s.a.v.} t'aşraya çıķup şaĥābeye buyurdılar ki (16) geliñüz benüm gözümeye baķıñuz ki dostı gören gözleri görmişdür pes ĥazret buyurdu ki evliyāu'llāĥ (17) nażarı her kimesneye düşer bi-Öināyeti'llāhi teÖālā mağfūr olur ĥazret üveys hicretün on altı recebinde (18) raĥmet-i ĥaķķa vāsıl oldu **zıkr-i menākıb-ı ĥazret-i imām-ı aÖzam ve hümām-ı ekrem raĥimehu'llāĥ** (19)

<sup>42</sup> sifāris şeklinde yazılmış aslı sifāriş olmalı

imām ebū ḥanīfe-i kūfī ki ism-i şerifleri nuḌmān bin šābit bin şīş bin edreb bin süleymān

#### [45a]

(01) bin sefīr ki ābāları ḥazret-i ibrahīm {a.s.}a irişür ve (02) ḥazret-i imām raḥimehu'llāh niḌmet ü ḥilāfeti ḥ'vāce fud'ayl bin Őiyāz raḥimehu'llāhdan aldı (03) **nakl** olunur ki kaçan ki ḥazret {s.a.v.}ün ravza-ı müteberrikelerine ziyārete (04) varduğında didi ki **اسلام عليك يا سيد المرسلين** türbe-i şeriflerinden cevāb geldi ki (05) **و عليك السلام يا امام المسلمين** **mervidür ki** ibtidālarında bir gice rüŧyāsında görür (06) kim ḥazret-i risālet ü nübüvvet-penāhuḡ kemüklerin laḥdden devşürüp baŐzıların ihtiyār (07) ider idi anuḡ heybetinden uyanup irtesi ibn-i şirīnün muşāhiblerinden birisin görüp (08) rüŧyāyı naḡl buyurdılar ol kimesne cevāb virdi ki sen ḥazret-i resūl {s.a.v.}ün (09) Őilminde ve sünnetinün ḥifzında büyük dereceye irişürsin **nakl olunur ki** (10) kaçan ki ḥazret {s.a.v.}i miŐrāca götürdiler ol nesnelere ki söylendi işitdi (11) ve her ne ki göstürdiler gördi münācāt itdi yā rabbj selef-i gicān bendelerünđe bir kimesne (12) var idi ki ismi loḡmān ḥakīm idi ve ḥikmet beyān ider idi ḥālā benüm ümmetümde kim olacaḡdur (13) ḥazret rabbü'l-Őizzet cellet Őažametehüdan ḥitāb-ı müste'āb geldi ki senün ümmetünđden bir kimesne (14) olsa gerekdür ki adı nuḌmān bin šābitdür ve künyeti ebū ḥanīfe ve vilādeti küfeden ola (15) ve Őilmi beyān eyleye bizüm ḥazretümüzde ḡadri o denlū ziyāde ola ki šahrāları ḥikmetden doldura (16) ḥazret {s.a.v.} buyurur ki **فهو سراج** **امتى فهو سراج امتى** (17) üç defŐa bu lafz mübārek lisānlarından cārj olmuşdur Őāḡıbet ḥaḡḡ-ı celle ve Őalā (18) Őilmi kendüye müselleme ḡıldı kaçan ḥazret miŐrācdan Őavdet buyurdi enes bin māliki taleb buyurdi ki (19) **يا انس** **سياتى من بعدى رجل اسمه نعمان** yā enes benden şonra bir kimesne gelse gerekdür ki

#### [45b]

(01) ki anuḡ ismi nuḌmān bin šābit ve künyeti ebū ḥanīfe ve vilādeti küfeden ola ve ol benüm Őilmümi beyān (02) ve sünnetümü Őayān itse gerekdür ve sen anı görseḡ gerekdür kaçan gördüḡünđe benden anḡa selām (03) virüp benüm emānetümü viresin **mervidür** bir rivāyetde ki bir luḡmeyi ḥazret dişleyüp (04) enese virdi ki bunu anḡa viresin ve bir rivāyetde daḡı kendü ve mübārek aḡzı

bārından (05) enesün ağızına emānet qodı ol müddete degin emānet enesün ağızında durur idi (06) pes enes suóāl itdi yā resūlu'llāh ben anı qanda bulayum ħāzret buyurđı ki ol zamān bulursın (07) ki benden sonra sen kaóbe qapusunda oturup benüm ħadįšümü söyleyüp beyān itmekde iken (08) bir uşaq yuqarudan aşāğa düşe anuñ ismin suóāl eyle kış ü vilāyetin didüginde (09) selāmumı ve emānetümü viresin diyü buyurđı pes ħāzretten sonra enes her sene kaóbe qapusunda<sup>43</sup> (10) oturup eĥādįš-i şerif beyān iderdi bir sene imām-ı aóžam ħāzretleri daĥı kefl idi (11) babası kendüsin kaóbe seferine götürüp qačan ħacci yerine getürdiler imām-ı aóžam ħāzretleri görđi (12) kaóbe qapusunda çok adamlar cemó olmışlar babasından suóāl itdi ki bu ne cemóıyyetidür babası (13) didi ki ħāzretün aśĥābelerinden bir aśĥābedür her sene gelüp bunda ħadįš-i şerif beyān ider (14) imām didi nolayıdı beni yuqaru götüreydüñ ben daĥı göreydüm babası daĥı ħāzret-i imāmı (15) yuqaruya qaldurđı didi baba görđüm ammā kelāmın işitmem beni aşāğa bırak yanına varup (16) dinleyem babası ħāzret-i imāmı bırakduqda aşāğa enesün yanına düşđi qačan enes bunu görđi (17) ħāzret {s.a.v.}ün ħadįš-i şerifi sıfārişi ĥāfırına gelüp ħāzret-i imāmdan (18) suóāl itdi kimsiñ bir uşāğum didi ismün nedür didi nuómán bin šābitdür künyetün nedür (19) didi ebü ħanifedür didi ya vilādetün qandandur didi küfedendür didi pes enes

#### [46a]

(01) {r.a.} qucaqlayup ayağa qalkdı ve didi ki yā ehl-i óarafāt ve ehl-i kaóbe (02) siz şāhid olıñuz ki ben ħāzret-i resūl {s.a.v.}ün selāmın bu uşāğa (03) irişdürdüm ve emānetin kendüye virdüm ağızındaki ħāzretün bārin imāmuñ ağızına qodı (04) **naql olunur ki** ħāzret-i imām {r.a.} ĥüseyin mevtinde münācāt ider idi ki ilaha ve (05) perverd-gāra ebü ħanife seni sezā ile tanıyamadı ve lākin sezā ile daĥı tapamadı ĥātifden (06) nidā geldi ki sezā ile tanıduk ve bildük ve sezā ile daĥı tapduk ve yarlıgadam qıyāmete degin (07) her kim senün meżhebün üzre olur ise anları daĥı yarlıgadam **mervidür** ki óömr-i şerifi yetmiş (08) sene idi sene ĥamsiñ ve mióe recebinün on beşinde seşenbe günü civār raĥmet-i ĥaqqā (09) gitdi mervidür ki ħāzret-i imām fevt olduqında o gün imām-ı şāfióĭ ħāzretleri dünyāya (10) geldi ve óabdu'llāh bin mansūr ħāzret-i imāma qādıllıq teklif idüp qabül itmedügiçün (11) yüz tāziyāne urup ĥabs eyledi ol ĥabsde vefāt itdiler **zıkr-i**

<sup>43</sup> *qapusida* yazılmış aslı *qapusunda* olmalı.

**menākıb-ı hāzret-i imām-ı (12) şāfiŪj {r.a.}** imām-ı muḥammed şāfiŪj bin idrīs bin Ūabbās bin Ūoşmān bin şāfiŪj bin sājb (13) bin Ūabdu'llāh bin hāşim bin Ūabdu'l-muṭṭalib bin Ūabd-i menāf cedd-i resūlu'llāh {s.a.v.} ki buḅa ḥırķa-ı (14) irādet ü ḥilāfet ḥıvāce hūbeyre-i başrj raḥimehu'llāhdandur naql olunur ki on üç yaşında (15) iken ḥaremde dir idi سلونى ماشنتم ve on beş yaşında fetvā virür idi üstādı (16) imām-ı şeybānj raḥimehu'llāh idi ve imām-ı aḥmed ḥanbel raḥimehu'llāh ki cihān imāmı idi ve (17) üç yüz biş ḥadış-i şerif ḥıfżında idi anuş şākirdligine gelür idi ve imām-ı aḥmed (18) buyurur idi ki fıķıh ķapusı baęlu idi ḥaķķ celle ve Ūalā ol ķapuyı buḅa aĉdurdı (19) **ve yine** ḥāzret-i imām-ı aḥmed buyurur ki ḥadış-i nebevı ķavlınce ki her yüz sene başında bir ādem

#### [46b]

(01) ŷuhūr ider ki benüm dıñümü ḥālķa taŪlım idüp şöhret virür ve ol ise ḥāzret-i imām-ı şāfiŪjdür (02) **imām-ı** şāfiŪj raḥimehu'llāh buyurur ki ḥāzret-i resūl {s.a.v.} bir gıce vāķıŪamda (03) gördüm ki baḅa didi ey oęlan sen kimsin didüm yā resūlu'llāh senüñ ümmetüñden ve (04) cemāŪatüñden birisi buyurdı ki yaķın gel vardum kendü mübārek aęzı yarından aęzuma virdi (05) baŪdehū buyurdı var git ki ḥaķķuñ berekātı üzerine olsun **ve yine** ol sāŪat ḥāzret (06) Ūalı {r.a.}yı vāķıŪamda gördüm ki kendü ḥātem-i şerifin ķıķarup benüm barmāęuma giĉürdi (07) tā Ūilm-i nebı ve Ūalı baḅa sirāyet itdi mervıdür ki Ūömr-i şerifleri elli dört yaşında idi āḥir-i (08) Ūömrde mısra gitdi ve anda mütevatṭın itdi ve yine anda ğariķ-i raḥmet-i yezdān olup anda (09) defn olmuşdur sene erbaŪ ve miŪeteynde meŪmün ḥālıfe Ūaşrında idi **zıkr-i menākıb-ı hāzret-i imām-ı (10) aḥmed ḥanbel raḥimehu'llāh** buḅa daḥı ḥırķa-ı niŪmet ü ḥilāfet ḥıvāce hūbeyre-i başrıdendür ki ol (11) şeyḥ-i sünnet ü cemāŪat ve imām-ı dıñ ü eḥādış idi **naql olunur ki** ķaçan baędādda muŪtezile (12) peydā oldı didiler ki ḥāzret-i imām-ı aḥmede daḥı teklıf olunmaķ gerekdür ki ol daḥı ķurŪān maḥlūķdur (13) diye ḥālıfe imāmı taleb idüp serāyına götürdiler bir yigit serāy ķapusunda durur idi (14) didi yā imām zinhār merdāne olasın ķaçan ki ben ḥırsızlık ider idüm biş tāziyāne baḅa urdılar (15) iķrār itmedüm Ūāķıbet ḥālās oldum ḥısuşen ki ben bir bātıl nesne üzre idüm sen ḥod ḥaķķ (16) üzresin daḥı eyü olmaķ gereksin ḥāzret-i imām buyurur ki ol söz beni ustüvār itdi (17) pes imāmı ḥālıfe ḥuzūrına götürdükde teklıf itdiler cidden ķabül itmeyüp ĵbāŪ itdügiĉün (18) pır ü zaŪıf iken degnek urılmaęa emr idüp urdılar ki

kur'āna maḥlūḳdur söyleye söylemedi (19) ol hâlde iken ḥazret-i imāmuḅ t'oni bağı çözülp imāmuḅ elleri bağılu olmağın

#### [47a]

(01) muḥāfaẓa idemeyüp ḥikmeten cānib-i ğaybdan iki el žāhir olup imāmuḅ t'oni bağıın bağılayup (02) keşf-i Őavret olmağa ḳomadı ḥalife ve sāyir bu bürhānı gördükde ḳoyu virdiler lākin d'arbdan (03) vefāt itdi ḳaçan ki vefāti ḳariḅ oldı ol d'arbdan ki zıkr olındı derece-i şehādet idi ol (04) hâlde elile işāret idüp dir idi ki daḥı degil oğlı didi ki yā ebj ne ḥāldür bu ḥazret (05) imām<sup>44</sup> didi ki ḥa'ar maḥallidür su'āl maḥalli degüldür du'Ūā ile imdād eyle başı üzre ḥāzır olanlaruḅ (06) birine dir ki iblīs ḳarşuda durmuşdur ve başına topraḳ döker ve dir ki ey aḥmed elümden (07) cān ḳurtarduḅ ben dimez miyüm bir nefes ḳalincaya degin ḥa'ar var ḳanda ḳaldı emn ḳaçan ki vefāt itdi (08) cenāzesin götürdiler ḳuşlar hevādan gelüp kendülerin cenāzeye sorarlar idi bunı gördükde (09) ḳırḳ biḅ miḳdārı kiber ü cühüd u tersā islāma geldiler ve zünnārların kesüp feryād iderek kelime-i lā ilāhe illallah (10) ve muḥammedün resūlu'llāh dirler idi vefātından sonḳra vāḳı'Ūada görüp su'āl itdiler ki vefātından sonḳra (11) ḥaḳḳ te'Ūālā saḅa ne eyledi buyurdi ki ḥaḳḳ te'Ūālā yarlıḅadı ve başuma tāc ḳodı ve ayaḅuma na'Ūleyn virdi (12) ve buyurdi ki yā aḥmed d'arba taḥammül idüp kur'ān maḥlūḳdur dimedüğüñ içündür hicret-i resūlüñ sitte ve (13) ve ūelaşın ğarıḳ-i raḥmet-i ḥaḳḳ oldı **zıkr-i ḥazret-i imām mālik bin enes {r.a.}** (14) ki aḅa ni'Ūmet ü ḥilāfet ḥ'āce fud'ayl Ūıyāzdan irişdi **nakl** olunur ki babası kibār-ı ūāḥābeden (15) olup ve kendüsi tābi'Ūjindendür üstād-ı muḥaddişin ba'Ūzi Ūulemā-yı evveljnuḅ ḳavlleri üzre (16) ibtidā imām sünnet ü cemā'Ūat budur Ūömr-i şerifi seksen beş idi sene tis'Ūa ve tis'Ūjn ve mi'Ūede (17) medjne-i münevverede ğarıḳ-i raḥmet-i raḥmān oldı **zıkr-i ḥilāfet ü t'abakāt-ı Ūabbasiyān** bunlar (18) otuz yedi tendürler beş yüz yigirmi üç sene ve on bir ay ḥilāfet sürdiler ol vaḳt ki (19) ḥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.}üñ uḥud ğazāsında küffār-ı füccār urup mübārek

#### [47b]

(01) dişlerin şehid eyledüklerinde ḥazret Ūabbās ḥazretüñ elin alup ḳaldurdi ḥazret-i resūlu'llāh (02) {s.a.v.} رفع الله قدرک يا عمى diyü du'Ūā eyledi ve bir gün

<sup>44</sup> اما şeklinde yazılmış aslı امام olmalı

dañi ħazret {s.a.v.} (03) Őabbāsdan suŐāl itdi ki sen mi bũyũksin ya ben mi Őabbās didi ki yā resũlu'llāh (04) ħadr u mertebede sen ulusun sinnde ben yaşluyum didũkde ħazret bu sŕzden maħżũş olup (05) يارك الله فى جمالك diyũ duŐā itdi pes ħazret-i resũl {s.a.v.}ũn (06) duŐāsı berekātile silsile-i ħilāfet sũrdiler Őabbās ħazretlerinũn neslinden ibtidā ħilāfet (07) eyleyen ebũ'l-Őabbās seffāh idi sene eħadi ve Őelāşũn ve miŕce zı'l-ħaŐdesinũn on (08) beşinde **mervjdũr ki** ħazret ebũ mũslim ğāzi {r.a.} ħũkũmet ũ memleketi mervānıler elinden (09) alup Őabbāsılere virdi āħir mansũr ħalıfe ħile ile ħatline saŐy idũp ħatlı itdi ħalıfenũn (10) uğurında ve ħuzũrında altı kerre yũz bię adam mervānılerden ħatlı itmişdũr cezākallāhũ (11) ħayran tārıĥ-i mezbũrda ibtidā ħũkũmet ũ ħilāfet eyleyen ebũ'l-Őabbāsdur **baŐdehũ** oğlı (12) caŐfer devānķi **baŐdehũ** oğlı mehdı **baŐdehũ** oğlı hādı **baŐdehũ** birāderi mehdı oğlı (13) hārũn er-reşid **baŐdehũ** oğlı emın **baŐdehũ** oğlı ibrahım **baŐdehũ** hārũn oğlı meŕmũn (14) **baŐdehũ** ebũ isħāķ muŐtasım **baŐdehũ** el-vāşıķ bi'llāh **baŐdehũ** el-mũtevekkil Őalā'llāh **baŐdehũ** el-muntaşır bi'llāh **baŐdehũ** (15) el-mũŕeyyed bi'llāh **baŐdehũ** el-mũstaŐın bi'llāh **baŐdehũ** el-muŐtez<sup>45</sup> bi'llāh **baŐdehũ** el-muhtedı bi'llāh **baŐdehũ** el-mũteŐammid bi'llāh (16) **baŐdehũ** el-muŐtasıd bi'llāh **baŐdehũ** el-muktefi bi'llāh **baŐdehũ** el-muķtedir bi'llāh **baŐdehũ** el-ķāhir bi'llāh **baŐdehũ** (17) er-rāzi Őani'llāh **baŐdehũ** el-mũstekfi bi'llāh **baŐdehũ** el-muķiŐ bi'llāh **baŐdehũ** tāyiŐ bi'llāh **baŐdehũ** el-ķādir (18) bi'emru'llāh **baŐdehũ** el-ķāim bi'emru'llāh **baŐdehũ** el-muķtedir bi'emru'llāh **baŐdehũ** el-mustaħhir bi'llāh **baŐdehũ** el-mũrşid (19) bi'llāh **baŐdehũ** muŐtefi li'emru'llāh **baŐdehũ** mũstencit bi'llāh **baŐdehũ** en-nāsır bi'llāh **baŐdehũ** er-rāşid bi'llāh

#### 47bh

(01) **maŐlũm ola ki** (02) ol rũĥ insānı rũĥ-ı resũl-ı rabbānı (03) muħammed {a.s.v.}dũr ve evvel cism-i insānı (04) cism-i ādem {a.s.}dur **behcetũ't-tevāriħde** (05) ibtidā-yı žuhũr-ı ħazret ādemden ħazret-i muħammed {s.a.v.} (06) zamānına değin olan mũddetlerde rivāyāt-ı (07) muħtelife ħoķdur meşelā mecũs rivāyetinde altı bię (08) yũz yetmiş iki senedũr ve beņi isrāŕil rivāyetlerinde (09) naşs-ı tevrātla dŕrt bię ũç yũz kırķ yıldıur ve sāyir (10) rivāyetlerinde naşs-ı incil ile beş bię tŕkuz yũz (11) yetmiş iki yıldıur ammā eşaħĥ rivāyet ibn-i Őamm-ı nebı {s.a.v.} (12) Őabdu'llāh bin Őabbās ħavlınce altı bię yetmiş beş (13) senedũr ħaķķ sũbhāne ve

<sup>45</sup> muŐz yazılmış aslı muŐtez olmalı

teŖālā ħazreti bu altı biñ yılda (14) her biñ yılun başında Ŗibādete merĥāmeten ve ŧefaĥaten bir nebĭ (15) göndürdi ki kendü žāt u ŧifātınun seniyyesine (16) mužhir düŧüp o evāmir ü nevāhĭlerin iŖlām u ifĥām (17) idüp ve derecāt-ı cennāt ve derekāt-ı (18) seĥarı bildürüp ve (19) Ŗibādāt u ĥasenā (20) tdan ĥāberdār (21) ve āgāh ideler (22) ve her devrde peygamber olduĥda (23) ĥākim olan kevkebün t'abĭŖatına mensüb ħılındı (24) **elf-i evvelde** ādem {a.s.} irsāl olındı zühale (25) ittisāli var **baŖdehū** ŧĭt {a.s.} devr-i ādemde (26) risālete mükerrrem ħılındı **elf-i ŧāniyede** idriŧ nebĭ (27) {a.s.} mürsel oldı müŧteriye maĥsūsduz buña (28) gökden otuz ŧāĥife münezzildür **elf-i ŧāliŧde** nūĥ (29) {a.s.} mürsel oldı merĭĥe müntemĭdür hūd nebĭ (30) ħavm-i Ŗādı irŧād iĥün bu devrde idi ve ĥānzala (31) bin ŧāfvān daĥı bu devrde Ŗunvān-ı risāletle maŖnūn (32) ħılındı elf-i rābiŖde eb raĥĭm ĥazret-i ibrahĭm (33) {a.s.} mebŖŭŧ oldı ol süryānice eb raĥĭm dimekdür (34) intisābı ŧemsedür zū'l-ĥarneyn bu devrde idi bunun (35) ĥāĥĭnda ĥazret-i Ŗalĭ racül-i ŧāliĥdür diyü buyurmıŧdur ĥazret (36) lūť ve ismāŖĭl ve ishāĥ ve yaŖĥūb ve yūsuf ve (37) eyyūb ve ŧuŖayb bu devrde mürsel idiler (38) **elf-i ĥāmisede** ĥazret mūsā {a.s.} (39) tebliĭ-i risālet ħıldı zühreye tābiŖdür yüz yigirmi (40) yaŧında idiler ĥazret {a.s.} baŖzılar ĥilŖat-ı (41) nübüvvetle muŖazzez ve baŖzılar tırāz-ı velāyetle muťarriz ħılındılar (42) ĥazret yūŧaŖ ve ilyās ve dāvud ve süleymān {a.s.} (43) ve loĥmāna daĥı baŖzılar peygamberdür dimiŧler (44) ve yūnus ve Ŗüzeyr ve dānyāl ve zekerıyyā ve yaĥyā daĥı (45) bu devrde mürsel idiler ĥazret zekerıyyā (46) üç yaŧında tevrātı ezber (47) idüp ħātilisi (48) bir Ŗavretdür (49) **elf-i** (50) **sādisde** Ŗĭsā {a.s.} (51) sāĥa-ı nübüvmete ħadem (52) baŧdı nesebeti Ŗatťārdadur ibn-i cūzĭ (53) aydur hūbūť-ı ādemden suŖūd-ı Ŗĭsāya beŧ biñ (54) beŧ yüz elli iki yıldur ve zamān-ı fetret ki henüz (55) ĥazret-i resül baŖŧ olinmamıŧdı dört yüz (56) otuz dört yıldur dirler allāĥ sübhāne ve teŖālā (57) aŖlem ĥabĭb-i neccār ve cercĭs devr-i Ŗĭsādan (58) devr-i ĥālid bin sinān fetretinde nübüvvet Ŗunvānın (59) bulmıŧdur resül {a.s.} anun ĥāĥĭnda (60) nebĭ idi ħavmi izāŖat itdiler (61) diyü buyurmıŧdur

#### [48a]

(01) **baŖdehū** el-müŧeŖid bi'llāĥ **baŖdehū** el-müŧežĭ bi'nūru'llāĥ **baŖdehū** en-nāsır li-dĭni'llāĥ **baŖdehū** el-mustānır bi'llāĥ (02) **baŖdehū** el-mustaŖŧım bi'llāĥ Ŗābbāsĭlerun ĥilāfeti bunda inĥırāž buldı **žikr-i t'abaka-i āl-i** (03) **selĥukıyān** bunlar yigirmi tendürler yüz altmıŧ toĥuz yıl salt'anat sürdiler bu selĥuĥ ĥānedānı



(04) gāyetde refi'ü ü Öālî idi şol haddde ki beşinci iklîme degin hüküm itdiler ibtidâi devletleri (05) ebû t'âlib tuğrul bin mişkâil h'orāsānda žāhir olup isfahānı alup žabt' itdi aña mes'ûd (06) dinildi ve Öalāü'd-devle ferāmürz ile şulh eyleyüp mukāta'āya kesdi ve bağıdāda varup (07) el-ķājm bi'llāh h'alifeyi ba'Źi a'Źdāsından ķurtarup h'ilāfete neseb itdi ve şāma varup (08) rūmı žabt' eyledi salt'ānat eyleyen bunlardur **selçuk ve ba'Źdehū** rükneddin mişkâil **ve** muḥammed (09) **ve** tuğrul tigin **ve** žavur **ve** alp arslan **ve** melikşāh ebū'l-feth **ve** ebū'l-ķāsım muḥammed **ve** süleymān (10) **ve** mes'ûd **ve** şāh melik **ve** kör atabek **ve** sencer sult'ān **ve** melikşāh muḥammed **ve** arslan **ve** (11) mes'ûd **ve** keyhūsrev **ve** keyķubād **ve** Öalāü'd-devle bunda münķariž oldılar **žikr-i t'abaka-i cengiz** (12) **han** cengiz han kendü on üç yaşında iken babası fevt olup yigirmi yedi yıl perişān (13) hāl olup gezerdi hiç kimesne anuḡ hālīne vāķif olmayup iltifāt itmezdi ba'Źdehū haķķ (14) te'Źālā Őināyeti ķarjini olup devlet müyesser oldı h'itā vü h'oten iklîmi tahtına cülūs itdi (15) hicretüḡ altı yüzinde idi ol cānibleri feth eyleyüp jrān ve Őirāk cānibine teveccüh idüp (16) tamāmet memleketi feth eyledi adını cengiz han ķodılar ya'Źnı pādişāhlar pādişāhı dimekdür (17) andan sonra buhārāya varup buhārā Őaskeri yüz yigirmi biḡ yarar atlu Őaskeri idi Őažjm (18) ceng vāķi' olduḡda cengiz gālib olup şehri hārāb eyledi ba'Źdehū semerķanda varup (19) sult'ān muḥammed h'vārezmşāh māverāü'n-nehr pādişāhı idi yedi kerre yüz biḡ Őaskerile

#### 48ah

(01) **elf-i sābi'Źde** (02) hāžret-i muḥammed seyyidü'l-kevneyn (03) ve nebiyyü's-şeqaleyn Őaleyhi's-salātu ve's-selām sinn-i (04) erba'Źin olduḡında tāc-ı nübüvvetle mütevvic olup (05) resül-i şeqaleyn oldı ķamere mensūbdur tecdid-i (06) djn ve iḡyā-yı āyjn-i muḥammedj iķün her yüz yılda (07) ki bir ķarndur haķķ sübhāne ve te'Źālā şer'Źle Őāmil (08) bir sāhib-i vücūd peydā idüp ve mülükden daḡı (09) anlara taķviyet ider bir Őadl u siyāset ü fażl (10) u diyānet ehli bir şaḡsı iķāmet itdi (11) **mi'Źe evvelāda** mülükden Őömer bin Őabdu'l-Őaziz (12) ki hulefā-yı nebji-yi ümmetiyyeden mervān oḡlıdur (13) zamānında Őulemā çok idi **mi'Źe şāniyede** Őulemādan (14) muḥammed bāķır hulefādan me'Źmün bin reşid idi (15) **mi'Źe şālišede** Őulemādan imām-ı şāfi'Źj hulefādan (16) muķtedir bi'llāh ca'Źfer ba'Źılar mi'Źe şāniḡde şāfi'Źj (17) ve şālišede eş'Źariḡ idi (18) dirler (19) **mi'Źe rābi'Źde** (20) Őulemādan muḥammed bin cerir et-taberj (21) hulefādan ķādir bi'llāh ebū'l-Őabbās idi (22) **mi'Źe hāmisede** Őulemādan muḥammed bin hüseyin

es-selemî ba'Ŗzılar (23) ğazālî dirler ĥulefâdan mustažhir bi'llâh idi (24) **miŖe sâdisede** Ŗulemâdan ğazālî ĥulefâdan (25) nâsır li-djini'llâh ebū'l-Ŗabbâs **miŖe sâbiŖada** (26) muĥammed bin Ŗömer er-râzî **miŖe sâminede ve tâsiŖada** (27) Ŗübhe vü iĥtilâf çok oldu ba'Ŗzı ehl-i (28) târijĥ sekizde bir ĥavmi Ŗoĥuzda sulĥân selîm dirler (29) **maŖlûm ola ki** nižâmü't-tevâriĥinde mežkür (30) olduĝu üzre mülük-ı ferŖ<sup>46</sup> ki devlet-i muĥammediyyeden (31) muĥaddem memâlik-i Ŗacemde müstaķill pâdiŖâh olmuŖlar (32) dört Ŗabaĥadur **Ŗabaka-i evvelâ** Ŗeddâdjyân (33) dirler ki on nefer kimesnelerdür **kiyümersŖ** evlâd-ı (34) nūĥdur müddet-i mülkleri **sene** 4181 ibtidâ (35) pâdiŖâh bu olmuŖdur müddet-i salt'anat **sene** 40 (36) müddet-i Ŗömr **sene** 1000 **hüşeng** kiyümersŖün oĝlıdur (37) siyâmek müddet-i salt'anat sene **400 ŖahmürŖ** (38) nebĭre-i hüŖengdür müddet-i salt'anat sene **300 cemsid** (39) ŖahmürŖün birâderzâdesidür müddet-i salt'anat (40) sene **700 d'ahĥâk** Ŗâdjilerdendir müddet-i salt'anat **1000** (41) **feridün** mezbûrdur ki üç oĝlı var idi ĭreĥ (42) ve tür ve selm ĥayûnetde mülki bunlara ĥismet idüp lemmâ (43) ĭreĥi velĭ-yi Ŗahd itmiŖ idi ba'Ŗdehü tür ve selm ĭreĥi (44) helâk itdiler ba'Ŗdehü minüĥihr ki ĭreĥün ĥızı (45) veya oĝlı oĝlı idi tür ve selmi ĥatlı (46) idüp kendü pâdiŖâh (47) oldu (48) bunun zamânında (49) ŖuŖayb evlâd-ı medylene mebŖŖŖ (50) olup mŖsâ ve hârûn firŖavna ba'ŖŖ (51) oldılar firŖavn Ŗâdjyân evlâdidur adı velĭd bin (52) muŖâbdur Ŗeddâd Ŗarafından mîsrda ĥükümet iderdi (53) müddet-i salt'anat-ı firŖavn sene **500** müddet-i salt'anat-ı minüĥihr (54) sene **130 efrâsiyâb** piŖeng oĝlıdur müddet-i salt'anat sene **124** (55) **zâb** bin Ŗahmâsb minüĥihrün oĝlı oĝlıdur müddet-i salt'anat (56) sene **20 kerŖâsef** rŖstem-i dâstân bunun neslindendir müddet-i (57) salt'anat sene **300 Ŗabaka-ı Ŗâniye** keyâniyândurlar (58) müddet-i mülkleri sene **738** bunlar Ŗoĥuz neferdür feyleĥŖs (59) oĝlı iskender bunların âĥirinde gelmiŖdür **keyĥubâd** (60) nev-der minüĥihrün oĝlı oĝlıdur müddet-i salt'anat sene **120** (61) **keykâvus** keyĥubâduĝ oĝlı oĝlıdur müddet-i salt'anat sene **131** (62) **siyâvuŖ** keykâvus oĝlıdur (63) dâvud ve süleymân ve loĥmân

#### [48b]

(01) muĥâbil olup ائبها الكفرة اقتل الفجره mažmûnı ile münhezim oldılar ve vilâyet-i ĥorâsânı zabĥ (02) ekŖer ĥâĥkın ĥatlı itdi kendüden evvel salt'anat eyleyen bunlardur ĥaydun ĥân **ve** baysunĥur (03) ĥân **ve** bumine ĥân **ve** ĥil ĥân **ve** bisüga

<sup>46</sup> fers yazılmıŖ aslı fers olmalı

hân bunlardan sonra hicretün beş yüz toksan (04) toksuzunda saltanat kendüye intikâl idüp yigirmi beş sene saltanat itdi ba'Ødehü äderbaycânda (05) vefât itdi kendüden sonra kaan ögetay hân pâdişâh oldu **ba'Ødehü** oğlu kiyuk (06) hân **ba'Ødehü** toli hân **ba'Ødehü** oğlu mengü kaan hân **ba'Ødehü** toli oğlu hülagü hân **ba'Ødehü** (07) oğlu abağa hân **ba'Ødehü** hülagü oğlu aħmed hân **ba'Ødehü** abağa hân oğlu argun hân **ba'Ødehü** (08) oğlu ğazan maħmüd hân mezbür ğazan hân pâdişâh-ı islâm idi cengiz neslinden ibtidâ (09) şeref-i islâmile müşerref olan budur mekke ve medjinede çok ħayrât itmişdür ve elân (10) tebrizde bir Øâlî cämîØi var ki şâm-ı fizân dirler hicretün altı yüz toksan toksuzunda idi (11) on iki oğlu var idi **ba'Ødehü** yine argun hân oğlu sultân muħammed ħudâbende oldu (12) **ba'Ødehü** oğlu ebü sa'Øid bahâdır hân cülüs idüp bundan sonra nesl-i cengizden (13) müstakill pâdişâh kalmayup her tarafda bir pâdişâh žuhür idüp Øirâķ-ı Øarabda emjir ħasan (14) ilĥanj pâdişâh olup **ba'Ødehü** sultân üveys **ba'Ødehü** sultân ħuseyin **ba'Ødehü** sultân (15) aħmed cülüs itdi bunda inķirâz buldı **zıkr-i t'abakât-ı âl-i Øoşmân** **ابذ الله و ايد الله** (16) **ملكه و سلطنته الى يوم الميزان** ħaberde gelmişdür ki ħayrül-fârisin fı'z-zamân (17) âħir ehlül'r-rüm pes evvel ħayrül-fârisin bunlardur zjrä mażhar-ı saltanat ve ma'Øden-i ħilâfet (18) dürler **Øoşmân hân** ğazınun äbâØ-ı kirâmı ve ecdâd-ı Øižâmı bunlardur ki zıkr olunur Øoşmân (19) **bin** ertuğrul **bin** süleymân **bin** kaya alp **bin** kızıl buğa **bin** bayundur hân **bin** ay kutluğ hân

48bh

(01) bunun zamânında peygamber idiler müddet-i (02) saltanat sene **150 keyĥüsrev** siyâvuş oğlıdur (03) fışâğüris ħakim bu zamânda ħakim idi müddet-i (04) saltanat sene **180 lahrâsib** keykâvusun birâder (05) zâdesi oğlıdur enbiyâdan ermiyâ ve Øüzeyr (06) ve dânyâl {a.s.} bu devrinde buħtu'n- (07) naşır daħı bu Øâsrdâ idiler müddet-i saltanat (08) sene **120 küşâb**<sup>47</sup> lahrâsib oğlıdur zerdeşt (09) ħakim bunun devrinde ħalkı djn-i mecûsa da'Øvet (10) kıldı **isfendiyâr** bunun oğlıdur saņa pâdi (11) şâhlığum vireyüm diyü her cenge ki göndürür (12) idi âħir rüstem cengine göndürdüğünde bir ħile (13) ile rüstem iki gözün bir tır ile urup (14) helâk itdi rüstemden daħı er ve güçlü idi (15) **behmen** bin isfendiyâr müddet-i saltanat sene **120** buķrat' (16) ve buķrat'is bunun devrinde idiler **ħammâni** binti- (17) behmen behmenün üç kıızı var idi bunu veliyye-i (18) Øahd itmiş idi Øâķile olmağın Øâķibet melik dârâya (19) teslim itdi **dârâ** bin behmen müddet-i saltanat

<sup>47</sup> كئاسب şeklinde yazılmıştır.

sene (20) efla'tun tilmjz-i sukrāt' buña dārāya baŖzılar ardeşir (21) dirler **t'abaka-i ŖāliŖe** eŖķāniyāndurlar (22) on toķuz neferdürler ĉün iskender dārāyla (23) ceng itdi iskender dārāyı öldürüp (24) iskender arest'a'talis reŖyile meliki tevāyif-i mülūke (25) ismarladı ki her ihrabıla meşğul olup kendü (26) āsūde-hāl otura ve ķatli-nefs ki aŖzam maħzū (27) rātdur andan emiñ ola **eşķ** bin dārā hūrūc (28) idüp sāyir mülūk-ı tevāyifile ittifāķ idüp (29) mülki rümjlerden hālī ķıldı mülūk-ı tevāyifile (30) eŖķāniyānuñ müddet-i salt'anatı iki yüz elli yıldur (31) bunlaruñ zamānında cercis ve zekeriyyā ve yaħyā (32) ve Ŗjsā {a.s.} var idi ve aŖhāb-ı (33) kehf bu zamānda idiler ve vjse ve rāmijn (34) ķışsası ki mülūk-ı tevāyifdendürler müddet-i melik sene **9** (35) **eşķā** bin dārā ol eŖķāniyān **eşķ** (36) bin eşķā müddet-i salt'anat sene **20 şāpūr** bin iskān (37) Ŗjsā bunuñ zamānında mebŖŖs oldu (38) salt'anat sene **10 behrām** bin şāpūr salt'anat sene **11** (39) **palāş**<sup>48</sup> bin behrām sene **11 hürmüz** bin palāş sene **19** (40) **temirşān** bin palāş sene **4 firüz** bin hürmüz sene **17** (41) **palāş** bin firüz sene **12 hüsrev** bin palāşān (42) sene **40 kardavān** bin eşķān sene<sup>49</sup> **cevder** (43) bin eşķān sene ĥazret yaħyānuñ ķanın t'aleb itmege (44) Ŗāma cühūdları ķamŖ idüp nübüvvet-i beñi isrāŖlden (45) bunda münķatıŖ oldu **pirj** bin cevder sene **21** (46) **cevder** bin pirj sene **31 ardavān** bin cevder (47) sene **11** (48)<sup>50</sup> **ardavān bin** palāşān **palāşān** bin palāş

#### [49a]

(01) **bin** tuğra **bin** ķara batu **bin** baysunķur **bin** bolğay **bin** sanķur **bin** toķ temür **bin** yasaķ (02) **bin** ĉemendür **bin** ķutluķ **bin** turaķ **bin** ķara ĥān **bin** yasu ĥān **bin** yalvaĉ<sup>51</sup> **bin** baķı beg (03) **bin** tuğrul **bin** ay toğmiş **bin** güĉ beg **bin** artuķ **bin** ķaşadı<sup>52</sup> **bin** ķartadı **bin** (04) ĉektemür **bin** turaĥ **bin** ķızıl buğa **bin** yamaķ **bin** baş buğa **bin** tuğrul **bin** baysuy (05) **bin** seviĉ<sup>53</sup> **bin** ĉar buğa **bin** ķor ĥān **bin** balĉıķ **bin** ķomas **bin** ķara oğlan **bin** (06) süleymān Ŗāh **bin** ķorĥulu **bin** bodluğan<sup>54</sup> **bin** bay temür **bin** türemiş<sup>55</sup> **bin** gök alp **bin** (07) oğuz ĥān **bin** ķara

<sup>48</sup> *palāş* Ŗeklinde yazılmıŖtır aslı *balāş* olmalı

<sup>49</sup> *sene* ifadesinden sonra herhangi bir rakam yazılmamıŖtır.

<sup>50</sup> bu satır 39. satırdan 45. satıra dek yukarıdan aŖağıya doğru yazılmıŖtır

<sup>51</sup> *yalvaĥ* aslı *yalvaĉ* olmalı

<sup>52</sup> *ķamarı* Ŗeklinde de kaynaklarda geĉer.

<sup>53</sup> *seviĉ* aslı *sevinĉ* olmalı

<sup>54</sup> Ruhi, Mehmed NeŖri ve sair kaynaklarda *bozluğan*, Müneccimbaşı'nda ise *yorluğan* olarak geĉer yine Müneccimbaşı bir rivayete göre *borluğar* olduğunu söyler. Müneccimbaşı Ahmed Dede, *sahaiŖü'l- ahbar fj vekayıŖü'l- a'sār*. (Müneccimbaşı Tarihi, Birinci Cilt, Tercüman 1001 Temel Eser, s.53.).

<sup>55</sup> *ینرmiş* Ŗeklinde yazılmıŖ aslı *türemiş* olmalı

hân **bin** kayı hân **bin** kayı hân **bin** kavj hân **bin** nevmiş **bin** maçin **bin** (08) ebü'l-  
hâş **bin** ebü'l-hâriş **bin** yafes **bin** nüh {a.s.} bu hânedân-ı Öoşmânj ebâö en cedd  
(09) hân ibn-i hân gelmişlerdür **mervjdür** ki âl-i selçuk mâverâü'n-nehrden jrân-ı  
zemjine intiķâl itdüklerinde (10) bilelerince olan ķabâyil-i türkden silsile-i  
Őoşmâniyyenüj cedd-i aŐlâsı olan kayı<sup>56</sup> hân ķabilesi (11) ki ĥudüd-ı merv-i  
şâhcândan mâhân şehrinde mütemekkin idiler cengiz fitne-engjz žuhûrı sebebi  
ile ĥudüd-ı (12) ermeniyye ve aĥlâ'ta naķl eyleyüp lâkin âşâr-ı izrâr-ı tatardan  
andan daĥı ķalkup diyâr-ı ğurbet idüp (13) ol eyyâmlarda ol ķabilenüj serdârı  
süleymân şâh bin kıaya alp idi t'âyifesile bilâd-ı rûma naķl (14) itdiler amma tevârîĥ-  
i neşrjide dimişlerdür ki ķabîle-i mezbûr nevâĥj-yi aĥlâ'tda yüz yetmiş biĥ  
mütemekkinleri (15) olduķdan sonra sene sitte Öaşer ve sitt miŐede cengiz  
Őaskeri ol vilâyete istjilâ bulmaĥın (16) süleymân şâh ķabilesile oradan ķalkup  
erzincâna naķl idüp bir kaç sene anda mütemekkin olup (17) baödehü yaylaķ  
mażâyıķasından yine duramayup va'tanlarına müracaŐat ķasdı ile ĥaleb cânibine  
(18) müteveccih olup caöber ķalŐasına gelüp fıratdan Őubûr iderken süleymân  
şâhuĥ atı muĥâlif yere (19) uĥrayup ğarķ olmışdur bundan sonra ert'ugrul  
serdârları olup sult'ân Öalâe'd-djine

#### [49b]

(01) oĥlı sarı bayı<sup>57</sup> ki savcı big dirler imiş yayla t'alebi iķün göndürüp sult'ân  
Öalâe'd-djın (02) daĥı engüriyyede<sup>58</sup> ķaraca taĥı yaylaķ taöyjin idüp varup sâkin  
olduķlarından sult'ân Öalâe'd-djın (03) uĥurında çok ğazâlar vâķiŐ olup nice  
ķalŐalar fetĥ itmişdür seyr-i Őömri ĥadd-i tisŐinden tecävüz (04) itdükde dâr-ı  
dünyâdan Őuķbâya riĥlet idüp yerine Öoşmân hân ğâzj naşb itdi hicretünj altı yüz  
(05) sekseninde idi **ve bir rivâyetde daĥı** ert'ugrul aĥlâ'tdan dört yüz hâne ile  
vilâyete-i rûma (06) sult'ân Öalâe'd-djın bin keyķubâd bin keyĥüsrev bin mesöüd  
selçukjye varup ert'ugrula riŐâyetler idüp (07) engüriyye ķurbında ķaraca daĥı  
yayla virdi ol eyyâmlarda sult'ân Öalâe'd-djınüj tatar ile (08) muĥârebesi vâķiŐ  
olup ert'ugrul hân muŐâvenetine varduķda tatar münhezim olup bir daĥı kaçan  
(09) istanbul küffârı ile sult'ân Öalâe'd-djın muĥârebe itdüğünde ert'ugrul hân çok  
yoldaşlıķ (10) eyleyüp küffârüj inhizâmına sebep olmaĥın sult'ân Öalâe'd-djın daĥı

<sup>56</sup> قاهى خان şeklinde yazılmış aslı *ķayı hân* olmalı

<sup>57</sup> *şarı bay* kaynaklarda *şarı batu* olarak da geçer

<sup>58</sup> *ankuriya* olarak da kaynaklarda geçer.

hîdmeti muķābelesinde (11) söğütli ve t'omaliç ve armen vilāyetin tevābiØile kendüye virdi nice müddetden sonra sult'ān (12) Øalāe'd-dîñ vefāt itdükde yerine sult'ān Øalāe'd-dîñ bin ferāmürz ki ol dañi āl-i selçukî (13) dür pādîşāh oldu hicretünj altı yüz sekseninde idi bu tārîñde tatar Øaskeri eregliye gelüp (14) sult'ān Øalāe'd-dîñ hān Øoşmān hān ğāzîyi yerine ķāyim-i maķām koyup kendüsi tatar üzerine (15) gitdi ve bir rivāyetde budur ki Øoşmān hānı ser Øasker idüp göndürdi bi-Øināyeti'llāhi teØālā (16) Øoşmān ğāzî küffār üzerine varup nice ğazālar idüp ve ķalØalar fetñ eyleyüp bi-nihāye (17) māl-ı ğanāyim alup müjde-i hāberler göndürdi ve sult'ān Øalāe'd-dîñ kendüsi Øaskerile tatar (18) üzerine vardı Øavdet itdüklerinde Øoşmān hān ğāzîye sancaķ u t'abl u Øilm virdi (19) **rivāyet olunur ki** bundan sonra Øoşmān hān ğāzî varup bilecik ķalØasın fetñ

### [50a]

(01) idüp źab' eyledi ol eyyāmlarda sult'ān Øalāe'd-dîñ vefāt eyleyüp selçukîlerün (02) devleti munķarıź olup kimesneleri ķalmadı **mervjdür ki** hicretünj altı yüz t'oķsan t'oķuzında (03) Øoşmān hān ğāzîñünj tebāşîr-i şubñ-ı iķbāl olmağa hilāl-i cāh ve celāl-i cebñ saØādet-i ķarñ (04) lerinde t'ālîØ ü devlet ü iķbāl cebhesinde lāmiØ ü hüveydā olmağın irāde-i tevfiķ-i rabbāñi vü meşîyyet-i (05) teşîyd-i sübñāñi ķarñ-i hāli olup aØyān-ı vilāyet ü kibār-ı memleket gelüp Øumūmen itāØat ve her (06) biri inābet eyleyüp serîr-i salt'anat lāyîķ u erzāñi ve mesned-i hūkümet bi-avn-i rabbāñi kendüye (07) muķarrer ü mufavveż olup yevmen fe yevmen teraķķî vü iştihār bulup fetñ-i bilād ü emsāra başlayup (08) dest-yārı tevfiķ-i bārî ile tesñîr-i bilād tevfiķ-i cihād ve nice ķalØalar küşād eyleyüp haķķā (09) ki melekāt-ı mülkiyesi nā-mañsūr ve salt'anat şerāyitî ile źāt-ı sütüde sîfātî maØmūr olup (10) islāma revnaķ ve dîñ ü devlete şöhret virüp memālik-i islāmiyye ħısn-ı ħimāyetin mañrūs u (11) maşūn oldu otuz t'oķuz sene salt'anat sürüp seksen iki yaşında hicretünj yedi yüz yigirmi (12) senesinde rañmet-i haķķa vāsıl olup kendüden sonra veled-i hālef yekdāne çün dürr-i şādef (13) olan sult'ān orñan ğāzî tañt-ı saØādet bañt-ı hüsrevāneye cülūs itdi (14) **sult'ān orñan** ğāzîñünj iki oğlı var idi biri sult'ān **murād** ve biri **süleymān** (15) şāh hicretünj yedi yüz yigirmisinde cülūs itdükden sonra **ulubat** memleketin tevābiØi ile fetñ itdi (16) baØdehū **bursayı** yedi yüz yigirmi dörtde fetñ itdi baØdehū yedi yüz otuz birde **iznik** (17) ħisārın fetñ itdi baØdehū yedi yüz otuz beşde **karası** vilāyetin fetñ itdi baØdehū yedi yüz (18) otuz sekizde **gelibolı** fetñ itdi baØdehū kırķ bir yıl salt'anat idüp

yetmiş yedi yıl Öömr (19) sürdi yedi yüz altmış birinde dārü'l-Öuqbāya riħlet idüp yerine tārīħ-i mezbūrda büyük

[50b]

(01) oğlı olan **sultān murād ħan** taħt-ı devlet ve mesned-i saÖādeti cülüs itdi iki (02) veled-i sāliħi olup biri **yıldırım bāyezid** ve biri **yaÖküb ħelebi** ibtidā-yı saltanatlarında yedi yüz (03) altmış birinci senesinde **edirneyi** feth itdi ve yedi yüz altmış ikide **biġa** vilāyetin feth itdi (04) baÖdehü yedi yüz seksen ikide **kütāhya** ve **germiyān** vilāyeti ki cemşid şehri idi **ve yenişehir** (05) feth itdi baÖdehü yedi yüz seksen yedide **siroz** ve **karaferyeyi** feth itdi baÖdehü otuz yıl (06) saltanat idüp altmış beş yaşında şehādeti müyesser oldı kendüden sonra oğlı **yıldırım** (07) **bāyezid ħan ġāzi** mesned-i saltanat şāħı ve serir-i ħilāfet-i pādişāħiye cülüs-ı hümāyūnları (08) vāķiÖ olmışdur yedi yüz toġsan birde yedi evlādı gelmişdür sultān mehmed **ve** muştāfā ħelebi (09) **ve** ertuġrul ħelebi **ve** süleymān ħelebi **ve** müsā ħelebi **ve** Öjsā ħelebi **ve** emir süleymān saltanatı zamānınınuġ (10) yedi yüz toġsan ikisinde menteşe **ve** aydın **ve** saruħan vilāyetlerin feth itdi baÖdehü (11) yedi yüz toġsan sekizinde konya **ve** kayseriyye **ve** sivas ħalÖa vü şehirlerin feth itdi yigirmi bir sene (12) saltanat idüp kırk beş yaşında sekiz yüz on ikide vefāt itdi kendüden [sonra] oğlı (13) **sultān mehmed ħan** ġāzi mesned-i saltanata cülüs-ı saÖādet-i meönūsarı olup zamān-ı (14) devletlerinde beş evlādı gelmişdür biri murād **ve** yūsuf ħelebi **ve** sultān aħmed **ve** sultān (15) maħmūd **ve** sultān muştāfā sekiz yıl saltanat sürüp nice ġazālar ve fütühāt olmışdur zamānında (16) kırk dört yaşında sekiz yüz yigirmi dördte vefāt idüp yerine **sultān murād ħan** (17) **ġāzi** Öaleyhi'r-raħmeti ve'l-ġufrān taħt-ı saÖādet-i baħt-ı cihān-bāniye cülüs itdiler sekiz yüz (18) yigirmi dördte zükür beş evlādı dünyāya gelmişdür biri sultān mehmed **ve** sultān ħasan (19) **ve** sultān Öalġ **ve** sultān orħan **ve** sultān aħmed zamān-ı saltanatlarınuġ sekiz yüz

[51a]

(01) yigirmi beşinde rüm vilāyetini ve ibsālayı feth itdi ve sekiz yüz otuz birde cānik vilāyetini (02) ve otuz ikide lāz vilāyetleri feth olmışdur ve sekiz yüz otuz beşde selānik ve aġşehir (03) ve iskenderiyye feth olunup ħara buġdanı menküb itdiler ve

eregli ve qarıs dañı feth olinup (04) sekiz yüz elli beşde dārü'l-ğurūrdan serāy-ı servere irtihāl buyurdılar müddet-i saltanatları ancağ (05) otuz bir sene olmışdur ve sene-i mezbūrede erşed-i evlādı olan **sultān meħmed (06) ħan ğāzi** taħt-ı saŖādet-i baħt-ı ħüsrevānıye cülūs-ı ħümāyūnları olup zamān-ı saltanatında Ŗavn-ı (07) bārij ile koştantıniyye feth olup baŖdehū uzun ħasan ile muħārebe olduğda mansūr u mużaffer (08) oldu **beyt**

*zihj sultān-ı rüşen-rāy mülk-ārā-yı deryā-dil*

*ki tevfiğ-i žafer iğbāle kılmış cevherin (09) kâbil*

*binā-yı ihtimāmından dem-ā-dem olmasa muħkem*

*tılsım-ı dın tuğyān-ı küfr ile olur idi bā'ıl*

*(10) şeh-i dünyā vü dın sultān meħmed şāh-ı Ŗādil-dil*

*rızāsın şaklayan hem dın ü dünyāsın kıılır ħāşıl*

(11) kırk üç sene saltanatları olup mora **ve** sivriħisār **ve** gügercinlik ħisārı **ve** güzel ħisār (12) **ve** semendire **ve** midillü **ve** tırabzon **ve** bosna **ve** kefe vilāyetleri dañı feth olup üç evlād-ı (13) ħayr-ı nihādları var idi biri bāyezıd-ı velj **ve** sultān muştafā **ve** sultān cem Ŗāķıbetü'l-emr (14) külli nefsin zāyıkātü'l-mevti fehvāsınca sekiz yüz tıoksan sekizinde sākı-yı gerdün elinden şerbet-i (15) mevt nüş itdiler sene-i mezbūrede **sultān bāyezıd ħan-ı velj** ħazretlerinüñ kudüm-i saŖādet-i (16) lüzūmlarıla taħt-ı ħüsrevānj vü mesned-i cihān-bānj şeref-yāb olup zamān-ı saltanatları ğāyetle (17) emniyyet üzre olup reŖāyā vü berāyā müreffehü'l-ħāl idiler **beyt**

*çerāğ-ı mülk ü millet bāyezıd ol ħüsrev-i (18) şānj*

*riyāz-ı Ŗād-i servj evc-i rahmet mäh-i tībāni*

*ħilāfetde velāyet ehlinüñ himmetlü serdārı*

*(19) velāyetde ħilāfet taħtınun devletlü sultānı*

*sikender taħtınun iğbālle mağbül dārāsı*

### [51b]

*(01) süleymān mülkinüñ işbātla sultān ve ħaķanı*

*şerjŖat zıveri dın revnaķı islām āyini*

*(02) mürüvvet menbaŖı insāf deryāsı kerem kānı*

şehriyār-ı gerdün-vaķaruñ sekiz oğlı var idi (03) biri sultān selim **ve** sultān maħmūd **ve** sultān meħmed **ve** sultān aħmed **ve** sultān Ŗalemsāh **ve** (04) Ŗabdu'llāh **ve** sultān cihāngir **ve** sultān korğud **ve** yigirmi iki sene müddet-i



saltanatları (05) olup zamān-ı devletlerinde kalḪa-ı milvān **ve** en-naḪṣa **ve** gülek **ve** ḫarsūs **ve** aḫkirmān **ve** varsaḫ (06) adana **ve** vilāyet-i arnavud **ve** inebaḫtı **ve** moton<sup>59</sup> ve ḫoron **ve** ayaverin **ve** draca **ve** banice ḫalḪaları (07) fetḫ olmuṣdur ḫaḫḫā ki derūn-ı kerāmet-i ḫurūnı āyineden sāf u birūn ṣadāḫat-ı eفزūnı (08) gül-i aḫmerden ṣeffāf hemiṣe zāhiri ḫāḫ ve bāḫını ḫaḫḫ ile olup velāyete iriṣmiṣ idi dirler (09) ḫayrāt u ḫasenāta māyil olup nefis-i istanbulda ḫayrātlarından cāmiḪ-i ṣerif ve iki medrese (10) ḫammām **u** mekteb-i sıbyān **u** taḪlīmḫāne-i ḫurōān **u** dārū'z-ḫuyūf **u** Ḫimāret nefis-i edirne cāmiḪ-i ṣerif (11) medrese **vü** dārū'ṣ-ṣifā **vü** ribāt **u** zāviye **vü** ḫammām **ve** tunca sūyü üzere köpri nefis-i amasyada cāmiḪ-i (12) ṣerif **ü** medrese **vü** mekteb **ü** Ḫimāret **ü** ribāt **u** zāviye **vü** dārū'z-ḫiyāfe **vü** ḫānḫāh-ı ehlu'llāh **ve** (13) Ḫōsmāncıḫda on kemer üzere cisr geyvede ṣaḫarya üzere dört kemer cisr **ve** bunlardan māḪadā (14) her sene Ḫulemā vü ṣaliḫāya salyāne taḪyın itmiṣler idi meṣelā ṣeyḫū'l-islāma ve evlü mevālilere senede (15) onar biḫ aḫça **ve** ṣemāniye medreselerine yediṣer biḫ aḫça **ve** miftāḫ pāyesinde medreselere dörder biḫ aḫça (16) ḫāṣiye-i tecrid medreselerine ikiṣer biḫ aḫça **ve** sāyir meṣāyih u Ḫulemā vü ṣaliḫāya ḫaḫar biḫ aḫça taḪyın itmiṣler idi (17) ve menlā ṣemse'd-djn gürānj bunlaruḫ zamānında Ḫālim ü fāzil u reḪis-i müfessirin ü muḫaddiṣin ü mücevidin (18) olup yetmiṣ sene ḫidmetlerinde olmuṣdur ṣehriyār-ı nām-dār Ḫiṣrin ü tiṣḪa miḪede rahmet-i rahmāna vāsıl olmuṣlardur (19) **sultān selim bin sultān bāyezid ḫān** sene-i mezbūrede mesned-i pādiṣāḫ vü taḫt-ı ṣehinṣāḫiye

### [52a]

(01) cülūs-ı ḫümāyūnları vāḫiḪ olmuṣdur **naḫm**

*pādiṣāh-ı baḫr u berr sultān selim-i nām-dār*

*server-i ṣāḫib-naḫar (02) ṣāḫinṣeh-i ṣefaḫat-ṣiḪār*

*ol nihāl-i gülṣen-i devlet ki ṣāḫ-ı gül gibi*

*lutf u ḫahrından virür (03) aḫbāba gül aḪdāya ḫār*

ṣehriyār-ı cem ezel-i āzālda tuḫra-i pādiṣāḫ nām-ı kirāmilerine merḫūm (04) muḫarrer olup vücūd-ı ṣerifinde cevher-i cürḪet ve kemāl-i ḫudret **الله يبسط الرزق** **لمن يشاء** fehvā-yı (05) ṣerifince ḫabza-ı meṣjb tefvijz olunup ṣeref-i imtiyāz ile mümtāz oldı zamān-ı devletlerinde (06) Ḫacem diyārında erdebil ṣehrinde medfūn

<sup>59</sup> مینوہ şeklinde yazılmış aslı *moton* olmalı.

olan şeyh safî evlâdından şâh ismâ'ül t'arîk-i ecdâdın (07) birağup küfr ü ilhâda zâhib olup žulm u Őinâd ile taŐzîb ü taŐrîb-i bilâd itmege hâlkı küfr ü (08) d'alâlete birağmağa başlamağın şehriyâr-ı nâm-dâr daŐı Őasker-i bî-şümâr ile üzerine varup döğişilüp (09) bi-Őinâyeti'llâhi teŐâlâ mansûr u mużaffer olup baŐdehû şâm ve mısra varup ol cānibleri daŐı murâd (10) üzre fetĥ idüp mağarr-ı devletlerine gelmişlerdür zamān-ı salt'anatlarda kemâh **ve** bayburd **ve** divrigi (11) **ve** darende **ve** malat'ya **ve** gerger **ve** kâhta **ve** Őantâb **ve** haleb **ve** pirecik **ve** ant'ağya **ve** hamâ **ve** ĥumuş **ve** (12) şâm **ve** kâkûn **ve** celcūliye<sup>60</sup> **ve** remle **ve** ğazze **ve** iskenderün **ve** safet **ve** t'aberiyye **ve** lecün ħalŐaları fetĥ (13) olmışdur Őömr-i şerifleri elli dört sene olup iki evlâd-ı ĥayr-ı nihâdları var idi biri (14) sult'ân süleymân **ve** ve sult'ân ħorğud idi sekiz sene ve toğuz ay müddet-i salt'anatları olup (15) sene şemân ve Őişrin ve tisŐa miŐede edirneye gitmek niyyeti ile çorlı ħurbında mizâcları şikest olup (16) dâr-ı fenâdan serây-ı beğâya irtihâl buyurdılar ferzend-i kebiri sult'ân süleymân maŐnişâda olmağın (17) adam varup gelince on gün fevt-i ĥaberin maĥfî duydılar **sult'ân süleymân bin sult'ân selim (18) ĥan** ğâzî gelüp yigirmi yedi yaşında serir-i ĥilâfet-i salt'anatı ve mesned-i ĥükümet-i cihân-bāniye (19) cülûs-i saŐâdet-i meŐnûsları olup Őadl u Őadâlet ü sıyânet-i ħul ve raŐiyyete kemâl-ı tağayyüdleri

### 52ah

(01) ve bir t'arîĥde merĥûm u mağfûr şehriyâr-ı nâm-dāruğ (02) velâdet bā-saöâdetleri toğuz yüz senesi (03) t'arîĥinde vâĥiŐ olup ve cülûs-ı devlet-i (04) meŐnûs-ı ĥümâyûnları toğuz yüz yigirmi altıda (05) vâĥiŐ olmağın bir rubâŐi ile t'arîĥ dimişler (06) şehriyâr-ı cihân süleymân şâh ki be-taĥteş felek şüde bende (07) geşt t'arîĥ-i pādşā-yı ü ebeden devlet-i tû pâyende

### [52b]

(01) olup bigāne-i devrân güzide-i āl-i Őoşmân idi **nażm**

*bi-ĥamdi'llāh ve'l-minne ki tevfiĥāt-ı rabbāni*

*(02) getürdi menzil-i mağsûda ol sult'ân süleymāni*

*şafā buldı vûşûl-ı muğaddeminden taĥt-ı (03) şāhāni*

*esās aldı binā-yı ĥimmetinden Öadl-i dĥvāni*

<sup>60</sup> ملحوليه şeklinde yazılmış aslı جلوليه olmalı.

şehriyâr-ı nâm-dâruñ zamân-ı sa'âdet (04) ü eyyâm-ı saltanatlarında çok fütühât u ğazâvât vâki'î olmışdur **kal'âa-ı** belgrad **ve** rodos **ve** (05) budim **ve** baġdâd **ve** tebriz **ve** körfez **ve** kıra buġdan **ve** revân **ve** na'civân **ve** van **ve** gence **ve** (06) şemâhî **ve** şirvân **ve** sigetvar **ve** kal'âaların ve ba'zı nâ-ma'ülüm nice vilâyetler fetħ olinup tebrize (07) iki def'âa bi'z-zât sefer-i hümâyūnları olup **ve** artuğ-abâd **ve** budim **ve** estorgona **ve** sultân (08) selim ile sultân bāyezid vaq'âası seferleri ve bir kaç dañı kendü sefer-i zafer-i eşerleri olmışdur zamân-ı (09) devletlerinde yedi şehzâde-i cüvân-bahtları var idi **biri** sultân (10) cihāngir **ve** sultân bāyezid **ve** sultân meħmed **ve** sultân muştāfā **ve** sultân murād ve müddet-i Őömrleri yetmiş (11) dört sene olup kırk yedi yıl saltanat itmişlerdür hicretün ħams ve seb'âjn ve tis'âa mi'yesinde (12) çeşm-zaħm-ı zamāna kārger olup ruħsāre-i nāzikleri pejmürde ve beşere-i pākaları efsürde düşüp (13) Őinân-ı Őazimetlerin dārü'l-beķā tariķine münħarif dutup ka'Ő-ı menāzil ve t'ayy-ı merāhil itdiler sene-i (14) merķūmede **sultân selim ħan Őazze naşruhū** taħt-ı sa'âdet-i baht-ı ħüsrevāniye cülūs-ı hümâyūnları vâki'î (15) olup on iki sene müddet-i saltanatları içre rodos kal'âası fetħ olup şerif-i mekke-i mükerreme (16) ve kabāyil-i Őarab ve t'avāyif-i mülük ve şāh-ı jrân-ı zemīn ve selātīn-i hindüçin ve ħükkām-ı kürdistān (17) ve luristān ve gürcistān ve kıral-ı bec ve alaman ve sāyir frengistān ve tatar ve Őabdu'llāh ħan özbek (18) it'â'at u inķiyād üzre olup her birinden ilçiler ile ağır peşkeşler gelmişdür ve başra cezāyirine ve (19) kıbrıs ceziresine ve zengibar diyārına ve nubiyeye Őasker göndürüp fetħ itmişdür evlād-ı ħayr-ı nihādınun

## 52bh

(01) fetħ-i baġdād (02) sene (03) 941

## [53a]

(01) biri sultân murād **ve** sultân meħmed idi sene seb'âa ve şemānīn ve tis'âa mi'öede murġ-ı (02) rūħları aşıyān-ı tenden t'ayerān ve bāġ-ı cināna seyrān itmişdür sened-i merķūmede **sultân (03) murād ħan bin selim ħan t'ābe şerāhū** serjri-i ħilāfet-i Őoşmānī vü mesned-i ħükümet ü saltanat (04) cihān-bāniye cülūs-ı devlet-i me'ñūsları olup on altı sene saltanatları olup (05) eyyâm-ı Őadālet-i encāmları ġāyetle emniyyet ü re'Őāyā vü berāyā emīn ü rāħat üzre (06) idi şehriyâr-ı mu'adeletkārūñ yigirmi şehzādeleri ħayātda idiler biri sultân meħmed **ve** sultân (07) Őoşmān **ve** sultân cihāngir **ve** sultân yūsuf **ve** sultân ħüseyin **ve** sultân Őalemsāh **ve** sultân (08) Őalāe'd-dīn **ve** sultân dāvud **ve** sultân ķorķud **ve**

sultān ishāk **ve** sultān Őömer **ve** sultān (09) Őalī **ve** sultān bāyezīd **ve** hasan **ve** sultān yaŐķūb **ve** sultān Őabdu'r-raĥman **ve** (10) sultān selīm **ve** Őabdu'llāh **ve** sultān muťafā **ve** sultān aĥmed hicretūĥ ťelāť (11) ve elf tārĥinde curŐa-ı nūťı sākĥi-yi ecel olup serāy-ı ĥurūrdan dārū's-sūrūra irtihāl (12) buyurdılar sened-i mezbūrede **sultān mehmed bin sultān murād tābe ťerāhū** tīrāzende-i mesned-i (13) sultānĥ vū ārāyende-i serĥr-i ĥaĥanĥ olup t'okuz sene müddet-i salĥanatları iĥre dŐrt ťehzāde-i (14) nĥk-baĥtları var idi biri sultān aĥmed **ve** sultān muťafā **ve** sultān maĥmūd **ve** sultān selīm (15) ol ťehriyār-ı nām-dār ĥadd-i zātında bir Őālĥ nihād u pāk-ı iŐtikād u perĥizkār olup zamān-ı devletlerinde (16) selātĥn-i hind ve ĥrān-ı küffār ve t'evāyif-i mülūk mūrācaŐat üzre iken baŐzı celālĥ eťĥiyāsınunĥ (17) ĥareket ü žuhūrıla Őacem ťāĥı fırťatı ĥanımet bilüp tebriz üzerine gelüp ol eyyāmlarda tebriz (18) Őaskeri ber-t'arafda bir eťĥiyā defŐ ü refŐiĥün gidüp ĥalŐa ĥālĥ olmaĥın muĥāsara idüp ĥaç ĥün (19) iĥinde zebūn idüp aĥz itdi ťāĥ Őabbās bĥ-dĥnünĥ dimāĥında lezzet degmegin tevaĥķuf itmeyüp

### [53b]

(01) naĥcivān üzerine varup naĥcivān ĥolinunĥ ĥalŐasınunĥ ĥızılbaťa muķāvemetleri yetmedüğinden ĥolları (02) erlerle revān ĥalŐasına varup müteĥāsın olmaĥın ĥızılbať naĥcivānı daĥı alup revān üzerine (03) geldiler hicretūĥ aĥadĥ Őaťer ü elfinūĥ evāsıtında muĥāsara vū muĥārebeye ťürūŐ olinup revānunĥ (04) daĥı bahādır erleri celblerinde merküz olan vaĥūr-ı ĥayret-i islāmiyyeleri yüreklerinde baĥr-i bĥ- (05) girān tek mevc-zen olup devlet-i Őaliyye-i Őoťmāniyyede naĥd-i Őömrlerin ťarf u māl u cānların telef (06) ü reh-i dĥnde maĥdūrların mebzūl u seyflerin meslūl eyleyüp mekerr-i ĥayrıların cā-be-cā bend ü ťaff-ı (07) aŐdāya defŐa defŐa gezend virüp āĥirū'l-emr t'okuz ay on iki ĥün muĥāsara idüp (08) bir mertebe ihāt'a olinmamıťıdı ki bir ferdine iĥerüden t'aťra ve ne t'aťradan iĥerüye duĥūl u ĥurūc itmek (09) ĥāyil olup ĥice ve ĥündüz t'arafından t'op ve tūfeng ecel yaĥmurı gibi yaĥup bir mertebeye (10) vardı ki ĥalŐa-ı mezbūrunĥ burc u bārūları yere ber-ā-ber ve esāsında müteŐaddid laĥımlar ĥazılıp (11) tabyalar ĥavāle ve her t'arafdan ťehre nāzır olmiťlar iken yine revān bahādırları ve dilāver erleri (12) dūťmenūĥ bu ĥāline baĥmayup ťĥr-i veĥā gibi ĥümreťüp ve mest nerler gibi kükreťüp ĥiceler ile (13) ĥıĥup metrislerin ve ĥüzidelerin kesüp her biri beťine onına el iriťdūrürler idi lākin (14) bir t'arafdan imdād olmayup muĥāsara mümted olmaĥın ĥünbegün zaŐf izdiyād buldı (15)

h s sen a med pa a arz-ı r mda ka bi   asker ile oturup  an-ari b imd dumuza gel r (16)  m dile g zleri yolda nigr n ve eglend ğine  ayr n olup ol g nlerde ızılba  da ı (17)  acz get rmiŐken bi-  kmi'll hi te  l  c l s-ı h m y n v ki  olup  haberinin a med pa a istim   (18) itd ğinde p diŐ h ced dden izn olmaduğca gidemem diy  alĐup  askerile der-devlete (19) rev ne olmağın bu  haber p r-hir s beyne'n-n s ve bu kel m-ı m dhiŐ-i pey m g Ő-zed-i   mm u  av s  olduğda

#### [54a]

(01) a d ya tağviyet ve isl m g zilerine za f u va Őet  asıl olup bundan sonra her  araf (02) lağımlar aılıp yer yer burc u b r lar yığılıp ba zilarına ızılba  girmiş ve imd da gelecekler birağup (03) gitmiş ve dil ver yigitler n ekşeri Şerbet-i Őeh det imiŐ olmağın da ı muğ avemete mec l-i mu  l (04) olduğun ta Ğığ eylemelerile zevi'l- uğ lları evl d u  iy l m z g z m ze esir ve kend m z (05) girift r-ı bend   zencir olmayalum es-sul -ı  ayr-ı iŐ retin  ayrly fehm itmelerile Ő ha  haber g nd ril p (06) nice  uh d u Ő r t ile al ay vire itdiler cen b-ı kibriy   arafından Ő hu  albine mer amet ta alluğ id p (07) rev n g zileri p diŐ hları uğurunda b yle merd ne alıŐup c n-b zlığ itd kleri n (08) ben da ı anlarından giğd m diy   afv id p n m-d rların ehl    iy llerile s r p vil yetine (09) g t rdi **mervid r** ki Őehriy r-ı n m-d ru  zam n-ı salt anatlarında egeri gibi bir  iŐn-ı  aŐın m nend (10) tekin al ay fet  eyley p s nnet-i seniyye-i mu ammediyi i y  itdiler  aĐĐında b Ği efendi dimiŐd r **beyt**

(11) ığup yelkenl ler r y-i siperden b d-b nlarla  
yine g st rdiler c Ő u  ur Ő-ı ba r-i  umm na<sup>61</sup>  
[dil verler oyunlar oynadı k ff re ol g n kim  
g ren b ziğe-i tağdri n  ldi deng    ayr nı]<sup>62</sup>  
neheng (12)  s  dil verler  ad yı yutdılar gitdi  
 aceb dery  imiş  aĐĐa bu leŐkergh -ı  oŐm n   
alındı (13) k slar  abl u naĐĐare s ldi  v ze  
d Ğ n bayram idi g y  uz ta ceng meyd nı  
kimi (14) Şemşir-b z oldu kimi c n-b z bu  alĐun

<sup>61</sup>  umm na Şeklinde yazılmış aslı  umm nı olmalı

<sup>62</sup> Bu beyit, 10. Ve 11. satırlarının sonuna yazarı tarafından sonradan eklenmiş birinci beytin sonuna ilave ettiğini noktalarla iŐaretleyerek g stermiŐtir ve ilave sayfa erevesi yapılmıŐtir.

*temāşā eylesen ol günde görseñ hāl-i insānı*

(15) hicretün işneyn Őaşer ü elfinde raĥmet-i raĥmāna vāsıl olup **sult'ān aĥmed bin meĥmed ĥan ĥalde-i ĥilāfet** (16) tārīĥ-i mezbūrede serīr-i ĥilāfet-i ĥüsrevāniye cülūs-ı ĥümāyūnları vāķiŐ olup źükūr beş Őehzādeleri (17) olup biri sult'ān Őoşmān **ve** sult'ān murād **ve** ibrahīm **ve** sult'ān orĥan **ve** (18) sult'ān cihāngır idiler Őehriyā-yı<sup>63</sup> gerdūn-ı vaķaruĥ on beş sene müddet-i salt'anatları olup lākin (19) zamān-ı devletlerinde celālī žuhūrı ve eşķiyā istīlāsı sebebi ile Őacem Őāhı taķvıyet

**[54b]**

(01) ü fırsatı ĥanımet Őadd idüp bir sene içinde tebrız ve naĥcivān ve revānı alduĥı gibi Őaķablarınca (02) gence **ve** Őırvān **ve** Őemāĥı **ve** ĥürı **ve** lori **ve** tıflıs **ve** tūmānis **ve** zekem **ve** ardübād **ve** (03) ķarnıyarıķ ķalŐaların alup ĥalkın ķırmışdur üç dört defŐa Őasākir-i islām ile serdār gö (04) ndürildükde ĥikmet-i bārı taŐalluķ itmemegin birisinde iş görilmeyüp āĥırü'l-emr hicretün sebŐa ve Őışrın (05) ve elfinde dār-ı ĥurūrdan serāy-ı sürūra irtiĥāl buyurdılar tārīĥ-i mezbūrda birāderi **sult'ān (06) muşt'afā ĥan t'ābe Őerāhū** serīr-i ĥilāfet-i Őoşmāniye cülūs idüp ol Őehriyār-ı Őażamet medār-ı ĥın-i Őabāvetden (07) berü t'āŐat-ı yezdān ve Őıbādet-i sübhānı itdüğinden ziyāde zevķ ĥāsıl itmegin devlet-i beķāyı (08) fāniye tercĥ itdüğinden üç aydan sonra salt'anatı birāderzādesi sult'ān Őoşmāna ĥüsn-i (09) iĥtiyārıla ferāĥat itdiler **sult'ān Őoşmān bin aĥmed ĥan ĥalde-i mülket** hicretün sebŐa ve Őışrın ve elfinün (10) evāĥirlerinde mesned-ārāy-ı evrenk-i sult'ānı ve cā-nışın-i serīr-i ĥilāfet-i ĥaķanı olup (11) sene Őelāşın ü elfinde bi'ż-zāt kendüleri saŐādetleriyle üzerine sefer-i ĥümāyūnları (12) olup sulĥ ile Őavdet itdüğinden sonra ĥacc-ı Őerīf irādesin itmişdür diyü (13) ķul t'āyifesi istemeyüp bāb-ı ĥümāyūna cemŐıyyetle varup nice Őerr ü fesādlara mürtekib ve (14) vezır-i aŐżam dilāver paşa ve yenıçeri aĥasın ķatlı ve evlerin ĥāret itdüklerinden (15) sonra Őehriyār-ı meşāri ileyhi yedi ķuleye götürüp anda ecel-i sākıleri Őehādet Őerbetinden (16) t'olu curŐalar nūş itdürüp aŐmārı Őışsesin t'aşa ķaldılar müddet-i salt'anatı (17) ancak beş sene olmuşdur baŐdehū Őamūsı ĥayātında olmaĥın yine **sult'ān muşt'afā ĥan** (18) hicretün aĥadı vü Őelāşın ü elfinde serīr-i salt'anata

<sup>63</sup> Őehriyā-yı gerdūn Őeklinde yazılmış aslı Őehriyār-ı gerdūn olmalı

cülüs itdürilüp lākin (19) şehinşāh-ı Őālī-cāh bi'l-küllīyye umūr-ı dünyevīde Őalākāsı olmaduğından maŐa'l-kerāhiye

### [55a]

(01) sekiz t'okuz ay ancak salt'anatda karar dutup hicretün işney ü şelaşın ü elfinün āhīrlerinde hūsn-i (02) ihtiyārıla salt'anatı birāderzādesi **sult'ān murād bin sult'ān aħmed ħan ğāzi**ye ferāgat (03) eyleyüp mesned-nişin-i evrenk-i sult'ānı olmuştur **nażm**

*żill-ı yezdān şeh murād ol vālī-yi (04) vālā-himem  
hūsrev-i mülk-i Őarab şahinşeh-i mülk-i Őacem  
kahramān-ı heybet-i ferjdün-satvet İskender-şaffet  
(05) sencer-i dārā šalābet-i keykubād-ı cem-ħaşem*

ħaķķā ki Őaql u ferāset ü fehm ü šalābeti kemālinde olup (06) zamān-ı salt'anatlarında eyü vūzerā vü vūkelāya mālīk olup memālik-i Őoşmāniyyede žuhūr eyleyen eşķiyā (07) vü ħarāmzādelerün defŐ ü refŐine Őażim taķayyüd ü iķdāmları olmağın **sabiken** arz-ı rūmda (08) beglerbegisi abaza meħmed paşa sult'ān Őoşmāna küfrān-ı niŐmet olup kaşd itmişlerdür diyü yenıçeri t'āyifesine (09) Őadāvet ve nicelerine ihānet itmegin t'araf-ı salt'anatdan Őazl olinup mansıbı muşt'afā paşaya virilüp (10) müsellemi varduķda zabt' itdürmeyüp günbegün cemŐiyyet ü şeķāveti izdiyād ve e'trāf-ı cevābına dest- (11) dirāzlık itmege başlamağın defŐ ü refŐiçün çerkes meħmed paşaya bir miķdār kapuķulları koşilup üzerine gö (12) ndürildükde mezbūr daħı kayşeriyye dek varduğında karşuya gelüp döğüşdüğinde bi-Őināyeti'llāhi teŐālā (13) Őaskeri perişān ve kendüsi sergerdān olup kaçup arz-ı rūma vardı **ve yine** hicretün şelaş ve şelaşın (14) ve elfinde bađdād çorbacılarından bekir şubaşı māl u cāhına mađrūr ve niŐmet-i Őaleyh-i Őoşmāniyyeye ħāt'ırından (15) devr idüp vālileri olan yūsuf paşayı muħāsara vü şehīd itdüğinden sonra vilāyeti (16) kabza-ı taşarrufına alup baŐdehū sūleymān paşayı beglerbegi göndürdüklerinde içerüye koımayup yevmen fe yevmen (17) Őişyān u tuğyānı izdiyād ve müttebiŐ-i fitne vü fesād olmağın defŐ ü refŐiçün diyār-ı bekir muħafızı vezir (18) ħāfız aħmed paşa bir kaç beglerbegiler ile üzerine meŐmūr olup bađdād ķurbına varduķlarında bekir şubaşı (19) daħı karşuya Őasker göndürüp muķābele vü muħārebe olınuķda bi-fadli'llāhi teŐālā Őaskeri münhezim

### 55ah

(01) žj'l-kaŕdesinde<sup>64</sup>

[55b]

(01) ve baŕzıları esjr ve ekŕeri tuŕme-i ŕemŕir mādāsi kaçup kalŕaya kaçandılar tekrār kalŕa üzerine (02) varılduđda ŕađi-yi mezbūr hāvfından dađı muğaddem kızılbaşdan imdād t'aleb itmegin ŕāh dađı kaç biđ (03) Őaskerile kaç hān taŕyın idüp geliyor diyü haber gelmegin ađmed paŕa bi'z-zarūr Őavdeti hāyrlu fehm eyleyüp (04) ŕađi-yi mezbūr bađdādı kızılbaşa virmesün diyü eyāletün emr-i ŕerifin kendüye göndürüp ve kendü (05) göçüp mūsul t'arafına revāne olduđı gibi kızılbaş dađı fırsatı ğanimet bilüp gelüp bađdāduđ (06) üzerine konup muhāsara eylediler Őađablarınca ŕāh dađı gelüp kaç gün içinde ŕađi-yi mezbūruđ ođı (07) bed-bađt iç kalŕada iken bir gice ŕāh Őabbāsa adam göndürüp kalŕayı kızılbaşa teslim idüp ŕāh (08) dađı içinde olan kulın ve ŕađi-yi mezbūrı siyāsetle helāk itdi **ve yine** hicretün erbaŕa vü ŕelaŕın (09) ü elfinde ana'tolı eyāletinde cennet ođı nāmında bir ŕađi žuhūr idüp ziyāde cemŕiyyet ü ŕeđāvet (10) üzre olmađın hāfiž ađmed paŕa vezir-i aŕžamlikile diyār-ı bekirde direng üzre iken kendü (11) ketūdāsı olan kanlu međmed ketūdāyı beglerbegligile taŕyın idüp kuldandan ve ğayrıdan kaç biđ (12) adam koşup üzerine göndürdiler devlet-i pādiŕāhde varup hāđđından geldiler (13) ve sene-i mezbūrede ŕāh Őalı kalı hāna bir kaç biđ kızılbaş ve bir kaç sultān ve mevrūdı ittibāŕıla (14) koşup gürcistān üzerine göndürdüđinde mezbūrları dađı gürcistāna karıb gelüp (15) bir menzilde konmuşlar iken mevrūd<sup>65</sup> kendü ittibāŕıla biriküp kızılbaş herkes ferāđat üzre iken (16) ğafleten üzerlerine yürüyüp kılıç üŕüp yedi sekiz biđ miđdārı kızılbaş tuŕme-i ŕemŕir (17) ve bir nicesi esjr olup bir iki sultān ve kesilen başlar t'abl u neđđāre vü nefir ü kerre-nāyılarla (18) hāfiž ađmed paŕaya diyār-ı bekire göndürdi **ve yine** sene-i mezbūrede vezir-i aŕžam hāfiž (19) ađmed paŕa Őumūmen kapukulları ve sāyir Őasākir-i islāmile diyār-ı bekirden kalıup bađdād üzerine

[56a]

<sup>64</sup> 1. satır üzerinde çerçeve dışında ilave olarak yazılmıştır.

<sup>65</sup> مورود şeklinde yazılmış aslı مورد olmalı



(01) revâne olup varduktan sonra t'okuz ay muhāsara olıduğda şāh Őabbās Őumūmen Őaskerile alŐa imdādına (02) gelüp aç defŐa ħarb u d'arb vāiŐ olduğdan sonra fetĥ-i alŐa mābeynde Őināyet-i bārj taŐallu itmegin (03) nice zaĥmetlerle Őavdet olındı **ve yine** hicretūn sene sitte ve ŐelaŐjn ve elfinde abazanūn defŐ ü refŐiūn (04) pādīŐāh-ı ŐalemŐāh ħazretleri oca ħaljl paŐayı vezjr-i aŐzam idüp Őumūmen apukulları ve sāyir t'avāyif-i (05) Őasker-i islāmile arz-ı rūmda üzerine varılup mezbūr abazayı yetmiŐ gün muhāsara idüp iki t'op-ı (06) alŐa-kūp olup cebe-ĥāne gŐtürilmegin bir iŐ gŐremeyüp Őavdet itdüğinde Őajm iŐ baŐup Őasker-i (07) islāmdan toada varıncaya degin Őavuğdan beŐ on biŐ adamūn el ve ayağı kesilüp ve niceleri (08) dağlarda ve billerde almıŐdur **ve yine** hicretūn sebŐa ve ŐelaŐjn ve elfinde mezbūr abazanūn defŐ ü refŐiūn saŐādetlü (09) ve Őazametlü Őehriyār-ı nām-dār ĥüsrev paŐayı vezjr-i aŐzam idüp Őumūmen Őasākir-i islāmile yigirmi Őaded t'op-ı alŐa- (10) kūp oŐup revâne itdüklerinde vezjr-i müŐār ile ħadd-i zātında bir ahĥār u nām-dār kimesne olmağın (11) Őasākir-i islāmı abza-ı taŐarrufına alup arz-ı rūma varup muhāsara eylemegin cā-be-cā metrisler ve lağımlar ve yer yer (12) gedikler açılup gice ve gündüz t'op ve tūfengi bārān-ı ahr gibi yağdurdılar mezbūr abaza Őaskerūn bu himmetin ve vezjrūn (13) bu idāmın müŐāhede itdüğinde *الأمور مرهونةً با و قاتها* mazmūnınca jīmāna gelüp alŐayı teslim itdi (14) vezjr daĥı mezbūrun bir adamın rencide itmeyüp kendüsin der-devlete rikāb-ı ĥümāyūna gŐtürüp (15) cürmin recā idüp eyü nām-dār olduğundan Őafv idüp bosna eyāletin Őināyet itdiler **ve yine** hicretūn (16) tisŐa vü ŐelaŐjn ü elfinde vezjr-i aŐzam ĥüsrev paŐa bağdād seferile der-devletten ıup gelüp mūsulda (17) iŐlayup baŐdehū alkup Őehrezola varup taŐmjr idüp arnavud oğlına bir midār Őasker taŐyjn idüp (18) ve alı oyup kendü alkup ardlan üzerine varup merjvān nām-ı palana Őjinde ordu-yı (19) ĥümāyūndan bir iki menzil ir ve bir aç beglerbegi oturlar iken fırŐatdur diyü ĥanlar ĥanı olan zeynel ĥana

### [56b]

(01) güzide-i Őaskerlerinden on beŐ biŐ midārı Őasker oŐup ğafleten beglerbegilerūn üzerlerine göndürüp (02) geldüklerinde t'arafeynden Őajm cidāl ıtāl olup beglerbegilerūn Őaskeri aljl iken bi-Őināyeti'llāhi teŐālā (03) dūŐmenūn Őaskeri ŐikeŐ bulup alb u cenāĥ u meymenesi tārūmār olup öldi Őadem-i

memālikine (04) Őaskeri revān aŐdā-yı bı-dınūñ ol gün yedi sekiz bin kızılbaş ı ũŐme-i ũemſıř olup baŐdehū (05) andan ħemedān ve dergezin ũzerine varup ħarāb u yebān iderek dōnūp bađdād ũzerine varup (06) yigirmi pāre ũop ile altmıſ beſ gün muħāſara olınup gedikler ağılmağın yũriyiſe Őacele olınup (07) yũrũdũklerinde irāde-i bāř taŐalluđ itmemegin duħũl mũyesser olmayup Őavdet iđtizā itmegın (08) diyār-ı bekir vālisi ħalil paſayı diyār-ı bekir ve kũrdistān ve bir kađ sancağ begleri Őaskerlerle bir miđdār (09) yenıçeri ve sipāhı daħı taŐyın idũp ħille muħāfazasına alı ũodılar vezır-i mũſār ile ordu-ı hũmāyũnla (10) gōçũp gelecek sene yine bađdād ũzerine varmağ niyyeti ile ũoç ħisārda oturup bir iki (11) ay ancağ ħillede ũarār dutılup girũ kızılbaş ũzerlerine gelũp kađ gün dōgũſildũkden ſonra (12) ũarāra mecāl olmayup mevcũd olanlar gıce ile bir ũapudan ııķup kızılbaş arasından dōgũſerek (13) kimi dũſũp ve ekſeri ħalās olup ııķdılar bu ħayr-ı der-devlete mũnŐakis olduğında mezbũr (14) ħũsrev paſayı vezāretten ħalŐ olınup ħāfiż aħmed paſa vezır-i aŐzam itdiler ve ħũsrev paſa (15) daħı diyār-ı bekirden ũalkup der-devlete gider iken murtażā paſa toğatda buluſup ũatlı itdi (16) hicretũñ iſney ve erbaŐın ve elfinde begdili tũrkmānından ħācı aħmed oğlı ſeķāvet ũzre (17) olup nice dest-dirāzlıđlar itmegın fermān-ı Őālđ ile kũçũk aħmed paſa ũzerine varup (18) Őināyet-i bāř ve devlet-i ſehriyārele ele getũrũp baſın asitāne-i saŐādete gōndũrdi **ve yine** (19) sene-i mezbũrede yigirmi otuz seneden berũ ſafed sancağıla dũrũzđ dağların ve ſaydā

### [57a]

(01) ve beyrũt ve ũrablus sancağların ve ũılāŐ u nevāħısın teđallũben ũabũ eyleyũp ve ekſerin ħırāset (02) eyleyen ſafı bı-kın aħmed oğlı emır ħayre'd-dın nām-ı ſafı **nażm**

*ibn-i aħmed ol mır ħayre'd-dın ki bir ũaptān (03) idi*

*memleket içre kũſādı ſŐhret-i devrān idi*

*ſũretā gerçi itāŐat-ı ũāhir eylerdi velđ*

*(04) ſũret-i iħtiſāmı ħāl çehre-i ſafıyyān idi*

ol ſafınũñ gitdũkce ſafāveti izdiyād ve resm-i (05) ſafıyyānı bũnyād idũp ħamā ve antāķya ve ſām ũaraflarına dest-dirāzlıđ itmege baſlamađın (06) refŐiçũn ſām-ı ſerif vālisi vezır kũçũk aħmed paſa ser Öasker ve ħaleb vālisi noğay paſa (07) ve marŐaſ vālisi Çalı paſa ve ũrablus vālisi seyf oğlı ũāsım paſa ve deryā ũarafından vezır caöfer paſa (08) ũadıřđalar ile taŐyın olınup ũzerine varıldığda ol daħı kũllđ

Øasker cemØ idüp ođın (09) emir Øalıyi ser Øasker idüp muĥārebe ve muĥātele olıduđda cünd-i islāma ĥarşu t'uramayup āsān-ı (10) vechle münhezim olup mezbūr emir Øalıyi bir sekbān dutup bilmezlikile başın kesüp aĥmed paşaya götürdi (11) ve mır ĥayre'd-djn kendü ĥaçup bir mađāzaya ĥapanup mađāza śarp olmađın ĥaç gün tedārükler (12) olinup kendüsin daĥı ele getürüp ĥayd u bend ile asitāne-i saØādetle göndürdiler ĥaç ay (13) der-devletde maĥbūs olup baØdehū ĥatlı itdiler **ve yine** sene-i mezbūrede yigirmi biñ güzide (14) Øasker ile rüstem ĥan van ĥalØası üzerine gelüp muĥāsara itdügi ĥaberi der-devlete münØakis (15) olduđda diyār-ı bekir vālisi vezir murtażā paşa ser Øaskerlikile ve arz-ı rüm vālisi ĥalil paşa (16) ve arz-ı rüm muĥāfažasında meómür olınan dilāver paşa ve ĥasan paşa ve arslan paşa (17) ve Øalı paşayı Øaskerlerle meómür eylemegin anlar ol t'arafdan ve murtażā paşa Øumūmen kürdistān Øaskerile (18) bu t'arafdan van imdādına varup bi-fadli'llāhi teØālā bir gün döğüş olup ĥızılbaşı van (19) ĥalØası üzerinden ĥaldurup şerr ü şūruların defØ itdiler **nażm**

### [57b]

*şükr kim çerĥ istikāmet (01) istikāmet<sup>66</sup> üzre seyrān eyledi  
cemØ-i ehl-i devlet aØdāsın perişān eyledi  
Øavn-ı ĥaĥĥ aØdā-yı (02) bĥ-djnün yüzini döndürüp  
eshel vechile bu düşvāri āsān eyledi*

**ve yine** hicretün śelaś (03) ve erbaØiñ ve elfinde vezir-i aØzam meĥmed paşa Øumūmen ĥapuĥullarıla revān seferine meómür olup der-devletden (04) ĥıĥup ĥalebe gelüp anda ĥışlayup ve yazın diyār-ı bekirde dirnek idüp erbaØ ve erbaØiñ ve elfün (05) bahārında saØādetlü ve Øazametlü pādişāh-ı Øālĥ-cāĥ ĥaladet ĥilāfetehū ĥazretleri devlet ü saØādetle bi'z-zāt (06) maĥarr-ı devletlerinden revān seferine Øazimet ve arz-ı rüm üzerinden varup ĥalØayı mezbūri muĥāsara (07) itdiler **الغايرون (08) فجاهدوا في سبيل الله باموالهم و انفسهم اعظم درجة عند الله اوليك هم** āyet-i kerimesi fehvāsınca mażmūnı ĥuzāt-ı müslimjñün Øulüvv-i şānı ve sümüvv-i mekānı bābında nāzil (09) olup fehvā-yı şerifince her birinün derünında āteş-i ĥayret zebāneler ĥıĥup rüz-ı fıruzda ĥalØa-ı (10) mezbūrenün e'traf-ı cevānibine yer yer ĥalØa-küp t'oplar ĥurılıp dūd-ı āteş-bārı ebr-i śaØiĥa-vār (11) göklere ĥıĥup ve ĥurşun ve yuvalaĥlar bārān-ı ĥahr gibi iĥerüye yađdurılıp اينما

<sup>66</sup> Sözcük sehven ikinci kez yazılmış.

تكونوا (12) يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ peyğāmını inhað iderler idi toquz gün içinde burc u bārūları münhezim (13) olup وما النصر الا من عند الله fehvā-yı şerifince kızılbaş jīmāna gelüp hānı olan emjir (14) güne oğlu t'ahmās kılıcı hān kılıcın boynına daqub gelüp rikāb-ı hümāyūna yüz sürüp qal'Øayı (15) teslim itdi **beyt**

*tjgi ister rezm idüp qanlar döküp başlar kese  
re'Øyi itmez (16) düşmenüñ fetħine muħtāc-ı qıtāl  
öyle kim tevfiq-i ħaqq nuşret naşib itmiş aña  
iktisāb-ı rif'Øat (17) u iqbāle düşmişdür mecāl*

ba'Ødehū şehriyār-ı nām-dār qal'Øa içinde olan kızılbaşın emānlarına emān (18) ve cümlesine hālās-ı cān virüp mjr fettāhile sāyir kızılbaş ruħsat virilüp qal'Øa-ı (19) mezbüre murtażā paşayı vālī idüp müceddeden qavl yazılıp bir qaç yenjiçeri odaları ve adana

### [58a]

(01) beglerbegisi sevindük paşa ve qarş vālisi beşinci cān paşayı muħāfażaya ve rūhā vālisi mimj paşayı (02) daħı ma'Øaen ta'Øyın idüp ve kendüsi devlet ü sa'Øādetle qalqub tebriz t'arafına revāne olup varup (03) tebrizi ħarāb idüp andan van üzerinden çıkup maqarr-ı devletlerine revāne olup t'ahmāsın (04) qalı ħana ħaleb eyāletin ve kethūdāsına t'rablus eyāletin sadaqa buyurdılar **nażm**

*el-minnetü li'llāh ki murād oldı (05) müyesser  
şād eyledi Øaşıqlarını vaşlıla dilber  
tebdil olup rüz-ı vişāle şeb-i hicrān  
(06) ħurşid çıkup eyledi āfākı münevver*

**ve yine** ħams ve erba'Øin ve elfinde revān qal'Øası daħı (07) bir ħoşca istiħkām bulmadın qış düşdügi gibi şāh-ı bī-djın fırsatı ħanımet Øadd idüp Øasker (08) d'alālet-i eşerile üzerine gelüp muħāsara itdi ol günlerde vezir-i a'Øzam meħmed paşa diyār-ı bekirde (09) iken ħaber gelmegin qalqub arz-ı rūma revāne olup lākin ol sene ziyāde qış ve bir mertebe şiddet (10) şitā var idi ki **nażm**

*öyle mehlek-i şiddet idi kim ħarāret bulmağa  
gördügi yerde düşerdi āteşe (11) ħurşid hem*

ol ecluden yollar qapanup ve biller kesilüp imdāda mecāl-i muħāl olmağın iki (12) üç ay miqdārı muħāsara olduqdan sonra ħükmeten murtażā paşa daħı marjz iken fevt olmağıla (13) **nażm**

*ğayrıdan yoğ çäre imdād ħazret ħađđdan gerek*

*luť u iĥsān u Őatā feyyāz-ı mutlađdan (14) gerek*

bi'z-zarūr ıalŐayı aĥz itdiler bu ĥaber pūr-hirās t'abŐ-i ŧehriyāriye ğubār-ı t'ārj idüp (15) tedārük ve mühimmāt ve dirnek ü cemŐiyyet için bayram paşayı vezir-i aŐzam idüp amasya sancağında (16) ıapukullarıla ıışlamağa meŐmūr itdiler **ve yine** hicretün ŧemān ve erbaŐjn ve elfinün evāyilinde **beyt**

*(17) ol pādīşāh-ı ŧır-ceng ol ŧehriyār-ı cem-ĥaŧem*

*mesned-niŧjn-i kibriyā ŧāhinŧeh-i vālā-himem*

*dārā-yı (18) dārāb iĥtidār-ı sultān murād-ı kām-kār*

*fermānda mülk-i Öarab serdār-ı ŧāĥān-ı Öacem*

ĥazretleri bi'z-zāt (19) bađdād niyyeti ile mağarr-ı devletlerinden debdebe vü t'an'analarıla Őazimet idüp ĥaleb ve diyār-ı bekir üzerinden

### [58b]

(01) mükemmel Őasker ve kırđ pāre ıalŐa-küp t'oplar ile çekilüp bađdāda gider iken ıaryede (02) ki eski ŧehr nāĥiyesindeür meŧāyihün biri ziyāde merjd cemŐ idüp ben Őıŧsāyum diyü nice nā-maŐđül (03) ĥareketlerin rikāb-ı hümayūna Őarż itdüklerinde refŐiçün Őoŧmān paşa bir miđdār Őasker ile üzerine (04) taŐyjn ü irsāl buyurdıklarında anlar daĥı varup ŧeyĥ-i mezbūr ĥavfından ziyāde cemŐ idüp (05) küyda ıapanup bir miđdār döğüşdükde çok adam telef olup āĥirü'l-emr ŧeyĥi dutup (06) ıayd u bend ile ĥünkāra getürdüklerinde siyāsetle ıatlı itdiler ve ŧehriyār-ı cem-i iĥtidār ĥazretleri (07) māĥ-ı recebün onuncı ğünü ordu-ı hümayün ile imām-ı aŐzam ve hüām-ı ekrem ĥazretlerinün ıalŐası (08) ıurbında nüzül idüp ikinci ğünü t'oplar gelüp ğicesi bađdāduñ ađ ıapusunda yenıçeri t'āyifesin (09) metrise ğirdürdiler cā-be-cā t'oplar ıurılıp üç yerden metrise yapışılıp baŐdehü ğice ve (10) ğündüz ğöz açdurmayup t'op ve tüfengi bārān-ı ıahr ğibi yağdurmağa başladılar t'arafeynden (11) atılan t'op ve tüfengün ŧit ü sadāları fersağ fersağ ğidüp işidenler serāşime vü deng (12) ü ĥayrān olup duĥānları Őālemi tıre ve Őađlı ĥıre iderdi yigirmi otuz ğün bu mağüle (13) ceng olup yer yer ğedikler açılmağa başılayup ve tabyalar ŧehre ĥavāle olmağa yüz dutup (14) lākin saŐādetlü ve ŧefakatlü pādīşāhumuza ğazab müstevli olup vezir-i aŐzam olan t'ayyār (15)

meħmed pařa niçün ƙalŕa bu āna degin ƙaldı diyü bir miƙdār hedde<sup>67</sup> virmegin vezir-i aŕžam (16) daħı **nažm**

*süreyüm yüzüm ayağına elüm degmişken*

*fırşat el virecegin bir daħı allāh bilür*

(17) diyüp gelüp metrisde yüzin yere sürüp cenāb-ı kibriyāya çok tazarruŕ u niyāz u ziyāde süz (18) u güdāz eyleyüp ve sāyir işiden vüzerā vü vükelā vü Őasākir-i müslimİN ve ğuzāt-ı müctehidİN (19) uyumişlar iken uyanup ve cenāb-ı ĩaƙƙa dayanup her birinüŕ yüreklerinde āteř-i ğayret-i

### [59a]

(01) zebāneler ıııƙup deryālar gibi cüş ve řir-i veđā gibi her biri ĩurüş idüp ğayret dāmenin meyān-ı (02) himmete bend ve livā-yı řecāŕati ser-bülend ve نصرٌ من الله وفتح قريب āyeti lisānlarında cārĭ vü dest-yārı (03) tevfiĭ-i bārĭ yārı olup otuz altıncı ğün vezir-i aŕžam metrisinde olan řaruca ve (04) serdenĝidiler aĭ ƙapu ƙurbında olan büyük ƙulleye řarmařup bir bir üzerine bayraĭlar (05) dikdiklerinde vezir-i aŕžama ĩaber olup mezbūrlara taĭviyye-i ƙalb içün içerü ĩandekē ve tabyaya varup (06) mezbūrlarun cān-bāz u ciger-dārliklerin ğörüp lutf-ı bārĭye ĩamd-ı firāvān u nāliř-i bĭ-kerān (07) üzre iken meger řayyād-ı ƙazā kemİN-ĝāhda imiř nāgehān bir ƙurřun-ı řūmıla ƙafes-i tenden (08) murĝ-ı rūĩın uçurup revāne-i riyāz-ı cinān ve muřāĩib-i rıđvān itdi **nažm**

*bāŕiř fetĩ-i (09) Őirāĭ ol āsafun řām u seĩer*

*ĩaĭĭ teŕālā raĩmetile rūĩını řād eylesün*

bu ĩaber rikāb-ı hümāyūna (10) Őarż olınuđda ĩālā mesned-i řadārete řeref-baĩř olan vezir-i āsaf nažir-i müřterĭ-yi tedbir (11) muřtafā pařa mihr-i hümāyūn u vezāret-i Őužemā sezā vü arzāĭ vü Őināyet-i cihān-bāĭ olup ol (12) řeb-i žulmānĭde tāyife-i aŕcām melāmet-i fercām-vārĭ ƙuvvetlerin bāzūya ğetürüp řabāĩa degin (13) ĩarb u dārb u cidāl u ƙıtālden ĩālĭ olmadılar ve lākin bir nesne bařaramayup ol ğün yine bu (14) ĩālile ƙalup ikinci gicesi وتتصرك الله نصرًا عزيزًا āyet-i kerĭmesi fehvāsınca انا فتحناك (15) āyet-i řerĭfesi ke'ř-řems ve'd'-daĩā vāziĩ u lāyiĩ olup feseĭa-ı bĭ-dĭnün cānlarına (16) hücum ĩavfından lerze vü irtiŕāř iřtilā itmegin emān el-emān řadāsi evc-i asmāna ıııƙup (17) **nažm**

<sup>67</sup> هده ده şeklinde yazılmış aslı *hedde* olmalı

*ayaqlandurdu bir cāmile sākı nice evbāşı*

*viśāl el virdi oldı dūnki meclis (18) biñ yilun başı*

Øadū-yı bed-nihāda özge reng oldı o meclisde ciger kıldı kebābın gözleri (19) hūnābesin aşı tarafeynden d'arb u ħarbden el çekilüp irtesi mäh-ı şaØbānuñ on yedinci günü idi

**[59b]**

(01) beктаş ħan t'aşra çıqup Øutbe-i Øaliyye-i şehriyārıye yüz sürüp ħilØat-ı ħūsrevānıla şeref-yāb (02) olduqda **naẓm**

*bildüm özümi günāhkārum*

*geldüm işüğüñe şerm-sārum*

didükden sonra (03) qalØayı teslim itdi qalØa-ı mezbūr qabza-ı teşĥire girdi **beyt**

*āferiñ ey şehriyār-i bı-naẓır ü bı-miśāl*

(04) āferiñ ey zıb-baĥş-i mesned-i cāh u celāl

*gireli aØdā eline ey şeh-i ħurşjd-fer*

*aĥter-i iqbāline ir (05) mişdi bağdāduñ vebāl*

*qalmamışdı feyz güyā kim saña imdād için*

*evliyā kılmışdı burc-ı evliyādan (06) irtihāl*

*fetĥ kılduñ bir yeri kim nice şāh u şehriyār*

*ħasretile virdi cān fetĥin bilüp emr-i muĥāl*

(07) serĥad-i hindūstān için saña biñ āferiñ

*rūm ruĥsārına ĥaylj zinet arturdu bu ĥāl*

*leşkerün (08) Øazm itse bir sāØatde eyler tārümār*

*her ne tedbjr ü teØemmül kılsa ĥaşmuñ mäh u sāl*

şehriyār-ı gerdün-vaqār (09) ĥazretlerinün murād-ı şerifleri bākı qalan kızilbaşa ruĥsat virmek iken muqaddemā qalØa muĥafazasına (10) gelüp içerüde olan miñ fettāĥ ve ĥalef ħan ve Øalı-yār ħan ve naqd Øalı ħan ve ġayrınun tınet-i (11) ĥabāşet siriştleri şeyt'ān-ı laØiñ gibi Øinād üzre taĥmiñ idüğinden qalØadan t'aşra çıqup (12) cebiñ-i pür-kirlerin Øutbe-i Øaliyye-i şehriyārıye süde vü cürmleri Øafv olinmasıçün dest-i tazarruØların güşüde (13) itmedükleri bāØiś taĥriķ-i silsile-i ġazab-ı pādişāĥı ve mücib-i helāk-ı aØdā-yı rü-siyāĥı olmağın (14) min baØd daĥı kızilbaş maqūlesinün qatlleri menØ olmayup on beş biñ kızilbaşdan ancağ bir iki biñ (15) adam gicelerde ve şaklı gizlüde ĥalās olup ħanlar ve ĥidmetkārlarından māØadāsı tuØme-i şemşir (16) ve luğme-i kilāb u ĥanāzır oldılar **naẓm**

*olup fetḥ ü icāzet Øayş u nūşa  
otursun pehlevānlar gūşe (17) gūşe  
çalınup sāzlar mehpārelerle  
muġniler yine gelsün ḥurūşa*

mezbūr beктаş ḥān (18) baØde'l-fetḥ üç dört gün ancak sağ ortalup kendüyi zehrleyüp helāk oldu ve sāyir ḥānlar (19) muØāḥez olup bu sebebden şehir daḥi ğāret oldu bi'l-fiØl yenjiçeri aġası olan ḥāsan aġayı

### [60a]

(01) baġdāda vāli olup müceddeden üç bin den mütecāviz kul yazılıp ve muḥāfaẓa için yenjiçeri (02) ocağından sekiz bin güzide yenjiçeri ile ocağ ketḥüdāsı beктаş aġa ve cebeci t'opcidan daḥi (03) üç yüz nefer ve dört yüz nefer daḥi sipāhji taØyjn olup mübārek ramazānuj üçüncü günü (04) Øaẓametlü pādişāh ḥāzretleri devlet ü saØādetle güç idüp kendü dāyiresi ḥālkile (05) ve sağ Øulūfeci ḥālkile ḥāzret-i imām müsā {r.a.} asitānesi kurbında nüzül buyu (06) rdılar irtesi ḥikmeten iç kalØada olan cebe-ḥāneye ğafleten āteş düşüp kalØa kapusın (07) bir iki kulleler ile esāsından koparup hevāya atdı kalØa-ı mezbūruj içinde ve etrafında (08) Øaskeriden endurundan<sup>68</sup> çok nefis helāk olduğundan bu daḥi düşmen mekridür diyü (09) fehmi olduğundan ḥāzret-i imām Øalij {r.a.} kaşabasında muḥāfaẓasında olan kızılbaş (10) t'āyifesine ruḥsāt ve cürmleri afv olmuşken ol sāØat anda bulunmağın bunlara (11) ve baØzi çāderlerde ve ḥārebelerde olan yaralı ve berelü kalan kızılbaşa katl-i (12) fermān olup bulunları kırdılar irtesi ramazān-ı şerifün on ikinci günü bi'z-zāt (13) devlet ü iḳbālile diyār-ı bekir t'arafına göçüp revāne oldılar baØdehū vezir-i aØẓam ḥāzretleri (14) ordu-ı ḥümāyūnla ortalup kalØanuj münhezim olan burc u bāruların yapdurup ve mühimmāt-ı (15) lāzimesin görüp māh-ı zj'l-kaØdenuj yigirminci günü göçüp kızılbaş üzerine ve (16) varmak niyyeti ile derteng t'arafına revāne olup kızılbaş bu ḥāli daḥi müşāhede (17) itmegile min baØd muḳāvemete mecālleri olmamağın bi'z-zarūr sulḥ için saruḥanı ilçi (18) göndürüp vükelā-yı devlet daḥi sulḥı ḥāyrlu fehmi itmegin mābeynde sulḥ-ı inØiḳād olup (19) girü baġdād eyāletinin bāØiş-i raḳamzede-i kalem-i seher-sāz ve sebebi taḥrik-i kilik-i ḥoş-reftār

<sup>68</sup> ايندورون şeklinde yazılmıştır aslı *endurun / enderun* olmalı



**[60b]**

(01) belāġat-perdāz olan vezîr-i āsaf-nažîre Őināyet ü erzānî olinup Őasākîr-i islām daĥî ħalkup diyār-ı bekîr (02) t'arafına revāne oldılar ve ŐehinŐāĥ-ı encūm-sipāĥ daĥî otuz kırĥ gün diyār-ı bekîrde mekŐ itdükden Őonġra maĥarr-ı salf'anatlarına (03) varup ber-ĥarār oldılar **nažm**

*kemāl-i himmeti taŐmîr-i mülke ĥükümürān eyler  
 ĥamu Őāĥrāları elbetde bāġ u būstān eyler  
 bugünden böyle (04) ĥalmaz ĥiç vîrān mülk-i ĥayrānum  
 ki caöd-ı ābād yerden ĥaçsa ĥanda āŐiyān eyler*

hicretün tisŐa ve erbaŐîn ve elfinün (05) Őevvālinün on altıncı gicesi Őehriyār-ı gerdün-vaĥār ĥeŐm-i zaĥm-ı zamāneye uğrayup Őüküfe-i bāġ-ı devleti ve gül-i nev-bahār-ı ŐiŐreti (06) sümüm-ı hümüm-ı ecelden pejmürde olup sāĥî-yi gerdün elinden kāse-i külli nefsin zāyîĥatü'l-mevt Őerbetin nūŐ eyleyüp dār-ı ġurürdan (07) serāy-ı sūrūra irtihāl itdiler **beyt**

*niçün aldunġ baŐumuzdan sāyesin ey rüzġār  
 niçün indünġ ĥāŐŐ u Őāmma (08) sen bu žulmi āŐkār  
 bilmedünġ mi ĥāl-i Őālem tîre olur ansuzın  
 bir Őebistānunġ ĥerāġın alsalar olmaz mı tār  
 tîre olmaz mı (09) cihān pinhān olıcaĥ āftāb  
 gidicek gül devri bāġunġ gülbünü olmaz mı ĥār  
 Őöžr ile gerdün dönüp virdi (10) cevābum kāy-i faĥîr  
 bj-tekellüf olmuşum ben hem bu işden Şerm-sār*

**nažm**

*kim oldı ževĥ u Őāžžî bir Őeh-i Őāĥib-ĥırān (11) gitdi  
 ĥaĥîĥat cāmı Őındı bezm-i Őālemden Őafā gitdi  
 mürüvvet baĥri mervārîdinünġ ġavvāŐı ġarĥ oldı  
 (12) dönüp ġirdāba deryā-yı keremden āŐnā gitdi*

**bābü's-Őānj** kelime-i tevĥîd ve ĥırāŐat-ı ĥurŐān-ı (13) Őažîmü'Ő-Őān ve Őalāt-ı Őerîf fažāyillerinden ve Őavm u Őalāt u ĥacc u zekāt u t'ahāret ve sāyir Őibādāt (14) ĥaĥĥlarında vārid olan eĥādîŐ-i Őerîfe beyānındadır **قال** حدثنا محمد بن الفضل رضى الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال كلمتان (15) رحمه الله باسناده عن ابي هريره الى حمدان سبحان الله و بحمده سبحان الله (16) خفيفتان على اللسان ثقيلتان فى الميزان حبيبتان العظيم ebj hüreyre ĥazretlerinden muĥammed bin el-fad'l rivāyet ider ki (17) ĥazret

{s.a.v.} buyurur idi ki iki kelime-i mübāreke vardur ki zikri lisānda hāfif ve mizānda faẓīleti šaḳīl ve cenāb-ı (18) bārī ẓatında sevgilüdür ol iki kelime سبحان الله وبحمده باسناده عن الضحال عن ابن (19) قال حدثنا الثقة kelimeleridür سبحان الله العظيم و بحمده عباس رضى الله عنه قال جاء اسرافيل عليه السلام الى النبي صلى الله عليه و سلم

### [61a]

قال قل يا محمد سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله و الله اكبر و لاحول و لا قوة الا با الله ا (01) على العظيم عدد ما علم الله ووزن ما علم الله و مثل ما علم الله فمن افا لها مرّة واحدة كتب الله (02) ست حصال اولا كتب من الداكرين الله ذكرًا كثرًا وثانيًا وكان افضل فمن ذكر الله بالليل و (03) و كان له عز سافى الجنة رابعا و تحاتت عنه ذنوبه كمتحاتت ورق الشجر اليباس (04) النهار و ve šīḳāt-ı müḍminin نظر الله اليه سادسًا ومن نظر الله اليه لم يعذبه (05) وثالثًا جامسًا و žaḥākdan ve ol daḥī ibn-i (06) Ūabbāsdan {r.a.}dan rivāyet ider ki bir gün ḥazret isrāfīl {a.s.} ḥazret-i resūl {s.a.v.} (07) ẓatına gelüp didi ki yā muḥammed söyle ki bu و الله اكبر و لاحول و لا قوة الا بالله العلى العظيم (08) سبحان الله و الحمد لله و لا اله الا الله kelimelerün şevābinuḡ Ūadedin allāh teŪālā (09) bilür ve veznin allāh bilür ve mişlin daḥī allāh bilür bu kelime-i t'ayyibeleri bir kerre söyleyene cenāb-ı (10) bārī elli ḥaşlet ü faẓilet erzānī ẓılır biri žākirinlerden yazar ol žākirinlerden ki ḥaḳḳ (11) teŪālāya çok zikr itmiş ola ikinci ve gicelerde ve gündüzlerde dāyimā zikr eyleyenler faẓiletin yaza (12) üçünci anuñiçün cennetde ağaçlar eküp dikerler dördünci günāhları dökile tāze ağaçlaruḡ yapraqları (13) dökilür gibi beşinci ḥaḳḳ sübhāne ve teŪālā ḥazreti aña nażar eyleye altıncı her kime ki cenāb-ı kibriyā nażar (14) eyleye ol muŪaẓzeb olmaz قال الفقيه رحمت الله حدثنا ابو القاسم عبدالرحمن باسناده عن عبد الله بن عمرو العاص قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم (15) بن محمد يوم القيمة الى الميزان فيخرج له تسع و تسعون سجلاً كل سجل منها مدى (16) يوتى بالرجل فمن ضع فى كفه الميزان ثم يخرج قرطاس مثل الانمله فيه (17) البصر فيها خطاياها و ذنونه محمد عبده و رسوله فيوضع فى كفه الاخرى فيرُحج بخطاياها (18) شهادت ان لا اله الا الله و ان fakih raḥimehu'llāh dir ki (19) ebū'l-ḳāsim Ūabdu'r-raḥman bin muḥammedden rivāyet itdi ki Ūabdu'llāh bin Ūamr el-Ūās didi ki ḥazret

### [61b]

(01) {s.a.v.} buyurur ki rüz-i kıyāmetde bir kimesne getüreler hisāb u mizāna (02) ol adamuñ aŖmāli sicillātından t'oksan t'okuz sicilli ola ki her bir sicillinüñ t'olı göz görinceye (03) degin bu cümle siciller hātā vü Ŗiśyān evvelā bu sicilleri mizānuñ bir gözine koyalar baŖdehū bir barmaq (04) miqdārı bir kāğız pāresi çıka ol kāğızda لا اله الا الله محمد رسول الله yazılmış ola (05) bu kāğızı dañı mizānuñ bir gözine koyalar Ŗināyet-i ħaqqile bu kāğız pāre t'oksan sicillden ağır gele (06) ol وعن الحسن فى قوله عز و جل هل جزاء الاحسان الا لاحسان kelime-i tevĥid berekātile قال الفقيه رحمه الله يقال من حظ سبع ve ħasan raħimehu'llāhdan naql olunur (07) ki ħaqq celle (08) ve Ŗalā buyurmışdur ki iħsānuñ ecri nedür yine iħsāndur lākin قال الفقيه رحمه الله يقال من حظ سبع ecri cennetdür (09) ecri cennetdür و عند الملايكة و غفرله ذنوبه و ان كانت مثل زيدالبحر و يجد (10) كلمات فهو عند الله شريف خير له اولها ان يقول ابتداء كل شى تسبم الله الرحمن (11) حلاوة الطاع و يكون حيوته و ممانه الحمد لله ثالثا اذا جرى على لسانه لفظا يقول بعده (12) الرحيم ثانيا ان يقول بعد فراغ كل شى ان يقول افعل غداً يقول على بعده اثره انشاءالله خامسا اذاستقبله (13) استغفرالله العظيم رابعا اذاراد لاحول ولا قوة الا بالله العلى العظيم سادسا اذا اصابته مصيبة فى النفس و فى (14) مكروه يقول (16) المال قل اوكثر يقول ابالله و انا اليه راجعون سابعا لايزال يجرى على لسانه فى انا (15) (17) el-fakjh raħimehu'llāh الليل و اطراف النهار كلمهء لا اله الا الله و محمد رسول الله buyurur ki her kim bu yedi kelimeyi ħifz eyleyüp müdāvemet ider cenāb-ı bārj yanında ve melāyikeler (18) çatında Ŗerif olup günāhları yarlıganur eger günāñı deryā köpügi denljü olursa (19) ve t'āŖatüñ ħalāvetin bulur ve ħayātı ve memātı kendüye ħayrlu kılar evvelā budur ki cümle

### [62a]

(01) işledügi işlerüñ ibtidāsında bismillāhirraħmanirraħim söyleye şāniyen cümle işlerinüñ āħirinde (02) elħamdüli'llāh diye şālišen kaçan lisānından lağv sözler cārj olduğdan sonra estağfiru'llāhe'l-Ŗaliyyil (03) Ŗažim diye rābiŖan kaçan gelecekte ve yanında bir iş işlemek murād eylese zikr itdüğünde anı (04) inşā'llāh diyüp zikr eyleye ħāmisen kaçan kendüye bir t'arafdan mekr ü ħile veya bir yaramaz aħvāl Ŗārız (05) ve vākiŖ olsa lā ħavle ve lā kuvvete illā bi'llāhi'l-Ŗaliyyil Ŗažim sādisen kaçan kendü nefsine ve mālına bir muşbet (06) irişe eger az ve eger çok inna lillāhi ve innā ileyhi raciŖün diye sābiŖan giceler ve gündüzler وروى عن رسول الله (07) dāyimā kelime-i tevĥidi zikr eyleye

**ḥazret** لقن عند الموت لا اله الا الله دخل الجنة (08) صلى الله تعالى عليه و سلم انه قال من {s.a.v.}den rivāyet ü naql olunur (09) ki buyurur idi ki her kim müöminlere ḥayyiz-i mevtinde kelime-i tevḥidi telḳin eyleye cennete girür **وروى** (10) **جابر بن بشر** عن من قراء (11) الحسين بن على رضى الله تعالى عنها ان رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم قال كتب (12) القرآن فى الصلوة و هوقايم و له بكل حرف مائة حسنة و من قرا فى الصلوة و هوقاعدٌ له بكل حرف خمسون حسنه و من قراه فى غير صلوة كان بكل حرف عشر حسنات **cābir** bin beşir (13) ḥüseyin bin Øalî {r.a.}dan rivāyet ider ki ḥazret-i resül {s.a.v.} buyurdu ki (14) kim ki ḳuróān-ı Øažimü'ş-şānı namāz içre ayaḳ üzre durur iken oḳısa ol oḳıduḡı ḳuróān-ı Øažimü'ş- (15) şānuḡ her ḥarfine yüz ḥasene hidāyet ü Øināyet iḥsān olunur ve eger namāz içre oturur iken (16) oḳısa her ḥarfine elli ḥasene Øat'āó olunur ve kim ki namāzsuz oḳıya her bir ḥarfine on ḥasene Øināyet (17) **وعن جابر بن** رحمه الله و من استمع شي من كتاب الله تعالى و هو يريد الاجر كتب الله له (18) بكل حرف حسنة و من قرا القرآن حتى ان يختمه كانت له عند الله دعوة مستجابة اما معجلة (18) او **ve yine** **cābir** bin beşir ḥazretleri rivāyet ider ki kim ki ḳırāóat-ı ḳuróān-ı Øažimü'ş-şāndan bir şeyi

### [62b]

(01) istimāó eyleye ve ecr isteye ḥaḳḳ sübhāne ve teóālā ḥazreti her ḥarfine bir ḥasene yazar ve kim ki ḳuróān-ı (02) Øažimü'ş-şānı oḳıya ḥattā ḥatm idinceye degin cenāb-ı bārj yanında duóāsı müstecāb olur ya (03) evvelinde ya āḥirinde **عن رسول** (04) **وروى** محمد بن المنكر عن جابر بن عبد الله **óalavāt-ı şerif fažiletinde** مائة حاجته (05) الله صلى الله تعالى عليه و سلم انه قال من صلى علىّ فى اليوم مائة مرة قضى الله **muḥammed** bin münkedir **cābir** bin Øabdu'llāh (06) {r.a.} dan ve ol daḥi ḥazret-i resül {s.a.v.}den rivāyet ider ki bir (07) gün ḥazret buyurdu ki kim ki baḡa günde yüz kerre óalavāt-ı şerif vire cenāb-ı kibriyā ol kimesnenüḡ (08) yüz ḥācetin devā ḳıla yetmiş ḥācetin āḥiretde ve otuz ḥācetin dünyāda **عن ابي جعفر** رضى الله عنه ان النبى صلى الله عليه و **وروى** (09) عمر بن دينار **Øömer** bin dīnār ebj caóferden (10) سلم قال من نسى صلوة علىّ فقد اخطى ve ol ḥazret {s.a.v.}den rivāyet (11) ider ki ḥazret-i risālet-penāḡ buyurdılar ki her kim ki benüm óalavātumı unudup terk eyleye taḥḳiḳan (12) t'ariḳ-i cenneti itürmiş **وروى** (13) انس بن مالك رضى الله عنه عن النبى صلى الله عليه و سلم **اذا اردت ان تعرف**

عزّ و جل ان الله و (14) ان الصلوة على النبي افضل من ساير العبادات فانظر فتفكر فى قول الله تسليمًا فى (15) ملايكته يصلون على النبي يا ايها الذين امنوا صلّوا عليه صلّوا عليه و سلّموا (16) ساير العبادات امر الله تعالى عباده بهاوامًا الصلوة على النبي صلى الله عليه و سلم افضل العبادات **enes** bin mālik ḥāzretden rivāyet ider ki kaçan bilmek istersenüz ki ḥāzret ḥabību'llāh {s.a.v.}e (17) śalavāt-ı şerīf virmek sāyir Øibādātdan efd'al idüğün imdi an الله و ملايكته ان الله و ملايكته (18) kibriyānuᅇ emrine ki buyurmuşdur fehvā-yı şerīfi عليه صلوا عليه و سلموا تسليمًا (19) يصلون على النبي ناليها الذين امنوا صلوا ile sāyir Øibādātdan efd'al olmuş olur zīrā

### [63a]

قال حدثنا محمد بن الفضل (01) sāyir Øibādātda emr itmişdür ki baᅇa Øibādet eylenüz سعيد بن المسيب رضى الله عنه قال قال عمر رضى الله عنه بلغنى ان دعا (02) باسناده عن لا يصعد منه شى حتى يصلى على النبي صلى الله عليه و سلّم (03) يحبس بين السماء و الارض **muᅇammed** bin el-fad'l rivāyet ider ki saØīd (04) bin müseyyeb dir ki ḥāzret-i Øömer {r.a.} buyurur ki bilmiş olunuz ki her kaçan duØā idesüz ol duØā (05) göge çıkmayup beyne's-semāØ ve'l-arz muØavvaᅇ durur ḥattā ḥāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.}e (06) śalavāt-ı şerīf virinceye degin śalavāt-ı şerīf virilmeyince ol duØādan semāya nesne suØūd eylemez **eżān** (07) **faziletinde** وروى ابو سهيّد الخدرى عن الجنة المرأة الصالحة المطيعة لزوجها (08) رسول الله صلى الله عليه و سلّم انه خمسة اضمن لهم الحلق و من اذن فى مسجد من (09) ولولد المطيع لابويه و المتوفى طريق مكة و صاحب حسن (10) ḥāzret **ebū saØīd** el-ᅇudrī raᅇimeᅇu'llāh rivāyet ider (10) ḥāzret {s.a.v.}den ki buyurur idi ki ben zāmin olurum beş kimesneye cennet içün (11) biri ol śālīᅇa Øavretler ki erlerine muᅇīØ olup erleri kendülerden rāzī ola ve biri daᅇı ol (12) evlādlar ki vālideynlerine muᅇīØ olalar ve biri daᅇı kaØbe-i mükerreme-i şerīfe allāᅇ teØālā yolında vefāt (13) eyleyenlere ve biri daᅇı ᅇulᅇı ve ᅇūyı ᅇasen ve eyü olanlara ve biri daᅇı müØminler ve śālīᅇler mescidlerinden (14) bir قال الفقيه رحمه الله ينبغى للرجل اذا اسمع الاذان ان يسمع و يعظم و يركع و يقول ما يقول المؤذن فاذا انتهى الى قول حى على الصلوة فيقول لاحول و لا قوة الا بالله (15) **ve fakih** و اذا قال حى على الفلاح بنقول ماشاء الله كان و مالم يشاء لم يكن (16) العلى العظيم raᅇimeᅇu'llāᅇ buyurur ki (17) ādeme lāyık u münāsib olan budur ki bir müØmin kaçan ki eżān-ı muᅇammedi işitdüğünde elinden iş biraᅇup (18) dinleyüp taØᅇim

eylese ve ibtidā mü'ezzin ne dirse kendü dañı söylesün kaçan mü'ezzin حى  
 الصلاة على didükde (19) bu lâ havle ve lâ kuvvete illā bi'llāhi'l-Ŗaliyyi'l-Ŗažim diye  
 mü'ezzin على الفلاح didükde bu dañı māšā'llāhū

### [63b]

قال الفقيه رحمه الله حدثنا ابو القاسم عبد (01) kâne ve mā lem yeşeŖ lem yekün diye  
 باسناده عن سالم بن مروان عن رجل من اهل الشام قال جاء رجل الى (02) الرحمن بن محمد  
 سلم فقال اخيرنى يعمل واحداحل به الجنة قال كن مؤذن قومك (03) النبى صلى الله عليه و  
 يا رسول الله فان لم اطق قال كن امام قومك يقيموا بك صلواتهم قال (04) يجمعوا بك صلواتهم قال  
 fakih raħimehu'llāh ebū'l-kāsım Ŗabdu'r- (05) بالصّف الاوّل فان لم اطق قال فعليك  
 raħman bin muħammedden naql ider ki şām ħalefinden (06) sālīm bin mervān didi  
 ki bir gün ħazret-i risālet-penāh {s.a.v.}e bir adam geldi (07) ve didi ki yā resūlu'llāh  
 baña ħaber vir bir Ŗamelden ki anuñıla cennete vāsıl olayum ħazret {s.a.v.} (08)  
 buyurdı ki ħavmüñi namāza cemŖ itmekiçün mü'ezzin ol didi ki yā resūlu'llāh  
 t'ākatüm yoqdur (09) girü ħazret buyurdı ki ħavmüñüñ imāmı ol namāzı  
 böylelerince kııl didi ya ħabıbu'llāh t'ākatüm (10) yoqdur ħazret girü buyurdı ki şaff-  
 ı evvelde dur ve namāz kııl وعن عطا بن يسار رحمه الله (11) ان رسول الله صلى الله عليه  
 وياسر (12) وياسر bin Ŗatā bin  
 yesār raħimehu'llāh ħazret {s.a.v.}den naql ider ki mü'ezzinün medd-i şavtları  
 (13) irişdügi yere degin yarlığanurlar ve taşdıq iderler her kim işidürse rat'b u  
 باسناده عن ابو محمد الثقفى رحمه الله قال (14) vuzū ħakkında  
 خدمت النبى صلى الله عليه و سلم وان ابن (15) سمعت عن انس بن مالك رضى الله عنه يقول  
 وضوك لصلواتك يحبك حفظتك ويزاد (16) ثمان سنين و كان اوّل ما علمنى ان قال يا انس احكم  
 ebū muħammed eš-šaḡafı raħimehu'llāh dir ki işitdüm (17) ben enes bin  
 mālik {r.a.}dan ki dir idi ħazret {s.a.v.}ün ħiżmetinde idüm (18) sekiz yaşında idüm  
 ħazret baña ibtidā taŖlīm buyurduğı bu idi ki yā enes vuzūñı muħkem it (19)  
 şalātun içün kim muħabbet ideler muħafızınun ve ziyāde olur Ŗömrün ويانس  
 اسبغ الغسل من الجنابة

### [64a]

بالغ فيها فان تحت كل شعرة جنابة قال قلت يا رسول و كيف ابالغ فيها قال يا بنى رواصل (01)  
 ve ħazret {s.a.v.} yine enes (02) وانق بشرتك يخرح من مغتسل بك و قد غفر ذنبك الشعر

{r.a.} (03) ya buyurur ki yā enes ğusli pāk it cenābetden cenābet ğuslinde ziyāde mübālağa it (04) zīrā her tūyūñ altında cenābet var enes didi ki yā resūlu'llāh ğusle mübālağayı nice ideyüm ħāzret (05) buyurdu ki ey oğul şu dökerüz tūylerūññ dibine ve pāk eyle aŖzāñı sūyı aŖzāñı öyle cārj (06) eyle ki ğusl itdügün yerlerden cārj olup ħāric olsun ki zūnūblarūñ mağfired olur **قال** (07) الفقيه رحمه الله حدثنا الفقيه عتبه رضى الله عنهما قال قلت (08) ابو جعفر باسناده عن ابي امامة الباهلى قال قلت لعمر بن ثم يمضمض و يستنشق (09) يا رسول الله اخبرنى عن الوضوء قال ما منكم من احدٍ يقرب الوضوء كما امر الله تعالى (10) الا خرجت خطايافيه و من خياشمه مع الماء حين يستنشر ثم يغسل وجهه تعالى الاخرجت (11) الا خرجت خطاياه وجهه مع الماء ثم يغسل يديه مع المر فقين كما امر الله من اطراف (12) خطايا يديه من اطراف انامله مع الماء ثم يمسح راسه الاخرجت خطياراسه من (13) شعره مع الماء ثم يغسل رجليه الى الكعبين كما امرالله تعالى الاخرجت خطايا قدميه يركع (14) اطراف اصابعه من الماء ثم يقوم فيحمدالله تعالى و يثنى عليه بالذى هو له اهل ثم **ve** faqih raħimehu'llāh buyurur ki faqih (15) ebū caŖfer rivāyet ider ebj ümāmetü'l-bāhilj {r.a.}dan ki Ŗamr bin Ŗutbe {r.a.} didi (16) ħāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.}e ki yā resūlu'llāh ħāber vir bize vuzūdan ħāzret {s.a.v.} (17) buyurdu ki her kim ki vuzūya teħarrüb eyleye yaŖñj vuzū almaħ isteye maħmaħa idüp yaŖñj (18) ağızın yuyup ve istinşaq<sup>69</sup> yaŖñj burnına şu vire anuñ ağızından ve burnından olan günāhlar (19) çıkar ol dökilen şu ile baŖdehū yüzini yuduħda ħāħħ teŖālā emri üzre yüzinde olan

#### [64b]

(01) günāhları ol şu ile çıķa baŖdehū ellerin dirseklerine degin yuduħda ħāħħ teŖālā emri üzre (02) ellerinde olan ħā'ā vü günāhları ol şu ile çıķa baŖdehū meşñ itdükde başına ħāħħ teŖālā (03) emri üzre başında olan ħā'ā vü günāhları ol şu ile çıķa baŖdehū ayakların t'opuķlarına (04) degin yuduħda ħāħħ teŖālā emri üzre ayaklarında olan ħā'ā vü günāhları barmaķları (05) t'arafından ol şu ile çıķa baŖdehū ħalkup cenāb-ı bārjye ħāmd u ŗenā eyleye öyle ħāmd u ŗenā ki (06) cenāb-ı bārjye lāyık u münāsib ola baŖdehū iki rekŖat namāz kıla günāhları dökilüp ħalmaz (07) nice ki anasından yenji doğmuş gibi olur **وروي** عمران بن ايان رضى الله عنه توضع فافرع الماء على يديه ثلاثاً فغسلها ثم (08) قال رايت عثمان بن عفان

<sup>69</sup> *sitinşaq* şeklinde yazılmış aslı *istinşaq* olmalı

وجهه ثلاثاً ثم غسل يده اليمنى الى المرافق ثلاثاً ثم غسل (09) تمضمض و استنشق ثلاثاً ثم غسل براسه ثم غسل رجله اليمنى الى الكعب ثم غسل رجله (10) يده اليسرى الى المرافق ثلاثاً ثم مسح رسول الله صلى الله عليه و سلم توءاء نحو وضوئي هذا (11) اليسرى الى الكعب ثم قال رايت و سلم من توءاء نحو وضوئي ثم صلى ركعتين لا يحدث (12) ثم قال رايت النبي صلى الله عليه و سلم ve Øimrān bin ebān {r.a.} rivāyet ider ki gördüm ħazret-i Øoşmān bin Øaffān (14) {r.a.} abdest alur idi üç kerre eline şu ħodı ve yudı baØdehū üçer kerre (15) aġzin ve burnın yudı baØdehū üç kerre daĥı yüzün yudı baØdehū üç kerre şaġ elin (16) dirseklerine deġin ve şol daĥı üç kerre dirseklerine deġin yudı baØdehū başına meşĥ (17) çekdi baØdehū şaġ ayaġın t'opuġlarına deġin ve şol ayaġın t'opuġlarına deġin yudı (18) baØdehū ħazret {s.a.v.}i gördüm kendü daĥı abdesti bu vuzū gibi aldı yine ħazreti (19) gördüm ki buyurdi ki her kim buncılayın abdest alup baØdehū iki rekØat namāz ħıla ki bu abdest

### [65a]

(01) ile şalāt arasında bir kelām ve bir ĥāl vāġiØ olmaya ĥaġġ sübĥāne ve teØālā وروي عن عثمان بن عفان رضى الله تعالى عنه (02) eyleye انه قال من اتم الوضوء كما امر الله تعالى و الصلوة (03) عن رسول الله صلى الله عليه و سلم و سلم ve ħazret-i Øoşmān bin Øaffān {r.a.} ħazret {s.a.v.}den naġl ider (05) ki ħazret buyurur ki kim ki abdestin ĥaġġ celle ve Øalā buyurduġı üzre kemālile ala bu beş vaġt (06) şalāt farizaların aralarında vāġiØ olan zünübāta kefarete olur kebāyirden ġayrı der zikr-i (07) şalātü'l-mektübāt yaØnj beş vaġt namāz ĥaġġında قال الفقيه رحمه الله حدثنا محمد عن الحسن ان رسول الله صلى الله عليه و سلم قال مثل الصلوة الحمسن (08) بن فضل باسناده يغتسل فيه كل يوم خمس مرات فماذا يبقى عليه من (09) لمطهرة جار على باب احد كم كثير الماء يبقى عليه شيء من الذنوب فيمادون (10) الدرن يعنى ان الصلوة الخمس تطهره من الذنوب ولا و اذا لم يتم ركو (11) البايير وهذا اذا صلى الصلوة على التعظيم و يتم ركو عهاوسجودها (12) ve faġiĥ raĥimehu'llāh naġl ider ki ĥasan {r.a.}dan (12) muĥammed bin el-fad'l rivāyet itdi ki ĥasan ħazret {s.a.v.}den naġl iderdi ki beş vaġt şalāt (13) pāk idicidür ādemi nice ki bir ādemün ħapusu önjinde bir ulu aġar şu ola ol ādem günde beş (14) defØa ol şuya ġirüp yayġana ol ādemde ħirk ħalur mı



imdi bu beş vaqt namāz daḥı (15) ādemi zūnūbdan ol şu gibi pāk idüp nesne  
 kıomaz kebāyirden ğayrı ve bu şalātı taŕŕim ü (16) tekrım ile ve rükūŕ u sücūdı  
 kemāli ile kaçan ki rükūŕ u sücūdı tamām u kemālile olmaya ol şalātı (17) kendüye  
 redd iderler قال حدثنا ابو القاسم عبد الرحمان بن محمد باسناده عن رفاعة بن رافع قال (18)  
 (19) بينما نحن جلوسٌ حول رسول الله صلى الله عليه و سلم اذ دخل رجلاً فاستقبل القبلة فصلّى  
 فلما قضى صلوة جاء فسلم على رسول الله صلى الله عليه و سلم و على القوم فقال له رسول الله

### [65b]

صلى الله عليه و سلم و عليك السلام ارجع فصلّ فانك لم تُصلّ فرجع الرجل فصلّى فلما رجع (01)  
 قال له ارجع فصلّ فانك لم تصلّ امر بذلك مرتين او ثلاثاً فقال الرجل ما الوثّ جهدى فلا ادري (02)  
 ما عبثت على من صلوتى فقال علمنى يا رسول الله فقال رسول الله صلى الله عليه و سلم لا يتم (03)  
 احدكم حتى يسبغ الوضوء كما امر الله تعالى فيغسل وجهه ويديه و يمسح براسه و (04) صلوة  
 قدميه الى الكعبين ثم يكبر الله و يحمده ثم يقرأ من القران ما اذن له فيه يكبر و يركع (05) يغسل  
 فيضع كفيه على ركبتيه حتى تطمان مفاصله و تسترخى ثم يقول سمع الله لمن حمده فيتسوى (06)  
 قائماً حتى يقيم صلته و ياخذ كل عضوٍ ما اخذه ثم يكبر فيسجد فيمكن وجهه و جبهته من (07)  
 فوصف (09) الارض حتى تطمان مفاصله حتى ثم يكبر فيستوى فاعداً على مقعده و يقيم صلته  
 فقداً النبي (10) صلوته هكذا اربع ركعات حتى فرع ثم قال لا يتم صلوة احدكم حتى يفعل ذلك  
 الا هكذا فينبغي للعبدان (11) صلى الله عليه و سلم باتمام الركوع والسجود و اخبران الصلوة لا تقبل  
 قبله من ذلك و الخطايا دون الكبائر (12) يجهد فى اتمام صلوته لتكون صلوته كفارة لما فعل  
 ebū'l-ķāsım Őabdu'r-raḥmān bin muḥammed raḥimehu'llāh rifāŕa bin rāfiŕ (13)  
 {r.a.}dan rivāyet ider ki bir ğün mescidde biz ḥāzret {s.a.v.}e ķarīb oturur (14) iken  
 bir adam geldi ķibleye ķarşu durup namāz ķıldı namāzın itdükden sonra gelüp  
 (15) selām virdi ḥāzrete ve sāyir şāḥābeye ḥāzret {s.a.v.} Öaleyki's-selām diyüp  
 buyurdu ki (16) rücūŕ eyle namāza ki sen namāz ķılmaduñ ol adam ğirü rücūŕ  
 idüp bir daḥı ķıldı ve yine ḥāzrete (17) geldi ḥāzret yine buyurdu rücūŕ eyle  
 namāza ki namāz ķılmaduñ ğirü Öavdet idüp iki üç defŕa (18) daḥı böyle ķılıp  
 ḥāzrete geldi ve didi ki namāza ceḥd itmekde taķşırātum yoķdur lākin bu namāzın  
 (19) nuķşānını ve Öaybın bilmem baña taŕŕim eyle ya nebiyyu'llāh ḥāzret {s.a.v.}  
 buyurdu ki bir kimesnenün

### [66a]

(01) şalâtı tamâm olmaz hattâ pâk abdest almaya nice ki ĥaĥĥ te'âlâ buyururise ki yüzün yuya ve ellerin (02) ve başa meşh vire ve ayağların yuya t'opuğlarına degin ba'ðdehü tekbîr ü taĥmîd eyleye ĥaĥĥ te'âlâya ba'ðdehü (03) namâza şürû' eyleyüp ĥurûân-ı Őažimü's-şāndan oĥıya ta'Őyiñ olduğı üzre rükû' eyleye ve ellerin (04) dizlerine ĥoya hattâ mefāsılaları ĥarār duta ba'ðdehü ĥalĥup semi' allāhü limen ĥamideh diye ve doğrı dura (05) hattâ bili doğrı olup a'Őzāsın duta dura ba'ðdehü tekbîr eyleyüp secde eyleye ve yüzün (06) yere doğrı dutup alını yere ĥoya hattâ mefāsılaları it'mjñān<sup>70</sup> bula ya'Őñi a'Őzāsınuñ (07) kemükleri ĥarār duta ve girü ĥalĥup tekrār tekbîr ü secde eyleye ba'ðdehü tekbîr idüp oturağı (08) üzre otura ve arĥasın doğrı duta şalātuñ vaşfı böyledür dört rek'at daĥı (09) böyle ĥılınur fāriğ olıncaya degin ba'ðdehü buyurdi ki bir kimesne şalâtı tamâm olmaz hattâ bu minvāl (10) üzre ĥılmayınca ve yine ĥazret {s.a.v.} emr itdi ve rükû' u sücūduñ itmāmını (11) ĥaber viridi ki şalāt ĥabül olmaz illā böyle itmeyince imdi ĥul ve Őibādu'llāh olanlara lāyik (12) olan budur ki şalātuñ itmāmına ceħd eyleye zîrā şalāt kefaretdür giçmiş ĥatā vü zünūblara kebāyirden (13) mā'adā وروی عن حسن به العبد و يوم القيامة صلوته (14) البصرى أنّ رسول الله صلى الله عليه و سلم قال أوّل ما يحاسب الله تعالى للملايكتته هل لعبدى (15) فان اتمها هون عليه الحساب وان كانت انقص منها شيء قال من تطوع فاتهموالفريضة من التطوع ve rivāyet ider ĥasan-ı (16) başrî raĥimehu'llāh ĥazret {s.a.v.}den ki buyurur idi ki ĥiyāmet güninde her (17) Őabdün āfil muĥāsebesi şalātdur eger şalâtı tamâm olur ise sāyir muĥāsebeleri daĥı (18) ümîdvār ki āsān olur ve eger şalātında nesne nuĥsānı gelür ise cenāb-ı kibriyā buyurur (19) melāyikelere buyurur ki ya melāyikeler bu Őabdün ta'avvu' namāzları var ise ol ta'avvu'dan alup

### [66b]

(01) ol farzını tamâm eylen ĥمس فى الجماعة اعطاه الله خمس ويقال من داوم على الصلوة الخمس فى الدنيا و يرفع عنه عذاب القبر و يعطى كتابه (02) خصال اولها كالبرق الخاطف و يدخل الجنة بلا حساب (03) بيمينه و يمرّ على الصراط ve yine ĥasan-ı başrîden rivāyet olunur ki her kim beş vaĥt (04) namâza müdāvemem eyleye cemā'atle ĥaĥĥ te'âlâ celle şānühü beş iĥsān aña Őināyet ider evveli mādām (05) ki dünyādur el darlığın andan ref' ider ve Őažāb-ı ĥabri daĥı ref' ider ve

<sup>70</sup> it'mjñān şeklinde yazılmış aslı it'mjñān olmalı

kitāb-ı aŖmālini ŖaĖ eline (06) virür ve Ŗırātdan yıldırım gibi Ėiçürür ve Ėisābsuz cennete girdürür **07** ومن تهاون بالصلوة فى الجماعة عاقبه الله تعالى باثنى عشر خصلة **08** ثلاث فى الدنيا و ثلاث فى الاخرة و ثلاث عند الموت و ثلاث عند القبر فاما لثلاثه التى فى **09** الدنيا ان يرفع البر كه من كسبه و لا يقبل من ساير عمله و ينزع السيماء الصالحين من وجهه **10** و يكون بغيضاً فى قلوب الناس و اما لتى من العذاب و اما لتى فى القبر فمسيلة منكرونكير بشدة و **11** اشد لنزعه و يكون حيراناً لما يرى امالتي يوم القيامة فتدة الحساب و غضب الرب و عقوبة الله **12** ظلمة القبر و ضيق القبر و اما لتى فى النار **ve her** (13) **kim** namāza ihmāl ve cemāŖati terk eyleye ĖaĖĖ teŖālā aña ŖuĖbet ider on iki ĖaŖlet üzre **14** üçü dünyāda üçü āĖiretde ve üçü Ėin-i mevtde ve üçü Ėabrde **ve** ammā dünyāda olan ĖaŖlet **15** budur ki anuĖ kesbinden ve kārından bereket refŖ olur ve sāyir Ŗamelleri ĖabŖ olmaz ve yüzünden **16** ŖālīĖler ŖimāŖı ĖıĖar ve ĖalkuĖ Ėalbine buĖz u Ŗadāveti düŖer **ve** ammā Ėin-i mevtde ŖusuzluĖ **17** ve açlık ile rūĖi Ėabz olunur ve rūĖi Ŗiddet ile ĖıĖa ve envāŖi Ŗazāblar müŖāhede idüp **18** Ėayrān ola **ve** ammā Ėabrde münkir ve nekīr suŖālī Ŗiddet üzre ola ve Ėabri ĖaranuluĖ ve dār **19** ola **ve** ammā Ėiyāmetde Ėisābı Ŗiddet üzre görüle ve ĖaĖĖ teŖālā Ėazab eyleye ve āteŖ ile

### [67a]

**02** **وروى** عن النبى صلى الله عليه و سلم انه قال اذا كان فى بيتٍ **01** انا ŖuĖbet olına **03** منلم يصل فيه نزع الله تعالى البركة من ارزاقهم و اعمارهم و ينزل عليهم فى كل يوم سبعون **04** الف لعنة ويخر جون من الدنيا بغير ايمان **hażret** {s.a.v.}den rivāyet **05** bir evde ki namāz Ėılınmaya ĖaĖĖ teŖālā Ŗömrinden ve erzāĖından bereketi Ėaldurur **06** **قال** رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم من صلى صلوة الصبح **07** بجماعة سهل الله تعالى عليه سكرات الموت و من صلى صلوة الظهر بجماعة سهل الله له **08** سؤال منكر و نكير فى القبر و من صلى صلوة العصر بجماعة وسع الله قبره مد بصره و **09** من صلى صلوة المغرب بجماعة مر على الصراط كالبرق الخاطف و من صلى صلوة العشا **10** **hażret** {s.a.v.} buyurur ki her kim ŖabāĖ namāzını بجماعة ثقل الميزان يوم القيامة **11** انا sekerātü'l-mevti āsān eyleye ve kim ki öyle namāzını cemāŖatle edā eyleye **12** انا münkir ve nekīr suŖālīni āsān eyleye ve kim ki ŖaŖ namāzını cemāŖatle edā eyleye **haĖĖ teŖālā** Ėabrini

(13) vāsiŕ eyleye gözi irişdügi yere dek ve kim ki mağrib namāzını cemāŕatle edā eyleye ĩağğ teŕālā (14) anı řırāt'dan yıldırımlayın giçürde ve kim ki Őiřāyı cemāŕatle edā eyleye kıyāmet güninde mızān-ı (15) aŕmāli ağır gele وقد قيل هذه الاثنى عشر الف خصلة في (16) الشافعى رحمه الله الصلوة اثنى عشر الف خصلة ثم جمعت هذه الاثنى عشر خصلة لتتم الصلوة (17) يتعاهد اثنا عشر خصلة فمن اراد ان يصلى فلا بد ان اولها العلم لان النبى صلى الله عليه و سلم (18) لستة الف قبل دخول الصلوة و سنة فى الصلوة الثانى الوضوء لقول النبى صلى الله عليه (19) قال عمل قليل بالعلم خير من عمل كثير بالجهل و و سلم لاصلوة الابطهور و الثلاث

### [67b]

(02) اللبس لقوله تعالى خز و زينتكم عند كل مسجد يعنى اللبسو ايئابكم عند كل صلوة الرابع (01) حفظ الوقت لقوله عزّ و جل ان الصلوة كانت على المؤمنين كتاباً موقوتاً والخامس استقبال القبلة لقوله عزّ و جل فول وجهك شطر المسجد الحرام يعنى نحوه و السادس انيه لقو النبى صلى الله عليه و سلم (05) تحريمها التكبير و تهاليلها التسليم و الثامن القيام لقول الله عزّ و جل قوموا لله قانتين يعنى (07) صلّوا لله خاشعين والتاسع القراءة لقوله عزّ و جل فاقرأوا ما ينسر من القرآن و العاشر الركوع لقوله عزّ و جل و اركعوا مع الرّاكعين حادى عشر السجود لقوله عزّ و جل و اركعوا واسجدوا ثانى عشر القعدة لقوله صلى الله عليه و سلم اذا رفع راسه من اخر السجدة و قعد مقدار رالتشهد (08) (10) فقد تمت صلوته فاذا وجدت هذا الاثنى عشر يحتاج الى الختم و هو الاخلاص ليتم هذه (09) (11) terceme ĩažret-i لان الله تعالى يقول و ما امر و الا ليعبد الله مخلصين له اللدين imām řāfiŕi raħimehu'llāh buyurlar ki řalātuŋ on iki biŋ ĩařleti ve fažileti vardur ol (12) on iki biŋ ĩařlet on iki ĩařletde cemŕ olmiřdur qačan řalāta irāde itseler bu on iki (13) ĩařlete riŕāyet olunmağ gerekdür ki řalāt tamām ola ve bu on iki ĩařletüŋ altısı namāzdan (14) řařradur ve altısı namāza dāħil ve içindedür evvel Őilmdür ki ĩažret {s.a.v.} buyurmiřdur (15) ki Őilm ile olan řalil Őamelden ĩayrludur cehlike olan çoğ Őamelden řāni vužudur ki ĩažret (16) {s.a.v.} buyurmiřdur ki řalāt olmaz illā řahāret ile řāliř libāsdur ki ĩağğ (17) teŕālā buyurur namāz kılduğunuzda libāsuŋuzı giyiŋüz rābiŕ ĩifzü'l-vağt ki ĩağğ teŕālā buyurur (18) ki farz namāzlar müŕminlere vağtle taŕyiŋ olunmiřdur vağtleri ĩifz itmek gerek ĩāmis istiķbālü'l- (19) kıbledür ki ĩağğ teŕālā buyurur ĩiŋ-i řalātta yüzünüzü döndürüŋ beytu'llāha řarřu

**[68a]**

(01) ve doğru duruş **sādis** en-niyyet nice ki ḥazret {s.a.v.} buyururlar ki (02) hiç bir ōamel olmaz illā niyyet ile **sābiō** et-tekbirdür ki ḥazret buyurmuşdur ki ibtidā-yı (03) šalātda tekbir iftāḥ eyleñüz ki ol tekbirden sonra kelām-ı dünyā ḥarāmdur ve šalāt tekmilinde selām (04) viriñüz ki selāmdan sonra kelām mübāḥ olur **šāmin** kıyāmdur ki cenāb-ı kibriyā buyurur ki (05) namāzda durunuz allāḥ için ḥużūō u ḥuṣūō ile **tāsiō** kırāōatdur ki ḥaḳḳ teōālā buyurur ḳurōān-ı (06) ōaḳimü'ş-şāndan oḳunuz ḳudretiñüz olduğı miḳdār **ōaşer** rükūōdur ki ḥaḳḳ teōālā buyurur ki (07) rükūō eyleñüz rekōatlarda **ḥādij ōaşer** secdedür ki ḥaḳḳ teōālā buyurur rükūō eyleñüz ve secde eyleñüz (08) **šānij ōaşer** ḳaōdedür ki ḥazret {s.a.v.} buyurur ḳaçan secde-i šānijden başunuz (09) ḳaldursanız oturiñüz teşehhüd miḳdārı ki namāzuñuz tamām ola ḳaçan ki bu on iki ḥaşlet (10) šalātda mevcūd bulına bu defōa muḥtāc olur ḥātımeye **ammā** ḥatm-i šalāt ihlāsdur ihlās (11) daḥi olduḳdan sonra bu on iki ḥaşletle šalāt tekmil olur zıḳrā cenāb-ı kibriyāya ōibādet olmaz (12) illā ihlās u şıḳıla imdi bilmek gerekdür ki bu on ḥaşletler ki zıḳr olındı nedür ve ne vechle (13) olmaḳ gerekdür ve murād nedür **امالعلم فهو على ثلاثة اوجه اولها ان يعرف** الصلوة لايحوز الا به والثاني ان يعرف مانى الوضوء و الصلوة من (14) الفريضة من السنة لان ذلك من اتمام الصلوة و الثالث ان يعرف كيدالشيطان فياخذ مجرتبه (15) السنة والفريضة فان بالجهد **ammā** ōilm didügümüz (16) üç vech üzredür ki biri budur ki bilmek gerekdür namāzuñ farzı ve sünneti ḳanḳıdur temeyyüz olına (17) zıḳrā bunlar bilinmeyince namāz cāyiz olmaz ikinci vuzūnuñ farz u sünnetleri bilmekdür zıḳrā bunlar (18) ile šalāt tamām olur üçüncü şeytān laōiñün ğaraḳın ve ḥasedin bilüp daḥl itdüğü (19) yerleri ḳapamaḳdur cehdile **واما الوضوء فتمامه في ثلاثة اشياء احدها ان تطهر قلبك**

**[68b]**

(02) من الغل و الغش و الفحش و الحسد و الثانى ان تطهر البدن من الذنوب بالتوبه و الثالث (01) **ammā** vuzūnuñ tamām olması üç (03) eşyā iledür biri ḳalbini tāḥir eylemekdür cümle ğill u ğışşdan ve fuḥşıyyāt u ḥasedden ikinci (04) bedenini tāḥir eylemekdür günāhlardan tevbe ile üçüncü aōżāyı pāk-ı ziyāde ihtimām ile pāk itmekdür (05) süyü ziyāde aśrāf itmemek üzere يكون اصله من الحلال و الثانى ان يكون طاهراً (06) **واما اللباس فتمامه في ثلاثة اشياء اولها ان**

**ammā** سنة ولا يكون لبسه على وجه الفخر والخيلاء (07) من النجاسة و الثالث ان يكون موافقاً libāsıñ tamām olması üç eşyā iledür (08) biri budur ki giydügi ol libāsıñ aslı ħelāl olmağdur ikinci fāhir ola necāsetden (09) üçüncü sünnet-i resüle mufāvıñ olup faħr u iħtişām içün giymemiş ola واما حفظ الوقت (10) في ثلاثة اشياء اولها ان يكون والثانى ان يكون سمعك الى (11) بصرك الى الشمس و القمر و النجوم يتعاهد يحضور الوقت الثالث ان يكون قلبك متفكرًا متعاهدًا للوقت (12) **ammā** ħıfz-ı vaqt üç eşyā ile olur biri gözi güneşde ve ayda ve yılduzlarda olmağdur (13) ki namāzıñ vaqtine ħāzır ola ikinci qulağın ezāna teveccüh idüp dinlemekdür üçüncü evqātıñ (14) ħıfzı içün dāyimā qalbi tefekkürde ola ki vaqtı giçürmeye فاما استقبال القبلة فتمامه (15) في ثلاثة و الثالث ان يكون خاشعًا (16) اشياء اولها ان يستقبل القبلة بوجهك والشانى ان تقبل على الله بقلبك و الثالث ان يكون خاشعًا (16) اشياء اولها ان يستقبل القبلة بوجهك والشانى ان تقبل على الله بقلبك **ammā** istiğbālü'l-ğible üç şey ile tamām olur biri (17) yüzini qıbleye qarşu dutup teveccüh eyleye ikinci qalbine ħaqq teŖālāya qarşu dura üçüncü durduğda (18) zillet ü ħārıñ ve tazarrıŖ ile durmağdur اولها ان واما النية فتمامه في ثلاثة اشياء اولها ان تعلم اي الصلوة تصلى و الثانى ان تعلم انك تقوم بين يدي الله تعالى و هو يراك فتقوم

### [69a]

**ammā** niyyetün بالهيبة و الثالث ان تعلم انه يعلم ما فى قلبك ففزع قلبك عن اشغال الدنيا (01) tamām (02) olması üç şey ile olur biri budur ki taħkiğ bile ki qıldığı qanğı şalātdur ikinci böyle bile (03) şalāta durduğda cenāb-ı rabbü'l-Ŗizzet qarşusunda durur ve ħaqq teŖālā kendüyi görür (04) ol heybetle dura üçüncü böyle taħkiğ ide ki ħaqq teŖālā qalbinde olanı bilür bu taqđırce (05) işğāl u efkār-ı dūnyeviden qalbinde ne var ise iħrāc eyleyüp fāriğ ola واما التكبير فتمامه (06) في ثلاثة اشياء اولها ان يكبر تكبيرًا والثالث ان يكون قلبك حاضرًا فيكبر مع (07) صحيحًا جزمًا و الثانى ان ترفع يديك يحذاء اذنيك و الثالث ان يكون قلبك حاضرًا فيكبر مع (07) صحيحًا جزمًا و الثانى ان ترفع يديك يحذاء اذنيك **ammā** tekbjürüñ tamām olması üç şey iledür (08) biri budur ki tekbjür getürdükde şıħhati ile cezm üzre getüre ikinci ellerin qaldurup (09) qulaqları ħaddine dek irişdüre üçüncü ħayyiz-i tekbjürde qalbini ħāzır idüp taŖzim üzre tekbjür واما القيام فتمامه في ثلاث اشياء اولها ان يجعل بصرك فى موضع سجودك و الثانى (10) getüre (12) **ammā** qıyāmıñ ان تجعل قلبك الى الله عزّ و جل و الثالث ان لاتلنفت يمينًا و شمالًا (11) tamām olması daħı üç şey iledür biri budur ki ħayyiz-i qıyām şalātda secde yerine nağar eyleye (13) ikinci qalbi ħaqq teŖālā ile ola üçüncü sağına ve solına baqmaya اولها ان تقراء قرأةً صحيحةً بالترتيل بغير لحنٍ و الثانى (14) واما القراءة فتمامه في ثلاثة اشياء

معانيها و الثالث ان تعمل بمقراء (15) ان تفراء بالتفكر وتعاهد **ammā** ḵirāḵatun tamāmı üç eşyā iledür biri budur ki (16) ḵurōānı ḵirāḵat u tertıl üzre śihḥati ile oḵıya laḥn itmeye ikinci fikr ile ve maḶnāsına (17) maḶlaḶ olarak ve anlayarak oḵıya üçüncü oḵıduđına Ḷamel eyleye **واما الركوع** فتمامه فى ثلاثه اشياء اولها ان يبسط ظهرک (18) على ركبتيك و تفرق بين اصابعك و الثالث ان (19) ولا تنكسه ولا ترفعه و الثانى ارتضیع يدك تطمان راکعًا و تسیح السبّیحات

### [69b]

مع التعظیم و الوقار (01) **ammā** rükūḶun tamām olması üç şey iledür biri budur ki ḥayyiz-i rükūḶda (02) arkasından dođrı ve düz dutup aşıđa ve yukarı dutmaya ikinci ellerin dizleri (03) üzerlerine ḵoyup barmaḵların açuḵ duta üçüncü rükūḶda ol miḵdār dura ki taḶḶim ü vaḵār (04) ile tesbīḥ oḵıya **واما السجود** فتمامه فى ثلاثه و الثانى ان لاتبسط ذراعیک و الثالث ان تطمان فیها (05) اشياء اولها ان تضع يدك بحداء اذنیک و يسبح مع التعظیم **ammā** sücūduḵ (06) tamāmı üç şey iledür biri ellerin secde maḥallinde yere ḵoya ḵulakları ber-ā-berinde ikinci ḵulakların (07) yere ḵoymaya üçüncü taḶḶim ile tesbīḥ oḵıyınca secdede dura **واما الجلوس** فتمامه فى ثلاثه اشياء لتعظیم و الثالث (09) اولها ان تقعد على رجلک اليسرى و ينصب الیمنى نصبًا و الثانى ان تشهد با **ammā** cülüs (10) tamāmı üç nesne ile olur biri śol ayađı üzerine oturup śađ ayađını barmaḵları (11) üzerine dike ikinci taḶḶim üzre taḥıyyāt oḵıya üçüncü tamām olduđıçün selām vire (12) ve duḶā eyleye kendü nefsine ve vālideynine ve müḶminine **واما الاخلاص** فتمامه فى ثلاثه التوفیق (14) اولها ان تطلب لصلوتك رضا الله و لاتطلب رضا الناس و الثانى ان ترى (13) اشياء لان الله تعالى قال من (15) من الله تعالى و الثالث ان تحفظها حتى تذهب بها مع نفسك يوم القيامة **ammā** ihlās tamāmı (16) daḥı üç şeyledür evveli budur ki namāzda ḥaḵḵ teḶālānuḵ rızāsın t'aleb idüp ḥalk (17) rızāsın t'aleb itmeye yaḶnı namāzda riyā itmeyüp allaha ḵıla ikinci ḥaḵḵ teḶālādan tevfiḵ isteye (18) üçüncü namāzı erkān (19) u şürūḶile ve śihḥatile öylece ḵıla ki ḵabül olup rüz-ı ḵıyāmetde maḥsüb ola zıḵrā

### [70a]

(01) ki ĥaĥĥ teŖālā buyurmuşdur ki rüz-ı ĥaşra ĥasenāt ile gelünüz ve illā buyurmuşdur ki ĥasenāt-ı (02) Ŗamel idünüz zırā eyü Ŗameli ĥayyiz-i mevte dek itmek gerekdür ve bir Ŗamel-i ĥasene itmek gerekdür kıyāmetde ĥala (03) ve Ŗamel-i ĥasene ile maĥşūr olına der zıkr-i şavm yaŖnj oruĥ عن الاعمش (04) خيثمه قال كانوا يقولون من رمضان الى رمضان و الحج الى الحج و الجمعة الى الجمعة و الصلوة (06) rivāyet iderler idi ki ramazāndan ramazāna degin ve ĥaccdan ĥacca degin ve cumŖadan cumŖaya degin (07) śalātdan śalāta degin mābeynde olan zūnūba kefārātdur kebāyirden ġayrı وروى (08) عن رسول الله صلى الله عليه و سلم انه قال رجب (09) امى على ساير الامم و شعبان شهرى و فضله (10) رمضان شهر الله و فضله على ساير الشهور (11) den rivāyet olunur ki buyururlar idi ki receb ümmetümün ayıdur faẓileti (12) sāyir aylar üzerine öyledür ki benüm ümmetümün sāyir ümem üzerine faẓileti olduġı gibi ve şaŖbān (13) benüm ayumdur faẓileti sāyir şühūr üzerine nice ki benüm faẓiletüm var sāyir enbiyā üzerine ve ramazān-ı (14) şehrullāhdur faẓileti sāyir şühūr üzerine nice ki cenāb-ı kibriyānuġ faẓileti var ĥalk üzerine (15) قال حدثنا الفقيه ابو جعفر رحم الله باسناده عن ابي هريرة رضى الله تعالى عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم اعطيت امتى فى شهر رمضان خمس خصال (16) (18) امة قبلهم لخوف فم الصائم اطيب عندالله من ريح المسك و يتسغفر لهم الملائكة (17) لم تعط ويزين (19) حتى يفطر و اوتصفد مردة الشياطين فلا يخلصون فيه الى مانوا يخلصون فى غيره الله تعالى كل يوم الجنة و يقول لها يوشك عبادى الصالحون ان يلقوا عنهم

### [70b]

القدر (02) المؤمنة و الاذى و يصيروا اليك و يغفرلهم فى اخرليلة قيل يا رسول الله اهى ليلة (01) hüreyre (03) faĥih raĥimehu'llāh ebj قال لاولكن العامل انما يوفى اجره اذا قضى عمله {r.a.}dan rivāyet ider ki ĥazret {s.a.v.} buyurur ki benüm (04) ümmetüme ramazān ayında beş ĥaşlet ŖatāŖ olmuşdur ki selefde gelen ümmetlere ŖatāŖ olmamışdur (05) biri budur ki sāyim olanların ağızlarının bārları ĥaĥĥ celle ve Ŗalā yanında misk rāyiĥasından (06) eyüdü ve ikinci melāyike anuġ için istiġfār ider iffār irinceye degin ve üçüncü şeytān Ŗaleyhi'l-laŖne (07) ĥabs olur ol günler ĥalās olmaz sāyir günler gibi dördüncü her gün ĥaĥĥ teŖālā cenneti müzeyyen (08) idüp



buyurur ki qarīb olmışdur benüm sālīh kullarumun ki günāhları ve cürmleri dökilüp (09) ref'ola ve size geleler beşinci yarlığanur anlar gicenün āhîrine degin didiler yā resūl'llāh ol (10) gice leyletū'l-ḳadr midür buyurdılar ḥayyiz ve lākin kişinün ecrine vefā olınmaz Őameli ḳazā itmeyince (11) **وروي** ابو هرية رضى الله تعالى عنه (11) قال كل حسنة يعملها ابن ادم يضاعف له من عشرة (12) عن رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم فانه يقول الله تعالى الصوم لى وانا اجزى به يدع شهوة واكله (13) الى سبعمائه ضعف الا الصوم الصوم جنة وللصائم فرحتان فرحة عند فطره و فرحة يوم القيامة عند لقاء (14) و شربه من اجلى ربه (15) ebū hüreyre {r.a.} ḥazret {s.a.v.}den rivāyet ider ki ādem (16) oğlı her ne Őamel işlerse ol Őameline izāfe olunur ondan yedi yüze degin izāfe olunur (17) illā oruç ki ḥaḳḳ teŐālā buyurur ki şavm benüm içündür ve cezāsın ben virürüm zıřā (18) terk ider şehvetini ve yemegini ve içmegini benüm içün bu şavm bir ḳalḳandur ve sâyime iki (19) feraḥ var bir feraḥı iff'arı maḥallinde ve bir feraḥı daḥı rüz-ı ḳıyāmetde dıđār-ı cenāb-ı kibriyā beni

### [71a]

فلما (02) **وروي** ابوذر الغفارى انه قال صمنامع رسول الله صلى الله عليه و سلم (01) gördükde الليل فلما كانت ليلة (03) كانت ليلة لثة والعشرين من شهر رمضان قام صلى بنا حتى مضى ثلث والعشرين خرج الينا فصلى بنا حتى (04) الرابعة والعشرين لم يخرج الينا فلماكانت ليلة الخامس هذه فقال انه من قام مع الامام حتى ينصرف كتب (05) مضى شطر اليل فقلنا لوصليتنا بقية ليلتنا الليلة السادس و العشرين فلما كانت السابع و العشرين قام (06) له قيام ليلته ثم لم يصلى بنا فى ebū źer حتى خشيتنا ان يفوتنا الفلاح قبل و ما الفلاح قال السحور (07) وجمع اهله و صلى بنا el-ğifārī (08) {r.a.} rivāyet ider ki biz sâyim idük ḥazret-i resūl'llāh {s.a.v.} (09) ile ki ḳaçan ramažān-ı şerifün yigirmi üçünci gicesi oldı ḥazret durdı namāz ḳıldı (10) ḥattā gicenün bir şülşi giçdi yigirmi dördünci gicesi oldı ḥazret çıḳmadı ḳaçan yigirmi beşinci (11) gicesi oldı ḥazret çıḳdı ve namāza şürüŐ itdi ḥattā gicenün nısfı giçdi ḥazrete (12) biz didük yā resūl'llāh eger bu gice baḳıyyesin daḥı ḳılmış olsayduḳ ḥazret {s.a.v.} (13) buyurđı ki bir kimesne imām ile namāzın ḳıla ḥattā imām gidinceye degin ol giceyi tamām namāz (14) ḳılmış yazılır ayından sonra yigirmi altıncı gicesinde daḥı ḳılmadı ḳaçan ki yigirmi yedinci gicesi (15) oldı ḥazret durdı ve ehl ü etbāŐlarını cemŐ idüp namāza şürüŐ itdi (16) ḥattā biz vehm itdük كما كتبت على الذين من قبلكم (17) يا أيها الذين امنوا كتب عليكم الصيام ey anlar ki imān getürdiñüz farz oldı sizün üzeriñüze (18) oruç dutmaḳ ramažān

ayında nice ki farz olındı idi şunların ki sizden öndin (19) giçdiler âdem {a.s.} devrinden ĥazret-i resûlu'llâh {s.a.v.}e dek

### [71b]

(01) لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ emîndür ki siz şaķinasuz yemekden içmekden ve cimâ'dan gündüzinde فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا (02) مَعْدُودَاتٍ bir nice eyyâm ki otuz gündür أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ (03) مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ her kim ki olsa sizden ĥaste ya seferlü anuñ üzerine vardur yedügi günler (04) miķdârı bir ġayrı günlerde dutmaķ bade'r-ramazân وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةً طَعَامٍ (05) مِسْكِينٍ vardur şunların üzerine ki oruca t'âķat getürmezler her güne bir miskînuñ (06) t'a'Ûâmı fidyeyi ki ol yarım ölçekdür buğdaydan vire فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرٍ فَمِنْ خَيْرٍ لَهُ her (07) kim ki ĥayrı ziyâde eylese her gün içün iki miskîne fidye virse ol yigrekdür anı وَإِنْ (08) تَصَوْمُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ sizün oruç dutmañuz ĥayrludur ziyüp fidye virmekden (09) bu âyet evvelâ oldur ki şeyĥ-i fânî ya'Ûnî<sup>71</sup> pîr adamlar ve ħarıcaķlar ĥaķķında ola ve eger bilürsenüz (10) شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى (11) الْفُرْقَانَ şehr-i ramazân ol aydur ki anuñ içinde indi ħurûân dünyâ göginden ya levĥü'l-maĥfûzdan (12) ramazân ayında indi dünye<sup>72</sup> gögine ħurûân andan sonra ĥazret-i resûl {s.a.v.}e (13) yayılana degin birer âyet ikişer âyet inerdi evvelâ veche budur ki bilmiş ol ki ramazân ayınuñ (14) altıncı gicesinde tevrât indi zebûr indi on gicesinde incil on sekiz gicesinde (15) indi ħurûân yigirmi dört gicesinde indi hidâyetiçün ĥalkı d'alâletden daĥı beyândur (16) hidâyet Öâleminden gelmiş daĥı seçicidür ĥelâli ĥarâmdan ĥaķķı bātıldan ĥacc ĥaķķında olan (17) âyet-i kerîmedür (18) الْحَجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ ذِي' (19) ħa'Ûde ve zî'l-ĥicce ayınuñ on gündür her kim ki kendü üzerine vâcib iderse iĥrâm

### [72a]

<sup>71</sup> یعنی yazılmış aslı olmalı

<sup>72</sup> دنیه şeklinde yazılmıştır.

(01) bağlamağıla bu aylarda ĥaccı aña aślā cimāØ yokdur ve aślā sögmek yokdur ve aślā cidāl yokdur (02) ĥaccda her ne kim işler sekiz ĥayrdan hemān fışq u cidāli terk itmekdür العتيق ذلك ومن تعظم حُرُمات الله فهو خير له عند ربه (03) وَ لِيَطُورُوا بِالْبَيْتِ yaØnj t'avāf itsünler (04) tanrı teØālā evini ol vechle ki źikr olınmışdur yaØnj menāsik-i ĥaccdur her kim ki taØžjm ide menāsik-i (05) ĥaccı ol yigrekdür ve ĥayrludur ĥaqq teØālā katında ki āĥiret iĥsān ider aña der źikr-i zekāt (06) u taśadduk (07) وروى ضحاك عن النوال بن سبته انه قال مكتوب على باب الجنة ثلاثة اسطر وجدنا ما عملنا (08) اولها لا اله الا الله محمد رسول الله و الثاني امة مذنبه و رب غفور و الثالث rivāyet ider d'aĥĥāk {r.a.} (09) nevāl bin sebzeden ki ol didi ki cennetün ĥapusında üç sa'r yazılmışdur evvelki sa'rda kelime-i (10) lā ilahe illallah muĥammeden resūlu'llāh ikinci sa'rda ümmet günāh u cürm idicilerdür ve ĥaqq teØālā mağfiret (11) idicidür ve üçüncü sa'rda bulduñ her ne Øamel itdün fāyide itdün her ne muĥaddem göndürdün ziyān itdün *her ne girüye koyduñ*<sup>73</sup> (12) والثاني (13) ويقول من منع خمسا منع الله منه خمسا الاول من منع الزكوة منع الله منه حفظ المال الارض والربع (14) من منعة الصدقة منعت منه العافية والثالث من منع العشر منع الله منه منفعة منع منه عند الموت قول (15) من منع الدعاء منع منه الاجابة و الخامس من تهاون بالصلوة الخمس ider kim her kimesne ki ve yine d'aĥĥāk {r.a.} rivāyet (16) ider kim her kimesne ki beş nesneyi kendüden menØ ider virmez ĥaqq sübĥāne ve teØālā daĥı andan (17) beş nesneyi menØ ider ol zekāt menØ idüp virmeyenlere ĥaqq teØālā anuñ mālinuñ ĥıfżını (18) menØ ider ikinci taśadduĥ menØ idüp virmeyenlerün ĥaqq teØālā Øāfiyet ü śiĥĥati andan menØ ider (19) üçüncü mālinuñ Øöşrin menØ idüp virmeyenlere ĥaqq teØālā yerün nefØin andan menØ ider dördüncü

## [72b]

(01) duØāyı menØ idene ĥaqq teØālā icābeti menØ ider beşinci beş vaĥt namāzı terk idüp kılmayana (02) mevt maĥallinde kelime-i tevĥidi menØ ider وعن رسول السخی قریب من الله تعالى و قریب من الناس و الجنة بعد من (03) الله صلى الله تعالى عليه و سلم ĥazret {s.a.v.}den وبعيد من الناس و الجنة و قریب من النار (04) النار البخيل بعيد من الله تعالى rivāyet (05) olunur buyurmuşdur ki seĥj olan kimesneler yaĥındurlar ĥaqq celle ve Øalāya ve ĥalka ve cennete ve (06) uzaĥdur āteşe ve baĥjil olanlar uzaĥdurlar

<sup>73</sup> Satır sonuna çerçeve içinde uzatılarak yazılmış ilave kısım.

**وروى** ħaġġ celle ve Øalāya ve sāyir ħālġa ve cennete ve yaġındurlar (07) āteşe  
 ما من رجلٍ يتصدقُ (08) سعد بن مسعود الكندى قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم  
 saØjīd bin mesØūd بعتُهُ (09) يومًا اوليلةً الا حفظ من ان يموت من لدعةٍ واوهدمةٍ واوموتٍ  
 {r.a.}dan rivāyet olunur ki dir idi ki ħazret {s.a.v.} (10) buyurur ki olmaya bir kimesne  
 ki ol gicede ve gündüzlerde taśadduġ eyleye illā ol ħifẓ (11) olmaya ōoġıcı cān-  
 verlerüñ ōoġması mevtinden ve dīvār altında ġalup ölmekden ve merg-i (12)  
 من (13) **وروى** عن ابن مسعود قال درهم ينفقُهُ احدكم فى صحته و شجِه افضل müfācātdan  
 ibn-i mesØūd {r.a.}dan rivāyet olunur ki buyurur (14) idi ki  
 bir kimesne ħāl-i śiĥĥatinde veya yoġsulluġ ħālinde bir dirhem nafaġa taśadduġ  
 eylemesi efd'aldür (15) ki mevtinden ōonra vaśiyyeti ile virilen yüz dirhemden **قال**  
 ħazretinden {r.a.} ħazretinden **قال** تطفى بالخطية كما يطفى الماء النار (16) قتاده و ذكر لنا ان الصدقة  
 zikr ider ki taĥġiġān (17) taśadduġ günāhları söndürür nice ōu āteşi söndürür **der**  
**zikr-i fażāyil-i aØmāl-ı sāyire** (18) **قال** الفقيه رضى الله عنه حدثنا على بن السورى  
 عليه و سلم انه قال اذا دخل احدكم (19) الحاكم عن ابي هريرة عن رسول الله صلى الله تعالى  
 faġiĥ {r.a.} buyurur المسجد فلا يجلسن حتى يصلى ركعتين

### [73a]

(01) Øalī bin sürürjden rivāyet ider ve ol daĥi ebj hüreyre {r.a.}dan ki ħazret {s.a.v.}  
 (02) buyurdu ki ġaçān biriñüz mescide dāĥil ola oturmaya illā iki rekØat (03) namāz  
 وعن رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم قال ما من عبد يغتسل يوم الجمعة و يؤسُّ من  
 (05) دهنه ما كان ثم ياتى الجمعة و لا يوذى احدًا و لا يتخطى رقاب الناس فيصلى ما قضى (04)  
 ħazret (06) حکم الله تعالى له فاذا خرج الامام جلس و انصت الاغفرالله له ما بين الجمعةين  
 {s.a.v.}den rivāyet olunur ki buyururlar idi ki olmaya bir Øabd ki (07) cumØa  
 günü ġusl eyleye ve eyü ġoġulu yaġlar sürine andan ōonra cumØaya gele ve  
 kimesneye jzā itmeye (08) ve kimesnenüñ üzerinden giġmek ile boynına cefā  
 virmeye ve her ne ōalāt ki ħaġġ teØālā emr itmişdür ġıla (09) ve imām ĥut'beye  
 ġıġduġda oturup süküt eyleyüp dinleye illā ki ħaġġ celle ve Øalā anuñ (10) iki  
 cumØa arasında vāġiØ olan günāhlارın baġıřlayup maġfiret itmeye **عن** عايشه  
 الله عنها انه قال افضل الاعمال الصلوة ثم قراءة القران فى غير الصلوة ثم التسبيح ثم (11) رضى  
 ħazret-i Øāyişe {r.a.}dan naġl olunur والتهليل والتكبير ثم الصدقه ثم الصيام (12) التحميد  
 (13) dir ki Øamellerüñ efd'ali evvel ōalātdur baØdehü ġırāØat-ı ġurØān-ı Øaġimü's-

şāndur namāzdan ğayrı (14) ba'Ødehū tesbīhdür ve taħammīdür ve tehlīdür ve tekbīrdür ba'Ødehū taşadduğ ve ba'Ødehū oruğdur وروى (15) ابو هريرة رضى الله عنى ذنبت ذنباً او (16) عنه عن النبى صلى الله عليه و سلم انه قال اذا اذنب الرجل ذنباً قال يا ربى يغفر الذنوب و ياخذ به فقد (17) عملت ذنباً فاغفرلى قال الله تعالى عبدى عمل ذنباً فعلم ان له رباً ebū hüreyre {r.a.} rivāyet و سئل (18) غفرت لعبدى و هذا كله لكن امة محمد صلى الله عليه ider ħāzret-i resūl {s.a.v.}den ki (19) buyururlar ki kaçan bir kimesne günāhlardan bir günāh işlese ba'Ødehū dise ki yā rabbj günāhlardan

### [73b]

(01) bir günāh işledüm veya bir günāhlı Øamel itdüm sen mağfiret eyle (02) ki benüm bir ğulum bir günāh işledi ve günāhı itdüğine muØterif oldı bildi ki bir rabbi vardur ki (03) zünübı mağfiret idicidür ve muØāħāze idicidür ol Øabdi yarlığadum diyü merħamet ü ihsān (04) eyleye ve bu cümle ħāzret-i risālet ü nübüvvet-penāh {s.a.v.}ün kerāmātındandur fj eş-şükr (05) قال الفقيه رحمه الله حدثنا الفقيه ابو جعفر رسول الله صلى الله عليه و سلم انه قال ان الله (06) باسناده عن انس بن مالك رضى الله عنه عن ve fağih {r.a.} buyurur يشرب شربة فيحمد عليها (07) تعالى ليرضى عن العبدان ياكل اكلة او ki ebū ca'Øfer rivāyet ider idi (08) enes {r.a.}dan ki ħāzret-i risālet-penāh {s.a.} buyurdı ki ħağğ sübhāne ve te'Øālā (09) ol Øabdden rāzj olur ki her ne yemek yirse ve her ne içmek içerse ħamd eyleye kendüye قال (10) سعيد بن جبیر رضى الله عنهما ve sa'Øid bin cübeyr (11) dir ki ibtidā a'ul man yidخل الجنة من يحمد الله فى السراء و الضراء cennete dāħil olanlar anlardur ki gizlü ve āşĳārā ħağğ te'Øālāya ħamd eyleyeler قال الفقيه رحمه الله من جلس فى ثمانية اصنف من الناس راده الله (12) cülus ثمانية اشياء من جلس مع الاغنياء زاده الله حب الدنيا و الرغبة غها و من جلس مع (13) تعالى زاده الله الشكر والرضاء بقسمة الله و من جلس بسلطان زاده الله الكبر و قساوه القلب (14) الفقراء (16) ومن جلس مع النساء زاده الله الجهل و الشهوة ومن جلس مع الصبيان زاده الله اللعب و (15) (17) المزاح ومن جلس مع الفساق زاده الله الجراة على الذنوب و تسويف التوبه ومن جلس مع (18) ve الصالحين زاده الله الرغبة فى الطاعات و من جلس مع العلماء زاده الله العلم و الورع fağih raħimehu'llāh buyurur ki her kim insāndan sekiz sınıfile oturur ise ħağğ te'Øālā (19) anuğ sekiz nesnesin arturur biri kim ki ağniyā ile ya'Ønj māl u rızĳı çoğ olanlar ile

**[74a]**

(01) oturur ise ħaġġ te'Ŗālā anuġ dŷnyāya muĥabbetin ve raġbetin arturur ve's-Ŗānġ kim ki fuġarā ile bile (02) oturur ħaġġ te'Ŗālā anuġ Ŗŷkrin ve ħaġġuġ kendŷye ħısmet itdŷgine rāzġlġin arturur **Ŗālġs** (03) ve kim ki selāt'ġin ile oturur ħaġġ te'Ŗālā anuġ kibrin ve ħasāvetin arturur **rābi'Ŗ** kim ki Ŗavrāt (04) t'āyifesi ile bile oturur ħaġġ te'Ŗālā anuġ cehlin ve Ŗehvete raġbet olmasın arturur **ĥāmisen** (05) ve kim ki uŖacaġlar ile bile oturur ħaġġ te'Ŗālā anuġ oynamasın ve gŷlmesin arturur **sādisen** (06) kim ki fāsıġlar ile bile oturur ħaġġ te'Ŗālā anuġ gŷnāhlara cŷrŖetin tevbeye te'Ŗĥġr eylemesin (07) arturur **sābi'Ŗan** ve kim ki sālġhler ile otura ħaġġ te'Ŗālā anuġ t'ā'Ŗat u Ŗibādeteye raġbetin (08) arturur **Ŗāmīnen** kim ki Ŗulemā ile bile otura ħaġġ te'Ŗālā anuġ Ŗilmīn ve vera'Ŗın ya'Ŗnġ dġn (09) t'arġġin bilŷp Ŗamel eylemesin arturur **قال الفقيه رحمه الله ثلاثة من النوم يبغضه الله** (10) faġġih raĥimehu'llāĥ buyurur ki ŷġ (11) maĥalilde uyumaġa ħaġġ te'Ŗālā buġz ider zġkru'llāĥ olduġı meclisde ve bir daĥı **وعن رسول الله** (12) namāzından Ŗonġra ve bir daĥı yatsu namāzından evvel **تعلم القرآن ثم نسيه من غير عذر جاء يوم القيمة اجزم اى مقطوع** (13) صلى الله عليه و سلم من اليد ĥāzret (14) resŷlu'llāĥ {s.a.v.}den naġl olunur ki bir kimesne ħurŖān-ı Ŗāzġmŷ'Ŗ-Ŗānġ (15) ŖgrenmiŖ olsa ba'Ŗdehŷ ŖŖzrsŷz anı terk eylese ħıyāmet gŷni eli kesilmiŖ gelŷr **وروى** (16) عن رسول الله صلى الله عليه (17) و سلم انه قال افضل الا عمال على وجه الارض ثلاثة العلم و الكسب و الجهادلان طالب (18) العلم جيب الله (19) ider ve ol daĥı ĥāzret-i resŷlu'llāĥ {s.a.v.}den ki yer yŷzinde Ŗamellerŷn

**[74b]**

(01) ŷġ Ŗameldŷr biri Ŗilm ve biri kesb ve biri cihāddur zġrā t'alebŷ'l-Ŗilm ĥabġbu'llāhdur ve (02) gāzġler velġyu'llāhdur ve kāsibler Ŗadġġu'llāhdurlar **وروى** عنه انه قال يا رسول الله ادعوا لله ولا يستجب لى فقال النبى (03) عن سعد بن ابي وقاص رضائى الله احتتب الحرام فان دخل بطنك لقمة من الحرام لا يستجيب الله (04) صلى الله عليه و سلم يا سعد دعاك اربعين يومًا sa'Ŗd bin (05) ebġ vaġġās {r.a.}dan mervġdŷr ki ĥāzret-i resŷlu'llāĥ {s.a.v.}e didŷm (06) yā resŷlu'llāĥ ħaġġ te'Ŗālāya Ŗibādet iderŷz ħabŷl olmaz bizden ĥāzret buyurđı ki ya sa'Ŗd ĥarāmdan (07) ictināb eyle zġrā bir ba'tna ki bir

**قال** حدثنا محمد بن الفضل (08) **ħarām luḡme dāhīl ola duŖāsı** ḡabūl olmaz kırık gün **عليه و سلم انه قال ما من (09) باسناده عن ابي هريرة رضى الله عنه عن رسول الله صلى الله له في الاخرة و اما (10) مسلم يدعو ابدعاء الا استجيب له اما ان تُعجل في الدنيا و اما ان يواخر muħammed bin (11) el-fad'l ebj an yakfer عنه من ذنوبه بقدر ما دعا لم يدع باثم اوقطية رحم ħüreyre {r.a.}dan rivāyet ider ve ol daħı ħazret {s.a.v.}den (12) ki bir müslimān olmaya ki ol duŖā eyleye ve ol ḡabūl olmaya ḡabūl olur ya muḡaddem dünyāda veya sonra (13) āħiretde veya günāhlarına kefāret olur duŖā itdügi deŋlü meger günāh için veya ḡatŖ-ı raħm (14) için duŖā itmiş ola **قال** امير المؤمنين عمر رضى عليه و سلم فوجده بيبكم فقال ما بيبك يا رسول الله قال (15) الله عنه انه دخل الى النبي صلى الله ان الله تعالى يستحي ان يعذب احدا قدشاب في الاسلام فكيف (16) جاتنى جبرائيل عليه السلام قال ان الله تعالى يستحي من شاب ħazret-i Ŗömer {r.a.}dan mervîdür ki bir gün (18) ħazret-i risālet-penāh {s.a.v.}e vardum gördüm ađlar didüm yā resūlu'llāh niġün (19) ađlarsın buyurdı ki cibriļ {a.s.} geldi didi ki islām içre bir olan müŖminlere**

### [75a]

(01) ħaḡḡ teŖālā ħayā ider Ŗazāb itmege pes nice ol kimesne ki islām içinde bir **روى** جابر بن عبد الله عن **عليه و سلم انه قال شفاعتى لاهل الكبائر من أمتى (03) رسول الله صلى الله cābir bin Ŗabdu'llāh {r.a.} ħazret (04) resūlu'llāh {s.a.v.}den rivāyet ider ki ħazret buyurdı benüm ŧefāŖatüm ümmetümünġ (05) ehl-i kebāyirinedür **ve yine** قال جابر من لم يكن قال جابر من لم يكن **يine** cābir ħazretleri buyurur من اهل الكبائر فما له الشفاعة يعنى لا يحتاج الى ki girü ħazret buyurmuşdur ki ehl-i kebāyir olmayanlara (07) ŧefāŖatüm yođdur **قال** ابن مسعود رضى الله عنه ان الله (08) تعالى ينزل رحمة (09) بالرحمة بالناس يوم القيمة حتى ان ابليس لهنه الله عليه ليرفع راسه المابرى من سعة رحمة (10) **قيامة**de ħiyāmetde ħaḡḡ sübhāne ve teŖālā ħaḡḡ üzerine raħmeti ol mertebe ziyāde indürür ki ħattā (11) ibliş Ŗaleyhi'l-laŖne bařın ḡaldurup ħaḡḡ teŖālānuġ bu raħmetünġ vüsŖatin görüp mađfired umar (12) **bābü's-šāliş** ġmānuġ ŧerāyit' ü aħkāmi ve tekmiļine lāzım olacađ (13) larını ki bendenünġ Ŗazāb-ı ebediden necātına sebep ü devām lezzāt-ı naŖim-i sermedije vüsūl bulmasına (14) **قال** الله**

عن عمر رضى الله عنه قال نميما سخن عند (15) تعالى امنوا بالله و رسوله و النورالذى اتزاننا شديد بياض الثوب شديد سوادالشعر لا يرى (16) رسول الله صلى الله عليه و سلم اذا طلع علينا رجلاً النالنبى صلى الله عليه و سلم و اسندركتبيه الى (17) عليه اثر السفر ولا يعرفه فنا احدٌ حتى جلس يا محمد اخبرنى عن الايمان فقال الايمان ان تتومن بالله (18) ركتبيه ووضع يديه الى فخذه فقال وباليوم الاخر و تومن بالقدر خيره و شره من الله تعالى صدقتُ (19) و ملايكته و كتبه و رسول قال فاخيرنى عن الاسلام

### [75b]

الزكوة (02) قال الاسلام ان نشهد ان لا اله الا الله و ان محمد رسول الله و تقيم الصلوة و توتى (01) من الاحسان (03) و تصوم رمضان و تحج البيت ان استطعت اليه سبيلا قال صدقت قال فاخبرنى فاخبرنى عن الساعة قال (04) قال الاحسان ان تعبد الله كانك تراه فان لم تكن تراه فانه يراك قال تلدالامة و تلبيهها و ان (05) مالمسؤل عنها باعلم من المسائل قال فاخبرنى عن اماراتها قال ان فلنثبت مليل ثم قال لى ياعمر (06) ترى الحفاة العراة رعاء الثناء يتناولون فى البنيان ثم انطلق عليه اللام ايتكم ليعلمكم دنكم (07) اتدرى من السائل قلت الله و رسوله اعلم قال فانه جبرائيل mervjdür ħazret-i Öömer {r.a.}dan ki bir gün aşhābe ile (08) ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} yanında idük nā-gāh bir kimesne žāhir oldı (09) beğāyet beyāz cāme ile ve şaçları beğāyet siyāh ve beşeresinde sefer eşeri yok ve bizden hiç (10) kimesne anı bilmez idi gelüp ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.}ün öñinde oturup (11) iki dizlerin ħazretün dizlerine kıvışdurup ve iki elin ħazretün uyluğı üzerine kıoyup (12) ayıtdı ki yā muħammed ĵmāndan baña ħāber vir ki ĵmān nedür ħazret {s.a.v.} buyurdı ki ĵmān (13) kıalb ile ve lisān ile ħāķķ teŖālā ħazretini ve firıştelerini ve kıtāblarını ve peyğamberlerini ve yevm-i (14) kıyāmeti ħāķķ bilüp ve ħāyr u şerri ħāķķ teŖālādan idügin taħķķķ bilmekdür didi ol kimesne (15) doğrı söyledün didi baŖdehū didi ħāber vir baña islām nedür ħazret buyurdı ki islām (16) kelime-iشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمد رسول الله ve namāz kıılmaķ ve oruç dutmaķ (17) ve zekāt virmek ve kıudreti olduķda ħacca gitmek didi gerčekdür didi pes ħāber vir iħsāndan (18) ki iħsān nedür ħazret buyurdı ki iħsān ħāķķ teŖālāya öyle Ŗibādet itmek gerek ki Ŗibādet (19) itdükde kıyās eylesesin ki görürsin her ne deñlü ki sen anı görmezsin ve lākin ol seni görür

### 75bh



(01) **ahlākü'l-muhsinjn**<sup>74</sup> **kitābından menkūdür ki** (02) ki bir gün ĥazret mūsā {a.s.} ĥaqq teŖālādan (03) recā itdi ki yā rabbj baña müşjr ü ehl-i tedbjr (04) bir kātib yine benüm ehl-i beytümnden maŖjn eyle (05) ve anuñıla benüm umūrumı müstaĥkem eyleyüp žahjr eyle (06) pes maŖlüm olduđı kitāb t'âyifesi sebeb-i (07) istiĥkām binā-yı salt'anat u intižām-ı umūr-ı memleket (08) itmişler kaçan ki müstecmiŖ-i ĥasāyil-i ražiye olalar (09) ve anların terbiyetleri oldur ki selāt'ınñ (10) şeref-i iltifātlarla muŖazzez ü fer-i Ŗināyet-i ümerā (11) ile mükerrerem olalar tā ĥavāsś u Ŗavāmm nažarlarında (12) muĥterem ü muŖteber olalar ve her umūrda istiĥdām (13) olup reŖy ü tedbjrlerine iŖtimād eyleyeler zjrā (14) ki qalem ile nice Ŗaşjr ü kebjr işler ĥāsıl olur (15) ki kılıç ile müyesser olmaz **nažm**

(16) قلم رخت جایی توان کشید

(17) که شمشیر انجام نتواند سید

**mervjdür** (18) ki bir gün vezjr ile ve kātib ile taqđim ü teŖĥjr (19) içün baĥś u nizāŖ vāқиŖ oldı (20) sen baña nice taqđim idersin ben kılıç śaçayum ve vilāyet (21) ise kılıç ile fetĥ ü müsaĥĥir olur kātib cevāb ayıtdı ki (22) belj vilāyet kılıç ile fetĥ olur ammā nižām-ı intižām-ı mülk (23) qalem iledür ne kılıç ile bu mācerā sult'an-ı vaqtñ (24) semŖine irişüp ikisin daĥı t'aleb idüp didi ki (25) ehl-i qalem hemişe erbāb-ı seyfñ ĥidmetinde ola (26) gelmişlerdür sen niçün terciĥ idersin ehl-i qalemi kātib (27) didi ey şehriyār Ŗālīm-i kılıç düşmenler içün lāzımdur (28) degül dostlara lākin qalem hem dostların nefŖi içün (29) lāzımdur hem düşmenlerñ refŖi içün ve daĥı sāyir (30) erbāb-ı süyüfuñ başına mülk ü salt'anat u ĥadem ü (31) ĥaşm ārzūsı düşüp efendisine Ŗiśyān (32) ider ammā ehl-i qalemden hergiz böyle ĥareket vāқиŖ (33) olmaz ve daĥı aśĥāb-ı seyf pādişāhuñ (34) ĥazinesin ĥāl j iderler ammā erbāb-ı qalem doldur (35) urlar ĥūsūšen ĥazine doldurmak boşatmaqdan (36) eyü idüđi muqarrerdür **getürmişlerdür ki** (37) ĥazret-i emirü'l-müŖminin Ŗalj {r.a.} zamān-ı ĥilāfetinde (38) giceler ĥaqq teŖālā Ŗibādetine meşğül olup ve gündüz (39) Ŗibādu'llāh umūrına ve ĥidmetine meşğül idi bir gün (40) yā emirü'l-müŖminin niçün bu denljü cefāyı kendü vücūduña (41) revā görürsin ne gündüz ve ne gice (42) rāĥatlık üzeresin (43) buyurdı ki eger gündüz (44) ferāğat üzre olsam reŖāyā (45) vü Ŗibādu'llāh işi žāyiŖ ola ve eger gice ferāğat (46) olsam qorqum ki kıyāmet güninde ben žāyiŖ qalam (47) **mervjdür ki** ĥulefādan birisi buyurdı ki bir

<sup>74</sup> *Ahlākü'l-muhsinj*, Hüseyin Vâiz-i Kâşifnin en bilinen eseri olan *Ahlāk-ı Muhsinî*, Sultan Hüseyin Baykara'nın oğlu Ebü'l-Muhsin Mirzâ adına 900/1495 yılında kaleme alınmış bir eserdir. Müellif eserinin sonunda Hicrî 900'de tamamlandığına dair tarih beyti düşürmüştür.

edebsüze te'ódjib (48) eyleyeler tãziyãne urılır iken hãlifeyi ŗütüm itmege başlayup (49) nefriñ söyledüginde hãliŗe işidüp buyurdı ki dañı tãziyãne (50) urmasunlar el çekdiler hãvãssdan biri didi bu adam nefriñ (51) söyledi dañı ziyãde urmağ gerek idi ne Őaceb ãzãd itdi (52) hãliŗe didi ibtidã ben anı allãh için te'ódjib ider (53) idüm çün baña nã-sezã söyledi bu def'Őa (54) kendü hãt't-ı nefsum için (55) olmiş olur

### [76a]

(01) ve göñüldeki sırrı bilür ve mü'tãli'Ődür imdi hicãb idüp kendüden ğayrı fikrler ile çalbi (02) mülevveş itmemekdür pes didi kıyãmet gününden baña hãber vir ve vaştından hãzret buyurdı ki bu su'Őãl (03) itdüğüñi su'Őãl idenden eyü kimesne bilmez ya'Őñ nice ki senüñ ma'Őlümüñ degül benüm dañı degüldür (04) bu bir sırrdur ki hizãne-i ğaybda şaşludur ve niřãne-i kıyãmet oldur ki cãriyeler kendü efendisin (05) doğalar ya'Őñ kendü hãt't-ı nefslerine meşğül olduşlarından anlardan evlãdlar hãsıl ola ki (06) vãlidelerine muhãkkm idüp hãřãret naşarıla başalar ol sebeb ile Őãřř olurlar ve bir niřãnı dañı (07) budur ki nice cehl ü nãdãnlıř ve diyãnetsüzlüklerinden řãhrãda şoyun ve şığır çübanlığına lãyiğ (08) iken ol maşüleler hãlř arasında büyüklük ve hãkimlik idüp kibrinden serãylar ve Őimãretler yapup (09) hãdem ü hãřem řãhibi olalar pes ol kimesne çalkup gitdi ba'Ödehü hãzret buyurdı ki (10) yã Öömer bilür misin bu su'Őãl eyleyen kim idi Öömer ayıtdı ki allãh resüli eyü bilür hãzret (11) buyurdı ki bu cebrã'Őil {a.s.} idi gelmiş idi ki sizlere imãn u dġn bãbında ta'Őlim eyleye (12) pes bu hadiş-i şerif hükmince imãnuñ aşlı altı nesneye mebnı'dür **evvel** hãřř celle ve Őalã hãzretin (13) bir bilmekdür **ikinci** melãyikelerüñ vücüdlarin ve derecãt u t'abařãtlarin bilmekdür **üçüncü** enbiyãya (14) Őibãdu'llãh için nãzil olan kitãbları tañřıř itmekdür **dördüncü** enbiyã vü resüllerin tañřıř (15) bilmekdür **beşinci** hãř u neř ü rüz-ı kıyãmete inanmaşdur **altıncı** hãyr u şerr her ne olur ise hãřř te'Őãlã (16) tařđır ü řazãsından idügin bilmekdür **ve** islãmuñ dañı aşlı ve hãřıřãti beş nesneye mebnı'dür (17) **evvel** kelime-i řehãdetin **řãnj** řalãt **řãliř** oruç **rãbi'Ő** zekãt **hãmis** hãcc ve bu ařluñ ikisi (18) fuřarã-yı maşülelerinden řãřıt'dur ki biri zekãt ve biri hãccdur ve ařluñ birisi maşall olur ki (19) ğanj vü hãkim ü pãdiřãhlardan şarüretde řãřıt' olur ya'Őñ hãcc yolu emġn olmayup

### 76ah

(01) **getürmiřlerdür ki** (02) bir řehrde bir řač gün ve gice yađmur (03) yađup ařlã ārãm virmedi bir mertebeye iriřdi ki (04) yollar řapanup evler vġrãnelige yüz dutdı

halk (05) dağdağa vü ceza<sup>75</sup> ü feza<sup>75</sup> düşüp evlerinden el (06) yuyup pādişāha geldiler pādişāh ise bir <sup>Ø</sup>ādil (07) ü pākize sıret idi ehl-i şehre tesellj virüp (08) hālvethānesine girüp yüzün yere sürüp (09) didi yā rabbj bu cümle halk ittifağ itmişlerdür ki (10) vilāyet hārābelige yüz dutdı ve sen kādırsin (11) ki anlaruñ taşavvurların bātıl itmege kādırsin (12) ve gönüllerde olan fikrleruñ hılāfın itmege (13) kādırsin emr senüñdür didükde fıl-hāl (14) yağmur kesilüp gün doğdı imdi (15) bu delil-i kātı<sup>Ø</sup>dür ki pādişāhlar pāk i<sup>Ø</sup>tiğād (16) olup cenāb-ı kibriyā ile mu<sup>Ø</sup>āmelesi ola (17) bğ-şübhe du<sup>Ø</sup>ā vü recāsı redd olmaz (18) **getürmişlerdür ki** (19) **sabr bābında** (20) bir gün vüzerādan birisi pādişāhuñ qarşusına (21) durup bir mühimm hūsūs için müşāvere iderler (22) idi kazāen bir <sup>Ø</sup>ağreb vezirüñ gömlegi içine (23) girüp her sāt sōkar idi tā zehri (24) dökinince ol vezir bu hālde cüdā sözin (25) kat<sup>Ø</sup> itmeyüp ve levni müteğayyir olmayup ve sözin (26) kånün <sup>Ø</sup>ağl u kā<sup>Ø</sup>ide-i hikmetden taşra bozmayup (27) çağ evine gelince sabr eyleyüp geldükden sonra cāme (28) lerin çıkarup aḥvāl ne idügi ma<sup>Ø</sup>lüm olduğda (29) bu haber pādişāha irişüp müteḥayyir oldı irtesi (30) vezir geldükde didi def<sup>Ø</sup>-i mazarrat insāna vācib (31) iken dün sen niçün <sup>Ø</sup>ağrebüñ zahmetüñ kendüñden (32) def<sup>Ø</sup> itmedüñ didi ey pādişāh ben ol kullarüñdan (33) degülüm ki sencileyin bir pādişāh benüm ile söyleşür iken (34) bir <sup>Ø</sup>ağrebüñ cefāsından söz ki kat<sup>Ø</sup> eyleyem bugün (35) pādişāhumuñ söḥbetinde bir <sup>Ø</sup>ağrebüñ cefāsına sabr (36) idemezsem yarın ceng güninde düşmenüñ zehrlü (37) oğ ve kılıcına nice sabr ide bilürüm diyüp bu sözden (38) pādişāh ḥayli maḥzūž olup nice in<sup>Ø</sup>āmlar idüp (39) mertebesin ziyāde eyledi sāḥib-i sabr bulur (40) her temennā eyler **rızā bābında** **mervjdür ki** (41) enbiyā-yı kirāmdan birisi cenāb-ı kibriyāya münacāt (42) itdi ki yā rabbj baña bir <sup>Ø</sup>amel göstür ki senüñ andan (43) ḥoşnūdligüñ ḥāsıl ola ḥitāb geldi ki (44) benüm rāziligüm saña mevķūfdur kaçan benüm kazāma (45) rāzj olasıñ ben daḥi senden rāzj (46) olmuş olurum **tevekkül bābında mervjdür ki** (47) pādişāhuñ birisi bir <sup>Ø</sup>ulemāya su<sup>Ø</sup>āl itdi ki (48) ehl-i islāmuñ nusreti kaç nesnededür (49) didi iki nesnede biri edā-yı (50) namāz ve biri tevekkül (51) ol kerem kār-sāze (52) pādişāh bu iki nesne mu<sup>Ø</sup>temed (53) ü mu<sup>Ø</sup>teğid olup <sup>Ø</sup>ādet itdi nāgāh (54) bir şedjd düşmeni žuhūr idüp üzerine <sup>Ø</sup>asker (55) çeküp geldi bu daḥi qarşuya çıkup cenge qarār (56) virildi ki yarın şürü<sup>Ø</sup> eyleyeler pādişāh (57) ol gice şubḥa degin namāz kılup du<sup>Ø</sup>ā ider (58) idi muğarreblerden biri didi bir miğdār (59) ārām eyle

<sup>75</sup> ceza<sup>Ø</sup> feza<sup>Ø</sup> yazılmış aslı ceza<sup>Ø</sup> ü feza<sup>Ø</sup> olmalı.

yarın ceng olsa gerek ne eylemek (60) gerek pâdişâh didi bu gice ben hâkq te'âlânun (61) hîdmetin iderüm yarın iş hâkqun elindedür (62) her nice ister ise ider benüm ne 'alâkam ve ne (63) ihtiyârum var didi pes hârb esbâbın (64) müheyyâ eyle didi ki tevekkül zırhın giymişüm (65) ve işümi hâkqun lu'fına tefvîz itmişüm

### [76b]

(01) hâ'ar-nâk olup mülk ü māl u re'âyâ vü cân hâvfı ola ve icmâ'ı 'ulemâ-yı ümmet ile asl-ı imân (02) taşdıq-i bi'l-çalbdür ammâ kemâl-i imân ki ol mâni'dür 'azâb-ı cehenneme ve bendenün derecât-ı cennet (03) vüsûlına bâ'is ve rabbü'l-'izzeti hâzretlerine taqarrüb bulmağına dört nesnenün istihkâmına mevķüfdir (04) ki her birisi bunların imân-ı kâmil rûknlerinün biridürler her kim ki imânun esâsın bu rûknler ile (05) muhkem ider muqarreblerden olur **rûkn-i evvel** çalb ile taşdıq itmekdür **şâni** lisân ile ikrâr itmek (06) dür **şâlis** a'zâ ile 'amel itmekdür **râbi'** sünnet-i resüle müt'âbat itmekdür her kim bu dörtten (07) mahrûmdur kâfirdür ve her kim lisân ile ikrâr ider ve çalb ile inanmaz münâfiğdur ve bu münâfiğun (08) hâli ne'üzü bi'llâh kâfirden yaramazdur nice ki **ان المنافقين** **في الدرك الاسفل من النار** (09) **النار** ve her kim çalb ile taşdıq ve lisân ile ikrârı var ammâ a'zâ ile 'amel itmez fâsiğdur (10) kuşûrı ve taşjratı miğdâr 'azâb-ı cehennemi görür eçallı bir sâ'atdür ve ekşerî yedi biğ (11) senedür nice ki bu hûsûsda hadîş-i şerif vârid olmışdur ve her kim ki taşdıq-i çalb ve ikrâr-ı (12) lisân ve a'zâ ile 'amel ider ve lâkin sünnet-i resüle 'amel itmez mübtedi'dür ve mübtedi'ler cehennem küllileri (13) olsalar gerekdürler nice ki resülü'llâh {s.a.v.} buyurur **اهل البدعة كلاب** (14) **اهل النار** çünki ma'ölüm itdük ki hâkiqat-i imân altı asla mebnîdür aslını evveli ma'rifetu'llâh (15) dur **imdi** vâkıf ol ki ma'rifete nihâyet ve bu yolun şusuzlarına gâyet<sup>76</sup> yokdur ve cemî'ü-i kâyinât (16) ve yaradılan ma'hlûqâtdan maşsûd bu asllarun izhâr u žuhûrın taħkiğ itmek içündür ki ol (17) nesne ki cemî'ü-i 'uqûl-ı ma'hlûqât melâyikeden ve resül u enbiyâ vü evliyâ vü hûkemâ vü 'ulemâ-yı dîn ü cinn ü ins (18) bu asllarun hâkiqatinden fehm itdiler ve gördiler ve bildiler ve 'ibâdeteye getürdiler anların nisbeti (19) ol hâzretün 'azamet ü celâleri ma'rifeti nisbeti ile deryâ-yı 'ummân ile bir çatredür ki **وما**

<sup>76</sup> غایت yazılmış aslı غایت olmalı.

## 76bh

(01) Øale's-şabāh ki şafflar bağlanup (02) iki t'arafdan birbirine şaff çekdiler meded-i ilahî (03) Øarsa-ı وانزل جنودًا ألم تروها irişüp hâsm (04) leşkerinün gözleri bu mütevekkil olan pâdişāhun (05) rāyetine doğınuğı gibi Øinān-ı iŋtiyārları qabza-ı (06) iktidārdan çıqup hezîmeti ğanîmet Øadd eyleyüp (07) d'arb u h'arb olmazdan evvel qarārı firāra (08) tebdîl ü şerr ü şūrların defØ itdiler **şebāt bābında** (09) **mervidür ki** kayser-i rüm nūşîrevāndan suōāl (10) itdi ki salt'anatun beqāsı ne iledür didi ki (11) ben hergiz beyhūde iş buyurmam ve her maşlahat ki (12) ki emr eylemem itmāmına irişdürürüm kayser (13) qavl itdi ve bir daĥı bir söz ki lisānumdan (14) cārî ola hergiz anun hîlāfına ve reddine (15) bir söz daĥı söylemem bir ğün sul'tān rızā (16) ğazenin meydānından ğiçer iken gördi bir ĥammāl (17) bir ağır daş arqasına Øažim ve ağır zaĥmet (18) ü izt'irāb ile götürüp gitdüĝin (19) müşāhede itdükde sul'tānun merĥameti (20) gelüp ĥammāla buyurdi ki (21) ol daşı biraq (22) ĥammāl daĥı ol daşı (23) meydān içre biraqup gitdi bir (24) nice müddet ol daş meydān içinde durdi (25) lâkin her at ki ol daşa gelür idi ziyāde (26) zaĥmet ile ğiçer idi ĥavāsslardan bir ğün (27) didiler ol ğün ĥammāl meydāna biraqduğı daşa (28) geldüĝümüzde atlarımız ürküp zaĥmetle ğiçerüz (29) emr idiñüz yine ol ĥammāl gelüp ol daşı (30) āĥir yere qaldursun zîrā ğayrı ĥammāl (31) götüremez sul'tān didi ol vaqt (32) bizüm lisānumuzdan biraq diyü cārî oldı (33) şimdi girü gel qaldur daĥı diyemezüz (34) daĥı sözümüz bî-şebāt u bî-iØtibār (35) olmiş olur kelāmü'l-mülük mülükü'l- (36) kelām şebātı gerekdür anun ve's-selām (37) **Øadl bābında getürmişlerdür ki** (38) إن الله يامر بالعدل والاحسان (39) Øadl oldur ki mažlūmları žulmden ĥalās (40) eyleyüp žulm itdürmeyesin ve iĥsān (41) oldur ki fuqarāya Øatā eylesin ve ehl-i (42) derdün derdine dermān irişdüresin (43) **mervidür** ki pâdişāhların bir sāØat (44) Øadllerin bir terāzünün ğözine qoysalar ve (45) bir ğözine ve altmış yıllık Øibādeti qoysalar (46) Øadl ağır gele zîrā Øibādetün nefØi Øāmilinden (47) ğayrıya irişmez ammā Øadlün nefØi ĥavāss u Øamma (48) irişür şevāb u fāyidesinün ĥadd u Øaddin (49) ancaq bārî bilür **mervidür ki** selāt'inden (50) birisi ĥacca niyyet eyledi ve vükelā-yı devleti (51) gelüp didiler ĥaccun şartı emniyyet-i t'ariqdür (52) ve selāt'inün düşmeni çoqdur eger Øasker ile (53) gidecek olur isen Øaskerün (54) zād u zevādesi (55) bu yolda Øasirdür ve eger cüzØj (56) adamıla gider isen yollarda ĥat'ar (57) mülāĥaza olunur ve daĥı pâdişāhlar rüh-ı (58) vilāyet gibidür taĥmîldür pâdişāh gitdükde (59) herc ü

merc žuhūr idüp hālkuñ ħāli (60) muĥtell ü müşevveş ola pādişāh didi ki (61) bu seferden beni menŪ itdünüz<sup>77</sup> imdi (62) bir maşlaĥat bulıñuz ki anda ĥacc ševābın bulayum (63) didiler bu vilāyetde bir derviş var nice (64) müddet mücāvır-i ĥarem olup altmış ĥaccı (65) var murād ider isen anuñ bir ĥaccın pādişāha (66) şatun almağ olur

### [77a]

(01) قدرُ الله حقّ قدره ولا يحيطون به علماً ve her efrād-ı ferideden bir ferd ki ekābir-i evliyā (02) vü Ūzemā-yı enbiyā śalavātu'llāhi Ūaleyhim ecmaŪıñ olalar her birinüñ bu nehr-i zāĥir yenbūŪından getüre (03) bildükce riyāzāt u mücāhedetleri taĥammüllerince ve mağāmātlanıñ sırrı tağallübi ile maĥşūs şirbleri (04) vardur ve ol Ūārifler ki meydān-ı t'arıkatuñ mübārizi ve ĥağıqat Ūāleminüñ sābıķı tezkiye-i nüfūs (05) u taşfiye-i ħulüb ile ĥizāne-i esrār-ı ilahiden feyz-yāb olup ĥāber vireler lākin ol esrāruñ ĥazinesi (06) nuğūdından aŪmā vü Ūalil olanlanıñ nażarlarına Ūarż idemezler ve ol maŪnānuñ şavğ u lemeŪānı ġafletinden (07) kör ħalblü olanlanıñ ħalbine sığmaz bir yüki ki yer ve gök götüremedi cife-i dünyā ile ĥasıs (08) himmetlülerüñ zaŪıf merkebleri daĥı götüremez ammā ol miğdār ki śiĥĥat-i ĵmān için Ūāmmē-i ĥālķa (09) andan çāre yoğdur oldur ki bileler Ūālemüñ perverd-ğarı birdür ve kendüye şerik yoğdur vāhid (10) dür ki aña mişl yoğdur ve śameddür ki anuñ için cüft yoğdur ve kadjmdür ki anuñ evveli yoğdur (11) ve ezeljdür ki aña ebed yoğdur ve kayyümdür ki anuñ āĥiri yoğdur ve žāhirdür ki hüviyyet žuhūrınuñ (12) idrāķı aña Ūacַz u ĥayretten ġayrıya māniŪ degüldür bātındur ki anuñ künh-i esrār-ı bütünına hiç maĥlūķa (13) it'ılāŪ yoğdur ve ĥayydur ki cemjŪ-i kāyinātuñ ĥayātı anuñ feyz-i raĥmetinüñ reşĥasındandur ve Ūālimdür ki (14) cümle maŪlümāt anuñ Ūilminüñ dāyiresinden bir noğt'adur ve rāzıķdur ki cemjŪ-i rızķ u murād (15) anuñ meşiyyeti rağmindandur ve kādirddür ki cemjŪ-i mağdūrāt anuñ ħabza-ı ħudreti mağĥūrındandur ve semjŪ (16) dür ki iĥtilāf-ı luğat u esnāf-ı ĥa'arāt žuhūr-ı zamāyirden ve başirddür ki ħarınca (17) nuñ taĥte's-şerāda ĥareketi anuñ manžūr-ı nażarı iledür ve mütekellimdür ki emr ü nehy imtişālinüñ t'avķı (18) cemjŪ-i maĥlūķātuñ boynında olması anuñ kelime-i

<sup>77</sup> ايتدوككز şeklinde yazılmıştır.

esrârı netîcesindendir **latîf**<sup>78</sup> ki zât-ı pāk-ı Ŗālîsi (19) cism ü cevher degüldür ve Ŗarż u t'ülî yokdur ve zât-ı muḳaddesinüñ süreti yokdur ve miḳdâr u

### 77ah

(01) pâdişāhuñ ehlu'llāha kemāl-i iŖtiḳād (02) u iŖtimādı olduğundan dervişüñ yanına (03) varup āşnā-yı muşāḥabetde pâdişāh didi ki (04) göñlüme ḥacc-ı şerîf ârzüsü düşüp gitmege (05) irāde itmişken vükelā-yı devletüm rāy (06) u münāsib görmiyorlar ḥāliyen istimāŖ itdüm (07) ki senüñ altmış ḥaccuñ var ḳābil midür ki bir ḥaccuñ (08) şevābın baña şatasun ki defŖ-i ârzü idüp (09) sen dñnārda bulinasın ben şevābda (10) derviş didi istersen cümle ḥaccumuñ (11) şevābın saña şatayum pâdişāh didi her ḥaccı (12) niceye virürsin derviş didi her (13) ḥacc yolında gitdügüm ḳadem başına (14) bir dünyā mālına ancak virürüm sult'ān (15) didi ey derviş dünyā mālından (16) benüm yanumda bir cüzŖ (17) ancak nice (18) olur bir ḳadem bahāsı daḥî (19) olmaz ya ḥaccı nice ala bilürüm derviş didi (20) ey pâdişāh benüm ḥaccclarumuñ bahāsı senüñ (21) yanuñda ḳatı āsāndur pâdişāh didi nice (22) didi her ḳaçan ki bir mażlūmuñ ḥaḳḳın bir (23) žālimden alı virüp Ŗadl eylesin bir sâŖat (24) ol sâŖatüñ şevābın baña hibe eyle ben daḥî (25) altmış ḥaccumuñ şevābın saña anuñ içün hibe eyleyem (26) ve yine ben ziyāde almış olurum imdi maŖlüm (27) oldu ki selāt'ine Ŗadl u Ŗibādu'llāh (28) umürında iştiğāl itmek cümleden vācib (29) ü fażiletlüdür **Ŗabdu'llāh t'āhir** (30) bir gün oğlına didi ki eyā devlet bizüm (31) ocağımızda ne zamāna degin bāḳı olur (32) oğlı didi ki mādām ki bu eyvānda (33) Ŗadl bisāt'ın insāf farāşları (34) döşemiş olalar (35) **getürmişlerdür ki** (36) meŖmün ḥalife meclisinde Ŗulemānuñ (37) birisi didi ki Ŗādil pâdişāhlarıñ aŖzāsı (38) topraḳda müteferriḳ olmaz ve çürümez meŖmün (39) didi ki benüm bu ḥadış-i şerîfde şübhem yokdur (40) ve lākin isterüm ki nüşîrevānı göreyüm (41) zîrā Ŗadlile mevşüf olduğundan ğayrı (42) ḥazret-i risālet-penāhî {s.a.v.} (43) Ŗādil zamānında mütevellid oldum diyü buyurmuşdur (44) pes medāyine Ŗazîmet idüp varup nüşîrevānuñ (45) ḳabrin açup gördi ki tāze topraḳ içinde (46) nice ki bir kimesne uyur (47) ve üç (48) ḥātemi var (49) barmaḳlarında her birinde (50) bir naşîhat yazılmış biri budur ki (51) dost u düşmen ile müdārā itmek gerek ikinci (52) Ŗuḳalā ile müşāvere itmedin bir işe şürüŖ (53) itmeyeler üçüncü reŖāyāya riŖāyet itmekden (54) ğāfil olmayalar baŖzılar dirler ki bir levḥ (55) daḥî var idi başı ucında yazılmış ki (56) her kim ister ki ḥaḳḳ teŖālā anı büyük

<sup>78</sup> *latîf* şeklinde yazılmış aslı *latîf* olmalı

idüp (57) mertebe şāhibi eyleye zamānının Ūlemāsın büyük (58) ve muhterem duta ve her kim ister ki vilāyeti (59) çok ve maŪmūr ola Ūadl eyleye reŪāyāya (60) ve berāyāya ve ğayrıya meŪmūn bu naşihatleri (61) buyurdu yazdılar

### [77b]

(01) u cihāt u aķtār ve niceligi keyfetine yol yokdur ve hiç bir mevcūda benzemez ve anuñ Ūilm ü ğudret (02) ü irādet-i ŷerīfi ihāta itmedük yer yokdur ve cenāb-ı aŪlāları temekkünden ve ğarārdan ve ħulūl (03) u istikrār u ğurb u baŪd u zamān u mekāndan ve teğayyūr ü ħadeşān u Ūavārız u zevāl u taĥavvūl (04) ü eşķālden münezzeĥ ü müberrādur ve kibriyālik ve Ūulūvv ü Ūažameti rifŪatinüñ nisbeti<sup>79</sup> Ūarş ile böyledür ki (05) meċd-i Ūulūvv şüreyyā eşeri ile **imdi** bu deñlü celāl u kemāl u Ūažamet ü rifŪatle bende kendü (06) nefsenden ğarıbdür ve ğalbe yağındur göñülden ve rūĥa yağındur Ūayāndan ve göze yağındur (07) görmekten ve ğulağa işitmekten ve lisāna söylemekden ne tağarrüb-i ifhām-ı mükeddere ve evhām-ı meżellet<sup>80</sup> ile (08) anı taşavvur itmek olur bil lem-yezel ve lā yezāl zāt-ı muğaddesi mevşūfdur kibriyālik sıfatı ile ve Ūažamet (09) ve celālinüñ taŪrīfi maŪrūfdur perverd-ĝarlık maŪrifeti ile ve bugünler böyledür ve ezel ü āzālda (10) mevcūd idi ve ebedü'l-ābād dāyimā böyle olacağdur ve anuñ Ūažamet-i zātı zāhir olmaya meĝer sıfatı (11) nūrıla ve işrāķ-ı envār sıfatı müteşavver degüldür meĝer kendü tecelliyāt-ı teşārīfi ile ve ğurb bisātına (12) irişmek olmaz meĝer rahmeti ile ve kemālin bilmek olmaz meĝer kendü meşiyyeti ile ve zātınınuñ tecellisi (13) cemālin müşāhede itmek olmaz meĝer kendü nūrıla eger irāde-i aŪlāları isterse ħalkuñ (14) ħağırların zāt-ı muğaddeslerin bilicilerden ider ve eger irāde-i Ūālīleri olmaz ise yer ve gök (15) maŪrifeti yükine taĥammül itmeyeler ve dünyāda ne deñlü envāŪ-ı Ūažāb u beliyāt u renc ü ğaĥt u cevĥ ü endüh (16) u meşāķķat u ħārlik ve muşĝbet ü mażarrat u ĝiriftārlik var cümlesi Ūadlinüñ āşarındandır ve her ne (17) sıfat ki rāĥatlık ve āsānlik ve bolluğ ve kāmranlık ve sevinmek ve ferāĝat u emn ü saŪādet (18) ü Ūayş u āsūdelik ki ħalkda olur cümlesi fażlınınuñ netiçesindendir ve her ne var ve var idi (19) ve olmuş ve olsa gerek azdan ve çokdan ĝizlü vü āşķārā küfr ü ğmān Ūat'āŪ vü ħirmān fāyide vü ziyān

### 77bh

<sup>79</sup> نسبتى şeklinde yazılmış aslı olmalı.

<sup>80</sup> مدلة şeklinde yazılmış aslı olmalı.



(01) mervjdür ki ol (02) ešnāda meómün nidāsından (03) birisi ruĥsāt isteyüp didi ki (04) bir kāfir Őadli olduğıçün ĥaĥĥ teŐālā anı (05) toprağda vücūdın çürütdürmedi eger (06) Őādil Őeref-i islāmile müstesŐid olmuş ola (07) Őuĥbāda nār-ı cehennem anlara zarar iriřdürür ise (08) Őacebdür meómün bunu dinleyüp buyurdi ki bunu (09) daĥı ol veřāyā āĥirinde yazalar **mervjdür ki** (10) çin t'arafında bir pādiřāĥ var idi ki debdebe (11) vü t'ant'ana vü ĥařmet ü Őařamet řāĥibi idi (12) ĥikmeten bir marař sebebi ile ĥulağına ağırlıĥ (13) istiĥlā idüp ĥiss-i sāmīŐası bir miĥdār (14) ĥıffet bulmuş idi vükelā-yı devletin (15) cemŐ idüp bu ĥāli için zār zār (16) ağlar idi dutup dir idi ki ey (17) vekĥillerüm benüm ağladuğumu ĥulağumun semŐi (18) nuĥsān olduğıçün ağlamam anuĥ için (19) ağlarum bir mažlūma (20) sitem (21) iriřmiş (22) olup ĥapuma gelüp (23) aĥvālin Őarž itdüğünde (24) keyfiyyet-i aĥvālin istimāŐ itmeyüp iřitmeyeyüm (25) ol kimesne öyle maĥrūm gidüp ve ben ĥuzūr (26) ĥaĥĥında muŐāĥiž olayum imdi çok vāĥiŐ (27) olur ki ĥükkām bir mažlūmun ĥaĥĥın žālimden (28) alur veyaĥūd žulmin defŐ ider ĥaĥĥ u Őadlile (29) umūr-ı müslimjini görmek için Őuĥūbet-i Őuĥbādan (30) berāt-ı necāt almış olur **mervjdür ki** (31) ĥabād pādiřāĥ bir gün řikār üzre kendü (32) leřkerinden ayru dūřüp hevā ise ziyāde (33) issi iken řusuzluĥ ġālib olup bī-t'āĥat (34) ĥalup her t'arafa baĥar iken bir t'arafda bir (35) ĥaraltı görüp ol cānibe teveccüh eyleyüp (36) gitdi gördi bir řāĥrāda bir siyāĥ çāder (37) ĥurulmuş içinde bir ĥoca Őavret ile bir ĥız (38) oturur ĥaçan ĥabād ĥaymeye dođrıldı (39) Őavret segirdüp pādiřāĥun dizginin (40) dutup ařağa indürüp māĥazarı (41) getürüp ĥabād tenāvül itdi ve řu istedi (42) getürüp içdi uyĥusu ġalebe idüp uyudu (43) ĥaçan uyandı aĥřama ĥarĥb olmağın gice (44) anda ĥaldı mağrib vaĥti bir inegi var idi (45) geldi ĥız varup inegi řağup ol (46) inekden ziyāde sūd ĥāřıl olup ĥattā (47) ĥabād taŐaccüb itdi ve ĥāĥırından giçdi ki (48) bu t'āyife bu sebebdendür böyle yerlerde eglendü (49) kleri ki kimesne esrārlarına vāĥıf olmayalar (50) bir inek her gün bu denlü sūd virür hefte (51) de bir gün ĥāřıl olan (52) südi miřiye (53) virseler bunlarun (54) māllarına bir ĥalel gelmez ve ĥazıneye daĥı (55) bir nefŐ ĥāřıl olur böyle niyyet itdi ki taĥta (56) varduğdan řonra bunu ĥarār vire ĥaçan řabāĥ oldu (57) ĥız varup inegi řağduğda cüzŐj sūd gelmegin (58) feryād idüp anasına geldi ki ey vālide duŐā eyle (59) ki pādiřāĥumuz niyyetin tebdil eyleyüp žulm ĥāĥırasın ayıtdı (60) ĥabād iřidüp taŐaccüb itdi neden bildün didi (61) ĥız didi her gün inek bundan ziyāde sūd virür (62) idi bugün bunu virdi her ĥaçan pādiřāĥlar niyyetlerin (63) degřüreler ĥaĥĥ teŐālā bereketi ĥaldurur ĥabād didi (64) girçek söyledüĥ ol sāŐat ol niyyeti

**[78a]**

(01) ziyāde vü nuḡsān rāḡat u meṡaḡḡat t'ā'at u ma'űsiyet devlet ü miḡnet cümle kendü irādeti ḡazāsı (02) iledür ve hiç bir nesne müṡeyyed ü ḡükminden t'aṡra degüldür her ne istedi itdi ve her ne ister ise (03) ider ve olur لاردلقضايه ولا معقب لحكمه ve nice ki dānā vü ḡādirdür űilm ü ḡudretde yine (04) öylece iṡidici ve görici ve söyleyici ve bilicidür sem' ü baṡar u kelāmı ile gözsüz ve ḡulaḡsuz ve dilsüz ve (05) uzaḡ ve yaḡın ve söylemeklik ve büyüklük ve küçüklük ve ḡaranuluḡ ve aydınlıḡ anuḡ iṡitmesi ve görmesi yanında (06) ber-ā-berdür ve her ne ki bendesine i'űlām idüp buyurdi ḡayb ḡaberler ve va'űd-ı va'űjd ü ḡaḡḡ u bā'ıl u ḡelāl (07) u ḡarām u emr ü nehy cümlesi ḡaḡḡdur ve cem'i-ı kitāblar ki enbiyāya göndürmiṡdür cümle kendü kelāmıdır (08) ve kendü kelāmı kendü űifatıdır ve anuḡ űifati cümle ḡadımdür ve kendü kelāmı ḡurūf u űavtıla (09) degüldür muṡḡaflarda meṡ'ūr ve lisānlarda meṡkūr ve göklerde maḡfūṡ-ı kitābet ü ḡırā'at u ḡifṡı (10) cümle maḡlūḡatdur ve mektüb u muḡırrı ve maḡfūṡ-ı ḡayr-ı maḡlūḡdur ve bu űālem-i beḡā müsāfirlerinüḡ menzi (11) lgāḡı ve liḡā'ı sa'űādet t'āliblerinüḡ güzergāḡı itmiṡdür ve her kimesneye bu menzilde bir müddet ta'űyın ü taḡdır (12) eyledi bu dūnyā menzili ki meḡān-ı müḡlet ve evān-ı fırṡat ve mezra'ā-ı āḡiretdür sa'űādet-i ebedi yolına ḡaḡıre (13) götüreler ve ḡaḡıresüz ve bedraḡasuz ḡıyāmet űaḡrāsına ḡaṡd itmeyeler ve her nesne ki enbiyālar {a.s.} (14) lisānlarıyla ḡaḡḡa göndürdi ecelllerden ve erzāḡdan ve űazāb-ı ḡabr u sirāyet-i ḡaḡḡ u derecāt-ı cennet (15) ü derecāt-ı cehennem ü enbiyā vü evliyā űefā'ati ve űulemā-yı dīn ü mü'minler cümlesi ḡaḡḡdur ve imān cümleye (16) ve ḡaḡḡı eyüleri peyḡamberlerdür ve enbiyānuḡ efd'ali mürsellerdür ve mürsellerüḡ efd'ali ulū'l-űazmlerdür (17) ve anlar beṡdürler ḡazret-i nūḡ ve ibrahıḡm ve müsā ve űıṡā ve muḡammed űalavātu'llāhi űaleyḡim ecma'ın ve ḡazret-i (18) muḡammed enbiyālaruḡ seyyidi ve miḡteridür ḡünkü nübüvvet derecesi ḡazret-i muḡammedüḡ vüçüdüla kemāle iriṡdi (19) nübüvvet mertebesin anuḡ vüçüd-ı űerifi ile ḡatm itdiler ve űaḡābe-i kibārları kendüden űonra ḡaḡḡı yigrekleridür

**78ah**

(01) ḡā'ırından ḡıḡarup (02) didi var bir daḡı űaḡ ḡız varup (03) tekrār inegi varup űaḡdı bu def'āa yine ziyāde (04) süd ḡaṡıl oldu ḡız girü varup yine (05) vālidesine

müjde itdi ki sultān niyyetin (06) eyülüge mütebeddil<sup>81</sup> itdi imdi bu sebebden (07) dimişlerdür ki sultān-ı Őādil yağar yağmur (08) mişālidür ve toğmuş gün gibidür **rivāyet** (09) **olinur ki** hüşeng kendü oğlına naşihat (10) itdi ki ey oğul gerekdür ki žulm u cevr řapusın (11) bađlayup mažlūmlaruñ nāvek ehleri (12) ođından ve maħrūm-ı miħnet-zedelerüñ nāle-i (13) zārlarından perhiz eyle ve hātime-i evvel ü (14) āhirden ğāfil olmayup žulm u sitemden (15) endişe eyle ki cevr ü sitem sebep-i tađyir (16) devlet ü niŐmet tebdilidür **Őafv bābinda** (17) meŐmūn hālifeden menķūldür ki eger (18) hālk bilseler idi ki mücrimlerüñ Őafvında (19) bize ne lezzet hāsıl olur cüdā bir (20) kimesne cürmsüz bize gelmez idi (21) **mervidür ki** (22) iskender vezirinden (23) suŐāl itdi ki Őafv ne maħallde eyüdü didiler (24) ki ol vađt ki řādir olasın düşmene řafer (25) maħallinde evvel Őafva řukr eyleyesin mervidür ki (26) bir pādiřāh kendü düşmenine řafer bulup anı (27) eřir itdi ol ešnāda didi hālā (28) kendüñi nice görürsin cevāb virdi ki (29) řađđ teŐālā bir nesneyi sever ol Őafvdur (30) ve sen bir nesneyi seversin ki ol řaferdür pes (31) cenāb-ı kibriyā senüñ sevdüğüñ řafer idi (32) virdi imdi Őafv ki anuñ sevgilüsüdür (33) yerine getür pādiřāha bu söz hoş gelüp (34) Őafv itdi **mervidür ki** bir pādiřāhuñ (35) bir muřarrebi bir cürm ile muŐāhāze olinup cürmine (36) göre teŐdjb ü taŐzjb olinması fikrinde iken (37) hāvāsslarından biri eger ben pādiřāhuñ yerine (38) olsa idüm buña Őađim siyāset ider idüm (39) pādiřāh iřidüp didi ki imdi sen benüm yerümde (40) degülsin pes benüm iřüm daħı senüñ iřüñe (41) muħālif ola ben anı Őafv itdüm cürm andan (42) řabıħ ise Őafv benden mücrime hūsndür **merv** (43) **idür ki bir gün** nüşirevān büzürcmihirden (44) suŐāl itdi ki hilm nedür didi hilm aħlākuñ (45) duzıdur hilmı řalb itseñ milħ olur anuñ için (46) duzsuz řaŐāmuñ dadı olmaz pes didi (47) hilmüñ Őalāmeti nedür didi hālmüñ üç (48) niřānesi var biri budur ki bir ekři yüzlü (49) gelüp acı sözler söyledüginde incinmeyüp (50) aña ber-ā-ber řırın sözler söyleye eger ol adam (51) incindür ise bu iħsān eyleye (52) ikinci oldur ki řaçan (53) ol vađt ki (54) āteř ğažabını zebāneler çeküp (55) řavlet-i hıřmı ğāyete iriře ol maħall (56) süküt eyleye bu delil ise itmjinān-ı řalb u teskıñ-i (57) rūħdur üçünci hıřm u ğažab itmemekdür (58) olur ise žuhūra çıkarmamađdur ol (59) kimesneye ki müstaħađđ-ı Őuķūbetdür **mervidür ki** (60) bir gün emirü'l-müŐminin hāzret-i imām hüseyn {r.a.} (61) bir řaç müsafir ile oturur iken süfre (62) gelüp hādim bir kāse ile ař getürür iken (63) ayađı ferrāřa

<sup>81</sup> *mütebeddil* yazılmış aslı *mütebeddil* olmalı.

doğınup kâse imâmın üzerine (64) üzerine ve mübârek başına ve ruhsâresine (65) dökildi ĥazret-i imâm te'odjb yüzünden bağıdı ol ĥâdimün lisânına

### [78b]

(01) ve anların eyüleri ĥazret-i resûl'llâh {s.a.v.}ün ehl-i beyti idiler ridvânu'llâhi te'âlâ (02) Öaleyhim ecma'ın **imdi** asl-ı imân ma'rifetinden icmâlen bu miqdâr cümle müslimânlara vâcibdür bilmek (03) ve her kimesne ki ĥaĥĥat-i imândan bu miqdâr bilmeye anın imânı ĥat'arlıdur çün ma'ölüm oldu ki Öamel-i sâliĥ (04) imân rûnklerinden bir rûkndür pes bu sebebdendür ki ĥaĥĥ te'âlâ ĥur'ân-ı şerifde her ĥanda ki imân buyurmuşdur (05) Öamel-i sâliĥ daĥı anı maĥrûn itmişdür كه ان الذین امنوا وعملوا الصالحات çünki Öamel-i sâliĥün (06) kısmı çoğdur ĥazret kendü ümmetlerin andan âgâh itdi ve buyurdu ki imân yetmiş bu denli bâbdur ve bunun (07) beyânında çok ĥadîs-i şerif vârid olmuşdur her ĥadîs bir kısmına işâretdür a'omâl kısımlarından ve ba'özı (08) a'omâl imtisâl-i evâmir ü icâbetden ve müseccellerden ve ba'özısı daĥı ictinâb içündür maĥ'râtdan (09) ve mekrûhâtdan ve bu muĥtasarda ba'özı ol eĥâdîşden ki müşirdür ol aĥsâmın cihetine irâd olunur (10) inşâ'llâhü te'âlâ عن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول بضع و سبعون شعباً فافضلها قول لا اله الا الله و ادناها (11) الله صلى الله عليه و سلم الايمان ياؤنĥ bid'Ö Öadede üç ile on arasındadır dirler ebū hüreyre {r.a.} (13) rivâyet ider ki ĥazret {s.a.v.} buyurdu ki imân yetmiş budaklu kısımdur kısımlarınun (14) efd'ali kelime-i şehâdetdür ve ednâsı yol üzre ĥalka renc ü ta'öab virür nesnelere pâk itmekdür (15) ve ol yol ki kendü ile rabbü'l-Öizzeti te'âlâ şânühü arasındadır mevâni'Ö dikenlerinden ve işğâl-i ĥâşâkından (16) pâk itmekdür öyle hiç bir nesne Öubüdiyyetine mâni'Ö olmaya ve ba'ödehü buyurdu ki ĥayâ daĥı imânınun (17) bir kısmıdır ya'öni ki her kimesne ĥaĥĥ sübhâne ve te'âlâ ĥazretinden ĥicâb idüp rızâ-yı şeriflerine muĥâlefet (18) eylemegi revâ görmeye و عن فضالة عبيد رضى الله عنه قال قال رسول المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده و المؤمن من امنه الناس (19) الله صلى الله عليه و سلم على دمايهم و اموالهم والمجاهد

### 78bh

(01) وال كاضمين الغيظ (02) cârĥ oldu ĥazret-i imâm buyurdu ĥişm (03) itmez oldum ĥâdim bu def'öa didi والعافين (04) عن الناس (05) didi Öafv daĥı (05) itdüm

hādīm āyeti<sup>82</sup> tamām oqıdı ki **والله (06) يحب المحسنين** pes hāzret-i imām buyurdı ki mālumdān **(07) seni āzād itdüm ve senüñ meḳūnetüñ kendüme (08) lāzım itdüm** **meṣnevj** **كفت ای (10) هشیارسر جیست در هستی زحمله صعب تر (09) كفت عیساریکی** **جه (12) دوزخ همی ترسد جوما كفت ازین خشم خدا (11) جان صعب تر خشم خدا كه ازو** **(14) hulk bābında getürmişlerdür ki** **زبان (13) یودامان كفت ترك خشم خویش اندر** **hükemā dimişlerdür ki eyü hulk u hūya on (15) nişāne var ol hulk ile eyü işlerde** **(16) muhālefet itmemek ikinci kendü nefsine insāf (17) virmek üçünci hālķuñ** **Öaybların aramamaķ (18) dördünci kaçan bir kimesneden bir yaramaz (19) iş sādır** **olsa (20) anı eyülükile (21) teḳvīl itmek beşinci (22) bir suçlu maḳzeret istese** **Öözrin (23) kabül eylemek altıncı muhtāclaruñ hācetin (24) bitürmek yedinci hālķın** **cefāsına taḥammül itmek (25) sekizinci kendü Öaybın görmek toķuzuncı (26)** **hālķa hoş yüz göstermek onuncı hālķ ile (27) şırın söyleşmek sefakat u** **merḥamet bābında (28) ḥaremin ekābiri nāsır ḥalīfeye ḥaber ü mektüb (29)** **göndürdiler ki ḥilāfet saña yaķışmaz ve saltānat (30) münāsib degüldür zırā ki** **senüñ nāyiblerüñ (31) hālķa žulm u teḳaddj ve envāḳ cevır ü sitem (32) iderler** **niçün menḳ itmezsin cevāb virdi ki (33) benüm andan ḥaberüm yoķdur ki siz** **dırsüz tekrār (34) cevāb göndürdiler ki senüñ Öözrüñ (35) senüñ günāhuñdan** **ziyādedür hālķuñ mühimmātın (36) kendü boynuña zimmet itmişsin cevāb u suḳāl** **(37) vaķtinde ne cevāb virürsin bī-ḥaber idüm diyü (38) Öözrüñ kabül olunur mı** **hāzret-i emīrū'l-müḳminīñ (39) Öömerü'l-fārūķ {r.a.} buyurur idi ki ol (40) vilāyet ki** **baña müteḳallıķdür köprüsinde bir çuķur (41) olup koyun giçdüğinde ayağı giçüp** **zaḥmet (42) çekse yarın rüz-ı kıyāmetde anuñiçün ben (43) mesḳül olurum ḥayrāt** **bābında mervjdür ki (44) śaḥābeden birisi hāzret {s.a.v.} (45) den suḳāl itdi ki** **isterüm ki vālidemüñ (46) rūḥiçün bir ḥayr ideyüm ne buyurursın hāzret (47)** **buyurdı ki śadaķanuñ eyüsi śudur ol (48) kimesne varup bir kıyu śatun alup** **müslimānlar (49) içün ḥayrāt eyledi ve śevābın vālidesine (50) ḥıbe itdi (51)** **kibārdan birisi (52) ki vedjḳat-ı ecelin müvekkiline (53) dapşurup raḥtın bu** **merḥale-i (54) fenādan dārü'l-mülk-i beķāya çekmiş idi bir kimesne (55) vāķıḳada** **gördikde kendüden suḳāl itdi ki (56) ol günden ki vefāt itdüñ bugüne degin ne geldi** **(57) başuñ ser-encāmuñ nicedür didi ki ibtidā ğāyet ile (58) şikence vü Öazābda** **idüm nā-gāḥ pervāne-i necāt (59) dıvān-ı kerem-i ilahiden irişüp ḥaķķ sübhāne ve**

<sup>82</sup> Ali imrān suresi 134. Āyet.

teŖālā (60) mağfired itdi suŖāl itdi ki sebeb-i mağfired (61) ne idi didi ki bir ŗahrāda bir ribāt' yapmış (62) idüm meger bir dervış ise günde gelüp (63) gölgelenüpistirāhat idüp ferāgat (64) itdükden ŗonra rüy-ı niyāzdan (65) cenāb-ı kibriyāya duŖā idüp (66) didi ki

### [79a]

(01) *fad'āle Ŗubeyd {r.a.}* rivāyet ider ki ĥazret (02) *resūlu'llāh {s.a.v.}* buyurdu ki müslimān oldur ki sāyir müslimīn anuñ lisānından (03) ve elinden emīn ü selīm olalar müŖmin oldur ki ĥalq emīn ola anuñ ĥuveynliginden<sup>83</sup> ve emvāl u (04) *erzāqından* ve ġāzı oldur ki kendü nefesine ġazā eyleye bendelik yolına *رضى الله عنه قلما خطبنا رسول الله صلى* (05) *وعن انس بن مالك* eyleye bendelik yolına *لا دين لمن لا عهد له* (06) *الله عليه و سلم الا قال لا ايمان لمن لا امانة له و* murād ehl-i ĥadıř katında nefy-i külldür yaŖnı enes bin mālīk {r.a.} (07) buyurur ki ĥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} bir minberde ĥu'tbe itmedi ki anuñ arasında (08) her kimüñ emāneti yoğdur imānı dañı yoğdur ve her kimüñ Ŗahdinüñ vefāsı yoğdur *وعن ابن عباس رضى الله عنه قال قال* (09) buyurmamış ola *الزاني حين يزني و هو مؤمن ولا يشرب الخمر* (10) *رسول الله صلى الله عليه و سلم لا يزني* *ibn-i Ŗabbās {r.a.}*dan rivāyet (11) *حين يشرب وهو مؤمن ولا يقتل حين يقتل* olunur dir idi ki ĥazret {s.a.v.} (12) buyurur ki zinā itmez ol kimesne ki müŖmin ola zinā ĥālinde ve řarāb içmez ol kimesne ki müŖmin ola (13) řürb maĥallinde ve nā-ĥağğ katlı itmez ol kimesne ki müŖmin ola katlı maĥallinde yaŖnı bu Ŗameller işlendügi (14) maĥalde müŖminlik qalmaz pes buyururdu ki **فاياكم اياكم** bu mükerrer *ايكم* mübālağa vü teŖkīd içündür ki olmaya (15) bu yaramaz muĥāt'ara efŖāl-ı irtikāb-ı bı-sebebi ile ol güher-i imān ki sermāye-i saŖādet-i ebedīdür hevāya viresüz (16) ve bāŖiŖ-i Ŗazāb-ı sermedīye giriftār olasuz çünki bu lafz ĥadıřlerde dīn āfetleri zīkr olındı bir kaç ĥadıřler (17) dañı eĥādıř-i nebevīden ki bu bābda *قال رسول الله صلى الله* (18) *وعن عائشة رضى الله عنها قالت* vārid olmuşdur řerĥ olunur *كفيع يا رسول الله* (19) *تعالى عليه و سلم ان اول ما يكفء الاسلام كمايكفء الاناء لفي الخمر قيل* ĥazret *قال و قد بين الله فيها ما بين قال يسمونعا بغير اسمها فيشر بونها*

### 79ah

<sup>83</sup> ĥuveyn aslı ĥuveyn olmalı

(01) yā rabbî bunun (02) bānîsin yarlığa fî'l-hāl tîr-i (03) deġāsı hedef-i icābete qarın olup (04) beni yarlığadı Őazāb-ı ceñimden bu ravza-ı (05) naŐîme iriřdürdiler **seĥāvet bābinda** (06) **mervjdür** ĥüsrev pervîzün bir serdārı (07) var idi leřker řaqlamaqla ve dūřmen (08) bozmaqla maŐrûf u meřhür idi (09) ve metānet-i rāy u kuvvet-i Őazmde mev (10) sūf u muřarreb-i mülk ü Őuhde-i (11) memālik idi ĥüsrev anuñ rāy-ı (12) řavāb-dîdeden Őudül itmez idi bir gün (13) erbāb-ı ġarař ĥüsrevün semŐine iriřdürdiler (14) ki senün serdāruñ cādde-i it'āŐatünden (15) ve emründen inĥirāf itmek ister ve bař çeküp (16) t'ariķ-i Őiřyān u tuġyāna sülük (17) itmek üzredür andan ol ki bu sūret-i (18) fiŐle gelmeye bunun qaydile muřayyed olmaql (19) gerekdür **nařm**

علاج واقعه پیش از (20) وقوع بایدکرد

دریغ سودندارد (21) جورفت کاراز دست

ĥüsrev bu (22) bu ĥaberden müteŐellim olup (23) didi ki eger (24) ol Őinān-ı Őazîmetin muĥā (25) lefet yüzünden memleketün ber-t'arafına (26) döndürür ise aŐyān leřkerden ekřeri (27) aña muvāfaķat iderler ĥüsüşen yaġı olduġün (28) vilāyete iĥtilāl dūřer ve feterāt žuhūr ider (29) ĥüsrev<sup>84</sup> ĥavāřlarıla ve müřîrleriyle bunun ĥaķķında (30) müřāvere eyleyüp cümleñ ittifāķı öyle (31) oldu ki buña bend urulup ĥabs olına (32) ĥüsrev bunlaruñ reŐyelerine taĥřin eyleyüp (33) irtesi gün ol serdārı daŐvet eyleyüp (34) getürdi geldükde taŐřim idüp evvel gelüp (35) oturduġı yerden yukaruca oturdup (36) ve beřāřet ü mülā'tafa ile anuñ meĥāmid (37) ü mefāĥir-i řîretlerinden ve muĥassenātından sözler (38) söyleřmege bařlayup ve kendüye ĥazînesinden (39) baŐřı nefîs mü'tāŐlar ve tefāriķler ve nuķūd (40) aķçadan ziyāde iĥsānlar eyleyüp istiĥķāķından (41) ziyāde enŐām u iŐzāz itdükden řonra (42) müřîrleri olanlar bu aĥvāli müřāhede idüp (43) taŐaccüb üzre maĥall-i firsatda ĥüsrevedidiler (44) sebab-i taĥallüf-i muķîr Őazîmet-i ĥümāyünden ne idi (45) ĥüsrev tebessüm idüp didi ben sizün reŐyünüze (46) ĥilāf itmedüm ve kendü Őazmünden dönmedüm (47) siz didiñüz idi ki aña bend gerek ben istedüm ki (48) ki aña muĥkem bend urayum fikr itdüm hiç (49) iĥsān bendinden eyü bend bulmadum (50) ve didüm aŐzāsına her ne bend urur isem (51) maŐlūmdur eger demürden olur ise (52) kesmek qābildür be-mürür-ı (53) eyyām ile (54) nāķîs olur (55) ammā ol bend ki kerem ü (56) iĥsānıla qalbe urulur hiç bir (57) nesne ile žāyiŐ olmayup dāyimā bāķi qalur (58) ĥüsüşen qalb

<sup>84</sup> خسرو şekilde yazılmış aslı

sulfāndur ve sāyir aŖzā<sup>85</sup> vü cevārih (59) anuñ ĥadem ü ĥaṣemidürler asl-ı bendde olduqca (60) cümlesi ki aña tābiŖdürler anlar dañı ziyāde (61) bendde olmuş olurlar mişāilde gelmişdür ki (62) vañşj tıyūrı duzaq<sup>86</sup> ile dāma düşürilür (63) ve adam olanı inŖām ü ihsānıla śayd (64) itmek olur **naẓm**

باحسان توان کردو (65) وحشى بقيد

عدورابالطاف كردن (66) به بند

### [79b]

(01) ĥazret-i Ŗāyişe {r.a.} rivāyet ider ki ĥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} buyurdı ki (02) ĥaqqā ibtidā ĥalkuñ islāmını ser-nigün eyleyen kebire ĥamr içmek olsa gerek didiler yā resūlu'llāh (03) müslimānlar ĥamrı nice içerler ki ĥaqq teŖālā anı kelām-ı Ŗizzetinden ĥarām buyurmuşdur ĥazret buyurdı ki aña bir (04) ġayrı nām qoyalar Ŗaraq u nebzi<sup>87</sup> ü müselleş ve buña göre bir ġayrı Ŗamele qoyup anı ĥelāl dutalar **وَعَنْ** ابن عمر رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى عليه و سلم كل خميرٍ مُسكرٍ و كَلَّ (05) **وَعَنْ** حرام ابن عمر رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى عليه و سلم كل خميرٍ مُسكرٍ حرام (06) Ŗömer {r.a.}dan rivāyet olunur ki ĥazret {s.a.v.} buyurur ki cümle ĥamrlar müskindür (07) ve cümle müskirler ĥarāmdur **وَعَنْ** عايشة رضى الله عنها قال قال رسول الله صلى عليه و سلم ما اسكر الفرق منه فملاء الكف منه حرام (08) عنها قالت قال رسول الله صلى عليه و سلم ĥazret-i Ŗāyişe {r.a.} rivāyet ider ki ĥazret (09) resūlu'llāh {s.a.v.} buyurur ki bir kimesne suŖāl itdi fark nedür on altı şerŖ baťmāñdür (10) didiler bir kimesne bir nesneden fark miqđarı yiyüp sekr virse ol nesnenüñ el ayası t'olusınca (11) miqđarı ĥarāmdur **وَعَنْ** جابر بن عبد الله رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى عليه و سلم كل مسكر (12) حرام و ان على الله عهداً من يشرب المسكر ان يسقيه من طينة الخبال و قيل ما هي قال (13) **وَعَنْ** عايشة رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى عليه و سلم عصاراة اهل النار (14) buyurdı ki her nesne ki ser-ĥoş ider adamı ĥarāmdur ve her kimesne ki bir nesne ekl eyleye ki (15) kendüsin mest ü ser-ĥoş eyleye müstaĥaqqdur ki ĥaqq teŖālā ol kimesneye dūzañda t'inet-i ĥabāldan (16) yedüre didiler yā resūlu'llāh t'inet-i ĥabāl nedür buyurdı ki cehennem ĥalkınuñ śarı śuları ve (17) irinleridür ve bir rivāyetde buyurur ki eger bir ka'tre ol rj̄m ve śarı śudan dūnyā yüzine düşse **وَعَنْ** عايشة رضى الله عنهما (18) dūnyā anuñ kerih ü murdār qoqusından helāk olalar

<sup>85</sup> اعضاء şeklinde yazılmış aslı olmalı

<sup>86</sup> دوزخ şeklinde yazılmış aslı olmalı

<sup>87</sup> نبيذ şeklinde yazılmış aslı olmalı



رسول الله صلى الله عليه و سلم من اطعم شارب الخمر لقمة سلط الله حية و عقرباً (19) قالت قال في قبره و من

### 79bh

(01) tevāzuŖ bābında (02) getürmişlerdür ki (03) ibn-i semmāk hārūn er-reşid meclisine (04) gelüp hālīfe taŖżim için ayağa kalkup (05) tevāzuŖ itdi didi ey hālīfe senün (06) tevāzuŖun pādişāhlıgında büyükrekdür (07) pādişāhlıktan hālīfe maḥzūz olup bu (08) sözden didi tekrār söyle pes didi ki her (09) kim ki ḥaqq teŖālā māl u cāh u cemāl vire ve (10) ol māl ile ḥaqq bendelerine yine merḥamet ü ihsān (11) u Ŗizzet eyleye ve cemālde dervişlik ve büyük (12) lükde tevāzuŖ-pişe eyleye ḥaqq teŖālā anı (13) muḥlisān-ı muḥarreden yazması muḥarredür hārūn (14) bu sözleri taḥrīr idüp şakladı (15) dimişlerdür ki bunu yazması daḥi tevāzuŖ (16) dandur getürmişlerdür ki ismāŖil sāmānī (17) ḥorāsān pādişāhı idi ve Ŗażim şevketlü (18) Ŗāqil kimesne idi bir gün Ŗulemādan birisi (19) bir ḥūsūs için yanına gelüp ziyāde taŖżim (20) ü iḥtirām eyleyüp gitdükde (21) Ŗizzet için yedi kadem (22) bile gidüp gicesi ḥazret-i risālet- (23) penāh {s.a.v.}i vāqıŖasında (24) görüp didi ki ya ismāŖil benüm ümmetüm Ŗulemāsından (25) birisine Ŗizzet itdün duŖā itdüm ki ḥaqq teŖālā (26) seni yarlıgaya sen yedi kadem Ŗaḥabınca gitdün (27) duŖā itdüm tā senün neslün pādişāh olalar (28) ve duŖānun ikisi daḥi müstecāb olmuşdur (29) mervidür ki kaçan Ŗabdu'llāh t'āhir ḥorāsān (30) ḥükümetine geldi nişābüra irişdükde cümle (31) aŖyān u eşraf ziyāretine geldiler bir hefteden (32) sonra suŖāl itdi ki bu şehirde kimesne kaldı ki (33) bizüm selāmumuza gelmemiş ola didiler ism ü (34) resm sāḥibi kim var idi geldiler ve lākin (35) bir iki dervişler var ki her biri bir güşede (36) oturup buña aña bakmaḥdan gözlerin (37) diküp ve ḥalkun ḡavḡālarından fāriḡ (38) ü zikr-i ḥaqq ile meşḡül kimesnelerdür Ŗabdu'llāh (39) adların suŖāl itdi didiler biri aḥmed ḥarb (40) ve biri muḥammed eslem t'üşidür didi imdi (41) anlar bize gelmediler biz anlara varalum pes ata (42) binüp aḥmedün yanına vardı bir adam segirdüp (43) aḥmede vardı ki Ŗabdu'llāh saña geliyor kaçmaḥ (44) murād eyledükde mecāl olmayup Ŗabdu'llāh (45) içerü girdi pes aḥmed ayağa kalkup (46) bir sāt ayaḡ üzre durup başın (47) aşaḡa şaldı baŖdehū baş kaldurup (48) Ŗabdu'llāha bakup didi ki ey t'āhir oḡlı (49) işitmiş idüm ki eyü maḥbūb yüzlü (50) ve ḥoş muntazar (51) imişsin şimdi ki (52) gördüm andan eyüsin (53) ki işitmiş idüm imdi bu güzel şimā (54) vü vecāhet ki ḥaqq teŖālānun emrine muḥālefet itmekile (55) zişt eyleme ve bu ruḥsāre-i pākı cehennem odını

(56) kılma diyüp yüzün döndürüp namāza (57) meşğül oldu pes ʿAbdu'llāh çıqıp muhammed (58) eslem 'arafına vardı görmek müyesser olmadı (59) cum'āa günü namāza gider iken yol üzre (60) rāst gelüp didi ki sen kimsin didi ki ben (61) ʿAbdu'llāh 'āhirüm ve senün ziyāretünje (62) geldüm muhammed didi hāşā benüm (63) senünje ve senün (64) benüm ile

### [80a]

لُهُ (02) قضى حاجته فقد اعان على هدم الاسلام و من جالسه حشره الله يوم القيامة لاجحة (01) ḥāzret-i ʿĀyīşe {r.a.} rivāyet ider ki ḥāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.} (03) buyurdu ki her kim şarāb içene bir luḡme 'aʿĀm vire ḥāḡḡ te'Ūālā ḥāzreti anuḡ ḡabrine ilanlar ve (04) ʿAḡrebler muşalla' eyleye ki durmayup soḡup ʿAżāb ideler ve her kimesne ki ḥācetin bitüre (05) islāmı vırān idenlere yoldaş olmuş ola ve her kim ki anlar ile otura ḥāḡḡ te'Ūālā ol kimesneyi (06) gözsüz kör ḡopara rüz-i ḥāşrda ve hiç ḥücceti olmaya قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من سلم (07) وعن ابي هريرة رضی الله عنه عملة (08) على شارب الخمر اوصافحه اجط الله عمله ebū hüreyre {r.a.} dan rivāyet olunur ki ḥāzret {s.a.v.} (09) buyurdu ki her kim şarāb içenlere selām vire veya muşāfaḥa eyleye ḥāḡḡ te'Ūālā ḥāzreti anuḡ kırḡ yıllıḡ (10) 'ā'atlerin ber-bād eyleye **imdi** bu denli tehdid cümle şarāb içenlere ve anlar ile oturup (11) duranlara ve selām virüp ḥācetin bitürüp 'aʿĀm virenler içündür buradan insāf (12) idüp ḥāmr içenlerün ḥālin ne idügin bilesin قال (13) وعن على ابن ابي طالب رضی الله عنه و مقعده من (14) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما منكم من احد الاوقدكتب مقعده من النار ميسر لماخلق له (15) الجنه قالوايا رسول الله افلا نتكل على كتابنا و ندع العمل قال اعملوا فكل ḥāzret-i ʿĀli {r.a.} (16) dan rivāyet-i rivāyet olunur ki ḥāzret {s.a.v.} buyurur ki sizden bir kimesne olmaya (17) ki cehennemde bir yeri ve cennetde bir yeri yazılmamış ola didiler yā resūlu'llāh ḡünki ol taḡdjr (18) olmuşdur aḡa i'Ūtimād idüp sa'Ūy u cehd itmeyelüm buyurdu ki siz bendelik ve ʿŪbūdiyyet ḥidmetinde (19) sa'Ūy idiñüz ki taḡdjr-i ezelinün dünyāda nişānı vardur her kim ki anda sa'Ūādet taḡdjr olmuşdur

### 80ah

(01) ne ʿĀlāḡa ve ne münāsebet (02) ola diyüp yüzün dıvāra (03) çevirüp baḡmadı ʿAbdu'llāh ilerü gelüp (04) yüzün ayaḡına ḡoyup münācāt itdi ki (05) ilahı bu adam senün rızāñ için ben bir yaramaz (06) adamum beni düşmen dutdı ve ben daḥı

senüñ (07) rızāñ için ki ol eyü adamdur dost (08) dutaram imdi ol düşmenlik ve dostlık (09) hürmetiçün bu yaramazı bu eyü işden (10) eyü eyle hâtifden nidâ geldi ki senüñ (11) günâhuñı anuñ f'â'ati gibi itdük (12) **naẓm**

اکرجه ما بدان روزکاریم

(13) ولیکن نیکو انرا دوست داریم

(14) جه با شددر قیامت کزید انرا

(15) به نیکان بخشد ازراه سلامت

(16) **mervjdür ki** selâ'tinden birisi bir şeyhüñ (17) ziyâretine varup pâdişâh geldügi (18) gibi şeyh secde itdi pâdişâh didi (19) bu ne secdedür (20) şeyh didi secde şükrdür (21) tekrâr su'âl itdi ki ne için idi (22) didi hâkq te'âlâya şükr itdüm ki pâdişâh (23) benüm yanuma geldi ben sul'tânun yanına varmadum (24) zîrâ pâdişâh dervişlere gitse şevâb (25) hâsıl ider ve derviş gitse ma'şiyet (26) imdi sul'tâna ne f'â'at u şevâb hâsıl (27) oldu ve baña ma'şiyet hâsıl olmaduğına (28) şükr itdüm **emânet bâbında mervjdür ki** (29) ki nüşjrevânun ibtidâlarında ki râyet-i (30) 'adl u 'adâleti şâyî' olmayup ve 'ayş (31) u 'işretten re'âyâ a'hvâline muqayyed degül (32) idi civârında bir kimesne var idi (33) kerem ü se'hâ ile ma'ûrûf ve müsâfir (34) ü enderûnda<sup>88</sup> hadd-i efzûn hîzmet (35) ü ri'âyet itmekde mev'sûf idi dâyimâ (36) hîvân-ı in'âm u ziyâfet-i<sup>89</sup> hâvâs's eyledügi (37) âvâze-i va'siyet ü şadâsı efvâh u (38) elsineye düşmegin nüşjrevân imti'hân (39) için bâzergân libâsıla bir gün evine (40) varup ol kimesne anı bilmeyüp sâyir (41) kimesneler gibi dâyimâ mu'ôtâdı üzre (42) ziyâfete müte'âllik her nice mümkün idi ise (43) dirğ itmeyüp 'aẓîm ri'âyetler itdi (44) ve kendüsin bir şuffede cülûs itdü (45) rdi ki pencereleri bâğa açılır idi (46) ve ol bâğda la'tîf üzümmler var idi (47) görünür idi anda so'hbet (48) itdiler (49) âhîr meclisde (50) nüşjrevân didi ey (51) h'âce ben bir bâzergân kişiyüm senüñ (52) bu deñlü fütüvvet ü cüvân-merdligüñ işitdüm ki (53) saña bu deñlü ta'sdî' virdük hâlâ giderüm (54) bir nesne sifâriş eyle hedâyecük tedârük (55) idüp götüreyüm didi h'âce didi (56) senüñ devletünğden her ne nesne var ve ihtiyâc (57) yok lâkin sizi eger bir üzüm bâğına (58) götüreler tenâvül itmek için eger getüreler (59) bir miqdârcağ üzüm bizüm için göndürsenüz (60) câyizdür zîrâ üzüm ârzümüz var (61) nüşjrevân didi ey h'âce senüñ (62) bâğunğda çok üzüm var görünür (63) niçün yemezsin

<sup>88</sup> اندرون şeklinde yazılmış aslı ایندورون olmalı.

<sup>89</sup> ضیافت yazılmış aslı زیافت olmalı

**[80b]**

(01) anuñ nişānı budur ki dünyāda t'ā'at renci ve bendelik meşakkati kendüye āsān olur (02) ve ōiśyān u muhālefet yolu kendüye müsvedd olur ve her kimesneye ki ezelde şekāvet (03) taqdir olunmuşdur nişānı oldur ki t'ā'at u ōibādet qapusı kendüye qapalu olup ve ħuqūq (04) ōubūdiyyet edāsı ve imtişāl-ı evāmir ü ictināb-ı menāhij vü nevāhij kendüye çetin ve güç gelüp (05) şeytān u nefis ü hevā vü irtikāb-ı menāhij vü muōāşijleri kendü gönline şirjin getürüp (06) şekāvet-i ebediye giriftār olur **عليه و (07) وعن عائشة رضی الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله و المتسلط بالجبروت (08) سلم سنة لعنهم كلّ نبی مجاب الزايد في كتاب الله و المكذب بقدر الله من عتر تي ما حرم الله (09) ليعز من اذل الله ويذل من اعز الله و المستحل لحرام الله و المستحل و التارك لسنتي** ħāzret-i ōāyişe {r.a.}dan rivāyet olunur ki (10) ħāzret-i resūlū'llāh {s.a.v.} buyurdu ki altı kimesneye ħaqq teōālā laōnet itmişdür ben (11) daĥi laōnet iderüm ve müstecābü'd-daōve peygamberler daĥi laōnet iderler anglara biri oldur ki ħaqq (12) teōālānuñ kitābına ziyāde eyleye yaōnı bir kelāmı ki ħaqq teōālā buyurmamış ola kendüye şöhret virmek (13) ve ħalkı aldamağıçün ħaqq teōālā böyle buyurmuşdur diye ve bir daĥi ħaqq teōālānuñ taqdirātlarına inanmayup (14) nā-ħaqq olanları taşarruf-ı işbāt eyleye ve bir daĥi ħākim ki büyüklük ve tekebbürlik sebebi ile ōaziz dutup (15) ōizzet eyleye bir kimesneye ki ol kimesne ħaqq teōālānuñ buyuruğın ħār eyleye ve ħār duta (16) ol kimesneyi ki ħaqq teōālānuñ fermānını ol kimesne ōaziz dutmuş ola ve daĥi ħaqq teōālā ħarām (17) eyledüğün ol helāl bile ve daĥi benüm ehl-i beytüme ħiyāneti revā göre ve daĥi benüm sünnetümi terk (18) idüp ōinād ile bidōatlar izhār eyleye **وقال** نفسى بيده لايؤمن عبداً حتى يحب لا حيه ما يحب لنفسه (19) رسول الله صلى الله عليه و سلم الذى ħāzret-i risālet ve nübüvvet-penāh

**80bh**

(01) didi ey ħvāce (02) pādişāhimuz bir žālim ü gāfil (03) adamdur reōāyādan ħayrı yokdur (04) ħalkuñ üzümü irişmişdür bir kimesne (05) taōyjin idemez ki varup kısmet idüp (06) ōöşrin alalar sāyir ħalk kısmetsüz üzüm (07) yerler ve ben ise maĥrūmum zjirā ki ħaqq (08) var bu üzümde kısmet olmaduğundan yemem (09) ve eger el ursam ħiyānet itmiş olurum ve (10) bizüm mezhebimizde ħiyānet ü diyānetsüzlük (11) ħarāmdur qaçan ki qoruq olur mührlerüm kimesne (12) el urmaz

ħaqq kısmet olup Øöşr-i pâdişâh (13) alınınca baØdehü el ururum nüşrevân ki (14) bu sözi işitdi maħzûn olup didi (15) ol žâlîm ü ğâfil pâdişâh benüm imdi senün (16) diyânetün sebebi ile ħâb-ı ğafletdüm uyandum (17) diyüp andan sonra Øadl ħariķin dutup (18) ol kimesne muØazzez ü mükerrem itdi **merv** (19) **idür ki** belĥ pâdişâhınun oĝlı bir ğün (20) temâşâyâ gider iken (21) yolda bir alçaķ (22) dıvâr görüp baķdı ki (23) bir pîr bilinde zünnâr ve elinde bil dutup (24) durmayup meyve ağaçları ķondurur didi (25) ey pîr bir ağacunĝ ki meyvesin yemezsin niķün ekersin (26) didi ğayrılar ekdiler biz yedük biz ekerüz (27) ğayrılar yisünler ve ihtimâl var ki biz daĥı yiyevüz (28) şehzâde nevcüvânî idi ħalâķa ķasem itdi ki (29) sen bu ağaçlarunĝ meyvesinden yimezsın diyüp (30) biraķup gitdi pîr suØâl itdi bu kimdür (31) didiler şehzâdedür bir nice müddetden sonra (32) yine şehzâde teferrüc iķün gider iken ol (33) bâĝa uğrayup gördi ki bir laĥîf dil-ĝüşâ (34) envâØ meyveler irişmiş ve ecnâs tıuyûr-ı (35) ĥoş-elĥân-ı naĝmede meyl eyleyüp atdan (36) inüp iķerü bâĝa girdi gördi bir pîr (37) gezer bâĝda şehzâde pîri bilmedi ammâ (38) pîr bilüp bir ħabaķ meyve devşürüp getürüp (39) şehzâde önüne ķodı şehzâde tenâvül ider (40) iken bir miķdâr daĥı pîre virdi ki sen daĥı (41) mütâbaØat eyle pîr meyveyi alup adamlarınunĝ (42) birisinünĝ eline virdi didi ki baņa bundan (43) yemek lâyıķ degüldür didiler niķün didi (44) anunĝiķün ki bu bâĝunĝ ağaçların diker iken (45) pâdişâh-zâde bunda uğrayup baņa (46) ħaØn idüp didi ki sen bir pîr adamsın (47) ķabr kenârına irişmişsin bir ağacunĝ ki ķaç (48) yıldan sonra meyvesi irür sen anunĝ (49) meyvesin görmeyeceksin niķün (50) zaĥmet ķekersin (51) didükde (52) ben daĥı bir cevâb söyledüm (53) didi ki ħalâķ baņa lâzım olsun (54) eger sen bunlarunĝ meyvesinden yiyecek olursan (55) ben daĥı ol ecelden yemem ki ihtimâl var (56) sağ olup evlâ ola ħalâķ vâķiØ (57) olmaya ben daĥı diyânet-i Øömrümde senden (58) gelmiş olayum şehzâde ayıtdı ol şâh- (59) zâde benüm imdi ol diyânetün ĥâĥırıķün (60) seni vezîr itdüm pîr bir miķdâr tefekkür idüp (61) didi ki ķabûl itdüm ammâ müslimân pâdişâha (62) kâfir vezîr yaķışmaz diyüp zünnârı kesüp (63) kelime-i şehâdet getürüp müslimân oldu (64) diyânet sebebi ile

### [81a]

(01) {s.a.v} buyururlar ki ol ĥudâ ĥaqqıķün ki benüm cānum anunĝ ķabza-ı ķudretindedür (02) müØmin degül ol kimesne ki kendü cānına ne ister ise müØmin **و عن انس بن مالك رضى الله عنه قال قال رسول الله** (03) ķardaşına daĥı anı istemeye

فى تراحمهم وتوادهم و تعاطفهم كمثل الجسد اذا اشتكى (04) صلى الله عليه و سلم ترى المؤمنين  
 عضو تراعى له ساير الجسد بالسحر والحمى (05) enes bin mālik {r.a.}dan rivāyet olunur ki  
 ḥazret-i resūlullāh {s.a.v.} (06) buyurdu ki raḥmetlerde ve muḥabbet ü dostlıkda  
 birbirinüz ile böyle siz ki bir tenün aŖzā vü cevāriḥleri (07) gibi nice ki adamuḡ bir  
 Ŗuzvına elem iriŖe ve ağrıya sāyir aŖzāsı daḥı anuḡıla müŖterek olup (08)  
 kızdurmasında ve gice uyanık ḳalmasında böyledürler bu taḳđırce ĵmānuḡ śifḥati  
 niŖānı oldur ki (09) bir müŖminün bir muŖbet ü derde uğraduğın gördükde anuḡ  
 elemin ve zaḥmetin kendüde mülāḥza (10) eyleyüp ḳādir olduḳca ḥalāsına saŖy  
 eyleye الله صلى الله عليه و سلم آية المنافق (11) وعن ابى هريرة رضى الله عنه قال قال رسول  
 كذب و اذا و عد خلفت و اذا اتمن خان و (12) ثلاث و ان صام و صلى و زعم انه مسلم اذا حدث  
 ebj hüreyre {r.a.}dan rivāyet (13) اذا خصم فجز فى رواية عبدالله بن عمر رضى الله عنهما و  
 olunur ki ḥazret-i resūlullāh {s.a.v.} (14) buyurur ki münāfiḳuḡ üç niŖānı vardur her  
 kimesnede ki bu üç niŖāne (15) ler vardur münāfiḳdur egerçi ki oruç dutup ve  
 namāz ḳılar ve ḳıyās ider ki müslimāndur (16) biri budur ki evvel bir söz ki söyleye  
 ki zb söyleye ve ḳaçan ki bir vaŖde eyleye vaŖdesine (17) ḥilāf eyleye ve kendüsin  
 bir ḥusūsda emiḡ ideler ḥiyānet eyleye ve Ŗabdu'llāh bin Ŗömer (18) {r.a.}  
 rivāyetinde dördünci ḳaçan ḥusūmet eyleye yalan söyleyüp sertlik eyleye (19)  
وعن ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم يسلط

### 81ah

(01) ve doğruluk bereketi ile (02) devlet-i islāmile müŖerref ü mertebe-i (03) aŖlā ile  
 muŖazzez oldu vakār bābında (04) mervidür ki bir gün ḥazret ismāŖil {a.s.} (05)  
 bir dostı ile gider iken ol dostuḡ (06) evi ḳapusına geldiler ismāŖile didi (07) ben  
 senün yoldaŖlıđuḡ severüm vaŖde (08) vir baḡa ki benüm bir işüm var iḳerü  
 gireyüm görüp (09) fi'l-ḥāl ḳıḳup gelince anḳayasın didi (10) ḥazret ismāŖil ḳavl idüp  
 ol (11) kimesne iḳerü girüp bir Ŗaḳim iş vāḳiŖ (12) olmağın evinün bir ḳapusu daḥı  
 var idi (13) andan ḳıḳup gitdi üç günden Ŗonra (14) yine ol yoldan gelür iken gördi  
 ḥazret (15) ismāŖil ḳapu öninde oturur didi (16) ey Ŗemere-i Ŗecere-i ḥullet ey  
 siper-i peder-i millet (17) bunda ne oturursın didi ol (18) günden ki senünle vaŖde  
 itdük sen iḳerü (19) girdün andan berü dıde-i intiżār yolda (20) yolda olup seni  
 beklerüm (21) didi (22) ḳaçan ben gelmedüm sen (23) gitmek gerek idün didi (24)  
 senünle vaŖde itmiŖdüm vaŖdeye ḥilāf (25) itmegi revā görmedüm ve eger sen  
 daḥı nice müddetler gelmesen (26) yine bekler idüm imdi ḥaḳḳ sübhāne ve teŖālā  
 kelām-ı (27) Ŗizzetinde bu nevŖile muttaśif buyurur انه كان (28) صادق الوعد yaŖnuḡ

ol girçek vaØdeli idi (29) **getürmişlerdür ki** ol eyyāmlarda ki yaØķūb leyş (30) nişābūra geldi muħammed t'āhir nişābūr ħākimi (31) idi Øiśyān u t'uğyān eyleyüp yaØķūba (32) it'āØat eylememegin muħāsara itdiler muħammed (33) t'āhirün vükelā-yı devleti ħafiyyeten bir araya gelüp (34) mektūblar yazup yaØķūba göndürdiler mażmūnında (35) envāØ ħulūsiyyet ü müzāheret Øarz itmegin (36) meger ibrahīm adlu bir ħapucısı var idi ki ġāyetle (37) śalāħı var idi ol ne mektūb yazup (38) ve ne adam göndürdi kaçan ki yaØķūb nişābūrı (39) ħabza-ı teshīre getürdi ħapucı ibrahīmi (40) getürdüp didi ki ne Øaceb cümle yoldaşların (41) ve ağalar mektūblar yazup baña göndürdiler (42) sen niçün göndürmedün ibrahīm didi (43) ey melik benüm ħazretinüz ħidmetinde bir sābıķum<sup>90</sup> (44) yoķ idi ki tecdid-i Øubūdiyyet ideyüm (45) ve muħammed t'āhirden<sup>91</sup> daħı bir şikāyetüm yoķ idi (46) ki t'ariķ-i muħālefetine<sup>92</sup> saØy ideyüm ve kendüme (47) insāf görmedüm ki böyle iken anun (48) ħaķķ niØmetin ferāmüş eyleyüp böyle maħalde (49) naķz-ı ahd ile kendümi (50) mütthhim eyleyem (51) yaØķūb bu sözi (52) işidüp didi ki sen maħallin (53) bir büyük ħizmetde istiħdām olınasın (54) diyü bunu sāyirden nażar-ı ħabūl-ı iķbāl ile kendüye (55) iħtisās eyleyüp ve anlar ki velj niØmetlerine münā (56) fıķlıķ itdiler Øuķūbetle ħaķķlarından geldi (57) **nażm**

کسی که حق نشانان سدازوامیدبیر

(58) کسی که نیست و فایش بدومکن بیوند

(59) رخسن عهدیعلم اکر علم کردی

(60) لوای رفعت تویکزدرخرج بلند

### [81b]

على الكافر فى تسعة و تسعون تنيلاً و تلدعه حتى تفوم الساعة لوان تنيلا منها تنفخ فى الارض (01) ما tinnil zehri dolu ilana dirler ki ġāyetle büyük ve iri ola ebū saØid el-ħudrīden (03) rivāyet olınur ki ħazret-i resūlū'llāh {s.a.v.} buyurur ki kāfirlere ħabrlerinde t'oķsan t'oķuz (04) zehri dolu ilanlar muśalla' olur ve ol kimesnelere daħı dünyāda kendüsin dil ile müslimān (05) duta ve ħaķķ teØālānun emrine ħilāf idüp irtikāb-ı menāħi ile ħmānların ber-bād itmiş olalar anlara (06) śarmayup ve soķup zehrlerin kendüye dökeler ħıyāmete degin eger ol zehrden dünyāya bir

<sup>90</sup> سابقم şeklinde yazılmış aslı olmalı

<sup>91</sup> ظاهر şeklinde yazılmış aslı olmalı

<sup>92</sup> مخالفت şeklinde yazılmış aslı olmalı

وعن عبد الله بن عمر رضى الله عنهما (07) düşecek olsa dünyāda ot bitmez ola الله صلى الله عليه و سلم لا يؤمن احدكم حتى يكون هواه بتعالماًجئت به (08) قال قال رسول أبدا’llāh bin Ömer {r.a.} (09) dan rivāyet olinur ki ħazret-i resūlu’llāh {s.a.v.} buyurdı ki sizden birinüz (10) mü’min olmaz ħattā tābi’ ola ol nesneye ki ben gelmişüm ya’Öni ħaқиқat-i imānuñ kemāli olmaz ol (11) kimesneye ki kendü murādın ħaққuñ rızā-yı şeriflerine tābi’ itmeyüp kendü nefsinin hevāsın ħaққ te’ālā (12) ħazretinüñ fermānına maħkūm itmeye ve beni ol fermānı ħalka irişdürmek için göndürdiler pes her kim ki (13) şer’-i şerif aħkāmında ve fıkh kitāblarında iħtilāf olan mesāyillerde bir ħuśūsa ruħsāt vire (14) ki murād ne muvāfiқ ola eśāħħ u aħvat’ u ittiқāsın terk eyleye bu sa’ādetden maħrūmdur **ey** Öaziz (15) imānuñ ħaқиқati Öālem-i ceberütüñ ħürşidi nūridur ki Öināyet maşrıқından iħlās menziline sākin (16) olanlaruñ cānlarına pertev biraқur melekütüñ sırrı deryāsınuñ feyzidür ki seħāb-ı hidāyet sebebi ile (17) şidқ vādşinde olan muħlislerüñ riyāz-ı şudūrına yağar hüviyyet-i esrārınuñ lübābidur ki Öālem-i (18) Öulvi naққāşları işāret اشارات اولئك كتب الله فى قلوبهم الايمان aқlām-ı ilhām ile (19) ifhām-ı elvāħına taқvā medresesinüñ mülāzimlerine yazarlar ve ħiddet deryāsınuñ gevheridür ki

### 81bh

(01) müsterşid ħalife oğlıçün vaşıyyet (02) nāmesinde yazmış idi ki eger istersen ki ħalk (03) senden қorқalar ki zb söyleme zjā ki yalan (04) söyleyen adam ħār u b-i miқdār u b-i mehābet olur (05) ne deñlü şecj’ ü dilāver ve yüz biñ eli қılıçlusı (06) daħı olur ise **şidқ bābında mervjdür ki** (07) ħuccāc-ı žālim bir қаç kimesnelere siyāset ider (08) iken nevbet birisine irişdükde didi ey (09) emir beni öldürme ki üzerüñde bir ħaққum var (10) ħuccāc didi senüñ bende ne ħaққuñ var didi (11) senüñ filān düşmenüñ saña şütümlar idüp (12) ve ħaққuñda faħş sözler söyler iken ben anı (13) men’ itdüm ve ol faħş söylemekden alı қodum (14) didi şāhidüñ var mı bu söze didi (15) vardur esjürüñ birisine işāret idüp (16) su’āl itdükde sözinde şādıқdur (17) ben işitdüm ki bu ol (18) kimesneye (19) men’ itdi diyü (20) şehādet itdi pes ħuccāc (21) didi sen anda ħāzır idüñ sen daħı (22) niçün muvāfaқat itmedüñ didi ben seni (23) düşmen dutar idüm baña lāzım degül idi (24) ‘arafuñ ħimāyet itmek pes ħuccāc buyurdı (25) ikisin daħı āzād idüp қoyu virdiler (26) şidқ niyyetleri sebebi için **incāħ bābında** (27) **ħaberde** gelmişdür ki bir mü’minüñ göñline sürür (28) u şādıқ irişdürmek ħalkuñ ve meliklerüñ (29) Öibādetlerine ber-



ā-berdür **mervjdür ki** iskender-i (30) žü'l-ķarneyn her gün aħşāma degin ħükümet (31) dıvānında oturur idi bir gün hiç (32) bir umūr vāķiŖ olmayup ķalkķup gidecek (33) vaķtinde didi ki ben bugünü Ŗömrümden Ŗadd (34) itmezem vüzerādan birisi didi ki bir gün ki śiĥhat (35) u ferāġat u kerāmetle aĥşama iriře ve (36) āmüz ise nehc-i merāmda ve mehābet-i murād u kām (37) üzre ve ferāġat-ı ĥāĥir-ı müyesser ve muĥāśsal-ı ĥizāne-i (38) maŖmūr ve sipāh ise mükemmel melik bugünü Ŗömr-i ĥisābından (39) Ŗadd itmez pes ne günü Ŗadd itse gerekdür didi (40) ey bj-ĥaber bir günde pādiřāh u ĥākim olandan (41) bir mażlūma rāĥatlik iriřmeye veyāĥūd bir muĥtācuġ (42) ĥāceti revā olmaya nice ol günü Ŗömrden Ŗadd (43) itmek olur **mervjdür ki** iskenderden ġin pādiřāĥı (44) suŖāl itdi ki salĥanat leżżetin nede bulduġ (45) didi üç nesnede evvel düşmenlerümü menķüb (46) u maġlūb idende ikinci dostlarımı ve yārānlarımı (47) muŖazzez dutup ikrām u iĥtirām (48) ile ser-efrāz itmekde (49) üçüncü muĥtā (50) claruġ ĥācetin bitürüp (51) iĥsān u cebr-i ĥāĥir itmekde bunlardan ġayrı (52) her ne leżżet var ise bj-iŖtibārdur **nażm**

(53) همين بس زشاهی و فرمان دهی

که از دشمنان ملك سازدتهی

(54) دوم دويتانرا بودلنواز

رعایای خود را بودکار ساز

(55) سيم حاجت مرد اميدوار

برار و نکرد اندش تر مسار

(56) بسی پادشاهان کرور فرار

گذشتند از بیکار گاه مجاز

(57) از ایشان کسی کوردولت ر بود

که در بند اسایش خلق بود

(58) **teŖennj vü teŖemmül bābinda** ki perviz kendü (59) oġlına vaşiyet ider idi ki nice ki (60) sen reŖāyāya ĥākimsin senüġ Ŗaķluġ (61) daĥı saġa öyle ĥākimdür

### [82a]

(01) telāĥum-ı emvāc-ı tevfiķ vāsiĥasıla bařiret śadrınuġ deryāsı ķaŖından aŖmāl-ı śālīĥ śūretile (02) cevāriĥ ü aŖzā sevāhilinde ĥahūra gelür muĥabbet nārınuġ bir lemŖasıdur ki riyāzet bādiyesi sūĥte-i (03) vüçüdi řeceresinden

şu ÷lelenür velāyet envārınun berķidür ki ķudsi eyemen vādjsinden ÷ālem-i yakın (04) seyr idenlerün gönli āyinesinde cilve ider ve bu me÷ānı bir kimesne fehm ider ki vehm şeytānının gözün (05) tevħid okı ile dikmiş ola ve ħırs u ħased ħāşākın āteş şavķıla yakmış ola ve ÷aķl-ı ma÷āşun (06) fużüllik lisānın miķrāz-ı a÷rāz ile ķat'÷ itmiş ola ve nefsi ra÷nāsın meydān-ı ğayretde riyāzete pāy-māl (07) itmiş ola ve hevā başın edeb dārına ber-dār idüp şehvet leşkerin ÷aşķ şavletile şikest itmiş ola (08) ve gönül āyinesin sīdķ şayķalı ile muşayķal idüp ve rūh ravzasın müte÷āref olan rūh (09) u reyħānıla müzeyyen itmiş ola nefsi ü t'ab'÷ ħāsşsinün idbārı nenginden ķurtılup vücūdı şebnemi (10) eħadiyyet baħrine posta olmuş ola ğurūr ter-dāmenleri ki re'oy-i ma÷kūsarı münekkes fenā'÷-i umūrlarınun (11) zeħārif-i deneslerle maħcūbdur ve ÷aķl-ı mükedderleri hāviye-i hevāda muķayyed ü nefsi müdenesleri dünyānun (12) ÷işve-i ğavāyil sekri ile āşūfte vü taķlīd-i ģmānları hevā-yı ħabs nefsanı vü vesāvis şeytānı keşā (13) keşe ız'irābında ķalmışdur **imdi** tecellī-yi cemāl-i envār-ı ģmān u kemāl tecellī-yi esrār-ı ÷irfāndan ne ħaberi var (14) **ferd**

*şahrā-yı derd-i hicr ki pāyāna irmeye*

*ħiç bir taraf ile yolu dermāna irmeye*

**ey ÷aziz** bu āyet-i (15) şerīfün tevfiķi ki *قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَ* *إِقْتَرَفْتُمُوهُمْ وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا حَبِّ الْيَكْمِ مِنَ اللَّهِ (16) عَشِيرَتِكُمْ وَأَمْوَالٌ* *beyān* *وَجِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (17) وَرَسُولُهُ* (18) buyurlar ki baba ve ana ve birāder ü ÷avret ü evlād u cāh u memleket ü salťanat cümlesi sa÷ādet-i (19) ebedi yolınun ħār u ħāsşsidür tā bu bu devletin *تَالِيبِ* **وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ**

**82ah**

(01) kaçan ki re÷āyāya emr ü (02) fermān eylesen imdi sen (03) daħı ÷aķl fermānından öyle çıkma bir (04) işünge saņa gelür te'emmül ile ve ÷aķl ile müşāvere (05) eyleyüp andan sonra mübāşeret ü ħükm eyle olmaya (06) ki ħalkun nefsi veya mālına bir zarar irişe (07) **nażm**

*بیتأمل مباش در همه حال*

*بگذرواز (08) طریق استعجال*

imdi sipāhınun temşiyet-i (09) umūrında muķteżā-yı leys mine'l-÷adl sür÷at (10) u isti'cāl itmemek gerekdür ve süden ħişm u ħiddet (11) ğazab maħallinde zimām-ı iħtiyār nefsi eline virmemek (12) gerekdür ve tefekkür idüp ÷āķıbet endişlik (13)

eyleyeler olmaya ki bir iş işleye sonra nedāmet (14) ü peşimānlik iktizā eyleye ve baØdehū fāyide olmaya (15) **naẓm**

مکمن در امور سپاهی شتاب

زرراه تائی (16) عنان بر مناب

که صدخون بیکدم توان بحرین

(17) ولی کشته نتوان برا کنجتن

tizlik oğ gibidür (18) ki elden ıııdı girü gelmez ve teØennj kılı (19) gibidür istemeyince bir nesne (20) kesmez (21) ki erdeşir atabeg ki (22) rüzgāruñ selāñin-i Øalı miğdār (23) u nām-dārı idi buyurdı ü ruğØa (24) yazdılar ve ħuddām-ı ħavāśślarından birisine virüp (25) didi ki kaçan ki djvānda göresin ki bir ħuśūśda (26) nişāne-i tağyir-i mizāc nāśiyemüzde žāhir ve ħişm u (27) ġažab yüzümde ve gözümde<sup>93</sup> bāhir olur andan (28) evvelki ol ħuśūśa ħükm eyleyem ruğØanuñ birisin (29) baña vir eger anuñıla ħişm āteşi sönmedi ikinci (30) ruğØayı vir eger iktizā eyleye üçüncü ruğØayı (31) irişdür ruğØa-ı evvelüñ maẓmūnı bu ki (32) teØemmül eyle ve Øinān-ı irādeti nefsi emārenüñ (33) qabza-ı taśarrufına virme ki sen bir Øāciz maĥlūksın (34) ve bir qavj ħāliq var ki seni var itmişdür ikinci (35) budur ki teØenniye Øamel eyle ve aşığa ħāllü adamlar (36) ki tañrınuñ vedjØatlarıdurlar anlarıla Øacele (37) üzre muØāmele eyleme ve anlar ki saña mağlūbdurlar (38) anlara raĥm eyle ki sen mağlūbı olduğun (39) daĥı saña raĥm eyleye üçüncü ruğØada (40) yazmış idi ki bu ħükmdede ki itmek istersen (41) şerØden tecāvüz itmeyüp insāfdan giçmeye (42) **tevārjĥde mest'ürdur ki** kaçan aĥmed sāmānj vefāt (43) itdi oğlı naśır sekiz yaşında idi (44) erkān-ı devlet-i sāmānjyeye anı taĥta giçürdiler (45) ve Øadālet yüzünden ħükümet iderler idi (46) ol maĥalle degin ki ħadd-i bülūğa irişüp (47) ħükümet idüp memleketi ħayyiz-i (48) žab'ıa getürüp (49) envāØ-i fażāyil (50) ü eśnāf-ı menāqıb āmāde (51) idi ammā ħadāšet yüzünden (52) ve Øadem-i tecrübe vü ġurūr-ı saltānatdan tij ħişma (53) gelüp ve bj-teØemmül ħükm idüp az cürme çok (54) Øuğūbet ider idi bir ġün vezirine (55) didi hiç bende bir Øayb görürsin ki (56) ben anuñ tedārükile muqayyed olayum vezir (57) didi bi-ĥamdillāhi teØālā ki zāt-ı şerifüñ (58) śiĥhatde ve müzeyyendür cümle maØrifet ü kemālile (59) ve śalā-yı kerem ü mürüvvet virmişsin (60) ve lañif niØmetler müheyayā itmişsin (61) lākin bu ħivān

<sup>93</sup> görümde aslı gözümde olmalı.

**[82b]**

(01) h kmi ile sa adet yolunu bu c mle mev ni den p k itmeye let ayif-i esr r  m n-ı nefeh tinden bir nesim (02)    tr  alem-i  irf n rev yi inden bir r yi a anu  me  am-ı c nına iri meye t   al yık ni abinu  tecrid   (03) tefrid m  atasın  m n cem linden a maya  na m m n s zleri  ayilden Őa i  gelmeye   b  ly  ll h  k b  alvdq  en  ns bn  alk rvy  ll h  ne  al  al (04)  m  zl m  m  l  lly  lye  sl m   yzl  ol    le  la  ll h ydf  sxp  ll h  n  bad  ty (05)  sol  ll h vly  ll h    balon  a nqv  n  yn m  daslmt  yn m  yn m  zaf lo  nd  lk  al (06)  zlob l  nzl  ly  ll h  zbt m  zbt m  sm  vadqyn (07)  azret-i enes {r.a.}dan merv d r ki  azret-i neb  {s.a.v.} buyurur (08) ki kelime-i l  ilahe illallah  avli  a   te  al   azretin n  i min bendeleri  zerinden def  ider t  ki (09)  afletden i leri ve  irsları bir yere iri ur ki  jnlerin n nu s n u ziy nından eks kleri (10) olmaz ve c mle fera  u Őadlikleri d ny nu  sel metlik iled r pes ol  aletde l  ilahe illallah (11) kelimesin  kr eyleye cen b-ı kibriy  anlara cev b diye ki ki b iders z ki b iders z  m nda Őadık (12) deg ls z zjr  ki n r-ı  m n kibr    irs u hev  bir yerde cem  olmazlar ve bu  a ar-ı  a im  avfında enbiy  (13) v  evliy  v  Őiddiklar ki g n lleri  an olmamı dur ve bir kimesneye m l m olmamı dur ki bu biz  at-ı (14) m zc t ki anı  m n ta avvur itmi lerd r ol  azretin  Őayeste-i  ab li var ya yok **riv yet** olunur ki (15)  azret-i res lull h {s.a.v.} bir tflu  cen zesi nam zın  ıldı bir  ayilden (16) i itdi ki  ased bu tfla ki g n hsuz bu d ny dan gitdi anda cennet  u larından bir  u  olur (17)  azret bu s zden  azaba geldi ve buyurdi ki ne bil rsin ki bu a ne itseler gerekd r ol  ll h  a  ı  n (18) ki ben peyg mber m ben bilmem ki bu a ne itseler gerekd r **eb  derd ** {r.a.}  asem id p didi ki hi  (19) kimesne kend   m nına emi n olmadı ill  ki nez   aletinde nicelerden  m n gir  alındı

**82bh**

(01) b -p y nu  duzı (02) eks kd r ve duzsuz ni metin  ne t  mı (03) olsa gerekd r na ır didi bu  iv nu  duzı (04) ne olmak gerekd r vezir didi  k met (05)  iv ninin  duzı  ilm   te enni   te emm d r (06) ve bunları ya ma id p fen ya viren  i m (07) u  aceled r na ır didi ben da ı bil r m (08) bu  ayb bende var ve l kin mu t d olmi dur (09) bunun  def ine ne  il cı var vezir didi (10) bundan Şonra gerekd r ki  k met ma allinde te emm l (11) id p  acele

itmeyesin ziyāde hîşmdan ferāgat (12) eylemeyüp vehm hîdmetünđe pākize-i hûlk ve eyü sıretlü (13) kimesneler gerekdür ki istîlâ-yı ğazabda saña (14) şefâ'at itmege kâdir olalar tâ bu iş karar (15) bula naşır dañı ba'zı ümerâ vü hûkkâm u ekâbirden (16) zevj'l-Ŗuķûl kimesneler var ise getürdüp (17) şeref-i teķarrüb ile muķarrer itdi ve didi ki kaçan ki (18) hûkûmet mañallinde bir siyâsete hûkm (19) eyleyem üç mevķûf (20) dutup ve üç (21) def'â baña Ŗarz eyleñüz ve her (22) kime Ŗuķûbet emr eyleyem yüz degnekden eksük (23) urasuz ve ol mücrimler ki müstañakķ-ı Ŗafv olalar (24) vech-i añsen ile şefâ'at eyleyesüz kaçan ki (25) kaç eyyâm bu minvâl üzre gitdi az (26) müddetde debdebe-i eyâlet ü fan'ana-ı eyâleti (27) et'raf-ı cihâna münteşir oldı **müşâvere** (28) **vü tedbir bâbında** haķķ sübhâne ve te'âlâ kendü (29) ħabîbi resûlu'llâh {s.a.v.}e (30) buyurur ki وشاورهم فى الامر وyaŖñi (31) ya aşñâb-ı hûd müşâveretken ol (32) işlerde ki vâķi'Ŗ ola kibâr dimişler (33) ki bizüm peyğamberimiz hûsûsen cümle ħalkdan (34) ziyāde bilür iken yine vañy-i ilahî ile müşâvere (35) fermân olındı bu sebep ile müşâvere (36) her umürda lâzımdur zevj'l-Ŗuķûl ile (37) **getürmişlerdür ki** rûm pâdişâhınun Ŗaziz (38) mısır ile mâbeynleri Ŗadâvet üzre (39) olup birbirine leşker çekdiler meger rûm (40) leşkeri arasında bir kimesne var imiş (41) ki her ne añvâl olur ise yazup Ŗaziz (42) mısra göndürüp āĝâh ider idi (43) çün sözi şaĥîñ olmaĝıla cümle (44) sözine iŖtimâd ider olmuş idi bu (45) añvâlî rûm pâdişâhına irişdurdiler (46) cüdâ bu söze muķayyed olmayup ol adamun (47) yüzine gülmedi tâ şaff bağladı (48) kayser ol adamı çağırup (49) bir hîdmete taŖyın (50) itdi ol vaķtde vüzerâ (51) vü ümerâsın çağırup didi ki Ŗaziz (52) mısrun vüzerâ vü vükelâ vü ħavâssları bize mektûb (53) ile ħaber göndürdiler ve ķasem itmişler ki (54) kaçan ki maşâff mañalli ola biz Ŗazizi dutup (55) kayd-ı bend ile saña getürelüm dimişler imdi (56) elem çekmeñüz didükde ol adam ħâzır idi (57) bu sözi kayserden işitdügi gibi (58) Ŗaynı ile Ŗazize yazup göndürdi (59) Ŗaziz buña ma'laŖ olduĝı gibi (60) müteħayyir olup

### [83a]

(01) **mervjdür** ki ħazret {s.a.v.} ħavâriyyunları gördi aĝlarlar anların aĝladuķlarından (02) su'âl itdi didiler ya nebiyyu'llâh kendü günâhlarımıza aĝlaruz pes ħazret-i Ŗisâ buyurdi ki (03) siz ki ümmetsüz günâhdan böyle ķorķarsuz biz ki peyğamberüz küfrden öyle ķorķaruz **ħaberde** (04) gelmişdür ki yañyâ peyğamber {a.s.} o denļlü aĝlamış idi gözinün yaşı yüzü üzre (05) bir

mertebe yol itmişdi ki dişleri görünür idi bir gün pederi ħazret zekeriyyā {a.s.} (06) didi ey ciger-güşem<sup>94</sup> ben ħaħħ teŖālādan bir ferzend recā itmiş idüm ki gözüm anuħ dıdārı (07) ile rüşen ola sen ħālā bu nevĥa vü zārılıħ ile cihānı gözüme ħaranuluħ itdün didi (08) ey baba ħazret-i cebreŖil {a.s.} baĥa ĥaber virmişdür ki cennet ile cehennem arasında bir Ŗaħabe (09) var andan ĥalās olmaz meger ol kimesne ki ħaħħ teŖālā ĥavfından dāyimā giryān ola pes ħazret (10) zekeriyyā {a.s.} buyurdi ki aĭla ne deĭlü ħādir iseĭ ol günden evvel ki daĥı aĭlamanuħ (11) fāyidesi olmaya ve yine buyurdi ki her Ŗamelün ĩşānı vardur ħaħħ teŖālā ħorħusunuħ ĩşānı aĭlamaĭdur (12) ve cennet iştıyāĭı sábrdur t'āŖat meşaqħatine **ĥaberde** gelmişdür ki ħazret-i ibrāĥim {a.s.} (13) müddet-i Ŗömrinde üç kiżb iĥtiyār itmiş idi dĭn maślaĥatı içün her ne vaħt ki anı ĥā'tıra ve (14) fikrine getürdi ĥavfından bĭ-hüş olup öyle devşürdi ki ħalbinün ĥareketi ve ħalınması (15) sádası mesāfeden işidilür idi ħazret-i cebreŖil {a.s.} nāzil olup didi ki ħazret (16) cenāb-ı bārĭ saĥa selām idüp buyurur ki hergiz görilmemişdür ki dost dostdan (17) böyle ĥavfa düşüp aĭlaya ħazret-i ibrāĥim ayıtdı ki yā rabbĭ her ħaçan ki günāhum yād iderüm dostlıħ (18) ĥulleti örtilür **nakl** olunur ki emĭrü'l-müŖminĭn ħazret-i Ŗömer {r.a.} her vaħt ki (19) bir sáman yapraĭın görür idi aĭlayup dir idi nolayıdı ki Ŗömer bu sáman çöpi olaydı ki

### 83ah

(01) ĥavfından sáff (02) dutmadın firāra yüz dutdı (03) ħayser ardınca adam göndürüp emvāllerin (04) ĭāret itdiler imdi bir tedbĭr ile bir (05) düşmen münhezim olur **mervidür ki** mülükden (06) birisi bir ħaħĭme suŖāl itdi ki tedbĭr eyüdü (07) ya şecāŖat ħaħĭm didi şecāŖat ħılıca benzer (08) ve rāy ħavĭ el gibi ki aĥa iş buyura (09) nice ki adamuħ eli ħılıħsız daĥı olsa (10) bir iş işleye bilür ve eger ħılıħ elsüz ħalsa (11) bir Ŗamel işlemez **mervidür ki** merv vilāyeti (12) ħādĭlārından bir ħādĭnuħ ħızı cemĭle (13) vü bākire vü ar idi ve şehrün ekşer ĥalkĭ (14) istemişler idi ħādĭ ise müteĥayyir o (15) lup bilmez idi ki ħanħısına vire hem-civārında (16) bir zimmĭ var idi anı daŖvet idüp (17) didi benüm bir ħızum var nice kimesneler (18) istemişlerdür (19) ħanħı birisine virecegüm (20) bilmem sen ne dirsın zimmĭ didi (21) ben bir ādemüm ĭayrı dĭnde sizünile ne münāsebetüm (22) var ki müşāvere idersüz ħādĭ didi sen ĭayrı (23) dĭndesın ammā emĭn adamsın zĭrā kibār dimişlerdür (24) ki müşāvereyi emĭn adamıla itmek gerekdür ki (25) el-müsteşār-ı

<sup>94</sup> جكركوشم şeklinde yazılmış.

mü'otemen imdi her ne sen söylersin ben (26) anja i'otimād iderüm zimmij didi ey efendi (27) nikāhda küfv şart'dur ve küfv ise müslimānlar (28) mezhebinde djn ü millet ile olur ve bizüm (29) t'ariķimüzde asl u neseb ile olur ve ehl-i rüzgār (30) yanlarında māl u cāh ile olur imdi fikr eyle (31) ķanķısına i'otibār eyleyüp i'htiyār idersin (32) ķādīya bu söz hoş gelüp didi djn cümleye (33) ğālibdür diyü kendünün bir sālīh ü Őālim ü (34) mütedeyyin Őabdi var idi mübārek nām didi (35) mübārekden eyü dīndār görmedüm kızın anja (36) tezvīc ü tenķīh idüp hikmeten ħaķķ te'Őālā andan (37) bir evlād geldi adı Őabdu'llāh bin mübārek (38) ki Őasrında imām-ı ehl-i islām u zamānenün zāhid (39) ü Őārifi idi **Őākıbet endişelik bābında** (40) tārīh-i selāmīde mezkūrdur kaçan esfār bin (41) şırūye rey kaçdı ile semnāna geldüğünde (42) ol niyyetle ki ebū ca'Őfer semnānı helāk eyleye (43) ebū ca'Őfer ise vehm idüp bir sarp ķalŐası (44) var idi muĥāsara oldı çün rey (45) vilāyetin ħavza-i teshīre getürdi deylemij bir miķdār (46) Őasker ile ol ķalŐaya göndürdi her ne denlū (47) ki sa'Őy itdiler ķalŐayı ele getüremediler āĥirü'l-emr (48) ca'Őfere ħaber göndürüp esfār (49) ile sulĥ (50) t'arĥın biraķup (51) sulĥ te'Őkidi için ziyā (52) olmasın münāsib görilmegin ebū ca'Őfer (53) ziyāfet tedārükün görüp deylemijiyi ķalŐaya (54) da'Ővet idüp deylemij daĥı nām-dār-ı Őaskerden (55) bir miķdār adam ile ķalŐa t'arafına varduķda (56) ebū ca'Őferden ħaber geldi ki kendüsi tenhāca (57) gelsün deylemij daĥı bi'z-zarūr tenhā varup (58) adamlarınun mā'Őadāsı t'aşrada ķaldılar (59) ebū ca'Őfer ise niķris marazına mübtelā olup (60) ħarekete mecālī yoĝıdı ve bir serāyda olur (61) idi ki pencerelerinden ķalŐanınun t'aşrası (62) görünür idi deylemij ol maĥalle getürdüp (63) bir iki sā'Őat miķdārı (64) Őişret

### [83b]

(01) ĥisāb ĥavfından ĥalās olaydı **mervidür** ki ebū Őubeyde cerrāh {r.a.} aĝlayup (02) dir idi nolayıdı ki ben bir koyun olaydum başum kesilüp etüm yenileydi<sup>95</sup> tek ķabr Őazābından ve (03) ķiyāmet giriftārliginden ĥalās olayıdum **nakl** olunur ki Őat'ā-yı selemij ķuddise allāhū te'Őālā sırruhū (04) ħaķķ te'Őālā ĥavfından kırķ sene göge baķmadı ve issi t'a'Őām yemedi ve her ne zamān ki ĥalķa (05) ķaĥt' veya belā irişür idi dir idi bu benüm şūmligümdendür ey kāş Őat'ā öleydi ĥalķ anun (06) şūmliginden ĥalās olaydı enbiyā vü saĥābe vü tābi'Őinün celālet ü ķadr u büyüklükleri (07) aĥvālī budur ki naķl olındı lākin sūnnet-i ilahī böyle gitmişdür ki

<sup>95</sup> yenileydi olmalı

ekābir-i dīn ü erbāb-ı yakīn (08) dāyimā murāqabe-i enfās u evkāt u muhāsebe-i eyyām u sā'atde muvāzabet göstürürler (09) ve evān-ı Őömrlerin envā' ũ tākāt u esnāf-ı Őibādāt ile ma'ũmūr dutarlar ve ābdān-ı zākīyye vü (10) nūfūs-ı marzīyeyi mūcāhedāt u riyāzāt bütesinde kāl iderler ve bu cümle ile hāsret seylābın (11) gözlerinden döküp revān iderler ve kendülerin bu dergāhda Őāsiyān-ı cefā-kārdan (12) aḥqār bilürler ve hevā vü hevese tapucılarunḡ maḡrūrı ve tīre-i rūzgār mebsūrler cümle (13) Őömrlerin rızā-yı muhālefetinden gönül āyinelerin siyāh itmişler ve nefis ü şeytānunḡ kemer-i (14) mu'āva'atın cān biline bağlayup ve dūnyā-yı fānīnünḡ mükeddere-i murādāt lezzetin kendü (15) kıbleleri düzmişler ve hevā devā'ısin kendü ma'ũbūdları kılmışlar ve kendülerin müslimān-ı (16) ḥaḡıḡı Őadd iderler ve śalāt u śavma bir dürlü maḡrūr olurlar ve tezvīr taḡlīdi ile (17) mūbāhāt iderler ve ammā mü'ömin ḥaḡḡan taḡlīdi lāfi felege irişdürürler ḥaḡḡ sübhāne ve (18) te'ālā ḥazreti celle zikre ḡāfillerünḡ tenbīhi için ḥitāb buyurur ki ḡavlehū te'ālā **النّاس ان يتر كوا ان يقولوا امنا وهم (19) الم احسب لايفشون ولقد فتنا الذين قبلعم فيعلمن**

### 83bh

(01) indükden sonra (02) esnā-yı kelāmde ebū ca'ũfere didi ki (03) ortalığı tenhā idinüz vilāyete mūte'āllıḡ ba'ũzı (04) esrār sözler vardur söyleşelüm ebū ca'ũfer daḥı (05) tenbīh itdi ne denlū ḥuddām var idi gitdiler (06) bir küçük ḥizmetkārdan ḡayrı ḡalmanı ḡaçan (07) ortalıḡ tenhā oldı deylemi ḡalḡup fı'l-ḥāl (08) ebū ca'ũferün başın kesdi ve kendü ile bir ip (09) getürmiş idi biline bağlayup pencereden (10) aşıḡa inüp Őaskerine vardı imdi (11) ebū ca'ũfer eger Őāḡıbetin fikr idüp ḡaflet (12) üzre olmaya idi başı kesilmez idi (13) **secā'at bābında getürmişlerdür ki** (14) ḥālīd bin velīd ki cūr'et ü şecā'atde (15) islām arasında ma'ũrūf u mevśūf (16) idi dūnyādan riḥlet itdüḡi maḥallinde (17) küfrinden hāsret yaşıḡın döker idi ki ve (18) hāsreten bu denlū śafflar içre (19) döḡüşler (20) arasında d'arb (21) u ḥarb gördüm ḥālā (22) döşek üzre Őacūze Őavretler (23) gibi ölürüm çünki ecelden çāre yokdur (24) bārī eyü nāmıla ve şehādetile cān virmek (25) gerek idi **mervjdür ki** efrāsiyāb kendü leşkerine (26) dir idi mevte ḥarış olıḡuz tā çok yaşayasın (27) ve ölmeḡe ḥāzır u āmāde olıḡuz tā sermāye-i devlet (28) ü Őizzet ele getüresüz büyüklük iki nesnedür (29) ya eyü nāmıla ölmek veya dost-kām (30) ḡiçinmek **mervjdür ki** emīrū'l-mü'öminin Őalī {r.a.} (31) ceng ḡünü kendüsin bī-pervā śaff-ı düşmene (32) urup mülāḥaḡa itmez idi didiler yā emīr (33) böyle cūr'et idüp kendü



ħıfż u ħırāsetünje (34) hiç mülāħaža itmezsın emjürü'l-müðminjın buyurdı ki (35) yaqın bilürüm ki her kimünj ki eceli irişür ise (36) qaderden ħāzerünj ne fāyidesi var eger ħük-m-i (37) fevt ü fenā-yı dıvān-ı qazādan sādır olmaya (38) baña ne zarar irişür bu bābda iki beyt dinilmişdür (39) **nażm**

ای توفی لمن الموت امر

یوم لم یقدر ام یوم قدر

یوم لا یقدر لا یاتی القضا

یوم قدر لا یفی ظفر

(42) **mervjdür ki** nüşjrevān büzürcmihr suðāl (43) itdi ki şecāğat nedür didi ki kuvvet-i qalbdür (44) didi ki niçün kuvvet-i yed dimedünj didi (45) eger qalb kuvveti olmasa elde kuvvet qalmaz (46) ve işitmişüm ki evlād-ı Őarabuñ bir şecği pır olmuş (47) idi bu kuvvet ü zağf ile qavj dil idi (48) bir gün ata binmek istedükde iki adam yapışup (49) bindürdiler fužuluñ birisi didi ki böyle (50) adamdan ne şecāğat olsa (51) gerekdür ki (52) anı iki adam (53) ata bindürür didiler (54) belj ata iki adam bindürür ammā (55) yüz adam indüremez **getürmişlerdür ki** (56) ol müddetlerde ki iskender Őālem teshjri için (57) Őazimet ider idi erast'ūsı taleb itdi (58) didiler ey ħakjm bu meydāna ki qadem qomışum ve mühimm (59) ki şürüğ itmemişüm aħyānen dost u düşmenler (60) olur anlar ile ne güne ħareket itmek gerekdür (61) ħakjm didi ey melik aśl oldur ki tā mümkün (62) ü maqđurdur düşmen-engjzlik itmesün (63) ve dostlara ħārligi cāyiz görmesün (64) ve eger düşmen žuhür ide istimālet (65) ü dil-nüvāzlık ile

#### [84a]

(01) الله الذین صدقوا ولیعلمن الکاذبین cenāb-ı ħāzret-i samediyet Őazze ve celle ħit'āb buyurur ki ve qasem (02) yād ider Őažamet ü celālüm için ki ħalq gümān ider biz anları qoysaq gerek ol miqđār ki söylerler (03) biz müðminlerüz ve biz anları imtiħān meħekkine urmayavuz ħaqqā ki imtiħān itdük ol kimesneleri (04) ki kendülerden muqaddem idiler ve yine bunları daħı imtiħān iderüz tā ki kezzābları ve bā'ılları sādıqlar (05) ve muħaqqıqlardan ayırup çıkaravuz **meşelā** eger bir ħākim bir qulına emr eyleye ki filān işi işle (06) ve filān işi işleme ve eger muħālefet ider isenj seni öldürürüm diyü tenbjh eylese ve bir kimesne daħı (07) üzerine müvekkil tağyın eylese ki ol qulunuñ aħvālin tecessüs eyleye bu taqđırce ol qul fikr ider ki (08) her ne idersem müvekkil görür ve ħākimünj siyāseti ise muqarrerdür

bj-şübhe muhâlefet terkin urup imtişâl (09) fermân ider pes haqqun fermânı imtişâline irişe işide ki haqq celle ve Őalā emr itmişdür **(10)** اقيموا الصوة واتوا الزكوة **(11)** وتكن منكم امته يدعون الى الخير ويامرون بالمعروف وينهون عن المنكر ولا تاكلوا امرالكم **(12)** بالباطل انما لخمرو الميسر والا نصاب و الا زلام رجس من عمل الشيطان فاجتنبوا العلم بالباطل **(13)** تفلحون ve melâyike-i mükreminden iki melek kendüye müvekkil itmişdür ki aĥvâline şâhid olalar **(14)** ve bu cümleyi işidürler anuĥıla hiç Öamel itmezler bu taŐyindür saĥa ki ĥâkimün siyâseti var ve haqq teŐâlânun **(15)** rübübiyyetine ve ĥükm ü siyâsetine Őilmün var lâkin bunu lisân ile zikr iderler ammâ kizbdür gönülde andan **(16)** hiç eşer yok zırâ eger yaĥın bileyidi ki haqq teöâlâ vaöd u vaŐĥinde şâdiĥdur ve infâz ĥükminde ĥâdirdür **(17)** ve ne buyurup emr itdi ise itmek gerek idiler āĥâh ol ki Öazâb-ı âĥiret şedidrekdür dünyâ Őazâbından **(18)** ve helâk-ı ebedi müşkilrekdür helâk-ı dünyeviden bunu taĥĥik bilseler idi hergiz haqq teŐâlânun emrine muhâlefet **(19)** itmezler idi ve çün bu maŐnâ taĥĥik eylesün bilürsin ki ekşer ĥalĥun ĥmânı zaöf üzredür illâ mâ **(20)** و من الناس الشاسة و من يقول امنا بالله و باليوم الاخر و ما هم بمؤمنين و ما يؤمن اكثرهم بالله وهم

#### 84ah

**(01)** kendünje maĥsûs **(02)** eyle ve dostı Őizzet ü ĥürmetle **(03)** ĥavâss eyle ki dostlıĥdan giçmeyeler iskender **(04)** didi daĥı ziyâde eyle düşmen işinden ĥâfil **(05)** olma her ne denljü ĥalil iseler ve kendü leşkerünje **(06)** iŐtimâd itme her ne denljü keşir iseler ve daĥı bir mühimm **(07)** ki mülâyim ü âheste söz ile ĥusûla gele **(08)** bārid ü nā-mülâyim kelām lisāna getürmeyesin **(09)** ve bir iş ki tâziyâne ile müyesser ola ĥılıca **(10)** el urmayasın iskender didi yaĥtemil ki **(11)** işüm düşmenle ĥarbe yüz duta ki anda ne güne **(12)** ĥareket olunmaĥ gerekdür ĥakim didi ceng **(13)** aĥvâli iki işden ĥâlĥ degüldür ya sen **(14)** anuĥ üzerine gidersin veya ol senün **(15)** üzerine gelür ve eger sen bir düşmenün üzerine **(16)** ĥaşd eylesen on şart'a riŐâyet itmek **(17)** gerekdür evvel oldur ki cengden ĥaraż ĥayr-ı **(18)** maĥzdan ĥayrı olmaya ĥaleb dĥn-i haqq **(19)** u defŐ-i žulm u fesād gibi ikinci teveccüh **(20)** itmek gerek cenâb-ı **(21)** kibriyâya ve imdād **(22)** ĥaleb itmek ve duŐâ-yı ĥayr **(23)** ve şadaĥâta saŐy olup ehl-i ĥubürdan himmet-i **(24)** imdād istemek üçüncü şerâyit ĥazm u sūŐ **(25)** ež-žann<sup>96</sup> taĥdĥme irişdürmek ve münşiler **(26)** cāsūslar istiĥdām olup tefaĥĥus-ı leşker-i **(27)** ĥaşm ve ne miĥdār idüklerinün keyfiyyetin

<sup>96</sup> الظن şeklinde yazılmış aslı الظن olmalı.

bilmek (28) dördüncü bir leşker ile teveccüh itmek gerekdür (29) ki cümle yek-dil ü yek-cihet öyle yeksân olalar (30) ki sipāhunı ittifākı sultānunı ŷafer ü nuśretine (31) delıldür ve muvāfıķın ekābir ü ittifāķ-ı (32) kibār ħuśūsen aķrabā olalar bu bābda ŷarūretdür (33) beşinci leşkere eyü vaŖdeler virmek gerekdür (34) ve niyyet itmek gerekdür ki vaŖdeye vefā eyleye (35) altıncı ķādir olduķca mübāşeret-i ħarb itmemek (36) gerek kendü nefsine ki eger bir şikestelik (37) vāķiŖ ola aņa tedārük itmege ķādir ola (38) yedinci leşkere tedbjr ü tedārük itmege ve serdār (39) lige bir kimesneyi ihtiyār eyleye ki üç şıfatla (40) mevśüf ola ol şücāŖ ola ve yüreklü (41) olup ŷecāŖatle maŖrūf u mevśüf (42) u ŷöhret bulmiş ola tā düşmen andan (43) ħavf çekeler ve daĥı rāy-i śāyib ü müdebbir (44) olup cengde Ŗaskerün ħurūc u duĥūlin (45) bile ki nice yere rāy-i śāyib cengden yegdür (46) ve envāŖ ħıle vü ħudŖa eyleye ki cengde (47) mekrūh degüldür belki müstaĥsendür nice ki (48) ħaberde gelmişdür el-ħarbu ħudŖatun ve mümāreset (49) ħarb itmiş olup śāĥib-i tecrübe (50) ola sekizinci (51) oldur ki kaçan bir (52) bir kimesne eśnāŖ-i ħarbde mübārezetde (53) ve ŷecāŖatde aķrānından ve hem-küfvinden mümtāz (54) ola Ŗatā vü śılada ve ŷenā vü maĥmidetini anuķ ziyāde (55) itmek gerek belki o bābda mübālaġa itmek gerek tā ġayrılar (56) aņa meyl eyleyeler ve cān-niśār eyleyeler t'okuzuncı (57) ħarb ġüninde ġafletden uzaķ olmaķ gerek (58) zıřa çok vāķiŖ olur ki ŷafer ķarib olmişken (59) bir nefis cengden ġaflet olınuđı gibi iş (60) ġayrı dürlü olur onuncı eger ħaśm leşkeri (61) śanmiş ola Ŗaķablarınca gitmemek gerek ve adam daĥı (62) göndürmemek gerek ki çok maĥallde olmişdur ki (63) ol maķūle gidenleri ķovanları dutup bozup (64) ġirü Ŗavdet eyleyüp ġālib Ŗaskeri (65) maġlūb itmişlerdür

#### [84b]

(01) وهم مشركون **naķl olunur ki** ŷeyĥ ebū bekr kettānı ķuddisa'llāĥū zevcesi vefāt itdükdēn śonra (02) rüŷyāda gördiler ki bir ķabr üzere durup aġlar didiler ey Ŗaziz niķün aġlarsın buyurdu ki nice (03) aġlamayum ki her cenāzeler ki müŖminler ve müslimānlar mezārına ķorlar biņden ancaķ biri ġmān iledür (04) **عن** ابو سعيد رضى **ebū** القيامة يقول الله يا ادم (05) الله عنه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم اذا كان يوم تسعمايه و تسع و تسعمن (06) اخرج بعث النار من ذريتك قال و ما بعث النار قال من كل الف سكارى و ما هم بسكارى (07) فعند ذلك يشيب الصغير و تصع كل ذات حمل حملها وترى الناس **ebū** saŖıd {r.a.}dan mervıdür ki ħazret {s.a.v.} (08) buyurdu ki ķıyāmet ġüninde

ħaqq teŖālā ħazreti ħit'āb ide ki ey ādem kendü oğullarından (09) cehennemlülere çıkar ādem {a.s.} diye ki yā rabbj nicesine çıkarayum ħit'āb gele ki birinden (10) 'okuz yüz 'oksan 'okuzı cehennemlikdür ve bunlar ol kavmlerdür ki ħisābsuz cehenneme atarlar (11) zıřā dünyāda muħasebe-i nefsanjilerin ol bđ-devletler gözetmeyüp āĥiretde ħisābsuz nüfūs-ı (12) ħabişeleri anları ħāviyeye çeker **seyĥ dāvud** 'āyyj ħuddise sırruhūdan suŖāl itdiler ki ħmān (13) nedür didi ki يا توربك والتلذذ بالعبادة بعد الجاهدة (14) النور بعد الظلمة و اللين بعد القسوة والسنة بعد الدعة ki ħmān oldur ki gönli maŖsiyet ħaranuluğundan (15) pāk idüp maŖrifet ü muħabbet nūrıla aydınlıĥ eylesin ħalb pekligin raĥmet ü ŧefaķate tebdil (16) idesin bidŖatdan sūnnete getüresin ve nice ki hevā vü heves Ŗisyanların gözünje ŧırın (17) getürürsin ħaqq teŖālānun 'āŖat u Ŗibādet eylemenün nūrın ve ħmān nūrın daĥı ħalbünje ŧırın eylesin (18) **el-bābi'r-rābiŖ** ħaqq sübhāne ve teŖālā ħazretinün (19) Ŗubūdiyyeti ħuķūķın edā itmekdedür ve bu ħaç aķsāmdur ve cümle namāzın efd'alidür ki

#### 84bh

(01) imdi eger ħarb içün (02) senünj üzerinje gelseler sen (03) anın defŖi sadrı içün ikiden ħālđ (04) degüldür muķāvemete 'āķatünj var ya yok eger (05) var evvelā oldur ki envāŖ-ı tedābjirden her (06) nevŖ ki mümkindür düşmenlerünj maķāmından giçürmeye (07) saŖy itmek gerek ve eger bu sūret el vermeye (08) ħarb ŧart'ı nice ki zıķr olındı riŖāyet (09) itmek gerek ve eger muķāvemete ħudretünj (10) olmaya cāsūslar ve gözciler ħullanmaķ (11) gerek yollar muħāfażatında ve der-bendler (12) ħıfżında ve ħalŖa istiĥkāmına ve zaĥıre (13) ħomaķdan taķsıřrāt itmemek gerek ve sūlĥ (14) 'alebinde beżl-i emvāl u istiŖmāl-i ħıyel ü meķāyid (15) zārūretdür ve eger sūlĥı düşmen 'arafından (16) 'aleb eyleyeler ibā itmemek gerek ve aslā lecāc (17) u teŖĥır itmeyeler zıřā lecāc mezmūmdur ve (18) 'ālib-i sūlĥ āĥirde mużaffer ü mansūrdur (19) iskender bu sözlere (20) destürü'l-Ŗamel idüp sūlĥ u ceng (21) bināsın bu minvāl üzre yapdı (22) mufāżat-ı bāzūyı kām-kār u müsāŖadet (23) baĥt-ı bđdār ile her 'arafa ki rāyet-i zafer peykeri (24) müteveccih oldı fetĥ ü nusret ilğar ile (25) istiķbāline segirdür idi ve her cānibe (26) ki maķsad himmet-i bülend ü ma'tmaĥ-ı nażar himmet-i ercmendj (27) ola iķbāl u saŖādet istiŖcāl 'arıķile (28) murāfaķat u muvāfaķat ħaşem-i Ŗālđ ħaşem-i (29) Ŗilm ider idi

#### **nażm**

(30) هرکجا غرم جهانگیرش کران سازد رکاب

(31) فتح و نصرت رابدان جانب سبک کردد عنان

(32) رمح دولت پرورش مراملک و ملت بریناه

(33) تیغ نصرت کسترش مرادیزودولت درضمان

(34) **našāyih-i mülükde** getürmişlerdür ki her pürün (35) ki Øaklı ve bilişi olmaya bir çeşme gibidür ki (36) şuyı olmaya ve her tāzenün ki edebî (37) olmaya bir büständür ki güli yoğdur ve bir (38) dervişün ki maØrifeti yoğdur bir gözdür (39) ki nūrı olmaya ve bir Øālimün ki taqvası (40) yoğdur bir atdur ki başlığı olmaya (41) ve bir ğanjinün ki ihsānı yoğdur bir (42) ağaçdur ki bārı olmaya ve bir maħbūbuñ (43) ki ħayāsı yoğdur bir ʿaØāmdur ki duzi (44) olmaya ve bir pādişāhuñ ki Øadli olmaya (45) bir bulutdur ki yağmuru olmaya ve bir (46) serdāruñ ki şecāØati yoğdur bir bāzergāndur (47) ki sermāyesi olmaya **mervjdür ki** (48) selāʿin-i Øarabdan (49) birisinün düşmeni (50) žuhūr idüp muħārebe itmek (51) iqtizā itmegin ümerā-yı devleti gelüp (52) sulʿāna didiler ki bu ceng aħvāli ikiden ħālî (53) degüldür ya nuşretdür ya hezimet eger ħük-m-i қаzā ile (54) bizüm leşkerimūze hezimet vākiØ olsa seni қанда (55) arayalum didi ben қаçar isem her kim beni arar ise (56) rahmet-i ħaққdan maħrūm olsun aħyānen eger (57) ğalebe ħāsm ʿarafına düşer ise beni meydānda atlar ayağı (58) altında ʿaleb eyleñ yaØñi olinca çalışurum (59) dirler ki ol ħarbde қılıç urup (60) ħāsm leşkerine ħamle ider idi (61) ol vaқte dek

### [85a]

(01) dñnün diregidür ve anuñ terki dñnün vjranligidür nice ki lafż-ı ħadîş-i nebevî delîldür (02) **الصلوة عماد الدين فمن اقامها فقد اقام الدين و من تركها فقد هدم الدين** pes (03) namāzdan sonra zekātdur zjra ħaққ teØālā ħazreti her қанда ki namāz buyurdi zekātı aña қarın (04) itdi ki **اقيموا الصلوة و اتوا الزكوة** ve andan sonra şavm ki şeyʿān laØjinün cārı (05) olmamasına bend ü maħrūmlık āteşine siperdür pes bu bāb üç kısım oldı **kısm-ı evvel** namāz (06) içündür ki bu kısmda bir kaç ħadîş-i şerif ki buña müteØallikdür namāzuñ vācibliginde ve sıñħatinde (07) ve isticāb-ı vaқt u sırr u ħaқıqatindedür jrād olunur ve vāziħ olmaқ ciheti ile bu aқsāmlaruñ (08) her kısmın icāz-ı ʿariқile işāret olinur tā ki saØādet-i āħiret ʿaleb idenlere teżekkür ü dñn (09) **عن جابر بن عبدالله** maқşūdı olanlara temessük ola inşāʿillāhū **رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ليس بين العبد وبين الكفر** (10) **الانصارى**



itdi (39) behrām kıubayza nām ol Őarabı çağırdup (40) ziyāde inŐām ü ihsān itdi ve anı (41) mücbirü'l-ğazālān<sup>98</sup> diyü laķab itdi yaŐnj ceyrāna (42) ĩimāyet idici dimekdür (43) tamğaç ĩan bir büyük pādişāh idi (44) miŐmār-ı siyāseti Őarśa-ı memleketi maŐmür idüp (45) ve kıılıcınuñ heybeti bı-dād u sitemkārılıķ bınādan (46) Őehr ü vilāyetden kıaldurmuş (47) idi bir gün (48) kıalenderün birisi (49) bir deste çiçek sulfāna (50) getürdi sulfān alup didi (51) bu çiçekleri kıandan getürdüñ didi bāğçelerden (52) getürdüm didi ol bāğçeler senüñdür didi ĩaber (53) didi bāğçeciden śatun mı aldun didi (54) ĩayr bunda çiçek śatılmaz bı-kıymetdür sulfān (55) teŐemmül idüp didi bir kimesne ki destürsuz (56) bāğçeye girüp çiçek devşüre bile kıādir (57) olur ki iznsüz girüp meyve daĩı ala (58) ve buncılayın nice Őameller daĩı eyleye buyurdı (59) ki elin keseler aña bir ŐefāŐat itdiler (60) bir barmağın kesdiler ve tamğaç (61) ĩan ol

### [85b]

(01) kıuvvet bulur her kıaçan ol Őecer-i zaŐıf bir ĩuřk-sār yerde vākıŐ olup tesķiye görmeye ĩayāt-ı (02) nebātı kendüden müntefı olması muķarrerdür وعن عبادة بن رسول الله صلى الله عليه وسلم خمس صلوة افتر ضهن الله (03) صامت رضى الله عنه قال قال صليهن لوقتهن واتم ركوعهن وسجودهن و خشوعهن كان له (04) تعالى من اخسن وضوءهن و Őubāde و من لم يفعل ليس على عهدا انشاء غفر له و انشاء دذبه (05) على الله عهدا ان يغفر له bin śāmit {r.a.} (06) rivāyet ider ki ĩazret {s.a.v.} buyurdı ki ĩaķķ teŐālā beř vaķt namāzdur ki (07) kıulina farz itmişdür her kim ol beř vaķt namāzun t'ahāretinde bir ĩořca iĩtiyāt' eyleyüp (08) ve evķāt müsteĩabbelerde edā eyleye ve rükūŐ u sücūdında ve ĩuřūŐ u ĩuzūŐında kemāle kıiyām (09) göstürüp yerine getüre aña ĩaķķ teŐālā kıatında Őahd ola yarlığanmasına ol t'āŐati vesıle (10) ola ve her kim beř vaķt namāzda ol Őürütlara riŐāyet itmeye ol kimesnenün ĩaķķ teŐālā kıatında (11) ĩıç vesılesi olmayana kendü fażlı ile ister ise yarlığaya ve ister ise Őazāb eyleye وعن ابن مسعود رضى الله عنه سألت رسول الله صلى الله عليه وسلم اتى الاعمال (12) افضل (14) قال الصلوة لوقتها قلت ثم ائ قال بر الوالدين قلت ثم ائ قال الجهاد فى سبيل الله (13) Őabdu'llāh bin mesŐūd {r.a.} buyurdı ki ben ĩazret {s.a.v.}den suŐāl itdüm (15) ki ĩaķķ teŐālā kıatında ne Őamel fażiletlüdür buyurdı ki ol namāzdur ki vaķtı ile edā olına andan Őonra (16) didüm buyurdı ki vālideynün ĩuķūķlarıdur ki yerine getürüp

<sup>98</sup> ĩazal aslı ĩazāl olmalı

eyülük ile hîzmetlerin eyle andan sonra (17) didüm buyurdu ki ğazā itmekdür  
رسول الله صلى الله عليه و سلم (18) وعن عائشة رضى الله عنها قالت قال  
رِزَاؤُ'للَّهِ إِحْرَامٌ لَوْ قَتَلْتَهَا لَوَقْتَهَا الْآخِرَ مَرَّتَيْنِ حَتَّى يَأْتِيَهُ اللَّهُ تَعَالَى  
ħazret-i Øāyişe {r.a.} rivāyet ider ki  
ħazret {s.a.v.} müddet-i Øömlerinde iki defØa

### 85bh

(01) ol eyyāmlarda (02) herzekār u bî-bāk zendler (03) maqūlelerin öldürür idi bir  
gün (04) bu t'āyifeden birisi şehr çapısına yazdılar (05) ki biz ol sebzeye beñzerüz  
kim her ne kadar (06) başın kesseler yine biter bu söz sultāna (07) irişdükde  
göndürüp ol yazı (08) altında yazdurdı ki biz dañı bāġbānuz (09) muntażır  
durmuşuz ki her ne kadar baş (10) çıkarurlar ise biz dañı biçerüz (11) هر خار که سر  
ħüsrev perviz bu (12) بر زند ار کلشن ملک  
فی الحال سرش به تیغ بر باید داشت<sup>99</sup> (13)  
kibārdan (14) birisi suØāl suØāl itdi ki t'abaqāt-ı ħalkdan (15) müstaħaqq-ı siyāset  
kimlerdür didi ey melik (16) ħalāyık beş kısım üzredürler evvel anlar ki (17) kendü  
zātlarında eyüdürler ve ħalka eyülük (18) leri irişür anlara taqviye virüp (19) ve  
anlar ile sóħbet (20) itmek (21) gerekdür ikinci (22) anlar ki kendü nefslerine (23)  
eyüdürler ammā kimesneye eyülüġi doqınmaz (24) anları Øaziz dutılup ħayra  
taħrîs itmek (25) gerek üçüncü kısım vasat' üzre olanlar ki anlardan (26) kimesneye  
ne ħayr irişür ve ne şerr yaØñj zātlarında ne (27) ne ħayrlu olalar ve ne şerrlü  
anlara ħayr yolu göstürüp (28) ve şerrlerinden ħazer itmek gerek dördüncü kısım  
(29) ki kendüler yaramaz olalar ammā kimesneye yaramaz (30) lıqları irişmeye  
anları ħār dutmaq gerekdür (31) tā yaramazlıqdan ferāġat eyleyeler beşinci (32)  
kısım ki kendü nefslerinde yaramaz olalar ve hem (33) ħalka dañı yaramazlıqları  
irişe anları (34) siyāset olunup ve vaØd u vaØid ile tehdid (35) ve baØdehü d'arb  
ve baØdehü ħabs ve āñiri qatl (36) ħazret dāvud {a.s.} giceler ġayrı (37) cāmeler  
giyüp ve şehrde ve bāzārda gezüp (38) her kime rāst gelse dir idi ki dāvud sizünġ  
(39) ile nicedür ve hîzmetkārları sizünġle nice giçinür (40) pes eger bir kimesneden  
bir t'aØnelü ve ħallü söz (41) işitse anuñ defØ ü refØine saØy ider idi (42) sultān  
maħmūd ġaziden giceler (43) t'aşra çıqup teħabbüs-i aħvāl ider idi (44) vüzerası  
didiler böyle t'aşrada gezmek (45) maħall-i ħat'ardur diyü menØ eyleyüp didiler ki  
(46) sultān gerekdür ki bir muØtemedü'l-ķavl u emjn (47) ü bî-ġaraż-ı salt'anat pāk  
iØtiķād u bülend-himmet (48) bir kimesneyi taØyın eyleye ki kimesne vāķif (49)

<sup>99</sup>Mecmua-yı münşeātü's-selatin Feridun Bey II. Cilt'te aynı beyit şu şekilde yazılmıştır: هر خار که سر بر آرد در کلشن ملکست فی الحال سرش بر باید داشت



olmaya ve anuñ rüsüm u (50) ta'Ûyinin (51) murādı üzre (52) muqarrer eyleye ki tā bir kimesne (53) vāqıf olur ise anı aqça ile (54) ve ihsān ile azdurmaya ya'Ûnj iħtiyācı olmaya (55) ve ol kimesneye daħı vaqt ü maħall olmayup istedügi vaqt (56) bulışmaq müyesser ola ve qaçan bu minvāl üzre mümkin ola (57) bundan sonra pādışāh her ħayr u şerr ve cüz ü külle müt'ālī'Û (58) olup vāqıf olur sult'ān böyle bir adam (59) teccessüs-i aħvāl içün ta'Ûyın itdükden sonra (60) bı-şübhe herkes bir vechile ħareket itmege başlar (61) ki min ba'Ûd žulm u fesād nā-būd olur

### [86a]

**وَعَنْ** ابى بردة الاسلمى رضى الله قال كان رسول الله صلى الله عليه و سلم يصلى الهجرة التى يدعونها الاولى تدحض (02) عنه ebū berde eslemj {r.a.} (04) rivāyet ider ki ħazret {s.a.v.} žahr namāzın ki siz aña evvel namāz dirsüz bir vaqt (05) qıldı ki güneşsüz ve ala inmiş idi ve Őaşr namāzın qıldıqdan sonra birimüz evimüze gitdük ki (06) evimüz ħurmālıguñ intihāsında idi dört mjl var idi varduqdan sonra yine güneş yüksek (07) idi **وَعَنْ** عبد الله بن عمر الاول من الصلوة رضوان رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم الوقت **وَعَنْ** ابوذر غفارى رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم كيف يك اذا كانت عليك امراء يمّتيون (12) ادر كتها (14) الصلوة ويؤخرون الصلوة قلت يارسول الله فماتامرني قال صل الصلوة لوقتها فان **وَعَنْ** ابوزر غفارى رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم كيف يك اذا كانت عليك امراء يمّتيون (12) ادر كتها (14) الصلوة ويؤخرون الصلوة قلت يارسول الله فماتامرني قال صل الصلوة لوقتها فان ebū žer ğifārj {r.a.} rivāyet ider ki ħazret (15) {s.a.v.} baña didi ki ey ebā žer nice ola senüñ ħālünğ ol vaqt ki gāfil ħākimler (16) saña musallat' olalar ve namāzı evvel vaqtinden te'Ûñj ideler didüm yā resūlu'llāh ne buyurursın (17) baña buyurdı ki sen namāzı vaqtile qıl ba'Ûdehū anları namāzda bulasın anlar **وَعَنْ** ابى هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم والخمس والجمعة الى الجمعة ورمضان الى رمضان مكفرات (19) صلى الله عليه و سلم الصلوة لمابينهن اذا اجتنب الكبائر

### 86ah

(01) hâvârezmde bir pâdişâh var idi ki (02) Øadl u dâdı ve fehm ü ferâseti ve şecâØat u (03) kiyâseti nihâyetde idi zamânında kimesne (04) kâdir degül idi ki bir nâ-maØkûl Øamel ü fısk u fücür (05) âşkârâ ide bile meger vüzerâsından bir ihtiyâr (06) vezîri var idi ki ziyâde huķûķı olup (07) sözine iØtimâdı var idi kendüsin hemîşe (08) sûret-i şalâhda dutup lâkin ihfâØda (09) hâmra ve fısk u fücûra meşğûl idi ve kimesne (10) daħı hâvfından söyleyemez idi meger bir (11) nevØile sultân aħvâline vâķıf olup (12) istemedi ki yüzine söyleye zîrâ bu nevØ (13) kelimâtuñ izhârı ihtîşâm ħicâbın refØ (14) ider ve bu ise saltanat mehâbetine muzırrdur (15) pes bir gün ol vezîri taleb idüp (16) didi ki baña bir kuş gerek ki minķârı (17) kırmızı ve kanadlarınuñ ucu siyâh ve (18) kalan kanadları beyâz ola getürmek (19) gereksin ve senden ğayrı kimesne (20) bulamaz didi (21) vezîr didi baş üzerine (22) tedârükine ve talebine muķayyed olayum ammâ üç gün (23) mehl virün sultân mühlet virüp vezîr va (24) rup talebine muķayyed oldu üç gün tamâm şehrde (25) ve küylarda tefahħus idüp bulamayup girü sultâna (26) geldi ki bu deñlü cüst ü cü itdüm bir vechile (27) bulamadum pâdişâhumuñ emri ne olur ise (28) Øivażına<sup>100</sup> müheyyâ ideyüm didi sultân didi (29) ben mâlı neyleyüm baña ancılayın bir kuş gerek ve ben ise (30) şehrün ihtiyârın senün elünje virmişüm ve sen (31) buncılayın bir ħidmetden Øâcizsin var üç (32) gün daħı saña mehl olsun diyüp vezîr (33) girü çıķup üç daħı cidd ü cehd ile tefahħus (34) eyleyüp bulamayup girü geldi bulamadum (35) diyü Øacız yüzün göstürdi sultân (36) didi ey vezîr sen şehrden böyle ħaberdârsın (37) ki bu şehrde ancılayın dört kuş var (38) bir evde ve sen anı bilmezsin imdi var bâzâr (39) tarafına ve bâzârın şark tarafından giçüp (40) sağ el üzre bir maħalle var ve ol (41) maħallede bir mescid var ve ol mescidün karşusunda (42) bir kûçe var ve ol kûçede karşı tarafında (43) bir ev var ķapusu ğarba baķar ol evün ķapusın (44) aç bir şuffe cenüb tarafında çık sol yanında (45) bir ķapu var içeri gir ve anuñ içinde daħı küçük ev var anuñ daħı (46) ķapusın aç (48) gir içeri anda (49) bir ķafes var asılmış ve (50) üzerine bir sarı kiçe örtmişler (51) ol ķafesde benüm istedüğüm dört dâne (52) kuş var getür vezîr bunu işidüp ħayrân (53) oldu çıķup ol minvâl üzre ki sultân (54) nişân virmiş idi bulup ķafesi ile (55) kuşları ħâzır getürdi sultân didi (56) ey vezîr vilâyet ü mülk şâhibi olan (57) ħükkâm vilâyetinden böyle ħaberdâr olmaķ (58) gerekdür didi vezîr bunu gördükde (59) kendü kendüye didi ki bir pâdişâh ki (60) şehr ü bâzârdan böyle (61) ħaberi ola

<sup>100</sup> Øivaż yazılmış aslı Øivaż olmalı

**[86b]**

(01) ebū hüreyre {r.a.} rivāyet ider ki ħazret {s.a.v.} buyurur ki beş vaqt (02) namāzda ve bir cum'adan bir cum'aaya ve bir ramazāndan bir ramazāna degin mābeynlerinde olan zebūnlara (03) kefaretdür lākin ictināb ideler kebāyirden šaĥābe-i kibār kebāyir Őadedinde iĥtilāf itmişlerdür ibn-i (04) **mes'ūd** {r.a.} buyurur ki kebāyir dördür ve šaĥābenün ba'zısı to'quzdur dimişler (05) ve ibn-i Őömer {r.a.} yedidür dimiş ve Őabdu'llāh bin Őabbās buyurur ki kebāyir yetmişe qaribdür (06) yediden ve şeyĥ ebū f'ālib mekkī ĥuddise sirruhū buyurur ki bu ĥusūsda vārid olan eĥādîs-i (07) Őerifi cem' itdüm kebāyir Őadedin on yedi buldum bu kebāyirün dördi gönülde ve dördi (08) lisānda ve üçi qarında ve ikisi fürücdä ve ikisi elde ve biri ayaqda ve biri cem' Ő-i a'zāda (09) dur **ammā** ol dört ki ĥalbedür **biri** Őirk-i bi'llāh **ikinci** isrār-ı ma'Ősiyet ya'Őnj günāha muširr (10) olmak **üçüncü** ĥaĥĥ te'Őālānuĥ raĥmetinden nā-ümîd olmak **dördüncü** ĥaĥĥ te'Őālānuĥ mekrinden (11) emîn olmakdur **ammā** ol dört ki lisānadur **1** Őehādet-i zevr ya'Őnj yalan Őāhid (12) olmak **2** sālîĥ ü pāk kimesneye sögmekdür er Őavrete ya Őavret ere ya er ere **3** ki'z (13) ĥasem itmek **4** siĥr **ammā** ol üç ki ādemün qarına müte'Őallîkdür **1** Őurb-i ĥamr **2** ekl-i māl-ı yetim **3** (14) ekl-i māl-ı ribā' **ammā** ol iki ki ferce müte'Őallîkdür **1** zinā **2** vü livā'ta **ammā** ol iki ki ele (15) müte'Őallîkdür **1** ĥatl-i nā-ĥaĥĥ **2** serîĥā **ammā** ol bir ki ayaĥa müte'Őallîkdür firārdur bir ādem ikiden (16) ve on yigirmiden **ammā** ol ki cem' Ő-i a'zāya müte'Őallîkdür Őuĥūĥ-ı vālideyndür ki baba ve anaya (17) ŐiŐyān eyleye bu ĥavl şeyĥ ebū f'ālib mekkî'nüñdür ve Őaĥîĥi oldur ki kebîre ismi mübhemdür zirā (18) eĥādîs-i me'Őšürede Őaded-i kebāyir içün lafz-ı ĥat'Őj vārid olmamışdur belki bu bābda (19) aĥbār-ı vāride müte'Őarîzdur ve buradan ma'Őlüm olur ki ĥazret-i risālet-penāĥ {s.a.v.}

**86bh**

(01) mümkindür ki benüm Őaĥlu (02) itdügüm a'Őmālden daĥı ĥaberdār (03) ola diyüp ol Őamellerin fāriĥ olup tevbe (04) itdi imdi ma'Őlüm olur bundan ki ĥükkām (05) ü selāt'îñün vilāyeti aĥvālınden ĥaberdār (06) olmasınun ne ĥadar fāyidesi var (07) mansūr-ı ĥalîfe كعنت من به سه ك محتاجم ya'Őnj üç kimesneye muĥtācum ol (09) bir Őameldār-ı emîn ki re'Őāyānuĥ mālın alup baĥa (10) virmeye ve benüm mālumı daĥı re'Őāyāda ĥomaya (11) ikinci bir subaŐı ki ma'z'lümüĥ ĥaĥĥın

žālimden (12) alup ve hūkmi bj-ʿamaŕ u bj-ġaražlikden<sup>101</sup> eyleye (13) baŕdehū bir šavuḡ ah çekdi ve didi (14) ey dirġ üçünciden suŕāl itdiler (15) didi ol doġrı ve šādıḡū'l- (16) ḡavl kimesne ki bunların ūšihāt-i aḡvālin (17) ḡaḡıḡatı üzre (18) baḡa bildüre (19) mervıdūr ki ol tāriḡde (20) olan selāḡın tecessūs ü tefaḡḡusı bir (21) bir mertebeye iriřdürmiřler idi ki ḡaçan vüzerā (22) vü ümerālar ile bir arada řoḡbet ü muřāḡabet (23) itdüġinde dün gice senüġ ḡālün bu idi (24) ve böyle iřledün ne yidün ve ne içdün (25) ve kimünle bile idün diyü Őaynı ile söyledükde (26) iřidenler ḡayrān ḡalup taŕaccüb dutarlar idi ki (27) ihtimāl var firištelere ḡaber virürler dirler idi (28) bu ise müteŐayyin olan řāhib-i ḡaber (29) ler iŐlāmıla idi (30) rüzġarda bir ḡabād nām pādiřāḡ var (31) idi zamānında bir kimesneye bir vıřāneden ġıçer (32) iken gördi bir adam öldürmiřler baḡup (33) durur iken subařı Őaseslerinden birisi (34) rāst gelüp bunu dutdı ki sen öldürmiř (35) sin diyü ve ḡanlı bıçaḡ daḡı üzerinde sürüp (36) ḡākimün ḡapusına götürdi vāḡıŐayı ḡākime (37) taḡrı itdi ḡākim daḡı ḡayḡırup bre nā-bekār (38) sen bu adamı niçün öldürdün didi (39) eyyühe'l-melik ben vıřāneye geldüm bu maḡtūli (40) görüp müteḡayyir ü müteŐaccib ider iken bu adam beni (41) dutup getürdi bundan bj-ḡaberüm didi (42) ḡākim didi yābāna söylersin ḡaşden (43) böyle dirsın ki ḡālās (44) olasın (45) buyurđı ki ber-dār (46) eyleyeler ḡaçan ki boynına ip (47) daḡdılar ve ařacaḡ maḡall nidā iderler (48) idi ki felān vıřānede bir adam ölmüřdür (49) anı bu öldürmiřdür dirler idi ol (50) arada seyre duranların birisi didi ey (51) cellād řabr eyle ki ben melikün yanına bericek (52) varayum ve aḡvāli maŕŐlüm ideyüm taŕcił itmeye (53) ki bu adam bj-günāhdur cellād tevaḡḡuf idüp (54) ol adam melikün yanına (55) varup didi ey (56) melik ol ḡan (57) ki

### [87a]

(01) ḡazreti mübhem ḡomıřdur anuġ için ki ḡulḡ-ı ḡaddesüz eyleyeler nice ki ḡadr gicesi ve ism-i aŕžam (02) Őāmmē-i ḡalḡ terġibi için ki t'āŕat itmege icthād göřtüreler ve ḡaḡḡ teŐālānuġ saḡt u ḡavfından (03) bu t'arafda envāŕ muŐāřiden iḡtirāz eyleyeler ve řāḡiḡi budur ki nařs-ı ḡāt'iŐ ile řābit veya enbiyā (04) lisānlardan cārġ olmuřdur anuġıla Őamel eyleyenlere cehennem āteři vaŕde olinmiřdur ve mürtekib olanlara (05) ḡadd olinması vācib olur řerŐ-i řerifde ol cümle kebıredendür ve kebāyirün derecātı bir birinden (06) tefāvütlüsidür ve anuġ řerḡi mirātü'l-ḡāniḡın nām kitābda źikr olinmiřdur وعن رضى (07) عبد الله بن مسعود

<sup>101</sup> غرض şeklinde yazılmış aslı غرض olmalı.

صلبه فى (08) الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم لايجزى صلوة لا يقيم الرجل فيها (09) Øabdu'llāh bin mesØūd rivāyet ider ħāzret {s.a.v.}den ki namāzı dūrüst ü tamām degüldür ol kimesnenüñ ki rükūØ u sücüdde arķasını düz dutmaya ve (10) rükūØdan ķalkup ķiyāma durduğında ve secde-i evvelden ķalkup celse itdükde ابو حامد غزالى رحمة الله عليه عن النبى صلى الله عليه و سلم من (11) وعن فاسبع وضوه واتم ركوعها و سجودها و خشوعها خرجت وهى بيضاء (12) صلى الصلوة لوقتها الله كما حفظتتى و من صلى لغير و قتها قلم يسبع وضؤها ولم يتم ركوعها (13) مسفرة تقول حفظك خرجت وهى سودامظلمة تقول ضيّعك الله كما ضيعتتى حتى اذاكانت (14) و سجودها و خشوعها ebū ħāmid ğazālī raĥmetu'llāhi Øaleyh iĥyāØ-i Øulūm (16) kitābında getürmişdür ki ħāzret {s.a.v.} buyurdi ki her kim ki namāz ķıla evvel vaķtde (17) ki anuñ abdesti kāmil ola ve rükūØ u sücüdün tamām yerine getüre ve kendü bī-çāre vü Øācizligin (18) ol namāzda cenāb-ı bārīye Øarż eyleye yaØñj ħuzūØ u ħuşūØ eyleye ol namāz ħāzret-i şamediyete (19) refØ ola beyāzlik ve şeffāflik ile ve duØā eyleye ki ħaķķ teØālāsınuñ ħāfiż u muØayyenüñ ola

### 87ah

(01) vjřānede olmişdur (02) ben itmişüm zjřā ol adam benüm düşmenüm (03) idi bunca zamān fırsatın gözedüp (04) ħālā elime girüp ķatl itdüm bu bī-çārenüñ (05) ħāberi yoķdur didi melik bir zamān teØemmül (06) idüp Øahd itdi ki bundan böyle mücerred-i (07) ğümān ile ħüküm eylemeye pes ol maķtūli aĥż (08) eyleyüp ķabād pādīşāha aĥvāli Øarż eyleyüp (09) ķabād daĥı bu ħuşūsı Øulemādan suØāl (10) itdükde didiler ki ol adamı ķatl itmemek (11) gerekdür zjřā eger bir adam öldürmişdür (12) ammā bir adamuñ daĥı ħayātına sebep olmişdur (13) pes ķabād ol cüvānı t'aleb idüp ħilØat (14) u iĥsān virüp āzād itdi buyurdi ki (15) bu aĥvāli kendü vaşiyetleri yanında yazalar (16) imdi pādīşāhlara lāzımdur ki mücerred-i (17) ğümān ile ħüküm itmeye (18) ħükemānuñ birinden suØāl itdiler ki pādīşāhlaruñ (19) böyle ğāfil olmalarına sebep nedür (20) didi üç nesne (21) sebebdür ki pād (22) işāhları mülk ü raØıyyetden (23) bī-ĥāber ider biri şehvetdür ve mütābaØat-ı hevā-yı (24) nefis ki her kim nefis sevdāsına ve ārżūsına meyl (25) idüp zebūñj olur ĥiç bir nesnenüñ ķaydında (26) ve fikrinde olmaz ki iskendere dirler (27) idi ziyāde Øavretler Øuķde getür tā bir nice evlād (28) laruñ olup senden yādigār ķalalar iskender (29) didi yādigār benden Øaddür ve eyü nām zişt (30) ü ķabıĥdür ki bir

adam ricāle ğālib iken Őavretlere (31) mağlūb olalar ikinci esbāb ğafletūn birisi (32) ħırsdur ki māl u rızķ u genç cemŐine ħarış ola (33) zırā ħarışūn māl cemŐinde ħelāl u ħarāma teşĥişi (34) olmayup mülk ü raŐiyyet kaydında ve fikrinde olmaya (35) üçüncü esbāb-ı ğaflet şarāb içmekdür ve lehū (36) vü luŐba meyl itmekdür pādişāhlar gerekdür ki şarāb (37) içüp ser-ĥoş olmaķdan perĥiz eyleyeler ki mest (38) olan kimesne mülk ü māl u raŐiyyetden bĭ-ĥaber (39) olup ĥuddāmları her ne isterler ise iderler (40) bir gün ĥvāce-i büzürgvār ķut'bü'l-aĥyār ĥvāce (41) Őabdu'l-ĥālĭķ ğucdüvānĭ ķuddise sırruhū bir gün bir meclisde vaŐż (42) söyleşür iken nā-ĝāĥ bir cüvān meclislerine gelüp (43) zāhidler süretinde ĥırķa arķasında ve seccāde (44) omuzında bir ĝuşede oturup bir sāŐatden (45) sonra ķalkup didi ki ĥazret-i resūlu'llāĥ {s.a.v.} (46) buyurmuşdur ki فانہ ينظر (47) انقوا فراست المؤمن bu ĥadiş-i şerĭfūn sırrı nedür (48) ĥazret ĥvāce buyurdu ki bu ĥadişūn sırrı (49) oldur ki zünnār ki kesüp ve (50) ĭmān getüresin (51) cüvān didi (52) ĥāşā ki benüm zünnārūm ola (53) ĥvāce ĥādimūn birine işāret itdi (54) tā cüvānuĭ ĥırķasın arķasından çıkardılar bilinde (55) zünnārı ĝöründi cüvān şermende olup fı'l- (56) ĥāl zünnārı kesüp ĭmān getürdi ĥvāce didi (57) ey yārān gelüñüz bu nev Őahdüĭ muvāfaķatına ki zünnār (58) kesdi biz daĥĭ ķalbümüzün zünnārın ķalŐ eyleyelüm didükde (59) cümle ĥuzżār meclise feryād düşüp ĥvācenün (60) ayaĝına düşüp tecdĭd-i tevbe itdiler (61) bir gün nüşirevānuĭ dĭvānına bir ķaşırü'l-ķāme (62) kimesne gelüp tażallüm itdi ki baĝa sitem (63) ü žulm olmuşdur

### [87b]

(01) nice ki baĝa muĥāfażat itdün ve her kim namāzı müsteĥabb vaķtinde ķılmaya ve t'ahāretinde<sup>102</sup> iĥtiyāt itmeye (02) ve rükūŐ u sücūdında ve ĥuşūŐa riŐāyet itmeye ol namāz refŐ ola siyāĥ ve ķaranuluķ ile ve nice diye ki (03) zāyiŐ itdün beni ĥaķķ teŐālā zāyiŐ itsün seni diyüp gide anda ki ĥaķķ teŐālā itmiş ola (04) pes kendü kendüye şarıla şarılmış esbāb gibi yüzine uralar **ey Őaziz** vāķıf (05) ol ki temşĭl yüzinden ādem mişālidür nice ki insān mürekkebdür aŐzā-yı bātın u cevāriĥ-i žā (06) hirden rūĥ ve ĝöz ve ādem olana kāmil dimezler illā bu

<sup>102</sup> طهارتتده şeklinde yazılmış aslı طهارتتده olmalı.

cümlelerüñ sıñhatile ve a'Özānuñ merātibi (07) ve cevārihi tefāvütlüsidür nice ki bu a'Özālaruñ ba'Özısından yođ olsa ādem anuñıla mün'Öadim (08) olur nice ki a'Özānuñ re'öjisi ki aña ıalbu u ciger ü dimāğ dirler ve ba'Özi bunlardan ki anlaruñ (09) olmaması ile ādem mün'Öadim olmaz lākin anlaruñ kuvveti olmaduđca ādem nākıś ve kıymetsüz olup (10) ħayāt mufāśalalarından fevt olur göz ve ıulađ ve dil ve ayađ ve el bunlaruñ eksüklüğü ile ħayāt (11) münka'ı'Ö olmaz aña ādem dinilür ammā kıymetsüz ve bi-ħāśıl olur ki ne kimesne andan ħažž ider ve (12) ne ol ħayātından behre-dārdur ve namāzuñ hey'Öāt-ı ma'Önevjisi dađı böyledür ki ehl-i Őer'Ö anı (13) emr-i ħađđ u dirāyet-i nūr-ı baŐiret ü nübüvvet ile taŐvir itmiŐdürler ve bizi anuñ kemālin teŐĥiŐ itmek (14) iđün iđāmet olınmasın buyurmiŐdurlar bu tađdirce namāzuñ niyyeti ve ihlās u ħuzūr-ı ıalbu u ħuŐū'Ö (15) rūĥı meŐābesindedür ve rükū'Ö u sücūd ve tamāmi erkān-ı ıalbu u dimāğ u cigeri meŐābesindedür (16) ki bunlaruñ olmaması ile namāz mün'Öadim olur ya'Öñj bātıl olur ve namāzuñ sünnetleri ki iftitāĥ du'Öāsı (17) ve ıunūt u taĥiyyāt-ı evvel ve ezkārdur göz ve ıulađ ve dil ve el ve ayađ gibidür ve namāz ıılan kimesne ki erkān-ı (18) ri'Öāyet itmeyüp ve ħuzūr-ı ıalbi olmayup ħuŐū'Ö itmez aña benzer ki ıāhir pādiŐāĥ Öazameti ile bir kimesneyi (19) ticārete göndüre ve aña emr ide ki bir hünerli ve kemālli ve cemālli bir Öabd getür ki pādiŐāĥlar meclisine

### 87bh

(01) nūŐirevān didi (02) bu adam ĥilāf söyler zıřā ki (03) ferāset-nāmede dimiŐlerdür ki ıaŐıřrū'l-ıāme (04) olanlar ĥıre vü ĥıle vü sitemkār olurlar (05) imdi bu adam kendü sitemkārdur buña sitem (06) iriŐmemiŐdür ıaçan ki tefaĥĥuŐ itdiler böyle (07) idüğü muĥađđıı imiŐ yine bir gün (08) nūŐirevān dıvānına bir ıaŐıřrū'l-ıāme adam gelüp (09) feryād itdi ki bir kimesne baña sitem itdi pes (10) nūŐirevān didi ey adam ıaŐıřrū'l-ıāme (11) olan kimesneye kimesne sitem idemez belki evvel (12) ol sitem idici olur didi ey pādiŐāĥ (13) ol kimesne ki baña sitem itmiŐdür benden ıođđ (14) ıođđ ıaŐıřrdür nūŐirevān ol kimesneyi getürüp (15) nažar itdiler ki vāđi'Öi öyle imiŐ pes buyurdu (16) ihđāđ-ı ħađđ itdiler **der kitmān-ı esrār**<sup>103</sup> (17) **beyt**

(18) جنان بایه ایمن کروارتو

که کس (19) ره بنا به با سر التو

<sup>103</sup> Hüseyin Vāiz-i KaŐıfı'nin müellifi olduğı ve Germiyanlı Firāđi Abdurranman Āelebi'nin tercümesini yaptığı *Aĥlākü'l- Muhsin* adlı, kırk bölümlük siyaset-name tarzındaki eserin 35. bölümünden alınmiŐtır. Eser Kanuni'nin oğlu Sultan Bayezid'e sunulmuştur. Eser 183 varak olup Süleymaniye Kütüphanesi, Reşid Efendi Bölümü, nr. 1077'de kayıtlıdır.

**mervj** aña bir selef bu (20) minvāl üzre sülük iderler idi ki ħifẓ-ı<sup>104</sup> (21) zehebün ve zehābuñ ve mezhebün yaǾñj (22) bu üç nesneyi şaqlu dutmaq gerekdür (23) evvel seferi ki ne t'arafa müddeǾj ider isenj (24) keşf itmemek gerekdür ki olmaya kimesnede düşmen (25) var ola ikinci mālī dañi mañfj dutmaq (26) gerekdür ki ehl-i t'amaǾ bñ-nihāyedür üçüncü (27) mezhebün yaǾñj iǾtikādün ħafj vü muñkem du (28) tup her nā-kese keşf itmemek gerekdür (29) ki ħasūdlar çoqdur **mervjdür ki** (30) iskender kendü ħavāśślarından birisine (31) bir sırrın söyleyüp ğayrıya ifşā itmemesi (32) bābında ziyāde teǾkjdler eyleyüp (33) kaç eyyāmdan sonra ol kimesneden (34) sırr fāş olup iskenderün (35) semǾine irişüp ħakjmi t'aleb idüp (36) didi ey ħakjım kendü ħavāśśumdan (37) birisine bir sırr söyledüm şaqlamayup (38) fāş itdi cezāsı nedür ħakjım didi (39) sen andan incinme ve Őuqūbet itme ki (40) kendü sırruñı kendünj ifşā itmişsin (41) zjřā ol sırr saña lāzım idi sen anuñ (42) yükine taħammül idüp çekemedünj imdi (43) ğayrılar ol yüke taħammül (44) itmeseler (45) baǾjd degüldür (46) **yine mervjdür ki** (47) kibārdan birisin nüşjrevān meclisinde (48) ziyāde taǾrjif ü tavsjif idüp Őilm ü (49) fazl u kemāl u belāğat u feśāhatın zjkr itdiler (50) nüşjrevān bunuñ mülākātına ārzü idüp t'aleb (51) itdiler kaçan ki meclise geldi selāmdan sonra (52) didi ey pādişāhum biñ yıl bākj olsun (53) nüşjrevān didi ey Őaziz ibtidā mañhall (54) söyledünj ve bu ise senünj fażjletünjden (55) baǾjddür cevāb virdi ki (56) ey pādişāh insānuñ (57) ħayātı hemān bu ħayāt

### [88a]

(01) lāyık ola diyü emr eyleye ve bu adam varup bir zaǾjif ü nañif gözsüz ve qulağı ve eli ayağı kesilmiş (02) bir qul getürse zāhir eyü adam pādişāhuñ emrine muñālefet itmiş olur ve böyle ħizmetlerine pādişāhdan (03) ħilǾat u iñsān ümjid ider ne dirsüz bu bñ-devlete ħilǾat u iñsāna mı müstaħaqqdur yāñūd d'urüb (04) u cels ü qatle bu sebebdendür ki ħazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki صلوة عن (05) من تنه buyurdı ki her kimesne ki ħjñ-i şalātda iken (06) gönjlin ğaflet ü perişān ħātjrlıkdən ħifẓ itmeye aña ol şalātda ħaqq teǾālādan uzaklıq (07) ve ħirmān ğayrı nesne ħāsıl olmaz وعن عمر و بن العاص رضی الله عنه (08) قال رأى رسول الله صلى الله عليه وسلم رجلاً صلى فاخف صلوة قال اترون هذا الوما ت على

<sup>104</sup> حفظ şeklinde yazılmış aslı حفظ olmalı.



هذالمات (09) على غير ملة محمد (10) gördi ki (10) bir kimesne namāz kıldı ve erkānlarına riŕāyet itmedi buyurdi ki görür misüz bunu ki eger (11) bu hāl üzre ölürse dınsüz fevt olmış olur imdi müslimān olanlara bu tehdid (12) kifāyet ider **ey** Ŗaziz saŖādet-i uŕrevi t'alebinüŕ nişānı oldur ki bu maŕŕüle ŕebihlerden (13) ğāfil olmaya ve namāzuŕ ŕerāyit' ü erkānlarınuŕ riŖāyetlerinde ihmāl cāyiz görmeye hemān ki müŕezzinüŕ (14) āvāzın işide rüz-ı kıyāmetüŕ cemŕŖni Ŗarzından hātırına getüre ve yaŕıŕn ü taŕkıŕ bile ki her kimesne (15) dünyāda bu āvāzuŕ icābetine müsāraŖat göstüre āhıret güninde luŕf śadāsıla ve āvāzıla (16) daŖvet olınmışlardan ola ve fezā-yı ekber hāvından emiŕn ola ve t'ahāretde bir ŕalbi ki manŕŕr-ı naŕar-ı (17) haŕŕdur anı ğāfil itmeye ve bilmiş ola ki t'ahāretüŕ dört mertebesi vardur **evvel** mertebesi budur ki (18) beden ü esbābı ve mekānı eyleye faŕālāt u iŕbās u iŕdāşdan bu t'ahāret Ŗāmmē-i hālŕ içündür (19) **şāni** mertebesi cevāriŕ ü aŖzādur ki ednās-ı cerāyim ü muŖāsıŕden pāk itmekdür ve bu t'ahāret ebrārdur

### 88ah

(01) bedenŕ degüldür cümle (02) hālŕ bilür ki insāna biŕ yıl (03) beŕā olmaz lākin eyü nām nice biŕ yıl bāŕŕi (04) olup vefātdan ŕonra eyü nām bir ğayrı (05) ħayātdur benüm maŕşadum oldur (06) haŕŕ ŕübĥāne ve teŖālā ħazreti müsā {a.s.}a (07) vaŕy buyurdi ki kendü aŕrabālarıŕa eyülük (08) eyle müsā {a.s.} yā rabbı nice (09) ideyüm ki senüŕ rızā-yı ŕerifüŕe muvāfıŕ (10) ola ħitāb geldi ki iŕsān eyle (11) eger ğaybdurlar selām u duŖā eyle (12) yād eyle ve eger ħāzırdurlar fuŕarāsına (13) śıla eyle Ŗatā eyle ve aĕniyāsına (14) ziyāret ü ŕenā eyle (15) bir dervişüŕ civārında bir münŖim kimesne (16) var idi bir gün ol (17) münŖimüŕ maŖşüm (18) oĕlancaĕı ol (19) dervişüŕ evine gelüp (20) görđi ki derviş evlād u Ŗiyālile (21) t'aŖām ekl iderler bu t'ifl (22) bir zamān durđı t'aŖāma meyli daŕı var idi (23) hiŕ buŕa mültefit olmadılar giryān giryān (24) dönüp eve geldi babası ve anası (25) bunun aĕlamasından müteŖellim oldılar sebebin (26) suŖāl itdükde didi dervişüŕ evine (27) gitdüm t'aŖām yirler idiler baŕa virmediler (28) pes babası bunun için envāŖ t'aŖāmlar getürüp (29) öŕine ŕodılar tesŕin bulmayup yine aĕlar (30) idi ve dir idi baŕa ol t'aŖāmdan (31) gerek ki anda idi babası Ŗāciz ŕalup (32) ŕalŕup dervişüŕ ŕapusına gelüp (33) t'aleb itdi didi ey derviş (34) cāyiz midür senden bir cefā ŕekevüz (35) didi ħāşā ki benden size bir cefā (36) irişe didi bundan ziyāde ne ola (37) ki benüm oĕlum senüŕ eviŕe gele t'aŖām yirken (38) oĕluma

virmeysesüz ağlayarak gelmişdür hālā (39) hiç bir güne t'aŖām ile mütesellj olmayup (40) sizünj t'aŖāmunuzdan ister derviş (41) bir zamān baş aşığa şalup baŖdehū (42) didi ki bunda bir sırr vardur benden bunı (43) suŖāl idüp perdemüzi (44) yırtmañuz (45) h̄vāce ziyāde (46) ibrām idüp sırr nedür diyü (47) suŖāl itdi didi ey h̄vāce ol (48) t'aŖām ki biz yir idük bize helāl idi (49) ve senünj ođluña ħarām idi istemedüm ki (50) ħarām t'aŖāmı ođluña vireyüm h̄vāce didi (51) sübhānallah bir t'aŖām var ki bir kimesneye (52) helāl olup ğayrıya ħarām ola derviş (53) didi ħurŖānda oğumışsın ki فَمِنْ أَضْطَّرَّ (54) فِي مَحْمَضَةٍ yaŖñj her kim yokluğda dermān-de (55) ola aña murdār helāl olur ve ğayrıya (56) ħarām imdi öyle maŖlūmunj (57) olsun ki

### [88b]

(01) **şālīs** mertebesi nefis t'ahāretidür şıfāt-ı zemīme küdüretinden pāk itmekdür ve bu t'ahāret (02) sālīkler t'ahāretidür **rābiŖ** mertebesi ħalb t'ahāretidür māsivā'llāhdan ve bu t'ahāret (03) şadıĸlar t'ahāretidür **ammā** setr-i Ŗavretde Ŗavrātunj fezāyiñin sırr itmek ki bedenünj žāhiridür ve (04) hālĸunj manžūr-ı nažarıdur ve Ŗavrāt-ı bāt'ın u kibr ü ħırs u ħased ü baħl u Ŗucb u kibr ü riyā isrār ve (05) ğayrılarınj fezāyiñ-i ħafjleri ki ħaĸĸ teŖālānunj manžūr-ı nažar ĸudretidür endişe eylenj ve taħĸiĸ bilinüz (06) ki bāt'ınunuzunj fezāyiñ u rüsvāyiligin ħaĸĸ teŖālādan gizlemek ve örtmek mümkin degöldür meger tevbe vü (07) nedāmet ü ħavf u ħayā vü ħacālet ü şikestelik ile pes ħazret-i şamediyet ħarşusunda böyle dura (08) ki bir günāhkār ħaçmış ĸul gibi **istikbālū'l-kıble** ki ol cihāt-ı muħtelifeden muŖarriždur (09) ve ĸibleye yüz döndürmek ħalb āyinesin māsivā'llāh ğubarından pāk ider ve cenāb-ı Ŗazze ħazret (10) şamediyeti ħalb ĸiblesi eyleyüp ve anda cānib-i şamediyete tazarruŖ u meskenetin kendüye muŖtād u şıŖār (11) itsün **tekbirde** nefis hevāsınunj şanemlerin saŖvet ü şühüd kibriyā-yı eħadıĸ ile şikest eyleye (12) ve sübhāneke allahümme işrāĸ-ı sübhān tenzih ü pākligin ħazret ĸuddüsünj müşāhede eyleye ve eŖüzü (13) bi'llāhda aŖdānunj şerr ü mekāyid ü id'lālınden ve nefis ü hevādan fāt'ır-ı kāyinātunj Ŗişmeti ħişārına (14) penāh duta ve ĸırāŖatda ĸırāŖat-ı ism-i bismi'llāh zāt-ı muĸaddes müsem mā ki ħayyūm-ı kāyinātdur mütecellj bile (15) cümle vücūduñ eşħās u efrādın ĸuvvet-i feyz-i ħayyūmı ile ħāyim ğöre ve er-raħmani'r-raħimde Ŗumūm (16) emtārü't-t'ayif cemāli ve ħuşūs-ı āşār-ı envār-ı kemāli žavāhir-i müžāhir ü serāyir-i mefāhirde

mütevālî (17) bula ve el-ḥamdü li'llāhi rabbü'l-Āleminde feyzān u sereyān cūd u nevālin ol bārjnün cedāvil-i Őayān-ı (18) vücūdda cārj göre ve tekrār er-raḥmani'r-raḥimde müşāhede-i teceddūd-i emvāc-ı beḥḥār-ı raḥmet (19) ḥaḳāyıḳ-ı Őulviyyāt u süfliyātın anuḡ tevḥjdi deryāsına ğarḳ eyleye ve bidāyet-i dāyire-i

### 88bh

(01) üç gün idi ki benüm (02) etfāl u Őiyālüm aç olup bir nesne (03) bulunmayup hiç bir Őilāc bulmadum illā bugün (04) filān ḥarābede bir merkeb ölmüş yatur (05) ol merkebün etinden bir miḳdār et (06) kesüp getürdüm anı bişürüp yir idük (07) aḥvāl budur ki Őarż itdüm ḥvāce (08) bunu işidüp ziyāde ağladı ve didi (09) vāveylāh<sup>105</sup> eger rüz-ı kıyāmetde cenāb-ı bārj (10) benden suŐāl eyleye ki senün civārın da böyle (11) kimesne ola ve sen andan bj-ḥaber olasın (12) ne cevāb vire bilürüm pes dervişün (13) eline yapışup evine götürüp mālından (14) yarı mālın virdi gice ile ḥazret (15) risālet-penāḥ {s.a.v.}i (16) vāḳıŐada görüp ḥazret buyurur (17) ki ey ḥvāce (18) ol dervişe (19) itdügün muḳābelesinde (20) günāḥların maġfired olup ve ḥaḳḳ teŐālā (21) mālın bereket virüp yarın kıyāmetde baḡa (22) hem-civār olsaḡ gerekdür diyü buyurdu (23) ki kirmān vilāyetinün bir meliki (24) var idi ğāyetle seḥj vü müsāfir dost dāyimā (25) müsāfirhānesi ḳapusu açuḳ ve ḥivān-ı iḥsānı her (26) ḥavāss u Őämme mebzül her kim şehre gelse idi anuḡ (27) niŐmet ü iḥsānın görüp miḳdār ḳalır ise (28) sabāḥ ve aḥşam mā yaḥtācı muŐayyen olur (29) idi bir zamān Őazudu'd-devle leşker çeküp (30) teşḥir-i vilāyet için üzerine geldükde melikün (31) muḳāvemete t'āḳati olmaduġından muḥāsara (32) olup her gün Őazudu'd-devle Őaskeri gelüp (33) ḳalŐa öninde Őaḳim ceng idüp gice olduḳda (34) Őazudu'd-devlenün leşkerine kifāyet idecek (35) miḳdārı t'aŐām müheyyā idüp t'aşra Őaskere (36) göndürür idi Őazud bunu gördükde (37) taŐaccüb itdi ki bu nice ḥareketdür gündüz ceng (38) alınur ve gice t'aŐām göndürür bunun (39) ne maŐnāsı var melik cevāb göndürdi ki (40) ceng itmek merdlik izḥāridur ve ekmek (41) virmek merdlik vaḳifesidür anlar egerçi (42) benüm düşmenlerümdürler ammā vilāyetümün ğaribi ve müsāfir (43) leridürler mürüvvet degüldür ki vilāyetümde kendü (44) t'aŐāmların yiyeler Őazudu'd-devle ağlayup (45) didi ki bir kimesnenün ki bu deḡlü mürüvveti ola (46) mürüvvetden baŐıddür ki buncılayın kimesne ile ḥarb (47) u ceng eyleyevüz Őaskeri döndürüp (48) gitdi (49) ki bir pādışāḥ bir kimesneye (50) terbiyet (51) ü naşihat (52) ider idi ki ister misin (53) ki

<sup>105</sup> واويلاه şeklinde yazılmıştır.

rūzgāruñ murāduñ üzre (54) olup sā'at-be-sā'at merteben ziyāde ola (55) ve benüm yanumda 'aziz olasin gerekdür ki üç nesne (56) işlemeyesin ol ki'z b söylemeyesin ki ki'z b (57) tanrı ve hālķ yanında hār ider ikinci (58) beni baņa ve hūzūrumda medh itmeyesin (59) ki ben kendümi senden eyü bilürüm üçünci (60) ğammāzlikden iħtirāz<sup>106</sup> eyle benüm hādem ü hāşemümden (61) bir yaramazlıķların söyleme ki işitdükde (62) anlar ile yaramaz olup (63) hışm idem benden (64) hāvfa düşüp

### [89a]

(01) ezelin ebed noķtası nihāyetinde peyvend eyleye burada cemāl-i t'al'at mālīk-i yevmi'd-djn 'irfān (02) manżarasından cilve-gerlik ide pes t'alībün ħaķāret-i ħudūşın niyāz-ı astānesine biraķa ve 'ubūdiyyet (03) ādābınun mülāzemetin kendüye vācib bile iyyāke na'budu anun ħil'at vaķti ola pes çün şavlet-i (04) hāvāt'if 'izzet-i 'abdün varlıķ gölgesin işfā'ı envār-ı ilahide maħv eyleye mefāze-i fenādan 'aynū'l- (05) ħayāt-ı beķāya irişdüre cenāb-ı bārjden ğayrıya ħavl u kuvvet görmeyeler ve ħazret vācibū'l-vücūd (06) dan ğayrı bir nāsır u mu'jın bilmeyeler ve iyyāke nesta'jın sıdķ u yaķın şaħıfesinden oķıya (07) āyine-i festekim kemā umirte iħtār-ı devā'j-yi evhām-ı fāsıde bevā'is-i tasavvurat-ı bāt'ılı ki müzāħim-i (08) menhec-i şavāb ve mevķıd-ı nırān-ı ħicābdurlar müşāhede olunur iħlās lisānı ki te'eyyüd-i rabbānj (09) t'alebinde ihdina's-şırāta'l-müşaķim du'āsına ğüyā olur pes istiķāmet şufufı mübārizlerinün (10) muħtācları ve kerāmet menzillerinün sābıķları ki bār-gāh-ı nübüvvet mehterleridür ve velāyet 'arśasınun (11) serverleridürler temennā iderler şırāt'a'l-lezjne en'ānte 'aleyhim söylerler pes ķurb-ı bisāt' merdūdlarınun (12) riķāb-ı himemlerin göre ki iğlāl-ı devā'ıyı hevā ile ķayd itmiş şademāt-ı 'avāsıf ğayret-i iķdām (13) kerāmet 'arśasınun ma'rūdları sa'ıy ile şehvāt ķaydı muķayyed ü sa'evāt-ı hāvāt'if 'izzet-i ħirmān-ı tehj (14) şahrāsınun zeljllerinün<sup>107</sup> t'ayrān olan cenāħların müşeyyed barķı ile yanmış ğayri'l-mağdübi 'aleyhim ve le' (15) d-d'alljn żarüret ile dinilmiş olur murādumuz bu idi ki kelimāt-ı fātihanun taħķķi için bir şerħ (16) yazıla ki sizün fehmünize ķarij ü vāziħ ola lākin bu eyyāmun lisān vaķti böyle imlā itdi (17) والله غالب على امره cehd eyle bu leb ki bu me'ānjınun revāyiħ-i

<sup>106</sup> iħtirār şeklinde yazılmış aslı iħtirāz olmalı

<sup>107</sup> zeljllerinün aslı zeljllerinün olmalı

sa'Ādeti senün meşşām-ı cānuña yetiše (18) eger bulduñ fe t'übā lek ve illā fezā-yı vañdet t'uyūrları pes perde-i ğaybdadurlar ki bu ħaķāyık (19) anlaruñ ħavşalaları olsa gerekdür **naẓm**

*şerif zātlara evc-i imtiĥānından*

### 89ah

(01) ğayrı pādişāha (02) yüz dutalar kaçan re'Āyā (03) işide anlar daĥı ħavfa düşüp perişān (04) olalar ki bir pādişāh var idi ğāyetle (05) cūvān-merd ü saĥı bir gün kendü muķarreblerinden (06) birisine didi ki ārzū vü niyyet itmişüm ki (07) bir kimesne yüz biñ altun in'Ām ideyüm (08) sen ne dirsen didi bu çok meblağ (09) dur bunı biñ adama virmek olur (10) didi nısfın virsem nicedür yine çokdur (11) şülşin virsem nice didi çokdur pes (12) rabi'Āin virsem nicedür didi çokdur (13) el-ķıssa 'Āşerine ķarār virdiler pes (14) pādişāh didi ey bed-baĥt bu aķçayı (15) saña virsem gerek idi kendünji (16) maĥrūm itdün ve beni seĥādan alı (17) ķoduñ didi ey pādişāh ben ĥat'ā (18) itdüm yine sen keremünden dönme pādişāh (19) didi siflesin lāyık-ı 'Āķūbetsin (20) ne lāyık 'Āt'ıyyet hem kendüye ziyān (21) itdün hem baña zıřā (22) benüm ziyānum oldur (23) ki eger bu deñlü mālı saña (24) bağışlaya idüm seĥāvetle 'Āālemde (25) 'Āilm olur idüm nāmum bāķi ķalur idi (26) ve senün ziyānuñ oldur ki bu deñlü māldan maĥrūm (27) ķalduñ imdi var ol mālun 'Āāşeri ne ise (28) al ve daĥı meclisüme gelme (29) nüşirevān 'Āuķalānuñ birisinden su'āl itdi ki (30) melik zevāli nedendür didi üç nesneden (31) evveli budur ki vilāyetün aĥvāl u aĥbārı (32) pādişāhlar ve ĥākimlerden şaķlu dutmaķ ikinci (33) ednā adamları istiĥdām u ri'Āyēt itmek (34) üçüncü emjınlerün žulmi nüşirevān didi (35) ne delil ile dirsın didi kaçan vilāyet ü ra'Āıyyet (36) aĥbārı sult'āndan münķatı'Ā ola dost (37) u düşmenden ğāfil olup her kimesne ne isterse (38) işler ve nice fitneler žuhūr idüp memleket vırāne (39) ola ve daĥı ednā adamlara tertīb ü istiĥdām (40) olına denā'Āetinden ĥarış olup her kimesneden (41) t'ama'Āa düşüp ekābir ü eşrafun ve efendisinün (42) ķadr u ķıymetin bilmeyüp 'Āarzın şaķınmaz anuñ içün (43) dimişlerdür zevāle'd-devlet be-irtifā'Āü's-sifle (44) kaçan sifleye devlet el vire melik ü devlet (45) tenezzül bulur *كر سفله بجاه دست يا بد* (46) *بازار ملك شكست يا بد* ve daĥı 'Āummāl u ümenā (47) kaçan ra'Āıyyete žulm u sitem eyleyeler niyyetleri pādişāha (48) kem ola ve zirā'Āat u 'Āimāretten melül olup (49) müteneffir olalar bu def'Āa ĥazıne ğadr olmış olur (50) sult'ān t'uğruluñ (51) vezjri olan ebū mansūruñ (52) 'Āādeti var idi ki kaçan şabāĥ namāzın edā (53) ider idi gün doğıncaya degin

evrād oqur (54) idi bir gün sulṭānuñ bir zarūr işi düşdi (55) bir biri ardınca adamlar göndürdi vezîr ise (56) evrādı tamām itmedüğinden eglendi ḥāsıdler (57) fırsat-ı ğanımet Őadd idüp vezîri yaramazlıqla (58) giçdiler ki Őažameti bu ğāyetdedür ki tenezzül idüp (59) gelmez diyü bir mertebe ğažabnāk itdiler ki sulṭānuñ (60) beşeresi müteğayyir oldu kaçan ki vezîr evrāddan (61) fāriğ olup sulṭānuñ ḥizmetine geldi sulṭān (62) ğažab yüzünden niçün giç geldün (63) diyü bî-ḥuzūr oldu

[89b]

*vesîle-i (01) şeref-i qurb olur nüzül-i bela*

*ḥasıs nefslere genç iltifātından*

*mezjd-i Őillet-i idbār olur (02) vüfūr-i Őatā*

*delil-i zillet-i Őiśyāndur taŐarruz-ı ḥāl*

*ṭariq-i ḥüsn-i rızāsı cemjö-i ḥāle rızā*

(03) **ey Őaziz** eger ol kuvvetün bu kadar şafā-yı fehm teŐyidi ile mevāniŐ mührin esrār ḥizānesinden (04) kaldurasın ve Őirfān gencinün ḥaқиkatinden ebedi ğanımetin ele getüresin bārj namāz vaqtinde (05) cehd eyle ki ḥazret perverd-gār ḥuzūrında kalb ḥuzūrligin saқlayup ḥāt'r perişānligin girü (06) koyasın ve kelimāt-ı kelām ziyānı fermānında olup kabāyiḥ-i efŐāl-i žāhir ve fežāyiḥ-i aḥvāl-ı bāt'ınun ile (07) ol ḥazret bārjden şerm eyleyesin ve nefsi emāre-i cefā yolından vefā vü Őözre getüresin ve çün (08) üç derecāt ehl-i Őirfān ki mülük-ı ḥitt'a-ı iқkān u selāt'ın Őarśa-ı Őālemdürler irişe bilmez isen (09) bārj cehd eyle ki mülāzemet-i asitāne-i Őubūdiyyetden maḥrūm qalmayasın **فان لم يُصبها وابلٌ فظنٌ** rivāyet (10) olinur ki ṭalḥa bin Őabdu'llāh {r.a.} bir büstānda namāz kıılır idi bir doğanı gördi ki bir kuşa (11) kaśd itmiş ve ol kuş ağaçlar arasına kaçup dolanur ḥāt'ırı bunlara meşğül olup bilmedi (12) ki kaç rekŐat namāz kııldı durup ḥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} kuşa gelüp ol ḥālden (13) şikāyet itdi ve didi yā resūlu'llāh ben ol büstānı ḥaққ yolına taśadduқ itdüm ol namāzun (14) kefareti için ḥazret ol büstānı iki yüz biñ dīnāra fūrūḥt idüp müstaḥiқklara śarf itdi (15) **nakl olinur** ki ḥazret-i emjürü'l-müŐmin'in imām ḥüseyin {r.a.} oğlı imām zeyn el-Őābidin {r.a.} (16) ḥazretleri ne vaқt ki abdest alur idi mübārek çehreleri śaralup ḥāli müteğayyir olur idi (17) dirler idi yā imām bu ne ḥāldür buyurur idi ki hiç bilür misüz ki kimün çarşusına dursam gerekdür **عن** (18) رسول الله صلى **حضرت عايشه** رصى الله عنها كان الله عليه و سلم يحدثنا و نحدثه و يلاعنا (19) ḥazret-i Őāyişe {r.a.} buyurur ki

**89bh**

(01) vezîr didi ey (02) sultân ben ĥaĥĥ teŖâlânun ħuliyum (03) ve bendesiyüm ve senün ĥîzmetkârunum imdi (04) tañrınun ĥîzmetinden fâriğ olmayınca sultânun (05) ĥîzmetine gelmem ĥâlikün ĥîzmeti maĥlûĥdan (06) muĥaddemdür sultân ağlayup vezîre ziyâde (07) Ŗizzet ü riŖâyet itdi imdi kaçan (08) ĥaĥĥ teŖâlâ bendesinden râzi vü ĥoşnüd (09) ola ġayrılarun ĥîşminun aña zararî yoĥ (10) ve eger Ŗiyâzen bi'llâh ĥaĥĥ teŖâlâ bir bendesinden (11) râzi olmaya cümle ĥalkun dostlığınun (12) aña fâyidesi olmaz (13) ki yaĥyâ ve eski ĥattât' ġâyetle eyü (14) yazar idi ve ĥalîfenün oğulları (15) yanında ĥatt' yazarlar idi ĥalîfeye (16) taŖrif itdiler ki yaĥyâ eyü ĥalem tırâş (17) ider diyü ĥalîfe adam göndürüp (18) t'aleb itdi geldükde buyurdi bir ĥalem (19) tırâş itsün yaĥyâ daĥî (20) bir ĥalem alup (21) eline kemâl-i diĥkatle (22) bir ĥalem tırâş idüp ĥalîfe (23) eline alup yazduĥda evvelkiden (24) aŖlâ yazduġından maĥzûż olup yaĥyâya (25) ziyâde inŖâm u iĥsân idüp yaĥyâ t'aşra (26) çıĥup ĥapuya irişdükde dönüp yine ĥalîfe (27) ĥîzmetine gelüp didi yâ ĥalîfe ĥalem tırâşında (28) bir nesne eksük ĥalmışdur emriñüz olur ise (29) tamâm ideyüm ĥalîfe ĥalemi yaĥyâya virdi (30) yaĥyâ ĥalemi eline alup ĥalem tırâş ile ĥalemün (31) ucın kesdi ve alduġı iĥsânı ĥalîfe (32) öñine ĥodı ĥalîfe didi aslı nedür (33) yaĥyâ didi kaçan t'aşra çıĥdum ĥâtruma (34) bu ĥaber geldi ki احثر والذين ظلموا و ازواجهم (35) yaŖni ĥaşr idiñüz žalimleri şerîklerle (36) ve imdâdcılarla ĥorĥdum ki sen bu (37) ĥalem ile žulm u sitem müteŖallîĥ bir nesne yazasın (38) ve ben şerîk olup Ŗiĥâba müstaĥaĥĥ olayum (39) ki maŖan bin zâjde ġâyetle seĥî (40) olup Ŗatâda meşhür idi bir (41) Ŗazîze suŖâl itdiler ki maŖan seĥîdür (42) yâĥūd yaġmur seĥîdür didi ki maŖan yaġmurdan (43) seĥîdür zirâ ki bulut her kaçan yaġmur (44) virür ağlayarak virür ve maŖan (45) her ne virür ise ĥandân virür (46) ki bir zerrâĥ bir ġün (47) ĥalîfenün muĥarreblerinün (48) birisinün (49) yanına gelüp (50) başında Ŗalâmet ü şâĥibleri (51) var didi ki ben bu sene ĥacc-ı şerîfe (52) gitmiş idüm seyyidüm ĥuccâc ĥuzûrında ĥalîfe içün (53) ĥacc itdüm ve beytu'llâh ve ravza-ı resûlu'llâhda (54) ĥalîfe içün duŖâlar itmişüm ve ĥalîfeye kisve-i (55) şerîfden hedâyem var câyiz ise beni ĥalîfe (56) ĥîzmetine götür bir iĥsânları olur ise (57) saña duŖâ ideyüm bu daĥî ĥalîfeye varup (58) bir böyle seyyid ü zâhid kimesne (59) gelmişdür diyü ol miĥdâr (60) taŖrif itdi ki

**[90a]**

(01) kaçan hâzret {s.a.v.} benüm ile söyleşür mizâh ider idi namâz vaqti olduğı gibi (02) hâl kendüye öyle müteğayyir olur idi ki kıyâs ider idüm ki beni ne görmüş ve ne bilür **ve haberde** gelmişdür ki (03) haqq celle ve Őalâ hâzret müsâ {a.s.}e vaħy itdi ki **اعضاءك وكن عند ذكرى خاشعًا مطمئنًا (04)** يا موسى اذا ذكرتني فاذكرني و انت تلتفض و اذا قمت **ياŐnj yâ** بين يدى فقم كالعبد الذليل (05) و اذا ذكرتني فاجعل لسانك وراء قلبك و اذا قمت müsâ kaçan cenâb-ı hâzretümüzi yâd eylesen öyle ol benüm zikrüm (06) maħallinde ki benüm kibriyâlik cenâbumuñ heybetinden cümle aŐzân ditreyüp ve kendü bi-çâreligün görüp (07) benüm zikrüm ile ârâm eylesesin ve cebbârik hâzretümüzi yâd idende lisânunı ħalbün ardında pinhân dut (08) yaŐnj ğaflet ü perişânligi kendüneden uzaq dut ve ol ħalb lisânıla tekellüm idüp baŐdehü baş (09) lisânı ile söyle kaçan bendelik bisât'ı üzre durmaq istedüğünde zelil bendeler gibi dur (10) bu nevŐ Őibâdet bir kimesneden mütesavver olur ki âhîret havfı ile cemîŐ-i hümümlarin hâtırına getürüp (11) ve her neden endişesi var ise anup hâzret-i şamediyete meşğül gönlin anuñ ihtimâmından hâlî (12) ider ve celâl-i Őažamet hâzret-i cebbârî kendü gözine naşb ider ve rüz-ı kıyâmetde hisâba durmaq (13) havfından yâd idüp mecârî şehvâtı sedd-i ğaflet ile bend ider ve ħırs âteşin kanâŐat suyu ile (14) söndürür ve bunu daħı yaqın bile ki bir zerre dünyâ meyl ü muħabbeti anuñ hâtırında bākıdır qader (15) hâcetden ziyâde anuñıla tezevvüd-i âhîret eyleye ve t'amaŐ ide ki namâzda şafâ-yı lezzet-i münâcât ki (16) ol naŐim ğâyet ekâbir-i evliyâ ve nihâyet âmâl-ı etķiyâŐdur bula ol fikr ğala'tdur bu hâl ol kimesne (17) gibidür ki kendüsin murdâra bulaşdurup âlûde ider ve ister ki meges üzerine qonmaya bu ise (18) maħalldür **وعن عائشة رضی الله عنها قالت اهدى ابو جهم بن حذيفة الى رسول الله صلى الله عليه و سلم فميصة شاميه لها علم فشهد فيها (19)** ابو جهم بن حذيفة الى رسول الله صلى الله الصلوة فلما انصرف قال رؤى هذاقميصه

## 90ah

(01) hâlifenün ğörmege (02) ârzüsü olup t'aleb itdiler (03) seyyid içerü gelüp hâlifeye dest-büs (04) idüp bir kenâra oturduqdan sonra (05) hâlife suöâl itdi ki qandan gelürsin (06) didi beytu'llâhdan ne vilâyetlisin (07) isfahânlyum didüğinde meger bir isfahânlı (08) kimesne meclisde hâzır idi seyyidi (09) görüp bildi ey hâlife (10) bu adam belî isfahândandur ammâ ki (11) isfahânun cingânelerindendür anlar daħı (12) böyle saçlu olur ve bu sene (13) qurbân bayramında bu adam gelüp (14) benden qurbân hissesi aldı (15) hâlife bunu işitdükte bi-ğâyet (16) şaşar oldı ve ol muqarrebine (17) bakup didi eyü seyyid nâm-dâr (18) u hâcı büzürgvâr (19) getürün



diyüp (20) ol adam hâcel olup (21) nice müddet hâlifeye gelmedi imdi (22) taḥkîk u tefaḥḥus gerekdür bu maḳûle işlerde (23) ki bir kimesne bir ḥakîmden suóâl (24) suóâl itdi ki sultân u ḥakimler (25) meclislerinde sultân birisinden bir nesne (26) suóâl itse ben cevâb virsem nicedür (27) didi sen cevâb virme ki istiḥfâfdur (28) hem sultâna ve hem mesóüle zırâ ol (29) dimekdür sultâna ki sen suóâl idecek (30) adamı bilmedüñ ve mesóüle dimekdür ki (31) sen bu suóâle maḥall degülsin ve bir daḥî var (32) ki eger sultân dirse ben senden suóâl (33) itmedüm sen ne cevâb virürsin aḥyânen (34) eger bir cemâ'atden suóâl eyleye yine sen (35) muḳaddem söyleme zırâ söyledükde anlar seni (36) ğalat' çıkarup te'ayyüb iderler ibtidâ anlar (37) cevâb virsünler eger anlaruñ cevâbından (38) eyü cevâbuñ var ise söyleyesin maḳbûl (39) olur ve illâ sükût yegdür (40) ki pâdişâhuñ birisi bir adamısına (41) didi ki bir sırrum vardur saña söylerüm (42) kimesneye söyleme didi söylemem buyur (43) didi ben birâderümden ḳorḳarum (44) sen vâḳıf ol ki eger baña bir (45) ḳasdı olur ise (46) ḥaberdâr eylesesin (47) didükde ḳabûl idüp ba'ðdehü (48) ol kimesne varup bu aḥvâlı şa (49) ḳlayup birâderine ḥaber virdükde birâderi (50) bu sözden maḥzûż oldu ḳaç müddetden (51) sonra ḥikmeten pâdişâh vefât idüp (52) birâderi pâdişâh olduĝında ol (53) getürdüp ḳatl buyurdi didi (54) cürmüm nedür didi seni maḥremsin diyü (55) birâderüm bir sırr söyledi sırrın şaḳlamayup (56) ifşâ itdüñ imdi aña ne ḥayr itdüñ (57) ki baña ne eylesesin diyüp ḳatl (58) itdi

### [90b]

(01) *إلى أبي جهم فاني نظرت الى علمها في الصلوة فكاد يفتنني* ḥazret-i Öāyişe {r.a.} (02) rivāyet ider ki ebū cehm bin ḥuzeyfe bir siyāh sūfdan cāme ki beyāz Öalemleri var idi (03) ḥazret {s.a.v.}e hediye getürdi ve ḥazret anı giyüp namāz ḳıldı namāzdan (04) fāriĝ olduĝı gibi ol cāmeyi mübārek bedenlerinden çıkarup buyurdi ki ey Öāyişe bu cāmeyi (05) ebū cehme döndür ki namāz içre buña nażar itdüm beni ḥaḳḳdan ğāfil ü meşĝül itmek ister (06) **mervidür** ki bir kerre ḥazret {s.a.v.} na'öleyninüñ duvālı eski olmiş idi şaḥābe (07) lerden birisi ol eski duvālı çıkarup yeni duvāl çekdi ḳaçan ḥazret ol na'öleyni giyüp (08) nażar-ı mübārekleri ol duvāla doḳındı buyurdi ki ol duvālı çıkarup yine eski duvālı (09) çekdiler buyurdi ki ḳaçan gözüm ol duvāla doḳındı ḳalbüme feraḥ gelmek ile ḥaḳḳ te'öālānuñ ḥavf (10) itdüm ḥışmından ve ğayretinden **imdi** şāḥib-i başret olanlar gerekdür ki buracaḳlara

(11) insāf nazarı ile te'emmül eyleye ki seyyid-i enbiyānuñ ahvāli bu kemāl-i nübüvvet ile böyle ki bir duvāl (12) ile taqşır işden hāvf ider ve bir şāl cāme kendüyi haqqdan alı qor pes bugünlerüñ (13) mağrūr hevā-perestleri büyüklük ve hürmet ü Öizzet için ibrişim cāmeler ve muraśsa'Ö kemer ü külāh (14) ve Öālī serāy hādem ü haşem t'aleb iderler diyü şiretlü meşāyiñ adlular keşret-i esbāb u eşqāl (15) u tecemmülāt mübāhāt iderler ve cāhil Öulemālar sūretā islām-ı Öizzetin fāhır libāslar ve fācir (16) gulāmlar ile isterler pes hırs u hevā žulümātınun t're-i rüzgārluları şemse'd-djñ ve nüre'd-djñ (17) dirler pes erbāb-ı başjrete ma'Ölumdur ki bunların d'ini şeyāt'ın d'inidür ne āngēh erbāb-ı yaq'ın (18) mezhebi ola **haberde gelmişdür ki** امتك ان لا يذكروننى (19) اوحى الله تعالى الى موسى عليه السلام قال لعصاة فانى اكتب على نفسى ان من ذكرنى ذكرته فاذا ذكرونى ذكرتهم

### 90bh

(01) didüm ey p'ir-i muğān söyle nedür rāh-ı (02) necāt eline cāmumı alup didi esrārı (03) şağın bir hā'acenüñ bir Öabdi (04) var idi Öākıl vezj'rüñ bir gün hā'āce (05) ile bir büstānda gezer iken hā'āce bir hā'iyar (06) alup ol Öabde virdi Öabd dañı (07) hā'iyar dişleyüp gördi gāyetle (08) acı ammā acılığına bakmayup bir mertebe (09) datlu datlu yer idi ki hā'āce görüp (10) t'ama'Öa düşüp pāresin alup kendü (11) dişledüginde gördi ki gāyetle acı (12) biraqup didi yā Öabd bu acı hā'iyarı (13) nice t'atlu yirsin didi ey hā'āce (14) bu nice müddetdür ki elüñden t'atlu ve şj'rjñ (15) yirüm hālā hayā itdüm ki acı hā'iyar (16) için yüzüm çevirüp (17) acılığın bildürem (18) ol dañı (19) senüñ elüñden ola (20) hā'āce bunu görüp ni'Ömetinüñ şükriñ (21) bildügin bildi āzād idüp nice (22) ihsānlar itdi (23) ki vezj'rlik hā'izmetinden müşkil hā'izmet (24) yokdur zj'rā hūssād u t'ālib-i man'sıbı çok (25) olup nice tōhmetler ile müttehim iderler bu (26) taq'dj'rce gerekdür ki doğrılığdan (27) ayrılmaya büzürcmihirden su'āl itdiler (28) ki vezārete lāyık kimdür didi ki ol (29) kimesnedür ki anuñ dört ve üç (30) ve iki ve bir nesnesi ola didiler taf'sj'l (31) ile bildür didi dörtten biri (32) budur ki huşyār ola ve işüñ (33) ser-encāmın bile ikinci gāfil olup (34) kendüyi gāflet ile tehlükeye biraqmaya (35) üçüncü büyük ve küçük işleri bilüp (36) işinde merdāne ola dördüncü (37) señā vü Öat'āsı ola ammā ol (38) üçden biri budur ki qaçan bir hā'iz (39) metkārdan eyü hā'izmet müşāhede (40) eyleye muqābelesinde ihsānı t'j'zce (41) eyleye ikinci eger hūddāmdan ba'Özıları (42) rencj'delik ile hā'izmetden yüz döndürelər (43) emj'r ü istimāletler ile hā'trın ala (44) üçüncü rüzgāruñ havādışine hā'zır (45) baş ola ve ol ikinüñ biri (46) budur ki pādışāh (47) t'arafına (48) ri'Öāyet

üzre (49) ola ve ra'ıyyet cānibinden (50) gāfil olmaya ve ol bir budur ki cümle (51) işlerde haqq te'ālā anı ferāmūş itmeye (52) ki fazil bin sehl vezāreti zamānında birisine şikāyet itdi ki (53) hālkun kendüye gelüp gitmesinden ve kıl (54) ü qālından cefādayum diyü Őacz getürdi (55) didi ey vezjr mesned-i vezāreti ve i'özāz-ı (56) اختیار می (58) پیش انکس اختیاری هست خلق بی (57) رفت زوست بدر او (59) ایند وکران اختیار جه کار می ایند (60)

### [91a]

(01) باللعة yaŐnj haqq te'ālā vaḥy itdi mūsā {a.s.}a ki senünj ümmetün günāhkārlarına (02) söyle ki beni yād itmesünler zjrā ben kendü keremüme vācib itmişümdür ki her kim beni yād ider ise (03) ben daḥı anı yād ideyüm lākin anlar ki ālāyış-i ma'Ősiyet ile beni yād iderler ben anları la'Őnet ile (04) yād iderüm bu Őāşiler haqqındadır ki zikrleri gāflet üzre ola ne dirsek ol kimesne (05) haqqında ki ma'Ősiyet necāsetin gāflet ḥabāseti<sup>108</sup> ile cem'Ő ider ve bu iki murdāruḥ ālāyışi ile (06) ister ki ḥazret-i cebbārj ile vāsı'asuz söz söyleye bu ma'Őnā ḥat'arından cümle şadiqlarun (07) cānları ḥayret pāy-mālı olup ve muḥarreblerün gözlerinden ḥasret seylābı aqmışdur zjrā ki (08) hiç ādem olan bu iki şıfatun şāyibe-i žulmetinden ḥālī olmamışdur meger mecżübān cezbe-i (09) cezebāt-ı Őināyet ve maḥfūzān-ı ḥıfzāt-ı hidāyet ve bu cihetden idi ki sābıq-ı meydān Őināyet-i (10) ezelj ve hādı-yi rāh-ı hidāyet her velj ḥazret-i Őalj kerrema'llāhū vechehū ve {r.a.} namāz (11) vaḳti geldügi gibi mużtarib olup mübārek cemālī müteğayyir olur idi dirler idi yā emjru'l-müŐminjn (12) ne irişdi saḅa ki bu ḥālet el virdi buyurur idi ki bir emānet vaḳti geldi ki yir ve gögün (13) aḅa taḥammüli yoḳdur bu cümleden her kimün gözünün rüşenāligi Őavret ü evlād ve ḥadem ü ḥaşem (14) djdārıla olur ve anun şādılıḅı ve feraḥı esbāb u māl u cāḥ selāmetligi ile olmuş olur (15) pes hergiz t'āŐat-ı müvānesetinün şerbet-i zevki cānı kāmına irişmeye ve Őubūdiyyet bisāt'ında (16) lezzet rūḥ muḥāt'abāt u münācāt ḥazret-i şamediyyeti bulmaya ve bu marāz-ı mühlikün ki ehl-i (17) ruzgār ba'nlarında yerleşüp ve anun usülü hālkun qalblerinde rūsūḥ bulmuşdur pes (18) Őavret ü evlād māddezin qat'Ő ve şecere-i ḥabb-ı māl u cāḥı qal'Ő itmeden ḅayrı yoḳdur ve bu (19) Őilāc ise qatı müşkil ve acı ve keskin dārūdur ve bu dārūnun acılıḅından ve bu Őilācun

<sup>108</sup> ḥabāset şeklinde yazılmış aslı ḥabāset olmalı

**[91b]**

(01) düşvârligindendür ki ekşer ümmet-i muḥammedün büyükleri ne denjlü saʔy itdiler ki iki rekʔat namāz (02) kıllalar ki ol namāz içinde māsivā'llāhdan ğayrı görjinde<sup>109</sup> olmaya idemeyüp ʔāciz kıldılar qanda (03) qaldı bizlerden nice taşavvur itmek olur اما فان لم يُصبها و ابل فطلّ eger ol saʔādet (04) el virmez bārj namāzuñ nişfin veya şülşin vesvāsdan selāmet şaqlaya bilesin tā ol cümleden (05) ola ki **kısm-ı** خطو اعملاً صالحاً و اخر سيئاً عسى الله ان يتوب عليهم ان الله غفورٌ رحيم (06) **şāni** ādāb-ı zekāt şartlarındadır ki anuñ ḥaḳāyıq u esrārınuñ maʔnāsına عن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله (07) şeriflerdür ذهب و لا فضّه لا بوّدی منها حقّها الا اذا كان يوم القيامة (08) صلى الله و ستلم ما من صاحب عليها فى نار جهنم فكوى بها جبهته و ظهره وجبينه كلما بردت (09) صفحت له صفائح فاحمى خمسين الف سهنه حتى تقضى بين العباد فيرى سبيله اما الى (10) أعيدت له يوماً كان مقداره الجنه ebū (11) hüreyre ḥazretleri rivāyet iderler ki ḥazret {s.a.v.} buyurdı ki hiç kimesne olmaya ki (12) anuñ altun veya gümüşi olup zekātın virmeye aña kıyāmetde taḥtel ideler ve cehennem āteşinde (13) kızdurup yüzün ve arqasın ve yanların anuñıla daqlayalar ve cebñini böyle daqlayalar ki (14) qafāsından gele ve şavuduqca yine kızduralar ol günlerde ki bir günü elli biñ sene (15) dünyā senelerince ola ol zamāna degin ki ḥālāyıq ḥisābdan ḥālās olalar andan şonra eger (16) ister ise kendü fażlı ile ʔafv ider ve eger istemez ise ʔadlile cehenneme و عن ابي ذرّ غفارى رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (17) يكون له ابل او بقر او غنم لا يوّدی حقّها الى اتى يوم القيمة اعظم ما يكون و (18) ما من رجل خفا فها و تنطحه بقر و نها كلما جازت عليه اخرسها دارت عليه او لها حتى يقضى (19) تطأة با بين

**[92a]**

(01) الناس ebū zer ğifārj ḥazretleri rivāyet ider ki ḥazret {s.a.v.} buyurdı ki (02) hiç kimesne olmaya ki anuñ devesi veya şıgırı veya qoyunu olup anuñ zekātın virmeye illā ki getüreler (03) rüz-ı kıyāmetde ol cüvānı qatı büyük ve tüvānā ve

<sup>109</sup> كوكلونده şeklinde yazılmıştır aslı *görjinde* olmalı.

buña depmeler urup pāy-māl ideler ve her biri (04) bu yanurlarıla birbiri ardınca gelüp uralar bunlar āhîr olduḡda ol uranlar girü dönüp (05) yine uralar ol mañalle degin ki ĥalk ĥisābdan ĥalās olalar **وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ** (06) قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من أتته الله تعالى مالا فلم يودى زكوة مثل ماله يوم القيمة شجاعا (07) الله صلى الله عليه وسلم من أتته الله تعالى مالا فلم يودى زكوة اقزع له زيبتان يطوقه شم يقول انا مالك (08) انا كرك akraØ bir ilana dirler ki zehrinüñ itiligi ġāyetinden başında tüyi ola ebū hüreyre (09) ĥazretleri rivāyet ider ki ĥazret {s.a.v.} buyurur ki her kimesneye ĥaḡḡ teØālā (10) māl virmişdür pes ol māluñ zekātın virmeye ol māl bir büyük yılan sūretine gire ki ol yılan (11) ziyāde zehrlü ola pes ol yılan ĥalka olup anuñ boynına dolaşa ve durmayup aØzāların (12) soḡa ve söyleye ki dünyāda ben senüñ māluñ ve gencüñ idüm baña bañillik eyledüñ diye **و لا تحسبن الذين يبخلون بما آتاهم الله من** (13) ĥazret bu āyeti oḡıdı **فصله هو خيرا** (14) ĥaḡḡ teØālā Øazze لهم بل هو ش لهم وسيط قون ما بخلوا به يوم القيمة (15) yā muĥammed ol kimesnelere ki bañillik iderler ol nesnelere ki ben virmişüm ve benüm yoluma ve rızāma (16) virmezler dirġ iderler ol bañl mi eyüdüñ anlara veya ol bañl itdükleri māl mı eyüdüñ (17) pes ol māl ve ol bañl anlaruñ giriftārlarına sebebdür tiz olacaḡdur ki ol bañl itdükleri (18) māl yılanlar olup ve boynlarına dolaşup soḡalar tā ki ĥalk-ı Øālem bileler ki dünyā mālin āĥiret (19) içün mi yaratdum yoḡsa büyüklük ve tekebbürlük içün mi **و عن ابي هريرة رضى الله عنه قال**

### [92b]

قال رسول صلى الله عليه وسلم اتقوا الشح فان الشح اهلك من كان قبلكم فحملهم على ان (01) ebū hüreyre ĥazretleri rivāyet ider ki ĥazret {s.a.v.} (02) buyurmuşdur ki perĥiz idiñüz bañldan zırā ki bizden muḡaddem gelenler bañlı bir mertebeye (04) irişdüñdiler ki ḡanlar dökdiler ve ĥarāmları ĥelāl bildiler ol sebeb ile helāk olup (05) cehenneme gitdiler **و عن ابو هريرة رضى الله عنه** (06) قال قال رسول الله اى صدقه اعظم اجرا قال ان تصدق وانت صحيح شحيح تخشى الفقر و (07) قلت لفلان كذا ولفلان كذا وقد كان لفلان (07) تامل الغنى ولا تمهل حتى اذا بلغت الحلقوم ebū hüreyre ĥazretleri yine rivāyet ider ki bir (08) kimesne ĥazret {s.a.v.}den suØāl itdi ki yā resūlu'llāh ḡanḡı sadaḡadur ki anı ševābı (09) ziyāde ve büyükdür ĥazret buyurdı ki ol sadaḡadur ki ĥāl-i šihhatde vireler zırā ol mañalnde nefis (10) bañillik idüp ihtiyācdan ḡorḡucıdur māl ziyādeligin fikr idüp māniØ olur ġarḡara mañalline

geldükde (11) vaşiiyet ider ki filāna bunı virünj ve filāna bunı virünj maħalli giçen nesneden aña ne űevāb ħāsil olsa (12) gerekdür و عن ابي ذر الغفارى رضى الله عنه عليه وسلم و هو جالس فى ظل الكعبة فلما رانى (13) قال انتهيت الى رسول الله صلى الله صلى الله عليه و امى من هم يا رسول الله قال هم االا (14) قال هم الا خسرون و رب الكعبة نقلت فداك يديه و من خلفه و عن يمينه و عن (15) كثرون امو الا من قال هكذا هكذا و هكذا من بين ebū žer ğıfārj ħazretleri rivāyet ider ki (16) ħazret {s.a.v.} ziyāreti ħaşdıla gitdüm ħazreti beytu'llāh gölgesinde (17) gördüm beni gördügi gibi buyurdi ki anlar ziyān işleyicidürler ben didüm kaűbe tañrıűün (18) babam ve anam saña fedā olsun yā resūlu'llāh anlar ħanĳı ħavmlerdür ħazret buyurdi ki anlar ol (19) kimesnelerdür ki mälları çoĳdur meger ol kimesneler ki böyle böyle ideler ħarşudan ve űaĳabdan

### [93a]

(01) ve űaĳından ve űolından hiç bir maħalde ħaĳĳ rızāsı yolından dirjğ itmeyeler ol kimesne (02) ler rest-gār olurlar pes buyurdi ki و قَلِيلٌ مَا هُمْ yaűnj buncılayın kimesneler bu māl muħabbeti ile jmanların ber-bād iderler ey űaziz āñiret saűādeti t'ālibleri (04) deĳāyık-ı vüçüb taşadduĳ u zekāt ve anuĳ bāt'ınj ādābı muħāfazatı riűāyetine sekiz űart' vācibdür evvel (05) zekātun vācib olması maűnāsın fehm itmekdür şānj anuĳ edāsına mübāderet eyleyüp vācib (06) olmazdan muĳaddem şālīs riyādan űaĳınup sırr ile virmekdür rābiű ħalĳa terĳib eylemek ki (07) aña iĳtidā eylemeleri için izħār itmek ħāmīs minnet ü jzādan iñtirāz itmek sādīs istişgār-ı űat'ā (08) sābiű iñrāc-ı aħabb u ecved ü at'yeb şāmin t'aleb-i ehl-i istiħĳaĳ şart'-ı evvel fehm-i meűānj-yi vüçüb-ı (09) zekātdur ve ne yüzden zekātun edāsı maħĳ müűminlerünj űıdĳı imtiħānı oldı bilmekdür ve ne sebeble (10) mebānj-yi islām olduĳına vāĳıf olmaĳdur űale'l-ħuşūs bu zekāt űibādet-i bedeniyeden degüldür (11) bilmiş ol ki başjret ehli olanlara bu űürütun riűāyetinde iki maűnā mefhüm olmişdur maűnā (12) ol erbāb ĳılıp t'āhire fehm űafāsıla maűlüm itmişlerdür ki telaffuż-ı kelime-i űehādetile tevĳid (13) iltizāmıdur ve maűbūduĳ vaħdāniyyeti işbātıdur ve ferdāniyyete űehādet itmek maħbūbdur ve her nesne (14) ki maħbūbdur ħaĳĳatde maűbūddur ve burada dimişlerdür ki her ne nesnenünj bendindesin (15) bendesinin ve hem ħalāyık-ı ešnāfinuĳ űuverj vü maűnevj maħbūblarınunj bendeligi ĳaydında (16) tefāvütleri vardır ve bu cümle űalāyık ile daűvā-yı ħaĳĳ iderler ve muħabbet derecelerinünj (17) tefāvüti

maḥbūbların muğāriḳatı ile taḥḳıḳ olur pes zāt-ı müteʔāliyye ḥikmeti anı iḳtizāʔ ider ki (18) fānı olan mālı ḥalḳa maḥbūb ider tā bezl ü imsākı sebebi ile muḥaḳḳıḳān-ı sādıḳ mübtılān-ı (19) temeyyüz ola ve ḥāviye-i hevā-yı cāh u māl mükeddir-i fānı ḥaḳıḳat maḥbūbınun yolında fedā ideler

### [93b]

(01) ve ʔameli muḳteżāsıla لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا أَمَّا تُحِبُّونَ ḡanım̄et dutalar ve mü'tālaʔayı (02) إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ iṣāreti ile māl u cāhdan (03) göñül ḳalduralar ve ehl-i imān bu maʔnāda üç ḳısmdur **kısm-ı evvel** ʔarśa-ı taḥḳıḳ sādıḳları (04) ve ḥit'ta-ı tevfiḳ sābıḳlarıdur ki ḥuḳūḳ edāsına vefā göstürdiler ve himem-i şerīfi vücūb-ı zekāta (05) müteʔarriż itmediler ḥisāb-ı ʔaşr-ı ḥubūb ve rubʔ-ı ʔaşr-ı nuḳūd ḥasāsetinden tıre olmayup her ne ki dār-ı (06) fenāda var idi ellerinde dost yolında nişār itdiler **nakl** iderler ki ḳaçan ebū'l-ḳāsım (07) cüneyd ve ebū'l-ḥasan nürj ḳuddiset esrāruhumları bir töhmet ile dutmuşlar idi isterler idi ki (08) bunlara bir ḥüccet dutalar ebū'l-ḥasandan suʔāl itdiler ki zekāt için ne dirsın didi ki mezḥeb-i (09) ʔāmm̄ede iki yüz dirhemden beş dirhem ve bizüm mezḥebümüzde eger cümle dūnyā dervişlik mülkinde (10) olsa ol cümle niʔmet ü maʔrifet ü muḥabbet şükrāneligi için bir laḥẓada iṣār itmezler ise muḳaśśır (11) olalar buradan idi ki maḥallinde bu āyet-i kerīme nāzil olmuşdur مَنْ دَأَذَى يُقْرِضَ اللَّهُ قَرْضًا (12) **ebū hüreyre** ḥazretleri {r.a.} cümle kendü mālın ḥazret {s.a.v.}e (13) getürdi ve ḥazret-i ʔömer {r.a.} nişf-ı mālın getürdi ḥazret ebū hüreyreden suʔāl (14) itdi ki مَاذَا ابْقَيْتَ لِعِيَالِكَ yaʔnı ne ḳoyduñ ʔiyālünge didi allāh ve resūluḥū ve ḥazret (15) ʔömerden suʔāl itdi ki sen ne ḳoyduñ ʔiyālünge buyurdi ki mişli deñlü pes ḥazret {s.a.v.} (16) buyurdi ki الْفَرْقُ بَيْنَكُمَا كَمَا بَيْنَ كَلِمَتَيْكُمَا **kısm-ı şānj** bu ḳavmlerün günleridür ki anlar vefā ḥavśalasın (17) sıdḳ vefā itmāmına şaḳlamadılar ve zāḥiye-i māl-ı ḥelāli t'āʔat-ı ferāḡat için şarf idüp (18) kendü ellerin ol mālın ḥifẓında emānet yedi bileler ve merāḳım-ı mevāsım ve mevāḳiʔ-i ḥayrāt olalar (19) erbāb-ı ḥācet vaḳtlerin arayalar ve maḥall-i istiḥḳāḳı bulalar şarf-ı fazlı maḥall-i ḡanım̄etde ʔamele getüreler

### [94a]

(01) ve zekāt miḳdārında iḳtişār getürmeyeler ve bu ḳısm̄lar mutavaśśit'durlar **kısm-ı şāliş** ʔavāmm-ı ehl-i islām mertebe (02) sidür ki anlar vācib olacaḳ ḳadarca iḳtişār itdiler ve kendülere itdüklerinden ziyāde bezl itmediler (03) ve

andan nuşsān hem revā görmediler bu ise ednā mertebedür ki çekmek hikmeti baĥl u şiddet ğalebesi (04) sebebi ile anlaruĝ meyllerin māla ve zaŖf muĥabbetlerin ĵmāna ve āĥirete anlaruĝ ĥaĥķında bu miķdār pesendide (05) itdi ve müsāmaĥat yolından meretebe-i ednādan ziyāde taĥşĵlin anlara tekliĝ buyurmadı ki **ان يسالكمو ها (06) فيخفكم تبخلو اويخرح اضغانكم** ħāf-ı ħurb Ŗanķāsı şaffetlüleruĝ evc-i südde-i derecātları ħanda (07) ki Ŗulüvv-i himmet ü Ŗirfān-ı **و ان الله اشترى** muĥabbet ħuvvetleri muĥtezāsınca māl u cāĥ ĵsārına meŖmūr olalar **من المؤمنين انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة يقاتلون في سبيل الله فبقتلون ويقتلون (08) tevfiķi** ile müşerref oldılar ve büm şaffetlü denĵ mertebeler ki ĥasāset himmetlerinden bu ĥikāyeti aydurlar ki **ان (10) يسالكم ها فيخفكم تبخلوا** ve bu sebebdendür ki resūlu'llāĥ {s.a.v.} buyurdu ki **خيرًا من ألف مثله الا المؤمنين (11) ليس شيء** **maŖnā-yi šānj** gönül āyinesin pāk itmekdür ĥabāšet-i baĥldan ki ol (12) Ŗalemet-i mühlikdür nice ki ĥazret-i şamediyet buyurdu ki **و من يؤق شح نفسه فأولئك هم المفلحون** (13) her kimesne pāk ide kendü nefsin baĥl ĥabāšetinden ol dostlar zümresinden olur ve ĥazret {s.a.v.} (14) buyurdu ki **ثلاث مهلكات شح مطاع** yaŖnj üç nesnedür ki helāk idicidür āĥiretde (15) ve vĵrān idicidür ĵmānı biri ol baĥl-ı ğālibdür ve baĥl-ı maŖnevĵdür ki teŖşĵri anuĝ āĥiretde žāĥir olsa (16) gerekdür ve bu adamı helāk-ı ebediye çekse gerekdür bu maraž altında bir muŖālece vācib oldı ve anuĝ Ŗilāci bežl-i (17) māl dur pes ol ħadar ki bežl ü Ŗatā ve ol nesne ki mülkinde var iĥrāc itmeye sende şād olur ise (18) bu maraž-ı ĥaĥarından emĵn olur **maŖnā-yi šālīš** mālĵ şükri niŖmetdür ħaçan ki ĥazret-i şamediyet bendelerinuĝ birin (19) māl u niŖmete maĥsūs ider ol kimesne daĥı bir ğayrı kendü gibi bende görür ki ğünlük ħuvvete muĥtācdur

### [94b]

(01) ve evķātın cefā vü şiddet ile ğiçürür ve buĻa ise inşāf-ı taķāzā itmez ki ol niŖmetuĝ fažlasından (02) ki ĥaĥķ teŖālā kendüye virmişdür ol muĥtācuĝ faķr fāķasını münsedd eyleye ĥaĥķā ki bĵ-rahmlĵk ve küfrān-ı (03) niŖmet itmiş olur bu taķdĵrce müstaĥiķķ ĥişm u saĥt ĥaĥķ olur **قال (04) وعن ابي هريرة رضى الله عنه قال** (05) رسول الله صلى الله عليه و سلم يوتى بالعبد يوم القيمة فيقول الله تعالى عبدى قد استطعمتك (06) فى الدنيا فلم تطعمنى واستلبستك فلم تلبسنى فيقول الهى كيف ذلك يقول الله تعالى مرّبك فلان من (07) جايع و فلان عاري فلم تعده من فضلك انعمت به عليك عزتى و جلالى لا منعك اليوم



فضلى كما منعه ebū hüreyre {r.a.} rivāyet ider ki ĥazret {s.a.v.} (08) buyurdu ki rūz-ı ĥaşrda bir bendeyi mevķifa ĥāzır ideler ĥazret bārj teŖālā buyura ki dūnyāda ben senden (09) taŖām u cāme taleb itdüm virmedün ol bende diye yā rabbj sen bunların cümlesinden münezzehsin (10) bu nice ola ĥitāb gele ki dūnyāda filān adam saña gelüp taŖām istedi virmedün ve filān (11) adam senden cāme istedi çıplaķ idi virmedün imdi Ŗazm u celālüm ĥaķķıçün nice ki benüm bende (12) ve kullarımı benüm niŖmetümden maĥrüm itdün biz daĥı seni kendü raĥmetümüzden maĥrüm iderüz **sart'-ı Ŗānj** (13) zekātun edāsında mübāderet itmekdür ve zekāt edāsına taŖcıl itmekde kaç fāyide var **evvel** zekāt (14) virenün raĥbeti iŖbātıdur ĥaķķ teŖālānun emrine imtiŖālen ve ol ise imānun Ŗıĥhati Ŗalāmetidür **Ŗānj** (15) müstaĥıķķların ĥalblerine sürür dāĥıl olmaķdur fıķrā vü misākından ki ol aŖmāl-ı Ŗeķaleynenden eyüdü (16) nice ki ĥadıŖ-i Ŗerif-i nebevı aña nātıķdur ki عمل الثقليں ادخال السرور فى قلب المؤمن يوازى (17) **Ŗālīs** mübāderet-i mevāniŖ ve ĥavādiŖ-i rüzgār **rābiŖ** icābet-i daŖvet dāŖj-yi ĥayrdur ki ol bir milkdür (18) kerāmet milklerinden çün gönülde bu ĥayrun ĥātırası žuhūr ide āĥiret taleb itmek gerekdür ki fırsat-ı (19) ġanjımetdür **الشيطان يعدكم الفقر ويامرکم بلفحشاء** mażmūnınca Ŗeytānun bu kemın-ġāhından emın

### [95a]

(01) olmaya ve eger edā-yı zekāt için bir vaķt taŖjın itmek ister ise gerekdür ki ol vaķt efdāl-ı eyyām u Ŗühür (02) ola muĥarrem ayı gibi ki ibtidā-yı senedür ve ramāzān ve receb ve ži'l-ĥicce ki anlarda eyyām-ı maŖlümāt (03) fażlı ve ĥacc-ı ekber ve eyyām-ı maŖdūdāt cemŖ olmuŖdur **sart'-ı Ŗālīs** sırrı riŖāyet itmekdür müstaĥıķķa (04) zekāt virdüġi vaķtde ve riŖāyet-i sırr ve iĥfā-yı Ŗadaķa iŖālinde bir ĥisārdur āfāt-ı riyā vü sümŖadan (05) ve muŖtjninün iĥlāsına delil ü vesiledür maĥall-i ħabüle **ĥaberde** gelmiŖdür ki **افضال الصدقة** (06) **جهدالنقل الى فقير فى سِر** ve yine ĥazret {s.a.v.} buyurdu ki **ان العبد ليعمل** (07) **عملاً فى السر فيكتب الله له سراً فان** (08) **من السر والعلانية وكتب ريباء** **اظهر نقل من السر وكتب فى العلانية فان تحدث بها نقل** ĥazret {s.a.v.} buyurdu ki kaçan bir ħul ki (09) Ŗadāķatle bir ĥayrlu Ŗamel işleye sırr ile ĥaķķ teŖālā celle Ŗānühü ĥazreti daĥı ol Ŗameli sırr dıvānında yaza (10) ki maĥall-i ħabüldür ve eger ol Ŗameli bir nevŖile Ŗayān u āŖkārā eyleye sırr dıvānından naĥl olunup (11) āŖkārā dıvānı ki meŖıyyetdür anda yazıla pes eger Ŗameli işleyen kimesne ben böyle Ŗöyle itdüm (12) diyü ĥikāyet eyleye bu defŖa

sırr u āşkār dıvānlarından naql olunup riyā dıvānına ŧebt (13) olına **haberde** meŧhürdür ki rüz-ı ħaŧırda yedi kimesne ħaqq teŧālānuñ el'āf-ı luţfı sāyesinde (14) olalar ve ol yedi kimesnelerün birisi ol kimesne ola ki dünyāda taŧadduħ itdükte ŧaġ (15) elile virdüginde ŧol eli bilmeye ve ekābir-i müteħaddimjn ü tābiŧjn ŧadaħayı ŧurreye baġlayup ve yol (16) üzre bıraħurlar idi ki müŧaħıħħ muŧŧi olanı bilmeyüp riyādan emjn olalar veya bir vekile (17) tesljm iderler idi müŧaħıħħ muvācehesinde minnet āfetinden iħtirāz iderler idi ħıyās ile (18) ki riyādan ne mertebe ŧaħınup iħtirāz iderler imiŧ **pes** bildün ki zekāt edāsı baħl marāzınuñ izāle (19) sidür ve anuñ aħħarı mücib-i riyādur ve baħl ise müħlikdür ki āħiretde anuñ ŧazābına sebeb olur

### [95b]

(01) ve aħbār-ı nebevı ile maŧlüm olmuŧdur ki baħılün ŧıfatı ħabrde ŧaħreb ŧüretinde žāhir (02) olsa gerekdür ve mürāyi ŧüreti yılan ŧıfatında anuñiçün bu iki ŧıfatuñ izālesiçün iŧ'ā-yı (03) ħafiyede ziyāde vü mübālaġa itmiŧlerdür **sart'-ı rābiŧ** terġib ü iħtidā için ŧamma izħardur ve (04) bu aħviyāŧ-ı djn ekābirlerinün vażifeleridür ki nefsi emmāreyi nice meyller riyāzet bütesinde güdāħte (05) itmiŧlerdür ve gönül āyinesin ŧıfat-ı zemıme deneslerinden pāk itmiŧlerdür ve ħalkuñ vüçüd (06) u ŧademı yanlarında müsāvıdür ŧavāriż-ı ŧaceb āfātından ve riyāsından ħurtılmıŧlardur ħaqq celle ve ŧalā (07) anlaruñ vüçüdlarin müftedālik için ħalk arasında žāhir itmiŧdür ve bu ŧāyifenün ħayrāt ü müberrātı (08) izħarında ħalkuñ terġibi ve ŧāmmenün iħtidāsı sebebi için anlaruñ vüçüdlarin ŧaziz olup ŧamellerine (09) ve ŧamellerinün eclerine mużāŧaf olur ki من سنَّ سُنَّةَ حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرٌ هَا وَ أَجْرٌ مِنْ عَمَلٍ بِهَا (10) ve eger müŧaħıħħ anlardan ola ki muŧŧinün izħarıla kendüye ħacālet iriŧe her ħāde iħfā vācib (11) olur **sart'-ı ħāmis** minnetinden iħtirāz ħāle'llāhü tebāreke ve teŧālā لا تبطلوا صدقاتكم بالمن و الاذى (12) ħazret-i ŧamediyet teŧālā ŧānühü buyurur ki ey ol kimesneler ki jmān getürmiŧsüz kendü ŧadaħa (13) larınuñuzı iżā vü minnet ile bā'ıl itmeñüz ve ħaħıħkatde minnet ü iżā ŧulemā ħatlarında iħtilāf üzredür (14) baŧzılar dimiŧlerdür ki minnet oldur ki muŧŧi olan müŧaħıħħa ħizmet buyura ŧa'āsı sebebi ile (15) ve iżā oldur ki müŧaħıħħı ġıybet idüp andan ŧārlana faħr u derviŧligi sebebinden ve baŧzılar daħı (16) minnet oldur ki ħāfırına getüre ki aġa eyülük itmiŧdür ve iżā oldur ki muŧŧi itdügi iħsānı (17) kendü lisānı ile ħikāyet eyleye ve bu ŧaħıħ ħavıldür ve

cümle vācibün Øaksidür ve illā muØt'i olanuñ (18) važifesi oldur ki müstañıkk olan ol vücūhı kabūl itmesiçün minnetkār olup ve minnet eyleye **vech-i (19) evvel** oldur ki müstañıkk olan sebab-i añz-ı zımmet ile muØt'iyi giriftārlik ĥat'arından menØ ü ĥalās

### [96a]

(01) ider **vech-i šānj** budur ki ĥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} buyurdu ki **(02) الصدقه تقع** بيد الله قبل ان تقع بيد السائل ĥazret buyurur ki taśadduğ müstañıkk eline iriřmezden evvel (03) kabza-ı kabūl ĥağğa düşer pes müstañıkk anı niyābet ile kabūl ider tağdırce çünki müstañıkk nābjdür (04) ĥağğ t'arafından śadağa kabūlinde ve ibrā-yı zımmet muØt'ide ĥat'ar-ı dīn muvāhazasında lāzım gelür (05) imdi muØt'inün minnetkār olması revādur **vech-i šālīs** budur ki ĥağğ teØālā ĥazreti buyurur ki **(06) ما عندكم ينفذ و ما عند الله باق** yaØñj ol nesne ki sizün yanuğzadur fānj vü nā-çiz (07) olsa gerekdür ve ol nesne ki iñsān u ĥayrāt sebebi ile bizüm kerem ĥazinemüze korsuz bāğj olsa (08) gerek ve ĥağğatde müstañıkk-ı vekil nāsiñ-i müşfikdür ki ĥağğ vekāleti ile muØt'inün emvāli ki seyl-i (09) fenā reh-güzerindedür şefağat yolından kabz ider ve ĥağğ teØālānuñ ĥıfzi ĥizānesine vedjØat (10) qor ki bir dermān-delik güninde muØt'inün feryādına iriře şübhe yoğdur ki anuñ muØt'j üzerine (11) minnet qoyması sezāvārdur ve bu meØāñj içün śaliñā-yı seleden rañimeñuma'llāh baØzıları zekātı (12) el üzerine qoyup ve tevāzuØ u niyāz ile müstañıkkā Øarz iderler idi tā ki müstañıkk añz itdüğünde (13) müstañıkkun eli muØt'inün elinden üstün ola **ve ümmü es-seleme** {r.a.} ne zamān ki müstañıkk kendüye (14) duØā ider idi ol dañi müstañıkkā duØā ider idi ve fağırün taśadduğ añzi ve kabūlin (15) kendülere minnet bilürler idi **şart'-ı śādis** Øatā istiśğāridur zjra ki anuñ istiØžāmından (16) Øucb-ı rezjle mütevellid olur ki ol muñjt'-i aØmāldür müñlikāt śıfātı cümlesindendür ve Øulemā-yı (17) dīn rañimeñuma'llāh dimiřlerdür ki t'āØatün ĥāśsiyyeti oldur ki anı ne deñlü küçük dutarsañ (18) büyük olur ve maØsiyyetün dañi ĥāśsiyyeti oldur ki ne deñlü anı büyük dutarsın küçük olur (19) māl śāñibi oldur ki vücūbāt edāsında kendüyi muğaşsır bile üç vechden **vech-i evvel** oldur ki

### [96b]

(01) ev evāñsi ve mesken ü māl cümle ĥavādiş seyl-i fenā memerrindedür ve ĥağğ teØālā ĥazreti aña bāğj bir muñkem (02) ev taØyjn itmişdür ve buyurmışdur

ki her ne var ise ol eve göndürün ve anda zâhîre idün (03) tâ ki havâdiş-i fenâ hâtarından emîn olasuz ve intikâl-i ebedü'l-âbâd vaqtinde anuñ şemeresi ile na'Öjüm (04) ü rûh u râhatda olasuz bunlar ise kırkıdan bir göndürmezler bu taqđırce kendü hâkıklarında (05) zulm itmiş olurlar ve şübhesüz huqûk şürûf'ında mukaşsır olalar **vech-i şâni** oldur ki aĥbârü'l-ilahî (06) ĥukmi ile mu'Öt'i bir fânîyi müstaĥıĥka ki hâkık vekîlidür teslim ider ve anuñ muqâbelesinde hâkık te'Öâlâdan (07) yedi yüz bâkiye gözi ve ümidi var eger mu'Öt'inün bu mu'Öâmele Öaĥdinde imânın dürüst şaklaya idi (08) gerek idi ki bu mu'Öâmeleden maĥzûz olup ġanîmet şaya idi ve her nesi var ise bu Öaĥde şarf (09) ideydi çün iki yüzden beş ve kırkıdan bir ziyâde şarf itmez gerekdür ki kendü taqşîrâtın bile ve anuñ (10) isti'Özâmın revâ görmeye **vech-i şâliş** oldur ki her ne ki Öâlemde var ise mâl u mülk ü ni'Ömetden (11) hâĥıĥatde cümlesi hâkık mülkidür ve hiç kimesneye müstaĥill mülk degüldür ve her nesne ki bu bendeler (12) elindedür cümle emânet ü Öâriyyet yüzindendür pes hâkık te'Öâlâ müstaĥıĥklar ki hâkık vekîlleridürler mu'Öt'ilere (13) göndürür ve emâneti taleb ider bunlar iki yüzden beşi müstaĥakık ki hâkık vekîlidür teslim itmezler böyle (14) olunca yine şermendelik ve ĥacâlet ü taqşîrât kendü fi'Öllerile kendülerden kendülere gele ve eger (15) gelmez ise hâĥıĥatde şırf câhil olduğındandır **şart'-ı sâbiÖ** eĥabb u ecved ü et'yeb iĥrâcında (16) dur ĥadîş-i şerifde gelmişdür ki **انَ اللّٰهُ طَيِّبٌ لَا يُقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا** (17) ĥazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki hâkık te'Öâlâ celle şânühü ĥazreti pâkdur ĥabûl itmez meger ol nesne ki Öayb u şübhe vü riyâdan (18) ĥâlî ola ve cenâb-ı kibriyâ buyurur ki **انْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ** yaÖnj ol pâk nesnelere (19) ki siz anları sevgilü dutarsuz benüm rızâm yolına andan şarf idinüz ve ĥâle'llâhü te'Öâlâ **ولا**

### [97a]

(01) **تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تَغْمُضُوا فِيهِ** yaÖnj ol nesne ki mâllarunuzuñ alçaĥlarıdır (02) benüm rızâm yolına şarf itmegi revâ görmenüz ĥâl bu ki eger anı size virseler size meger vah gelür **ve** (03) **Öalâmet** şifĥat-i imân hâkık muĥabbetidür ve hâkıkun muĥabbeti nişânı oldur ki mü'Ömin yanında hâkık cümleden (04) ġayrı olmaĥ gerekdür nice ki ĥazret-i resûlü'llâh {s.a.v.} buyurmuşdur ki **حَتَّىٰ يَكُونَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِمَّا سِوَاهُمَا** (05) **لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ** yaÖnj ki hiç kimesnenün imânı kâmil olmaya (06) tâ ol zamân ki hâkık te'Öâlâ ve resûlini cümle şeylerden Öaziz ve yigrek bile ve ma'Önânun Öalâmeti oldur (07) ki

taşadduğ mañallinde ol nesne ki eyü ve Őaziz ola ĩağğ teŐālā yolında şarf eyleye ve münāfiğ şıfatında (08) olanlar anlardur ki mällarınuñ yaramazın ĩağğ yolında şarf iderler **ey Őaziz** eger bir kimesne bir kimesneye (09) ziyāfet ider t'aŐāmlarınuñ eyüsin müsāfir öñine koyup ve alçağın getürmeye ĩicāb ider kaçan ki (10) şadağa virmek ister ol nesne ki girü qalmışdur ve alçağ nesnedür anı ĩağğ teŐālā yolına müstañıqğa (11) ki ĩağğ vekilidür virmek ister ve ĩiç ĩağğdan ĩicāb itmez ne dirsın böyle adamuñ ĩmānına ki ĩalğdan (12) şerm ider ve ĩāliğden ĩicāb itmez bu mağūle ĩmān āñiretde el dutmaz **kavlehü teŐālā** وَمِنَ النَّاسِ (13) من يقولُ (14) امنا بالله وباليوم الآخر و ما هم بمؤمنين **şart'-ı şāmin** t'aleb-i ehl-i istiñkākğdur etkıyāŐ (14) u şalihādan<sup>110</sup> muŐt'ıye vācibdür ki zekāt edası mañallinde müstañıqğdan öyle kimesneler t'aleb eyleye ki (15) bu beş şıfatlar ile mevşūf olalar **evvel** tağvā **şāni** Őilm **şāliş** Őiffet **rābiŐ** zarūret (16) **ĥāmis** qarābet ve şıfat-ı evvel ki tağvādur muŐt'ı gerekdür ki ĩağğqu'llāhı bir müstañıqğa teslim eyleye ki (17) perĥizkār ola ve tārikü's-şalāt olmaya ve bidŐat u menāñi mübāşeretinden muñteriz ola zıřā ki (18) zekātuñ vācibliginden mağşūd sedd-i fāğa-i erbāb qılup ve tañşıl-i ferāğat-ı ehlu'llāhdur ki cümle (19) evğātları envāŐ t'aŐāt u ezkār u evrād tañşılı muvāżabetinde şarf itmişlerdür ve žāhir

### [97b]

(01) ü bāt'ınları müstağriğ Őibādāt idüp ve kesb ü ticāret ü iñtilāt' esbābı qapuların kendülere (02) mesdūd itmişlerdür رجالٌ لا تليهم تجارةٌ ولا بيعٌ عن ذكر الله müteŐāliyyenüñ ĩikmeti (03) öyle iqtizā itdi ki bu qavmüñ ferāğat-ı bāl ve cemŐ-i himemleri<sup>111</sup> içün ehl-i dünyānuñ mälluları zımmetlerine (04) zekātı vācib itdi tā ĩağğ-ı allahdan bu qavm bir behre bulalar ki anlar dañı fāğa perişānliginden mañžūž (05) qalalar ve cemŐ-i himem ü ferāğat ĩāt'ırıla ĩağğğa meşğul olalar ve zekāt sāhibleri bu qavmüñ Őibādetlerinde (06) şerjk olalar ve mağbül t'aŐāt u Őibādātlarınuñ āşār-ı müşārekeleri ol qavmüñ necātına sebep (07) ola ve bu cihetdendür ki ĩazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki اطعموا اطعمواكم ألا تقيا (08) yaŐñi t'aŐāmuñuzı perĥizkārılara viriñüz zıřā t'aŐām virmek kuvvet virmekdür ve her kimesne ki bir ādeme (09) t'aŐām virür ol t'aŐāmuñ kuvveti anuñ bedende olduqca her ne Őamel ki andan sādır olur eger (10) t'aŐāt ve eger maŐsiyet bu t'aŐām

<sup>110</sup> صالحه دن şeklinde yazılmıştır aslı

<sup>111</sup> هم şeklinde yazılmış aslı

viren kimesne anuñ űevāb u Őiķābına űerikdūr zırā t'aŐām viren (11) anuñ muŐāvini olmiűdur t'aŐām kuvveti sebebi ile **aĥbārda** gelmiűdūr ki mūsā {a.s.} (12) ĥazretinūñ dūnyālikde nesnesi yoķ idi beñi isrāŐil nevbet ile her gūn birisi anı t'aŐām (13) virūr idi bir gūn mūsā {a.s.} bu ĥālden melūl oldı didi **الهی ما هذه** (14) **إليه يا بن عمران** (15) **الدلة اذلتني بين عبادك يعذيني هذا يوماً و يعشيني هذا ليلة فوحي الله تعالى** **هكذا أفعل باوليائي أفرق ارزاقهم على ايدي البطالين ليوجروا فيهم** (16) mūsā {a.s.} didi ilahı bu ne ĥārlikdur ki beni ĥār itmiűsin bendelerūñ (17) arasında ki birisi baña kuűluķ t'aŐāmin virūr ve birisi aĥűam ĥaķķ teŐālā vaĥy itdi ki (18) ey Őimrān ođlı biz dostlarımız ile bōyle iderūz bizūm sūnnetūmūz bōyle olmiűdur ki dostlarımızın (19) nafaķaların bāt'ıllar ve ğāfiller ve ehl-i dūnyā olanlara perākende itmiűdūr tā ki ol bāt'ıllar

### [98a]

(01) ve tıre-i rūzgārlular bizūm dostlarımızı nafaķa iriűdūrmeleri sebebinden saŐādet-i (02) ebedi ile mūűerref olalar **űıfat-ı űānj** Őilmdūr eger bir mūstaĥıķıñ bu islāĥ u taķvā ile Őilmi (03) daĥı olsa űūbhesūz űadaķanıñ űevābı muzāŐaf olur ve murād bu Őilmden Őilm-i tevĥiddūr ve (04) bendenūñ cenāb-ı bāri ķurbına vūsūli ādābınun ĥaķıķati maŐrifetidūr ve illā ol Őulūm resmı (05) vū mūcādelāt u ĥūsūmāt degūldūr ki mūteressimān-ı rūzgār anı Őilm okıyup ve anuñ taĥűilin ĥırs (06) u ĥased ü kibr ü Őucb mādresi itmiűlerdūr **Őalāmet** tevĥid-i muvaĥĥid<sup>112</sup> oldur ki Őatānun aĥzı (07) maĥallinde ĥaķķun el'āf u Őināyeti mūűāhedesin tasallu'-ı dāŐıye-i ĥayrı bāt'ına iriűdūrūp anuñ (08) sırrın öylece mūstaĥıķ eyleye ki esbāb u vesāyiti ferāmūű eyleye ve ol vaķt lisānı cūmle ĥamd u (09) űenā-yı ĥaķķ ile gūyā ola ve yine ķūn ĥikmet emvācınun telāt'umı anuñ sırrın deryā-yı vaĥdet lūccesinden (10) űaĥv u temeyyūze biraķa vūcūd vesāyiti muŐteber bula muķtezā-yı mūcāzāt anuñ lisānın mecāzi mūnŐimūñ űūkrine (11) ki muŐt'i oldur meűğūl ider **rivāyet** olunur ki ĥazret {s.a.v.} taűadduķ (12) yūzinden birez nesne ehl-i űuffe fuķarāsından birine gōndūrdi ve ol gōtūrene buyurdi ki virdūgūñ (13) maĥalde her ne dirler ise ĥātırında ĥıfż eyle kaķan ki ol nesneyi virdūkte ol kimesne bu Őatāyı (14) gōrūp ķabūl idūp didi ki **الحمدا لله الذي لا ينسى من ذكره ولا** **اتك لم تنسى فاجعني ممن لا ينساك** (15) **يضيع من شكره اللهم** yaŐnj ĥamd u űenā ol

<sup>112</sup> muvaĥĥid aslı muvaĥĥid olmalı

ĥudāvende ki ferāmūş itmez anları (16) ki anuñ yādıla meşğuldürler ve zāyiŪ itmez anı ki anuñ şükr ü niŪmeti edālarına kıyām göstürürler (17) yā rabbı sen bizi ferāmūş itmezsın pes bizi ol muĥlīs bendelerünđen eyle ki seni ferāmūş itmezler pes (18) ol adam gelüp ĥazrete naql eyledi ĥazret şād olup buyurdı ki bilürdüm ol adam böyle (19) dise gerekdür ve bu işāretdür rüĥ-ı nebevı feraĥına ve ħalb-i muştafavı sürürına ve evliyā-yı

### [98b]

(01) ümmetün ve muvaĥhidinün ĥālī it'ılāŪına ki taşfiye-i serāyla ikincilik şirk-i vesāyit'den müberrā (02) olmuş ola ve anuñ iltifātı māsivā'llāhdan münkaŪıŪ olmuş ve anuñ Ūaĥd-i tevĥıdi şirk (03) küdürerinden ve şekk şevāyibinden şafā bulmuş ve anuñ rüĥ-ı muĥaddesi ĥaĥıĥat vilāyeti ile t'abıŪat (04) vālidesinden doğmuş ve ĥavādīs-i āşār žulümātı müzāyaĥasından ĥurtılmış ve üns-i rüĥ u riyāzıye (05) bađlanmuş ve **şıfat-ı şālīs** Ūıffetdür ve Ūafıf bir kimesneye didiler (06) ki kendü ĥāllerin cāhiller nažarlarından şaĥlu dutarlar ve her olur olmazı kendü ĥāllerine (07) muŪt'aliŪ itmezler ve her ĥasıs yanlarında faĥr u fāĥaların şikāyet itmezler ve taĥammül viresin mürüvvet (08) yüzinden açmazlar nice ki ĥazret-i şamedıyyet bu ĥavmün ĥāllerinden ĥikāyet buyurur ki الفقراء الذين (10) أَجْصَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسِبُهُمُ الْجَاهِلُ اغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ (09) cenāb-ı kibriyā teŪālā şānühü buyurur ki bu zekāt (11) ki ĥanıler üzerine ve žimmetlerine vācib itmişüzdür bir dervişlerün ĥaĥıĥıdur ki anlar kendü nefslerin (12) ĥaĥıĥ t'āŪatiĥün maĥbūs itmişlerdür ve ĥazż-ı nefis içün her ĥasısün ĥapusına varup her nā-ehl (13) öñlerinde yüzleri şuların dökmezler ve ol ĥadar faĥr u iĥtiyācların gizlü şaĥlarlar ki cāhil (14) nādān anları ĥanı tasavvur iderler imdi bir dirhem bu t'āyife ĥaĥıĥında şarf itmek efd'aldür sāyir bı-dın (15) gedālara yüz biñ tasadduĥ itmeden **şıfat-ı rābiŪ** muŪt'arr olanlardur ki tesārıf-i rüzgār-ı vūsület (16) ü emrāz u eşkām ve keşret-i Ūiyāl ve Ūadem-i ĥudret sebebi ile esbāb u dıyĥ-ı maŪişete muŪt'arr (17) olmuşlardur imdi ĥākim ü mālđārlara vācibdür ki her sene ĥācetleri miĥdārı ĥaĥıĥu'llāhdan (18) anlara irişdüreler **ĥaberde gelmişdür** **على قدر العيلة (19) كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يعطى العطاء** ĥazret {s.a.v.} her kime zekāt yüzinden bir nesne virür idi

### [99a]

(01) anuñ Øiyālinüñ meʔūnet ƙadarı virür idi **şifat-ı hāmīs** ƙarābetdür muʔtī gerekdür ki (02) zekātı edā itdügi vaƙt ĩaƙƙ ile ƙarābeti olanı gözedüp riʔāyet eyleye nice ki aƙrabā (03) larından ola veya ƙoñşiliginde kimesne ola ki bu şifātlar ile mevşūf olup müstaĥaƙƙ ola bunları (04) ğayrılara taƙdīm eyleye zıřā ki bu maʔnāda śıla-i raĥim ve edā-yı ĩuƙūƙ civār ũevābı muzāʔaf (05) olur ve eger muʔtī dūnyā saʔādetile müsāʔid bir müstaĥıƙƙ bula ki bu zıkr olan şifāt anda mevcūd (06) u cemʔ ola her ne aña teslim ide ol ğanımet bı-nihāyet ü źaĥıre-i bı-ğāyetdür ki āĥiret evinde (07) anuñ māluñ ebedı ve pādişāh sermedjisi vesjilesi olsa gerekdür zıřā ki berekāt-ı himem-i erbāb ƙılup (08) ve ehl-i śalāĥa dūnyevı vü uĥrevı saʔādeti taĥşilinde ʔazım eşerdür **nakldür** ki ĥazret (09) şeyĥ cüneyd ƙuddise sırruhū zamānında bir ʔaziz var idi ki taśadduƙı ehl-i taśavvufdan ve ol kimesneler ki (10) taƙvā vü śalāĥiyet ile mevşūflar ve maʔrūflar idiler anlardan ğayrı kimesneye virmez idi (11) andan suʔāl suʔāl itdiler ki sebeb nedür ancaƙ bu ṭāyife-i iĥsāna maĥşūs itmişsüz ve ğayrı (12) maĥrūm ƙomışsuz buyurdu bunlar bir ƙavmlerdür ki ĥaƙƙ teʔālādan ğayrı ĥıç bir maƙşūdları (13) yoƙdur ve kendü himmetlerin ĥaƙƙ teʔālā rızāsından ğayrıya śarf itmezler ve fāƙa sebebi ile ĥātırları (14) perışān olur pes anlarıñ birinüñ ĥātırın fāƙa seddile cemʔ itmek ki ĥaƙƙa meşğūl olalar (15) efdaldür ki biñ dıñār ğayrıya taśadduƙ virile bu sözi şeyĥe naƙl itdiler taʔaccüb itdi (16) ve didi ki bu söz evliyā-yı ĥaƙƙ sözidür **kısm-ı śālīs** ʔubūdiyyet edāsı ƙasemindendür dördünci (17) bāb śavm ĥaƙāyıƙı edāsında ve ol eĥādış ki meʔāñ ve anuñ esrārına müteʔallıƙ olanuñ (18) zıkrinde رمضان (19) **وعن** ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا دخل فتحت ابواب الجنة وغلقت ابواب النار و صفت مردة الشياطين

### [99b]

(01) ebū hüreyre ĥazretleri rivāyet ider ki ĥazret {s.a.v.} buyurur ki ƙaçan ramaźan-ı ũerif ayı (02) geldükde cennet ƙapuları açılıp cehennem ƙapuları mesdūd olur ve şeyātınüñ ayaƙları bağlanur **ey** (03) **ʔaziz** her kimesnenüñ bir meydānı var ve bir meydān ki şeyātınüñ cevelān u tereddūd itdügi maĥallidür (04) insānuñ vücūdında olan ũehvātdur ve ƙuvvet-i ũehvāt ũikeste olmaz meger açlıƙ śavleti ile (05) ve şeyātınüñ mecārı meydānı mesdūd olmaz meger śavm riyāzeti ile pes tā ṭālib śadr meydānınuñ (06) saʔādet-i dıñisin ki maĥall-i ĥavātır-ı melekı ve ilĥāmāt-ı rabbāñdür şeytānuñ vesveseleri źulümātından ve nefşüñ (07) ũehvāt



encāsın riyāzeti śaykālî ile pāk u śāfî itmeye kâbil-i tecellî esrâr-ı cenāb (08) ĥazret-i śamedîyyet olamaz ve andan śonra ĥazret {s.a.v.} buyurdu ki لولانَّ ایشāret bu ma'ŕnā یحومون علی قلوب بنی ادم لنظر و الی ملکوت السموات (09) الشیاطین iledür ki eger gümrāh idici (10) dıvler ādemün ħalblerine müstevlî olmaya idiler göñüllerün esrâr-ı melekūtların müşāhede ideler idi (11) ve bu śavmun ĥāśsiyyeti oldur ki bu sa'ŕādetün māni'ŕi olan şeyāt'ınun yolın bendeye baġlar nefsi-i (12) emmāre ef'ŕi ki dġn düşmenidür cū'ŕ u Ŗat'ş mad'ribesile bařın ĥürd itmiş olur ve şehvāt ġazabını (13) kavasın ki Ŗaġl nūrınun ġülleridür riyāzet kuvveti ile maġhūr ider ve göñül āyinesin mücāhede (14) śāfāsı sebebi iġün müste'idd-i kâbül ve irādāt-ı ġaybj ider ve bu cihetdendir ki ĥaġk celle ve Ŗalā bu rükni (15) islām erkānlarına řeref-i iĥtisās ile maĥsūs idüp ve anuñ ĥuġuġ u Ŗahdi vefāsına bj-nihāyet (16) ūevāb va'ŕde buyurmuşdur nice ki aĥbār-ı ħudside vārid olmuřdur قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى كل (17) وعن ابي هريرة رضى الله عنه قال cenāb-ı kibriyā الّا الصيام فانه لى و انا اجزى (18) حسنةً تعشر امثالها الى سبعما يه ضعفٍ cellet Ŗažametehū buyurur ki her eyülük ki benüm bendelerümden (19) śadır olur birine on mükāfāt virsem gerekdür ve ba'ŕzılarına niyyet ü ihlās u isābet-i maĥall-i ĥasbj ile

### [100a]

(01) biri istiĥkākına muġābelesinde yedi yüz virsem gerekdür meger śavm iġün ki ol ĥazretümüz iġündür (02) anuñ ecr-i bj-müntehāsın kendü zāt-ı nā-mütenāĥimüz ile buyursam gerekdür و سلم لخوف فم الصائم اطيب (03) قال رسول الله صلى الله عليه و سلم لخير من ریح المسك ĥazret buyurur ki śāyimün aġzı (04) kokuśı ĥazret rabbū'l-Ŗizzeti ħatında miskden yigrekdür **ey Ŗaziz** bilmiş ol ki ĥaġk celle ve Ŗalā kemāl-ı (05) ĥikmet ile iki nev'ŕ idrāk-ı insānuñ vücūdında ta'Ŗbiye buyurmuşdur **bir nev'ŕine** idrāk-ı sūrġ (06) oġurlar sem'ŕ ü baśar u řemm ü źevġ kuvveti gibi ve bu nev'ŕ idrāk ūemere-i le'āyif-i Ŗanāsırdur **ikinci** (07) nev'ŕ idrāk-ı ma'ŕnevıdür ħalb u Ŗaġl u sırr u rūĥ u ĥaġk gibi ve bu āśār-ı ĥaġāyık ħudret-i ħādir netiġe (08) sinden ve her ħavmün bundan anuñ vücūdı ĥāśsiyyeti ĥasbile kendü müşāhede-i müdrikātından lezzet (09) ü emeli var **ve** ĥadīś-i nebevıde gelmişdür ki ما مثل الدنيا فى الاخرة الا كما يغمس احدكم اصبعه فى

Öālem-i maÖnā vü maÖnevî saÖati<sup>113</sup> ile öyledür ki sizden (11) birinüz deryāya bir barmağ ura ol barmağ ile deryādan ne miğdār şu alınur imdi nice ki mažik-i Öālem-i sūrīnūğ (12) Öālem-i maÖnevî ile nisbeti yoğdur ancılayın ki bu Öālemūğ āšār-ı lezzāt ve ālām-ı müdrikātı ile ol Öālemūğ (13) āšār-ı lezzāt ve ālām-ı müdrikātınūğ nisbeti yoğdur ve lezzet ü elem kuvvet-i bāsıra müšāhede-i kemāl ħüsn ü ħabīğ (14) süver-i elvān ħasbı iledür ve kuvvet-i şāğğā eleme rāyiğalarūğ eyüsi ve yaramazı ħasbı iledür ve lezzāt (15) u ālām kuvā-yı maÖnevî böylece sebiğ ki anuğ āšārı izÖāfı ile pes ħalb u sırr u rūğ ki kuvā-yı maÖnevîdürler (16) her biri bir sırrdur ħağğ teÖālānūğ esrārlarından pes her ne müdrikāt-ı maÖnevîden ol ħazrete mağbūğ geldi anuğ (17) şühūdı bu ħavmūğ lezzeti sebebi oldı ve her ne merdūd-ı ħazret-i šamediyet oldı anlarūğ elem ü Öazāblarına (18) sebeb oldı ve çūn šāyimūğ šıfātı mücāhede bütesinde šavm tašfiyesi ile mušaffā ola (19) ve tenezzüh-i inğitāÖ levš-i lezzātdan sāyir serāy ħabāšet-i şehvātdan mu'ahhar ider ve imsāk-ı küdüret āteşi

### [100b]

(01) müöminūğ vücūdı Öavdin riyāzet micmerinde yağar fevāyid-i Öit'r tağallağı bi-ağlāği'llāğ ki sırr-ı murād (02) ħazret muvağğidindür içād-ı mevcūdātdan cenāb-ı Öazze kibriyāya vāsıl olur ve bu cümleñūğ ħulāsası (03) ancılayın herkesūğ fehmine irişdüği oldur ki bile ki t'āÖāt āšārınūğ Öit'ri var ki ol Öit'ruğ (04) rāyiğası merğūb-ı melāyike-i mükerremdür ve her nesne ki muğarreblerūğ merğūbidur ol ħazretūğ mağbūlıdur ve āšār-ı (05) maÖāšīñūğ bir Öuğūbeti var ki anuğ çoğmış rāyiğasından melāyike vücūdı müteneffir olur ve her (06) t'āÖatūğ ki āšār-ı šafası mut'Ö bāt'nında aqvādur anuğ fevāyiğ-i Öit'ri t'abağā-ı aÖlāda melāyike-i (07) muğarrebinden ki ħazret zū'l-celāl ħācibleridür ağrebdür ve çūn hiç nevÖile Öibādātdan (08) Öābidlerūğ tenvir ü tašfiye-i bāt'nlarından ešer yoğ ki šavmuğ ne ešeri var bu Öibādet Öabdūğ (09) ħalbi āyinesin şehvāt zengārından cilā virür ve anuğ sırrı vesāyiğ ü tekālif-i esbāb (10) rüöyetinden ħurtarur ve anuğ ittisāfi ħazret-i šamediyet šıfatına ve ħağğığat šāyimi ħurb bisāt'ına (11) ve šidğ mağÖadına irişdürür pes ħağğığatde taÖbiyeti himmet-i istiÖdād-ı šāyim ki anuğ ağızı (12) rāyiğasından Öibāretdür ħazret-i šamediyet misk çoğusından eyü ola bu sebebendür ki ħazret-i (13) rabb'ül-Öizzet šāyimūğ cemāl-ı ħağğığatin muÖarriğ-ı

<sup>113</sup> سعة şeklinde yazılmış aslı سعه olmalı

عن انس بن مالك رضى (14) mübāhātda ʔālem-i ʔulvī melāyikelerine cilve buyurur (15) الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ان الله تعالى يباهى ملايكة بالشباب العابد (16) وفى رواية اخرى يقول الله تعالى يا ملايكتى انظروا الى عبدى ابتليت فى الدنيا بالطعام و (17) enes bin mālik {r.a.}dan (18) ħaḫḫ celle ve ʔalā ħazreti mübāhāt ider melāyikeler ile ki ol cüvān yigitler ki kendü ʔibādetine meşğūldürler (19) ve daḥī bir rivāyetde ħaḫḫ teʔālā ħazreti melāyikelere ħiḥāb buyurur ki ey benüm firīştelerüm benüm ḫullaruma

### [101a]

(01) naẓar idiñüz ki ben dünyāda anları yemek ve içmege mübtelā itmişüm ve envāʔ şehvātī anlara muśallat' ḫılmışum (02) böyle iken benüm rızām içün kendü ārzūların biraḫup ve nefslerine yemek ve içmek lezzetin terk itdürüp (03) bizüm وعن ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه قال قال رسول صلى الله عليه و سلم ما من عبد يصوم يوماً فى سبيل الله الا باعد الله بذلك اليوم وجهه (04) الله (05) ebj sāʔjd {r.a.}dan rivāyet olunur ki ħazret {s.a.v.} (06) buyurdı ki birine olmaya ki ħaḫḫ teʔālā ʔazze ve celle içün bir gün oruç duta illā ki ħaḫḫ teʔālā (07) anı ol bir gün şavmı içün yetmiş yıllıḫ yol cehennemden uzak eyleye رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم من (08) وعن ايوب الانصارى (09) صام رمضان ثم اتبعه بسنت ebū eyyūb enśārī {r.a.}dan rivāyet olunur ki her kimesne ki ramazān-ı şerīfün şavmın dutup baʔdehū (11) şevvālden daḥī altı gün dutarise ol sene cümle şāyim olmış gibi ola وعن ابى قتاده رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (12) (13) صوم يوم عاشورا يكفر السنة ebū ḫatāde ħazretleri rivāyet ider ki ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} (14) buyurdı ki ʔāşūrā orucı giçmiş senelerün günāhların pāk ider ve ʔarefe gününün şavmı (15) iki senenün günāhın pāk ider biri giçmiş ve biri gelecek رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم (16) وعن ابى هريرة رضى الله عنه فاحب ان يعرض عملى و انا (17) عليه و سلم تعرض الاعمال على الله يوم الاثنين و يوم الخمس ebū hüreyre ħazretleri rivāyet ider ki ħazret {s.a.v.} (18) buyurur ki bendenün ʔameli ʔarż olunur ħaḫḫ celle ve ʔalā ħazretlerine işneyn ü ħamış günleri ve ben

**وعن سهل بن** isterüm ve severüm ol gün Øamelüm Øarz olunur säyim olayum **سعد رضى الله عنه**

### [101b]

(02) قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من لم يدع قول الزور و عمل به فليس الله حاجة (01)  
 (03) {r.a.} sehl bin sa'ød enšârj {r.a.} فى ان يدع طعامه و شرابه  
 rivāyet ider ki ħazret {s.a.v.} buyurdu ki her kim ki yalan sözi ve bühtān u ğıybeti  
 وعن زيد بن (04) terk itmeye ħaqq te'ālānuñ iñtiyācı yoğdur anuñ oruç dutmasına  
 رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من فطر صائماً و له (05) خالد الجهنى  
 zeyd bin ħālid {r.a.}dan rivāyet olunur لا ينقص من اجر صائم شيئاً (06) مثل اجره غير انه  
 ki ħazret {s.a.v.} (07) buyurdu ki her kim bir säyime iffār maħallinde ta'Øām vire  
 ana dañı ol qadar űevāb (08) ola ki säyim gibi ki andan hiç eksük olmaya  
 قال رسول الله صلى الله عليه وسلم خمس يفطرن الصيام (09) انس بن مالك رضى الله عنه قال  
 enes {r.a.}dan rivāyet olunur ki واليمين الكاذب والنظر بشهوة (10) الكذب والغيبة و النميمة  
 ħazret {s.a.v.} (11) buyurdu ki beş nesne orucu bozar yalan söylemek ve ğıybet ve  
 söz (12) gezdürmek ve kiżb yemñn itmek ve űehvetle nā-maħreme nażar itmek  
 müftileruñ t'ayir-i himmetleri bu (13) dereceye iriűmez ve faqihleruñ ħükmi Øumüm  
 vilāyetindeki ednā derecātdur nüfūzı yođdur bu (14) ma'Ønāyı ol zamān bulursın  
 ki bilesin bu űavmuñ üç derecesi vardur **evvel** derecesi (15) Øämme-i ħalq  
 mertebesidür ve bu mertebede űavmuñ űiħhati űart'dur ba'nı yemek ve içmekden  
 ve ferci űehvetden (16) alı qoması ve ħifż itmeye t'ulū'ı űubħdan ğurüb-ı afitāba  
 degin ve bu ise adenj mertebelerdür ve müfti (17) vü faqihüñ nüfūz-ı aħkāmları bu  
 mertebelerde bundan ziyāde degüldür **ikinci** derece-i etqiyā vü űaliħā (18) vü  
 ebrār mertebeleridür ve űavmuñ űiħhati bu mertebede göz ve kulaq ve lisān ve el  
 ve ayaq ve ba'n u ferc (19) ħifż olunması meűrū'dur el ile ayaq göz ve kulaq lisāna  
 tābi'ödürler her kim ki gözin nā-maħremi

### [102a]

(01) görmekten ve kulaqların iűitmekten gerekmezi ve yaramazı ve lisānın ğıybet  
 ve yalan söylemekden ħifż (02) eyleye ve ayaqlarından dañı ħilāf-ı űerØ nesne  
 űadır olmaya ve űeytānuñ keskin bir yedi insān (03) vücūdında gözedür zıřā ki  
 säyir ħavāss kendü maħalllerinde sākındürler tā ki anlara bir nesne iriűmeye (04)

anun istidrākına meşğül olmazlar lākin göz bir ħāssedür ki ibtilāḥ u āšāmı uzaqdan ve yaqından (05) sayd ider ve bu sebebden idi ki ħāzret {s.a.v.} buyurmuşdur من سهام ابليس فمن تركها خوفاً من الله اتاه الله ايماناً يجد (06) النظر سهم مسموم حلاوته فى قلبه yaŖni ki nażar (07) bir oqdur zehrlü şeytān oqlarından her kim ki nażarın nā-maħremden şaqlaya ħaqq teŖālā ħavfından aña (08) bir Ŗilm bağışlayalar ki anun şemeresi lezzetin kendü qalbinde bula ve andan sonra lisāndur ki ol (09) aŖzānun Ŗāşirekdür cümle ħalqa ve şaqlaması lisānun ki zb ü ğıybet ü nemjime vü faħş u ħuşümet (10) ü hezeyān<sup>114</sup> erbāb-ı qulūbun ve ehl-i şalāħun ādābı deŖbidür **rivāyetdür** ibn-i Ŗömer {r.a.} ki (11) resül {s.a.v.} buyurdi ki وقاه الله عذابه (12) من كفت لسانه ستر الله عورته و من ملك غضبه ki kendü lisānın ħifż eyleye yaramazdan ve kem sözlerden (13) ħaqq teŖālā anun yaramazlıqların dünyā vü āħiretde örtülü şaqlaya ve her kim ki kendü ħışm u ğazabın (14) alı qoyup şaqlaya ħaqq teŖālā anı kendü Ŗazābından emjn eyleye عنه قال قلت يا رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم اخبرنى (15) **وعن** معاذ بن جبل رضى الله من النار فزكر رسول الله صلى الله عليه و سلم فضائل الاعمال (16) بعمل يدخلنى الجنة ويباعدنى ذلك كله قلت بلى يا رسول الله فاخز بلسانه و قال كف عليك هذا (17) كلها ثم قال الا ادلك بملاك المواخزون بمانتكلم به قال سكتك امك يا معاذ وهل يكب الناس فى النار (18) قلت يا رسول الله انا على مناخر هم الا (19) حصايد السنثم muŖāz bin cebel {r.a.}dan rivāyet olunur ki ħāzret {s.a.v.}den

### [102b]

(01) suŖāl itdüm ki yā resūlu'llāħ baña ħaber vir bir Ŗamelden ki anunıla cennete dāñil olup cehennem āteşinden uzaq (02) olayum ħāzret-i resūlu'llāħ {s.a.v.} namāz u oruq u zekāt u ħacc u ğazā Ŗamellerin (03) buyurdi ve fażāyilin bildürdi ve yine buyurdi ki yā muŖāz saña delālet ideyüm bir nesneyi ki muħkem ü (04) metjn idici ola cümle t'āŖāti ve qamudan fażiletlü ve aħsen ola didüm belj yā ħabjbu'llāħ baŖdehū (05) ħāzret mübārek barmağın lisān-ı müteberrikeleri üzerine qoyup buyurdi ki bunu çok söz ve beyhüde (06) kelām söylemekden şaqla ve ħifż eyle didüm yā nebiyyu'llāħ biz muŖāteb olur mıyuz bu söyledüğümüz sözlerden (07) ħāzret buyurdi ki yā muŖāz kimesneyi yüzi üzre cehennem āteşine çekmezler meger lisānlarıyla kesb itdükleri (08) şümlikleriyle ve daħı qulaq āfetidür

<sup>114</sup> *hedeyān* aslı *hezeyān* olmalı

şâyim olana şâyim gerekdür ki gözin ve kulağların yaramazlar (09) görmekten ve işitmekten hıfz eyleye kulağı bühtân işitmekten ve kiżb ü ğıybet nehy olunmuş sözleri (10) dinlemekten hıfz eyleye her ne nesnenün ki söylemesi hārāmdur dinlemesi daḥı hārāmdur ve müstemîŕ Őuķūbet güninde (11) k̄āyil ile ber-āberdür nice ki ḥāzret {s.a.v.} buyurur ki الاثم و المصتبح شريكان فى الاثم (12) yaŐnj ğıybet söyleyici ve işidici günāhda ber-ā-berdürler bil ki ağleb maḥalllerde dinleyenün rağbeti k̄āyilün (13) söylemesine bāŐiŕ olur imdi istiftāḥ-ı şerr ḥaķıķatde müstemîŕ olmuş olur muŕāḥāze vü Őuķūbete (14) k̄āyilden ziyāde müstaḥaķķ u sezāvār olur **derece-i şālîŕ** muķarrebler ve şadıķlar mertebesidür bu t̄āyifenün (15) daḥı şavmları şih̄ate meşrūtdur iş bu zıkr olanlar gönül āyinesin nefsanı nefis ḥāt'ırası ğubārından (16) hıfz itmek ve devāŐı lezzet-i cismāniden bu dünyā-yı fānünün hümümıla umūrlarınun taşarrufında ve (17) Őinān-ı iltifātı nāḥaķķdan girü çekmek ve murāķabe vü müdāvemeti ile işğāl t̄ariķlerin mesned itmek (18) ve muḥaķķıķlarınun dıde-i bāt'ınları maḥcūb olmaķdur tefāşil-i müteferriķa rūŕyetinden Őārifün başıret-i (19) iķbāli himmet künhi ile cenāb-ı Őazze zāt-ı müteŐāliyye ve bu ḥādiŕ olan ḥüsn ü cemāllerün mülāḥāzası

### [103a]

(01) bu t̄āyife aḥvāline māniŐ oldu ve bu vāsıf'alarınun revıyyeti kemālleri nuķşānına oldu (02) ve ğayrıya mültefit olmaları bu k̄avmün vüçüdları mülevveşliğine ve elvāna teŐalluķ itmeleri sırrları cenābet (03) oldu ve buradan idi ki ebū yeẓid ķuddise sırruhū dir idi لو خطر ببلى الاخرة لاغتسلت (04) لو خطر ببالى الدنيا لتوضيت و yaŐnj eger dünyā ḥāt'ırı başumdan ğiçe kendüme ve vuzū vācib (05) iderüm ve eger āḥiret gönjümünden ğiçse kendüme ğısl vācib iderüm **haberde** gelmişdür ki mūsā (06) {a.s.} zamānında beş sene yağmur yağmadı ve ḥalkun ekşeri ķaḥtdan helāk oldu (07) ve mūsā {a.s.} benj isrāŐil ile kaç nevbet istiskāŐ için t̄aşra çıķdılar ve duŐā itdiler (08) icābet olmadı ve benj isrāŐil şemātet iderler idi mūsā {a.s.} münācāt idüp (09) didi ki ilah ne ḥikmetdür ki bendelerün duŐāsın ķabül itmezsin ḥaķķ teŐālā vaḥy itdi ki yā mūsā nice (10) icābet ideyüm duŐāsın bir k̄avmün ki kendü bedenlerin Őiŕyān necāsetile mülevveş itmişlerdür ve (11) lisānların ğıybet ü kiżb ķoķusu ile murdār idüp ellerin yaramazlığa çeküp ķarınların (12) hārām ḥāzinesi<sup>115</sup> itmişlerdür imdi benüm bir ḥavāsş ķulum var eger anun yemen enfāsın

<sup>115</sup> ḥāzine şeklinde yazılmış aslı ḥāzine olmalı

duŖā veşilesi (13) idesüz size bu darlıqdan ferec virevüz pes ħazret mūsā didi yā rabbj ol qulunj ismi (14) nedür ve şıfatı nicedür ħiŖāb geldi ki anuñ adı berĥdür bir siyāh quldur eski cāmeler ile ve (15) şaçları dağınuq ve yüzi tozlı mūsā {a.s.} bir gün şaĥrāda gezer iken ol kimesneyi (16) görüp bildi ve öñine varup didi ey tañrı qulı nedür aduñ berĥdür didi (17) mūsā {a.s.} ben seni isterüm didi ey kelımu'llāh ne ħācetünj var didi pes didi bir (18) duŖā eyle bu lıke ħaqq teŖālā merĥamet idüp yağmur ile ħalkı bu darlıqdan ħalās eyleye didi (19) ey kelımu'llāh benden bir miqdār uzaq ol tā kendü tañrum ile birez söyleşeyüm mūsā {a.s.}

### [103b]

(01) bir t'arafa durup baŖdehū ol yüzün gök t'arafına dutup didi ki meger senünj ħazıneñ boşanmışdur (02) ya hevā saña muĥālefet itmişdür ya bulut ħükminden t'aşra çıkmışdur yoĥsa Ŗuqūbet fırşatı fevt olur (03) diyü qorqup taŖcıl itdük bendelerünj Ŗuqūbetine çün bunlaruñ cümlesinden münezzehsin bende (04) lerün rızqların göndür derĥāl bulut gelüp yağmur yağmaya başladı bir günde gök on (05) dize çaqdı mūsā {a.s.} ğayretinden müteğayyir oldı cebreŖil {a.s.} nāzil olup قال و (07) اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى يٰقْرِيْكَ السَّلَامَ يَقُوْلُ نَعْمَ الْعَبْدَ لِىْ هٰذَا اِلَّا اَنْ فِىْهِ عَيْبًا مūsā {a.s.} didi yā rabbj (06) ما من عبيه يا ربّ قال يعجبه يسنم الاسحار فليسكن اليه و من احببني فلايسكن الى شئ (08) cenāb-ı kibriyānuñ selāmın getürüp mūsā {a.s.}a cebreŖil {a.s.} didi ki ħaqq teŖālā (09) buyurur ki eyü bendedür bizüm için lākin bu bendenünj bir Ŗaybı var didi ki yā rabbj Ŗaybı nedür buyurdı ki (10) bu bende şubĥ nesjmin ziyāde sever ve anuñ ile bir miqdār ārām dutar ammā bizüm muĥabbetümüz sulfānı her (11) qanqı gönülde ki serā-perde-i Ŗizzet çekdi hiç bir nesnenünj daĥı anda yeri qalmaz diyü vaĥy buyurdı (12) **bāb-ı ħāmıs** mekārim-i aĥlāq u ħüsn-i ĥulqda ol ħākim (13) ü pādişāhuñ temessüki vücūbındadur ki ħulefā-yı rāşidjın ki selāŖin-i islāmıñ imāmı (14) ve ħükkām-ı mülük-ı enāmuñ muqtedāları şjretlerinde idiler qāle'llāhū tebāreke ve teŖālā خُذُ الْعَفْوَ (15) ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.}den bu āyet-i (16) kerjmenünj tefsirin suŖāl itdiler buyurdı ki ياŖنّج bu āyet-i تعفو عن من ظلمك (17) هوان تصل من قطعك و تعطى من حرمك و kerjmenünj tefsir-i şerifı oldur ki her ne zamān ki bir kimesne raĥm (18) süzlikile senden qat'Ŗ olasın şefaqtat yolından aña yaqlaş qurb ile ve her kim seni kendü (19) şeyŖinden maĥrūm eyleye sen ne miqdār maqdūruñ var ise aña jşār eyle ve her kim saña cefā

**[104a]**

**وَعَنْ** ابى دردا رضى الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول اول ما يوزن فى الميزان حسن الخلق و السخاء و لما خلق الله الايمان اللهم (02) عليه فقواه بحسن الخلق و السخاء و لما خلق الله عز و جل الكفر اللهم قوتى فقواه بالبخل و (03) قوتى سوء الخلق (04) ebū derdā {r.a.} rivāyet ider ki resūlu'llāh {s.a.v.} buyurdı ki ol bir nesne (05) ki rūz-ı kıyāmetde bendenūñ aŖmāli terāzūsine qonılır ħūsn-i ħulq u seĥādur ve çūn ħaqq celle ve (06) Ŗālā ģmānı yaratdı ģmān didi yā rabbı beni qavı eyle ħaqq sübhāne ve teŖālā anı ħūsn-i ħulq u seĥā (07) ile qutlandurdu ve qaçan küfri yaratdı ol daĥı didi yā rabbı qavı eyle ħaqq teŖālā anı daĥı (08) baĥl u bed-ĥū vü bed-ĥulq ile qavı itdi **وَعَنْ** ابى هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كرم المرء دينه و مروته عقله و حسنه خلقه (09) dan rivāyet olunur ki ĥazret buyurdı ki ādemūñ keremi dģni qadarıncadur yaŖñi her ne qadar (11) keremi ziyāde ola ħaqq teŖālā qatında Ŗaziz ola ve her kimesnenūñ mürüvveti Ŗaqlı qadarıncadur her ne (12) denlŭ Ŗaqlı kāmildür mürüvvet ü iĥsānı ziyādedür zırā kemāl-i Ŗaqlı ile bilür ki her ne iĥsān (13) t'ariqile bezl ider ol anuñ dıvān-ı saŖādet-i ebedīsinde ţebt olur ve herkesūñ büyüklük ve (14) ţerefi kendü ĥulqı qadardur her kim ki Ŗilm ü taqvā vü ĥilm ü vefā vü Ŗiffet ile ārāstedür ĥalkuñ **وَعَنْ** اسامه بن شريك رضى الله عنه قال شهدت الا عاريب (15) göñüllerinde maqbūdür üsāme bin şerik {r.a.} (17) rivāyet ider ki aŖrābdan bir cemāŖat ĥazretten suŖāl iderler idi ki ben anda ĥāzır idüm didiler (18) yā resūlu'llāh ol eyü nesne ki bārıden ĥalka virilmişdür nedür ĥazret buyurdı ki ĥūsn-i ĥulqdur (19) **وَعَنْ** ابن عباس رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ثلاث من لم يكن فيه واحدة

**[104b]**

(02) منهن فلا يعتد بشى من عمله تقوى بحجرة عن معاصى الله عز و جل او حلم يكف به (01) (03) **وَعَنْ** ابن-i Ŗabbās {r.a.}dan rivāyet olunur ki ĥazret {s.a.v.} buyurdı ki üç nesnedür ki üç nesne var ki her kimde bu üç (04) nesne olmaya ya birisi olmaya hiç nesne anuñ Ŗamelinden maĥsüb olmaya evvel perĥizkārlik (05) ki anı maŖsiyetden alı qor ya taĥammül ki cāhillerūñ cehllerine siper olur ya eyü ĥulq ki anuñıla (06) ĥalk arasında dirlik eyleye **وَعَنْ** انس بن مالك





itmişidi ta'Özîr buyurdi ol şahs Öömere şütüm itdi Öömer dañı (15) buyurdi ki koyu virinüz didiler yâ emjü'l-müöminin bu adama istiñkâk eyle ta'Özîr olunur hûsûsen ki (16) size şütüm dañı itdi buyurdi ki şimden sonra urursam kendü hevâ-yı nefsum için urmuş (17) olurum **haberde** gelmişdür ki loqmân hâkîme oğlı su'âl itdi ki eger bir bendeyi bir ni'ömete muhayyer ideler (18) çankı ni'ömet evlâdur ki ihtiyâr olina didi ki dñn ni'ömeti eger iki olsa helâl mâl ki dñni t'ama'Ö (19) âfetinden anuñıla hifz eyleyeler pes eger üç ni'ömet olsa didi sehâvet ki anuñıla sa'öâdet

### [105b]

(01) esâsın muhkem ideler pes eger dört olsa didi ki hayâ ki anuñ sebebi ile mâlı riyâ vü muhâlefet-i (02) rızâ'llâha şarf itmeye pes eger beş olur ise dirdi ki eyü hulk ki her kimde bu beş hâşlet (03) olup hifz eyleye hâkık te'öâlânun dostlarından ve sevgülülerinden<sup>116</sup> olur **ey Öaziz** bilmiş ol ki (04) hâkık te'öâlâ âdemi iki hâkikatden yaratdı biri sûret-i zâhir ve ikisi şiret-i bātın sûrete (05) hâlk dirler ve şirete hulk dirler ve her birinün bu hâkikatde hüsni var nice ki hüsni meşelâ (06) sûret-i beşer kâmil olmasa tenäsüb-i a'özâ-yı zâhirden göz ve çâş ve yüz ve burun ve dudak (07) ve ağız ve el ve ayak ve boy gibi ve hüsni-i şiret dañı buncılayın ki hüsni-i hulk dirler kemâl bulmaz meger (08) i'ötidâl sîfât-ı hamîyyet ile Öilm ü hikmet ü taqvâ vü sehâvet ü şecâ'at u hilm ü tevâzu' u inâbet (09) ü Öiffet ü Öadl gibi ve bu sîfâtlarun şaklanması ifrât tefrît haddinden zîrâ ki bu sîfâtnun (10) her çankısı ifrât tefrît haddine irişe kubh u şeyn cemâl-ı hüsni ü şirete döner nice ki ifrât-ı sehâ (11) t'arafın isrâf u tebzîr okurlar tefrît t'arafın dañı öylece imsâk u tefrîr dirler bu iki t'araf (12) dañı mezmûmdur **ba'Özi** melâhîde vü zenâdîka kelâlet-i başiretlerinden bu ma'Önâ fehmi itmediler gâyet-i (13) gâbâvetden gümân itdiler ki hüsni-i hulk oldur ki şehvâtı ve gâzabı sîfâtı ki sîfât-ı zemîme (14) vü maşdar ahlâk-ı redj'edürler bātından münkatı'Ö ola ve bu işe mümkün degüldür ve ol nesne ki anuñ (15) izâlesi çâbil degüldür def'Öi iştiğâli taşnı'Ö vaçtdür ve nefsun Öinânın istirsâl itmek meydân-ı (16) ibâhatde revâ gördiler ve evâmir ü ahkâm u hudüd-ı şer'Öi girü koyup yine d'alâletde gümrâh (17) oldılar ve bir alay bj-devlet câhilleri kendü ardlarınca uydurup yoldan çıkardılar (18) **فضلوا واضلوا**

<sup>116</sup> سوکولو şeklinde yazılmıştır.

كثيرا **ehl**-i bñiř ü başret yanlarında tağyır-i řífāt imkānı ve anuñ reddi (19) ifrāt' u tefrīt' fehāvjsinden<sup>117</sup> ĥadd-i i'Ötidāle delāyil-i Öaqlı vü nefsj ile müberhen olmuşdur

### [106a]

(01) ve eger olmaya idi cümle nařıĥatlar ve muvāÖažalar bāt'ıl olur idi ve řamu siyāsāt-ı şerÖj ve te'Ödjbat-ı (02) nebevı Öabeř olur idi ĥazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki **حَسَنُوا اخْلَاقَكُمْ** yaÖnj ki eyü (03) idinüz aĥlāqıñuzu ġažab u řehvāt şuvveti egerçi řífāt-ı mühlikedendür ammā beķā-yı ķāÖide-i beyyine-i (04) insānı anlaruñ vüçüdına menü'đdur zıřā eger şuvvet-i şehvet olmasa cezb-i ġidā ki insānuñ mādde-i ĥayātıdur (05) ĥiç şuvvetden müteşavver olmaya ve eger şuvvet-i ġažab olmasa esbāb-ı helāk def'Öi ĥiç bir ġayret-i şuvvet ile (06) daĥı mümkün olmaz idi lākin bu iki řuvvetüñ daĥı ĥüsni ve ķubĥı ve řalāĥı ve fesādı var ķubĥ u fesādı (07) bunuñ ifrāt' u tefrīt'dür ve ĥüsni-ı řalāĥı anlaruñ ĥadd-i i'Ötidāledür bu iki şifat oldur ki řerÖ (08) ādābı ile meveddet olalar ve ĥareket ü süķunları anlaruñ ĥaķķ te'Öālānuñ fermān u rızāsı mücibince ola (09) ve sa'Öādet-i uĥrevı řālibleri me'ómürdurlar ki bu řífātları mühlike-i ifrāt' u tefrīt' bu maķāma girü getüreler (10) degül ol ma'Önā ile ki anuñ māddesin küllı bāt'ıdan ķalÖ ideler ve bu ma'Önā mümkünür buradandur ki ĥaķķ te'Öālā (11) buyurur ki **وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظِ** ve buyurmadı ki **وَالْقَالِعِينَ وَالْعَاقِدِينَ** beyān buyurmuşdur ki kemāl (12) bunuñ reddi řífātındadır i'Ötidāl ĥaddinde ve illā degül anuñ ķamÖında ve nice ki ĥaķķatde üzüm (13) ve ĥurmā dānelerine ta'Öbiye itmişlerdür ki mümkünür tedric ü terbiyet ile ol ağaçlar meyve-dār olalar (14) buncılayın mü'öminüñ vüçüdında bir sırr vedı'Öat ķomiřlardur mümkünür ki mü'ömin te'öyjd ü Öināyet terbiye (15) vü mülāzemeti ile ĥikmet ü velāyet derecesine irişe te'Öřir-i terbiyet ķabülünde ve tağbırde ĥalk üç (16) mertebe üzredür **evvel mertebe** bir t'ıfluñ ki henüz ĥaķķı bāt'ıldan fark itmemiş ola ve eyüyi yaramazdan (17) bilmemiş ola ve anuñ gönli āyinesi ġubār-ı ārā-yı fāsıde ve źulümāt-ı i'Ötikādāt-ı bāt'ıla ile tārık (18) olmamiş ola ve anuñ nefsj řehvāt müte'ebbiķine müstemirr olmamiş ola buncılayın kimesnenüñ (19) gönli nāřıĥati ile tız müte'ēřřir olur ve mürřidüñ irşadı āsānlık ile bāt'ınında rüsūĥ bulur

<sup>117</sup> *mehāvı* yazılmış aslı *fehāvı* olmalı.

**[106b]**

(01) **ikinci** mertebe oldur ki eyüyi yaramazdan temeyyüz itmiş ola ammā şehvāt ğalebesi sebebi ile hâyrlu işlere (02) mülâzemet idemez ve t'â'at rencin çekemez lâkin kendü taqşîrâtına mu'eterridür buncılayın âdemünj emri (03) bir derece evvelkiden müşkilrekdür zirâ ki bununı ğalbinden ol fesâd mâddesin ğal' itmek gerekdür (04) ki anı salâh u Őibâdâta Öavdet itdürile **üçünci** mertebe oldur ki bir kimesne ki rây-ı fâsid ve i'Őtikâd-ı (05) bâ'tılda neşv bulmuş ola ve ol bâ'tılı ğağğ taşavvur itmiş ola ve ol yaramazı eyü fehm idüp şürür (06) izhârına mübâhât göstürmiş ola bu asl-ı âdemünj emri cümle umûrlardan müşkildür meşelâ dırnağ (07) ile dağ delmek şavuk demür dögmek Őağla ğarıbdür bu âdemünj irşâd u islâhından Öarabda bu (08) temşil dimişlerdür ki **temşil** اشد من التعذيب تهذيب الذيب yaönj edebiyeye ziyâde Őazâbdur (09) ğurd mağulesin öğretmekde **ey Öaziz** ehl-i tağğığ yanında hûsn-i hûlğ rûhunj ve gönjünj şihhatidür (10) nice ki beşerünj her Őuzvında şihhat u marazı var ve her Őuzvın marazı oldur ki fi'Őlünj sâdir (11) olması maĥsûsdur ol Őuzva andan müteŐazzir olur nice ki göz görmekten ve ğulağ işitmekten (12) ve lisân söylemekden buncılayın hâşsiyyet ü ğuvvet-i ğalb ğağğunj ma'Şrifet ü muĥabbetidür ve ğalbünj nişân-ı marazı (13) oldur ki kendü hâşsiyyetinden girü ğala ve kendü ğuvvetinden müteneffir ola ve maĥbûblarunj muĥabbet-i resmj ve (14) me'Őlûfât-ı şürjleri kendüye müstevlj ola ve bu mişâl âdem bir hâste gibidür ki marazunj istilâsı (15) sebebi ile şarâb u t'a'Őâmdan müteneffir olur ve toprağ ve balğığ yemek ki sebep-i helâkdur ğarıs olur ve her (16) kimesneye ki bu ma'Önâ tağğığ ola bilür ol anğlar ki ekşer hâğkunj ğalbleri bu hâstelige giriftârdur (17) illâ mâşâ'llâh ve andan hâberi yoğdur tâ ki bu hâstelik ebedj helâkligine irişe ve keşf-i ğitâ (18) ve keşf-i esrâr ecel vürüdında hâsıl ola anda bile ki bu hâstelik iki ki anları ebedj helâkligine çekdi (19) ve hâberleri yoğ idi ve ba'Özıları ki bu hâstelikden hâberdâr oldılar bir hâzığ t'abjb bulmadılar

**[107a]**

(01) emrâż-ı ğulüb et'ibbâsı Őulemâ-yı djn ve meşâyih-i ehl-i yağındürler lâkin bu rûzgârunj Őulemâ vü meşâyihî cümle (02) den ziyâde hâstedürler ğayrılara nice mu'Őâlece itsünler ve anlar ki djn t'ariğinünj yolın pisleyicileridür kendüler kim (03)

rāh olmuşlardır āhîre nice yol göstürsünler ve ba'Özi ħasıs himmetlüler ki riyāzet ü kuvvet ħavśalasın (04) nefis muĥālefetinde dutmadılar egerçi t'abıb buldılar ve lākin devā acısına taĥammül itmediler bu sebebden (05) dġn t'abıbları himmet etegin bu ter-dāmenlerden devşürüp yüzlerine ġayret niġābın çekdiler ve dġn (06) Öulūmınuġ ħaġıġatı ħāġk arasında münderis olup irşād envārı munt'afı oldu ve Öubūdiyyet (07) ādābı bġ-edeb cāhiller arasından ħalġup ve zamāne hevā-perestleri bu maraġı ferāmūş itdiler ve bu (08) maraġ ma'Önevġ Öilmine inkārı revā görüp ve māl u cāh muĥabbetine tekālüb itdiler ve lezzāt-ı Őehvāt t'alebi (09) ile kendü dġnlerin hevāya virdiler ve bu t'āyife ki zamāne ūleĥāsı ve ebrārlarıdır Öömr sermāyesin bir Öamelüġ (10) mülāzemetine ki ūretde Öibādetdür ve ħaġıġatde dūnyā resmi ve Öādetidür ūarf itdiler ve bu cümle maraġ-ı (11) ma'Önevġ Öalāmetidür ammā ħalbüġ ūĥĥati žuhūrı Öalāmeti oldur ki t'ālib-i sa'Öādet bātınında dāÖıye-i (12) mu'Öālece ġālib ola ve insāf u merĥamet yüzinden Öilletüġ keūretine naġar idüp ve her Öilletüġ māddesine (13) židdıla mu'Öālece eyleye nice ki baĥluġ maraġın seĥā vü beżı ile ve ĥırūuġ ħanāÖat ile ve kibrüġ (14) tevāzuÖ ile ve ġazabuġ ĥilm ile ve cehlüġ Öilm ile ve ĥasedüġ naūĥatle ve riyānuġ iĥlās ile (15) ve mu'Öālecede iÖtidāl ĥaddi riÖāyetinden ġāfil olmaya žırā ki nice bu ūfāt ħalb maraġıdır bu (16) maraġuġ židdları daĥı ħalbüġ ĥasteligidür ve ūĥĥat-i iÖtidāldedir ve bu ūfāt ile ezdādı (17) arasında terciĥ eĥadü'l-cānibeyn ħalbüġ meyli mūcibidür ve ħalbüġ meyli ĥicābdur ĥazret-i ūamedıyyetden (18) ve her ne deġlü bu meyl ziyādedür ĥicāb muĥkemrekdür ve ūrāt'-ı müstaġıġm ki ūre-i fātĥada okursın (19) bu iÖtidālüġ ħaġıġatindedür ve ūrāt'-ı cehennem bu ūrāt'uġ rūĥıdır ve bu iÖtidālüġ ħaġıġatı ħıldan ince

### [107b]

(01) ve ħılıġdan keskindür her kim ki dūnyāda bu ūrāt'da istikāmet buldıysa yarın ol ūrātı berġ-i (02) ĥāt'if gibi ġıġer ve her kim bugün istikāmet t'aleb itmedi anda ūrāt'a yol bulmadı bu ūrāt'uġ (03) ūÖübet ü diġġat u ĥiddeti sebebi ile insāna lāzım itmişlerdür ki günde yetmiş kerre إهدناالصراط (04) المستقیم söyleye ve ġün ĥıġ kimesne bu ūrāt'uġ istikāmetinden bir mġlden ĥālġ degüldür lā-cerem (05) kimesneye cehennem āteūinden ġāre yoġdur ve bu cihetden ĥaġġ teÖālā ħurÖān-ı Öaġıġmü'ū-ūānında buyurmuşdur (06) ki و ان منكم الا و اردھا كان على ربك حتما مقضيا (07) ثم ننجى الذين اتقوا و نذر الظالمين فيها جثيا yaÖnġ kimesne olmaya ki aġa

cehennem vürüdü olmamış ola bil ki cümlesin cehennemde hâzır (08) itseñ gerekdür andan sonra perhîzkârları ki qalb âyinesin ğayrılar meyli ğubârından şaklamışlar (09) ola necâh u felâh sa'âdetile müşerref idevüz ve tîre-i rûzgârı hevâ-perestleri anda qalmalı (10) idevüz **naqldür** ki ebû meysere<sup>118</sup> quddise sırruhü ki tâbi'îninün ekâbirlerinden idi otuz sene pehlûsın (11) yere qomadı qaçan kim gice olur idi şabâha degin kendü içün nevha ve zârılık ider idi (12) ve ruhsâre-i mübâreki aqlamaqdan mecrûh olmışıdı bir gün vâlidesi ayıtdı ey oğul (13) hîñ-i şabâvetden bu âna degin senden hiç bir günâh sâdır olmadı cümle Öömrünj t'â'at u Öibâdet ü riyâzet (14) ile giçürdün ve haqq te'âlâ seni şeref-i islâm ile ve Öilm ile müşerref itdi bu deñlü nevha (15) vü giryânlıq niçün idersin didi nice nevha itmeyeyüm ki haqq te'âlâ bize haber virmişdür ki cümle dūzaña (16) girsenüz gerekdür ve ben ise bilmem ki cehennemden çıkanlardan mı olurum yâhūd qalanlardan mı ve bunı (17) andan söyledi ki haqqat-i istikâmet Öadâlet sırât'ınun metninde nev'î-i beşer maqđurı degüldür (18) meger Öinâyet ü tevfiqât-ı rabbâñj ve te'vjd-i hidâyet-i yezdâñj ile fî'l-cümle her kim kendü âyine-i sırrın (19) ahlâq-ı zemîme habâşetinden pâk eyledi ve hâlıfe-i rûhı şîfât-ı hamîde huleli ile maħallj itdi

### [108a]

(01) istikâmet haddine qarîb oldı ve bu kemâl-i taħşîli qader-i sırât'un cevâzın kendüye âsân itdi (02) kemâlün evsâfı ümmehâtı ki usûl-ı mekârim-i ahlâq insâñdür ondur ve mecmû'ı şîfât-ı hamîde (03) bu on şîfatdan mütefferi' olur **1** Öilm **ü** hilm **ü** hayâ **vü** sehâvet **ü** taqvâ **vü** şecâ'at **ü** (04) Öadl **ü** şabr **ü** şıdğ **ü** yaqın **ü** ve bu şîfatun kemâli zât-ı mu'ahhar-ı muħammediden ğayrıya olmaya ve enbiyâ (05) vü evliyâ vü salihâ vü Öulemâ-yı dñn her bir nesne bu haqqayıqun huşulı qadarınca rûhâniyyet-i aħmedj (06) ile râbit'a-ı ma'nevj sâbit olur ol râbit'a ħazret-i şamediyet taqarrübine vesîle olur ve her kim ki (07) bu şîfatun kemâli haqqatına muttasıf olur anun zât-ı şerîfi manžür-ı nažar-ı ilahj ve bir güzide-i zât-ı nâ- (08) mütenâhj olur bir melekdür beşer sûretinde yegâne-i rûzgâr ve muqtedâ-yı ehl-i dühür u a'şârdur (09) ve her kim ki vücüd-ı habîşin bu şîfatların fažâyilinden Öarj ve anun ezdâdı aħkâmı nihâdında (10) cârj ola şeytân la'şindür ki kisvet-i insânda žâhir olmuş ve mekâyid-i aqrâr u igvâ ile (11) müfennen Öibâd ve muħrib bilâd

<sup>118</sup> ميسر aslı meysere olmalı

olmuş müstaḥıkk-ı t'ard u ba'Ḍddur nice ki ol müstaḥıkk-ı muḥabbet ü ḳurb idi (12) **ey Ḍaziz** erbāb-ı ḳulüb ve ehl-i taḥḳıḳ ḳatlarında ḥüsn-i ḥulḳ ḳimāndan Ḍibāretdür ve sūḌ-ı ḥulḳ nifāḳdan (13) ve bu iki şıfatı her birinün bir miḌyār u meḥekki var ḥaḳḳ celle ve Ḍalā dünyevî miḥnetleri kendü dostlarınun (14) ḥüsn-i ḥulḳına meḥekki-ı imtiḥān itmişdür ki **وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ** (15) tā her kim vuḳūḌ-ı muḥabbet ü şafāda işbāt-ı ḳademe vefā ile iḳdām göstüre sevābıḳ-ı ḳazāya rūḥ (16) ve rızā bezlile eyler vikle müḌmin-i sābıḳ ve muḥibb-i sādıḳlardan ola ve ḥüsn-i ḥulḳ ḥilḌatı ve meḳārim-i (17) aḥlāk-ı maḌnevî teşriḳi ol muḳbil-i maḳbüle lāyık ola ve bu meḥekkün imtiḥānı taḌyini ciheti içün (18) idi ki ḥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} buyurmuşdur ki **المؤمن بين خمس شدايد مؤمن** (19) **يحسده و منافق** yaḌni ki müḌmin **ياḌni** ki müḌmin **يبيغضه و كافر يقتله و شيطان يضله و نفس ينازعه**

### [108b]

(01) dāyimā bu beş güç nesnelere ile rūzgār giçürür **evvel** müḌminler ki kendüye ḥased iderler (02) **ḣān** münāfıḳlar ki aḳa düşmenlik iderler **ḣāliḣ** kāfirler ki anuḳıla ceng iderler **rābiḌ** şeytān-ı (03) laḌini ki dāyimā azdurmaḳ ister ve ol muḥālefet ider **ḥāmis** nefis ki her laḥza kendü hevāsına çeker (04) anı ve ol ḥaḳḳ teḌālānı emri mūcibince alı ḳor ve bu ağır yüklere taḥammül eylemek saḌādet idi (05) ve pādişāh-ı sermedj vesilesi olur **ve Ḍan** şeyḥ ebū bekr verrāḳ ḳuddise sirruhū **من بالشهوات فقد غرس في قلبه شجر الندامات** (06) **ارخي عنان الجوراح** yaḌni her kim ki ḣehvāt-ı aḌzā-yı Ḍinānın uzadur (07) ḥaḳıḳatde ḥayret ü nedāmet eşcārın ḳalbinde ğars ider ve rüsvālık ve giriftārlık andadur ki (08) ḳıyāmet güninde ve cemḌiyyetinde ḳaldurur **vehb** el-verd raḥimehu'llāh tābiḌinün ekābirindendür (09) buyurur ki **من اراد شهوات الدنيا فليتهيأ للذل** yaḌni her kim ki dünyā ḣehvātın ister söyle (10) tā ki nefsin müheyyā eylesün ḥārlik ve rüsvāylik çekmege dünyāda ve āḥiretde **mervjdür** ḳaçan ki Ḍaziz (11) mısır zeliḥāya yūsuf {a.s.} muḥabbetinün izḥārı sebebi ile t'alāḳ virdi her kim ki (12) yūsufun adın söyler idi zeliḥā her nesi var ise virür idi caḳ ol ḥāle vardı ki (13) nesnesi ḳalmayup yollar üzerine oturup gedāylik ihtiyār itmiş idi ḳaçan ki ḥazret (14) yūsuf {a.s.} pādişāhıḳa irişdi zeliḥāya Ḍaḳd itdi didi ey yūsuf (15) bu vāḳıḌada baḳa bir Ḍaḳim tecrübe vāḳıḌ oldu buyurdi ki söyle didi ki taḥḳıḳ itdüm ki hevā vü ḥırs (16) şūmligi pādişāhları bendelige bıraḳur ve şabr u taḳvānı iḳbāli meymeneti bendeleri ḥaḳḳā (17) ki pādişāhlige irişdürür ve taḳvā bir ismdür ki cümle şıfat-ı ḥamidede şāmildür ve

müttakî (18) bir kimesneye dirler ki kendüyi cemî'î-i evâmir-i şer'îye me'ômür itmişdür ve cümle nevâhîde ictinâbı (19) ola ve buncılayın kimesne ĥazret bârîñün muĥarreblerindendür ki ان اكرمكم عند الله اتقيكم

### [109a]

(01) ve buradan ki ĥazret-i Őāyşe {r.a.}dan ĥazret {s.a.v.}ün ĥulq-ı mübârekin su'âl (02) itdiler buyurdu ki كان خلقه القرآن yaŐñi ĥazretün ĥulqı ĥurŐān idi her ne ki ĥaĥĥ celle ve Őalā ĥazreti (03) ĥurŐān-ı Őerîf Őaĥîmü'ş-şānında aña emr itmiş idi ĥazret anı kendüye ĥulq u Őādet idüp andan ayrılmaz (04) idi ve her ne ki ĥurŐān-ı Őaĥîminde andan nehy buyurmuş idi andan öyle bî-gāne olmuşıdı ki aślā (05) görmek istemez idi bu cihetden idi ki her kaçan ki ĥazretün mübârek ĥā'ırlarına bir elem ü endüve irişür idi (06) dir idi yā bilāl ارحنا بالصلوة yaŐñi bizi namāz ile feraĥlandur yā bilāl kendü rāhatlığın (07) ĥaĥĥ yolında cüstlik ve göz rüşenālığın namāzda bulur idi ve bugün kimesneler ki kendülerin (08) müslimān oĥurlar rāhatlığı Őiśyānda ararlar ve göz rüşenālığın maĥzūrātında bulurlar ve Őavrāt (09) zînetinde mübāhāt iderler muĥanneşlik eynin dîñ-i muĥammedî böyledür diyü lisān-ı laĥlaĥasın îmān (10) bilüp ve rüsüm-ı Őavāmm ke'l-enŐāmı islām taśavvur itmişler **beyt**

سر عشق از سر زبان دوراست

(11) شرح این آیه از بیان دوراست

هر خسی کی رسد باوج کمال

طالب نام زین نشان دوراست

(12) ای بحر ص و هوا کمر بسته

این حکایت ازان میان دوراست

Ĥazret-i risālet ve nübüvvet-penāhî {s.a.v.} (13) buyurdu ki her kaçan ki ĥaĥĥ teŐālā ĥulına eyülük itmek isteye ol bendeyi kendü Öaybların (14) mu't'aliŐ ve görîci ider pes bendenün saŐādet nişānı oldur ki kendü Őayblarına ki Öayb dîñî nuĥsānıdur (15) mu't'aliŐ ola zîrā tā ki Öaybın görmeye ve bilmeye kendü nefsin ol nuĥsāndan pāk idemez ve buncılayın kimesneler (16) rüzgārda az olur ve ekşer ĥalĥ kendü Őayblarından cāhildürler ve ĥayrılarun Őayblarına Őārif (17) ol ecluden remed-i Őehvāt ve ĥams-ı lezzāt ĥalĥun ĥaşîret gözlerin ĥapamışdur mevāniŐ-i me'ölufāt-ı (18) ĥissî ve ĥavāciz-i maĥbübāt-ı nefsi kendü Öayb-ı insāf ve zevāyil-



i ahlākı arasında hāyil olmuş (19) ve t'ālibler ki kadem-i şadıkla kat'ı-ı Őaķabāt-ı şıfāt-ı nefsanı iderler ve meşākıl-ı tezkiye ile kılbleri

### [109b]

(01) āyinesin evsāf-ı zemıme hābāšetinden pāk iderler tefāvüt iledür **ve baŐı** oldur ki şeyh-i (02) kāmil ü nāşihün vüçüdün kendü rüzgārları āyinesi iderler ve her ne ki şeyh nażar-ı taħkık ile (03) anlara menŐ buyurur andan ictināb ideler ve bu nevŐ taşarruf bir şeyhe münāsibdür ki aħkām-ı şerıŐatda (04) Őālim ola ve ādāb-ı t'arıkata Őārif ve esrār-ı hāķıkata vāķıf ola buncılayın şeyh ise rüzgārda (05) nādir ve Őaziz ve vüçüdı kem-yābdur bu sebebden nice t'ālibler ğaflet ü cehālet tihinde sergerdāndurlar (06) ve maflūbuñ yolın itürüp maķşüddan maħrüm kalmışlardur ve niceleri muķtedā-yı Őārif vüçüdı (07) idrākından Őāciz olup bir başır müşfik ü mütedeyyin ü nāşih dost t'aleb idüp anı kendü nefslerine (08) nıgehbān itdiler tā kendülerün efŐāl u aħvāl nāķısların āfāt-ı evsāf-ı zemıme mülāhāzasıla āġāh (09) eyleye nice ki emıru'l-müŐminın hāzret-i Őömer {r.a.} kendü şıfātı Őaybın hūzeyfeye<sup>119</sup> ve selmān ve ebū zer (10) ve ġayrılardan suŐāl buyurur idi dirler idi *رحم امراء اهدى الى عيوي* yaŐnj hāķķ teŐālā (11) raħmeti ol kimesneye olsun ki benüm Őaybumı baña hediye getüre ve hālā buncılayın dın dostları (12) ve kārındaşları ki bir ādemün Őaybın şāyibe-i ġaraż u hāsed ü müdāhene kemā-hüve hāķķuhü edā eyleyeler (13) kem-yāb u nādirdür **nażm**

*دریغ این در درادرمان ندیم*

*امید وصل بودان هم ندیم*

*(14) از انکار مرا ستست بنیاد*

*که عهد دوستان محکم ندیم*

ve nice kavam daħı Őāmmē-i hālķun vüçüdün (15) kendü rüzgārları āyine iderler ki *المومن مرات المومن* hālķun her ne kadar yaramaz kavl u fiŐlin (16) müşāhede ider kendü nefsin anun āşār-ı hābāšetinden pāk ider **haberde** gelmişdür ki hāzret-i Őısa (17) peyġamber {a.s.}dan suŐāl itdiler ki edebi kimden aħż itdün buyurdı ki bı-edeblerden didiler (18) nice buyurdı ki her ne nesne ki anlarda cehde nażarumda kabiñ ġorındı andan ictināb itdüm **ve nice** cemāŐatler (19) ki t'ālibān-

<sup>119</sup> hūdeyfe şeklinde yazılmıştır aslı hūzeyfe olmalı

ı şādık idiler bu miqdār ile iktifā itmediler bil ki aŖdānuŷ Ŗadāvetin ğanġmet şaydılar

### [110a]

(01) ne bildiler dostuŷ naŷarı Ŗayb örter ve düşmenüŷ ğözi Ŗayb arar pes elsine düşmenānı kendü (02) şāhid-i ħāl u efŖālī itmişdürler ve kendü dġnlerinüŷ nuŷsānın aŖdā lisānından buldılar ve anuŷ (03) izāletinde saŖy itdiler ve kendü dġnleri tekmiġlinüŷ itmāmında Ŗadūnuŷ ħaŷd u intiŷām u Ŗadāvetinden (04) memnūŖ olmadılar **menkūldür** bir kimesne selmān {r.a.}ya şütüm itdi selmān buyurđı ki ey (05) birāder kıyāmet ğüninde aŖmālüm terāzüsi yaramazlık ile ağır gelür ise ol sen didüklerüŷden (06) daĥı bed-terüm ve eger Ŗamelüm terāzüsi eyülükile ağır gelür ise ol söyledüklerüŷ hiç baŷa zarar itmez (07) birisi emġrü'l-müŖminġin ħazret-i ebġ bekr eŷ-ŷiddġk {r.a.}ya düş-nām itdi buyurđı ki ما ستر الله (08) عنك اكثر yaŖšı ol Ŗayblarum ki saŷa setr itmişdür bārġ senüŷ söyledüġüŷden ziyādedür **nakldür** (09) ki bir kimesne mālik dġnāra didi ki ey mürāyġ mālik ŷuddise sırruhū daĥı buyurđı ki baŷrada beni senden ġayrı (10) kimesne bilmedi ve bu t'āyife-i naŷŷādān nuŷūd-ı aŷvāl u ŷarrāfān maŷārif-i aĥvāl idiler ki itmām-ı umür-ı dġnġ (11) bu ŷavmi öyle meŷġül itmişdür ki dostuŷ ŷadāŷatinden ve aŖdānuŷ Ŗadāvetinden ħaberleri yoŷdur (12) ve dāyimā anuŷ ārzūsındadurlar ki bir kimesne anları āġāh eyleye anı kendüye minnet bilür ve bugünler bizüm (13) gibi hevā-perestler ve ŷara rüzġārlulara irişmişdür ki bizüm yanımızda büyük düşmenümüz ol kimesnedür ki bizi (14) kendü Ŗaybumuzdan āġāh ider anlar ise isterler ki ol nuŷsānligüŷ āfātı ġiriftārliginden ħālās eyleye (15) ve bundan elem çekenlere Ŗalāmet ŷaŖf-ı ġmāndur belki olmamasıdur zġrā ki ŷāhirde ġörinür ki yılan (16) veya Ŗaŷreb bir kimesne esbābı içinde olup ŷoŷmaŷ muŷarrerdür ol ādemüŷ ise andan ħaberi yoŷ bir kimesne (17) ol ħālī aŷa ħaber virse anı minnet bilmez ve ħaŷġatde evŷāf-ı zemiŷme vü aĥlāŷ ŷġime-i kibr ü ħırs u baĥl (18) u Ŗuġb u ħased ü ħaŷd u riyā gibiler ilan Ŗaŷreb maŖnevġdürler ki ebedü'l-ābād ol ol kimesneyi ŷabrde Ŗazāb (19) itseler gerekdür pes bir kimesne ki bu ādemi bu ŷıfātlaruŷ āfātından āġāh eyleye ve ol kimesne anı minnet bilmeyeler

**[110b]**

(01) bil ki cefā vü muḥāsamet ü Øadāveti ziyāde ider zıṛā ki eger sūrj ilan ve Øaḳrebün mażarratına (02) ki anuñ neticesi zevāl-i ḥayāt-ı ebedj ve helāk u giriftārlik sermedjdür müteyaḳkın olaydı andan (03) ziyāde minnetdār olur idi ve buradandır ki ḥazret-i şamediyet Øazze şānühū bunun ḥaḳķında buyurmuşdur ki (04) **يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ جَعَلْنَا اللَّهُ مِمَّنْ حَقَّقَ إِيمَانَهُ (04)** **bāb-ı (06) sādīs** بمقتضاه و حسن اسلام ففاز برضاى مولاه انه قريب مجيب (05) فعل vālideyn ü zevc ü zevce vü evlād ü Øubeyd ü eḳārib ü eśdiḳā ḥaḳķındadır (07) **قال الله تعالى و قضى ربك ان لا تعبدوا الا اياه و بالوالدين احساناً (08)** ḥazret celle şānühū buyurmuşdur ki ben ki ḥaḳķ teØālāyım ve siz bendelersüz benüm ḥazretümün dergāhından ğayrıya (09) bendelik itmenüz ve vālideyn ḥaḳķında iḥsān ve eyülük ile olunuz **قال (10) وعن ابي دردا رضى الله عنه** محافظ على (11) سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الوالد اوسط ابواب الجنة فان شئت ebū derdā {r.a.} dan mervjdür ki ben ḥazret {s.a.v.} (12) den işitdüm ki buyurdı babañuzun rızāsı cennetün orta ḳapusıdır eger cennet istersenüz (13) bu **و عن حكيم ابن جذام رضى الله عنه قال قلت يا رسول** ḳapuya muḥāfażat u ḥiżmet eylenüz **ابن حكيم ابن جزام رضى الله عنه قال قلت يا رسول (15)** <sup>120</sup> ḥaḳķim ibn-i ḥiżām {r.a.} buyurur ki ḥazret-i resūlullāh {s.a.v.} den suØāl itdüm ki kime eyülük (16) ideyüm buyurdı ki vālideñe andan şonra kime yine buyurdı ki vālideñe andan şonra kime yine buyurdı ki (17) vālideñe andan şonra kime buyurdı babaña pes delāyil-i şerØj ile ḳarābet-i raḥm müteØekkiddür żarūret (18) ile her nice ki iḥtişāşa bu nisbet ḳarjbdür ḥuḳūḳ müteØekkidrekdür ve ol nisbetün ehaśśı vilādetdür (19) lā-cerem anuñ rüçḥān-ı ḥuḳūḳı cümleden ziyāde geldi zıṛā ki vālideñün zaØf u Øaczi ve meşāḳḳat-i

**[111a]**

(01) ḥamli ve reżāØ u terbiyeti ve şefaḳat u muḥabbeti cihetinden bu ziyāde oldu **و عن مالك بن ربيعه رضى** bu taḳdjirce bunun ḥuḳūḳı (02) vālid ḥaḳķına mużāØaf oldu **الله صلى الله عليه و سلم اذا جاء رجل من بنى سلم فقال يا (03)** **الله عنه قال بينما نحن عند رسول** **ابرهما به بعد و فاتهما قال نعم الصلوة عليهما و الا ستغفار (04)** رسول الله هل بقى من برّ ابونشئ

<sup>120</sup> ḥaḳķim ibn-i ciżām şeklinde yazılmıştır

لهما و نفاذ عهدهما و اكرام صديقهما (05) mālīk bin rebīḏa {r.a.}dan mervīdūr ki ben ḥāzretūñ yanında idüm bir nice ašḥābe bir kimesne (06) benī selemeden ḥāzrete geldi ve suʔāl itdi ki yā resūlu'llāh vālideynüm öldükden sonra benüm üzerümde (07) bir ḥaḳḳları ḳalmıř mīdur ḥāzret buyurdı ki belī anlaruñ yarlığanmasıçün ḥayr duʔā itmek ve daḥı (08) anlaruñ vaśiyetlerin yerine getürmek ve anlaruñ dostların ʔaziz tutmak وقال رسول الله (09) وقال رسول الله صلی الله علیه و سلم دعاء والده اسرع اجابته (09) وقال رسول الله قیل ولم ذلك يا رسول الله قال هی ارحم buyurdı ki vālideñ duʔāsı (11) tiž müstecāb olur vālid duʔāsından didiler niçün buyurdı ki anuñiçün ki vālide mihr-bānrekdür (12) mihr-bānuñ duʔāsı redd olmaz اصبح له بابان مفتوحان (13) وقال رسول الله صلی الله علیه و سلم من اصبح مرضيًا لا بويه اصبح مسخطًا لا بويه اصبح له بابان (14) الى الجنة و امسى مثل ذلك وان كان و احدا فواحد ومن (15) مفتوحان الى النار و من امسى كذلك فان واحدا kim ki śabāḥ ḳalkça ve vālideyni (16) kendüden ḥořnūd olalar ol gün iki ḳapu açıla kendüye cennetden ve ḳaçan ki śabāḥ yerinden (17) ḳalkça ve vālideyni kendüden rāzi vü ḥořnūd olmayalar anı iki ḳapu açıla cehennemden ve aḥşam (18) daḥı buña göre ve eger vālidelerinden biri śağ ise bir ḳapu açılır وقال رسول الله صلی الله علیه و سلم الجنة توجد ريحها من مسيرة خمسمائة عام ولا يجد ريحها (19)

### [111b]

(01) عاق ولا قاطع رحم ḥāzret {s.a.v.} buyurur ki cennetüñ rāyiḥası (02) beř yüz yıllıḳ yoldan alınur ʔāḳḳ-ı vālideyn olan hergiz ol rāyiḥayı almasa gerek ol ḳadar (03) ḥaḳḳ teʔālā raḥmetinden uzaḳ düşer ki beř yüz yıllıḳ yol uzaḳ olmiř olur **ve fj el-cennet** (04) ان الله تعالى اوحى الى موسى عليه السلام يا موسى امن برّ والديه وعقني (04) **fj el-cennet** (05) كتبتة (05) كتبتة عاقًا (05) كتبتة itdi ki (06) yā mūsā her kim vālideynüñ ḥuḳūḳı edāsına saʔy idüp ḳiyām göstürüp benüm bendeligüm ḥuḳūḳında (07) taḳśirāt iderse daḥı anı biz eyü işleyicilerden yazaruz ve her kim ki benüm bendeligüm ḥuḳūḳın yerine (08) getürüp vālideyni ḥuḳūḳı edāsında taḳśirāt eyleye biz anı yaramaz işleyicilerden yazaruz (09) **aḥbārda** gelmiřdür ki efzün māziyyede mısırda bir ʔādet var idi ki her pādiřāḥ ki bir kimesnenüñ (10) taʔżim ü iḥtirāmı içün yerinden ayağa ḳalksa dirler idi bu mülkden ḳalkdı anı salḥanatdan (11) maʔzül iderler idi ḳaçan ki ḥāzret yūsuf {a.s.} pādiřāḥ iken babası ḥāzret yaʔḳūb (12) {a.s.} kendüyi görmege geldüginde

hazret yūsuf ister idi ta'ẓīm için (13) ayağa kalka komayup didiler senün  
 kalkmanğa mülk hâfarı var ol ecluden kalkmadı haqq (14) te'âlā yūsufa vaħy itdi  
 ki bir fānı mülk için babanun ħürmetin birağduñ ʔazm-i celālüm haqqıçün (15) ki  
 şimden sonra senün žahrından hiç peygamber gelmese gerekdür buradandur ki  
 ʔulemā dimişlerdür ihtisābuñ (16) beş mertebesi var **evvel** ta'rif **şāni** naşihat  
 va'ẓ ile **şālīs** men'ı-i fi'ıl **rābi'ı** ʔunf u sebb (17) **hāmīs** ħarb u ferzend iki  
 mertebede vālideyne ihtisāb cāyızdır dördünci ve beşinci ki sögmek (18) ve  
 urmağdur ferzendden revā degüldür ki ammā üçünci mertebe ki ol men'ıdür fi'ile  
 ʔulemānuñ manžürıdır (19) zırā ki ferzendden bir fi'ıl sādır olsa ki anlara sebeb  
 jzā ola nice ki ʔud u rebāb u ālāt-ı

### [112a]

(01) menāhı anları şikest idüp ya ħamrların döküp veya ħarām cāmelerin  
 ellerinden çeküp (02) alup sāhiblerine virse veya ğasb ile alınmış mälların alup  
 müstaħıkkıllara virse gerçi anlar (03) bu aħvālden müte'ellim olurlar eśāñħ budur  
 ki bu fi'ıllere ferzend ʔaqq olmaz anlarun bu ħuśūsda (04) ħişmları ve elemlerine  
 i'ıtibār qalmaz zırā ki haqq te'ālānuñ fermānı üzre ħuqūquñ edāsı vücebıdır (05)  
 anlarun ħuqūkından muqaddemdür ve buradandur ki haqq te'ālā ħur'ān-ı  
 ʔaẓimü's-şānda buyurmuşdur ki يا ايها الذين امنوا لا تتخذوا الباطن و اخوانكم اولياء (06) يا  
 ان استجوا الكفر على الايمان ya'ñj ey (07) ol kimesneler ki ħmān getürmişsüz dostlık  
 ve muħabbet ile durmanuz babanuzı ve ananuzı ve qarında (08) şlarınuzı ol  
 zamān ki bāt'ıla yüz dutup haqq diyü ihtiyār ideler ve haqqun fermānından yüz (09)  
 döndürelor ammā vālideyn ki fermān-ı haqqā mut'ı olup şer'ıe muħālefetleri  
 olmaya anlarun rızāları (10) talebi efd'al-i t'ā'ātdür nice ki hazret {s.a.v.}  
 buyurmuşdur من الصلوة واصوم والحج والعمرة والجهاد في سبيل الله (11) برّ الوالدين افضل  
 ya'ñj vālideyn ħuqūkı edāsı namāz (12) ve oruç ve ħacc ve ʔumre ve haqq  
 te'ālā yolında ğazā itmekden faziletlıdür **ve cün** vālideynün žātı (13) ferzendün  
 evvelki vüçüdü sebebıdır ki evvel-i maśdardur ki ferzendün ħissj vüçüdü evvel-i  
 maśdardan (14) ʔālem-i maħsūsa sādır olur ve evvelkide mażhar ki haqq  
 te'ālānuñ žāt u sifātındadır anlarun (15) terbiyesiçün žuhūra gelür ve mevlüdü ve  
 şığarı maħallinde iztirarı ğāyetinde anun za'ıf (16) u ʔaczinden kendüden hiç  
 kudret ü ħareket ü ihtiyār yoğdur anlarun āśār-ı mihr ü şefağat u re'ıfet (17) ü  
 raħmeti kesr ü za'ıfı yerine mübeddel olur pes anlarun vüçüdü mażhar oldur ki

şifât-ı muvaḥhidîn (18) ü rübübiyyet ü re'efet ü rahmet ḥazret-i şamediyyet âşârıdur ki anların ayine-i zâtlarında žuhûra yetişür (19) ve bu şifâtuñ neticesi veledüñ vücûdın dereke-i nuḡsândan kemâl derecesine irişdürür

### [112b]

(01) bu taḡdırce ḥazret-i şamediyyet Őazze ve şânühü anların t'âŐatlerin kendü t'âŐatine ḡarın itdi ve ḥaḡḡ teŐâlânun (02) niŐmeti şükri edâsından sonra anların şükrlerin ferzendlerine vâcib itdi ki لوالديك **ammā** اشكر لى و (03) bābda nikāḥ ādābında ve erün Őavret üzerinde ve Őavretün er (04) üzerinde olan ḥuḡûḡlarındadır و جعلنا لهم ازواجًا وذريته و **قال** الله تعالى و لقد ارسلنا رسلاً من قبلك ḥazret {s.a.v.} buyurur ki her kim ḥaḡḡ teŐâlā emri (06) **قال** رسول الله عليه و سلم من نكح لله وانكح (05) ḥazret {s.a.v.} buyurur ki her kim ḥaḡḡ teŐâlā emri (07) ile kendü dīnini muḥāsara itmeküñ Őavret nikāḥlana ki irtikāb-ı ḥarāmdan kendü nefsin (08) maḥfūž ide veya ḡarınin veya hemşiresin kimesneye vire rızāu'llāḥ için ki anların (09) dīnleri maḥfūž ḡala diyü ol kimesne ḥaḡḡ celle ve Őalā ḥazretinün dostlığına ve teḡarrübine müstaḥiḡḡ (10) فليس بسنتى **قال** عليه الصلوة و السلام من رغب عن سنتى فليس منى و نكاح سنتى ḥazret {s.a.v.} buyurur ki her kimesne ki benüm sünnetümden yüz döndürüp (12) benden degüldür ve nikāḥ benüm sünnetümdür her kim beni sever benüm sünnetüme şābit ḡadem olur **قال** رسول الله صلى الله عليه و سلم اذا تاكلم من ترضون (13) ḥazret {s.a.v.} buyurur ki bir kimesnenün ki (14) دینه و امانته فزوجه الا تفعلوه (15) dīn ü emānetine sizün iŐtimāduñuz ola yanuñuza gelüp t'aleb-i nikāḥ eyleye aña nikāḥ idiñüz (16) yaŐñ eger derviş daḥı olur ise dervişliginden Őār itmeyüp anun taḡvā vü diyānetin ḡaniḡmet (17) bilesüz ve eger böyle itmeyesüz yer yüzine fesād bıraḡmış olursuz ve ḡünki bu nikāḥ emri umür-ı (18) dīnün muḥassenātından ve cünd-i şeyāḡıne inhizām virmekden ve vücûd-ı enāmunun sebab-i ibḡāsı (19) ve islām sevādınınun keşretidür imdi cemīŐ-i ehl-i islāmın müteŐehhil olanlarına vâcibdür

### [113a]

(01) ki şerāyit-i ḥuḡûḡ maŐrifetin ve anun aḥkāmları ve ādābları ḡasdın bileler ve ol kimesne ki ḥaḡḡ yolınınun (02) t'ālibidür nikāḥ ḥuḡûḡın bilmek ve Öamel itmeküñ yedi şart var **evvel** muŐāşeret **ikinci** siyāset (03) **üçüncü** ḡayret **dördüncü** nafaḡa

**beşinci** ta'Ölüm **altıncı** kısmet **yedinci** te'Ödib evvelki mübāşeretdür **(04)** قال الله **(04)** تعلى و عاشر و هّن بالمعروف يا'Önj ħaḳḳ celle ve Öalā ħazreti buyurur ki Öavretlerinüz ile **(05)** eyülük ve eyü ħulḳ üzere dirlik idinüz ve şonraki vaşiyeti bu idi ki ħazret ħjn-i vefātda **(06)** buyurmuşdur الصلوة وما ملكت ايمانكم و اتقوا الله فى النسلىء يا'Önj **(07)** sizün için bu olmaḳ gerekdür ki namāza iḳāmet eylesüz ve bendelere şefaḳat u merħamet eyleyüp ħaḳḳ te'Öālādan **(08)** ḳorḳasuz ve nisālarınuzun ħuḳūḳları edāsına ri'Öāyet eylesüz ki anlar sizün ellerinüzde esjr gibidürler **(09)** pes imdi ehllerinüz ile mu'Öāşeret ħuḳūḳından biri oldur ki sertlik ile ḳavl u fi'Ölde iḳā olinmaya **(10)** belki anların bed-ħūligine ve ħiffet-i ef'Öāl-ı naḳısalarına ħilm ü şabr ḳuvveti ile taħammül eyleyüp acı yüz göstürmeye **(11)** **mervjdür** ki ħazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} ħazret-i Öāyişe {r.a.}ya buyurdu ki **(12)** yā Öāyişe senün benden rāziligün ğazabundan bilürüm didi ki neden yā resūlu'llāh buyurdu ki ḳaçan **(13)** benden rāzi olduḡunda muħammedün taḡrısı ħaḳḳiçün diyü ḳasem idersin ḳaçan rāzi olmaduḡunda **(14)** ibrahimün taḡrısı ħaḳḳiçün dirsın **ħaberde** gelmişdür ki Öāyişe {r.a.} bir gün ħişmla ħazret **(15)** {s.a.v.}ün gögsine bir el urdu ħazret te'bessüm idüp ğāyet kerem ü merħametinden taħammül **(16)** itdi imdi gerekdür ki Öişret ü mu'Öāneset ehliyle ol ħazrete iḳtidā eyleyeler ve kendü Öaḳllarınca **(17)** mülā'Öabet ü mizāħ ile ħātırların ħoş dutalar **nakldür** loḳmān ħakimden ki didi ان يكون فى **(18)** ينبغى للعقل يا'Önj Öāḳil gerekdür ki kendü ehli **(19)** yanında şabiler gibi ola mizāħ u mülā'Öabede ḳaçan meclise geldükde merdlik vaḳarı üzere

### [113b]

**(01)** olup merdāne ola **şart'-ı şāni** siyāsetdür mü'Ömin-i ğayür gerekdür ki iħtimāl u ħüsn-i ħulḳda **(02)** nisā t'āyifesinün hevāsına mütāba'Öat itmeye ve anlar ile inbisātı bir mertebeye irişdürmeye ki bā'Öis-i **(03)** fesād olup ve heybeti ħātırlarından ḳıḳarup küstāħlıḳ vādīsine irişeler ve nā-meşrū'Ö **(04)** aħvāllerin gördükde zecr ü tehdid ve edebde taḳşirāt itmegi revā görmeyüp siyāset ü şavlet **(05)** ü ħamiyyet ile maḡlüb eyleyeler ve anların maḡlūbı olmaya ħuşūsen umūr-ı dinde ve anların **(06)** müşāverelerile bir iş işlemeyeler zjra aħbārda gelmişdür يا'Önj anlar ile müşāvere idinüz tā **(07)** شاوروهن وخالقوهن فان فى **(07)** خلافة البركة يا'Önj anlar ile müşāvere idinüz tā **(08)** ħilāfin idinüz ki bereket andadur

**mervidür ki** hâzret-i emjürü'l-mü'minîn Öömer {r.a.} bir işe (09) Öazm itdi kendü hâremi ol işe hâberdâr olup men'itmek istedi hâzret-i Öömer haykırup (10) didi ki ما انت الالعبته فى البيت اذكانت لنا حاجته الا جلست كما آنت يا Öñj siz (11) lu'Öbdan ğayrı içün degülsüz hâcet olduĝca ve illâ evde otur **و عن رسول الله صلى الله** (12) **عليه وسلم لا يُفْلِح قومٌ تملكهم امرأة** ya Öñj hergiz necât bulmaz ol ğavm ki Öavret hûkmi ile iş (13) işler ve bu cümle güven Öadle mebnidür her nesne hadd-i i'Ötidâlinde tecävüz eylemek fesâd u nuĝsânlik (14) sebebidür **سارت-ي سألئ** ğayretdür **قال رسول** و غيرت الله ان ياتى المؤمن ما حرّم (15) **الله صلى الله عليه وسلم ان الله يفار والمؤمنون يفار** ya Öñj haĝĝ te'Öâlâ ğayret ider ve mü'min ğayret ider ve (16) haĝĝ te'Öâlânun ğayreti ol kimesneyedür ki bir fi'Öl eylemeye ki anı haĝĝ te'Öâlâ kendüye hâram itmiş ola (17) **قال رسول الله عليه وسلم انى لغيرور وما من امرأ الا يفار اللأ منكوس قلبه** (18) ĝalbden murâd Öaĝldur hâzret {s.a.v.} buyurur ki ben ğayûrum ve her kimesnenün ki ğayreti (19) olmaya anun Öaĝlı nigün-sârdur ve mü'minün ğayreti şart'ı oldur ki nâ-maħremün duħûlin hâremine revâ görmeye

#### [114a]

(01) ve kendü hâremi ziyâretde ve mezârlıkdin ve mesâcid ü velâyimden ve berberden ki Öavrâtuñ cem'Öiyyeti (02) ola men'it eyleye ve Öavretlerinün haĝĝlarına bed-gümânligi hâddden ziyâde itmeyüp ve aħvâllerini gizlü (03) tefaħhuş u tecessüs itmeye ve Öaybların aramayalar **قال رسول الله صلى الله عليه وسلم** ان استمتعت وبها عوج وان عقمتهآ كسرتها (04) **المرأة كالتلع** ĝaburĝa kemükleri (05) gibidür eger anlardan temettu'Ö almaĝ istersenüz egriliklerle temettu'Ö alıñuz ve eger doĝurıdalum dirsenüz (06) ĝırılır imdi işâretdür aña kim Öâĝil olanlar anlarun ef'Öâl u aĝvâllerinün nuĝsânına (07) mümkin olan mertebe teĝâfül eyleye ve lutf u naşîhat ile anları haĝĝa raĝıb idüp nice ki (08) âhîret giriftârliginde kendü nefsi hâlâşligi içün ĝalışur anlarun hâlâşı içün daħı (09) ĝalışup âhîret hâat'arlarından âĝâh eyleye **سارت-ي رابئ** nafaĝadur **قال رسول الله اذا أنفقوا الم يسرفوا أو لم يفتروا** (10) **والذين** ĝale'llâhü te'Öâlâ ı derecât ol kimesneler (11) dür ki nisâyâ nafaĝayı hâdd-i i'Ötidâlde ideler öyle nuĝsân dutmayalar ki hîsset ü baħl (12) üzre ola ve öyle daħı aşraf itmeyeler ki hâdd-i tebźirde va'ar u tuĝyâna ĝeke ve nafaĝa (13) vü kisvet taħşilinde hâram u ŝübehâtdan ihtirâz eyleyeler ve her ne kifâyetden ziyâde ola müstaħıĝĝlara (14)



ve muhtāclara vireler ve eger taḥşil itdügi aqçanınu baŖzısı ḥelāl ve baŖzısı ḥarām (15) ü şübehātdan müyesser ola ve aña çāre olmasa ḥelāli nafaqaya şarf idüp ve şübhelüleri (16) kisvete maşraf eyleye zırā her et ki insānda ḥarāmdan ḥāsıl ola āteşe müstaḥaqq olur (17) **sart'-ı ḥāmīs** taŖlijmdür قال الله تعالى يا ايها الذين امنوا انفسكم و اهليكم نارا

ḥaqq (18) celle ve Ŗalā ḥazreti buyurur ki ey ol kimesneler ki jmān getürdiñüz nice ki nefşünüzi āteşden (19) qurtarmaq istersenüz ehlleriñüzün nefsin daḥı qurtarun imdi müŖmine vācibdür ki

### [114b]

(01) ki kendü ehline ol nesne ki ehl-i sünnetün iŖtikādıdur umūr-ı dinde anlara taŖlijm eyleyüp āḥiret (02) Ŗazābı ve giriftārliginden qorqudup ḥa'ar-ı tesāhül-i bendegiden ve ḥaqq teŖālānun Ŗuqūbet muḥālefetinden (03) āgāh eyleye ve t'ahāret ü ğusl u şavm u şalāt u ḥayz u nifās u istiḥāza aḥkāmların anlara (04) taŖlijm eyleyeler ve eger bu ḥuşūslarda ihmāl u taqşirāt eyleyeler Ŗāşj vü āşim olurlar ve ol (05) zaŖifeye daḥı vācibdür ki erinün izni olmaduqca evden t'aşra çıkmayup ve ehl-i Ŗilmden dın bābın (06) suŖāl eyleye **sart'-ı sādīs** kısmetdür bu şart' bir kimesneye vācibdür ki bir Ŗavretten ziyāde Ŗavreti (07) ola kendüye vācibdür ki muḥāfażat u muŖāşeretlerin Ŗadl idüp ve nafaqa vü kisvet ü müzācaŖa (08) vü beytütetde aralarında seviyyet üzre ola **و عن ابي هريرة رضى** صلى الله عليه وسلم اذ اكان عند الرجل امر اتان يعدل بينهما جاء (09) الله عنه قال قال رسول الله يوم القيمة و شقه ساقط

buyurur her qaçan ki bir kimesnenün (11) iki Ŗavreti olup aralarında Ŗadl itmeye rüz-ı kıyāmetde ol kimesne geldükde nişf-ı şuqqası (12) düşmiş ola ve ḥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.} gice kısmetinde ve nafaqa vü kisvetde ezvāc-ı (13) t'āhirātların seviyyet üzre şaqlar idi lākin ḥazret-i Ŗāyişe {r.a.}yı cümleden ziyāde (14) sevüp buyurur idi اللهم هذا جهدى فى ما ملك فلا تلمنى فيما تملك (15) nesne ki benüm cehdüm ile olur budur ki gicelerde ve kisvet ü nafaqalarında seviyyet ile riŖāyet iderüm (16) lākin qalb senün qabza-ı qudretünjedür gönül muḥabbeti iḥtiyār ile degüldür eger birine ziyāde muḥabbet idersem (17) anuñçün baña nesne dutma **sart'-ı sābiŖ** teŖdibdür qāle'llāhü tebāreke ve teŖālā **و اللآتى تخافن** نشوزهن فعظوهن واهجر وهن فى المضاجع واضربوهن فان اطقكم فلا تبغوا عليهن سبيلا (18)

(19) cenāb-ı kibriyā celle celāluhū ḥāzreti buyurmuşdur ki ol Øavretler ki erlerine ziyādelik ve büyüklük

### [115a]

(01) ve muḥālefet iderler evvel anlara vaØŹ u naşîḥat idiñüz eger naşîḥat-peñir olmazlar ise döşekden anı (02) uzak dutunuz bununıla dañı mütenebbih olmazlar ise teØdib idiñüz ol mertebe ki aØŹālarından biri (03) mecrūḥ olmaya bundan sonra it'āØate gelüp islāḥ olduklarında bu defØa siz dañı anlara cefā (04) ve ziyādelik itmenüz dñn umūrında eger bir kimesne on gün ya bir ay Øavretile söyleşmeyüp mehcūr eylese (05) nesne lāzım gelmez **haberde** gelmişdür ki ḥāzret-i resūlu'llāḥ {s.a.v.} ḥatunlarınuñ birinüñ (06) evinde idi t'aØām getürdiler ḥāzret ol t'aØāmdan bir miqdār zeynebe göndürdi zeyneb (07) ğayret idüp redd itdi ol ḥatun ḥāzrete didi ki yā resūlu'llāḥ zeynebin bu t'aØāmı redd (08) itdüğine size ihānet itdi ḥāzret ḥişma gelüp buyurdi ki siz ḥaqq teØālā yanında anuñçün (09) ḥārsuz ki baña ihānet ide bilürsüz bundan sonra ḥāzret bir ay cümle ḥatunların mehcūr idüp (10) birisi ile söyleşmedi bu ḥuşūslar Øavretünñ ḥuķūqıdır erine **ammā** ḥuķūq-ı zevc zevceye (11) çokdur ḥaqqıkatde nikāḥ rıkkıyyetden bir nevØdür zjīrā şerØde milk iki nevØdür biri milk-i yemındür (12) ikinci milk-i nikāḥdur nice ki bendenüñ mevlāsına it'āØati vācibdür Øavretünñ dañı erine it'āØati (13) öyle vācibdür buradandır ki ḥāzret-i resūl Øaleyhi's-salātu ve's-selām buyurur ki لا حد لامرت المرآت ان تسجد لز وجها من عظم حق عليها (14) لو امرت يسجد ياØñj bir ādem bir ādeme secde eylemek (15) emr olınsa idi Øavret erine secde itmek emr olunur idi **haberde** gelmişdür ki bir kimesne (16) sefere gidüp Øavretine sifāriş itdi ki ben gelinceye degin yukaru evden aşığa eve inmeyesin (17) bu Øavretünñ babası aşığa evde olur idi ḥaste olup ol Øavret ḥāzrete adam göndürüp (18) ruḥşat t'aleb itdi ki babası yanına varup göre ḥāzret buyurdi ki erinüñ vaşıyyetin yerine getürsün (19) pes babası vefāt itdi ol Øavret girü ḥāzrete adam göndürüp ruḥşat istedi

### [115b]

(01) yine ḥāzret buyurdi ki erinüñ vaşıyyetin yerine getürsün babasın defn itdiler ol Øavret (02) aşığa inmedi قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله قد غفر لا بيها بطا (03) ol Øavret ḥaqqında ḥāzret {s.a.v.} buyurdi ki ol Øavret erine böyle

it'ā'at (04) itdügüçün ĥaqq te'ālā babasını yarlıgadı **ve daĥi** er ĥuķūķında zevceye biri oldur ki kaçan (05) erinüñ kendüye rağbeti ola men'itmeye **ikinci** erinüñ evinden iznsüz bir kimesneye nesne virmeye (06) **üçünci** erinden izn almayınca nāfile vü ta'avvu' orucın dutmaya **dördünci** erinüñ izni olmaduķca ta'şra (07) çıķmaya **beşinci** erinüñ Őaybın aķrabāları yanında söylemeye **altıncı** nafaķasından ziyāde nafaķa ta'leb itmeye (08) **yedinci** eri şād olur ise şād ola ve ğuśsalu olur ise ğuśsalu ola **sekizinci** erine ziyāde (09) ğayret virmeye ve ğayretin gözede **t'okuzuncı** pākize olup ol nesne ki erine mekrūh gelür itmeye (10) **onuncı** uşaklarına cefā ve yaramazlık itmeye **kısm-ı şālīs** bu bāb evlād ĥuķūķındadır **عن** (11) **ع** ابى هريرة رضى الله عنه قال رجل اتى الى رسول الله صلى الله عليه و سلم فقال يا (11) **ع** ابر قال برّ والدك فقال ليس لى والدان فقال برّ ولك كما ان لواديك عليك حقًا (12) رسول الله من ebj hüreyre ĥazretleri rivāyet iderler ki bir kimesne gelüp ĥazret {s.a.v.}e (14) didi ki yā resūl'llāh eyülük kime ideyüm ĥazret buyurdu ki vālideynüñe it didi ki vālideynüm yoķdur (15) buyurdu ki evlāduña zırā nice ki vālideynüñ ĥaqqı var üzeriñe evlāduñ daĥi üzeriñe ĥaqqı var (16) **و عن** انس بن مالك (16) **ع** السابغ ويماط عنه (17) رضى اللع عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لغلام يعق عنه يوم الاذى فاذا بلغ ست سنين ادب فاذا بلغ سبع سنين عزل عنه فراشه فاذا بلغ ثلاث عشر سنة ضرب زوجته شم اخذ بيده و قال تد ادبتك و علمتك و انكحتك (18) **ع** على الصلوة فاذا بلغ ست عشر سنة **ع** اعود بالله من فتنتك فى الدنيا **ve Őan** enes bin mālik {r.a.}dan rivāyet olunur ki ĥazret {s.a.v.}

### [116a]

(01) buyurdu ki evlādıñuzı yedinci güninde Őaķıķa idüp tüylerin pāk idiñüz kaçan (02) altı yaşına irişe aña edeb idiñüz yedi yaşına irişdüķde kendü döşeginüzden ayırıñuz on (03) üç yaşına girdüķde namāz kılmak için döğünüz kaçan on altı yaşına irişe evlendürüp babası (04) eline yapışup diye ki ey oğul saña edeb ta'Őliñ itdüm ve evlendürdüm ĥaqq te'ālāya sığınurum (05) dünyāda senüñ fitneñden ve āĥiretde senüñ Őazābuñdan **ey Őaziz** vāķıf ol ki evlād ĥaqquñ (06) emānetidür vālideyn yanında bu emānetlerüñ ĥuķūķları ta'lebi mecma'ı kıyāmetde olur bu emānet bir (07) āyinedür ki cem'Ő-i eşyā' sūrj nuķsānı ve kemālātı için ķābildür ve anuñ cevheri ĥaķıķatin her (08) ne nesneye meyl itdürseler māyil olur pes eger baba ve ana ve üstād u mu'Őallimleri ehl-i ĥaber ü şālīñ (09) olsalar anlarıñ

şalāhları anja teŕşir ider ve Őilm ü taqvaları izdiyādı anja pāsbān olup (10) iki dūnyānuŕ niĭk-baĥtı olur ve vālideyn ü ũstād u muŐallimi Őevābında Őerik olurlar ve eger vālideyn (11) ü ũstād u muŐallimi fāsıĭ u ğāfil ü cāhil olalar anlaruŕ āşār-ı ũlmet ü fıũĭ u ğaflet ü cehlleri (12) evlāduŕ nihādında müstaĥkem olup fıũĭ u ũlmet u fitne vü Őucb u kibr tābiŐi olup iki dūnyānuŕ (13) bed-baĥtı olalar vālideyn ü muŐallimleri iŐmlerinde Őerik olalar buradan idi ki ĥāzret (14) {s.a.v.} buyurdu ki كَلِّ مَوْلُودَ يَوْلِدُ عَلَى فِطْرَةِ فِابَوَاهِ يَهُودَانِهِ وَيَنْصِرَانِهِ وَ يَمَجْسَانِهِ yaŐni her evlād ki vālidesinden tevellūd ider pāk u tāhirdür baŐdehū dĭn ü mezhebi (16) eyü ve yaramaz olduĖı vālideynindendür eger anlar yehūdĭdürler yehūdĭ iderler ve eger naŕrānĭdürler (17) naŕrānĭ iderler ve eger mecūsĭdürler mecūsĭ iderler kaçan vālideyn muĥabbet ü Őefaĭat ĥükmi ile evlādın (18) tufūliyyetde āteşden ve ũdān ũaĭınmasalar helāk olurlar eger āĥiret āteşinden daĥı (19) ĥalās itmege viĭāyet itseler daĥı eyü olmak muĭarrerdür viĭāyet budur ki bed-aĥlāk olmayup

### [116b]

(01) ĥüsn-i aĥlāk ũzre olmasın taŐlĭm eyleyüp yaramaz efŐāle taĭarrüb itdürmeyeler ve dūnyā zĭnetine (02) firĭb virüp tenaŐuma Őādet itdürmeyeler evvel-i tufūliyyetde ĥarām-ĥār u bĭ-namāz Őavretüŕ südin (03) emzürmeyeler zĭrā ki her tıfl ĥĭn-i ũabāvetde ĥarām luĭme ve südile terbiye ola ol ĥarāmuŕ ũlmet ü ĥabāseti (04) anuŕ ĭalbin ĭara ve mükedder eyleyüp cūvānlik ĥāletinde meyli dāyimā Őerr ü ğünāĥ ũzre ola ve ĭaĭ Őaĭlı (05) ĥadd-i temeyyüze iriũinceye deĭin gerekdür ki anuŕ aĥvāline merāĭb olup muĥāfażat eyleyeler ki evvel āşār-ı saŐādet (06) nişānı tıflıda ĥayādur ĥāl-ı temeyyüzde eger ĥayālu olur ise bu saŐādet nişānın ĭanımet bilüp terbiyyetinde (07) saŐy ideler ve ol ũfāt-ı zemĭmeden ki tıflıda žāĥir olur ĥırsdur ve t'aŐāmı ĭoĭ yemekdür (08) gerekdür ki t'aŐām yemesinüŕ ādābın taŐlĭm eyleyüp ĭoĭ yemegi anuŕ ĭözine zĭũ ĭöstürelere ve žāĥire (09) itmekden menŐ olınup ĭşār buyuralar ve ĭoĭ t'aŐām yiyen uũaĭlara anuŕ ĭarşusunda teŐdĭb eyleyeler (10) tā ol ũfatdan menŐ ola ve elvān ĥarĭr ü dĭbā cāmeler ĭiyemekden menŐ ideler ve diyeler bu maĭūle libāslar (11) Őavretler ve muĥanneşler ĭiyecegidür ve bu maĭūle esbāblar ĭiymiş uũaĭlardan ve ũoĥbetlerinden uzaĭ eyleyeler (12) ki etfālüŕ ekşer aĥlākĭ fesādı bunlardan olur bu sebeb ile ekşer ũfāt-ı mühlake yalan ve nemĭme (13) vü ĥased ü Őucb u kibr ü ĥırs u necl ü mekr ü ĭadrdur tıfluŕ nihādında rūsūĥ bulur ve kaçan ki ĥadd-i (14)

ta'Ølîme iriŖe kendüye  ur  n ta'Ølîmi i  n bir mu'Øallim dutalar ki Ŗal h u taq v  ile mevs f olup (15) Øilm-i me h ricde  st d ola ve ta'Ølîm-i  ur  ndan Ŗonra a b r u e ad Ŗ   mev'Øi e v  hik y t-ı meŖ yi  (16) Ŗali n  v  evliy  ta'Ølîmine meŖ  l ideler t  Ŗali n n mu abbeti anlaru  b t nlerinde m teferris ola ve ol (17) kit b u  azellerde ki ØaŖ  u h l u h t' u z lf   nig r ola o umasından men'Ø ideler ki et'f l n (18) g n llerinde bunlar fes d-ı ta m n bit r r ve ev n-ı ta'Ølîmde g nde bir s  at t'ifli oynama a ru Ŗat (19) vireler t  ØayŖları m ne  ga  olmayup t'ab'Øı i'Øtid l  zre  alup  uvvet-i  ek sı b t'ıl olmaya

### [117a]

(01) ve fa Ŗ s gmekden ve la'Ønet demekden ve ziy de s ylemekden ve t k rmekden ve  ok   lmekden men'Ø eyleyeler (02) ve Øulem  v  ek bir yanlarında ve h dmetlerinde ve oturup durma  edebile y r meklerin ta'Ølîm   te' k d (03) eyleyeler ve yedi yaŖında iken nam z  ılmamalarından teg f l itmeyeler ve h d d-ı Ŗer'Øden mu t c oldukların (04)  gredeler  a an h dd-i i'Øtid l u b l  a iriŖe a a tenb h ideler bu t'a'Ø m ki yersen  ev dur s yir edviye (05) ler gibi nice ki her derd n bir dev sı var bu a lık derdin n dev sıdır ve bu dev  anu i  n (06) yaradılmışdır ki t  beden m rekkebini a lık za'Øfı rencinden ey  ide ve bu m rekkeb da ı beden  uvveti ile ha   (07) te'Ø l n n t'a'Øati y kin  ekmege  adir ola ve ha ret-i Ŗamediyet n ma'Ørifet   mu abbeti Ŗaydın id p (08) ebedi sa'  detin n tu mın d ny  mezra' sında bira ma a  adir ola ve d ny  ise bir rib t'dur b diye-i  iy met (09) baŖında  omiŖlar ve bir evd r ki anu  hi   adri ve a lı ve be  sı yo dur ve bu ev n c mle ni'Ømet   devleti (10) seyl-i fen   ninde h r u h Ŗ kdur ve ol c mle ecel hev sıla f n  ve yo  olsa gerekd r  dem n (11) eceli her ne s  at ki mu adder olmuŖdur iriŖmek mu arrerd r Ø k l oldur ki d ny dan bir z d u za  re (12)  aldurup ni'Ømet-i f n yi devlet tu mı ile b k  eyleye  a an kim t'ifl evvel-i neŖe' de z kr olundu i  zre (13) terbiyet bula   n h dd-i b l  a iriŖe anu  berekatı  Ŗ r z hir   b t'ınında  uh r eyleye ehl-i h ber (14)   Ŗali halardan  ayrılar ile  ns dutmayup ehl-i Ŗerr   fes d Ŗo betinden m teneffir ola ve eger bunu  h l fınca (15) neŖv bula sinn-i b l  da kel m-ı ha    ab linde bi-g ne olup va'Ø  u naŖ hat anu  g nline eŖer itmeye v dj-yi (16) himmetin fiŖ  u f c ra h rc id p Ŗek vet-i ebediye girift r ola ve anu  iŖm   veb li babası ve anası d v nına (17) d ner **nakid r** ki sehl bin Øabdu'll h t steriden  uddise sırruh  didi ki    yaŖında id m mu ammed bin sevv r (18) ben m dayım

idi giceler Øibādet ider iken ben alduğumda anı g r r id m ki Øibādet id p ne iŖlerdi (19) bir g n ey sehl ol tarı ki seni yaratmıŖdur yād eyle did m nice yād idey m didi ki her aan hābdan

### [117b]

(01) b d r olursan gicede  c kerre g nl nden s yle ki tarı ben m iled r ve beni g r r  ylece (02) s yle ki lisānu areket itmeye a gice b yle s yley p kend ye did m buyurdu ki bundan gicede yedi (03) kerre s yle a g nden s nra buyurdu ki on beŖ kerre s yle s yled m bir a g nden s nra g nl mde (04) bir h l vet peyd  oldu ki h a'arum h al s hbetinden m teneffir olup h lvet yer aramağa baŖladum t  ki beni (05) mektebe virdiler ordum ki mektebde uŖalar s hbetile h a'irum perıŖ n ola peder me did m ki Ŗimden (06) s nra mu allime s yle ki g nde bir s  at baa ta l m id p ru sat virs n bu minv l  zre ta l m (07) alup evde bir h lvet yere gir p zikru'll ha meŖg l olur id m aan altı yaŖuma gird m baa bir m Ŗkil (08) d Ŗdi v lideyn mden rec  itd m beni baŖraya g nd rdiler c mle  ulem dan su  al itd m bir Ŗ f  (09) cev b iŖitmed m  ab d na varup h mza bin  abdu'll h  ab d n nden su  al itd m cev b virdi bir m ddet (10) anu s hbetinde alup alb m n  yinesin anu kelim t-ı d rer-b rı ile m cell  id p t riat  d b n (11) andan kesb itd m pes Ŗehre gir  geld m her senede bir dirhemlik arpa alup ve un id p gele (12) cek seneye degin anı uvvet ider id m t  yigirmi seneyi baŖa ıardum imdi g raŖ oldur ki (13) t fl evvel-i neŖe de<sup>121</sup> bir  yined r  bil ki her ne nesne ki anu arŖusına oyalar anu  aksi zuh r (14) ide ve eger bir   arif   k mil   muh kı s hbetinde terbiye bulsa  midv r ki evliy -yı vatten bir veli ola (15) ve eger bir f sı u c hil   Ŗerik s hbetinde olur ise Ŗeyt n-ı la jn n m rjidi ola ki **کِيسْمِ-رَبِيْ** **عَلَى دِيْنِ خَلِيْلِهِ** (16) **الْمَرَأَعَلَى** h zmetk rlar ve bendeler ve el altında olanlaru h klarındadır (17) **عَنْ عَائِشَةَ** و ما ملكت (18) **رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ اٰخِرَ مَا اَوْصَا بِهِ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلٰوةُ** (19) **اِيْمَانِكُمْ و قَالَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اتَّقُوااللهَ فَمَا مَلَكْتِ اِيْمَانِكُمْ اَطْعَمُوهُمْ مِمَّا تَاْكُلُوْنَ و اَكْسُوهُمْ مِمَّا تَكْسُوْنَ و لَا تَكْلَفُوهُمْ مِنْ الْعَمَلِ مَا لَا يَطِيْقُوْنَ فَمَا اَحْبَبْتُمْ فَاكْسُوْا وَمَا كَرِهْتُمْ فَيَبِيْعُوْا وَلَا**

### [118a]

<sup>121</sup>  ul neŖ de Ŗeklinde yazılmıŖtır

(02) {r.a.} Öāyīše ḥāzretleri {r.a.} **(02)** نَعَذِبُوا خَلْقَ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ مُلْكُكُمْ أَيَّاهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مُلْكُهُمْ أَيَّاهُمْ (01) dan mervjdür ki ḥāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.} āḥīr vaśīyyetlerinde buyurdılar ki ḥāvf (03) idinüz ḥāḫḫ te'Ōālādan ol kimesneler ḥāḫḫında ki sizün mülk taśarrufıñuzdadur ya'Ōñi kendü bende vü (04) ḥiżmetkārlarıñuza ol t'a'Ōāmdan ki ekl idersüz ve ol libās ki siz giyersüz anlara daḥi ekl itdürüp (05) giydüresüz ve t'āḫatleri olmaduđı ḥiżmeti buyurmanuz ve istemedüğüñüzi śatup ve istedüğüñüzi (06) ḫoyup ḥāḫḫıñ bendesine Ōāzāb itmenüz ḥāḫḫā ki ḥāḫḫ te'Ōālā anları size mülk itmişdür istese<sup>122</sup> (07) sizi anlara mülk ider ḫādirdür her ne istedi oldı ve her ne ister ise olur **(08)** عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَيْشٌ وَلَا خَايِنٌ وَلَا سَيِّئُ الْمَلَكَةِ **(08)** **وَقَالَ صَلَّى اللَّهُ** ḥāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.} (09) buyurur ki cennete girmez ol kimesneler ki ḥāḫḫı aldudur ve firīb virüp ḥiḫyānet idüp cevr ü sitem (10) ide bendelere ve ḥiḫmetkārlara صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا **(11)** **وَعَنْ** ابن عمر رضی الله عنهما قال جاء رجل الى رسول الله ibn-i عنه كل يوم سبعين مره (12) رسول الله كم نفعوا عن الخادم فصمت رسول الله ثم قال اعف Ōömer {r.a.}dan mervjdür ki bir kimesne ḥāzret yanına gelüp (13) didi ki yā resūlu'llāh nice kerre Ōāfv ideyüm ḥuddāmumı ḥāzret süküt idüp ba'Ōdehü **وَعَنْ** ابومسعود (14) yetmiş kerre taḫşīrātı olur ise Ōāfv eylenüz قال بينا انا اضرب غلامًا لى فسمعت صوتا من خلفى يا ابا (15) الا نصارى رضی الله عنهما عليه وسلم فالقيت السوط فقال و الله اقدر عليك منك (16) مسعود فالتفت فاذا رسول الله صلى الله ebū mes'Ūd el- فقال لولم تفعل لشفيت و جهك النار (17) هذا فقلت يا رسول الله هو حرج لوجه الله enśārī {r.a.}dan mervjdür (18) ki bir gün kendü Ōabdümi urur idüm yā ebā mes'Ūd diyü bir ses işitdüm nażar itdüm gördüm ḥāzret (19) {s.a.v.}dür tāziyāneyi bıraḫdum ḥāzret buyurdı ki ol allāh içün ki ḥāḫḫ te'Ōālā saña daḥi

### [118b]

(01) ḫādirdür nice ki sen aña didüm yā resūlu'llāh anı rızāu'llāh içün āzād itdüm buyurdı (02) eger böyle itmeye idün cehennem āteşi yüzünji siyāh ider idi **rivāyet** olunur ki ebū derdā (03) {r.a.}nun bir cāriyesi var idi ki kendü ḥiżmetin ider idi bir gün kendüye didi ki (04) bir senedür ben saña zehr virürüm saña ḫiç eşer itmedi ebū derdā didi ki niçün böyle itdün (05) didi ki murādum bu bendelik zilletinden ḥālās olmaḫ idi buyurdı ki li-vechi'llāh<sup>123</sup> seni āzād (06) itdüm ḫanda ister isenḫ git

<sup>122</sup> ایسته سی şeklinde yazılmış aslı istese olmalı

<sup>123</sup> لوجه الله

**nakl** olunur ki Øavn bin Øabdu'llāhuñ bir gulā mı var idi (07) yaramaz şiretlü ve edebsüz Øavn her kaçan hışma gelüp dir idi bu Øabd mevlāsı sıfatındadır (08) nice ki biz efendimüzden<sup>124</sup> Øiśyān üzrevüz bu dañı efendisine böyle Øiśyān üzredür Øavnı (09) teØayyüb itdiler böyle Øabdi niçün şaklarsın buyurdı ki ben isterüm bu Øabdünj bed-hūlīgi ile (10) kendü nefsumi kaçınç ideyüm fı'l-cümle her kimesnenünj Øabd u cāriyesi ħuķūķı muvaķķıf-ı Øarзда suōāl (11) olınsa gerekdür bendenünj efendisine yedi ħaķķı var **evvel** yemekde ve giymekde ber-ā-ber duta **şānj** (12) t'āķatinden ziyāde iş buyurılmaya **şālīs** şerØ aħkāmında ve ħudūdında aña vācib olanı (13) taØlīm eyleye **rābiØ** gündüz ħiżmetin edā itdükden sonra gice ħiżmet buyurmaya **hāmıs** (14) ħaķāret nażarıla baķmaya **sādis** şalāt-ı farīza maħallinde aña iş buyurmaya ki ol iş sebebi ile (15) farzı każāya ħalmaya **sābiØ** dīn nuķsānından ħayrı her ne kuşūrı olur ise Øafv eyleye (16) **kısm-ı hāmıs** bu bāb uħuvvet ü şoħbet ü şerāyit-i şadāķat ħaķķındadır ħāle'llāhū teØālā و (17) اصبحتم بنعمته اخوانًا و عن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يغبطهم (19) ان حول العرش منلبر من نور عليها قوم لباسهم نور ليسوا با نبياء ولاشهداء (18) النبيون و الشهداء فقالوا ايا رسول الله صفهم لنا قال هر المتحابون فى الله و المتزارون

### [119a]

(01) ebj hüreyre {r.a.}dan mervıdür ki ħazret {s.a.v.} buyurdı ki Øarş (02) et'rāfında minberler var nürdan ħıyāmet güninde ol minberlerde bir ħavmler olsalar gerekdürler ki (03) esbābları nürdan ve yüzleri nürdan ola ve anlar enbiyā olmayalar ve şühedā olmaya lākin enbiyā (04) vü şühedā ol mertebeye reşk ideler didiler yā resūlu'llāh anlaruñ sıfatların beyān buyur ħazret (05) buyurdı ki anlar ol kimesnelerdür ki şaliħā vü etķiyāØ ile dostlık ve muħabbet idüp allāh için (06) anlar ile oturup durup ziyāret idenlerdür **قال** صلى الله عليه وسلم من اراد الله به (07) **قال** صلى الله عليه وسلم من اراد الله خیرًا ارزقه خلیلاً صالحًا ان نسی ذكره و ان ذکراعاته ħazret {s.a.v.} (08) buyurur her kim ki ħaķķ teØālā hidāyet virüp eyü olduħın isteye anı şālīħler ile dostlık (09) itmegi naşıj ider ki her kaçan dīn ħūsūsında bir işi ħāfırından gitse ħāfırına getürürler ve çün (10) ħāfırına getüreler imdād u ħimāyet dañı ideler tā ki dīnj deyni bāyi an الله تعالى اوحى الى داود عليه السلام فقال يا داود (11) **كآله'llāhū teØālā** قال الهى قليت الخلق من اجلك فقال يا داود كن يقظانا ودار لنفسك (12) ما لى اراك متنبذًا و جدانا

<sup>124</sup> افندمزدن şeklinde yazılmıştır aslı efendimüzden olmalı



لا يو افك على مسرتى فلا تصحبه فانه لك عدو نفسى قلبك و يبا عدك منى (13) اخوانًا فكل خدن aḥbārda (14) gelmişdür ki ḥaḳḳ teŖālā dāvud {a.s.}a vaḥy itdi ki yā dāvud nicedür ki biz seni görürüz (15) ki bir tenhā gūşede düşmişsin ve kimesne ile iḥtilāt itmezsın ayıtdı ki yā rabbı senün rızāñ için (16) ḥalkı kendüme düşmen dutarum ḥitāb geldi ki yā dāvud huşyār ol kendü nefsün ḥalās (17) ligine ol günde ki dın qarındaşları ve ḥaḳıḳat dostları dermānda olurlar kesb eyle ve her (18) dost ki bizüm rızāmuzda saña muvāfaḳat itmeye anuñıla şöḥbet itmeye ki ol gönülün qarardup ve pek (19) idüp raḥmetümüzden devr ider **قال** الله تعالى الى عيسى عليه السلام يا عيسى لو انك

### [119b]

(02) عبدتنى عبادة اهل السموات و اهل الارض ولم يكن فيه حبّ فى الله و بغض فى الله ما (01) yaŖnj ḥaḳḳ teŖālā ḥazret-i Ŗjsā {s.a.}a vaḥy idüp buyurur ki yā Ŗjsā (03) sen bizüm ḥazretümüzze o denlü bendelik ve Ŗibādet idesın yer ile gök ḥalklarınca ve ol cümleden (04) bir sāliḥ dost bizüm rızāmuza göre veya fāsıḳ düşmenlik veya mübtediŖlik ki bizüm rızāmuz için (05) olmaya ol cümle saña fāyide virmez **قال** امير المومنين على كرم الله وجهه و رضى الله عنه (06) ولا صديق حميم (07) فاتهم عدة فى الدنيا والاخرة الا تسمع الى قول اهل النار فمالنا من شافع ḥazret-i Ŗalı {r.a.} buyurur ki ey dın qarındaşları bir nesne kesb (08) idinüz kendinüz için ki ol dın için yoldaşlıḳ idicilerdür dünyāda ve medede irişicilerdür (09) āḥiretde görmezmişüz ki ḥaḳḳ teŖālā cehennemiler ḥalinden ḥikāyet buyurur ki anlardan suŖāl itdiler (10) ki nedendür siz Ŗazābdan ḳurtılmayup ebediye giriftār olmuşsuz anlar cevāb vireler ki anuñ içündür ki biz (11) dünyāda bir sāliḥ dost ve bir dın qarındaşı kesb itmedük ki bugün bize şefāŖat idüp anuñ (12) sebebi ile bu Ŗazābdan ḥalāsılıḳ olidi **nakl** olunur ki hārūn er-reşid ḥilāfetinden (13) evvel dāyimā sāliḥā vü erbāb-ı ḳulūb ile şöḥbet idüp ehl-i dünyāyı mezemmet ider idi ve süfyān-ı (14) şevrı ḳuddise sırruhū ḥazretleriyle Ŗaḳd-i müvāḥāt bağlamış idi ḳaçan müsā bin muḥammed el-hādı vefāt (15) itdi hārūnı ḥilāfete giçürdiler Ŗırāḳ vilāyetinün cemıŖ-i Ŗulemā vü meşāyiḥi tehniye-i ḥilāfet için (16) geldiler süfyāndan māŖadā bir gün hārūn süfyān ḥazretlerine bir mektüb yazdı ki benüm qarındaşum (17) süfyān maŖlūm ola ki bende hergiz ḥilāfet ü mülk raḡbeti yoḡiken ḥaḳḳ teŖālā saŖıysuz ve iḥtiyārsuz (18) ehl-i islām vilāyetin bize tefviḫ itdi bu

tağdırce şimden sonra isterüm ki bu hîzmetün (19) hûkûkı edāsına kıyām göstüreyüm bu ise Őulemā-yı dġn muŐāveneti olmayınca müyesser olmaz imdi

### [120a]

(01) gerekdür ki birāderlik hûkûkın riŐāyet idüp hāyr işde muŐāvinümüz olasuz süfyān (02) hāzretleri daĥı cevābında yazdılar ki biz senünle birāderlik Őağdin bir şart ile bağlamış (03) idük ki hevāyı kendünge maŐbūd itmeyesin cġfe-i dünyāyı kendünge kıble kıilup şeytān-ı (04) laŐġinün hġdmetin kendünge revā görmeyesin çün bu şartları zāyiŐ itdün biz daĥı uĥuvveti (05) kaŐŐ idüp dünyā vü āhġretde senden bizār olduğ gerekdür ki bundan böyle bizi anmayup ve lisānuña (06) getürmeyesin kaçan hārūn bu cevābı oğıdı ağladı gice olduğı gibi eski cāmeler giyüp (07) süfyānuñ kapusına varup sabāħa degin bekledi tā ki süfyān evden t'asra çığdı hārūn (08) kałkup selām virdi süfyān yüz çevirüp didi ki ben senden bizārūm hārūn ağlayup (09) didi ki senün benden bizār olmañ āsāndur zġrā sen dünyādan fāriğ u gürjānsın lākin benüm senden (10) bizār olmam hiç bir vechile mümkün degüldür zġrā benüm āhġretten kaçmağum yoğdur **haberde** gelmişdür (11) ki mülk-i sālġh ki şām pādişāhlarınuñ sālġhālarındandur giceler kendü ġulāmlarıla çığup (12) mesācid ü mekābirleri gezüp herkesün aĥvālin tefaĥĥūs ider idi bir gice kış gicelerinde (13) gezer iken bir mescide irişüp bir dervġši gördi ki çıplaklığdan ve savuğdan ditreyüp (14) dir ki ilahġ eger kıyāmetde bu ġāfil pādişāhlar ki senün niŐmetün ĥužūž-ı nefis ü hevāya sermāye (15) idüp ve bu fāñi devleti tecebbür ü tekebbür tuĥmı kıilup zaŐġflerün aĥvālinden ġāfildürler cennete (16) koyacağ olursan Őizzetün ve celālün ĥağkıçün ki ben cennetünge kağem baśmam mülk-i sālġh bunu işidüp (17) der-hāl esbāb ile bir bedre ağça dervġşün öñine koyup ve ağlayup didi ki işitmişüm ki (18) hāzret-i resül {s.a.v.} buyurmuşdur ki cennet pādişāhları anlardur ki dünyāda (19) giyecek ve yiyecekleri olmaya ve anlar ol hālile ĥağğdan rāžġ olalar imdi bugünki gün

### [120b]

(01) pādişāhlık nevbeti bizümdür ben sulĥ kapusına gelmişüm ki yarın pādişāhlık nevbeti senün olduğda (02) bizüm ile ĥūsümet kapusın açmayasın ve sāye-i hümāy ĥimāyetünġüzi bizüm ĥālümüzden girü dutmayup feyz-i (03) fażl-ı şefaŐat bizden dirġğ itmeyesin **ey Őaziz** çünki uĥuvvet ü soĥbet zġneti şerefin bildük (04) imdi vāğıf ol ki her kimesne saña birāderüm diye ol saña dġn birāderi olmağaya yarar

mı ve her ħubb-ı (05) fī'llāh ħil'atı her muṣāhibün ħāmetine rāst gelür mi sāye-i ħümāy المتحابون في طلى esrārın muħaḳḳaḳ (06) müteverri' gözinden ğayrı görmez ve muvāsalat-ı ma'nevî 'anḳası her fāsiḳ u cāhilün cife-i mükedderine (07) ḳonmaz bu sebebdendür ki ekābir-i dīn dimişlerlerdür ki 'āḳil gerekdür ki beş kimesne ile ōḥbet itmeye **evvel** (08) aḥmaḳ **ikinci** bed-ĥūy mütekebbir **üçüncü** fāsiḳ-ı muṣırr **dördüncü** mütebeddi'ı mu'ānid **beşinci** ħarıs baḥil (09) cāhil ile aḥmaḳuñ arasında fark budur ki cāhil bir kimesneye dirler ki maḳsūdı yolın (10) bilmeye ve aḥmaḳ bir kimesneye dirler ki maḳsūdınun 'aksin maḳsūdı taṣavvur ide imdi her kim aḥmaḳ (11) ile ōḥbet ider her gün ħaḳḳdan uzaḳ düşer bu ecden şeyḥ ḥasan baṣrî ḳuddise sirruhū buyurur (12) مقاطعة الاحمق قربات إلى الله ya'Önj aḥmaḳdan ve ōḥbetinden ve kesilmek ħaḳḳ te'ālāya teḳarrüb (13) bulmaḳdur سفیان الثوري النظر الى وجه الاحمق خطيته **وعن** ya'Önj aḥmaḳ yüzine naḳar itmek (14) ħa'ādur ve bed-ĥūy bir kimesneye dirler ki şıfāt-ı zemīme kendüye ğāfil ola buncılayın kimesne (15) her ḳaçan ki isteye umūr-ı dīnden kendü için bir tedbir eyleye şıfāt-ı zemīmeden bir şıfat kendüye (16) ğalebe idüp eşeri anuñ tedbiri 'aḳlınun gözün ḳarardup maḳsūdından maḥrūm ider **ve amma** (17) fāsiḳ-ı muṣırruñ ōḥbetine i'ṭibār u i'ṭimād olunmaz āḥiri faẓīḥata çeker zıṛā ki her kimesne ħaḳḳdan ḳorḳar (18) muḥālefete muṣırr olmaz ve eger ħaḳḳdan ḳorḳmaz ise dīn ü dünyā ōḥbetine yaramaya **ve amma** mütebeddi'ı bid'at (19) sirāyetinün ħa'arlusıdur ki يحشر المرأ على دين خليله sāḥib-i mü'ömin mütebeddi'ölere ihānet eyleye

### [121a]

(01) diyü sormışlar pes mü'ömin olan anlaruñ ōḥbetin nice iḥtiyār ider **imām**-ı ca'Öfer {r.a.} (02) ħazretleri buyurur beş kimesne ile ōḥbet itmeyiñüz **evvel** kiżb söyleyenler ile ki keẓẓāb ol serāba (03) benzer ki baḳduḳda nesne görünür ve sen aña aldanursın lākin ħaḳıḳatde hiç nesne yoḳdur **ikinci** (04) aḥmaḳ ōḥbeti ki ħumḳından ister ki saña bir fāyide irişdüre āḥir seni zarar a bırakur **üçüncü** baḥil (05) eger meyller ile kendüsi dostlık ve muḥabbet idesin iḥtiyācuñ olduḳda senden yüz (06) çevirür **dördüncü** yüreksüz ḳorḳaḳ kimesne ile ki ħjn-i vāḳı'ada ve ħādişede kendüyü ħalās (07) itmek için seni düşmene virür **ve beşinci** fāsiḳ ki seni bir luḳmeye şatar **mervidür** ki 'abdu'llāh bin (08) me'ömün ki benî 'abbāsuñ yedinci ħalifelerindendür dir idi ki ħalk üç ḳısm üzredür **kısm-ı evvel** ğidā

meşâbesindedür ki anlaruñ şöhbeti mañall-i necâtdur anlar erbâb-ı kulûbdurlar anlaruñ vücûd-ı şerifleri (10) mecmû'â-i Øilm ü taq̄vâdur ve gâfillerüñ ölmüş kalbleri anlaruñ şöhbetleri tenkıyesile iñyâ olur (11) **kısm-ı şâni** devâ meşâbesidürler ki maraz-ı Øârız olduğı ģâletde anlara iñtiyâc düşer (12) **kısm-ı şâliş** maraz meşâbesindedürler ki hergiz anlara iñtiyâc düşmez lâkin gâh gâh mübtelâ olurlar (13) ve çün uñuvvet ü şöhbet dñni Øağdı bir şerif râbit'adur mü'öminler arasında bir şivedür (14) ehl-i vefâ ģuķūķınuñ ma'Ørifetine ve bir şemmedür ehl-i şafânuñ ģuķūķı edâsı kıyâmına ammâ ģuķūķ-ı şöhbet (15) yedidür **ģuķūķ-ı evvel** mâldadur qāle'llāhū te'Øālā **وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ انْفُسِهِمْ بِهِمْ خَصَاصَتَهُ** ģāle'llāhū te'Øālā **وَلَوْ كَانَ** (16) ģāzret-i şamediyyet te'Øālā şānuhū šenā ider ol kimesnelere ki her neleri var ise dñn ģarındaşlarına (17) beżl ü işār iderler **قال رسول الله صلى الله عليه** **واحديهما الاخرى** (18) **ياØñi** iki dñn ģarındaşları iki el gibidürler ki birbirin yayķarlar (19) **mervidür** ki ģayşeme rañimehu'llāh ekābir-i tābiØñinden olup gāyetle seģi idi bir yıl başrada

### [121b]

(01) ģaģıñ vāķiØ olduğda biñ direm ģarż idüp fuķarāya şarf itdi mesrūķ nām kimesne ile (02) uñuvveti olup anuñ dañı bir miķdār dñni var idi ģayşeme mesrūķuñ dñnin kendü dñnine (03) taq̄dñm idüp öyle edā itdi kim mesrūķuñ ģāberi olmadı ve mesrūķ dañı kendü ģarżı (04) edāsından ģayşemenüñ ģarżın öyle edā itdi ki ģayşemenüñ ģāberi olmadı **nakl** olunur ki bir (05) kimesne ebū hüreyre {r.a.} ģāzretlerine gelüp didi kim isterüm senüñ ile birāderlik ideyüm (06) ebū hüreyre buyurdı ki birāder ģuķūķın bilür misin nedür didi söyle buyurdı ki oldur ki senüñ (07) mâluñ benüm taşarrufumda senden ziyāde olmağdur ve ģükemā-yı Øarab meşelde dimişlerdür ki **مقادير** (08) **النفقة موازين المحبته** **ياØñi** muñibb olan dostına ne miķdār mâlın beżl ider ise muñabbeti (09) dañı ol miķdårdur muñabbetinüñ miżānı olmış olur zıjrā ki ģaķķ te'Øālā dünyā mâlın ģalkuñ mañbūbı (10) itmişdür ve ģaķķ bu denlü Øalāyiķ ile muñabbet-i fi'llāh daØvāsın ider muñabbetüñ sıdķı nişānı (11) oldur ki fāñi mañbūbların bāķi mañbūba fedā eyleyeler **ikinci** ģaķķı mu'Øāvenetdür nefsine ģazā-yı (12) ģācetde beşāşet ü istibşār ile ģabūli minneti ile **احبُّ القلوب إلى الله ارقها على الآخوان** (13) **قال اميرالمومنين على رضى الله عنه** ģāzret-

i Øalî {r.a.} buyurur gönüllilerün<sup>125</sup> (14) gökçeği ħaqq teØālā katında oldur ki dġn ħarındaŖlarına mülāyim ü müŖfiĸce ola **ebū'l-ħasan** baŖrġ (15) ĸuddise sırruhū dir idi الدنيا وإخواننا يذكرُونَ الآخرة (16) إخواننا أحبُّ إلينا من أهلينا و اولادنا لأن اولادنا يذكرُونَ yaØnj dġn ħarındaŖları baġa Øazizrek ve dostrekdür benüm (17) ehlümden ve evlādlarumdan zġrā evlādlar bizi dŷnyā fikrine bıraĸurlar ve ħarındaŖlar āĥiret fikrin (18) yād itdürürler **mervidür ki** tābiØġin zamānlarında baØġı ekābirleri bir müØmin ħarındaŖları (19) vefāt itdükden Ŗnra ĸırĸ sene anuġ evine varup gelüp ehl ü evlādinuġ nafaĸalarına

### [122a]

(01) meØūnet iderler idi ve bunu kendülere vācib bilürler idi **üçüncü** ħaĸĸı lisāndadur (02) meŖelā ġıybetde ve ĥuzūrda birāderinüġ Øaybın zġkr itmeyüp ve sırrların ifŖā itmeye aĥyānen sözinde (03) bir ĥalel ü ĥat'āsı vāĸiØ olmuŖ ise daĥı muĥāveret ü mücādele ile araya getürmeye ve anuġ müsāvġ (04) sözlerin ĥalk dilinden kendüye söylemeye ve anuġ muĥsinātı daĥı ne ise sırr itmeye **dördüncü** (05) ħaĸĸı nuŖret ü ĥimāyetdür Øalāmet-i Ŗoĥbet-i dġnj vü müveddet-i ħaĸĸı oldur ki müØmin lā-yezāl murāĸıb (06) u mürāØġġ ġıybet<sup>126</sup> [...] dġni ola ĸaçan kimesneler anuġ ġıybetine ĸaŖd ideler mümkün olduĸca taØarruz u taŖrġĥ (07) ü taĸlġz ile menØ eyleyüp muĥālefet ü reddinde taĸŖır itmeye sŷkūt u taĥammŷli böyle revā görmeye (08) meŖelā bir dġn ħarındaŖınuġ ġıybetin bir kimesneden iŖitdükde sŷkūt idüp muĸayyed olmamaĸ (09) aġa müŖābihdür ki bir kimesne kendü ħarındaŖın bir alay adam yiyici köpekler arasında göre ki etin ve (10) ve derisin ĸekiŖdürüp yerler ve bu aġa muĸayyed olmayup ĥuĸŷĸġ uĥuvveti ĥat'ırına getürmeyüp (11) ĥalāsına saØy itmeye ħaĸĸā ki temizĸ Øarz ve yüzsuġı nefse güçdür et ve deri temizĸinden (12) buradandur ki ħaĸĸ teØālā ġıybeti ekl-i meyte ve ħarındaŖı etine teŖbġĥ buyurmuŖdur ki ان ياكل لحم اخيه فكرتموه (13) ايحيبٌ احدكم **beŖinci** ħaĸĸı taØlġm ü naŖġĥatdür müØmine Ŗefaĸat vācibdür nice ki (14) birāderinüġ mālında muvāsāyı kendüye vācib bilür umūr-ı āĥiretde daĥı ancılayın naŖġĥat-i dġn (15) dġn ü taØlġm irŖādı kendüye lāzım bile ve anı Øuyüb-ı nefŖānjden āġāĥ idüp aĸvāl-ı ŖenġØa (16) ve efØāl-i ĸabġĥadan itdüre ve iktisāb muĥālefetinden ve irtikāb-ı

<sup>125</sup> كوكلرك şeklinde yazılmıştır.

<sup>126</sup> Bu sözcükten sonra eksik sözcük var; haŖiye olarak yazılmış sözcük kitabın ortasında sayfa birleŖme kısmında kaldıġından okunamamaktadır.

şehvât mühlükâtından (17) men' idüp nasîhat u irşād hâlinde esrâr-ı telat'tufa ri'âyet eyleye ve birâderinün fezâyihiinden (18) melâ'î-i hâlkdan ihtirâz vâcibdür ħâzret-i Öömer {r.a.} buyurur ki ħaĸĸun rahmeti ol (19) kimesneye olsun ki benüm ğiybetümi baĸa hediye getüre ya'ni benüm ğiybetümi baĸa getüre her kim bir mü'min

### [122b]

(01) ĸarındaşun dînine müte'allik bir ğiybet görüp āgâh itmeye anun dîninde ħiyânet itmiş olup (02) ĸiyâmetde müva'îz olur **altıncı** ħaĸĸı Öafvdur hefevât u zellâtdan ve bu ma'ânâ iki hâlden (03) hâlj degüldür ya taĸşîrât sebebi iledür birâderi ħaĸĸında ya tesâhül-i umür-ı dînj sebebi ile (04) evvelki ĸısmda her ne hâl ise Öafv evlâdur ammâ ikinci ĸısmda ekâbir ü aşĥâbe vü tâbi'ünün anda (05) ihtilâfı var **ve Öan** ebü zer el-ġifârj {r.a.} اِذَا اتَّقَلَبْتَ اٰخُوكَ عَمَّا كَانَ عَلَيْهِ (06) فَانْقِضْهُ مِنْ حَيْثُ اٰخِيَّتُهُ buyurur ki bir ĸarındaşı ıslâh u Öilm sebebi allâh için dost (07) dutasın kaçan ol hâlden dönüp muĥâlefet-i ħaĸĸa meşġül ola anı allâh için düşmen (08) dut tâ dostligün ve düşmenligün ħaĸĸ için olmuş ola **ve lâkin** ħâzret-i Öömer ve Öalij ve ebü derdâ (09) ve ümmetün büyüklerinin ekşeri bunun hîlâfı ihtiyâr itmişler **ve Öan** ibrahîm nahfj rahimehu'llâh (10) لَا تَهْجُرْ اٰحَاكَ عِنْدَ الذَّنْبِ قَا نِهْ يَرْكَبُهْ الْيَوْمَ وَيَتْرَكُهْ buyurur ki bir ĸarındaşunı günâh sebebi ile (11) dür itmeye ki eger ol bugün günâh itdi ise yarın terk idüp tevbe ider ve ħaĸĸ te'âlâ (12) ümmet tenbîhi için ħâzret-i resûlullâh {s.a.v.}e ħitâb buyurur ki اِنِّىْ بَرِّىْءٌ مِّمَّا تَعْمَلُوْنَ (13) فَانْ عَصُوْكَ eger benüm fermânumdan ve senün nasîhatün den Öâsj olalar (14) söyle bizârum ol nesnelerden ki siz idersüz ve buyurmadı ki sen anlardan bizâr ol ve buradan (15) idi ki ebü derdâ ħâzretlerinden su'âl itdiler ki senün filân ĸarındaşun Öişıyâna meşġüldür (16) anı düşmen mi dutarsın ya dost buyurdu ki ben anun fi'lin düşmen dutarum ve illâ kendü yine (17) ĸarındaşumdur ve bu 'ariĸ ebü zerün el'taf u enfa' 'ariĸlerinden zîrâ ki istimâlet-i telat'tuf (18) rıfĸ u müdârâ vü şefaĸat u nasîhat birâderlik sebebi ile ġâliben anı ĥacâlet ü ĥayâ vü (19) tevbeye çeker ve andan ĸat'olmak ısrârına sebep olur fi'li-i mezmûmda ve Öâĸbet helâka

### [123a]

(01) müncerr olur **ve bir** daĥı oldur ki çün Öaĸd-i uĥuvvet ve ĸarâbet-i ma'nevij ola pes anun ħuĸûĸı (02) edâsı müte'ekkiddür vefâ vü Öaĸd mücibile vâcib ü şart

oldur ki hāl-i fakırda birāder dīnī (03) hācetin girü qomaya ve uhrēvj ihtiyācınun seddi evlādur dünyevj ihtiyācınun seddinden (04) muşibet-i dīnī yaramaz ve katıdur māl u beden muşibetinden pes lāyık olan budur ki mūrāḫāt-ı (05) ihmāl birāderinden revā görmeye ve bu hālden muḫāvenet ü hālāslığın kendüye lāzım bile (06) **yedinci** hāqkı vefādur qarındaşlık huquqında gerekdür ki hayātda ve memātda duḫā-yı hayr ile yād eyleyüp (07) ve baḫde'l-memāt ehline ve evlādına ihsāndan hālī olmaya ve şart budur ki her ne duḫā kendüye (08) ider ise qarındaşın daḥı ol duḫāya şerik eyleyüp baḫde'l-memāt duḫā-yı hayr u istiğfār ile maḥsūs (09) eyleye **ve Ḫan** resūlu'llāh {s.a.v.} اذا دعى الرجل لآخيه فى ظهر الغيب {s.a.v.} (10) **yaḫnī** qačan bir kimesne dīn qarındaşına ğıybetde duḫā eyleye bir firişte (11) var dir ki sen aña nice duḫā ider isen saña daḥı anun gibi olunur **mervidür** muḥammed bin yūsuf (12) dir ki dünyāda qarındaşından eyü olur mı ki sen öldükden sonra ehl ü evlādun mālunı (13) kısmet idüp tenaḫum itmekde olalar ol gicede ve gündüzde senün fikründe olup hayr duḫālar (14) hediye göndüre **nakl** olunur ki süfyān bin Ḫuyeyne<sup>127</sup> {r.a.}un babasından elli biñ dīnār mīrāş (15) qalup cümlesin dīn qarındaşlarına ve dostlarına nafaqa virdi didiler ehl ü Ḫiyālün için (16) andan niçün bir miqdār alı qomadun buyurdi ki ben dostlaruma ve qarındaşlaruma hāqk teḫālā hazretinden (17) cennet recā itdügüm yerde bu hāqır ü fānī dünyāligi anlardan nice dirig ide bilürüm imdi (18) bu nişān sıdık-ı muḥabbetdür ki qavl u fiḫl ile ğāfillere tenbīh ve bātıllara terğib ider **haberde** (19) gelmişdür ki Ḫisā {a.s.} buyurur تحبوا الى الله بيبغض اهل المعاصى و تقرّبوا الى الله

### [123b]

(02) بالتباعد منهم و التمسوا رضاً الله سخطهم قالوا يا روح الله فمن نجالس قال جالسون يذكر (01) **yaḫnī** ki dost idinüz (03) kendinüzi hāqk teḫālā qatında Ḫāşilerün düşmenligi ile ve yaqın idinüz kendinüzi hāqqa anlardan (04) uzak olmaqlık ile ve anlara hışm itmek ile rızāsın taleb eyleñüz didiler ya rūhu'llāh kimün (05) ile iḫtilāt eyleyelüm buyurdi ki o kimesne ile ki anı görmek ile hāqk teḫālānun lutf u qahrı (06) dāyimā hātırınuzda ola ve anun naşihatinden sizün Ḫamellerinüz ziyāde olup ve Ḫameli sizi āhirete rağbet (07) eyleye **ey Ḫaziz** bilmiş ol ki ehlu'llāh-ı hāqıqı yanlarında muḥabbet-i hāqıqı

<sup>127</sup> عينه şeklinde yazılmış aslı Ḫuyeyne olmalı

oldur ki naşîhat u taqvāya (08) maqrūn ola her meveddet ki taqvāya qarîb olmaya āhîri Øadāvete çeker ki بعضهم لبعض عدو الآ المتقين (09) الا خلاء يومئذ musāhabet-i eşrār ve mücāleset-i füccār fezaØ-ı ekber (10) mufaqqıfında یا لیت بینک بعدل مشرقین feryādından ğayrı olmasa gerekdür ve mañşer-i (11) kıyāmetde ħasret ü nedāmet یا لیتنی لم اتخذ فلاناً خلیلاً feryād-resi olmaya ve ehlu'llāhuñ (12) sídķ-ı muħabbeti nişānı oldur ki anlaruñ musāhabet ü muvāsálatları ħilye-i musāhabet-i dıñı (13) ile muħallā ola ve şart' oldur ki saØādet-i ebedı irşādı yolın dıñ qarındaşı kendüye vācib (14) bile ihmāl-i aØlām-ı esbāb-ı necātı kendüye revā görmeye ve nice ki insānuñ iktisāb-ı me'ālibde (15) ve ictilāb-ı me'aribde ve istıfā-yı lezzāt ve istıķā-yı ħayrāt musāhabetinden çāre yoķdur (16) ħusūsen ki ħākim ü pādişāhlar ki umūr-ı memleket ü vilāyetde nüvvāb-ı muØāvinsüz ve ħüccāb-ı (17) muØāvinsüz<sup>128</sup> ve Øammāl-ı mütedeyyinsüz ve kitāb-ı mütefat'insuz olmazlar pes pādişāh u ħākime vācibdür ki (18) tedbır-i umūr-ı maØāş ciheti içün ve istiślāh-ı aĥvāl-ı maØād içün ol maķüle kimesneler iĥtiyār (19) ideler ki anlaruñ žāhirı şeyn-i efØāl-ı nā-maĥmūd ve bātınları küdüret-i aØmāl-ı nā-māķbūlden

### [124a]

(01) müberrā olalar tā Øumūm-ı aĥvāldede ħümūm-ı ehvālden eyemen ola ve yaķın bile ki cāhiller musāhabeti (02) iştiğāli ve ehl-i fışķ ve d'alāl<sup>129</sup> u fücūr meclisleri ile umūr-ı dıñ ķāØıdesi muĥtell ü mülk-dārlik (03) resmi mühmel ķalup muĥālat'a-ı<sup>130</sup> eşrār şūmlıgı ile dıñ ü dünyā usūli ħalel-peżır olur **nażm**

(04) شاخ امل بزنی که جراحیست که جراحیست زودمیر

بیخ هوس بکن که دذحتیست کم بقا

از کوی ره (05) زنان طبیعت بدیده شو

وزخوی ره روان طریقت طلب صفا

**tercemesi** emel budağını (06) keser bir çerāğdur sönüci heves gögini çıkar bir şecerdür rufātı ħarāmıdır ser-i küy t'abıØata varma (07) t'arıķat-ı ehl-i dıñ āl-i feyż u lutf u iĥsān **bāb-ı sābiØ** (08) vilāyet ü saltanat u emāret aĥkāmı ve reØāyā ħuķuķı ve ħükümetüñ şürüfı ve anuñ Øuhdesi (09) ħat'arları ve Øadl u iĥsānuñ

<sup>128</sup> مهاونسر şeklinde yazılmış aslı muØāvinsüz olmalı

<sup>129</sup> salāl şeklinde yazılmış aslı d'alāl olmalı

<sup>130</sup> muĥālatāt şeklinde yazılmış aslı muĥālat'a olmalı







و هوئى متبع (18) و حاكم حابر  
 Ėömer bin Ėavf kendü babasından rivāyet ider ki  
 Ėazret {s.a.v.} buyurmuşdur (19) ki Ėatı ĖorĖarum ümmetüm üzerine ki benden  
 sonra üç Ėamelden didiler yā resūlu'llāh ĖanĖılandur

### [125b]

(01) buyurdu ki ĖulemānuĖ Ėünāhı ve ĖükemānuĖ Ėulmi ve hevā-yı nefsuğ  
 Ėalebesi **الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلو ان احب (02) وعن ابي هريرة رضى**  
 منهم مجلساً امام عادل وان ابغض الناس الى الله يوم (03) الناس الى الله يوم القيامة و اقربهم  
 الى الله يوم القيامة واشدهم عذاباً امام جابر (04) ebū hüreyreden mervîdür ki Ėazret {s.a.v.}  
 buyurmuşdur ki ĖaĖĖ teĖālā Ėazreti Ėatında ĖalĖuĖ (05) sevgilüsü ve yakınregi  
 Ėādil pādîşāhlardur ve ĖaĖĖ teĖālānuĖ sevmedügi ve eşedd-i Ėazāba giriftār (06)  
 olanları Ėālīm pādîşāhlardur **ey Ėaziz** ekābir-i Ėulemā vü ĖükkāmuĖ ehl-i  
 başıretleri yanlarında (07) muğarrer ü muĖaĖĖaĖdur ki nevĖ-i insānuĖ nefsleri ve  
 t'abĖları evvel-i ĖilĖatde ve ibtidā-yı fıtratda tenevvüğ-i (08) Ėuşūsiyyāt u iĖtilāf-ı  
 istiĖdād tecelliyāt-ı cemāl u celāl-ı envāri feyzleri Ėābiliyyetinde (09) mütefāvit  
 düşmişdür ve bu sebebden me'ālib ü meĖāsıd u eĖrāz-ı Ėalāyık muğtelif olmuşdur  
 (10) ve aĖvāl u efĖāl u ĖaĖāyid-i ümemde tebāyün-i Ėāhir olmuşdur ve şifāt-ı  
 redjĖe vü aĖlāĖ-ı Ėabjşe (11) nice ki cevr ü sitem ü Ėulm u bağı vü ĖaĖd u Ėased  
 ü bağl gibi ki ādemüĖ cibilletinde merküz olmuşdur (12) pes ĖaĖĖ teĖālānuĖ  
 kemāl-i zāt-ı müteĖāliyyesi öyle iĖtizāĖ itdi ki ĖalĖuĖ arasında Ėākim-i Ėādil (13)  
 ve bir muşliğ-i kāmīl ola ki aĖmāl-ı Ėummāl-ı evlād-ı ādemi ve aĖkām-ı işĖāl-i  
 ehl-i Ėālīmi şāvāb üzre (14) ve taĖviyet-i fazl-ı ĖiĖāb üzre maĖzūĖ u meslūk duta  
 aĖkām-ı şerĖ Ėāyetü'l-imekân nüfūzına (15) saĖy göstüre ve Ėifz-ı Ėudūd u  
 ĖavāĖid-i islām ciheti için Ėāsı u Ėāmm arasında tesviye (16) şağlaya ve envāĖ  
 zecr ü siyāset ü mevāniĖ Ėükmi ile ĖavĖilerün yed-i teĖaddāların<sup>133</sup> zuaĖfā-yı  
 mażlūmdan (17) ĖatĖ eyleye tā ki niżām-ı Ėālem-i Ėissj ber-Ėarār Ėala ve Ėalel-i  
 Ėulm u bidağ Ėimā-yı Ėudūd-ı şerĖ yol bulmaya behāyim (18) t'abĖatı ve inĖām-ı  
 Ėāsı u Ėāmm arasında Ėāhir olmaya ol kimesne ki salt'anat-ı mansıbı Ėabül idüp  
 ve (19) bu umūr-ı raĖikün ĖuĖuĖı edāsına Ėiyām göstürdi ādem {a.s.} idi **haberde**  
 gelmişdür ki

<sup>133</sup> تعدا yazılmış aslı تعدى olmalı.

**[126a]**

(01) ĥazret ādem {s.a.v.}ün ōafvetinde evlād u aĥfādı kırk binje iriſmiſdi ve bu (02) daĥı ĥaĥk teŌālānuĥ emr ü fermānın anlara iriſdürüp ĥānūn maŌāſların zabt itmiſ idi ve mā (03) beynlerin sevĥt üzre dutup kendü doynca t'aŌām yemez idi ve dikilmiſ esbāb giymeyüp (04) cidden gülmez idi ve ōarūretsüz söz söylemez idi ve ġāyet zaŌf u hüŵālden yan kemükleri derece-i (05) süllem gibi olmiſdi ve ekſer evĥātda murāķib oturup evlādinuĥ er ve Ōavrātından gelüp (06) giĥdükce ayaġlarıyla ĥekinüp kimi omuzında oturlar idi kendü baſ ĥaldurup (07) nesne söylemeyüp menŌ itmez idi baŌġi evlādları bu ĥuſūſda kendüye teŌayyüb itdiler (08) buyurur idi ey oġullar ol nesne ki ben görmiſüm siz görmemiſsüz beni beni bir ĥareket ile menāsib (09) naŌġim cināndan meŌā'tib dār-ı hevāna bıraĥdılar ĥorĥarum eger bir ĥareket daĥı ideyüm esfelü's-sāfiljinde (10) bend iĥine bıraĥalar ve ĥazret ādemün vüĥūd-ı ſerġfi iki manсіб ile cāmīŌ idi biri nübüvvet manсібı (11) ve biri salt'anat u ĥükümet manсібı ve nefis ü hevā taſarrufātınuĥ nübüvvet manсібına yolu yoĥdur (12) lākin bu manсібunĥ ĥaĥġkati hergiz žuhūr itmez meger enbiyālaruĥ ecsām-ı zākiyye vü ebdān-ı t'āhirelerinde (13) **ammā münhec** manсіб-ı salt'anat u ĥükümet nefis ü hevā taſarrufātınuĥ leked-kübıdur ve bu iki ĥaĥġkat-i (14) zemime ki ĥalkuĥ izlāl u iġvāſına bāŌiſdür bu manсібdan ziyāde ĥažžları vardur bu (15) sebebile bu manсіб aġleb-i ezmine ve dühūrda müžāhir-i mükevvere ve ebdān-ı meželletde<sup>134</sup> cebābir (16) ü eſĥiyā vü žulmet ü aġbiyādan žuhūr ider ĥazret ādem {a.s.} zamānından bu āna degin (17) ĥoĥ degül bir ĥaĥ enbiyānuĥ ekābirinden ĥazret yūsuf ve mūsā ve dāvud ve süleymān ve muĥammed (18) {a.s.} ve ĥulefā-yı rāſidjinden ĥazret-i ebj bekr ve Ōömer ve Ōoſmān ve Ōalj rıd'vānu'llāhi Ōaleyhim (19) ecmaŌjn ki bu manсібunĥ sırrı anlaruĥ vüĥūd-ı ſerġflerinde žuhūr itdi ve anlar daĥı bunun

**[126b]**

(01) ĥuĥūķı edāsında geregi gibi ĥiyām göſtürdiler ve anlaruĥ ſiretlerini zamānenün žālimleri (02) ve dehrün Ōāſjleri ĥüccet idüp ĥālā müſāhede olınan ĥāle ĥomiſlardur pes žālimler (03) fācir ü fāſıķlar tenbġhi ciheti iĥün ki ehl-i islāmuĥ salt'anat u ĥükümetlerin sermāye-i tecebbür ü tekebbür (04) düzüp emāret ü vilāyeti ümm-i ſehvāt-ı nefis ü hevāya döndürmiſlerdür žulm u ſürürü (05) āyjn-i

<sup>134</sup> مدلة yazılmıſ aslı *mežellet* olmalı.

sal'anat sanup fısq u fücürü büyüklük resmi bilmişlerdür bir kaç hikāyet sal'anat u (06) velāyet ü enbiyā ahvālinden ve hükümet āsārından ve etqiyāō u hīlafetlerinden bu bābda (07) jirād olinur tā bāōiō-i zikr ü āhīret tālibleri olanlara hücet ola ve vesāvis-i şeytāndan (08) ve Őākifān-ı mehāvji-yi nefsāniyye inşā'llāhū teŐālā **haberde** gelmişdür ki firŐavn helākından (09) sonra hāzret mūsā {a.s.} sal'anat u nübüvvet cemŐ olup haqq teŐālā aña vaħy itdi (10) ve buyurdi ki benī isrāōilūn leşkerin eriħā t'arafına götürüp ve Őamālīka ile döğüşüp (11) beytü'l-maħdis vilāyetin anlaruñ cism-i nā-pāklarından pāk eyleye kaçan leşker bir araya birikdi (12) on iki fevc oldi her fevci yüz yigirmi biñ adam idi Őavretler ve uşaklar ve naķiblerden (13) ğayrı ve anuñ leşkeri on iki naķib idi her naķibi yüz yigirmi biñ hākim adamlar idiler nice (14) ki haqq teŐālā buyurmuşdur و إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا (15) bir rivāyetde hāzret mūsā {a.s.} otuz altı sene ve bir rivāyetde otuz sene (16) ol leşkere hākim oldi ve ol müddetlerde kendü kuvvetine kifāyet ider t'aŐāma mālīk (17) olmadı ve göriken Őaksine giyüp kiçeden külāh ğor idi başına ve hām gönden (18) ayağına naŐleyn giyüp her ğanda aħşam olursa anda maħām dutup benī isrāōil ğavmi (19) nevbet ile aña t'aŐām virürler idi biri ğuşluk ve biri aħşam t'aŐām getirür idi

### [127a]

(01) **haberde** gelmişdür ki bir gün bast-ı lāvīde idi t'aŐām nevbeti olan kimesne t'aŐāmı bir (02) sāŐat ğiç getürmegin açlık hāzret mūsā {a.s.}a bir miğdār ğalebe itmegin ah idüp (03) didi yā rabbī bu ne mezelletdür ki beni mübtelā itmişsin haqq teŐālā vaħy itdi yā Őimrān (04) oğlı darılma ki biz dostumuzuñ rızqın batt'āllara perākende itmişüzdür ki ol müdebbir batt'āllar (05) ol rızqı virmek ile bizüm dostlarumuza saŐādet-i ebediye irişeler **rivāyet** olinur ki kaçan (06) hāzret yūsuf {a.s.} mısırda pādişāhlık taħtına cülūs itdi her gün zaŐıf (07) ü naħif olup bu hālden kendüye suŐāl itdiler hiç cevāb virmedi bir gün ilhāh ile (08) didiler eger bu zaŐıf bir sağlu marāzdandur buyuruñ hükemā Őilāca meşğül olsunlar buyurdi ki (09) bu marāzuñ Őilāci hāzırdur didiler nice buyurdi ki on yedi senedür ki ben pādişāhum (10) benüm nefsum ol ārzüdadur ki anı arpa ekmegile doyurayum doyumadum didiler bu denlü (11) meşakķat u riyāzet nefsüne niçün virürsin buyurdi ki açlar ve muħtāclara muvāfaķat iderüm (12) ğorķarum ki mısırda bir kimesne aç ola ve ben andan bi-ħaber olayum yarın mevķif-i ğiyāmetde beni (13) ğiriftār eyleye ki mülke

meşğul olup za'ûif ü muhtâclar hâlerinden haberdâr olmaduñ **haberde** (14) gelmişdür ki dıvler hâzret süleymânun mat'bañı içün daşdan kazanlar düzüp getürdiler ki (15) her kazana on deve girür idi nice ki kūrōān-ı Őažimü's-şānda haber virür ki و جفان كالجواب (16) و قدور راسيات her gün ol kazanlarun biñi ta'Őām ile dolup hâlka sarf olunur idi (17) ve kendü oruç dutup cümle günde taht üzerine oturup zenbil dokur idi (18) ve aňşam olduñda ol zenbili satup aqçasıla bir iki kūrş ekmek alup ve üzerine bir kilim (19) bürünüp kabristānlara varup gezüp qanda bir miskin ü derviş bulur ise anuñıla

### [127b]

(01) iff'ār ider idi **mervidür** ki dıvler anuñiçün gümüşden bir meydān düzmişler idi ki (02) ol meydānun Őarż u t'ülı bir fersaq idi ve altundan anda bir taht anda koyup sağ qolında (03) altundan altı biñ kürsij ve sol qolında gümüşden altı biñ kürsij qurılıp ve qarşusunda (04) altı biñ mihrāb dañı düzmişler idi qaçan ki hâzret süleymān {a.s.} ol taht üzre (05) cülüs itdükde enbiyā evlādı ol altun kürsilerde oturup ve Őulemā gümüş (06) kürsizde oturup ve benij isrā'ijl Őibādı ol mihrāblarda namāza durup ādemler (07) ve hūr u periler vuñuş u t'uyūr tertibeti ile şaff dutup dururlar idi t'uyūrlar (08) yuqaruda ol meydān üzre şaff dutup hâlka gölge iderler idi ve hevā bu cümleyi (09) her sabāñ götürüp beytü'l-maqdisde pārs vilāyetine iletüp gice yine getürür idi (10) arası bir aylıq yol idi nice ki kelām-ı Őizzetde buyurur غدوها شهر ورواحها شهرًا (11) **bir gün** hâzret süleymān {a.s.} işidür idi ki bir şañs dir idi ki haqq teŐālā süleymāna (12) Őaceb Őažim mülk virmişdür ki hiç bir bendesi mālİK olmasa gerekdür süleymān {a.s.} ayıtdı ki (13) ey nādān allāh haqqıçün ki sıdık u ihlās yüzinden müŐminün dıvānında bir tesbiñ bu (14) süleymāna virilen mülkden yegdür zırā bu mülk fāñij olup ol tesbiñ saŐādeti bāqıdür (15) gelmişdür ki resūl'llāh {s.a.v.} necd tarafına iki Őasker göndürdi birine hâzret (16) Őalij {r.a.} emir itdi ve birine hālid bin velid {r.a.} ve buyurdi ki qaçan ki iki (17) bir araya gelseler cümlesine hâzret-i Őalij kerrema'llāhū vechehū emir ola ol müddetde hâzret-i fā'ima (18) {r.a.} biñ-huzūr idi hâzret Őimrān bin huşayna buyurdi ki gel fā'imanun Őibādetine (19) gidelüm geldiler Őimrān didi ki yā resūl'llāh fā'imanun evine geldük hâzret {s.a.v.}

### [128a]

(01) fāt'imanuñ evi kapusına el urdı<sup>135</sup> içerüden didi kimdür ħazret buyurdı ki babandur (02) didi buyuruñ içerü ħazret buyurdı ki Øimrān dañı biledür gelsün mi didi yā resūl'llāh Øimrān (03) nice gelür ki üzerümde bir kilimden ğayrı nesne yokdur başuma örtersem anuñıla ayağuma irişmez (04) ve eger ayaklarımı örtersem başum açuq kalur pes ħazret muraqqaØın atup buyurdı ki ol kilim ile (05) ayaklaruñ ört ve bu muraqqaØı başuñğa çek öylece idüp ħazret içerü girüp oturdılar (06) gördi ki fāt'imanuñ beñzi şaru olup topraq üzre oturup ol kilimden ğayrı (07) evinde nesnesi yok ħazret buyurdı ki ey ferzend nicesin didi ki yā resūl'llāh ħālüm katıdır bir (08) marazdan ve hem açlıqdan üç gündür bir t'aØām bulmadum didükde ħazret aqladı ve ben (09) dañı aqladum pes ħazret buyurdı ki vallahi üç gündür ki benüm dañı dünyā t'aØāmından bir (10) nesne boğazuma giçmemişdür ve ħaqq teØālā katında ben senden dañı Øazizreküm eger istesem virür (11) ve cebrāØıl cümle yer yüzünüñ ħazıneleri gelirlerin baña getürdi ve didi ki ħaqq teØālā buyurur (12) ister mi bu ħazınelere emr ideyüm kendü ile bile gideler her qanda gider ise ve ben ħaqq teØālā (13) ħazretinden recā itdüm ki yā rabbj ben derviş peygamberüñ olayum gāh aç ve gāh tok (14) عن أبي هريرة رضى يومين متتابعين من خبز شهير حتى قبض (15) الله عنه والله ما شبع رسول الله صلى الله عليه وسلم ebj hüreyre ħazretleri qasem ider ki hergiz (16) ħazret {s.a.v.} iki gün birbiri ardınca arpa ekmeginden doyınca tenāvül (17) itmediler vefāt idinceye degin enes bin mālīk {r.a.} buyurur ki gāh olurdı (18) bir ay kırk gün ħazret {s.a.v.}üñ hücre-i mübārekinde ocağa qazan qonılmayup (19) tütün tütmez idi ve hücrelerinde t'aØām maqūlesinden nesne bulunmaz idi meger ki

### [128b]

(01) enşārileruñ evlerinden kendüye t'aØām gelipdi ve kimesnenüñ bu ħālden ħaberi yok idi (02) وعن ابن عباس رضى الله عنه مات رسول الله صلى الله عليه وسلم فى عليه اثنى عشر رقعةً بعضها من اريم و عليه سبهين القأ مما كان يستقرض (03) قميص من صوف ki ol gün ki ħazret {s.a.v.} (05) vefāt itdi ten-i mübāreki üzre bir şāl gömlegi var idi on iki yerde yamalu (06) yamasınuñ baØzısı qoyun derisinden ve yetmiş biñ direm deyn alup dervişlere ve müstañıqqlara (07) virmiş idi kendüden sonra ħazret-i Øalī

<sup>135</sup> اوردى şeklinde yazılmış aslı اوردى olmalı

edā itdi **nakl** olunur ki kaçan emîrû'l-mü'minîn (08) ebî bekr e's-sıddîk {r.a.} ħazretleri ħilāfete na'sb itdiler irtesi bir sepet bîz (09) alup bāzāra iletüp şatup aqçasıla Őiyālün nafaqasın ħāsil ider idi şaĥābeye (10) bu ħāl ħoş gelmeyüp didiler iş mansıb-ı ħilāfete lāyîk degüldür buyurdi ki Őiyālün nafaqası (11) baĥa vācibdür edāsında taqşîrāt idersem nefsum taqşîrāt-ı edāya Őādet itmiş olur (12) ħuqūq-ı müslimān edāsında muqāssır olmuş olurum pes şaĥābe ittifāq itdiler ki Őiyāline (13) kifāyet miqdārı beytū'l-māldan nesne virile ki ferāğatle qazā-yı ħükümete meşğül (14) ola her gün bir bucuq dirhem taŐyîn itdiler kaçan ki vefātı qarîb olduqda bir mezraŐası (15) var idi oğlı Őabdu'r-raĥmana va'siyyet itdi ki ol mezraŐayı şatdı ve beytū'l-māldan (16) ne almış ise ħisāb idüp girü redd itdi **nakl** olunur ki kaçan emîrû'l-mü'minîn (17) ħazret-i Őömer {r.a.} ħilāfete na'sb itdiler ittifāqile kendü Őiyālinün nafaqasın kifāyet (18) miqdārı beytū'l-māldan taŐyîn ideler qabül itmeyüp buyurdi ki kuvvetüm var kesbe qādirüm (19) aĥa ihtiyācum yokdur kaçan işrāq namāzın edā ider idi qaba quşluğa degin dîvānda oturup

### [129a]

(01) müslimānlar arasında ħükümet ider idi baŐdehū qalqup qazma ve kürek alup baŐqîŐ (02) ħarafına kerpiç düzedür idi zuhr u Őa'sr olduqda abdest alup mescide gelüp müslimānlara (03) imāmet idüp yine gider idi bununıla kendü Őiyāli nafaqaların andan kesb ider idi (04) bir gün ebū mūsā eşŐarî {r.a.} beytū'l-māl ħazînesin süpürür iken bir direm bulup (05) ħazret-i Őömer evlādından birin görüp virdi ħazret-i Őömer evlādı elinde ol diremi (06) gördükde suŐāl idüp ħaber virdiler ħazret-i Őömer ebū mūsāyı qağırdup buyurdi ki (07) sen Őömer evlādından bir düşmenrek bulmadıĥ mı ol diremi viresin istedün ki qıyāmetde (08) ümmet-i muĥammedün müstaĥıqqları Őömere müddeŐî olalar bir direm için ol diremi ol uşaqdan girü (09) alup beytū'l-māla virdi kaç seneden sonra müsinn olmağıla bir miqdār vücūd-ı şerîfi (10) zaŐf üzre olup bir gün minbere çıqup buyurdi ki ey müslimānlar qāyetle vücūdum (11) zaŐf üzre olup şimden girü kesbe iqtidārum qalmamışdur cāyiz görür isenüz benüm (12) Őiyālümün nafaqasın kifāyet miqdārı beytū'l-māldan taŐyîn idinüz sayir müslimānlar nafaqaları (13) miqdārı tā ki Őömerün Őiyāli nafaqaların beytū'l-māldan alup ve kendüsi müslimānlarun müsālihine (14) meşğül ola **nakl** olunur ki ħazret-i Őömer {r.a.} ebū derdā {r.a.} ħumus (15) şehri ħükümetine göndürüp bir müddet ol şehirde ħükümet idüp ol müddetlerde bunun (16) evinde bir ħaşîr ve bir qılıç ve bir muşĥaf ve bir ma'ara



ve bir toprak çanağdan gayrı nesnesi yok (17) idi ve her gün 'ahâret için şehirden 'aşra çıkup gidüp gelmekden rencide idi (18) bir gün buyurdu ki beytü'l-mâldan bir buçuğ diremlik kâmiş aldurup ve bir direm dahı ücret (19) virüp evinünj ardında bir 'ahârethâne yapdururdu<sup>136</sup> hâzret-i Öömer {r.a.} işidüp

### [129b]

(01) bir nâme yazup göndürdi ki yâ ebû derdâ ki انك بلغنى انك بنيت كنيفاً وانضقت درهمنين و نصفاً من بيت المال المسلمين اما كان يكفين بقا يا عمران الروم حتى تتشتغا (02) فيها بعمارت الدنيا فاذا اتاك كتابي اعلم انك سرتك الى دمشق فكن بها الى ان ياتيك الموت (03) yaÖnj ki ey Öuveymir istimâÖ oldı ki beytü'l-mâldan iki buçuğ direm alup bir 'ahârethâne yapdurmuşsin (05) ol Öimâretler ki rûm cebbârlarından kalmış idi saña kifâyet itmedi mi ki dünyâ Öimâretine meşğul olursın (06) kaçan bu mektüb saña irişür bilmiş olasın ki seni maÖzül itdüm ki dımışka varup anda sâkin (07) olasın tâ ecelünj irişinceye degin ebû derdâ hâzretleri kaçan ki bu mektübı oğudı kâlkup (08) yayanca dımışka gelüp anda kaldı vefât idinceye degin **ibn-i Öabbâs** {r.a.}dan (09) rivâyet olunur ki kaçan emjürü'l-müÖminin hâzret-i Öalij {r.a.} hîlâfete oturdu imâm-ı hâsan {r.a.} (10) hâzretlerin kendü soĥbetinden ayırdı ol eclden ki hâzret-i resûlü'llâh {s.a.v.} (11) hâzretlerine süret ü şjretde müşâbeheti var idi ol sebebile ĥürmetin ziyâde dutup sözün (12) redd itmez idi iĥtirâz ider idi ki aĥkâm-ı şerjÖat umûrında bir umûra şefâÖat eyleye ve redd itmek (13) mümkün olmaya ve anunĥ soĥbetine ĥalk ziyâde râğib olup mülük u ešraf e'râfdan aña ziyâde (14) mâl u hedâyâ göndürürler idi **mervidür** ki hâzret-i Öalij {r.a.} heftede bir sâÖ (15) arpayı un idüp bir kabağ içine koyup ağzın mühr iderdi iff'âr maĥallinde andan bir miğdâr (16) çıkarup bir kûrs ekmek idüp anunĥla iff'âr ider idi ve gâh andan mübârek avcı ile (17) alup keflerdi ve çok yamalu câmeler giyer idi ve ĥurmâ lĥfinden naÖleyin giyer idi dirlerdi (18) yâ emjürü'l-müÖminin niçün mühr idersin bu kabağı buyurdu ki kôrkarum hâsan bunja nesne kârışdurmaya (19) ki bir gün bir kimesne mülük-i Öarabdan imâm-ı hâsan {r.a.} ziyâretine gelüp aĥşam namâzından

### [130a]

(01) sonra irişdi ki ĥalk farzların edâ itmişler idi mescide girdi ki farz edâ eyleye gördi ki (02) hâzret-i Öalij {r.a.} anda oturup ol kabağ önjinde içindeki un ile iff'âr (03)

<sup>136</sup> يابدردی şeklinde yazılmıştır aslı yapdururdu olmalı.

idiyor kaçan ol şaḥs namāzın edā eyleyüp fāriğ olduğda ḥazret-i Ūalī ol şaḥsı daŪvet idüp (04) bir avuç ol undan virdi alup maḥremesine bağlayup ḥazret-i Ūalī olduğın bilmedi (05) kaçan imām-ı ḥasanuñ soḥbetine vardı elvān ḥaŪāmlar çekdiler ol ḥaŪāmdan bir miḳdār ayırup (06) didi ki mescidde bir derviş açlıḳdan arpa unı ekl idiyor icāzet olur ise bu arpa ḥaŪāmı (07) aña göndürelüm ḥazret-i imām-ı ḥasan ağlayup buyurdu ki ol sen gördüğün derviş ḥalīfe-i (08) vaḳt-i emīrū'l-müŵminīndür ol anı iḥtiyār itmişdür **ve Ūan** ibn-i Ūabbās {r.a.}dan rivāyet (09) olinur ki cumŪa günü mescide vardum ḥazret-i Ūalī minberde ve eski yamalu cāme giyüp ve (10) bir kılıç elinde buyurur ki لقد رقت مرقي هذه حتى استحيت من الدنيا كيف افرح بلذة نعي و نعيم لا بيقى و كيف اشبع و حول (11) راقعها ما لعلی و زهرة ارضی بان اسمی امر المؤمنین ولا اشار کهم فی خشونته العیش و (12) الحجاز بطون اوکيف شداید الضروالبوی (13) yaŪnī bu muraḳkaŪa o deñlü yama urılmışdur ki dikicisinden ḥicāb ider oldum imdi Ūalīnün (14) ne işi var dūnyā zīnetinden pes nice şād olayum ve bir lezzet ki az zamān içinde fānī olup (15) bir niŪmet ki bāḳī ḳalmasa gerekdür nice doynca ḥaŪām ekl ideyüm ḥūsūsen ḥicāz vilāyetinde nice (16) açlar var ve nice rāzī olayum ki müŵminler baña emīr dirler ve ben anlaruñ açlıḳlarına ve ḳatı (17) günlerinde şerīk olmayup muvāfaḳat itmeyeyüm ibn-i Ūabbās dir ḥazret-i Ūalīnün bu kelāmından ḥalk ziyāde (18) ağlaşup ben daḥī ağladum girü didüm yā emīrū'l-müŵminīn bir iki libās giyşenüz ne olur buyurdu ki ان الله خدا العهد على و لاة الامران يكونوا فى زى ادنى اهل الرعية ليقتدى بهم الا (19)

### [130b]

(01) yaŪnī ḥaḳḳ teŪālā celle şānühū buyurmuşdur ki islām-ı ümerā (02) vü ḥākimlerinün yemekleri ve giymekleri ednā reŪāyānuñ yemek ve giymekleri gibi gerekdür zīrā ki (03) aḡniyālar dūnyālik ile kendülerine iḳtidā eyledüklerinde dervişler ve zaŪīfler faḳr u fāḳa (04) sebebi ile maḡmūm u mehmūm olmayalar **ebū hüreyre** ḥazretleri rivāyet iderler ki bayram günü zuaŪfā (05) vü mesāḳīn ḥazret-i Ūalīnün ḳapusına cemŪ olmuşıdı ḥaḥra ḳıḳduğında ebū mūsā-yı eşŪarī<sup>137</sup> (06) {r.a.}ya buyurdu ki beytū'l-māldan üç yüz biñ direm ḳıḳar ebū mūsā daḥī ḳıḳarup (07) emīrū'l-müŵminīn ol aḳḳayı dervişlere ve muḥtāclara tefriḳa itdi baŪdehū muḥallāya varup Ūīd (08) namāzın ḳılup girü eve bile vardum

<sup>137</sup> ابو موسى اشعري şeklinde yazılmıştır, aslı ebū musā el-eşŪarj olmalı

yağız arpa unından bulamaç bişürmişler idi önjine (09) getürdiler didüm yâ emjürü'l-mü'ominin ol bezl itdügün aqçadan bir dirhem in yağa virilüp buña dâhil (10) itseler idi ne olur idi buyurdu yâ ebâ hüreyre ister idün ki mecma'ı kıyâmetde 'Aliyi şermende (11) ideydün vallahi ki 'Aliye kıyâmet mevkiğinde hacâlet ü rüsvâylikden emîn olmağdan eyü ni'omet olmaz (12) **nakl** olunur ki 'Ömer 'Abdu'l-'Azizün babasından çok mîrâş kalup emâreti günlerinde tena'um ile emâret (13) idüp kaçan hilâfete cülûs itdi buyurdu ki bağıdadun eytâm u mesâkinlerin cem' idüp cümle (14) mālın anlara kısmet idüp su'âl itdi ki iş işleyenlere günde ne ücret virilür didiler dört (15) aqça direm virürler pes buyurdu ki bundan böyle beytül-mâldan dört direm baña viriñüz ki 'iyâlüme (16) nafağa olup ve ben 'ibâdu'llâh hizmetine meşgûl olayum **nakl** olunur ki 'Ömer 'Abdu'l-'Azizün on (17) tokuz evlâdı var idi ol gün ki vefât itdi evinde bir muşhaf ile bir kılıçdan (18) gayrı bir nesnesi yok idi aqrabâlarından biri didi yâ emjürü'l-mü'ominin bir iş itdün ki hiç kimesne (19) itmemişdür buyurdu ki ne eyledüm didi cümle mālunı telef idüp evlâdlarunı muhtâc koyduñ buyurdu ki

### [131a]

(01) ben kimesnelerün kısmetin evlâdlarıma ve evlâdlarumun rızkın dañı kimesneye virmedüm (02) ve benüm evlâdlarumun hâli iki hâlden hâli degüldür ya sâliñ olurlar ya fâsık eger sâliñ olurlar (03) haqq te'âlâ bendelerün rızkın kesmez ve eger fâsık olur ise haqqun düşmeni olurlar pes haqqun (04) düşmeni olanlarun fikrin niçün çekerüm **nakl** olunur ki bir mektüb yazdı hasan-ı basrî rahmetu'llâhi (05) 'aleyhiye ki hazret-i 'Ömerün şiretinden baña haber virsün isterüm ki anun şiretinde olayum cevâb (06) yazdı ki sen 'Ömer şiretinde olamazsın zîrâ senün zamânun da olan halk anlar gibi degüldürler (07) **ey 'Aziz** çün bu cümle giçdi ma'ülüm itdün ki enbiyâ vü hulefâ-yı râşidin rıdvānu' (08) llâhi 'aleyhim ecma'ın saltanat u pâdişâhlikde nice dirlik iderler idi husûsen (09) bu denli hazîne vü definelere mâlikler iken kendü nefslerin nice riyâzet ve darlık ile dutup (10) dünyâ miñnetine sabr iderler idi ve ekşer evkâtda halka 'adâlet ü şefâkat u ihsân için sa'ıy (11) idüp cümle ile yine vilâyetün hat'arından ve hükümetden emîn degüller idiler imdi bilmiş ol ki (12) müslimânlarun vilâyeti mübâşereti kâr-ı 'azîm ve hükümet iştiğâli emr-i hat'irdür hâkim eger pâdişâh (13) kaçan 'adl u ihsân nehci ile ola ve hudûd-ı şer' iktâmetinde ve ahkâm-ı dîn nüfûzında sa'ıy u (14) güşiş eyleye ol yer yüzünde nâyb ü ber-güzide-i haqq u

sāye-i ilahî vü hâlif-e-i raḥmāndur kaçan ki (15) ma'ŕdelet ü ihsān t'arîkin biraḳup ve ḥaḳḳun bendelerine ŧefaḳat u merḥamet itmeyüp kendü hevā (16) vü hevesine mütāba'ŕat eyleye ve ḥudūd-ı ŧer'ŕ iḳāmetine ihmāl cāyiz göre ol ādem taḳrınun düşmeni (17) ve deccālün nāyibi ve ŧeyt'ānun ḥalîfesi olur feemmā sa'ŕādet-i ebedî ḥil'ŕatın ḥükümet ü salt'anat (18) ḥazînesinden ol kimesne giyer ki insāf yüzinden te'ŕemmül eyleyüp bile ki ḳandan gelmişdür ve ḳanda (19) gidecekdür ve bu dünyāya geldüğinden maḳsūd nedür pes ŧevāhid-i kitābdan ve sünnetden

### [131b]

(01) ma'ŕlüm eyleye ki her kim bu ŕālemeddür müsāfirdür ve bu seferün menzilleri ma'ŕdüddür **evvel menzili** (02) baba bilidür **ikinci** vālide raḥmidür **üçüncü** fezā-yı dünyādur **dördüncü** laḥddür **beşinci** ḳıyāmetdür (03) **altıncı** cennet ya cehennemdür her kimesne cennet ve cehennem menzilleri kesbin sa'ŕādet ü ŧeḳāveti dünyā (04) dünyā<sup>138</sup> menzilinde ider ve ŕŕmri mürekkebi bu menzilde ŕāle'd-devām seyrde olduğundan kimesnenün (05) ḥaberi yoḳdur ve her nefis bir ḳadem gibidür ve her ḳadem bir gün ve her günü bir ay ve her ayı (06) bir yıl ve her senesi bir fersāḥ gibidür her nefis ki alup virürseñ ŕŕmrden bir kerpiḳ nuḳsān (07) olmaḳdadur bir ḳadem ilerü varmış olursın ve dünyādan bir ḳadem uzaḳ imdi ḥaḳiḳatde (08) dünyā bir köpridür āḥiret yolu üzre ve bir ribā'tdur ḳıyāmet bādiyesi başında ḳonılmışdur imdi (09) ŕāḳil oldur ki köpri başında ŕimārete meşḳül olmayup gönül baḳlamaya ve dünyā ribā'tında bādiye-i (10) ḳıyāmet-zādan tedārük eyleyüp anun zıb ü zınetine aldanmaya ve her nesne ki ḳadr-i ḥācetden (11) ziyādedür kendüye zehr-i ḳatil bilüp ve yaḳın bile ki yer yüzünün pādişāhları yarın ḳıyāmet (12) güninde ḥasret topraḳın başlarına döküp feryād u vāveylā<sup>139</sup> itseler gerekdür kāḧḳi cümle dünyā (13) ḥazneleri topraḳ olup altın gümüş olmaya idi diseler gerekdürler **nakl** olunur kaçan ki (14) ŕāmr bin ŕās mısır pādişāhlığına cülüs itdi oḳlu ŕābdu'llāḥ {r.a.} sāḥābenün (15) sāliḥlerinden idi babasının ŧoḥbetin terk idüp ŕibādet meşḳül oldı ŕāmr bin ŕās ḥin-i (16) vefātında oḳlın da'ŕvet idüp didi ki yā ŕābdu'llāḥ didi (17) ol benüm ḥācetüm degüldür didi al dolu aḳḳadur yine didi ḥācetüm degüldür ŕāmr aḳlayup (18) didi kāḧḳi ol sādūḳ dolu topraḳ olaydı imdi vilāyet ü ḥükümetün böyle ḥātarlı (19) muḳaddemesine vāḳıf olduñ bilmiş ol ki pādişāhlığın nice ŧürü'tü var ki ansuz salt'anat

<sup>138</sup> sehven iki defa yazılmıştır.

<sup>139</sup> واولا şeklinde yazılmış aslı vāveylā olmalı.

**[132a]**

(01) umūr-ı dīn ü dünyāda niẓām dutmaz ve memleket reʔāyāsınuñ dañı pādişāhlarda (02) nice ĩaqqıları vardır ki ol ĩuqūq edā olinmaduqca pādişāhlar āñiret ʔazābından necāt (03) bulmazlar ve ol ĩuqūqlar bu bābda bir sebīl-i icāz zikr olinup ve ĩaqqıqat üzre her biri (04) işāret olsa gerekdür **ammā** pādişāhlıq ve salʔanat şürütü ondur **evvel** oldur ki her (05) iş ki reʔāyāya vāqıʔ ola pādişāh u ĩākim ol vaqʔada kendüsin reʔāyādan taşavvur (06) eyleyüp ğayrısın kendüye ĩākim göre ol ĩālde her ĩükmi ki ğayrıdan kendüye revā görmeye (07) ol dañı ol ĩükmi kendüden ğayra cāyiz görmeye ve her ne aĥvāl ki kendüye lāyıq görmeyüp (08) pesend itmeye ol dañı ĩiç bir müslimāna lāyıq u münāsib görmeye **ikinci** şart oldur ki müslimānlar (09) ĩācetin bitürmegi efdʔal-i ʔibādāt ʔadd eyleye **و عن** yaʔñj ادخال السرور فى قلب المؤمن يوازى اعمال الثقلين (10) رسول الله صلى الله عليه و سلم ĩāzret {s.a.v.} (11) buyurur ki müʔminlerüñ qalblerin mesrūr itmek insān u melek tʔāʔatlerine ber-ā-berdür pes islām (12) pādişāhlarına lāyıq olan oldur ki dāyimā muĥtāclaruñ ĩāceti ve erbāb-ı müsālīñüñ (13) maşlaĥatları edāsı intiẓārında olup bir müslimān qapusına gelüp muĥtāc idüğine vāqıf (14) olduqında çıkanuñ ĩācetin ve maşlaĥatın görmeyince ĩiç bir ʔibādete meşğül olmaya ve kendü (15) nefsi rāĥatıçün müslimānlar ĩācetin görmemegi cāyiz görmeye **üçüncü** şart oldur ki yemekde ve (16) giymekde ĩulefā-yı rāşidīñ şiretlerin iqtidā eyleyüp kendü nefslerin envāʔ leziz eʔʔime (17) ve fāĥir libāslar giymegi muʔtād itmeyeler **dördüncü** şart oldur ki ĩükmdede sözi müdārā ile (18) söyleyüp bī-sebeb sertlik itmeyeler ve ziyāde söz söylenmesinden elem çeküp incinmeyeler ve zuaʔfā (19) vü mesākīñ ile söyleşmekden ʔār itmeyeler **beşinci** şart oldur ki ĩālquñ rızāsıçün

**[132b]**

(01) ĩükmdede yüz görmeyüp müdāhene itmeyeler her kimesnenüñ ĩoşnūdlığı içün ĩaqq u şerʔe muĥālefet (02) itmegi cāyiz görmeyeler ve öyle bileler ki ĩükümetüñ ĩāssıyyeti oldur ki dāyimā ĩālquñ nisfı (03) ĩākimden ĩoşnūd olmaz zirā ki ĩāsmı ĩaqq ile rāzi itmek qābil degüldür ve ʔādil ĩākim cümle (04) ĩālquñ rızāsın taĥşil idemez ve mümkün degüldür qaçan ki ĩākimüñ ĩükmi meylsüz ve ğarazsuz olup (05) ĩükmdede ĩaqq teʔālānuñ rızā-yı şerifin tʔaleb idüp ĩışmından endişe eyleye ĩaqq teʔālā andan rāzi (06) olup ĩālquñ dañı kendüden rāzi eyleye nice ki ĩāzret

{s.a.v.} buyurmuşdur (07) من رضائه تعالى بسخط الناس رضى الله عنه وارضى الناس عنه (07) **altıncı** şart' dañı (08) budur ki hükümet ü vilâyet hat'arından emîn ü gâfil olmaya yaŖnı bile ki hükümet ü emâret (09) mansıbları bir âletdür ki ol âlet ile âhîret saŖâdeti ve nık-nâmligi kesb itmek olur ve hem (10) ebedî şeķâveti ve giriftâr u bed-nâmligi dañı hâsıl itmek olur ve ekşer rûzgârıñ mülük u (11) hükâmı bu kabildendürler ki bu fânî devlet-i mükeddere mağrûr olup hevâ vü heves ardına düşdü (12) klerinden dñnlerin vjran idüp nâmûs için jmanı hevâyâ virmişlerdür illâ mâşâ'llâh imdi (13) bugünkü zimâm-ı ihtiyâr eldedür cehd eylemek gerekdür ki tâ devlet-i dünyeviyi âhîret giriftârliginün tuhmı (14) eylemeye nehc-i şavâbda müsâraŖat idüp maŖdelet yolınun mülâzemetin ğanımet Ŗadd ideler **haberde** (15) gelmişdür ki hâkimün Ŗadli ğünün cümle reŖâyânun t'âŖatile mevâzine ideler bir ber-â-berünle imdi (16) saŖy ideler ki bu saŖâdetden maħrûm olmayalar **yedinci** şart' budur ki şaliñâ vü Ŗulemâ-yı dñn (17) şöñbet ü ziyâretine râĝıb olalar egerçi buncılayın kavm bu rûzgârda az bulunup ve vücudları (18) Ŗazıldür ahyânen eger müsâŖade-i tevfiķ ile ittifaķ olsa anları görmege ħariş olalar ve bu (19) kavmün naşihatin kendü saŖâdet rûzgârı bilüp deccâl şıfatlı câhiller şöñbetinden ve şaliñ

### [133a]

(01) sûretlü fâsıklar ihtilâ'tından ki bu zamânedede kendülerin Ŗulemâ vü meşâyih sûretinde hâlķa (02) göstürürler ve her hâsıs ü žâlime dünyâ t'amaŖı için duŖâ vü şenâ iderler anlardan ihtirâz (03) eylemek gerekdür zjra bu t'âyife hâlķa sûret-i ħaķķda görinüp şjretde dñni vjran idicilerdür (04) **nakl** olunur ki hârûn er-reşid şaķiķ-i belñi Ŗaleyhi'r-raħmeyi t'aleb idüp didi baña naşihat (05) eyle buyurdu ki ey emir ħaķķ celle ve Ŗalâ ħazretinün bir serâyı var aña cehennem dirler seni anun (06) ħapucısı idüp saña üç nesne virmişdür ki ol nesnelere ile hâlķı<sup>140</sup> cehennemden alı koyasın (07) ve ol üç nesne mâl ve kılıç ve tâziyânedür imdi gerekdür ki mâl ile fuķarâ vü muħtâclara sedd-i (08) fâķa eyleyesin tâ ızırâr u iķtiħâm sebebile şübehât itmeyeler ve žalimleri kılıç ile ħatŖ idesin (09) ki reŖâyâ vü berâyâ âsüde vü râħat olalar ve fâsıklar tâziyâne ile edeb idüp aħkâm-ı (10) evâmir ü nevâhiye riŖâyet itmiş olasın eger böyle idecek olursan hem sen necât bulup (11) ve hem hâlķa necât virmiş olursın ve eger anun hîlâfı ile Ŗamel eyleyesin cümleden evvel

<sup>140</sup> جلقى şeklinde yazılmıştır.

(12) cehennemde gidesin anlar ardınca **sekizinci** şart budur ki tecebbür ü tekebbür sebebi ile hâlıkı kendüden (13) ürkütmeyüp vañset virmeyeler bil ki Øadl u iñsân u şefaķatle zaØıf ve düşkünlere (14) kendüyi mañbüb göstürelere nice ki ģazret-i resül {s.a.v.} buyurmuşdur ki (15) خیر ایتمکم اذین یحبونکم و تحبونهم و شر ایتمکم الذین یبغضونکم و تبغضونهم yaØnj (16) sizün pādişāhlarınuzun eyüsi odur kim sizi sevüp ve muñabbet eyleye ki siz dañı anı sevüp (17) muñabbet eylesüz ve yaramazı oldur ki size buğz u Øadāvet eyleyüp siz dañı aña buğz (18) u Øadāvet eylesüz **t'okuzuncı** şart budur ki begler žulminden ve Øāmiller ģiyānetinden ģāfil (19) olmayup kırt sıretlü žālimleri mażlüm reØāyāya musallat itmeyeler kaçan birinün ģiyānet ü žulmi

### [133b]

(01) žāhir ola anı muØāñaze vü Øuķūbet ile ģayrılara Øibret eyleyeler ve müstañıķ-ı siyāset (02) olana pādişāhlar ide geldükleri siyāsetde müsāhele itmeyeler ve erbāb-ı devleti naşıñat (03) siyāseti ile muØażzeb eyleyeler **onuncı** şart ferāsetdür ki ģākim ü pādişāhlara ferāset (04) vācibdür ki ģudūs-ı ģavādiş arasında vuķūØ-ı veķāyiØ maØnāsına nażar eyleyüp Øaķl u (05) u<sup>141</sup> fehm ģuzūri ile her ģükmün ģaķıķatin müşaññas eyleyeler ve Øayn-ı başıret ile anun levāzım (06) u levāñıķ u Øavāriżına nażar itmeyüp göre ki eger ol añvāl-ı vāziñāt celiyyedür mesāyil-i şerØi (07) ile faşl eyleye ve eger mufaşşalāt-ı ģafıyyedür anun sırrın ferāsetle derk eyleyüp bu maķūle (08) maØnālarda nāķıllarun ķavllerine iØtimād itmeye zıra ki ģudūs-ı ģavādiş ģayr-i mütenāñıdür ve şuver-i (09) mesāyil-i meżkūre-i mütenāñı imdi ģayr-i mütenāñı beyānına vefā itmek olmaz **ñaberde** gelmişdür ki (10) iki zaØıfe ģazret süleymān {a.s.} ģuzūrina gelüp bir uşaq üzerine daØvā (11) itdiler ikisi işbāta ķādir olmamağın süleymān {a.s.} buyurdu ki ol uşaqı (12) kılıç ile iki pāre idüp her birine bir pāresin vireler kaçan kılıç çekdiler uşaqın şaññ (13) vālidesi olan tañammül idemeyüp feryād itdi ki ben ģiśsemden vaz geldüm tek pāre itmeñüz (14) diyüp ve ol birisi ģıç muķayyed olmaduğınan ģazret süleymān buyurdu ki uşaqı ol (15) ģiśsesinden vaz gelene virdiler imdi ģaķķ celle ve Øalā ģükümet ü pādişāñlıķı (16) istinbāt-ı ģaķāyık ki ol neñce fehm ü idrāk u nūr-ı ferāsetdür meşrūt kılıp buyurmuşdur ki (17) ki لو ردّوه الى الرسول والى اولى

<sup>141</sup> İkinci defa yazılmıştır.

الامر منهم لعلم الذين يستنبطونه منهم pes imdi (18) ĥākim ü pādişāhların ĥālk ile muŪāşeret ü muĥālat'aları emr-i zarūrīdür imdi teferrüs-i (19) aĥvāl-ı ĥālk anların levāzım ĥālleridür pes ferāset iki kısım olmış olur biri şerŪj ve biri

### [134a]

(01) ĥūkmj ferāset-i şerŪj ibāretdür nūr-ı yaqından ki tezkiye-i nefis vāsıf'asıçün ki aĥlāq-ı zemjimeyi (02) reddiye vü taşfiye-i qalbden ve sıfāt-ı zemjime ğıf'ā-yı cehālet ü ĥicāb-ı ğafletden Ūayn-ı (03) başjrete mürtefīŪ kıılır tā müŪmin-i ĥāqıqj nūr'illāh ile bjnā olur bil ki ĥāqk teŪālā Ūazze ismehū bende-i (04) maqbulün Ūayn u semŪ ü başarı olur ان الله لا يخفى عليه شيء في الارض و لا فى السماء (05) ve bu maŪnā qāf-ı qurbet şjmurğlarınun şjvesi ve Ūālem-i vaĥdet şāh-bāzlarınun şjme (06) sidür bu derece-i Ūāljnün Ūizzeti cānibi andan refjŪdür ki her tjre-i rüzgārun dest-i temennāsı (07) anun qāb-ı qudsine irişe ve ol saŪādetün mütehecci andan ĥatjrdür ki her küşr-i reftārun lāşe-i merkebi (08) anun ĥavl-ı ĥimāyetine yol bula **ikinci kısım** ferāset ĥūkmidür ve ol oldur ki ĥükemā anı tecrübe ile (09) bulmuşlar ve anun edillelerin nefis-i müferresde müşāhede ider ve bu nevŪün maŪrifeti kesbi (10) her kimesneye mümkindür ve bu bābda ādemün ĥillqati Ūalāmātından ve ĥavāsından ĥükemā qavlerinde budur (11) ki Ūaql-ı fatjın anun müşāhedesi vāsıf'asıla her kimesnenün serjr-i tende fehmi ve istiŪdādı (12) qadar vuqūf bulup jrād olunur **ey Ūaziz** bilmiş ol ki ĥükemā kendü maqālātlarında (13) dimişlerdür ki ziyāde müfrit' beyāz beñizlü gözi gök ve yeşilrek olan ādem pek yüzli (14) ve ĥayāsuz ve ĥāyın ve fāsıq ve Ūaqlı ĥafj olmasına delāletdür ve eger bu Ūalāmetler ile çenesi (15) ince ve köse ve atj nažarlu ve yaşsı alınlu ve başı tүй çok ola ĥükemā dimişlerdür bu maqūle ādemden (16) ĥāzer olınup şaqınmaq gerekdür ancılayın ādemün şoĥbetinden efŪā ilan şoĥbeti yigrekdür ve ĥükemā qavlince (17) kıılun eyüsi ve ve serti şecāŪat u dimāğ sıĥĥati nişānidur ve yumşaqı yüreksüzlük ve fehmsüz (18) olmaq Ūalāmetidür ve omuzlarda boyunda çok tүй olmaq ĥamāqat nişānidur ve göğüsde (19) ve qarında çok tүй olmaq vaĥşet-i t'abŪ ve fehmsüzlük ve cevr Ūalāmetidür ve sarı tүй

### [134b]

(01) ĥamāqat u tasallu' ve tiz ĥişma gelmek nişānidur ve siyāh tүй Ūaql u emānet nişānı ve siyāh ile (02) kırmızı arasında olan tүй iŪtidāl-i sıfāt nişānidur **alın**



ñaqqında h kemā kavlince bol alın (03) ki in alınlar<sup>142</sup> ve alınlıq olmaya h s met ve l f urmaq  al meti ola ve atı ince ve naħif (04) alın  acizlik ve alaqlıq ve h s set niŐanıdır ve orta alın ki anda us nliq ola siddiq-ı muħabbet (05)   fehm    ilm ve huŐy rlilik ve m debbirlik niŐanıdır **kulak** naqqında bir ulaq ki b y k ola ħifz (06) ve fehmlilik olup l kin ekŐer maħalllerde t nd-h y olur ve k  k ulaq aħmaqlıq ve ħirsizlik niŐanıdır (07) **kaŐ** b y k aŐ ki t yi oq ola doqrlıq niŐanıdır s zde ve uzun aŐ ki ulaq (08) t zine dek ekilmiŐ ola l f u kibr niŐanıdır ve siy h ve auq aŐ ki uzunluqda ve ısalıqda (09) mutavassit  ola fehm   diy net niŐanı ola **g z**ler n yaramazı g k olup arq  g zi (10) gibi tiz nazarlı ola h s dlik ve k hillik ve ħayinlik  al metid r ve egri ve baťi 'l-ħareke olan (11) n d nlik ve donuq  abi atlıl k niŐanıdır g z n serj 'l-ħareke ve tiz nazarı Őec at u dilberlik (12) niŐanıdır ve g z n bebegi eťrafında Őarı noq alar olsa fitne v  Őerr biraqıci ola ve iri ve ıqıq (13) g z vehh m ve orq klıq niŐanıdır k  k g z Őec at niŐanıdır ve bir g z ki b y kl k ve k  k (14) l k arasında ve siy hlik ve ızillik arasında mutavassit  ola fehm   huŐy rlilik ve doqrlıq ve diy net (15) niŐanıdır **burun** ki ince ola m l yımliq ve m d henelik niŐanıdır ve egri burun Őec at (16) niŐanıdır yassı burun Őehvet ve dostlik niŐanıdır burunun deluqi b y kl qi h s dlik (17) niŐanıdır burun ortası alınlıqi ve burun ucunun yaŐsılıqi oq s zl l k ve yalan (18) s yleyicilik niŐanıdır bunlardan mutavassit  olan  aqı u fehm niŐanıdır **aqızun** bolı (19) Őec at niŐanıdır ve dudaqun alınlıqi ħam kat niŐanıdır ve mu tedil dudaq ki ırmızı

### [135a]

(01) ola r y u Őav b niŐanıdır **diŐ** ki egri ve n -hemv r ola mekr   ħile v  ħiy net niŐa (02) nıdır ve auq ve d z diŐ  ad let   em net   tedbjr niŐanıdır **y z** ki etl  ve ŐiŐik ola (03) cehl   d r Őt h yılılık niŐanıdır ve za if ve Őarı benizlıl k ki  illets z ola baťını (04) ħab Őet   abiħ Őiretl l k niŐanıdır bunlardan mutavassit  olan i tid l niŐanıdır ** v z** ki (05) y ksek sosl  ola Őec at niŐanıdır ve ince bed-g m nlik ve tevehh m niŐanıdır ve bunların mutavassit  (06) ki maqbul ola ħusn-i ħulq u tedbjr niŐanıdır ve  v zda unne ħam kat ve fehms zl k ve kibr niŐanıdır (07) ve s zde elf Ő ted r kinde ve el ħareketi zireklik niŐanıdır **boyn** ki ıŐa ola mekr   ħubŐ (08) niŐanıdır uzun ve ince olursa y reks zl k ve ħam kat

<sup>142</sup> الفلر Şeklinde yazılmış aslı *alınlar* olmalı.

nişānidur ve qalın boyun cehl ve çok (09) yemek nişānidur ve mutavassit' olan sīdık u Őadl u tedbjr nişānidur **karın** büyügi cehl ü ħumq (10) nişānidur ve qarınun ve gögsün let'afeti iŐtidāilde ħusn ü rāy u Őaql nişāni ola omuzun (11) ve arqanun bolluğı ŐecāŐat u ħiffet-i Őaql nişāni ola omuzun arqalığı ve zaŐıflıđı qabıĥ şjretlü (12) ve sūy-ı mezheb nişānidur **el barmakları** uzunluğı umūr tedbjrinde ve şıfātda zjreklik (13) nişānidur ve ğulāż sāk ve pek yüzölölük nişānidur bu miqdārcaq ferāset iĉün Őāqil ĥakimler (14) ĥalkun qıyāfelerin jrād itmişler **ammā** reŐāyā ĥuqūkı iki nevŐdür zjrā ki reŐāyā iki kısmdan (15) t'aşra degüldür müslimāndur ya zimmjdür ve anların aĥkām u ĥuqūqları küfr ü islām ĥasbı ile muĥtelif (16) olur **ammā** müslimān reŐāyāsınun pādişāh u ĥākimde yigirmi ĥaqqları vardur ve bu ĥuqūqlara qıyām (17) itmek pādişāh u ĥākime vācibdür **ĥakk-ı evvel** oldur ki cümle müslimānlara tevāzuŐ ile olalar (18) ve ĥükümet ü vilāyet sebebi ile ĥiĉ bir müslimāna tekebbürlik itmeyeler ve taĥqıq bileler ki ĥaqq teŐālā düşmen dutar (19) tekebbür ü cebbārları ve ve ĥazret {s.a.v.} buyurur ki ان الله عز وجل اوحى الى ان تواضعوا

### [135b]

(01) حتى لا يفخر احد على احد yaŐnj ĥaqq celle ve Őalā ĥazreti baqa vaĥy itdi ki söyle ümmetünje (02) ki alçaq itsünler gönjüllerini ve ĥiĉ birisi birine faĥr itmesünler **ĥaberde** gelmişdür ki من كان فى قلبه مثقال ذرة من ال كبر (03) لا يدخل الجنة yaŐnj cennete varamaz her kimün qalbinde bir mişqāl denlü (04) kibri ola **ikinci** ĥaqqı budur ki Őāmmun sözlerin birbiri ĥaqqında dinlemeyüp bilsün ki anun (05) āĥiri fitne vü nedāmete çeker ĥusūsēn fāsıqlar ve śāĥib-i ğarażlar ve ĥusūdlar ve t'ammāŐlar sözün zjrā (06) t'ammāŐ olan bir luqme t'amaŐı ile ĥalkı rencide ider ve ĥusūd cümle hünerleri Őayb bilür qāle'llāhū tebāreke (07) ve teŐālā ان جاكم ان جاكم yaŐnj her kimesne (08) ki ğayrıların Őaybın saqa irişdürür şübhesüz senün daĥı Őaybun aqa irişdürür şeyĥ saŐdı (09) raĥimehu'llāh bu ĥusūsda dimişdür ki هر كه عيب دكران پش دكرى خواهدبرد (10) پش تووردوشمرد بيكمان عيب تو emjri'l-müŐminjin Őalı {r.a.} ĥuzūrında (11) bir müslimānun ĥaqqında yaramazlıqın söylemege meşğöl oldı ĥazret-i Őalı buyurdi ki ey ādem bu senün (12) söyledüğün sözi āĥir kimesnelerden suŐāl iderüm eger dođrı söylemiş isen bu süĥan-ĉinlik

(13) sebebi için seni düşmen dutarum ve eger ki zb söylemiş isen Øuqūbet iderüm ve eger tevbe eylesin Øafv (14) iderüm didi ki yā emjürü'l-müðminin tevbe itdüm üçüncü ħaqqı budur ki kaçan bir zillet ü taşşırāt ile (15) bir müslimāna ğazab eyleye ve Øafv itmek imkānı ola üç gün teðĥır eyleye meger bir ħušūşiçün ki anda (16) dĥin nuşsānligi ola zĥrā bu maðnāda cümle Øömri ile mehcūr ider ise revādur ve eger dünyā umūrı ise (17) Øafv evlādur ħazret {s.a.v.} buyurur ki من اقال مسلمًا عثرته اقال الله يوم القيامة (18) yaØnĥ her kim ki müslimānuñ ğünāhın Øafv eyleye ħaqq teðālā daĥı rūz-ı cezāda anuñ ğünāhların Øafv eyleye (19) gelmişdür اوحى الله تعالى الى يوسف عليه السلام يا يوسف بعفوك عن اخوتك رفعت

### [136a]

(01) ذكرك yaØnĥ ħaqq teðālā ħazreti yūsuf {a.s.}a vaĥy itdi ki yā yūsuf qarındaşlaruñı (02) Øafv itdügüñ için nāmuñı bülend itdük dördüncü ħaqqı budur ki Øadl u ihsān-ı feyz cemjØ-i (03) reðāyāya Øāmm eyleye ve neşrde ehl ü nā-ehl arasında ihsān-ı āsārın temeyyüz eyleye zĥrā pādişāh (04) ħaqquñ ğudreti gölgesidür nice ki ħaqq teðālānuñ raĥmeti kāfir ü müðmine şāmidür ancılayın عن امير Øadl u ihsānı eyü ve yaramaza şāmil olmağ gerekdür رسول الله صلى الله عليه وسلم راس العقل بعد الدين (06) المؤمنین حسن رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم راس العقل بعد الدين (06) التودد الى الناس و اصطناع المعروف (07) الى كل برّ و فاجر ħazret-i imāndan mervjdür ki ħazret {s.a.v.} buyurdi ki ĥmāndan sonra (08) Øaqluñ fāzilregi ĥalk ile dostlık itmekdür ve eyü ve yaramazlar ile daĥı eyülük itmekdür beşinci (09) ħaqqı budur ki ĥükümet ü pādişāhlık tecebbūri ile müslimānlaruñ ĥaremine nażar itmeyüp ve iznsüz (10) reðāyānuñ menzil ü muĥāzenine girmeyeler ħazret {s.a.v.} nübūvvet ĥükmi ve celāleti ile kaçan (11) bir kimesnenüñ evine varsa idi üç defØa ses idüp icāzet ister idi eger icāzet (12) virse girüp eger virmeseler incinmeyüp dönüp gider idi قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الاستيذان ثلاثة (13) و عن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الاستيذان ثلاثة (13) والثالث ياذنون او يردون (14) الاولى يستنصوت والثانى يستصلحون (14) buyurdi ki üç defØa icāzet istemek gerekdür evvel defØa işideler ikinci defØa kendüsin görüp (16) ve bilüp tedārük eyleyeler üçüncü

def'Öa ma'slaħat iün ic'azet vireler ya men' ideler **altıncı ħakkı** (17) budur ki ħit'ab u mu'Öamele e'snāf ħalk ile her kimesnenüĝ mertebe vü derecātları ħadarınca ola (18) eclāf u evbāşdan la'tif Öibārāt ümüdidinde olmayup ve Öämmü vü cühhālden fe'sāħat (19) u belāĝat aranmayup daĝ ve şāħrā adamlarından meclis-i eşrāf ādābın t'aleb itmeyeler ve herkesüĝ ħāline

### [136b]

(01) göre teklif eyleyüp her vuĝüÖü kendü mertebesinde ma'Özür dutarlar ve ħi kimesnenüĝ muvācehesinden (02) yüz çevirmeyeler **ħaberde** gelmişdür ki dāvud {a.s.} münācāt itdi ki yā rabbı ne işleyem (03) ki ħalk beni dost dutup ve senüĝ ħurb-ı civāruĝdan maħrüm ħalmayam ħaĝĝ te'Öālā aĝa vaħy itdi (04) ki خالق بالناس ياÖnü ħalkuĝ Öaĝları muĝtezālarınca (05) ħulĝ u ħüsn-i sülük ile ve ol nesne ki benüm ile senüĝ araĝdadur aĝa eyü ri'Öāyet eyle **yedinci ħakkı** (06) oldur ki meclisde ve meħāşerde pırleri ħürmetlü dutalar ħuşūšen mütedeyyin pırleri ve et'fāle raħm (07) u şefaĝatle nażar ideler ki ħazret {s.a.v.} buyurur ليس منا من ما يوقر كبيرنا ولم يرحم صغيرنا (08) yaÖnü bizden degül ol kimesne ki benüm ümmetüm pırlerine ri'Öāyet itmeyüp ve et'fāline (09) merħamet ħılmaya **ħaberde** gelmişdür ki ما اكرم شاب شيخًا من اجل سنه الاقبض الله ياÖnü her gen yigitler ki pırlere Öizzet ü ħürmet eyleyeler pırlikleri iün ħaĝĝ te'Öālā ol cüvāna (11) daħı pırligi maħallinde bir kimesne ta'Öyiĝ eyleye ki aĝa ri'Öāyet eyleye bu ħadiş-i şerif aĝa işāretdür ki (12) pırlere ħürmet eyleyen ĝālibā pırlık sinnine irişe **sekizinci ħakkı** budur ki her müslimāna ħayr iün (13) ki va'Öde virürler ol va'Ödeye vefā eyleyüp anuĝ ħilāfın cāyiz görmeyeler ħazret {s.a.v.} (14) buyurur ki العدة دين ياÖnü mü'öminüĝ va'Ödesi dĝn-i lāzımedür ve yine buyurdu ki (15) اية المنافق ثلاثة اذا حدث كذب واذا وعد خلف واذا تمين خان ياÖnü münāfıkuĝ üç (16) nişānı var ħa söz söyler kiżb ider ve ħaan va'Öde ider ħilāf ħıĝar ve ħaan emiĝ ideler ħıyānet (17) ider **ħaberde** gelmişdür ki ان ذى القرنين و اذا وعد وفا وما يخزن شيئًا لغد (18) اعطى ما اعطى بثلاث خصال انه كان اذا تكلم صدق ياÖnü žı'l-ħarneyn<sup>143</sup> pādişāħlıĝı üç nesne ile buldı (19) söz söyledükde kiżb itmeyüp doĝrı söyler idi ve va'Öde itdüĝinde ħilāf ħıĝmaz idi

<sup>143</sup> ذى القرنين şeklinde yazılmıştır.

**[137a]**

(01) ve her ne māl öñine getürürler idi ĥazīnesine qomayup rızāu'llāh içün taşadduq ider idi (02) **t'okuzuncı ĥakkı** budur ki söyledükce sözi Öunf ile söylemeyüp ve yüzün küşāde dutup mesākın (03) ü zuaÖfā ile rıfıq üzre söyleşeler بطونها من ظهورها قيل لمن طيب (04) **و عن** صلى الله عليه و سلم ان فى الجنة يعرفا يرى yaÖnj cennetde (05) köşkler var ki şāflıkden içerüsi t'aşradan görinür didiler yā resūlu'llāh ol köşkler kimlerüñdür (06) buyurdı ki ol kimesnelerüñdür ki Öibādu'llāh ile söyleşdükde rıfıq ile ve mülāyemetle söyleşüp (07) ve açlara t'aÖām virüp ve giceler uyurken namāz kıilup Öibādet idenlerüñdür **onuncı ĥakkı** budur ki (08) ĥükümet mansıbında munşıf olup insāfa riÖāyet eyleyeler nice ki kendü ĥalkdan insāf (09) t'aleb ider ĥalka dañı kendü nefsinde öyle insāf eyleye ve ĥalk öyle muÖāmele eyleye ki eger (10) ĥalk ol muÖāmeleyi kendü ile ideler pesend ideler **و عن** صلى الله عليه و سلم من ستره ان ير خرح yaÖnj her kim ister ise (12) cehennem āteşinden ĥalās olup cennet kerāmetine irişe ĥalk ile öyle ĥareket eyleye ki dostlar (13) kendü ile iderler **on birinci ĥakkı** budur ki mübāderet-i islāñ-ı zātü'l-beyni kendüye vācib bile ve (14) müslimānlaruñ ĥuşümetleri faşlında teöñir eylemegi revā görmeyüp muĥāşamāt-ı celiyye ĥükminde tevaqquf itmeyeler (15) ki ol ĥıq u Öadāvet māddesi olup fesāda irişür من درجة الصيام و الصلوة و الصدقة قالو بلى (16) **و عن** صلى الله عليه وسلم الاخبر با فضل ĥazret buyurur ki (17) size ĥaber vireyüm mi bir Öamelden ki şalāt u şavm u şadaqadan efd'al ola didiler belı yā resūlu'llāh buyurdı ki (18) iki müslimānuñ arasın şulñ itmegi saÖy eyleñüz **on ikinci ĥakkı** budur ki müslimānlaruñ günāhların keşf itmeyüp (19) her zillet içün zaÖif reÖāyayı rencide itmeyeler ve ĥalkuñ hefevātından ve taqşırātın imkān qadarı

**[137b]**

(01) Öafv eyleyüp Öaybların örtülü dutalar **و عن** صلى الله عليه و سلم من ستر مسلماً ستر الله له فى الدنيا yaÖnj her kimesne ki bir müslimānuñ Öaybın ve suçın setr ider ĥakk teÖālā ĥazreti dañı<sup>144</sup> anuñ dünyā (03) vü āñiret günāhların mestür ider **on üçüncü ĥakkı** budur ki irtikāb şehvātıla ĥalkı Öişyāna rāğıb (04) u cüröetlü

<sup>144</sup> dañı şeklinde yazılmıştır.

itmeyeler ve rütbet def'î ciheti ile töhmet mevzû'larından ihtirâz eyleyüp ahyānen bir Øisyāna (05) mübtelā vü mürtekib olduḡda anı gizlū dutalar hālkdan zīrā cümle hālk hākim ü pādīşāhların şālāh (06) u fesādına tābi'öldürler kaçan hākimi şālāhiyyet üzre müşāhede ideler cümle şālāhiyyete rāḡīb (07) olup ūvābı hākimün dīvānına rücū' ider ve eger fesād müşāhede ideler cümle fesād u fişḡ u fücūra (08) sa'Øy idüp günāhları yine hākimün dīvānına rücū' ider **وَعَنْ صَلَّى اللهُ** سنة حسنت فله اجرها و اجر من عمل بها و من سن سنة سيئة فله وزرها (09) عليه وسلم من سن عمل بها olup Øamel idenlerün daḡı ūvābı ile müşterek (11) ola ve her kim bir yaramaz Øamel ü kār'ide qoya vebāli aḡa olduḡından ḡayrı Øamel idenlerün daḡı vebāli (12) anuḡ dīvānına döner **on dördüncü** hāḡḡı budur ki bir müslimānuḡ ḡazā-yı hāceti hākimler ḡatında bir kelime-i (13) ūvāb'ate mevḡūf olduḡda ol işi ūvāb'at ile iktifā eyleyüp ihmālini cāyiz görmeyeler ve hūkūmet-i (14) hāššiyetlerinün biri budur ki nice çetin ve hā'ar-nāk ve büyük işler olur ise sādīḡü'l-ḡavl-i (15) ūvāb'atların<sup>145</sup> ūvāb'at ile iktifā olup bu ūvāb'atın ḡanīmet Øadd ideler **وَسَلَّمَ مَا مِنْ صَدَقَةٍ أَفْضَلُ مِنْ صَدَقَةِ اللِّسَانِ قِيلَ وَ كَيْفَ ذَلِكَ قَالَ (16) وَعَنْ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ** و يشترى بها المنفعة الى اخر و يدفع بها المكروه عن الاخر (17) الشفاعة تحقن به الدما و ki lisān taşadduḡından faẓīletlū (18) taşadduḡ yokdur didiler nice yā resūlu'llāh buyurdı ki taşadduḡ-ı lisān ol ūvāb'atdür ki nice ḡanlar (19) anuḡıla maḡfūḡ ḡalup ve ḡayrılara nef'Ø irişdürüp yaramazlıḡı alı ḡor **on beşinci** hāḡḡı

### [138a]

(01) budur ki zua'Øfā vü mesākīn t'arafarın aḡniyā vü aḡviyā vü ehl-i dünyā t'arafına terciḡ eyleyüp ekşer meclislerin (02) fuḡarā vü ehlu'llāh ile eyleyeler ve günde bir kerre ḡalbleri āyinelerin şālīhā vü etḡiyā naşāyiḡi mev'Øi'zesile (03) mücellā eyleyeler zīrā hūkūmet mübāşeretü ve hālk ihtilā'ı ḡalbi ḡaraḡuluḡ idüp ve aḡniyā vü ehl-i dünyā (04) mücālesetleri ḡalbe pās baḡlayup mükedder ider kaçan ḡalbe bu ḡaraḡuluḡ ve küdüret müstemirr ola dīnün (05) hāvf u hā'arı olup giriftār-ı ebedj vü ḡirmān-ı sermedj mücibi olur nice ki hāḡḡ celle ve Øalā hāzreti (06) buyurmuşdur **كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ** ya'Ønj bu bed-baḡtlar ki Øazāb-ı ebediye giriftār (07) olmuşlardur ol ḡaraḡuluḡlar sebebi iledür ki ḡaflet pası ve

<sup>145</sup> شفعيلروك şeklinde yazılmış aslı شفعيلروك olmalı

dünyā muḥabbeti ğubārı ve cāhil ü ğāfillerün (08) muśāhabeti qalbleri āyinelerin qarardup ve isrār-ı žulmeti ĵmānlarınuñ istiŖdādların bāt'ıl itmişdür (09) ve edhine-i taqlid-i rūsüm u Ŗādet qalbleri gözlerin kör idüp lā-cerem āhıret evinde maḥrümān-ı (10) maḥrūd u menhümān-ı merdūd olmuş olur ki saŖādet lefāsına irişmeyüp ve naŖim-i dār-ı beķā lezzetin (11) dadmadılar buradan idi ki ḥāzret-i qıl u men الموتى يا رسول الله قال (12) اياكم و مجالسة الموتى resūlu'llāh {s.a.v.} buyurur قیل و من الموتى يا رسول الله قال (12) اياكم و مجالسة الموتى الاغنياء yaŖni mevtālar ile oturmañuz didiler yā resūlu'llāh (13) mevtālar kimlerdür buyurdı ki aĝniyālar **ḥāberde** gelmişdür ki süleymān {a.s.} qaçan taḥtdan inüp (14) mescide gelür idi nażar idüp qanda bir miskiñ var idi varup anuñ yanında oturup (15) dir idi bir miskiñ yanına bir miskiñ daḥı oturdu **on altıncı** ḥaqqı oldur ki fāqa ehlinün (16) aḥvālinden ğāfil olmayup zaŖifler ve düşkünlerün sedd-i fāqalarında taqşırāt itmeyeler ve erāmil (17) ü eytām aḥvālünün tefeqqudın kendülere vācib bilüp kıyāmet gününün qopmasından ḥavf eyleyeler ki ol (18) günde māl u mülk feryāda irişmeyüp bu cümlede müstaḥıqqılar ḥākimden kendü ḥuķuqların t'aleb itseler gerekdür (19) imdi bugünki qudret var kendü žimmeti ḥalāsına saŖy itmek gerekdür **وعن** ابي هريرة رضى الله

### [138b]

(02) عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يوتى العبد يوم القيمة فقول الله استطعمتك فلم تطعمنى و استكسيتك فلم تكسنى فيقول كيف ذلك يا رب فيقول فلان كان فى جارك جايع و فلان ياŖni rüz-ı عارفلم تعد عليهم من فضلك فو عزتى لا منعنك اليوم من فضلى كما منهته (03) kıyāmetde (04) bir bende ḥāsır ideler ḥāzret bārj celle şānühü ḥitāb buyura ki ey benüm bendem dünyāda ben senden (05) t'aŖām u cāme t'aleb itdüm virmedün ol Ŗabd diye yā rabbj sen bunlardan münezzehsin nice ola buyura ki senün (06) civāruñda aç ve çıplaq kimesneler var idi anları görüp aḥvāllerine taqayyüd itmedün imdi (07) Ŗazm u celālüm ḥaqqıçün sen anları nice maḥrüm itdün ise ben daḥı seni kendü fażl u keremümüzden öyle (08) maḥrüm iderüm **on yedinci** ḥaqqı budur ki müslimānlaruñ yolların ḥırsuz ve ḥarāmzādeler ḥavfından sat'vet-i (09) siyāsetle pāk u emiñ eyleyüp yollarda teŖaddj<sup>146</sup> vü iżā ile müslimüne müteŖarrız olanları nekāl u Ŗuķūbetle anları (10) ğayra Ŗibret eyleyeler ve vilāyetde her qanda ki ḥavf maḥallidür Ŗimāretler mümkin ise ideler ki ḥavfdan berj ola (11) ve

<sup>146</sup> تعدا şeklinde yazılmıştır aslı teŖaddj olmalı

eger Øimāret mümkün degül ise bekciler taØyün eyleyeler **haberde** gelmişdür ki يدفع الردى ورفع الاذ نام و سبفه يستغفر له ومن لم يفعل (12) ايما وال اهمه طرقات المسلمين لعنه يسفه yaØnj her ħākim ki (13) müslimānlaruñ yolların ħırsuz ve ħarāmzādelerden emjın ü rāĥat olmağıçün pāk itmege saØy u himmet eyleye (14) anuñ kılıcı kendüyi yarlığanmasın t'aleb eyleye ve her kim ki bu maşlaĥatdan ġāfil olup taqşjrāt eyleye anuñ (15) kılıcı kendüye oqıya **nakl** olunur ki emjru'l-müØminjın ħazret-i Øömer {r.a.} ebü zer ġıfārj {r.a.}ya (16) didi ki ey ebā zer ne dirseñ benüm ħaqqumda ki ĥalq beni ĥalife oqurlar ebü zer didi ki aĥyānen eger firat kenārında (17) bir koyun ya bir qızı zāyiØ ola ve sen andan ġāfil olasın saña ĥalife demek olmaz **on sekizinci** ĥaqqı (18) budur ki her qanda ki ribāt' ve köpri olmağa iĥtiyāc ola anuñ Øimāretine saØy idüp ihmāl cāyiz görmeye (19) **haberde** gelmişdür ki من بينى قنطرة ليسهل عبور المسلمين سهل الله جوازه على الصراط yaØnj her kimesne

### [139a]

(01) ki müslimānlar rāĥatlikile giçmek içün bir köpri binā eyleye ĥaqq teØālā ĥazreti şırāt'dan giçmegi aña āsān eyleye (02) **on t'okuzuncı** oldur ki her buqØalarda ki müslimānlar olurlar birer mescid binā eyleyeler ve aña imām u müØezzin (03) taØyün eyleyüp nafaqa vü esbāb-ı maØişetlerin müheyyā eyleyeler ki ĥuzūr-ı qalble evqātında namāza muvāzabet (04) ü müdāvemmet ide bileler bu işuñ kuvvet-i iķāmeti ma'lab ciheti içün anlara müteØazzir ola ĥazret (05) {s.a.v.} buyurmuşdur ki من بنى مسجد الله بنى الله بيتاً فى الجنة yaØnj her kimesne (06) li-vechi'llāh bir mescid binā eyleye ĥaqq teØālā ĥazreti daĥı āĥiretde aña bir ev binā eyleye cennetde **yigirminci** (07) **ĥakkı** budur ki ĥākim ü pādişāh olanlar emr-i maØrūf nehy-i münkeri terk itmeyüp djn bābında (08) ĥāsś u Øamma naşĥati dirjğ itmeyeler ve memleketi reØāyāların ĥaqq teØālāya Øibādet itmegi emr eyleyüp (09) menāĥj vü muØāsşiden siyāsetle terk itdürsünler منكم منكرًا (10) قال صلى الله عليه وسلم من رأى من يستطع فبلسانه فان يستطع فبقلبه ليس وراء ذلك اسلام buyurmuşdur ki her kim sizden bir münkiri göre ki şerØ-i şerife muĥālif (12) evzāØ idiyor anı elile menØ eylesün yaØnj siyāset ve kılıç ile ve bu mertebe ise ĥükkām u mülūke (13) vācibdür pes eger elile menØe qādir degül ise lisānila menØ eylesün ve qalbi ile Øadāvet (14) itsün bu mertebe ise Øämme-i zaØjflere vācibdür pes buyurdi ki ليس وراء ذلك اسلام yaØnj (15) her kim ki el ve lisānila menØine qādir olmayup menØinde Øāciz ola qalb ile aña düşmen olmaya (16) ol kimesnenüñ



عليه وسلم (17) **وعن** ابي هريرة رضى الله عنه قال قال صلى الله عليه وسلم عليه وسلم (17) **وعن** ابي هريرة رضى الله عنه قال قال صلى الله عليه وسلم (18) **الدين** نصيحته ثلاث مرات قيل لمن اي يا رسول الله قال الله و الكتاب و ائمة المسلمين و (18) **الدين** نصيحته ثلاث مرات قيل لمن اي يا رسول الله قال الله و الكتاب و ائمة المسلمين و (19) **يا**Ønġ Ŗalı pes ħazret {s.a.v.} üç kerre buyurdu ki dġn naşġhatdüř (19) didiler yā resūl’illāh ne iġün gerekdür buyurdu ki ħaġġ teŖālāya t’āŖat eyleyüp ve kitābu’llāha

### [139b]

(01) fermān-ber-dār olup Ŗamel itmegiġün pādişāh u ħükkāma vācibdür andan sonra Ŗāmm-e-i ħālġa **ĥaberde** (02) gelmişdür ki ما من عبد يستر عيه الله رعية فلم يحفظها بنصيحت الالم يجد رايحة الجنة (03) **ya**Ønġ bir bende yoġdur ki ol reŖāyāya ħākim olup ve reŖāyāyı ħaġġ teŖālā t’āŖatine ve Ŗibādetine (04) emr eyleyüp ve riŖāyet üzre muşāliħlerinde cehd ü saŖy eyleye illā aġa cennet muġarrer olmaya (05) ve bunlar ise cümle müslimān reŖāyālarının ħuġūġudur lākin küffār ehl-i zġmmet reŖāyānuġ ħükmi (06) başġadur ve anlaruġ riŖāyetlerinüġ şartları vardır ki ħazret-i Ŗömer {r.a.} zamānında mecūs (07) u ehl-i kitāb taġriiri iġün kendü Ŗahdnāmesinde Ŗebt itmişdür ve ehl-i zġmmete ol şartları ile (08) emān virmişdür ve ħākim ve her vāli vilāyete vācibdür ki kendü vilāyetinüġ ehl-i zġmmetin ol (09) şartlar ile teklif eyleyüp ve dimā vü emvāllerin anuġ vefāsıla menüť ġılalar ve ol ise (10) yigirmi şart’dur **sart’ı evvel** oldur ki her vilāyetünġ ki taşarrufı müslimān ħākimi elinde ola deyr ü buġŖa (11) vü büt-ĥāne tecdid itmeyeler **şāni** buncılayın ġadġm Ŗimāretler ki ħarāb olmiş ola tecdid itmeyeler **şāliş** (12) müslimānlar müsāfirleri deyr ü büt-ĥānelerine ġonmaġı menŖ eyleyeler **rābiŖ** eger bir müslimān müsāfir (13) evlerine ġonup mekş itmek lāzım gelse üç günden ziyāde ziyāfetlerine rızā virmeyeler **ĥāmis** (14) islām diyārınuġ cāsūsigin itmeyeler ve cāsūsa yer virmeyeler **sādis** eger aġrabālarınuġ islāma (15) raġbetleri ola anları menŖ itmeyeler **sābiŖ** müslimānlaruġ ħürmetin dutalar **şāmin** ġaçan (16) meclisde oturmuş olalar müslimānlar gibi ħāzır olup meclisi anlar ile ideler **tāsiŖ** (17) libās ile kendülerin müslimāna teşbih itmeyeler **Ŗāşir** müslimānlar ismin birbirlerine ġomayalar (18) **ĥādi Ŗaşer** eyerlü ve başlıġlu ve geglü ata binmeyeler **şāni Ŗaşer**<sup>147</sup> ġılıġ ve oġ götürmeyeler **şelāş Ŗaşer** (19) daşlı niġin ve mührlü

<sup>147</sup> ائى عشر 147 şeklinde yazılmıştır.

hâtem dağınmayalar **râbi'ü Öaşer** âşkârâ hamr içmeyeler ve satmayalar **hâmis Öaşer**

[140a]

(01) ol libâslar ki cehâliyyet zamânında giye gelmişlerdür anı terk itmeyeler tâ müslimânlardan fark (02) olınalar **sâdis Öaşer** müşriklerün rüsüm u Öâdetlerin ehl-i islâm arasında izhâr itmeyeler (03) **sâbi'ü Öaşer** müslimânlar civârında ev binâ itmeyeler **şâmin Öaşer** kendü meytlerin müslimânlar mezârligine yakın (04) yerde kıomayalar **tâsi'ü Öaşer** meytleri Öazâsında ferâğ idüp seslerin çıkarmayalar **Öisrin** müslimân (05) bendesin şatun almayalar ve Öahdnâmenünğ âhîrinde yazdı ki **نمة لهم و قد حل للمسلمين منهم ما يحل (06) فان خالفوا شيئاً مما شرطوا فلا من اهل المهاندة و الشقاق** yaÖnj bu şart'lardan bir birisine (07) muhâlefet idecek olurlar ise anlara emân yokdur kıanları ve mâlları müslimânlara helâldür (08) nice ki ħarb iden kâfirler gibi **bâb-ı sekizinci** (09) salt'anat-ı maÖnevî şerĥi ve insânunğ ĥilâfeti esrârı ve siyâset-i rûĥânî keyfiyyeti ve memleket-i (10) cismânî şalâĥ u fesâdı itt'ılâ'ı ve teşârif-i reviiyyet ĥissi müşâbehetindedür esrâr-ı ĥilâfet (11) nefsi mekâdjir ile **كفرو (12) و قال الله تهلى هو الذى جعلكم خلائف فى الارض فمن كفر فعليه** ĥazret-i şamediiyyet cellet Öazametehü kendü şân-ı müteÖâliyyelerinden ĥaber virür ki ĥaĥĥ teÖâlâ (13) ol taĥridur ki sizünğ her biriñüzü kendü bedenünğüz memleketinde ĥalife itmişdür ve macâr memleketinünğ (14) esbâbından her ne ki Öâlemde yaratmışdur izhâr idüp andan sizünğ vücudunğüz şehrinde müheyyâ idüp (15) pes her kim ki bu niÖmetünğ küfrinde saÖy idüp ve bu devletünğ güneşin ġaflet ü cehl idbârı kilîmi (16) ile örte küfrinünğ vebâli âĥir aña girü döne **وعن ابن عمر رضى الله** **عنهم قال قال رسول** **الله صلى الله عليه وسلم الاكلكم راع و كلکم مسؤول عن رعيته (17)** **عنهم قال قال رسول** Öömer rivâyet ider (18) ki ĥazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki sizden her biriñüz kendü vücudunğuzunğ ĥâkimisüz (19) her biriñüzden vücudunğuzunğ memleketi reÖâyâsinunğ ĥuĥûkından suÖâl olınsa gerekdür **ey Öaziz**

[140b]

(01) vâkıf ol ki insânunğ vücudı yaradılmış nüshâsıdır bu cihetden aña Öâlem-i şuġrâ dirler zırâ her nesne (02) ki ĥaĥĥ celle ve Öalâ Öarşdan tâ şüreyyâya yaratmışdur anlarunğ nümünelerin âdemünğ vücudı Öâleminde taÖbiye buyurup (03) belki ol nesnelere ki Öarş u ferş ve yer ve gökde şıġmaz insânunğ Öarşa-ı

ارضى ولا سمأى ووسعنى قلب عبد مؤمن التقى (04) ماوسعنى  
 şakbinde şığdurmuşdur şakb celle ve Őalā şazreti buyurur ki bizüm şakşıkşat (05) u maŐrifetümüz esrārınun  
 Őařameti yer ve göge şığmaz iken müömin-i perhizkārınun şakb-i pākına şığdı pes  
 insānun (06) vücūdı memleketi egerçi sūretde Őālem-i řađırdür ammā řakřıkřat u  
 maŐnā cihetinde cihān-ı kebırdür insān-ı (07) kāmil Őāleminün Őarśası ve  
 vüsŐati ve rūh-ı şudsı teřārifinün esrārı ki bu Őālemün ħālfe vü pādışāhidur (08)  
 böyle muĥtasarda řerĥ itmek olmaz ammā bizüm ğaraşımız bunda řerĥ-i  
 muzāhāt-ı saltanat-ı sūret ü maŐnevıdür (09) ve anun bilmesidür nice ki maĥdūd-  
 ı müteŐarrız-ı fānı bir vilāyetde bir kimesne pādışāhlık ider gibi ki anun (10)  
 tehiyye-i esbābı ve erkān-ı devleti olan vezır ü nāyib ü debır ve şubaşı ve berıd ü  
 Őāmil ü müřrif (11) ü řādıřsüz olmaz pes rūh-ı řudsınun daĥı ħilāfet sürmesi  
 memleket-i bedende ki anun āsār-ı saŐādet (12) ü řeķāvet-i ebedı vü bākıdür bu  
 esbāb u aŐvānsuz mümkin degüldür ve saŐādet-i ebedı tāliline bu cümleñün  
 (13) şakşıkşatin ve her birinün řalāĥ u fesadı nicedür bilmesi vācibdür zırā tā vāl-yi  
 vilāyet olanlar nāsıĥ ü (14) muřlıĥleri müfsid-i kerımlerinden temeyyüz itmeyeler  
 ĥıttā-ı mülki āfāt-ı ğavğā vü fiten-i aŐdādan riŐāyet ide bilmezler (15) pes bu  
 maŐnā izāĥı ciheti için řuvā-yı ĥayvānı vü rūĥānı esnāfinun bir sınıfı şakşıkşati ki  
 ensār (16) u aŐvān u cevāriĥ ve anun aŐzāsı ve rūh-ı insānı reŐāyālarıdur  
 muķtezā-yı vaķt ĥabsi ile işāret (17) olınsa gerekdür inřā'llāhū teŐālā **ey Őaziz** و  
 العارفين الاخير (18) ففك الله لدرك الاسرار و الحقنا وايك بالصالحين  
 maŐlüm ola ki şakşıkşat teŐālā laşife-i rūh-ı insānı ki esrār-ı rabbānıden bir sırrdur beden-i (19) ĥākı  
 memleketinün ĥıttāsında ĥākım ü ĥālfe kılmışdur ve bu memleketün arasında ve  
 vasatında bir mevziŐ

### [141a]

(01) bir mevziŐ taŐyın buyurmuşdur ol kimesnelerün rağmına ki aña müteĥayyiz  
 dirler yāĥūd anun vürūd-ı evāmir (02) ü nevāĥı vü aĥkāmı tařarrufı ciheti için ol  
 kimesne şavlince ki anı ğayr-i müteĥayyiz bilürler ve ol maĥallde iĥtilāf (03) var  
 řāhiren tenbıĥ-i řerŐı ciheti oldur ki ol şakb maĥallidür ve lafz-ı nebevı bu  
 maŐnānun řāhididür ki (04) ان الله لا ينظر الى اعمالكم و صوركم ولكن ينظر الى قلوبكم  
 و نياتكم buyurur ki řakřıkřā řakřıkřat celle ve Őalā (05) řazreti sizün sūretünüze ve  
 aŐmālünüze naşar itmez şakbünüze ve niyyetünüze naşar ider zırā müstaĥlifün  
 dāyimā naşarı (06) ĥālifesinün maĥall-i tařarrufātında olur ve burada şakbden

murād ol et pāresi degüldür ki ādemünj śol (07) bögrindedür ol ise cümle ħayvānātda daĥı olur bil ki ħalbden murād laĥıfedür ki ol laĥıfe (08) esrār-ı mülk ü meleküt u ħāsıl-ı aĥbār-ı ğayb u ŧehādetdür ve anuñ müŧākele-i Őārızıçün bizüm ile nefside (09) müŧābehet ü mücāneset-i aślı ciheti içün peder-i rūĥ ile muvāneseti var kaçan rūĥ-ı ħudsi ciheti (10) içün teveccüh eyleye nesemān-ı envār-ı rūĥānı vü nefehāt-ı esrār-ı rabbānı anuñ ħaĥıĥatın münevver ü muŐatĥar eyleye (11) ve ol meŐānıñünj āśarı ŧafaĥāt-ı cevāriĥ u aŐzāda žuhūra gele ve cism memleketi Őammālinünj cümle (12) Őammāli śalāĥa gelür ve kaçan māder-i nefis ĥarafına iltifāt eyleye žulümāt-ı ħuvā-yı ħayvānı vü küdürāt-ı (13) hevā-yı nefsanı žulümāti anuñ istiŐdādı āyinesin mužlim ü tıre ħıla teğayyür-i ĥücüb sebeble taĥdıs-i (14) śıfāt-ı ħābiliyyet andan zāyil ola ve istifāza-ı envār-ı rūĥānıden maĥrūm ħala ve taśarrufāt-ı (15) sırrı vü rūĥı ber-Őaks taśavvur eyleyüp anuñ iŐvicācı eŧeri reŐāyā-yı bedende žāhir ola ve cevāriĥ (16) ü aŐzā Őammālinünj cümlesi ol sebep ile fesāda geleler ol vaĥt ĥazret {s.a.v.} (17) buyurdu ki انّ في جسد بنى آدم و اذا افسدت فسدت فيها ساير الجسد الا وهم القلب (18) لمضغة اذا صلحت صلح بها ساير الجسد yaŐnı ki benı ādem cesesinde bir et (19) pāresi var her kaçan ki ol islāĥa gele cümle ten islāĥa gele ve her kaçan ki ol fesāda

### [141b]

(01) gele cümle ten fesāda gele ol ise ħalbdür nice ki bir pādiŧāhuñ memleketi bir rāy-i śavābsuz (02) ve tedbir-i lebjıbsüz nižām dutmaz ve bir pādiŧāhuñ daĥı ĥükümeti zamānında bir vezır-i müdebbiri olmaya (03) ancılayın rūĥuñ daĥı bedende bir vezırı var ki anı Őaĥlı dirler ve ol ise muĥaśśal-ı esbāb-ı (04) devlet ve müdebbir-i umūr-ı naŐım-i sermedıdür ve ĥaĥı teŐālā ĥazreti memleket-i bedenünj bir aŐlā menāzilinde bu vezır-i (05) rüŧen-rāyuñ ħararı içün bir ħaśr binā itmiŧdür ki anı dimāğ dirler ve nice ki mevcūdāt Őālem-i (06) ŧehādı ĥissı aĥsāmı beŧ ħısm üzredür **evvel** mübśarāt **2** mesmüŐāt **3** meŧmümāt **4** (07) müzevveĥāt **5** melmüsāt Őarŧdan ŧüreyyāya degin her ne var bu beŧ ħısmdan ĥaŧra degüldür pes (08) ĥikmet-i zāt-ı müteŐāliyye öyle iĥtizā itdi ki dimāğ ħaśrında beŧ manžara müheyyā ħıldı tā Őaĥlı vezırı (09) manžaranuñ her ĥarafından ol beŧ ħısm vilāyetünj esrārına istiŧrāf eyleye ve cümle vilāyetünj aĥvāline (10) vāĥıf u maĥlaŐ ola nice ki mülük-i śürıñünj her vilāyetde bir ĥāsś defterdārı var ki ol (11) vilāyetünj emvāline ĥıyānet itdürmeyüp ĥazıne-i Őāmireyi ĥıfž ider ancılayın ĥılāfet-i rūĥ-ı ħudsiñünj

(12) dañı beş müşrif-i hâssı var ki her müşrifin Øālem-i hissî vilāyetlerinüñ birer vilāyetlerine müvekkil kılmışdur (13) ve ol Øālemünñ ħall u Øağdin anja müfevviż itmişdür ve ol beş vilāyetünñ her biri nā-mütenāhî ve ol (14) Øālemünñ ġarāyib ü Øacāyib maħsūlātı nihāyet-peżîr<sup>148</sup> degöldür imdi ħaķıķatde pādişāhunñ her bir (15) müşriflerinünñ bir Øālem-i nihāyeti var ve ħiss-i müştereki dimāğ dehlizinünñ karşıusunda sākın idüp (16) bu beş müşrife ħākim kılmışdur ki bu Øālemünñ aħbār u aħvālin cümle ol ħazrete irişdüreler ve ħizāne-i (17) ħayāl dimāğda ikinci mertebesidür der-maħzen iderler **ve kuvvet**-i ħāfıza ki dimāğ dehlizinünñ (18) üçüncü menziline mütevatfındur ħazretünñ emñni olup ol nesne ki ħizāne-i ħayālde maħzündür kuvvet-i (19) ħāfıza ile āfet-i zevālden ve nisyāndan muħāfażat ider **ve kuvvet**-i zākire ki dördüncü menzilünñ

#### [142a]

(01) nāzilidür ve Øağl vezirünñ şāhib-i divānidur ol nesne ki zābtında şebt bulur ħazret vezire (02) Øarz ider ve Øağl veziri Øadl kādısına buyurur ki ol cümle kuvvet tesdîd ü teøyid ile mizān-ı zekā (03) vü hedāye<sup>149</sup> kıoya ve kemāl-i fitnat ile nuķūd ħaķķı zeyf-i bātıldan temeyyüz ider ve aØmāl-i maķbūle emvālinünñ şafāsını (04) efØāl-i merdüda küdüretinden ayru kıılır ve ol meØānünñ ħulāsasın t̄abaķ-ı iħlāşda kıoyup ħazret (05) ħilāfete Øarz ider andan sonra rūħ-ı ekber ol hedāyā-yı aØmāli cenāb-ı samediyete vesilet-i kıurbet durup (06) kıaçan maħall-i kıabülde şebt ola ħizāne-i ġayb ħazinedārları ki aØmāl-i cābileridürler ol maķbūl tuħfeyi kıabz idüp (07) Øilm-i kıadım ħazinesinde ki ġayb mechöldür vedişā kıorlar tā ol ġüne deġin يوم لا ينفع مال و لا بنون (08) ki Øālemünñ sebeb-i necāħ u incāħ u sermāye fevz ü felāħ ola **ey Øaziz** bir bendeden ki bir Øamel-i (09) sālîñ sādır olur bedā žuhūrdan ħadd-ı vüsūla deġin maħall-i kıabüle iletdükde Øālem-i Øavālim-i ġayb u şehādetden (10) ġiçer ve Øālemlerünñ her Øālemi Øubūrı melek-i muķarreblerden bir melekünñ taşarrufı saltanatındadır ki ol Øālemünñ ħākim (11) ü pādişāħlarıdırlar ġelüp o Øālemünñ taşarrufātı aħkāmıla munşabiğ olup aħkām şıfatı āşārından kesb (12) ider ve ol şıfat-ı ħilķat ħasbile ismlerden bir ism bulur ve

<sup>148</sup> نهایت بذیر yazılmış aslı نهایت بذیر olmalı.

<sup>149</sup> sözcüğün altında ٤ rakamı yazılmıştır.

bu meŖānide baŖzı ŧerh ber-sebıl-i (13) iĉāz oldur ki haĉāyık-ı aŖmāl pes havāss-ı hāmse vilāyetindedürler kuvvet-i sāmıŖa vü bāsıra vü zāyıkā (14) vü ŧāmme vü lāmise gibi ki aña müteferriĉāt dirler zıřā bu beŧ kuvā her biri kendü Ŗālemlerinüň aĥbārları (15) müdebbirleridürler ve hiĉ biri birinüň iŧin göremez zıřā ehl-i taĥĉik yanında bu kuvānuň her biri meleküt-ı (16) süfliden bir melekdür ve melāyikenüň hāsıyyeti oldur ki her birisi bir hıżmet ciheti iĉün yaradılmıŧdur ve andan (17) ğayrı ide bilmezler nice ki göz kulaĉ iŧin göremez ve kulaĉ göz iŧin göremez ve tenbjh-i rabbānj ki وما منا (18) الā له مقام iŧāreti bu maŖnāyadur ve ĉaĉan ki havāss müvekkileri kendü hayātiyye aŖmālinden fāriĝ oldılar (19) ol zamān hiss-i müŧterek ki anlaruň müŧrifidür iriŧürler bu Ŗālemde aña maĥsūsāt dirler ve aña hiss-i

### [142b]

(01) müŧterek ol cihetden dirler ki Ŗamel idrākında bu beŧ havāss ŧerikdür ve ĉaĉan hiss-i müŧterek feyzinden hayāl (02) hāzinesinde maĥzün oldılar aña mütecelliyāt dirler ve bu iki mülk berzaĥ melekütından ki ol Ŗālem-i vāsıfa (03) ğayb u ŧehādet ortasındadır ĉaĉan ki kuvvet-i hāfiża bu aŖmāl-i ki hıżāne-i hāyāldedür zabt itdi aña pes (04) maĥzūzāt didiler baŖdehü kuvvet-i zākire anı vezir-i Ŗaĉl ĥazretine refŖ itdi aña mezkūrāt didiler (05) ve ĉün vezir-i Ŗaĉl ĉabzında ĉarār dutdı aña maŖĉulāt didiler ve ĉün ĉādĭ-yı Ŗadl anuň haĉĉın (06) bātıldan ayırdı aña zākıyāt didiler ve bu dört melek meleküt-ı Ŗulvidendürler pes ol aŖmāl-i zākıyye (07) ĉün vezir-i Ŗaĉl dıvānından rüĥ-ı ĉudsi hālifesi ĥazretine iriŧdi aña rüĥāniyāt dirler (08) pes melāyike-i kirāmuň Ŗubūdiyyetleri Ŗarzi maĥallinde ki ĥazret-i ŧamedıyyet ĥācılarıdurlar ĉabz itdiler aña (09) melekütiyāt didiler ve ĉaĉan ğaybda eĥadiyyet hāzinesinde maĥzün oldı aña esrār didiler ذلك تقدير العزيز العليم (10) bu türre-i ĉayŖ aŖmāldedür ki bende ile haĉĉ arasında olur ve kendüde ğayrınuň haĉĉı (11) olmaya ammā ol aŖmāl-i Ŗibād ĥuĉuĉına müteŖallik olmiŧlar zıřā her ne ki ğayrınuň mażlimesine mensüb ola (12) bir kelime ya ĥat've ise daĥı ol Ŗameli hāzıne-i hāyālide ki felek-i eŧiredür maĥsūs itmiŧlerdür meleküt ĉapusu (13) kendüye baĝlu olup tire-i ĉay yolın bulmaz nice ki haĉĉ celle ve Ŗalā buyurur و لا يدخلون الجنة حتى يلج (14) لا تفتح لهم ابواب السماء الجمال فى سم الخياط bu aŖmāl ĥükmidür **ammā Ŗulūmun** ĥükmi baŧĉadur zıřā (15) Ŗilm üĉ hālden hālĭ degöldür ya ol maŖlūmātuň müteŖalliki Ŗālem-i süflidür

le'âyif-i melekût ile ʔâlem-i (16) lâhûtî'nün zât u şifâtı haqâyıki ile bu ʔulûmun her kısmı kendü maʔlûmâtına muntehî olur ʔâlem-i (17) hissî'nün müteferriʔâtı ʔulûmı maʔlûmât-ı mülkiyeye yolu yokdur zîrâ her ʔamel kendü maʔlûmı ile müfiddür (18) ve her ʔilmün türre-i kayósı le'âyif-i melekûtı ʔulûmından menâzil-i ʔulvîde haqıkat mertebesinde ol muntehî'nün (19) maʔlûmı olur illâ ʔilm-i bi'llâh ʔulviyyât u süfliyyât mertebelerinden hiç bir mertebe anuñ ʔurûcına mâniʔ

### [143a]

(01) olamaz ve anuñ suʔûdı cenâb-ı hażret kibriyâdan ğayrıya muntehî olamaz zîrâ ki mecmûʔ ʔulûm-ı külliyyeyi (02) kâyinât u cüzʔiyyât ʔavâlim-i mülki ve melekûtî şâyibe-i ħudûs u imkândan ħâlî degüldür ve ʔilm-i muqaddesden (03) ğayrı şevâyib-i neqâyızından cenâb-ı quddûsiye vâsıl olamaz ve çün her ʔâlem kendü ʔilmi mertebesinde (04) muqayyeddür pes ʔilm-i esrâr-ı zât u şifât-ı hażret-i şamediyet ki şevâyib-i ħadeşândan münezzeħ ve neqâyız-ı imkândan (05) muqaddesdür her zamân ol ʔâleme ki anuñ maşdarıdur kendü şifâtına mevşûf kıılır zûll-i derekâtdan (06) taqyîd üç ʔazze derecâta irer ki ما يستوى الاعمى ولا الحرور هل يستوى الذين يعلمون و الذين لا (07) و البصير ولا الظلمات ولا النور ولا الظل التوحيد احرق المسيات من (09) ان للتوحيد نورًا كما ان المشرك نارًا و ان نور النار الشرك للحسنات yaʔni haqkâ ki tevĥîdün nûrı var nice ki (10) şirkün âteşi var tevĥîd nûrı muvaĥhidlerün ğünâhların ve taqşîrâtların yaqar nice ki şirk (11) âteşi ħasenâtı ve haqıqatde ħalîfe-i rûĥ insânı icâdından maqşûd bu ʔilmün taşîlidür (12) ve âdemün yaradılmasından murâd bu saʔâdetün iktisâbıdur ki وما خلقت يا بن ادم خلقت الاشياء لك و خلقتك لي (13) **tevrîtde** gelmişdür ki الجن و الانس اليعبدون (14) فلا تهتك ما خلقت من ʔâlem ü eşyâyı senün içün yaratmışuz (15) ve cümlesin senün yoluna neşşâr olmağ için müheyyâ idüp ve senün vücûduñı kendümüz için (16) ħâssâ yaratmışuzdur tâ ki ʔarş u ferş ve her ne ki anlarda var senün ħidmetkârün olalar ve sen ħâssâ (17) bizüm dergâhumuzun mülâzimi olup ve bizüm muĥabbet-i devletĥânemüzün qapusın çalup ve hażretümüzün ħilʔat-ı (18) maʔrifeti iktisâbında saʔy eylesin imdi sen ol nesne ki biz ħâssâ hażretümüz için

yaratmışızdır (19) saña tābi<sup>150</sup> ü erzānī itdügümüz nesnelərün talebinde şarf itmeyesin ve Öömr-i şerifün cevherin bizāÖat-ı

### [143b]

(01) müzcāt-ı fānī taḥşilinde zāyīÖ itmeyüp kendü mansıb-ı ehliyyet-i muḩaddesünjī ğubār-ı ğayret žulmetinden (02) śiyānet eyle ve rūḥ-ı muḩahharuñ dāmen-i himmeti ki ḥalīfe-i memālik-i Öālem-i melekūtdur netn-i cıfe-i dünyāya (03) bulaşdurma ve ḩalbün āyinesin hevā žulümātıla ḩaranuluḩ idüp Öayn-ı başiretün insānın ḥazretümüzün (04) cemāli müşāhedesinden maḥrūm itmeye ve nefsi mekkārenün efsün u efsānesine aldanup düşmenlerün (05) dostluḩ kemerin cān biline bağlama ve yine ğaflet mehāvjsinde serkeşte olma ve āteş-i ḥirmān saḩevātı (06) žuhūrından endişe eyle روى عن كعب الاحبار كه ان الله تعالى ذكر فى ان رضيت بما قسمت لك ارحت قلبك و بدنك و انت محمود عندى و ان (07) التوريتة يا بن ادم سلطت عليك الدنيا حتى فيما ركض الو حش فى البريه و عزتى و (08) لم ترض بما قسمت لك kaÖb el-aḥbārdan mervjüdür ma قدرت لك و انت مذموم عندى (09) جلالى لاتنال منها الا ki ḥaḩḩ sūbhāne ve teÖālā (10) tevritde buyurmuşdur ki ey Öaziz ādem eger rāżi olursañ ol nesneye ki biz senün ḩismetün itmişüz (11) rūḥ u rāḩat ebvābın senün ḩalbüne ve gözüne açayum ve seni ḥazretümüzün maḩbūllerinden ideyüm ve eger (12) bizüm ḩismet itdügümüze rāżi olmazsañ rüzgār ḥavādişin saña musallaḩ ideyüm tā śavlet-i śavāÖiḩ-i (13) faḩr ḥavfından ve ḥırs āteşi elemi mecārj mekāyidile dünyā taleb eyleyesin nice ki vuḥuş śaḩrālarda (14) ve dāğ-ı meżemmet-i ḥüsrān u raḩm-ı şeḩāvet-i ḥirmān-ı rüzgāruñ nāşiyesine çekelüm ve baÖdehū buyurđ ki (15) Öazm u celālüm ḥaḩḩıçün ki bu deñlü saÖy u şeḩāvetile dünyā ḥuzūžından nesne bulamazsın (16) meger ol nesne ki biz muḩaddir itmiş olavuz zjra ki Öālem-i ecsām ervāḥ Öāleminün žıllıdur ve maḩbūbāt-ı (17) ḥissj žılāl-ı mażlümāt-ı Öaḩlıdır Öukūs-ı tecellj-yi vücūdđ vāsıḩasıçün ğün bisātında iğvā hareketile (18) taḩriḩ-i Öazāyim Öayān iderler nice ki ḥiḩāb-ı rabbānj seyyid-i enbiyāya ḥaber virür ki كيف مدّ الظل ولو شاء لجعله ساكنًا (19) الم ترالى ربك yaÖnj görmez misin yā muḩammed kendü perverd-ğāruñ ki

<sup>150</sup> Bu sözcüğün altında metin dışında şu ibare vardır: تابع Tabi olan, uyan anlamındaki bu sözcük yanlış yazılan **tufeyl** sözcüğünün düzeltilmesi olarak daha küçük bir yazı ile ayrıca yazılmıştır, sözcük bu haliyle metnin anlamına daha uygundur.



**[144a]**

(01) nice žilāl-ı merātib-i ekvānı bisāt'-ı Őarśa-ı Őālem-i imkāna döşemiş ve reşāş-ı emtār-ı vücūdı (02) kabiliyyāt u istiŐdād arāzisine yağdurup ve met'ālib ü medāric maŐŐūl u maĥsūsı (03) devāb-ı nüfūs kıldı ve eger istese idi cümlesin ĥizāne-i ğaybda sākin kıilup ketm-i Őademde mestūr (04) śaklaya idi lākin ĥikmet-i ezelı öyle iktizā itdi ki aŐyān-ı mezāhir-i irādāt menāzil-i merātib-i (05) Őavālim ğayb u Őehādetde dāyim seyr ü sülükde olalar *مشالله كان و مالم يشاء لم يكن* ve çün (06) maŐlüm oldı ki umūr-ı Őehādı žilāl-ı ĥaĥāyık ğaybıdürler imdi maŐlüm ola ki ĥāśsiyyet-i žill (07) oldur ki kaçan anuĥ eşeri ile revāne olasin ne deŋlü saŐy ziyāde idesin andan ziyāde bir ĥadem (08) artıramazsın ve kaçan andan yüzüni döndürüp uzaĥlık itdükce ol miĥdār ki ayaĥuĥ (09) altındadır ol ĥāśıl olur ve ĥāliyen eĥādış-i ĥudsıde vārid olmişdur ki *يا دنيا اخدمى من خدمتى و ابعنى من* (10) *يا دنيا* işāret bu maŐnā iledür ki ĥaĥĥ celle ve Őalā ĥazreti (11) dünyāya ĥit'āb buyurur ki ey dünyā her kimesne ki bizüm dergāhumuzuĥ ĥidmetin ider sen anuĥ ĥādimi (12) ol her kimesne ki senüĥ ĥidmetüĥ ider dāyimā sen anı rencıde dut **ey Őaziz** maŐlüm (13) ola ki gevher-i cūd vücūd ĥizānesinüĥ miftāĥıdur ve Őarśa-ı vücūdda varlık ĥalĥın buldı (14) ve bulur cümle salt'anat-ı cūdın feyzi āśārındandır *ولو لا فضل الله عليكم و رحمته ماز كى منكم* (15) *يا دنيا* eger temevvüc-i beĥĥār keremi feyzi olmaya idi ĥıç kimesne sizden vücūd ĥilŐatın (16) bulmaya idi ve eger Őarśa-ı vücūdda teceddüd-i reşehāt-ı cūd sizüĥ dest-gırüĥüz olmaya idi ĥıç kimesne (17) Őeref-i saŐādet mekārım-i aĥlāĥa müşerref olmaya idi pes imdi mertebe-i ĥilāfet ü salt'anat (18) ĥaĥĥ teŐālānuĥ žillıdur pes bu śıfat-ı ĥāśś ĥālıfe vü pādışāhlaruĥ lāzımıdur çün bu muĥaddime (19) maŐlüm oldı bilmiş ol ki ĥulefā vü selāt'ın sūrj dört ĥālden ĥālđ degüldür zırā

**[144b]**

(01) pādışāh u ĥākim ya necil ola kendü nefsi ĥaĥĥında ve raŐiyyet ĥaĥĥında veya seĥđ ola iki t'arafda daĥı (02) ya seĥđ ola kendü nefsi ĥaĥĥında ve baĥđil ola raŐiyyet ĥaĥĥında veya seĥđ ola raŐiyyet ĥaĥĥında ve baĥđil (03) ola kendü nefsi ĥaĥĥında imdi ĥulefā vü mülüküĥ efd'āli oldur ki anuĥ seĥā vü iĥsānı āśārı iki (04) t'arafa daĥı Őāmil ola ve eĥass u erzel selāt'ın oldur ki bu maŐnānuĥ Őaksinde ola nice ki ĥadış-i (05) rabbānıde vārid olmişdur ki *ان الله تعالى يقول انى جواد كريم ولا يجاورنى* *ليم* yaŐnj büyüklük (06) śıfatı kerem ü iĥsāndur pes her kim ki kendü zeyl-i

himmetin baħl u ħisset levšine ālūde eyleye ħazretümüzün (07) ferr-i ħümā-yı luṭfin göremez ve bizüm raħmetümüzün ħimāyeti gölgesinde oturamaz buncılayın rūħ-ı ƣudsi (08) ki ħalife-i Őālem-i maŐnevīdür bu dörtten ħālī degüldür Őilm ü Őamel ki iki maƣām cemŐ ü tefriƣadur cūd (09) u iħsān bu ħalīfedür zıřā anuñ zınet-i zāhiri Őameldür ve anuñ şafā-yı şıret-i bā'ını Őilm ve memālik-i (10) raŐiyyetine bu ħalife mülük-ı raŐiyyet-i sūrj gibi iki ƣısmdur bādj vü ħāzır ve ol memleketin bādjsi (11) iki ƣısmdur munfaşıl u muttasıl bādj-yi munfaşıl Őālem-i şehādet-i ħāricīdür ve bādj-yi muttasıl anuñ Őālem-i (12) cismi ki anuñ taşarrufı bı-vāsıta cārīdür ve vāsıta ile Őālem-i şehādetde lehū munfaşıl bādiyesi (13) odur taşarruf ider gāh aħkām-ı saltanat-ı maŐnevī memleket etrāfında bununıla sürer ve gāh esrārī'- (14) ilahī āyātın şafaħāt-ı elvāħ-ı āfāƣa oƣur ve maƣām-ı cemŐde āyine-i cemāl-i muṭlaƣ bilür ki سُنْرِيْهِمْ (15) اِيَاتِنَا فِي الْاِفَاقِ وَ فِي اَنْفُسِهِمْ حٰى يَتَّبِعْنَ لَهِمْ اِنَّهُ ve ƣaçan nażarın yüksekrek ider kendüsin (16) kendü ģayrılar mülāħažasından ħalās ider ve ħaƣƣı ħaƣƣ ile bilüp söyler **nażm**

تو مرا مونس (17) روان بودی

لنیک از چشم من نهان بودی

از تومی یا فتم خبر بکمان

جون شدم باخبر (18) عیان بودی

جانم اندر جهان ترامیجست

تو خود اندر میان عیان بودی

من خود اندر حجاب (19) خود بودم

ورنه با من تو در میان بودی

**ve raŐiyyet** ħāzır hem iki ƣısmdur ƣuvā-yı rūħānī

### [145a]

(01) Őaƣl u fehm ü ħıfz u zıkr ü Őadl u rüşd ü Őilm ü ħayā vü sıdƣ u vefā gibidür ve ƣuvā-yı nefsanj (02) belādet ü nisyān u ģaflet ü cevr ü ħumƣ u kesel ü veƣāħat u kiżb ü ħıyānet gibi ve bu ƣuvā (03) ehli aşħāb-ı şımāldürler ve ehli-i ƣuvā-yı rūħānī iki ƣısmdurlar aşħāb-ı yemjn ü sābıƣān aşħāb-ı (04) yemjn maƣāmāt-ı menāsıbınuñ erbāblarıdurlar ve mecżubān-ı ħavā'ıf-ı muħabbet sābıƣları mevāƣıf-ı ģayret (05) meslūblarıdurlar ki anlarıñ keşti vüçüdları ƣıdem deryāsında ģarƣa olmışdur ve ħavādiş-i nengi (06) idbārından ƣurtılmış seyr-i ilā'llāhda Őazm

kademin māsivā başına urmuş ve himmet elin cenāb-ı (07) kibriyāya irişdürmiş  
 ğayret gözin aġyār reviyetinden dikmiş mevhūm varlığı rahtın fenā āteşine (08)  
 yandurmuş evrāq-ı vücūd vechesinde dost nāmından ğayrısın oqumazlar ve  
 Őarśa-ı şühūdda (09) dost kūyınuñ yolından ğayrı yol bilmezler lā-cerem ğayret  
 eli Őuyūn-ı Őāmmē gözlerin ol ħazretūñ maħbūblarınuñ (10) āşarı  
 mülāħažasından كَمَاتُدِين تَدَان ħükmile dikmiş ve ol selāt'ın Őālem-i ħaқиқat-i  
 cenābj (11) yolın bādiye-i ğaflet tāyihlerine mesdūd kılmışdur tā ol ħazretten ğayrı  
 ol pākclaruñ cemāl-i (12) ħāllerin görmeye ve her nā-pākcuñ nażarı ğubāri anlaruñ  
 çehre-i kemāllerine qonmaya ki قَبَابِي لَا يَعْرِ فَهْمِغِيرِي (13) اوليَاءِی تحت  
 maŐlūm itdūñ ki mülūk seħā vü levmet dōrt kısmduklar (14) ve bildūñ ki ħalife-i  
 rūħ seħā vü levmi Őilm ü Őamel ħasbı iledür bilmiş ol ki bu ħalife dōrt (15) ħālden  
 ħālġ degüldür **evvel** ol ki Őālim-i bi'llāħ ola nefsine ve Őāmili'llāħ ola cevārihte ve  
 (16) bu ħulefā-yı maŐnevġnūñ ekmelidür ve her Őāsr u zamānda buncılayın  
 vücūd-ı şerġif nādir ü kem-yābdur (17) ve her kim ki anuñ devlet nażarı ile müşerref  
 olur saŐādet-i ebedġ bulur **şānj** oldur ki bu (18) iki ħālden bi-küllihū Őārġ ola  
 buncılayın kimesne ise rūzgār şey'ānı olur ādemġ sūretinde (19) her kim anuñıla  
 peyvend ider şeқāvet-i ebedġye giriftār olur **şāliş** oldur ki kendü bi-nefsihi

### [145b]

(01) raŐiyyet Öilm zġneti ile müzeyyen olur ve lākin cevāriħ ü aŐzā reŐāyāsın  
 ihmāl kuşurı ile aŐmāl-ı (02) mūnciye şemeresi teŐşġri ile Őārġ dutar ve memleket  
 bādiyesinūñ ehllerin saŐādet-i ebedġ iktisābına (03) delālet itmez bu ħalife یوم تشد  
 ħuqūq-ı reŐāyā için (04) maħall-i muŐāhiż u mesŐl  
 كان عنه مسؤولاً (05) اِنَ السَّمْعِ وَ الْبَصَرِ وَ الْفُؤَادِ كُلِّ اُولِيكِ  
 u ħa'ar-ı Őiқāb olsa gerekdür ki **rābiŐ** oldur ki reŐāyā mülk tesdġd ü irşādında sāŐġ vü nāşiħ ola (06) lākin kendü  
 nefsine cevāhir-i ħaқāyıq-ı Őilmġ zġverinden Őārġ ola ve şufūf-ı mübārezān-ı  
 Őarśa-ı (07) Őilm-i bi'llāħ müsābaqatından Őāciz ola ve bu ħalife ise kendü nefsi  
 žālimidür zġrā anuñ seħāveti (08) reŐāyāya şāmildür kendü ħaқkında leŐġm ü  
 teşvġr ħirmān-ı qurbet ħa'arından ħiżlān-ı ğaflet (09) taқşġrinden eymen olmaya  
 الا ان يتدارك الله برحمته pes bu cümleden maŐlūm oldı ki bu (10) ħalifenūñ efd'ali  
 ve efd'al sġfātı vefā vü seħāvetdür ki ol meşŐal-i envār-ı şafā āşarı (11) ve şġme-i  
 enbiyā vü evliyādur ve bu cihetden idi ki ħazret {s.a.v.} (12) buyurdı ki اِنَّ بَدَلَاءِ

الا نفس و سلامة الصدور (13) امتی لم یدخل الجنة بصلوة و لا بصيام ولكن دخلوها بسخاوة  
yaŖnj kim benüm ümmetümün budalaları şavm u şalāt ziyādeligi ile (14) cennete  
girmezler ve lākin seĥāvet-i nefis ve selāmet-i bātın ile fevz-i derecāta irişürler ve  
bu ĥalifenün (15) efdāl-i seĥāveti oldur ki ol nesne ki mülk taşarrufında degüldür  
andan söylemez ve Ŗabd-ı zeliliden (16) şifāt-ı mülk-i celil aramaz ve ĥaĥıĥatle  
bile ki aña kendüden vücüd yoĥdur ve Ŗarşa-ı (17) hestlikden aña varlık ve yoĥluk  
iĥtiyārı yoĥdur **nażm**

جیزی که وجود او سجود (18) نیست

بستیش نهادن از خر دینست

بستی که سجد قیام دارد

اونیست ولیک (19) نام وارد

ان هذا الدين ارتضيته لنفسی ولن يصلحه **mervidür** aĥbār-ı rabbānide gelmişdür ki

#### [146a]

الا السخاء وحسن الخلق فاكر موا بهما ما استطعتم (01) ĥaĥĥ celle ve Ŗalā buyurur ki bu  
dĥni kendü ĥazretümüze (02) maĥşūs itdük ve anuĥ ĥimāŖ-i ĥudūdı riŖāyetin  
itmek olmaz meger seĥāvet ve eyü şiretlik eyle (03) zĥrā ki seĥāvet-i mūcib  
muĥabbetdür ve muĥabbet mūrîş-i ĥurbet ve ĥurbet müntec-i vuşlat ve vuşlat  
muĥtezā-yı cemŖ (04) ve cemŖiyyet muŖāvin-i nuşret-i dĥn ve seĥāvetün ĥaĥıĥati  
iki t'arafdur ve vasa't ki seĥāvetün ĥadd-ı iŖtidālidür (05) o ise ĥıldan incedür ve  
her kimesne anuĥ ĥaĥıĥatin bilmeyüp aĥniyānuĥ ekşeri anda ifrāt' iderler ĥattā  
tebźire<sup>151</sup> (06) irişür ve ol ise mezmüm u ĥilāf-ı fermān-ı ĥaĥĥdur zĥrā ki ĥaĥĥ  
teŖālā resül-ı kibriyāya buyurur ولا (07) تبتذر تبذیراً ان المبذرين كانواخوان الشياطين  
yaŖnj bir Ŗatā ki ĥaĥĥ için degüldür isrāf itmeye (08) zĥrā ol kimesneler ki seĥāda  
hevā-yı nefsanĥ mūcibile riyā vü sümŖaya ĥalışurlar anlar şeytān birāderleridürler  
(09) ĥaĥıĥat-i seĥā beżl-i fażldur maĥall-i istiĥkākā ve müstaĥıĥkuĥ ĥācetine ve  
baĥl ise bu maŖnānuĥ Ŗaksidür ve andan (10) ziyāde ifrāt'dur ki aña tebźir dirler  
ve tefriĥün nuĥşānidur ki aña tefriĥ' dirler bu iki t'araf daĥı (11) mezmümdur ve ĥayr  
bunuĥ iŖtidālinde ki ol ĥadd-i vasa'tdur ve buradan söylemişlerdür ki **nażm**

<sup>151</sup> *tebdır* şeklinde yazılmış aslı *tebźir* olmalı

(12) توسط اذا ما شئت امرا فانه

كلا طرفى القصد الامور وميم

ve ħazret {s.a.v.} (13) buyurmuşdur ki وعن işāret buḡadur ki خير الامور او سَطها عنه بينا نحن عند رسول الله صلى الله عليه و سلم اذ جاءه صبي (14) جابر بن عبدالله رضى الله فقال عليه السلام مه ساعته الى ساعتي يظهر عدّ الينا فذهب (15) و قال ان امي تستكسيك ذرعاً تستكسيك الذرع الذى عليك فد خل رسول الله صلى الله عليه و (16) الى امه فقالت له قل ان اميك و قعد عرباناً فاذن بلال و اقام ولم يستطع ان يخرج من العرا (17) سلم داره فنذع قمصه فاعطاه و cābir {r.a.}dan mervj̄dūr ki ben ħazret {s.a.v.} yanında idüm (19) bir şabj̄ gelüp didi ki benüm vālidem senden bir gömlek ister ħazret buyurdu ki bir sāʔat şabr eyle ve yine gel

#### [146b]

(01) şabj̄ gidüp ve vālidesi ol şabiye didi ki var söyle benüm vālidem ol gömlegi ister ki sen giymişsin gelüp (02) şabj̄ didügi gibi ħazret iĉerü girüp mübārek bedenlerinden gömleklerin çıkarup ol şabiye virüp (03) kendü çıplağ oturdı ol sāʔat bilāl ezān u iĉāmet okıduğda ħazret {s.a.v.} (04) çıplağ olmağın t̄aşra gidemeyüp ol sāʔat ħazret-i cibriļ {a.s.} nüzül idüp bu āyet-i kerimeyi (05) getürdi cenāb-ı (06) <sup>152</sup>مغلولةً الى عنقك ولا تبسطها كل البسط فتقعد كل ملوماً محسورا kibriyā cellet ʔažametehū buyurur ki yā muħammed müstaħiĉ ħuhūr itdügi ħâlde menʔ itme ve himmet elin baĥl ħabli ile ħırs (07) boynına bağlu dutma ve ʔaʔāyi daĥı vāsiʔ itme ki her ne var ise beżl idüp yaʔñj̄ kendü mā lā-büddüñi (08) āĥire virüp ve fāḡa endühında müteħayyir olasın ve bize ferāğatle t̄āʔat itmekden maħrüm ḡalasın imdi (09) ħadd-i iʔtidāl ki selāmet menzilibdür mülāzimi ol ey ʔaziz ħaĉḡ sübhāne ve teʔālā sünneti öyle olmuşdur (10) ki her kimesne dünyā niʔmetlerinden bir niʔmeti miħnet ḡarñi eyleye ve her devleti bir āfete mensüb ḡıla tā cāhil müdbirler (11) niʔmet devāmında t̄āğj̄ olmayup ḡāfil maʔzūrlar devlet-i imdādıla bāğj̄ olmayalar zırā ḡanā vü istiğnā (12) mūcib-i žulm u t̄uğyān ve mūriş-i cefā vü ʔiśyāndur nice ki ħaĉḡ celle ve ʔalā buyurur الله (13) و لو بسط الله (14) evvelki āyet-i kerimede الرزق لعباده لبغوا فى الارض ان الانسان ليطغى ان راه استغنى buyurur ki eger ħaĉḡ celle ve ʔalā bendelerine rızḡların vāsiʔ ideydi cümlesi yer

<sup>152</sup> İsra Suresi 29. ayet, يدك sözcüğü eksik yazılmıştır.

yüzinde t'āğj vü bāğj ola (15) ydılar ve ikinci āyetde buyurur ki ādem hālķından kendüsin müstağnj görüp ħaķķā ki t'āğj vü kibrden keş (16) olur imdi ħaķķatde a'Ŗdānuġ belā vü miġneti ve Ŗānāsı kendüye tāziyānedür ki ħāzret cebbār bu behāyim sıfatlu (17) ġāfilleri anuġıla te'Ŗdj b idüp ve djv sıretlü cāhilleri ol cefā yollarıla vefā bisāt'ına getürür (18) ve dūnyevj ünsinüġ kilđi ki ŧeķāvet mādidesidür mü'Ŗmin-i sādıķ ġönlinden ħaldurur nice ki memālik-i (19) sūrjden hiç bir memleket yokdur ki müfsid düşmenden emjn olup ve hiç bir salt'anat yokdur ki nizā'Ŗ-i

### [147a]

(01) fāsidden hālġ ola buncılayın rūġ hālġfesinüġ daġı cism memleketinde düřmeni olup ħāsıd (02) ü münāzi'Ŗ ħāġir ki aġa hevā dirler ve nice rūġ hālġfesinüġ vezjri var ki aġa Ŗaġl dirler ve nāyibi (03) var ki aġa ħāzm dirler ve ħācibi var ki aġa Ŗāzm dirler ve ħād'jsı var ki aġa Ŗādġ dirler ve müřrifi (04) var ki aġa fikr dirler ve kātibi var ki aġa ħıfż dirler ve berberi var ki aġa žikr dirler ve berjdi var (05) ki aġa sıdķ dirler ve nedjmi var ki aġa ħalb dirler ve leřkeri var ki aġa ħuvā-yı rūġānj dirler imdi (06) buncılayın hālġfe rūġnuġ münāzi'Ŗi olan emjri-hevānuġ daġı vezjri var ki aġa vehm dirler ve nāyibi (07) var ki aġa mekr dirler ve ħācibi var ki aġa efsün dirler ve ħād'jsı var ki aġa keyd dirler ve müřrifi (08) var ki aġa Ŗöžr dirler ve ol bir var ki ħırs dirler ve kātibi var ki aġa emel dirler ve berjdi var ki aġa (09) kižb dirler ve nedjmi var ki aġa Ŗucb dirler ve leřkeri var ki aġa ħuvā-yı ħayvānj dirler ve ehl-i keş ü (10) taġķıķ yanında melāyike vü ŧeyāt'jn ħaķķatde bu iki leřkerdürler ve bu leřkerler insānuġ vüçüdi ŧehrinde (11) evān-ı bülüġdan ħadd-i laġde degin dāyimā muġārebe vü münāza'Ŗadadurlar ve bu iki leřkerüġ her biri kendü (12) pādıřāġları sözin icrā itmek isteyüp ve birbirinüġ yokluġın t'aleb iderler ve hālķ ise bu iki (13) leřkerüġ ġālib ü maġlūblikleri içinde beř ħısmıladurlar **evvel** maġfūž **sānj** müřrik **sāliš** (14) ġādir **rābi'Ŗ** muřırr **hāmis** mütelevvin ammā mü'Ŗmin-i maġfūž te'Ŗyjđ ü Ŗināyet-i rabbānj ile nefis ü hevā (15) leřkeri cihādın idüp vüçüdi ŧehrinüġ a'Ŗdāsına žafer bulmuşdur ve rūġ u Ŗaġl ki pādıřāġ (16) u vezjri mut'laġdurlar beden memleketine bādġ vü ħākim ħāzır düzmişlerdür ve ħuvā-yı rūġānj ki ħizbu'llāġ ve (17) sa'Ŗādet yolunuġ bedraķasıdur mužaffer ü mansūr ħılmışdur ve vüçüd ŧehrinüġ a'Ŗdāsı ki ŧeķāvet yolunuġ (18) dā'Ŗiye-i cünd-i ŧeyt'ānidür münhezim ü maġġūr idüp ve šavlet-i hevāyı ħāzretüġ ġilāfeti bāġjisidür ġayret (19) pāy-mālġ idüp dārü'l-mülk-i bedeni Ŗādġ u iġsān u t'ā'Ŗat ile ma'Ŗmūr itmişdür ذلك فضل الله

**[147b]**

(01) müşrik kâfirler  $\text{çam}\text{Ø}$ -i cündü'llâh idüp  $\text{Øaql}$  u rûhı hevânun esjr ü musaĥĥarı itmişdürler (02) ve memâlik-i cismün e'râfın aĥkâm-ı şeyâtın taşarrufı ciheti için müheyyâ düzüp nefsi-î ĥabîşin şeķâvet (03) esbâbı mecârîsi kılmışdur ve sa'âdet-i ebedî ĥapuların d'alâlet dikenini ve ĥârı ile mesdûd itmişdür ذلك (04) هو الخسران المبين **ve ammā** münâfîķ-ı ġâdir hevâ-yı  $\text{Øammāl}$  ĥalbi ve sırrı ve rûhı memleketine ĥâkim ĥılup ve cevâriĥ-i žâhiri (05) ki bādî-yi memleket ve manžûr-ı nażar ĥalkıdur  $\text{Øaql}$ la ismarlamışlar ve tednîs ü telbîslikile kendülerin iblîse (06) ĥarîb itmişlerdür ki ان المنافقين فى الدرك الاسفل من النار **ve ammā**  $\text{Øaşı}$ -yi muşırr  $\text{Øaql}$  u rûhı (07) ĥalb dârü'l-mülkine ki asl-ı vilâyetdür ĥâkim ĥılup mülk bādîyesin hevâya teslim idüp cevâriĥ ü a'żâyı (08) merâti $\text{Ø}$ -i lezzât-ı nefsanî ve temettu $\text{Ø}$ ât-ı cismânîde müĥmel ĥomışdur ذرهم يا كلوا و يتمتعوا و يليهم الامل (09) **ammā** fâsîķ-ı mütelevvin ki aġleb-i aķsâmdur dâyimâ bu iki leşkerün arasında ġâliblige tereddüd (10) ider ki اخرون اعترفوا بذنبيهم خلطوا عملاً صالحاً و اخر **ve işâret** عسى الله ان يتوب اليهم سيآ idüp bādîye-i ma'şiyet tâyihlerinün cânların  $\text{Øinâyet}$  bedraķası deryâ-yı (12)  $\text{Øafva}$  irişdürür ve ġaflet ĥastelerinün  $\text{Øilletlerin}$  kerem ĥâcibleri luţf dâr u ĥânesine da'vet (13) ider **و عن** ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه الى السماء الدنيا حين يبقى ثلث الليل الاخر فيقول من يدعونى (14) وسلم ينزل الله تبارك و تعالى ebj hüreyre {r.a.} dir ki ĥâzret {s.a.v.} buyurur ki her gice (16) sülûs-i âĥirde ki cümle maĥlûķât uyurlar meger zinde göñüllü huşyâr u bî-ķarâr  $\text{Øaşı}$ ķlarla ĥâzret cebbâr (17) şavķından müte'ellih ve uyanıķ olup ve mu'arriż-ı vâridât-ı esrârda pergâr gibi sergerdân olalar ĥâzret-i (18) rabbü'l- $\text{Øizzet}$  cellet  $\text{Øażametehünun}$  raĥmet ü el'âfı ufķ-ı a'ġlâdan dünyâ göġine nüzül idüp ve ĥiĥ'âb-ı luţf (19) u  $\text{Øinâyetle}$  žulmet-i âbâd ĥiĥ'a-ı ĥâk serkeştelerin teşriġ eyleyüp ve ĥâzret ĥadîmden nidâ-yı kerem buyura

**[148a]**

(01) ki ey ĥâkiyân-ı meĥcûr ve ey ġâfilân-ı maġrûr ebvâb-ı raĥmeti açmışuzdur kimdür ki zebân-ı ĥâl u sîdķ-ı (02) maķâl ile ĥâcet isteye ki anun ĥâcetin revâ ideyüm ve kimdür bizüm ĥizâne-i keremümüzden nesne temennâ eyleye (03) ki

anı hîl'at-ı Ŗat'ā-yı bî-müntehā<sup>153</sup> ile mesrūr ideyüm ve kimdür ki teşvîr-i feżāyîh-i aŖmâlden ve şabāyîh-i aqvâlden (04) bizüm settârlık penâhına şıgına biz anuñ ef'âl-i şabāyîhin hilmümüz perdesile setr idelüm **mervjdür ki** bir dervîşden (05) ki murâkıb-ı dergâh ider bir gice hâzretde böyle gördüm ki bir hî'tâbiçün irişdi ki bizüm dergâhumuza ne (06) tuñfe getürdüñ aŖmâlden baŖzı hâ'tırumda olanı hâ'tırumdan giçürdüñ Ŗitâb itdiler ki ey miskîn (07) oradaki cenâb-ı bâr-gâh-ı kibriyâdur senüñ bizâŖat-ı müzcâtuñ bî-bahâdur ve ol nesne ki endişe itmişsin (08) hâ'âdur bu bâr-gâhuñ tuñfesi şavuk ah ve bu âstânenüñ hediyyesi çehre şarulügi ve bübübülik (09) nüşesi çok derdli gönüllerdür ve Ŗarāyis-i ebkâr envâr-ı rûhâniyân bu hâzretde çokdur ve nefāyis-i esrâr-ı (10) kerübîyân bî-şümârdur lâkin şerbet-i Ŗināyet bizcileyin bâdiye-i hicrân hâsteleri t'alebinde âvâre ve merhem-i (11) himāyet bizcileyin Ŗişyân zahmından şikestelerin aramağdadur ve lutf dârūsın yine biz âteş-i hirmân âteşine (12) yanmışlar ister **naẓm**

مر سحر كا نش شوقم ره با لاكيرد  
 قوت جانم ممه از نوزكبي كيرد  
 سوزاو (13) مجس سكان فلك كرم كند  
 نوراومملكت عالم و الاكيرد  
 جه خبر يا بر اخر دل مر نچرر  
 زانجه از (14) از عكس تجلى توودرما كيرد

**ey Ŗaziz** t'âlib-i şādıkā vâcibdür ki bahâr reyâhîninüñ âşârı mü'tâlaŖa (15) sına ve nesemân eshârı revāyîhinüñ şāmmesine ki hâyât t'abŖı vardur devâm-ı niŖam dârü'l-hâyâtdan ki و فيها ما تشتهى النفس و تلذ الا عين و انتم فيها خالدون (16) و şağlayup ve ülfet-i âmāl-ı kâzibe (17) rahtın mecârî-yi seyl-i fenâdan çaldurup ve dünyânüñ murdâr mezbelesin hîrs u hâsed kelblerine koyup ve cefâ (18) menzilinden himmet yüzün vefâ bisât'ına getüre hâliife-i maŖnevîninüñ rûhî gıdâsı faşl-ı bahârda budur (19) faşl-ı şayf ki anja yaz dirler t'abj'atı âteşdür ve issi ve kurudur yaŖnı hârr u yâbis ve bu faşlda

#### [148b]

(01) pâdişâh-ı rûh ve vezîr-i Ŗağl zimâm-ı ihtimâmı emel-i añvâl pîr ü Ŗâcize ve galebe-i zaŖf u Ŗadem-i çudrete (02) ityân-ı aŖmâl-i şâliñ maşrûf olur ve hevl-i

<sup>153</sup> منتهای şeklinde yazılmıştır.



derekāt-ı cehennemde ve cebbāruḡ ġāzab-ı iştigāl-i niḡrānın ve kıyāmetüḡ (03) issi ve śusuzlüġin ve ḡālāyıkun ilḡāmları kıyınamasın ve śaķıler redd olunup ehl-i terk ü nifāķun ḡavz-ı (04) kevşere varmasından menŖ olinmasın ve düzaḡa sürülmelerin fikr eyleyüp o maķūle aḡvāllerüḡ vürüdündan (05) ġāfil olmaya **imdi** faśı-ı ḡarıf t'abıŖatı bārid ü yābisdür yaŖḡni śavuķ ve kırudur bu ise mevt t'abŖıdur (06) saŖıd-i muķbil olan ekşer bu faśıda mevt aḡvālinde ve sekerāt-ı mevt ehvālınden mütefekkir olup cān (07) kıoparmaķ acısından ve melekü'l-mevt rüŖyetinden ve ḡavf-ı ḡātımeden ve nüzül-i melāyike-i raḡmet rid'vān-ı beşāretle (08) veya melāyike-i Ŗazāb vürüdündan ki śeķāvetle ġiriftārlık ḡüsrāndur emiḡin olmaz **daḡı** t'abŖ-ı śitā ki ol (09) kışdur t'abıŖatı bārid ü raḡbdur yaŖḡni śavuķ ve terdür bu ise bir berzaḡ t'abıŖatıdır ki evvel-i müddetdür mutavassıḡ-ı (10) defn ü ḡaşr u emel arasında Ŗāķil bu cümle bu faśıda berzaḡ efķārında olur ki ol bir menzıldür ki cedd-i āzādı (11) yok ve bir vādġ vü bādiyedür ki feryādı yokdur ve nice düḡūr u aŖśār u ḡavādiś-i rüzġār ġiķse (12) ġerekdür ki anuḡ cism-i laḡıfi t'abaķāt-ı ḡākdā esġr ü źulümāt-ı laḡd-ı meġākdā maḡbūs olsa ġerek ne maḡlūķātun (13) ol nāmdan ḡāberi ve ne defter-i kāyinātdā anlaruḡ eşeri var eġer eyyām-ı ḡayātdā aḡlāķ-ı ḡasene vü aŖmāl-i (14) śāliḡadan bir ḡazż itmiş ise her saŖat anuḡ muśāḡabet ü muvāneseti sebebile mesrūr u mütenaŖim olur (15) فطو بي له ve eġer cāme-i vüçüdü bā-vesāḡ evśāf-ı ḡābişe ve efŖāl-i redġe mülevveş ü müdenneş kılmışdur (16) ki anuḡ āśār-ı źulmeti her laḡza-ı ḡasret ü Ŗazāb-ı āteş anuḡ iķerü cānını müşteŖil ider ki انار يعر ضون (17) عليها غدوًا وعشياً

**beyt** فويا لهم ثم وبالهم

ای ممفان تا اجل امر بسر من  
 ازپی در (18) افتادم و سز خون جگر من  
 رفتم نه جنان کامد سم زیود امید  
 بی مست امیدم که کس ابد بربر من  
 کر خاک (19) زمین جمله بغر پل به پزند  
 یک ذره نیابند نشان و اثر من  
 در داود ریفای که پک اه جگر سوز

[149a]

ورخاک لحه (01) رشجه شرختک وتر من

در باديه تابقيامت شدم انيك

بي مركب و بي زاددر يفا سفر من

**ey Ŗaziz (02)** saŖat-i memleket-i maŖnā ve saltanat-ı rŭhānj andan çokdur ki bu muhtaşarda şerh itmek ola lākin bu miqdār Ŗāķilān-ı (03) t'ālib ve zirekān-ı rāģib tenbĭhi iun fi'l-cŭmle silk-i taħrire geldi tā mŭrekkebi Ŗazmlerin misāk-ı umŭr-ı fānjide (04) maķşŭr dutmayup ve saŖādet-i ebedi talebinde maħrŭm almayalar ve egeri baŖzı cāhiller ve nice albi kŭrler (05) bu maŖnāları inkār idŭp idbārları āyetinden bu haķiķate iŖtibār itmezler mŭstaħaķķdur ki o maķŭle gŭmrāh (06) u kec refārlar ol bĭ-devletlikde dāyimā cān ekeler zirā ekābir-i evliyā vŭ fuħŭl-ı Ŗŭlemā yanlarında bu cŭmle gŭnden (07) rŭşendŭr ki gŭrŭrler lākin kŭrler iki serāyda daħı kŭrdŭrler ki **(08)** من كان فى هذه اعمى و هوفى الاخرة اعمى و اضل سبيلا eger istersen Ŗažam-ı saltanat-ı maŖnevĭ ve saŖat-i memleket-i rŭhānjiden bir ĥaber fehmi eyleyesin (09) bilesin ki haķķ teŖālā cŭnŭd-ı milk-i rŭhānj meleklerinden bir melegi yerde perde-i mŭvekkil idŭp eķālĭm-i zemĭn rŭknlerin (10) anuĭ abzasında omışdur açan istese ki bir avmi ĥāb-ı afletden uyandıra melege emri ola tā ol iķlĭmŭĭ (11) rŭknlerin deprede ve zelzele vŭ āşŭb ol avme biraķa imdi fikri eyle ol iķāret bir melege bir avmŭĭ taħriķi iun (12) ol iķlĭmŭĭ dağların ve şāħrāların bir iķāretle lerzeye getŭre eger cŭmle cihān selātĭnleri Ŗŭmŭmen yer yŭzinŭĭ (13) kŭşlerleriyle<sup>154</sup> cidd ŭ cehd ideler bir gŭşesin alı omaĭa ādir olamayalar ve bu ise bir melekdŭr melāyike-i sŭflādan (14) uvvet ŭ saŭvetde Ŗŭlvĭ meleklerinden bir melek ile muķāvemeti idemez ve anlaruĭ Ŗadedlerine nihāyet yokdur ki **(15)** يعلم جنود ربك الا هو و ما açan bu maŖnālarda eyŭ teŖemmŭl idesin saĭa yaķĭn ola ki cŭmle sŭrĭ (16) saltanatları ve ĥayālĭ memleketleri saltanat-ı maŖnevĭ vŭ rŭhānj memleketi yanlarında meşelā āftāb-ı dıraħşān (17) yanında bir zerre ve deryā-yı bĭ-kerān cenbinde bir at're olup ziyāde vŭ nuķşān degŭldŭr ve buradan (18) idi ki ĥažret-i risālet {s.a.v.} buyurmuşdur ki **(19)** احكم اصبعه فى اليم فلينظر بم مثال الدنيا فى الاخرة الا مثل ما يجعل يرجع yaŖnj dŭnyā iķāretdŭr umŭr-ı cismāniyye ve āħiret Ŗibāretdŭr Ŗālem-i

[149b]

<sup>154</sup> كشلر لريله şeklinde yazılmıştır.

(01) rūhāniyye ḥazret {s.a.v.} buyurur ki mişāl-i ḥaḳāret dūnyā işāretdür umūr-ı cismāniyye mişāl-i ḥaḳāret (02) dūnyā celālet āḥiret ki memleket-i ma'nevîdür öyle ki bir kimesne deryā-yı bî-kerāna barmaḳ ursa ve ḳaldursa (03) öyle gūmān eyleye ki barmaḳında ḳalan şu ne miḳdār ise dūnyā sa'atinden ol denlî nuḳşānlıḳ ḥāsıl (04) olur veya ol ḳat're-i merfū'ı vüçüd-ı deryāsı cenbinde şayar

**beyt**

ای تن آخر که عین تقصیری  
 (05) وقت تأمل که پند بیزیری  
 خزازین خاکدان جسمانی  
 تارسی در ریاض روحانی  
 امل دنیا سجمله مغروانه  
 (06) زانکه از سر حرف بس دورنه  
 بهر این خاکدان بی معنی  
 واده بریاد مملکت عقبی  
 چه کنی این جهان (07) ویرانرا  
 وین لکد کوب و حش و حیوانرا  
 خیز و منشین که مرک بی با کست  
 مرکست باد و منزلت (08) خاکست  
 زین جهان زو نرادخود برکیر  
 جهدکن کار نیت از سر کیر

**ey Öaziz** ma'ölüm ola ki (09) eśnāf-ı mevcūdātđan her şınfa ḥamiyyet ya zemîme şıfatlarından bir şıfat ğālibdür ve her ḥayvānāt nev'inden (10) bir nev' bir şıfatla mev'süfdur ve her vüçüd efrādından bir ferd-i kemāl sebebi ile ve anuḳ nuḳşānı (11) ḥuşūşıyyeti ile dūnyāda müstaḥaḳḳ-ı medḥ veya zemm olup ve āḥiretde müstevcib-i nevāl ya nigāl olur ve ol (12) şıfat-ı ğālibe dār-ı beḳāda anuḳ şüretine döndürürler ve çün ekşer ḥalḳ şıfat-ı ğālebelerinden bî-ḥaber (13) dürler tenzîl-i rabbānî ol maḳ'üle bî-ḥaberler şebîhi içün buyurmuşdur ki و ننسیکم فیما لا تعلمون یا Öñî siz bilmezşüz ki (14) sizi āḥiretde ne şüretile ḥaşr itsek gerekdür zıřā dūnyāda kendüñüzden ve kendü şıfatuñuzdan (15) ḥaberüñüz yoḳdur imdi bilüñüz ki nice ki melāyikeye t'ahāret ü nezāhet şıfatı ğālibdür ve enbiyā {a.s.} (16) imtişāl u iblāğ evāmır ü nevāḥî şıfatı ğālibdür ve evliyāya muḥabbet ü şevḳ u rızā

vü tevḥjd (17) sıfatı ğālibdür buncılayın ḥayvānātdan her biri daḥı bir sıfatla maḥsūsudur nice ki ḳaplan kendüye fenek (18) ü heng sıfatı ve arslana istilā vü bı-pāklik ve dilkiye mekr ü ḥıje ve kelbe inciyüp ve veḳāḥat (19) itmek ve ḥınzire şereh ve sıçana ve böceklere ḥırs ve ilana riyā ve Őaḳrebe jzā ve sığıra çok ziyüp

### [150a]

(01) yatmaḳ ve ḥimāra belādet ü ḥumḳ ve bu mecmūŐı<sup>155</sup> bu sıfat ve ğayra t̄inet-i ādemjde maŐcündür ve cibilletinde (02) merküz ve cümle sıfatı anuḡ vücdü şehrinde taŐbiye olunup ve anı cümleye pādişāh u ḥākim itmişlerdür (03) ve buyurmuşlardur ki bu sıfatların her birin kendü mertebesinde ḥadd-i iŐtidālin şaḳlaya ve ifrāt' u tefriḡ' (04) āfātlarından iḥtirāz eyleye ve ol sıfatın eşcār u ešmārından zād-ı sefer-i āḥiret ḳaldurup anuḡ netāyic (05) ü ḥāsılın taḥşil-i saŐādet-i ebedi vesilesi eyleye ve anuḡ āsār-ı ḥaḳāyıḳın maḳsūdı yolunun ālāt (06) u edevātı eyleyüp ve anuḡ riŐāyet-i Őadli ziyāsıla künc-i ḥaḳıḳı ḡarafına yol eyleye eger şürū'da ḳıyām göstüre (07) ol cümleñün āsār-ı ḥaḳāyıḳı dār-ı āḥiretde aḡa vesile-i kemāl u istikmāl olup ve dıvān-ı cezāda anuḡ fevz (08) ü felāḥı ola ve eger bu cümleden bir sıfat kendüye ğālib ola mevt'in-ı uḥrevjde ol sıfatın teşārif (09) ü aḥkāmı anuḡ vücdü şehrinde cārı olur anuḡ ḥüsn ü ḳubḥ āsārı bunun süreti şaḥıfesinde (10) žuhūra gelür ya eger sıfat-ı jzā vü istilā kendüye ğālib gele neşŐet-i ḥaşrdā ḳurt ve kelb gibi ḥaşr ola (11) ve eger behimj sıfatı ğālib gele sığır veya ḥimār süretinde gelür ve sāyirler daḥı bunun gibi ve eger ḡahāret ü nezāhet (12) ü muḥabbet ü şevḳ u rızā vü tevḥjd sıfatı kendüye ğālib gele bu sıfatın kāmilenün āsārı anuḡ cemāli nūrı (13) ve zineti ola ve bu gürühün mübtedjilerinün nūrı Őarśa-ı nüşürda yılduz nūrı gibi dıraḥşān (14) ola ve mutavassıtların nūrı ay nūrı gibi tābān u kāmillerün nūrı güneş nūrı gibi dıraḥşān (15) olup pertev bıraḳa ve kāmilān mükemmel sadıḳlardan ve muḳarreblerden olanların nūrı güneş ziyāsını t̄ire (16) eyleye pes bu maŐnā muḳarrer oldı bilmiş ol ki ḥalḳın baŐzısı egerçi süretde ādemj görünürler ammā (17) ḥaḳıḳatde kelb ya ḥınzır ya sıçan ya böcek olalar anuḡ ḥaḳıḳati Őāmmē-i ḥalḳ Őālime *يوم تبلى السائر* (18) āşkāra ola ammā erbāb-ı ḳulūb ol meŐāniyi hem dünyāda mevsūf olan şaḥısdā ferāset nūrıla (19) müşāhede ideler zirā bu ḳavmün şühūd u maŐrifeti māzi vü müstaḳbel ḳaydından giçüp fezā-yı eḥadiyyetde

<sup>155</sup> مجموعی şeklinde yazılmıştır.

**[150b]**

(01) muŖāyene-i sermedije posta olmışdur ve bu t'āyifenüñ istikşāf-ı esrārda kıyām-ı kıyāmete ihtiyācları (02) yoq eylenür<sup>156</sup> ki لو كُثِفَ العطاء ما زددتُ يقينًا pes her ādeme ki bu sīfātun kemāli ħāsıl ola ol (03) kimesne manžūr-ı nažar-ı ilahī vü ber-güzjde-i ħazret nā-mütenāhī olur ve mecmūŖ kevkeb ve yer ħalkları maĥkūm-ı aĥkām-ı (04) salŕanatı ve maĥhūr-ı tešārīf-i celāleti olurlar و سحر لكم ما فى السموات و ما فى الارض جميعًا (05) ve her kimesne ki kešret-i vücūdın bu sīfātun neqāyız u ħabāšetile mülevveš eyleye kelb ü ħinzır ve cemīŖ-i ħayvān (06) kısmından eksükdür لهم قلوب لا يفقهون بها و لهم اعين لا يبصرون بها و لهم اذان لا يسمعون اولئك كالا نعام بل هم اضل جعلنا الله من الشاكرين لا فضاله و انعامه العابرين برحمته (07) بها (08) **bāb-ı t'okuzuncı** رضوانه انه قريب مجيب **(09)** vüçubligi ve anuñ fažāyil ü ŧerāyit' ü ādāblarınuñ beyānında ve tefāşl-i Ŗādāt-ı maŖrūfa meŖlūma ve rūsūm-ı (10) muŖtāda ki ħalk arasında mütedāvil ü müteŖāref olmışdur beyānında ve ol cümle münkerātdan olup (11) menŖleri vācibdür قال الله تبارك و تعالى و لتكن منكم امة يدعون الى الخير وياورون بالمعروف (12) و اولئك هم المفلحون ħaqq celle ve Ŗalā müŖmin bendelerin bu āyet-i kerīme ile umūr-ı dīnden (13) üç nesne ile ħaber virür evvel emr-i maŖrūfun vüçubligin ve ikinci bu emrün iķāmeti farz-ı kifāye idügi (14) ki eger ŧehrede bir kimesne aña kıyām göstüre anuñ ħareci sāyirlerden sāķit' ola ve eger cümlesi bu emrde (15) ihmāl eyleyeler mecmaŖ Ŗarz-ı ekber vü maĥall-i kıyāmetde cümlesi āšim olup anuñ ħaqqında giriftārlige dāhil (16) olup saŕvet-i Ŗiķāb qaĥhārı cümleye ŧāmil ola ve üçüncü ħuŖul saŖādet-i ħalās u necāh (17) u vüŖul-ı derecāt-ı fevz ü felāha bu emr-i ŧerīfün iķāmeti ve bu ħiŖn-ı menīŖün iķāmeti erkānı istiĥkāmına **(18)** وعن اميرالمومنين ابي بكر الصديق رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله وسلم ما من قوم عملوا بالمعاصى و فيهم من يقدر ان ينكر عليهم فلم ينفعل الا ان يوشك (19) عليه ان يعمهم الله

**[151a]**

<sup>156</sup> eglenür yazılmış aslı eylenür olmalı.

(01) **وعنه** *ħažret-i ebj bekr {r.a.} rivāyet ider ki ħažret {s.a.v.} buyurur* (02) bir *ķavm* yokdur ki *ħaķķ teŖālānuŋ muħālefetin revā* görüp ve *muŖāšj vü menāh* irtikāb itmege *ķādir* ola (03) ve anlaruŋ arasında kimesneler ola ki anlaruŋ *efŖāllerine inkār* ide bilüp ve *Ŗiśyāndan alı ķomaġa ķādir* ola (04) ve *inkār* itmeye ve *ehl-i serveri andan menŖ* itmez *evvelā ħaķķ celle* ve *Ŗalā ol ķavmüŋ eyülerin yaramazların Ŗažāba giriftār* (05) **وعن** *والذى نفسى بيده لتامرون بالمعروف* (06) *حذيفه رضى الله عنه قال قال رسول صلى الله عليه وسلم* *نم لتدعنه فلا يستجاب* (07) *و تنهون عن المنكر و ليوشكن الله ان الله يبعث عليكم عذابًا من عنده* *ħužeyfe el-yemānj {r.a.}dan mervjdür ki ħažret {s.a.v.} buyurmışdur ki* (08) *ol allāh iķün ki benüm cānum ķabza-ı ķudretindedür size iki nesneden birisi olsa gerekdür ya odur ki* (09) *emr-i maŖrūf idinüz ve ehl-i muŖāšj münkerātdan alı ķoyinuz ve illā ħaķķ cellet Ŗažametehü kendü yanından size bir Ŗažāb* (10) *ider ki ne derjlü duŖā eyleyesüz icābet olmaya* **وعن** *ابى سعيد الخدرى رضى الله عنه قال* *الله صلى الله عليه وسلم من راي منكم منكراً فليغيره بيده فان لم يستطع فبلسانه* (11) *قال رسول* *yaŖnj bir münkir gördüğünüzde gerekdür* *ذلك اضعف الايمان* (12) *فان لم يستطع فبقلبه* *ki anı elünüz ile menŖ eyleyesüz el ile ķādir* (13) *olmaz isenüz lisān ile anuŋıla daħı ķādir olamaz isenüz vuķūŖ-ı fitne sebebinden ķalbile düşmen* (14) *dutasuz ve bu źikr olanlaruŋ birine ķādir olup itmeyenlerüŋ ĵmānları žaŖf üzredür* **وعن** *عرس بن عميره رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا عُمِلت الخطية* (15) *yaŖnj kaçan فانكرها فکانما فاب عنها فرضيها كان كمن خضرها* (16) *فى الارض من شهدها yer yüzinde bir günāh eyleyeler her kimesne ki anda* (17) *ħāžır olup aŋa inkār eyleye öyle ola ki hergiz görmemiş gibi ola ve her kim andan ġāyib olup ve aŋa* (18) *rāžj ola öylece ola ki kendü itmişdür* **وعن** *صلى الله عليه وسلم لتامرون بالمعروف* *yaŖnj عن المنكر او يسلطن الله عليكم شراركم ثم يدعوا خياركم فلا يستجاب لهم* (19) *و تنهون dāyimā ħalkı eyü işlere ve Ŗamellere*

### [151b]

(01) *emr idüp yaramaz işlerden menŖ eyleŋüz ve ħaķķ teŖālā fermāni muħālefetinden nehy eyleŋüz ve illā ħaķķ celle ve Ŗalā* (02) *yaramazuŋuzı eyülerinüz üzerine musallať idüp tā žılm u cevr ile size Ŗažāb ideler bundan sonra eger* (03) *eger duŖā daħı itsenüz icābet olmaya* **وعن** *رسول الله صلى الله عليه*

فى سبيل الله الا كتفبه فى بحر لجى و ما جميع الاعمال البر (04) و سلم ما اعمال البر عند الجهاد  
yaŖnj fĭ-sebĭli'llāh الا كتفبه فى بحر لجى (05) و الجهاد فى سبيل الله عند الامر بالمعروف  
ġazā yanında t'āŖāt bir deryā-yı bĭ-kerāndan bir curŖa (06) gibidür ve emr-i  
maŖrūf yanında ġazā fĭ-sebĭli'llāh yine deryādan bir curŖa gibidür وعن رسول الله  
عليه و سلم اياكم و الجلوس فى طرقات قالوا ما لنا منه بد انما هي مجالسًا تحدث (07) صلى الله  
الى ذلك فاعطوا الطريق حقها قالوا و ما حق الطريق قال غض البصر و (08) فيها قال فاذا اتينم  
yaŖnj ĥazret {s.a.v.} و الامر بالمعروف و النهى عن المنكر (09) كفت الاذى ورد السلام  
ašĥābeye našĭĥat yüzinden (10) buyurdu ki şaĥınuşuz yollar üzerinde  
oturmayasuz didiler yā resūlu'llāh bizüm oturacaĥ ve birbirimüz ile (11) ĥikāyet  
idecek yerimüz evdür buyurdu öyle ise yoluş ĥaĥķını viriñüz didiler yoluş ĥaĥķı  
nedür (12) buyurdu ki gözüñüzü nā-maĥremden şaĥlayup ĥalkı incitmeñüz ve  
selāmuş cevābın virüp emr-i maŖrūf (13) idüp ĥalkı münkerātdan menŖ eyleñüz  
عليه لاله الامر بالمعروف اونهى (14) وعن رسول الله صلى الله عليه و سلم كلام ابن ادم كله  
yaŖnj cümle ādem oġlanlarınuş sözleri (15) vebāl u ġünāĥ  
üzre olup ve anlarınuş andan ĥiĥ bir fāyideleri olmaya meġer emr-i maŖrūf ya nehy-  
i münker (16) veya zĭkru'llāĥ eyleyeler وعن رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الله لا يعذب  
الخاصة حتى يرى المنكر بين اظهرهم و هم قادرون على ان ينكروه فلا ينكروه (17) العامة بذنوب  
ĥazret buyurur ki ĥaĥķ celle ve Ŗalā Ŗazāb  
itmez Ŗāmmi ĥāśşuş ġünāĥı iĥün (19) meġer ol zamān ki bir ġünāĥ ider kimesneyi  
görüp menŖ itmeyeler bu taĥşĭrāt yüzinden ĥāśş u Ŗāmmi

### [152a]

وعن ابي امامة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله  
(01) Ŗazāba mübtelā iderler كيف انتم اذا طغى نساكم و فسق شبابكم و تركتم جهادكم قالو و ان ذلك لكايين يا (02) عليه و سلم  
و الذى نفسى بيده و اشد منه قالو و ما اشد منه يا رسول الله قال كيف انتم (03) رسول الله قال معم  
و لم تنهوه عن المنكر قالو و كلين ذلك يا رسول الله قال و الذى (04) اذا لم تامر و ابالمعروف  
قال كيف انتم اذا رايتم المعروف منكرا و (05) نفسى بيده و اشد منه قالو و ما اشد منه يا رسول الله  
نفسى بيده فعند ذلك يقول الله تعالى (06) رايتم المنكرا معروفًا قالو و كايين ذلك قال نعم و الذى  
ebj ümāme (07) ĥazretlerinden menķüldür  
ki ĥazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki nice siz ol zamān ki Ŗavretleriñüz sizden (08)

serkeşlik idüp fermānuñuzda olmayalar ve yigitleriñüz<sup>157</sup> fişķ u fücūra mübtelā olup ve siz dañı ğazāyı terk idüp (09) lezzāt-ı şehvāniye meşğul olasuz didiler yā resūlu'llāh bu hiç olur mı buyurdu ki olur ol allāh için (10) ki benüm rūhum ķabza-ı ķudretindedür bundan bed-ter olur didiler bundan bed-ter nice olur buyurdu ki ol (11) zamān ki emr-i ma'Ŗurı terk idüp ve hālķı münkerātdan men'Ŗ itmeyesüz didiler bu dañı olur mı yā ħabıbu'llāh buyurdu (12) ki olur ve bundan müşkilrek dañı didiler bundan müşkilrek ne olur yā ħalılu'llāh buyurdu ki ol zamānda ki (13) emr-i ma'Ŗurı münker bilüp ve münkeri ma'Ŗurif bilesüz didiler bu dañı olur mı yā nebiyyu'llāh buyurdu ki belı olur (14) ve ol allāh için ki benüm rūhum ķabza-ı ķudretindedür olur pes ħaķķ te'Ŗālā ħazreti ķasem yād idüp dir ki Ŗazm u celālüm (15) ħaķķıçün ki ol maķūle ķavmi bir belāya giriftār ideyüm ki anlaruñ eyüleri ve bilenleri ol beliyyātda ħayrān olalar (16) **وعن ابن عباس رضى الله عنه قال قال رسول الله (16) حق الا تكلم به فانه لا يقدم اجله و لن (17) صلى الله عليه و سلم لاينفى لامرء شهد مقاماً فيه يحلمه رزقاً هولاء** ibn-i Ŗabbās ħazretleri rivāyet buyururlar ki ħazret (18) {s.a.v.} buyurmuşdur ki bir kimesneye lāyıķ degüldür ki bir yerde ħāzır ola ki anda ħaķķ söz söylemek (19) lāzım iken söylemeye lākin söylemesi lāyıķ u lāzımdur zıřā ħaķķ te'Ŗālā anuñ ecelin yaķın itmeyüp ve muķadderi olan rızķından

### [152b]

**وعن جابر بن عبدالله رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و (01) maħrüm itmez** و تعالى الى ملك ان اقلب مدينة كذا و كذا على اهلها فقال يا رب ان فهم عبدك (02) سلم وحي الله عين قال اقلبها عليه عليهم فان و جهه لم يتغير فى ساعة قط (03) فلاناً لم يعصك طرفة cābir {r.a.} rivāyet ider ki (04) ħazret {s.a.v.} buyurdu ki ħaķķ celle Ŗālā ħazreti yer yüzünñ meleklerinden bir melege vaħy buyura ki (05) var filān şehri ehli ile ķalb eyle ol melek diye ilahı ol şehirde senüñ filān ħāśś bendeñ var ki saņa (06) bir sā'Ŗat Ŗiśyān itmemişdür buyura ki ol şehri anuñıla ve anda olan ehllerile ķalb eyle ki (07) bizüm rızāmuz için ol kimesne bir sā'Ŗat ol fāsiķlara yüzün tağyır itmedi عنه قالت رسول الله صلى الله عليه و سلم عذب الله قرية فيها ثمانية (08) **عن عائشة رضى الله وكيف ذلك يا رسول الله قال لم يكونوا يعصون الله ولا يا (09) عشر الفاً عملهم عمل انبياء قالو** مرون بالمعروف ولا ينهون عن المنكر (10) Ŗāyişe ħazretleri rivāyet ider ki ħazret

<sup>157</sup> يكتريلر şeklinde yazılmış aslı *yigitleriñüz* olmalı.



{s.a.v.} buyurdu ki ĥaqq teŖālā bir ŧehri helāk (11) itdi ki ol ŧehrde on sekiz bin ŧālīh kimesneler var idi ve anlaruñ Ŗamelleri enbiyālar Ŗameli gibi (12) idi didiler yā resūlu'llāh öyle kimesneler ol ŧālīh Ŗamellerile nice helāk oldılar buyurdu ki belj anlaruñ (13) ŧālīh Ŗamelleri var idi lākin emr-i maŖrūf itmeyüp ĥalkı nehy-i münker ile yaramaz Ŗamellerden menŖ itmezler idi (14) ol sebeble helāk oldılar وعن عليه و سلم الهی ای عبادك احب (15) عروة عن ابیه رضی الله عنها قال قال رسول الله صلى الله و الذى يكلف بعبادى (16) اليك قال جلّت عظمته الذى يتسرع الا هوالى كما يتسرع التسر الى هواه كما يغضب النمر لنفسه (17) الصالحين كما يكلف الصبى بامه والذى يغضب اذا ارتكب محارمى Ŗurve {r.a.} rivāyet ider babası zübeyr {r.a.}dan ki ĥazret buyurdu ki (18) mūsā {a.s.} didi yā rabbj ħanqı bendeñ senüñ yanuñda maĥbūldür ĥaqq celle ve Ŗālā buyurdu ki ol kimesne ki (19) bizüm rızāmuz taĥşilinde öyle saŖy eyleye ki kendü arzūsında saŖy ider gibi ve daĥı ol kimesne ki bir muŧālīhde

### [153a]

(01) ve bir ĥādiŧe ve bir muŧbetde bizüm ŧālīh bendelerümüze penāh getürüp ve anlaruñ enfās-ı müteberrikelerinden istimdād (02) eyleye ve daĥı ol kimesne ki bir Ŗiŧyān vāқиŖ olduĥda ġažab kendüye müstevli olup bizüm rızāmuz içün (03) kendü nefesine ħahr eyleye ħaplan gibi nice ki ħaplanlaruñ ĥāŧŧiyyeti oldur ki ħaçan ġažabı geldükde ĥalkuñ azına ve çoġına (04) baĥmayup urmadan ve öldürmeden ħorĥmaz olur pes müŖmin gerekdür ki Ŗiŧyān u menāĥj gördükde emr-i maŖrūf (05) vird ü refŖ münkerātde ĥaqq teŖālānuñ rızā-yı ŧerifleri taĥşili içün dĥn Ŗizzeti ve ĥamiyyeti ġažabı kendüye öyle (06) müstevli ola ki ĥaqq muĥāliflerinüñ keŧret ü kuvvetinden endiŧe itmeye ve mülük u selāt'ınüñ mehābet ü saŧvetine (07) iltifāt itmeyüp ibt'āl-i bāt'ıl nuŧretinde māl u cānı ŧükrāne bile وعن عنه قال قلت يا رسول الله اي الشهداء اكرم على الله عزّ و جل (08) ابي عبيده الجراح رضی الله و نهيه عن المنكر فقتله فان لم يقتله فان القلم (09) قال رجال قام الى و الى جاير فامرهم بالمعروف ebj Ŗubeyde (10) ĥazretleri rivāyet buyururlar ki ĥazret {s.a.v.}den suŖāl itdüm ki yā resūlu'llāh ŧühedānuñ (11) ħanqısı efd'älrekdür ĥaqq teŖālā ħatında buyurdu ki bir kimesne ki bir žālim ü cebbār ĥākim yanında bir ĥaqq söz söyleyüp (12) ve anuñ žulmin defŖ itmege Ŗazāb-ı āĥiretle ħorĥudup ve ĥaqquñ t'āŖatine daŖvetile žulm u Ŗiŧyāndan alı ħomaġa (13) saŖy eylese ve ol žālim ŧöyle ki bu ĥāl içün bunu ħatlı eyleye ol kimesne

şühedānuñ efd'ālidür ħaqq te'Ūālā (14) katında ve eger öldürmeye andan sonra kalem cārj olmaya ne deñlü Őömri dañı var ise وعن ابن عباس (15) رضى الله عنه بتها و (16) قال سنا يا رسول الله اتهلك القرية و فيها الصالحون قال نعم قيل بم يا رسول الله قال وعن Őabdu'llāh bin Őabbās {r.a.} rivāyet ider ki ħazret (17) {s.a.v.}den su'āl itdiler ki bir Őehirde ki sāliħler ola ol Őehri ħaqq te'Ūālā helāk ider mi (18) buyurdu ki belj didiler ne sebeble buyurdu ol sebeble ki ehleri وعن abi عمرو ابى هريرة (19) süküt itdükleriçün رضى الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه

### [153b]

و سلم الدين نصيحة ثلاث مرات قالوا لمن يا رسول الله قال الله ولكتابه ولايتمه المسلمين و (01) ebj Őömer (02) ve ebj hüreyre ħazretlerinden mervjdürler ki ħazret {s.a.v.} üç def'Ūa buyurdu ki dñ naşjhatdür didiler (03) yā resūlu'llāh kimün içün buyurdu ki ħaqq te'Ūālānuñ rızāsı ve anuñ emri nüfūzı ve islām ħākimlerinün (04) islāħı içün ve Őāmmē-i ħaqq u dñ naşjhati iķāmetinde kıyām ki kelām-ı ilahj müstefādlarındandır ol dñ Őulemāsına (05) vācibdür ve ekşer Őulemā-yı dñ kendü rüzgārların yine ğafletde itürüp zimām-ı iħtiyārların nefsi emmāre vü hevā (06) eline virüp ğubār-ı ħıķd u ħased anlaruñ ħalbleri āyinelerin tñre idüp bātınların žulümāt-ı ħırıs u āmāl-ı (07) kāzibe ile mużlim itmişdürler ve zehārif-i umūr-ı fānjyi kendülere kıble idüp ve Őulüm-ı resmi Őöhret ü riyāsetiçün (08) vesjle itmişdürler عن ابن مسعود رضى الله عنه (09) bu taķdırce bu t'āyife ğayrılarıñ naşjhatine itsünler عن ابن مسعود رضى الله عنه (10) قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما بعث الله عز و جل نبيًا الا و له (11) النبي بين اظهرهم ماشاالله يعمل فهم بكتاب الله وبامرہ اذا قبض الله نبيه مكث الحواريون يعملون بكتاب الله وبامرہ و بسنه نبيهم فاذا انقرضوا كان قوم يركبون المنابر يقولون ما تعرفون و يعملون ما تنكرون فاذا رايتم ذلك فحق على كل مؤمن جهادهم بيده فان لم يستطع فبلسانه (12) عن ابن مسعود رضى الله عنه (13) و ان (14) buyurur ki ħaqq te'Ūālā ħazreti bir peygamber göndürmedi illā anuñ ħavāsś sāħābeleri varidi ki nübüvvetle meb'Ūūs (15) olduklarında ne deñlü ħayātde idiler kendü aşħābeleri arasında ħaqq te'Ūālānuñ kitābı ve emri üzre Őamel ider (16) ler idiler kaçan anlar vefāt itdiler ol ħavāsś aşħābe kendü şjretlerinde olurlar idi kaçan anlar dañı münķariż (17) oldılar nice ħavmler ki

anların sözlerin istimâ' idüp hâ'ırlarında var idi mütebbberlere çıkpup pesend olacağ (18) sözler ve naşihatler söyleyüp ve eyü işler ve Őameller iderler idi imdi bundan sonra dağı böyle olsa (19) gerekdür pes onların inkârıla Öamel idenleri her kim ki görür kendüye vâcibdür ki anlar ile ğazâ eyleye yaönj katı

### [154a]

(01) eyleye eger el ile idemez ise lisân ile izâ eyleye ve eger lisân ile dağı ğadır degül ise ğalb ile Őadâvet (02) eyleyüp düşmen duta itmeyenlerin islâmdan naşibleri yoğdur **ey Őaziz** nice ki delâyl-i âyât u aĥbâr (03) vüçüb-ı emr-i maŐrûf u nehy-i münker maŐlüm oldu imdi bil ki her kimesne ki ĥalk arasında kendüsin bu emr-i şerifün (04) iĳâmetine mensüb u meşhür ĳıldı aĳa muĥtesib dirler ve ol Őamel ki andan sâdir olur ihtisâb nâm iderler (05) ve ol meŐmür olan şaĥs ki müstaĥıĳı-ı ihtisâddur muĥtesib-i Őaleyh dirler ve ol Őamele ki ol şaĥs anuĳ sebebi ile müstaĥıĳı-ı (06) ihtisâb olmuşdur muĥtesib-i fiĥ dirler imdi maŐlüm olsun ki emr-i maŐrûfun dört rükni var **evvel** (07) muĥtesib **şâni** ihtisâb **şâliş** muĥtesib-i Őaleyh **râbiŐ** muĥtesib-i fiĥ bu erkânların her rükünün (08) sıĥhati onların şerâyi't ü âdâblarının ĥusûluna mevĳûfdur **imdi** evvel muĥtesibdür bu rükünün vüçübü şerâyi'ti (09) oldur ki bu şaĥs islâmile mevsûf ola ve teklif ü ĳudretine ĳadır ola zışâ ehliyyet-i ihtisâb (10) kâfire yoğdur ve etfâle dağı umür-i şerŐi vâcib degüldür lâkin eger ol tıfl münkerâtı temeyyüz eyleye ol vaĳt (11) aĳa câyiz olup anuĳıla müşâb olur ve menŐi münâsib degüldür ve dıvâne vü Őâciz anuĳ iĳâmetine ĳudretleri (12) yoğdur ve Őulemâdan baŐzıları ĥâkimün iznin ve Őadâletin şerâyi't-i ihtisâbdan dutmuşlardur bu ise (13) fâsiddür zışâ ĥadış-i şerif-i nebevîde gelmişdür ki افضل الجهاد كلمة حق عند امام جابر yaŐnj ğazânun (14) efdâli bir kelime-i ĥaĳĳdur ki pâdişâhlar ĥuzûrında söylene ve Őulemâ-yı dĳn ü şaĥâbenün istimrâr-ı Őâdetleri (15) mülük u ĥükkâmun inkârlarına ve seleflerün icmâŐı ol delile ĳâtiŐdür emr-i maŐrûfda ĥâkimün izni (16) istiĳnâsında belki her zamân naşihate meşĳül olup tanrı bendelerin Őiśyânda ve menhiyyâtdan menŐ (17) ideler eger ĥâkim ya pâdişâh râzi ola anuĳ şevâbında şerik olalar ve eger ĥâkim kâre ola ol (18) kerâhiyyet cümle münkerâtuğdur ve ĥâkime inkâr vâcibdür pes münkerât mübâşeretinde ĥâkimün nefesine inkâr (19) vâcib olduğdan sonra pes anuĳ izni nice şart' olmuş olur **aĥbârda** gelmişdür ki ĥazret {s.a.v.}

**[154b]**

(01) zamānından mervān zamānına degin bayram muşallāsında minber yok idi ħazret namāzı (02) ūāhrāda kıllup baŕdehū ħalkup mūbārek yüzün ħavme döndürüp ħiṭabe okur idi baŕdehū ħulefā-yı (03) rāşidın daĥı böyle iderler idi ħaçan nevbet-i mülk mervāna irişdi muşallāda minber yapup Őjd olduĥda (04) minbere çıĥdı ebū saŕid-i ħudri {r.a.} ħalkup didi ki يا مروان ما هذه البدعة قال (05) yaŕni ebū saŕid (06) didi ki yā mervān bu ne bidŕatdur itdün didi bu bidŕat degüldür bunı anuñıçün itdüm ki ħuṭbenün (07) ūadāsın cümle ħalk işitsün pes ebū saŕid didi vallahi senün arduñca namāz kıllmam **rivāyet** (08) olunur ki şeyĥ ebū'l-ħasan nūrj ħuddise sırruhū ħalk ile iħtilāṭ itmeyüp ve umūr-ı dınden olmayan nesneyi (09) suŕāl itmez idi ħaçan bir münkeri gördükde andan menŕ ider idi her ne denlū maħall-i ħavf daĥı olsa idi (10) bir gün dicle kenārına ṭahāret vuzū içün gitdükde bir zevraĥ gördi ki ol zevraĥda otuz (11) Őaded mührlü küpler var üzerleri yazılmıř şeyĥ taŕaccüb itdi zırā muŕāmelāt aħvālinden bilmez idi mellāħdan (12) suŕāl itdi ki bu küplerde ne var mellāħ didi senün ne işün var kendü derviřlikünĥde ol pes (13) şeyĥün anı bilmesinde taŕatṭuřı ziyāde olup tekrār suŕāl itdi mellāħ incinüp ne Őaceb fużül derviř (14) sin bu küplerde ħamr var ħalife içün getirilmıřdür ki ħalife bununıla Őiřret itse gerekdür zevraĥda (15) bir irü ağaç durur idi şeyĥ didi ol ağacı baña vir mellāħ řākirdine didi vir görelüm (16) ne işler řākird ağacı şeyĥe virdüĥi gibi şeyĥ ol ağaç ile küpleri ufatmaĥa bařladı (17) ol vaĥtde yūnus eflaħ<sup>158</sup> cısır ūbařısı idi adamlarıla iriřüp şeyĥi dutup ħalifeye (18) götürdiler ħalife ise muŕtaızid<sup>159</sup> idi ĥāyetle ĥāyūr kimesne olup kıllıcı sözinden evvel iriřür idi (19) cümle baĥdād ħalkı şeyĥi gördükde müteŕellim oldılar ki şeyĥi řehid ider ħalife ħuzūrına götürdiler

**[155a]**

(01) ħalife bir demür kürsij<sup>160</sup> üzerine oturup elinde bir gürz dutar idi ħayķırup didi ki sen (02) kimsin ki böyle küstāħlık idersin şeyĥ didi ki ben muħtesibüm ħalife didi kimün emri muħtesibsın (03) didi ki ħaĥķ teŕālā ve resūlinün emrile ya seni muħtesib kim itdi didi ol kimesne ki seni ħalife itdi (04) ħalife bir sāŕat bař ařaĥa řalup baŕdehū didi ya saña bu küpleri kıllmaĥdan ne ħāsıl oldı (05) didi senün

<sup>158</sup> املح şeklinde yazılmış aslı افلح olmalı

<sup>159</sup> معتضد şeklinde yazılmış aslı معتضد olmalı

<sup>160</sup> كورسى şeklinde yazılmış aslı كورسى olmalı

ħaqqunġa merħamet ü ŧefaķat iķün bir münkeri ki anuġ izālesi bābında taķŧırātı revā görmemiŧ idüġ (06) andan seni menŎ ve kıyāmet ġüninüġ giriftārlıġından ħalās itmeġe saŎy itdüm muķteŧid dönüp didi ki (07) ŧimdenŧonra saġa ruħŧat virdüm ķanda bir münker ġörür iseġ menŎ eyle ve saġa kimesne māniŎ olmasun (08) ŧeyħ buyurđı ki bu ħiżmeti emr-i ħaqq ile ider idüm ŧimdi senüġ fermānuġ oldı pes senüġ Ŏummāllaruġ (09) birisi olmiŧ olurum imdi bunı idemem didi **selefe** ŧaħābe vü tābiŎıġın ü Ŏulemā vü meŧāyiħ rıdvānu (10) ‘İlāhi Ŏaleyhim ecmaŎıġın ki ħulefā vü selātıne inkār itmiŧlerdür bu miŧāl ħikāyāt u naķllerden ġoķ vāķiŎ (11) olmiŧdur ve bu cümleden delilüdür aġa ki emr-i maŎrūfa ħākim ü pādiŧāhlar izni ŧar’ degüldür meġer bir maħallde (12) ki bu maŎnā bāŎiŧ-i fitne ola anda maħall-i nażardur bu mesŎele taħķiķinde keŧfi-i ġıfā oldur ki muħtesibüġ (13) iħtisābında beŧ ħāli var **evvel** ħālet-i taŎrıf **ŧāni** luţf ile vaŎż u ħüsn-i tekellüm **ŧāliŧ** (14) sertlik ve Ŏunf u ŧütüm nice ki ey cāhil ey aħmaķ ve ey bı-ħayā gibi **rābiŎ** münkerātdan menŎ (15) mübāŧeret-i fiŎl sebebi üzre nice ki ħamr u menāħj ālātların ve żarfların<sup>161</sup> ŧikeŧ itmek ve ibriŧim cāme (16) leri ricāl arķasından ġeküp ve ġaŧb ile alınmiŧ nesneleri alup ŧāhiblerine redd itmek gibidür (17) **ħāmis** teħdjd ü ħıffet üzre döġmek veya mübāŧeret-i d’arb ve anda bile ki d’arb u zecr ü naŧiħat (18) u iblāġ-ı t’arafeynde muŎāvenet ü nuŧrete muħtācdur ve bu maŎnā ġavġā vü fitneye yüz dutar ħākim ü pādiŧāh (19) iznsüzün olmaz zıřā ki ħākimüġ bu miŧāl emrüġ nüfūzından sedd-i fitne vü tesķiġ-i ġaleyān taŎaŧsubāt-ı

### [155b]

(01) Ŏāmedür **ammā** ol ķavmüġ ŧübhesi ki Ŏadāleti iħtisāb dutmiŧlardur iki vechdendür naķli vü Ŏaķli (02) naķli nice ki ķavlehü teŎālā و انا مرون الناس بالبر ve bu tenbiħdür terk-i ehemm ü iŧtiġāl-i mühimm ħamāķat Ŏalāmetidür muħtesibüġ aħkāmi efd’āliyyetine bu (04) miŧāl āyāt u aħbār-ı vāride delilüdür ve muħtesib aħvālinüġ evleviyyeti iŧķāt’-ı vücüb ile degül ve (05) ol nesne ki t’ariķ-i kıyāsıladur istidlāl itmiŧler ki islāħ u istiŧlāħ zekāt niŧāb-ı ŧalāħ (06) iledür ve ġayr-i ferŎüġ taķvimi istiķāmet-i muķavvim bu cümle bı-ħāŧıl ħayālātdur ve bu cümleüġ cevābı oldur ki (07) bu ķāyilden suŎāl idelüm kim Ŏiŧmet iħtisāb ŧerāŎit’indendür<sup>162</sup> ya yok eger dir ise

<sup>161</sup> *żarf* yazılmıŧ aslı *żarf* olmalı

<sup>162</sup> شرائط şeklinde yazılmıŧ aslı شرائط olmalı.

var bu kıyıl bu kıvıle (08) icmā' ümmete muhālefet idüp ihtisāb kıpusın cehl ile mesdūd ider zıřā kibār-ı řāhābe ki ümmetün (09) efdālidürler ittifāķile Őiřmet yokdur فضلا عن دونهم ve hı'tāb-ı rabbānı ki وعصى ادم ربه (10) delil-i şarihdür ādem {a.s.} nisbetine ki ol ma'Ősiyetde ādem idi buncılayın (11) hikāyet Őayān-ı enbiyā cemā'ati řalavātu'llāhi Őaleyhim ecma'ın dālldür bu ma'Őnāya ve sa'Őjd bin hāyr<sup>163</sup> ki (12) tābi'ünün ekābirinden idi dir idi ki eger Őiřmet ihtisāb řar'ından olaydı hiç kimesne (13) ihtisāb itmez idi ve bu mes'elede hāķķ budur ki Őiřmet ihtisāb řar'ından degüldür zıřā kıbıldür (14) bir fāsıķ bir fāsıķı fıřķdan men' eyleye meřelā libās-ı harır řārib-i hāmr u zāniye inkār eyleye zıřā (15) řurb-i hāmr u zinā harır cāmeye nisbet kebıredür ve řārib-i hāmr u zāniye vāķi' olur ki kıtil nefsi kıtlden (16) men' eyleye bil ki řārib-i hāmra vācibdür ki kendü hādem ü hāřemün řurb-i hāmrdan men' eyleye zıřā ki kendüye (17) ma'Ősiyetden nehy vācibdür bire'isihi ve ğayruñ nehyi ol vācibden başkadur ve bir vācibün terkenden bir (18) vācibün terki daħı lāzım gelmez ve bir ma'Ősiyetün irtikābı ile bir ma'Ősiyet daħı mübāh olmaz ve harām iķtihāmı (19) ile vācib harām olmaz lākin me'ölüfāt resmi sebebi ile muķāvelāt Őādeti tasavvurāt-ı bā'ıla ve

### [156a]

(01) ve hāyālāt-ı fāsıde Őämme-i hālķunñ nüfūsına müstevlı olup cühhālünñ dıde-i bařāyiri mü'tāla'ā-ı (02) deķāyık-ı řer'eden dikilüp ve řeķāvetle kılbı a'Őmāllerünñ řabāyi'lerle evāmir kıbūlinden müteneffir olmuşdur (03) nice ki bir řāhıřdan başlıķı ile bir at ğaşbıla alsa ve ol adam atı lisānına ğetürmeyüp ancaķ (04) başlıķın şaleb itse veya bir řāhıř āhād-ı hālķdan źulmi ref' idüp kendü pederin mühmel maźlūmlar arasında (05) kıor ve Őämme-i hālķunñ nüfūsı bu miřāl ef'āllerden müteneffir olur ve bu nefret ü istib'ād ki cühhāl Őāmmeler (06) nüfūsında rāsih olmuşdur delil degüldür aña ki ehemmi Őillet terki vücūb-ı mühimm nefy ola belı mertebe-i va'Ő (07) ki ihtisābunñ ikinci mertebesidür fāsıķdan sāķıtdur zıřā fāsıķunñ va'Őzi ağleb-i ğayrılara eřer itmez (08) ve inkār-ı lisānıla yüzi suyu dökilmiş olur imdi Őadālet-i va'Ő mertebesinde řar'tur faķat (09) ğayrı merātibünñ hılāfına pes mesāyil ma'Őlüm oldu bil ki ihtisāb üç nev' üzredür **evvel** (10) ihtisāb meřelā nice ki Őavāmmunñ ihtisābı Őavāmma ve hāvāřsunñ ihtisābı hāřsa **řāni** a'Őlānunñ ihtisābı (11) ednāya nice ki sultān

<sup>163</sup> سعيد بن خیر şeklinde yazılmıştır aslı sa'Öjd bin cübeyr olmalı.

reŕāyāya ve vālid ferzende ve zevc zevceye ve seyyid bendeye ve bu nevŕ iŕtisābuŕ (12) maħall saŕati tamām ve anuŕ aħkāmı mertebe-i ħamsede cārjdur ve ıslāħ-ı müstaśliħ her nevŕ ile ister (13) müyesserdür ğāliben **śāliś** iŕtisāb-ı ednā aŕlāya nice ki āħād-ı reŕāyānuŕ iŕtisābı sulŕāna ve tilmjz (14) śākird üstāda ve ferzend vālidine ve zevce zevcine ve bende seyyidine ve bu nevŕ iŕtisāb üçüncü (15) ve beşinci mertebede sāķıřdur ve dördüncü mertebede iŕtilāfdur zjrā śāliħ ferzendüŕ fāsıķ vālidine (16) ol mertebe ve ikinci mertebe ki taŕriř ü vaŕždur<sup>164</sup> iŕtisāb vācibdür ve üçüncü mertebe ki tehdjddür ve sebb (17) ü Őunf ve beşinci mertebe ki d'arbdur ħarāmdur ve dördüncü mertebe ki mübāşeret-i teĝayyüddür mezāmjrin ŕikest (18) itmek ve ħamrın dŕkmek ve ibrişim<sup>165</sup> cāmesin çeküp almak ve ğasb-ı metāŕın alup aśħābına redd itmek ve ev (19) djvārından süretleri bozmaķ ve ğümüş ve altun evānj kırmaķ ve bu mişāller gibi ki peder bunlaruŕ

### [156b]

(01) sebebi ile müteŕezzi vü müteŕellim olsa gerekdür žāhiren iŕtilāf var üçüncü oldur ki ferzende bu (02) emśāl iŕtisāblara ruħsat var belki vācibdür zjrā ferzendlerüŕ bu nevŕ fiŕle mübāşereti iŕtisāb-ı (03) t'āŕatdür ve pederüŕ elem ü ħişmı muħabbet-i bātıl olmasınuŕ sebebیدür ve ħarām ki anuŕ nefsi emmāresinde rāsiħ (04) olmuşdur maŕśiyetdür ve ħaķiķatde aña iŕtibār yoķdur ammā ferzendüŕ iŕtisābı pederine Őunf u sebb (05) ü mübāşeret-i d'arb ħarāmdur zjrā ki vālidin ħuķuķında maħśūs āyāt u aħbārlar ki vārid olmuşdur ol (06) mūcib istiśnā-yı Őumüm ħükm olur ve cumħür ehl anuŕ üzerinedürler ki cellāda münāsib degüldür (07) ki kendü pederin ķatlı eyleye ħadd u ķisāsda egerçi kāfir ise lākin ferzendüŕ pederine Őuķūbetle (08) jzā irişdürmesi ki ol ħaķķ cināyet-i sābıķadur cāyiz olmayup menŕ-i jzā cāyizdür ve bir Őuķūbet (09) ki māniŕ cināyet-i mütevaķķıŕdur müstaķbelde t'ariķ evlādur ve zevce vü Őabd ħükmi iŕtisābda zevc ü seyyid (10) ħükmi veled ü vālide ķarijbdür ve ħükmi-i iŕtisāb āħād-ı raŕiyyet sulŕān ile ķatıraķdur cümleden zjrā āħād-ı ħalkuŕ (11) cürŕeti ħākim ü pādişāh iŕtisābında taŕriř ü telat'tuf u vaŕž u naşihatden ğayrı mümkin degüldür ammā ķudret (12) ki muħtesiblik ŕerāyit'indendür nice ki bāb-ı evvelde žikr olinmuşdur hiç bir Őāķile maħfj buyurılmaya ki Őācize iŕtisāb (13) vācib degüldür meĝer ķalble

<sup>164</sup> وعظ şeklinde yazılmış aslı وعظ olmalı

<sup>165</sup> ابريشم şeklinde yazılmış aslı ابريشم olmalı

kerāhiyyet ü inkār nice ki ḥadiş-i nebevîde mezkûr olmuştur bu maḥalde muḥtesibe (14) biḥasebi Ūac̣z u ḳudret dōrt ḥālet var **evvel** vūcūb **ṣāni** suḳūṭ-ı vūcūb **ṣāliş** istiḥbāb (15) **rābiŪ** taḥyīr-i ḥālet ol ḳudret-i muṭlaḳdur ve ol oldur ki yaḳīn ile bile ki kendü iḥtisābıla münker (16) taḡyīr olur ol sebeble Ūırzına ve mālına ve nefsine bir zarar u ziyān irişmez orada Ūulemā ittifāḳile iḥtisāb (17) aḡa vācibdür **ḥālet**-i ṣāni oldur bile ki kendünün iḥtisābı müfīd olmaz ve andan kendüye zarar irişür (18) bu ḥālet suḳūṭ-ı vūcūbdur **ḥālet**-i ṣāliş budur bile ki iḥtisāb fayide itmez ve lākin ḥāvf u zarar yoḳdur (19) burada daḥī egerçi iḥtisāb vācib degüldür lākin şīŪār-ı islām için müsteḥabbdur ve muḥtesib ḳaçan Ūilm ü veraŪıla

### [157a]

(01) mevşūf ola ve bile ki anuḡ iḥtisābı defŪ-i münkere veya fāsiḳuḡ cāhi kesrinde veya ehl-i dil ḳulūbı taḳv (02) iyetinde eşer ider gerekdür ki māl u cāh zevālınden endişe itmeyüp ve dārb u ḳatıden ḥāvf itmeyüp dīn naşīḥatin (03) ihmāl itmeye meger o vaḳt<sup>166</sup> bile ki iḥtisābı sebebi ile ḡayrılara aşḥāb u eḳāribinden zarar irişür ol zamān (04) revā degüldür iḥtisāb eyleye zīrā ki anuḡ iḥtisābı münker defŪinedür bu defŪe ḡayrı münkerlige ḳıḳup daḥī aḳbeḥ (05) ü efḥāş<sup>167</sup> olur evvelkiden ve bu öyledür ki bir žālim müteḡallib žulm ile bir ḳoyun žebḥ ider ve muḥtesib eger ol žulmi (06) andan defŪ itmek istese ol ḥişm idüp bu kerre adamı žebḥ itmek ister bu maḳūle ve bu mişāl iḥtisāb ḥarāmdur (07) ve eger bir kimesne isteye ki sağ ve sālīm iken kendü aŪżāsın ḳatŪ eyleye ve andan anı menŪ itmek olmaz illā ḳitāl (08) ile eṣāḥḥ oldur ki menŪ olına egerçi ki bu anı Ūuzvın telef itmesün diyü ḳatı itmek ister zīrā bununuḡ (09) ḡarażı anuḡ ḥifżı ve Ūuzvı degüldür ḡarażı sedd-i sebīl münkerātdur maŪāsīden bu sebeble anuḡ ḳatlı maŪśiyet (10) degüldür ve kendü aŪżāsı ḳatŪı maŪśiyetdür şāriŪün maḳşūdı defŪ-i maŪāsīdür bu cümle maŪāsī (11) üç nevŪile girü döner **evvel** bir maŪśiyet ki ḡıçmış ola ol maŪśiyet ḥāletün vuḳūŪı zinā vü ḥāmr gibi (12) ki ḡıçüp ve āşārı münḳatıŪ olmuş ola anuḡ Ūuḳūbeti ḥadd u taŪzjre müteŪallıḳdür ve aḥkām u delāt<sup>168</sup> emr-i āḥād (13) maşlaḥatında raŪiyyetün anda medḥali yoḳdur **ṣāni** maŪśiyet oldur ki anuḡ sāḥibleri ol fiŪl-i mübāşirleri (14) olalar evtār u mezāmīr ü ḥāmr u ḥarīr cāmeler giyiciler gibi bu

<sup>166</sup> اووقت şeklinde yazılmıştır.

<sup>167</sup> افحش şeklinde yazılmıştır.

<sup>168</sup> delāt şeklinde yazılmış aslı delālāt olmalı



mağūle ma'āşinün ibt'ali her nev'ile olurise (15) vācibdür ve terk eyleyenler āşim olurlar ve islām āhādı bunda müştarekdürler mādām ki ol aqbeñ ü effaş (16) ma'şiyete çekmeye **şāliş** ma'şiyet oldur ki Őayn-ı ma'şiyet mütevaqqı'Ő ola tezeyyün-i meclis şürb-i ħamr ve tehiyye-i esbāb-ı (17) zinā gibi ki zinā vü ħamr ħāzır olmazdan muqaddem kayd göreler bu emr-i meşkükdür zıřā mümkindür ki ħuşūl-ı Őayn-ı ma'şiyet (18) olanlar bir sebeble māni'Ő olup müyesser olmaya imdi andan kimesne ihtisāb irişmeye meger ol nesnelere dañı ħarām ola (19) ħarām ħükmi muhtesibe döner nice ki eclāf u evbāş kimesnelere Őavretler ħammāmı ve ħarem yolları üzerinde durup

### [157b]

(01) gelen gidene nažāre ideler veya ecnebj kimesne bir ecnebj Őavretle ħalvetde olalar anuñ mežinnesi vu (02) qū'Ő-ı ma'şiyetdür ve evvel ihtisābuñ def'Ői içün ma'şiyet-i murāhene vü ma'şiyet-i muntažire ve ikinci rükn nefsi-i ihtisābdür ve bu (03) rükn ādābınuñ yedi derecesi var **evvel** ma'şrifet-i münker **şānj** va'Őž u naşihat ta'Őriñi **şāliş** Őunf (04) **rābi'Ő** taqayyüd **ħāmis** d'arb ile tehdid **sādis** d'arb mübāşeretü **sābi'Ő** a'Ővān u muqābele (05) istižhāri **evvel** derece-i evvel ma'şrifet-i münkerdür bu derecenün ādābı oldur ki tecessüs ile münkeri t'aleb (06) itmeyüp ħalkuñ qapu bacasına qulaq dutmaya ve teklifle ħamruñ rāyiħasına ve qoqulamasına muqayyed olmayup (07) eger bir kimesne mezāmır veya ğayrı sāzlardan etegi altında götürse şöyle ki görünmeye anuñ ifşāsına muqayyed (08) olmaya ve qonşılardan ve yoldaşlarından fıskları ħaberin su'āl itmeye ve eger iki Őabd bir adam ile şehādet (09) ideler ki filānuñ evinde ħamr iderler eśāññ oldur ki ħāne sāñibi izni olmaduqca anuñ evi üzerine (10) hücum olunmaz zıřā ki müslimānuñ ħaqq-ı šābiti iki šāhid-i Őādildür olmayınca sāqı't olmaz **aħbārda** gelmişdür ki (11) loqmān {a.s.}uñ ħātemi naqqı bu idi ki **الستر لما عاينت احسن من** اذاعة ما ظننت ya'Őnj gümān eyletdügün (12) nesneyi fāş itmekden ise müşāhede itdügün nesneyi örtmek yegdür **şānj** derece ta'Őriñdür muhtesibün (13) ādābı bu derecede oldur ki ta'Őriñüñ ibtidāsın vech-i aħsen ile eyleyüp ve naşihat u mev'Őizeti telat'tufıla (14) ħaqq-ı şefaqt-i uĥuvveti yerine getüre zıřā Őämme-i ħalkuñ ekşer Őilleti iqdāmları münkerāt-ı ceheledür ol ħaqqıqtale (15) ğālib oldur ki çün ol münkerün ħaqqıqtatine vāqıf olalar terk ideler mādām ki ħalkı taħmıq u techilleri (16) ižālarıla lecāc u ta'Őaśsuba çekeler va'Őž u naşihatleri fāyide itmez

olur ve insānuñ hāsīyyet-i cibilleti böyle (17) vāқиØ olmuşdur ki kendü nuqsānlik ve ziştlık ve keşf-i Øavretliginden istiknāf<sup>169</sup> iderler ve cehl ü hamākat (18) Øavret-i bā'ındur ve bā'in Øavretinüñ rüsvāligi Øavret-i kabīh u ziştrekdür bu cihetdendür ki ekşer hālkunı t'abjØatı (19) Øavret-i zāhiri setr itmege harısdür ve buradandur ki erbāb-ı nüfūs t'alebe-i Øilm meclisinde kaçan birine tahtıye

### [158a]

(01) ideler ol kimesneye gāzab müstevli ola hūsūsen anuñ maØrifet-i haқиkati ibtāl-ı haқиkdur duhül-ı küll-i müdhil (02) iderler tā anuñ Øavret-i cehli āşkāra olmayup kimesne anuñ fazihat u hamākatına ma'laØ olmaya ve bu maražuñ (03) izālesi gālibā naşihat u telat'ufdan gayrı ile müyesser olmaz ve dañı oldur ki techil ü tañmıķ jzādur (04) nice ki bir müslimānuñ taqriri münkere mañžürdur pes müömine jzā zarüretsüz hem harām u mañžürdur münkerüñ mañžü (05) rından ictināb olinup süküt u telat'ufila vaØž u naşihatden evvel Øunfıla izhār-ı jzā mañžürdur aña beñzer (06) ki xanı bevl ile yuyalar muhtesib gerekdür ki bu mañhalde sözün mevØiže ve āhiret Øazābinuñ had'nı ile söyleye (07) ve nice ihtiyārlar ki bu bābda vārid olmuşdur aña jrād eyleyüp ve anı selefde giçen ümmetüñ ekābirleri sıret (08) lerinden āgāh eyleye ve sözde şefaķat u naşihat u telat'uf izhārın riØāyet eyleyüp cānlaruñ cināyetin kendü (09) cināyeti Øadd eyleye zırā ehl-i islām cümlesi bir nefsdürler nice ki hażret {s.a.v.} buyurmuşdur (10) المؤمنون كجسد واحد اذا شتكى عضو منها تداعى سايرها بالحمى و السهر yaØnj müöminlerüñ cümlesi (11) bir ten gibidürler ve tenüñ hāsīyyeti oldur ki kaçan bir Øuzvı müteØellim ola cümle aØzāsı elem ü zañmet ü (12) giceler yukusunuñ yukusuzluginde müşterek olalar buncılayın imānuñ sıñhati oldur ki kaçan bir müömine bir renc veya (13) bir muşbet irişe her müömin ki andan haber ala ol muşbet ü rencüñ eşerin kendüde göre muşbet muşbet-i (14) dındür dünyevj muşbetden katirekdür **derece-i şālîş** taØnjif ü tağliždür ki dürüş ü bārid sözler (15) ve gayr fañş şütümlardur ve bu derecede edeb oldur ki kaçan Øāsı vü fāsıķuñ menØinde telat'uf u naşihatle (16) Øāciz ola ve göre ki ol naşihat olınduķca muØāsıde esrāri ziyāde olur ve vaØž u naşihate istihzā (17) ider vācib oldur ki aña dürüş ü kabīh sözler ve tehdid ü şütüm ile menØ eyleyüp ammā duş-nāmda fañşdan (18) ihtirāz eyleye bir lafz söyleye ki vāқиØde kiżb olmaya nice ki ey fāsıķ

<sup>169</sup> *istiknaf* yazılmış aslı *istinkaf* olmalı

ve ey cāhil ve ey aḥmaḳ zıjrā her kimesne (19) ki hevā-yı nefesine mütābaʿat idüp ḥaḳḳuñ muḥālefetin revā göre ol aḥmaḳdur nice ki ḥazret {s.a.v.}

### [158b]

(01) buyurmuşdur *الا حمق من اتبع نفسه هواه وتمنى على الله المغفرة* yaʿni aḥmaḳ ol kimesnedür ki kendü (02) nefsi hevāsı ardınca segirdür ve yine ḥaḳḳ teʿālādan mağfıret ārzü ider **ikinci** edeb oldur ki ol nesne (03) ki söyleye ḥaḳḳ söyleye ve zararret miḳdārı iḳtisār eyleyüp dürüştligi ḥācet miḳdārından ziyāde giçürmeye (04) ve eger maʿlūm ola ki ʿunf kendüye eşer itmeyüp istiḥḳār u ğaḫab ile münzecir olur baʿdehū ğaḫab u istiḥḳār (05) lāzım eyleye ve eger ğaḫab u istiḥḳār itmeden kendüye bir zarar fehmi ider ise yüz dutdurup çehresin (06) ekşi eyleye **rābiʿ** derece münkerdür el ile ancılayın ki kesr-i ālāt-ı menāḫi tʿanbūr u ʿud u çeng ve (07) ğayrılar gibi ve ḥamr dökme ve ḥarır cāme çıkartmaḳ ve bir ğasbı mağsūb evinden menʿ itmek ve mağsūb (08) cāmeyi ğāsib arḫasından çıkartmaḳ buña göre ve bu derecenün iḥtisābı iki edebdür ol vaḳt (09) muḥtesib-i ʿaleyh tekālifinde anuñ izālesinden ʿāciz olmaz kendü elile anı mübāşeret itmeye ikinci oldur ki (10) teğayyürde ḥācet miḳdārı iktifā eyleye kaçan ḳādir ola ki ğāsibuñ elin dutup mağsūbuñ evinden (11) tʿaşra çıkarup el anuñ şaḫalına ve yaḫasına urmaya ve kaçan ālāt-ı menāḫi-yi bātʿılı şikest itmege ḳādir ola (12) anı yaḫmaya ve şikest idecek ḥamr zarfın ḥamrın döküdükden sonra bir āḫir nesne ḳomağa yararsa şikest itmeye (13) ve ala sağ ḳorsa yine ḥamr ḳoyacakların bildükden sonra şikest olunması vācibdür zıjrā ʿahd-i resūlu' (14) İlah {s.a.v.}de ḥamr evāñileri şikest olunur idi ve ol ḥükm mensūḥ olmamışdur (15) ve eger ḥamr tʿarafınuñ şikestine el irişmez ise tʿaş atup ḳıralar ḳıymeti sāḳıttur **ḥāmis** derece (16) fāsıḳuñ tehdid ü taḥvifindedür nice ki muḥtesib muḥtesib-i ʿaleyh diye ki bu işden ferāğat eyle ve illā (17) başuñı mecrūḥ iderüm veya taʿzır veya ḥadd ururum dise ve bu derecenün edebi budur ki muḥtesib-i ʿaleyhiye (18) öyle tehdid vire ki şerʿde ol cāyiz ola ve eger tehdid vaʿdinde dʿarb-ı istiḥfāf üzre taʿarruz (19) idüp baʿdehū ḥadd lāzimesinde ʿāzım ola biḥasebi vaḳt revādur ve eger bile ki fāsıḳ mübāşeret-i fıḫda

### [159a]

(01) muşırrdur ve şiddet-i zecr ü mübālağat-ı<sup>170</sup> tehdid anı fışkıdan alı koyup men'ider tehdid ü va'ŕiddde mübālağa (02) olunursa revādur ve cümle kizbden mañzür degüldür **sādis** derece mübāşeret-i d'arbdur ve elile ayağ ile (03) ve ğayrıla ve bu derecede iki şart' var biri oldur ki urmağ biñasebi zarūret ola bu ise oldur ki (04) fāşık u žālim muşırr ola bir mertebede ki ta'ŕif ü va'ŕž u naşihāt u Őunf u zecr māni'Ő olmayup žulm (05) u fışkıdan vaz gelmeyeler bi'ž-zarūr def'Ői içün d'arb lāzım gelür ve vācibdür ikinci oldur ki d'arbi ħaddden (06) aşrı giçürmeyüp ħācet miğdārı d'arb eyleye kaçan ki münkerden vaz gelüp el çeke dañı rencide (07) olunmaya **sābi'Ő** derece oldur ki muñtesib ža'ŕif ola ve fāşık kavj münkerün teğayyürinde silāñ götürmege (08) ve a'Ővān u enśāra muñtāc ola cāyiz ki fāşık dañı bir alay a'Ővān u enśār muğābele ide imdi (09) bu derecede iñtilāf var ve Őulemādan ba'Őzıları dimişlerdür ki ri'Őā āñādınuğ bu derecede istiqlāli (10) yoğdur ve ħākim izni olmadın bu emre mübāşeret itmek lāyık degüldür bu emrün vechi tañriğ-i fitne vü teheyyüc-i (11) fesād u tañriğ-i bilāda çeker ve Őulemādan ba'Őzıları dañı dimişlerdür ki izn-i ħākime iñtiyāc yoğdur ve (12) bu kavlı ise kıyāsa qaribdür zıřā ki kaçan āñād-ı ra'Őiyyetden ittifağkile emr-i ma'Őrūf cāyiz dutılmış ola bil ki (13) bunun vācibligi naśs-ı kitābıla śābit olmuşdur şekk degüldür ki anuğ evāyil-i derecātı ikinciye çeker ve ikinci (14) üçünciye nā-müntehj olur bu derecedeki iğtizā-yı muğābele vü muğātele ider ve bu ise emr-i ma'Őrūfuğ lāzimesidür (15) imdi her kimesne ki bu t'ā'Őate kıyām göstürür gerekdür ki bunun levāzımından bğ-pāk ola ve ħağğ rızāsında (16) tecñid-i cünūd u def'Ő-i ma'Őāşj nuşret-i islām u iğāmet-i şer'Ő muñahhara t'ā'Őatin kendüye vācib ü mefrüzātından (17) bile **ev Őaziz** küy-ı devleti meydān-ı sa'Őādetden ol kimesne alur ki devlet-i uñreviyi dünyā cıfesine (18) śatmaya ve Őāriyyeti evün Őimāreti sebebi ile dñ vjranligine sa'Őy itmeye imdi iñtisābuğ erkān u şerāyit'i (19) fi'l-cümle ma'Őlüm oldı bilmiş ol ki bu rüzgārda me'Őlūf-ı Őāmmе olan münkerātın Őadedi ki ħalkın Őādāt

### [159b]

(01) u rüsümında mecārj olmuşdur çoğdur ve anuğ iñśā'Ősı tafşil t'ariğkile ve tefāşil-i şer'Őile mümkün (02) degüldür lākin fi'l-cümle mecmū'Őı yedi kısım üzredür **evvel** münkerāt-ı mesācid **śāni** münkerāt-ı esvāğ (03) śālīs münkerāt-ı şevāri'Ő **rābi'Ő**

<sup>170</sup> مبالغت şeklinde yazılmış aslı مبالغت olmalı

münkerāt-ı hammāmāt **hāmīs** münkerāt-ı ziyāfet ü mecālis **sādis** (04) münkerāt-ı Őimārāt u nafaqāt **sābiŐ** münkerāt-ı Őāmme ve bu aqsāmlarun ol nesne ki usūl u (05) ũmmehātından zıkr olınmış olınur řuŐab u tefārıķın anun andan kıyās itmek gerek **evvel** kısmı münkerāt-ı (06) mesācid bu kısmun efhaş münkerātı resāŐit-i šalātdur ki rũkũŐ u sũcũdda terk-i tũmāniyet<sup>171</sup> ola ve ol ise mũbt'il-i (07) šalātdur nařs u ĥadiřle ve andan nehı vācibdũr ve ol cũmlenden kırāŐat-ı řurŐāndur laĥn ile ve anun telķini vech-i (08) řaĥiĥ ile vācibdũr ve buncılayın laĥn ile oķıyanı laĥn ile oķumadan menŐ olınmaķ vācibdũr ve sũkũt itmek bu (09) ĥuřũsda maŐřiyet-i fāĥiř zırā řurŐānı laĥn ile oķumaķ bā-ĥuřũs ũdret-i taŐlĳm maŐřiyetdũr ve maŐřiyete (10) sũkũt itmek maŐřiyet ve eger laĥn ile řurŐān eyleyenun lisānı edā-yı meĥāricden Őāciz olup kırāŐatınun (11) ziyādesi laĥndur terk eyleyũp tařĥiĥ-i fātiĥaya iķtiřār eyleye ve eger ekşeri řaĥiĥ ise řaĥiĥdũr ve lākin (12) cũmlenun tařĥiĥinde Őācizdũr Őulemā dimiřlerdũr lā-beŐs kırāŐata bu taķdırce gerekdũr ki kırāŐatda āvāzın bũlend (13) itmeye ve ol cũmlenden biri daĥı budur ki bir esbāb giye ki anda ĥarĳr ola veya bir kılıç gŐtũre ki anda (14) bendi altun veya gũmiř ola anun şurbında oturmaķ revā olmaya ve anun inkārı vācibdũr ol (15) kimesnelere ki anı bileler ve biri daĥı kışsa-ĥānlar ĥalkasıdur ki bu rũzgārda baŐřılar adların vāŐiř (16) koyup Őũlũm-ı tefsir ũ ĥadiř ĥaķāyıkından cāhil olup āřār-ı deķāyıkda taĥvĳf ũ taĥzır-i Őāt'ıl (17) Őāt'ıl ĥikāyāt mũzaĥraf u elfāř-ı mũseccaŐ ile ĳrād-ı ebyāt u eřŐār-ı mũnhĳ ki cũhhāl u fũssāķ Őāmme-i maŐřāsiye (18) dilĳr idũp eclāf-ı aĥmaķ ğabĳyı irtikāb-ı muĥālefete kũstāĥ iderler anların inkārı vācibdũr ve anların (19) iĥtisābı andan menŐ eylemek lāzım zırā ki vāŐiřũn řerāyiĥi oldur ki veraŐ Őalāmeti anda řāĥir ũ bāyin

### [160a]

(01) olup ve heyŐātında seķine vũ vaķār ğālib ola ve ehl-i řimāsı anun řũretinde lāzım ve ednās-ı bidŐat u hevādan (02) pāk ola ve her kimde bu şıfatlar mevcũd olmaya anun řesād vaŐřı ve sŐzi ĥalk arasında šalāĥdan ziyāde (03) ola ve bir daĥı Őavretlerun meclisde ĥāzır olmalarıdur eger vaŐř ve ger zıkrde bi'l-mũřāfehe cāyiz olan (04) budur ki menŐ olına lākin ĥuzũr-ı mesācid ũ meķābir ũ teŐāzi vũ tehāniĥde vācibdũr ve eger Őacũzeler (05) meclis-i vaŐřda perde ardında olsalar lā-beŐs biĥ ve bir daĥı ehl-i řuŐbede vũ telbīsāt u et'ibbā-yı (06)

<sup>171</sup> طمانينه şeklinde yazılmış aslı طمانينت olmalı.

terkiye hâlka ider cum'âa günlerinde ve gayrida cevâmi'â kapularında oturup edviye vü ma'âcin ü ta'vîzât (07) u at'ime satup ve inşâ vü kaşâyid ü eş'âr okur ve satar bu cümle harâmdur ve men'leri vâcibdür (08) ve yine cümle mescid münkerâtından mescide mecânin ü sekrân komamağdur meger dîvâneler ki t'ahâret ü sükût (09) anların hâllerine ğâlibdür buncılayın sabîlerün dañı duñûli la'âb ciheti için bu ma'ûlelere men' ü inkâr (10) cümleye vâcibdür **şâni** kısmı münkerât-ı esvâğdur ve bu kısmun münkerâtı usûli on kısım üzredür (11) ve dañı münkerâtun aqsâmı ve tefârîki<sup>172</sup> ondur **evvel** mürâbeñâda ki'bdür nice ki bir kimesne on dirhem ile bir (12) metâ' satun almışdur diye ki on iki dirheme almışum ve bir dirhem ribhile saña satarum imdi bāyi' (13) bu sözde kâzib olup fâsiğdur ve her kimesne ki bu şa'şun ki'zbine 'âlim ola kendüye vâcibdür (14) ki müşteri ol ki'zbden haberdâr eyleyüp eger ta'şîr eyleye işimde ve fışkıda anuñıla müşterek olur **ikinci** (15) münker ihfâ-yı 'âyib-ı mübj'üdür **mervidür** ki vâsıla bin eşfa' {r.a.} durur iken bir şa'ş bir deveyi (16) bir şa'şa üç yüz dirheme satdı ve elân adam deveyi götürüp gitdi vâsıla bu devenün ahvâlin (17) bilür idi bunu böyle gördükde ol şa'şun ardına düşüp irişdikde didi sen bu deveyi (18) zebñ için aldun ya binmek için didi binmek için vâsıla buyurdu ki bu devenün ayağında bir deligi var ki (19) anuñ sebeble yola ve menzile gidemez ol şa'ş girü dönüp yüz dirhem bahâsından nuqsân ile girü aldı

### [160b]

(01) bāyi' didi benüm bey'üme niçün zarar getürdün didi ki ben hâzret-i resûlu'llâh {s.a.v.}den işitdüm (02) ki buyurdu لا يحل لا حد يبيع بيغاً إلا يبين ما فيه ولا يحل لمن يعلم ذلك إلا يبين ya'ñi helâl (03) degül kimesneye ki bir nesne satar ve ol nesnenün 'âyibi var ise söylemeye ve helâl degül ol kimesneye ki anuñ (04) 'âyibin bilüp müşteri āğâh itmeye itmez ise āsim<sup>173</sup> olur **üçüncü** münker necşdür ve necş oldur ki bir kimesne (05) bāzârda nesne satun alur bir kimesne dañı ol metâ'un bahâsına nesne ziyâde ider tâ müşteri t'ama'â düşüp (06) ferifte ola ol fi'li ise harâmdur ve fâ'ili anuñıla 'âsî vü āsim<sup>174</sup> olur anuñ men'î vâcib **dördüncü** münker (07) oldur ki bir kimesne bir metâ' satun alur ve bey' idüp şemeni qarârında iken bir kimesne dañı diye bu metâ'ı (08) döndür ki ben bundan

<sup>172</sup> تفاريقي şeklinde yazılmış aslı تفاريقى olmalı.

<sup>173</sup> 'âsim aslı āsim olmalı.

<sup>174</sup> 'âsim aslı āsim olmalı.

eyüsin ve ucuzın vireyüm yâhûd bâyiŕe diye ki sen bu metâŕı döndür ki (09) ben dañı ziyâde ile alayum egerçi bu beyŕ žâhir-i ŕerŕde ŕaħîhdür ammâ bu ŕaħs bu fiŕde âŕim ü Őâŕŕ (10) olur anuñ inkârı vâcib **beŕinci** münker tefâvüt-i mikyâl u miżân u zîrâŕ ehl-i bâzâr sũkda her (11) kim iki kîle veya iki daŕ veya iki zîrâŕ ŕaŕlayup biri ile alup ve biri ile virür âŕim ü Őâŕŕ (12) vü fâŕıkdur ve muħtesibe lâzımdur ki her ayda bir kerre bu aħvâli tefaħħus eyleyüp ve her kimesne bunlaruñ bu aħvâline (13) vâķıf ola vâcibdür ki ħâkime iŕlâm eyleyeler ve ħâkim dañı öyle eyleyenleri vâcibdür ki taŕzîr eyleyüp (14) ol fesâdı ıŕlâħ eyleye **altıncı** münker iĉâb u ķabûlün terkîdür **yedinci** münker ŕürüt-ı fâside-i (15) rübûbiyyât<sup>175</sup> ve ğayrılarıdır ki Őâmme-i ħalk arasında mütedâvildür ve ehl-i sũkda aĝleb ve ol Őuķud müfsiddür (16) ve anuñ menŕ ü inkârı vâcib **sekizinci** münker eŕķâlât-ı ħayvânât-ı muŕavveredür ki bayram günlerinde anı (17) uŕaķlara ŕatarlar ve alurlar anuñ kesri ve anuñ inkârı vâcib ü lâzım **tokuzuncı** münker ğümüŕ ve altun (18) ve ħarîr câmedür ki er kiŕilere münker-i maħżürdur menŕi vâcib **onuncı** eski câmeler ki ķaŕarlana ve eski (19) nesnelere ki bir Őamel ile cedĉde döndürmiŕ olalar anuñ beyŕi menŕi vâcib **ŕâliŕ** ķısm ki münkerât-ı

### [161a]

(01) ŕevâriŕi ve mecâmiŕi ve anuñ aslı ondur **evvel** direkler ve aĝaçlar ki ğars iĉün dikeler ol denlü ki (02) yolları dar eyleye menŕi vâcib **ŕâni** oturmak iĉün dükkânlar öñinde ŕuffeler yapalar ol denlü ola (03) ki gelen gidenler ŕıķlet ķekeler taħriĉi vâcib **ŕâliŕ** ol ŕu nâvdânları ki damlardan ŕoķaķ (04) üzerine ħavâle itmiŕlerdür mürür u Őubür eyleyenler üzerine dökilür menŕi vâcib **râbiŕ** atŕime (05) maķûlesi ki yollar üzerinde ŕatarlar menŕi vâcib **ħâmis** odun ve diken yıĝmak yollar arasında (06) **sâdis** büyük yükleri dar ŕoķaķdan ğiĉürmek ve ħayvâna taħammülden ziyâde yükletmek münkerâtdandır (07) **sâbiŕ** ķaŕŕâblar zebħ idüp fezalâtın ve ķanın yol üzre biraĝalar ki mürür u Őubür eyleyenlerün (08) dimâĝlarına ol müstekreh râyiħa gele her ķaŕŕâba vâcibdür ki bir mezbaħ binâ eyleye ki ħalk müteŕezzi olmaya **ŕâmin** (09) toprak ve zebĉ ve ķavun ķarpuz ķabuĝı gibi nesnelere ki yol üzerine biraĝalar menŕi lâzım **tâsiŕ** cıfeyi (10) menbeti yol üzre biraĝalar ki ħalk anuñ yaramaz ķoķusından müteŕezzi ola menŕi lâzım **ŕâŕir** bir kelb-i ğayür (11) bir ķapuda ve yol üzerinde ola ŕaķlaması münkerât-ı

<sup>175</sup> ربویات şeklinde yazılmış aslı rübûbiyyât olmalı.

mañzürdür ki bu cümleñ men'î vâcib ü sükût (12) olınması bâ'î-i ism ü ma'şiyetdür **dördünci** kısım münkerât-ı hammâmât u ümmehâtdur ve ol sekizdür **evvel** (13) sûretler ki hammâmlar çapularında naqş iderler zî-rûh olmaya ğayrı câyizdür **şânj** keşf-i Øavret ü ğayruñ (14) Øavretine nażar itmek zîrâ ki haberde gelmişdür لعن الله الناظر و المنظور اليها **şâliş** dellâklar fû'a (15) altından elin soqup ovmağa ve kışlemege uyluğ<sup>176</sup> ve mâ taht-es-sürreyi **râbi'** yüzi üzre yatup (16) avuşdurmaq hâşşa bir kimesneye muħarrik-i şehvet ola **hâmis** el ve çanaq baturmaya bir havza ki suyu az (17) ola **sâdis** kadar hâcetden ziyâde su dökmek **sâbi'** şâbün suyun yol üzre ve (18) hammâmda dökeler bir kimesnenün andan ayağı sürçüp a'zâsı mecrûh olsa aña zimânı lâzımdur (19) hammâmcı ile zîrâ nice ki ol adama yayқанup pāk olmaq lâzımdur hammâmcıya dañı hammâmı yaykamaq lâzımdur

#### [161b]

(01) **beşinci kısım** ol daşlar ki üzerinde eyü durmayup sürçilür anı hammâma važ' itmek ol (02) maqûlenün men'î lâzım ve saqat'lik vâqi' olur ise zimânı vâcib **beşinci kısım** ziyâfât u (03) münkerât-ı mecâlisidür ve onun usûli ondur **evvel** harîr döşekler ve maq'adlardur cülüs-ı ricâl (04) için men'î vâcib **şânj** altun ve gümüş micmereler veya evâñ vü âletler harâmdur isti'mâli men'î lâzımdur (05) **şâliş** zî-rûh teşâvir ki perde vü dîvârlarda menkûş ola eger ferşlerde olur ise lâ-be'ıs bih (06) **râbi'** çeng ü t'ânbur u rebâb ve sâyir sazlaruñ hużurında olmaq **hâmis** ricâli görmekiçün Øavretler (07) damlar ve pencerelerde mecma' eylemeleri münkerât-ı mañzürdandır men'î vâcib **sâdis** harâm u mağsûb t'a'âmında (08) oturmaq eşedd-i münkerâtdandır **sâbi'** münkerât meşrûbâtından nesne olduğı meclisde oturmaq zîrâ (09) fâsiqun mecâliseti mübâşeret-i fişq hâlinde harâmdur **şâmin** meclisde mübtedi'iden kimesne olup bid'at (10) sözler söyleyeler eger ol sözlerün redd ü bedeline kâdirdür câyiz ve illâ harâmdur inkârı vâcib **tâsi'** (11) meclisde bir maşhara ola ki kiżb ü fañş sözlerle hâlkı güldüre anda hâzır olmaq harâmdur ve inkârı (12) lâzım ve eger anuñ mizâhında kiżb ü fañş olmaya ve ol mübâhdur ammâ mübâlağa olmaya ve ol meclisde ki bir mü'minün (13) ğıybeti ola ve men'înden Øaczi olur ise harâmdur men'î vâcib ve sâkit olmaq men'înden ve inkâr-ı (14) ma'â'l-ı kudret Øâşj olmaq **altıncı kısım** münkerât

<sup>176</sup> اويلوغ şeklinde yazılmış aslı اويلوغ uyluğ / uyluğ olmalı.



nafaqāt ki ol iki kısmdur **evvel** asrāf-ı libās u ta'āmda (15) **şānj** asrāf-ı ebniye vü mesākinde **ammā** münkerāt-ı mālî beş kısm üzredür **evvel** izā'at-ı<sup>177</sup> māl (16) nice ki iħrāq-ı emti'ā vü aqmişe ve anuñ ilķası baħrde **şānj** zāhirde Őiśyān yolına şarf olunmağ zinā vü ħāmr (17) mu'trib ü nāyiħalar gibi **şāliś** riyā ile nafağa taşarruf olunmağ ki şit ü şöhret ü nām için ola **rābi'Ő** (18) mu'āmele-i ribā' **ħāmis** mübāħātda asrāf olunmağ nice ki bir kimesnenüñ yüz dīnārı var anuñ ve Őiyālinüñ ma'Őišetü (19) anuñıladur ol yüz dīnāra faħr için libās alup giyer men'Ői vācib veyahūd ol yüz dīnārı nuķuş

### [162a]

(01) dīvār veya bī-ma'Őnā yerlere şarf idüp Őiyālinüñ nafağasın keser bu cümle asrāfdur ħākime anuñ (02) ħacrı ve inkār u iħtisābı vācib **yedinci kısm** münkerāt-ı Őāmmdur ħükmi-Őumüm sebebi ile zīrā (03) bu rüzgārda ħiç kimesne yoğdur ki münkirlikden ħālî ola illā māşā'llāħ ammā aħkām-ı şer'Ő taħşilî (04) tağşiri ve teğā'Őd ta'Őriğinde ve ta'Őlīm ü naşihāt ve ħalk irşadı cihetinde fı-zamāninā ehl-i rüzgāra (05) ceħl bir mertebe ğālibdür ki mu'āzżam şehrler ki mecma'Ő Őulemā vü muğarrir fazlādur yine ħalkuñ ekşeri şalāħ u fesād (06) furūz Őayān ve sinnin beyān ħükminde cāhildürler فضلاً عن القرأ والجبال و البوادی vüllāt u (07) ħukkām-ı Őāşra vācibdür ki mu'āzżam şehr ü vilāyetüñ ħurālarından her bir ħaryesine ve maħallātlarınuñ her bir maħallelerine (08) fağihler naşb ideler tā Őāmmi-Ői ħalka umūr-ı dīn ta'Őlīm idüp ferāyiz-i şer'Ői öğredeler vācibāt u (09) maħżürāt aħkāmı ma'Őrifeti taħşilin buyurup ve şaliħā vü etķiyā olanlar let'āyif-i muvā'Őaža vü deķāyık-ı (10) neşāyiħde mümidd ü muğavvi olalar ve füssāk u füccārı zevācir-i şer'Őile menāħi vü fücürdan men'Ő idüp (11) ehl-i islāmuñ evlādların lu'fıla ta'Őlīm ve ħüsn ile te'Ődīb-i edeb eyleyeler ve ehl-i hevā vü bida'Őı fesāddan (12) islāħa okıyup ceħl ü Őiśyān žulmetin sat'vet-i nūr-ı Őilm ü Őirfānıla münhezim eyleyeler ve her müte'Őallim ü fağih (13) ki kendü farz-ı Őaynından fāriğ olup fürüz-ı kifāyāta tağayyüd eyleye aña vācibdür ki kendü ağrabā vü civār (14) u ehl-i maħalle ve ehl-i şehrine farz-ı Őayn olanları ta'Őlīm eyleyüp andan şonra ħurā vü cibāl bu adı (15) ħāsdın eyleye ve resātik eħlin ħağğā da'Ővet idüp meżkürüñ veżāyifin<sup>178</sup> yerine getüreler ve eger bu ma'Őnā (16) larda tağşirāt u ihmāli cāyiz göre cerħ Őāmm

<sup>177</sup> اصاعت şeklinde yazılmış aslı اصاعت olmalı.

<sup>178</sup> vet'āyif aslı veżā'Őif olmalı.



**[163a]**

(01) šāhīb-i bašjret ü zekîlerden ğayrı anuñ ħaķıķatın bilmeyüp ve fı'l-cümle bilenler **وَعَن** ابن عباس رضى الله عنه قال قال (02) ki ħaķıķatidür anlamadılar وسلم ثلاث من اعطيهن فقد اعطى خير النيا و الاخرة قلب شاكر و (03) رسول الله صلى الله عليه و سلم ثلاث من اعطيهن فقد اعطى خير النيا و الاخرة قلب شاكر و (04) لسان ذاكر و نفس على البلاء **وَعَن** بكر بن عبد الله (05) şifāt-ı muṣṣṭedde ki aśl-ı saṣṣādet-i dāreyndür ve her kimesneye ki ol üç şifāt virilmişdür cümle dünyevj (06) vü uhrevj saṣṣādeti aña virilmiş olur evvel ḳalbi şākir ü huşyār olan ki münṣimün virdügi niṣmetin bilüp (07) tanıya ve ikinci ol lisān ki ħaķķ teṣālānuñ zikrinden ve fikrinden ğāfil olmaya üçüncü bir nefis ki taṣab u beliyyāta (08) taḥammül ü şabr eyleye **وَعَن** خيرًا فيرى عليه سمي حبيب الله (09) المدنى قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من اعطى bekr bin nemē Allah (10) محدثًا بنعمة الله و من اعطى خبرًا فلم يُر عليه سمي بغيض الله معاذبًا Ṣabdu'llāh {r.a.} rivāyet ider ḥazret {s.a.v.}den ki her kimesneye ki (11) niṣmet virilmiş ola ve ol niṣmetün āşārı reşāşın müstaḥıķķlara sepüp ve tañrı bendeleri iḥtiżāzin (12) anuñ āşārından maḥżūz u mesrūr ider ise anuñ teceddüd āşārından tevālī feyz-ı fazl ile münṣim olup (13) ħaķķ teṣālānuñ dostlarından şenāgūlarından olur ve her ol kimesneye ki niṣmet virilmiş ola ve ol (14) kimesne ol niṣmeti küfrān ihfā vü kitmān ile örtüp münṣimün şükr ü şenāsı izḥārına ol saṣy itmez ol (15) düşmen-i merdūd ve mebgūz-ı maṣbūddur **وَعَن** ابى هريرة رضى الله عنه وسلم ان يحب ان يرى اثر نعمة على عبده (16) عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و سلم ان يحب ان يرى اثر نعمة على عبده (17) ki ħaķķ teṣālā ḥazreti ḳatında sevgilüdüdür ki kendü enṣām u efd'ālī āşārın bendeleri aḥvāl u aḳvālinde müşāhede (18) eyleye ḥuḳūķ şükrü edāsı sebeble feyz niṣmeti aña pāyende dutar قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اول من يدعى الى (19) **وَعَن** ابن عباس رضى الله عنهما قال الجنة الذين يحمدون الله فى السراء والضراء

**[163b]**

(01) ibn-i Ṣabbās ḥazretleri rivāyet ider ḥazret {s.a.v.}den ki buyurmuşdur ki evvel ol gürüh ki (02) riyāz-ı cennet daṣvet olunur ol kimesneler ola ki ḳalb u lisānlarını darlık ve bolluḳda ħaķķ teṣālā ḥazretinün (03) ḥamd u şenā vü müzākeresi mülāḥažasından fāriğ ü ḥālī dutmaya رسول الله صلى الله عليه وسلم اول من يدعى الى (04) **وَعَن** انس رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم التوحيد ثمن الجنة و الحمد وفاء لشكر كل نعمة ider ḥazret (05) {s.a.v.}den ki tevḥid nūrī dārü'l-islām cennet bahāsı olup müṣmini

menāzil-i kirāma (06) yetüricidür ve ĥaĥĥ teŖālānuĥ ĥamd u ŧenāsi mülāzemeti cemŖ-i niŖmetlerüĥ ŧükrine vefā göstürmekdür وعن قال رسول الله صلى الله (07) عليه وسلم ما انعم على عبده نعمة من اهل او مال او ولد فيقول ماشاء الله لاقوة الا بالله فيرى (08) yine enes rivāyet ider ĥazretten ki ĥaĥĥ teŖālā ĥiĥ bir niŖmet bendelerine Ŗatā (09) itmemiŧdür ehl ü evlādlar gibi ki baŖdehü ol bende söylemeye ki māŧā'llāh lā ĥuvvete illā bi'llāh pes bārĥnüĥ (10) her luĥf u Ŗatāsında bu kelime dinilmek gerekdür kim ki dir ise mevtden ĥayrı daĥı bir āfet görmeye ve māŧā'llāh (11) maŖnāsı budur ki bende anuĥ sırrın ve ĥaĥĥĥatin baŧıret gözüle görüp ĥāl-i lisānıla ŧehādet vire (12) ki her niŖmet görürüz ve iriŧür ol cümle meŧıyyet ü Ŗināyet ĥaĥĥ iledür ve ĥiĥ kimesnenüĥ niŖmet taĥŧilinde (13) ol bārĥnüĥ meŧıyyet ü Ŗināyeti olmaduĥca kendüde bir ĥavl u ĥuvvet yoĥdur meger yine ol ĥuvā vü meĥĥin Ŗatā eyleye (14) وعن امير المؤمنين على رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم انعمت عليه بنعمة علم (15) غفد ادى شكر (16) انها منى فقد شكرنى و من انعمت عليه بنعمة فقول عليها الحمد لله رب العلمين (17) cenāb-ı rübūbiyyet celle ŧānühü buyurmiŧdur ki her bendeye kendü fazlumuzdan niŖmet enŖām olınup ve ol bende bilmiŧdür ki (18) ol niŖmet benüm feyz-i Ŗatā vü iĥsānum ve benüm reŧāŧ-ı imtinānumdur ĥaĥĥā ki ol bende benüm niŖmetümüĥ ŧükrin edā itmiŧdür (19) ve her kimesne ki Ŗatā olınup ol bende ol niŖmeti benüm ĥamd u ŧenāma vesile idüp dimiŧdür ki el-ĥamdü li'llāhi rabbü'l-Ŗālemĥin

### [164a]

(01) ĥaĥĥā ki edā-yı ŧükr-i niŖmet itmiŧ olur her ne ĥadar ki ol niŖmet ziyāde ve ĥoĥ olur ise رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول (02) عن ابي درداء ebū ويعبد غيرى وارزق ويشكر غيرى (03) الله تعالى انى و الجن و الانس فى نباء عظيم اخلق derdā rivāyet ider ĥazret {s.a.v.}den ki cenāb-ı kibriyā (04) celle ŧānühü buyurur ki ĥaĥĥā bizüm cinn ü ins ile bir büyük iŧimüz düŧmiŧdür ki kendülerin ben yaratdum (05) ve anlar ĥayrılara taparlar ve rızĥların ben virürüm anlar ĥayrılara ŧükr iderler imdi bu büyük iŧi ol büyük (06) günde kendülerden suŖāl itsem gerekdür ol yaramazlar ol günde benüm Ŗafvumdan ĥayrı bir ŧıĥınacaĥ yerleri (07) olmayup ve ol firār idiciler benüm raĥmetümden ĥayrı bir ĥaĥacaĥ yerleri olmaya الى داود احبنى واحب اوليائى و احببى الى عبادى (08) وفى الاخبار اوجى الله تعالى

احبّك الى عبادك قال ذكرهم بالائى و نعمائى فانهم (09) قال ياربّ هذا احبّك و احب اوليائك فكيف  
 ahbārda gelmişdür ki haqq celle (10) ve Őalā ħazret dāvud  
 {a.s.}a vaĥy buyurđı ki yā dāvud ħazretümüze ve dostlarumuza muĥabbet  
 eyleyüp bendelerümüzi (11) dostlık ĥilŐatıla müşerref kıl didi ilahî işte ħalbümü  
 senünġ muĥarrer-i muĥabbetünġ kıldum ve senünġ dostlarunġı kendü maĥbūbum (12)  
 itdüm ammā cenāb-ı kibriyāunġ sürādıkāt-ı Öizzetin ve muĥabbet ü beħā-yı  
 meveddetin tıre-i rūzgār ġāfillerünġ daracaħ ħalblerine (13) nice sıġdurayum  
 buyurđı ki benüm teceddüd-i berr ü iĥsān ve mütevāliyen cevđ ü imtinānumdan  
 ĥaber vir ki bu maŐnānunġ zıcri (14) ħalblere āteş-i muĥabbet biraħup ol āteşünġ  
 şereri anlarunġ ĥicāb u ġafletin yandurur وقال رسول الله (15) صلى الله عليه وسلم  
 ĥazret buyurur ki eyü (16) احسنوا جوار نعم الله فانها قل ما زالت عن قوم فعادت اليهم  
 şaħlanuz haqq teŐālānunġ niŐmetin ve ħonşılıġın yaŐnj şükr ĥuħūķı edāsına  
 kıyām ġöstürünġ ki haqq teŐālānunġ niŐmeti (17) bir ħavmden ki girü döne nādir  
 vāķiŐ olur ki ol niömet kendülere tekrār girü döne وقال رسول الله صلى (18) الله عليه  
 وسلم من عظمت نعمة الله عليه عظمت مئونة الناس عليه فمن لم يحتمل تلك المئونة النعمة عرضة  
 النعمة للزوال (19) yine ĥazret buyurur ki her kimesne ĥaħķında ki ĥaħķ teŐālānunġ  
 enŐām u efdāli ziyāde ola ol kimesneye daĥı ĥaħķ teŐālā

### [164b]

(01) bendelerinünġ aĥmāl-ı meŐūnetleri vücūbı ziyāde olur zıřā ki muĥtāclarunġ  
 sedd-i fāħaları vücūbı vücūd niŐmeti (02) ħadarıncadur ve her kim ki ĥalkunġ  
 meŐūnetine taĥammül itmeyüp ħudreti ĥālinde muĥtāclarunġ ħazā-yı ĥācetlerin  
 ġanımet (03) bilmeye ol niŐmet zevāle yüz dutup źillet ü iĥtiyāc yaġmurı üzerine  
 yaġa وقال رسول الله صلى الله عليه (04) وسئل عن رسول الله ĥazret  
 buyurur ki ol niŐmet tenaŐum idenler ki şükrı ĥuħūķı edāsına (05) kıyām  
 ġöstürürler şevābı öyledür ki bir şāyim şavm dutup açlık miĥnetine şabr eyleyeler  
صلى الله عليه وسلم لمانزلت آية الكنز اي الاعمال نتخذ يا رسول الله (06) وسئل عن رسول الله  
 فقال يتخذ احدكم قلبًا شاكراً و لسائناً (07) ذاکراً ħaçan kenz āyeti nāzil oldı suŐāl itdiler  
 ki yā resūlullāh aŐmālünġ ħanķı nevŐine riŐāyet idelüm buyurđı ki (08) ħalb  
 şāķirliġi ile lisān zāķirliġine zıřā ġönül dāyimā ħarŐ-ı bāb istizāde-i niömet ider ve  
 lisān-ı zāķir ġönülünden ġayrıya (09) ĥācet kökini dibinden ħoparur evvel niömet-i  
 lā-yezāl ikinci devlet-i bġ-zevāldür ħaçan ĥazretünġ elfāż-ı şerifleri (10)

mefhūmından şükr faziletı ma'Ūlūm oldu imdi bilmiş ol ki şükr bir maqāmdur evliyāu'llāh maqāmlarından ve (11) cümle maqāmlar üç aşdan muntażam olur Őilm ü hāl u Őamel bidāyet-i sülūkde Őilm-i aşdan ve hāl ol Őamelün neticesi (12) ve hālün şemeresi ammā nihāyet emr ü kemāilde қаziyye-i münŐakis ola anda Őamel olup şemere-i Őamel ü Őilm bu ikisi hāsıl (13) olur ve bu ma'Ūnā Őilm-i sülūk-ı deqāyıkdur anı erbāb-ı qulūb-ı t'āhire vü ašhāb-ı nüfūs-ı zākiyyeden ğayrı fehm itmeyeler (14) ammā aśl-ı evvel ki ol Őilmdür bu aśluñ medārı hem üç aśl üzredür aśl-ı evvel ma'Ūrifet-i niŐmet ikinci bu (15) niŐmet hāsı ki kendü haqqında niŐmet olduñ bilmekdür eger kendüden ğayrıya niŐmet olmaya nice ki bir kimesnenün düşmeni (16) olup ol düşmen helāk ola düşmenün helākliğı kendü haqqında niŐmet olup düşmen haqqında niŐmet olmaya (17) **üçünci aśl** münŐimün zāt u şifātı ma'Ūrifetinde ki ol efdāl u enŐām maśdarıdur vücūd u ikrām āśarı (18) mütemmimi bu sālİKlerün miŐrācı bidāyetinün aślıdur ve anuñ dört derecesi var **evvel** derecesi teferrüd-i zāt-ı (19) münŐim Őazze şānühū ma'Ūrifetidür nuŐūt u şifāt u kemāile ve tenzih-i zāt-ı müteŐāliyye müt'ālaŐası nuqsān u zevāl

### [165a]

(01) şifātından ve bu ma'Ūārifün huśulı ma'Ūnā-yı sübhānallahdur **ikinci** derece mülāhaza-ı teferrüd zāt-ı muqaddesdür (02) enŐām u efdāl ifāzasıla ve ol imtinān ki niŐmet-i vücūddur istiħkāk u vesilet ve istiħkāk-ı istiŐdād (03) Őilletsüzün feyz-i aqdes iktizāsıla ve istiħzār-ı<sup>179</sup> em'tār mevāhib-i fazl u nevāl rūhānı vü cismānı meserretinden (04) istiŐdād vesiletı ile ki vücūd nebŐidür cūd baħrinden feyz muqtezāsıla ve bu haqāyıkun şühūdı sırr-ı (05) ma'Ūnā-yı el-hamdü li'llāhdur **üçüncü** derece teferrüd-i zāt-ı münezzeh-i münŐim müşāhedesidür cellet Őazametehū celāl-i samediyyet (06) ve Őazamet-i ulūhiyyetine istiğrāk u istiħlāk zerrāt-ı merātib keşretine eşiŐa-ı āftāb ve hiddet ü istiğlā-yı eşraf (07) envār-ı ferdāniyyet sa'vetinde vaħdāniyyet ü şühūd memleketinde bu ma'Ūnā-yı tecellı cemāl-i haqqat-i lā ilahe illallahdur (08) **dördüncü** derece iŐtirāf-ı külldür taqşır ü Őacız ile güneh kibriyā-yı zāt-ı ma'Ūrifetinden ve vefā-yı şükr ü şenā-yı (09) şifātına zıjrā cenāb-ı Őazze zāt-ı müteŐāliyye-i qadım taqaddūs-i teŐālā kibriyā veh andan refiŐredür ki nu'q-ı lisān kuvvetile (10) anuñ cenāb-ı Őazzi pür-emnine

<sup>179</sup> istiħzār şeklinde yazılmış aslı istiħzār olmalı.

yetişmek mümkün ola ve sırr-ı edfân-ı Ŗažamet ü kibriyâsı andan büyükrekdür ki fehm ü beyân (11) vesilesile ol ħazretün kibriyâsı vaşfin itmek mümkün ola ve bu ħâlün žuhûrı sırr-ı allâhû ekberdür **baŖdehû** (12) ħazret {s.a.v.} buyurdu ki لآن اقول والله اكبر احبب الى مما طلعت عليه الشمس (13) سبحان الله و الحمد لله ولا آله الا الله bu ħağâyıkuñ žuhûrı işâretidür zışa ki nübüvvet manşıbı andan (14) Ŗâlirekdür ki anlaruñ lisânına bir kelime gide ki Ŗayn-ı başiret şühüd-ı esrârdan anuñ ħağâyıkuñ Ŗâıl ola (15) ve ol nesne ki bu kelimâtuñ fažâyil-i keşretinden eĥâdjîs-i nebevî-yi mažannetde<sup>180</sup> vâriddür ol cümle ħağâyıkuñ u meŖânî (16) şemeresi Ŗîrfân mertebesindedür zışa lağlağ-a-ı lisân ve tezvîd-i<sup>181</sup> maĥâric-i nefsanînuñ ol ħadr u maĥalli (17) yoğdur ki ol meşûbât mücibi evvelâ bilüp bu ħağâyıkuñ istiĥzârı menfî žulmet-i şirk ve müşbet (18) nûr-ı tevĥîddür zışa ki muvaĥĥid-i Ŗârif feraĥı münŖim-i ħamîd ü muŖtî-yi mecîd Ŗinâyeti ile vürüd-ı niŖmetdedür (19) ve muĥabbet-i bârî maĥbûbuñ ĥoşrekidür rağîb-i řarîduñ luşfindan emşile-i maĥbûsda žâhirdür ki eger

### [165b]

(01) bir kimesneye tevĥîŖ-i pâdişâh ile bir niŖmet irişe ol kimesnenün feraĥı ĥuşûl-ı niŖmet için midür fağat yoĥsa ħalem ü (02) kâtib ü kâğız u vekîl ü ĥâzine ki vesâyit-i ittisâldurlar bu tağdırce ol niŖmeti münŖim Ŗinâyeti idügin (03) fehm itmemiş olur imdi ol kimesne câhil olup işbât-ı vesâyit ile münŖime küfrân-ı niŖmet itmiş olur (04) buncılayın her kim ki cereyân-ı meşîyyet-i ezeli vü esrâr-ı mecâri ħudrete it'ilâŖ bulup ve Ŗayn-ı Ŗayân ile müşâhede (05) itdi ki şems ü ħamer ü nücûm u Ŗarz u eflâk u melâyik ü cinn ü ins cümle ħabza-ı ħudretinde öyle musaĥĥar (06) u mağĥûrdurlar ki kâtib elinde ħalem gibi ve bu mağâm-ı tevĥîd efŖâlidür ve müŖmin tâ bu mağâma irişmeye (07) bilemez egerçi nevŖ-i insân fâŖil-i muĥtâr olup ammâ Ŗayn-ı iĥtiyârda musaĥĥar ü mecbûr u dâŖîddür ve kaçan (08) vârid-i ħaybî ki ol dâŖî fiŖîddür bi-izni'llâh-i teŖâlâ ħalbe musallaĥ ola fâŖil mübâşeret-i fiŖîdde mużt'arr olup (09) fiŖî žuhûra irişür eger ister ve illâ buradan bil ki fâŖil ĥayr u iĥsân tasalluĥ-ı dâŖîye ħağğânî (10) vâsitâsıla įsâl-ı iĥsânda muĥsin-i ilahîye mużt'arr u musaĥĥardur nice ki kâtib elinde ħalem zışa eger muĥsin-i (11) yağın itmeye idi ki iĥsân įsâli muĥsin-i ilahîye sebep-i ĥuşûl-ı

<sup>180</sup> مظنه şeklinde yazılmış aslı مطنتده olmalı.

<sup>181</sup> tervjd şeklinde yazılmış aslı tezvjd olmalı.

nef'ûdür dünyâ vü âhîretde ihsân ijsâline (12) çalışmaya idi pes haqîkatde mu'etj vü muhsin-i haqîkî ħazret-i samediyetden ğayrı olmayup ve bu 'ilm-i haqîqînün (13) ħusûlî şükrdür nice ki aĥbârda gelmişdür ki mûsâ {a.s.} münâcâtında söyledi خلقت آدم بيدك و اصطفيته على خلقك و اسجدت له ملايكتك و اسكنته دار مكرمتك (14) الهى و زوجته حوا امتك فكيف شكرك فقال عز شانه علم ان كل ذلك منى كانت معرفته بذلك (15) شكرًا mûsâ {a.s.} didi yâ rabbî âdemi ħudret elile yaratduĝ ve anı cümle ħalkdan mükerrem (17) idüp melâyike-i kirâma secde buyurduĝ ve dâr-ı kerâmet cenneti anuĝ menzili idüp ve ħavvâ câriye ki aĝa (18) zevce kılduĝ bu cümleñ şükrine nice kıyâm göstürdi ħit'âb geldi ki bu cümlesin vâsıtasuz (19) benüm ħazretümden olduĝın bildi imdi anuĝ öyle bilmesi haqîkatde şükrdür **ikinci asl** ħâl

### [166a]

(01) budur ki 'ilm neticesidür ol ħusûl-ı feraĥdur mün'ime ve on ħâlden t'aşra degüldür **evvel** feraĥ-ı vâcid ħusûl-ı (02) ni'ometde maĥsûrdur ve intifâ' u inĥit'ât'ından<sup>182</sup> ğayrı ol ni'omete anuĝ hiç ihtimâmı daĥı olmaz ve anuĝ t'âyir-i (03) himmeti ni'omet dâm u dânesine öyle bend olur ki mün'imün 'inâyeti 'aksi anuĝ ħayâl maĥallinde mecâli ħalmayup (04) anuĝ yanında hiç fark olmaz anuĝ arasında ki bu ni'ometi şaĥrâda bula ya bir pâdişâh elinden irişe kendüye zırâ (05) anuĝ ĥırsı ħusûl-ı ni'ometdür keyf-i mâkân faĥat' ve bu kimesnenün ni'omet şükrinde hiç naşibi yoĝdur **şâni** (06) anuĝ feraĥı ħusûl-ı ni'omet cihetinden olmayup bil ki ol cihetden ola ki ol ni'omet ħusûlına istidlâl ider (07) 'inâyet-i mün'ime ve mün'im-i 'aleyhün anuĝ ħaĝkında şefaĥat u 'at'âsına ve anuĝ bu ma'ônâda ħuvvet-i meyl-i feraĥı öyle (08) ola ki eger bu ni'ometi şaĥrâda bulmuş ola aĝa ol bulmaĝdan hiç feraĥ ħâsıl olmaya ol istiĥkârıçün (09) ve anuĝ andan istignâsı zırâ anuĝ ğarażı mün'imün 'inâyeti ma'rifetin taĥşil itmekdür degül 'ayn-ı ni'omet (10) ve bu ħâl şâĥibi evvelde ednâ-yı merâtib-i şükre daĥlı var ve anuĝ şükri şâyibe-i nuĝsândan ħâlî degüldür (11) zırâ bu şaĥsı kendü tehyi'oe ħużûzı ciheti içün mün'im 'inâyetine nażarı var **şâliş** ħâlet oldur ki feraĥ-ı (12) vâcid ol cihetdendür ki ħaĝĝ ni'ometi mu'âvenetine ve mün'imün ħuĝuĝ u âdâb ħil'atı ĥidmetine kıyâm göstürüp (13) ve anuĝ şarfıla mün'imün rızâsın ide bilür ve anuĝ vesilesile mün'imün ħurbı mertebesine irişüp (14) ve mün'im-i maĥbûb-ı cemâli müşâhedesi devleti ile maĥzûż ola bilür ve bu ma'ônâ bu asluĝ i'olâmi

<sup>182</sup> inĥizâż yazılmış aslı inĥit'ât' olmalı.



(15) merâtibidür heyhât kıanda ol denâ'et ü hisset ki mün'îmi ni'omet için taleb eyleyeler ve 'ölüvv-i himmet oldur ki (16) ni'ometi mün'îmün rızası taşşılı için isteyeler **üçünci asl** 'öameldür mücib-i hâlile ki ol netice-i (17) 'öameldür ve bu aslun hükmi üç kısım üzredür **evveli** kalbdür ve ol kaçd u niyyet-i vâciddür (18) sarf-ı ni'omet-i mevcüdda ve mün'îmün rızası masârifinde ve imtisâl-i evâmir ve ihtisâb-ı nevâhî 'öazmine ve (19) izmâr-ı esnâf-ı hâyırât ve envâ'ı müberrât u iştiğâl nâyire-i muhabbet ü şavķ u ta'özim ü ta'at'uş mün'îmün cenâbı

### [166b]

(01) kıurbına şühüd vâsitâsıla ve tetâbu'ı en'âm ve terâdüf-i ikrâm **ikincisi** 'öamel-i lisânîdür izhâr-ı mehâmid (02) devâmına ve mehâsin-i mün'îme ve mülâzemet-i hâmd u şenâ **üçüncisi** 'öamel-i cevârihdür ve ol isti'omâl-i ni'ometdür mün'îm (03) t'â'atinde ve isti'ânetinden viķâyet anıa anuı muhâlefetine ve meşğül dutmaķdur a'özâdan her 'öüzvü (04) t'â'ate ki ol 'öüzv maşşüs ol t'â'ate me'omürdur meşelâ göz t'â'ati oldur ki maşşükâta 'öibret (05) ile nażar eyleyüp zua'öfâ vü fuķârâna şefaķat u merhametle ve sâlihâ vü 'öulemâya hürmet eyleyüp müslimânların 'öuyüblarına (06) gâzz u setr eyleye ve kıulaķ t'â'ati oldur ki istimâ' eyleye kelâmu'llâhı ve ahbâr-ı nebevîyi ve ahlak u sünen-i (07) enbiyâ siyer-i selef-i sâlihâ ve semâ'ı mevâ'iz ü ta'örfât u tenbihât-ı şer'î olanları ve tenezzüh-i istimâ'ı menâ (08) hıden ve kıızb ü ğıybet ü faşş u nemîme ve ğayrıdan ve lisân t'â'ati devâm zıkr ü tilâvet-i kıur'ân u emr-i (09) ma'örf u nehy-i münker ü izhâr-ı şükr ü hâmd u şenâ-yı mün'îm 'öazze ve şânühü ve imsâk-ı şekvâ vü kıızb ü ğıybet ve ğayrıdan (10) buncılayın her bir a'özânun maşşüs t'â'atleri vardur ki anuı mülâzemeti anıa vâcibdür ve bir ma'ösiyet ki anuı (11) mücânebeti anıa lâzım ve bir emr ki câmi'ı tefâşıl-i t'â'ât u râfi'ı derecâtdur i'ötikâf-ı vâciddür (12) bisâf-ı şühüd üzre mülâzemet-i hużüż ile hürmet-i hudüd ve i'ötirâf-ı 'öacze kıyâmdan huķuķ-ı şükr-i ma'öbud (13) edâsına çün bu muķaddimeyi ma'ölüm itdük imdi vâķıf ol ki i'ötibâr ni'ometi münķasım olur biri (14) i'ötibâr-ı nef' ü zarrdur hâl u mâlda ikinci i'ötibâr-ı huşüs u 'öumüm **ammâ** kısım-ı evvel üç kısma münķasım (15) olur **evvel** ol ki nâfi'üdür ve bâķşisi 'öuķbâda 'öilm ü huşn ü şıret gibi ve bu iki ni'omet haķıķıdır (16) ki anuı lezzâtı âşarı dünyâ vü ahiretde kıabil-i zevâl u fenâ degüldür ve âşarı ebedü'l-âbâd münķatı'ö olmaz (17) ağbiyâ vü cühhâl bu iki devletden maħrûmdurlar ve mevâ'in dünyevî vü uhrevîde mezmüm **şânî** kısım (18) ol ki mużırr u mü'ellem

yaŖni elemlüdüŖ ħâlde ammâ mâlde nâfiŖdür ve bu niŖmet mecâzîdür ol yüzden ki (19) ol mûsîl-ı t'âlibdür niŖmet-i ħaķıķı ile ve bu kısım dünyevî vü cismânî ile olur nice ħastelerün

### [167a]

(01) taĥammüli acı ve dadsuz Ŗerbetün curŖasına uĥrevî rûĥânî ile olur nice ki ħamŖ-ı Ŗehvât ve muĥâlefet-i nefis (02) ve bu kısım enbiyâ vü evliyâ vü erbâb-ı baŖret yanında niŖmet-i ħaķıķîdür egerçi cühhâl u ehl-i ğaflet ü erbâb-ı nefis (03) anı belâ vü miĥnet Ŗadd iderler lâkin ħaķıķatde bu ikisi daĥî râĥat u niŖmetdür belâ vü Ŗiddet kisvetinde zîrâ (04) bu birisi müzîl-i emrâz u eŖĥâm ve ol menfî evzâr u âsârdur bu biri mûriŖ-ı Ŗîĥat u Ŗâfiyet (05) ve ol biri mûcib-i menâzil-i kerâmetdür görmez misin bîmâr-ı câhile kaçan acı Ŗerbet içmesin teklîf itseler (06) ol anı miĥnet Ŗadd idüp içmesin kendüye zaĥmet bilür buncılayın vâlideler Ŗaķllarınun nuķsânı (07) sebebi ile oğlını ĥacâmatdan menŖ idüp anı oğlina merĥamet bilür ve pederi kemâl-i Ŗaķlıla Ŗâķıbetin (08) mülâĥaza idüp bilür ki marazun meŖaķķati ħatıdur ĥacâmat miĥnetinden redd itmez buradandur ki dimiŖler (09) düşmen-i Ŗâķil eyüdüŖ câhil olan dostdan ve cümle ĥalk kendü nefslerinun dostlarıdurlar (10) ammâ ĥalkun ziyâdesi cehâlet dostıdurlar ki nâdânlik ve câhillik Ŗümligi ile kendü Ŗazîz (11) nefslerin helâk-ı ebediye ve giriftâr-ı sermediye biraķurlar **üçüncü kısım** niŖmet-i vehmîdür ve ol nesne (12) dür ki ol sâŖat lezîz ü nâfiŖdür ve mâlde muzırr u mühlik bu kısım daĥî iki nevŖdür **evvel** nevŖi dünyevî (13) cismânî nice ki bir Ŗehd ü Ŗeker yiyessin anda zehr ola ve ĥalk anı kemâl-ı rağbet ile ekl idüp anda (14) zehr idüğin bilmeyüp kendü cehli ile anı niŖmet Ŗadd ideler lâkin belâ vü mażarratı baŖdehü helâka çekse gerek (15) lezîzetinden fâriğ olduğda sonra maŖlûmları olur **ikinci** uĥrevî vü rûĥânî nice ki irtikâb-ı (16) menâĥj zinâ vü livâ'ta vü ŖüŖb-i ĥamr ve Ėayra ki ol niŖmet ĥâlî sebebi ehl-i fücür yanında niŖmet görinür (17) ammâ erbâb-ı baŖret yanlarında miĥnet-i mut'laķ ve belâ-yı maĥzûr zîrâ ki yaķın ile bilmiŖlerdür ki ol Ŗazâb (18) u peŖimânligi çekse gerekdür **اسبغ الله علينا و عليك** ammâ ikinci iŖtibârı ki ol inķisâm-ı (19) niŖmetdür ĥusûs u Ŗumüm iŖtibârıla **ey Ŗazîz** انعام و احسانه

### [167b]

(01) و اتم فضله و امتنانه ki ni'omet 'ibāretdür ol nesneden ki lezz'z ola fı-zātihi ve merğüb fı-nefsihi ve (02) lezzāt-ı merğübe vech-i ihtisās u iştirāk ile iki nev'üdür biri 'aqlı ve ikinci bedenı 'aqlı 'ilm ü hikmet (03) gibi ki ol nev' insānuñ hāsāsıdır ve nev'-i hayvānātdan hiç biri bu kısmetde anuñıla müşterek (04) degüldür **ammā** lezzāt-ı bedenı iki nev'üdür biri oldur ki cümle hayvānāt ile insānuñ anda şirketi (05) var lezzāt-ı bat'n gibi ki ol ahsen-i merātib-i lezzāt u e'āmmdür **ikinci** oldur ki hayvānātdan ba'zı anuñıla (06) şirket var lezzet-i galebe<sup>183</sup> gibi ve istilā ki sibā' maqūlesinüñ anda insān ile şirket var behimı (07) merātibinüñ nihāyeti sebu'ünüñ bidāyeti ve tecāvüz-i nihāyet-i sebu'üñ bidāyeti- žuhūr-ı envār-ı 'aqlıdır ve sifāt-ı (08) sebu'üñ maqhūr kılinması ki riyāset hubbi anuñ neticesidür sadıqlar işidür ve kaçan bu mağlüb ola (09) envār-ı haqāyık-ı 'aqlı perde-i gaybdan cilve-gerlik ide ve bu sa'ādet subhınuñ t'ulū'ü 'alāmeti oldur ki (10) 'ilm ü hikmet lezzeti cümle lezzāta gālib ola ve lezzet-i esrār-ı zāt u sifāt u ef'āl-i hażret-i samediyet cem'ü-i (11) lezzātı maqhūr kılmışdur burada haqıkat ile rūh u qalb emrāz-ı gāfletden ve hicābdan sıhñate yüz dutarlar (12) ve lezzāt-ı sem' ü başar u bat'n u ferc ervāh lezzetinde münderic itmişlerdür ve 'ilm-i haqıqınüñ lezzet satveti (13) cümle lezzātı pest ü mağlüb kılmışdur ve bu lezzet egerçi rütbet yüzinden a'zam-ı lezzātdur ammā vücūd (14) yüzinden eqall-ı mevcūdātdur zıřā ki ma'rifet ü 'ilm ü hikmet lezzetin 'ārif ü 'ālim ü haqımden gayrı (15) kimesne bulmaz ve bu t'āyife kibrit-i aħmer gibi 'aziz ü nādirdürler eger ba'zı kendüsin göstürücü (16) cāhiller kendülerin 'ārif ü 'ālim dutup bir zaqqüm ki 'ātıl-ı mağrūrlardur kendelerin anlaruñ (17) süretlerinde hālqa göstürürler ammā süretten ma'ñāya degin ol qadar tefāvüt var ki 'arşdan şüreyyāya (18) degin ve eqall-ı derecātdan şeref-i 'ilm oldur ki anuñ 'azze vü şerefine dünyā vü āhiretde inqıtā' yokdur ve anuñ esrārınuñ (19) lezzeti ebedıdır ki qābil-i zevāli yokdur ve melālet-i t'a'ām u şehvet lezzetinden ve viqā' ki e'āmm-ı şehvātdur mümkindür

### [168a]

(01) ammā melālet-i 'ālim 'ilm-i ebdāndan müteşavver degüldür bir gençdür ki anuñ muhāfażatında a'vān u hurrāsa hācet olmayup (02) infāk keşretinden

<sup>183</sup> غلبه şeklinde yazılmış aslı عليه olmalı.

nuqsān olmaz ve sürrāk u gızāb eli anja irişmeyüp pādişāh u hākim Øazlile ma'Øzül olmaz (03) aqsām-ı ni'Ømetden her kısmı bir şıfatla maḥsūsdu zıřā ekşer ol ki ḥālde leziz olup lākin mālda muzırrdur ve (04) ol ki mālda nāfi'Ø ve ḥālde kerihdür ammā lezzet-i Øilm leziz ü nāfi'Ø ü cemıldür hem ḥālde ve hem mālda ve bu şıfat-ı (05) ḥamıde anuḡ zāt-ı şerifinden ebeden münfekk olmaz ve ol bıçāre ki leziz ü nāfi'Ø ü şerif ü bākı ni'Ømeti naqz (06) muzırr ḥasıs fāniye satar āftāb-ı devlet yüzün ḥirmān balçığı ile örtüp ḥumākile ḥüsrān-ı ebede sa'Øy (07) ider na'Øjm-i sa'Øādet-i ebediden maḥrüm olup kendü şeḡāvetine maḡbün u cehl ü ġaflet idbārına meftün (08) olur ve bu şeḡāvetün marazı ya emrāz-ı Øuḡıldandur ki فی قلوبهم مرضٌ فرادهم الله مرضاً ya mevt-i ḡulüb (09) ki mevt cehl ü ġafletdür nice cenāb-ı kibriyā ba'Øzi sūrj saḡ ādemleri ma'Ønevıde mevti buyurur anuḡ لا انك (10) تسمع الموتى ve mütāba'Øat-ı şeḡvāt maraz-ı Øaḡl ve istilā-yı cehl ü ġaflet mevt-i ḡalbdür ve her kimün ki ḡalbi cehl ü ġaflet (11) istilāsiyla mürdedür ol ḥaḡḡ yanında mevtiden Øadd olunur egerçi ġāfil cāhiller anı ḥayāt-ı bedenj ile diri (12) bilüp ve görürler ve her nıj-baḥt maḡbül ki anuḡ ḡalbi ḥayāt-ı Øirfān u nūr-ı muḥabbet iḡānı ile diridür ol (13) ḥazret perverd-gār ḡatında eyü işlü ve Øamellü dirilerden ve muḡarreb ü ber-ḥürdārlardandur egerçi Øumyān-ı (14) Øāmm anı maḡbūrān-ı maḡbere-i mevtādan Øadd iderler nice ki ḥazret-i şamediyet celle şānühü ba'Øzi şühedā ḥaḡḡında (15) buyurmuşdur ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتاً بل احياء عند ربهم يُرزقون فرحين (16) ya'Ønj yā muḥammed ḡumān eyletme fı-sebıli'llāh cān-bāz bendelerümüz ve ten-güdāz Øāşıḡklarumuz ḥazretümüzde mürde (17) olup ya varlıḡ naḡşı levḥ-i vücūdlarından maḥv ola bil ki ol şādıḡ muḥibbler ve mevāḡıf muḥlisler ki (18) māl u cānların bizüm rızā vü muḥabbetümüz yolında şarf idüp ḡurb bisāt'ın levḥ-i hevādan pāk itdiler (19) ve göñül serā-perdesin aḡyār küdüretinden pāk idüp ḥayāt-ı cāvidānıla zinde ve nūr-ı Øināyet-i

### [168b]

(01) rabbānj ile felek-i sa'Øādetde pāyendedürler ve tetābu'Ø-ı erzāḡ-ı rüḥānj ve tevālį-yi eltāf-ı raḥmānjden (02) devām rüḥ u rāḥatla mesrūr u maḡzūzdurlar **bevt**

وران زمان که جو تابوت من روان (03) باشد

کمان مبر که مرادر واین جهان باشد

جنازه ام جوبه بینی مکودریغ دریغ

بدام (04) دیو درافتی دریغ ان باشد

تنم بخاک سپار و مگو فراق فراق

که خاک پرده اسرار عاشقان (05) باشد

**ey Ŗaziz** maŖlüm ola ki cemjŖ-i envāŖ ve efrād-ı merātib-i vücūd feyż-i niŖmet-i vācibü'l- (06) vücūddur ki temevvüc-i deryā-yı cūd sebebi sāhil-i Ŗühūda iriŖür vücūd niŖmet aqşāmınuŖ aḥseni (07) maḥsūsātdur ve ekşer aqşām-ı maḥsūsāt niŖmet-i maŖŖümātdur ki ađdiye vü edviye-i cismānıj ola ve cümleden (08) eŖamm u ehemmi kūtudur ki aśl-ı maŖŖāş-ı insānıj olup ve iḥtiyāc anıa żarūrıddür ve bu bābda bir bende ki terbiyet-i (09) ḥubūbdan ki ol aśl-ı maŖŖāş ve mādde-i kıvām-ı ḥayvān u insāndur tedbjrāt-ı rabbānıden ve teşārıf-i mülkđ (10) ve teşḥjrāt-ı esbāb-ı semāvıj vü arzıj gün ve ay ve kevākib ü hevā ve topraq ve şudan ve deqāyıq-ı (11) esbāb-ı cismānıj ve kuvā-yı ḥayvānıj insāniniyyet terbiyetinde zıkr olunur ya t'ālib-i fatıjn ve sālik-i tıj beyyin bile (12) ki her biri bu vesāyit' ü esbāb-ı niŖmet ḥatıjr ü ḥikmetde bı-nażırdürler ki eger birisi bu cümleden münŖadim ola (13) cemjŖ-i maḥlūkāt melāyike vü cinn ü insden anuŖ islāḥ u ebdālından Ŗāciz olup qalalar ve vücūd (14) niżāmı ḥālel bula imdi vāqıf ol ki ḥazret rübūbiyyet cellet Ŗāżametehū kemāl-i ḥikmetle ḥubūb zātında (15) ibqā-yı aqvāt bendeleri cihetinden kuvā-yı müteğaddıye icād buyurmuşdur nice ki nevŖ-i ḥayvān tā Ŗarūf (16) nebātda anuŖ vāsıt'asıla kuvvet-i cezb-i ğıdā ide bilür ve nice nevŖ-i ḥayvān her nesneyi ğıdā<sup>184</sup> idemez (17) bil ki iğtizāya muḥtācdur ve her birinüŖ maḥşūs t'āŖāmları ola buncılayın ḥubūbı daḥı her nesneye tađdiye (18) itmek mümkin degüldür ve neşv ü nemāda ğıdā-yı maḥşūsıa muḥtācdur zıjrā eger bir bat'mān buğdayı bir eve (19) ya şuya ya bir qurı yere bıraqalar anda hiç neşv ü nemā ḥāşıl olmaz bil ki anuŖ istizāde-i neşv ü neması

### [169a]

(01) içün bir yer gerekdür ki anuŖ toprağı yađmur vāsıt'asıla imtizāc bulmuş ola ve ḥarāšet sebebi ile müteḥallil (02) olup hevā anuŖ eczāsına nüfūz eyleye gün ŖuŖāŖıle süḥūnet andan peydā olup ḥubūb (03) sebebi ile hevānuŖ riyāḥ-ı laŖıfi toprağın mizācına eşer idüp ki وارسلنا الرياح لواقع ve ilqāḥ-ı (04) Ŗanāşır-ı türābj vü māyıj vü hevāyıj izdivācından Ŗıbaretdür nice ki ḥazret bārıj celle celāluḥū

<sup>184</sup> عدا şeklinde yazılmış aslı غذا olmalı.

buyurmuşdur (05) فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانَ إِلَى طَعَامِهِ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ve bu cümle izdiyād (06) küt istikmāl-i neşv-i nebātide kāfî degüldür pes kemāl-i hikmet evvel iktizā itdi ki edvārdan her devrün (07) neveti ağdiye taşşiline ve edviye ħusūlına müteceddid münkasım ola dört faşl üzre tā ilqā-yı bezr (08) vaqtine degin şitā hevāsınun bürüdet ü yübüseti vāsıfıasıla ħubūbuñ şalābet ü yübüseti şikest (09) ola ve ictimā-ı buĥārāt-ı arzî nāmiyeyi kâbil-i ĥarekāt kıla ve küt-ı nāmiye kaçan neşvlenmek ĥareketi kâbiliyyetin (10) bulur bahāruñ issi ve ĥarāretli ve ruĥbetli hevāsınun sebebi ve yağmurun ziyādeligi ve buĥāruñ çıkmasıla (11) kuvvet-i cāzibe-i nebātî ĥadd-i iĥtidāle irişüp nebātun ecsāmı ĥareket-i neşvöe münbasit ola ve kaçan (12) ecsām-ı nebātî kemāle irişe şayf hevāsınun ĥarāreti ve yübüseti vāsıfıasıla Őanāsıruñ leĥāyifi (13) ki ecsām-ı nebātî hevā-yı rebĥde cezb itdi nazc bulup ħubūb u eşmār ecsām-ı nebātîden (14) münkaĥıŐ olur ve elvān u revāyiĥ ü ĥaŐüm eşmārda kemāle irişüp iğrāk u tūfān āfetinden (15) emjñ olur ve hevā-yı ĥarĥfüñ ĥarāret ü yübüseti sebeble kıvām-ı şıfatı ve şıfāt-ı beķā eşmār (16) u ħubūbda ve müvelledātda kemāle irişüp ve terākībün āfet-i iĥrāk u butlāndan emjñ olalar (17) ve nice ki her faşlun fusūl-ı erbaŐadan nebātî vü ĥayvāñi ĥilŐatı usūlünde ĥāsś eşerleri var ancılayın (18) şevābit ü seyyārāt kevākiblerinden her kevkebün tedbjr-i taĥrikde ve teskjñ ü taĥlil ü temcjd ü taşŐjd (19) ü taĥĥir ü teŐlif ü terkib ü taşvir ü taĥlil ü temriĥ ecsām-ı maŐdenj vü ĥayvāñj vü insāñj

### [169b]

(01) vü Őamelj vü eşeride bir maĥsūsaları vardur ki ğayrılarında ol mevcüd degüldür nice ki teşĥñ-i eczā-yı Őālem (02) güneş ĥāsśiyetinün āşarı muŐāvenetile ve teskjñ-i şebāt ve zevāt-ı mevcüdāt zūĥal āşarı muŐāvenetile (03) ve Őunşur-ı ābj taĥlil ve anun şuyı ifrād-ı vücüd mecārısında seyelān u cereyān olması müşterjñün āşarı (04) kuvveti ve muŐāvenetiledür ve taĥĥif-i Őunşur-ı bādj ve laĥif-i hevānuñ nüfuzı ecsām-ı maĥsūsāta nüfuz (05) bulması merĥñün ĥāsśiyeti āşarı muŐāvenetiledür ve taŐĥir rükn-i buĥār-ı raĥb ve nüzul-ı emĥār zühre (06) kuvvetinün āşarı muŐāvenetiledür ve temzic rükn-i buĥār-ı yābis rükn-i buĥār-ı raĥbda ve iĥtidāl ĥusūlî nebātāt (07) u ĥayvānāt ecsāmında Őutārid ĥāsśiyeti āşarı muŐāvenetiledür ve tertib-i mizāc ve viķāyet-i Őunşur-ı (08) nārij istilāsından ve kuvāyı neşvi imtidādı müvelledātda ķamer ĥāsśiyeti āşarı

muŖāvenetiledür (09) buncılayın eczā-yı felekiden her cüzün bir āsāri ve ecrām-ı ūvābitden her cirmün bir fiŖli ve her nefsün (10) nüfūs-ı melāyike-i semāvī vü arziden bir maḥsūs Ŗamelī var ki ğayrıdan ol Ŗamel müteūavver degüldür ki و ما مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ (11) ve nice ki cevāhir-i ḥubūb āb u türāb muŖāvininde terbiyet buldı ki nüfūs-ı (12) felekī dest-kārı ve ecsām-ı semāvī taūarrufātıla kemāle iriūüp ve nevŖ-i insānuñ ğidāsına müsteŖidd o (13) ldi āmāl-ı Ŗālem āfākı taūarrufātı ḥaddinden ğiçüp sırr-ı ḥadd-i Ŗālem nüfūs-ı insānye iriūdi anuñ büdd ü tenāvülinden (14) bu Ŗālemde tā ḥadd-i teūkıl ü taūvırde ki nihāyet ḥilḫat-i insānidür yine nice biñ Ŗāmil ü mühendis ü ḫahramān (15) ḫuvā-yı t'abjŖ vü ḫayvānī vü nefsanīden muḥtācdur ve anuñ esbābı esrārınuñ ūerḥi maḫdūr-ı beūer degüldür (16) ammā sebīl-i icāz ile andan ğöstürüş oldur ki ḫaçan ḥikmet-i zāt-ı müteŖāliyye ol iḫtizā itdi ki her (17) mevcūd ki aña ūürj vü maŖnevī kemālātından bir nevŖile ḫābiliyyeti ola anı ol ḥilḫat-i kemāli (18) ile maḥallī vü mükemmel ḫılalar ve nevŖ-i insānuñ ağdiye vü etŖimesi kemāli mevḫūf ola dört ūıfatuñ (19) ḥuūliçün ki ol nuŖūmet rāyiḥa vü t'aŖm u levn ü idrākdur bu aḫūamuñ<sup>185</sup> her bir ḫısmınuñ ḫuvvet-i ḥāsse ile

### [170a]

(01) ḥavāss-ı insānidēn maḥsūsı var ki ol ḫuvvet-i ḥaḫıḫatde bir melekdür melāyike-i arziden ve derecāt-ı (02) taūarrufāt u tedbiri bu ğürūhuñ ancılayın mürettebdür ki melāyike-i semāvī tertibi gibi ve nice ki ğök (03) meleklerinden her melegün ḥāūsları var ki ğayrıları ol iūi idemezler ve bunlar daḥi ğayrınuñ iūin (04) idemezler melāyike-i arzī böyle bil zırā ki eūḥās-ı süflī aŖyān-ı Ŗulvınuñ Ŗaksleridürler imdi (05) vāḫıf ol ki bu melekler ki müdrık-i menāfiŖ ü mażārrdurlar taūarrufātları nevŖ-i insān u ḫayvānda (06) terbiyetle žuhūra ğelür meūelā ol idrāk ki ḫayvānda žāhir olur ḥāsse-i lemsdür ve bu ise (07) ḥavāssuñ ednā mertebesidür ve ednā vü enḫās mertebe-i ḫayvān oldur ki bu ḥāsseden ğayrı anda (08) mevcūd olmaya ḥarātīn ḫurdi gibi nebāt u ḫayvān arasında bu ḥāsse vāsiḫa-ı imtiyāzdur (09) zırā ki her mevcūd ki ol derecāt-ı nebātī nihāyetin ğiçüp Ŗālem-i ḫayvānī sırr ḥaddine iriūdi (10) bu ḥāsse anda žuhūra ğelür ve bu ḥāsse müdrık-i nuŖūmet ü ḥuūūnet ü ḥarāret ü bürüdetdür (11) andan ūonra ḥāsse-i

<sup>185</sup> اقسام şeklinde yazılmış aslı اقسام olmalı.

ževk<sup>186</sup> hāsıl olur zıřā ki bu hāsseenüñ lemsi hāssee ile idrāk telaqqı (12) ārzısı münāsebeti var ve bu hāsse-i müdrik řaŖūmātdur<sup>187</sup> halāvet ü merāret ü humūzāt u mulūhat (13) u dūsümet ü Ŗuzūbet ve ğayrıdan bu hāsse žuhūra gelür ve ol revāyiñ-i řıybe vü kerjhe müdrikidür (14) ve bu hāsse ile ol iki havāss arasında fark oldur ki lems ü ževk hıssinüñ derk-i mülāmesesüzün (15) idrākı mümkün degüldür ve şemm hıssinüñ idrāk-ı eşyası ki mülāyim ü münāfi řabŖdur mülāmeseye hācet (16) yořdur ammā kuvvet-i müdrik řartđur zıřā bu hıssüñ ol kuvveti yořdur ki buŖd-ı müfritden idrāk-ı revāyiñ (17) ide bile ve bundan sonıra nūr-ı bařar žuhūridur ve bu hıss müdrik-i şuver ü eşkāl ü elvāndur ve eger (18) insānuñ bu hıssi olmaya idi hūsn ü cemāli lezzeti olmaya idi Ŗālem-i eşkāl u elvāndan hāberi (19) olmaduřca nefsüñ meřālibin uzařdan idrāk ide bilmez idi pes perverd-ġaruñ kemāl-i hikmeti

### [170b]

(01) bu niŖmeti anuñ zātında mevcūd kıldı tā anuñıla müşāhede-i esrār-ı āyāt ğarāyib ü Ŗacāyib Ŗālem-i eşkāl (02) u elvān ide bile ve mülāhaža-ı āřār hūsn ü cemāl lezzetile mañžūž ola bilüp menāfiŖ şuverleri (03) ve mużırr-ı ecsāmları uzař ve yařından idrāk itmege řādir ola ve qařan baŖzıları meřālib ü mekārih-i (04) hıssiden hücüb-i nefsāñ sebebi ile bu hāsseenüñ mañall-i tařarrufātından hāric ola ve mühendis-i hikmet (05) hāsse-i semŖi řcād buyurđı tā ol ki verā-yı řicābdur anuñıla derk eyleyüp řalāñ u fesād arasında (06) ol fark olına ve insānuñ havāss-ı žāhirin bu hāsseenüñ řcādı ile kemāle iriřdürüp nevŖ-i (07) insāni deřāyık-ı kelām fehmi řerifile sāyir hayvānātdan mümtāz kıluv ve qařan bu havāss-ı hāmsenüñ her hıssi (08) idrāk tařarrufātı Ŗāleme Ŗālem-i mañsūsātdan mañsūs ola ve her biri ol birinüñ iřin ide bilmez (09) olur nice ki sāmıŖa Ŗālem-i elvān idrākından Ŗācizdür ve nūr-ı bařara Ŗālem-i asvāt idrākından (10) ve řāmmē-i mezūřātından ve žāyıkā-ı meřmümātdan ve muřtezā-yı kemāl-i hikmetle kuvvet-i hıss-i müřterekin dimāġuñ (11) öninde taŖbiye buyurđı ve anı bu beř havāssuñ reŖisi ve müřrifi kıldı ve anı teccüs-i añbār (12) ve idrāk-ı esrārda her beřine řirket virdi tā cümleñüñ hāvji-yi añbār ve cāmıŖ-i esrārı ola (13) meřelā reng-i bařar şuyın bulur ve āvāz-ı semŖ şuyın ve rāyiha-ı şemm şuyın ve řaŖm-ı ževk şuyın ve (14) řavukluř ve issilik lems şuyın ve hıss-i müřterek bu cümle

<sup>186</sup> ذوق şeklinde yazılmış aslı ذوق olmalı.

<sup>187</sup> طعامتدر şeklinde yazılmıştır.



bulur ve anı bu sebebden hiss-i müşterek (15) dirler ve kaçan hiss-i müşterekün kuvvet-i hâfızası olmaya idi hâzin-i esrâr ola bilmezdi ve (16) kuvvet-i hâyâli anı ber-â-berinde dutdı tã emşâl şuver-i menâfi'ü ü mazârr esrâr-ı hâyâl ilhâk u (17) izmihlâldan<sup>188</sup> mahfûz u mahrûs kaldı ve vüsûl hâletinde ba'Öd-ı fuşûl mu'Öarrif-i usûl olur ve (18) eger bu iki kuvvet-i cibillet insân u hâyvânda merkûz olmaya idi zararlı ve nef'Öli gözlerden her (19) göz ki anı irişeydi ol gözden müteneffih<sup>189</sup> ü müte'ellim olmağ muqarrer idi ve kaçan ki ol Öayn yine

### [171a]

(01) Öavdet ide bilmese girü bilmez ve tanıyamaz olup dâyim bu ta'Öabda kalaydı ve kaçan âdemün cezb-i menâfi'ü (02) ü def'Öde ahz u hifz şuver-i mahsûsâta ihtiyâcı var ahz hifz me'Öânî-yi mahsûsâta hem muhtâcdur (03) ve kuvvet-i hiss-i müşterek ü hâyâl bu dereceden Öat'ıldur kemâl-i hikmetle kuvvet-i vehm ü hâfızın vasat-ı (04) dimâğda ta'Öyün buyurdı tã müdrikün vehmi me'Öânî vü hâfız-ı hâzin olalar meşelâ hiss-i müşterek dost (05) u düşmen sûretin idrâk ider ve ol sûretün hâyâlin şaklayup dostlık ve düşmenlik ma'Önâsın (06) dost u düşmende idrâk idüp ve ol ma'Önânun hâfızın şaklar ve hiss-i müşterek şuver (07) ağdiye-i merğûbe vü merhûbeyi bilür ve bulur ve ol şuverün hâyâlin hifz idüp ağdiye-i merğûbe (08) vü merhûbenün vehm-i ma'Önâsın bilür ve kuvvet-i hâfıza anı şaklar ve cümle hâyvânât bu kuvâ-yı mezkûre (09) de insânıla şirketleri var ve eger insânun bundan ğayrı kuvâları olmaya idi dereke-i nuşsânda (10) sayir hâyvânlar ile ber-â-ber olurlar idi zjřa hâyvânların bu havâssı var ve ma'Öa-hazâ kaçan anları (11) hile ile dutarlar ve anların ol derk-i ihtidâları yoğdur ki ol hilenün def'Öin idüp (12) kendülerin hâlâs eyleyeler ve her nesne ki anlara ol vağt eyü gele anun ekl itmesinde içdâm gö (13) stürüp mazarratı olduğın bilmezler ve qarşularına helâklige gelenlerden endişe itmezler ve bilmezler zjřa (14) bu zikr olan ki hâyvân nev'Ö-i insân ile müşterekdür hâl-i hâzir ihsâsından ğayrı ide bilmez (15) pes hağğ celle ve Öalâ insânı şeref-i nür-ı Öağl ki müdrik-i Öavâkıbdur sayir hâyvânâtdan mümtâz kıldı (16) tã ol nevâ ile me'Öânî vü netâyic ü âşâr u e'Öime vü ağdiye ve ğayrıya nazır kılıp anun nef'Ö ü zararı hâlden (17) ve mâldan bile ve bu ahâs u ednâ-yı merâtib fevâyid-i Öağlıdür ve fâyide-i a'Ölâ vü a'Öžamı anun oldur ki (18) mü'âla'Öa-ı ahbâr-ı ilahî ve müşâhede-i esrâr zât-ı nâ-mütenâhî ile ve bu cümle

<sup>188</sup> اضمحلال şeklinde yazılmış aslı اضمحلال olmalı.

<sup>189</sup> müteneffih aslı müteneffih olmalı

ile idrāk havāss u ālāt ile (19) eger insānuñ zātında ağıdiye vü et'Öimeye meyl ü rağbet olmaya ol cümle anuñ haqqında fāyideli olmayup

### [171b]

(01) cümle kuvā vü idrāklar mu'Öat'al olalar aḥvāsdan hiç bir ḥiss cezb-i menfa'Öat ile mażarrat ide bilmez (02) olaydı zıřā ḥastenüñ bu idrākları var lākin inḥirāf-ı mizāc sebebi ile et'Öimeye meyl ü rağbet (03) itmez tenāvüli andan müte'Öazzizdür<sup>190</sup> pes kemāl-i ḥikmet-i irādet şıfatın ki bir melekdür arz meleklerinden ādeme müvekkil (04) itmişdür ki ḥācet miqđarı ta'Öām tenāvülünde ol denlü mübālağa eyleye ki helāklige irişe nebātāt (05) gibi ki fađd bu şıfat gibi şu tuğyānı ḥālinde o denlü cezb ider ki tā mizāc-ı nebātı irişüp (06) tebāh ola pes ḥakīmüñ ḥikmeti bir şıfat-ı kerāmetdür insāna müvekkil kıldı tā qadr-ı ḥācetden ziyāde tenāvül (07) itmeyüp anuñ sebab-i helākı olmaya ve kemāl şıfatı istikmālinden sonra eger şıfat-ı qudret anuñ mümiddi olmaya (08) idi maqşūd ḥuşūla irişmez olur idi nice ki bir kimesne zimin ya'Önj meflūc ola ol rāğıbdur bir nesneye (09) ki kendüden uzaqdur veya eger ehliğür ol nesne daḥı var ise ve bu ise Öadem-i qudret sebebi ile (10) ne ol merğüb ārzü itdügi nesneyi tenāvül ide bilür ve ne eger ah itdüğinden firār ide bilür pes ḥikmet-i ezelj (11) bu şıfatuñ kemālinden sonra qudret şıfatın kendüye müvekkil kıldı tā insānuñ cevāriḥ ü a'Özāsın kendü dā'Öiyesile (12) tenāvül-i merğüb ve def'Ö-i mekrūhda gāḥ sākin kıla ve ḥaqqāyık-ı rūḥānünün her bir ḥaqqıqatinün qudreti (13) Öālem-i ḥisside žuhūr-ı Öamel-i cismānj ālātsüzün mümkün degüldür ḥikmet-i rabbānj nice ki insānuñ bā'ının bu şıfatuñ (14) āşarı ile müzeyyen kıldı žāhir-i cismj daḥı ālāt-ı a'Özā vü cevāriḥ ile kemāle irişdürdi nice ki ayaq (15) eyü nesnelere talebine ve hereb mehreb<sup>191</sup> için ve ferc nesl-i evlād için ve ba'tn ta'Öām u gıdā için ve (16) lisān me'Öānj bilüp söylemesi için ve el gıdā tenāvüli ve teşrif ü tekrim için ki nev'Ö-i insāna anı (17) aḥz u Öat'ā vü qabz u bast için müheyyā kılmışlardur tā ki sāyir ḥayvānātlar gibi gıdā için başların (18) aşığa indürmeyeler ve mefāsılların ḥikmetle öyle tertıb itmişlerdür ki ister ise uzadur ve çeker (19) ve bu cümleden eger ağız ve dişler ve boğaz ve dil ve dudak ve mi'Öde vü em'Öā vü<sup>192</sup> meşāne vü ālāt-ı cezb

<sup>190</sup> متعزز şeklinde yazılmış aslı متعزز olmalı.

<sup>191</sup> mehrüb aslı mehreb olmalı.

<sup>192</sup> د şeklinde yazılmış aslı و olmalı

**[172a]**

(01) ü def' ü hażm olmaya idi maķşūd hāsıl olmaz idi ve bu cümle mu'at' tal olmak lāzım gelür idi pes (02) hikmet-i bārj ağızı yaratdı tā mi' denün menfezi ola ve kaçan ki 'a'ām ağızda ma'cün oldu ol (03) kuvā ki boğaza ma'ūsüdür ansuzın mi' deye irişmek mümkün degüldür haķķ celle ve 'alā hāzreti hancereyi ve (04) merj hulkümü yaratdı anuñ 'abakātın bend bend itdi ve kuvā-yı rühāniden bir kuvvet aña müvekkil kıldı (05) tā aħz-ı 'a'ām vaķtinde anı açar ve kaçan ki 'a'ām aña irişür girü anı dağıdur tā kuvvet-i cāzibe ol (06) 'a'āmı āsār-ı mi' deye dehliz-i meriden aşığa götürür ve mi' de bir kazan mişālinde yaradılıp ve anı (07) dört 'üzv arasında kırmızıdır sağında ciger ve solında 'ihāl ve önünde terāyib ve ardında şulb (08) eti ve kuvvet-i māsikeye buyurdu tā 'ab' u nażc olacaķ miķdārı mi' denün ağızın bağlaya ve āsār<sup>193</sup> mi' dede (09) kuvvet-i hāzıma taşarrufıla ve bu dört 'üzvün hāretille tamām-ı nażc bulup ve māyi' ola ve müteşābihü'l-eczā (10) levn ü rikkatde şu gibi kaynaya pes kuvvet-i dāfi' ol 'a'āmın şüflerin em'āya göndüre ve mi' deden (11) bir tamar cigere bağludur ki aña masariķa dirler kuvvet-i cāzibe ol 'a'āmın hālislerin ol tamar ile (12) cigere çeker zırā āsār-ı mi' denün ol kuvveti bu kadar ki 'a'āmı le'āfet-i nażcet ol dereceye irişdüre (13) ki a'zā tağdiyesine lāyık ola pes kemāl-i hikmet cigerün 'inetin kanun cemādı aslından terkib (14) buyurup ve anı rüh-ı 'ab'ünün maħalli kılmışdur ki şehir-i bedende kıssām oldur kaçan keylūs-ı 'a'ām aña irişür (15) anuñ mücāvereti ve rüh-ı 'ab'ünün taşarrufıla kan rengin dutar ve anuñ eczāsı müteşābih-i eczā-yı hayvān olur (16) ve ol gıdānuñ zübdesi bu maħalde telat'uf vāsı'asıla ve tenzic kebedi ve taşarruf-ı rüh-ı 'ab'ü dört (17) kısm üzre olur **evvel** ol nesne ki kemāl-i nażcet buldı kan şāf u mu' tedil olur ve bu (18) aħlāt-ı erba'anun efdālidür ve anuñ 'ab'atı germ ü terdür anuñ 'alāmāt-ı i'tidāli oldur ki kırmızı (19) ve şāf u şirj ve kıksuz ola ve anuñ fāyidesi tağdiye-i eczā-yı bedenidür **ikinci** balgāmdur ki anuñ

**[172b]**

(01) eczāsı kemāl-i nażc u 'ab' bulmamışdur ve anuñ 'ab'ü serd ü terdür ve anuñ nişān-ı i'tidāli oldur ki istiħāleti (02) kana müteķārib olup fāyidesi ol ola ki faķd hālinde gıdā kan olup a'zāya gıdā olur (03) ve hāreket vaķtinde a'zāyı taze

<sup>193</sup> اثار yazılmış aslı اثار olmalı.

dutar tā ħarāret sebebi ile yübüset ħarekātı aña yol bulmaya ve anuñ (04) zübdesi dimāğ tağdiyesi olur ve ol nesne ki andan ziyāde qalır şüş anı cezb idüp şaqlar (05) **üçünci** şafrādur ki ħarāret aña ġālib olmışdur ve nice ki keylūsunğ üzerine kef gelür anuñ t'abıŕatı (06) germ ü ħuşkdur ve anuñ iŕtidāl nişānı oldur ki rengi kırmızı vü rüşen ve ħafif ve iti ola ve anda (07) üç fāyide var ol menāfiz-i aŕzāda qanuñ tenfız ü taltifidür ikinci tağdiye-i ciger üçünci emŕānuñ (08) ġuslidür netn ü keşāfet-i şeşalden ve ol nesne ki andan ziyāde qalır zihñ anı cezb ider **dördünci** (09) sevdādur ki ol keylūsunğ dürdi yaŕñı telefidür anuñ eczāsı tahtında rüsüb itmişdür ve anuñ t'abıŕatı (10) bārid ü yābisdür anuñ üç fāyidesi var evvel oldur ki raqıq olmış qanı kıvāma getürür tā aŕzā (11) tağdiyesine lāyık ola ikinci oldur ki ŕizāmnuñ tağdiyesi andan ħāsıl olur üçünci oldur ki (12) t'abıŕat her ġün andan bir miqdār miŕde ağızına göndürür tā kuvvet-i şehvāñı müteħarrik kıılır ve ol nesne (13) ki andan ziyāde qalır t'ihāl anı cezb ider ve qaçan ki qan cevheri bu āfātunğ aĥlāt'ından muşaffā (14) olur aña kimus dirler ve ol nesne ki ol kimusunğ zübde vü ħālisidür rūĥ-ı nāmiye olur (15) ve cigerden cemŕŕ-i aŕzā t'amarlara bağıludur ġidānuñ mecārşisi ciheti için ol t'amarlara evride<sup>194</sup> (16) dirler imdi ol kimusunğ kuvvet-i kıāsimesi t'amarlar yolından cümle aŕzāya kıismet ider ve bu t'amarlara (17) sevākin dirler pes ol qanuñ kuvvet-i muşavveresi eczālarından her cüzŕjn bir ŕuzv şeklinde ki aña (18) maĥsūs olmışdur tat'vjl ü tedvjr ü tecvifden müteşekkil kıılır pes kuvvet-i müvellede cevher-i menjyi (19) ibqā-yı nesl için emşāc-ı bedenden münfaşıl kıılır ve her cüzŕjne eczā-yı meniden kıābiliyyet-i

### [173a]

(01) ŕuzv bağışlar ve qaçan latif qandan ki müsteŕidd-i tağdiye-i beden olmışdur menfez-i cigerden şuŕūd (02) ider ve ŕunq-ı kebede irişüp kılyeteyn ol qanuñ māyesin cezb ider tā ki şāfj qan mefāsıl-ı ŕurūqdan (03) revāne ola ve ġarāyib-i ħikmet-i rabbāñı ve ŕacāyib-i şanŕat-ı yezdāñiden bu maĥalde biri oldur ki ŕunq-ı kılye (04) ciger ŕunqına bağılanmışdur ki tā cigerden raqıq-i mütesāŕid olur ve qaçan ħadd-i sūde<sup>195</sup> mecārşiyi ŕurūqa irişe (05) kılye anuñ māyesin kendüye çeküp ve qanı kıvāma getürüp t'amarlara göndürür ve eger ŕunq-ı kılye cigere muttasıl (06) olaydı ve qan māyesin ciger vasat'ından cezb ideydi qan ġalıż olur idi ve cigerünğ ŕurūq-ı (07) şaŕriyyesinden anuñ şuŕūdı mümkün olmayup tağdiye-i

<sup>194</sup> اورده زه ۛ şeklinde yazılmış aslı evride olmalı.

<sup>195</sup> حد سوده ۛ şeklinde yazılmış aslı olmalı.

aŖzā müyesser olmaya idi ve ciger verem bağlayup (08) helāka çeker idi pes ol hūn-ābe kilyeye kimus cezb ider anuñ kuvvet-i ğādiyese ol kanuñ bākı (09) sin ki andadur ğıdāya kilye düzedür ve kuvvet-i dāfiŖa šāf şuyın meşāneye göndürür pes eger (10) kilyeye bir āfet irişe ol emrāzı bulur suķūt-ı şehvet gibi ve bil ağrısı ve bedenümüz al ve t'ablı vü zıkkı (11) vü istiskā-yı lahmı mütevellid olur ve eger merāreye āfet irişe ol šafrāyi Ŗilletlerden yereķān<sup>196</sup> ve dıkkı (12) u şübür u ħumra ve ğayrılar mütevellid olur ve eger t'ihāle āfet irişe ol sevdāyi Ŗilletlerden cüzzām u behaķ (13) u malihūlyā bunlara mānend gibiler mütevellid olur pes imdi rūh-ı nāmiye kemāl-i šafāya irişe ol ki anuñ (14) zübde vü hālisidür rūh revānı olur ve kalb anı andan cezb ider ve kalbün kuvvet-i ħarāreti anı (15) üçünci defŖa kalbde nazc virür ve ol nesne ki anuñ hālisidür rūh-ı nefsanı olur ve dimāĝ (16) anı cezb ider ve kalbden t'amarlar cümle aŖzāya yapuşıkdur ve aña şerāyin dirler ve bu Ŗurūķ mecārı (17) ħayātdur bedende ve bu Ŗurūķa d'avārib daħı dirler pes bu rūh-ı ħayvānünün baķāyāsı cemŖ-i aŖzāya (18) cārı olur ve ķassām-ı ħayāt-ı beden bu rūhdur ve dimāĝdan cemŖ-i aŖzāya yapuşıkdur pes (19) rūh-ı nefsanı dimāĝda dördüncü defŖada nazc bulur ve kaçan ki ğāyetle la'ıf šāfıllige irişe

### [173b]

(01) ħiss ü ħareket mādresi olur ve ħiss ü ħareket envārını aŖzā vü cevārih reh-ğüzārında cārı (02) kıla ve ħiss ü ħareket ķassāmı bedende bu rūhdur ve bu rūh-ı nefsanınun iki hādimi var evvel kuvvet-i (03) fāŖile ve ħareket-i bı-ihtiyārdur raŖşe vü teşennüc gibi ikinci kuvvet-i bāŖiše bunun daħı iki hādimi var evvel (04) kuvvet-i şehvānı ve ikinci kuvvet-i ğazabı ammā kuvvet-i müdrike on kısmdur bışı ħavāss-ı zāhire ve bışı ħavāss-ı bātına (05) nice ki zıkr olındı ve bu zıkr olan kuvānuñ her bir kuvvetinde arz meleklerinden birer melekleri var pes (06) kemāl-i ħikmet ħakım-i mu'tlaķ baş ķubbesin istikāmet-i rūh-ı nefsanı için ki viŖā-yı Ŗaķldur elli beş pāre (07) kemükden terkıb buyurdı ve on dört pāreden lihā-yı āmāli ve iki pāreden lihā-yı taħtı (08) ve otuz iki pāreden rebāŖıyyātı ve enyāb u t'avāhin ü sūtün kıлмаķ yedi mücevvef mühreden terkıb (09) buyurdı ve arķa rükünin yigirmi dört müstedır mu'abbaķ mütedāhil mühreden terkıb buyurdı baŖdehū (10) bākı aŖzāyı iki yüz seksen pāre muhtelif kemüklerden ve yedi yüz otuz iki t'amar ve ribātāt u evtār (11) u Ŗadālāt var ki bedende merkūzdur ve üç yüz altmış

<sup>196</sup> بیره قان şeklinde yazılmıştır aslı بركان olmalı.

Øaşab ve beş yüz yigirmi tokuz Øad'al te'ölif (12) var ve bu Øizām u Øurūḳ u aØsāb u evtār<sup>197</sup> biñ tokuz yüz tokusan üç Øadeddür ribā'āt (13) u aḡşiye vü ḡad'ārifden<sup>198</sup> ḡayrı ve bu Øadedlerün her birine birer melek müvekkildürler ki anlaruñ şihhatleri (14) esbābların şaḳlarlar aḡdiye vü ehviye te'öşjratı āfātlarından viḳāyet ider ve cinn ü şeyāt'ın (15) vesvesesinden māni'Ø olur ve bu Øad'alāt u Øizām u Øurūḳ u aØsāb u ḡad'ārif (16) ü evtār u ribā'āt u aḡşiyenün her birinde bu denlü hikmet ü fevāyid ta'Øbiye olmuşdur anlardan (17) ba'Øzi ḡārr ve ba'Øzi bārid ve ba'Øzi ra'ḡb ve ba'Øzi yābis ve ba'Øzi müteḡarrik ve ba'Øzi sākin (18) ki eger ḡārruñ ḡarāreti bāridün bürüdetin gidere veya bāridün bürüdeti ḡārruñ ḡarāretin gidere (19) ya ra'ḡbuñ ru'ūbeti yābise ḡalebe ide veya yābisün yübüseti ra'ḡba ḡalebe ide veya müteḡarrik ḡamar sākin ola

### [174a]

(01) veya sākin ḡamar ḡarekete gele ol kimesne helāka ḡariḡb ve bi-ḡarār ola ve Øāmm-ı ke'l-enØām cümle bundan bi-ḡāber (02) dürler bundan ḡayrı bilmezler ki aç olduḡda ḡa'Øām yiyeler ve şehvet ḡalebe itdükde cimā'Ø ideler ve ḡaçan (03) ḡışmları irişe bir za'Øifi rencide ideler bu cümle Øömrinde inØām u efd'āl ḡazret perverd-ḡarı (04) sermāye-i ma'Øsiyet ḡılıp cenāb-ı bāri rızāsın şüm nefsiñ hevāsına satar ve ef'Øāl-ı ḡabḡhalarından (05) şerm itmez **naki olunur** şeyḡ zü'n-nün mısırden ki bir gün bir şu kenārında vuzū ider iken (06) gördi bir Øaḡreb segirdüp gelür şu kenārına irişdükde sudan bir ḡaplıbaḡa ḡıḡup Øaḡreb (07) anuñ üzerine binüp suyu öte ḡiḡürdi ba'Ødehū Øaḡreb üzerinden ḡiḡdükden sonra inüp (08) durmayup gitdi şeyḡ bunı müşāhede idüp ta'Øaccüblenüp elbetde bunda bir ḡāl vardur diyü (09) şeyḡ daḡı suyu ḡiḡüp Øaḡrebün ardınca gitdi tā ki bir aḡaç gölgesine irişdi gördi ki bir tāze (10) yigit bu aḡaç gölgesinde uyur ve bir ḡarafdan daḡı bir Øaḡim ilan gelür ol ilan ḡaçan ki (11) ol yigide yaklaştı Øaḡreb segirdüp ol ilanın başına bir ḡengāl ḡalup yaraladı ve ol sā'Øat (12) ilan helāk olup Øaḡreb yine girü dönüp ol suyuñ kenārına geldi yine ol ḡaplıbaḡa gelüp (13) üzerine binüp suyu ḡiḡürdi şeyḡ bu ḡāli görüp didi zāhiren bu adam evliyā-yı ḡaḡḡdandır (14) dönüp ol cüvānuñ yanına geldi ol cüvān ise meger ḡamr içmiş imiş ḡamruñ daḡı rāyiḡası gelüp mest (15) uyur bu def'Øa şeyḡhün ta'Øaccübi daḡı ziyāde olup nā-ḡāh vir āvāz işitdi ki ey zü'n-nün nice (16) ber-ta'Øaccüb idersin eger bizüm

<sup>197</sup> اوتار şeklinde yazılmış aslı اوتار olmalı.

<sup>198</sup> غضاريف şeklinde yazılmış aslı غضاريف olmalı

hifzumuz bedraçası ancak etkiyā vü ebrār u ma'ŕsūmlar ri'ŕāyeti için olaydı (17) pes eşkiyā vü füccār u Őāsīleri kim ri'ŕāyet ider idi ve eger bizüm Őafvumuz seyelānı tīre-i rūzgārı (18) ları evsāh-ı āsāmların yumaya kim yuya ve eger bizüm deryā-yı raḥmetümüz tiye-i d'alālet serkeştelerinin ellerin (19) dutmaya kim duta idi ve eger bizüm seḥāb-ı keremümüz hidāyet em'ārın nā-bihān-ı bevādī-yi ğaflet üzerine

### [174b]

(01) yağmaya pes ne yağa ve eger bizüm Őināyetümüz neşimi deryā-yı t'abī'ŕat-ı dūhūrda gemisi ğarḫ olmuşları (02) ğarḫ-ı muḥālifden sāhil-i tevbe vü inābete getürmeye kim getüre şeyḥ sevinüp ol cūvānuḡ e'rāfına dola (03) şup dir idi **naẓm**

*ای خفته که دوست نکهبان جان تست*

*تومست کشته کثردو او (04) پاسبان تست*

*خوابت چگونه ایراز شوق ان کریم*

*کش باتو رحمت بش ارکان تست*

(05) kaçan cūvān uyanup şeyḥi gördi cehāletle didi ey dīn ulusu bu senūḡ yerūḡ degüldür ne Őaceb (06) şeyḥ bu aḥvālden ḥāber virdükde cūvān işitdüḡi gibi bir na'ŕre urup ve esbābın pāreleyüp aḡlayarak (07) yüzün sāḥrāya dutup çekilüp gidüp bākī Őömrin anda t'ā'ŕate sarf itdi **ey Őaziz** ḥāzret (08) bārī celle ve Őāzam şānūhūnuḡ benī-yi nev'ŕ-i insāna virdüḡi iḥsān u ni'ŕmet ü ḥil'ŕatlarınuḡ ḡadrin bilüp (09) ve şükryn ḡılup emr ü nehyine ri'ŕāyet itmek vācibdür **beyt**

*ابروبادومه و خورشید و فلك درکار تر (10)*

*تاتونانی بکف اری و بغفلت کوزی*

*ممه از بهر توسر کشته و فرمان بردار*

*شرط انصاف (11) بنا شرکه تو فرمان بزی*

**meşelā** bir pādişāḥ ḡullarına ḥil'ŕat ve at ve ḡılıç virüp ve māldan (12) ḥācetūḡ miḡdārı el bākīsi bizüm dostlarımız için dursun nafaḡa eyleyeler ve siz bu ḥil'ŕatı giyüp (13) ata binüp ḡılıç ile var bizüm düşmenlerimiz ile ceng eyle diyü tenbīḡ buyursa ba'ŕdehū ol ḡullar varup ḥil'ŕatı (14) giyüp ve atları binüp düşmen ile döḡişmeyüp mālı anlara vireler pādişāḥ emrine muḥālefet üzre (15) olmalarına mu'sırr olsalar bu taḡdırce ḡıç bir Őākīl yanında şübhe ḡalmaz ki bunlar küfrān-ı ni'ŕmet olup (16) d'arb u ḡatle müstaḥāḡḡ olurlar buradan ḡiyās eyle ki ḥālḡuḡ

ekşeri o emr muhâlefeti ile hâzret-i samediyetün (17) küfrân-ı ni'ometliğine çalışup cavidânlik saltanatın nefis ta'hayyülâtına satarlar ve 'Öâlem-i 'Öulvî vü süflî (18) sükkânları envâ' u esnâf-ı ni'ometi ol bed-girdâr müdbirlere dökerler buradandır ki hâzret-i samediyet (19) celle şânühü buyurmuşdur ki و قليل من عبادى الشكور bu maqâm-ı refi'Öüñ sâlik mesâlikleri kıletti ve bu

### [175a]

(01) ve bu menzil-i menj'Ö esrârınun vâkıfları nedreti bu maqâm-ı celilün 'Öazze ve şerefine ve ehline delıldür ve sünnet-i (02) ilahî öyle olmuşdur ki dâyimâ ehl-i küfr ü d'alâl vücûdları 'Öâmm ve erbâb-ı kemâlün vücûd-ı şerifleri (03) bî-nâm u nişân olur müşâhede itmez misin ki yer yüzinde olan dağlar ve şahrâlar daş ve kesek ile (04) dolu olup qadr u kıymetleri yok lâkin la'Öl u yâqûtun kemâl-i vücûdları olmağın zî-kıymet (05) ü nâddürler şükr maqâmı dağı buncılayındır ki sâliklerün eşref-i maqâmı in'Öâm u ihsân ziyâdeligine (06) mûcib ü mu'Öaqqab-ı te'Öâqub fazl u imtinân ile nâdirdürler kârgâh-ı vilâyet muqabbelleri ve bâr-gâh-ı (07) 'Öinâyet maqbûlleri ki bu şerif maqâmınun sâlik-i mesâlikidürler 'Öaziz ü kem-yâbdurlar **beyt**

سالها بايد (08) كه تا بك سنك اصلى زافتاب

لعل كر ددر بر خشان با عقيق اندر بمن

ما مهابير كه تا يك بلبه دانه (09) زاب وكل

شامرر راحله كر دديا شهيرى راکفن

**ey 'Öaziz** menâhic-i hidâyet sâyirleri ve (10) hîtt'a-ı 'Öinâyet sâkinleri ki bisât'-ı şükr mülâzimi ve âsâr-ı küfr qâmi'Öleridürler egerçi sûret-i zâhirde (11) az bulunurlar ammâ 'Öâlem-i ma'Önâda çokdurlar egerçi câhilân-ı le'Öjm nazarında haqîr ü bî-mikdârdurlar lâkin (12) hâzret cebbâr qatında 'Öazîm ü hâ'tîr ü büzürg-vârdurlar ammâ büm sıfatlu tîre-i rûzgârlularun (13) yanında ehl-i dünyâdurlar ammâ mesned-i tasarruf-ı füyûz-ı rabbânî ve ifâza-ı âsâr-ı enfâs-ı raḥmânî ile haqîkatde (14) cümle dünyâdurlar eger bu ma'Önâ için şahid istersen qur'Öân-ı 'Öazîmü's-şândan dinle ki ان ابراهيم (15) كان امثًا قانتا hâzret-i samediyet 'Öazze şânühü buyurur ki körler gözi ile ve a'Överler nazarı ile (16) hâzret-i ibrahîm hâlijî {a.s.}a beşer sûreti ile bakmayasuz ve anı 'Öâlem-i sûret sâliklerinden (17) ve ḥabs-i t'abj'Öat maḥbûslarından 'Öadd itmeyesüz ki anun zât-ı latîfi yer ve gök sâdefinün gevheri ve enfâs-ı (18) şerifinün berekâtı cihân ve cihân ḥalqınun medârı ve aḥlâq



u ef'âl marziyesine mütâba'at iden (19) ebnâ-yı rûzgâr ũevâbına nâyil olmasına sebebdür ve anuñ sünen-i marziyesi âũârı ehl-i dühür u a'ũsârıñ

[175b]

(01) ũavâb u rûũdlerine delîldür egerçi beũerlik ũüretinde bir nev'ü-i insândur ammâ rif'at u celâl-i (02) eũref ma'ũnâ-yı ĩaķıķatde cümle cihândur buncılayın her ķarn u ũaũruñ ķurün u a'ũsârında ĩazret-i (03) ũamediyetün bisât'-ı ũubüdiyyetinde nice ibrahîm ũıfatlılar var ve olur ki ũâlem-i ĩaķıķatde selât'ın (04) ve erbâb-ı t'arîķat esât'ınidürler dâymâ menâzil-i ũafâyı vefâ iķdâmıla seyr iderler **naẓm** (05)

بر حبه از كردون كردان مبرسد  
از طفیل جان مردان مبرسد  
کربناشد نفس ار باسبب شهود  
(06) خود نکر و دور پر کار وجود

**nakl olunur** meũâyih-i ũüfiyyeden raĥimehüma'llâh ki birisi her gün (07) ķabristâna ve dâr-ı maraẓ u siyâset-gâha varup ĩâzır olur idi bu aĥvâlden kendüye su'âl (08) itdiler ki sebep nedür didi ki dâr-ı maraẓa anuñiçün giderüm ki envâ' belâ vü emrâẓ anda müũâhede (09) iderüm tâ ki nefũüm ũiĥĥatün ķadr u ķiyemetin bilsün ve siyâset-gâha ĩâzır olurum ki envâ' ũazâb-ı (10) aũĥâb-ı cinâyâtı görürüm tâ ki nefũüm ũiũmet zât u emn ķadr u ķiyemetin bile ve ķabristâna giderüm (11) ve aĥvâl-i mevtâya te'emmül iderüm ki bu mevtâ yanında bundan eyü olmaz ki kendülerin bir daĥı bu dünyâya (12) göndüreler tâ ũâũiler ma'ũũiyetlerine bir tedârük idüp ve mut'ü olanlar t'â'at u ũibâdetlerin (13) arturalar zırâ ki ķiyâmet günü ki rûz-ı cezâ ve muvaķķıf-ı teġâbüdür mut'ü ü ũâũi maġbün (14) seylâb-ı ĩasret ü ĩayret ve meftün-ı deryâ-yı ĥaclet olacaķdurlar ũâũiler derd ile nâle ideler (15) ki niçün ũamel-i ũâlih itmedük ve mut'ü olanlar te'essüf ile barmakların diũleyeler ki bundan ziyâde (16) ũibâdete ķâdir idük niçün itmedük mut'üler ĩasret ũuyın gözlerinden aķıdalar ki niçün kendümüzi (17) derecât-ı ũâlij ũabıķlarından maĥrüm itdük ũâũiler giriftârlık ũazâbında zârîlik ideler (18) ki niçün rûsvâylik ve giriftârlık yaġmurın kendümüze yaġdurduķ **nakl** olunur ki rebî' (19) bin ĥayũem ķuddiset esrâruhü ki ekâbir-i tâbi'indendür ol denljü mücâhidlik ile kâmil idi ki kendü evinde

**[176a]**

(01) bir qabr qazup ve her boynına bir zencir daqup ve palāslar giyüp ol qabre girür idi ve bir sâ'at (02) yanın yere qoyup dir idi yâ ilahî bu ol qabrdür ki sen va'de buyurmuşsin imdi beni bir gün dañi girü (03) dünyāya göndür bu lîke bir 'amel-i sâliñ ide bileyüm ki ol benüm dest-gjürüm ola ve qalqup dir idi (04) ki ey rebî' ol nesne ki murād ider idüñ imdi bugünün firsātın ğanîmet bilüp mühlet (05) ni'ometin qadriñ bil ve yarınki günün tedārükünde taqşîrāt itme zîrâ ki bu firsāt u mühleti girü arzû (06) idersin bulmayasın hiç bir ni'omet 'ömri-î sîñhat ni'ometi gibi degüldür ve her kim ki bu ni'ometün qadriñ bilmeye zevāl (07) derdine ve giriftārlik nekāline mübtelā olur ki ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا و اما بانفسهم جعلنا (08) **bāb-ı onbirinci** (09) لا نعامه الفايرنن بنيك مزيد فضله و اكرامه انه قريب محيب بر حمتك استعبت **onbirinci** şabrın fazîlet ü ħaqqıqatinde ve her birinün (10) terciñ ü tefzîlinde bu iki maqāmın her birinde müte'allîq olanların muhtelif ü esāmîleri ve mertebe (11) vü derecātları ve ol kısmaların kuvvet ü za'fı ħasbı ile ve aña ihtiyāclik zikri ve anın ħaqqāyığı (12) tedbiri ki bu maqāmın mülāzemeti şerāyi'i aśñāb-ı şervet ve devlet-i aĥvāline lāzımdandır her (13) kimesne ki ħazret-i bārî celle 'ažam şānühünün in'ām u fazlına maĥsūsrekdür 'ubūdiyyet ādābının (14) ħuqūkı ri'āyeti aña dañi ziyāde lāzımdır ve her kim ki mübāşeret-i aĥkām-ı vilāyet ve emāret-i (15) dünyevî ki maĥall-i ħavādiş ü nevāyib ve menzil-i veqāyi' ü meşāyibdür mümkünrekdür vücūb-ı istiqbāl (16) rüsül-i mekkār u faĥr<sup>199</sup> nüzül-ı şabr u recā anın zimmesine mü'ekkedrekdür ve nice ki mecārî cereyāñ ħikmet-i (17) ilahî öyle gitmişdür ki 'arśa-ı vilāyet mübārizlerine aġleb ħil'at u lā-kisvetin bilāda virürler (18) ve ekşer şervet-i dünyā muĥlisleri ġinā 'opını ġinā çevġanı ile ururlar قد خَلَّتْ مِنْ قَبْلِ وَلَنْ تَجِدَ لِسَنَةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا (19) سنة الله التي imdi ehl-i taĥqiq olanlar şabr u belāyı nişān

**[176b]**

(01) nişān-ı 'ināyet ü taĥammül-i 'anā sîñhat u velāyet bileler قال الله تعالى و جعلنا (01) nişān-ı 'ināyet ü taĥammül-i 'anā sîñhat u velāyet bileler قال الله تعالى و جعلنا (02) منهم ائمة يهدون با **(02)** مرنا لَمَا صَبَرُوا ħaqq celle ve 'alā ħazreti tefĥim-i t'alibāñ cevāhir-i me'āñj ve ta'olîm-i sāyirāñ menāzil-i 'irfāñj (03) ciheti için buyurur ki ben tañrıyum kendü kemāl-i ħikmetümle bisāt-ı 'ubūdiyyet mülāzimlerinden ve

<sup>199</sup> *maĥr* yazılmış aslı *faĥr* olmalı.



d'urüb-ı (10) eşkām ile şikest itdi ħazret lisān-ı beşāret ile işāret yolından buyurdi ki bu ma'ŕnālar (11) ki senüñ andan eger ahuñ var ol mu'ŕālece-i emrāz-ı rüĥāñj ve müfāteĥe-i sa'ŕādet-i cavidāñdür (12) her bjmāre ki ħakīm-i mu'flaĥ anuñ Őilletini āfāt-ı seleb-i mālĭ iĥtimālĭ ile tesĥiye-i şürb-i ālām ĥālĭ te'ŕahhüd (13) buyurmaya ol bendeye eyülük yüzi yoĥdur ve ħazret-i śamedĭyyet kaçan ister ki bir bendesin serĭr-i muĥabbete (14) cülūs itdüre anuñ vücūdın belā oĥına hedef eyleyüp Őayn-ı belāda anuñ vücūdına śabr ĥil'ŕatın (15) giyürüp rızā şerbetin datdurup **(16)** عن سلبت كريمته فصبر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول الله تعالى **(17)** ħazret {s.a.v.} buyurur ki ħaĥĥ te'ŕālā ħazreti buyurmıřdur ki her kimesnenüñ ki kemāl-i ĥikmetümüz ile gözinüñ rüřenāligin (18) aldük anı miĥakk-ı imtiĥān ile tecrübe itmiřüzdür kaçan ol kimesne ol miĥnetde śabr libāsın giyüp bizüm Őināyetümüz (19) Őaksin belā āyinesinde müřāhede itdi biz na'ŕĭm-i dārü'l-ĥarārı aña hediyye eyleyüp anuñ bĭñālik

### [177b]

و عن رسول الله صلى الله **(01)** gözin kendü liĥāmuz şerefi lezzetile mu'ŕazzez iderüz يقول الله تعالى اذا وجهت الى عبد من عبادى مصيبته فى بدنه او ماله او ولده ثم **(02)** عليه وسلم ذلك بصبر جميل استحيت منه يوم القيامة ان انصب له مزاناً او انشر ديواناً **(03)** استقبل {s.a.v.} **(04)** buyurur ki cenāb-ı kibriyā buyurmıřdur ki kaçan biz muĥtezā-yı ĥikmetümüz ile muřĭbet śadmegin **(05)** bir bendeye müteveccih ĥılavuz tā ki te'ŕāĥub-ı āfāt ile anuñ mālĭnuñ bināsın bıraĥa ya terādüf-i Őāĥāt ile **(06)** anuñ cismi nihādın ālām u eşkām bütesinde güdāz eyleye ya anuñ ĥalbi evin firāĥ-ı evlād ile ve cerāĥat-ı **(07)** ekbād ile ĥarāb eyleye ve ol bende bizüm belāmuz taśarrufında şikāyet ü feza'ŕa sa'ŕy itmeyüp ve bizüm ĥazāmuz **(08)** mülāĥazasında śabr vefāsınuñ libāsın giye biz keremümüzden ĥicāb iderüz ki muvaĥĥıf-ı feza'ŕ-i ekberde anı **(09)** kendü eşĥālĭ fażĭĥatında nizār ĥoyup ya ĥabāyiĥ-i ef'ŕālin kendüye Őadd idüp defter-i a'ŕmāline nażar olına **(10)** وعن حتى يبئلى **(11)** رسول الله صلى الله عليه وسلم ان الرجل ليكون له الدجة عند الله لا يبلغها بعمل **(12)** ħazret {s.a.v.} buyurur ki ey nice **(12)** ĥazā ĥācibleri ki bir bendeye ħazret cebbār celle řāñühūda derece-i refĭ'ŕ taĥĭr buyurılıp sa'ŕādet-i **(13)** menĭ'ŕ ĥapusın kendüye açalar ol bende Őamel-i śālĭĥ ile kendüyi ol menzile



**[178b]**

(01) f'āhireleri üzre öyle yağdura ve ol kaçadar rūh u reyhān u mağfiret ü ridvān anlaruñ (02) kabiliyyetleri farkı üzre dökile ki mehd-i Őāfiyetde āsūde olanlar ārzū ideler ki kāşķı dūnyāda (03) bizūm daħı aŐzāmuzı anlar gibi miķrāz-ı belā ile miķrāzlaya idiler **وعنه** قال اتينا رسول الله صلى الله عليه (04) **وعن** جبابه بن الارث رضى الله يا رسول الله لا تدع الله ليبيسط (05) و سلم و هو متوسد بر دايه فى ظل الكعبه فشكو با اليه فقلنا حفرة ويجاء (06) لنا فجلس محمار لونه ثم قال ان من قبلكم ليؤتى بالرجل فيحفر له فى الارض <sup>200</sup>cebbābe bin el-eret بالمنشار فيوضع على راسه فيجعل فريفتين مايصرفه ذلك عن دينه (07) {r.a.} rivāyet ider ki ĥazret-i risālet-penāh {s.a.v.}e geldük kendü ridāŐ-ı Őerifine tekye (08) itmiş idi kaŐbenūñ gölgesinde ĥālūmüz zaŐfından ve mālumuz kılletinden ve ehl-i cefālarından Őikāyet (09) eyledük ve didük yā resūlu'llāh ne olur ĥaķķ celle ve Őalā ĥazretinden recā eyleyesin ki esbāb-ı Őayşumuzı (10) küşāde eyleyüp müŐminler zūmresin Őiddet-i fāķadan ĥalās buyura ĥazret bu sözi işitdükde (11) oturup beşere-i mübārekleri kızarup buyurdı ki sizūñ vücūduñuzdan ol ehl-i şafā t'āyifesi (12) vefā kemerin cān bilinde bağlayup ve bir gürūh ki ĥat'ā yolına gidüp ol muķbillerūñ yolında cefā ķuyusun (13) ķazmışlar idi ve erre-i belā ile anlaruñ cism-i zākiyyelerin iki pāre itmişler idi ol kāmiller Őaziz cānların (14) ĥaķķ rızāsında oynadup dost vefāsı ile düşmenūñ cefāsından mülāĥaza itmeyüp dīn ĥaķķında yüzlerin (15) döndürmezler idi **وعنه** ابن عباس رضى الله عنه قال قال رسول من الانبيا عليهم السلام الى الله تعالى فقال يارب العبد (16) الله صلى الله عليه وسلم شكى نبى عنه الادنيا و تعرض له البلاء و العبدالكافر لا (17) المؤمن يطيعك ويتجنب معاصيك تزوى له الدنيا فاوحى الله تعالى اليه ان العطاء (18) يطيعك و يجرعلى معاصيك و تزوى عنه البلاء تبسط الذنوب فازوى عنه الدنيا و اعرض (19) لى والبلاء لى و كل يسبح بحمدى فيكون المؤمن عليه من له البلاء فيكون كفارةً لذنوبه حتى يلقانى فاجزيه بحسناته

**[179a]**

(01) ibn-i Őabbās {r.a.} rivāyet ider ki aŐsār-ı sālīfe (02) enbiyālarından bir peygamber ĥazret-i şamediyete Őikāyet idüp didi ki ey perverd-gār her ĥat'ir ü ĥaķir ve ey (03) āmirz-kār her şağir ü kebīr ne ĥikmetdür

<sup>200</sup> cebbābe bin el-ereş şeklinde yazılmış aslı ĥabbāb bin el-eret olmalı.



fazlına şükr idüp (08) ve derd ü belā hālinde miftāh-ı şabr ile ferec kapusun aralayup āsār-ı қаzā žuhūrında rızā yolını (09) vefā iḳdāmı ile dolaşuruz pes ḥazret buyurdu ki kaḶbe taḥrısıçün ki siz müḶminsüz zıḫā ki bu (10) sıfāt müḶminler sıfātıdır ve kim ki bu maḳāma muttasıf ola Ḷāzāb-ı uḥrevıden emāndadır وعن عایشه رضی الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لو كان (11) الصبر من الرجال لكان buyurmuşdur eger şabruḫ ḥaḳıḳati cümle (13) kişilerde olaydı cüvān-merdlerüḫ fer-i aḥlāḳı anlaruḫ ḫalḶatlarında olur idi ve anuḫ (14) efḶāl u aḳvālinden nā-marżı bir lafż işitmez idi zıḫā ki neşr-i Ḷatā sıfat-ı kirām ve terk-i ezā (15) şıret-i ḥıyār enāmdur وعن علي ابن ابي طالب رضی الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (16) من صبر على المصيبة حتى يردّها بحسن رعايه كتب الله له ثلاثمائه درجة ما بين الدرجتين (17) كما بين السماء والارض emıḫrū'l-müḶminıḫ Ḷalı {r.a.} rivāyet ider ki ḥazret (18) {s.a.v.} buyurdu ki her kim ki dūnyā muşıbetine şabr idüp şıḳāyet itmedin ḥüsn-i riḶāyetle (19) giçüre ḥaḳḳ celle ve Ḷalā aḫa üç yüz derece derecāt-ı Ḷāliyyāt ve ğurufāt-ı cennātdan kerāmet

### [180a]

(01) eyleye ve ol derecāt-ı Ḷāliyyāt u ğurufātuḫ araları yir ve gök arası deḫlü ola وعن ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه و سلم انتطار الفرج (02) بالصبر (03) عبادة ibn-i Ḷömer {r.a.} rivāyet ider ki ḥazret buyurdu ki intiżār<sup>201</sup> küşāyiş-i ebvāb-ı rūḥ ve (04) rıdvān-ı külbe-i şabr iledür ve iḳān-ı Ḷıbādet ferıḳ-i enbiyā ve resm ü ḫariḳ-i evliyādur وعن انس بن مالك رضی الله عنه قال قال رسول (05) الله عليه و سلم النصر من الصبر و الفرج مع ḥazret-i enes rivāyet ider ḥazret {s.a.v.}den ki buyurdu muḳtedālik (07) devleti müriş-i şabrdur nuşret ü necāt ālām u cefā şedāyidine şabr u taḥammül itmekile olur ve fevz (08) ü felāḥ miḥnet ü endüh u ḥayret çekmekile ḥuşül-peżır olur وعن ابي دردا رضی الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم دولت المؤمن فى الصبر و نصره فى كظم الغيظ و عزّه فى (10) الاحذ بالفضل ونوره فى الورع عمانهى عنه ebı derdā {r.a.} rivāyet ider ki (11) ḥazret {s.a.v.} buyurmuşdur ki müḶminüḫ devleti şabr u taḥammülde ve nuşreti taḥavvür (12) ve ğazabı hażm itmekde ve Ḷizzeti bu işleri Ḷamele getürmekde ve nūri

<sup>201</sup> olmalı. انتطار şeklinde yazılmış aslı.



an Allah تعالى اوحى الى داود عليه السلام يا داود تخلق **ve fj'l- (13) aĥbār** باخلاقى انى انا صبور (14) yaŖnj ĥaĥĥ celle ve Ŗalā ĥaĥreti dāvud {a.s.}a vaĥy buyurđı ki yā dāvud eger ĥurbumuz devletin (15) ister isen kendü nefsuñi bizüm sıfāt-ı ĥamıdemüz ile muttasıf eyle ve kendü sırruñı bizüm mekārım-i (16) aĥlāĥumuz zıneti ile müteĥallj ĥıl ve šavlet-i ĥavādiše šabr eyle ki cebbārliğimiz ile her nesneye ĥādirüz ve (17) yine cümle umūrda sābirüz **imdi** bilmiş ol ki baŖŖılar šabr u ťŭkr tefzılinde iĥtilāf (18) itmişlerdür fażıl ü ĥüsn-i başarı ve süfyān-ı ševrj ve cüneyd ve ekābir-i tābiŖjnden baŖŖıları (19) anuñ üzerine idiler ki šabr ťŭkrden efdāldür ve ašĥāb-ı reŖy bir niceleri ťŭkri efdāl dimişler

### [180b]

(01) ve baŖŖılar daĥı bu ikisini bir ĥaĥıĥat ismlerinden Ŗadd iderler ve baŖŖıları ĥükmleri aĥvāli ĥasbı ile (02) muĥtelif olmışdur dimişler her t'āyife kendü zehābları üzre delāyil söylemişler ve ol taşrif (03) keşf-i ĥaĥĥdan ĥāşırdur ve keşf anuñ ĥaĥıĥatında iki aśl şerĥine mevĥūfdur **aśl**-ı evvel bu maĥām (04) beyānında tesāhül üzre ve ol oldur ki eczā-yı meŖāñj aĥbār u āyāt žavāhiri ile iderler ve (05) taĥĥıĥ ü tedĥıĥe saŖy itmezler ve bu t'ariĥ-i lāyıĥ aĥvāl-i ehl-i vaŖŖ u teżĥırdür ki muĥā'tabe-i Ŗavāmıma fehm (06) leri miĥdārı söyleyeler ĥālĥuñ fehmleri ĥuşūrı ciheti için žıkr-i ĥaĥāyıĥ-ı ĥāmızadan (07) iĥtirāz eyleyeler zıřā ĥālĥuñ maĥşūdı muĥā'tabe-i Ŗavāmımdan anlaruñ ĥāli islāĥıdur pes Ŗaĥılları (08) iĥā'ta idecekce söz söylemek vācib olur nice ki müşfiĥ vālide sūt emer uşāĥı envāŖ (09) meŖkūlāt ve eśnāf-ı t'ayyibāt ekl itdürmesine terŖjb ü viĥāyet ider imdi Ŗadem-i iĥtimāl (10) u zaŖf ĥuvā-yı t'abjŖj ciheti için Ŗulemā-yı dıñe daĥı buncılayın vācibdür ki Ŗavāmımu muĥā'tabesinde (11) Ŗaĥı u fehmleri irişdügi miĥdārca söz söyleye buradandır ki ĥaĥret-i risālet ve nübüvvet- (12) penāĥ {s.a.v.} buyurđı ki نحن معاشر انبياء امرنا ان تكلم الناس على قدر عقولهم (13) ve ifhām-ı Ŗavāmımu-ı ĥālĥ ve aĥkām-ı žavāhir-i şerŖden tecāvüz idebilmez ve Ŗumūmen aĥbār-ı muĥtezā (14) tafşıl-i šabrdur ve eger ol eĥādış ki šabr fażiletinde vārid olmuşdur ol cümle dālldür (15) rüĥān-ı fażilet-i šabra **mervjdür** ki ĥaĥret-i resūlu'llāĥ {s.a.v.} buyurđı يوتى (16) يوم القيامة باشكر اهل الارض فيجربة الله تعالى جزاء الشاكرين و يوتى باصبر اهل اليا عليه (18) فيقال اترضى ان بخيريك كماخبرينا هذاشاكر فتقول نعم يارب فيقول الله تعالى لانعمت

(19) *ħazret* فشكر و ابتليتك فصبرت لا ضعفن لك الاجر عليه قيعطى اضعاف جزاء الشاكرين {s.a.v.} buyurur ki rüz-ı cezāda yer yüzünüş şākirleri ħāzır olup

### [181a]

(01) ħaĳĳ teŖālā anlara şākirler cezāların kerāmet eyleye pes yer yüzünüş ehl-i belā sābirlerin ħāzır idüp ħit'āb-ı (02) ħazret ized-i müteŖāl ol zaŖiflerüş ħāline istiĳbāl idüp diye ey bendeler bizüm ħavān-ı keremümüzden bu (03) şākirlere olan ħilŖat-i nevāli teşrifine rāzi misüz ol zaŖiflerden feryād gele ki yā rabbj bu ħaĳir (04) bj-miĳdārlarüş bu dergāhda ne ĳadri maħalli ola maŖyūblarüş efŖāl-i meşubınüş ne liyāĳati var (05) ki kendüsin müstaħaĳĳ-ı ecr bile **nażm**

*مرجه از تو ايده خوش بود خواي شفا خواي الم*

*ارام جانم (06) ياد نست من فارغ از شادي و غم*

ħit'āb-ı elt'āf ħazret rabbānj ol bj-ĳārelerüş cābir-i (07) kesr-i ħātırları ola ki yoĳ yoĳ biz anlarüş nihāl-i Ŗayşların āb-ı naŖim ile perverde itdük ve Ŗiśmet (08) ü Ŗināyeti anlarüş ħāline ĳarjn itmişüzdür zjrā anlar dāyimā dünyāda şerbet yerine her belā iĳün āşār-ı cefāyı (09) libās-ı rızā-yı vefā yerine giydiler ve rüzgāruş miħnet ü cefāsın muĳaddem ü muŖaħħar ĳeküp ve zilletüş (10) mesmüm curŖasın herkes ve nā-kes elinden iĳerler idi imdi bugün ol gündür ki anlarüş ħālleri (11) cemāllerin dünyā ħālĳına Ŗarz itdürüp şākirlerüş cezāları izŖāfin bunlarüş himmetleri etegine (12) doldurdayum ve livā-yı Ŗizzetlerin Ŗāmiller arasında bülend ideyüm ve anlarüş şabrları vefāsın deryā-yı (13) Ŗatā-yı bj-kerāna irişdüreyüm ki رسول الله (14) ائما يؤفى الصابرون اجرهم نعبيرحساب روي عن و (15) صلى الله عليه وسلم انه قال ابواب الجنة كلها مصراعان الا باب الصبر فانه مصراع ħazret {s.a.v.} (16) buyurur ki احداول من يدخله اهل البلاء و اما مهم ايوب عليه السلام cennetüş ĳapuları iki t'abaĳadur illā šabr ĳapusu ol bir t'abaĳadur ibtidā ol ĳapudan (17) girenler ehl-i belā zümreleridür öñlerince ħazret eyyüb {a.s.} ola ve her nesne ki faĳruş (18) fażiletinde vārid olmuşdur ol cümle delıldür fażilet-i šabra zjrā nice ki şükr müteŖallıĳ-i (19) ĳinādur ancılayın faĳr daħı müteŖallıĳ-i faĳr u belādur **ey** t'ālibān-ı sermāye-i saŖādet ve mutavassıt'ān-ı

### [181b]

(01) rāh-ı hidāyet irādet ki meydān-ı mücāhedede devāŖj-yi nefş ü hevāya bend olup žuhūrāt-ı (02) sıfāt-ı nefşānjide āşār-ı berüzāt-ı ħafāyı ĳomışlardur ve t'āŖāt

tiryāğın siyān semūmıla (03) qarışdurmuşlardur her kaçan ki sevābıq-ı cenāb-ı tevvābj anları müstaħaqq-ı ğufrān kıilup Őināyet-i ħāzret (04) vehhābj ol sābir mücāhidleri menāzil-i rahmet ü rıd'vāna iriřdürür ve bu kıavme ğalebe-i bāŐiř-i (05) dıjnı ħāletinde kıuvvet ü zaŐf ħasbile iki ħāl var **biri** oldur ki zafer vaqtinde dıjn sebebi iün (06) dāŐiye-i emr ile cemıŐ-i menāhj maķħūr u münhezim kıilup ve mecmūŐ ednās-ı āsāmı cāme-i vücūddan sābūn-ı (07) inābet ile yayķar yine kaçan nefs-i ğaflet sebebi ile kendü ħāline Őavdet eyleye yine ibtidāya yapıřur (08) **ikinci** oldur ki nusret vaqtinde dıjn sebebi ile cünd-i řeytān řehvātun baŐzılarınun muĥālefetlerine (09) sābr ide bilür ancılayın ki bir kimesne zināyı terk ider ammā ħamrı terk ide bilmez veyahūd kızbi (10) terk ide bilür ammā ğıybeti terk ide bilmez sābirler derecelerinun tefāvüti sābrlarınun kıuvvet ü (11) zaŐfları tefāvütindendür aĥvāl u efŐāllerinde zıřa ki insān her fıŐı ü ħālide sābrda muĥtāc (12) olup cümle aĥvāli iki kıism üzredür t'āŐat u maŐśiyet gibi ve t'āŐat daĥı iki (13) kıismdur farz u nefl ve maŐśiyet daĥı iki kıismdur maĥzūr u mekrūh pes sābr itmām-ı ferāyizde (14) t'āŐatden farzdur ve buncılayın maĥzūrāt-ı muŐāsıiden sābr itmām-ı nevāfilde t'āŐat nefl olur (15) ve mekrūhāndan mendüb ve bir iřāya sābr itmek ki kerāhiyyet sebebi ile aĝa iriřmiř ola (16) mekrūhdur ve bir iřā ki maĥzūrāt ciheti ile iriřmiř ola maĥzūrdur imdi sābr aķsāmı (17) beřdür farz u nefl ü mendüb u mekrūh u maĥzūr üç kıismı anun maĥmūd āĥirdeki iki (18) kıismı sābr-ı mezmūm ve nice ki muĥiŐ ħālet-i t'āŐatde sābrdan müstaĝnj degüldür maŐśiyet ħālinden (19) daĥı sābrdan müstaĝnj degüldür ammā muĥiŐ olanlara t'āŐatde üç ħālet var ve bu üç

### [182a]

(01) ħāletde daĥı sābra muĥtācdur **ħālet-i evvel** Őamelden muķaddem ve bu ħāletde bende sābra muĥtācdur (02) ve niyyet sıĥĥatinde ve ihlās ü āfāt-ı riyā vü mekāyid-i nefsde it'ılāŐ bulmuşlardur bu nevŐlerun müşkil (03) rekleri sābrdur ve buradandur ki ħāzret {s.a.v.} cümle aŐmālun sıĥĥati (04) niyyet sıĥĥatine menū' kıilup buyurmuşdur ki *انما الاعمال بالنيات ولكل امر ما نوى* yaŐnj (05) ki ħaķķā esās-ı aŐmāl u rūĥ evvel niyyetdür ve her kimesnenun ki şemere-i aŐmālden sıdķı kıadar niyyet (06) ü ihlāsı ve anun sıĥĥat-i Őazımetinden behresi olsa gerek ve andan ħaķķ celle Őalā kıurŐān-ı Őařımü'ř-řānda (07) buyurur ki *إلا لذين صبروا* و عملوا الصالحات sābrı Őamel-i sālīĥe taķdıjı buyurduĝı bu ħālun (08) sıĥĥatine

işāretdür **hālet-i šānj** Ūamelledür ve Ūāmile bu hālde şabrdan muhāfażat-ı erkān (09) u şerāyit' ü ādāb u mülāzemet hużūr-ı albden bā yodur tā āhīr-i Ūamele buncılayın şabr āfāt-ı (10) tekāsülden ve devāŪı-yi fütürdan tā hadd-i ferāa ve bu maŪnāda Ūāmil-i mülāzemet şabrda tamām-ı (11) uvvete muhtācdur ve işāret-i نعم اجر العالمين الذين صَبَرُوا sābirlerüñ beşāretidür bu hālde (12) yaŪñj bu cezā ki bizüm hāzretümüzde pesend olmuşdur ol Ūāmillerüñdür ki muhāfażat-ı ādāb ve muvāżabet-i (13) şerāyit-i Ūamelde şabr itmişlerdür tā anuñ itmāmına ve bu sebebden idi ki hāzret-i resül {s.a.v.} (14) buyurdu ki استتمام المعروف انالله يقول للعباد يوم القيامة الم تكونوا تبداون بالسلام الم تكونوا خيّر من ابتدائه yaŪñj hāyr işi itmāma irişdürmek (15) eyüdüñ istemekden **hālet-i šālīs** Ūamelden ferāat itdükden sonra ve bu hālde Ūāmil şabra (16) muhtācdur āfet-i Ūucb ve ol Ūameli büyük şaklamadan ve ol Ūamelüñ ihtiyāt'ı anuñ izhārı (17) devāŪı-yi riyā ile ve istimāŪ u muhāfażat-ı nefis anuñ ifşāsındandır zıřā izhār-ı t'āŪāt-ı (18) muhbat'ı ücür ve mücib-i veyl ü şübürdür **hāzret-i Ūalī** {r.a.}dan rivāyet (19) olunur ki انالله يقول للعباد يوم القيامة الم تكونوا تبداون بالسلام الم تكونوا

### [182b]

تفضى لكم الحوايج لا اجرلكم اليوم قد استوفتم اجوركم (01) cenāb-ı kibriyā hāzreti ıyāmet güninde (02) mürāyj Ūābidlere hīfāb buyurur ki siz ol kimesnelersüz ki dünyāda benüm t'āŪātümi dām-ı agrāz ve vesilet-i (03) aŪvāz idüp ol sebep ile hāldan selām u šenā tevauŪın ider idinüz ve hācetlerinüz (04) ol sebeble azā olur idi pes imdi Ūıbādetünüzün ecrin dünyāda aldınuz bugün size (05) hi naşıb yodur **ikinci aşı** ammā şabr-ı maħżūr ki edā-yı maħżūr içün ola nice ki bir kimesne (06) anuñ haremine hıyānet üzre aşd eyleye ve ol aa şabr ider ya bir kimesne ki bir zaŪıfi nā-ha ile (07) öldüre ve bu hālāsına ādir ola ve ol kimesnenüñ źulmine ve fiŪline şabr eyleye bu şabr hārām (08) olup bu maŪnā ile sābir Ūāşj olur zıřā ki bu ādeme vācibdür ki muhālefet-i şerŪ münāzaŪatına (09) şabr eyleye ve açan sābirün miħakkı şabrda cümle hāl ile şerŪ olur şabr her hālde nısf-ı māndur (10) açan her ne hāyāt-ı sūrıde ādeme irişe iki ısmdan hālj degüldür ya merüb-ı nefsdür ve (11) ya mekrüh ve insān bu iki hālde şabrdan müstanj degüldür ha celle ve Ūalā hāzreti kendü (12) bendelerin māl u ferzend āfātından hāzer buyurmuşdur ki لا تلهيكم اموالكم ولا اولادكم من ذكر الله (13) yaŪñj olmaya ki mālunuz ve evlāduñuz sizi meşül eyleye źikru'llāhdan ki ol (14) miftāh-ı ebvāb-ı saŪādet ve mısbaħ-ı t'ari-i derecātdur ve hāluñ ekşeri bu āfete mübtelā olmuşlar

(15) sābika-ı Őināyet anlara tenbih buyurur ki **الهنكم التكاثر حتى زرتم المقابر** sizi keşret-i (16) māl meşğul eyleyüp aña hırs bağlamanuz bizüm ĥazretümüzden maħrūm itdi kaçan ĥabr ğubārına irişesüz (17) ol vaqt uyanasuz ve bu uyanıklık daħı muĥaddem gerek idi tā saŐādet-i ebediye yol çıkarasuz (18) pes ĥaĥıĥatde murād ol kimesnedür ki fānj dünyānuĥ lehū vü luŐbın uşaĥlar oynamaya **kısm** (19) ĥavādiş-i umūrdan ol nesne ki mekrūhdur iki ĥısmdur ĥısm-ı evvel mürtebi'dür iħtiyār bende ile

### [183a]

(01) t'āŐāt u muŐāsī ğibi ve ol zıkr olındı ikinci ĥısm meşāyib ü nevāyib ve bu daħı iki (02) ĥısmdur evvel ol ki ibtidāsı anuĥ bende iħtiyārıla ola ammā vuĥūŐından sonra izāletine daħı (03) iħtiyārı var nice ki Őafv-ı žālimden ĥudreti maħallinde ve müddeŐiñnüĥ terk-i intikāmı **ikinci** evvel ü (04) āħiri bende iħtiyārıladur emrāz u evcāŐ u meşāyib-i nefis ü cismī vü mālī ğibi ammā ĥısm-ı evvel ki anuĥ (05) hücūmı bende iħtiyārıla olmayup lākin defŐinde muħtārdur nice ki bir kimesne cināyet eyleye nefis ya (06) māl ya fiŐl ile aña bir ižā irişüp ve bir faħş sözile rencide ola burada mecniyyün-Őaleyhe (07) terk-i mükāfāt ğāħ vācibdür ve ğāħ fażilet ammā vācib nice ki cināyet idenüĥ vāliidi (08) veya üstādı ya māliki ola bu maħalldede Őafv vācibdür **şānj** ĥısm mecniyyün-Őaleyh Őafv efdaldür kaçan (09) cānj mertebede aña müsāvī ola ya andan ednā ola bu maŐnā cihetinden ĥazret-i şamediyet celle şānühū (10) kendü ĥabıbine bendelerinüĥ taŐžimi ciheti içün ĥitāb buyurur ki **هجرهم هجرًا جميلا (11) واصبر على ما يقولون وا** ĥazret-i resūl {s.a.v.} bir kerre ğanĥmet mālın ĥısmet (12) ider iken aŐrābdan birisi ĥalkup didi ki bu ĥısmet bir ĥısmetdür ki ĥaĥĥ teŐālānuĥ bunda rızāsı (13) merŐj degüldür ĥazret işitdi ve ğazābdan ruħsāre-i mübāreki ĥızarup buyurdi ki ĥaĥĥ teŐālā (14) raħmet eyleye ĥarındaşumuz ĥazret müsāya ki anuĥ ümmeti kendüsin bunda ziyāde rencide iderler (15) idi ve ol aña şabr ider idi ve şāħābe rid'vānu'llāhi Őaleyhim ecmaŐiñ dirler idi **نعد ايمان الرجل ايماننا اذا لم بصبر على الاذا (16) ما كنا** yaŐñj her kimesne ki ĥalkuĥ ižāsına şabr (17) itmez biz anuĥ ĥmānın ĥmān Őadd itmezüz ve kaçan cibriļ {a.s.} ĥazret-i resūle mekārim-i aħlāĥa (18) taħriş ider idi resūlu'llāh {s.a.v.} ĥazreti mecāmiŐ mekārim-i aħlāĥdan suŐāl (19) buyurur idi cibriļ {a.s.} dir idi **صل من قطعك واعط منخرمك واعف**



gönülünün hüzni ve bāt'ınınun (05) sūz u enjini<sup>203</sup> ile senünün ḥazretününden gelen belānunun ṣademātına senünün rızān vefāsiçün ṣabr ider (06) ḥaḳḳ sübhāne ve teŖālā ḥazreti buyurur ki ol bendenünün cezāsı oldur ki anunun selim gönline imān (07) ḥilŖatı giydürüp bu bī-nihāyet niŖmetünün Ŗatāsın hergiz andan girü almayavuz **nakldür** ki (08) nakl-i ṣaḥiḥ ḥazret-i resūl {s.a.v.} ḥazretinünün oğlu ibrahīm vefāt itdi (09) ḥazretünün mübārek gözlerinden yaş dökilüp Ŗabdu'r-raḥmān bin Ŗavf didi ki **أما** **نهيتنا** **عن هذا قال ان هذه رحمة من الله و انما يرحم الله عباده الرحماء** (10) **ياŖnj yā resūlu'llāh** (11) sen bundan bizi nehy itmediñüz mi ḥazret buyurdu bu niṣān raḥmet-i ḥaḳḳdur ki anunun āṣārı (12) gönülde ve gözde žāhir olur ve raḥmet-i raḥmānı āṣārın mevśūflardan ğayrı raḥmet sıfatı (13) ile anunun bendelerinden bulmayalar **nakl** olunur ki ḥüseyin mansūr ḥallācdan suŖāl itdiler ḥālet-i (14) ūlbdā ki mā e't-ṭaṣavvuf didi **هي ان تشتغل نفسك لم تشغلها شغلتك** imdi ṣābirün (15) kemāli ṣabrda odur ki her ne ḥareketden ki ol maḥmūddur yine ṣabr (16) eyleye ve ḥareket iki nevŖdür žāhir ü bāt'ın ve ṣabr ḥareket-i bāt'ına evlādur zjṛā ki ol nice ṭayyār ve (17) ve ḥareket-i žāhir daḥı nice seyyārdur ve bu ṣabr ise dāyimdür ki rūḥ müfāraḳatsüzün inḳiṭāŖ bulmaz (18) zjṛā kāmīl ṭāliblerünün ḥareketi aḥvālünün her ḥālinde ṣabrdan ğayrı olmaz ammā aḥvāl-i aḥkām teŖāḳub-ı (19) ezmine vāsıṭasıla āṣār-ı tefāvüt emegine āṣārıla muḥtelif olur ve bu sıfatunun esāmısi

### [184b]

(01) biḥasebi iḥtilāf-ı ḥāl muḥtelif olur ve her maḥallde bir ğayrı ism ol ḥāle münāsib kendüye itlāḳ (02) olmuş olur meṣelā eger ṣabr muṣıbetde žāhir ola aḥa ṣabr dirler ve anunun ḥaḳıḳı isminden bu maḥallde Ŗudūl (03) itmezler ve eger ūehvet-i baṭn u ferc ola aḥa Ŗiffet dirler ve iḥtimāl ḥālinde ola ğayrdan aḥa žabt' (04) dirler ve anunun muḳābelesinde baṭar var ve eger ḥarb u muḳātele ḥālinde ola aḥa ūecāŖat dirler ve (05) anunun muḳābelesi ḥanındür ve eger ḥiṣmı ḥazm itmek maḥallinde olur aḥa ḥilm dirler ve anunun muḳābelesinde (06) tehettük var ve eger nevāyib-i rūzgār nāyibesi žuhūrı ḥāletinde olur aḥa saŖat-i ṣadr dirler (07) ve anunun muḳābelesinde ricz var ve eger iḥfā-yı kelāmda ola aḥa kelimāt dirler ve bu izāŖat muḳā (08) belesindedür ve eger ṣabr-ı fuṣūl māldan olur aḥa zühd dirler ḥırs muḳābelesindedür ve eger ṣabr-ı sīr (09) ḳudretde ola ḥuṭūṭdan aḥa ḳanāŖat dirler anunun muḳābilinde ūerm var ve bu ḳıyās üzre ḳaçan (10) Ŗārif naḳar-ı baṣıret

<sup>203</sup> انين انى نى şeklinde yazılmış aslı olmalı.

ile te'emmül ide imānuñ ekşer çapuların bu şıfatda olur ve bu cihetden idi ki bir kerre (11) ĥazret-i resūlu'llāh {s.a.v.}den imānı su'āl itdiler buyurdu ki şabrdur zıřā ki (12) ĥaķıķatde ol aĥlāķ u şıfāt imāna āmildür ve bir gürüh ki sa'ādēt yolınuñ menzilleri (13) seyrinden girü çalmışlardur oldur ki t'ayş-i nefsi vāsı'tasıla ĥużūż-ı cismānı isti'cāli ile bu şıfatuñ (14) istimdādından ġāfil olmışlardur ve anlaruñ kıllit-i mülāzemetlerinden kaç'Ö oldu **ĥaberde** gelmişdür (15) ki ĥaķķ te'ālā Öazze ismehū ĥazreti dāvud {a.s.}a vaĥy buyurdu ki yā dāvud Öamā-yı ġaflet çalbi körlerine (16) söyle ki tā dimeyeler ki cevāhir-i ĥazāyin-i Öilm keşfi gökdedür aşığa getürsünler ya zemindedür çıķarsunlar (17) ki kemāl-i ĥikmet sizün göñüllerinüz ĥazāyin-i cevāhir-i ĥaķāyık-ı melekütı çılmışuz ve nuķūd-ı esrār-ı cenāb-ı kibriyāyı (18) anda vedj'Öat çomışuzdur ammā siz anı şehvāt-ı t'ayrānı ile örtmişüz ve Öalāyık daşı ve keseki ile (19) anı mesdūd itmişüz şehvāt ciyefi dünyā mezbelesinde çoyup ve kendü nüfusunuzı bizüm ĥazretümüzde

### [185a]

(01) ādāb-ı rüĥāniyān ile mü'eddi çılunuz tā neyyir-i emtār-ı let'āyif-i mevāhib sizün riyāż-ı şudūr (02) unuza yağduravuz ve zülāl-i esrār göñül yenbū'ından sizün lisānlarınuza cārı çılavuz (03) *جعانا الله من عباده الطاهرين ورزقنا جزاء الصالحين* (04) *قريب محيب* **bāb-ı on ikinci** kibr ü ġazab meżemmetinde (05) ve tevāzu' u Öafv faziletinde ki āfāt u levāzım-ı ĥükümet ü vilāyetdendür ve kibr ve Öalāmātı (06) aķsāmı vücūdı ve ĥaķıķati ve anuñ āfeti ve esbāb-ı žuhūr beyānında ve anuñ izāleti (07) *قال الله تعالى ساصرف عن اياتى الذين يتكبرون فى الارض بغير الحق* (08) ĥaķķ celle ve Öalā ĥazreti menĥūsān-ı müsāvı-yi tecebbür ve menkūsān-ı mehāvı-yi tekebbür tehdidi ciheti için (09) buyurur ki tız ola ki döndürevüz ya'Önı maĥcüb çılavuz merdūd mütekebbirleri lezzāt-ı müşāhede-i (10) āyāt nefeĥāt-ı el'āf-ı rabbānıden ve maĥrüm çılavuz ma'trūd mütecebbirleri ževķ-i mü'tāla'Öa-ı nesemāt (11) envār-ı rüĥānıden ve bend çılavuz maĥzül cebbārlaruñ boyunların selāsıl-i ālām-ı nıřān (12) ile ve lafż-ı bi-ġayri'l-ĥaķķın işāretdür ol kimesnelere ki bisāt-ı Öübüdiyyetde oturup bı-kerāmet (13) ve taķvā büyüklük ararlar ve t'arıķat mübārizleri meydānında bı-ķuvvet ma'Önevı kemer bağlarlar (14) ve buradan idi ki imām-ı muĥaķķıķ ca'Öfer sādık {r.a.}ya didiler ki *الا أنك متكبر قال لست تمكبر و لكن كبرياء الحق قام منى* (15) *ان فيك كل فضيلة* (16) *يا'Önı bir t'āyife* (16) ki aĥlāķ-ı nefsanılerin maķām-ı fenāya şatup ĥāne-



i vücūdların sîfât-ı beşeriyetden (17) çıkardılar varlık hâşâkın nâ-būd zâviyesine bırağdılar her zamân ol mağbūllere merâret-i (18) fenâ tecerruğından sonra şerbet-i beğâ datdurılır ve bâr-gâh-ı liğâda bağzılarına libâs-ı hilm (19) ü hayâ giydürilür ve bir miğdârın dañı Özzet ü kibriyâ hîlÖatına mañsûs kılinur pes kaçan mağâm-ı

### [185b]

(01) şahvda bu sîfâtuñ âşârın anlaruñ Öaziz vücūdlarında žuhūra getüreler Öämm ke'l-enÖäm (02) anı anlardan tekebbür bileler ammâ Öarif-i muñakkiğ bilür ki ol taÖazzüz bi-ñakğın ve tecellî-yi saltanat kibriyâ-yı muñlağdur (03) ki ebdân-ı zâkiyye ve ecsâm-ı t'ähirelerinde žuhūra gelür degül anlaruñ kendü yanlarında bir miğdârı (04) ve ne hâlkun redd ü kabūlinde ārām u qararı ve ne bu sîfatuñ žuhūrında ihtiyârı ola (05) **بَلْ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيَحْكُمُ مَا يُرِيدُ** ve andan ħazret-i Öalî kerrema'llāhū vechehū buyurur ki **ما احسن** (06) **تواضع الغنى فى مجلس الفقير رغبة فى** (07) **ثواب الله و احسن من ذلك تيه الفقراء على الاغنياء** işâret bu maÖnâyadur zjra ki ağniyanuñ tekebbürliğı nañvet-i nefsânî sebebi ile (08) ve Öavârîz-ı umūr-ı fânî iledür ki ol bi-ğayri'l-ñakğındur nice ki tenzîl-i furğânî vü hit'âb-ı rabbânîde (09) mezkûrdur ve Öarif dervişuñ tekebbürî allāh ve bi'llāhdur ve bu añsen añvâl-i fuğarâdur **nakl** (10) olunur ki yañyâ bin muÖâz<sup>204</sup> rāzî ħuddise sirruhū buyurur idi ki **التكبر على ذى التكبر بالمال تواضع** (11) yaÖnî tekebbür bir kimesneye ki dünyevî sebebi ile tekebbür ider Öayn-ı tevāzuđdur burada bu Öarifden (12) Öaks ħükmine döner **ve añbâr**-ı şaññinde vāriiddür<sup>205</sup> ki **اذا رايتم المتكبرين فتكبروا عليهم فان** (13) **ذلك** buyurur ki mütekebbirân gāfilleri görinüz ve anlara tekebbür idinüz ki anlaruñ sevret-i (14) tekebbürleri anları öldürür ve eger tekebbür-i Öarif-i muñakkiğ bu mañalde t'äÖât-ı rāfiÖadan olmasa (15) idi ħazret-i resül {s.a.v.} anuñıla emr buyurmaz idi **رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه و عن ابي هريرة** (16) **و العظمة ازارى فمن نازعنى فى واحدمنهما القيته** (17) **عليه و سلم يقول الله تعالى الكبر ياردانى** ebū hüreyre ħazretleri rivâyet (18) idüp dir ki ħazret {s.a.v.} buyurdu ki ħakğ celle ve Öalâ ħazreti buyurmuşdur ki sîfat-ı (19) kibriyâ niğâb-ı cemâl ve naÖt-

<sup>204</sup> *muÖâd* şeklinde yazılmış aslı *muÖâz* olmalı

<sup>205</sup> *وارد در* şeklinde yazılmış aslı *وارد در* olmalı

ı Őažamet bizüm perde-i kemālümüzdür her kim ħužūž-ı nefsanj vü tesvjlāt-ı şeytānj

### [186a]

(01) bu iki sífatuñ birisi ile bizüm cenāb-ı Őizzetümüz ile münāzaŐat ider biz anuñ nefs-i ħabjšin deryā-yı (02) ğažab-ı cebbārjye bıraķup ve anuñ cism-i ħasjšin vuķūd-ı āteş-i cehennem iderüz **وَعِن** ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله (03) **وَعِن** ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله (04) **وَعِن** ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله (05) ħazreti buyurur ki her ħasjš kec reftār ki kendü tebehkār nefsinden dergāh-ı Őizzetde (06) bir źerre miķdārı kibr bile ğayret-i cebbārj eli ol tñre-i rüzgāruñ cism-i ħabjšin Őažāb-ı (07) kaťjŐet-i nār ve nasūħiyyet-i Őāra mübtelā kıla **وَعِن** رسول الله عنه قال قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (08) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله (09) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله (10) her kimüñ nefsi bir dāne-i ħardal miķdārı kibr ħubşından mülevveş ola ve anuñ izālesine (11) saŐy itmeye ol kimesne pāklar evi olan cennāt-ı Őadene yol bulmaya **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (12) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (13) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (14) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (15) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (16) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (17) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (18) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله (19) **وَعِن** رسول الله عنه قال قال رسول الله عنه قال قال رسول الله

### [186b]

(01) ki ħazret {s.a.v.} buyurdı ki mütekebbirān-ı Őunf kıyāmet güninde mūr-ı zaŐj (02) gibi düşmiş olalar tā her olur olmazdan sitem çeküp ve her t'arafdan Őažāb u giriftārlik dadalar (03) pes ol müdbirleri mūr u meges gibi cehennem kıuyularından bir kıuyuya süreler ki anuñ ismi bñlesdür ve her (04) anları ardābe-i cehennemjlere yidürelere ve üzerlerine āteşler döküp ve nüfūs-ı ħabjšelerin şavlet-i (05) kaħr ile

ومن ثلاثة دخل الجنة (06) وقال رسول الله عليه وسلم من فارق روحه جسده وهو برى yaqalar  
 والكبر و الدين والغلول ħāzret buyurur ki āsār-ı ednās-ı kibr ve mażlime-i (07) žulmet  
 ve ħiyānet-i mevāniŖ t'ariķ ü menzil-i kerāmetdür ve her kim ki anuñ bāt'ını ħālet-  
 i naķlde dünyā menziline (08) bu üç śifat küdüretinden müberrādur anuñ nefsi  
 ابن القيس الانصارى رضى الله عنه انه (09) وعن ثابت lāyık riyāz-ı cennetü'l-meŖvādur  
 حسناً ونعليه حسناً فقال عليه الصلوه و السلام (10) قال يا رسول الله ان الرجل يُحِبُّ ان يكون ثوبه  
 وغمض الناس (11) ان الله جميل يُحِبُّ الجمال الكبير بطر الحق  
 ħāzret {s.a.v.}den suŖāl itdi ki (12) yā resūlu'llāh bir kimesne ħażż ider ki kendü  
 cāmesi veya pābūcı eyü ola ħāzret buyurdı ki (13) cenāb-ı kibriyā cemil-i mu'tlaķ  
 ki münezzehdür şāyibe-i nuķsāndan mürj-d-i žuhūr kemāl-i cemāl nevŖ-i insāndur  
 (14) ve tecemmül-i müŖmin mücib-i tekebbür ü ħüsrān degüldür bil ki tekebbür-i  
 mezmüm oldur ki ħaķķuñ fermānın ħār (15) ve müŖmin ħarındaşları ħaķir dutalar  
 جعظري جواظ مستكبر جماع مناع (16) وقال رسول الله صلى الله عليه و سلم اهل النار  
 ı nırān sükkānları mütekebbirān-ı źelij (17) ve ħariśān-ı baħil olalar ki cümle  
 Ŗömrlerin cemŖ-i ħu'āmda saŖy u ħarc idüp temettuŖ-ı ħuķuķ-ı (18) dıñj  
 عليه و (19) وعن ابي هريرة رضى الله عنه قال قال رسول الله صلى الله  
 سلم يخرج من النار عنق له اذنان يسمعان و عينان يبصران ولسان ينطق يقول

### [187a]

ebū hüreyre ħāzretleri و كلت بكل جبار عنيد و بكل من دعا الله آلهًا اخر و بالمصورين (01)  
 (02) rivāyet ider ki ħāzret-i resūlu'llāh {s.a.v.} buyurdı ki ħaşr u neşr güninde (03)  
 bir baş boynı ile dūzaĥdan görine öyle ki cümle ħālķ üzerine mehābeti düşe iki  
 (04) işidür ħulaķları ile ve iki görür gözleri ve söyler dili ile söyleye ki beni (05) üç  
 gürūha vekil itmişlerdür ki nefis Ŗinānların cehl meydānında ħomişlardur anlar  
 mütekebbirān-ı (06) Ŗānede ve kāfirān-ı cāhid ve muşavver-i sūret-i cāmiddürler  
 لا يدخل الجنة جبار و لا بخيل و لا سئ الملائكة (07) وقال عليه الصلوه والسلام  
 kimesne tañrı bendelerine faħr (08) getüre veya ħabāšet-i baħl kendüde śaķlaya  
 veya mażlūmları nā-ħaķķ rencide eyleye ol kimesne (09) raħmet āsārın görmeyüp  
 بينما رجالٌ يفتحر في برديه قد (10) وقال صلى الله عليه و سلم t'übā gölgesinde oturmaya  
 ياŖñj bir ħāletde ki يوم القيامة (11) اعجبته نفسه خسف الله به الارض فهو يتخلل فيها الى  
 bādiye-i cehl müdbiri eyü cāmeler ile mübāhāt görünür (12) ve Ŗaceb maraźlar  
 idbār-ı derdine ħatar ol müdbirüñ ġayret elin mehāvı-yı ħahr ile aşığa götürür (13)



yolundan ve cefā t'ariķinden tevāzuŖ u vefā bisāt'ına daŖvet (17) eyleye ve çün nefs-i ħabîs-i bende Ŗinān-ı kibr ü naĥveti vefā yolundan döndüre ol melek anı (18) zecr ile bisāt'-ı ħurbdan süre ve meşşām-ı sırrı anuĥ tesnîm-i rūĥ-ı rızādan maĥrûm ħıla ol (19) müdbirünĥ nefs-i şūmı gözinde büyük görine ammā ħalkuĥ gözine ħaĥîr ve ħinzîrden murdârrek görine

### [188a]

(01) **ey Ŗaziz** bilmiş ol ki kibr bir mezmûm sîfatdur nefs-i emmāre sîfatlarından ve ol iki ħısmdur (02) emr-i bāt'ın ki aĥa ĥulĥ dirler ve ol asldur ve žāĥir ki ol aŖmāl-ı cevāriĥdür ve ol fūrūŖ (03) u aĥsān-ı Ŗemerāt asl-ı bāt'ındur ve asl-ı bāt'ın mûcib-i ĥarekāt ve maşdar-ı aŖmāl-i žāĥirdür (04) ve anuĥ ĥaĥîĥati istirvāĥ u rûkûn u rûŖyet mertebe-i nefs-i fevĥden bir ĥayrı rûtbe mütevellid (05) olur zîrā kendüsin mertebe bilür ve bu rûŖyet ĥaĥîĥatde nefs-i müntefiĥ olur ve anuĥ sebebi ile (06) ĥayrınuĥ intifāĥı anuĥ yanında ĥaĥîr görünür bu cihetden idi ki ĥazret {s.a.v.} (07) duŖāda buyurur idi ki **nakl** olınur bir kimesne (08) ĥazret-i emjirü'l-müŖminĥin Ŗömer {r.a.}dan icāzet t'aleb itdi ki şabāĥ namāzından sonra (09) vaŖž söyleye buyurdi ki **axşî an tennafĥ ĥatî tıblĥ ĥıria** yaŖnĥ ĥorĥarum müntefiĥ olup (10) kendünĥi āsmāna ĥıĥarasın imdi kibr bu maŖnā ile Ŗucbdan temeyyüz olinur zîrā žuhûr-ı sîfat-ı (11) kibr ĥayrınuĥ rûŖyeti olmayınca mütesavver olmaz ve Ŗucb ise müstedŖā-yı rûŖyet-i ĥayr degüldür (12) ve ol kimesne ki envāŖ dĥnĥ vü dünyevĥ kemāllerinden kendüde kemāl-i müşāhede ider ve taĥşîs-i (13) Ŗināyet-i rabbānĥiden anı ol kemāl ile anuĥ zevāli ĥāvfından ĥat'Ŗ-ı nażar itmişdür ve anuĥ ĥusûlı (14) feraĥı aĥa ĥālib olmuşdur ol muŖaccibdür egerĥi ĥiĥ kimesne anuĥıla mevcüd degül **maŖlûm** (15) ola ki kibr Ŗibāretdür ĥāletden muĥāssalı iŖtikādı oldur ki kendü ĥayrılardan eyüdü (16) ve bu mertebenünĥ evvel ĥāli oldur ki ĥayrıları kendüden ĥaĥîrrek bilür ve ĥaçan bu sîfat rüsûĥ (17) buldı ol kimesne ĥuddām u Ŗubeyd mertebesinde mertebelerinde iŖtikād ider ve edā-yı ĥuĥûĥ ĥîzmeti (18) ĥıyāmda aĥa vācib bilür ĥaçan bu sîfat kemāle irişe anuĥ ĥîzmetinden istinkāf eyleye (19) ve anı ĥîzmete lāyĥ görmeye bu ise nihāyet-i kibrdür ki ĥazret-i şamediyet Ŗazze şānühü kemāl-i Ŗażametle Ŗāşiyān-ı

### [188b]



anların (05) bāt'ınları körlük sıfatı ile bükildi ki *صمّ بكم عمى فهم لا يرجعون* ve ba'zılar şeqāvet (06) ü d'alāl gāyetinden ve māl u cāh ta'azzüzünden aşfiyā-yı ümmet mücālesetinden ve evliyā-yı ümmet (07) müvānesetinden Ūammār ve selmān ve bilāl gibilerden Ūār iderler idi ve bunun izhārına mürüvvet (08) hicābı perdesin önlerinden kaldurdılar *اهولاء من الله عليهم من بنينا* Ūalāmāt-ı izmār-ı (09) tekebbür ve anuñ esbāb-ı žuhūrı çoğdur ammā ümmehāt u usūl-ı Ūalāmāt-ı izmārı anuñ ondur (10) ve esbāb-ı žuhūr u izhārı anuñ yedidür **Ūalāmāt**-ı evveli oldur ki oturduğı maħalllerde (11) murabba' oturma ve bir ayağın bir ayağı üzerine koyma ya müttekj oturma ve aḡleb evkātta akrān (12) emšāl u ma'Ūārif ü ihvānlarına mekān itmeyüp ve cülüsde şerāyit'-i edebe ri'Ūāyet itmez **haberde** (13) gelmişdür ki a'Ūrābdan birisi ħāzret-i risālet-penāh {s.a.v.} ħāzretlerine geldi gördi ki (14) süfrede<sup>208</sup> iki dizi üzre oturma didi ki *ما هذا الجلسه يا رسول الله قال انما انا عبد اجلس (15)* *ياŪñj yā resūl'llāh* bu ne oturmağdur ħāzret buyurdu ki ben bendeyem (16) ve bendeler gibi oturmağ **nakl** olunur ki şeyh ebū ħaf's ħaddād kuḡdise sırruhū kendü aşħābına (17) dir idi ki ħüsn-i edeb ide bilmez berekāt-ı āšār-ı Ūubūdiyyetden (18) bāt'ında maħrūm kalur **Ūalāmāt**-ı šāñj oldur ki yola gitdükdde şalınur gāh elin ħāsıra üzre (19) çor ve gāh çaftanı etegin dutar ve gāh elin ardına dutarak şalınur bu cümle netāyic-i kibr ve šemere-i Ūucb

### [189b]

(01) ve nişān-ı ħub's bāt'ındur **mervidür** mu'tarraf bin Ūabdu'llāh ki tābiŪñnüñ ekābirlerinden idi mühellebi (02) emāreti eyyāmında gördi ħarir cāmeler giyüp şalınur idi didi ey tañrı çulı bu ne (03) reftārdur ki idersin ħaçç te'Ūālā anı düşmen dutar mühelleb didi tanıamaz mısın didi belj bilürüm (04) senüñ evvelin bir nu'tfe idi bñ-miçdār ve āħirüñ bir çifedür murdār bu ħālde necāset (05) ħammālısın mühelleb bunu işidüp Ūözrler isteyüp tevbe itdi **Ūalāmāt**-ı šālîş oldur ki (06) dāyimā ister ki çarşusında adamlar duralar emjürü'l-mü'öminjñ Ūalj {r.a.} buyurur ki *من اراد ان ينظر رجل من اهل النار فلينظر الى رجل قاعد وبين يديه قوم قيام* bu ħadîş-i (08) mevķūf u merfū' rivāyet olınmışdur yaŪñj her kim ister ki ehl-i dūzaħdan bir kimesne göre (09) nażar itsün ol kimesneye ki kendü oturmış olup çarşusında nice adam ayağ **وعن انس بن مالك رضى الله عنه قال لم يكن شخص احب اليهم من رسول** (10) duralar

<sup>208</sup> سفره şeklinde yazılmıştır aslı سفره olmalı.

enes Allah عليه وسلم و كانوا اذا راوه لم يقوموا له مما يعلمون عن كراهته لذلك (11) الله صلى  
 (12) ĥazretleri rivāyet ider ki ašĥābeye Őazizrek ve dostrek ĥazret {s.a.v.}den (13)  
 ġayrı yoġıdı böyle iken muĥlislerine ĥazret geldükde ħalkmazlar idi zıřā bilürler idi  
 ki (14) böyle nesnelerden ĥazretün eger ahı var **Őalāmāt**-ı rābiŐ oldur ki tenhā  
 yola gitmekden Őār (15) iderler ve isterler ki ardınca ve öñince adamlar olsun ebū  
 derdā {r.a.} buyurur (16) لا يزال العبد يزداد من الله بعدا ما مشى خلفه yaŐñ ĥazret  
 bārjiden uzaklık (17) ĥāsıl ider ol kimesnenün ki bātınında bu dāŐiye ola ki ardınca  
 öñince adamlar yürüye (18) ebū ümāme {r.a.}dan rivāyet olunur ki didi كُنَّا نَمْشِي  
 صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ صَفْقَ النِّعَالِ فَوَقَفَ ثُمَّ قَالَ امْشُوا بَيْنَ يَدَيِ قَلْنَا يَا (19) خلف رسول الله  
 رسول الله

### [190a]

ebū nemşī bīn yidbik قال نعم انى سمعت خفق تعالكم خلفى فخفت ان يدخل فى قلبى شى (01)  
 ümāme (02) {r.a.} didi ki bir ġün ĥazret {s.a.v.} Őaĥabınca gider idüm ol ĥazret  
 naŐleynüüzün (03) śadāsın işidüp tevaĥĥuf buyurup didiler ki ilerü gidinüz didük  
 yā resūlullāĥ senün öñünce (04) gidelüm buyurdı belj zıřā naŐleynüüz śadāsın  
 işitdüm ħorĥdum ki kibrden nesne ĥātıruma gele (05) **Őalāmet**-i ĥāmis oldur ki  
 ekābir-i dġn olan Őulemā vü erbāb-ı ħulüb u evliyā vü śaliĥā ziyāretinden (06)  
 istinkāf eyleyüp kendü nefsi-rezġlesi ile dünyevj nefŐi fāyide vü Őevāb-ı uĥrevjden  
 maĥrüm (07) ħıla ve selefde olan śālġhlerün t'ariĥine mütābaŐat itmeye **Őalāmet**-  
 i sādīs oldur ki öñinde (08) oturalar nice ki nice ki erbāb-ı ĥācāt oturur ve ĥazret  
 {s.a.v.} ašĥābe arasında (09) her ħanda yer bulur ise oturup bir muŐayyen yeri  
 yok idi buncılayın ĥulefā-yı rāşidjnün (10) meclislerinde ĥalġfeyi temeyyüz itmek  
 عنه كان رسول الله صلى الله عليه وسلم **وعن** انس بن مالك رضى الله (11) يده منها حتى يذهب به حيث شاءت (12) عليه وسلم تاخذ الوليدة من ولايد المدينة بيده فلا ينزع  
 yaŐñ medjne ĥalkınun cāriyelerinden bir cāriye ĥazretün (13) mübārek eline  
 yapışup ve ĥazret daĥı elin çekmeyüp ħanda istedise götürüp her ne dir idise (14)  
 ĥazret diñler idi **Őalāmet**-i sābiŐ oldur ki marāzj vü maŐlüller ve erbāb-ı Őāĥāt  
 (15) mücālesetinden ve mükālemesinden viĥāyet idüp kendüsin bunların  
 Őoĥbetinden çeküp ve (16) ehl-i belā Őoĥbetinden nefret ider **ĥaberde** gelmişdür  
 ki bir kimesne ĥazret {s.a.v.}ün (17) yanına gelüp t'aŐām üzre ol kimesne ħiçek  
 ħıĥarmışdı öyle idi ki cümle aŐzāsınun (18) derisi Őoyılmış idi her kimün yanında



oturmağ istese ol kimesne kendüsin andan çeker idi (19) ħazret anı kendü yanına oturdup kendü ile t'aŕām yer idi aralarından birisi eger ah

### [190b]

(01) idüp ħağğ teŕālā anı ol Őillete mübtelā itdi ibn-i Őömer {r.a.} ħazretleri mecżüm u (02) ebrāsı kendü süfresinden menŐ itmez idi **Őalāmāt**-ı šāmin oldur ki bir işün mübāşeretinde (03) ki Őasır olup çäre olmaya anuñ suŕālinden Őār ider ve kendü evlād u Őiyālī teŕahhüdinden tenezzüh (04) ider ve bu ise netice-i kibr ve nişān-ı cehl ü ħamākatdur **وعن** ابو سعيد خدرى رضى الله و يحلب الشاة و يخصف (06) الله صلى الله عليه و سلم يعلف الناضح و يعقل البعير و يقم البيت و يرفع الثوب و يرفع النعل و يطحن مع خادمه اذا اعى و ياكل معه (07) ebū saŕīd ħazretleri rivāyet ider ki ħazret Őaleyhi's-salāt-ı ve's-selām kendü mübārek evlerinde (08) kendüsi deveye<sup>209</sup> Őalef virür idi ve kendü bağlayup eve gider idi ve koyunun sağup (09) ve naŕleyninün pāresin kendüsi yamar idi ve cāmesin murağğaŕ idüp ħādīm ile bile degirmen (10) çeker idi yorulincaya degin baŕdehū ħādīm ile bile t'aŕām yer idi **ħaberde** gelmişdür ki Őömer (11) Őabdu'l-Őazīze bir müsāfir geldi gice ile çerāğ söyindi müsāfir çalkdı tā çerāğı rüşen eyleye (12) çomayup didi ki müsāfire ħizmet itdürmek mürüvvet degül ve Őabdi daĥı uyadamam zīrā ki (13) ol yukusı maħallidür Őömer kendüsi çalkup çerāğı rüşen itdi müsāfir didi yā emīr sen kendün (14) çalkduñ didi belī Őömer idüm çalkdum çerāğı rüşen itdüm ve girü geldüm yine Őömerüm bunıñıla (15) mertebemden hiç bir nesne eksük olmadı **Őalāmāt**-ı tāsiŕ oldur ki kendü evinün ħavāyicinden (16) et ve ekmek ve sāyir esbābuñ götürmesinden istinkāf ider ve bu ise ħilāf-ı şiret-i resūl (17) ve ašĥābe vü tābiŕin ü ekābirden **aĥbār**-ı šaĥīħdedür ki resūlu'llāh {s.a.v.} (18) mā yaĥtācın bāzārdan şatun alup ve kendüsi götürüp eve getürür idi šaĥābeden (19) kimesne götürmek istedükde çabül itmez idi **وعن** امير المؤمنين على رضى الله عنه

### [191a]

(01) ki لا ينقص الرجل من كماله ما حمل من شئ الى عياله yaŕni hiç nuğsān gelmez kāmilün kemāline ki evinün (02) mā yaĥtācın götürüp evine getüre **ebū Őubeyde** {r.a.} emīr-i şām idi kaçan ħammāma gitdüğinde (03) ħammām esbābın kendü

<sup>209</sup> ده و به şeklinde yazılmıştır.



ümmeḥāt u mevādd u şa'Ūb reżile-i kibrdür ki cebele nefsinde merküz ve taḥt-ı taşarruf-ı (10) hevāda medfūn ve mevāzıŪ-ı Ūucbda müşirdür ammā esbāb-ı žuhūr ve ol istiŪcāb-ı nefsinün ižhārı (11) ve istiŪžām-ı ḥissidür zjāra ižhār-ı tekebbür müteşavver olmaz meger ol kimesneden ki kemāl şıfātlarından bir şıfatla (12) kendüde Ūucb ola ve istiŪžām-ı nefes esbāblarınun bir sebebi ile kendüde iḥsās ide ve mecāmiŪ-i (13) esbāb yedidür ikisi djnı ve beşi dünyevj ammā dünyevj olan neseb ü cemāl u kuvvet ü māl (14) u cāh gibi ammā djnı Ūilm ü Ūamel gibidür ve bu maḥalde bu esbābun şerḥ u tafşjli ve Ūilāc ile defŪi (15) žikr olunur **sebeb**-i evvel tekebbürdür neseb-i şerif ile her kimün nesebi şerif olup ve nesebi şerif (16) olmayanı taḥkır eyleye egerçi ki Ūilm ü Ūamelde kendüden refjŪ ve Ūazizrekdür ve baŪzı bu gürūhun (17) cāhilleri ekşer ḥalkı mevāl j vü Ūubeyd gibi taşavver idüp anların iḥtilāt u mücālesetlerinden (18) istinkāf iderler **nażm**

لئن فخرت باباء نوى شرف

لقد صدقت ولكن بئيس ما ولدوا

(19) ve ol kimesne ki neseb-i şerif ve ābā vü ecdādı ile tekebbür ider eger zātında ḥasjs ve şıfatında

### [192a]

(01) nāķısdur ābā vü ecdādı şerefi anun ḥasāset ü nuķşānın cebr idemez ve ehl-i kemālün aḥvāl u efŪāl-i (02) marziyesinün ehl-i nuķşānun ḥarekāt u sekenāt-ı nā-marziyesine ne fāyidesi var bil ki nāķıs evlādun (03) nisbeti babası ile öyledür ki insānun murdārından ḥāsıl olmuş ķurdcağazlar gibidür **sebeb**-i (04) şānj oldur ki kendü aśl-ı ḥilķatine düşünüp teŪemmül eyleye ki aśl-ı neseb-i ḥaķķısın bile ki vālid-i ķarjbi (05) anun nuḥfe-i murdārdur ve cedd-i baŪjdi toprak b j-miķdārdur ve ḥaķķ celle ve Ūalā bu cihetden taŪrif (06) buyurur ki و بدأ خلق الانسان من طين ثم جعل نسله من سلاله من ماء مهين pes her kim ki (07) yaķın bile ki anun aślı ol ḥār toprakdur ki füssāķ u füccār ve ḥayvānāt ayağı altında pāy-māl ve (08) ve b j-miķdārdur aña daḥı mecāl-i tereffuŪ ve pervā-yı tekebbür ķalmaz ve ḥaķķatde öylece bile ki şeref ü fażl (09) ehl-i maŪnādan ğayrıya olmaz ve revā degüldür ve rifŪat u kerāmet ehl-i taķvādan ğayrıya irişmez (10) **ḥaberde** gelmişdür ki bir gün iki kimesne ḥazret {s.a.v.}e geldiler neseblerile tefāḥur (11) iderler idi birisi ol birine dir ki رجالن عند موسى عليه (12) افتخر انا بن فلان بن فلان فمن انت

الى موسى عليه السلام قل للذى (13) السلام فقال احد هما انا فلان بن فلان حتى تسعة فاعى الله  
 من الجعلان (19) ليدعن القوم الفخر باباهم و قدصار و افحمًا فى جهنم اوليكونن اهون على الله  
 الذى تذكوا باباهما القدر yaŖnj kaçan vâcib ola ki koyalar bir alay hâlkı

### [192b]

(01) kendü babalarına fahr ideler hâl budur ki anlar cehennem âteşinün  
 barmaqlarıdurlar haqq teŖâlâ tecellî-yi cebbârı ile (02) anları ol murdâr caŖlden  
 hârrek kıılır ki dâyimâ ağızı ile murdârlar çeker **sebeb-i** (03) tekebbürlik cemâl  
 iledür ki ekşer bu nevŖ müfâharet Ŗavretler arasında olur ve ol müstedŖâ hemz  
 ü lemez (04) ü tanz olup ve mürîş-i tenğiz ü hâsed ü ğıybet olur bu kimesnenün  
 iştiğâli ekşer evkâtta (05) ğayrıların Ŗaybları zikri müsâvîsinde olur **ve** bu  
 maražın Ŗilâcı oldur ki behâyimler nažarın (06) ve sûret-perestliklerin kıoya ve  
 dıde-i başret ile insâf yüzinden kendü bâ'ınına teŖemmül eyleye (07) ve kıabâyiñ-  
 i evsâf-ı behimj vü sebuŖj vü şey'ânj ki anın ğönlü âyinesin nürsuz ve kıaranıuluk  
 ider ve (08) ol ise kıabül-ı lezzeti ile envâr-ı melekûtiden mañrûm kıalır ve  
 kendüden uzağı sürer ve (09) kıabâyiñ-i envâr-ı iğzârı ğöre ki bedeninün cemjŖ-  
 i eczâsı anınıla ağıştedür necâset gibi miŖdede (10) ve bevl meşânedde ve  
 balğam dimâğda ve şü ağızda ve vesâñ kıulağda ve kıan tamarlarda ve şarı şü ki  
 şafrâ (11) dur beşeresi arasındadır ki eger her ğün kıazâ-yı hâcete varup necâseti  
 bedeninden defŖ itmeye (12) ve anın âşâr-ı pelidin kendüden yumaya rüsvây olur  
 murdâr kıoqup müteneffir olur ve kıaçan ki haqqıkatde (13) nažar eyleye evveli anın  
 bir nuñfe idi hâr ve âñiri bir kıfedür murdâr ve bu hâlet hâmil-i iğzâr **sebeb-i** (14)  
**şâliş** kıuvvet ü tekebbürdür şiddet-i batş ile bunun Ŗilâcı oldur ki eşkâm u  
 emrâzda ve envâr Ŗillel (15) ü evcârŖ ki emzice-i insâniyye mütesallı'dur  
 teŖemmül eyleye ki kıaçan beden tamarlarından bir tamarı bir derde mübtelâ olsa  
 (16) ol anı bı-karâr ider ve ol ise anın defŖinden Ŗâciz kıalır ve merdânelik kıuvveti  
 ile kendüden defŖ (17) ide bilmez ve eger kıulağına ve yüzine bir kıarınca veya  
 cân-vercek ğirse kendüyü helâklige çeke ve eger (18) bir ğün ıssıtma duta ol kıuvvet

cümle za'ûfa mübeddel ola ve yaqın bile ki tekebbür bir nesneye ki behîme anıa sâbık (19) ola bir peşşenün def'ine qâdir olmaya bu taqdırce ne denlû cehl ü hamâkat ve nihâyet-i bat's u veqâhatdur

### [193a]

(01) **sebeb-i râbi'** tekebbür-i mâl ile ve bu ise mülük arasındadır hâzâyin keşretinden ve hüyül u cünüd (02) u dehâqın arasında sa'at-i mülk ü arâzi çoqluğundan ve tüccâr arasında bed'âyî' ü nuqûd ziyâdeliginden (03) her biri bir qavmün qaviregidürler haqirler üzerlerine tekebbürlik iderler ve tefâhür u mübâhât mu'ârazasında (04) diyeler ki sen kimsin ve senün ne qudretün var istesek sencileyin adamı satun aluruz senün cümle mâlun mülkün (05) benüm mâlumun zekâtı denlû olmaz bu cümle netice-i cehldür **sebeb-i hâmis** tekebbür-i keşret-i evlâd u etbâ' u enşâb (06) u eķârib ü Őaşâyirdür ve ekşer bu ma'ânâ selâtın ü hukkâm aralarında olur ve bu mişâl kimesne öyledür ki (07) bir kimesne vâqı'asında göre ki hükümet ü emâret ü kuvvet ü şevket ü cemâl u nefis ü hâzâyin ü hadem (08) ü haşem u istiqlâl-i mâl u câha fâyiz olup bununıla mesrür u mübâhî vü müftehîr olmışdur nâgâh (09) bîdâr ola kendüsin göre bir qaranıluq evde hârâbe ya bir muvañhiş süsüz vâdide bula kendüsin (10) mañbûs u mütehayyir olup dört et'râfından behâyim ü sibâ'ı d'arra anıa qaşd eyleyeler veya qanda (11) Őaķârib ve ilanlar necâset ü iķzârdan anıa yüz dutup ve el ve ayağı selâsil ü aqlâl (12) ile baqlanmış ve ol cân-verlerün hücumından vehme düşüp ve ol ise bunların arasında (13) medhüş u mütehayyir ü hâyif ne def' idecek eli var ve ne qarâr idecek ayağı var buncılayın (14) imdi Őaķil olan nażar-ı başret ile nażar ide bile ki cemî'ı kuvvet ü şevket ve esbâb-ı şervet (15) ve tecemmül-i dünyevî olanlar hâb u hâyâlden ğayrı degüldür ki انتبهوا (16) الناس نيام فاذا ماتوا **sebeb-i sâdis** Őilmdür ve bu sebep a'żam-ı esbâb-ı kibrdür ve ekşer rüsüm bu âfete mübtelâdurlar (17) الآ من عصمه الله تعالى zîrâ ki qačan lisân-ı şer' anın fazâyiline nâ'ıkdur ve Őażam-ı qadr u menzilet (18) Őulemâ-yı bi'llâh müteressimân-ı sâbık-ı zamâne ifhâmina lâ-cerem cemâl-i Őilm şuo'urı ile kemâl ve fevrsüz (19) hilm idemezler ki Őizz-i Őilm ile ta'azzüz itmeyeler ve ekşer Őämme-i hâlkı behâyim gözi ile görürler

### [193b]

(01) ve hîzmetlerin anlara vâcib bileler ve bunların istiḥdāmından üşenmeyüp onların hîdmetleri taḫşîrlerinden (02) Øucb idüp kendü nefsinin Øinde'llāhda onlardan efdāl u aØlā bileler ve ekşeri bu sîfata iki (03) sebep var biri oldur ki bu ḫavmün bidāyet hālde iştigālleri Øulüm-ı resmî iledür Øilm-i şarf gibi (04) ve naḥv u şîØr ü Øilm-i ḥisāb u nücüm u t'ibb u faşl-ı ḥusūmāt u t'uruḫ-ı mücādelāt gibi ve bu cümle mûcib-i (05) ḥırs u kibr ü şemr ü ḥased ü Øucbdur ve her ne denlû bu Øilm taḫşîlinde ziyāde saØy iderler bu aḥlāḫun (06) usûl-ı ḥabāşeti onların nüfus-ı müdennesslerinde rāsîhrek olup ve viØā-yı t'abjØatları kibr ü nifāḫdan mümtelî (07) olur buradandır ki ḥazret-i samediyet celle şānühü Øulemā-yı dîni ḥavf u ḥaşyet-i vaşf ider **ki** (08) انما يخشى الله من عباده العلماء ve bu Øilm gönül āyinesin kibr ü Øucb jenginden pāk ḫılur muḥāsşalı (09) anı şafā-yı tevāzuØ u ḥaşyet rūḥına irişdürür **ikinci** budur ki şaḥş asl-ı fitratda reddi'n-nefs (10) ve şeyyi'l-aḥlāḫdur ve andan evvelki envāØ-ı mücāhedāt ve esnāf-ı riyāzāt ile tezkiye-i nefis ve taşfiye-i (11) ḫalb idüp ḥubş-ı cevher-i nefis ile taḫşîl-i Øilme meşgûl ola her Øilm ki anun viØā-yı fehm ü ḥıfẓında ḫarār (12) dutup āşār-ı ḥubş ile müteØeşşir ola yağmur gibi ki aslında Øazb u şāfdur ammā nice ki cezb-i Øurūḫ-ı (13) nebātāt vāsıtasıla eşcārın aØzā vü eczālarında gezer ve yürür eger ol şecerün cevher-i t'abjØatı (14) zehrdür zehr sîfatı anā Øārız olur ve eger ḥalāvet sîfatı ol şecerün cevher-i t'abjØatı zehrdür zehr (15) sîfatı anā Øārız olur ve eger ḥalāvet sîfatı ol şecerün cevherine gālibdür ol yağmurun Øuzûbet (16) ü ḥalāveti anun ziyāde ider nice ki ḥazret rabbü'l-Øizzet Øilmi yağmur şuyına teşbîḫ itmişdür ki من انزل (17) السماء ماء فسالت اوديه بقدرها ḫayāt-ı (18) maØnevîdür oldur ki ifhām-ı evØiyelerünün viØāsında ifhām-ı eşḥās-ı insānî ki ḫarār dutup ve ol (19) viØā sîfatı ile muttasîf olur ve viØā-yı ḥabāşetde ḥarîş ü mütekebbir ü ḥıyānet ü ḥırs u baḥl u kibr

### [194a]

(01) ü Øucb ziyāde ḫılur ve etā-yı t'abjbde veraØ-ı ḥāziØ ḫanāØat u tevāzuØ u kerem ü ḫayāsın anun bilüp (02) muzāØaf olur **ibn-i Øabbās** {r.a.}dan rivāyet olunur ki ḥazret-i resūlullāh {s.a.v.} (03) buyurur ki سيكون قوم يقرأون القرآن لا يجوز فمن اقرا منا و علمنا فمن اعلم منا اولئك هم و قود النار (04) حناجرهم يقولون قد قرانا ki bundan sonra bir cemāØat ola (05) ki ḫurōān oḫıyalar eşeri onların boğazlarından aşağa inmeye yaØnî Øamel itmeyeler ve dîn Øilminün taḫşîlin (06)

lāf u müfāharet ciheti için idüp diyeler ki **ḳurʕān** okuruz kim bizden eyü okur ve **Øulüm (07)** okıyup bilmişüz kim bizden eyü bilür pes buyurdı ki ol maḳūle ḳavmler cehennem ḥaʕabı olsalar gerekdürler **(08)** **Øıyāzen** bi'llāh **Øilācin** bile ki **Øilm** ḥaʕarı ziyādedür cehl ḥaʕarından ve ehl-i **Øulüm** ol **(09)** ḥazretüñ sāyir ḥalḳdan ziyāde teʕḳidi ola **Øāmme-i** ḥalḳa ve selāʕin-i mülūke nice zellāt u **(10)** hefevāt cehl-i resāʕıḳden ve aḡniyā vü eclāf-ı berārj vü cühhāldan **Øafv** iderler zıjrā ki emr muḥālefeṭi **(11)** ṣekksüz ḥusūl-ı maʕrifetde ḳabıḥ ü faḥşdur ḡayr **Øārif** muḥālefeṭinden ve buradandır ki ḥazret-i samedıyyet **(12)** belʕām-ı bāʕūrā<sup>210</sup> **Øürı** ki muḳtedā-yı **Øaśr** idi ḥaḳḳ muḥālefeṭi sebebi ile mütābaʕat-ı ṣehvāt-ı nefis idüp **(13)** kendüyi kelbe teşbıḥ itdi ve didi ki **مثله كمثل الكلب ان تحمل عليه يلهث او تتر** **(14)** **كه يلهث** ve yehūdij **Øulemāsın** izāʕat-ı ḥaḳḳ sebebi ile ḥimāra teşbıḥ buyurdı ki **ثم لم يحملوها كمثل الحمار يحمل اسفارا (15)** **التورية مثل الذين يحملون** **Øibādetdür** her kim ki temessükden muḳaddem **Øulüm-ı** dıñ **(16)** mümāresetine meşḡul olup ādāb-ı **Øubūdiyyet** maʕrifetin ve anuñ āfātı deḳāyıḳın ḥāsıl itmemiş ola **(17)** ve şeyḥ-i kāmil-i muḥaḳḳıḳ şoḥbetinde kendüsin müʕeddeb itmeyüp ve **Øaḳārib** ü ḥayyāt aḥlāḳ-ı redjʕesi maḳāmiʕ-i **(18)** cefā-yı pıj-i hādij ile başı yancılmamış ola evsāf-ı beşerj ḥarāreti anuñ berdü'l-yaḳıñ suyu **(19)** ile tesḳıñ bulmuş ola nice **Øibādete** meşḡul olur ve āśār-ı aʕmāl-ı ḳalbj ve sırrı maḥrūm olur her gün

### [194b]

**(01)** bāʕını žulmet-i istıllā-yı şıfāt-ı zemjime ile ḳararup ve kibr ḡurūr u **Øucb** anuñ göñli zemjinde rāsıḥ **(02)** bulur **ḥaberde** gelmişdür ki ḳaçan bu āyet nüzul oldı ki **إِنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ (03)** **وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا أُوتُوا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ** **Øān** **Øāyişe** {r.a.} ḥazret {s.a.v.}den suʕāl itdi ki **(04)** **هم الذين يسرقون و يشربون و يذنون قال عليه الصلوة والسلام** **(05)** **يصلون و يصومون و يتصدقون و يخافون ان لا تقبل منهم** **(05)** **لا يا ابنة الصديق هم الذين** **maʕnāsına** alurlar yaʕñj ḥaḳḳ **(06)** **يؤتونى يعملون** **teʕālā** buyurur ol kimesneler ki iderler ol nesneyi ki iderler **(07)** anlaruñ göñülleri ḳorḳuludur kibrden ve anlaruñ rücūʕı ḥazretümüze olsa gerekdür **Øāyişe** {r.a.} **(08)** didi ki yā resūlu'llāh kimesneler ḥamr içüp ḥırsızlık ve zinā iderler midürler buyurdı ki yok ey sadiḳ **(09)** ḳızı ol kimesnelerdürler namāz ḳılurlar oruḳ dutarlar

<sup>210</sup> بلعام باعورا şeklinde yazılmıştır.

ve sadağa virürler lâkin qorqarlar (10) ki kendülerden qabül olmaya **ey Öaziz** anda ki temevvüc-i deryâ-yı qıdemdür Öulüm u aÖmâl cümle kâyinât (11) Öademdür ve anda ki hübüb-ı riyâh-ı Öavât'if-ı cebbârîdür cümle kâmil muqarreblerüñ Öizz ü şerefi züll ü hâridur (12) bu derd-i cân-güdâzuñ ve bu râh-ı bî-bedrağa vü sâzuñ Öilâcı oldur ki kendüden ve aÖmâlinden çeşm-i himmeti (13) dike ve itmiş ve itmemiş âteş-i teşvîr ü nedem ile yandura muÖallim-i ğaybdan Öilm-i **والله خلقكم و ما تعملون** (14) ögrete ve cân şemÖini nür-ı muħabbet ile yandura **vehb** bin münebbih {r.a.} buyurur ki (15) Öaql u kemâl nişanı oldur ki cümle hâlkı kendüden eyü bile qağan kendüden efd'âl göre ümîdi cenâb-ı (16) kibriyâ-yı vâşîka duta ki ħaqq celle ve Öalâ anı anuñ derecesine irişdüre ve qağan kendüden ednâ göre (17) ve diye ihtimâl var ki ol kimesnenüñ sırrında bir sıfat-ı ħamiyyet var ola ki ol sebep necâtı ola ve bizüm ħâlümüz (18) ise maÖlüm degüldür nice ola ve bu meÖânî-yi rüsûh ile reziile-i kibr anuñ bāt'ınından zâyil ve tevâzuÖ (19) anuñ sıfatı olur ve ol rifÖat ki ol reziile-i kibrden arayup bulmaz idi ol sebeble Öinde'llâh

### [195a]

(01) mezmüm olup anı dereke-i nuşsâna bırağdı tevâzuÖ ħâlinde ister idi anı ħâsıl olup (02) maħmüd oldı ve sebep-i kemâli oldı nice ki şâhib-i şerÖ buyurdı ki her kimesne ki ħaqq teÖâlâ (03) içün ħağirlik itdi ki ħaqq celle ve Öalâ anı büyütdi **و ما من اجل الا معه ملكان يمساكانه فان هو رفع نفسه (04) قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ياÖñj ki melâyike-i ebrâr** ki ħazret cebbârî emînleridürler her bendeye (06) iki firişte müvekkildürler ki reng-i cenâh himmeti dutmuşlardur qağan ol bende kendü nefsin tekebbüre çeke anuñ (07) Öinânın çekeler ve diyeler yâ rabbj anı pest eyle ve qağan ħağirlik ide diyeler **وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من تواضع** (08) eyle **اقتصد اغناه الله و من بذر افقره الله و من اكثر ذكر الله (09) الله رفعه و من تكبر وضعه الله و من احبه الله** yaÖñj her kim ki ħağirlik (10) ider ħaqq teÖâlâ anı yüksek kıılır ve her kim tekebbür ider anı ħâr kıılır ve her kim infâğda Öadl ider (11) anı Öizzetle ğinâya irişdür ve her kim isrâf ider züll-i ihtiyâcda qalır ve her kim zikru'llâhı ziyâde (12) ider anı kendü maħbûbı kıılır ħaberde gelmişdür ki ħaqq celle ve Öalâ ħazret



mūsā {a.s.}a (13) vaħy itdi ki و لم يتعظم على خلفى و انما اقبل الصلوة ممن تواضع لعظمتى و ياŖnj ki biz yaŖnj ki biz namāzı bir kimesneden qabŭl (15) iderŭz ki bizŭm ŐaŖametŭmŭz mŭŖāhedesinde kendŭsin Ŗillet ũ meskenete getŭre ve bendelerŭmŭze bŭyŭklŭgi (16) revā gŭrmeye ve āyinesin Ŗayqal-ı ħavf ile rŭŖen eyleyŭp ve gŭnin bizŭm fikrŭmŭz ile giqŭre ve kendŭ (17) nefsin bizŭm rıŖāmuz ciheti iqŭn ārŭzularından giqŭre **nakl** olunur ki ibn-i semmāk hārŭn er-reŖid (18) meclisine gelŭp didi ki yā emir bŭyŭklere tevāzuŐ ħilāfet ũ pādiŖāhlikden Ŗerifrekdŭr buyurdi ki (19) ne eyŭ sŭz sŭyledŭn tekrār sŭyle didi ki her kim ki ħaqq celle ve Őalā māl u cāh u cemāl ve bŭyŭklŭk vire

### [195b]

(01) ve ol māl iqinde ħaqq bende ile muvāsā vŭ iħsān ile cemālide pārsā ola ve bŭyŭklŭkde tevāzuŐ (02) eyleye ħaqq teŐālā anı muqarreb muħliŖlerden yaza hārŭn didi ki bu sŭzleri altun ile taħriŖ (03) eyleyeler **ey Öaziz** bilmiŖ ol ki tevāzuŐ bir maqāmduŖ dĭn maqāmātlarından ve bir menzildŭr erbāb-ı (04) yaqĭn menzillerinden nice ki derecāt-ı ħŭsn-i ħulq maŐlŭmuŭ oldu ki her maqāmŭn iki t'arafı daħı (05) mezmŭmdur ve vasatı maħmŭddur buncılayın tevāzuŐın daħı iki t'arafı var t'araf-ı ifrāt ki aŭa tekebbŭr (06) dirler ve t'araf-ı tefriŖ ki aŭa tezellŭl ũ teħāsŭn dirler ve evsatına tevāzuŐ dirler t'araf-ı ifrāt u tefriŖ (07) mezmŭmdur ve ħadd-i vasat maħmŭddur ki tevāzuŐdur ve bu meŐānĭ ki Ŗikr olınmiŖduŖ meŖelā bir nādān (08) kennās Őulemā-yı dĭn Őālimlerinŭn Őninden tĭz qalqŭp kendŭ yerine oturda ve pābŭcın qevirŭp (09) qarŖusında dura bu teħāsŭn mezmŭmdur buŭa miŖāl olan gāyet tefriŖdŭr **aħbār**-ı (10) nebevide gelmiŖdŭr ki ليس للمؤمن ان تدل نفسه و iŖāret bu ħālete ve maħmŭd ki ħadd-i iŐtidāldŭr riŐāyetidŭr (11) ve buŭa miŖāl tevāzuŐlar aqrān-ı emŖāl ile maħmŭddur ve eħassen ve erāzil-i ħasāsetdŭr ve Öadl (12) oldur ki biħasebi merātib-i iqdār-ı ħalq her kimesne ile ħālĭ miqdāri muŐāmele eyleye **ammā** Ŗerħ-i (13) qŭvvet-i gāŖabĭ ve anuŭ āfeti ħaqqıqati ve esbāb-ı teheyyŭc ve Őilāc-ı izālet ve faŖilet-i Öafv u ħilm tamām-ı (14) taŖvile var ve ammā bu bābda ħaqqıqat ile her nŭkte iħtiŖār ŭzre ĭmā olınmiŖduŖ inŖā'llāhŭ (15) **و عن** ابن عمر رضى الله تعالى عنه انه سئل رسول الله صلى الله عليه و سلم ماذا تعذب (16) ياŖnj ħāzretten suŐāl itdŭm ki ne nesne ħāzret (17) cebbārĭnŭn gāŖabını benden qaldurur buyurdi ki ol nesne ki senŭn nefŖsŭn nā-



(01) ħilm sıyı ile söyindüre ħaqq teŖālā anı bizüm ile derecāt-ı aŖlāya iriřdüre **ey Ŗaziz** (02) bilmiş ol ki ğazab bir āteřli kuvvetdür ki ħaqq celle ve Ŗalā muqtezā-yı ħikmetle defŖ-i mażarrat ciheti için nevŖ-i (03) insānuñ t̄abjŖatına taŖbiye buyurmuşdur ve ħaqqat-i teŖdiyesi taht-ı mizāc-ı t̄abjŖide medfūndur nice ki āteř (04) taht-ı remādda ve bunun kuvveti teřeffi-yi kuvveti ve intikāmdur ve bu kuvvetün ħāssıyyeti oldur ki kaçan ol maqāsıddan (05) bir maqşūd kaşd eyleye ihsāsdan ol ğaraż āteři bu kuvvetün ħaqqatde müstefil olur ve çün dil (06) ve cemjŖ-i Ŗurūkları cūşa getüre ve Ŗālī-yi beden ile mürtefiŖ ola ve anuñ eşeri bir beşereye ki zücāce meşābesinde (07) dür žāhir ola ve bu eşerün žuhūrı üç nevŖ üzredür **evvel** ğazab bir kimesneye ide ki andan ednā (08) ola ve mağżübün Ŗaleyh intikāmına qādir ola ve bu ħālde mürtefiŖ qanun eşeri beşerenün žāhirine münteşir ola (09) ve kıızıllığın eşeri yüzinde ve gözinde žāhir ola ve eger şudür-ı ğazab bir kimesneye ola ki kendüden (10) büyük ola yeŖs-i intikāmdan qarın-ı ğazab ola bu ħālün eşerinden mürtefiŖ qanun eşeri cevfi dilde (11) munqabız ola ve şarılık levni beşeresinden žāhir ola ve bu ħāle ħavf dirler ve evvelki ħāle qahr (12) dirler ve eger ğazab kendü nažirine ola ve teřeffi vü intikāmda mütereddid ola bu ħālün eşerinden qanda (13) tereddüd žāhir<sup>211</sup> ola gāh münbasit' ve gāh munqabız olur bu sebebden beşerenün rengi gāh kıızıl ve gāh (14) sarı ola **ammā** tefriř ya kuvvetün ziyādeliginden veya zaŖfından ve bu ikisi dañı mezmūmdur (15) zjra bu ħālden ğayretsüzlük ve ħamiyyetsüzlük tevellüd ider ve her kimde kuvvet-i ğayret ü ħamiyyet iki degüldür (16) ol nāqısdur buradandur ki ħazret {s.a.v.} ki **ان سعدًا لغير و انا اغير من سعد** (17) **يا ايها النبي جاهد الكفار و المنافقين و اغلظ عليهم** ve ğılzet (19) ħamiyyet ü ğayret āşarındandur ve anuñ Ŗademi Ŗalāmet-i ħuşūnetdür ve Ŗalāmet-i Ŗadem-i ħamiyyet sükūtdur

### [197a]

(01) münkerāt müşāhededesi ħālinde vālidesi ve hemşiresi taŖarruzından ve iħtimāl-i zūll-i aħşādan ve bu cümle (02) ħumūdet ü ħasāset nefis ü mehābet qadr u nuqşān eşerindendür ve bu nuqşānuñ cebri muŖālecesi vācibdür (03) ve nev nuqşānuñ āfeti müt'ālaŖasından idi ki ħazret buyurdu ki **خير امتي احداوها الذين اذا**

<sup>211</sup> *tāhir* yazılmış aslı *žāhir* olmalı

yaŖnj űmmetűműnj eyűsi tiz t'abŖlulardur yaŖnj anlar ki ġazab itdűklerinde tiz ġazabları sakin (05) olur ve her kiműnj kuvvet-i ġazabı kendűde mefkűd ola riyazet-i nefsin ve sűlűk-ı t'ariű-i saŖadetden (06) maŖrűm űala **aĥbārda** gelmiřdűr ki **(07)** كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يغضب حتى احمرت عيناه و وجنتاه و كان يقول اللهم انا بشر اغضب كما يغضب البشر فايماً مسلم سئبة اولعنة اوضرية **(08)** ياŖnj ĥazret {s.a.v.} űyle ġazab itdi ki ruĥsāre-i műbāreki űızardı **(09)** ve didi ki yā rabbj ben beřerűm ve ĥiřm iderűm nice ki ġayrı ādemler ĥiřm iderler pes her műslimāna ki ġazab **(10)** ĥālinde sűgerűm veya dűgerűm veya laŖnet iderűm sen anı benden baĥa yarlıġa **(11)** وعن اميرالمومنين على رضى الله عنه قال كان رسول الله صلى الله عليه وسلم لا يفضب للنيا فاذا اغضبه **(12)** ياŖnj ĥazret-i risālet-penāĥ ĥuřűř-ı dűnyevj **(13)** iűűn ġazab itmez idi ammā bir nesne gűreydi ki ol muĥālif-i ĥaĥű ola űyle ġazab ider idi ki **(14)** kimesne anı bilmez olur idi ve hiű nesne ġazabına muĥāvemet ide bilmez idi tā ol bā'tılı defŖ **(15)** idinceye dek **ĥālet**-i defŖ-i sevret Ŗilāca muĥtācdur ve ol daĥı beř nesneye muĥtācdur **evvel** **(16)** oldur ki kendű nefsin ĥaĥűuĥ Ŗuĥűbet ű ġazabından Ŗařim űorűuda eger ben bu ĥiřmı bu ādeme ider isem **(17)** iĥtimāl var ki ol műcib-i sa'tvet-i ġazab-ı cebbārj ola ve benűm giriftārligűme sebep ola ve ol muřjbet **(18)** bj-nihāyet ve fařĥat bj-ġāyetdűr ve ĥadiř-i űudside gelmiřdűr ki **(19)** يا ابن ادم اذكرنى حين تغضب cenāb-ı kibriyā celle řānűhű buyurur ki yā ādem oġlanları

### [197b]

**(01)** ĥiřm ĥālinde benűm ĥazretűműnj cebbārligin yād idűnj tā giriftārligűnjűzde bizűm űabza-ı ĥiřmumuzda **(02)** kerem ű afvumuz bedraĥası seni raĥmet ile yād eyleye **řānj** oldur ki ġazabuĥ Ŗāĥjbetinden **(03)** endiřse eyleye ve āfāt u Ŗadāvetden ve muĥābele-i ĥāsmdan intiĥām eyleye ve teġayyűm-i saŖy hűdām-ı iŖrāzda **(04)** cezb ide ve egerűi bu cűmle aŖmāl-ı āĥiretten degűldűr ve anda műstaĥaĥű-ı řevāb olmaz ammā űűn niyyeti **(05)** anuĥ āĥirāndan ola anuĥıla meřāb olur **řālīř** oldur ki teŖemműl ide ol sebebile ki anı **(06)** ĥilm ű Ŗafvdan menŖ ider ola ve kuvvet-i ġazabı intiĥāma sevĥ eyleye bu ise iġvā vű tesāvjl-i řeytāndur **(07)** ki senűnj bu taĥamműlűnj Ŗācizligűnje ĥaml olunur ve ĥaĥű saĥa ĥaĥāret nařarı ile baĥarlar diyű vesvās **(08)** virűr imdi burada gerekdűr ki

қыяметүн һәрлік ve fażihatın һāt'ıra getürüp kendü nefsine muқarrer (09) ide ki dünyā fażihatından āһiret fażihatı müşkindür diyü һāzer eyleye menzilet nuқsānından Øinde'llāh ve (10) melāyike vü enbiyā yanında nuқsāndan iһtirāz itmek evlādur һālқ yanında olmadan ise ki anlaruң (11) medһ ü zemmlerinden dünyā vü Øaқıbde һiç zarar u nefØ kimesneye irişmez illā māşā'llāh ammā derece-i (12) dјn nuқsānı bir şeқāvetdür ki aңa nihāyet yoқdur **rābiØ** oldur ki anuң ғāzabı cereyānı emridür (13) māzi degül vefқ-i murād üzre ve bu münāzaØat-ı rübūbiyyetdür ki bu kimesne kendü nefsi murādın evvelā (14) dutar murād-ı һaққdan ve şeқk yoқdur bu fiØ ile sezāvār-ı ғāzab-ı cebbāri olur **الآ ان بتداركه الله** (15) **һāmis** oldur ki bir aһbārda ki kezм-i ғayz ve Øafv u һilm fażiletinde iһtimāl gelmişdür (16) teØemmül eyleye ve nefsi anuң şevābında terğib ide tā anuң һirsı sebebi şevāb-ı iştigāl-i nār-ı ғāzabı ile (17) munt'afі ola **һazret-i** emjri'l-müØminin Øalı {r.a.}dan mervidür ki һazret {s.a.v.} buyurdı ki (18) **ان الرجل المسلم** (19) **yaØni һaққā** ki ol müslimānlar һilm ile iһtimāl var ki ol kimesnenüң derecesin bula ki gündüz şāyim ve gice

#### [198a]

(01) қайим ola ve ғāzūb mütekebbirlerüң esāmјleri cebbārlar dјvānında yazılmış olur eger ki kendü (02) evinden ғayrıya vilāyeti daһı yoқ ise **وقال رسول الله صلى الله** (03) **yaØni** her kim kendü һişmin һālқdan alı қoya һaққ teØālā daһı anuң (04) Øazābın alı қoya **وقال صلى الله عليه و سلم من** (05) **yaØni** her kim kendü һişm u ғāzabda şaқlayup žāhir itmeye (06) ve eger istese ol һişmi yürüde ammā yürütmeye һaққ celle ve Øalā қiyāmet гүninde anuң гөңlin (07) emn ve јmān beşāreti ile münevver eyleye **nažm**

*ای که شدی درده غفلت سوار*

*اخران روز (08) یکی شرم دار*

*ظلم شد امروز تماشای تو*

*وای بر سواپی فرد ای تو*

*جند غبار ستم (09) اتکیختن*

*اب خود و خون کسان ریختن*

چند غرور دغل خاکدان  
 چند منی ای (10) دوسه من استخوان  
 ملك ضعيفان بكف آورده کير  
 مال يتيمان بستم خورده کير  
 (11) روز قيامت که بودداوری  
 عذر بياور که جه عذراوری

**ey Øaziz** žulm u cevr (12) ü bağı vü gāżab ve ekşer şıfāt-ı redjõe ve ahlāk-ı ħabjše ki kufı-ı ebvāb-ı saØādāt ve kāyid-i (13) t'arıq-i şeķāvetdür cümle fürüØ şemerāt-ı kibr ü Øucbdur ve bu iki şıfāt şıfāt-ı mühlakedür ve (14) anuñ izālesi cümle farz-ı Øayndur kalØa-ı şeçere-i Øucb mağres-i kalb-i mükedder iki aşıdan mürekkeb (15) olur **ası**-ı evvel maØrifet-i Øuyüb-ı nefis ü zāt u mehānet ü ħaķāret ü zaØf u Øac (16) u āfet **ası**-ı šānj maØrifet-i ħazret-i śamediyet ü Øażamet ü kibriyā vü Øizz ü celāl ve cihād-ı kemāl-i ħikmet (17) ve naķķād-ı ķudret-i bārj ki bu iki aşıluñ esrār-ı ħaķāyıkına vāsıl u ittılāØ bula bı-şübhe (18) anuñ nefsinde tevāzuØ u inkisār u ħuzūØ žuhūra çıķa ve ħavf u ħaşyet aña ğālib ola (19) ve ħilm ü ħayā vü raĥmet reØfet ü şeķaķat şıfatı ile muttasıf ola nice ki her kimesnenüñ t'ayir-i

### [198b]

(01) himmetinüñ ol miķdār Øarśası yoķdur ki fezā-yı Øālem-i melekūtide ve ceberūtide t'ayrān ide bile kelām-ı (02) meçidde beyān olmişdur ki قتل الانسان ما ثم السبيل يسره ثم اماته فاقبره ثم اذا شاء انشره (03) اكفره من اي شي خلقه خلقه من نطفة فقدره bu āyet-i kerjme işāreti vāziħ u peyāmı lāyiħdur merātib-i (04) evvel ü evsāt' u āħir keyfiyyeti ve aħvāl-ı nefis-i beşerj için pes Øāķil-i fatjın gerekdür ki bevr-i başjret ile (05) bu āyet-i kerjmenüñ deķāyık-ı esrārına teØemmül eyleyüp kendünüñ evleviyyet ü evsa'iyet ü uħreviyyet aħvāline (06) andan müşāhede eyleye **ammā** evleviyyet oldur ki bile nice biñ dühür u aØśār anuñ vücūd-ı mevħūm-ı (07) bı-miķdārında giçmemişdür ki anuñ vücūd-ı mevħūmı ketm-i Øademde satvet-i envār-ı ķademde münØadim ü nā-çiz idi (08) ve şafħa-ı vücūdda anuñ nām u nişānından hiç yoğıdı pes ħaķir kim var ki anuñ Øadem-i sābıkı Øālī idi (09) ve vücūdı üzre ve źelil ne var nıstlik ve žulmet-i nā-būd-ı mehānetinden pes kemāl-i ħikmet için ķudret-i (10) كن فيكون ile anuñ aşı-ı vücūdıñ kisvet toprağınan inşā buyurdı ki mevcūdātun aħas u aħķarıdur (11) pes anuñ aşı toprağın kerjh ü ħār nuĥfe sūretine döndürdi pes anuñ cismin Øalaķa-ı murdār eyledi (12) girü ol

Öalaqayı mud'ğa kıldı ve anuñ eczāsın şalābet-i Öaźma irişdürdi ve ol Öiźāmı (13) et ile deri ile qaplayup örttdi bu anuñ bidāyet-i aĥvālidür ki maĥz-ı Öademi ezelli-eşyāda içād (14) buyurdı ve aĥas-ı evsāf u nuÖütet anuñ aśl-ı vücūdın ĥalka gösterdi tā bileler ki anuñ ol (15) fıtratı bir ölmüş cemād idi ki ne ĥayātı ve ne semÖ ü řemm ü ĥüsn ne ĥareket ve ne nuĥk ne bař ve ne Öilm ve ne (16) qudreti var idi pes kemāl-i ĥikmet anuñ nuĥūd-ı neqāyızın mekārim ü meĥāsin-i evsāfına taqđım buyurdı (17) nice ki taqđım mevt ĥayāta ve ceqli Öilme ve Öaczi iĥtidāra ve zaÖfı kuvvete ve aÖmāligi görmege ve kerligi (18) işitmege ve dilsüzlügi söylemege ve faqr ğınāya ve d'alālet hidāyete ol budur maÖnā oldur ki tenbih ciheti (19) içün buyurur ki من اى شئ خلقه من نطفة خلقه فقدره imdi insān ĥasāset ü ĥaĥāretle

### [199a]

(01) kendü mertebesin bidāyetde göre ve Öumūmen niÖmet ü emtār u efdāl-i beĥĥāra imtinān ile řükr eyleye pes anuñ şübūt-ı (02) aĥvāl ve žuhūr-ı evsāf kemālinden nuĥsāndur sonra iřāret buyurdı ki ثم السبيل يسره tā bileler ki (03) cānsuz meyt maÖdüm u bj-niřān iken sonra ĥazret rübūbiyyet cellet Öaźametehū aña ĥayāt bağıřladı (04) sağır iken iřitmeklik virdi görmez iken görmeklik virdi söylemez iken söylemek iĥsān itdi (05) ve faqr iken ğanj zaÖif iken qavj itdi cāhil iken Öilm virüp aç iken doyurdı (06) çıplaq iken kisvet virüp d'alāletde iken derece-i hidāyete iriřdürdi tā yaqın ile ĥazret (07) śamediyetüñ inÖām u faźlların bilüp ve tanıyup muÖtekid ola ve Öubūdiyyet ādābın kendüye vācib bilüp (08) kibr ü Öucb reżāyilin kendüye yol virmeye ve cevr ü sitem ile ĥaĥqun bendelerine küfrān-ı niÖmet eylemeyüp taĥkik bile (09) ki Öizz ü šenā vü devām u beqā cenāb-ı kibriyādan ğayrıya yaqıřmaz bu maqūle kibr ü Öucb eĥass-ı aĥissā vü ezÖaf-ı zuaÖfādan (10) qabiĥ gelür bu cümle zaÖf u nuĥsānlik ve ĥasāset ü ĥaĥāret eger ĥāl-i ĥayātında anuñ aña müfevviź ola (11) idi veyahūd vücūdı iĥāmetinde iĥtiyārı olaydı Öucb u kibr ü tuğyān u küfrān olsa vechi (12) var idi lākin řaĥne-i ğayret zimām-ı iĥtiyārı anuñ eline virmemiřdür ve miftāĥ-ı murādı anuñ qabza-ı himmetinde (13) qomamiřdur bil ki anuñ vücūdı hedef-i siĥām-ı beliyyāt ve maĥhūr-ı teśārif-i ĥavādiš ve āfāt kıldı ve (14) emrāz-ı eřqām-ı mehleke ve Öāĥāt-ı muĥtelif ve t'abāyiÖ-i müteźādda aña qodı ve vazÖ itdi eger ister (15) ve eger istemez baÖźı anuñ eczāların münhedim qılır ğāĥ śafrā balğama ğālib olur śafrā

Øilletleri dıkk-ı keyy (16) ü yereķān u ħummā vü şudāØ andan mütevellid olur ve gāh balğam şafrāya ğalebe ider balğam marazlarından laķve vü i (17) flāc behaķ u beraś andan ħāśil olur ve gāh yübüset bürüdete ğālib olup sevdāyı rencler (18) t'ñāl u cünün u sersām u maliĥūlyā žuhūr ider ve gāh bürüdet yübüsete teğallüb idüp eşkām-ı (19) barde ile istiskā vü zükām u nāzile vü suØāl u dāØū'l-fil ve ğayrıya mübtelā ider bu taķdırce anuĝ

### [199b]

(01) bunlardan ne cezb-i nefØ ve defØ-i d'urra ķudreti olur ve ne kesb-i ĥayr ve menØ-i şerre ķuvveti var **ammā** āĥir ĥālî oldur (02) ki ĥaķķ celle ve Øalā ĥazreti āĥir āyetde buyurur ki **ثم أماته فاقبره ثم اذا شاء نشره** yaØni anuĝ vücūd-ı āĥiri (03) oldur ki nefis ü Øaķl u rūĥ semØ ü baśar u Øilm ü ķudret ü ĥüsn ü ĥareket cümle ķuvā-yı t'abjØi vü nefśāni (04) vü ĥayvāni ki ĥük-m-i tecelli ile ber-vücūd ki anuĝ yanında emānet ü Øāriyyetdür anı kendüden yine girü alurlar (05) ve anı evvelki gibi cānsuz ĥār u cemād ķorlar pes anuĝ cife-i kerĥhesin žulmet-i ĥākile örterler ve ol cism ki (06) envāØ naØim ile perverde idi t'uØme-i mūr u mār olur ve nice biĝ düĥūr u aØśār u ķurūn bi-şümār (07) anuĝ üzerinden giķer ki kimesne nām u nişān ve eśer ü āśārın bilmeye gāh topraĝıla bardaķcılar bardaķ yapalar ve (08) ol bardaķ kırılıp mezbeleye biraķalar kāşķi ĥākim-i meşiyet anı bu niştligin bu yoklukda ķoya idi (09) ve şaĥne-i ğayret anuĝ vücūdın Øadem bile idi ve ķādĝi-yi Øadl anı muvaķķıf-ı Øadlde suØāl itmeye idi ve melāyike-i (10) ğulāż u şidād aĝa musalla' olmaya idi ve şaĥāyif-i menşūrede kendü feżāyiĥ-i aØmālin görmeye idi (11) ve dūzaĥ-ı zebāniyesinüĝ ĥitāb-ı ķahrın işitmeye idi ve aĥvāl-i eşķāl u selāsil ü aĝlāl çekmeye idi (12) ve şarāb-ı şadid-i zaķķūm acılıĝın datmasa idi bil ki cābiyān-ı vücūd anuĝ müteferriķ eczāların (13) cemØ idüp mecmaØ-ı maĥşer ü muvaķķıf-ı fezaØ-i ekberde anuĝ aĥvāl u efØālinüĝ rüsvāyliklerin kendüye okıyalar ve'l (14) Øıyāzen bi'llāĥ ĥazret ğaffārĝ beĥĥār-ı raĥmetinden eger bir ķat're ol serkeştenüĝ dest-giri ķılmaya ol bi-ķāre (15) Øazāb-ı ebedĝ giriftārliginde ķalup ne bir feryād ne irişür kimesne ola ki Øazābdan ķurtara ve ne bir şefiØ ola (16) ki bir laĥza Øazābinuĝ rüsvāyliği bir mertebeye irişe ki kelb ü ĥinzirüĝ (17) ĥālî kendüden eyü bile zırā ki kelb ü ĥinzir mehd-i nā-büdda ğunüde ve ĥisāb u ālām u Øiķāb (18) heybetinden āsüde olur **aĥbār**-ı nebevĝde gelmişdür ki eger Øāşĝi-yi bed-girdār ve cāni-yi ğüneh-kāruĝ ķabiĥ sūretlerin (19) ehl-i Øāleme Øarz ideler



halk anlaruñ vahşet-i kabîh ve heybet-i Őazābından medhūş olalar ve eger cihān halkı

**[200a]**

(01) ehl-i cehennemüñ koķmıř koķuların iřideler cümle cān vireler ve eger içdükleri śadıd ü zaķķüm řarāblarından (02) deryālara bir řat're biraķalar cümle acı ve koķmıř ola **imdi** bir kimesnenüñ ki evvel ü evsat'ı ve āhiri bu idi ki iřitdün (03) ol ādemüñ daħı ne mecāli olur ki řād u ĥarm u feraħ kendüye getüre veya kendü nefsin ğayrıdan fāzil duta (04) cümle enbiyā vü evliyā bu ĥa'arlaruñ ĥavfından ĥużūř-ı nefsaniden kesilüp kendülerin Őadem mertebesine koķmıřlardur (05) buradan idi ki ĥazret-i resūl {a.s.v.} kemāl-i nübüvvetle buyurdu ki لیت رب محمد لم یخلق (06) محمدًا yaŐni kāřki muĥammedüñ perverd-gāri muĥammedi yaratmaya idi **ve** ĥazret-i Őömer {r.a.} buyurur ki (07) kāřki ben bir śaman yaprağı olaydum tā řabr Őazābın çekmeye idüm ve kıyāmet rüsvāyligi heybetin görmeyeydüm ve ebū Őubeyde (08) cerrāħ {r.a.} buyurur ki kāřki ben bir koyun olaydum tā ki bařumı kesüp etümi yiyeler idiler tā ki kıyāmete getürmeye (09) idiler **ĥaberde** gelmiřdür ki dāvud {a.s.} kendü için nevĥa ider idi ki ilahı bizüm zaŐıf nefsumüz (10) senüñ raĥmetüñ güneřinüñ ĥarāretine taĥammül getürmez iken ğazabuñ āteřine nice řāķat getüre bu aĥvāl Őarśa-ı nübüvvet (11) řahrları ve śufūf-ı velāyet serverlerinedür ve illā bizcileyin müflisler ve tıre-i rüzgārlular bu maŐnā ile evlārek (12) ve ğalebe-i ĥavf u ĥayret bizüm ĥālümüze lāyıkrekdür ammā ĥavfuñ ğalebesi kemāl-i maŐrifet ve śafā-yı řulüb ĥasbı iledür (13) ve illā řiddet-i ğaflet keřret-i zünüb ile perde-i ğaflet göñlümüz gözlerin bu ĥa'arlar mülāĥazasından dikeler (14) ve muĥāliflerüñ āteři iřtilāsı bizüm bızāŐat-ı yaķın ü istibśārumuzı pāk yandurup tesāvjl şeytānı mükedder (15) Őaķllarumuzı aldadup ve tevālī devāŐı-yi řehvāt-ı nefsanī řeķāvet ü idbār toprağın bizüm rüzgārumuza üledi ve keřret-i (16) iftirāķ yüzümüz śuyın dökdi **beyt**

*yā rabb hemişe luřfuñı şıl baņa*

*göstürme ol řarķi (17) ki gitmez saņa baņa*

*şat'Ő eyle āřnālīgum andan ki ğayrdur*

*öz āřnālaruñı hem it āřnā baņa*

temmet (18) **pir-i herāt** h<sup>v</sup>āce Ūubeydu'llāh enśārj nevrera'llāhū merķadehū h<sup>v</sup>āce niżāmü'l-mülk-i t<sup>u</sup>sij naşihatinde (19) getürmişdür ki her kim bu on h<sup>a</sup>şletün riŪāyetine müdāvim ola dünyā vü āhîret işin görmiş ola

[200b]

(01) **evvel** h<sup>a</sup>ķķ teŪālā ile sīdk üzere olmak **şānj** h<sup>a</sup>lķa insāfila olmak **şālīs** nefse ķahr ile olmak **rābiŪ** (02) dervişāna luţfila olmak **hāmīs** kibāra h<sup>i</sup>żmetle olmak **sādis** Ūuķalāya şefaķatle olmak **sābiŪ** dostlara (03) naşihatle olmak **şāmin** düşmenlere h<sup>i</sup>lm ile olmak **tāsiŪ** Ūulemāya tevāzuŪ ile olmak **Ūāşir** cāhillere sükūtile (04) olmak **nażm**

*h<sup>a</sup>ķķ yolına sen taşarruf-ı āģāz itme  
hiç kimesne Ūaybına gözün bāz itme  
her bendenün esrār-ı (05) dilin rabbj bilür  
öz h<sup>a</sup>lūne baķ ziyāde pervāz itme*

**neşr** ilahj günāh senün keremün yanında h<sup>a</sup>ķirdür (06) zjrä ki keremün ķadım ve cürm ise āhirdür ve yerilmişlerde eyü nedür djn-i Ūavāmm ve yerilmemişlerde eyü nedür (07) düş-nām yiyilmişlerde nedür eyü h<sup>i</sup>şm ve yiyilmemişlerde nedür eyü h<sup>a</sup>rām eger şu üzerinde yürüyesin (08) bir h<sup>a</sup>s olasin ve eger hevāda uçasın bir meges olasin lākin göñül ele getüre gör ki kes (09) olasin **nażm**

*h<sup>a</sup>ķķ yolına iki kaŪbe olmiş menzil  
bir kaŪbesi şuretā birisi daĥı dil  
cehd eyle hemān (10) ziyāret-i ķalb ide gör  
biņ kaŪbeden efvn getürürler bir dil*

**neşr** nāfile namāzın ķılmaķ Ūacūze (11) zenān içündür nāfile orucın dutmaķ şarfe-i nān içündür h<sup>a</sup>cca gitmek seyr-i cihān içündür ammā (12) göñül ele getüre gör ki kārīd ü cihān içündür dün gitdi gelmez ve yarına iŪtimād olmaz vaķti (13) ğaniġmet bilmek gerek ki ele girmez mest ol h<sup>u</sup>rūş itme issi ol cūş itme sınıķ ol h<sup>a</sup>reket itme (14) ki sağ olanı elile götürürler ve sınıķ olanı omuz ile eger var ise t<sup>a</sup>rab eyle ve eger (15) yok ise t<sup>a</sup>leb eyle yār ol bār olma gül ol h<sup>a</sup>r olma eyü yār yegdür bed ihvāndan yaramaz (16) yār beddür bed ilandan **nażm**

*yüz seyl baņa āteş içre ger mell ola  
ol āteş sūzında baņa sehl ola  
(17) nā-ehller ile şoĥbetüm olmaya  
hiç bed-ter ķamudan şoĥbet nā-ehl ola*



## SONUÇ

İnceleme konumuz *Hilyetü'l-Mülük*, yazıldığı dönemin standartlaşmış dil özelliklerini göstermekle birlikte kendinden önceki devirlere ait dil özellikleri de göstermektedir. 17. yüzyılın ilk yarısında tercüme edilmiş *Hilyetü'l-Mülük*, sözcük ve ek düzeyinde ikili, yer yer ikiden fazla kullanımların tespit edilmiş olmasıyla Osmanlı Türkçesinin henüz tam olarak klasikleşmiş bir yazımının ve dil kullanımının görülmediği bir örneğidir. Sözcük düzeyinde son hecelerde yuvarlaklaşmanın olması, yine ek düzeyinde yuvarlak ünlülerin düz sıradan hecelerden sonra kullanıyor olması metnimizin Eski Anadolu Türkçesi devri dil özelliklerine de sahip olduğunu göstermektedir: *yapuşıkdur* 'yapışıktır' *یاپوشق در* 173a/18, *kendü* 'kendî' *کندو* 102a/13, 77b/05, *kendüden* 'kendinden' *کندودن* 50a/12, *kendümüze* 'kendimize' *کندوموزه* 175b/18, *kemükleri* 'kemikleri' *کموکلری*

37b/08, *şatun* 'satın' صاتون 193a/04, 85ah/53, *eyülük* 'iyilik' ايولك 85b/16, 85bh/17, 99b/18, *demür* 'demir' دمور 106b/07, 155a/01, *şapuda* 'kapıda' قپوده 33a/07, *şapu* 'kapı' قپو 59a/04, 81ah/15, 111a/16,17,18, *şasuğı* 'kasığı' قاسوغي 37a/04, *işükde* 'eşikte' ايشوكده 39b/07.

***Şilyetü'l-Mülük***'ta bazı sözcüklerin yazımında, hızlı yazma kaygısı gibi nedenlerle harflerin noktalarının ortak kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu durum el yazma eserlerde sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Transkripsiyon çalışmamızda bu tür yazımı olan sözcükler, orijinal şekliyle transkripsiyon edilmiş olup gerekli durumlarda dipnotlarda mütercimim sözcüğü nasıl yazdığı belirtilmiştir.

***Şilyetü'l-Mülük***'un yazımında ek düzeyinde yuvarlak sesleri, dar sıraya göre daha yoğun olarak gösterildiğini, yuvarlaklık-düzlük ünlü uyumunun tam olarak oturmamış olduğunu, Eski Anadolu Türkçesindeki yuvarlaklaşma eğiliminin devam ettiğini, ***Şilyetü'l-Mülük*** müellifinin yazımda, yuvarlak sesleri harf düzeyinde gösteren örneklerine dayanarak söyleyebiliriz.

{ -Up } zarf-fiil eki çoğunlukla ( و ) şeklinde yuvarlak ünlü gösterilerek yazılmıştır: *şıkarup* 'çıkarıp' جقاروب 146b/02, *gözedüp* 'gözetip' كوزه دوب 99a/02. Ek birkaç örnekte ünlü gösterilmeden yazılmıştır: *yürüdüp* 'yürütüp' يورودب 14b/17, *uzadup* 'uzatıp' اوزادب 17b/04.

*ensāriherün evlerinden kendüye taŕām gelipdi* 'Ensarîlerin evlerinden kendine yemek gelmişti' انصاريلرك اولرندن كندويه طعام كلييدي 128b/01 örneğinde görüldüğü üzere { -Up } gerundium eki Eski Anadolu Türkçesi ve Azerî sahasında görülen öğrenilen geçmiş zaman görevinde çekimli şekilde kullanılması ***Şilyetü'l-Mülük***'un yazarının bu devir dil özelliklerine ve bu sahaya yakın olduğu fikrimizi güçlendirmektedir.

Metinde { -sUz } eki çoğunlukla ( سز ) şeklinde ünlü gösterilmeden yazılmış, nadiren ekin ünlüsü gösterilmiştir. *gözsüz* 'gözsüz' كوزسوز 80a/06, *gözsüz* 'gözsüz' كوزسز 78a/04. Yoğun kullanılan bu ekin metnin yazıldığı devir itibariyle standartlaşmış olduğunu söyleyebiliriz. Yine sık kullanımı olan { -dür } bildirme eki tek bir örnekte ünlü ( و ) gösterilerek yazılmıştır: *eyüdür* 'iyidir' ايودور 167a/09. Görülen geçmiş zaman ekinin 1. çokluk şahsında ünlü bazen ( و ) ile gösterilmiştir: *yedük* 'yedik' يدوك 80bh/26. Çalışmamızın transkripsiyon

aşamasında standartlaşmanın yuvarlak sıradan olduğuna dair belirtiler sonucunda, bu tür ünlü gösterilmeden yazılan eklerde yuvarlak sesler kullanılmıştır.

Metinde { -AcAk } eki henüz tam olarak gelecek zaman kipi görevinde kullanılmamaktadır. Az sayıda örnekte gelecek zaman kipi olarak kullanılmış olsa da ek çoğunlukla partisip görevinde kullanılmıştır. Gelecek zaman kipi çoğunlukla { -A } istek ekiyle sağlanmıştır.

Geniş zaman kipi { -Ar } eki şimdiki zaman kipi görevinde de kullanılmıştır. Bu sebeple { -yor } şimdiki zaman ekinin örnekleri daha azdır: *niçün ağlarsın* 'niçin ağlıyorsun' نیچون اغلرسن 74b/19, 84b/02, *niçün şağlarsın* 'niçin saklıyorsun' نیچون ساقلرسن 118b/09, *niçün zañmet çekersin* 'niçin zahmet çekiyorsun' نیچون زحمت جکرسن 80bh/50.

Zamir kökenli şahıs eklerinin 1. çokluk şahıs çekiminde { +vUz } kullanımının tespiti ekin 17. yy.'da kullanımdan henüz düşmediğini ve Eski Anadolu Türkçesi dil özellikleri etkisinin devam ettiğini göstermektedir. Ek ***Hilyetü'l-Mülük***'ta 11 kez ( و ز ) 11 kez de ( اوز ) şeklinde yazılırken; *idevüz* 'edelim' ایدہ وز 107b/09, *idevüz* 'edelim' ایدہ اوز 184a/01, örneklerinde de görüldüğü üzere aynı sözcüğün hem ( و ز ) ile hem de ( اوز ) ile yazıldığı görülür. Mütercim yine, aynı satırdaki iki farklı sözcükte eki, iki ayrı yazımı ile yazmıştır: *döndürevüz* 'döndürelim' دوندوره اوز 185a/09, *mañcüb kılavuz* 'mağçup kılalım' محجوب قلا و ز 185a/09. Aynı metin içinde, hatta aynı satırdaki bu tür farklı yazımları devrin standart dil özelliğindeki bir çeşitlenmeden ya da ağız özelliğinden kaynaklandığını değil mütercimin yazım özelliğinden kaynaklı olduğunu düşünüyoruz. Benzer bir şekilde bir birine yakın varaklarda yer alan şu iki örneğin yazımındaki farklılık da bu yöndeki görüşümüzü desteklemektedir: *ben bendeyem* 'ben kulum' بن بنده ام 189a/15, *bendesiyüm* 'kuluyum' بنده سیم 201a/09.

Eski Anadolu Türkçesinin son devirlerinde { -mAdAn } şekillerinin oluşmasına karşın 17. yy.'da yazılmış ***Hilyetü'l-Mülük***'ta { -mAdAn } şeklinde bir kullanım tespit edilememiştir. Ekin { -mAdIn } şeklinde kullanımda olduğu tespit edilmiştir: *hâkim izni olmadın* 'hâkim izni olmadan' حاکم اننی اولملدین 159a/10, *hiç*

*bir peygamberün ümmetine da'vet-i dîn irişmedin* 'hiçbir peygamberin ümmetine din daveti erişmeden' هیچ بر بیغمبرك امتنه دعوت دین ایرشمدین 06b/14, 15.

***Hilyetü'l-Mülük***'ta {-mAlI /mAlU } ekleri tespit edilememiştir. Eski Anadolu Türkçesinde gereklilik kipi görevini üstlenen istek ve {-sA } şart kipinden sonra **gerek** kelimesinin kullanılmasının inceleme metnimizde de aynı şekilde kullanılmaya devam ettiği görülmüştür.

Tez çalışmamızın edatlar kısmında; *zırā eger* 'zira eğer' زیرا اکر 84a/15, *faḫat' yoḥsa* 'fakat yoksa' فقط یوخسه 165b/01, *göre veya* 'göre veya' کوره ویا 119b/04, *içün pes* 'için öyleyse' ایجون پس 198b/04, *ki meğer* 'ki meğer' که مکر 103b/01, *kaçan kim* 'ne zaman ki' کچنکیم 107b/11, *ki kaçan ki* 'ki ne zaman ki' که کچن که 44a/07, örneklerinde olduğu gibi edatların sıklıkla peş peşe kullanıldığı tespit edilmiştir.

Mütercim, Arapça *soḫaḫ* 'sokak' سوقاق 34b/07, Farsça *sepet* 'sepet' سبت 128b/08, örneklerinde olduğu gibi nadiren bazı Arapça ve Farsça sözcükleri Türkçe söyleyişe uygun olarak yazmayı tercih etmiş olsa da metnin genelinde çoğunlukla Arapça ve Farsça sözcükleri orijinal yazımına uygun yazmıştır. Bu tür sözcüklerin azlığı, devrin dil özelliği içinde ödünç sözcüklerin kültürel ve dinî sebeplerle orijinal söyleyiş ile söylendiğini ve söyleyişte bir zorlanmanın olmadığını göstermesi bakımından dikkate değerdir.

Doktora çalışmamızın transkripsiyonlu metni üzerinde yaptığımız dizinden elde ettiğimiz verilere göre ***Hilyetü'l-Mülük***'ta 9481 madde başı sözcük vardır.

***Hilyetü'l-Mülük***'ta yer alan 9481 madde başının 1220 tanesi özel isimlerden oluşmaktadır. Özel isimlerin toplam madde başı içindeki yüzdelik oranı %12.9'dur. Dizin çalışmamızda (öz. is.) ibaresiyle belirttiğimiz özel isimlerin *kişi*, *yer* ve *eser* adlarına göre yüzdelik dağılımı şöyledir: %88.9 kişi adı, %9.9 yer adı, %1.2 eser adı.

Sözcüklerin dillere göre dağılımı şu şekildedir: 5406 sözcük Arapça; 1696 sözcük Türkçe; 1148 sözcük Farsça; 3 sözcük İtalyanca; 3 sözcük Yunanca; 2 sözcük Süryanice; 1 sözcük Macarca; 1 sözcük İbranice.

Tez çalışmamızın transkripsiyonlu metninde yer alan madde başı sözcüklerin dillere göre yüzdelerle dağılımları ise şu şekildedir: %65.4 Arapça, %20.5 Türkçe, %13.8 Farsça, %0.1 diğer diller ( %0.03 İtalyanca, %0.03 Yunanca, %0.02 Süryanice, %0.01 Macarca, %0.01 İbranice).

Tercüme eser ***Hilyetü'l-Mülük***'un aslının Farsça bir eser olmasına karşın sözcük sıklığı açısından Farsça; Arapça ve Türkçeden sonra üçüncü sırada yer almaktadır. Arapça sözcüklerin kullanım sıklığındaki belirleyici unsurun eserin dinî konular üzerinde olmasından, ayet ve hadislerin sıklıkla örnek gösterilmesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Metinde yer alan ayet ve hadislerin büyük ölçüde Arapçanın özgün hâliyle yazıldığı ve dizin çalışmasının dışında tutulduğu hesaba katılarak düşünüldüğünde ***Hilyetü'l-Mülük***'un açıkça Arapça ağırlıklı bir metin olduğu görülür.

***Hilyetü'l-Mülük***'un tercüme edildiği devir itibarıyla, Osmanlı Türkçesinde Batı kökenli dillerden az sayıda da olsa ödünçlemeler yapıldığı tespit edilmiştir. Ödünçlemelerin yapıldığı kaynak diller şunlardır: Yunanca, İtalyanca ve Macarca. Ödünç sözcükler ise şunlardır: Macarcadan *palanka*; Yunancadan *kadırğa*, *kimüs*, *masariğa*; İtalyanca'dan *barde*, *filluri*, *posta*.

***Hilyetü'l-Mülük***'ta, *Zahiretü'l-Mülük* dışında ismi geçen, alıntı yapılan ve çalışmamızın dizin bölümünde (öz. is. Eser Adı) ibareleriyle belirttiğimiz 13 eser şunlardır: *Kitab-ı Adabü'l-Menazil*, 24a/18; *Fetava-yı Bezzaziyye*, 16a/12; *Kitab-ı Fevayih-i Miskiyye*, 25b/10, 26a/14, 28a/10, 42b/15; *Mesalikü'l-Hunefa*, 6a/11, 6b/13, 7a/4; *Mevahib-i Ledünniyye*, 15b/13, 24a/11, 28a/13, 28a/17; *Kitab-ı Münteka*, 36a/16; *Nizamü't-Tevarih*, 48ah/29; *Şevahidü'n-Nübüvve*, 43b/18; *Şuabu'l-İman Beyhaki*, 15b/3; *Tefsir-i Bahrü'l-Ulum*, 27a/1; *Tefsir-i Vahidi*, 6a/19; *Tehzibü'l-Esma*, 18b/15; *Zehayirü'l-Ukba*, 43a/17.

***Hilyetü'l-Mülük***'ta ismi geçen yukarıdaki eserlerin çoğunluğunu dinî konular oluşturmaktadır. Bunlar ve benzeri eserler üzerinde akademik çalışmalar yapılmış olanlarının gerek Türkiye'de gerek yurtdışında İlahiyat Fakültelerinin, İslami Bilimlerin ilgili Anabilim Dallarınca yapılmış olması son derece doğaldır. Ancak bu tür eserler üzerinde yapılan çalışmalarda konuya ağırlık verilmekte, transkripsiyon çalışması yeterince önemli görülmemektedir. Transkripsiyon



yapılan alanlar genelde, eser adı, yer adı veya kişi adları ile sınırlı kalmaktadır. Yazma eserler pek çok disiplini ilgilendiren geniş bir konu alanıdır. Hangi disiplin içinde inceleniyor olursa olsun, kısa alıntılar yapma, kaynak gösterme amacı dışında eğer eserin bütünü ile ilgili bir inceleme yapılacaksa serbest çevirilerden kaçınılmalıdır. Bu tür eserlerin diğer disiplinler içinde de incelenebileceği varsayılarak eser üzerinde mutlaka transkripsiyon çalışması yapılmalıdır. Bu sayede bir kez bilimsel ilkelere uygun olarak yapılmış transkripsiyon çalışması, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, İslami Bilimler, Tıp, Coğrafya, Denizcilik, Felsefe vb. tüm disiplinlerde kullanılabilir hâle gelmiş olacaktır. Ayrıca terim ve özel isimlerin farklı okuma hataları azalmış olacak, metinlerde farklı yazımlar varsa transkripsiyon yöntemiyle kesinleştirilmiş olacaktır. Yazma eserler üzerindeki incelemelerde disiplinler arası işbirliğinin artırılmasını önemsiyor ve bunun yaygınlaştırılmasını öneriyoruz. Türk dili açısından incelemesini yaptığımız **Hilyetü'l-Mülük**'un, "siyaset, din, ahlak, tarih, coğrafya, tıp" konularına değindiğini bir kez daha belirtiyor, ilgili disiplinler içindeki çalışmalara katkı sunmasını umuyoruz.

Yazma eser transkripsiyonuna dayanan çalışmaların ortak sorunu, *dizin* aşamasının yoğun bir dikkat ve mesai gerektirmesidir. Üniversitelerin ilgili bölümleri arasında kurulacak bir işbirliği ile bu tür transkripsiyon içeren çalışmalar için ortak bir dizin programı geliştirilip çalışmalara hız kazandırılmasını öneriyoruz. Bu alanda yapılan az sayıdaki çalışmaları takip etmekle birlikte henüz yeterli ve uyumlu olmadıklarını görüyoruz. Türkoloji için transkripsiyon çalışmalarının önemi yadsınamaz. Bir transkripsiyon çalışmasının istenilen düzeyde yarar sağlayabilmesi için işlevsel bir dizin çalışmasının da yapılmış olması gerekir. Şu an için farklılık arz eden dizin çalışmalarının en kısa zamanda tüm transkripsiyon çalışmalarında ortak kullanılacak, madde başı ve bilgilendirme ölçütlerinin birbiriyle uyumlu olacak şekilde getirilmesini, standart bir dizin çalışmasının yaygınlaştırılması için çalıştay ve sempozyumların düzenlenmesini öneriyoruz.

Osmanlı Türkçesi ile ilgili daha sağlıklı genellemelerin ve çıkarımların yapılabilmesi için yurtiçi ve yurtdışındaki resmî ve özel kütüphanelerde kayıtlı bulunan Osmanlı Türkçesi ile yazılmış el yazması eserlerin tamamının transkripsiyonunun yapılarak dil incelemelerinin yapılması en büyük dileğimizdir.

Böylelikle, Türkçenin artsüremli olarak irdelenmesinin yolu kolaylaştırılmış olacak ve bu alanlarda çalışacak olan akademisyenlere ihtiyaç duyacakları yazılı kaynak olanağı çoğaltılmış olacaktır.

***Hilyetü'l-Mülük*** gibi yazma eserlerin dil incelemeleri yapılırken eklerin, ve sözcük türlerinin örnekleri yalnızca transkripsiyon alfabesi ile değil mutlaka metnin orijinal alfabesi ile de verilmelidir. Bu sayede metin transkripsiyonu sırasındaki olası yanlış okumalar ve yorumlardan doğan yanıltıcı durumların önüne geçilebilecektir. Bu tür tarihî metinlerin çoğu zaman harekesiz ve ünlü harfleri nadiren göstererek yazıldığı düşünülürse ek ve sözcük örneklerinde metnin orijinal hâlini vermenin gereği daha da önem kazanmaktadır.

Çalışmamız sırasında örneklediğimiz bütün ekleri ve sözcükleri mümkün olduğunca bir bağlam içinde ve orijinal yazımını da gösterecek şekilde verdik. Örneklerin bağlam içinde verilmesinin ekin ve sözcüğün yapısını daha belirgin hâle getireceğini düşünüyoruz. Böylelikle ekin ve sözcüğün yapısının doğru analiz edilip edilmediği ya da doğru örneklendirilip örneklendirilmediği yönündeki kuşkulara yer bırakılmamış olacaktır. Bu gerekçelerle, bu tür çalışmalarda orijinal alfabe ile örneklerin verilmesinin yanında örneklerin bağlam içinde verilmesini de öneriyoruz.

Günümüzde ***Hilyetü'l-Mülük*** gibi siyasetname ve ahlak konusundaki kitaplar fazla yazılmamakta ve okunmamaktadır. Oysa, siyasetnameler kadim çağların herhangi bir seçime dayalı olmayan yönetim sistemlerinde de ilgi görmüş, ideal devlet yönetiminin kuralları bu tür siyasetnameler aracılığıyla belirlenmeye çalışılmıştır. Tüm erki elinde tutan padişahlar, mutlak otoriteye sahip oldukları halde, kendilerine yol gösterecek bilgili kişilere ihtiyaç duymuşlar; gerek kendileri için gerekse yerlerine geçecek olan şehzadelerin siyaseten donanımlı olabilmeleri için konunun uzmanlarına ya telif eserler ya da tercüme eserler yazdırmışlardır. Edebiyat tarihimiz bu örnekler açısından oldukça zengindir. *Orhun Yazıtları*, bizzat devrin kağanları ağzından gelecekteki yönetsel kaygılara da vurgu yaparak yazdırılmıştır. *Kutadgu Bilig*, ana düşünce olarak iyi bir hükümdarın (ilig) nasıl olması gerektiğini örnekler. Benzeri yüzlerce eserde, geçmiş devirlerin başarılı devlet adamlarının, dinî kişiliklerin güzel ahlakı ve yönetmekteki yeteneklerinden söz edilir. Böylece siyaseten ve ahlaken

geçmişin bütün iyi örnekleri şimdiye taşınmış olur. Çalışmamız ***Hilyetü'l-Mülük***'un hem filoloji çalışmalarında hem de siyasetle ilgili alanlardaki çalışmalarda yeniden okunup yararlı olmasını diliyoruz.

17. yy. nesir alanında, nazım alanındaki popüler ürünlerle sayısal olarak kıyaslandığında görece daha az ürün vermiş görüntüsü ortaya çıkmaktadır. Bu devirde nesir alanında *Katip Çelebi*, *Evliya Çelebi*, *Naima* ilk akla gelenlerdendir. 17. yy. Osmanlı Türkçesi, “klasik dönem” diye adlandırılan ve zengin dil örneklerinin verildiği bir devredir. Konu alanının renkliliği, pek çok disiplinin bu devir ile ilgili çalışmalar yapmasına olanak vermektedir. Ne var ki, bu devir ile ilgili yapılan çalışmalarda belli başlı eserler üzerinden atıflar ve kaynak göstermeler yapılmakta, bu belli başlı eserler üzerinden genellemelere varılmaya çalışılmaktadır. Oysa, daha önce de değindiğimiz gibi gerek yurtiçi gerekse yurtdışındaki resmî ve özel kütüphaneler bu devre ait pek çok yazma eser ile doludur. Çalışmalarda meşhur eserler veya tanınmış yazarlar önceliği aranmaksızın çok meşhurlar ile hiç adı duyulmamış olanlar eş titizlikle ele alınıp çalışılmalıdır.

Doktora çalışmamızda incelediğimiz, daha önce adı duyulmamış *Muhammed b. Hüseyin* tarafından 1642 yılında yazılan ve tek nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Hazine Kitaplığı No.360'da kayıtlı bulunan ***Hilyetü'l-Mülük***'un, yukarıda belirttiğimiz sonuçlar ve öneriler doğrultusunda Osmanlı Türkçesinin klasik dönemiyle ilgili çalışmalara katkı sağlamasını umuyoruz.

## KAYNAKLAR

- Adalı, O. (1979). *Türkiye Türkçesinde Biçimbirimler*, TDK, Ankara.
- Adalıoğlu H. H. (Aralık 2004). “Siyasetnâmeler’in Klasik Kaynakları”, *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5 Sayı: 2, Eskişehir.
- Akar, A. (2005). *Türk Dili Tarihi*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Akar, A. (2018). *Oğuzların Dili, Eski Anadolu Türkçesine Giriş*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Akçay M. (2005). “Abdülahad Nuri'ye Göre Hz. Peygamberin Ebeveyninin Dini Konumu”, *Cumhuriyet Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt IX /1, s.125-160, Sivas.
- Aksan, D. (2004). *Türkçenin Sözcükleri*, Engin Yayınevi, Ankara.

- Aksan, D. (2007). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, TDK, Ankara.
- Arat, R. R. (haz.) (2006). *Edib Ahmed B. Mahmud Yükneki, Atebetü'l-Hakayık*, TDK, Ankara.
- Atalay, B. (yay.) (1946). *Bergamalı Kadri, Müyessiretü'l-Ulum, Tıpkıbasım-Çeviri-Yazılı Metin ve Dizin*, TDK, İstanbul.
- Banguoğlu, T. (2000). *Türkçenin Grameri*, TDK, Ankara.
- Berthier A. (1981). "Paris Bibliotheque Nationale Yazmalar Bölümü Türkçe Eski Eserler Kısmı", (çev. Refet Yinanç), *Bulletin de La Bibliotheque Nationale*, S. 2, 78-95.
- Birinci, N., vd., (haz.) (2009). *Ali Nazima-Faik Reşad, Mükemmel Osmanlı Lügati*, TDK, İstanbul.
- Bolelli, N. (2011). *Farsça Dilbilgisi (Nahiv ve Sarf)*, İfav, İstanbul.
- Bozkurt, F. (2000). *Türkiye Türkçesi*, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara.
- Bursalı Mehmed Tahir (1342). *Osmanlı Müellifleri*, Matbaa-i Amire, İstanbul.
- Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Caferoğlu, A. (1984). *Türk Dili Tarihi*, Enderun Kitapevi, İstanbul.
- Canpolat, M. (haz.) (1995). *Ali Şir Nevayi, Lisanü't-Tayr*, TDK, Ankara.
- Cevdet, A. (1303). *Kava'id-i Osmaniyye, Dikran Karabetyan Matbaası*, İstanbul.
- Clauson, G. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford Universty Press.
- Coşar A. M. (2010). "Eski Anadolu Türkçesi Üzerinde Düşünce Ve Yorumlar", *Turkish Studies, İnternational Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 5/1, Winter, 246-262.
- Czaplicka, M. A. (1918). *The Turks of Central Asia in History and at the Present Day*, Oxford Universty Press.
- Çağatay S. (1943). "Uygurca ve Eski Osmanlıcada Instrumental -n", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 1/3, s. 93-107.
- Çağatay S. (1944). "Eski Osmanlıca Üzerine Bazı Notlar", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 2/2, s. 297-312.
- Çağatay S. (1947). "Eski Osmanlıca'da Fiil Müştakları", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 5/4, s.353-368.
- Çağatay S. (1947). "Eski Osmanlıca'da Fiil Müştaklarından II. Partisipler", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 5/5, s.525-552.
- Çağatay S. (1948). "Eski Osmanlıca'da Fiil Müştaklarından III. Gerundifler", *Ankara Üniversitesi DTCF Dergisi*, 1/2, s.27-47.

- Çağatay, S. (1963). *Türk Lehçeleri Örnekleri VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Çınarlı M. N. (2009). "Tebriz Milli Kütüphanesinde Bulunan Türkçe El Yazmalarına Ek", *The Journal of Academic Social Science Studies*, Vol.2 issue 2, Winter, p.61-72
- Deny, J. (1941). *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*, (çev. Ali Ulvi Elöve), İstanbul.
- Deny, J. (1995). *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları*, (çev. Oytun Şahin), TDK Yayınları, Ankara.
- Develi, H. (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyıl Osmanlı Türkçesinde Ses Benzeşmeleri ve Uyumlar*, TDK, Ankara.
- Devellioğlu, F. (1988). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Feryal Matbaacılık, Ankara.
- Duman, M. (1995). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Ses Değişmeleri*, TDK, Ankara.
- Duman, M. (2008). *Makaleler-Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Eckmann, J. (2004). *Nehcü'l-Feradis, I-II Metin-Tıpkıbasım*, TDK, Ankara.
- Eraslan, K., vd., (haz.) (1979). *Kutadgu Bilig-III İndeks*, TKAE Yayınları, İstanbul.
- Eraslan, K. (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri*, TDK, Ankara.
- Ergin, M. (1998). *Orhun Abideleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Ergin, M. (1998). *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak, İstanbul.
- Ergin, M. (2009). *Dede Korkut Kitabı II, İndeks-Gramer*, TDK, Ankara.
- Ergin, M. (2011). *Dede Korkut Kitabı I*, TDK, Ankara.
- Gabain, A. V. (2007). *Eski Türkçenin Grameri*, (çev. Prof. Dr. Mehmet Akalın), TDK, Ankara.
- Grönbech, K. (2011). *Türkçenin Yapısı*, (çev. Mehmet Akalın), TDK, Ankara.
- Güleç İ. (2001). "Gelibolulu Musluhiddin Süruri, Hayatı, Kişiliği, Eserleri ve Bahrü'l-Maarif isimli Eseri", *Osmanlı Araştırmaları: The Journal of Ottoman Studies*, XXI, s. 211-236
- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK, Ankara.
- Günay, K. (2012). *Türkçenin Söz Dizimi*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Hacıeminoğlu, N. (1971). *Türk Dilinde Edatlar*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

- Hatipoğlu V. (1974). "Türkçedeki Eklerin Kökeni", *Türk Dili*, C. XXIX, S. 268. s. 331-340.
- Houtsma, V. M. T. (1894). *Ein Türkisch- Arabisches Glossar*, E. J. Brill, Leiden.
- Hüseyin Remzi, (h.1305/1887). *Lugat-ı Remzi*, (Cilt I-II), Matbaa-ı Hüseyin Remzi, Bayezid No. 99, İstanbul.
- Kanar, M. (2010). *Osmanlı Türkçesi Yazım Kılavuzu*, Say, İstanbul.
- Kanar, M. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*, Say, İstanbul.
- Kara F. (2016). "Türk Dili" Çalışmalarında Dizin Meselesi Üzerine, *Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 55, s.179-207, Erzurum.
- Karadoğan A. (2001). "Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler", *TDAY Belleten*, I II, s. 171-179.
- Karahan, L. (2012). *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ, Ankara.
- Karamanlioğlu, A. F. (haz.) (1989). *Seyf-i Sarayi Gülistan Tercümesi (Kitab-ı Gülistan bi't-Türki)*, TDK, Ankara.
- Karamanlioğlu, A. F. (1994). *Kıpçak Türkçesi Grameri*, TDK, Ankara.
- Karslı İ. (2007). "Osmanlıca Metinleri Anlamada Arapçanın Önemi-Lügat-ı Cudi Örneği", *M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 32 (2007/1), 45-88
- Kartal, A. (haz.) (2009). *Lügat-i Naci*, TDK, Ankara.
- Kartallioğlu, Y. (2011). *Klasik Osmanlı Türkçesinde Eklerin Ses Düzeni (16, 17, 18. Yüzyıllar)*, TDK, Ankara.
- Kaymaz Z. (1991). "Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları", *TDAY Belleten*, 9-17.
- Koçyiğit, T. (2014). *Hadis Tarihi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Komisyon (1963-1972). *Tarama Sözlüğü: XIII. Yüzyıldan Beri Türkiye Türkçesiyle Yazılmış Kitaplardan Toplanan Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü I-VI*, Ankara.
- Komisyon (1979). *Derleme Sözlüğü*, TTK Basımevi, Ankara.
- Komisyon (1991). *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Komisyon (2005). *Türkçe Sözlük*, TDK, Ankara.
- Komisyon (2006). *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Grameri I – Fiil- Basit Çekim*, TDK, Ankara.
- Korkmaz Z. (1965). "Türkiye Türkçesinde –madan / -meden < -madın < -medin Zarf-Fiil Ekinin Yapısı Üzerine", *Türkoloji Dergisi*, 1. Sayı, 2. Cilt, Ankara.

- Korkmaz Z. (1979). "Eski Anadolu Kaynaklarının Yayınında Transkripsiyonla İlgili Değerlendirmeler", *Türkoloji* VIII., 67-78.
- Korkmaz Z. (1983). "Türkiye Türkçesi", *Türk Ansiklopedisi*, XXXII. 393-426, Ankara.
- Korkmaz, Z. (1994). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK, Ankara.
- Korkmaz Z. (1995). "Anadolu Yazı Dilinin Tarihi Gelişmesinde Beylik Devri Türkçesinin Yeri", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar I*, TDK, Ankara.
- Korkmaz, Z. (2011). *Türkçedeki Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK, Ankara.
- Korkmaz, Z. (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK, Ankara.
- Köprülü, F. (2011). *Türk Edebiyatı Tarihi*, Akçağ, Ankara.
- Kurgun L. (2010). "Özel Ad- Cins Ad Hakkında", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, s. 102-110.
- Kurgun, L. (2010). *E't-Tuhfetü'l-Mekkiye İnceleme-Metin-Dizin*, Bilge-Oğuz Yayınevi, İstanbul.
- Kurgun, L. (2014). *Meftuh İnceleme-Metin-Sözlük*, Nokta Yayınevi, Denizli
- Kuun, C. G. (1880). *Codex Cumanicus, Bibliothecae Ad Templum Divi Marci Venetiarum*, Editio Scient, Academiae Hung., Budapestini.
- Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı*, Enderun Kitapevi, İstanbul.
- Levend A. S. (1998). "Siyaset-Nameler", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, TDK, TTK Basımevi, 167-194, Ankara.
- Mansuroğlu M. (1946). "Anadolu'da Türk Dili ve Edebiyatının İlk Mahsulleri", *TDED*, 1/1, s. 9-17.
- Mansuroğlu M. (1951). "Anadolu'da Türk Yazı Dilinin Başlaması ve Gelişmesi", *TDED*, IV/3, s. 215-229.
- Mansuroğlu, M. (yay.) (1956). *Ahmed Fakih, Çarhname*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Mansuroğlu M. (1959). "Türkiye Türkçesi'nde Ses Uyumu" *TDAY Belleten*, s.81-93.
- Mansuroğlu M. (1998). "Eski Osmanlıca", (çev. Mehmet Akalın), *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları*, 161, Seri: IV, Sayı: A.41, 247-276, Ankara.
- Muhammed bin el-Hüseyn bin Muhammed el-Kāşğarî (1333). *Kitābu Divān-ı Lügāti't-Türk*, Matba'at-i Öamire, Dārü'l-hîlāfeti'l-Öaliyye (İstanbul).
- Nizamî (1994). *Hüsrev ve Şirin*, (çev. Sabri Sevsevil), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınlığı: 2672, İstanbul.

- Olimov, Y. (2010). *Alaeddin Es-Semerkandi'nin Bahru'l-Ulum Adlı Tefsiri ve Kaynakları*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri (Tefsir) Anabilim Dalı, Ankara
- Orkun, H. N. (1987). *Eski Türk Yazıtları*, TDK, Ankara.
- Orkun, H. N. (2011). *Eski Türk Yazıtları*, TDK, Ankara.
- Öksüz, M. (2016). *Şam Eyaleti'nin Güney Sancaklarında (Filistin) Nüfus XVI. yy.*, (Doktora Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ölmez, Z. (1996). *Ebulgazi Bahadır Han Şecere-i Terākime (Türkmenlerin Soykütüğü)*, Simurg Yayınları, İstanbul.
- Öner, M. (1998). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi*, TDK, Ankara.
- Öner M. (1999). “-matı/-meti Gerundiyumu Hakkında”, 3. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı*, TDK Yayınları, 678, 833-840, Ankara.
- Önler Z. (1985). “Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Yazılmış İki Tıp Kitabında Yer Alan Sağlık Bilgisi Terimleri”, *TDAY Belleten*, s.87-130.
- Özkan, M. (1992). *Gülistan Tercümesi*, TDK, Ankara.
- Özmen M. (1995). “Türkçede ‘değil’ Kelimesi ve Kullanımları”, *TDAY Belleten*, s. 315 368.
- Parlatır, İ. (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara.
- Redhouse, J. W. (1880). *Redhouse's Turkish Dictionary*, Bernard Quaritch, 15 Piccadilly, Wyman and Sons, Oriental, Classical, And General Printers, London.
- Sağol, G., vd., (haz.) (2004). *Ahmet Cevat Emre, Türkçe Sarf ve Nahiv Eski Lisan-ı Osmanî Sarf ve Nahiv*, TDK, Ankara.
- Serebrennikov B. A., Gadjeva, N. Z. (2011). *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihi Grameri*, (çev. Mustafa Öner ve Tevfik Hacıyev), TDK, Ankara.
- Sertkaya O. F., (haz.) (1987). “*Türkçe Metinlerde e/i Meselesine Dair*”, *Makaleler*, C.I, TKAE Yayınları, Ankara.
- Steingass, F. (1963). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*, Fifth Impression, Routledge & Kegan Paul Limited, London.
- Steingass, F., *The Student's Arabic-English Dictionary*, Crosby Lockwood And Son, London.
- Şemsettin Sami (1995). *Kamus-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Tekin, T. (1995). *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Simurg, Ankara.
- Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri*, TDAD, İstanbul.



- Tekin T. (2010). "{-Matı (N) } Gerundiumu Üzerine" (çev. Ümit Özgür Demirci), *Dil Araştırmaları*, Sayı: 6, s.203-210.
- Timurtaş, F. K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yayınları, İstanbul.
- Timurtaş, F. K. (1999). *Tarih İçinde Türk Edebiyatı*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Timurtaş, F. K. (2011). *Osmanlı Türkçesi Grameri*, Alfa, İstanbul.
- Tok, T. (2008). *Nasayihü'l-Müluk, İnceleme-Metin-Dizin*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul.
- Toparlı, R. (Tarihsiz). *Harezmi Türkçesi*, ISBN 975-95812-2-1, Sivas.
- Toparlı, R. (1992). *İrşadü'l-Müluk Ve's-Selatin*, TDK, Ankara.
- Toparlı, R., vd. (1999). *El-Kavaninü'l-Külliyeye Li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye*, TDK, Ankara.
- Toparlı, R., vd., (haz.) (2000). *Kitab-ı Mecmu-ı Tercüman-ı Türki ve Acemi ve Mugali*, TDK, Ankara.
- Toparlı R., vd., (haz.) (2011). *Raif Necdet Kestelli, Resimli Türkçe Kamus*, TDK, Ankara.
- Toparlı, R. (haz.) (2018). *Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't- Türkiyye (Türk Dilinde Parlak İnci)*, TDK, Ankara.
- Tulum, M. (2011). *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*, TDK, Ankara.
- Üstüner A. (2001). "Eski Türkiye Türkçesinde –sUz Eki", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.11, S.2, s.177-184, Elazığ.
- Vardar, B. (1982). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*, TDK, Ankara.
- Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, Multilingual Yabancı Dil Yayınları, Ankara.
- Yaman E. (1992). "Türkçenin Ekleri Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi", *Türk Dili*, Sayı 490.
- Yazıcı T. (1998). "Hemedânî, Emîr-i Kebîr", *İslam Ansiklopedisi*, C. 17, s. 186-188, İstanbul.
- Yılmaz, N. (2003). *Hadisler Işığında Yönetim İlkeleri Yönetici Nitelikleri (Zahiratü'l-Müluk)*, Darulhadis, İstanbul.
- Yüce, N. (1993). *Ez-Zamahşari el-H'arazmi, Mukaddimetü'l-Edeb, Giriş, Dil Özellikleri, Metin, İndeks*, TDK, Ankara.
- Zülfikar, H. (1991). *Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları*, TDK, Ankara.

<http://www.tdvia.org> (01.12.2017).

<http://www.yazmalar.gov.tr> (01.12.2017).

[http://digi.vatlib.it/view/MSS\\_Vat.turc.420](http://digi.vatlib.it/view/MSS_Vat.turc.420) (01.05.2017).

<http://www.mkutup.gov.tr> (01.12.2017).

<http://turkoloji.cu.edu.tr> (29.03.2019).

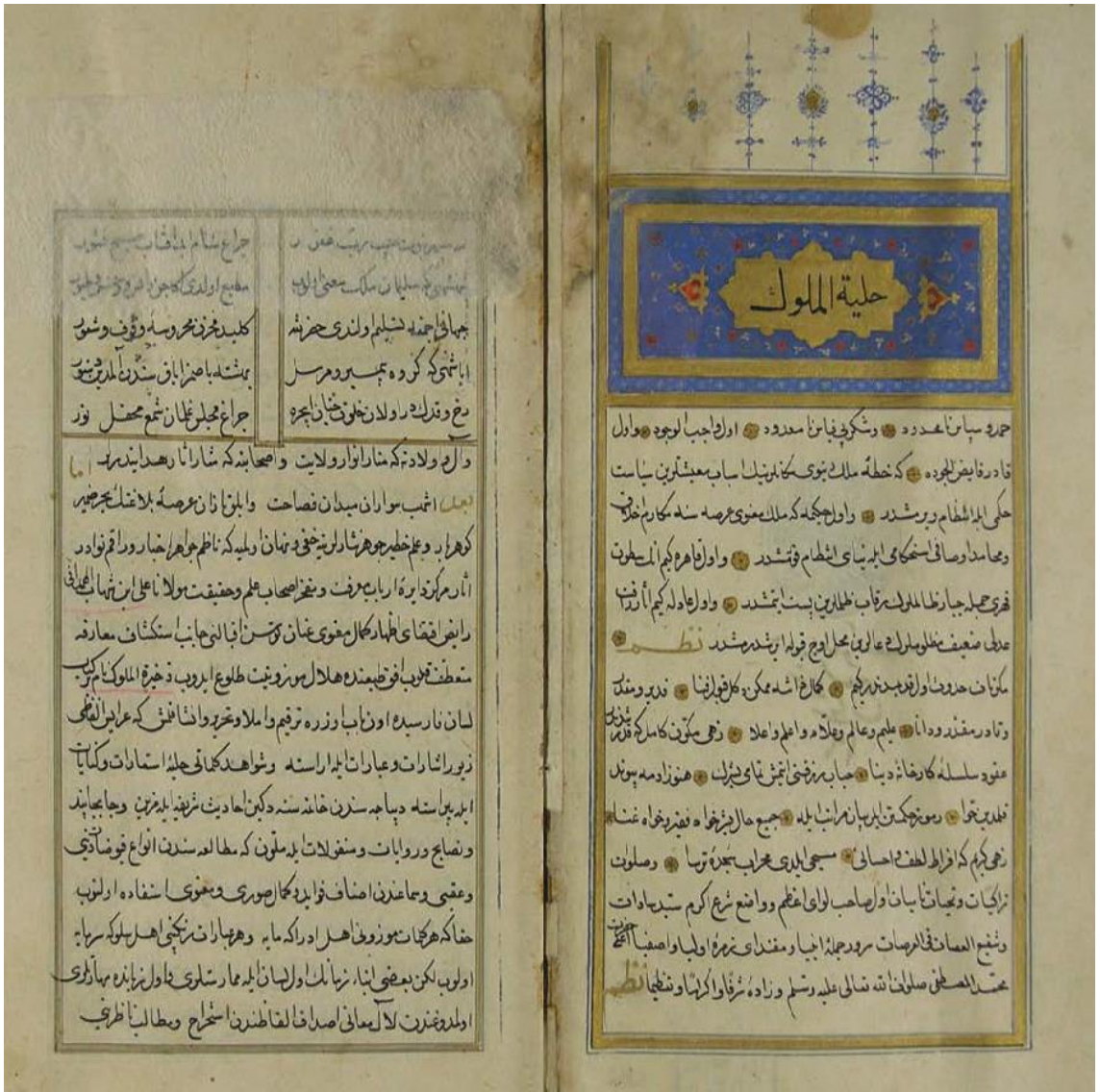
<https://islamansiklopedisi.org.tr> (29.03.2019).

<https://archive.org> (30.03.2019).

<http://islamilimleri.com/Kulliyat/1Siyer/3MevahibiLedunniyeTr.html> (30.03.2019).

### **EK: TIPKIBASIM ÖRNEKLERİ**

1- Hilyetü'l-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Hazine Kitaplığı, No:360, 1b/2a



حلیة الملوك

حرد سپاس ناعدود و شکر و فیاض معدود و اولی واجب الوجود و اول  
 قادر و ایزد لوجوده که خطه ملک نبوی کانینک سباب معیشة کون سیاست  
 حکم الی المطام و بر شد و اول وجهه که ملک معنوی عرصه سده کارم خرد  
 و محاسن و صافی حکم الی بدینای انظام و تمشد و اول فایده کیم المظهر  
 فخری محمل جبار نظام الملک تراب ظلمین بست بتمشد و اول فایده کیم اورد  
 عدلی ضعیف ظلمین را علی محل اوج قول بر شد شد **نظم**  
 مکانات حدیث اول و قد بدین دریم کماله ممکن کله قولینا ندر و منکر  
 و تاد و سفند و دانایم و عالم و علاه و اعلم و اعلا و زکی و مکون کماله کفر  
 عنو و سلسله کارخانه دینا جبار زخی انبش نای نزلک هنوز ادمه پون  
 تلمیخا و مویجکتن ایران از انب بله جمیع حال و زخوه فقیر و خواه غنای  
 زخمی کیم که اولی لطف احسانی سخی الی محراب بجزه رسا و صلوات  
 زکیات و عیانت بیان اول صاحب اولی اعظم و واضع شرع اکرم سید اعداد  
 و منبع العمان فی المصاحات سر و جمله انبیا و مقدسین و لبوا و اصیبا  
 محمد الصلوات الله تالی علیه و سلم و زاده شرفا و اکراما و نفعنا الله

در سوره انعام سبب سبب حق و  
 جبرع سلام ایضا سبب سبب سبب  
 مطیع اولدی که جن و فریضه  
 کلبه خردن محروسه و قوی و شوق  
 بمشقه باغیر ایق سندن طریقی  
 جراع مجمل غلمان شمع محصل نور  
 اول و ولادت که منار اوار ولایت و اصحابه که شارانا ره دیند  
 اول اثم سواران میدان فصاحت و البینان عرصه بلاغیله  
 کهرار و علم خطیر جوهر شارل زخوی و نمان دلیله که ناظم جواهر و اول نوادر  
 اثار مرکز ابره ارباب معرفت و تفریح اصحاب علم و حقیقت بولا علی ابن شهاب  
 را بفرافقای طهار کمال معنوی عثمان حسن اقبالنی جانب استکشاف معارفه  
 مستطین غلبه فخر طبعنده هلال موزونیت طلوع ابرویب ذخیره الملوک کیم  
 لسان فارسیده اوز ابیا و زره ترفیم و املا و تحریر و انشا افش که عمر ابرو  
 زبور اشارات و عبارات ابره راسته و شواهد کمال حلیه استعارات و کلمات  
 ابره بر استه دپا جده سندن هاند سنه دکن حادثین زینده ایلمین و حاجت  
 و تصاح و روایات و مستغلات ابره ملون که سلاله سندن انواع فوضاتی  
 و معنی و معانی اصناف فواید کمال صوری و معنوی استفاده اولوب  
 خاک که هر کجاست موزون اول اول که مایه و هر باران زینگی اهل بله که سر باب  
 اولوب لکن بعضی اینا زمانک اولسان ابره عارستلری تا اول نرینده مهابدی  
 اولدی و غنم لال معانی اصدا فالفظندن استخراج و مطالب اظرف

2- Hilyetü'l-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Hazine Kitaplığı, No:360, 76b/77a



3- Hilyetü'l-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Hazine Kitaplığı, No:360, 105b/106a





148

وینه مزیناً سزایک از رفیع جدا نهد بوی نقد در دهی هوانا بر دستوی بشرد  
 و عالیست که این حکام شاملین در حقین چون بنا دوروب و در جبین شاد و  
 ابا یحیی ادری قشور و مسادن ابدی خورین خلاق و کوی خانی اسد و ایزد و لذ  
 هوانا ادری لاجین و اما ساقی نادر هوانا عالی قلی و تری و در دهی ملک کاهون و جوارح  
 که ادری ملک و مسطور نظر قدره قلدا اما ایشار و تری و تلیس کله کدوین ابدیه  
 قرین ایشورد که ان لسا نغین فی الدردن الاشرف من لسا اما عامی معوقه در دهی  
 نادره الکله که اصله لایله در حکم قلوب ملک و حسن هوا ایشایم ادری جوارح و افضا  
 مزایع لرات نغین و نغین جویانده مهله فرشته دوزخ ایا او تیعوا و بدم الا لار  
 ضروری عین اما فاسونون که اقلبا قسام در دایا یوکی اشکنا راسه فایلی کرده  
 اید که ایزد خرقه نغینم خلطی اولا ساطا و اقرینا و شاد و عی الله و بوی ایدم و  
 قنله عی سبین قوی و بیس با اربوب اید معصیت ابدی نغین غایت در دهی اید  
 عنوه و بندور و نغین غننه نوزیکه بوی ایدم جلیلی لطف در دهی اید و در  
 اید **دعوی** ایزد برده روحی الله بنده ناز ابره و الله صلی الله علیه و سلم بقره لک و الله  
 اولی الله الیها حین یقی الله لیس الا ایزد یقول من روحی فاستجب لمرئیه الی عطفه  
 من یتبعنی فاعقره ایزد برده روحی بنده نوزیکه بوی ایدم جلیلی و بوی و در  
 نغین غننه که کسبه معلوم اید و در ریزه که کلی هشار قنله در عی الله ایزد  
 مؤذنین ناز و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق و اوق  
 بر ایزد اجل غننه ایزد و الطاق فی علاون و نسا کلمه نوزیکه بوی ایدم جلیلی  
 و نسا نغین با دخله خاله کشته قرین شایین ایلوب و حضرت قرین نازی ایزد

کرای

5- Hilyetü'l-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Hazine Kitaplığı, No:360, 200b/201a

اولی قضا علی اید صدق او زده و لوقی خلقی خلفه لضا خلد لوقی آنک لغتته قهر لوقی ایچ  
 درویشیا بلطفه لوقی اسرکاره خندله لوقی اوج غلایه شغلله لوقی ایچ دوستلو  
 فیضه لوقی ایزد غنقوه علم ایله لوقی ایچ علمایه قلم لوقی ایچ شرجا هلوه کویله  
 لوقی ایچ حقویشین عرفان غایانده هیچ کس نه عینه کوزلیا زانجه هریند لوقی ایچ  
 دوزخی بلور اوزدا لوقی ایچ بزاده بوزانیمیش اقی کاهه سلک ایله ایله بزده جبرود  
 زور کاکلی قیوم و جرم ایله جبرود و ویشلوره ایوزد و توغام و ویشلوره لوقی ایچ  
 دشنام بیشارده ندر اوجشم و بیشارده ندر اوجرام اکو اوزد زنده بودی  
 برحق اولاسن و اکو اووه اوجاسین و سکر اولاسن لکن کمال لکنزه و کور کس  
 اولاسن نظم جنونه اکی اکی اولمشیزل و کجری صبر و صبر و صبر اول جبر الیه جان  
 زاریت قلب ایچ کورک پلنگردن قوزن کوزد و لورول آن امله فایزین غلایه جبرود  
 توند بیچورد امله ادرین دوقن هریند آن بیچورد حکم کجست برجه ان بیچورد اما  
 کمال لکنزه کورک کادو برجه ان بیچورد دون کیشی کوز و بارینه اعا دایمز وفق  
 نغمت پلنگر کاک لکیزه مست اولور و ترا تیره اجمی اولور و ترا تیره متاول هر کیشی  
 کصاخ اولاف ایله کوزد زور و وضع اولاف اولور اوله کور اوله فریایله واکر  
 بقایه بلایله بار اولار اولور کور اولور اوله ابرار کید بر خوالده باران  
 بارود بر بلایه نظم بوزسل کجا تیره کور بار اوله اول لکنزه بر کجا سهار اوله  
 نا اهل الیه صبحم اویس هیچ بر قوزدن محبت اهل اوله شرفضا فته وود اما  
 ایزد بیایله وود بر اینک کجری بیوق و ترا برجه ایله ندر کید و اول کجری عیب  
 بوز کجری کوز ایزد ایزد استغفار کوز کجری ایچ کورک ایزد بر اوله

کری

کریه صوبه و ناله همچون کرک هر بیضی ایله سیری اولدک برتر اقی برساند طلب ایله  
 کوزد و دوزن کجری ان برسان ایله لکن نظم شسته سیری قطع ات دوزن ای کورک  
 قوت جان ایچون سان نهم برجه برودن نهم ایچ و صراط ایچو بیاده قاشوز ایچ هر کج  
 کوزد روز اوزیمه ان سوزد لوقی ایچ کورک لکنزه کجری کوزد اعلی اول  
 ساغکد ووزن اطول اولوب شاه اما خالده وضع دارتبا جوش اولوز دوسرین قی فانده  
 خطایله بارقی اولدنه کده کاهای کورک و جم خنده حاصل اولدی ان کجری ایچ  
 شریفه صفتا ساند و نهمیند نهمیند اولدنه دوزن کجری ایچ  
 ساند کجا لکنزه حصد بود اگر کجری کوزد کور ایچ کوزد نهمیند ساند کج  
 در یقینتمه بزاد اوله اعا ندر کجری کجری نهم اول کاهل کجری کوز اعلی  
 ایچین دسر بر اولدی کجری کجری کجری کوزد ایچ هر کیشی ایچ کوز  
 ساندن و قوز لکنزه کاهل اود ساندن اعلی قوتین نهم و ساکن مره حصد ایله  
 و طوق ایچو کجری کوزد و کونستار لکین ده ادرین اولوب هدایت کوز ایله  
 فلینس و حیطه لطف کسایه کجری کوزد آینه ایچ المشایخ  
 دسال الله العفو العفور الحان ان یما سالیما هو اهاد و ارنیه تراج امان کجا نغمت  
 کجری و فضلایه نهمیند کجری کوزد و السلام علی من تبع الهدی انک انبی  
 الملک الوهاب علی بر اعنفا لعیاد الریحی لی یقر الله فناء و مترجم هذه النسخه  
 حسین الزواقی اعظم اغفره و اوله و طبع المسلین و المسلان و المؤمنین و المؤمنات  
 بقضاک و کربلا اذبحوا لرحمتین فی یوم الجمعة رابع عشر شهر جماد الاخر من شهر  
 سنة اربعین و خمین و الف من الهجرة النبویة علی افضل الصلوة و الاکثر

207







اول اوغلان اندر کوردی قندان بولدو کوردی ابوموسی ویر  
 دیدی ابوموسی کوردوب خلق ایچیندک اوزلر ندن  
 غیردی دشمنک یوقمی ایدی که بواقچه ووردو کوردی آنی  
 استرسن که قیامتک امنت محمد مستحقاری برلقه ایچون عمر  
 یا شوب ریخین این لر و اول بچه اول طفلدن اوب کورد  
 بیت الماله کوردی بر قاج بیلدن صکره کورد  
 ضعیف اولدی منبره جقوب ای سلیمان بن ضعیف اولدم  
 ومن بعد کسبه اقدارم بودر اگر جایزایه بیت المال سلیمان  
 سایر سلیمان ویرلدو کی اوزن بنم داخی عیاله کفایت مکر  
 نفقه تعیین اولسون سایر سلیمان ندز زیاده و نه نقصان  
 تا عصرک عیالی نفقه لنتوب و عمر مصالح مسالینه مشغول  
 اولادیدی نقل اولنور که حضرت عمر رضی الله عنه اورد  
 شهر حص یا نشنه کوردی ابوالذر ارضی الله عنه بر مدت

اول شهرده حکومش ایلدی اول مذمتک اونون برکنده حصیر  
 و بر قلیج و بر مصحف و بر مطهر و بر کاسه خزند غیره فایسته  
 یوغیدی و هر کون شهر دن طشتره جقوب صحرا ده طهارت  
 ایدردی اول معنی دن بغابت بحضور ایدی بر کون بیت المالدن  
 برلقه یق سار آلوب برلقه داخی اجرت و یروب اوی آردن  
 بر طهارت خانه با ایدردی حضرت عمر رضی الله عنه اول ایدی  
 استماع ایلدی کون بودر ایدر مکتوب کوردی که ای عفویم استماع  
 اولدی که بیت المالدن کی ایچن بچه آلوب طهارت خانه بنا  
 اکتس سن روم جبار لردن فلان عمارت کفایت اتمز می که سنلخی  
 دنیا عمارتده مشغول اولور سن مکتوبه وصول بولر قه بلش اول  
 سن معز اول ایلدی و یسوردم که دمشقده واروب عمرک اولدی  
 آنن مقیم اولاسن دیدی ابوالذر ارضی الله عنه مکتوبه  
 کوردکن بیاده دمشقده واردی تا وفات ایدیکه ارضی الله عنه مقیم اولدی

اولیچ بزوم کی مفلس تی روز کار لک احوالی بجا اولدی در  
 و غلبه خوف و حیرت حالتی نه مرتبه لایق اولوق کونک در  
 اما غلبه خوف کمال معرفت و صفای قلبی ایله در شدت  
 عفتک و کثرت ذنوب ایله دک لدر پرده عفتک  
 کونک کونک کونکونی بو خطر ملاحظه سندن دک کونک  
 واستیلاء آتش مخالفات بضاعت یقین واستیصار  
 یا قوی و تعاقب تا ویرا شیطان غول مکرر مزی  
 فریفته قلدی و توالی دعای شهنوت نفسانی خار  
 شقاوت و ادباری روزگار مزفرقه آلدی و کونک  
 افتراق معاصی دینیز آب روینی دو کدی لستل الله  
 العفو الغفور اللتان ان یعاملنا بما هواله و ان ینیر  
 قبایح اعمالنا کما یقنضیه کرمه انه قریب مجیب  
 الشوک کتاب مشکین نقابک تألیفی هجرت نبویین

سنه خمس و ثمانین و تسعمائه مبارک شهر ربیع الاول  
 اون کجی اثنین کجه بی که لولاک لولاک لما خلفت  
 الافلاک سرینک شب ولادتیدر درگاه عالی لازل  
 عالیاً بعنایه الله المتعالی چاقو جیلری زمر سنک  
 کاتبی اولان افقر لوری عبدالله اوغلی کاتب  
 مصطفی قوللرینک یدن اتمام بولدی جناب  
 واجب الوجود در کاهندن غایت مطلوب و نه  
 مقصود بودرک بو کتاب مستطاب نظر ایدن اول  
 حبیب کونان و رسول ثقلین حرمتنه مأمول به اولدوغی  
 اوزن مستفید اوله و بو قوللرینک زکات  
 و صفواتنه نظر عفو و مرهمتی  
 دروغ اتمیه و الحمد لله  
 والتی علم علی من یندی

## 9- Zahiretü'l-Müluk Tercümesi, Süleymaniye Küt., Hekimoğlu, No:554, 1b/2a





لاجب بيله وفضل خصوصاً ان تاخير عليه وحق ظهور انك ان  
 توفيقاً بيه كما ولما اذ حقد وحسد وعلوات ولبور وفساد  
 يتندد رسول الله صلى الله عليه وسلم في عيشة الغنى كما  
 يزيد رغبته في الصيام والصدقة قالوا ايها النبي  
 فانت اليك بغير خبر ويري من صيام وصدقة وصدقة  
 ايمه يدور في رسول الله ديدني اصلاح ليلك اي مسلمان  
 اورتن في ناني عشر اولده مسلمانلر كما هارنك كشتن  
 سويقته وهر كايهون زيت منصفين بغير خلق برز خلق  
 بقدره كمان شجوا وازدين وخلقك عيبك مستورد وبقدر  
 الله صلى الله عليه وسلم من سن مسلمانلر الله تعالى في  
 الدنيا والاخرة يعني هر كايه بر مسلمانلر محسوس لورنه الله الله  
 عيسى اور تديا واعرزده **حكايت** عمر رضي الله عنه ركب  
 مدينة منورة كوزا يري برودن اواز شدي اولد اولدوني  
 يوروجوقونلر قلدي ر شخص كوردي بر جنبه عونا اليه عمر  
 اور نه ده ديدني الله دشني شو بظن ايدن لشكه الله في رسو  
 اقبله اول شخص ديدني ايدن بظن ايدن لوجه ركاه اشك  
 سن اوچ كاه اشك ديدني بجهسته اول شخص ديدني تعظي  
 بودد ولا جسنسو سن خود جسن اولك وپوررتوا النبي  
 تيا بوايها سن خود ديواردن كارك وپوررتوا بوايها

81  
 بيوچم حتى نشتا ذوق اس خرد اذ نيز كره له عمر رضي الله  
 عنه يدني راست سويك انما كما هارن توبه اليك كفتو  
 خلاص اولك سن اولك سه دخي توبه ايدني حتى نالت عشر  
 اولده كوردي شهوانه رجا انك خلقه مصعبيلره  
 جزات ورميه وتمت بر لوزن احراز ايدن واكثر ليا نكاهه  
 اوكا تايه سه فايك مستوراين زير اصلاح وفساده  
 خلق حاك وباد شاهه تابع اولور بادشاهي صلاح اوزره  
 كورجك جاي خلق صلاح مسلمانلر توبه ايدن شاه اولور  
 بادشاهي اوزره كوزا جاي خلق وغرور مال اولور اوزره  
 ياد شاهه اولور بر رسول الله صلى الله عليه وسلم عيشه من سن  
 حسنه ظله اعرجا وخر من عيشه من سن حسنه سيبه  
 فله روزها ووز من عيشه اي هر كايه بر كوك سن  
 قوسه كايه اولور وان الله عمل انك لجر اوزره كاه  
 بر من سن قوسه كاه اولور وان الله عمل انك لجر اوزره كاه  
 اولور حتى رايه عشر اولده جون بر مسلمانلر خلعتي بو  
 ايدن وانك اهل ابي ر كور سه وحاكك مكو بتي خاصه لوزن  
 دركه اولور علكري وعفر وكم مري سوز الله انك قاده در  
 اندي الساني ايله نمان امر لوزن ايدن بظن ايدن كسا انك  
 بيله رسول الله صلى الله عليه وسلم عيشه من سن حسنه  
 اصل

سن مسلمانلر  
 عيشه من سن  
 حسنه سيبه

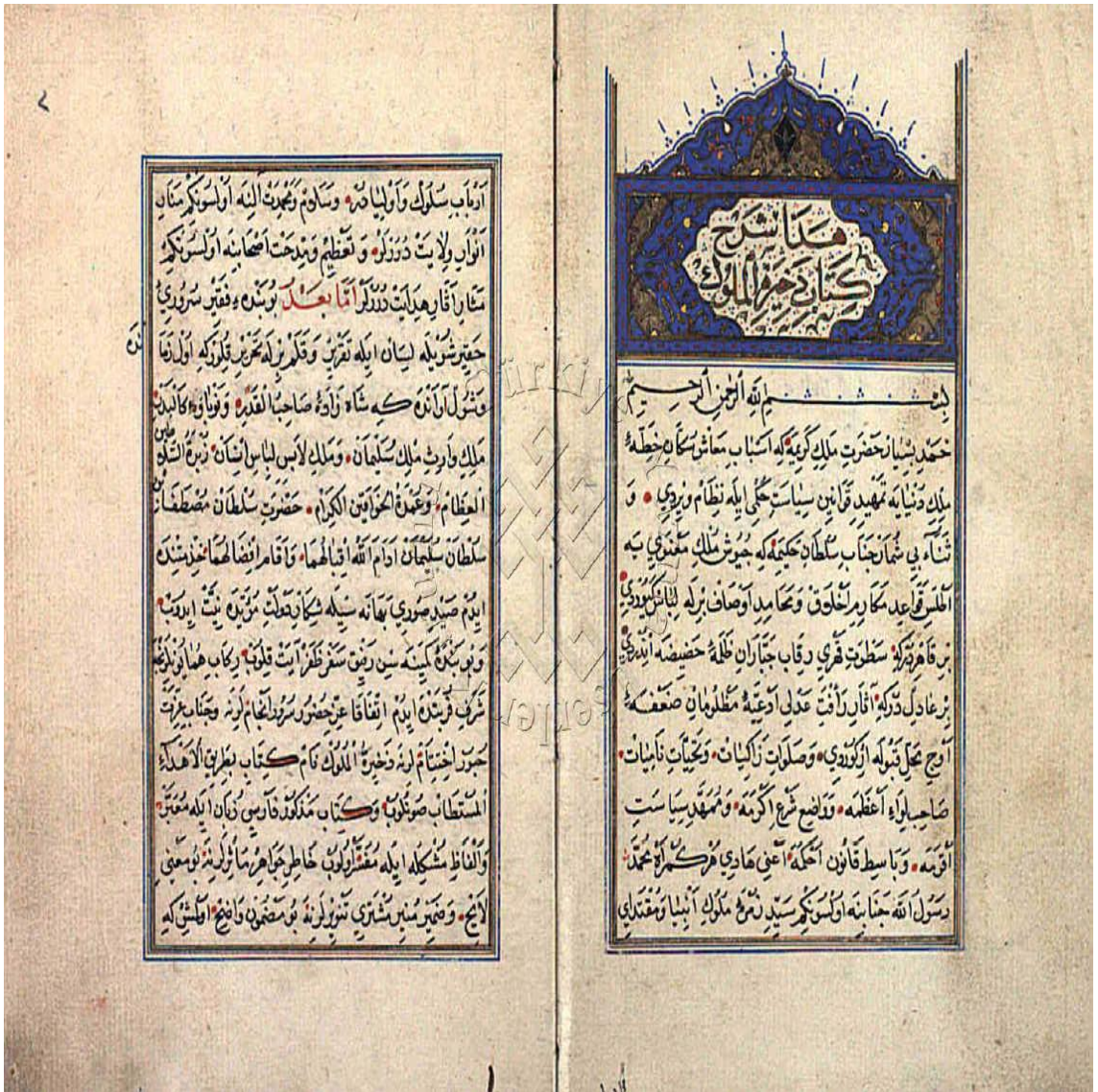
بويچم



قال امير ابان يضر بولك حتى تقر الزندقة وقال  
 يا امير المؤمنين ان ابن عمك يضر بالناس اليان  
 بقرا الاسلام وانت يضر بلافرا الكفر محمل وترك  
**وقال النبي** عليه السلام من بلغ الى ستين سنة  
 فانسى الله في الارض كتب الحسنات ويحى عنه  
 الشياطين **الشيخة** عطية الرحمن **والشيار** عطية  
 الشيطان **وعن النبي** عليه السلام من بلغ ثمانين  
 سنة من الامة حرمت عليه جسد النار **وعن**  
 علي السلام قال ليس من لم يترك الكبر ولم يحرم  
 الضعيف **حكي** ان رجلا قال يا رسول الله اذرى  
 ايمان الناس فضيل قال من طال عمره وحسن عمله قال  
 عليه السلام حله الرحم يزيد العمر ويميز يد العمر  
 البز وتترك الاذى وتوقر الشيخوخ **وفي الخبر**  
 من يقول في صباح ومساءة ثلاث مرات سبحان الله ملا  
 الميزان ومنتهى العلم وبلغ الرضاء وزينة العرش  
 ولا اله الا الله ملاء الميزان ومنتهى العلم وبلغ  
 الرضاء وزينة العرش والله اكبر ملاء الميزان  
 ومنتهى العلم وبلغ الرضاء وزينة العرش فله  
 اجر عظيم **وقال الشيخ** الكبير شهاب الدين زوي

ان كل احد يوقف يوم عاشورا ويقر هذا الدعاء  
 عشر مرات فليشعر بان قومه لم يقدر في ذلك السنة  
 ومن كان الموت فسد الرضف الله عن قرانه ولم يقدر  
**حكي** ان المنصور اهدى ان يعرف من عمره فواي في  
 المام ان انسا انا اخذ من الحجر فاشا ر اليه الاصابع  
 الحسن فاستغنى العلماء فتاوطوا بحسن سنين بخسة  
 اشهر ويقر ذلك **حكي** قال ابو خيفة رحمة الله  
 نا ولها ان مفاخ لعين يحس لا يعلم الا الله لقول تعالى  
 وعند علم الساعة وينزل البعث ويعلم ما في الارحام  
 وما ندرى نفس ماذا تكسب فمدا وما ندرى نفس  
 باي امر يحقوت **وفي الخبر** ان الله يقبل استغنى  
 من ذكر التسمية السلم ان يعذب به الحياء انقباض  
 النفس عن الصبح محاف الذم واذا وصف بالباري  
 تعالى يراد به ترك الذم والانقباض كما في الخبرين  
 والرحيم فانها لمنة رقة القلب والانقطاع وهي  
 من الكيفيات التابعة للرباع والله سبحانه وتعالى اعزها  
 فاطلة فاعلمه انما هو باعيا والغايات ودالمسار  
 التي يحيا بفتالات ويكفينا  
 نقسانة عطا





**مداشر  
كتاب أمير الملوك**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
 حَسْبُ بَشِيرًا لِحَضْرَتِ مَلِكِ كَرِيمَةٍ كَلِمَةً كَلِمَةً  
 مَلِكِ دُنْيَا يَهْدِي قَائِمِينَ سِيَّاسَتِ حَكْمِي إِلَيْهِ نِظَامٌ وَرُؤْيَى • وَ  
 تَشَاءُ فِي شِمَارِ جَنَابِ سُلْطَانِ حَكِيمَةٍ كَلِمَةً كَلِمَةً جَيْشِ مَلِكِ مَغْنَمِي بِهِ  
 الطَّرِيقَ عِدَمًا مَكَارِمِ خَلْقٍ وَمَحَامِدِ أَوْصَافِ بَرِّهِ لِلْبَاشِرِ بِرُؤْيَى  
 بَرِّ قَاهِرٍ كَلِمَةً كَلِمَةً سَطْرَتِ قَهْرِي رِقَابِ جَبَّارَانَ ظَلَمَةَ حَضِيضِهِ إِلَيْهِ  
 بِرِعَادِلِ دَرَكِهِ أَقَارِبَ رَأْفَتِ عَدْلِي أَوْعِيَةً مَظْلُومِينَ صَعْفَةً  
 أَوْجِحَ حَكْمِ قُدْرَتِهِ أَرْكَانِي وَوَصَلَاتِ زَاكِيَاتِي وَبِحَيَاتِ نَائِمَاتِي •  
 صَاحِبِ إِزَاهِ أَعْظَمِهِ • وَدُنُوغِ شَرَعِ الْكَرِيمَةِ • وَمُهَيِّدِ سِيَاسَتِ  
 الْوَقِيمَةِ • وَبَاسِطِ قَائِمِينَ أَحْكَمَةِ أَعْيُنِ هَادِي مَرَكَمِ كَرِيمِ مُحَمَّدِ  
 رَسُولِ اللَّهِ جَنَابَتِهِ أَوْلَسْ كَرِيمِي نَمُوحَ مَلُوكِ أَيْبِلَا وَمَقْتَدِي

أَرْبَابِ سُلُوكِ وَأَوْلِيَاءِهِ • وَسَاوِمِ زَهْرَتِ لَيْلِهِ أَوْلَسْ كَرِيمِي  
 أَوْلِيَاءِ وَلَا يَتِ دُرُوزُهُ • وَتَعْظِيمِ وَيَدِيَّتِ أَصْحَابَتِهِ أَوْلَسْ كَرِيمِي  
 مَنَارًا قَاهِرَةً هَدَيْتِ دُنُوغًا **تَابِعًا** بَرِّهِ • وَتَقْوِيَّتِ سُرُورِي  
 حَقِيرِ شَرِيهِ لِسَانِ إِلَيْهِ تَقَرُّبِ وَقَلْبِ بَرِّهِ تَقَرُّبِ قَلْبِي إِلَيْهِ  
 وَمَسْئُولِ أَرْبَابِهِ كَيْ شَاءَ زَادَهُ صَاحِبِ الْقُدْرَةِ وَتَوْبَانِهِ كَالْبَدْرِ  
 مَلِكِ وَأَبْرِي مَلِكِ سَلْمَانِ • وَمَلِكِ لَأَسْنِ لِبَاسِ نِسَانِ ذَرِيَةِ الشُّعْرَى  
 الْعِظَامِ • وَعَمْدِ الْخَوَافِقِ الْكِرَامِ • حَضْرَتِ سُلْطَانِ مَصْطَفَا  
 سُلْطَانِ سَلِيمَانَ أَدَامَ اللَّهُ أَقْبَاهُمَا • وَأَقَامَ أُنْصَاهُمَا عَزِيمَتِي  
 أَيْدِي صِدْقِي بِهَانِهِ سِيَّاهِ شِكَاوَتِ مَزِينِ نَيْتِ أَيْدِي  
 وَبِسْمِ كَلِمَةِ سِنِ رَيْنِ سَقَرِ ظَفَرَاتِ قَلْبِي رِكَابِ هَمَائِي  
 شَرَفِ قُرْبَانِ أَيْدِي أُنْفَاقِ عَزِيمَتِي مَرْزُوقِي لَرْنِ وَجَنَابِ عَزِيمَتِي  
 حَمُورِ اخْتِطَامِ لَرْنِ وَخَيْرِ الْمُلُوكِ نَامِ كِتَابِ نَظْمِي الْأَهْدَاءِ  
 الْمَسْتَطَابِ صَوْلَتِي • وَكِتَابِ مَدَكُدِ فَارِسِ ذِكْرِ اللَّهِ مُعْتَبَرِ  
 وَالْفَائِظِ مَشِيكَلِهِ إِلَيْهِ مَشْفُورِي حَاطِرِ جَاهِرِي أَرْبَابِ نَبِيِّ عَمِي  
 لِأَجْلِ وَتَقْوِيَّتِ مَسْأَلِي تَوْبَرِي بَرِّهِ مَصْفُونِ وَتَقْوِيَّتِ الْوَالِدِي



برى شريخه و دوى اكله بال نيم يد برى اكله بال ربا دوى اما الى  
 اكي له التي جيا عن دوى برى زنا برى لواطه دوى اما اول اكي له اكي  
 الله دوى برى قيل نلحق برى سرفه دوى اول برى له ايا فقه دوى بنين  
 عالمك بنين دوى اما اول اكي له جميع اعضاءه دوى عروق والدين دوى قول  
 شيخ ابوطالب ساكن في يد و صحبه اولاد له اسم كبيره لفظ بهم لرون  
 احاديث ما نوره دوى لفظ قطعي عند كبا بنين و اريد دوى كذا طاهر  
 بروقه حضرت رسالت باهك تصدي ايهام دوى حصر و كلفه اهل  
 مقصود محذوب اما موده هره سبه دن الحجاب ايهام دوى بنين كريب  
 اهلها مندن مقصود هره سبه طاعته مداومند و انهم عظيم الهامند  
 حكمت هره ايهام الله تعظيم قلوب ذل اكله و ايجوعه الله كره هره سبه  
 انك لم يهين كبا ايهام فانت دوى يا الهه انباده انك جوا سبه  
 جهنم ايهام و بعد فلننسى دوى انك اري كبا في سبب و جوب حد او اكي له  
 و عن ابي هريره رضي الله عنه ان رجلا دخل المسجد و رسول الله  
 صلى الله عليه وسلم جالس في ناحية المسجد فصلى فاخف صلواته  
 ثم جاء فسلم عليه فقال وعلمك السام ارجع فصل فانك

ايهام دوى بنين كريب  
 اهلها مندن مقصود هره سبه طاعته مداومند و انهم عظيم الهامند

لم فصل فارجع فصل ثم جاء فسلم عليه فقال وعلمك السام  
 ارجع فصل فانك لم فصل فقال علقن يا رسول الله فقال اذا  
 قمت الى الصلاه فاصبغ الوضوء ثم استقبل القبلة فركعتين  
 اقرأ ما انت شركت من القرآن ثم ارجع حتى تطمئن راكعا  
 ثم ارجع حتى تستوي قائما ثم اسجد حتى تطمئن ساجدا  
 ثم ارجع حتى تطمئن جالسا ثم اسجد حتى تطمئن ساجدا  
 ثم ارجع حتى تستوي قائما ثم افعل ذلك في صلواتك كلها  
 ابو هريره دن روايت اولو له رسول الله صلى الله عليه وسلم  
 مسجدك بروقه سبه دن اوزرد و حاله برجل سبه دن اهل ارب  
 نماز قلوب نماز قلوب خفيف يدوب اذن صام كروب رسول الله عليه  
 ساهم و رقيب رسول الله و عليك السلام و دوى يعوج فلان نماز قلوب  
 تحقيقا سن نماز قلوبك ديشن بسر اول كيه دوى نماز قلوب اذن  
 صامه كروب رسول الله عليه السلامه ساهم و رقيب و عليك السلامه  
 دوى ديشن يعوج فلان نماز قلوبك خففا سن نماز قلوبك ديشن بسر اول  
 كيه ديشن قلوبك فلان نماز قلوبك رسول الله بسر رسول الله ديشن حزين

٤١



عصر کبری حال قدرته و ترک انتقام کبری قسرتانی اولدکه  
 اولی و آخری اختیار عبدایله اولما امر ارض و ارجاع و مصاص  
 نفسانیه و جسمیه و ممالیکه کبری قسیر اولدکه اول  
 اختیار عبدایله ذکال امانه نعلده اختیار عبدی مارد  
 نینا کبر بر شخص بر کسبیه جنابت اینه یا نفسیه  
 یا مالدیه یا فعلی ایله آکا ایداین با کلام ایله ایجید  
 بونه جنابت قلیان کسه ترک جفا اتمک کاه واجب و کاه  
 فضیلت اولور اما واجب اولان اولدکه جنابت ایدن  
 آنوک والیدی اول فضل اولان اولدکه جنابت ایدن  
 آکا مساوی یا ائدلا ادنی اول افکیجونا حق تعالی رسول  
 علیه السلام حضرتیه تعلیم امت ایچون بوزرد **و اصیل**  
**علی ما بقولنا و اجمعهم حجرا حیاه** و بونک ایچون رسول الله  
 علیه الصلوٰه و السلام برون مال غنیمت ایدر اوی امر ایدنا  
 بر شخص قاقوب دیدی بون قسیرت در که رضای حق رعایت  
 اولمشر دکلدر رسول الله علیه السلام اشدوب غضب ایدنا

سؤنه  
 ۱۹۷  
 ۱۹۸

۱۹۷

مبارک یغای قرابت بوزردی الله رحمت المسون قریب اسم  
 امتی اقی بوندا ارتق ایجیدلور اول صبر ایلدی و اصحاب  
 زینوان الله علیهم اجمعین در اوی **ما کنا بعد امان**  
**الرجل ایمانا اذا لم یصبر علی اذی** یعنی بر رجلک  
 ایمانی ایمان صبر ایدک یکن اذایه صبر ایسه و چون  
 جبرائیل علیه السلام رسول الله صلی الله علیه و سلم  
 حضرتیه کسه مکارم اخلاقه رعیت ایددی رسول الله  
 علیه الصلوٰه و السلام مجامع اخلاق و حسنه ده سوال  
 ایددی جبرائیل علیه السلام دیدی **صل من قطعک**  
**و اعط من حرمک و اعف عنک** یعنی اصل اخلاق  
 کریمه اولدکه اولاش سندن کینه و عطا ایل سنی فرود  
 قلمه و عفو ایل سکا فلان ایدی قسرتانی کسه مصائب  
 نوا ایدنا که صبر ائک اولدک و آخرین اختیار عبدایله  
 اولق ممکن اول موت اولور و احباب ره اولک اموال  
 اصحاب و ذوال صحت و غیره الامر و سائر بیانات کبری صبر



15- Terceme-i Zahiret'ül-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Revan, No: R 403, 1b/2a



16- Terceme-i Zahiret'ül-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Revan, No: R 403, 88b/89a



17-Terceme-i Zahiretü'l-Müluk, Topkapı Sarayı Müzesi, Revan, No: R 403, 185b/186a

ربی محمدی بر قسب نبوی عرضی الله عنده لم یسن کل شیء الا لیس فی  
 اولیام که بکافر حبیبی اولییدی و قیامت بین کلید  
 ابو عبیده بن الجراح رحمه الله ویرایش اولیدی بن  
 قیون اولیدی که بهشم کسوب اتم سیه لرایدی و اخبار  
 و آرد اولمش ذکر که داود علیه السلام دیرایدی کند و دفتر  
 نوحه ایدوب یارب بزم ضعیف نفس سگ افتاب حکمت  
 حرارت طاقت کتور غزانش غضبک نجی طاقت کتور کبر  
 بلکه که بومید آن نبوت ار لرنک مومنه لرنک و صفوی لرنک  
 سر در لرنک احوالی در بزم کبی ضعیف و به کرد آرزو  
 نسیاد و زاری قلند اخق و البقی ایدی ما غلبه خوف کل  
 معرفت حق و صفای قلوب سیز او نور شدت جهان  
 و کثرت ذنوب اوله لاجرم برده غفلت بزم قلوب کور  
 اورنوب بود کجوی خطا حسرتدن تجرب اوب و نفس بوی کت  
 تحریکی و شبیا طین و جن و انس اظلالی عقولای مکدر و قلوب  
 مغیر قلوب امید از کرم الا کرمین کرمند در جاف از دم الرابین  
 رحمه قالو پدر نشاند ان نیا مملکت با هوا نواز و نسیه قیامی کما فیض  
 فضله و الحمد لله العلی الاعلی و السلام علی من اتبع الهدی

یعنی کتور غزانش  
 غضبک نجی طاقت  
 کتور کبر بلکه  
 که بومید آن  
 نبوت ار لرنک  
 مومنه لرنک  
 و صفوی لرنک  
 سر در لرنک  
 احوالی در بزم  
 کبی ضعیف  
 و به کرد آرزو  
 نسیاد و زاری  
 قلند اخق و  
 البقی ایدی  
 ما غلبه خوف  
 کل معرفت  
 حق و صفای  
 قلوب سیز  
 او نور شدت  
 جهان و کثرت  
 ذنوب اوله  
 لاجرم برده  
 غفلت بزم  
 قلوب کور  
 اورنوب بود  
 کجوی خطا  
 حسرتدن  
 تجرب اوب  
 و نفس بوی  
 کت تحریکی  
 و شبیا  
 طین و جن  
 و انس  
 اظلالی  
 عقولای  
 مکدر و  
 قلوب  
 مغیر  
 قلوب  
 امید  
 از کرم  
 الا کرمین  
 کرمند  
 در جاف  
 از دم  
 الرابین  
 رحمه  
 قالو  
 پدر  
 نشاند  
 ان  
 نیا  
 مملکت  
 با  
 هوا  
 نواز  
 و  
 نسیه  
 قیامی  
 کما  
 فیض  
 فضله  
 و  
 الحمد  
 لله  
 العلی  
 الاعلی  
 و  
 السلام  
 علی  
 من  
 اتبع  
 الهدی

تم تالیف شرح کتاب ذخیره الملوک فی بیوم  
 الاول ربیع الآخر سنه ستین و ستمایه خیر جمالی

**نظم**  
 چون بکار بوشره فرغانه تاج سلطان  
 کاه اولوزم خلیفه همراه او بویکم  
 بویا که کین ای ای ایجه نعم اولدی  
 نوله که در بزم بن اول سلطانیه الملک  
 علمه کین ای ای ایجه نعم اولدی  
 یا لیس علی لیکه توفیق این عمل  
 بوجها عدلانضا و طیبه عود  
 بود عابیر که امین در برش کون  
 یعنی علمه مر آوه ابر و سوسه کل  
 یعنی علمه خیر فی دین من غیر سلطان  
 کاه اولوزم خلیفه همراه او بویکم  
 نوله که در بزم بن اول سلطانیه الملک  
 علمه کین ای ای ایجه نعم اولدی  
 یا لیس علی لیکه توفیق این عمل  
 بوجها عدلانضا و طیبه عود  
 بود عابیر که امین در برش کون  
 یعنی علمه مر آوه ابر و سوسه کل

**تعلیل**  
 خیر اوله و در جمله نمیدان افضل  
 چون یردی کلای کتبی ای جان  
 با تقاضای اولده و علمه تاریخ  
 ذالیه یا حاتمیش بی مرسل  
 ۹۸۴

## 18- Tercüme-i Zahiretü'l-Müluk, Nuruosmaniye, No:2306, 1b/2a



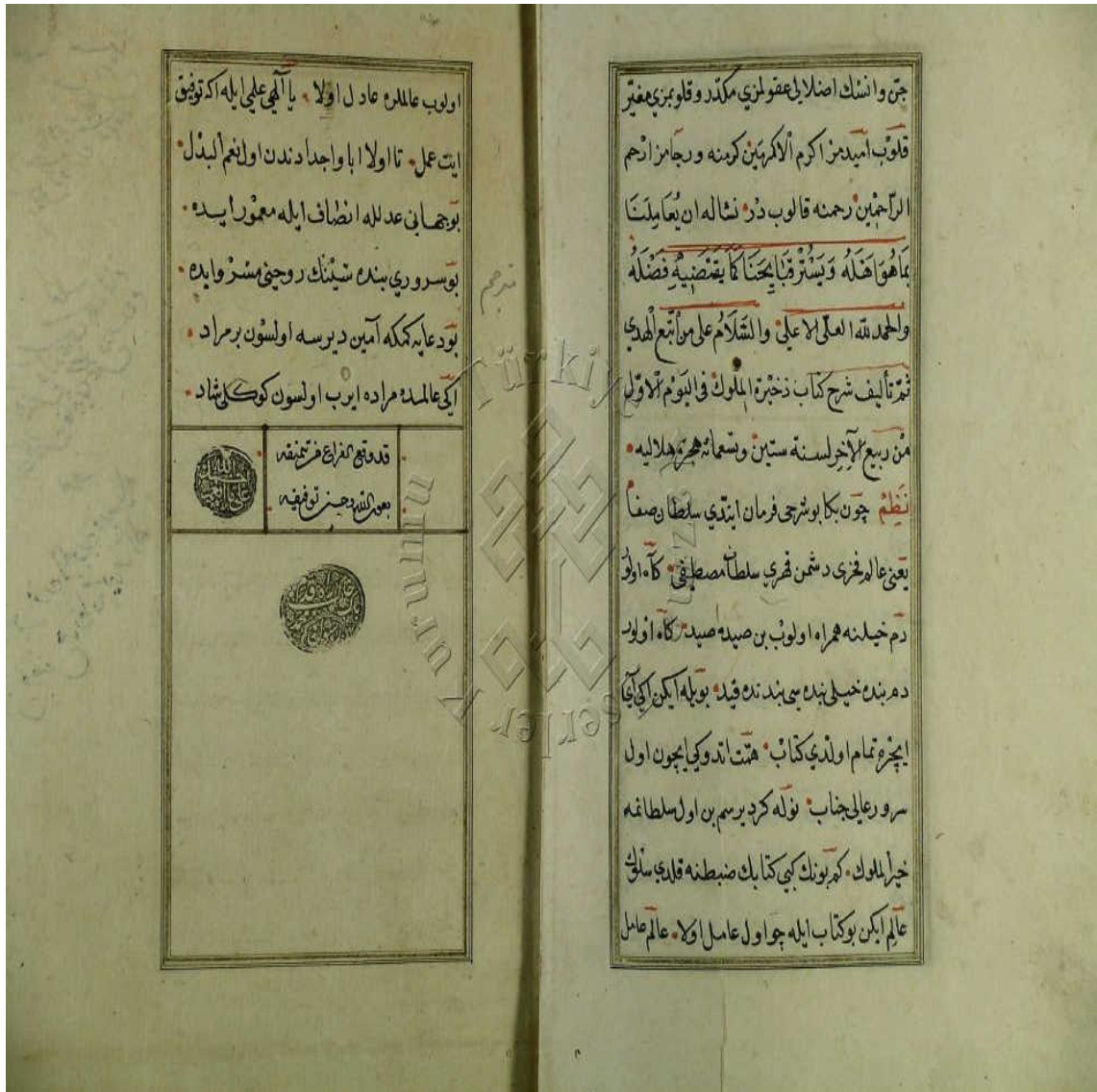


و دنیا زینتیه الدنیه و قدر حاجتدن زیاده  
 ره قوتل نیله و یقین نیله که جمیع بر یوزنیک پادشاه  
 یارن حسرت طیراغی باشلرنه دوکسه کر کدر و قویا  
 استه کر کدر که کاشکی جمله خزان دنیا طیرا اولوب  
 هیچ کیمش و التون اولمیشدی **حکایت** چون عمر  
 العاص مرده سلطنته اونوردی با با سنک  
 مصاحبینی ترک ایدوب عبادت مشغول اولدی  
 چون عمر برین العاصیه وفات قریبا اولدی اوعلی  
 ایدوب شوصندعی ایددی اوعلی دیدی صندق  
 حاجتم دکلدن با با سیدی بو صندق و عی آل که  
 طولو التون دن اوعلی دیدی التونه حاجتم بو قدر  
 با با سیدی ایلوب دیدی نو لیدی اول صندق طیرا  
 طولوش اولیدی چون ذکر اولنان کما تندن نلک  
 حکومت و ولایت خطر لوستنه بیش بلکلک پاد  
 شرایی وارد کر اول شرایی سز امور سلطنت

او علین عبد الله صلوات الله علیه

دینده و دنیا ده نظام بولمز و رعایای مملکت  
 پادشاه اوزن حقوق واردره اول حقوقی ادا نکلسن  
 پادشاه عذاب آخرتدن نجات بولمز و بوجه بو  
 بایده ذکر اولسنه کر کدر و هر بزرگ حقیقتنه  
 اشارت قلنسه کر کدر و شرایی سلطنت اون  
**شرط اول** اولد کر هر واقعه کر رعایانک اکنده  
 واقع اولون پادشاه و حاکم اول واقعه ده کئدنه  
 رعایان بری تصور ایده و غیر یکنده نلک اوزرن  
 حاکم کوره و اول حالده هر حکم که غیر بدن کئد و  
 روا کو بر میه انک کچی حکمی کئد و دن غیره دمی روا  
 کو بر میه و هر نسنه ککند و بکلمینه هیچ بر سلیمان  
 دمی کلمینه **شرط نانی** اولد کر مسلمان لک حاکم  
 بیوز بکی افضل عبادت سبله که خبر ده واردره اول  
 ادخال السنه و ز فیلک المؤمن بوازی عمل التقیادین  
 یعنی تادیق ادخال انک مؤمن قلبنه برابر درین

## 20- Tercüme-i Zahiretü'l-Müluk, Nuruosmaniye, No:2306, 299b/300a



21- Zahiretü'l-Müluk, Amasya Beyazıt Küt., No: 05Ba600, 1b/2a





**اشرح زاد المعاد** بعد الصلاة بسنة كما بان چیست کت  
 ما یورک التور بعد الظل واللبین بعد التسوه والسنه بعد البعد  
 والثلثة بالعبادة بعد الحجة **فرد** که ایمان آنست که دل  
 ناریک را از ناریک حسبت باک کرد اند و بنور معرفت  
 محبت روشن سازد و مخفی دل را بر می رحمت شفقت  
 میدکند و از بدعت بسنت خود اند و جفا که نفس بگویم معانی  
 را در چشم او بشین می کرده اند نو ایمان و طاعت و عبادت حق را  
 در دل تو نشین کرده اند **باب دوم در اول حقوق عبادت**  
 و انعام این نوع بسیار است و افضل همه نماز است که آنست که  
 درین است ترک کثرت و برائی درین است چنانکه لفظ نبوی بدان  
 ناطق است بعد از نماز زکوة آنست و ازین جهت حق جعل  
 و علم نماز را بر همه طاعات و خدمت داشتند و در جاک نماز فرمود  
 زکوة را فرین آن کرد انکه که لفظ الصلوة و اتوا الزکوة بعد از آن  
 روزه که سدجاری که شیطان در نماز درین قسم چند حدیث که مشتمل  
 است بوجوب و محبت و استقباب وقت و سر و حقیقت  
 نماز ایراد کرده شد و بیست ابضاح رسمی ازین اقسام بر سبیل  
 ایجا و اشراق کرده آید تا طالبان سعادت اخروی را اندک  
 بود و تا سندان مقصد حق را تمسکی کرد و انشان **العزیز جابر**  
**عبدالله** بعد نماز قال رسول الله صلعم لیس فی العبد و بین  
 اکثر الاذکار الصلوة رواه ابو داود الترمذی جابر بن عبدالله  
 انصاری روایت کرد که رسول صلعم **فرد** که نیست  
 میان بنده و میان که نشانی مکر ترک نماز یعنی مؤات

بنده بر نماز با محققان اوقات و تمام او ایمان و شوق اینست  
 نشان ایمان او است و ترک نماز نشانی بی ایمان است  
 و من یزیده الاسلامی رحمه قال قال رسول الله صلعم  
 العلم هذا الذي يبيننا وبينهم الصلوة فمن تركها فقد كفر  
 العبداء العزیز **فرد** که فرقی که میان ما و میان کافران  
 است نماز است پس هر که ترک کرد نماز را بدست  
 که کافر شد یعنی بکفر نزدیک شد و سپس خود را منقض  
 خطر زوال ایمان کرد انید زیرا که شجره طیبه ایمان بنسب  
 طاعات قوت می باید و چون شجره ضعیف در زمین  
 خشک نهال افتد و سقیم باد مرایند قوت نباتی از وی  
 منتفی شود **و من عباده بن الصام** هم قال قال رسول الله  
 صلعم خمس صلوات افترضهن الله من احسن و منوه  
 من و صلاهن لوفهن و انم رکوعهن و خشوعهن کانت  
 له علی الله عهدان یغفر له و من لم یفعل لیس له عهدان  
 ان شاء و غفر وان شاء عهد بعبادة بن صامت روایت  
 کرد که رسول صلعم **فرد** که بیخ نماز است که فرض کرد انید  
 است خداوند خود جل بر بندگان هر که در طهارت  
 آن نماز با احتیاط کامل کند و آن نماز را در اوقات  
 سجده او کند و رکوع و سجود آن را تمام بجای آورد  
 بیچارگی و شکستگی خود را در آن مراعات کند او را  
 عهدی بود نزد خداوند عزوجل یعنی آن طاعت او را





منزعی عبارت است از نور فیهن که بواسطه نور انفس  
از اطلاق ردیه و نفسیه قلب انی صفات ذمیمه عطار  
جہالت و حجاب غفلت از عین بصیرت منفع میگرداند  
تا مؤمن ضعیفی نور الله بنیامی گردد بلکه حق عز اسمعین  
سمع و بصیرت مقبول محبوبی گردد و ان الله لا یخفی علیہ  
شیء فی الارض ولا فی السماء و این معانی شیوه سپه نشان فانی  
تزیست و بهر شا سبازان عالم وحدت است و جانشین  
این درجه عالی از ان رفیع ترست که دست تمنای هر پیر  
تسبیب تسبیب روزگار بقایا مقدس آن رسد و هیچ آن سعادت از ان  
تسبیب تسبیب خط نرسد که لاشد مرکز رفتار بحال جانان راه باید نسیم  
و نکلن بود که در کشت دوم فرست چکی است و ان آنست که حکما بنحویه انرا در  
سنت سوز در بر او سبازانند و ادله انرا در انفس منقوس مشاهده کرده و کسبت  
تسبیب تسبیب معرفت این نوع هر کس امکان نیست و درین باب از علما  
فغان شیخ از سبب و خواص خلقت آدمی از اقوال حکما آن مفداست که عاقل لطیف  
عقل عظیم است و بواسطه مشاهده آن بصیرت هر کس مقدار فهم و قوت فانی  
رویش با مشاهده اینرا کرده شود **از سبب** یک حکما در مقالات خود گفته اند  
بهر آنکه عاقل عظیم در آنکه لون بیاض مغط با کبودی و سبزی جنم و دل است بر سخت  
سزایر از با تو و در آن کروی و بی شمی و حیانت فسق و خفة عقل و اگر با این علامات  
استیاری کند و درین سزایر باشد و کوچ بود و نیز نظر و پیشانی همین در سبب  
استیاری سزایر سوی سبازان وارد حکما گفته اند که نگاه داشت و چند کردن  
آن حکما و در آن سبب از جنین کس اولیتر از صحبت اراغی **موی** حکما گفته اند موی  
و اندک عاقل

تیکر معنیدل نشان شجاعت و صحت دماغ است  
موی نرم نشان بی دلی و زست کسبت و کم فهم و بسیاری  
موی برکنه و سنگ نشان خست طبع و کم فهم و حورست  
و زردی موی نشان حماقت و تسلیط و زود خوردن موی  
سیاه نشان عقول امانت بود و موی متوسط میان  
سرخ و سیاه نشان اعتدال صفات بود **پیشانی** حکما گفته  
اند که پیشانی فراخ که بروی خطوط و غضنون نباشد  
نشان خصومت و لاف زدن بود و پیشانی باریک  
و نحیف نشان فرومایگی و خساست و عاجزی بود و  
پیشانی متوسط که بروی غضنون باشد نشان حدق  
و صحت و فهم و علم و شجاری و ندید کار با بود **کوشش** کوشش  
بزرگ نشان حفظ و فهم است لیکن نقابا شد خوبی بود  
کوشش خورد نشان احمق و زردی بود **ابرو** بزرگ سیاه  
موی نشان درشتی بود در سخن و ابروی کشیده ناصدع  
نشان لاف و تکبر بود و ابروی سیاه متوسط در کونانی  
و درازی نشان فهم و دانست بود بدترین چشمها در پیشانی  
ازین است چشم کلان نیز نظر نشان جسودی و حیانت  
و کابلی بود و محدودت چشم و فلین حرکت آن نشان نادانی  
و کم طبع بود و سرعت حرکت چشم و نیزی نظر نشان جله  
و کم روزدی بود و کسری چشم نشان شجاعت و دلیری بود  
و نفلها زرد بر کرد و اگر در حدقه نشان فتنه و شر آشفتن بود

این را با وجود کند و اگر چه این جمله از احوال اخلاقی است  
 و در آن مستحق توبه نمی گردد اما چون نیست او را جز از  
 آن بود که امور عیبت او بیشتر نشود و فراغت طاعت او  
 قوت کند و هم بر آن مناسبت بود **سهم کف** تا نمل کند در آن سبب  
 که او را از حلم و عفو مانع می گردد و قوت عفتی را بر اشعام میدارد  
 و آن اغلا و نسا و بلش و شیطان است که این تخیل از تو مردم  
 بر ضعف و غیره تخیل کند و این ملذذ معانت که خواری  
 کنند و مردم را بچشم حشرات بینند اینجا باید که نفس متور کند  
 که خواری نیامد مشکل ترا نیست و توی و حد کردن از انقضای  
 منزلت عند الله و ملائکه و انبیا اولین از حد از انقضای  
 نزد خلق که از مدح و ذم ایشان در دنیا و عقبی هیچ نفع و ضرر بدین  
 کس نماند رسیده اما شایسته انقضای درجه دین موجب  
 شفا نیست **حدیث** بدانکه غضب از جریان امر است  
 از ماضی بر وفق مراد حق نه بر وفق مراد و این شازعت با تو  
 است که این کس مراد نفس خود را اولیة از مراد حق میدارد  
 و شکست که این کس بدین فعل سزاوار غضب حضرت جباری  
 می گردد و الا ان یغفار الله لیس حیبه **حکم کف** در اخباری  
 که در فضیلت کظم غضب و عفو و حلم و اجمال آمده است مثل  
 کند نفس را در توبه آن ترغیب کند تا بسبب حرص او بر  
 توبه اشتغال ناخوشی منطقی نشود **روایت علی** روایت است که  
 رسول صم فرمود که ان الرجل المسلم لیذکرک باللیل و رجة  
 الصائم القائم و ان الغضوب لیکذب بجبارا و سابعک الاله  
 اهل بیله امیر المؤمنین **علی** روایت کرده که رسول علیه السلام

فرمود که هر کسی که در کسبی که مسلمان بجهت علم و احوال درجه انسانی می  
 باید که روز بروزه و نشسته نماز بنهد از اند و اسامی سنگین غضب  
 در دیوان جباران نوشته می شود اگر چه بجز بر خانه خود حکم ندارند  
**روایت رسول الله صم** من کف غضبه کف الله عنه عن ابی هر چه که هر که  
 خشم خود را از خلق باز دارد حق جل و علا عذاب خود را از خدا وارد  
**روایت رسول الله صم** من کظم غظبا و لو شاء ان یخزیه امضا  
 ان الله للیه یوم القیامة امتنا و ایمانا **فرمود** که هر که خشم خود را  
 فرو خرد و اگر خواهد که آن براند تواند راند حق جل و علا در روز  
 قیامت دل او را بشارت امن و ایمن سرورد و منور کرد اند و منور  
 حدیث است که هر که بر سبب امارت و قوت و حکومت سورت  
 غضب بجور قلم بر زبر مسلمان و ضعیفان راند آثار را از بار  
 این غضب راه سعادت ابدی او را مسدود کرد اند و در کج کبری  
 بر سوا ن ظلمت ماند **نظم** ای که شدله در ره غفلت سوار  
 آواز از آن روزگار بنم دار چند غبارستم آنکس بچشم  
 آب خود و خون کسان چنین ظلم شد امروز نهانشانی تو  
 وای بر سوا ن فردا ای تو چند غرور و غلظت کدان  
 چند منی ان دونه من استخوان ملک بیفان کف آورده که  
 مال یقینان بستم خورده کیم روز قیامت که بود دور  
 عذریار که چه عذر آوردی **عسر** ظلم و جور و بطنی  
 و غضب و اکثر صفات زوین و اخلاق حیبه که تغذیل ارباب  
 سعادت و فایده راه شفاوت است حد فروع و اثر است کیم  
 و عیب است و این دوست از صفات مملکات است و از اثار  
 آن بر همه فرزند عین است و آدینه ناپه در اسفند اصل

## DİZİN

a, ā

**{a.s.} Ūaleyhi's-selām**

a.+a 5b/9, 10b/19, 10b/19, 11a/1, 11a/1, 11a/1, 11a/3,  
16b/15, 18b/14, 45a/1, 88ah/6, 91a/1, 103b/8, 111b/5,  
119a/14, 119b/2, 127a/2, 136a/1, 164a/10, 175a/16,  
180a/14, 184b/15, 192a/15, 195a/12  
a.+dur 34a/3, 47bh/4  
a.+ı 10b/2, 41a/15  
a.+uñ 157b/11, 18b/1

**{a.s.v.} Ūaleyhi's-salātü ve's-selām**

a.200a/5  
a.+dür 47bh/3

**āb Far. Su**

ā.169b/11, 181a/7, 187b/4, 193b/17

**aba Abla, kız kardeş**

a.+sı 43a/4

**ābā Ar. Babalar, gezegenler**

ā.4a/11, 6b/19, 7a/11, 3a/13, 20a/13, 37b/10, 191b/19,  
192a/1

ā.+dur 16a/2

ā.+ları 45a/1

**ābāó krş. ābā**

ā.4b/11, 5a/17, 5b/9, 48b/18

**ābād Ar. Ebedler**

ā.147b/19

**ābād Far. Bayındır, mamur**

ā.60b/4, 179a/16

**Ūabādān öz. is. Yer adı**

Ūa.+a 117b/9

**Ūabādānj öz. is.**

Ūa.+den 117b/9

**Ūabādile Ar. Abdullah isimli sahabeler**

Ūa.36a/6

Ūa.+den 26a/12

**abaqa ħan öz. is.**

a.48b/7, 48b/7

**abaža öz. is.**

a.55a/8, 56a/12

a.+nuñ 56a/3, 56a/8

a.+yı 56a/5

**Ūabbās öz. is.**

Ūa.9a/4, 15b/5, 23a/15, 23a/17, 23a/18, 23b/1, 23b/6,  
23b/6, 23b/6, 23b/6, 23b/6, 23b/7, 23b/7, 23b/7, 23b/7,  
23b/7, 28a/10, 37b/4, 42a/9, 42a/16, 43b/17, 46a/12,  
47b/1, 47b/3, 47b/6, 47bh/12, 53a/19, 56a/1, 79a/11,  
86b/5, 104b/2, 128b/4, 129b/8, 130a/8, 130a/17,  
152a/17, 153a/16, 163a/4, 163b/1, 179a/1, 179b/4,  
183b/5, 194a/2

Ūa.+ 35a/1, 55b/7

Ūa.+dan 6a/19, 7b/13, 23a/17, 40b/15, 43b/16, 43b/18,  
47b/3, 61a/6

Ūa.+dur 26a/7

Ūa.+uñ 121a/8

**Ūabbāsij öz. is.**

Ūa.+lere 47b/9

Ūa.+lerüñ 48a/2

**Ūabbasijyān öz. is.**

Ūa.47a/17

**Ūabd Ar. Kul, köle**

Ūa.4b/2, 5a/9, 6b/3, 10a/5, 10a/6, 10a/10, 21a/13,  
21b/18, 22a/14, 25a/3, 25a/8, 25b/2, 28a/7, 37b/6,  
37b/6, 41a/16, 46a/13, 73a/6, 87b/19, 90bh/6, 90bh/12,  
118b/7, 118b/10, 138b/5, 145b/15, 156b/9, 157b/8

Ūa.+den 73b/9

Ūa.+e 90bh/6

Ūa.+ı 5a/18, 19a/4, 19a/7, 28a/5, 40a/7, 73b/3, 83ah/34,  
90bh/3, 118b/9, 190b/12

Ūa.+ümi 118a/18

Ūa.+üñ 66a/17, 66a/19, 89a/4, 100b/8, 118b/9

**Ūabd-ı memlük Ar. Kul, köle**

Ūa.+ı 25b/2

**Ūabd-i menāf öz. is.**

Ūa.5a/18, 6b/3, 10a/10, 22a/14, 25a/8, 37b/6, 41a/16,  
46a/13

**abdāl Ar. Abdal, derviş**

a.+dan 44a/1

a.+ı 43b/19

**ābdān Far. Su kabı**

ā.83b/9

**abdest Far. Abdest**

a. 9b/12, 9b/16, 17a/18, 64b/14, 64b/19, 64b/19, 66a/1,  
89b/16, 129a/2

a.+ı 64b/18, 87a/17

a.+in 65a/5

**Ūabdi's-şems öz. is.**

Ūa.22a/14

**Ūabdivüdd öz. is.**

Ūa.21a/13

**Ūabdu'l-Ūaziz öz. is.**

Ūa.48ah/11, 105a/13

Ūa.+e 190b/11

Ūa.+ı 191a/18

Ūa.+üñ 130b/12, 130b/16

**Ūabdu'l-esed öz. is.**

Ūa.27b/14

**Ūabdu'l-ğāfir öz. is.**

Ūa.162b/17

**Ūabdu'l-ĥālik öz. is.**

Ūa.87ah/41

**Ūabdu'l-ĥariş öz. is.**

Ūa.25a/3

**Ūabdu'l-kaŪbe öz. is.**

Ūa.23a/16, 23b/8, 29b/6, 32a/4

**Ūabdu'llāh el-kebir öz. is.**

e.38b/12

**Ūabdu'llāh bin el-arıķat' el-leyşij öz. is.**

e.19a/8

**Ūabdu'l-melik öz. is.**

Ūa.38b/15, 38b/17

**Ūabdu'l-mutt'alib öz. is.**

Ūa.5a/17, 6b/5, 6b/6, 6b/10, 8b/16, 10a/10, 18b/4,  
21b/17, 23b/10, 23b/12, 40b/12, 46a/13

Ūa.+e 8b/11

Ūa.+üñ 6b/8, 21b/11, 23a/18

**Ūabdu'l-münzer öz. is.**

Ūa.24ah/12

**Ūabdu'l-Ūuzzā öz. is.**

Ūa.21a/18, 25a/13, 27b/13, 32b/5

**Ūabdu'llāh öz. is.**

Ūa.5a/17, 7b/10, 10a/9, 10a/9, 10a/9, 19a/8, 19a/14,  
19b/11, 21a/18, 21b/9, 23a/16, 23a/19, 23b/6, 23b/9,  
23b/10, 23b/12, 23b/14, 24ah/8, 24ah/11, 24ah/14,  
24ah/16, 24b/7, 24b/12, 25a/13, 25b/6, 25b/7, 25b/14,  
26a/7, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 26a/12, 26a/13, 26b/7,  
26b/8, 27b/9, 27b/9, 27b/12, 29b/6, 32a/2, 32a/16,  
36a/4, 36b/7, 38a/17, 38b/12, 38b/14, 39a/9, 39a/10,  
42a/10, 43a/18, 43b/15, 46a/10, 46a/13, 47bh/12, 51b/4,  
52b/17, 53a/10, 61a/19, 62b/5, 75a/3, 79b/13, 79bh/38,  
79bh/43, 79bh/44, 79bh/57, 80ah/3, 81a/17, 81b/8,  
83ah/37, 85a/12, 85b/14, 86a/8, 86b/5, 87a/8, 89b/10,  
117a/17, 117b/9, 121a/7, 124b/16, 125a/3, 131b/14,  
131b/16, 153a/16, 163a/10, 179b/4, 189b/1

Ūa.+a 79bh/48

Ūa.+uñ 36a/11, 36b/5, 118b/6

**Ūabdu'llāh bin el-arıķat' el-leyşij öz. is.**

Ūa.19a/8

**Ūabdu'llāh bin el-muğaffel öz. is.**

e.124b/16

**Ūabdu'llāh t'āhir öz. is.**

Ūa.77ah/29, 79bh/29

Ūa.+üm 79bh/61

**Ūabdu'r-raĥman öz. is.**

- Ŗa.10a/8, 23b/6, 25a/3, 26a/15, 26b/7, 26b/8, 27b/15, 31a/11, 32a/3, 36a/10, 36a/15, 36b/4, 36b/6, 37a/7, 37a/16, 38a/6, 53a/9, 61a/19, 63b/5  
 Ŗa.+a 128b/15  
**Ŗabdu'r-rahmān krş. Ŗabdu'r-rahman**  
 Ŗa.32a/5, 65b/12, 184a/9  
 Ŗa.+uņ 32a/17  
**Ŗabeş Ar. Saçma, abes**  
 Ŗa.106a/2  
**Ŗabher Ar. Nergis, yasemin**  
 Ŗa.5a/1  
**ābj Far. Mavi**  
 ā.169b/3  
**Ŗābid Ar. İbadet eden**  
 Ŗā.10a/4, 27b/15  
 Ŗā.+lere 182b/2  
 Ŗā.+lerūņ 100b/8  
**Ŗabjde öz. is.**  
 Ŗa.24ah/10  
**aŖcām Ar. Acemler, Arap olmayanlar**  
 a.59a/12  
**Ŗacāyib Ar. Tuhaf, ilginç**  
 Ŗa.15a/6, 43a/12, 141b/14, 170b/1, 173a/3  
**Ŗaceb Ar. Tuhaflik, acaba**  
 Ŗa.54a/12, 75bh/51, 81ah/40, 95b/6, 127b/12, 154b/13, 174b/5, 187a/12  
 Ŗa.+dūr 77bh/8  
**Ŗacele Ar. Acele**  
 Ŗa.40b/9, 56b/6, 82ah/36, 82bh/11  
 Ŗa.+dūr 82bh/7  
**Ŗacem Ar. Arap olmayan, İrani**  
 Ŗa.7b/16, 27a/18, 35a/18, 38a/8, 52a/6, 53a/17, 54a/19, 55a/4, 58a/18  
 Ŗa.+de 8a/2, 38a/13, 38a/16, 38a/19, 48ah/31  
 Ŗa.+den 27a/19  
 Ŗa.+le 35a/4  
**acı Acı**  
 a.14b/9, 78ah/49, 90bh/8, 90bh/11, 90bh/12, 90bh/15, 91a/19, 113a/10, 167a/1, 167a/5, 200a/2, 201a/10  
 a.+sına 107a/4  
 a.+sından148b/7  
**acılıķ(ğ) Acılık**  
 a.+ın 90bh/17, 199b/12  
 a.+ına 90bh/8  
 a.+ından 91a/19  
**Ŗāciz Ar. Aciz, güçsüz, beceriksiz**  
 Ŗā.8a/2, 16b/14, 82ah/33, 88ah/31, 91b/2, 109b/7, 139a/15, 145b/7, 154a/11, 158a/16, 158b/9, 159b/10, 168b/13, 188b/2, 192b/16  
 Ŗā.+dūr 159b/12, 170b/9  
 Ŗā.+e 148b/1, 156b/12  
 Ŗā.+sin 86ah/31  
**Ŗācize krş. Ŗāciz**  
 Ŗā.40b/3  
**Ŗācizlik Ar.+T. Acizlik, güçsüzlük**  
 Ŗā.134b/4  
 Ŗā.+in 87a/17  
 Ŗā.+üņe 197b/7  
**Ŗacūze Ar. Koca karı, cadı**  
 Ŗa.83bh/22, 200b/10  
 Ŗa.+ler 160a/4  
**Ŗacz Ar. Acizlik, çaresizlik**  
 Ŗa.16b/16, 53b/17, 77a/12, 86ah/35, 90bh/54, 156b/14, 165a/8, 188b/3, 198a/15  
 Ŗa.+e 166b/12  
 Ŗa.+i 110b/19, 161b/13, 198b/17  
 Ŗa.+inden 112a/16  
**aç Aç olan**  
 a.86ah/44, 88bh/2, 127a/12, 128a/13, 138b/6, 174a/2, 199a/5  
 a.+lar 127a/11, 130a/16  
 a.+lara 137a/7  
**aç- Açmak, aralamak**  
 a.86ah/46  
 a.-alar 177b/13  
 a.alum 40a/3  
 a.-ar 172a/5  
 a.-ayum 143b/11  
 a.-durdı 46a/18  
 a.-durmuyup 58b/10  
 a.-maya 82b/3, 124b/1  
 a.-mayasın 120b/2  
 a.-mazlar 98b/8  
 a.-mışuzdur 148a/1  
 a.-up 10b/2, 40a/15, 40b/9, 77ah/45  
**açıl- Açılmak**  
 a.-a 111a/16, 111a/17  
 a.-mağ 58b/13  
 a.-mağın 56b/6  
 a.-miş 3b/4  
 a.-up 31a/7, 32a/3, 54a/2, 56a/12, 99b/2  
 a.-ur 80ah/45, 111a/18  
**açılıķ(ğ) Açlık**  
 a.66b/17, 99b/4, 117a/5, 117a/6, 127a/2, 164b/5  
 a.+dan 128a/8, 130a/6  
 a.+larına 130a/16  
**açmaķ(ğ) Açmak**  
 a.31a/6  
 a.+a 2a/3, 13a/10  
**açuķ Açık**  
 a.69b/3, 88bh/25, 128a/4, 134b/8, 135a/2  
**Ŗād öz. is.**  
 Ŗā.+ı 47bh/30  
**ad Ad, isim**  
 a.20a/3, 20b/15  
 a.+ların 79bh/39, 159b/15  
 a.+umuz 201a/7  
 a.+uņ 103a/16  
 a.+ı 45a/14, 48ah/51, 83ah/37, 103a/14, 162a/14  
 a.+ın 108b/12  
 a.+ını 41b/3, 48a/16  
**aŖdā Ar. Yağılar, düşmanlar, en gaddar**  
 a.11a/13, 24b/18, 40b/9, 56b/4, 57b/1, 59b/4, 59b/13, 110a/2  
 a.+dan 140b/14  
 a.+nuņ 88b/13, 109b/19, 110a/11, 146b/16  
 a.+sı 147a/17  
 a.+sın 57b/1  
 a.+sına 147a/15  
 a.+sından 48a/7  
 a.+ya 3b/9, 52a/3, 53b/7, 54a/1  
**aŖdāŖ krş. aŖdā**  
 a.2b/18, 5b/6  
**ādāb Ar. Edepler, yol yordam**  
 ā.91b/6, 109b/4, 166a/12, 182a/9, 182a/12, 185a/1, 191b/7, 194a/16  
 ā.+ı 93a/4, 102a/10, 106a/8, 107a/7, 157b/5, 157b/13  
 ā.+ın 116b/8, 117b/10, 136a/19, 199a/7  
 ā.+ında 112b/3  
 ā.+ınuņ 89a/3, 98a/4, 157b/3, 176a/13  
 ā.+ları 113a/1  
 ā.+larında 4b/6  
 ā.+larınınuņ 150b/9, 154a/8  
**(kitāb-ı) ādābū'l-menāzil öz. is. Eser adı**  
 ā.+de 24a/18  
**Ŗad'al Ar. Vücuttaki kaslar, adale**  
 Ŗa.173b/11  
**Ŗad'alāt Ar. Adaleler**  
 173b/11, 173b/15  
**Ŗadālet Ar. Adalet**  
 Ŗa.28b/1, 52a/19, 53a/5, 82ah/45, 107b/17, 131a/10, 135a/2, 156a/8  
 Ŗa.+de 3b/5, 34b/18  
 Ŗa.+i 3b/2, 80ah/30, 124b/1, 155b/1  
 Ŗa.+in 154a/12  
 Ŗa.+le 24a/9  
**adam Ar. Adam, kişi, insan**  
 a.31b/7, 35b/18, 47b/10, 52a/17, 55b/7, 55b/12, 58b/5, 59b/15, 63b/6, 65b/14, 65b/16, 75bh/50, 78ah/50, 79ah/63, 79bh/42, 80ah/5, 81ah/38, 81bh/4, 82bh/56, 83ah/3, 83ah/55, 83bh/48, 83bh/52, 83bh/54, 83bh/55, 84ah/61, 85bh/58, 86bh/32, 86bh/40, 86bh/48, 86bh/53,

86bh/54, 87ah/2, 87ah/11, 87ah/30, 87bh/2, 87bh/5, 87bh/8, 87bh/10, 88a/1, 88a/2, 89bh/17, 90ah/9, 90ah/12, 90ah/19, 94b/10, 94b/11, 98a/18, 98a/18, 115a/17, 115a/19, 122a/9, 126b/12, 156a/3, 157b/8, 160a/16, 174a/13, 189b/9  
a.+a 89ah/9, 105a/15, 161a/19  
a.+dan 83bh/50  
a.+dur 33a/18, 80ah/7, 80bh/3  
a.+lar 45b/12, 71b/9, 82ah/35, 89ah/55, 126b/13, 189b/6, 189b/15, 189b/17  
a.+lara 89ah/39  
a.+ları 89ah/33  
a.+larıla 154b/17  
a.+larından 136a/19  
a.+larının 80bh/41, 83ah/58  
a.+sın 80bh/46, 83ah/23  
a.+um 80ah/6  
a.+uñ 17a/18, 56a/7, 61b/2, 81a/7, 82bh/46, 83ah/9, 87ah/12, 97a/11  
a.+ı 79b/14, 82bh/48, 86bh/38, 87ah/10, 90ah/29, 94a/16, 157a/6, 193a/4  
a.+ıla 76bh/56, 83ah/24  
a.+in 56a/14  
a.+ısına 90ah/39  
**adana öz. is. Yer adı**  
a.51b/6, 57b/19  
**Öadât Ar. Alışkanlıklar, adetler**  
Öâ.11a/4, 150b/9, 159a/19  
**Öadâvet Ar. Düşmanlık**  
Öa.25a/1, 55a/9, 82bh/38, 133a/17, 133a/18, 137a/15, 139a/13, 154a/1  
Öa.+den 197b/3  
Öa.+e 123b/8  
Öa.+i 66b/16, 110b/1  
Öa.+in 109b/19  
Öa.+inden 110a/3, 110a/11  
**Öadd Ar. Sayma, görme, kabul etme**  
Öa.15a/5, 54b/1, 58a/7, 76bh/6, 81bh/33, 81bh/39, 81bh/39, 81bh/42, 83b/16, 89ah/57, 132a/9, 132b/14, 137b/15, 158a/9, 167a/3, 167a/6, 167a/14, 168a/11, 168a/14, 175a/17, 177b/9, 180b/1, 183a/17, 192a/15  
Öa.+in 38a/17, 76bh/48  
**addaş Adaş**  
a.15b/14  
**Öaded Ar. Sayı**  
Öa.15a/15, 31b/16, 41b/6, 56a/9, 86b/18, 154b/11  
Öa.+dür 173b/12  
Öa.+e 78b/12  
Öa.+i 19a/10, 21b/5, 34a/12, 159a/19  
Öa.+in 61a/8, 86b/7  
Öa.+inde 86b/3  
Öa.+lerine 149a/14  
Öa.+lerüñ 173b/13  
**Öadem Ar. Yokluk, bulunmama**  
Öa.16a/2, 16a/2, 56b/3, 82ah/52, 98b/16, 148b/1, 171b/9, 180b/9, 196b/19, 198b/8, 199b/9, 200a/4  
Öa.+de 144a/3, 198b/7  
Öa.+dür 194b/11  
Öa.+i 196b/19, 198b/13  
**âdem Ar. İlk insan, adam, insan**  
â.5b/9, 6a/4, 16b/15, 18b/1, 18b/6, 18b/10, 18b/13, 18b/14, 34a/3, 35a/14, 46a/19, 47bh/4, 47bh/24, 65a/13, 70b/15, 71a/19, 84b/8, 84b/9, 86b/15, 87b/5, 87b/6, 87b/7, 87b/9, 87b/9, 87b/11, 91a/8, 106b/14, 115a/14, 125b/19, 126a/1, 126a/16, 131a/16, 134a/13, 135b/11, 141a/18, 143a/14, 143b/10, 146b/15, 151b/14, 155b/10, 155b/10, 162b/10, 197a/19  
â.+de 34a/2, 47bh/25, 65a/14  
â.+den 5b/5, 34b/17, 37b/14, 41a/10, 47bh/5, 47bh/53, 134a/15  
â.+e 1b/9, 2b/11, 10b/19, 63a/17, 97b/8, 115a/14, 150b/2, 171b/3, 182b/8, 182b/10, 197a/16, 201a/10  
â.+i 65a/13, 65a/15, 105b/4, 110a/19, 125b/13, 165b/16  
â.+ler 127b/6, 197a/9  
â.+leri 168a/9  
â.+üm 83ah/21

â.+üñ 65a/13, 86b/13, 99b/10, 104a/10, 106b/2, 106b/6, 106b/7, 109b/12, 110a/16, 117a/10, 125b/11, 126a/10, 134a/10, 134a/16, 140b/2, 141a/6, 143a/12, 171a/1, 200a/3  
**âdemj Ar. İnsanoğlu, insanlık**  
â.145a/18, 150a/16  
â.+de 150a/1  
**Öademj Ar. Yokluğa dair**  
Öa.95b/6  
**Öaden Ar. Cennet, firdevs**  
Öa.+e 186a/11  
**âderbaycân öz. is. Yer adı, Azerbaycan**  
â.35b/7  
â.+da 48b/4  
**Öâdet Ar. Alışkanlık, adet**  
Öâ.12a/1, 12b/11, 17a/11, 34a/1, 34a/10, 76ah/53, 109a/3, 111b/9, 116b/2, 128b/11, 138a/9  
Öâ.+i 8a/7, 33b/13, 89ah/52, 155b/19  
Öâ.+idür 107a/10  
Öâ.+ince 12b/3  
Öâ.+leri 154a/14  
Öâ.+lerin 140a/2  
Öâ.+lerinden 17b/10  
**Öâdj öz. is. Addan olan, Adla ilgili**  
Öâ.+lerdendür 48ah/40  
**Öâdil Ar. Adaletli**  
Öâ.32b/3, 51a/10, 76ah/6, 77ah/37, 77ah/43, 77bh/6, 78ah/7, 125b/5, 125b/12, 132b/3  
Öâ.+dür 157b/10  
**Öâdile krş. Öâdil**  
Öâ.1b/5  
**Öâdimü'n-nažir öz. is.**  
Öa.16a/5  
**Öâdiyân öz. is.**  
Öâ.48ah/51  
**Öâdiyy öz. is.**  
Öa.21a/18, 25a/14, 32b/5  
**Öâdl Ar. Adalet**  
Öa.3a/10, 3b/2, 4b/3, 48ah/9, 51a/18, 52a/19, 52b/3, 76bh/37, 76bh/39, 76bh/46, 77ah/23, 77ah/27, 77ah/33, 77ah/59, 80ah/30, 80bh/17, 86ah/2, 105b/9, 108a/4, 114b/7, 114b/11, 124a/9, 124a/12, 124b/4, 125a/1, 131a/13, 133a/13, 135a/9, 136a/2, 136a/5, 142a/2, 142b/5, 145a/1, 147a/3, 147a/19, 195a/10, 195b/11, 199b/9  
Öa.+de 178a/17, 199b/9  
Öa.+dür 87ah/29  
Öa.+e 113b/13  
Öa.+i 1b/6, 3a/1, 77bh/4, 84bh/44, 132b/15, 150a/6  
Öa.+ile 77ah/41, 77bh/28, 91b/16  
Öa.+in 3b/7, 34b/1  
Öa.+inüñ 77b/16  
Öa.+lerin 76bh/44  
Öa.+uñ 76bh/47  
**adlu Adlı, adında, isimli**  
a.8a/6, 12a/13, 16a/14, 19a/16, 19b/7, 19b/7, 19b/11, 20a/7, 20a/8, 20b/15, 21b/13, 21b/13, 25b/7, 25b/7, 32a/6, 32b/1, 32b/2, 33b/7, 36a/19, 39a/17, 40b/3, 42a/11, 81ah/36  
a.+lar 90b/14  
**Öâdnân öz. is.**  
Öa.5b/1, 5b/6  
Öa.+dan 5b/2  
Öa.+uñ 5b/6  
Öa.+ı 5b/4  
**Öâdü Ar. Düşman**  
Öa.3b/1, 59a/18  
Öa.+nuñ 110a/3  
Öa.+yı 54a/12  
**Öâfâfet Ar. Temizlik, masumiyet**  
Öa.+de 11a/7  
**âfâk Ar. Ufuklar**  
â.7a/15, 16a/8  
â.+a 3b/4, 144b/14  
â.+ı 58a/6, 169b/13  
**âfât Ar. Afetler, belalar**

- ā.95a/4, 109b/8, 140b/14, 177a/12, 177b/5, 182a/2,  
 182a/9, 185a/5, 197b/3, 199a/13  
 ā.+ı 110a/14, 194a/16  
 ā.+ından 95b/6, 110a/19, 182b/12  
 ā.+larından 150a/4, 173b/14  
 ā.+uñ 172b/13  
**āferj̄n Far. Aferin, çok yaşa**  
 ā.59b/3, 59b/4, 59b/7  
**āferj̄niş Far. Yarattılış**  
 a.+de 178a/8  
**āfet Ar. Bela, büyük felaket, mecazi çok güzel insan**  
 ā.141b/19, 163b/10, 169a/16, 173a/10, 173a/11,  
 173a/12, 182a/16, 198a/16  
 ā.+e 146b/10, 182b/14, 193a/16  
 ā.+ı 185a/6, 195b/13, 197a/3  
 ā.+idür 102b/8  
 ā.+inden 95a/17, 105a/19, 169a/14  
 ā.+leri 79a/16  
**Ōafif Ar. İffetli**  
 Ōa.98b/5  
**āfil Ar. Batan, görünmez olan**  
 ā.66a/17  
**afitāb Far. Güneşin ışığı, güneş**  
 a.+a 101b/16  
**Ōāfiyet Ar. Afiyet, esenlik**  
 Ōā.72a/18, 105a/8, 167a/4  
 Ōā.+de 178b/2  
**āftāb Far. Güneş**  
 ā.2a/1, 60b/9, 149a/16, 165a/6, 168a/6  
**afrikiye öz. is. Şehir adı**  
 a.38a/18  
**Ōafv Ar. Bağışlama, af**  
 Ōa.+4a/7, 11a/13, 25b/10, 41a/11, 54a/8, 56a/15,  
 59b/12, 60a/10, 78ah/16, 78ah/23, 78ah/32, 78ah/34,  
 78ah/41, 78ah/42, 78bh/4, 82bh/23, 86a/10, 91b/16,  
 118a/13, 118a/14, 118b/15, 122b/4, 135b/13, 135b/15,  
 135b/17, 135b/18, 135b/18, 136a/2, 137b/1, 183a/3,  
 183a/8, 183a/8, 183b/3, 185a/5, 194a/10, 195b/13,  
 197b/15  
 Ōa.+a 78ah/25, 147b/12  
 Ōa.+dan 197b/6  
 Ōa.+dur 78ah/29, 122b/2  
 Ōa.+umdan 164a/6  
 Ōa.+umuz 174a/17, 197b/2  
 Ōa.+uñ 191b/4  
 Ōa.+ında 78ah/18  
**Ōafvu'llāh Ar. öz. is.**  
 Ōa.+dur 86a/10  
**ağa Ağa, bey**  
 a.+lar 81ah/41  
**ağaç Ağaç**  
 a.34b/10, 154b/15, 154b/16, 174a/9, 174a/10  
 a.+dur 84bh/42  
 a.+lar 61a/12, 89b/11, 106a/13, 161a/1  
 a.+laruñ 61a/12, 80bh/29  
 a.+ları 80bh/24  
 a.+ların 80bh/44  
 a.+uñ 80bh/25, 80bh/47  
 a.+ı 154b/15, 154b/16  
 a.+ından 12b/18  
**āgāh Far. Haberdar**  
 ā.47bh/21, 78b/6, 82bh/42, 84a/16, 109b/8, 110a/12,  
 110a/14, 110a/19, 114a/9, 114b/3, 122a/15, 122b/1,  
 158a/8, 160b/4  
**ağar- Ağarmak, beyazlaşmak**  
 a.-mişdi 41b/2  
**āğāz Far. Başlama, başlangıç**  
 ā.200b/4  
**ağbiyā Ar. Ahmaklar**  
 a.166b/17  
 a.+dan 126a/16  
**ağdiye Ar. Yenip içilecek şeyler**  
 a.168b/7, 169a/7, 169b/18, 171a/7, 171a/7, 171a/16,  
 171a/19, 173b/14  
**ağız Ağız**  
 a.105b/7, 171b/19  
 a.+da 172a/2, 192b/10  
 a.+ları 85ah/3  
 a.+larınuñ 14b/9, 70b/5  
 a.+uñ 134b/18  
 a.+ı 45b/4, 46b/4, 100a/3, 100b/11, 172a/2, 192b/2  
 a.+ın 64a/18, 64b/15, 129b/15, 172a/8  
 a.+ına 45b/5, 46a/3, 172b/12  
 a.+ında 45b/5  
 a.+ındaki 46a/3  
 a.+ından 64a/18  
 a.+uma 46b/4  
**ağır Ağır**  
 a. 52b/18, 76bh/17, 76bh/17, 104b/19, 108b/4  
 a.+ gel- 61b/5, 67a/15, , 76bh/46, , 110a/5, 110a/6  
 a.+ınca 19a/18  
**ağırlık Ağırlık**  
 a.77bh/12  
**ağla- Ağlamak**  
 a.83a/10  
 a.-dum 128a/9, 130a/18  
 a.-duğımı 77bh/17  
 a.-duklarından 83a/1  
 a.-dı 88bh/8, 120a/6, 128a/8  
 a.-mam 77bh/18  
 a.-manuñ 83a/10  
 a.-masından 88ah/25  
 a.-mayum 84b/3  
 a.-mağdan 107b/12  
 a.-mağdur 83a/11  
 a.-miş 83a/4  
 a.-r 74b/18, 77bh/16, 84b/2, 88ah/29  
 a.-rlar 83a/1  
 a.-rsuz 43a/5  
 a.-rsın 74b/19, 84b/2  
 a.-rum 77bh/19  
 a.-ruz 83a/2  
 a.-ya 83a/17  
 a.-yarak 88ah/38, 89bh/44, 174b/6  
 a.-yup 36a/18, 36b/1, 36b/2, 36b/3, 83a/19, 83b/1,  
 88bh/44, 89bh/6, 120a/8, 120a/17, 130a/7, 131b/17  
 s.-şup 130a/18  
**ağlāl Ar. Boyuna geçirilen zincirler, prangalar**  
 a.193a/11, 199b/11  
**ağleb Ar. Daha çok galip, kuvvetli**  
 a.102b/12, 126a/15, 147b/9, 156a/7, 160b/15, 176a/17,  
 189a/11  
**ağniyā Ar. Zenginler, pek varsıllar**  
 a.73b/19, 138a/1, 138a/3, 194a/10  
 a.+lar 130b/3, 138a/13  
 a.+nuñ 146a/5, 185b/7  
 a.+sına 88ah/13  
 a.+ya 6b/3  
**ağrār Ar. Tecrübesizler, aptallar**  
 a.108a/10  
**ağrāz Ar. Maksatlar, niyetler, erekler**  
 a.182b/2  
**ağrı Ağrı, sızı**  
 a.+sı 173a/10  
**ağrı- Ağrımak, sızlamak**  
 a.-ya 81a/7  
**ağsān Ar. dallar, budaklar**  
 a.188a/3  
**ağşiye Ar. Perdeler, örtüler**  
 a.173b/13  
 a.+nüñ 173b/16  
**ağuşte Far. Bulaştırılmış, kirlenilmiş**  
 a.+dür 192b/9  
**ağyār Ar. Başkalar, yabancılar**  
 a.145a/7, 168a/19  
**ah Ah, zorluk, acı, ilenme**  
 a.86bh/13, 127a/2, 148a/8, 171b/10, 190a/19  
 a.+ı 189b/14  
 a.+uñ 177a/11  
**aħabb Ar. Çok sevilen**  
 a.93a/8  
**aħad Ar. ilk, bir**

- a.37a/18  
a.+da 22b/19
- âhâd Ar. Birler, birden ona kadar olan sayılar**  
â.156a/4, 156a/13, 156b/10, 156b/10, 157a/12, 159a/12  
â.+ı 157a/15  
â.+ınun 159a/9
- âhadj Ar. Birlere ait**  
a.53b/3, 54b/18
- ahâlî Ar. Halk**  
a.5b/10
- añas Ar. Alçak, soysuz**  
a.171a/17, 198b/10, 198b/14
- Âhâhât Ar. Bozukluklar, afetler, kusurlar**  
Ââ.177b/5, 190a/14, 199a/14
- añavât Ar. Kız kardeşler**  
a.+ı 20a/13
- añbâb Ar. Tanıdık, dost**  
a.183b/4  
a.+a 52a/3  
a.+ı 40a/3
- añbâr Ar. Haberler, söylentiler**  
a.2a/8, 86b/19, 95b/1, 99b/16, 116b/15, 141a/8, 141b/16,  
, 145b/19, 154a/2, 155b/4, 166b/6, 170b/11, 170b/12,  
171a/18, 180a/13, 180b/4, 180b/13, 185b/12, 190b/17,  
195b/9, 199b/18  
a.+da 97b/11, 111b/9, 113b/6, 119a/13, 154a/19,  
157b/10, 164a/9, 165b/13, 197a/6, 197b/15  
a.+lar 156b/5  
a.+ları 142a/14
- añbârü'l-ilahî öz. is. İlahi haberler**  
a.96b/5  
a.+ı 89ah/31, 89ah/36
- Âahd Ar. Yemin, and, çağ, söz verme**  
Âa.2b/12, 23b/19, 29b/2, 48bh/18, 48ah/43, 81ah/49,  
85b/9, 87ah/6, 158b/13  
Âa.+ı 99b/15  
Âa.+ınun 79a/8  
Âa.+ün 87ah/57
- añd'ar Ar. Yeşil, yemyeşil**  
a.12b/7
- Âahdnâme Ar.+Far. Anlaşma metni, ahitname**  
Âa.+nün 140a/5  
Âa.+sinde 139b/7
- âheste Far. Yavaş, usul, ağır**  
â.84ah/7
- añfâd Ar. Torunlar**  
a.+ı 126a/1
- âñir Ar. Son olarak, nihayet, son, en son**  
â.6a/10, 10a/19, 17b/9, 19a/14, 20a/8, 28a/11, 29b/1,  
31a/2, 42a/6, 43b/12, 43b/14, 46b/7, 47b/9, 48b/17,  
48bh/12, 53b/7, 76bh/30, 80ah/49, 86a/1, 86a/9, 92a/4,  
118a/2, 121a/4, 135b/12, 140a/16, 158b/12, 182a/9,  
183b/3, 198b/4, 199b/1, 199b/2  
â.+de 8b/5, 84bh/18, 147b/16  
â.+deki 181b/17  
â.+den 78ah/14  
â.+dür 200b/6  
â.+ı 18b/12, 18b/13, 77a/11, 85bh/35, 120b/17, 123b/8,  
135b/5, 183a/4, 192b/13, 199b/2, 200a/2  
â.+inde 7a/9, 48ah/59, 62a/1, 62b/3, 77bh/9, 140a/5  
â.+ine 70b/9  
â.+herinde 55a/1  
â.+ün 189b/4
- âñirân Ar.+Far. Sonrakiler**  
â.+dan 197b/5
- âñire Ar. Son, âñir'in müennesi**  
â.22b/1, 107a/3, 146b/8
- âñiret krş. añret Ar. Öte dünya**  
â. 72a/5, 84a/16, 85a/8, 88a/15, 90a/10, 90a/15, 92a/18,  
93a/2, 94b/18, 99a/6, 103a/5, 114a/8, 114a/9, 114b/1,  
116a/18, 121b/17, 126b/7, 131b/8, 132a/2, 132b/9,  
132b/13, 137b/3, 138a/9, 149a/19, 149b/2, 150a/4,  
158a/6, 189a/2, 197b/9, 200a/19  
â.+de 15b/14, 62b/8, 66b/14, 74b/13, 84b/11, 94a/14,  
94a/15, 95a/19, 97a/12, 102a/13, 104b/12, 108b/10,
- 116a/5, 119b/9, 120a/5, 122a/14, 139a/6, 149b/11,  
149b/14, 150a/7, 165b/11, 166b/16, 167b/18, 179a/11  
â.+den 120a/10, 197b/4  
â.+dür 78a/12  
â.+e 7b/14, 8b/7, 94a/4, 123b/6  
â.+ı 20b/2, 20b/3  
â.+le 153a/12
- âñirîn Ar. Sonrakiler**  
â.5a/3, 28b/14
- âñirü'l-emr Ar. Nihayet, sonunda**  
â.54b/4, 58b/5, 83ah/47
- âñjirü'z-zamân Ar. Zamanın sonları**  
â.5b/7
- añissâ Ar. Cimriler, pintiler**  
a.199a/9
- añkâm Ar. Emirler, hükümler**  
a.4a/16, 105b/16, 109b/3, 125b/13, 125b/14, 129b/12,  
131a/13, 133a/9, 135a/15, 142a/11, 144b/13, 147b/2,  
150b/3, 157a/12, 162a/3, 176a/14, 180b/13, 184a/18  
a.+ları 101b/17, 113a/1  
a.+ların 114b/3  
a.+larında 4b/3  
a.+ı 41a/7, 75a/12, 108a/9, 124a/8, 141a/2, 150a/9,  
155b/3, 156a/12, 162a/9  
a.+ıla 142a/11  
a.+ında 81b/13, 118b/12
- añkar Ar. Çok hakir olan**  
a.83b/12  
a.+ıdur 198b/10
- añlâk Ar. İnsanda bulunan ruhi ve zihni haller**  
a. 1b/3, 4a/19, 6b/11, 11a/4, 103b/12, 105b/14,  
107b/19, 108a/2, 108a/17, 110a/17, 116b/1, 125b/10,  
134a/1, 148b/13, 166b/6, 175a/18, 183b/1, 184b/12,  
185a/16, 188b/4, 194a/17, 198a/12  
a.+a 144a/17, 183a/17  
a.+dur 193b/10  
a.+ııuzı 106a/3  
a.+dan 183a/18  
a.+ı 179b/13  
a.+umuz 180a/16  
a.+un 78ah/44, 193b/5
- añlâkü'l-muhsinîn öz. is. Hüseyin Vaiz-i Kaşifi'nin en bilinen eseri**  
a.75bh/1
- añlâkı Ar. Ahlaki, ahlakla ilgili olan**  
a.109a/18, 116b/12
- añlât' Ar. İnsan vücudunda farz olunan dört unsur, usare, kan, salya, safra**  
a. 172a/18,  
a.+ından 172b/13
- añlât' öz. is. Ahlat şehri**  
a.+a 49a/12  
a.+da 49a/14  
a.+dan 49b/5
- añmağ Ar. Pek akılsız**  
a.120b/8, 120b/10, 120b/10, 120b/13, 121a/4, 155a/14,  
158a/18, 158b/1, 159b/18, 187a/19  
a.+dan 120b/12  
a.+dur 158a/19  
a.+un 120b/9
- añmaklık Ar.+T. Akılsızlık, şaşkınlık**  
a.134b/6
- añmâl Ar. Yükler, ağır şeyler**  
a.164b/1
- añmed öz. is. Ahmed**  
a. 4b/18, 5a/3, 23b/14, 26b/10, 41a/5, 46a/16, 46a/17,  
46a/19, 46b/10, 47a/6, 47a/12, 48b/15, 50b/14, 50b/19,  
51b/3, 53a/10, 53a/14, 54a/15, 55a/18, 55b/10, 55b/18,  
55b/19, 56b/14, 56b/16, 57a/2, 57a/2, 79bh/39, 79bh/45,  
82ah/42  
a.+e 79bh/43  
a.+ün 79bh/42
- añmed han öz. is.**  
a. 48b/7, 54b/9,  
a.+ gâzî 55a/2
- añmed paşa öz. is. Ahmed Paşa**



- a. 53b/15, 53b/17, 55b/3  
a.+ya 57a/10  
**aħmedj öz. is. Ahmed'e ait**  
a.+108a/5  
**aħmer Ar. Kırmızı, kızıl**  
a.167b/15  
a.+den 51b/8  
**aħret krş. aħiret Ar. Öteki dünya, ahiret**  
a.21b/18, 40b/14  
**aħsane krş. aħsen**  
a.2b/6  
**aħsen Ar. Pek güzel**  
a.82bh/24, 102b/4, 157b/13, 167b/5, 185b/9  
a.+i 168b/6  
**aħşā Ar. Çok korkunc**  
a.+dan 197a/1  
**aħşam Akşam**  
a.17b/5, 88bh/28, 97b/17, 111a/17, 126b/18, 126b/19,  
127a/18, 129b/19  
a.+a 77bh/43, 81bh/30, 81bh/35  
**aħt'ab öz. is.**  
a.22a/18  
**aħter Far. Yıldız**  
a.59b/4  
**aħvāl Ar. Oluşlar, durumlar**  
a.7b/2, 8a/4, 29a/1, 29b/1, 32b/2, 32b/8, 34b/15, 37b/5,  
40b/12, 42b/2, 43a/1, 62a/4, 76ah/28, 82bh/41, 85bh/43,  
85bh/59, 88bh/7, 89ah/31, 89b/6, 109b/8, 110a/10,  
123b/18, 132a/7, 133b/6, 133b/19, 148b/1, 163a/17,  
175b/11, 180b/5, 181b/11, 184a/18, 185b/9, 192a/1,  
198b/4, 199a/2, 199b/13, 199b/11, 200a/10  
a.+de 124a/1  
a.+den 112a/3, 174b/6, 175b/7  
a.+i 44b/11, 79ah/42, 83b/7, 84ah/13, 84bh/52, 86bh/52,  
87ah/8, 87ah/15, 90b/11, 160b/12, 180b/1, 181b/12  
a.+idür 198b/13  
a.+in 77bh/23, 77bh/24, 84a/7, 86bh/16, 120a/12,  
141b/16, 160a/16  
a.+inde 148b/6  
a.+inden 6b/5, 86bh/5, 120a/15, 126b/6, 138a/16,  
154b/11  
a.+ine 80ah/31, 84a/12, 86ah/11, 103a/1, 116b/5,  
141b/9, 160b/12, 176a/12, 198b/5  
a.+inüñ 138a/17, 155b/4  
a.+leri 4a/13, 4b/13, 42a/6  
a.+lerin 34b/3, 113b/4  
a.+lerine 42b/13, 138b/6  
a.+lerini 114a/2  
a.+lerüñ 148b/4  
a.+ümi 177a/9  
a.+üñ 184a/18  
a.+i 33b/16, 82bh/45, 90ah/47  
**aħvālāt Ar. Durumlar, oluşlar**  
a.4a/2  
**aħvās Ar. Hisler**  
a.dan 171b/1  
**aħvat' Ar. En ihtiyatlı**  
a.81b/14  
**aħvāz Ar. Havuzlar**  
a.35b/7  
**aħyānen Ar. Ara sıra**  
11b/10, 11b/17, 12b/9, 17a/11, 17b/5, 19a/19, 34b/12,  
83bh/59, 84bh/56, 90ah/33, 122a/2, 132b/18, 137b/4,  
138b/16  
**aħyār Ar. İyi ve faziletli olanlar**  
a.5a/12  
**aħz Ar. Alma, kabul etme**  
a.41a/8, 53a/19, 58a/14, 87ah/7, 95b/19, 96a/12,  
109b/17, 171a/2, 171a/2, 171b/17, 172a/5  
a.+i 96a/14, 98a/6  
**aħzām Ar. Cemaatler**  
a.36b/4  
**Öāyīşe öz. is.**  
Öā.15b/7, 20b/18, 21a/4, 21a/15, 22b/14, 24a/10, 24b/19,  
25b/4, 25b/7, 32a/14, 32a/17, 32b/1, 32b/2, 37b/2,  
38a/2, 38b/17, 44b/9, 44b/11, 44b/13, 73a/12, 79b/1,  
79b/8, 80a/2, 80b/9, 85b/19, 89b/19, 90b/1, 90b/4,  
105a/3, 109a/1, 113a/11, 113a/12, 113a/14, 114b/13,  
118a/1, 152b/10, 179b/12, 194b/3, 194b/7  
Öā.+den 20a/15, 22b/18, 37a/19  
Öā.+dür 20a/6  
Öā.+ye 15b/8, 21a/16  
**Öāyīšetü'ş-şiddjka öz. is.**  
Öā.20b/16  
**aķ Ak, beyaz**  
a.12b/5, 12b/9, 12b/11, 29b/10, 58b/8, 59a/4  
**aķ- Akmak**  
a.-ar 65a/13  
a.-mışdur 91a/7  
a-up 19b/2  
**Öāķab Ar. Arka, art, ökçe**  
Öā.+dan 92b/19  
Öā.+larınca 54b/1, 55b/6, 84ah/61  
Öā.+ınca 79bh/26, 85ah/5, 85ah/23, 190a/2  
Öā.+larından 40b/10  
**Öāķabāt Ar. Yokuşlar, tehlikeli anlar**  
Öā.109a/19  
**Öāķabe Ar. Geçilmesi güç geçit, yokuş**  
Öā.83a/8  
Öā.+de 19a/1  
**Öāķārib Ar. Akrepler, zehirli ve zararlı hayvanlar**  
Öā.193a/11, 194a/17  
**Öāķāyid Ar. Akideler, inançlar**  
Öā.5a/12, 125b/10  
Öā.+de 24a/9, 24a/10  
**aķbeñ Ar. Çok çirkin, pek yakışsız**  
a.157a/4, 157a/15  
**aķca Akçe, para**  
a.19a/18, 35a/2, 35a/5, 36b/12, 36b/13, 38a/14, 39a/6,  
51b/15, 51b/15, 51b/15, 51b/16, 51b/16, 85bh/53,  
120a/17, 130b/15  
a.+dan 79ah/40, 130b/9  
a.+dur 131b/17  
a.+lar 21b/19  
a.+nuñ 114a/14  
a.+sıla 127a/18, 128b/9  
a.+sın 25b/2  
a.+ya 38a/16  
a.+yı 89ah/14, 130b/7  
**Öāķd Ar. Dügümleme, bağlama, nikah**  
Öā.9a/11, 98b/2, 108b/14, 119b/14, 123a/1, 123a/2  
Öā.+e 96b/8  
Öā.+i 121a/13  
Öā.+in 120a/2, 141b/13  
Öā.+inde 96b/7  
**aķdes Ar. En kutlu, en kutsal**  
a.165a/3  
**Öāķibet Ar. Son**  
Öā.16b/16, 37a/6, 38a/5, 45a/17, 46b/15, 48bh/18,  
82ah/12, 83ah/39, 122b/19  
Öā.+in 83bh/11, 167a/7  
Öā.+inden 197b/2  
**Öāķibetü'l-emr Ar. İşin neticesi, amelin sonu**  
Öā.51a/13  
**aķıt(d)- Akıtmak**  
a.-alar 175b/16  
**Öāķib Ar. Bir şeyin ardından gelen**  
Öā.21b/11  
Öā.+de 197b/11  
**Öāķifān Ar. Uzun ayaklı karınca, Araptan bir kabile**  
Öā.126b/8  
**Öāķiķa Ar. Çocuğun doğumundan sonraki yedinci  
gününde saçlarının kesilmesi**  
Öā.116a/1  
**Öāķil Ar. Akıllı, akıl sahibi**  
Öā.6b/6, 79bh/18, 90bh/4, 113a/18, 114a/6, 117a/11,  
120b/7, 131b/9, 135a/13, 148b/10, 162b/3, 167a/9,  
174b/15, 193a/14, 198b/4  
Öā.+e 156b/12  
**Öāķilān Ar. Akiller**  
Öā.149a/2  
**Öāķile krş. Öāķil**

Öā.48bh/18

**Öāk Ar. Serkeş, anaya babaya asi**

Öā.76a/6, 111b/2, 112a/3

**aķkirmān öz. is. Akkirman, yer adı**

a.51b/5

**Öaķl Ar. Akıl, us**

Öā.3b/3, 5b/9, 20b/9, 55a/5, 76ah/26, 82ah/3, 82ah/4, 82a/5, 82a/11, 99b/13, 100a/7, 104a/12, 133b/4, 134a/11, 134b/1, 134b/18, 135a/10, 135a/11, 141b/3, 141b/8, 142a/1, 142a/2, 142b/4, 142b/5, 142b/7, 145a/1, 147a/2, 147a/15, 147b/1, 147b/6, 148b/1, 168a/10, 171a/15, 180b/11, 194b/15, 199b/3

Öā.+a 106b/7, 147b/5

Öā.+dur 113b/18, 173b/6

Öā.+ı 58b/12, 84bh/35, 104a/11, 104a/12, 113b/19, 116b/4, 134a/14

Öā.+ıla 167a/7

Öā.+ınuğ 120b/16

Öā.+larumuzu 200a/15

Öā.+ları 136b/4, 180b/7

Öā.+larınca 113a/16

Öā.+larınuğ 167a/6

Öā.+uğ 81bh/60, 136a/8

**aķlām Ar. Yazı aletleri, kalemler**

a.81b/18

**Öaķlen Ar. Akılca**

Öā.6b/16

**Öaķlij Ar. Akılca, akıl bakımından**

Öā.105b/19, 155b/1, 167b/2, 167b/2, 167b/9

Öā.+dür 143b/17, 167b/7, 171a/17

**aķmişe Ar. Dokumalar, kumaşlar**

a.161b/16

**aķraÖ Ar. Başının saçı dökülmüş olan, dazlak, çıplak**

a.92a/8

**aķrabā Ar. Yakınlığı olanlar, akraba**

a.4b/2, 23a/13, 84ah/32, 99a/2, 162a/13

a.+ları 115b/7

a.+larından 99a/3, 130b/18

a.+larınuğ 139b/14

a.+larına 88ah/7

a.+sı 8a/5

a.+sına39a/7, 39a/7

a.+sından 6b/19

a.+ya 35a/2

**aķrān Ar. Benzerler, yaşitlar**

a.189a/11, 195b/11

a.+ından 84ah/53

**aķreb Ar. Daha yakın**

a.+dür 100b/7

**Öaķreb Ar. Akrep**

Öā.76ah/22, 95b/1, 110a/16, 110a/18, 174a/6, 174a/6, 174a/7, 174a/11, 174a/12

Öā.+e 149b/19

Öā.+ler 80a/4

Öā.+üğ 76ah/31, 76ah/34, 76ah/35, 110b/1, 174a/9

**Öaks Ar. Yansıma, akis**

Öā.185b/12

Öā.+i 117b/13, 166a/3

Öā.+idür 95b/17, 146a/9

Öā.+in 120b/10, 177a/19

Öā.+inde 144b/4

Öā.+ine 126b/17

Öā.+leridürler 170a/4

**aķsām Ar. Parçalar, bölümler**

a.168a/3, 168b/7

a.+dur 84b/19, 147b/9

a.+laruğ 85a/7, 159b/4

a.+uğ 78b/9, 169b/19

a.+ı 141b/6, 160a/11, 162a/19, 181b/16, 185a/6

a.+ınuğ 168b/6

**aķşehir öz. is. Akşehir şehri**

a.51a/2

**aķtāb Ar. Ulular, azizler**

a.43b/19

**aķtār Ar. Yanlar, çaplar, her taraf**

a.8a/3, 77b/1

**aķvā Ar. Çok kuvvetli**

a.+dur 100b/6

**aķvāl Ar. Sözcükler, lakırdılar**

a.9b/3, 10a/2, 17a/9, 110a/10, 125b/10, 122a/15

a.+den 148a/3

a.+inde 163a/17

a.+inden 179b/14

a.+lerinüğ 114a/6

**aķvāt Ar. Yemekler, azıklar, yiyecek şeyler**

a.168b/15

**aķviyā Ar. Sağlam ve kuvvetli olanlar**

a.138a/1

a.+sı 183b/11

**aķviyāÖ krş. aķviyā**

a.95b/4

**al Al, kızıl**

a.173a/10

**āl Ar. Aile, sülale, evlat**

ā.2a/6, 3a/2, 3b/19, 4a/11, 4b/12, 5a/12, 6b/5, 24b/1, 43b/16, 48a/2, 48b/15, 49a/9, 49b/12, 52b/1, 124a/7

**āl-i selçukij öz. is.**

ā.+dür 49b/13

**al- Almak**

a.! 85ah/35, 89ah/28, 131b/17

a.-a 65a/5, 77ah/19, 85ah/57, 90bh/43, 158a/13, 158b/13

a.-acaķ 11b/18

a.-alar 80bh/6

a.-ayum 160b/9

a.-durup 9b/17, 129a/18

a.-duğı 54b/1, 89bh/31

a.-duğ 60b/7, 85ah/53, 160a/18

a.-dük 177a/18

a.-dı 31b/10, 45a/2, 52b/3, 64b/18, 90ah/13, 160a/19

a.-diğuz 182b/4

a.-ı ķo- 31b/17, 37b/2, 56a/18, 56b/9, 81bh/13, 89ah/16, 90b/12, 101b/16, 102a/14, 104b/5, 108b/4, 123a/16, 133a/6, 137b/19, 149a/13, 151a/3, 151a/9, 153a/12,

159a/1, 196a/9, 198a/3, 198a/4

a.-ı vir- 77ah/23

a.-ıncağına 40a/18

a.-ındı 82b/19

a.-ınmaz 201a/2

a.-ınmış 112a/2, 155a/16

a.-ınup 35b/13

a.-ınur 100a/11, 111b/2

a.-ınınca 80bh/13

a.-inğuz 114a/5

a.-madın 2a/4

a.-maķ 23a/12, 33b/10, 35a/6, 64a/17, 76bh/66, 114a/5, 156a/18

a.-mamişdur 22b/19

a.-mamişlar 11a/15

a.-mamişlardur 21a/6

a.-masa 111b/2

a.-maya 66a/1

a.-mayalar 140a/5

a.-mayavuz 184a/7

a.-mayınca 115b/6

a.-miş 77ah/26, 77bh/30, 128b/16

a.-mişdur 160a/12

a.-mişlar 23a/6

a.-mişum 44b/9, 160a/12

a.-sa 156a/3

a.-salar 60b/8

a.-up 6a/15, 8a/8, 8b/17, 8b/18, 9b/12, 9b/16, 11b/19, 12b/3, 13a/9, 15a/1, 18b/17, 19a/19, 19b/2, 22b/2,

31b/9, 31b/9, 31b/10, 32a/8, 33a/8, 35a/8, 35a/9, 35a/13, 35b/15, 42b/5, 42b/9, 44a/18, 47b/1, 47b/9,

48a/5, 49b/17, 53b/2, 54b/3, 55a/16, 56a/11, 64b/19, 66a/19, 78bh/48, 80bh/41, 85ah/50, 86bh/9, 86bh/12,

89bh/20, 89bh/23, 89bh/30, 90bh/2, 90bh/6, 90bh/10, 112a/2, 112a/2, 117b/7, 117b/11, 127a/18, 128b/6,

128b/9, 129a/1, 129a/2, 129a/9, 129a/13, 129b/4, 129b/17, 130a/4, 131b/6, 155a/16, 156a/18, 160b/11,

161b/19, 190b/18, 191a/6

a.-ur 64b/14, 77bh/28, 89b/16, 159a/17, 160b/5

a.-urlar 11b/5, 17a/18, 160b/17, 194b/6, 199b/4  
a.-uruz 193a/4

**ala Karışık renk, alaca**

a.86a/5

**Öalâ öz. is.**

Öa.27b/9

**aÖlâ Ar. En yüksek**

a.1b/8, 1b/13, 81ah/3, 89bh/24, 141b/4, 171a/17, 177a/1,  
178a/19, 183b/5, 188b/14, 193b/2

a.+da 100b/6

a.+dan 147b/18

a.+ları 77b/2, 77b/13

a.+nuñ 156a/10

a.+sı 49a/10, 191a/15

a.+ya 156a/13, 196b/1

**Öalâ Ar. Yücelik, şeref**

Öa.2b/8, 16a/14, 45a/17, 46a/18, 61b/8, 65a/5, 70b/5,  
73a/9, 76a/12, 84a/9, 90a/3, 95b/6, 99b/14, 100a/4,  
100b/18, 101a/18, 104a/6, 108a/13, 109a/2, 111b/5,  
112b/9, 113a/4, 114a/18, 133a/5, 133b/15, 135b/1,  
138a/5, 140b/2, 140b/4, 141a/4, 142b/13, 144a/10,  
146a/1, 146b/12, 146b/14, 150b/12, 151a/4, 151b/1,  
151b/18, 152b/4, 152b/18, 164a/10, 171a/15, 172a/3,  
176b/2, 176b/17, 178b/9, 179b/19, 180a/14, 182a/6,  
182b/11, 183b/17, 185a/8, 185b/18, 187b/4, 191b/1,  
192a/5, 192a/15, 194b/16, 195a/3, 195a/12, 195a/19,  
196b/2, 196b/18, 198a/6, 199b/2

**Öalâ Ar. Yücelik, şeref**

Öa.+ya 72b/5, 72b/6

**Öalâe'd-dîñ öz. is.**

Öa.49b/1, 49b/2, 49b/6, 49b/9, 49b/10, 49b/12, 49b/12,  
49b/14, 49b/17, 50a/1, 53a/8

Öa.+e 49a/19

Öa.+ün 49b/7

**Öalağa Ar. Kan pıhtısı**

Öa.198b/11

Öa.+yı 198b/12

**Öalâğa Ar. Alaka, ilgi**

Öa.80ah/1

Öa.+m 76ah/62

Öa.+sı 54b/19

**âlâm Ar. Elemler, acılar**

â.100a/12, 100a/13, 100a/15, 177a/12, 177b/6, 180a/7,  
183b/4, 185a/11, 199b/17

**aÖlâm Ar. Alemler, dağlar, sancaklar, has isimler**

a.5a/13, 123b/14

**alaman Alman**

a.52b/17

**Öalâmât Ar. İşaretler, alametler**

Öa.7a/14, 7a/16, 8a/9, 9a/6, 9a/8, 15a/4, 16a/1, 43a/11,  
172a/18, 189a/8, 189a/9, 189a/10, 189a/18, 189b/5,  
189b/14, 190b/2, 190b/15

Öa.+lar 8a/4

Öa.+ı 185a/5

Öa.+ın 8a/4

Öa.+ından 134a/10

**Öalâmet Ar. İşaret, belirti, alamet, çok iri**

Öa.38b/11, 89bh/50, 97a/3, 98a/6, 110a/15, 122a/5,  
190a/5, 190a/7, 190a/14, 191a/7, 196b/19, 196b/19

Öa.+ı 78ah/47, 97a/6, 107a/11, 134b/3, 159b/19, 167b/9

Öa.+idür 94b/14, 107a/11, 134a/18, 134a/19, 134b/10,  
155b/3

Öa.+ler 9b/5, 134a/14

Öa.+lerile 44a/11

Öa.+lerin 44a/9

**âlât Ar. Aletler**

â.111b/19, 150a/5, 158b/6, 158b/11, 171b/14, 171a/18,  
171b/19

â.+ların 155a/15

**âlâtsüzün Ar.+T. Aletsizin, alet olmaksızın**

â.171b/13

**Öalâü'd-devle öz. is.**

Öa.43b/19, 48a/6, 48a/11

**Öalâü'l-hadramj öz. is.**

Öa.27b/11

**alay Topluluk, hep, herkes**

a.+105b/17, 122a/9, 159a/8, 192a/19

**Öalâyiğ Ar. İlgiler, alakalar**

Öa.2b/8, 82b/2, 93a/16, 121b/10, 184b/18

**Öalâyim Ar. İşaretler**

Öa.7b/3

Öa.+ler 14b/5

**âlâyiğ Far. Bulaşma, gösteriş**

â.91a/3

â.+ı 91a/5

**alçak(ğ) Engin, alçak, bayağı**

a.35a/14, 80bh/21, 97a/10, 135b/2

a.+ın 97a/9

a.+larıdır 97a/1

**alçaklık Alçaklık, enginlik, bayağılık**

a.134b/4, 191b/7

**alda- Aldatmak, kandırmak**

a.-mağıçün 80b/13

**aldad- Aldatmak**

a.-up 200a/1

a.-ur 118a/9

**aldan- Aldanmak**

a.-maya 131b/10

a.-up 143b/4

a.-ursın 121a/3

**Öale'd-devâm Ar. Sürekli**

Öa.131b/4

**Öalef Ar. Ot, hayvan yemi**

Öa.190b/8

**Öale'l-huşûs Ar. Hususiyle, hele, en çok**

Öa.93a/10

**Öale's-sabâh Ar. Sabahleyin, erkenden**

Öa.76bh/01

**Öale'l-vech Ar. Yüz üzere, sebep üzere**

Öa.11a/10

**Öale't-tevâlî Ar. Arka arkaya, arası kesilmeksizin**

Öa.162b/1

**aÖlem Ar. Çok bilen**

a.1b/8, 29a/11, 30a/9, 41a/6, 47bh/57

a.+ı 26a/6

**Öalem Ar. Alem, nişan, işaret, belirti**

Öa.+leri 90b/2

**Öâlem Ar. Dünya, evren, alem**

Öâ.2b/11, 3b/12, 3b/12, 7a/14, 9a/6, 9b/5, 11a/4, 15b/1,  
16b/7, 23b/1, 28b/17, 28b/17, 40a/13, 60b/8, 78a/10,  
81b/15, 81b/17, 82a/3, 82b/2, 83bh/56, 92a/18, 100a/10,  
100a/10, 100a/11, 100a/12, 100b/13, 112a/14, 125b/17,  
134a/5, 140b/1, 140b/6, 141b/5, 141b/12, 141b/15,  
142a/9, 142b/2, 142b/15, 142b/15, 142b/16, 143a/3,  
143a/14, 143b/2, 143b/16, 144a/1, 144b/8, 144b/11,  
144b/11, 144b/12, 145a/10, 149a/19, 169b/1, 169b/13,  
169b/13, 170a/9, 170a/18, 170b/1, 170b/8, 170b/9,  
170b/9, 171b/13, 174b/17, 175a/11, 175a/16, 175b/3,  
177a/1, 198b/1

Öâ.+de 4a/8, 89ah/24, 96b/10, 140a/14, 142a/19,  
169b/14

Öâ.+dedür 131b/1

Öâ.+den 15a/18, 60b/11

Öâ.+dürler 89b/8

Öâ.+e 34b/18, 143a/5, 170b/8, 199b/19

Öâ.+ı 26b/18, 58b/12, 142a/10

Öâ.+inde 140b/2

Öâ.+inden 71b/16

Öâ.+inün 77a/4, 140b/7, 143b/16

Öâ.+lerinün 142a/14

Öâ.+lerün 142a/10

Öâ.+ün 5b/5, 77a/9, 100a/12, 100a/12, 140b/7, 141b/13,  
141b/14, 141b/16, 142a/8, 142a/10, 142a/11

**Öalemdâr Ar.+Far. Sancaktar**

Öa.+ı 42a/9

**Öalemet krş. Öalem**

Öa.94a/12

**Öâlemjñ Ar. Dünyalar**

Öâ.15a/17

**Öâlemsâh öz. is.**

Öa.51b/3, 53a/7, 56a/4

**âlet Ar. Araç, alet**

ā.132b/9  
 ā.+dür 132b/9  
 ā.+ler 161b/4  
**Öaleyh Ar. Karşı, üzerine**  
 Öa.13a/14, 44a/4, 55a/14, 87a/15, 154a/5, 154a/7,  
 158b/9, 158b/16, 196b/8  
 Öa.+ün 166a/7  
**Öaleyhi Ar. Onun üzerine**  
 Öa.1b/14, 201a/19  
 Öa.+ye 131a/5, 158b/17  
**Öaleyhi'l-laÖne Ar. Lanet onun üzerine**  
 Öa.70b/6, 75a/11  
**Öaleyhim Ar. Onlar üzerine**  
 Öa.4a/1, 4a/12, 4b/13, 23b/16, 77a/2, 78a/17, 78b/2,  
 89a/11, 89a/14, 126a/18, 131a/8, 155a/10, 155b/11,  
 183a/15  
**Öaleyhi'r-rahme Ar. Allah'ın rahmeti üzerine olsun**  
 Öa.105a/13  
**Öaleyhi'r-rahmeti Ar. Rahmet onun üzerine**  
 Öa.50b/17  
 Öa.+yi 133a/4  
**Öaleyhi's-salât Ar. Selam onun üzerine**  
 Öa.190b/7  
**Öaleyhi's-salātu krş. Öaleyhi's-salât**  
 Öa.7b/12, 48ah/3, 115a/13, 183b/14, 191a/10  
**Öaleyki's-selâm Ar. Selam senin üzerine olsun**  
 Öa.65b/15  
**Öaleyke Ar. Senin üzerine**  
 Öa.9b/19  
**alımlu Alımlı, cazibeli**  
 a.+dur  
 166b/18  
**alın Yüzün bir parçası, alın**  
 a.134b/2, 134b/2, 134b/4, 134b/4  
 a.+lar 134b/3  
 a.+ı 29b/11  
 a.+ına 5b/12  
 a.+ında 5b/13  
 a.+ını 66a/6  
**alınlu Alınlı**  
 a.134a/15  
**Öalğ Ar. Yüce, yüksek**  
 Öā.4a/11, 4b/12, 5a/3, 5b/12, 6b/18, 35b/13, 41a/11,  
 42a/3, 48a/4, 48b/10, 53a/15, 56b/17, 84bh/28, 85a/14,  
 90b/14, 175b/17, 196b/6, 198b/8  
 Öā.+leri 77b/14  
 Öā.+lerin 5b/3  
 Öā.+nün 134a/6  
 Öā.+rekdür 165a/14  
 Öā.+si 77a/18  
**Öalğ öz. is.**  
 Öa.9a/13, 10a/5, 19b/7, 23b/11, 24a/15, 26a/4, 27a/16,  
 27b/6, 30b/8, 30b/8, 32a/8, 32a/9, 32a/11, 34a/11,  
 37a/16, 40a/1, 40b/5, 40b/7, 40b/12, 41a/7, 41a/17,  
 41b/1, 41b/3, 41b/6, 42a/3, 42a/19, 42b/2, 43a/18,  
 43a/18, 43a/18, 43b/1, 43b/1, 43b/5, 43b/5, 43b/6,  
 43b/7, 44a/2, 44a/13, 44b/5, 46b/6, 46b/7, 47bh/35,  
 50b/19, 53a/9, 55b/13, 57a/7, 57a/17, 59b/10, 60a/9,  
 62a/13, 73a/1, 75bh/37, 80a/15, 82ah/22, 83bh/30,  
 91a/10, 105a/9, 105a/10, 105a/12, 119b/7, 121b/13,  
 122b/8, 125a/8, 126a/18, 127b/16, 127b/17, 128b/7,  
 129b/9, 129b/14, 130a/2, 130a/3, 130a/4, 130a/9,  
 135b/10, 135b/11, 139a/18, 162b/9, 163b/16, 179b/17,  
 182a/18, 185b/5, 189b/6, 191a/5, 191a/11, 197b/17  
 Öa.+den 20a/7, 36a/12  
 Öa.+dür 42b/15  
 Öa.+nün 23b/11, 42a/15, 130a/13, 130a/17, 130b/5  
 Öa.+ye 20a/6, 130b/11  
 Öa.+yi 57a/9, 57a/10, 130b/10  
**Öālğ-câh Ar.+Far. Yüksek dereceli**  
 Öā.54b/19, 57b/5  
**Öālğ-güher Far.+Ar. Mayası yüce olan**  
 Öā.6b/18  
 Öā.+e 5b/14  
**Öalğ er-rızâ öz. is.**  
 Öa.43b/5

Öa.+dur 43b/6  
**Öalğ-yâr öz. is.**  
 Öa.59b/10  
**Öalğ Ar. Hastalıklı, illetli**  
 Öa.77a/6  
**Öalğle öz. is.**  
 Öa.28a/10  
**Öalğm Ar. Çok bilen**  
 Öa.1b/8  
**Öalim Ar. Bilgin**  
 Öā.1b/8, 36a/6, 41a/10, 51b/17, 75bh/27, 83ah/33,  
 109b/4, 145a/15, 160a/13, 167b/14, 167b/16, 168a/1  
 Öā.+dür 77a/13  
 Öā.+e 150a/17  
 Öā.+i 125b/13  
 Öā.+lerinün 195b/8  
 Öā.+ün 84bh/39  
**Öaliyy Ar. Yüksek, büyük**  
 Öa.4a/2  
**Öaliyyât Ar. Yüce şeyler**  
 Öā.179b/19, 180a/1  
**Öaliyye Ar. Pek yüksek olan**  
 Öa.53b/5, 59b/1, 59b/12  
**allâh öz. is. Allah, Tanrı**  
 a.20b/2, 47bh/56, 58b/16, 61a/8, 61a/9, 61a/9, 63a/12,  
 68a/5, 75bh/52, 76a/10, 82b/17, 93b/14, 118a/19,  
 119a/5, 122b/6, 122b/7, 127b/13, 151a/8, 152a/9,  
 152a/14, 185b/9  
 a.+a 69b/17  
 a.+dan 97b/4  
**allâhi'l-muÖğn Ar. Allah'ın yardımı**  
 a.3a/9  
**allâhü Ar. Yaradan, Tanrı, Rab**  
 a.37b/3, 40a/18, 41a/17, 66a/4, 83b/3, 165a/11  
**allahümme Ar. Ey Allah'ım!**  
 a.! 6a/7, 14b/1, 88b/12  
**Öallâm Ar. Çok fazla bilen**  
 Öa.1b/8  
**Öallâme krş. Öallâm**  
 Öa.6b/18, 7a/9  
**Öalqame öz. is.**  
 Öa.25b/19  
**alp arslan öz. is. Alp Arslan**  
 a.48a/9  
**alt Aşağı, alt**  
 a.+larında 186a/16  
 a.+ına 13a/7  
 a.+ında 16b/13, 34b/14, 43a/15, 64a/4, 72b/11, 84bh/58,  
 85bh/8, 94a/16, 117b/16, 157b/7, 192a/7  
 a.+ındadır 144a/9  
 a.+ından 161a/15  
**altı Altı sayısı**  
 a.8a/2, 8a/10, 8b/14, 10b/2, 18b/2, 19a/19, 20b/19,  
 23a/12, 23b/2, 25a/18, 29a/5, 31a/13, 33b/19, 36a/9,  
 37a/4, 37b/4, 37b/4, 37b/7, 38a/6, 38b/13, 39a/4, 39a/6,  
 39a/11, 39b/18, 42a/4, 42a/5, 42a/19, 42b/16, 42b/17,  
 43a/11, 43a/11, 43a/14, 43a/17, 44b/17, 47b/10, 47bh/7,  
 47bh/12, 47bh/13, 48a/15, 48b/10, 49b/4, 49b/13, 50a/2,  
 53a/4, 76a/12, 76b/14, 79b/9, 80b/10, 101a/11, 116a/2,  
 116a/3, 117b/7, 126b/15, 127b/3, 127b/3, 127b/4,  
 183b/7  
 a.+da 52ah/4  
 a.+nun 37a/17, 38a/6  
 a.+sı 22b/14, 24b/6, 41a/13, 67b/13, 67b/14  
 a.+sında 22a/12, 22b/11, 23a/4, 24b/19, 25b/3, 35b/17,  
 38a/13  
**altıncı Altıncı**  
 a.32b/12, 59a/3, 60b/5, 61a/13, 71a/14, 71b/14, 76a/15,  
 78bh/23, 84ah/35, 113a/3, 115b/7, 122b/2, 131b/3,  
 132b/7, 136a/16, 138a/15, 160b/14, 161b/14  
**altmış Altmış sayısı**  
 a.6a/12, 18a/17, 18b/2, 20b/13, 21b/4, 22a/13, 22a/18,  
 22b/10, 25a/2, 25b/5, 26a/8, 31a/4, 35b/12, 37b/4,  
 37b/4, 42b/1, 48a/3, 50a/19, 50b/3, 50b/3, 50b/6, 56b/6,  
 76bh/45, 76bh/64, 77ah/7, 77ah/25, 173b/11  
**altun Altın**

a.8b/3, 35b/13, 35b/16, 38a/15, 89ah/7, 91b/12, 127b/5, 131b/13, 156a/19, 159b/14, 160b/17, 161b/4, 195b/2  
a.+dan 127b/2, 127b/3  
a.+ı 25a/7  
**ālūde Far. Bulanmış, bulaşmış**  
ā.90a/17, 144b/6  
**Ōamā Ar. Körlük**  
Ōa.184b/15  
**aŌmā Ar. Kör**  
a.27b/15, 31a/13, 77a/6  
**āmāde Far. Hazır**  
ā.82ah/50, 83bh/27  
**āmāl Ar. Emeller**  
ā.90a/16, 148a/16, 153b/6, 169b/13  
ā.+ı 173b/7  
**aŌmāl Ar. İşler**  
a.7a/6, 72b/17, 78b/7, 78b/8, 82a/1, 94b/15, 123b/19, 125b/13, 142a/3, 142a/6, 142b/6, 142b/11, 142a/13, 142b/14, 145b/1, 148b/2, 148b/13, 178a/16, 188a/2, 182a/5, 188a/3, 194b/10, 194a/19, 197b/4  
a.+dedür 142b/10  
a.+den 86bh/2, 148a/3, 148a/6, 182a/5  
a.+dür 96a/16  
a.+ı 61b/2, 67a/15, 104a/5, 142a/5, 142b/3  
a.+in 199b/10  
a.+inden 142a/18, 194b/12  
a.+ine 177b/9  
a.+ini 66b/5  
a.+lerüñ 156a/2  
a.+üm 110a/5  
a.+ün 164b/7, 182a/3  
a.+ünüze 141a/5  
**aŌmālik(g) Ar.+T. Amalık, körlük**  
a.+ı 198b/17  
**Ōamālika öz. is. Eskiden Sinna yarımadasında yaşadığı sanılan ve gariplikleriyle şöret bulmuş bir kavim**  
Ōa.126b/10  
**aŌmār Ar. Ömürler, yaşlar, hayatlar**  
a.4a/12, 4b/13  
a.+ı 54b/16  
**amasya öz. is. Amasya şehri**  
a.58a/15  
a.+da 51b/11  
**Ōamel Ar. İş**  
Ōa.7a/7, 68a/2, 69a/17, 70a/2, 70a/2, 70a/3, 70b/16, 72a/11, 73b/1, 74a/9, 76ah/42, 76b/6, 76b/9, 76b/12, 76b/12, 78b/3, 78b/5, 78b/5, 82ah/35, 83ah/11, 84a/13, 85b/15, 86ah/4, 87a/4, 95a/9, 97b/9, 113a/2, 133a/11, 137b/10, 137b/11, 137b/11, 139b/1, 142a/8, 142b/1, 142b/17, 144b/8, 145a/14, 153b/15, 153b/19, 154a/4, 160b/19, 164b/11, 164b/12, 164b/12, 166b/1, 166b/2, 169b/10, 171b/13, 175b/15, 176a/3, 177b/13, 182a/7, 191b/14, 194a/5  
Ōa.+de 40b/14, 182a/13, 191b/16  
Ōa.+den 63b/7, 67b/15, 67b/15, 102b/1, 125a/19, 137a/17, 182a/1, 182a/15  
Ōa.+dedür 182a/8  
Ōa.+dür 74b/1, 144b/9, 166a/16, 166a/17  
Ōa.+e 79b/4, 93b/19, 154a/5, 180a/12, 182a/9  
Ōa.+ı 70a/2, 70b/10, 93b/1, 95a/9, 95a/10, 95a/11, 101a/18, 123b/6, 142b/12, 152b/11, 169b/10, 182a/16  
Ōa.+inden 104b/4  
Ōa.+ine 70b/16  
Ōa.+ler 79a/13, 85ah/58, 153b/18  
Ōa.+lerden 152b/13  
Ōa.+lere 151a/19  
Ōa.+leri 66b/15, 152b/11, 152b/13  
Ōa.+lerle 152b/12  
Ōa.+lerin 86bh/3, 102b/2  
Ōa.+lerine 95b/8  
Ōa.+lerinüñ 95b/9  
Ōa.+lerinüz 123b/6  
Ōa.+lerüñ 73a/13, 74a/19  
Ōa.+üm 101a/19, 110a/6  
Ōa.+ün 83a/11, 107a/9, 164b/11, 182a/16

**Ōameldār Ar.+Far. Amelli**

Ōa.86bh/9

**Ōamelj Ar. Uygulamalı**

Ōa.169b/1

**Ōamellü Ar.+T. Amelli**

Ōa.168a/13

**āŌmeş bin ħayşeme öz. is.**

ā.70a/5

**Ōāmil Ar. Yapan, işleyen, etken**

Ōa.17a/10, 38b/15, 48ah/7, 140b/10, 169b/14, 182a/10, 182a/15

Ōā.+e 182a/8

Ōā.+inden 76bh/46

Ōā.+ler 133a/18, 181a/12

Ōā.+lerüñdür 182a/12

**Ōāmili'llāh Ar. Allah'ın çalışanı**

Ōā.145a/15

**āmijn Ar. Amin**

ā.28b/10, 201a/13

**Ōāmīr öz. is.**

Ōā.6a/2, 19a/7, 27b/10, 28a/5, 28a/12, 29b/4, 29b/16

**Ōāmīre öz. is.**

Ōā.23b/14

**Ōāmīre Ar. Devlete ait, mamur eden**

Ōā.+yi 141b/11

**āmīrz-kār Far. Bağışlayan, affeden**

a.179a/3

**Ōamış öz. is.**

Ōa.+dendürler 42a/11

**Ōāmm Ar. Genel, yaygın**

Ōā.4a/6, 20b/14, 53b/19, 125b/15, 125b/18, 136a/3,

151a/5, 162a/16, 168a/14, 174a/1, 175a/2, 185b/1

Ōā.+a 60b/7, 76bh/47, 95b/3, 139a/8

Ōā.+dur 24b/6, 162a/2

Ōā.+ı 151b/18, 151b/19

Ōā.+uñ 135b/4

**Ōamm Ar. Amca**

Ōa.35a/1, 47bh/11

**ammā Ar. ama, fakat, ancak**

a.2a/6, 10b/15, 15b/10, 20a/12, 20a/16, 24a/15, 25b/9, 25b/9, 26a/11, 37b/2, 45b/15, 47bh/11, 49a/14, 66b/14, 66b/16, 66b/18, 66b/19, 68a/10, 68a/15, 68b/2, 68b/7, 68b/12, 68b/16, 69a/1, 69a/7, 69a/11, 69a/15, 69b/1, 69b/5, 69b/9, 69b/15, 75bh/22, 75bh/32, 75bh/34, 76b/2, 76b/9, 76bh/47, 77a/8, 79ah/55, 80bh/37, 80bh/61, 82ah/51, 83ah/23, 83b/17, 83bh/54, 84a/14, 85bh/23, 85bh/29, 86ah/22, 86b/9, 86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/14, 86b/15, 86b/16, 87ah/12, 87b/11, 88b/3, 88bh/42, 90ah/9, 90bh/8, 90bh/37, 103b/10, 106a/3, 106b/1, 107a/11, 111b/18, 112a/9, 112b/3, 115a/10, 120b/16, 120b/18, 121a/14, 122b/4, 126a/13, 132a/4, 135a/14, 135a/16, 140b/6, 140b/8, 142b/11, 142b/14, 147a/14, 147b/4, 147b/6, 147b/9, 150a/16, 150a/18, 155b/1, 156b/4, 156b/11, 158a/17, 160b/9, 161b/12, 161b/15, 162a/3, 164a/12, 164b/12, 164b/14, 165b/7, 166b/14, 166b/18, 167a/10, 167a/17, 167a/18, 167b/4, 167b/13, 167b/17, 168a/1, 168a/4, 169b/16, 170a/16, 173b/4, 175a/11, 175a/12, 175a/13, 175b/1, 181b/9, 181b/10, 181b/19, 182b/5, 183a/2, 183a/4, 183a/7, 183b/10, 184a/18, 184b/18, 185b/2, 187b/19, 189a/9, 191b/10, 191b/13, 191b/14, 193b/12, 195b/12, 195b/14, 196b/14, 197a/13, 197b/4, 197b/11, 198a/6, 198b/6, 199b/1, 200a/12, 200b/11, 200b/17, 201a/11

**Ōammāl Ar. İdare edenler**

Ōa.123b/17, 147b/4

Ōa.+ı 141a/12

Ōa.+inüñ 141a/11, 141a/16

**Ōammār öz. is.**

Ōa.26a/16, 189a/7

**Ōāmmār öz. is.**

Ōā.24ah/16

**Ōamme Ar. Hala**

Ōa.23b/8, 23b/9, 23b/14, 23b/15, 23b/15,

Ōa.+leri 23b/2

Ōa.+si 21b/10, 21b/17, 25a/17

**Ōāmmē Ar. Umuma mahsus olan**

Öā.77a/8, 87a/2, 88a/18, 88bh/26, 101b/15, 109b/14, 139a/14, 139b/1, 145a/9, 150a/17, 153b/4, 156a/1, 156a/5, 159a/19, 159b/4, 157b/14, 159b/17, 160b/15, 162a/8, 162a/16, 193a/19, 194a/9

Öā.+de 93b/9

Öā.+dür 155b/1

Öā.+ler 156a/5

Öā.nün 95b/8

#### Öämmj Ar. Umuma mahsus

Öā.136a/18

#### Öamr öz. is.

Öā.21b/9, 23b/5, 24b/12, 25a/13, 26a/10, 27b/4, 27b/12, 27b/14, 27b/15, 29b/4, 35a/17, 38a/12, 38a/16, 61a/19, 64a/15, 88a/9, 131b/17

#### Öamr öz. is.

Öā.20b/17, 21a/13, 24ah/13, 24b/7

#### Öamr bin el-Öabbās

Öā.35a/17

#### Öamr bin Öās öz. is.

Öā.131b/14, 131b/15

#### Öamr bin el-Öās öz. is.

Öā.27b/9, 27b/12, 38a/12, 61a/19, 88a/9

Öā.+dur 26a/10

Öā.+ 27b/4, 38a/16

#### Öamra öz. is.

Öā.38b/18

#### Öamü Ar. Amca

Öā.ları 8a/6, 21b/14, 23a/14

Öā.+larından 9a/4

Öā.+sı 8b/18, 9a/13, 10a/3, 18b/16, 20b/14, 25a/19, 36b/6, 37b/9, 54b/17

#### āmüz Far. Öğrenen, öğreten

ā.81bh/36

#### Öamüzāde Ar.+Far. Amcaoğlu

Öā.+si 39b/11, 40b/13

#### Öāmü'l-fil Ar. Fil Yılı

Öā.18a/18

Öā.+ün 18a/7, 18a/9, 18a/12, 18a/13, 18a/17, 18a/19

#### Öan Ar. -den / -dan

Öā.108b/5, 115b/19, 122b/5, 122b/9, 123a/9, 130a/8, 183b/5, 194b/3

#### Öan-çarjb Ar. Yakından, çok geçmeden

Öā.53b/15

#### Öarabiyye Ar. Araplarla ilgili

Öā.22b/14, 22b/15

#### Öarafāt Ar. Mekke civarında bulunan kutsal dağ

Öā.46a/1

#### Öarefe Ar. Arife, bayramdan önceki gün

Öā.101a/14

#### aḡ- Anmak, hatırlamak

a.-mayup 120a/5

a.-up 90a/11

#### ān Ar. An, pek kısa süre

ā.7b/19

a.+a 58b/15, 107b/13, 126a/16

ā.+da 15a/5

#### an O

a.+a 2a/2, 2b/14, 3a/19, 3b/6, 3b/7, 6a/10, 15b/2, 19b/19, 21b/3, 34a/4, 39a/10, 43b/8, 45b/2, 45b/4, 47a/14, 48a/5, 57b/16, 61a/13, 66b/4, 66b/13, 67a/1, 67a/5, 67a/11, 67a/12, 71b/7, 72a/1, 72a/5, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 78ah/50, 78b/5, 79ah/27, 79ah/47, 79ah/48, 79ah/60, 79b/3, 79bh/36, 80a/18, 83ah/8, 83ah/26, 83ah/35, 84ah/37, 84ah/56, 85a/3, 85ah/59, 85b/9, 86a/4, 87b/8, 87b/11, 87b/18, 87b/19, 87bh/19, 88a/6, 88ah/55, 89bh/9, 89bh/12, 90ah/55, 91a/13, 92b/11, 91b/12, 93a/7, 94b/16, 95b/16, 96b/1, 97b/12, 98a/5, 99a/6, 101b/7, 102a/7, 103b/18, 103b/19, 107b/7, 108b/2, 109a/3, 110a/17, 111a/17, 112b/15, 114a/6, 114a/15, 116a/2, 116a/9, 117a/4, 118b/1, 118b/12, 118b/14, 121a/3, 122a/9, 122a/10, 123a/11, 124b/8, 126b/9, 126b/19, 128b/19, 129b/13, 130a/7, 133a/5, 133a/17, 135b/8, 136b/3, 136b/5, 136b/11, 136b/11, 137b/11, 139a/1, 139a/2, 139a/6, 139a/15, 139b/4, 140a/16, 140b/1, 141a/1, 141b/3, 141b/3, 141b/5, 141b/13, 142a/14, 142a/19, 142a/19, 142b/2, 142b/3, 142b/4,

142b/5, 142b/6, 142b/7, 142b/8, 142b/9, 145b/16, 145b/17, 146a/10, 146a/10, 147a/2, 147a/2, 147a/3, 147a/3, 147a/3, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/5, 147a/5, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/7, 147a/7, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/9, 147a/9, 148a/19, 150a/7, 150b/14, 151a/17, 151a/17, 154a/4, 154a/11, 155a/11, 156a/6, 156b/4, 156b/17, 158a/5, 158a/7, 158a/17, 158b/9, 161a/18, 162a/13, 163a/6, 163a/18, 165b/17, 166a/8, 166b/3, 166b/10, 166b/11, 168a/2, 168b/8, 169b/17, 170b/14, 170b/19, 172a/4, 172a/5, 172a/11, 172a/14, 172b/3, 172b/5, 172b/14, 172b/17, 173a/16, 176a/11, 176a/14, 177a/19, 177b/14, 177b/19, 179b/19, 181b/15, 182b/6, 182b/16, 183a/6, 183a/9, 183a/15, 183b/1, 183b/3, 183b/19, 184b/2, 184b/3, 184b/3, 184b/4, 184b/5, 184b/6, 184b/7, 184b/8, 184b/9, 188a/2, 188a/14, 188a/18, 188b/18, 192a/8, 192b/18, 193a/10, 193a/11, 193b/14, 193b/15, 195a/1, 195b/5, 195b/6, 197b/12, 198a/18, 199a/3, 199a/10, 199a/14, 199b/10 a.+da 8a/8, 11b/6, 17a/15, 19a/15, 23a/11, 30b/8, 33a/10, 34b/1, 37b/3, 38b/17, 41a/17, 43a/10, 44b/8, 46b/8, 46b/8, 46b/8, 49a/16, 54b/15, 57b/4, 60a/10, 67a/5, 76bh/62, 77bh/44, 80a/19, 80ah/47, 81bh/21, 82b/16, 84ah/11, 86ah/48, 87b/3, 88ah/31, 88b/10, 95a/11, 96b/2, 99a/5, 103b/11, 104a/17, 106b/18, 107b/2, 107b/9, 122b/4, 125a/10, 126b/18, 127b/2, 127b/2, 129b/6, 129b/8, 130a/2, 134b/4, 135b/15, 146a/5, 151a/16, 152a/18, 152b/6, 155a/12, 155a/17, 157a/13, 159b/13, 159b/13, 159b/19, 161b/11, 164b/12, 167a/13, 167a/13, 167b/4, 167b/6, 168b/19, 170a/7, 170a/10, 172b/6, 174b/7, 175b/8, 184b/18, 194b/10, 194b/11, 197b/4

a.+dadur 108b/7, 113b/8, 173a/9

a.+dan 3b/4, 9a/12, 9b/16, 15a/2, 15a/5, 15a/6, 22a/11, 25b/6, 25b/16, 31b/10, 48a/17, 48bh/27, 49a/12, 56b/5, 58a/3, 66b/5, 71b/12, 72a/16, 72a/18, 72a/19, 73a/7, 76ah/42, 77a/9, 78ah/41, 78b/6, 78bh/33, 79ah/17, 79bh/52, 80bh/17, 81ah/13, 81ah/19, 82ah/5, 82ah/27, 83a/9, 83ah/36, 84a/14, 84ah/42, 85a/4, 85b/15, 85b/16, 87b/11, 87bh/39, 88bh/11, 91b/15, 92a/12, 94a/3, 95b/15, 96b/19, 97b/9, 99a/11, 99b/8, 101b/8, 102a/8, 106b/11, 106b/17, 107b/8, 107b/17, 109a/3, 109a/4, 109a/4, 109b/3, 109b/18, 110a/16, 110b/2, 110b/16, 110b/16, 110b/17, 117b/11, 122b/19, 123a/16, 124b/3, 127a/12, 129a/3, 129b/15, 129b/16, 132b/5, 134a/6, 134a/7, 138b/17, 139b/1, 140a/14, 141a/14, 142a/5, 142a/16, 144a/7, 144a/8, 145b/15, 146a/9, 149a/2, 151a/4, 151a/17, 151b/15, 153a/14, 154a/4, 154b/9, 155a/6, 156b/17, 157a/6, 157a/7, 157a/18, 158a/13, 159b/5, 159b/7, 159b/19, 161a/18, 162a/14, 165a/9, 165a/10, 165a/13, 166a/9, 169a/2, 169b/16, 170a/11, 171b/3, 172b/4, 172b/8, 172b/11, 172b/12, 172b/13, 173a/14, 177a/11, 182a/6, 183a/9, 184a/7, 185b/5, 190a/18, 193b/10, 196a/18, 196b/7, 196b/17, 198b/6, 199a/16, 199a/17, 200a/17, 200b/18, 200b/19, 201a/6 a.+dandur 36a/17

a.+ 12b/16, 20a/2, 20b/19, 26a/1, 26a/1, 27b/2, 33a/18, 35b/14, 44a/11, 45b/2, 45b/6, 62a/3, 67a/14, 74a/15, 75b/10, 75b/19, 75bh/52, 77ah/56, 77b/8, 77bh/4, 78ah/26, 78ah/41, 78bh/20, 79b/3, 79b/4, 79bh/12, 80ah/40, 81a/2, 81bh/12, 82ah/44, 82b/14, 83a/13, 83ah/16, 83bh/52, 85ah/12, 85ah/40, 85bh/53, 86ah/38, 86bh/49, 87b/12, 88a/17, 88bh/6, 90b/3, 90bh/51, 91a/3, 92b/8, 93a/17, 96a/3, 96a/17, 96a/18, 97a/2, 97a/10, 98a/16, 101a/7, 102a/14, 104a/6, 104a/7, 104b/5, 106b/4, 108b/4, 109a/3, 109b/7, 110a/12, 110a/17, 110a/19, 111b/7, 111b/8, 111b/10, 113b/16, 115a/1, 117a/18, 117b/12, 118b/1, 119a/8, 122a/15, 122b/7, 122b/16, 122b/18, 123b/5, 124b/1, 127a/10, 130a/8, 133a/16, 133b/1, 134a/8, 137b/5, 139a/12, 140a/1, 141a/2, 142b/4, 144a/12, 148a/3, 150a/2, 151a/12, 154b/13, 157a/7, 157a/8, 158a/7, 158b/12, 159a/1, 159b/15, 160b/16, 161b/1, 164b/13, 165b/16, 167a/3, 167a/6, 167a/7, 167a/13, 167a/14, 168a/11, 168a/14, 169b/17, 170b/11, 170b/11, 171a/8, 171b/16, 172a/5, 172a/5, 172a/6, 172a/14, 172b/4, 172b/8, 172b/13, 173a/14, 173a/14, 173a/16, 175a/16, 177a/18, 177b/8,

177b/14, 177b/15, 179a/10, 183b/2, 184b/18, 184b/19, 185b/2, 187b/17, 188a/13, 188a/19, 189b/3, 190a/19, 190b/1, 191b/8, 192b/16, 193b/9, 194b/16, 195a/1, 195a/3, 195a/7, 195a/10, 195a/10, 195a/11, 195a/12, 195b/2, 196a/14, 196b/1, 197a/10, 197a/14, 197b/5, 199b/4, 199b/5, 199b/8, 199b/9

a.+suz 131b/19

a.+uñ 1b/4, 4b/6, 5b/12, 5b/13, 8b/18, 10a/7, 10a/8, 10a/14, 10a/16, 10b/11, 15a/13, 16b/13, 20a/2, 25b/12, 25b/18, 25b/19, 25b/19, 29a/11, 34a/3, 39a/4, 40a/18, 44b/13, 45a/7, 45b/1, 45b/8, 46a/17, 47bh/59, 48a/13, 64a/18, 66b/15, 70b/6, 71b/3, 71b/11, 72a/17, 73a/9, 73b/19, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/4, 74a/5, 74a/6, 74a/7, 74a/8, 76bh/14, 76bh/36, 76bh/65, 77a/10, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/13, 77a/14, 77a/15, 77a/15, 77a/17, 77a/18, 77ah/25, 77b/1, 77b/10, 77bh/18, 78a/5, 78a/8, 78a/19, 78ah/32, 78ah/45, 78b/3, 79a/2, 79a/3, 79a/7, 79ah/11, 79ah/36, 79ah/59, 79b/18, 80a/3, 80a/9, 80ah/11, 80b/1, 80bh/48, 81a/1, 81a/9, 81ah/47, 82ah/56, 82b/2, 83a/6, 83b/5, 84ah/14, 84ah/54, 84bh/3, 85a/1, 85bh/41, 85bh/49, 86ah/45, 86ah/45, 87a/1, 87a/6, 87a/17, 87b/13, 87bh/41, 88b/19, 88bh/26, 89a/3, 89ah/42, 90a/11, 90a/14, 90bh/29, 91a/14, 91a/17, 91b/6, 91b/12, 92a/2, 92a/2, 92a/11, 93a/4, 93a/5, 94a/15, 94a/16, 95a/19, 95a/19, 96a/10, 96a/15, 96b/3, 96b/6, 96b/9, 97b/9, 97b/10, 97b/11, 98a/5, 98a/7, 98a/9, 98a/10, 98a/16, 98a/16, 98b/2, 98b/2, 98b/3, 99a/1, 99a/7, 99a/17, 99b/15, 100a/2, 100a/8, 100a/15, 100a/16, 100b/5, 100b/6, 100b/9, 100b/10, 100b/11, 101b/4, 102a/4, 102a/8, 102a/13, 103a/12, 103a/14, 103b/10, 104a/13, 104b/4, 105b/1, 105b/14, 105b/18, 106a/10, 106a/12, 106a/17, 106a/18, 108a/7, 108a/9, 109b/16, 110a/2, 110a/12, 110b/2, 110b/19, 112a/15, 112b/16, 113a/1, 113b/19, 116a/7, 116b/4, 116b/5, 116b/8, 116b/9, 117a/9, 117a/13, 117a/15, 117a/16, 117b/10, 117b/10, 117b/13, 117b/13, 119b/10, 119b/11, 120b/16, 121b/2, 121b/19, 122a/3, 122a/4, 122a/6, 122b/1, 122b/16, 123a/1, 123a/11, 123b/6, 124a/8, 124a/13, 124b/1, 124b/12, 126b/13, 129b/13, 131a/5, 131b/10, 133a/5, 133a/11, 133b/5, 133b/7, 134a/7, 134a/8, 134a/9, 134a/11, 135b/4, 135b/18, 136b/13, 137b/2, 137b/10, 137b/12, 138a/14, 138b/14, 138b/14, 138b/18, 139b/9, 140b/9, 140b/9, 140b/11, 140b/16, 141a/1, 141a/8, 141a/10, 141a/13, 141a/15, 142b/5, 142b/19, 143a/1, 143a/5, 144a/7, 144a/11, 144b/3, 144b/9, 144b/9, 144b/11, 144b/12, 145a/17, 145b/7, 146a/2, 146a/5, 148a/2, 148a/4, 148b/12, 148b/14, 148b/16, 148b/16, 149a/10, 149b/10, 149b/12, 150a/2, 150a/4, 150a/5, 150a/6, 150a/7, 150a/9, 150a/9, 150a/12, 150a/17, 150b/9, 150b/14, 150b/15, 152a/19, 153a/12, 153b/3, 153b/14, 154a/5, 154a/11, 154a/17, 154a/19, 155a/5, 156a/12, 156b/3, 156b/6, 157a/1, 157a/4, 157a/9, 157a/9, 157a/12, 157a/13, 157b/1, 157b/7, 157b/9, 158a/1, 158a/2, 158a/2, 158b/9, 158b/11, 159a/13, 159b/1, 159b/5, 159b/7, 159b/14, 159b/14, 160a/1, 160a/2, 160a/19, 160b/3, 160b/6, 160b/10, 160b/16, 160b/17, 160b/17, 160b/19, 161a/1, 161a/10, 161b/12, 161b/16, 161b/18, 162a/1, 162a/17, 162a/17, 162a/18, 162b/19, 163a/1, 163a/12, 163a/12, 163b/11, 164b/18, 165a/10, 165a/14, 165b/17, 165b/19, 166a/2, 166a/2, 166a/3, 166a/4, 166a/4, 166a/5, 166a/6, 166a/7, 166a/7, 166a/9, 166a/9, 166a/10, 166a/13, 166a/13, 166b/3, 166b/10, 166b/10, 166b/16, 167b/8, 167b/18, 167b/18, 168a/1, 168a/5, 168a/9, 168a/12, 168b/13, 168b/16, 168b/19, 169a/1, 169a/2, 169b/3, 169b/13, 169b/15, 170b/1, 170b/16, 171a/12, 171a/16, 171a/17, 171a/19, 171b/7, 171b/7, 172a/4, 172a/15, 172a/15, 172a/18, 172a/18, 172a/19, 172a/19, 172b/1, 172b/1, 172b/3, 172b/5, 172b/6, 172b/9, 172b/9, 172b/10, 173a/5, 173a/7, 173a/8, 173a/13, 173a/15, 174a/7, 175a/17, 175a/19, 176a/11, 176a/16, 176b/6, 176b/19, 177a/1, 177a/12, 177a/14, 177a/14, 177a/19, 177b/5, 177b/6, 177b/6, 179a/17, 179b/13, 180a/19, 180b/3, 181b/17, 182a/6, 182a/13, 182a/16, 182a/17, 182b/6, 183a/2, 183a/4, 183a/14, 183a/17, 183b/7, 184a/1, 184a/6, 184a/11, 184a/13, 184b/2, 184b/4,

184b/5, 184b/5, 184b/7, 184b/9, 185a/6, 185a/6, 186a/1, 186a/2, 186a/10, 186b/3, 186b/7, 186b/8, 187a/13, 187a/14, 187b/18, 188a/4, 188a/5, 188a/6, 188a/13, 188a/13, 188a/18, 188b/18, 189a/9, 189a/9, 189a/10, 190b/3, 192a/1, 192a/5, 192a/7, 192b/7, 192b/12, 192b/13, 192b/16, 193a/17, 193b/11, 193b/16, 194a/1, 194a/16, 194a/18, 194b/1, 194b/16, 194b/18, 194b/19, 195a/6, 195a/7, 195b/13, 196a/4, 196a/9, 196b/6, 196b/19, 197b/5, 197b/12, 197b/16, 197b/16, 198a/3, 198a/6, 198a/14, 198a/18, 198b/6, 198b/7, 198b/8, 198b/8, 198b/10, 198b/11, 198b/11, 198b/12, 198b/13, 198b/14, 198b/14, 198b/16, 199a/1, 199a/10, 199a/12, 199a/13, 199a/15, 199a/19, 199b/2, 199b/4, 199b/5, 199b/7, 199b/9, 199b/12, 199b/13

a.+uñçün 61a/12, 78bh/42, 80bh/44, 95b/2, 111a/11, 114b/17, 115a/8, 117a/5, 127b/1, 154b/6, 175b/8

a.+uñla 3b/5, 34b/6

a.+uñıla 63b/7, 75bh/5, 81a/7, 82ah/29, 84a/13, 87a/4, 87b/7, 90a/15, 91b/13, 102b/1, 104b/5, 105a/19, 105a/19, 108b/2, 119a/18, 127a/19, 128a/3, 129b/16, 137b/19, 145a/19, 146b/17, 151a/13, 152b/6, 154a/11, 160a/14, 160b/6, 167b/3, 167b/5, 170b/1, 170b/5, 185b/15, 188a/14, 188b/17, 191a/14, 192b/9, 197b/5

a.+uñıladur 161b/19

#### Öanâ Ar. Güçlük, zahmet

Öa.176b/1

Öa.+sı 146b/16

#### ana Ana, anne, valide

a.82a/18, 116a/8

a.+m 92b/18

a.+sı 88ah/24, 117a/16

a.+sına 77bh/58

a.+sından 64b/7

a.+ya 86b/16

a.+juzi 112a/7

#### Öanâşır Ar. Unsurlar, elemanlar

Öa.169a/4

Öa.+dur 100a/6

Öa.+uñ 169a/12

#### anat'olü öz. is. Anadolu

a.55b/9

#### Öanber Ar. Amber

Öa.4b/19

#### ancağ Ancak, yalnız, sadece

a.12a/8, 21b/5, 42b/17, 44b/9, 51a/4, 54b/17, 55a/1, 56b/11, 59b/14, 59b/18, 76bh/49, 77ah/14, 77ah/17, 84b/3, 99a/11, 156a/3, 174a/16

#### ancılayın Onun gibi

a.86ah/29, 86ah/37, 100a/12, 100b/3, 122a/14, 134a/16, 136a/4, 141b/3, 141b/11, 158b/6, 169a/17, 170a/2, 181a/19, 181b/9

#### Öânede Ar. Çok inatçılar

Öâ.187a/6

#### ângeh Far. O vakit, ondan sonra

â.90b/17

#### anâ Ar. Ondan

a.+nuñ 4a/2

#### Öankâ Ar. Zümrütüanka, mitolojik bir kuş

Öa.3b/13

Öa.+sı 94a/6, 120b/6

#### añla- Anlamak

a.-madıllar 163a/2

a.-yarağ 69a/17

a.-yasın 81ah/9

#### añlar Onlar

a.106b/16

#### anlar Onlar

a.6b/13, 7a/4, 11b/10, 16a/11, 22b/14, 23a/11, 28b/4, 37a/15, 57a/17, 58b/4, 70b/9, 71a/17, 78a/17, 79ah/60, 79bh/41, 80a/5, 80a/10, 81ah/55, 82ah/37, 83bh/60, 85bh/16, 85bh/19, 85bh/22, 86a/17, 88bh/41, 88bh/62, 89ah/3, 90ah/11, 90ah/35, 90ah/36, 91a/3, 92b/17, 92b/18, 92b/18, 93b/16, 94a/2, 97b/4, 98b/11, 107a/2, 110a/14, 112a/2, 113a/8, 113b/2, 113b/7, 116a/16, 119a/3, 119a/5, 119a/6, 119b/10, 120a/19, 121a/9, 124a/13, 125a/14, 126a/19, 131a/6, 133a/12, 139b/16,

146a/8, 153b/16, 153b/16, 153b/19, 164a/5, 164a/5, 178b/3, 181a/8, 187a/5, 187b/4, 192b/1, 197a/4  
a.+a 11b/14, 16b/2, 20a/15, 21b/12, 24a/9, 24a/10, 39a/14, 48ah/9, 77bh/7, 79bh/41, 80b/11, 81b/5, 82ah/38, 82b/11, 85bh/18, 85bh/27, 92a/16, 94a/5, 98b/18, 101a/1, 102a/3, 109b/3, 111b/19, 114b/1, 114b/3, 115a/1, 115a/3, 118a/4, 118a/7, 121a/11, 121a/12, 123b/4, 125a/5, 125a/9, 126a/2, 130b/14, 139a/4, 140a/7, 171a/12, 174b/14, 179a/6, 181a/1, 182b/15, 185b/13, 187b/1, 193b/1  
a.+da 28b/10, 95a/2, 109b/18, 143a/16, 187b/6  
a.+dan 14b/13, 16a/2, 35a/3, 35a/3, 35a/4, 76a/5, 85bh/25, 95b/10, 99a/10, 114a/5, 119b/9, 122b/14, 123a/17, 123b/3, 133a/2, 173b/16, 179a/4, 185b/2, 193b/2  
a.+dur 73b/11, 97a/8, 120a/18  
a.+ı 21b/13, 46a/7, 84a/2, 84a/3, 84b/12, 85bh/24, 85bh/30, 85bh/33, 86a/17, 91a/3, 96b/19, 98a/15, 98b/14, 101a/1, 106b/18, 110a/12, 112a/1, 114a/7, 118a/6, 125a/4, 125a/10, 132b/18, 138b/6, 138b/7, 138b/9, 139b/15, 171a/10, 181b/3, 185b/14, 186b/4, 192b/2  
a.+ıla 82ah/36  
a.+uñ 11b/15, 17a/8, 20a/12, 39a/11, 75bh/9, 76ah/11, 76b/18, 78b/1, 83a/1, 87b/8, 87b/9, 89a/19, 90ah/36, 92a/17, 94a/4, 94a/4, 95b/7, 95b/8, 99a/14, 100a/17, 106a/4, 106a/7, 106a/8, 111a/7, 111a/8, 111a/8, 112a/3, 112a/5, 112a/9, 112a/14, 112a/16, 112a/17, 112a/18, 112b/1, 112b/2, 112b/8, 113a/10, 113b/5, 113b/5, 114a/6, 114a/8, 116a/9, 116a/11, 116b/16, 119a/4, 121a/1, 121a/9, 121a/9, 121a/10, 123b/12, 123b/19, 125a/14, 126a/19, 126b/1, 126b/11, 130a/16, 133b/19, 135a/15, 139b/6, 140b/2, 142a/19, 145a/5, 145a/12, 148b/13, 149a/14, 151a/3, 151a/3, 151b/15, 152a/15, 152b/11, 152b/12, 153a/1, 153b/6, 153b/17, 153b/19, 154a/8, 159b/18, 159b/18, 160a/9, 162b/1, 164a/14, 165a/14, 167b/16, 171a/11, 173b/13, 176b/6, 178b/1, 178b/13, 179a/6, 179b/13, 180b/7, 181a/7, 181a/8, 181a/10, 181a/12, 184b/14, 185b/1, 185b/3, 185b/13, 189a/4, 191b/17, 193b/1, 193b/6, 194a/5, 194b/7, 194b/7, 197b/10, 199b/19  
**ansuzın Ansızın, birden bire**  
a.60b/8, 172a/3  
**Öantâb öz. is. Yer adı**  
Öa.52a/11  
**ant'akya öz. is. Antakya şehri**  
a.35b/2, 52a/11, 57a/5  
**ant'art'üs öz. is. Antartus, şehir adı**  
a.35b/3  
**añun Onun**  
a.4b/10  
**anüş öz. is.**  
a.6a/4  
**ar Temiz**  
a.83ah/13  
**Öar Ar. Utanma, ar**  
Öā.112b/16, 132a/19, 188b/3, 189a/7, 189b/14, 190b/3, 191a/9  
Öā.+a 186a/7  
**ara Ara, yer, mesafe**  
a.+da 86bh/22, 86bh/50  
a.+ları 180a/1  
a.+larında 65a/6, 114b/8, 114b/11, 193a/6  
a.+larından 190a/19  
a.+ñdadur 136b/5  
a.+sı 15b/2, 127b/10, 180a/1  
a.+sın 137a/18  
a.+sına 89b/11  
a.+sında 6a/12, 6a/12, 8b/15, 22a/16, 25a/2, 25b/5, 36a/8, 36a/19, 36b/16, 37b/15, 65a/1, 73a/10, 76a/8, 79a/7, 82bh/40, 83a/8, 83bh/15, 83bh/20, 85a/13, 85a/17, 95b/7, 97b/17, 104b/6, 107a/6, 107a/17, 109a/18, 120b/9, 121a/13, 122a/9, 125b/12, 125b/15, 125b/18, 129a/1, 133b/4, 134b/2, 134b/14, 134b/14, 136a/3, 140a/2, 140b/19, 142b/10, 147b/9, 148b/10, 150b/10, 151a/3, 153b/15, 154a/3, 156a/4, 160a/2,

160b/15, 161a/5, 166a/4, 170a/8, 170a/14, 170b/5, 172a/7, 179a/10, 181a/12, 190a/8, 192b/3, 193a/2, 193a/2, 193a/12  
a.+sındadır 78b/12, 78b/15, 192b/11, 193a/1  
a.+sından 56b/12, 107a/7  
a.+ya 22b/19, 81ah/33, 122a/3, 126b/11, 127b/17  
**ärâ Far. Süsleyen**  
ä.106a/17  
**ara- Aramak**  
a.-dılar 189a/2  
a.-mamağ 78bh/17  
a.-mayalar 114a/3  
a.-maz 145b/16  
a.-mağa 117b/4  
a.-mağdadur 148a/11  
a.-r 84bh/55, 110a/1  
a.-rlar 109a/8, 185a/13  
a.-yalar 93b/19  
a.-yalum 84bh/55  
a.-yup 194b/19  
**Öarab öz. is. Arap kavmi**  
Öa.5b/16, 6a/12, 9a/16, 12b/11, 52b/16, 55a/4, 58a/18, 85ah/22, 85ah/26, 121b/7  
Öa.+da 6b/4, 35b/5, 48b/13, 106b/7  
Öa.+dan 12a/12, 18b/11, 21b/6, 22b/6, 84bh/48, 129b/19  
Öa.+ı 85ah/39  
Öa.+ile 31b/12  
Öa.+uñ 12a/13, 83bh/46, 85ah/22  
**aÖrâb öz. is. Araplar**  
a.+dan 104a/17, 183a/12, 189a/13  
**aÖrâbî öz. is. Çölde yaşayan Araplar**  
a.16b/4  
**Öarabiyye Ar. Araplarla ilgili**  
Öa.22b/14, 22b/15  
**(süre-i) aÖrâf Ar. Cennetle cehennem arasındaki yer, sırt, tepe, Araf suresi**  
a.17b/5  
**Öarafât Ar. Mekke civarında bulunan kutsal dağ**  
Öa.46a/1  
**Öarefe Ar. Arife, bayramdan önceki gün**  
Öa.101a/14  
**Öarağ Ar. Raki, ter**  
Öa.79b/4  
**Öarağıyye Ar. Derviş külahı**  
Öa.12b/11  
**arala- Aralamak**  
a.-yup 179b/8  
**aralık(ğ) Aralık, mesafe, yer**  
a.+â 37a/3  
a.+dan 35a/12  
**ärâm Far. Dinlenme, yerleşme**  
ä.76ah/3, 76ah/59, 85ah/7, 90a/7, 103b/10, 185b/4  
**aran- Aranmak**  
a.-duğda 38b/10  
a.-mayup 136a/19  
**Öarasât Ar. Arsalar, Mahşer yeri anlamında**  
Öa.5a/6  
Öa.+da 16b/13  
**ärâste Far. Süslenmiş, süslü**  
ä.2a/13  
ä.+dür 104a/14  
**ärâyende Far. Düzen verici, süsleyici**  
ä.53a/13  
**Öarâyis Ar. Süslenmişler, aruzlar, gelinler**  
Öa.2a/12, 148a/9  
**aÖrâz Ar. İşaretler, felaketler, kazalar**  
a.82a/6  
**arâzî Ar. Yerler, topraklar**  
a.193a/2  
a.+sine 144a/2  
**ard Art, peş, arka**  
a.+larınca 105b/17  
a.+uñca 154b/7  
a.+larına 13a/11  
a.+ına 11b/4, 132b/11, 160a/17, 189a/19



a.+ınca 19b/16, 34b/7, 37b/12, 83ah/3, 85ah/18, 89ah/55, 92a/4, 128a/16, 133a/12, 158b/2, 162b/12, 174a/9, 189b/15, 189b/17  
a.+ında 90a/7, 129a/19, 160a/5, 172a/7, 191a/19  
a.+ından 14b/8, 37a/6, 40a/11  
**ardābe Ardabe, bulamaç, sulu yiyecek**  
a.186b/4  
**ardavān öz. is.**  
a.48bh/46, 48bh/48  
**ardelan öz. is. Yer adı**  
a.56a/18  
**ardeşir öz. is.**  
a.48bh/20  
**ardübād öz. is. Şehir adı**  
a.54b/2  
**arest'at'alis öz. is. Aritotales**  
a.48bh/24  
**arfahşad öz. is. Arfahşad**  
a.6a/3  
**arğū öz. is.**  
a.6a/2  
**arğun han öz. is.**  
a.48b/7, 48b/11  
**Ārīz Ar. Gelen, tesadüf eseri vuku bulan**  
Ā.38a/10, 62a/4, 121a/11, 193b/14, 193b/15  
Ā.+ 34b/11  
Ā.+çün 141a/8  
**Ārī Ar. Soyutlanmış, uzak, çıplak**  
Ā.108a/9, 145a/18, 145b/2, 145b/6  
**Ārīf Ar. Bilen, arif**  
Ā.109a/16, 109b/4, 109b/6, 117b/14, 165a/18, 167b/14, 167b/16, 184b/10, 185b/2, 185b/9, 185b/14, 194a/11  
Ā.+den 185b/11  
Ā.+i 83ah/39  
Ā.+ler 77a/4  
Ā.+üñ 102b/18  
**Āriyyet Ar. Ödünc**  
Ā.96b/12  
Ā.+dür 199b/4  
Ā.+i 159a/18  
**arğa Arka, sırt**  
a.173b/9  
a.+ları 12b/10  
a.+lığı 135a/11  
a.+muzı 33b/11  
a.+nuñ 135a/11  
a.+sı 8a/19  
a.+sıla 34b/16  
a.+sın 66a/8, 91b/13  
a.+sına 76bh/17  
a.+sında 87ah/43  
a.+sından 69b/2, 87ah/54, 155a/16, 158b/8  
a.+sını 87a/9  
**Ārīlan- Ar.+T. Arlanmak, utanmak**  
Ā.+a 95b/15  
**Ārīsa Ar. Yer, meydan**  
Ā.2a/7, 5a/6, 16b/13, 76bh/3, 85ah/44, 89b/8, 93b/3, 140b/3, 144a/1, 144a/13, 144a/16, 145a/8, 145b/6, 145b/16, 150a/13, 176a/17, 200a/10  
Ā.+sı 140b/7, 198b/1  
Ā.+sınun 89a/10, 89a/13  
Ā.+sına 1b/3  
**armen öz. is. Şehir adı**  
a.49b/11  
**arnavud öz. is. Arnavut**  
a.51b/6, 56a/17  
**arpa Arpa, bir tür tahıl**  
a.117b/11, 127a/10, 128a/16, 130a/6, 130a/6, 130b/8  
a.+yı 129b/15  
**arşlan paşa öz. is. Arşlan Paşa**  
a.57a/16  
**arşlan öz. is.**  
a.48a/10  
**arşlan krş. arşlan Aslan, yırtıcı hayvan**  
a.19b/14  
**arşlan Aslan, yırtıcı hayvan**

a.+a 149b/18  
a.+i 3a/17  
**Ārş Ar. Gök, taht**  
Ā.15a/6, 77b/4, 119a/1, 140b/3, 143a/16  
Ā.+da 28b/15  
Ā.+dan 140b/2, 141b/7, 167b/17  
**art- Artmak, birikmek**  
a.-mayup 33b/15  
**artır- krş. artur- Arttırmak, biriktirmek**  
a.-amazsın 144a/8  
**artuk öz. is. Artuk**  
a.49a/3  
**artuk-ābād öz. is. Yer adı**  
a.52b/7  
**artur- Arttırmak**  
a.-alar 175b/13  
a.-urdi 59b/7  
a.-urur 73b/19, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/4, 74a/5, 74a/7, 74a/8, 74a/9  
**Ārūba Ar. Cuma gününün eski adı**  
Ā.6a/9  
**Ārūf Ar. Uzun zaman ızdırıp çeken**  
Ā.168b/15  
**arż krş. Ārż. Genişlik, en, enlem, arz, yer**  
a.171b/3, 173b/5  
**Ārż Ar. Genişlik, enlem, arz etme**  
Ā.5a/9, 16a/19, 17a/13, 25b/9, 31b/7, 33b/16, 58b/3, 59a/10, 77a/6, 77a/19, 77bh/23, 81ah/35, 82bh/21, 87a/18, 87ah/8, 88bh/7, 96a/12, 101a/18, 101a/19, 122a/11, 127b/2, 142a/2, 142a/5, 150b/15, 165b/5, 181a/11, 199b/19  
Ā.+da 118b/10, 188b/14  
Ā.+i 8a/2, 35b/12, 142b/8  
Ā.+ın 89ah/42  
Ā.+ından 88a/14  
**arż-ı rüm öz. is. Erzurum şehri**  
a.53b/15, 55a/7, 55a/13, 56a/5, 56a/11, 57a/15, 57a/16, 57b/6, 58a/9  
a.+da 55a/7, 56a/5  
**arż Ar. Toprağa ait, toprakla ilgili**  
a.168b/10, 169a/9, 170a/4  
a.+den 169b/10, 170a/1  
**arziye Ar. Toprakla, topraktan yetişen**  
a.+den 43a/12  
**ārzū Far. İstek, heves**  
ā.77ah/8, 87bh/50, 89ah/6, 158b/2, 171b/10, 176a/5, 178b/2  
ā.+dadur 127a/10  
ā.+ların 101a/2  
ā.+larından 195a/17  
ā.+muz 80ah/60  
ā.+sı 75bh/31, 77ah/4, 90ah/2, 170a/12  
ā.+sıla 44b/8  
ā.+sına 87ah/24  
ā.+sında 152b/19  
ā.+sındadurlar 110a/12  
**aş- Asmak**  
a.-acağ 86bh/47  
**āsā Far. Vakar, süs**  
ā.54a/12  
**Āsā Ar. Değnek, sopa, derviş değneği**  
Ā.39a/17  
Ā.+ya 11b/6  
Ā.+yı 39a/18  
**aššāb Ar. Sinirler**  
a.173b/12, 173b/15  
**Āšāb Ar. Sinir**  
Ā.173b/11  
**āşaf Ar. Haz. Süleyman'ın veziri, vezir**  
ā.3b/1, 3a/16, 59a/10  
ā.+un 59a/9  
**āşaf-nažir Ar. Asaf'a denk**  
ā.+e 60b/1  
**Āsākīr Ar. Askerler**  
Ā.54b/3, 55b/19, 56a/9, 56a/11, 58b/18, 60b/1  
**āšām Ar. Suçlar, günahlar**

ā.+ı 102a/4, 181b/6, 183b/19  
ā.+ların 174a/18, 187b/4

**aşamm Ar. Sağır, sert, güç**  
a.16b/7

**āsān Far. Kolay**

ā.57a/9, 57b/2, 66a/18, 67a/11, 67a/12, 80b/1, 108a/1,  
139a/1, 183b/14  
ā.+dur 77ah/21, 120a/9

**āsānlık krş. āsānlik**  
a.106a/19

**āsānlik Far.+T. Kolaylık**  
a.77b/17

**aŕşār Ar. Yüzyıllar**

a.148b/11, 179a/1, 198b/6, 199b/6  
a.+dur 108a/8  
a.+uñ 175a/19  
a.+ında 175b/2

**āsār Ar. İzler, eserler**

ā.1b/5, 2a/6, 2a/9, 2b/19, 5b/18, 15a/6, 17a/13, 20b/8,  
49a/12, 88b/16, 97b/6, 98b/4, 100a/7, 100a/12, 100a/13,  
100b/4, 100b/6, 109b/16, 112a/16, 116a/11, 116b/5,  
140b/11, 148b/16, 150a/5, 150a/7, 159b/16, 162b/19,  
170b/2, 171a/16, 172a/6, 172a/8, 172a/12, 175a/10,  
175a/13, 176b/3, 179b/8, 181a/8, 181b/2, 184a/19,  
186b/6, 189a/17, 192b/12, 193b/12, 194a/19  
ā.+da 26b/14  
ā.+dur 167a/4  
ā.+ı 100a/15, 117a/13, 141a/11, 144b/3, 145a/10,  
145b/10, 148a/14, 150a/9, 150a/12, 157a/12, 163a/11,  
164b/17, 166b/16, 166b/16, 169b/2, 169b/2, 169b/3,  
169b/5, 169b/6, 169b/7, 169b/8, 169b/9, 171b/14,  
175a/19, 184a/11

ā.+ıdur 112a/18

ā.+ıla 184a/19

ā.+ın 136a/3, 162b/15, 163a/17, 184a/12, 185b/1,  
187a/9, 199b/7

ā.+ından 126b/6, 142a/11, 163a/12, 163a/12, 177a/2

ā.+ındandur 77b/16, 144a/14, 196b/19

ā.+ınuñ 100b/3

**aşādā Ar. Sedefler**

a.2a/19

**aşdur- Asdırmak**

a.-dı 35a/14

**Ŗasel Ar. Bal**

Ŗa.+e 12a/18

**Ŗases Ar. Gece bekçisi**

Ŗa.+lerinden 86bh/33

**aşfiyā Ar. Samimi, saf, samimi dostlar**

a.1b/13, 3a/15, 189a/6

**aşğar Ar. Pek küçük**

a.38b/14, 42a/12, 43a/18

a.+dur 43b/1

**aşñāb Ar. Sahipler**

a.2a/9, 3a/8, 4b/12, 5a/12, 5b/9, 7b/11, 11b/5, 24b/1,  
25b/12, 25b/16, 28a/11, 28a/13, 30a/5, 33a/1, 48bh/32,  
75bh/33, 82bh/31, 145a/3, 145a/3, 145a/3, 157a/3,  
164b/13, 175b/10, 176a/12, 178a/16, 180a/19

a.+um 24a/12

a.+ı 11b/3, 15a/18

a.+ına 2a/6, 11b/2, 156a/18, 189a/16

**aşñābe krş. aşñāb**

a.75b/7, 111a/5, 122b/4, 153b/16, 190a/8, 190b/17

a.+den 10b/10, 12a/5, 191a/5

a.+dür 45b/13

a.+leri 153b/15

a.+lerinden 45b/13

a.+ye 151b/9, 189b/12

**aşñābü'r-reŕy Ar. Görüş ve fikir sahipleri**

a.+dendür 18b/7

**aşñābü'ş-şuffa öz. is.**

a.24ah/1

**aşıl- Asılmak**

a.+mış 86ah/49

a.+mışdur 125a/14

**Ŗāşım öz. is.**

Ŗā.25b/6, 36a/12,

Ŗā.+dur 36a/13

**Ŗāşj Ar. İsyān edici**

Ŗā.114b/4, 122b/13, 124b/4, 147b/6, 158a/15, 160b/6,  
160b/9, 160b/11, 161b/14, 175b/13, 182b/8, 199b/18

Ŗā.+ler 91a/4, 175b/12, 175b/14, 175b/17

Ŗā.+leri 126b/2, 174a/17

Ŗā.+lerüñ 123b/3

Ŗā.+rekdür 102a/9

**āşim Ar. Günahlı, kabahatli**

a.114b/4, 150b/15, 157a/15, 160b/4, 160b/6, 160b/9,  
160b/11

**Ŗaşj Ar. Zor, güç, zahmetli**

Ŗa.75bh/14, 190b/3

Ŗa.+dür 76bh/55

**āşitāne Far. Payitaht, eşik**

ā.56b/18, 57a/12, 89b/9

ā.+si 60a/5

**Ŗāşiyān Ar.+Far. Asiler**

Ŗā.83b/11, 188a/19

**Ŗaşkalān öz. is. Yer adı**

Ŗa.35b/1

**Ŗaşker Ar. Er, asker**

Ŗa.25b/4, 27b/2, 32a/12, 35b/10, 38a/13, 43b/8, 49b/15,  
52a/8, 52b/19, 53b/15, 55a/19, 56a/5, 56a/6, 56a/17,  
56b/1, 57a/6, 57a/8, 57a/9, 57a/14, 58a/7, 58b/1, 58b/3,  
76ah/54, 76bh/52, 83ah/46, 127b/15

Ŗa.+den 83ah/54

Ŗa.+e 88bh/35

Ŗa.+ı 48a/17, 48a/17, 49a/15, 49b/13, 53a/18, 55a/13,  
55a/19, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 84ah/64, 88bh/32, 88bh/47

Ŗa.+ile 43b/8, 48a/19, 49b/17, 53b/18, 55b/3, 56a/1,  
57a/17

Ŗa.+inden 25a/1

Ŗa.+ine 83bh/10

Ŗa.+inüñ 24b/19

Ŗa.+le 38a/18

Ŗa.+lerle 56b/8, 57a/17

Ŗa.+lerinden 56b/1

Ŗa.+uñ 56a/12, 76bh/53, 84ah/44

**Ŗaşkerj Ar. Askerlikle ilgili**

Ŗa.+den 60a/8

**Ŗaşkerlik Ar.+T. Askerlik**

Ŗa.+ile 57a/15

**aşl Ar. Kök, temel, esas, soy**

a.76b/1, 78b/2, 79ah/59, 83ah/29, 83bh/61, 106b/6,  
147b/7, 163a/5, 164b/14, 164b/14, 164b/14, 164b/17,  
165b/19, 166a/16, 168b/8, 168b/9, 180b/3, 180b/3,  
182b/5, 183b/1, 188a/3, 188a/3, 192a/4, 192a/4, 193b/9,  
198b/11, 198a/15, 198a/16, 198b/10, 198b/14

a.+a 76b/14

a.+dan 164b/11, 164b/11, 198a/14

a.+dur 188a/2

a.+laruñ 76b/16, 76b/18

a.+uñ 76a/17, 76a/18, 164b/14, 166a/14, 166a/17,  
198a/17

a.+ı 68b/8, 76a/12, 76a/16, 89bh/32, 117a/9, 161a/1,  
192a/7

a.+ıdur 164b/18

a.+ında 193b/12

a.+ından 172a/13

a.+ını 76b/14

**aşlā Ar. Hiçbir vakit**

6b/4, 11b/15, 12a/14, 12a/15, 12a/16, 12b/8, 15a/2,  
17b/10, 29b/13, 34b/4, 37b/10, 37b/11, 39b/11, 72a/1,  
72a/1, 72a/1, 76ah/3, 84bh/16, 109a/4

**aşlāh Ar. Daha salih**

a.29a/11, 35b/11

**aşlj Ar. Asla mensup, seçkin**

a.141a/9

**āşmān Far. Gök, gökyüzü**

ā.7a/15

ā.+a 15a/5, 59a/16, 188a/10

**aşnām Ar. Sanemler, putlar, sevgililer**

a.6a/13, 7b/7, 41a/18, 41a/18

**Ŗaşr Ar. İkinci namazı vakti**

Ŗa.86a/5, 67a/12, 129a/2,

**Ūaşr Ar. Yüzyıl**

Ūa.45a/16, 194a/12

Ūa.+a 162a/7

Ūa.+da 48bh/7

Ūa.+uñ 175b/2

Ūa.+ında 46b/9, 83ah/38

**aşrâf Ar. Sarflar, masraflar, harcamalar**

i.17a/19, 68b/5, 114a/12, 161b/14, 161b/15, 161b/18

a.+dur 162a/1

**âstâne Far. Eşik, tekke, başkent**

â.+nûñ 148a/8

â.+sine 89a/2

**âsüde Far. Rahat, huzurlu**

â.133a/9, 178b/2, 199b/18

**âsüde-hâl Far.+Ar. Hali, durumu rahat olan**

â.48bh/26

**âsüdelik Far.+T. Rahatlık**

â.77b/18

**aşvât Ar. Sesler**

a.170b/9

**aş Aş, yemek**

a.78ah/62, 200b/19

a.+ı 59a/19

**aş- Aşmak**

a.-up 40a/11, 40a/11

**aşağa Aşağı, yön**

a.45b/8, 45b/15, 45b/16, 69b/2, 77bh/40, 79bh/47,

82ah/35, 83bh/10, 88ah/41, 115a/16, 115a/17, 115b/2,

124b/5, 155a/4, 171b/18, 172a/6, 184b/16, 187a/12,

187a/13, 191a/9, 191b/2, 194a/5

**âşâm Far. İçen**

â.2b/5

**Ūaşâyir Ar. Aşiretler, kabileler**

Ūa.+dür 193a/6

**Ūaşer Ar. On**

Ūa.3a/19, 17b/9, 49a/15, 53b/3, 54a/15, 68a/6, 68a/7,

68a/8, 139b/18, 139b/18, 139b/18, 139b/19, 139b/19,

140a/2, 140a/3, 140a/3, 140a/4, 201a/18

Ūa.+ı 89ah/27

Ūa.+ine 89ah/13

**Ūaşere-i mübeşşere öz. is. Hz. Muhammed tarafından cennetlik oldukları müjdelenmiş on sahabe**

Ūa.24a/19

Ūa.+den 10a/7, 32a/16, 32b/1

Ūa.+dürler 24b/6

Ūa.+nûñ 25a/12

Ūa.+ye 25b/9

**Ūaşıq Ar. Birine, bir şeye tutkun**

Ūâ.+larla 147b/16

Ūâ.+larumuz 168a/16

Ūâ.+larını 58a/5

**Ūâşir Ar. Onuncu**

Ūâ.4b/6, 4b/8, 4b/9, 139b/17, 161a/10, 191a/7, 200b/3

**âşiyân Far. Yuva, ev, mesken**

â.53a/2, 60b/4

**Ūaşq Ar. Aşk**

Ūa.82a/7, 116b/17

**âşkâr Far. Açık, belli**

â.16b/18, 60b/8, 95a/12

**âşkârâ krş. âşkâr**

â.20b/8, 33a/1, 33b/9, 73b/11, 77b/19, 86ah/5, 95a/10,

95a/11, 139b/19, 150a/18, 158a/2

**âşnâ Far. Tanıdık, dost, aşına, yabancı değil**

â.60b/12, 77ah/3, 200a/17

â.+laruñı 200a/17

**âşnâlık(ğ) Far.+T. Tanıdıklık, aşinalık**

â.177a/2

â.+um 200a/17

**Ūaşr Ar. On sayıdan birini alma**

Ūa.93b/5, 93b/5

**aşrı Aşırı**

a. 14b/12, 159a/6

**âşüb Far. Kargaşa, karıştıncı**

â.8a/1, 149a/11

**Ūâşürâ Ar. Aşüre**

Ūâ.101a/14

**âşüfte Far. İffetsiz kadın, azgın ve baştan çıkmış gibi olan kadın**

â.82a/12

**at At, binek hayvanı**

a. 25a/8, 76bh/25, 156a/3, 174b/11, 201a/4

a.+a 25a/17, 32b/11, 34a/18, 79bh/41, 83bh/48, 83bh/53,

83bh/54, 139b/18, 174b/13

a.+lar 84bh/57

a.+ları 174b/14

a.+larumuz 76bh/28

a.+laruñ 11b/1

a.+dan 35a/6, 80bh/35

a.+dur 84bh/40

a.+uñı 85ah/35

a.+ı 49a/18, 85ah/34, 156a/3

a.+ına 85ah/36

**at- Atmak**

a.-ar 8a/11

a.-arlar 84b/10

a.-dı 60a/7

a.-up 8b/3, 128a/4, 158b/15

a.-ılan 40a/8, 58b/11

**Ūatâ Ar. Bağış, ihsan**

Ūa. 58a/13, 62a/16, 70b/4, 70b/4, 76bh/41, 77b/19,

84ah/54, 88ah/13, 89b/2, 93a/7, 94a/17, 96a/15, 146a/7,

148a/3, 163b/8, 163b/13, 163b/18, 163b/19, 171b/17,

177a/4, 179a/7, 179b/14, 181a/13, 183b/2

Ūa.+da 89bh/40

Ūa.+muz 179a/7

Ūa.+nuñ 98a/6

Ūa.+sı 90bh/37, 95b/14, 200b/18

Ūa.+sın 184a/7

Ūa.+sına 166a/7

Ūa.+sında 163b/10

Ūa.+ya 29b/14

Ūa.+yı 98a/13, 146b/7

**Ūatâ bin yesâr öz. is.**

Ūa.63b/12

**Ūatâ el-horâsanî öz. is.**

Ūa.26b/5

**Ūatâ-yı selemj öz. is.**

Ūa. 83b/3, 83b/5

**Ūatâye öz. is.**

Ūa.26b/3

**âteş Far. Ateş, od**

â.7b/19, 57b/9, 58b/19, 60a/6, 66b/19, 78ah/54, 82a/5,

143b/5, 148a/11, 148b/16, 164a/14, 186a/2, 188b/7,

188b/9, 194b/13, 196b/3, 200b/16, 200b/16

â.+den 114a/18, 116a/18, 124b/2, 196a/19

â.+dür 148a/19

â.+e 31b/19, 32a/13, 40b/1, 58a/10, 72b/6, 72b/7,

114a/16

â.+ı 72b/17, 82ah/29, 87a/4, 100a/19, 118b/2, 143a/10,

143a/11, 143b/13, 196a/19, 196b/5, 200a/14

â.+in 34b/17, 90a/13

â.+inde 91b/12

â.+inden 102b/1, 107b/5, 116a/18, 137a/12

â.+ine 85a/5, 102b/7, 145a/7, 148a/11, 200a/10

â.+inüñ 192b/1

â.+ler 186b/4

â.+uñ 164a/14, 188b/8

**âteş-bâr Far. Ateş yağdıran**

â.+ı 57b/10

**âteşli Far.+T. Ateşli, kızgın, hararetili**

â.196b/2

**at'har Ar. Çok temiz olan**

a.15a/7

**at'hâr Ar. Temizler. Kadınların aybaşından ve doğumdan kurtuldukları zaman.**

a.+ı 95a/19

**Ūatâ'îfet Ar. Şefkat gösterme**

Ūâ.+ı 3a/11

**Ūatâ'il Ar. Tenbel, boş duran**

Ūâ.159b/16, 159b/17, 165a/14, 167b/16

Ūâ.+dur 171a/3

**Ūatâ'ıyyet Ar. Bağış, ihsan**

Öa.89ah/20

**ätj Ar. Gelecek**

ä.134a/15

**Öatıķ Ar. Ebu Bekir'in lakabı**

Öa.29b/5, 29b/8

**Öätike öz. is.**

Öä.23b/2, 23b/3, 36a/13

Öä.+nün 23b/9

**at'Öime Ar. Yemekler**

a.160a/7, 161a/4

**Öatķ Ar. Serbest bırakılmak, köle ya da esiri özgür bırakmak**

Öa.+ı 22b/3

**at'lu Atlı**

a.201a/5

**atlu krş. at'lu**

a.48a/17

**at'nâb Ar. Çadır ipleri, ağaç kökleri, vücuttaki sinirler**

a.2b/2

**Öatş Ar. Susuzluk**

Öa.99b/12

**Öattâb bin eşid öz. is.**

Öa.+ı 27b/3

**Öatt'âr Ar. Attar, güzel kokular**

Öa.+dadur 47bh/52

**at'yeb Ar. En güzel**

a.93a/8

**at'yebân Ar. İyiler**

a.12a/19

**Öavâķıb Ar. Sonuçlar, sonlar**

Öa.+dur 171a/15

**Öavâlim Ar. Alemler, dünyalar**

Öa.7b/5, 142a/9, 143a/2, 144a/5

**Öavâmil Ar. Etkenler**

Öa.188b/9

**Öavâmm Ar. Halk tabakası**

Öa.4a/6, 75bh/11, 94a/1, 109a/10, 180b/10, 180b/13, 200b/6

Öa.+a 156a/10, 180b/5

Öa.+dan 180b/7

Öa.+uñ 156a/10

**avân Ar. Vakit, zaman**

a.7b/1

**aÖvân Ar. Yardım edenler, yordakçılar**

a.140b/16, 157b/4, 159a/8, 159a/8, 168a/1

a.+suz 140b/12

**Öavâriz Ar. Belalar, engeller**

Öa.77b/3, 95b/6, 185b/8

Öa.+ına 133b/6

**äväre Far. Aylak**

ä.148a/10

**Öavâsıf Ar. Şiddetli rüzgarlar**

Öa.89a/12, 187a/13

**Öavât'ıf Ar. İyilik severlikler**

Öa.194b/11

**ävâz Far. Ses**

ä.26a/2, 44b/2, 135a/4, 170b/13, 174a/15

ä.+da 135a/6

ä.+ı 10b/16, 26a/2

ä.+ıla 88a/15

ä.+ın 88a/14, 159b/12

ä.+umı 105a/11

ä.+uñ 88a/15

**aÖvâz Ar. Bedeller, karşılıklar**

a.182b/3

**ävâze Far. Ses, ün, bağırma**

ä.54a/13, 80ah/37

**avcı Avcı**

a.129b/16

**Öavd Ar. Geri dönme**

Öa.+ın 100b/1

**Öavdet Ar. Geri dönüş**

Öa.22b/10, 45a/18, 49b/18, 54b/12, 56a/3, 56a/6, 56b/7, 65b/17, 84ah/64, 106b/4, 171a/1, 181b/7

Öa.+ı 55b/3

**aÖver Ar. Bir gözü kör, tek gözlü**

a.+ler 175a/15

**Öavf öz. is.**

Öa.25a/3, 25a/3, 26a/16, 26b/8, 125a/18, 184a/9

Öa.+a 38a/7

Öa.+uñ 37a/7

**Öavn öz. is.**

Öa.23b/7, 42a/11, 118b/6, 118b/7

Öa.+ı 118b/8

**Öavn Ar. Yardım**

Öa.51a/6, 57b/1

**Öavrât Ar. Kadınlar, zevceler**

Öa.74a/3, 88b/4, 109a/8

Öa.+ından 126a/5

Öa.+uñ 88b/3, 114a/1

**Öavret Ar. Kadın, zevce; gösterilmesi ayıp olan yerler**

Öa.4b/1, 40a/15, 47a/2, 77bh/37, 77bh/39, 82a/18,

86b/12, 91a/13, 91a/18, 112b/3, 112b/7, 113b/12,

115a/15, 115a/17, 115a/19, 115b/1, 115b/3, 115b/3,

157b/18, 157b/19, 158a/2, 161a/13

Öa.+de 88b/3

Öa.+den 32b/13, 114b/6

Öa.+dür 47bh/48, 191a/13

Öa.+e 86b/12

Öa.+ı 114b/6, 114b/11

Öa.+ile 115a/4

Öa.+ine 115a/16, 161a/14

Öa.+inün 157b/18

Öa.+le 157b/1

Öa.+ler 63a/11, 83bh/22, 87ah/27, 114b/19, 116b/11,

126b/12, 157a/19, 161b/6, 192b/3

Öa.+lere 87ah/30

Öa.+lerinün 114a/2

Öa.+lerinüz 113a/4, 152a/7

Öa.+lerün 160a/3

Öa.+ün 112b/3, 115a/10, 115a/12, 115a/17, 116b/2

**Öavretlig Ar.+T. Kadınlik, zevcelik**

Öa.+ından 157b/17

**Öavsec Ar. Sincan dikenini veya Musa ağacı denilen dikenli bir ağaç türü**

Öa.+ın 179a/6

**avuç Avuç**

a.130a/4

**avuşdur- Ovuşdurmak**

a.-maķ 161a/16

**ay Ay, Dünya'nın uydusu**

a.8a/7, 14b/7, 150a/14, 168b/10

a.+da 68b/12

**ay Ay, takvimsel döngü birimi**

a.18a/7, 18a/12, 18a/16, 19a/19, 19b/1, 19b/18, 21a/1,

21b/8, 21b/8, 28a/14, 29b/3, 31a/12, 37b/4, 42b/1,

42b/17, 43a/11, 47a/18, 48b/1952a/14, 53b/7, 55a/1,

56a/1, 56b/11, 57a/12, 58a/12, 115a/4, 115a/9, 128a/18,

131b/5,

a.+a 8a/6, 43a/14

a.+da 8a/10, 36b/12 13a/2, 160b/12

a.+dan 31a/13, 33b/10, 54b/8

a.+dur 71b/11

a.+ı 95a/2, 99b/1, 131b/5

a.+ıdur 70a/11

a.+ında 70b/4, 71a/18, 71b/12

a.+ından 71a/14

a.+ınun 71b/13, 71b/19

a.+lar 70a/12

a.+larda 72a/1

a.+lardur 71b/18

a.+umdur 70a/13

**ay kıtluğ han öz. is.**

a.48b/19

**ay t'öğmiş öz. is. Ay Toğmış**

a.49a/3

**aya Avuç içi**

a.+sı 79b/10

**ayağ krş. ayak**

a.34b/9, 79bh/46, 159a/2

a.+a 11b/7, 46a/1, 79bh/4, 79bh/45, 86b/15, 111b/10,

111b/13

a.+larla 126a/6  
a.+uma 47a/11, 128a/3  
a.+uñ 144a/8  
a.+ı 56a/7, 69b/10, 78ah/63, 78bh/41, 84bh/57, 88a/1,  
161a/18, 186a/16, 189a/11, 192a/7, 193a/11, 193a/13  
a.+ıla 9b/15  
a.+ın 64b/17, 64b/17, 189a/11  
a.+ına 36a/8, 58b/16, 80ah/4, 87ah/60, 126b/18  
a.+ında 160a/18  
a.+ını 69b/10

**ayak Ayak, uzuv**  
a.2a/4, 62a/14, 87b/10, 87b/17, 101b/18, 101b/19,  
105b/7, 171b/14, 189b/9  
a.+da 86b/8  
a.+larımı 128a/4  
a.+ları 14b/18, 25a/18, 26a/7, 99b/2  
a.+ların 64b/3, 66a/2  
a.+larında 64b/4  
a.+larından 102a/2  
a.+laruñ 128a/5

**ayaqlandır- Ayaklandırmak**  
a.-dı 59a/17

**āyān Ar. Bir memleketin ileri gelenleri**  
ā. 29b/13, 32b/7, 50a/5, 79ah/26, 79bh/31, 88b/17,  
144a/4, 170a/4

**Ōyān Ar. Açık, belli, gözle görünen**  
Ōa.3a/10, 45b/2, 95a/10, 143b/18, 155b/11, 162a/6,  
165b/4  
Ōa.+dan 77b/6

**āyāt Ar. Ayetler**  
ā.24a/2, 31b/4, 40b/15, 154a/2, 155b/4, 156b/5, 170b/1,  
180b/4, 185a/10  
ā.+ın 144b/14

**ayaverin öz. is. Yer adı**  
a.51b/6

**Ōayb Ar. Ayıp**  
Ōa.82ah/55, 82bh/8, 96b/17, 109a/14, 109a/18, 110a/1,  
110a/1, 135b/6, 160a/15  
Ōa.+ı 103b/9, 103b/9, 160b/3  
Ōa.+ın 65b/19, 78bh/25, 109a/15, 109b/9, 109b/12,  
115b/7, 122a/2, 135b/8, 137b/2, 160b/4  
Ōa.+ına 200b/4  
Ōa.+larum 110a/8  
Ōa.+ları 192b/5  
Ōa.+ların 78bh/17, 109a/13, 114a/3, 137b/1  
Ōa.+larına 109a/14, 109a/16  
Ōa.+larından 109a/16  
Ōa.+umuzdan 110a/14  
Ōa.+umı 109b/11  
Ōa.+uñ 135b/8

**ayd- krş. ayıt- Demek, söylemek**  
a.-up 43a/3, 43a/4  
a.-ur 6b/8, 8a/11, 10b/14, 11b/14, 34b/14, 47bh/53,  
a.-urlar 94a/9

**aydın öz. is. Aydın şehri**  
a.50b/10

**aydınlık Aydınlık, parlaklık**  
a.78a/5, 84b/15

**āyet Ar. Kur'an cümleleri, ayet, nişan**  
ā.7a/11, 16a/3, 20a/19, 20a/19, 31b/2, 31b/6, 40b/18,  
57b/8, 59a/14, 59a/15, 71b/9, 71b/13, 71b/13, 71b/17,  
82a/14, 93b/11, 103b/15, 103b/17, 124a/10, 146b/4,  
146b/13, 150b/12, 162b/3, 177b/18, 177b/19, 194b/2,  
198b/3, 198b/5  
ā.+de 146b/15, 199b/2  
ā.+ı 10b/6, 20a/19, 22a/4, 24a/3, 24a/5, 28b/19, 29b/17,  
30a/8, 30a/10, 30a/10, 30a/12, 33b/3, 33b/5, 33b/6,  
40a/17, 59a/2, 78bh/5, 92a/13, 164b/7  
ā.+ile 28b/8  
ā.+ın 10b/5, 10b/5, 10b/8  
ā.+ler 31a/18, 34b/12

**ayır- Ayırmak**  
a.-duğıçün 33a/3  
a.-dı 129b/10, 142b/6  
a.-up 84a/5, 130a/5  
a.-ıñuz 116a/2

**ayıt- krş. ayd- Demek, söylemek**

a.-dı 75b/12, 75bh/21, 76a/10, 77bh/59, 80bh/58, 83a/17,  
107b/12, 119a/15, 127b/12

**āyın Far. Tören, ayın, din**

ā.48ah/6, 126b/5

ā.+ı 51b/1

**āyine Far. Ayna**

ā.2b/4, 3b/15, 13a/1, 89a/7, 107b/18, 109b/15, 112a/18,  
144b/14

ā.+den 51b/7

ā.+dür 116a/7, 117b/13

ā.+lerin 83b/13, 138a/2, 138a/8, 153b/6

ā.+si 106a/17, 109b/2

ā.+sin 82a/8, 88b/9, 94a/11, 95b/5, 99b/13, 100b/9,  
102b/15, 107b/8, 109b/1, 117b/10, 141a/13, 143b/3,  
192b/7, 193b/8, 195a/16

ā.+sinde 82a/4, 177a/19

**aylık Aylık**

a.7b/10, 8a/10, 17a/15, 19a/13, 29a/5, 127b/10

**Ōayn Ar. Göz, tıpkı**

Ōa.89a/4, 133b/5, 134a/2, 134a/4, 143b/3, 157a/16,  
157a/17, 162a/14, 165a/14, 165b/4, 165b/7, 166a/9,  
170b/19, 177a/14, 185b/11

Ōa.+dur 198a/14

Ōa.+ı 33b/9, 82bh/58, 86bh/25

Ōa.+ından 162a/13

**ayrıl- Ayrılmak**

a.-a 124b/3

a.-maya 90bh/27

a.-mayup 24b/9, 25a/16

a.-maz 109a/3

a.-ıñup 22a/1

**ayru Ayrı**

a. 142a/4

a. düñ- 77bh/32

**Ōayş Ar. Yaşama, keyif alma**

Ōa.59b/16, 77b/18, 80ah/30

Ōa.+ı 179a/6

Ōa.+ları 116b/19

Ōa.+ların 181a/7

Ōa.+umuzu 178b/9

**ayyūğ Ar. Gökyüzünün pek yüksek yeri**

a.32b/4

**az Az, düşük miktar**

a.12a/10, 12b/2, 17a/19, 62a/6, 82ah/53, 82bh/25,  
109a/16, 130a/14, 132b/17, 161a/16, 175a/11, 191a/10,  
196a/6

a.+ına 153a/3

**az az ikileme Azar azar**

a. 12b/2

a.+dan 77b/19

**Ōazā Ar. Cenaze alayı, baş sağlığı ziyareti**

Ōa.+sında 140a/4

**aŌzā Ar. Organlar, öğeler**

a. 8b/7, 76b/6, 76b/9, 76b/12, 79ah/58, 81a/6, 82a/2,  
87b/5, 105b/6, 108b/6, 141a/16, 145b/1, 171b/14,  
172a/13, 172b/10, 172b/15, 173a/7, 173b/1, 193b/13

a.+da 86b/8, 141a/11, 172b/7

a.+dadur 86b/9

a.+dan 166b/3

a.+dur 88a/19

a.+ları 124b/2

a.+ların 92a/11, 124b/3

a.+larından 115a/2

a.+laruñ 87b/7

a.+muzı 178b/3

a.+ñ 90a/6

a.+ñı 64a/5, 64a/5

a.+nuñ 87b/6, 87b/8, 102a/9, 166b/10

a.+sı 29b/11, 77ah/37, 81a/7, 140b/16, 157a/10,

158a/11, 161a/18

a.+sın 66a/5, 157a/7, 171b/11

a.+sına 79ah/50

a.+sinuñ 66a/6, 190a/17

a.+ya 86b/16, 172b/2, 172b/16, 173a/16, 173a/17,

173a/18

a.+yı 68b/4, 147b/7, 172b/3, 173b/10  
**Özâb Ar. Azap, eziyet**  
 Ö.4a/17, 15b/19, 25b/8, 28b/7, 28b/14, 66b/5, 75a/1, 75a/13, 76b/2, 76b/10, 77b/15, 78a/14, 79a/16, 79ah/4, 80a/4, 84a/16, 85b/11, 110a/18, 118a/6, 125a/10, 138a/6, 148b/8, 148b/16, 151a/9, 151b/2, 151b/18, 153a/12, 167a/17, 175b/9, 179a/11, 179b/10, 186a/6, 187b/1, 186b/2, 187b/5, 188b/15, 199b/15  
 Ö.a.+a 125b/5, 151a/4, 152a/1  
 Ö.a.+da 78bh/58  
 Ö.a.+dan 119b/10, 119b/12, 199b/15  
 Ö.a.+dur 106b/8  
 Ö.a.+ı 114b/2  
 Ö.a.+ın 151a/5, 198a/4, 200a/7  
 Ö.a.+ına 95a/19, 178a/2  
 Ö.a.+ında 175b/17  
 Ö.a.+ından 83b/2, 84a/16, 102a/14, 132a/2, 199b/19  
 Ö.a.+ınun 158a/6, 199b/16  
 Ö.a.+lar 66b/17  
 Ö.a.+larıla 28b/7  
 Ö.a.+larına 100a/17  
 Ö.a.+undan 116a/5  
**Özâb Ar. Tatlılık**  
 Ö.a.193b/12  
**âzâd Far. Kurtulmuş, serbest**  
 â.20a/3, 25a/5, 29b/8, 40a/8, 75bh/51, 87ah/14  
 â.+ı 148b/10  
 â. it(d)- 17b/7, 22b/3, 36a/7, 40a/8, 78bh/7, 81bh/25, 90bh/21, 105a/13, 118b/1, 118b/5  
**âzâl Ar. Ezeller, öncesiz zamanlar**  
 â.+da 52a/3, 77b/9  
**aÖzâam Ar. Daha büyük**  
 a.1b/12, 15a/2, 16a/1, 24a/16, 25b/18, 44b/18, 45b/10, 45b/11, 48bh/26, 54b/14, 55b/18, 56a/4, 56a/9, 56a/16, 56b/14, 57b/3, 58a/8, 58a/15, 58b/7, 58b/14, 58b/15, 59a/3, 60a/13, 87a/1, 167b/13, 188b/9, 193a/16  
 a.+a 59a/5  
 a.+ı 171a/17  
**Özâam krş. Özâzamet**  
 Ö.a.149a/8, 176a/13, 174b/8, 193a/17  
**Özâzamet Ar. Büyüklük, ululuk**  
 Ö.a.54b/6, 76b/19, 77b/5, 77b/8, 77b/10, 77bh/11, 84a/2, 90a/12, 165a/6, 165a/10, 185b/19, 198a/16  
 Ö.a.+ı 77b/4, 87b/18, 89ah/58, 140b/5  
 Ö.a.+le 188a/19  
 Ö.a.+ümüz 195a/15  
 Ö.a.+ümüzün 179a/8  
**Özâzametehü Ar. Allah'ı ululama sözü**  
 Ö.a.7a/2, 99b/18, 140a/12, 146b/6, 151a/9, 162b/3, 165a/5, 168b/14, 199a/3  
 Ö.a.+dan 45a/13  
 Ö.a.+nun 147b/18  
**Özâzametlü Ar.+T. Büyük, ulu**  
 Ö.a.56a/9, 57b/5, 60a/4  
**aÖzâmlık Ar.+T. Büyüklük**  
 a.+ile 55b/10  
**âzârla- Far.+T. Azarlamak, kızmak**  
 â.+dı 85ah/30  
**Özâzâyim Ar. Sebatlar, afetler ve hastalıklar için okunan dualar**  
 Ö.a.143b/18  
**Özâzâyim Ar. Büyük işler**  
 Ö.a.7b/3  
**azdur- Azdırmak**  
 a.-maya 85bh/54  
 a.-mağ 108b/3  
**âzer öz. is.**  
 â.5b/1, 6a/1  
**Özâzim Ar. Niyetli, kesin karar veren**  
 Ö.â.158b/19  
**Özâzim Ar. Büyük**  
 Ö.a.7b/18, 8a/4, 9a/18, 18b/4, 48a/17, 55a/7, 56a/6, 56b/2, 62a/3, 62a/5, 76bh/17, 78ah/38, 79bh/17, 80ah/43, 81ah/11, 82b/12, 88bh/33, 99a/8, 108b/15, 127b/12, 131a/12, 174a/10, 175a/12, 178a/16, 197a/16  
 Ö.a.+ı 41a/14

Ö.a.+inde 109a/4  
 Ö.a.+leri 7b/19  
 Ö.a.+un 31b/11  
**Özâzime krş. Özâzâyim**  
 Ö.a.187b/5  
 Ö.a.+ler 39a/5  
**Özâzimet Ar. Gitme, yola çıkma**  
 Ö.a.57b/6, 58a/19, 77ah/44, 79ah/44, 83bh/57, 85ah/11  
 Ö.a.+in 79ah/24  
 Ö.a.+inden 182a/6  
 Ö.a.+lerin 52b/13  
**Özâzümü'l-bünyan Ar. Büyük ve görkemli yapı**  
 Ö.a.+ı 7b/17  
**Özâzümü'ş-şân Ar. Şanı büyük, Kur'an'ı ululama sözü**  
 Ö.a.10a/16, 18b/4, 31a/17, 60b/13  
 Ö.a.+da 20a/11, 112a/5, 127a/15, 182a/6  
 Ö.a.+dan 62a/19, 66a/3, 68a/6, 175a/14  
 Ö.a.+dur 73a/13  
 Ö.a.+ı 37b/19, 62a/14, 62b/2, 74a/14  
 Ö.a.+ında 107b/5, 109a/3  
 Ö.a.+un 62a/14  
**Özâziz Ar. Değerli, saygın**  
 Ö.a.80b/14, 80b/16, 81b/14, 82a/14, 82bh/37, 82bh/41, 82bh/51, 82bh/59, 84b/2, 85bh/24, 87b/4, 87bh/53, 88a/12, 88bh/55, 89b/3, 93a/2, 95b/8, 97a/6, 97a/7, 97a/8, 99a/9, 99b/3, 100a/4, 104a/11, 105b/3, 106b/9, 108a/12, 108b/10, 109b/5, 111a/8, 116a/5, 120b/3, 123b/7, 125b/6, 131a/7, 134a/12, 140a/19, 140b/17, 142a/8, 143b/10, 144a/12, 145a/13, 146b/9, 148a/14, 149a/1, 149b/8, 154a/2, 159a/17, 167a/10, 167a/19, 167b/15, 168b/5, 174b/7, 175a/7, 175a/9, 178b/13, 185b/1, 188a/1, 194b/10, 195b/3, 196b/1, 198a/11  
 Ö.a.+dür 132b/18  
 Ö.a.+e 82bh/58, 89bh/41  
 Ö.a.+ı 82bh/54  
 Ö.a.+rek 121b/16, 189b/12  
 Ö.a.+rekdür 191b/16  
 Ö.a.+reküm 128a/10  
**Özâzıl Ar. Görevden alma**  
 Ö.a.38a/17, 55a/9  
 Ö.a.+ile 168a/2  
**Özâzm Ar. Kemik**  
 Ö.a.+a 198b/12  
**Özâzm Ar. Azim, niyet**  
 Ö.a.15b/18, 59b/8, 94b/11, 111b/14, 113b/9, 138b/7, 143b/15, 145a/6, 147a/3, 152a/14  
 Ö.a.+de 11a/9, 79ah/9  
 Ö.a.+in 3a/8  
 Ö.a.+ine 166a/18  
 Ö.a.+lerin 149a/3  
 Ö.a.+ümden 79ah/46  
**Özâzud krş. Özâzudu'd-devle**  
 Ö.a.88bh/36  
**Özâzudu'd-devle öz. is.**  
 Ö.a.88bh/29, 88bh/32, 88bh/44  
 Ö.a.+nün 88bh/34  
**Özâz krş. Özâz**  
 Ö.a.+ı 165a/10  
**Özâzze Ar. Aziz olsun, dua sözü**  
 Ö.a.52b/14, 84a/1, 88b/9, 92a/14, 100b/2, 101a/6, 102b/19, 110b/3, 112b/1, 134a/3, 143a/6, 162a/19, 164b/19, 165a/9, 166b/9, 167b/18, 175a/1, 175a/15, 184b/15, 188a/19

b

**bâ-cisâd Far.+Ar. Kanla**  
 b.16a/14  
**bâ-devâm Far.+Ar. Devamlı**  
 b.3a/5  
**bâ-huşûş Far.+Ar. Hususiyle, en çok, hele**  
 b.159b/9, 183b/8  
**bâ-lisân Far.+Ar. Lisanla**  
 b.7b/5  
**bâ-saÖâdet Far.+Ar. Saadetli, mutlu**  
 b.+ı 7b/3

b.+leri 52ah/2  
**bā-vesāh̄ Far.+Ar. Kirli**  
 b.148b/15  
**bāb Ar. Kapı, bölüm, konu**  
 b.2a/12, 3b/18, 3b/18, 4a/5, 4a/10, 4a/13, 4a/15, 4a/17, 4a/18, 4b/1, 4b/2, 4b/4, 4b/5, 4b/6, 4b/8, 4b/9, 4b/10, 31a/7, 41a/8, 41a/9, 54b/13, 85a/5, 99a/17, 103b/12, 110b/5, 115b/10, 118b/16, 124a/7, 140a/8, 150b/8, 156b/12, 162a/18, 164b/8, 176a/9, 185a/4  
 b.+da 7a/5, 7a/8, 13a/14, 16b/3, 41a/10, 79a/17, 83bh/38, 84ah/32, 84ah/55, 86b/18, 112b/3, 126b/6, 132a/3, 134a/10, 158a/7, 168b/8, 195b/14  
 b.+dur 78b/6  
 b.+in 114b/5  
 b.+ında 4b/4, 4b/5, 29a/14, 57b/8, 76a/11, 76ah/19, 76ah/40, 76ah/46, 76bh/8, 76bh/37, 78ah/16, 78bh/13, 78bh/27, 78bh/43, 79ah/5, 79bh/1, 80ah/28, 81ah/3, 81bh/6, 81bh/26, 81bh/58, 82bh/28, 83ah/39, 83bh/13, 87bh/32, 139a/7, 155a/5  
 b.+ındadır 4a/18  
**baba Baba, ata**  
 b.45b/15, 82a/18, 83a/8, 86b/16, 116a/8, 131b/2  
 b.+larunun 192a/16  
 b.+larla 192a/14, 192a/16  
 b.+larına 192b/1  
 b.+m 92b/18  
 b.+sı 21a/1, 22a/18, 29b/15, 31a/13, 32a/3, 36a/4, 43b/15, 43b/17, 45b/11, 45b/12, 45b/14, 45b/16, 47a/14, 48a/12, 85ah/15, 88ah/24, 88ah/28, 88ah/31, 111b/11, 115a/17, 115a/18, 115a/19, 116a/3, 117a/16, 152b/17, 192a/3  
 b.+sın 115b/1  
 b.+sına 192a/15  
 b.+sından 45b/12, 123a/14, 125a/18, 130b/12  
 b.+sının 131b/15  
 b.+sını 115b/4  
 b.+şa 110b/17  
 b.+şdur 128a/1  
 b.+şuzun 110b/12  
 b.+şuzı 112a/7  
 b.+şun 111b/14  
**bābü's-šālīs Ar. Üçüncü bölüm**  
 b.75a/12  
**bābü's-šanj Ar. İkinci bölüm**  
 b.60b/12  
**baça Baca**  
 b.+sına 157b/6  
**ba'ūd Ar. Sonra**  
 b.2a/7, 29b/2, 59b/14, 60a/17, 77b/3, 85bh/61, 170b/17, 187a/14  
 b.+e'l-binā 35a/9  
 b.+e'l-ferāğ 42b/19  
 b.+e'l-feth 59b/18  
 b.+e'l-izt'irab 39b/19  
 b.+e'l-Ūjide 22a/2  
 b.+e'l-īmān 29b/8  
 b.+e'l-kaṭl 38a/15, 43a/9, 43a/11  
 b.+e'l-memāt 123a/7, 123a/8  
 b.+e'l-müşāvere 9a/10, 31b/8  
 b.+e'n-nebiyyin 23b/17  
 b.+e'n-nikāh 23a/11  
 b.+e'n-nübüvvet 17a/17, 19a/15, 20b/13  
 b.+e'r-ramazān 71b/4  
 b.+e's-şehādet 40b/2  
 b.+e't-tercūme 3b/18  
 b.+e'z-zamān 40b/1  
**ba'ūd-ez Ar. Bundan sonra**  
 b.35b/16  
 b.+dur 108a/11  
**bādbān Far. Yelken, gemi sereni**  
 b.+larla 54a/11  
**ba'ūdehū Ar. Ondan sonra**  
 b.5b/13, 7a/5, 8a/1, 8a/5, 8a/7, 8a/13, 8b/4, 8b/6, 9a/11, 9b/15, 9b/17, 10a/3, 10a/3, 10a/4, 10a/5, 10a/10, 10a/19, 10b/5, 10b/8, 12b/2, 13a/5, 16b/15, 17a/4, 17a/16, 17a/16, 21a/1, 21a/15, 22b/9, 25a/7, 25a/7,

25a/8, 26b/15, 29a/7, 30b/3, 30b/7, 30b/14, 31b/9, 31b/9, 32a/14, 33a/7, 35a/5, 35a/5, 36b/12, 36b/14, 37a/12, 37a/13, 39a/16, 39b/1, 39b/2, 40a/15, 40a/16, 42a/6, 43a/4, 44a/3, 44b/10, 44b/15, 46b/5, 47b/11, 47b/12, 47b/12, 47b/12, 47b/13, 47b/13, 47b/13, 47b/14, 47b/14, 47b/14, 47b/14, 47b/14, 47b/15, 47b/15, 47b/15, 47b/15, 47b/16, 47b/16, 47b/16, 47b/16, 47b/16, 47b/17, 47b/17, 47b/17, 47b/17, 47b/18, 47b/18, 47b/18, 47b/18, 47b/19, 47b/19, 47b/19, 47b/19, 47bh/25, 48a/1, 48a/1, 48a/1, 48a/1, 48a/2, 48a/8, 48a/13, 48a/18, 48ah/43, 48ah/44, 48b/4, 48b/5, 48b/6, 48b/6, 48b/6, 48b/6, 48b/6, 48b/7, 48b/7, 48b/7, 48b/11, 48b/12, 48b/14, 48b/14, 48b/14, 49a/17, 50a/16, 50a/16, 50a/17, 50a/17, 50a/18, 50b/4, 50b/5, 50b/5, 50b/10, 51a/7, 52a/9, 54b/17, 55a/16, 56a/17, 56b/4, 57a/13, 57b/17, 58b/9, 60a/13, 61b/3, 64a/19, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/5, 64b/6, 64b/14, 64b/15, 64b/15, 64b/16, 64b/17, 64b/18, 64b/19, 66a/2, 66a/2, 66a/4, 66a/5, 66a/7, 66a/9, 73a/13, 73a/14, 73a/14, 73a/14, 73a/19, 74a/15, 75b/15, 76a/9, 78b/16, 79bh/47, 80bh/13, 82ah/14, 85bh/35, 85bh/35, 86a/17, 86bh/13, 88ah/41, 90a/8, 90ah/46, 101a/10, 102b/4, 103b/1, 113b/7, 116a/15, 118a/13, 124b/3, 129a/1, 130b/7, 142b/4, 143b/14, 154b/2, 154b/2, 155a/4, 158b/4, 158b/9, 163b/9, 165a/11, 167a/14, 173b/9, 174a/7, 174b/13, 177b/14, 190b/10, 191b/2  
**bağ Bağ, ip, uçkur**  
 b.+ı 46b/19  
 b.+ın 47a/1  
**bādj Ar. Sebep, sebep olan**  
 b.144b/10, 144b/11, 144b/11, 147b/5, 147a/16, 169b/4  
 b.+si 144b/10  
**bādiye Ar. Çöl, kır**  
 b.117a/8, 131b/9, 145a/11, 147b/11, 148a/10, 187a/11  
 b.+dür 148b/11  
 b.+si 82a/2, 131b/8, 144b/12  
 b.+sinün 145b/2  
 b.+sin 147b/7  
**bağ Far. Bağ, bostan**  
 b.53a/2, 60b/3, 60b/5  
 b.+a 80ah/45, 80bh/33, 80bh/36  
 b.+da 80ah/46, 80bh/37  
 b.+larında 19a/17  
 b.+un 60b/9, 80bh/44  
 b.+un 80ah/62  
 b.+ına 80ah/57  
**bağbān Far. Bağcı, bahçıvan**  
 b.+uz 85bh/8  
**bağçe Far. Küçük bağ, bostan**  
 b.+ler 85ah/52  
 b.+lerden 85ah/51  
 b.+ye 85ah/56  
**bağçeci Far.+T. Bahçeci, bahçecilik yapan**  
 b.+den 85ah/53  
**bağdād öz. is. Bağdad şehri**  
 b.3a/15, 35b/5, 52b/5, 52bh/1, 55a/14, 55a/18, 55b/19, 56a/16, 56b/5, 56b/10, 58a/19, 60a/19, 154b/19  
 b.+a 48a/6, 58b/1, 60a/1  
 b.+da 46b/11  
 b.+dan 43b/8  
 b.+un 55b/5, 58b/8, 59b/5, 130b/13  
 b.+ı 55b/4  
**bağışla- Bağışlamak**  
 b.-dum 21a/16, 44b/2, 44b/4  
 b.-dur 44b/6  
 b.-duğı 23a/5  
 b.-dı 199a/3  
 b.-mayasın 44a/19  
 b.-r 44b/4, 173a/1  
 b.-ya 89ah/24  
 b.-yalar 102a/8  
 b.-yasın 44b/3  
**b.-yup 19a/18, 73a/10**  
**bağı Ar. Rahatsız etmek, serkeşlik, tecavüz**  
 b.125b/11, 198a/12  
**bağı Ar. Asi, serkeş**  
 b.146b/11, 146b/14

b.+sidür 147a/18  
**bağla- Bağlamak**  
 b.-dı 82bh/47, 85ah/23  
 b.-r 12a/1, 12b/12, 99b/11, 124b/12  
 b.-rlar 185a/13  
 b.-ma 143b/5  
 b.-maya 131b/9  
 b.-maruz 182b/16  
 b.-miş 119b/14, 120a/2  
 b.-ya 124b/12, 172a/8  
 b.-yup 37b/10, 47a/1, 78ah/11, 83b/14, 83bh/9, 95a/15, 130a/4, 138a/4, 173a/7, 178b/12, 190b/8  
**bağlamak(ğ) Bağlamak**  
 b.28b/11  
 b.+ıla 72a/1  
**bağlan- Bağlanmak**  
 b.-miş 98b/5, 193a/12  
 b.+mişdur 173a/4  
 b.-up 76bh/1  
 b.+ur 99b/2  
**bağlu Bağlı**  
 b.34a/19, 46a/18, 46b/19, 124b/1, 142b/13, 146b/7  
 b.+dur 172a/11, 172b/15  
**bağy Ar. İleri gitme, azgınlık**  
 b.6b/10  
**bahā Far. Değer, paha, kıymet**  
 b.23a/10  
 b.+ların 35a/9  
 b.+sı 77ah/18, 77ah/20, 163b/5  
 b.+sına 160b/5  
 b.+sından 160a/19  
 b.+ya 22a/11  
**bahādır Far. Yiğit, cesur**  
 b. 25a/10, 32a/4, 36a/15, 48b/12, 53b/4  
 b.+ları 53b/11  
**bahālu Far.+T. pahalı, değerli**  
 191a/10  
**bahār Far. Kış ile Yaz arasındaki mevsim**  
 b.148a/14  
 b.+da 148a/18  
 b.+uñ 169a/10  
 b.+ında 57b/5  
**bañıl Ar. Cimri, tamahkar**  
 b.72b/6, 104b/16, 120b/8, 121a/4, 144b/2, 144b/2, 186b/17  
 b.+uñ 95b/1  
**bañıllık Ar.+T. Cimrilik**  
 b.92a/12, 92a/15, 92b/10  
**bāhir Ar. Besbelli, apaçık**  
 b.7b/4, 82ah/27  
**bañjırā-yı rāhib öz. is. Rahip Bahira**  
 b.9a/1, 18b/17  
**bañıl Ar. Cimrilik**  
 b.88b/4, 92a/16, 92a/16, 92a/17, 92a/17, 94a/3, 94a/13, 94a/15, 94a/15, 95a/18, 95a/19, 104a/8, 110a/17, 114a/11, 125b/11, 144b/6, 146a/9, 146b/6, 187a/8, 188b/5, 193b/19  
 b.+dan 92b/3, 94a/11  
 b.+uñ 107a/13  
 b.+ı 92b/3  
**bañr Ar. Deniz, büyük göl**  
 b. 2a/7, 3a/3, 8a/3, 52a/1, 53b/4, 54a/11  
 b.+de 161b/16  
 b.+i 60b/11  
 b.+inden 165a/4  
 b.+ine 82a/10  
**bañriyye Ar. Donanmaya ait işler**  
 b.7b/5  
**bañrū'l-keḷām Ar. Kelam deryası**  
 b.25b/8  
**bañrū'l-Ḷulūm Ar. İlim deryası**  
 b.+da 27a/1  
**bañš Ar. Zulüm, işkence**  
 b.75bh/19  
**bañt Far. Kismet, talih, kader**  
 b.3b/5, 50a/13, 50b/17, 51a/6, 52b/14, 84bh/23

b.+ı 85ah/34  
 b.+um 2b/14  
**bañtiyār Far. Bahtlı, talihli, mutlu**  
 b.+a 179a/17  
**bañjd Ar. Uzak, ırak**  
 b.87bh/45  
 b.+dūr 87bh/55, 88bh/46  
 b.+i 192a/5  
**bañ- Bakmak**  
 b.200b/5  
 b.-alar 76a/6  
 b.-ar 77bh/34, 86ah/43  
 b.-arlar 197b/7  
 b.-duğda 10b/2, 121a/3  
 b.-dı 78ah/65, 80bh/22  
 b.-ıñuz 44b/16  
 b.-madı 80ah/3, 83b/4  
 b.-madılar 7a/6  
 b.-maya 69a/13, 118b/14  
 b.-mayasuz 175a/16  
 b.-mayup 34b/13, 53b/12, 90bh/8, 153a/4  
 b.-mağdan 79bh/36  
 b.-maz 13a/11  
 b.-up 10b/1, 13a/9, 79bh/48, 86bh/32, 90ah/16  
**bañiś Ar. Sebep olan**  
 b.3b/14, 4a/17, 32a/10, 59a/8, 59b/13, 60a/19, 75a/14, 76b/3, 79a/16, 102b/13, 113b/2, 126b/7, 155a/12, 161a/12, 181b/4  
 b.+dūr 126a/14  
 b.+e 173b/3  
**bañiśū'l-irtiyāh Ar. Ferahlamaya, genişlemeye sebep olan**  
 b.+arılı 20b/11  
**bañyā Ar. Arta kalan şeyler, kalıntılar**  
 b.+sı 173a/17  
**bañ beg öz. is. Bakı Beg**  
 b.49a/2  
**bañiyye Ar. Artan, geri kalan**  
 b.+sin 71a/12  
**bañkiş öz. is. Yer adı**  
 b.129a/1  
**bañki Ar. Kalıcı, daimi**  
 b. 8b/8, 54a/10, 59b/9, 77ah/31, 79ah/57, 87bh/52, 88ah/3, 89ah/25, 96a/7, 96b/1, 117a/12, 121b/11, 130a/15, 168a/5, 173a/8, 173b/10, 174b/7  
 b.+dūr 16a/9, 90a/14, 127b/14, 140b/12  
 b.+si 166b/15, 174b/12  
 b.+sin173a/9  
**bākiye Ar. Kız**  
 b.21a/6, 83ah/13  
**bākiye krş. bāki**  
 b.96b/7  
**bāl Ar. Kalp, yürek, hatır**  
 b.97b/3  
**balçık Balçık**  
 b.49a/5, 106b/15  
 b.+ı 168a/6  
**balğam Ar. Vücuttu farzolunan dört unsurdan biri**  
 b.192b/10, 199a/16, 199a/16  
 b.+a 199a/15  
 b.+dur 172a/19  
**bāliğ Ar. Erişmiş, yetişen**  
 b.36b/9  
**bāñj Ar. Bina eden, yapan**  
 b.+sin 79ah/2  
**banice öz. is. Banice şehri**  
 b.51b/6  
**bār Far. Yük, yağdıran, meyve vermek, yaprak**  
 b.200b/15  
 b.+in 46a/3  
 b.+ları 70b/5  
 b.+ı 84bh/42  
 b.+ından 45b/4  
**bārān Far. Yağmur**  
 b.56a/12, 57b/11, 58b/10  
**bār-gāh Far. Otağ, yüksek divan, huzur**



b.89a/10, 148a/7, 175a/6, 185a/18  
b.+uñ 148a/8  
**bardağ Bardak**  
b.199b/7, 199b/8  
**bardakçı Bardakçı**  
b.+lar 199b/7  
**barde İt. Varilci, fıçı keseri**  
b.199a/19  
**barış- Barışmak**  
b.-dılar 21b/4  
**bārj Far. Tanrı, yaratıcı**  
b.7a/2, 31a/1, 50a/8, 51a/7, 54b/4, 56a/2, 56b/7, 56b/18,  
59a/3, 60b/18, 61a/10, 61b/17, 62b/2, 76bh/49, 83a/16,  
83bh/24, 88bh/9, 89b/4, 89b/9, 91b/4, 94b/8, 98a/4,  
110a/8, 138b/4, 162b/3, 165a/19, 169a/4, 172a/2,  
174a/4, 174b/8, 176a/13, 191b/8, 198a/17  
b.+den 89a/5, 89b/7, 104a/18, 179a/7, 189b/16  
b.+nüñ 88b/17, 108b/19, 163b/9, 163b/13  
b.+ye 17a/12, 59a/6, 64b/5, 64b/6, 87a/18, 177a/2  
**bārid Ar. Soğuk**  
b.84ah/8, 148b/5, 148b/9, 158a/14, 172b/10, 173b/17  
b.+üñ 173b/18, 173b/18  
**barğ Bark**  
b.+ı 89a/14  
**barmağ(ğ) Parmak**  
b. 61b/3, 100a/11, 100a/11, 149b/2  
b.+uma 46b/6  
b.+ı 40b/3  
b.+ın 85ah/60, 102b/5  
b.+ında 38b/10, 149b/3  
b.+ları 64b/4, 69b/10, 135a/12  
b.+larıdurlar 192b/1  
b.+ların 14b/4, 69b/3, 175b/15  
b.+larında 77ah/49  
**bārū Far. Kale duvarı, sur**  
b.+lar 54a/2  
b.+ları 53b/10, 57b/12  
b.+ların 60a/14  
**baŕš Ar. Gönderilme, diriltme**  
b.47bh/55, 48ah/50  
**baś- Basmak**  
b.-dı 47bh/52  
b.-mam 120a/16  
b.-mayup 162b/11  
b.-maz 2a/4  
b.+up 12a/12, 56a/6  
**başar Ar. Görme, göz**  
b.78a/4, 100a/6, 167b/12, 170a/17, 170b/13, 199b/3  
b.+a 170b/9  
b.+ı 134a/4, 180a/18  
**başâyir Ar. İbretli görünüşler, deliller**  
b.+ı 156a/1  
**bāşıra Ar. Görüş, görme**  
b.100a/13, 142a/13  
**başjr Ar. Görüp anlayan**  
b.109b/7  
b.+dür 77a/16  
**başjret Ar. Önden görüş, seziş**  
b.82a/1, 87b/13, 90b/10, 93a/11, 102b/18, 105b/18,  
109a/17, 133b/5, 163a/1, 163b/11, 165a/14, 167a/2,  
167a/17, 184b/10, 192b/6, 193a/14, 198b/4  
b.+e 90b/17, 134a/3  
b.+leri 125b/6  
b.+lerinden 105b/12  
b.+üñ 143b/3  
**baśra öz. is. Basra şehri**  
b. 9a/7, 24b/19, 26b/4, 35a/6, 35b/7, 38a/9, 52b/18  
b.+da 20b/16, 26b/15, 110a/9, 121a/19  
b.+dan 38b/2, 39a/12  
b.+ya 26a/1, 31b/16, 117b/8  
**baś' Ar. Yayma, açma**  
b. 127a/1, 171b/17  
**baş Baş, ilk**  
b.40b/3, 85bh/9, 86ah/21, 90a/8, 90bh/45, 173b/6,  
187a/3  
b.+a 66a/2, 117b/12

b.+ çeküp 79ah/15  
b.+ı 8a/16, 47a/5, 59a/18, 77ah/55, 83bh/12, 134a/15,  
194a/18  
b.+ın 44b/5, 56b/18, 57a/10, 75a/11, 79bh/46, 82a/7,  
83bh/8, 85bh/6, 99b/12, 191b/2  
b.+ına 34a/9, 42b/7, 47a/6, 64b/2, 64b/16, 75bh/30,  
77ah/13, 78ah/64, 126b/17, 145a/6, 174a/11  
b.+ında 6b/9, 46a/19, 47bh/14, 64b/3, 89bh/50, 92a/8,  
117a/9, 131b/8, 131b/9  
b.+ını 19a/18  
b.+ kaldırıp 79bh/47, 126a/6  
b.+lar 55b/17, 57b/15  
b.+ların 171b/17  
b.+larına 131b/12  
b.+larında 12b/9  
b.+larınuñ 12b/12  
b.+um 83b/2, 128a/4  
b.+uma 47a/11, 128a/3  
b.+umdan 103a/4  
b.+umı 200a/8  
b.+umuzdan 60b/7  
b.+uñ 200b/18  
b.+uñ 78bh/57, 128a/5  
b.+uñı 158b/17  
b.+uñuz 68a/8  
**baş aşığa Baş aşığı**  
b. 88ah/41, 155a/4  
**baş buğa öz. is. Baş Buğa**  
b. 49a/4  
**başar- Başarmak**  
b.-amayup 59a/13  
**başla- Başlamak**  
b.-dum 117b/4  
b.-dı 24b/18, 103b/4, 154b/16  
b.-dılar 34a/7, 38b/7, 58b/10  
b.-mağın 52a/8, 55a/11, 57a/5  
b.-r 85bh/60  
b.-yup 9b/17, 39a/8, 50a/7, 58b/13, 75bh/48, 79ah/38  
**başka Başka, öteki, diğer**  
b.17a/18, 20b/1, 20b/1  
b.+ca 38b/6  
b.+dur 139b/6, 142b/14, 155b/17  
**başlık(ğ) Başlık**  
b.+ı 84bh/40, 156a/3  
b.+ın 156a/4  
**başlıklı Başlıklı**  
b.139b/18  
**başmağ Ayakkabı**  
b.+ların 11b/17, 28a/4  
**bat'arAr. Çok sevinme, kibirlenme, haksızlık etmek**  
b.184b/4  
**bāt'ıl Ar. Boş, beyhude**  
b.9a/19, 32b/3, 34a/1, 46b/15, 51a/9, 76ah/11, 78a/6,  
87b/16, 95b/13, 106a/1, 116b/19, 138a/8, 153a/7,  
156b/3  
b.+a 106a/17, 112a/8, 155b/19  
b.+da 106b/5  
b.+dan 33a/2, 71b/16, 106a/16, 142a/3, 142b/6  
b.+dur 39b/7, 43b/14  
b.+lar 97b/19, 97b/19  
b.+lara 123a/18  
b.+ları 84a/4  
b.+ı 32b/3, 33a/9, 89a/7, 106b/5, 158b/11, 197a/14  
**bāt'in Ar. İç, içteki, gizli**  
b.87b/5, 88b/4, 105b/4, 145b/14, 157b/18, 184a/16,  
188a/2, 188a/3  
b.+a 98a/7, 173b/4, 184a/16  
b.+da 189a/18  
b.+dan 105b/14, 106a/10  
b.+larından 100b/8  
b.+ı 51b/8, 135a/3, 144b/9, 186b/7, 194b/1  
b.+ında 100b/6, 106a/19, 107a/11, 117a/13, 189b/17  
b.+ın 171b/13  
b.+ına 192b/6  
b.+ından 194b/18  
b.+ınuñ 184a/4

b.+dur 77a/12, 157b/18, 188a/3, 189b/1  
 b.+ları 97b/1, 102b/18, 123b/19, 189a/5  
 b.+ların 153b/6  
 b.+larında 116b/16  
 b.+uñ 89b/6  
 b.+uñuzurñ 88b/6

**bat'ınj Ar. Dahili, içsel**  
 b.93a/4

**bat'iniyye Ar. Batıl mezheplerden biri**  
 b.+nün 41a/7

**bat'jü'l-hareke Ar. Hareketi, davranışı ağır**  
 b.134b/10

**bat'mân Ar. Sekiz kiloluk ölçü birimi**  
 b.168b/18

**bat'mânj Ar. Ölçüyle ilgili**  
 b.+dür 79b/9

**bat'n Ar. Karın, nesil**  
 b.7b/9, 101b/18, 167b/5, 167b/12, 171b/15, 184b/3

b.+a 74b/7  
 b.+larında 91a/17  
 b.+ı 101b/15

**bat's Ar. Zor ve şiddetle tutuş, sertlikle tutuş**  
 b.192b/14, 192b/19, 198b/15

**bat'tâl Ar. Cesur, kahraman**  
 b.+lar 127a/4  
 b.+lara 127a/4

**batur- Batırmak**  
 b.-maya 161a/16  
 b.-up 36a/8

**bay temür öz. is.**  
 b.49a/6

**bayburd öz. is. Bayburt şehri**  
 b.52a/10

**bâyezid öz. is.**  
 b.51a/17, 51b/19, 52b/8, 52b/10, 53a/9

**bâyezid-ı velj öz. is.**  
 b.51a/13

b. ħan-ı velj 51a/15

**bâyiğ Ar. Satan, satıcı**  
 b.160a/12, 160b/1  
 b.+e 160b/8

**bâyin ar. Aralayıcı, ayırıcı**  
 b.159b/19

**bayrak Bayrak**  
 b.+lar 59a/4

**bayram Bayram**  
 b.12b/6, 38b/5, 54a/13, 130b/4, 154b/1, 160b/16  
 b.+a 17a/16, 17b/10  
 b.+ında 90ah/12

**bayram paşa öz. is. Bayram Paşa**  
 b.58a/15

**baysâr öz. is. Yer adı**  
 b.35b/7

**baysunkur ħan öz. is. Baysunkur Han**  
 b.48b/2, 49a/1

**baysuy öz. is.**  
 b.49a/4

**bayundur ħan öz. is. Bayundur Han**  
 b.48b/19

**bâz Far. Açık, fark etme, tekrar**  
 b.200b/4  
 b.+dur 201a/8

**bağz Ar. Bir parça, bir kısım**  
 b.31b/4

**bâzân öz. is.**  
 b.27a/18

**bâzâr Far. Pazar, çarşı**  
 b.86ah/38, 160b/10  
 b.+a 128b/9  
 b.+da 85bh/37, 160b/5, 191a/4  
 b.+dan 11b/18, 86ah/60, 190b/18, 191a/6  
 b.+uñ 86ah/39  
 b.+ına 19a/5

**bâzer-gân Far. Bezirgan, tacir**  
 b.80ah/39, 80ah/51  
 b.+dur 84bh/46

**bağzı Ar.+T. Bazı, bir kısmı, bir parçası, birkaçı**

b.2a/18, 4a/2, 4a/3, 4a/13, 4b/13, 6b/17, 8b/12, 9a/6, 9a/8, 10a/15, 10b/13, 11a/3, 11a/19, 13a/7, 14b/7, 16a/11, 20b/8, 23a/3, 23a/13, 27a/1, 31a/7, 31a/18, 31b/12, 32a/3, 34b/12, 34b/16, 35a/8, 35b/4, 35b/10, 37a/19, 38a/3, 39a/7, 40a/1, 42a/17, 43b/16, 47a/15, 48a/7, 48ah/27, 52b/6, 53a/16, 60a/11, 78b/7, 78b/9, 79ah/39, 82bh/15, 83bh/3, 87b/8, 105b/12, 107a/3, 109b/1, 121b/18, 126a/7, 142a/12, 148a/6, 149a/4, 167b/5, 167b/15, 168a/9, 168a/14, 173b/17, 173b/17, 173b/17, 173b/17, 173b/17, 191b/16, 199a/15  
 b.+lar 15b/6, 15b/12, 18a/6, 18b/9, 29b/5, 30b/16, 33a/18, 47bh/40, 47bh/41, 47bh/43, 48ah/16, 48ah/22, 48bh/20, 77ah/54, 95b/14, 95b/15, 159b/15, 180a/17, 180b/1, 189a/5

b.+ları 2b/4, 55b/1, 90bh/41, 96a/11, 106b/19, 154a/12, 159a/9, 159a/11, 170b/3, 180a/18, 180b/1, 191a/12, 194b/5

b.+ların 45a/6, 176b/4  
 b.+larına 40a/10, 54a/2, 99b/19, 185a/18

b.+larında 43a/12  
 b.+larınuñ 181b/8

b.+sı 78b/8, 86b/4, 114a/14, 114a/14, 128b/6, 150a/16  
 b.+sın 11b/4

b.+sından 87b/7

**bâzıçe Far. Oyun, eğlence, oyuncak**  
 b.54a/10

**bâzı Far. Pazi, güç**  
 b.+yı 84bh/22

**bâzıya getir- Far.+T. Güçlendirmek**  
 b.-üp 59a/12

**be- Far. İsimlerde durum eki, -le, -den, -e**  
 b.-dünyâ 2b/16

b.-irtifâğü's-sifle 89ah/43  
 b.-mürür 79ah/52

b.-tağteş 52ah/6

**bebek(g) Bebek, göz içi, merceği**  
 b.+ı 134b/12

**bed Far. Yaramaz, çirkin**  
 b.2b/12, 124b/4, 200b/15, 200b/16  
 b.+dür 200b/16

**bed-ağlâk Far.+Ar. Kötü ahlaklı, huyu kötü**  
 b.116a/19

**bed-âmüzlük Far.+T. Kötülük öğrenmişlik**  
 b.201a/10

**bed-bağt Far. Bahtsız, talihsiz**  
 b.55b/7, 89ah/14  
 b.+lar 138a/6

b.+ı 116a/13

**bed-bağtlik Far.+T. Bedbahtlık, talihsizlik**  
 b.162b/13

**bed-duğâ Far.+Ar. İlenç**  
 b.19b/13, 32a/15

**bed-girdâr Far. Hareketi kötü**  
 b. 174b/18, 199b/18

**bed-girdârlık Far.+T. Kötü hareketlilik**  
 b. 188b/15

**bed-gümânlik(g) Far.+T. Şüphencilik**  
 b. 135a/5  
 b.+ı 114a/2

b.+ı 114a/2

**bed-Ėû Far. Kötü huylu**  
 b.104a/8, 104b/16

**bed-Ėülük(g) Far.+T. Kötü huyluluk**  
 b.+ı 118b/9  
 b.+ine 113a/10

b.+ı 118b/9

**bed-ĖulĖ Far.+Ar. Kötü huylu**  
 b.104a/8

**bed-Ėüy Far. Kötü huylu,**  
 b.120b/8, 120b/14, 187b/6

**bed-nâmlik(g) Far.+T. Kötü adlılık**  
 b.+ı 132b/10

b.+ı 132b/10

**bed-nihâd Far. Soysuz, rezil**  
 b.+a 59a/18

**bed-ter Far. Daha kötü, çok kötü, beter**  
 b.152a/10, 152a/10, 200b/17  
 b.+üm 110a/6

**bedā Ar. Zahir olmak, peyda olmak**  
b.142a/9

**bed'āyīŕ Ar. Anamallar, sermayeler**  
b.193a/2

**bedel Ar. Karşılık**  
b.22a/11

b.+ine 161b/10

**beden Ar. Gövde, beden**

12b/8, 16a/9, 43a/10, 88a/18, 117a/6, 117a/6, 123a/4,  
140b/18, 147a/16, 173a/1, 173a/18, 192b/15, 196b/6  
b.+de 97b/9, 140b/11, 141a/15, 141b/3, 172a/14,  
173a/17, 173b/2, 173b/11

b.+den 172b/19

b.+i 147a/19

b.+inden 192b/11

b.+ini 68b/4

b.+inüŕ 192b/9

b.+lerin 103a/10

b.+lerinden 90b/4, 146b/2

b.+ümüz 173a/10

b.+üŕ 88b/3, 141b/4

b.+üŕüz 140a/13

**bedenen Ar. Beden ile, şahsen**

b.9b/3

**bedenĵ Ar. Bedene mensup, vücutla ilgili**

b.88ah/1, 167b/2, 167b/4, 168a/11

b.+dür 172a/19

**bedeniyye Ar. Bedenle ilgili, bedene ait**

b.+den 93a/10

b.+leri 12a/11

**bedĵ Ar. Eşî ve benzeri olmayan**

b.2b/15

**bedr öz. is. Bedir şehri**

b.5b/6, 21b/1, 24b/2, 24b/15, 24b/18, 33b/1, 35a/2,  
35b/14

b.+de 33b/3

b.+den 25a/15

**bedrā Ar. Düşüncesi, bakışı, duruşu yanlış olan**

b.5b/6

**bedraĵa Far. Yol gösterici**

b.177a/3

b.+sı 147b/11, 174a/16, 176b/4, 197b/2

b.+sıdur 147a/17

b.+suz 78a/13

**bedre Ar. İçi altın dolu kese**

b.120a/17

**bedrū'l-cühenĵ öz. is.**

b.24ah/14

**beg Bey**

b.+ler 133a/18

b.+leri 56b/8

b.+lerinüŕ 9a/18

**beĵāyet Ar. Pek çok, son derecede**

b.75b/9, 75b/9

**begdili öz. is.**

b.56b/16

**begen- Beĵenmek**

b.-diler 189a/3

**begenmemek Beĵenmemek**

b.12a/16

**beglerbegi Beylerbeyi**

b.55a/16, 56a/19

b.+ler 55a/18

b.+lerüŕ 56b/1, 56b/2

b.+si 55a/8, 58a/1

beglerbeglik Beylerbeyilik

b.+ile 55b/11

**behaĵ Ar. Alaca bir deri hastalığı**

b. 173a/12, 199a/17

**behāyim Ar. Dört ayaklı hayvan**

b.125b/17, 146b/16, 193a/10, 193a/19

b.+ler 192b/5

**behcet Ar. Sevinç, güzellik**

b.3a/9

**behcetü't-tevárîh öz. is.**

b.+de 47bh/4

**beĵĵār Ar. Gemici**

b. 88b/18, 144a/15, 199b/14

b.+a 199a/1

**behĵime krş. behāyim**

b.192b/18

**behĵimĵ Ar. Hayvana mensup, hayvani**

b.150a/11, 167b/6, 192b/7

b.+de 179a/11

**beĵişt Far. Uçmak, cennet**

b.191b/8

**beĵiyye Ar. Güzel**

b.5b/14

**beĵmen öz. is. İnan hükümdarlarından İsfendiyar'ın oĵlu**

b.48bh/15, 48bh/17, 48bh/19

b.+üŕ 48bh/17

**beĵrām öz. is. İnan hükümdarlarından**

b.48bh/38, 48bh/39, 85ah/18, 85ah/24, 85ah/29,  
85ah/38, 85ah/39

b.+a 85ah/36

**beĵrām-ı ĵür öz. is. İnan hükümdarlarından**

b.85ah/13

**beĵre Far. Pay, hisse, kısmet, nasip**

b.97b/4, 179a/17

b.+si 182a/6

b.+sinden 6b/8

**beĵre-dār Far. Hisseli, paylı, behreli**

b.+dur 87b/12

**bekci Bekçi**

b.+ler 138b/11

**bekā Ar. Devam, sebat**

b.78a/10, 88ah/3, 106a/3, 138a/10, 164a/12, 169a/15,  
185a/18, 199a/9

b.+da 149b/12

b.+dan 177a/5

b.+sı 4a/9, 76bh/10, 117a/9

b.+ya 52a/16, 78bh/54, 89a/5, 201a/5

b.+yı 54b/7

**bekir şubaşı öz. is.**

b.55a/14, 55a/18

**bekle- Beklemek**

b.-di 120a/7

b.-r 81ah/26

b.-rüm 81ah/20

**bekr öz. is.**

b. 20b/17, 163a/10

**bektaş aĵa öz. is. Bektaş Aĵa**

b.60a/2

**bektaş ĵan öz. is. Bektaş Han**

b.59b/1, 59b/17

**belā Ar. Gam, keder, musibet**

b.83b/5, 89b/1, 146b/16, 167a/3, 167a/3, 167a/14,  
167a/17, 175b/8, 176b/19, 177a/14, 177a/19, 177b/14,  
178a/18, 178a/19, 178b/3, 178b/13, 179a/5, 179a/6,  
179a/7, 179a/9, 179a/11, 179b/8, 181a/1, 181a/8,  
181a/17, 190a/16

b.+da 177a/14

b.+dur 181a/19

b.+muz 177b/7

b.+muzdur 179a/7

b.+nuŕ 184a/5

b.+ya 152a/15, 183b/17

b.+yı 176a/19

**belādet Ar. Akılsızlık, budalalık**

b.145a/2, 150a/1

**belāĵat Ar. İyi, güzel, pürüzsüz söz söyleyebilme**

b.4a/4, 11a/7, 87bh/49, 136a/19

b.+uŕ 2a/7

**belāĵat-perdāz Ar.+Far. İyi ve düzgün söz söyleyebilen**

b.60b/1

**belŕām-ı bāŕŕā öz. is.**

b.194a/12

**belĵrad öz. is. Belgrad şehri**

b.52b/4

**belĵ öz. is. Belĵ şehri**

b.80bh/19

**belj Far. Evet**

b.32b/19, 75bh/22, 83bh/54, 90ah/9, 102b/4, 105a/11, 111a/7, 137a/17, 152a/13, 152b/12, 153a/18, 156a/6, 179a/7, 179b/6, 189b/3, 190a/4, 190b/14

**beljğ Ar. Düzgün, fasih**

b.5b/14

**beljğa krş. beljğ**

b.10b/9, 21a/11

**beliyyät Ar. Felaketler, gamlar, kederler**

b.77b/15, 183b/5, 199a/13

b.+a 163a/7

b.+da 152a/15

**belki Far. İhtimal**

b. 29a/10, 34b/4, 44a/16, 84ah/47, 84ah/55, 86b/18, 87bh/11, 110a/15, 113a/10, 140b/3, 154a/16, 156b/2

**belürsüz Belirsiz**

b.40b/10

**ben Ben, 1. tekil kişi**

b.19a/2, 37b/2, 37b/11, 40a/4, 40a/6, 44a/16, 44a/19, 45b/6, 45b/14, 46a/2, 46b/14, 46b/15, 47a/7, 47b/3, 47b/4, 54a/8, 58b/2, 60b/10, 63a/10, 63b/17, 70b/17, 75bh/20, 75bh/46, 75bh/52, 76ah/32, 76ah/45, 76ah/60, 76bh/11, 77ah/9, 77ah/24, 77ah/26, 77bh/25, 78ah/37, 78ah/41, 78bh/42, 79ah/45, 79ah/47, 79bh/60, 80ah/5, 80ah/6, 80ah/23, 80ah/51, 80b/10, 80bh/7, 80bh/52, 80bh/55, 80bh/57, 81ah/7, 81ah/22, 81b/10, 81bh/12, 81bh/17, 81bh/22, 81bh/33, 82ah/56, 82b/18, 82b/18, 82bh/7, 83a/6, 83ah/21, 83ah/25, 83b/2, 84bh/55, 85ah/10, 85ah/31, 85b/14, 86ah/29, 86ah/29, 86bh/39, 86bh/51, 87ah/2, 88bh/59, 89ah/17, 89b/13, 89bh/2, 89bh/38, 89bh/51, 90ah/25, 90ah/31, 90ah/42, 91a/2, 91a/3, 91a/3, 92a/12, 92a/15, 92b/17, 94b/8, 95a/11, 101a/1, 101a/18, 103a/17, 104a/17, 107b/16, 110b/8, 110b/11, 111a/5, 113b/18, 115a/16, 117a/18, 118b/4, 118b/9, 120a/8, 120a/16, 120b/1, 122b/16, 123a/16, 126a/8, 127a/9, 127a/12, 128a/8, 128a/10, 128a/12, 128a/13, 130a/16, 130a/18, 130b/16, 131a/1, 133b/13, 138b/4, 138b/7, 146a/18, 155a/2, 160b/1, 160b/8, 160b/9, 164a/4, 164a/5, 176b/3, 183b/13, 189a/15, 191a/17, 192a/14, 196b/17, 197a/9, 197a/16, 200a/7, 200a/8

b.+a 11b/15, 11b/16, 36a/17, 36b/15, 39b/16, 41a/8, 42b/4, 43a/4, 44a/19, 44b/3, 44b/15, 46b/3, 46b/7, 46b/14, 62b/7, 63a/1, 63b/7, 63b/18, 65b/19, 75b/12, 75b/15, 75bh/3, 75bh/20, 75bh/53, 76a/2, 76ah/42, 77ah/8, 77ah/24, 78bh/40, 80ah/27, 80bh/42, 80bh/45, 80bh/53, 81ah/8, 81ah/41, 81bh/23, 82ah/29, 82b/18, 82bh/21, 83a/8, 83bh/38, 86a/15, 86a/17, 86ah/16, 86ah/29, 86bh/9, 86bh/18, 87ah/62, 87b/1, 87bh/9, 87bh/13, 88ah/27, 88ah/30, 88bh/21, 88bh/58, 89ah/21, 90ah/43, 90ah/56, 90bh/56, 92a/12, 97b/17, 102b/1, 105a/12, 108b/15, 109b/11, 110a/6, 114b/17, 115a/9, 117b/6, 117b/7, 121b/16, 122a/19, 122a/19, 128a/11, 128b/11, 130a/16, 130b/15, 131a/5, 133a/4, 135b/1, 154b/15, 183b/14, 191a/6, 196a/6, 196a/11, 197a/10, 200a/16, 200a/17, 200a/17, 200b/16, 200b/16, 201a/9

b.+de 81bh/10, 82ah/55, 82bh/8, 94a/19, 119b/17

b.+den 20b/1, 39b/8, 39b/8, 45a/19, 45b/2, 45b/7, 78ah/42, 85ah/9, 87ah/29, 87bh/13, 88ah/35, 88ah/42, 88bh/10, 88bh/63, 90ah/13, 103a/19, 112b/12, 113a/12, 113a/13, 120a/9, 125a/19, 195b/17, 196b/17, 197a/10

b.+i 20b/1, 21a/16, 22b/11, 31a/1, 36b/12, 37a/9, 45b/14, 45b/15, 46b/16, 70b/19, 76bh/61, 79ah/4, 80ah/6, 81b/12, 81bh/9, 84bh/55, 84bh/57, 85ah/31, 86bh/40, 87b/3, 88bh/58, 89ah/16, 89bh/55, 90a/2, 90b/5, 91a/2, 91a/2, 91a/3, 92b/17, 97b/16, 104a/6, 110a/9, 112b/12, 117b/1, 117b/4, 117b/8, 126a/8, 126a/8, 127a/3, 127a/12, 136b/3, 138b/16, 176a/2, 187a/4, 196a/12, 201a/9

b.+üm 11b/14, 21a/16, 22a/6, 22b/12, 29a/16, 44a/11, 44a/12, 44b/10, 44b/16, 45a/12, 45b/1, 45b/3, 45b/7, 46b/1, 46b/6, 62b/11, 70a/12, 70a/13, 70a/13, 70b/3, 70b/8, 70b/17, 70b/18, 73b/2, 75a/4, 75bh/4, 75bh/5, 76a/3, 76ah/33, 76ah/44, 76ah/44, 76ah/62, 77ah/16, 77ah/20, 77ah/39, 77bh/17, 78ah/39, 78ah/40, 78bh/33, 79bh/24, 79bh/62, 79bh/64, 80ah/23, 80b/17, 80b/17,

80bh/15, 80bh/59, 81a/1, 81ah/8, 81ah/43, 83ah/17, 83b/5, 85ah/9, 85ah/25, 86ah/51, 86bh/1, 86bh/10, 87ah/2, 87ah/52, 88ah/5, 88ah/37, 88bh/1, 88bh/42, 88bh/55, 88bh/60, 89ah/22, 90a/1, 90a/5, 90a/6, 90a/7, 92a/15, 94b/11, 94b/12, 96b/19, 97a/2, 99b/18, 100b/19, 100b/19, 101a/2, 103a/12, 105a/11, 109b/11, 110b/8, 111a/6, 111b/6, 111b/7, 112b/11, 112b/12, 112b/12, 114b/15, 117a/18, 117b/1, 119b/16, 120a/9, 120a/10, 121b/7, 121b/16, 122a/19, 122a/19, 122b/13, 127a/10, 128a/9, 129a/11, 131a/2, 131b/17, 136b/5, 136b/8, 138b/4, 138b/16, 145b/13, 146a/19, 146b/1, 151a/8, 152a/10, 152a/14, 160b/1, 162b/6, 163b/18, 163b/18, 163b/18, 163b/19, 164a/6, 164a/7, 164a/13, 165b/19, 176a/3, 177a/9, 182b/2, 193a/5, 197a/17, 197b/1

b.+ümdür 39b/10

b.+ümle 9b/17

**benät Ar. Kızlar, bebekler**

b.15a/17, 19b/4

**bend Far. Bağ, bağlama, rabita**

b.53b/6, 54a/5, 57a/12, 58b/6, 59a/2, 79ah/31, 79ah/47, 79ah/48, 79ah/49, 79ah/50, 79ah/55, 82bh/55, 85a/5, 90a/13, 126a/10, 166a/3, 172a/4, 172a/4, 181b/1, 185a/11

b.+de 79ah/59, 79ah/61

b.+i 159b/14

b.+inden 79ah/49

b.+indesin 93a/14

**bende Far. Kul, köle**

b.52ah/6, 77b/5, 85a/12, 94b/9, 94b/11, 103b/3, 103b/10, 104b/12, 118a/3, 124b/17, 134a/3, 138b/4, 139b/3, 142b/10, 156a/14, 163b/9, 163b/11, 163b/17, 163b/18, 163b/19, 168b/8, 177b/7, 177b/13, 182a/1, 182b/19, 183a/2, 183a/4, 183a/5, 183b/3, 183b/17, 187b/9, 187b/11, 187b/17, 195a/6, 195b/1

b.+den 142a/8

b.+dür 103b/9

b.+ler 90a/9, 96b/11, 117b/16, 181a/2, 189a/16

b.+lerden 179a/8

b.+lere 113a/7, 118a/10

b.+leri 82b/8, 108b/16, 163a/11, 163a/17, 168b/15

b.+lerin 124a/11, 150b/12, 154a/16, 162b/3, 182b/12

b.+lerinden 184a/13

b.+lerine 79bh/10, 131a/15, 146b/14, 162a/19, 163b/8, 187a/7, 199a/8

b.+lerinün 94a/18, 131a/3, 164b/1, 183a/10

b.+lersüz 110b/8

b.+lerümden 99b/18

b.+lerümü 168a/16

b.+lerümüze 153a/1, 195a/15

b.+lerümüzi 164a/10

b.+lerün 97b/16, 103a/9, 103b/3, 103b/4, 187b/9, 187b/11

b.+lerün 45a/11

b.+lerün 98a/17

b.+lerünün 179a/3

b.+m 138b/4

b.+n 152b/5, 152b/18

b.+sinden 89bh/8, 89bh/10

b.+sine 78a/6, 118a/6

b.+sisin 93a/15

b.+siyüm 89bh/3, 201a/9

b.+ye 99b/11, 156a/11, 163b/17, 177a/13, 177b/5, 177b/12, 187b/15, 195a/5

b.+yem 189a/15

b.+yi 94b/8, 105a/17, 109a/13, 187b/16

b.+nün 75a/13, 76b/2, 85a/13, 98a/4, 101a/18, 103b/9, 104a/5, 109a/14, 115a/12, 118b/11, 184a/6, 200b/4

b.+si 127b/12

b.+sin 125a/4, 140a/5, 176b/18, 177a/13, 183b/17

**bendeji Far. Kulluk, kölelik, köleye ait**

b.+den 114b/2

**bendelik(g) Far.+T. Kulluk, kölelik, bendelik**

b.79a/4, 80a/18, 80b/1, 90a/9, 110b/9, 118b/5, 119b/3

b.+e 108b/16

b.+i 93a/15

b.+üm 111b/6, 111b/7

**benj Ar. Oğullar**

b.8a/7, 18b/12, 21b/6, 22b/6, 22b/16, 23a/4, 34a/2, 41a/10, 47bh/8, 48bh/44, 97b/12, 103a/7, 103a/8, 111a/6, 121a/8, 126b/10, 126b/18, 127b/6, 141a/18, 174b/8

**benjü'l-must'alik öz. is. Arap kabilesi**

b.22a/10, 22a/10

**benizlü Benizli**

b.29b/10, 134a/13

**benizlülük Benizlilik**

b.135a/3

**benj(i)z Beniz**

b.+i 128a/6

**benje- Benzemek**

b.-mez 77b/1

b.-r 3a/19, 42b/8, 83ah/7, 87b/18, 121a/3, 158a/5

b.-rüz 85bh/5

**benzed(t)- Benzetmek**

b.-ür 187b/10

**ber-â-ber Far. Birlikte, denk, farksız**

b.6b/4, 11b/9, 11b/10, 34b/4, 53b/10, 78ah/50, 118b/11, 171a/10

b.+dür 78a/6, 81bh/29, 102b/11, 132a/11

b.+dürler 102b/12

b.+inde 69b/6, 170b/16

b.+ünje 132b/15

**ber-Øaks Far.+Ar. Tersine**

b.141a/15

**ber-bâd Far. Pis, harap, perişan**

b.80a/10, 81b/5, 93a/2

**ber-dâr Far. Asılmış, yemişli, salbedilmiş**

b.3a/1, 82a/7, 86bh/45

**ber-güzde Far. Seçme, seçkin**

b.131a/14, 150b/3

**ber-hürdâr Far. Berhudar olan, mesut olan, onan**

b.+lardandur 168a/13

**ber-karâr Far.+Ar. Kararlı, devamlı**

b.60b/3, 125b/17

**ber-kemâl Far.+Ar. Mükemmel**

b.24b/18

**ber-murâd Far.+Ar. Dileğine kavuşan**

b.16b/3

**ber-sebîl Far.+Ar. Sebil olarak, sebil üzere**

b.142a/12

**ber-taØaccüb Far.+Ar. Şaşkınlık üzere**

b.174a/16

**ber-t'araf Far.+Ar. Bir yana atılan**

b.+da 53a/18

b.+ına 79ah/25

**ber-vech Far.+Ar. Olduğu gibi, olarak**

b.7a/8, 34b/3

**ber-vücüd Far.+Ar. Vücut olarak**

b.199b/4

**berâØ bin el-Øâzib öz. is.**

b.26a/17

**berârj Ar. Çöller, sahralar**

b.194a/10

**beraş Ar. Leke, abraşlık**

b.44a/11, 199a/17

**berât Ar. Rütbe, nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman**

b.77bh/30

**berâyâ Ar. Yaratıklar, insanlar**

b.3a/11, 34b/1, 51a/17, 53a/5, 133a/9

b.+ya 77ah/60

**berber öz. is. Berberi halkından**

b.35b/4

**berber Far. Traş eden, traş edilen yer**

b.+den 114a/1

b.+i 147a/4

**berd öz. is.**

b.6a/4

**(ebû) berde eslemj öz. is.**

b.86a/3

**berdü'l-yakîn Ar. Sağlam soğuk**

b.194a/18

**berekât Ar. Bolluklar**

b.9a/9, 99a/7, 189a/17

b.+ile 47b/6, 61b/6, 85ah/11

b.+i 46b/5, 117a/13, 175a/18

**bereket Ar. Bolluk**

b.66b/15, 88bh/21, 113b/8

b.+i 6b/8, 67a/4, 77bh/63, 81ah/1

b.+ile 6b/10

**berelü Bereli, ezik**

b.60a/11

**berh öz. is.**

b.+dür 103a/14, 103a/16

**berj Ar. Kurtulmuş, salim**

b.138b/10

**bericek Yakınca, bericek**

b.86bh/51

**berjd Ar. Ulak, haberci, postacı**

b.140b/10

b.+i 147a/4, 147a/8

**berjn Far. Pek yüksek, yarık, yırtık, delik**

b.15a/8

**beriyye Ar. Yaratık, insanlar, halk**

b.7b/5

**berk Ar. Şimşek**

b.107b/1

b.+idür 82a/3

**berr Ar. Kara, yer**

b. 3a/3, 52a/1

**berre öz. is.**

b.22b/6

**berüzât Far.+Ar. Savaşlar, kavgalar**

b.181b/2

**berü Beri, uzak olmayan**

b.5b/5, 7b/18, 17a/11, 34b/17, 42b/17, 54b/7, 56b/19, 81ah/19

**berzañ Ar. İnce uzun kara parçası, güç**

b.142b/2, 148b/9, 148b/10

**beşâyir Ar. İbretli görünüş, deliller, intiba olacak haller**

b.+i 156a/1

**besle- Beslemek**

b.-rdi 85ah/15

b.-yüp 8b/17, 8b/19, 21b/14

**besmele Ar. Başlangıç, Bismillahirrahmanirrahim adı**

b.12b/1

**beş Beş sayısı**

b.6a/12, 7b/10, 8b/12, 9a/7, 9a/13, 9a/14, 9a/14, 13a/3, 18b/1, 19a/5, 19b/17, 20b/10, 20b/12, 20b/13, 20b/14, 20b/18, 21b/4, 22a/12, 22a/13, 22a/18, 23a/12, 24b/2, 24b/17, 25a/7, 25a/8, 28b/11, 30b/18, 35a/1, 37b/4, 40b/8, 41a/13, 42b/14, 43a/11, 43a/11, 46a/15, 47a/16, 47a/18, 47bh/10, 47bh/12, 47bh/53, 47bh/54, 48b/3, 48b/4, 50b/6, 50b/12, 50b/14, 50b/18, 54a/16, 54a/18, 54b/17, 56a/7, 56b/1, 56b/6, 59b/14, 63a/10, 65a/5, 65a/7, 65a/12, 65a/13, 65a/14, 66b/3, 66b/4, 70b/4, 72a/16, 72a/17, 72b/1, 76a/16, 85b/6, 85b/7, 85b/10, 85bh/16, 86b/1, 93b/9, 96b/9, 97a/15, 101b/11, 103a/6, 105b/2, 105b/2, 108b/1, 111b/2, 111b/3, 111b/16, 117b/3, 120b/7, 121a/2, 141b/6, 141b/7, 141b/8, 141b/9, 141b/12, 141b/13, 141b/16, 142a/14, 142b/1, 147a/13, 155a/13, 161b/15, 170b/11, 173b/6, 173b/11, 197a/15

b.+de 50a/17, 51a/2, 51a/4

b.+dür 18b/8, 181b/17

b.+dürler 78a/17

b.+i 38a/6, 38b/18, 96b/13, 191b/13

b.+inde 22a/1, 42b/16

b.+ine 53b/13, 170b/12

**beşâret Ar. Muştu, müjde**

b.7a/15, 20a/1, 24b/1, 24b/5, 28b/8, 177a/4, 177a/10

b.+e 10b/14

b.+i 198a/7

b.+idür 182a/11

b.+le 148b/7

**beşâset Ar. Güler yüzlülük**

b.79ah/36, 121b/12

**beşer Ar. Kişi, insan**

- b.1b/10, 4b/18, 5a/5, 105b/6, 107b/17, 108a/8, 169b/15, 175a/16  
b.+üm 197a/9  
b.+ün 1b/9, 29b/2, 106b/10  
**beşer Beşer adet**  
b.35a/3, 35a/5  
**beşere Ar. İnsan derisinin dış tabakası**  
b.34b/5, 52b/12, 178b/11  
b.+leri 11a/16  
b.+nün 196b/8, 196b/13  
b.+si 89ah/60, 192b/11  
b.+sinde 75b/9  
b.+sinden 196b/11  
b.+ye 196b/6  
**beşerj Ar. İnsani, insana mensup**  
176b/19, 194a/18, 198b/4  
**beşeriyet Ar. İnsanlık, beşerlik**  
b.+den 185a/16  
**beşerlik Ar.+T. Beşerlik, insanlık**  
b.175b/1  
**beşik Beşik**  
b.8a/6  
b.+de 14b/6, 14b/7  
b.+lerin 8a/6, 14b/6  
**beşinci Beşinci sıra**  
b.48a/4, 58a/1, 61a/13, 70b/9, 71a/10, 72b/1, 76a/15, 78bh/21, 84ah/33, 85bh/31, 111b/17, 113a/3, 115b/7, 120b/8, 121a/7, 122a/13, 131b/2, 132a/19, 136a/8, 137b/19, 156a/15, 156a/17, 160b/10, 161b/1, 161b/2  
**bevâdj Ar. Çöller, sahralar, kırlar**  
b.174a/19  
**bevâûiş Ar. Sebep olanlar**  
b.89a/7  
**bevl Ar. Sidik, idrar**  
b.15a/1, 158a/6, 192b/10  
**bevr Ar. Mal, eşya**  
b.198b/4  
**beyû Ar. Satma, satış, satın alma**  
b.160b/7, 160b/9  
b.+i 160b/19  
b.+ini 35a/1  
b.+üme 160b/1  
**beyân Ar. Anlatma, bildirme**  
b.1b/10, 4a/13, 4a/15, 4b/14, 25b/14, 45a/12, 45a/15, 45b/1, 45b/7, 45b/10, 45b/13, 75a/14, 82a/17, 106a/11, 119a/4, 162a/6, 162b/7, 162b/19, 165a/10, 198b/2  
b.+dur 71b/15  
b.+ı 7a/18, 11a/12  
b.+ına 133b/9  
b.+ında 4b/6, 4b/7, 4b/8, 78b/7, 150b/9, 150b/10, 180b/4, 185a/6  
b.+ındadır 60b/14, 162a/18  
**beyâz Ar. Ak, beyaz, aydınlık**  
b.75b/9, 86ah/18, 90b/2, 134a/13  
**beyâzlık krş beyâzlık**  
b.44a/11, 44a/11  
**beyâzlık Ar.+T. Beyazlık, aklık**  
b.87a/19  
**beyhüde Far. Boş, faydasız**  
b.76bh/11, 102b/5  
**beykañ öz. is. Şehir adı**  
b.38b/1  
**beyn Ar. Ara, arasında**  
b.+lerin 126a/3  
**beyne'l-akrân Ar. Yaşlılar, akranlar arasında**  
b.3b/11  
**beyne'n-nâs Ar. İnsanlar arasında**  
b.53b/19  
**beyne's-semâû ve'l-arz Ar. Yer ve gök arasında**  
b.63a/5  
b.+da 125a/14  
**beyrût öz. is. Beyrut şehri**  
b.57a/1  
**beyt Ar. Şiirde iki mısra**  
b.16a/3, 18a/3, 51a/8, 51a/17, 54a/10, 57b/15, 58a/16, 59b/3, 60b/7, 83bh/38, 87bh/17, 109a/10, 148b/17, 149b/4, 168b/2, 174b/9, 175a/7, 200a/16  
**beyt Ar. Ev, hane, mesken**  
b.44b/11  
**beyt-i şerîf Ar. Kabe, Beytullah, Tanrının evi**  
b.9a/19  
**beytu'llâh Ar. Tanrı'nın evi, Kabe**  
b.89bh/53, 92b/16  
b.+a 34a/16, 67b/19  
b.+dan 90ah/6  
**beytütet Ar. Geceleme, gece kalma**  
b.+de 114b/8  
**beytû'l-makdis Ar. Mukaddes Ev, Mescidül Aksa**  
b.126b/11  
b.+de 127b/9  
**beytû'l-mâl Ar. İslam hukukunda maliye hazinesi**  
b.34a/8, 129a/4  
b.+a 129a/9  
b.+dan 34a/14, 35a/9, 39a/8, 128b/13, 128b/15, 128b/18, 129a/12, 129a/13, 129a/18, 129b/4, 130b/6, 130b/15  
**beyyin Ar. Açık, aşikar**  
b.168b/11  
**beyyine Ar. Tanık, şahit, delil**  
b.106a/3  
**beyzâ Ar. Daha ak, çok beyaz**  
b.23b/3, 23b/15, 24ah/14  
**beyzetü'l-beled öz. is.**  
b.41b/4  
**bezl Ar. Bol bol verme**  
b.3b/16, 9a/12, 11a/8, 12a/15, 20b/12, 29b/14, 84bh/14, 93a/18, 94a/2, 94a/16, 94a/17, 104a/13, 107a/13, 121a/17, 121b/8, 130b/9, 146a/9, 146b/7  
b.+ile 108a/16  
**bezm-i Öâlem Ar. Dünya meclisi**  
b.60b/11  
**bezr Ar. Ekilecek tane, tohum**  
b.169a/7  
**bıçak Bıçak**  
b.86bh/35  
**bıra(ğ)k- Bırakmak**  
b.45b/15, 76bh/21, 76bh/32  
b.-ur 121a/4  
b.-alar 161a/9, 161a/10  
b.-mağa 10a/13  
b.-a 89a/2, 98a/10, 149a/11, 150a/15, 177b/5  
b.-alar 125a/10, 126a/10, 161a/7, 168b/19, 199b/8, 200a/2  
b.-dum 118a/19  
b.-duğı 76bh/27  
b.-duğda 45b/16  
b.-duğı 111b/14  
b.-dı 195a/1  
b.-dılar 33b/19, 126a/9, 185a/17  
b.-maya 90bh/34  
b.-mayınca 33b/14  
b.-mağa 52a/8, 117a/8  
b.-mış 112b/17  
b.-up 52a/7, 54a/2, 63a/17, 76bh/23, 80bh/30, 83ah/50, 90bh/12, 101a/2, 131a/15, 164a/14, 186a/2, 191b/6  
b.-ur 81b/16, 108b/16  
b.-urlar 95a/16, 121b/17, 167a/11  
b.-uruz 162b/14  
**bırağmak Bırakmak**  
b.196a/3  
**bırağıcı Bırağıcı**  
b.134b/12  
**bıyık Bıyık**  
b.+ları 32b/9  
b.+ların 32b/9  
b.+larınun 32b/8  
**bi-añlâki'llâh Ar. Allah'ın ahlakıyla**  
b.100b/1  
**bi-Öavnî Ar. Yardımıyla**  
b.3b/17  
**bi-avn-i rabbânj Ar. Allah'ın yardımıyla**

- b.50a/6  
**bj-bahā Far. Paha biçilemeyecek kadar değerli**  
 b.+dur 148a/7  
**bj-bāk Far. Korkusuz**  
 b.85bh/2  
**bj-bedraḳa Far. Kılavuzsuz**  
 b.194b/12  
**bj-çāre Far. Çaresiz**  
 b.87a/17, 168a/5, 199b/14  
 b.+lerüñ 181a/6  
**bj-çārelik Far.+T. Çaresizlik**  
 b.+ün 90a/6  
 b.+nün 87ah/4  
**bj-dād Far. Zulüm, işkence**  
 b.85ah/45  
**bj-dermān Far. Çaresiz**  
 b.7a/2  
**bj-devlet Far.+Ar. Devletsiz**  
 b.105b/17  
 b.+e 88a/3  
 b.+ler 84b/11  
 b.+lere 187b/4  
**bj-devletlik Far.+Ar.+T. Devletsizlik**  
 b.+de 149a/6  
**bj-dirġ Far. Esirgemesiz**  
 b.5b/14  
**bj-dġn Far.+Ar. Dinsiz**  
 b.37a/7, 58a/7, 98b/14  
 b.+ün 53a/19, 56b/4, 57b/2, 59a/15  
**bj-edeb Far.+Ar. Edepsiz**  
 b.107a/7  
 b.+lerden 109b/17  
**bi-emri'llāhi teŖālā Ar. Allah'ın emriyle**  
 b.8b/4  
**bi-fad'li'llāhi teŖālā Ar. Allah'ın fazlıyla**  
 b.55a/19, 57a/18  
**bj-gāne Far. Yabancı**  
 b.109a/4, 117a/15  
**bj-garāzlik Far.+Ar.+T. Garezsizlik, tarafsızlık**  
 b.85bh/47  
 b.+den 86bh/12  
**bj-ġayāt Far.+Ar. Sonsuzlar**  
 b.5a/11  
**bj-ġāye Far.+Ar. Sonsuz, gayesiz**  
 b.25b/14  
 b.+dür 28a/17  
 b.+si 162b/4  
**bj-ġāyet Far.+Ar. Sonsuz, gayesiz**  
 b.176b/7  
 b.+dür 99a/6, 197a/18  
**bi-ġayri'l-haḳḳın Ar. Haksız yere**  
 b.185a/12  
 b.+dur 185b/8  
**bj-günāh Far. Suçsuz, günahsız**  
 b.+dur 86bh/53  
**bj-haber Far.+Ar. Habersiz**  
 b.78bh/37, 81bh/40, 87ah/23, 87ah/38, 88bh/11,  
 127a/12, 149b/12, 174a/1  
 b.+dürler 149b/12, 174a/2  
 b.+ler 149b/13  
 b.+üm 86bh/41  
**bj-hadd Far.+Ar. Sınırsız**  
 b.24b/2, 25b/13, 28a/17  
**bi-haḳḳın Ar. Hakkiyla**  
 b.31a/4, 185b/2  
**bi-hamdi'llāh Ar. Allah'a şükür olsun**  
 b.52b/1  
**bi-hamdi'llāhi teŖālā Ar. Allah'a şükürler olsun**  
 b.82ah/57  
**bj-hāsil Far.+Ar. Sonsuz**  
 b.87b/11, 155b/6  
**bj-hayā Far.+Ar. Hayasız, utanmasız**  
 b.155a/14  
**bi-hikmet-i allāhü teŖālā Ar. Allah'ın hikmetiyle**  
 b.37b/3  
**bj-hisāb Far.+Ar. Hesapsız, sayısız**  
 b.20b/12  
**bj-hüş Far. Akılsız**  
 b.83a/14  
**bj-huzūr Far.+Ar. Huzursuz**  
 b.20a/18, 33a/2, 89ah/63, 127b/18  
**bi-hükmi'llāhi Ar. Allah'ın hükmüyle**  
 b.53b/17  
**bj-ihtiyār Far.+Ar. Kendiliğinden**  
 b.20b/8  
 b.+dur 173b/3  
**bi-Ŗināyeti'llāhi teŖālā Ar. Allah'ın yardımıyla**  
 b.44b/17, 49b/15, 52a/9, 55a/12, 56b/2  
**bj-iŖtibār Far.+Ar. İtibarsız**  
 b.76bh/34  
 b.+dur 81bh/52  
**bi-izni'llāh-i teŖālā Ar. Allah'ın izniyle**  
 b.165b/8  
**bj-ķarār Far.+Ar. Kararsız**  
 b.147b/16, 174a/1, 192b/16  
**bj-ķerāmet Far.+Ar. İkramsız**  
 b.185a/12  
**bj-ķerān Far. Uçsuz bucaksız, kenarsız**  
 b.3b/13, 59a/6, 149a/17  
 b.+a 149b/2, 181a/13  
 b.+dan 151b/5  
 b.+lar 3a/14  
**bj-ķeyfiyyet Far.+Ar. Niteliksiz**  
 b.15a/7  
**bj-ķiyās Far.+Ar. Ölçüsüz**  
 b.1b/1  
**bj-ķiyamet Far.+Ar. Deġersiz, kıymetsiz**  
 b.+dür 85ah/54  
**bj-ķġn Far. Garezsiz**  
 b.57a/2  
**bj-kuvvet Far.+Ar. Kuvvetsiz**  
 b.185a/13  
**bi-küllihü Ar. Bütünüyle**  
 b.145a/18  
**bi'llāh Ar. Allah için**  
 b. 86b/9, 142b/19, 145a/15, 145b/7, 163b/9, 193a/18  
 b.+dur 185b/9  
**bi'llāh öz. iz.**  
 b.47b/14, 47b/14, 47b/15, 47b/15, 47b/15, 47b/15,  
 47b/15, 47b/16, 47b/16, 47b/16, 47b/16, 47b/17, 47b/17,  
 47b/17, 47b/18, 47b/19, 47b/19, 47b/19, 47b/19, 48a/1,  
 48a/1, 48a/2, 48a/7, 48ah/16, 48ah/21, 48ah/23, 76b/8  
**bj-maŖnā Far.+Ar. Anlamsız**  
 b.162a/1  
**bj-māniŖ Far.+Ar. Engelsiz**  
 b.8a/2  
**bj-mehābet Far.+Ar. Azametsiz**  
 b.81bh/4  
**bj-mihrān Far. Sevgisizler**  
 b.4b/18  
**bj-miķdār Far.+Ar. Önemsiz, deġersiz**  
 b.81bh/4, 189b/4  
 b.+dur 192a/5, 192a/8  
 b.+durlar 175a/11  
 b.+laruñ 181a/4  
 b.+ında 198b/7  
**bj-miṣāl Far.+Ar. Benzersiz**  
 b.59b/3  
**bj-müntehā Far.+Ar. Sonsuz, nihayetsiz**  
 b.+sın 100a/2  
 b.+ı 148a/3  
**bj-mürüvvet Far.+Ar. İnsaniyetsiz**  
 b.2b/12  
**bj-müzāhamet Far.+Ar. Zahmetsiz**  
 b.179a/11  
**bj-nām Far. Adsız, sansız**  
 b.175a/3  
**bj-namāz Far. Namazsız**  
 b.116b/2  
**bj-nażġr Far.+Ar. Benzersiz, eşsiz**  
 b.12a/12, 59b/3  
 b.+dürler 168b/12

**bi-nefsihi Ar. Kendisi, kendi kendine**

b.145a/19

**bj-nihâyât Far.+Ar. Sonsuzluklar**

b.5a/11

**bj-nihâye Far.+Ar. Nihayetsiz, sonsuz**

b.25b/13, 49b/16

b.+dür 8a/5, 87bh/26

b.+sinde 162b/4

**bj-nihâyet Far.+Ar. Nihayetsiz, sonsuz**

b.99a/6, 99b/15, 184a/7, 197a/18

b.+dür 176b/7

**bj-nişân Far. İşaretsiz**

b.199a/3

**bj-niyâz Far. Yalvarmasız**

b.+dur 201a/8

**bj-nür Far.+Ar. Nursuz, uğursuz**

b.186a/14

**bj-pâk Far. Kirli, temiz olmayan**

b.159a/15

**bj-pâklik Far.+T. Kirlilik**

b.149b/18

**bj-pâyân Far. Sonsuz**

b.+ları 3b/13

b.+uñ 82bh/1

**bj-pervâ Far. Çekinmeksizin**

b.83bh/31

**bj-rahmlık Far.+Ar.+T. Acımasızlık**

b.94b/2

**bj-sebât Far.+Ar. Sebatsız**

b.76bh/34

**bj-sebeb Far.+Ar. Sebepsiz, yok yere**

b.132a/18

b.+i 79a/15

**bj-şekk Far.+Ar. Şüphesiz**

b.11a/9

**bj-şübhe Far.+Ar. Şüphesiz**

b.76ah/17, 84a/8, 85bh/60, 198a/17

**bj-şümâr Far. Sayısız, pek çok**

b.52a/8, 199b/6

b.+dur 148a/10

**bj-tâkat Far.+Ar. Gücsüz**

b.77bh/33

**bj-tamaØ Far.+Ar. Aç gözlü olmaksızın**

b.86bh/12

**bj-teØemmül Far.+Ar. İyice düşünmeksizin**

b.82ah/53

**bj-tekellüf Far.+Ar. Külfetsiz**

b.60b/10

**bj-tevaḫḫuf Far.+Ar. Beklemeksizin**

b.40b/4

**bi-tevfîkü's-şavâb Ar. Doğruluğa uygun olarak**

b.3a/8

**bj-vâsit'a Far.+Ar. Araçsız**

b.144b/12

**bi-veliyi'l-cüd Ar. Cömertlik sahibi biçimiyle**

b.3b/15

**bj-zerØ Far. Parasız, akçesiz**

b.6b/1

**bj-zevâl Far.+Ar. Zevalsiz, geçici olmayan**

b.+dür 164b/9

**bi'l-haḫḫ Ar. Hakla**

b.36a/6

**bi'l-infâḫ Ar. İnfak yoluyla**

b.8b/8

**bi'l-ittifâḫ Ar. Beraberce, oy birliğince**

b.23a/7, 23a/9, 23a/10, 23b/3, 30a/8, 43a/10

**bi'l-ḫalb Ar. Değiştirme yoluyla**

b.+dür 76b/2

**bi'l-külliyye Ar. Büsbütün**

b.6b/18, 7b/16, 14b/5, 17b/14, 20a/10, 31b/18, 34a/1,

35a/10, 39b/18, 54b/19

**bi'l-müşâfehe Ar. Konuşarak**

b.160a/3

**bi't-taḫḫiḫ Ar. Araştırarak**

b.29b/2

**bi'z-zarūr Ar. İster istemez**

b.55b/3, 58a/14, 60a/17, 83ah/57, 159a/5

**bi'z-zât Ar. Kendi, kendisi**

b.17b/2, 22a/4, 35b/19, 52b/7, 54b/11, 57b/5, 58a/18, 60a/12

**bjØat Ar. Kabul ve tasdik davranışı**

b.24b/3, 30b/7, 30b/9, 35a/3, 38a/7, 38a/8, 40b/7

**biç- Biçmek**

b.-erüz 85bh/10

b.-sem 15a/8

b.-üp 36b/14

**bidØ Ar. Üçten ona ve on ikiden yirmiyeye kadar adet**

b.78b/12

**bidaØ Ar. Sonradan meydana çıkan şeyler**

b.125b/17

b.+ı 162a/11

**bjdâr Far. Uyanık**

b.84bh/23, 117b/1, 193a/9

**bidØat Ar. Sonradan meydana çıkan şey**

b.24a/11, 24a/16, 97a/17, 120b/18, 154b/6, 160a/1, 161b/9

b.+dan 84b/16

b.+dur 154b/6

b.+lar 80b/18

**bidâyet Ar. Başlama, başlangıç**

b. 88b/19, 164b/11, 167b/7, 193b/3, 198b/13

b.+de 199a/1

b.+i 167b/7

b.+inüñ 164b/18

**biğa öz. is. Biga**

b.50b/3

**bigâne Far. İlgisiz, kayıtsız**

b.52b/1

**bih Far. İyi, yeğ**

b.160a/5, 161b/5

**biḫasebi Ar. İtibariyle, nazarıyla, -ce, bakımından**

b.156b/14, 158b/19, 159a/3, 184b/1, 195b/12

**bi-hikmet-i allâhü teØâlâ Ar. Allah'ın hikmetiyle**

b. 40a/18, 41a/17

**bihjn Far. En iyi, seçkin**

b.2b/15

**bihişt Far. Uçmak, cennet**

b.+e 2a/4

**bikr Ar. Dokunulmamış, genç kız**

b.22b/19, 33b/13

**bi'l-Øadli Ar. Adaletle**

b.3a/1

**bi'l-fiØl Ar. Gerçekten**

b.59b/19

**bi-ğâyet Ar. Son derece**

b.90ah/15

**bil Bel**

b.173a/10

b.+i 10b/18, 66a/5

b.+lerinde 179a/3

b.+lerine 17b/9

b.+idür 131b/2

b.+inde 80bh/23, 87ah/54, 178b/12

b.+ine 83b/14, 83bh/9, 143b/5

**bil lem-yezel velâ yezâl Ar. Evveli ve ahiri olmaması ve**

**hiçbir şekilde zevale düşmemesiyle**

b. 77b/8

**bil Bel, geçit**

b.+ler 58a/11

b.+lerde 56a/8

**bil- Bilmek**

b.15a/8, 80bh/23, 102b/12, 107b/7, 109b/19, 110b/1,

133a/13, 134a/3, 141a/7, 154a/3, 155b/16, 156a/9,

159a/12, 165b/9, 166a/6, 168a/17, 168b/17, 168b/19,

170a/4, 176a/5, 186b/14, 192a/2, 199a/13, 199b/12

b.-di 73b/2, 90ah/8, 90bh/21, 103a/16, 165b/19

b.-diler 76b/18, 92b/4, 110a/1

b.-dügin 90bh/21

b.-dük 46a/6, 120b/3

b.-dükce 77a/3

b.-dükden 158b/13

b.-düm 59b/2







47bh/14, 47bh/48, 48ah/7, 48ah/8, 48ah/9, 48ah/10, 48ah/28, 48b/10, 48b/13, 48bh/12, 48bh/13, 49a/16, 49b/5, 49b/8, 49b/15, 50a/18, 50b/11, 51a/5, 52ah/1, 52ah/5, 52b/8, 53a/15, 53a/18, 53b/8, 53b/8, 53b/9, 53b/14, 54a/9, 54b/1, 55a/11, 55a/18, 55b/7, 55b/9, 55b/13, 55b/13, 55b/15, 55b/17, 55b/17, 56a/6, 56a/10, 56a/14, 56a/17, 56a/19, 56a/19, 56b/8, 56b/8, 56b/10, 56b/12, 57a/2, 57a/10, 57a/11, 57a/18, 57b/19, 58a/7, 58a/9, 58b/3, 58b/5, 58b/15, 58b/16, 59a/4, 59a/4, 59a/7, 59a/13, 59a/17, 59b/6, 59b/8, 59b/14, 60a/7, 60b/8, 60b/10, 61a/6, 61a/9, 61b/1, 61b/2, 61b/3, 61b/3, 61b/4, 61b/5, 62a/3, 62a/4, 62a/4, 62a/4, 62a/5, 62a/16, 62a/19, 62b/1, 62b/6, 63a/14, 63a/17, 63b/6, 63b/6, 63b/7, 65a/1, 65a/1, 65a/13, 65a/13, 65b/13, 65b/14, 65b/16, 65b/19, 66a/9, 67a/4, 68a/2, 70a/2, 70b/18, 70b/19, 70b/19, 71a/10, 71a/10, 71a/13, 71b/2, 71b/4, 71b/5, 72b/10, 72b/14, 72b/14, 73a/6, 73a/19, 73a/19, 73b/1, 73b/1, 73b/2, 73b/2, 73b/2, 74a/11, 74a/12, 74a/14, 74b/7, 74b/7, 74b/12, 74b/17, 74b/19, 75a/1, 75b/7, 75b/8, 75bh/2, 75bh/4, 75bh/18, 75bh/39, 75bh/47, 76a/4, 76a/6, 76a/13, 76ah/2, 76ah/2, 76ah/3, 76ah/6, 76ah/20, 76ah/21, 76ah/22, 76ah/33, 76ah/34, 76ah/35, 76ah/42, 76ah/47, 76ah/54, 76ah/58, 76b/10, 76b/19, 76bh/13, 76bh/13, 76bh/15, 76bh/15, 76bh/16, 76bh/17, 76bh/23, 76bh/26, 76bh/43, 76bh/44, 76bh/45, 76bh/62, 76bh/63, 76bh/65, 77a/1, 77a/7, 77a/14, 77ah/7, 77ah/14, 77ah/16, 77ah/18, 77ah/22, 77ah/22, 77ah/23, 77ah/30, 77ah/46, 77ah/50, 77ah/52, 77ah/54, 77b/1, 77bh/4, 77bh/10, 77bh/12, 77bh/13, 77bh/19, 77bh/27, 77bh/31, 77bh/34, 77bh/34, 77bh/36, 77bh/36, 77bh/37, 77bh/37, 77bh/44, 77bh/50, 77bh/51, 77bh/54, 77bh/55, 78a/2, 78a/11, 78ah/2, 78ah/19, 78ah/26, 78ah/29, 78ah/30, 78ah/34, 78ah/35, 78ah/35, 78ah/43, 78ah/48, 78ah/60, 78ah/61, 78ah/62, 78b/4, 78b/7, 78b/16, 78b/17, 78bh/18, 78bh/18, 78bh/22, 78bh/40, 78bh/46, 78bh/48, 78bh/54, 78bh/61, 78bh/61, 78bh/62, 79a/7, 79a/16, 79ah/6, 79ah/12, 79ah/56, 79b/3, 79b/4, 79b/9, 79b/10, 79b/10, 79b/14, 79b/17, 79b/17, 79bh/18, 79bh/19, 79bh/31, 79bh/35, 79bh/35, 79bh/42, 79bh/46, 80a/3, 80a/16, 80a/17, 80a/17, 80ah/5, 80ah/16, 80ah/32, 80ah/39, 80ah/44, 80ah/51, 80ah/54, 80ah/57, 80ah/59, 80b/12, 80b/13, 80b/14, 80b/15, 80bh/2, 80bh/4, 80bh/19, 80bh/21, 80bh/23, 80bh/25, 80bh/31, 80bh/33, 80bh/36, 80bh/38, 80bh/40, 80bh/46, 80bh/47, 80bh/52, 80bh/60, 81a/6, 81a/7, 81a/9, 81a/9, 81a/16, 81a/16, 81a/17, 81ah/4, 81ah/5, 81ah/8, 81ah/11, 81ah/12, 81ah/33, 81ah/36, 81ah/43, 81ah/45, 81ah/53, 81b/6, 81b/13, 81bh/7, 81bh/9, 81bh/27, 81bh/31, 81bh/32, 81bh/34, 81bh/40, 81bh/41, 81bh/41, 82a/2, 82a/4, 82a/14, 82ah/3, 82ah/6, 82ah/13, 82ah/19, 82ah/25, 82ah/33, 82ah/34, 82ah/54, 82ah/55, 82b/1, 82b/2, 82b/9, 82b/12, 82b/13, 82b/15, 82b/15, 82b/16, 82bh/18, 82bh/40, 82bh/49, 83a/5, 83a/5, 83a/6, 83a/8, 83a/19, 83ah/4, 83ah/4, 83ah/6, 83ah/10, 83ah/11, 83ah/12, 83ah/16, 83ah/17, 83ah/21, 83ah/33, 83ah/37, 83ah/43, 83ah/45, 83ah/55, 83ah/60, 83ah/63, 83b/2, 83b/16, 83bh/6, 83bh/8, 83bh/46, 83bh/48, 84a/5, 84a/5, 84a/6, 84ah/6, 84ah/9, 84ah/15, 84ah/28, 84ah/36, 84ah/39, 84ah/51, 84ah/52, 84ah/59, 84b/2, 84bh/35, 84bh/37, 84bh/37, 84bh/38, 84bh/39, 84bh/40, 84bh/41, 84bh/41, 84bh/42, 84bh/43, 84bh/44, 84bh/45, 84bh/45, 84bh/46, 85a/6, 85ah/7, 85ah/8, 85ah/16, 85ah/17, 85ah/21, 85ah/22, 85ah/23, 85ah/27, 85ah/28, 85ah/43, 85ah/47, 85ah/49, 85ah/55, 85ah/59, 85ah/60, 85b/1, 85b/7, 85bh/3, 85bh/40, 85bh/40, 85bh/46, 85bh/48, 85bh/52, 85bh/58, 85bh/60, 86a/4, 86ah/1, 86ah/4, 86ah/5, 86ah/10, 86ah/15, 86ah/16, 86ah/26, 86ah/29, 86ah/31, 86ah/38, 86ah/40, 86ah/41, 86ah/42, 86ah/43, 86ah/44, 86ah/45, 86ah/49, 86ah/50, 86ah/59, 86b/2, 86b/2, 86b/2, 86b/15, 86b/15, 86bh/9, 86bh/11, 86bh/13, 86bh/20, 86bh/21, 86bh/22, 86bh/30, 86bh/31, 86bh/31, 86bh/32, 86bh/48, 87a/5, 87ah/5, 87ah/11, 87ah/12, 87ah/25, 87ah/27, 87ah/30, 87ah/40, 87ah/41, 87ah/41, 87ah/42, 87ah/44, 87ah/44, 87ah/61, 87ah/61, 87b/18, 87b/19, 87b/19, 87bh/7, 87bh/8, 87bh/9, 87bh/19, 87bh/19, 87bh/31, 87bh/37, 88a/1, 88a/2, 88a/10, 88a/16, 88ah/4, 88ah/15, 88ah/15, 88ah/16, 88ah/22, 88ah/34, 88ah/35, 88ah/39, 88ah/41, 88ah/42, 88ah/51, 88ah/51, 88b/8, 88bh/2, 88bh/3, 88bh/4, 88bh/5, 88bh/23, 88bh/29, 88bh/45, 88bh/49, 88bh/49, 88bh/61, 89a/6, 89a/15, 89ah/4, 89ah/5, 89ah/7, 89ah/54, 89ah/54, 89ah/55, 89ah/59, 89b/10, 89b/10, 89b/10, 89bh/10, 89bh/18, 89bh/20, 89bh/22, 89bh/28, 89bh/37, 89bh/40, 89bh/46, 89bh/46, 89bh/56, 89bh/58, 90a/10, 90a/14, 90ah/4, 90ah/7, 90ah/22, 90ah/22, 90ah/24, 90ah/30, 90ah/33, 90ah/39, 90ah/40, 90ah/43, 90ah/54, 90b/2, 90b/6, 90b/11, 90b/12, 90bh/3, 90bh/3, 90bh/4, 90bh/5, 90bh/5, 90bh/5, 90bh/8, 90bh/30, 90bh/38, 90bh/50, 91a/12, 91b/14, 92a/8, 92a/10, 92b/3, 92b/7, 93a/1, 93b/7, 93b/8, 93b/10, 94a/16, 94a/19, 94b/8, 94b/17, 95a/1, 95a/4, 95a/8, 95a/9, 95a/10, 95a/16, 96a/10, 96b/1, 96b/4, 96b/6, 96b/9, 97a/8, 97a/8, 97a/16, 97b/4, 97b/8, 97b/13, 98a/2, 98b/5, 98b/11, 98b/14, 98b/19, 99a/5, 99a/9, 99a/12, 99a/12, 99b/3, 99b/3, 100a/5, 100a/11, 100a/16, 100b/5, 100b/19, 101a/6, 101a/7, 101b/7, 102a/2, 102a/3, 102a/4, 102a/7, 102a/8, 102b/1, 102b/3, 103a/10, 103a/12, 103a/14, 103a/15, 103a/17, 103a/19, 103b/1, 103b/4, 103b/9, 103b/10, 103b/11, 103b/17, 104a/4, 104a/17, 105a/9, 105a/13, 105a/14, 105a/17, 105a/17, 105b/17, 106a/5, 106a/14, 106a/16, 106b/3, 106b/4, 106b/14, 106b/19, 107a/9, 107b/4, 107b/12, 107b/13, 108a/5, 108a/7, 108a/8, 108a/13, 108b/15, 108b/17, 108b/18, 109a/5, 109b/3, 109b/7, 109b/12, 110a/4, 110a/9, 110a/12, 110a/16, 110a/16, 110a/19, 111a/5, 111a/5, 111a/7, 111a/18, 111b/9, 111b/9, 111b/14, 111b/19, 112b/14, 113a/14, 113a/15, 113b/2, 113b/6, 113b/8, 113b/16, 114b/6, 114b/6, 114b/10, 115a/4, 115a/4, 115a/6, 115a/9, 115a/11, 115a/14, 115a/14, 115a/15, 115b/5, 115b/13, 116a/6, 116b/14, 116b/18, 117a/5, 117a/8, 117a/9, 117a/11, 117a/19, 117b/3, 117b/4, 117b/6, 117b/7, 117b/7, 117b/8, 117b/9, 117b/11, 117b/13, 117b/14, 117b/14, 117b/15, 118a/12, 118a/18, 118a/18, 118b/3, 118b/3, 118b/4, 118b/6, 119a/2, 119a/9, 119a/15, 119b/4, 119b/7, 119b/11, 119b/11, 119b/16, 119b/16, 120a/2, 120a/10, 120a/12, 120a/13, 120a/13, 120a/17, 120b/9, 120b/10, 120b/14, 120b/15, 121a/4, 121a/7, 121a/13, 121a/13, 121a/14, 121a/19, 121b/2, 121b/4, 121b/18, 122a/3, 122a/8, 122a/8, 122a/9, 122a/9, 122a/19, 122b/1, 122b/6, 123a/1, 123a/10, 123a/10, 123a/16, 124a/6, 124a/6, 124a/19, 124a/19, 124b/1, 124b/1, 124b/5, 124b/17, 124b/18, 124b/19, 125a/1, 125a/4, 125a/9, 125a/9, 125a/15, 125a/15, 125b/13, 126a/8, 126a/9, 126a/17, 126b/5, 126b/11, 126b/15, 126b/15, 127a/1, 127a/1, 127a/2, 127a/7, 127a/8, 127a/12, 127a/18, 127a/18, 127a/19, 127b/1, 127b/2, 127b/2, 127b/10, 127b/11, 127b/11, 127b/12, 127b/13, 127b/17, 128a/3, 128a/7, 128a/8, 128a/9, 128a/18, 128b/5, 128b/8, 128b/14, 128b/14, 129a/4, 129a/4, 129a/7, 129a/8, 129a/9, 129a/10, 129a/15, 129a/16, 129a/16, 129a/16, 129a/16, 129a/18, 129a/18, 129a/18, 129a/19, 129b/1, 129b/4, 129b/12, 129b/14, 129b/15, 129b/15, 129b/16, 129b/19, 129b/19, 130a/4, 130a/5, 130a/6, 130a/10, 130a/14, 130a/15, 130a/18, 130b/9, 130b/17, 130b/17, 130b/18, 130b/18, 131a/4, 131b/5, 131b/5, 131b/5, 131b/6, 131b/6, 131b/6, 131b/7, 131b/7, 131b/8, 131b/8, 132a/3, 132a/8, 132a/13, 132a/14, 132b/9, 132b/15, 133a/5, 133b/10, 133b/12, 134b/5, 134b/13, 135a/18, 135b/3, 135b/6, 135b/10, 135b/11, 135b/14, 135b/15, 135b/15, 136a/11, 136b/11, 137a/17, 137b/2, 137b/4, 137b/10, 137b/11, 137b/12, 137b/12, 138a/2, 138a/14, 138a/15, 138a/15, 138b/4, 138b/17, 138b/17, 139a/1, 139a/6, 139a/6, 139a/11, 139b/3, 139b/12, 140a/6, 140b/9, 140b/9, 140b/15, 140b/18, 140b/19, 141a/1, 141a/18, 141b/1, 141b/1, 141b/2, 141b/2, 141b/3, 141b/4, 141b/5, 141b/10, 141b/14, 141b/15, 142a/8, 142a/8, 142a/10, 142a/12, 142a/16, 142a/16, 142b/12, 142b/19, 144a/7, 146a/7, 146a/19, 146a/19, 146a/19, 146b/10, 146b/10, 146b/19, 146b/19, 147a/8, 148a/4, 148a/5, 148a/5, 148b/9, 148b/10, 148b/11, 148b/14, 149a/8, 149a/9, 149a/10, 149a/11, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 149a/13, 149a/14,

149a/17, 149a/17, 149b/2, 149b/9, 149b/10, 149b/10, 149b/10, 149b/17, 150a/8, 150b/14, 151a/2, 151a/9, 151a/12, 151a/16, 151b/5, 151b/5, 151b/6, 151b/15, 151b/19, 152a/15, 152a/18, 152a/18, 152b/4, 152b/6, 152b/7, 152b/10, 152b/19, 153a/1, 153a/1, 153a/2, 153a/11, 153a/11, 153a/11, 153a/17, 153b/14, 154a/14, 154b/9, 154b/10, 154b/10, 154b/15, 155a/1, 155a/1, 155a/4, 155a/5, 155a/7, 155a/11, 155b/14, 155b/14, 155b/17, 155b/17, 155b/18, 155b/18, 156a/3, 156a/3, 156a/4, 156b/8, 156b/12, 156b/16, 157a/5, 157a/5, 157a/7, 157a/11, 157a/18, 157b/1, 157b/7, 157b/8, 158a/4, 158a/9, 158a/11, 158a/11, 158a/12, 158a/12, 158a/13, 158a/18, 158b/5, 158b/7, 158b/12, 159a/4, 159a/8, 159b/13, 159b/13, 160a/3, 160a/5, 160a/11, 160a/11, 160a/12, 160a/15, 160a/15, 160a/16, 160a/18, 160b/3, 160b/4, 160b/5, 160b/7, 160b/7, 160b/7, 160b/12, 160b/19, 161a/8, 161a/10, 161a/11, 161a/16, 161a/16, 161a/18, 161b/11, 161b/12, 161b/18, 162a/5, 162a/7, 162a/7, 163a/7, 163b/8, 163b/10, 163b/13, 164a/4, 164a/6, 164a/7, 164a/17, 164b/5, 164b/10, 164b/15, 165a/14, 165b/1, 165b/1, 166a/4, 166b/10, 166b/10, 166b/11, 167a/13, 167b/16, 168a/1, 168a/3, 168b/8, 168b/18, 168b/18, 168b/19, 169a/1, 169b/1, 169b/9, 169b/9, 169b/10, 169b/17, 169b/19, 170a/1, 171b/1, 171b/3, 171b/6, 171b/8, 171b/8, 171b/12, 172a/4, 172a/6, 172a/11, 172b/12, 172b/17, 173a/10, 173b/5, 174a/3, 174a/5, 174a/5, 174a/6, 174a/6, 174a/8, 174a/9, 174a/9, 174a/10, 174a/10, 174a/11, 174b/6, 174b/11, 174b/15, 175b/1, 175b/11, 175b/12, 176a/1, 176a/1, 176a/1, 176a/2, 176a/3, 176a/6, 176b/18, 176b/18, 177a/8, 177a/13, 177b/5, 177b/12, 178a/8, 178a/8, 178b/12, 179a/2, 179b/1, 179b/5, 179b/14, 180a/19, 180b/1, 181a/16, 181b/9, 181b/15, 181b/16, 182b/5, 182b/6, 182b/6, 183a/5, 183a/6, 183a/6, 183a/11, 183a/12, 183b/17, 183b/17, 184b/1, 184b/10, 184b/12, 185a/15, 185a/19, 185b/3, 185b/11, 186a/6, 186a/10, 186b/3, 186b/12, 187a/3, 187a/11, 187b/12, 187b/15, 187b/15, 188a/1, 188a/4, 188a/7, 188b/8, 188b/9, 188b/16, 189a/11, 189a/11, 189b/4, 189b/4, 189b/8, 190a/2, 190a/9, 190a/12, 190a/16, 190b/2, 190b/11, 190b/15, 191a/4, 191a/6, 191a/19, 191b/2, 191b/11, 191b/12, 192a/10, 192a/19, 192b/13, 192b/13, 192b/15, 192b/15, 192b/17, 192b/18, 192b/18, 192b/19, 193a/3, 193a/7, 193a/9, 193a/9, 194a/4, 194b/17, 195a/14, 195b/3, 195b/3, 195b/7, 196a/6, 196a/6, 196a/12, 196a/12, 196a/16, 196a/19, 196b/2, 196b/5, 196b/6, 196b/7, 196b/9, 197a/13, 197b/12, 197b/15, 198b/15, 199b/14, 199b/15, 199b/15, 199b/16, 199b/16, 200a/2, 200a/2, 200a/7, 200a/8, 200b/8, 200b/8, 200b/9, 200b/10, 200b/18, 200b/18, 201a/1, 201a/1, 201a/2, b.+dür 77a/9  
b.+er 6b/17, 9a/18, 10a/10, 23a/8, 23a/9, 23a/10, 31b/11, 71b/13, 139a/2, 141b/12, 173b/5, 173b/13  
b.+i 5a/12, 5b/6, 6b/5, 6b/13, 8b/8, 8b/9, 10b/14, 16a/6, 16a/6, 16a/6, 16a/6, 16a/15, 16b/11, 16b/16, 17a/8, 17a/18, 18b/8, 18b/8, 18b/9, 18b/9, 18b/9, 19b/16, 19b/16, 20b/2, 21b/4, 22b/16, 23a/2, 23a/3, 23a/5, 23a/5, 23a/8, 23a/8, 23a/8, 23a/11, 23a/14, 23b/2, 25b/2, 25b/14, 28a/18, 29a/14, 31b/16, 31b/16, 31b/16, 31b/16, 31b/16, 34a/3, 35b/11, 37b/13, 37b/13, 38a/6, 40a/12, 40a/16, 40b/1, 40b/6, 42a/12, 42b/16, 43a/15, 50a/6, 50a/14, 50a/14, 50b/2, 50b/2, 50b/14, 50b/18, 51a/13, 51b/3, 52a/13, 52b/9, 53a/1, 53a/6, 53a/14, 53b/13, 54a/17, 58b/2, 59a/1, 61a/10, 63a/11, 63a/11, 63a/12, 63a/13, 63a/13, 68a/16, 68b/3, 68b/8, 68b/12, 68b/16, 69a/2, 69a/8, 69a/12, 69a/15, 69b/1, 69b/6, 69b/10, 70b/5, 73b/19, 74b/1, 74b/1, 74b/1, 75b/50, 76a/18, 76a/18, 76a/18, 76a/49, 76a/50, 76a/58, 77a/50, 78a/37, 78a/48, 79b/35, 79b/39, 79b/40, 80b/11, 81a/16, 84b/3, 86b/8, 86b/8, 86b/9, 87a/23, 89a/55, 90b/31, 90b/38, 90b/45, 92a/3, 94a/15, 100a/1, 100a/16, 101a/15, 101a/15, 105b/4, 111a/18, 113a/9, 115a/2, 115a/11, 115b/4, 126a/10, 126a/11, 126b/19, 126b/19, 130b/18, 132a/3, 133b/19, 133b/19, 137b/14, 141b/13, 142a/14, 142a/15, 142a/15, 147a/11, 149b/17, 159a/3, 159b/13, 159b/15, 160b/11, 160b/11, 166b/13, 167a/4,

167a/5, 167b/2, 167b/3, 167b/4, 168b/12, 170b/8, 173a/3, 178a/9, 178a/10, 179a/7, 181b/5, 188b/6, 191a/5, 191a/13, 193a/3, 193b/3  
b.+imüz 86a/5  
b.+idürler 76b/4  
b.+in 31b/17, 39a/11, 94a/18, 129a/5, 150a/3  
b.+inde 22b/10, 25a/16, 31b/6, 50a/19, 77ah/49, 173b/16, 176a/10  
b.+inden 41a/9, 52b/18, 87a/5, 87ah/18  
b.+ine 15a/3, 20a/19, 20a/19, 24a/9, 34a/14, 34b/13, 35a/3, 39b/9, 47a/6, 87ah/53, 98a/12, 99b/19, 101a/6, 114b/16, 127b/15, 127b/16, 133b/12, 135b/2, 151a/14, 157b/19, 173b/13, 192a/11  
b.+ini 27a/17  
b.+inün 5b/11, 11a/12, 25b/13, 25b/14, 30a/18, 57b/9, 58b/19, 77a/2, 99a/14, 105b/5, 108a/13, 115a/5, 133a/19, 140b/13, 142a/15, 168b/17, 170b/8, 176a/9  
b.+inüz 73a/2, 81b/9, 100a/11, 140a/18  
b.+inüzden 140a/19  
b.+inüzi 140a/13  
**birâder Far. Erkek kardeş**  
b.36a/11, 48bh/4, 82a/18, 110a/5, 121b/6, 123a/2  
b.+i 23a/11, 32a/8, 38a/17, 39a/9, 47b/12, 54b/5, 90ah/48, 90ah/51, 120b/4, 122b/3  
b.+idür 23b/11  
b.+inden 123a/5  
b.+ine 90ah/48  
b.+inün 122a/2, 122a/14, 122a/17  
b.+leri 23a/16  
b.+leridürler 146a/8  
b.+lerün 42a/10  
b.+üm 90ah/54, 120b/4  
b.+ümden 90ah/42  
**birâderlik Far.+T. Biraderlik, kardeşlik**  
b.120a/1, 120a/2, 121b/5, 122b/18  
**birâderzâde Far. Kardeş çocuğu, yeğen**  
b.+si 54b/8, 55a/2  
b.+sidür 48ah/39  
**birbiri Birbiri**  
b.37b/12, 92a/4, 128a/16, 135b/4  
b.+müz 151b/10  
b.+n 121a/18  
b.+nden 124b/3  
b.+ne 7b/6, 38b/7, 76bh/2, 82bh/39, 124b/3  
b.+nün 147a/12  
b.+nüz 81a/6  
**birbirleri Birbirleri**  
b.+ne 139b/17  
**birez Biraz**  
b.98a/12, 103a/19  
**bireôsîhi Ar. Kendi başına, bizzat**  
b.155b/17  
**birik- Birikmek**  
b.-di 126b/11  
b.-üp 39a/13, 55b/15  
**birinci Birinci**  
b.18a/10, 18a/18, 19b/18, 22a/6, 50b/3, 137a/13  
**birisi Birisi**  
b.7b/2, 9a/4, 11b/2, 12a/5, 12b/6, 37a/17, 46b/4, 75bh/47, 76a/18, 76ah/20, 76ah/41, 76ah/47, 76b/4, 76bh/50, 77ah/37, 77bh/3, 78bh/44, 78bh/51, 79bh/18, 80ah/16, 81bh/34, 83ah/6, 83bh/49, 85ah/48, 85bh/4, 85bh/14, 86bh/33, 86bh/50, 87ah/31, 90ah/39, 90b/7, 95a/14, 97b/12, 97b/17, 97b/17, 104b/4, 110a/7, 115a/10, 133b/14, 135b/2, 142a/16, 151a/8, 155a/9, 167a/4, 168b/12, 175b/6, 183a/12, 186a/1, 189a/13, 190a/19, 192a/11, 200b/9  
b.+dür 36a/6, 37b/9  
b.+le 17a/10  
b.+n 34a/19, 36b/15, 37a/4, 45a/7, 82ah/28, 87bh/47, 105a/10  
b.+nde 54b/4  
b.+nden 89ah/29, 90ah/24  
b.+ne 15a/14, 24a/13, 79bh/25, 81bh/8, 81bh/15, 82ah/24, 83ah/19, 87bh/30, 87bh/37, 89ah/6, 90bh/52, 140a/6

b.+nün 80bh/42, 84bh/49, 85ah/5, 89bh/48

**birka öz. is. Yer adı**

b.35b/4

**birkaç Birkaç**

b.6b/13, 29b/3

**birle İle, birlikte**

b.3a/9, 3a/10

**birr Ar. İyilik, güzellik, hayır, bağış**

b.164a/13

**birün Far. Dışarı, dış**

b.6a/17, 7a/17, 26a/6, 51b/7

**bisât' Ar. Döşeme, yaygı, kilim, düz yer**

b.89a/11, 144a/1, 166b/12, 175a/10, 175b/3, 176b/3, 179a/9, 185a/12, 187b/18, 201a/3

b.+i 90a/9

**..b.+ına 77b/11, 146b/17, 148a/18, 100b/10, 162b/11, 187b/16**

b.+ın 77ah/33, 168a/18

b.+ında 91a/15, 143b/17

**biÖšetü'r-resül Ar. Resulün gönderilmesi**

b.6b/13

**bismi'llâh krş bismillahirrahmanirrahim, besmele**

b.8a/14, 88b/14

**bismillahirrahmanirrahim Ar. Besmele**

b.62a/1

**bisüga fân öz. is.**

b.48b/3

**biş Beş**

b.+i 173b/4, 173b/4

**bişe Far. Orman, meşelik**

b.+sinüh 3a/17

**bişür- Pişirmek**

b.-mişler 130b/8

b.-üp 88bh/6

**bit- Bitmek**

b.-er 85bh/6

b.-mez 81b/7

b.-mişdi 41a/10

**bitür- Bitirmek**

b.-üp 81bh/50

b.-ür 116b/18

b.-e 80a/4

b.+üp 80a/11

**bitürmek(g) Bitirmek**

b.78bh/24

b.+i 132a/9

**biz Biz**

b.65b/13, 71a/8, 71a/12, 71a/16, 79bh/41, 80bh/26, 80bh/26, 80bh/27, 82bh/54, 83a/3, 84a/2, 84a/3, 84a/3, 85bh/5, 85bh/8, 85bh/10, 87ah/58, 88ah/48, 94b/12, 97b/18, 102b/6, 111b/7, 111b/8, 118b/8, 119a/14, 119b/10, 120a/2, 120a/4, 127a/4, 143a/14, 143a/18, 143b/10, 143b/16, 148a/4, 148a/11, 162b/13, 177a/19, 177b/4, 177b/8, 181a/7, 183a/17, 183b/18, 186a/1, 195a/14

b.+den 30b/3, 74b/6, 75b/9, 92b/3, 120b/3, 136b/8, 183b/18, 194a/6, 194a/7

b.+e 33a/18, 39b/12, 64a/16, 78ah/19, 78ah/20, 79bh/41, 82bh/52, 85ah/28, 88ah/48, 107b/15, 119b/11, 119b/18, 146b/8

b.+i 33b/10, 87b/13, 98a/17, 98a/17, 109a/6, 110a/13, 120a/5, 121b/17, 184a/11, 201a/5

b.+lerden 91b/3

b.+üm 35b/17, 40a/14, 45a/15, 76bh/32, 77ah/30, 79bh/33, 80ah/59, 80bh/10, 82bh/33, 83ah/28, 84bh/54, 85a/17, 93b/9, 96a/7, 97b/18, 98a/1, 101a/3, 103b/9, 103b/10, 110a/12, 110a/13, 119a/18, 119b/3, 119b/4, 119b/4, 120b/2, 120b/2, 127a/5, 140b/4, 140b/8, 141a/8, 143a/17, 143a/17, 143b/12, 144a/11, 144b/7, 148a/2, 148a/4, 148a/5, 151b/10, 152b/7, 152b/19, 153a/1, 153a/2, 162b/10, 162b/15, 164a/4, 168a/18, 174a/16, 174a/17, 174a/18, 174a/19, 174b/1, 174b/12, 174b/13, 177a/4, 177a/18, 177b/7, 177b/7, 178b/3, 179a/7, 179a/7, 180a/15, 180a/15, 181a/2, 182a/12, 182b/16, 184b/19, 185b/19, 186a/1, 188b/16, 194b/17, 195a/15,

195a/16, 195a/17, 196b/1, 197b/1, 200a/9, 200a/12, 200a/14, 200a/15

b.+ümdür 120b/1

**bjz Bir tür yiyecek**

b.128b/8

**bižāÖat Ar. Sermaye**

b.200a/14

**bižāÖat-ı müzcât Ar. Az sermaye**

b.82b/13, 143a/19, 148a/7

**bjzâr Far. Usanmış, bıkmış**

b.120a/5, 120a/9, 120a/10, 122b/14

b.+um 120a/8, 122b/14, 201a/9

**bizcileyin Bizim gibi, bizcileyin**

b.148a/10, 148a/11, 200a/11

**bodluğan öz. is.**

b.49a/6

**boğaz Boğaz**

b.171b/19

b.+a 172a/3

b.+larından 194a/5

b.+uma 128a/10

b.+i 8b/1

**boğazla- Boğazlamak**

b.-yup 37a/7, 40a/16

**bol Bol, geniş**

b.134b/2

b.+i 134b/18

**bolğay öz. is.**

b.49a/1

**bolluğ(ğ) Bolluk, genişlik**

b.77b/17

b.+i 135a/11

b.+da 163b/2

**bosna öz. is. Bosna eyaleti**

b.51a/12, 56a/15

**boşa- Boşamak**

b.-mañuz 21a/16

b.-yup 19b/10, 19b/12

**boşamağ Boşamak**

b.21a/15

**boşan- Boşanmak**

b.-mişdur 103b/1

**boşatmak Boşaltmak, tüketmek**

b.+dan 75bh/35

**boy Boy, uzunluk**

b.105b/7

**boya- Boyamak**

b.-r 29b/12, 37b/9

**boylu Boylu**

b.14b/12, 37b/7, 41b/2

**boyun Boyun**

b.135a/7, 135a/8

b.+uñ 78bh/36

b.+i 187a/3

b.+ına 57b/14, 73a/8, 86bh/46, 92a/11, 146b/7, 176a/1

b.+ında 77a/18, 124b/1

b.+da 134a/18

b.+dan 35a/14

b.+ların 185a/11

b.+larına 92a/18

**boz- Bozmak**

b.-ar 101b/11

b.-mayup 76ah/26

b.-up 35b/15, 38a/9, 84ah/63

**bozğun Bozgun, yenilgi**

b.+ında 25b/4

**bozmağ Bozmak**

b.156a/19

b.+da 79ah/8

**böcek Böcek**

b.150a/17

b.+lere 149b/19

**bögr Böğür**

b.+inde 44a/10

b.+indedür 141a/7

**bölig Bölük**

b.+e 39b/19

**böyle Böyle**

b.2b/13, 14b/12, 15a/14, 25b/9, 28b/19, 30a/7, 33a/9, 33b/14, 33b/16, 34a/11, 44b/12, 54a/7, 60b/3, 65b/18, 66a/9, 66a/11, 69a/2, 69a/4, 75bh/32, 77b/10, 77bh/48, 77bh/55, 80b/13, 81a/6, 81ah/47, 81ah/48, 83a/3, 83a/17, 83b/7, 83bh/33, 83bh/49, 85bh/44, 85bh/58, 86ah/36, 86ah/57, 86ah/60, 86bh/24, 86bh/43, 87ah/6, 87ah/19, 87bh/6, 88a/2, 88b/7, 88bh/10, 89a/16, 89bh/58, 90ah/12, 90b/11, 91b/13, 92b/19, 92b/19, 95a/11, 96b/13, 97a/11, 97b/18, 97b/18, 98a/18, 101a/2, 112b/17, 115b/3, 117b/2, 118b/2, 118b/4, 118b/8, 118b/9, 120a/5, 122a/7, 130b/15, 131b/18, 133a/10, 140b/8, 148a/5, 153b/18, 154b/3, 155a/2, 157b/16, 160a/17, 170a/4, 189b/13, 189b/14, 196a/7

b.+ce 100a/15

b.+dür 66a/8, 77b/4, 77b/9, 87b/12, 109a/9

b.+dürler 81a/8

b.+lerince 63b/9

**bre Bre, hey, yahu seslenme sözü**

b.! 86bh/37

**bu Bu**

b.2b/6, 2b/8, 2b/11, 2b/14, 3b/4, 3b/5, 3b/12, 3b/15, 3b/18, 6b/3, 7a/5, 7a/7, 7a/8, 7a/9, 8a/13, 8b/2, 8b/12, 10b/17, 11b/15, 12b/8, 14b/19, 16a/6, 16b/3, 18b/1, 18b/4, 19a/12, 19b/11, 20a/9, 20a/19, 20a/19, 22b/14, 23a/6, 23a/16, 23b/15, 24b/13, 25a/4, 25a/4, 25a/9, 25a/14, 26a/3, 26a/12, 27a/19, 28a/17, 28b/13, 28b/19, 30a/12, 30a/18, 31a/15, 31b/19, 32a/10, 33a/5, 33b/16, 34a/10, 34a/11, 34b/18, 35a/1, 35a/7, 35b/10, 35b/17, 36a/10, 36a/11, 36a/14, 36a/17, 36b/9, 36b/13, 37a/11, 38a/16, 38a/18, 38b/2, 38b/15, 39a/11, 39a/19, 39b/14, 39b/14, 40a/18, 40b/18, 42a/6, 42a/13, 43b/13, 44a/2, 44a/2, 44a/11, 44a/19, 44b/5, 44b/9, 44b/13, 45a/17, 45b/12, 46a/2, 47a/2, 47a/4, 47b/4, 47bh/13, 47bh/30, 47bh/31, 47bh/34, 47bh/37, 47bh/45, 48a/3, 48ah/35, 48bh/3, 48bh/6, 48bh/7, 48bh/33, 49a/8, 49b/13, 53b/12, 53b/19, 53b/19, 54a/12, 54a/14, 56a/12, 56a/13, 56b/13, 57a/18, 57b/2, 58a/14, 58b/12, 58b/15, 59a/9, 59a/13, 59b/7, 59b/19, 60a/8, 60a/16, 60b/8, 60b/10, 61a/8, 61a/9, 61b/3, 61b/3, 61b/5, 61b/5, 61b/17, 63a/19, 63a/19, 63b/18, 64b/18, 64b/19, 65a/5, 65a/14, 65a/15, 65b/18, 66a/9, 66a/19, 67b/12, 67b/13, 68a/9, 68a/10, 68a/11, 68a/12, 69a/4, 70b/18, 71a/12, 71b/9, 72a/1, 73b/4, 75a/11, 75bh/23, 75bh/40, 75bh/50, 75bh/53, 76a/2, 76a/4, 76a/10, 76a/11, 76a/12, 76a/17, 76ah/9, 76ah/15, 76ah/24, 76ah/29, 76ah/37, 76ah/52, 76ah/55, 76ah/60, 76b/4, 76b/6, 76b/7, 76b/11, 76b/15, 76b/16, 76b/18, 76bh/4, 76bh/55, 76bh/61, 76bh/63, 77a/2, 77ah/32, 77ah/39, 77ah/60, 77b/5, 77bh/15, 77bh/48, 77bh/48, 77bh/50, 78a/10, 78a/11, 78a/12, 78ah/3, 78ah/6, 78ah/33, 78ah/51, 78ah/56, 78b/2, 78b/3, 78b/4, 78b/6, 78b/9, 78bh/3, 78bh/53, 79a/13, 79a/14, 79a/15, 79a/16, 79a/17, 79ah/4, 79ah/17, 79ah/21, 79ah/22, 79ah/42, 79bh/7, 79bh/14, 79bh/32, 79bh/53, 79bh/55, 80a/10, 80ah/5, 80ah/9, 80ah/9, 80ah/19, 80ah/52, 80ah/53, 80bh/8, 80bh/14, 80bh/29, 80bh/30, 80bh/44, 81a/8, 81a/14, 81ah/27, 81ah/51, 81b/14, 81bh/14, 81bh/17, 82a/4, 82a/14, 82a/19, 82a/19, 82ah/31, 82ah/40, 82ah/61, 82b/1, 82b/12, 82b/13, 82b/16, 82b/16, 82b/17, 82bh/3, 82bh/8, 82bh/14, 82bh/25, 82bh/35, 82bh/44, 82bh/46, 82bh/57, 83a/7, 83a/19, 83ah/32, 83b/5, 83b/10, 83b/11, 83bh/18, 83bh/38, 83bh/47, 83bh/58, 84a/7, 84a/13, 84a/13, 84a/18, 84ah/32, 84b/19, 84bh/7, 84bh/19, 84bh/21, 84bh/52, 85a/5, 85a/6, 85a/7, 85a/14, 85ah/10, 85ah/31, 85ah/34, 85ah/36, 85ah/51, 85bh/4, 85bh/6, 85bh/13, 85bh/56, 86a/18, 86ah/12, 86ah/14, 86ah/26, 86ah/37, 86b/6, 86b/7, 86b/17, 86b/18, 86bh/23, 86bh/28, 86bh/38, 86bh/39, 86bh/40, 86bh/49, 86bh/53, 87a/3, 87ah/4, 87ah/9, 87ah/15, 87ah/47, 87ah/48, 87ah/57, 87b/6, 87b/7, 87b/14, 87bh/2, 87bh/5, 87bh/19, 87bh/22, 87bh/54, 87bh/57, 88a/1, 88a/3, 88a/4, 88a/11, 88a/11, 88a/12, 88a/15, 88a/18, 88a/19, 88ah/21, 88b/1, 88b/2, 88bh/37, 88bh/45, 89a/15, 89a/16, 89a/17, 89a/17, 89a/18, 89ah/8, 89ah/14, 89ah/23, 89ah/26, 89ah/49,

89ah/58, 89b/3, 89b/17, 89bh/34, 89bh/36, 89bh/51, 89bh/57, 90a/10, 90a/16, 90a/17, 90ah/10, 90ah/12, 90ah/13, 90ah/22, 90ah/31, 90ah/48, 90ah/50, 90b/4, 90b/11, 90bh/12, 90bh/14, 90bh/25, 91a/4, 91a/5, 91a/6, 91a/8, 91a/9, 91a/12, 91a/13, 91a/16, 91a/18, 91a/19, 91a/19, 92a/4, 92a/13, 93a/2, 93a/10, 93a/11, 93a/16, 93b/3, 93b/11, 93b/16, 94a/1, 94a/3, 94a/4, 94a/9, 94a/10, 94a/16, 94a/16, 94a/18, 94b/3, 94b/10, 94b/18, 94b/19, 95a/12, 95b/2, 95b/4, 95b/7, 95b/17, 96a/11, 96b/4, 96b/7, 96b/8, 96b/8, 96b/11, 97a/2, 97a/12, 97a/15, 97b/3, 97b/4, 97b/5, 97b/7, 97b/10, 97b/13, 97b/16, 98a/2, 98a/3, 98a/13, 98a/19, 98b/8, 98b/10, 98b/14, 99a/3, 99a/4, 99a/5, 99a/11, 99a/15, 99a/16, 99b/9, 99b/11, 99b/11, 99b/14, 99b/14, 100a/6, 100a/7, 100a/12, 100a/17, 100b/2, 100b/8, 100b/12, 101b/12, 101b/13, 101b/14, 101b/15, 101b/16, 101b/17, 101b/18, 102a/5, 102b/6, 102b/14, 102b/15, 102b/16, 102b/19, 103a/1, 103a/1, 103a/2, 103a/13, 103a/18, 103a/18, 103b/9, 103b/10, 103b/15, 103b/17, 104b/3, 105a/15, 105b/2, 105b/5, 105b/9, 105b/9, 105b/11, 105b/12, 105b/14, 106a/6, 106a/7, 106a/9, 106a/9, 106a/10, 106b/6, 106b/7, 106b/7, 106b/14, 106b/16, 106b/16, 106b/17, 106b/18, 106b/19, 107a/1, 107a/4, 107a/5, 107a/7, 107a/7, 107a/9, 107a/10, 107a/15, 107a/15, 107a/16, 107a/18, 107a/19, 107a/19, 107a/19, 107b/1, 107b/2, 107b/4, 107b/5, 107b/13, 107b/14, 108a/1, 108a/3, 108a/4, 108a/5, 108a/7, 108a/9, 108a/13, 108a/17, 108b/1, 108b/4, 108b/15, 109a/5, 109b/3, 109b/5, 109b/19, 110a/10, 110a/11, 110a/19, 110a/19, 110b/13, 110b/18, 111a/1, 111a/1, 111b/10, 112a/3, 112a/3, 112a/3, 112a/19, 112b/1, 112b/3, 112b/17, 113a/5, 113a/7, 113b/13, 114b/4, 114b/6, 115a/3, 115a/7, 115a/10, 115a/17, 115b/10, 116a/6, 116a/6, 116b/6, 116b/10, 116b/11, 116b/12, 117a/4, 117a/5, 117a/5, 117a/6, 117a/9, 117b/6, 118b/5, 118b/7, 118b/8, 118b/9, 118b/16, 119b/12, 119b/18, 119b/18, 119b/19, 120a/4, 120a/6, 120a/14, 120a/15, 120b/7, 120b/11, 121b/10, 122a/10, 122b/2, 122b/17, 123a/5, 123a/17, 123a/18, 124a/10, 124a/13, 125b/9, 125b/19, 126a/1, 126a/7, 126a/12, 126a/13, 126a/14, 126a/14, 126a/15, 126a/16, 126a/19, 126b/6, 127a/3, 127a/7, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 127b/8, 127b/13, 127b/14, 128a/5, 128a/12, 128b/1, 128b/10, 129b/6, 129b/7, 129b/18, 130a/6, 130a/13, 130a/17, 131a/7, 131a/9, 131a/19, 131b/1, 131b/1, 131b/4, 132a/3, 132b/11, 132b/11, 132b/16, 132b/17, 132b/18, 133a/1, 133a/3, 133b/7, 134a/5, 134a/6, 134a/9, 134a/10, 134a/14, 134a/15, 135a/13, 135a/16, 135b/9, 135b/11, 135b/12, 135b/16, 136b/11, 137b/15, 138a/4, 138a/6, 138a/18, 138b/14, 139a/4, 139a/12, 139a/14, 140a/6, 140a/15, 140a/15, 140b/1, 140b/7, 140b/12, 140b/12, 140b/15, 140b/19, 141a/3, 141b/4, 141b/7, 141b/16, 141b/16, 142a/12, 142a/14, 142a/15, 142a/18, 142a/19, 142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/6, 142b/10, 142b/14, 142b/16, 143a/11, 143a/12, 143b/15, 144a/10, 144a/18, 144a/18, 144b/4, 144b/8, 144b/9, 144b/10, 145a/2, 145a/14, 145a/16, 145a/17, 145b/3, 145b/7, 145b/9, 145b/9, 145b/11, 145b/14, 146a/1, 146a/9, 146a/10, 146b/4, 146b/16, 147a/10, 147a/10, 147a/11, 147a/12, 147b/9, 147b/10, 148a/8, 148a/8, 148a/9, 148a/19, 148b/5, 148b/6, 148b/9, 148b/10, 148b/10, 149a/2, 149a/2, 149a/5, 149a/5, 149a/6, 149a/13, 149a/15, 150a/1, 150a/1, 150a/3, 150a/8, 150a/12, 150a/13, 150a/16, 150a/19, 150b/1, 150b/2, 150b/5, 150b/12, 150b/13, 150b/14, 150b/17, 150b/17, 151a/14, 151b/19, 152a/9, 152a/11, 152a/13, 153a/13, 153b/8, 153b/8, 154a/3, 154a/7, 154a/8, 154a/9, 154a/12, 154b/6, 154b/6, 154b/12, 154b/14, 155a/4, 155a/8, 155a/10, 155a/11, 155a/12, 155a/12, 155a/18, 155a/19, 155b/3, 155b/3, 155b/6, 155b/6, 155b/7, 155b/7, 155b/7, 155b/11, 155b/13, 156a/5, 156a/5, 156a/11, 156a/14, 156a/19, 156b/1, 156b/2, 156b/13, 156b/18, 157a/4, 157a/5, 157a/6, 157a/6, 157a/6, 157a/8, 157a/9, 157a/10, 157a/14, 157a/17, 157b/2, 157b/5, 157b/11, 157b/13, 157b/18, 158a/2, 158a/6, 158a/7, 158a/15, 158b/6, 158b/16, 158b/17, 159a/3, 159a/3, 159a/9, 159a/9, 159a/10,

159a/10, 159a/12, 159a/14, 159a/14, 159a/15, 159a/19, 159b/4, 159b/6, 159b/8, 159b/12, 159b/15, 160a/2, 160a/7, 160a/9, 160a/10, 160a/13, 160a/13, 160a/16, 160a/17, 160a/18, 160b/7, 160b/8, 160b/9, 160b/9, 160b/9, 160b/12, 160b/12, 161a/11, 162a/1, 162a/3, 162a/14, 162a/15, 162b/3, 163b/10, 164a/5, 164a/13, 164b/12, 164b/13, 164b/14, 164b/14, 164b/18, 165a/1, 165a/4, 165a/7, 165a/11, 165a/13, 165a/15, 165a/17, 165b/2, 165b/6, 165b/6, 165b/12, 165b/18, 165b/18, 166a/4, 166a/5, 166a/7, 166a/8, 166a/10, 166a/11, 166a/14, 166a/14, 166a/17, 166b/13, 166b/15, 166b/17, 166b/18, 166b/19, 167a/2, 167a/3, 167a/4, 167a/4, 167a/12, 167b/3, 167b/8, 167b/9, 167b/13, 167b/15, 168a/4, 168a/8, 168b/8, 168b/12, 168b/12, 169a/5, 169b/14, 169b/19, 170a/2, 170a/5, 170a/6, 170a/7, 170a/8, 170a/10, 170a/10, 170a/11, 170a/12, 170a/13, 170a/14, 170a/16, 170a/17, 170a/18, 170b/1, 170b/4, 170b/6, 170b/7, 170b/11, 170b/14, 170b/14, 170b/18, 171a/1, 171a/3, 171a/8, 171a/10, 171a/14, 171a/17, 171a/18, 171b/2, 171b/5, 171b/9, 171b/11, 171b/13, 171b/19, 172a/1, 172a/9, 172a/12, 172a/16, 172a/17, 172b/13, 172b/16, 173a/3, 173a/16, 173a/17, 173a/17, 173a/18, 173b/2, 173b/2, 173b/5, 173b/12, 173b/13, 173b/15, 173b/16, 174a/3, 174a/10, 174a/13, 174a/13, 174a/15, 174b/5, 174b/6, 174b/12, 174b/15, 174b/19, 174b/19, 175a/1, 175a/1, 175a/7, 175a/14, 175b/7, 175b/11, 175b/11, 176a/2, 176a/3, 176a/5, 176a/6, 176a/10, 176a/12, 177a/10, 177b/18, 177b/19, 178a/4, 178a/5, 178b/10, 179a/17, 179a/19, 179b/9, 179b/10, 180a/12, 180b/1, 180b/3, 180b/5, 181a/2, 181a/3, 181a/4, 181b/4, 181b/19, 182a/1, 182a/2, 182a/7, 182a/8, 182a/10, 182a/11, 182a/12, 182a/13, 182a/15, 182b/7, 182b/7, 182b/8, 182b/8, 182b/11, 182b/14, 182b/17, 183a/1, 183a/8, 183a/9, 183a/12, 183b/5, 183b/6, 183b/8, 183b/8, 183b/11, 184a/7, 184a/11, 184a/17, 184a/19, 184b/2, 184b/7, 184b/9, 184b/10, 184b/10, 184b/13, 185b/1, 185b/4, 185b/7, 185b/9, 185b/11, 185b/14, 186a/1, 186b/8, 188a/5, 188a/6, 188a/10, 188a/16, 188a/16, 188a/18, 188a/19, 188b/2, 188b/17, 189a/4, 189a/15, 189a/19, 189b/2, 189b/4, 189b/7, 189b/17, 190b/4, 190b/16, 191a/9, 191a/13, 191b/8, 191b/14, 191b/14, 191b/16, 192a/5, 192b/3, 192b/4, 192b/5, 192b/13, 192b/19, 193a/1, 193a/5, 193a/6, 193a/6, 193a/16, 193a/16, 193b/2, 193b/3, 193b/4, 193b/5, 193b/5, 193b/8, 193b/17, 194b/2, 194b/12, 194b/12, 194b/18, 195b/2, 195b/7, 195b/9, 195b/10, 195b/14, 196a/3, 196b/4, 196b/5, 196b/7, 196b/8, 196b/10, 196b/11, 196b/12, 196b/13, 196b/14, 196b/15, 197a/1, 197a/2, 197a/16, 197a/16, 197b/4, 197b/6, 197b/7, 197b/13, 197b/13, 197b/14, 198a/13, 198a/17, 198b/3, 198b/5, 198b/13, 199a/9, 199a/10, 199a/19, 199b/8, 199b/8, 200a/2, 200a/4, 200a/10, 200a/11, 200a/13, 200a/19, 200b/19, 201a/2, 201a/3, 201a/4, 201a/10, 201a/11

b+nca 87ah/3

b.+dur 6b/5, 6b/8, 6b/13, 7a/1, 7b/2, 7b/11, 10a/2, 15a/5, 16a/15, 16b/11, 17a/18, 19a/14, 19b/4, 21b/16, 22a/9, 25a/13, 28a/18, 29a/14, 32a/4, 33b/13, 34a/7, 34a/13, 34a/13, 34a/15, 34a/15, 34a/16, 36a/1, 40b/8, 41a/15, 43a/12, 43b/12, 47a/16, 48b/9, 49b/15, 61b/19, 63a/17, 66a/12, 66b/15, 68a/16, 68b/8, 69a/2, 69a/8, 69a/12, 69a/15, 69b/1, 69b/16, 70b/5, 71b/13, 76a/7, 77ah/50, 78ah/48, 80b/1, 81a/16, 82ah/35, 83b/7, 85a/14, 87a/3, 88a/17, 88bh/7, 89ah/31, 90bh/32, 90bh/38, 90bh/46, 90bh/50, 96a/1, 96a/5, 112a/3, 114b/15, 116a/19, 120b/9, 123a/4, 123a/7, 132b/8, 132b/16, 133a/12, 133a/18, 134a/10, 135b/4, 135b/14, 136a/2, 136a/9, 136a/17, 136b/12, 137a/2, 137a/7, 137a/13, 137b/3, 137b/12, 137b/14, 138a/1, 138b/8, 138b/18, 139a/7, 148a/18, 155b/13, 156b/18, 158b/17, 159b/13, 160a/4, 163b/11, 166a/1, 192b/1, 193b/9, 198b/18

b.+nda 4a/16, 35a/16, 45b/13, 48a/2, 48a/11, 48b/15, 48bh/45, 80bh/45, 81ah/17, 85ah/25, 85ah/54, 88ah/42, 140b/8, 157a/15, 174a/8, 183a/12, 183a/14

b.+ndan 6b/5, 7a/13, 19b/3, 21a/6, 26a/11, 28a/12, 29b/19, 37b/14, 39a/3, 39b/12, 41a/8, 43b/2, 48b/12,

49a/19, 49b/19, 54a/1, 77bh/61, 80bh/42, 82bh/10, 85bh/57, 86bh/4, 86bh/41, 87ah/6, 88ah/36, 100a/8, 101b/17, 110a/15, 115a/3, 115a/9, 117b/2, 120a/5, 130b/15, 151b/2, 152a/10, 152a/10, 152a/12, 152a/12, 153b/18, 160b/8, 170a/17, 171a/9, 174a/1, 174a/2, 175b/11, 175b/15, 184a/11, 194a/4

b.+nun 5b/7, 6a/9, 6b/6, 7a/6, 18b/19, 26a/2, 28a/1, 30a/12, 35a/6, 36a/16, 38b/7, 38b/8, 43b/10, 44a/4, 47bh/34, 48ah/48, 48ah/56, 48bh/1, 48bh/9, 48bh/10, 48bh/16, 48bh/37, 78b/6, 79ah/1, 79ah/18, 79ah/29, 82bh/9, 87bh/50, 88ah/25, 88ah/28, 88bh/38, 106a/7, 106a/12, 106b/3, 110b/3, 111a/1, 117a/14, 122b/9, 126a/19, 129a/15, 146a/11, 150a/9, 150a/11, 157a/8, 159a/13, 159a/15, 173b/3, 189a/7, 191a/8, 192b/14, 196b/4

b.+nun 37b/15

b.+nun 115a/2, 129a/3, 144b/13, 154b/14, 190b/14, 193a/8

b.+nı 5b/7, 11b/16, 19a/3, 19b/12, 21a/7, 25a/19, 32a/11, 32b/1, 38b/16, 39b/9, 45b/4, 45b/16, 47a/8, 48bh/17, 77bh/8, 77bh/8, 77bh/56, 77bh/62, 79bh/15, 81ah/54, 84a/14, 84a/17, 85ah/15, 86ah/52, 86ah/58, 86bh/34, 88a/10, 88ah/42, 88bh/8, 88bh/36, 89ah/9, 90a/14, 90ah/15, 90bh/20, 92b/11, 92b/11, 102b/5, 107b/16, 120a/16, 122a/1, 124b/2, 153a/13, 154b/6, 155a/9, 160a/17, 174a/8, 189b/5

b.+na 9b/1, 21a/15, 25a/1, 32a/14, 32a/19, 33a/3, 36a/10, 40b/18, 42a/8, 46a/13, 46a/18, 46b/10, 47bh/27, 48bh/20, 78ah/38, 79ah/31, 79b/4, 79bh/36, 82b/17, 82bh/59, 85a/6, 87bh/5, 88ah/23, 90b/5, 92a/3, 94b/1, 111a/18, 129b/18, 130b/9, 158b/8, 195b/9, 195b/11

b.+nadur 146a/13

**buçuk Buçuk, yarım**

b.128b/14, 129a/18, 129b/4

**buğd Ar. Uzaklık**

b.170a/16

**budağ(k) Budak**

b.+ını 124a/5

**budaklu Budaklı**

b.78b/13

**budalā Bön, ebleh, akılsız**

b.+ları 145b/13

**budim öz. is. Yer adı**

b.52b/5, 52b/7

**buğday Buğday**

b.34a/18

b.+dan 71b/6

b.+ı 168b/18, 201a/10

**buğün Bugün**

b.76ah/34, 77bh/62, 88bh/3, 107b/2, 109a/7, 119b/11, 122b/11, 178a/18, 181a/10, 182b/4, 188b/15

b.+den 60b/3

b.+e 78bh/56

b.+ı 81bh/33, 81bh/38

b.+ki 120/19, 132b/13, 138a/19

b.+ler 77b/09, 110a/12

b.+lerün 90b/12

b.+ün 176a/4

**buğz Ar. Kin, nefret**

b.66b/16, 74a/11, 133a/17, 133a/17

**buğâr Ar. Buğu**

b.169b/5, 169b/6, 169b/6

b.+uñ 169a/10

**buğârâ öz. is.**

b.48a/17

b.+ya 48a/17

**buğârât Ar. Buğular**

b.169a/9

**buğârj öz. is.**

b.+de 17b/15

**buğrân Ar. Hastalığın en ağır zamanı, nöbet**

b.ı 35a/11

**buhtu'n-naşir öz. is.**

b.48bh/6

**buğça Ar. Büyük ve yüksek bina, yer**

b.139b/10

b.+larda 139a/2  
**bukrat' öz. is.**  
 b.48bh/15  
**bukrat'is öz. is.**  
 b.48bh/16  
**bul- Bulmak**  
 b.-a 66a/6, 82bh/15, 88b/17, 90a/16, 98a/10, 99a/5, 102a/8, 117a/13, 117a/15, 134a/8, 166a/4, 168b/14, 193a/9, 197b/19, 198a/17  
 b.-alar 93b/19, 97b/4  
 b.-amadum 86ah/27, 86ah/34  
 b.-amayup 86ah/25, 86ah/34  
 b.-amaz 86ah/20  
 b.-amazsın 143b/15  
 b.-asın 86a/17  
 b.-ayum 45b/6, 76bh/62  
 b.-dum 86b/7  
 b.-duğundan 7a/6  
 b.-duş 72a/11, 81bh/44, 89a/18  
 b.-dı 9b/1, 48a/2, 48b/15, 52b/2, 53b/14, 136b/18, 144a/13, 169b/11, 172a/17, 188a/17  
 b.-dılar 107a/4, 110a/2  
 b.-diysa 107b/1  
 b.-madum 79ah/49, 88bh/3, 128a/8  
 b.-madı 107b/2  
 b.-madılar 106b/19  
 b.-madıñ 129a/7  
 b.-mamışdur 172b/1  
 b.-ması 169b/5  
 b.-masına 4a/17, 75a/13  
 b.-maya 91a/16, 125b/17, 144a/16, 172b/3, 186a/11  
 b.-mayalar 184a/13  
 b.-mayasın 176a/6  
 b.-mayup 88ah/29  
 b.-maz 105b/7, 113b/12, 142b/13, 167b/15, 184a/17, 194b/19  
 b.-mazlar 132a/3  
 b.-mağa 58a/10  
 b.-mağın 49a/15  
 b.-mış 77bh/14, 84ah/42, 98b/3, 106b/5, 166a/8, 169a/1, 179a/11, 194a/19  
 b.-mışdur 26b/3, 47bh/59, 91a/17, 147a/15  
 b.-mışlar 134a/9  
 b.-mışlardur 182a/2  
 b.-sa 117b/14  
 b.-up 24b/18, 40b/9, 44a/14, 50a/7, 56b/3, 78ah/26, 86ah/54, 129a/4, 133a/10, 134a/12, 165b/4, 169a/13, 172a/9  
 b.-ur 3b/9, 30b/16, 61b/19, 76ah/39, 85b/1, 89ah/45, 104b/13, 105a/5, 106a/19, 109a/7, 116b/13, 127a/19, 142a/1, 142a/12, 144a/14, 145a/17, 169a/10, 170b/13, 170b/14, 171a/7, 173a/10, 173a/19, 190a/9, 194b/2  
 b.-urlar 109a/8  
 b.-ursın 45b/6, 101b/14, 178a/4  
 b.-urum 191a/17  
 b.-ıñuz 76bh/62  
**bulamaç Bulamaç**  
 b.130b/8  
**bulaşdur- Bulaştırmak**  
 b.-ma 143b/3  
 b.-up 90a/17  
**büles öz. is.**  
 b.+dür 186b/3  
**bulın- Bulunmak**  
 b.-a 68a/10  
 b.-anları 60a/12  
 b.-asın 77ah/9  
 b.-ayum 21a/16  
 b.-duğda 10b/18  
 b.-masa 28a/16  
 b.-mayup 29a/7, 38b/10, 88bh/3  
 b.-maz 128a/19  
 b.-mağın 60a/10  
 b.-up 29a/7, 132b/17  
 b.-urlar 175a/11  
**bulışmak Buluşmak**

b.85bh/56  
**bulmadın Bulmadan**  
 b.58a/7  
**bulmak(ğ) Bulmak**  
 b.196a/17  
 b.+ına 76b/3  
 b.+dan 166a/8  
 b.+dur 120b/13  
**buluş- Buluşmak**  
 b.-up 56b/15  
**bulut Bulut**  
 b.8a/15, 14b/15, 89bh/43, 103b/2, 103b/4  
 b.+dur 84bh/45  
**büm Far. Baykuş**  
 b.94a/9, 175a/12  
**bumine han öz. is.**  
 b.48b/3  
**buncılayın Bunun gibi, böyle**  
 b.64b/19, 85ah/58, 86ah/31, 88bh/46, 93a/2, 105b/7, 106a/14, 106a/18, 106b/2, 106b/12, 108b/19, 109a/15, 109b/4, 109b/11, 120b/14, 132b/17, 139b/11, 144b/7, 145a/16, 145a/18, 147a/1, 147a/6, 149b/17, 155b/10, 158a/12, 159b/8, 160a/9, 165b/4, 166b/10, 167a/6, 168b/17, 169b/9, 175b/2, 180b/10, 181b/14, 182a/9, 187a/13, 190a/9, 193a/13, 195b/5  
 b.+dur 175a/5  
**bunlar Bunlar**  
 b.16b/11, 19a/1, 20a/16, 26b/5, 38b/12, 42a/11, 42a/12, 47a/17, 48a/3, 48ah/58, 68a/17, 68a/17, 84b/10, 92a/4, 96b/4, 96b/13, 99a/12, 116b/18, 139b/5, 170a/3, 174b/15, 178a/5  
 b.+a 5b/17, 9a/10, 16b/18, 20a/14, 28a/19, 28b/9, 28b/14, 48ah/42, 60a/10, 89b/11, 93b/8, 173a/13  
 b.+dan 17a/11, 18b/9, 23a/12, 24a/15, 26b/2, 26b/9, 26b/16, 34a/19, 48b/3, 51b/13, 81bh/51, 87b/8, 116b/12, 134b/18, 135a/4, 138b/5, 188b/6, 199b/1  
 b.+dur 5a/17, 23b/4, 24ah/7, 24b/7, 26a/15, 26b/5, 34a/9, 35a/19, 43a/17, 43a/19, 43a/19, 43b/1, 48a/8, 48b/2, 48b/17, 48b/18  
 b.+uñ 20a/10, 22b/16, 26b/13, 48ah/59, 48bh/31, 51b/17, 76b/4, 77bh/53, 79ah/32, 80bh/54, 86bh/16, 87b/10, 87b/16, 90b/17, 94b/9, 103b/3, 135a/5, 156a/19, 160b/12, 181a/11, 188b/6, 190a/15, 193a/12, 193b/1  
 b.+ı 82bh/6, 84a/4, 99a/3  
**bur- Burmak, kıvırmak**  
 b.-ar 32b/9  
**bura Bura, bu yer**  
 b.+da 89a/1, 93a/14, 141a/6, 156b/19, 167b/11, 183a/6, 185b/11, 194b/5, 197b/8  
 b.+dan 80a/11, 86b/19, 93b/11, 103a/3, 109a/1, 116a/13, 122b/14, 138a/11, 143a/7, 146a/11, 149a/17, 165b/9, 174b/16, 183a/11, 185a/14, 200a/5  
 b.+dandur 106a/10, 110b/3, 111b/15, 112a/5, 115a/13, 122a/12, 157b/19, 167a/8, 174b/18, 180b/11, 182a/3, 192a/17, 193b/7, 194a/11, 196b/16  
 b.+ya 44b/1  
**buracağ Buracık, bu küçük yer**  
 b.+lara 90b/10  
**burâğ öz. is.**  
 b.+a 16b/12  
**burc Ar. Kale, hisar çıkıntısı, yıldızlar kümesi**  
 b.3a/15, 53b/10, 54a/2, 57b/12, 59b/5, 60a/14  
**burre öz. is.**  
 b.21b/10, 22a/12, 23b/3, 23b/15, 23b/15  
**bursa öz. is. Bursa şehri**  
 b.+yı 50a/16  
**burun Burun**  
 b.38a/10, 105b/6, 134b/15, 134b/15, 134b/16, 134b/17, 134b/17  
 b.+ın 40b/2, 64b/15  
 b.+ına 64a/18  
 b.+ından 64a/18  
 b.+uñ 134b/16  
**burunlu Burunlu**  
 b.37b/8  
**buşrâ öz. is.**



- b.19a/5  
b.+ya 18b/16  
**büstân Far. Bahçe**  
b.60b/3  
b.+da 89b/10  
b.+dur 84bh/37  
b.+ı 89b/13, 89b/14  
b.+da 90bh/5  
**büte Far. Pota, çalı çırpı**  
b.+sinde 83b/10, 95b/4, 100a/18, 177b/6  
**buflân Ar. Boşluk, beyhudelik**  
b.+dan 169a/16  
**buyur- Buyurmak, emretmek, söylemek, etmek**  
b.90ah/42, 196a/6  
(beyân) b.119a/4  
b.-dı 11b/7, 12b/17, 25b/12, 30b/10, 31a/1, 33a/19, 34b/10, 36b/14, 42b/9, 44a/9, 44a/9, 44b/7, 44b/12, 44b/14, 44b/16, 45a/18, 45a/18, 45b/6, 45b/9, 46b/4, 46b/5, 47a/11, 47a/12, 62a/13, 62b/7, 63b/8, 63b/9, 63b/10, 64a/5, 64a/17, 64b/19, 65b/15, 65b/17, 65b/19, 66a/9, 67a/4, 71a/13, 73a/2, 73b/8, 74b/6, 74b/19, 75a/4, 75b/12, 75b/15, 75b/18, 75bh/43, 75bh/47, 75bh/49, 76a/2, 76a/9, 76a/11, 76bh/20, 77ah/61, 77bh/8, 78a/6, 78b/6, 78b/13, 78b/16, 78bh/2, 78bh/6, 78bh/47, 79a/2, 79b/1, 79b/3, 79b/14, 79b/16, 80a/3, 80a/9, 80a/18, 80b/10, 81a/6, 81b/9, 81bh/24, 82ah/23, 82b/17, 83a/2, 83a/10, 83a/11, 83bh/34, 84b/2, 84b/8, 84b/14, 85a/3, 85a/12, 85ah/58, 85b/6, 85b/14, 85b/15, 85b/16, 85b/17, 86a/17, 86bh/45, 87a/16, 87ah/14, 87ah/48, 87bh/15, 88a/5, 88a/10, 88ah/7, 88bh/22, 89bh/18, 90ah/53, 90b/4, 90b/8, 90b/9, 91b/11, 92a/1, 92b/9, 92b/17, 92b/18, 93a/2, 93b/15, 93b/16, 94a/10, 94a/12, 94a/14, 94b/8, 95a/6, 95a/8, 96a/1, 98a/12, 98a/18, 99a/12, 99b/8, 101a/6, 101a/10, 101a/14, 101b/3, 101b/7, 101b/11, 102a/11, 102b/3, 102b/3, 102b/5, 102b/7, 103b/9, 103b/11, 103b/16, 104a/4, 104a/10, 104a/18, 104b/3, 104b/12, 104b/19, 105a/4, 105a/11, 105a/13, 105a/14, 105a/15, 105a/16, 108b/15, 109a/2, 109a/13, 109b/17, 109b/18, 110a/4, 110a/7, 110a/9, 110b/12, 110b/16, 110b/16, 110b/16, 110b/17, 111a/7, 111a/10, 111a/11, 111a/11, 111a/15, 113a/11, 113a/12, 115a/8, 115a/18, 115b/1, 115b/3, 115b/14, 115b/15, 116a/1, 116a/14, 117b/2, 117b/3, 118a/13, 118a/19, 118b/1, 118b/5, 118b/9, 119a/1, 119a/5, 121b/6, 121b/6, 122b/16, 123a/16, 123b/5, 125a/8, 125b/1, 126b/10, 127a/8, 127a/9, 127a/11, 127b/16, 127b/18, 128a/1, 128a/2, 128a/4, 128a/7, 128a/9, 128b/10, 128b/18, 129a/6, 129a/10, 129a/18, 129b/18, 130a/7, 130a/18, 130b/6, 130b/10, 130b/13, 130b/15, 130b/19, 130b/19, 133a/5, 133b/11, 133b/14, 135b/11, 136a/7, 136a/15, 136b/14, 137a/6, 137a/17, 137b/18, 138a/13, 139a/14, 139a/18, 139a/19, 141a/17, 143a/8, 143b/14, 145b/12, 146a/19, 151b/10, 151b/11, 151b/12, 152a/9, 152a/10, 152a/11, 152a/12, 152a/13, 152b/4, 152b/10, 152b/12, 152b/17, 152b/18, 153a/11, 153a/18, 153a/18, 153b/2, 153b/3, 155a/8, 160a/18, 160b/2, 164a/10, 164a/13, 164b/7, 165a/12, 170b/5, 170b/11, 171a/4, 172a/8, 173b/7, 173b/9, 173b/9, 176b/11, 176b/17, 177a/10, 177b/19, 178a/2, 178b/11, 179a/13, 179b/5, 179b/7, 179b/9, 179b/18, 180a/3, 180a/6, 180a/14, 180b/12, 180b/15, 182a/14, 183a/13, 183b/14, 183b/15, 184a/11, 184b/11, 184b/15, 185b/18, 186b/1, 186b/12, 187a/2, 187a/16, 188a/9, 189a/15, 190a/4, 191a/10, 191a/12, 191b/2, 192a/11, 192a/18, 194a/7, 194a/14, 194b/8, 195a/2, 195a/18, 195b/17, 196a/3, 196a/7, 196a/7, 196a/9, 196a/12, 196a/17, 196a/18, 197a/3, 197b/17, 198b/10, 198b/14, 198b/16, 199a/2, 200a/5  
b.-a 83ah/8, 94b/8, 95b/14, 138b/4, 138b/5, 147b/19, 152b/4, 152b/6, 178b/10  
b.-acak 44a/7  
b.-alar 116b/9  
(nüzü) b.-dılar 60a/5,6  
b.-dılar 11b/8, 18a/12, 19b/3, 19b/15, 27a/19, 29a/18, 33a/10, 34b/19, 35a/5, 36b/18, 42b/7, 42b/10, 42b/11, 43a/7, 43a/8, 44a/12, 44a/13, 44b/15, 45a/8, 51a/4, 52a/16, 53a/12, 54b/5, 58a/4, 60a/6, 62b/11, 70b/10, 118a/2  
b.-dukları 42b/18  
b.-duğı 44a/17, 63b/18, 65a/5, 182a/7  
b.-duklarında 22b/10, 58b/4  
b.-duğ 165b/17  
b.-madı 94a/5, 106a/11, 122b/14  
(taöyjin) b.-mağ 29a/11  
b.-maları 18a/16  
b.-malarla 33b/4  
b.-mam 76bh/11  
b.-mamiş 79a/9, 80b/12  
b.-maya 118b/13, 118b/14, 177a/13  
b.-maz 185b/15  
b.-mağın 40a/14  
b.-mağuz 118a/5  
b.-miş 109a/4  
b.-mişdur 15b/15, 15b/18, 16a/8, 17a/7, 24b/10, 24b/14, 26a/5, 28a/16, 30a/4, 32b/14, 37b/13, 37b/16, 37b/17, 37b/19, 39b/17, 40a/6, 44a/4, 47bh/35, 47bh/61, 61b/8, 62b/18, 67b/14, 67b/16, 68a/2, 70a/1, 70a/1, 72b/5, 75a/6, 77ah/43, 78b/4, 79b/3, 80b/13, 87ah/46, 88a/4, 92b/3, 96b/2, 96b/17, 97a/4, 97b/7, 99b/16, 100a/5, 102a/5, 106a/2, 106a/11, 107b/5, 108a/18, 110b/3, 110b/8, 112a/5, 112a/10, 113a/6, 114b/19, 120a/18, 122a/12, 124a/18, 124b/7, 124b/11, 124b/16, 125a/4, 125a/13, 125a/18, 125b/4, 126b/14, 130b/1, 132b/6, 133a/14, 133b/16, 138a/6, 139a/5, 139a/11, 140a/18, 141a/1, 143b/10, 146a/13, 149a/18, 149b/13, 151a/7, 152a/7, 152a/18, 158a/9, 158b/1, 163b/1, 163b/17, 168a/15, 168b/15, 169a/4, 174b/19, 177a/17, 177b/4, 179a/16, 179b/12, 180a/11, 182a/4, 182b/12, 183b/17, 185b/18, 196b/3  
b.-mişdurlar 87b/14  
b.-mişlar 27b/3, 27b/4, 27b/4  
b.-mişlardur 3b/11, 5b/4, 11a/17, 12b/1, 15a/10, 15b/4, 16a/1, 17b/3, 17b/12, 19b/17, 24a/12, 26a/2, 26a/4, 27a/15, 28b/5, 30a/17, 30a/19, 30b/1, 32b/16, 33a/11, 41a/3, 150a/3  
b.-mişsin 176a/2  
b.-sa 174b/13  
b.-sam 100a/2  
b.-up 15a/14, 17b/10, 19a/6, 24b/5, 34a/4, 34a/5, 39a/2, 42b/6, 84a/16, 140b/2, 162a/9, 172a/14, 177a/3, 190a/3  
b.-ur 26b/11, 30a/3, 44a/6, 45a/16, 46a/18, 46a/19, 46b/2, 46b/16, 60b/17, 61b/1, 61b/17, 62a/9, 63a/4, 63a/10, 63a/16, 64a/3, 64a/14, 65a/5, 66a/16, 66a/18, 66a/19, 67a/10, 67b/17, 67b/17, 67b/19, 68a/4, 68a/5, 68a/6, 68a/7, 68a/8, 70b/3, 70b/8, 70b/17, 72b/10, 72b/13, 72b/19, 73b/7, 73b/18, 74a/10, 75a/6, 76b/13, 78bh/39, 79a/7, 79a/12, 79b/6, 79b/9, 79b/17, 80a/16, 81a/14, 81ah/27, 81b/3, 82b/7, 82bh/30, 83a/16, 83b/18, 84a/1, 85a/17, 86b/1, 86b/4, 86b/5, 86b/6, 88bh/16, 89b/17, 89b/19, 91a/12, 92a/9, 92a/14, 95b/12, 96a/2, 96a/5, 96b/18, 98b/8, 98b/10, 99b/1, 99b/18, 100a/3, 100b/13, 100b/17, 100b/19, 101a/18, 102b/11, 103b/9, 104b/8, 104b/16, 105a/8, 106a/11, 108b/9, 109b/3, 109b/10, 110b/15, 111b/1, 112b/6, 112b/11, 112b/14, 113a/4, 113b/18, 114a/18, 114b/10, 114b/14, 115a/13, 118a/9, 119a/8, 119b/2, 119b/7, 119b/9, 120b/11, 121a/2, 121b/13, 122a/18, 122b/6, 122b/12, 123a/19, 124a/13, 126a/8, 127b/10, 128a/11, 128a/17, 130a/10, 132a/11, 135a/19, 135b/17, 136b/7, 136b/14, 137a/16, 137b/17, 138a/11, 140b/4, 141a/4, 142a/2, 142b/13, 144a/11, 146a/1, 146a/6, 146b/6, 146b/12, 146b/14, 146b/15, 147b/15, 149b/1, 151a/1, 151b/18, 153b/14, 162b/4, 162b/10, 163a/4, 164a/4, 164a/15, 164a/19, 164b/4, 168a/9, 175a/15, 176b/3, 177a/17, 177b/4, 177b/11, 178a/7, 178a/15, 179a/19, 180b/19, 181a/16, 182a/7, 182b/2, 182b/15, 183a/10, 183a/19, 183b/6, 183b/12, 183b/16, 184a/6, 185a/9, 185b/5, 185b/10, 185b/13, 186a/5, 186a/9, 186a/13, 186a/14, 186b/6, 187a/19, 187b/9, 188a/7, 188b/4, 189b/6, 189b/15, 191a/15, 191b/4, 192a/6, 194a/3, 194b/6, 194b/14, 196b/18, 197a/19, 198b/19, 199b/2, 200a/6, 200a/8  
b.-urdu 79a/14

b.-incaya 8b/7  
b.-urise 66a/1  
b.-urlar 12a/6, 12a/11, 12b/15, 13a/5, 14b/17, 17b/1, 67b/11, 68a/1, 70a/11, 73a/6, 73a/19, 75a/9, 81a/1, 82a/18, 152a/17, 153a/10  
b.-ursuz 44a/9  
b.-ursın 78bh/46, 86a/16  
b.-uñ 127a/8, 128a/2  
**buyurıl- Buyurulmak**  
b.-an 29a/5  
b.-maya 118b/12, 156b/12  
b.-mağın 20a/11  
b.-mişdur 24a/1, 28a/19  
b.-up 177b/12  
**buyuruğ Buyruk, emir**  
b.+ın 80b/15  
**buz Buz**  
b.+ı 104b/9  
**buzrugvâr öz. is.**  
b.90ah/18  
**büzürcmihr öz. is.**  
b.83bh/42  
b.+den 78ah/43, 90bh/27  
**büübüölik Ar.+T. Göz bebeği, değerli şey**  
b.148a/8  
**büdd Ar. Ayrılma, vazgeçme**  
b.169b/13  
**bühtân Ar. Yalan, iftira**  
b.101b/3, 102b/9  
b.+dur 201a/7  
**bükâ Ar. Ağılama, göz yaşı dökme**  
b.+dan 34b/11  
**bükeyr öz. is.**  
b.28a/6  
**bükil- Bükülmek**  
b.-di 189a/5  
**bülend Far. Yüksek, yüce**  
b.6a/6, 25a/17, 32b/8, 41b/1, 84bh/26, 136a/2, 159b/12, 181a/12  
**bülend-himmet Far.+Ar. İyi çalışır, gayretli**  
b.85bh/47  
**bülüg Ar. Erginlik**  
b.+a 82ah/46, 117a/4, 117a/13  
b.+da 117a/15  
b.+dan 147a/11  
**bünyâd Far. Asıl, temel, yapı**  
b.3b/5, 57a/5  
**bünyân Ar. Yapı, bina**  
b.5b/17  
**büreyde-i eslemj öz. is.**  
b.85a/16  
**bürhân Ar. Kanıt, delil**  
b.7a/16  
b.+ı 47a/2  
**büri- Bürümek**  
b.-miş 85ah/4  
**bürüdet Ar. Soğukluk**  
b.169a/8, 199a/18  
b.+dür 170a/10  
b.+e 199a/17  
b.+i 173b/18  
b.+in 173b/18  
**bürün- Bürünmek**  
b.-üp 10b/3, 127a/19  
**büt-hâne Far. Puthane**  
b.139b/11  
b.+lerine 139b/12  
**büt'ün Ar. Karınlar, nesiller**  
b.+ına 77a/12  
**bütün Bütün**  
b.8b/5, 31a/18, 37b/19  
**büyü- Büyümek**  
b.-dükde 32a/19  
**büyük Büyük**  
b.8a/3, 8b/18, 23a/17, 32a/15, 45a/9, 50a/19, 59a/4, 77ah/56, 77ah/57, 79bh/11, 81ah/53, 81b/2, 85ah/43,

90bh/35, 92a/3, 92a/10, 96a/18, 96a/18, 104b/12, 110a/13, 134b/5, 134b/7, 137b/14, 161a/6, 164a/4, 164a/5, 164a/5, 182a/16, 187b/19, 196b/10  
b.+i 19b/4, 135a/9  
b.+dür 92b/9  
b.+lere 195a/18  
b.+leri 91b/1  
b.+lerinüñ 122b/9  
b.+rekdür 79bh/6, 165a/10  
b.+sin 47b/3  
**büyükük Büyüklük**  
b.6a/8, 78a/5, 80b/14, 83bh/28, 90b/13, 92a/19, 104a/13, 114b/19, 126b/5, 134b/13, 144b/5, 185a/13, 186a/15, 195a/19  
b.+i 134b/16, 195a/15  
b.+de 79bh/11, 195b/1  
b.+leri 83b/6  
**büyüt- büyütmek**  
b.-di 195a/3  
**büzürg-vâr Far. Büyük, ulu, saygın (kimse)**  
b.87ah/40  
b.+durlar 175a/12

## c

**câ-be-câ Far. Yer yer, ara sıra**  
c.2a/14, 53b/6, 56a/11, 58b/9  
**câ-nişin Far. Makamına kaim olan**  
c.3a/3, 54b/10  
**caÖber öz. is. Yer adı**  
c.49a/18  
**câbj Ar. Vergi tahsildarı**  
c.+leridürler 142a/6  
**câbir öz. is.**  
c.75a/6, 146a/18, 152b/3  
c.+den 176b/10  
**câbir Ar. Kırık bütünleyici**  
c.181a/6  
**câbir bin Öabdu'llâh öz. is.**  
c.26a/13, 62b/5, 75a/3, 79b/13, 85a/11  
**câbir bin beşir öz. is.**  
c.62a/12, 62a/19  
**câbiyân Ar.+Far. Havuzlar**  
c.199b/12  
**caÖd Ar. Kivırcık**  
c.60b/4  
**câdde Ar. Geniş, büyük, işlek yol**  
c.79ah/14  
**caÖfer öz. is.**  
c.23b/11, 32a/7, 32a/7, 42a/10, 42a/15, 43b/4, 43a/18, 43b/4, 47b/12, 48ah/16, 64a/15, 73b/7, 83ah/42, 83ah/43, 83ah/52, 83ah/59, 83bh/4, 83bh/11, 121a/1, 185a/14  
c.+den 62b/10, 83ah/56  
c.+e 83ah/48, 83bh/2  
c.+ün 32a/8, 83bh/8  
c. (paşa) 57a/7  
**caÖfer devânķi öz. is.**  
c.47b/12  
**câfiyân Ar.+Far. Cefa edenler**  
c.188b/1  
**câh Ar. Makam, orun, mevki, itibar**  
c.50a/3, 59b/4, 79bh/9, 82a/18, 83ah/30, 91a/14, 93a/19, 94a/7, 107a/8, 157a/2, 189a/6, 191b/14, 195a/19  
c.+a 193a/8  
c.+dan 93b/2  
c.+ı 91a/18, 157a/1  
c.+ına 55a/14  
**câhil Ar. Bilimsiz, bilgisiz**  
c.90b/15, 96b/15, 98b/13, 116a/11, 117b/15, 120b/9, 120b/9, 138a/7, 146b/10, 155a/14, 158a/18, 159b/16, 165b/3, 167a/9, 199a/5  
c.+den 187a/17  
c.+dürler 109a/16, 162a/6  
c.+e 167a/5

- c.+ler 98b/6, 107a/7, 124a/1, 132b/19, 149a/4, 167b/16, 168a/11  
c.+lere 187b/10, 200b/3  
c.+leri 105b/17, 146b/17, 191b/17  
c.+lerüñ 104b/5  
c.+üñ 120b/6  
**cāhilān Ar.+Far. Cahiller, bilgisizler**  
c.175a/11  
**cāhiliyye Ar. İslam'dan önceki Arap devri**  
c.+de 20b/6  
**cāhiliyyet Ar. Cahillik, bilgisizlik**  
c.+de 6b/14, 6b/16  
**cāhillik Ar.+T. Cahillik, bilgisizlik**  
c.167a/10  
**cāhid Ar. Bilerek inkar eden**  
c.187a/6  
**caḥṣ̣ öz. is.**  
c.21b/17, 23a/5  
**caḥ Değın, kadar**  
c.34b/18, 76ah/27, 108b/12  
**caḥl Ar. Yapma, meydana getirme**  
c.+den 192b/2  
**cām Far. Cam, bardak, sırça**  
c.+ile 59a/17  
c.+umı 90bh/2  
c.+ı 60b/11  
**cāme Far. Elbise, çamaşır**  
c.75b/9, 76ah/27, 90b/2, 90b/12, 94b/9, 94b/11, 130a/9, 138b/5, 148b/15, 155a/15, 158b/7, 181b/6, 191a/12  
c.+de 191a/13  
c.+dür 160b/18  
c.+ler 85bh/37, 90b/13, 103a/14, 116b/10, 120a/6, 129b/17, 157a/14, 160b/18, 187a/11, 189b/2, 191a/11, 191b/2  
c.+leri 191b/6  
c.+lerin 112a/1  
c.+si 186b/12  
c.+sin 156a/18, 187a/17, 190b/9  
c.+ye 155b/15  
c.+yi 90b/4, 90b/4, 158b/8, 191a/17  
**cāmiḥ Ar. Cem eden, toplayan, mescit**  
c.11a/10, 13a/14, 41b/6, 51b/9, 51b/10, 51b/11, 126a/10, 166b/11, 170b/12  
c.+i 26b/15, 48b/10  
c.+lerde 34a/11  
c.+leri 34a/11  
**cāmiḥü'ş-şāğır Ar. Küçük cami**  
c.24a/14, 37b/17  
**cāmid Ar. Donmuş, cansız**  
c.+dürler 187a/6  
**cān Far. Can, ruh, gönül**  
c.3b/2, 24b/9, 28a/4, 47a/7, 57b/18, 58a/1, 59b/6, 76b/1, 83b/14, 83bh/24, 143b/5, 148b/6, 149a/6, 178b/12, 194b/14, 200a/1, 201a/3  
c.+dan 9a/9  
c.+laruñ 158a/8  
c.+ları 91a/7  
c.+ların 20b/3, 53b/5, 147b/11, 168a/18, 178b/13  
c.+larına 59a/15, 81b/16  
c.+larında 179a/4  
c.+suz 199a/3, 199b/5  
c.+um 81a/1, 151a/8  
c.+uñ 85ah/33, 89a/17  
c.+ı 5a/1, 91a/15, 153a/7  
c.+ına 81a/2, 82b/2  
c.+ını 148b/16  
**cān-bāz Far. Canını tehlikeye koyan, canbaz**  
c.54a/14, 59a/6, 168a/16  
**cān-bāzlık Far.+T. Canbazlık**  
c.54a/7  
**cān-gūdāz Far. Acıma uyandıran**  
c.25a/10  
c.+uñ 194b/12  
**cān-niṣār Far. Canını feda eden**  
c.84ah/56  
**cān-ver Far. Canlı, canavar, zararlı hayvan**  
c.+cek 192b/17  
c.+lere 11a/19  
c.+lerüñ 72b/11, 193a/12  
**cāñj Ar. Cinayet işleyen**  
c.183a/9, 199b/18  
**cānib Ar. Taraf, yan, cihet**  
c.2a/10, 11a/16, 47a/1, 88b/10  
c.+e 77bh/35, 84bh/25  
c.+i 134a/6  
c.+inde 12b/14  
c.+inden 90bh/49  
c.+ine 19a/5, 48a/15, 49a/17  
c.+leri 48a/15, 52a/9  
**cānik öz. is. Vilayet adı**  
c.51a/1  
**cār Ar. Komşu**  
c.+ı 85a/4  
**cārj Ar. Akan, geçen, yürüyen**  
c.45a/17, 59a/2, 62a/2, 64a/5, 64a/6, 76bh/14, 76bh/32, 78bh/1, 87a/4, 88b/18, 108a/10, 150a/9, 153a/14, 173a/18, 173b/1, 185a/2, 188b/16  
c.+dür 144b/12, 156a/12  
**cāriye Ar. Cariye, halayık, hizmetçi kız**  
c.19a/16, 21b/2, 28b/12, 165b/17, 190a/12  
c.+den 42a/8  
c.+dür 23a/5, 36a/15, 36b/4  
c.+ler 76a/4  
c.+leri 23a/2  
c.+lerinden 190a/12  
c.+lerini 11b/9  
c.+si 118b/3, 118b/10  
**cāriye-i ḥabeşj öz. is.**  
c.28a/9  
**carül öz. is.**  
c.+dur 36a/14  
**cāsūs Ar. Casus, hafiy**  
c.+a 139b/14  
c.+lar 84ah/26, 84bh/10  
**cāsūslik(g) Ar.+T. Casusluk**  
c.+in 139b/14  
**cāvidān Far. Sonsuz, kalıcı**  
c.+ıla 168a/19  
**cavidānj Far. Ebedi, sonsuz**  
c.+dür 177a/11  
**cāvidānlik Far.+T. Sonsuzluk, kalıcılık, ebedilik**  
174b/17  
**cāyiz Ar. İşlenmesinde cevaz olan, olur**  
c.17a/19, 28b/10, 68a/17, 83bh/63, 88a/13, 88ah/34, 89bh/55, 129a/11, 131a/16, 132a/7, 132a/15, 132b/2, 136b/13, 137b/13, 138b/18, 154a/11, 156b/8, 158b/18, 159a/8, 159a/12, 160a/3, 161b/10, 162a/16  
c.+dür 80ah/60, 111b/17, 156b/8, 161a/13  
**cāzibe Ar. Cezbeden, çeken**  
c.169a/11, 172a/5, 172a/11  
**cāzim Ar. Karar veren**  
c.7a/8  
**cebābir Ar. Zorba**  
c.126a/15  
**cebbābe bin el-eret**  
c.178b/6  
**cebbār Ar. Güçlü, zorba**  
c.1b/5, 146b/16, 147b/16, 153a/11, 175a/12, 177b/12  
c.+lar 187a/19, 198a/1  
c.+laruñ 185a/11  
c.+ları 135a/19  
c.+larından 129b/5  
c.+uñ 148b/2  
c.+ı 192b/1  
c.+inuñ 196a/17  
**cebbārān Ar. Zorbalar**  
c.186a/14  
**cebbārj Ar.+Far. Zorbalık, güç sahibi, Tanrı**  
c.90a/12, 91a/6, 177a/3, 186a/6, 187a/13, 188b/13, 195a/5, 197a/17, 197b/14  
c.+dür 194b/11  
c.+nün 187b/12, 195b/17

c.+ye 186a/2  
**cebbârlık(g) Ar.+T. Zorbalık, güçlülük**  
 c.90a/7  
 c.+imüz 180a/16  
 c.+in 197b/1  
**cebe-ñâne Far. Cephanelik**  
 c.56a/6  
 c.+ye 60a/6  
**cebeci Far.+T. Bir askeri sınıf**  
 c.60a/2  
**cebel-i ħirâ öz. is. Hira Dağı**  
 c.+da 6b/7, 10a/19  
**cebele öz. is. Yer adı**  
 c.35b/2, 191b/9  
**ceberût Ar. Asırnı büyüklük, Allah'ın büyüklüğü**  
 c.+uñ 81b/15  
**ceberûtj Ar. İlahi kutretle ilgili**  
 c.+de 198b/1  
**cebehe Ar. Alın**  
 c.+sinde 50a/4  
**cebĭn Ar. Korkak**  
 c.5b/11, 5b/12, 50a/3, 59b/12  
 c.+ini 91b/13  
**cebr Ar. Zor, zorlama**  
 c.81bh/51, 192a/1  
 c.+i 197a/2  
**cebrâójl öz. is.**  
 c.8a/19, 9b/16, 9b/17, 9b/18, 10a/16, 10b/2, 10b/19,  
 18b/13, 76a/11, 128a/11  
**cebreójl krş. cibriļ**  
 c.16a/6, 83a/8, 83a/15, 103b/5, 103b/8  
**cebreñ Ar. Zorla**  
 c.35a/9, 35b/11, 36a/17  
**cedâvil Ar. Cetveller**  
 c.88b/17  
**cedd Ar. Ata**  
 c.21a/13, 21a/18, 21b/9, 22a/15, 24b/8, 24b/9, 24b/12,  
 25a/3, 25a/9, 25a/14, 29b/5, 32b/5, 37b/6, 46a/13,  
 49a/8, 49a/10, 148b/10, 192a/5  
 c.+i 8b/11, 8b/16  
 c.+inden 186a/19  
**ceddât Ar. Nineler**  
 c.+ı 20a/13  
**cedel Ar. Kavga**  
 c.188b/5  
**cedjd Ar. Yeni**  
 c.39b/2  
 c.+den 53b/18  
 c.+e 33b/12, 160b/19  
**cefâ Ar. İncitme, eziyet**  
 c.8b/5, 11a/13, 19b/13, 32b/18, 37b/10, 73a/8, 88ah/34,  
 88ah/35, 89b/7, 94b/1, 103b/19, 110b/1, 115a/3,  
 115b/10, 146b/12, 146b/17, 148a/17, 178b/12, 180a/7,  
 187b/16, 188b/17, 194a/18  
 c.+dan 191b/7  
 c.+dayum 90bh/54  
 c.+larından 178b/8  
 c.+sın 181a/9  
 c.+sına 76ah/35, 78bh/24  
 c.+sından 76ah/34, 178b/14  
 c.+yı 75bh/40, 181a/8  
**cefâ-kâr Ar.+Far. Cefa eden**  
 c.+dan 83b/11  
**cehâlet Ar. Bilgisizlik, cahillik**  
 c.109b/5, 134a/2, 167a/10  
 c.+le 174b/5  
**cehâliyyet Ar. Cahillik**  
 c.140a/1  
**cehcân-i ğıfârj öz. is.**  
 c.39a/17  
**cehd Ar. Çalışma, çabalama**  
 c.5b/14, 65b/18, 66a/12, 80a/18, 86ah/33, 89a/17, 89b/5,  
 89b/9, 132b/13, 139b/4, 149a/13, 196a/12, 200b/9  
 c.+ile 68a/19  
 c.+üm 114b/15  
**cehele Ar. Bilgisizler**

c.+dür 157b/14  
**cehennem Ar. Tamu, ahiretteki azap yeri**  
 c.76b/12, 77bh/7, 78a/15, 79b/16, 79bh/55, 83a/8, 87a/4,  
 91b/12, 99b/2, 102b/1, 102b/7, 107a/19, 107b/5, 107b/7,  
 118b/2, 125a/10, 131b/3, 133a/5, 137a/12, 186a/2,  
 186b/3, 188b/6, 188b/9, 192b/1, 194a/7, 196a/14  
 c.+de 15a/10, 80a/17, 107b/7, 148b/2  
 c.+den 20a/3, 29b/8, 101a/7, 107b/16, 111a/17, 133a/6  
 c.+dür 131b/3  
 c.+e 24b/3, 76b/2, 84b/10, 91b/16, 92b/5, 133a/12  
 c.+i 76b/10  
 c.+ün 200a/1  
**cehennemj Ar. Cehennemle ilgili, cehennemlik**  
 c.+ler 119b/9  
 c.+lere 186b/4  
**cehennemlik Ar.+T. Cehennemlik**  
 c.+dür 84b/10  
**cehennemlü Ar.+T. Cehennemli**  
 c.+leri 84b/9  
**ceĥjm Ar. Cehennem**  
 c.+den 79ah/4  
**cehl öz. is.**  
 c.5b/19  
**cehl Ar. Bilmezlik, cehalet**  
 c.76a/7, 135a/3, 135a/8, 135a/9, 140a/15, 155b/8,  
 157b/17, 162a/5, 162a/12, 168a/7, 168a/9, 168a/10,  
 168a/10, 187a/5, 187a/11, 188b/2, 188b/17, 190b/4,  
 192b/19, 194a/8, 194a/10  
 c.+de 109b/18  
 c.+dür 193a/5  
 c.+i 158a/2, 167a/14, 198b/17  
 c.+ile 67b/15  
 c.+in 74a/4  
 c.+leri 116a/11  
 c.+lerine 104b/5  
 c.+ün 107a/14  
**celâl Ar. Büyüklük**  
 c.50a/3, 59b/4, 77b/5, 90a/12, 125b/8, 165a/5, 175b/1,  
 198a/16  
**celâlet Ar. Büyüklük, ululuk**  
 c.83b/6, 149b/2  
 c.+i 136a/10, 150b/4  
 c.+inün 77b/9  
 c.+leri 76b/19  
 c.+üm 15b/18, 84a/2, 94b/11, 111b/14, 138b/7, 143b/15,  
 152a/14  
 c.+ün 120a/16  
**celâlj öz. is.**  
 c.53a/16, 54a/19  
**celâluhu Ar. Azemeti yüce ve ulu oldu dua sözü**  
 c.114b/19, 169a/4  
**celb Ar. Çekme, çekiş, yazıyla çağırma**  
 c.+lerinde 53b/4  
**celcülüye öz. is. Şehir adı**  
 c.52a/12  
**celjl Ar. Büyük, ulu**  
 c.145b/16  
 c.+ün 175a/1  
**celiyye Ar. Güvenilir bilgi**  
 c.+dür 133b/6, 137a/14  
**cellâd Ar. Öldürülecek kişileri öldürmeye memur kişi**  
 c.86bh/51, 86bh/53  
 c.+a 156b/6  
**celle Ar. Celil, büyük olsun manasına dua sözü**  
 c.14b/1, 45a/17, 46a/18, 61b/7, 65a/5, 66b/4, 70b/5,  
 72b/5, 72b/6, 73a/9, 76a/12, 83b/18, 84a/1, 84a/9,  
 90a/3, 92a/14, 95a/9, 95b/6, 96b/17, 99b/14, 100a/4,  
 100b/18, 101a/6, 101a/18, 104a/5, 108a/13, 109a/2,  
 110b/8, 111b/5, 112b/9, 113a/4, 114a/18, 114b/19,  
 130b/1, 133a/5, 133b/15, 135b/1, 138a/5, 138b/4,  
 140b/2, 140b/4, 141a/4, 142b/13, 144a/10, 146a/1,  
 146b/12, 146b/14, 150b/12, 151a/4, 151b/1, 151b/18,  
 152b/4, 152b/18, 163b/17, 164a/4, 164a/9, 168a/14,  
 169a/4, 171a/15, 172a/3, 174b/8, 174b/19, 176a/13,  
 176b/2, 176b/17, 177b/12, 178b/9, 179b/19, 180a/14,  
 182a/6, 182b/11, 183a/9, 183b/17, 185a/8, 185b/18,

187b/4, 191b/1, 192a/5, 192a/15, 193b/7, 194b/16, 195a/3, 195a/12, 195a/19, 196b/2, 196b/18, 197a/19, 198a/6, 199b/2

**cellet krş. celle**  
c.7a/2, 45a/13, 99b/18, 140a/12, 146b/6, 147b/18, 151a/9, 162b/3, 165a/5, 168b/14, 199a/3

**cels Ar. Kaba cisim**  
c.88a/4

**celse Ar. Oturma**  
c.87a/10

**celülâ öz. is. Yer adı**  
c.35b/8

**cem öz. is.**  
c.52a/3, 58b/6

**(sultân) cem öz. is.**  
c. 51a/13

**cemØ Ar. Toplama , yığma**  
c.6a/9, 11b/5, 13a/14, 20a/7, 20a/18, 21a/2, 21b/8, 22a/13, 22a/17, 22b/4, 22b/5, 22b/10, 22b/13, 22b/19, 31a/17, 31b/3, 31b/5, 31b/8, 31b/10, 34a/13, 34b/2, 34b/18, 39a/15, 40b/7, 45b/12, 57a/8, 57b/1, 58b/2, 58b/4, 63b/8, 67b/12, 71a/15, 77bh/15, 82b/12, 86b/7, 91a/5, 95a/3, 97b/3, 97b/5, 99a/6, 99a/14, 124b/3, 126b/9, 130b/5, 130b/13, 144b/8, 146a/3, 186b/17, 199b/13  
c.+de 144b/14  
c.+dür 31a/18, 31b/11  
c.+inde 87ah/33  
c.+ine 87ah/32

**cem-şaşem Far.+Ar. Cem'in yanında bulunanlar, Cem gibi**  
c.55a/5, 58a/17

**cemâÖat Ar. İnsan topluluğu**  
c.24a/16, 34a/10, 46b/11, 47a/16, 104a/17, 194a/4  
c.+le 16a/10, 17b/13, 34a/9, 66b/4, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14  
c.+den 90ah/34  
c.+e 12a/3, 30b/18  
c.+i 66b/13, 155b/11  
c.+ler 109b/18  
c.+ünden 46b/4

**cemâd Ar. Taş gibi cansız olan şey**  
c.198b/15, 199b/5

**cemâdj Ar. Cansız cisim**  
c.172a/13

**cemâl Ar. Yüz güzelliği, güzellik**  
c.5b/9, 10b/11, 20b/7, 20b/9, 21b/12, 29b/6, 79bh/9, 82a/13, 89a/1, 100b/13, 105b/10, 125b/8, 144b/14, 145a/11, 165a/7, 170b/2, 179a/17, 185b/19, 186b/13, 191b/13, 192b/3, 193a/7, 193a/18, 195a/19  
c.+de 79bh/11, 195b/1  
c.+i 88b/16, 91a/11, 143b/4, 150a/12, 166a/14, 170a/18  
c.+in 77b/13  
c.+inden 82b/3  
c.+lerin 181a/11  
c.+lerüñ 102b/19

**cemâlli Ar.+T. Cemalli, güzelliği olan**  
c.87b/19

**cemâziye'l-âhîr Ar. Arabi ayların altıncısı**  
c.+ün 31a/3  
c.+de 25b/3

**cemjØ Ar. Tümü**  
c.1b/10, 5a/6, 5b/8, 6b/14, 7b/4, 7b/8, 9b/2, 10a/17, 11a/9, 15a/15, 15a/16, 15a/18, 15a/18, 15a/19, 16a/11, 16b/17, 16b/19, 17b/3, 20a/17, 23b/19, 26b/2, 28a/13, 29b/17, 30a/1, 30b/8, 35b/3, 41a/7, 76b/15, 76b/17, 77a/13, 77a/14, 77a/15, 77a/18, 78a/7, 86b/8, 86b/16, 89b/2, 90a/10, 108b/18, 112b/19, 116a/7, 119b/15, 136a/2, 150b/5, 162b/5, 163b/6, 167b/10, 168b/5, 168b/13, 172b/15, 173a/17, 173a/18, 181b/6, 192b/9, 193a/14, 196b/6  
c.+ni 88a/14

**cemjil öz. is.**  
c.36a/13

**cemjil Ar. Güzel**  
c.186b/13

c.+dür 168a/4  
c.+le 23b/1

**cemjle Ar. Güzel**  
c.83ah/12

**cemÖiyyet Ar. Kurum, dernek, topluluk**  
c.6a/11, 45b/12, 55a/10, 55b/9, 58a/15, 146a/4  
c.+i 114a/1  
c.+inde 108b/8  
c.+le 54b/13

**cemşjd öz. is.**  
c.3a/6, 5a/5, 48ah/38, 50b/4

**cenâb Ar. Hazret**  
c.7a/12, 9a/6, 16b/2, 16b/16, 17a/12, 22a/4, 29b/10, 30b/9, 44a/12, 54a/6, 58b/17, 58b/19, 60b/17, 61a/9, 61a/13, 61b/17, 62b/2, 62b/7, 62b/17, 64b/5, 64b/6, 66a/18, 68a/4, 68a/11, 69a/3, 70a/14, 70b/19, 76ah/16, 76ah/41, 77b/2, 78ah/31, 78bh/65, 82b/11, 83a/16, 84a/1, 84ah/20, 87a/18, 88b/9, 88bh/9, 89a/5, 90a/5, 96b/18, 98a/4, 98b/10, 99b/7, 99b/18, 100b/2, 102b/19, 103b/8, 114b/19, 142a/5, 143a/1, 143a/3, 145a/6, 146b/5, 148a/7, 163b/17, 164a/3, 164a/12, 165a/9, 165a/10, 168a/9, 174a/4, 177a/2, 177b/4, 179a/7, 179a/8, 181b/3, 182b/1, 184b/17, 186a/1, 186b/13, 188b/1, 194b/15, 197a/19, 199a/9  
c.+umurñ 90a/6  
c.+i 166a/19

**cenâbj Ar. Hazrete ait**  
c.145a/10

**cenâbet Ar. Cünüplük, pis, murdar**  
c.64a/3, 64a/4, 103a/2  
c.+den 64a/3

**cenâh Ar. Kanat, kol, yan**  
c. 3a/11, 56b/3, 195a/6  
c.+ların 89a/14

**cenâze Ar. İnsan ölüsü**  
c.+de 34a/12  
c.+ler 84b/3  
c.+si 82b/15  
c.+sin 47a/8  
c.+ye 47a/8

**cenb Ar. Yan, taraf**  
c.+inde 149a/17, 149b/4

**ceñg Far. Savaş, vuruşma**  
c.12b/6, 25a/2, 33b/9, 33b/12, 35b/10, 39b/1, 40a/7, 48a/18, 48bh/23, 54a/13, 58b/13, 76ah/36, 76ah/59, 83bh/31, 84ah/12, 84bh/20, 84bh/52, 88bh/33, 88bh/37, 88bh/40, 88bh/47, 108b/2, 174b/13  
c.+de 32a/9, 32a/12, 32a/13, 84ah/44, 84ah/46  
c.+den 40a/7, 84ah/17, 84ah/45, 84ah/59  
c.+e 24b/18, 40a/4, 48bh/11, 76ah/55  
c.+ine 48bh/12

**ceñgiz öz. is.**  
c.48b/8, 48a/18, 49a/11, 49a/15  
c.+den 48b/12

**ceñgiz hân öz. is.**  
c.48a/11, 48a/12, 48a/16

**cennât Ar. Cennetler, uçmaklar**  
c.47bh/17, 179b/1, 186a/11  
c.+dan 179b/19

**cennet Ar. Uçmak, bahçe**  
c.24b/4, 55b/9, 63a/10, 76b/2, 78a/14, 82b/16, 83a/8, 83a/12, 99b/2, 110b/12, 120a/18, 123a/17, 131b/3, 131b/3, 137a/12, 139b/4, 163b/2, 163b/5  
c.+de 61a/12, 80a/17, 137a/4, 139a/6  
c.+den 8b/3, 15b/2, 16b/11, 111a/16  
c.+dür 61b/9  
c.+e 17a/1, 17a/3, 17a/8, 24b/1, 62a/9, 63b/7, 66b/6, 72b/5, 72b/6, 73b/11, 102b/1, 104b/16, 118a/9, 120a/15, 124b/17, 135b/3, 145b/14, 196a/12  
c.+i 62b/12, 70b/7, 124b/8, 125a/5, 165b/17  
c.+le 24b/5  
c.+ün 15a/16, 72a/9, 110b/12, 111b/1, 181a/16  
c.+üne 120a/16

**cennetü'l-meövä Ar. Cennet makamı, yeri**  
c.dur 186b/8

**cenüb Ar. Güney**

- c.86ah/44  
**cerāyim Ar. Suçlar**  
c.88a/19  
**cerāhat Ar. Yaralar, irinler**  
c.24b/17, 177b/6, 178a/18  
**cerçjs öz. is.**  
c.47bh/57, 48bh/31  
**cereyān Ar. Akım, geçme, oluş**  
c.165b/4, 169b/3, 176a/16  
c.+i 197b/12  
**cerh Ar. Yaralama, yarananma**  
c.162a/16  
**cerjde Ar. Defter, kitap, gazete**  
c.+sinde 187b/1  
**cerjir et'-f'aberj öz.is.**  
c.48ah/20  
**cerrāh öz. is.**  
c.24ah/10, 83b/1, 200a/8  
**cesed Ar. Gövde, vücut, ölü vücut**  
c.+i 24b/16  
c.+inde 141a/18  
c.+ine 24b/16  
**ceşim Ar. Büyük, kocaman**  
c.32b/8, 41b/2  
**cevāb Ar. Yanıt, karşılık**  
c.11b/3, 33a/19, 45a/4, 45a/8, 75bh/21, 78ah/28, 78bh/32, 78bh/34, 78bh/36, 78bh/37, 80bh/52, 82b/11, 87bh/55, 88bh/12, 88bh/39, 90ah/26, 90ah/27, 90ah/33, 90ah/37, 105a/10, 105a/12, 117b/9, 117b/9, 119b/10, 127a/7, 131a/5  
c.+um 60b/10  
c.+uñ 90ah/38  
c.+i 120a/6, 155b/6  
c.+in 151b/12  
c.+ina 55a/10  
c.+ında 120a/2  
c.+ından 90ah/37  
**cevād Ar. Cömert, eli açık**  
c.29b/14  
**cevāhir Ar. Cevherler, kıymetli taşlar**  
c.2a/8, 145b/6, 169b/11, 176b/2, 179a/17, 184b/16, 184b/17  
**cevāmiĖ Ar. İbadet yerleri, mescitler**  
c.160a/6  
**cevāmiĖü'l-kellem Ar. Özlü sözler**  
c.13a/13  
**cevānib Ar. Yanlar, taraflar**  
c.+ine 57b/10  
**cevārih Ar. Eller ve ayaklar, yırtıcı kuşlar, hayvanlar**  
c.79ah/58, 82a/2, 87b/5, 88a/19, 140b/16, 141a/11, 141a/15, 145b/1, 147b/4, 147b/7, 171b/11, 171b/14, 173b/1  
c.+dür 166b/2, 188a/2  
c.+i 87b/7  
c.+leri 81a/6  
c.+te 145a/15  
**cevāz Ar. İzin, müsaade**  
c.+in 108a/1  
**cevd Ar. İyilik, güzellik**  
c.164a/13  
**cevdar öz. is.**  
c.48bh/42, 48bh/45, 48bh/46, 48bh/46  
**cevelān Ar. Dönüp dolaşmak, gezinmek**  
c.99b/3  
**cevf Ar. Boşluk, iç, kalb**  
c.77b/15, 196b/10  
**cevher Ar. Madde, asil**  
c.52a/4, 77a/19, 172b/18, 193b/11, 193b/13, 193b/14  
c.+i 116a/7, 172b/13  
c.+in 143a/19  
c.+ine 193b/15  
**cevher-nişār Far. Cevher saçan, güzel söz söyleyen**  
c.+larına 2a/8  
**cevherin Ar. Mücevherden**  
c.51a/8  
**cevr Ar. Haksızlık, zulüm**  
c.29a/8, 38a/19, 78ah/10, 78ah/15, 78bh/31, 118a/9, 124a/11, 125b/11, 134a/19, 145a/2, 151b/2, 198a/11, 199a/8  
**ceyrān Far. Ceylan, geyik**  
c.85ah/16, 85ah/17  
c.+a 85ah/19, 85ah/41  
c.+i 85ah/31  
**cezā Ar. Ceza, karşılık**  
c.175b/13, 176b/8, 178a/2, 182a/12  
c.ların 181a/1  
c.+da 15b/10, 135b/18, 150a/7, 177a/5, 178a/16, 180b/19  
c.+ları 181a/11  
c.+sı 15b/7, 61b/8, 87bh/38, 177b/19, 184a/4, 184a/6  
c.+sıdur 178a/5  
c.+sın 6b/11, 70b/17, 179a/11  
c.+ñuz 188b/15  
**cezağ fezağ Ar. Telaş içinde ağlayıp sızlanma**  
c.+a 76ah/5  
**cezākallāhū ĥayran Ar. 'Allah seni hayırla mükafatlandırısın' dua sözü**  
c.47b/10  
**cezāyir Ar. Adalar**  
c.+ine 52b/18  
**cezb Ar. Kendine çekme, çekilme**  
c.106a/4, 168b/16, 169a/13, 171a/1, 171b/1, 171b/5, 171b/19, 172b/4, 172b/8, 172b/13, 173a/2, 173a/6, 173a/8, 173a/14, 173a/16, 193b/12, 197b/4, 199b/1  
**cezbe Ar. Ruhun heyecana gelmesi**  
c.91a/8  
**cezebāt Ar. Cezbeler**  
c.91a/9  
**cezjre öz. is. Yer adı**  
c.35a/6, 35b/6  
**cezjre Ar. Ada**  
c.+sine 52b/19  
**cezmi Ar. Niyet, kesin karar**  
c.69a/8  
c.+de 11a/9  
**cibāl Ar. Dağlar**  
c.162a/14  
**cibillet Ar. Huy, yaratılış**  
c.170b/18  
c.+i 157b/16  
c.+inde 125b/11, 150a/1  
**cibrjil öz. is.**  
c.9b/7, 9b/11, 9b/13, 10a/13, 10b/4, 10b/10, 10b/12, 21a/4, 21b/2, 31b/2, 31b/3, 33a/4, 33a/9, 33a/17, 74b/19, 146b/4, 183a/17, 183a/19  
c.+e 31b/2  
**cidāl Ar. Savaş, dövüşmek, çekişmek**  
c.56b/2, 59a/13, 72a/1  
c.+i 72a/2  
**cidd Ar. Ciddilik**  
c.5b/14, 86ah/33, 149a/13  
**cidden Ar. Gerçekten**  
c.46b/17, 126a/4  
**cjfe Ar. Leş**  
c.32a/13, 32a/14, 77a/7, 120a/3, 120b/6, 143b/2, 199b/5  
c.+dür 189b/4, 192b/13  
c.+sine 159a/17  
c.+yi 161a/9  
**ciger Far. Ciğer, bağır**  
c.59a/18, 87b/8, 172a/7, 172b/7, 173a/4, 173a/6, 173a/7  
c.+den 172b/15, 173a/1, 173a/4  
c.+e 172a/11, 172a/12, 173a/5  
c.+i 87b/15  
c.+uñ 172a/13, 173a/6  
**ciger-dārlik Far.+T. Yürekliilik**  
c.+lerin 59a/6  
**ciger-güşe Far. Evlat, sevgili**  
c.+m 83a/6  
**ciger-süz Far. Ciğer yakar derecedeki teessür, üzüleme**  
c.36b/12  
**cihād Ar. Din uğruna savaşma**  
c.50a/8, 198a/16

c.+dur 74b/1  
c.+in 147a/15  
c.+da 35a/15  
**cihân Far. Dünya**  
c.5b/11, 46a/16, 52ah/6, 60b/9, 140b/6, 149a/12,  
175a/18, 175a/18, 199b/19, 200b/11, 200b/12  
c.+a 82bh/27  
c.+dur 175b/2  
c.+uñ 179a/19  
c.+i 2a/3, 26b/19, 83a/7  
**cihân-bānî Far. Hükümdarla ilgili**  
c.51a/16, 59a/11  
c.+ye 50b/17, 52a/18, 53a/4  
**cihân-dārî Far. Hükümdarlık**  
c.2b/14  
**(sult'ân) cihāngir öz. is.**  
c.51b/4, 52b/10, 53a/7, 54a/18  
**cihât Ar. Cihetler**  
c.77b/1, 88b/8  
**cihet Ar. Yan, taraf, sebep**  
c.+den 91a/9, 107b/5, 109a/5, 140b/1, 142b/1, 145b/11,  
166a/6, 183b/11, 184b/10, 188a/6, 192a/5  
c.+dendür 97b/7, 99b/14, 157b/18, 166a/12, 183b/9  
c.+i 85a/7, 108a/17, 123b/18, 125b/15, 126b/3, 137b/4,  
139a/4, 140b/15, 141a/2, 141a/3, 141a/9, 141a/9,  
142a/16, 147b/2, 160a/9, 166a/11, 172b/15, 176b/3,  
180b/6, 180b/10, 181b/16, 183a/10, 185a/8, 194a/6,  
195a/17, 196b/2, 198b/18  
c.+inde 140b/6, 162a/4  
c.+inden 20a/12, 111a/1, 166a/6, 168b/15, 183a/9  
c.+ine 78b/9  
**cilâ Ar. Parlaklık, parlatma**  
c.100b/9  
**cilve Ar. Naz ve işve, tecelli**  
c.82a/4, 100b/13  
**cilve-gerlik Ar.+Far.+T. Cilvelilik**  
c.89a/2, 167b/9  
**cimâ' Ar. Çiftleşme**  
c.72a/1, 174a/2  
c.+dan 71b/1  
**cinân Ar. Uçmaklar, cennetler**  
c.2a/5, 5a/8, 5a/9, 17a/13, 22b/3, 22b/3, 59a/8  
c.+a 53a/2  
c.+dan 126a/9  
**cinâyât Ar. Cinayetler**  
c.+i 175b/10  
**cinâyet Ar. Adam öldürme, canilik**  
c.156b/8, 156b/9, 183a/5, 183a/7  
c.+i 158a/9, 177a/2  
c.+in 158a/8  
**cingâne öz. is.**  
c.+lerindendür 90ah/11  
**cin Ar. Gözle görünmez, latif cisimlerden ibaret bir yaratık**  
c.2a/2, 5b/7, 76b/17, 162b/6, 164a/4, 165b/5, 168b/13,  
173b/14  
**cins Ar. Çeşit, türlü, soy**  
c.8a/8  
**cinsî Ar. Cinsle ilgili**  
c.26b/5  
**cirm Ar. Cisim, hacim, oylum**  
c.+ün 169b/9  
**cism Ar. Gövde, madde, beden**  
c.14b/13, 47bh/3, 47bh/4, 77a/19, 126b/11, 141a/11,  
147a/1, 148b/12, 178b/13, 186a/2, 186a/6, 199b/5  
c.+i 177b/6  
c.+in 198b/11  
c.+inün 178a/2  
c.+ümün 177a/9  
c.+ün 147b/2  
**cismânî krş cismâniyye**  
c.140a/10, 165a/3, 166b/19, 167a/13, 168b/7, 168b/11,  
171b/13, 178a/8, 184b/13  
c.+de 147b/8  
c.+den 102b/16  
c.+ye 177b/14

**cismâniyye Ar. Bedenle ilgili**  
c.149a/19, 149b/1  
**cismî krş cismânî**  
c.144b/12, 171b/14, 183a/4  
**cisr Ar. Köprü**  
c.51b/13, 51b/13, 154b/17  
**civâr Ar. Çevre, yöre**  
c.46a/8, 99a/4, 162a/13  
c.+uñda 88bh/10, 138b/6  
c.+uñdan 136b/3  
c.+ında 80ah/32, 88ah/15, 140a/3  
**ciyef Ar. Leşler**  
c.+i 184b/19  
**cû Far. Arayan, arama**  
c.86ah/26  
**cû' Ar. Açlık, doymaz bilmez derecede açlık hali**  
c.99b/12  
**cüd Ar. Cömertlik, el açıklığı**  
c.3b/7, 5b/18, 29b/14, 88b/17, 144a/13, 144a/16, 144b/8,  
165a/4, 168b/6  
c.+in 144a/14  
**cüda Ar. Ayrı, ayrı düşmüş**  
c.1b/2  
**cum'â Ar. Perşembeden sonra gelen gün, toplanma**  
c.6a/8, 6a/11, 12b/5, 31a/3, 33b/8, 38b/4, 39a/14, 40b/8,  
73a/7, 73a/10, 79bh/59, 130a/9, 160a/6, 191a/18  
c.+dan 70a/6, 86b/2  
c.+ya 70a/6, 73a/7, 86b/2  
**cumhür Ar. Halk, ahali**  
c.3a/15, 23b/17, 156b/6  
**cur'â Ar. Tek yudumluk, bir içimlik**  
c.53a/11, 151b/5, 151b/6  
c.+lar 54b/16  
c.+sın 181a/10  
c.+sına 167a/1  
**cüş Far. Coşma, kaynama**  
c.54a/11, 59a/1, 200b/13  
c.+a 196b/6  
**cüyân Far. Arayan**  
c.6a/7  
**cüdâ Far. Ayrı, ayrılmış**  
c.76ah/24, 78ah/19, 82bh/46  
**cüft Far. Çift, ikili**  
c.77a/10  
**cüheyb (bin sinân) öz. is.**  
c.24ah/10  
**cühhâl Ar. Bilgisizler**  
c.156a/5, 159b/17, 166b/17, 167a/2  
c.+dan 194a/10  
c.+den 136a/18  
c.+ün 156a/1  
**cühüd Ar. Yahudi**  
c.47a/9  
c.+ları 48bh/44  
**cülüs Ar. Oturma, tahta çıkma**  
c.48a/14, 48b/12, 48b/15, 50a/13, 50a/15, 50b/1, 50b/7,  
50b/13, 50b/17, 51a/6, 52a/1, 52a/19, 52ah/3, 54b/6,  
52b/14, 53a/4, 53b/17, 54a/16, 54b/18, 69b/9, 73b/12,  
80ah/44, 85ah/38, 127a/6, 127b/5, 130b/13, 131b/14,  
161b/3, 177a/14  
c.+da 189a/12  
**cümle Ar. Bütün, hep, özne ve fiilden meydana gelen manalı söz**  
c.1b/5, 1b/13, 5b/9, 7a/17, 7b/14, 9a/11, 9b/1, 16a/14,  
16b/13, 16b/18, 17b/7, 17b/9, 19a/1, 20b/12, 24a/9,  
24b/3, 24b/13, 25a/15, 28b/15, 29b/18, 30b/6, 31b/8,  
31b/15, 34a/5, 34a/14, 35a/18, 35b/10, 36a/6, 36b/4,  
38a/7, 38a/7, 38a/10, 39a/16, 40b/6, 43b/2, 43b/8,  
43b/19, 44b/6, 61b/3, 61b/19, 62a/1, 68b/3, 73b/4,  
76ah/9, 77a/14, 77ah/10, 78a/1, 78a/7, 78a/8, 78a/10,  
78b/2, 79b/6, 79b/7, 79bh/30, 80a/10, 81ah/40, 82ah/58,  
82b/1, 82b/10, 82bh/33, 82bh/43, 83b/10, 83b/12,  
84ah/29, 84b/19, 87a/5, 87ah/59, 88ah/1, 88b/15,  
89bh/11, 90a/6, 90bh/50, 91a/6, 93a/16, 93b/9, 93b/10,  
93b/12, 95b/17, 96b/1, 96b/12, 97a/6, 97a/18, 98a/8,  
101a/11, 102a/9, 102b/4, 106a/1, 106b/6, 107a/10,

107b/13, 107b/15, 108b/17, 108b/18, 113b/13, 115a/9, 117a/9, 117a/10, 117b/8, 119b/5, 124b/2, 127a/17, 128a/11, 130b/13, 130b/19, 131a/7, 131a/11, 131b/12, 132b/3, 132b/15, 135a/17, 135b/6, 135b/16, 137b/5, 137b/6, 137b/7, 139b/5, 141a/7, 141a/11, 141a/19, 141b/1, 141b/9, 141b/16, 142a/2, 143a/14, 144a/14, 147b/16, 148b/10, 149a/6, 149a/12, 149a/15, 150a/2, 150b/10, 151b/14, 154a/18, 154b/7, 154b/19, 155b/6, 157a/10, 158a/11, 159a/2, 160a/7, 160a/8, 162a/1, 163a/5, 163b/12, 164b/11, 165a/15, 165b/5, 165b/16, 167a/9, 167b/4, 167b/10, 167b/13, 169a/5, 170b/14, 171a/8, 171a/18, 171a/19, 171b/1, 172a/1, 172b/16, 173a/16, 174a/1, 174a/3, 175a/14, 175b/2, 178a/2, 178a/4, 179b/6, 179b/12, 180a/17, 180b/14, 181a/18, 181b/12, 182a/3, 182b/9, 186b/17, 187a/3, 188b/4, 189a/19, 190a/17, 192b/18, 193a/4, 193a/5, 193b/4, 194b/10, 194b/11, 194b/15, 197a/1, 197b/4, 198a/13, 198a/14, 199a/10, 199b/3, 200a/1, 200a/2, 200a/4  
c.+de 138a/18  
c.+den 5b/6, 8a/9, 12b/13, 17a/1, 17a/18, 21b/15, 23a/17, 24a/3, 25a/12, 25b/14, 29a/14, 29b/7, 30a/9, 77ah/28, 91a/13, 91b/4, 97a/3, 107a/1, 110b/19, 114b/13, 119b/3, 133a/11, 145b/9, 150a/8, 155a/11, 156b/10, 159b/7, 159b/13, 168b/12, 171b/19  
c.+lerin 12a/12  
c.+lerün 87b/6  
c.+nün 23a/16, 79ah/30, 100b/2, 140b/12, 150a/7, 155b/6, 159b/12, 161a/11, 165b/18, 168b/7, 170b/12  
c.+si 12a/10, 16b/14, 39b/10, 41a/8, 77b/16, 77b/18, 78a/7, 78a/15, 79ah/60, 82a/18, 96b/11, 141a/16, 146b/14, 150b/14, 150b/15, 158a/9, 158a/10  
c.+sidür 179a/14  
c.+sin 44b/3, 107b/7, 123a/15, 143a/15, 144a/3, 165b/18  
c.+sinden 16b/19, 94b/9, 103b/3  
c.+sindendür 96a/16  
c.+sine 57b/18, 127b/17  
c.+sinün 7a/17  
c.+ye 78a/15, 83ah/32, 150a/2, 150b/16, 151a/5, 160a/10, 183b/5  
c.+yi 84a/13, 127b/8  
**cümleten Ar. Bütün, hep birlikte**  
c.7b/7  
**cünd Ar. Asker, asker topluluğu**  
57a/9, 112b/18, 147a/18, 181b/8  
**cünd-i şâpür öz. is.**  
c.35b/9  
**cündü'İlâh Ar. Allah'ın askerleri, ordusu**  
c.147b/1  
**cüdüb öz. is.**  
c.26a/17  
**cüneyd öz. is.**  
c.93b/7, 180a/18  
**(şeyh) cüneyd öz. is.**  
c.99a/9  
**cünüd Ar. Askerler, ordular**  
c.149a/9, 159a/16, 193a/1  
**cünün Ar. Delirme, delilik**  
c.199a/18  
**cürçân öz. is. Şehir adı**  
c.35b/9, 38b/1  
**cürret Ar. Cesaret, yiğitlik**  
c.33a/2, 52a/4, 83bh/14, 83bh/33, 85ah/11  
c.+i 156b/11  
c.+in 74a/6, 162b/15  
**cürretlü Ar.+T. Cesaretli, cüretli**  
c.137b/4  
**cürm Ar. Suç**  
c.28b/12, 72a/10, 78ah/35, 78ah/41, 200b/6  
c.+e 82ah/53  
c.+in 56a/15  
c.+ine 78ah/35  
c.+leri 59b/12, 60a/10, 70b/8  
c.+süz 78ah/20  
c.+üm 90ah/54  
**cüst Far. Arama, araştırma**  
c.86ah/26

**cüstlik Far.+T. Araştırmacılık**

c.109a/7

**cüvân Far. Genç, delikanlı**

c.3b/5, 85ah/27, 85ah/28, 87ah/42, 87ah/51, 87ah/55, 100b/18, 174a/14, 174b/5, 174b/6

c.+a 136b/10

c.+uñ 87ah/54, 174a/14, 174b/2

c.+ı 87ah/13, 92a/3

**cüvân-baht Far. Bahtı açık, talihli**

c.+ları 52b/9

**cüvân-merd Far. Yüce gönüllü, eli açık, yiğit**

c.89ah/5

c.+lerün 179b/13

**cüvân-merdlik Far.+T. Eli açıklık, cömertlik**

c.+ün 80ah/52

**cüvânlık Far.+T. Gençlik**

c.116b/4

**cüveyriyye öz. is.**

c.22a/9, 22a/12

c.+dür 22b/16

**cüzö Ar. Kısım, parça**

c.17b/4, 77ah/16

**cüz krş. cüzö**

c.85bh/57

c.+ün 169b/9

**cüzö bin el-hayl öz. is.**

c.28a/8

**cüzöj Ar. Pek az, az miktarda**

c.76bh/55, 77bh/57

c.+n 172b/17

c.+ne 172b/19

**cüzöyyât Ar. Ufak tefek şeyler**

c.143a/2

**cüzzâm Ar. Vücutta çibanlar çıkaran hastalık**

c.173a/12

Ç

**çâder Far. Çadır, örtü**

ç.34b/10, 77bh/36

ç.+lerde 60a/11

**çağır- Çağırmak**

ç.-up 82bh/48, 82bh/51, 105a/10

ç.-ur 188b/1

**çağırd- Çağırtmak**

ç.-up 37a/9, 85ah/39, 129a/6

**çağ- Çakmak**

ç.-dı 103b/5

**çāk Far. Yırtık, yarık**

ç.+larıña 7b/18

**çağ Çak, dek, hatta**

ç.116b/4

**çāker Far. Kul, hizmetkar**

ç.5a/5

**çakıl Çakıl**

ç.35a/10

**çal- Çalmak**

ç.-dılar 54b/16

ç.-up 40b/4, 143a/17, 174a/11

**çalın- Çalınmak**

ç.-dı 54a/12

ç.-up 59b/17

**çalınma Çalınma**

ç.+sı 83a/14

**çalış- Çalışmak**

ç.-maya 165b/12

ç.-up 8a/1, 54a/7, 114a/9, 174b/17

ç.-ur 114a/8

ç.-urlar 146a/8

ç.-urum 84bh/58

**çañ Çan**

ç.10b/16

**çanağ Çanak**

ç.161a/16

ç.+dan 129a/16

**çar buğa öz. is.**



ç.49a/5  
**çār-yār Far. Dört halife**  
 ç.3a/3  
**çāre Far. Çare, ilaç**  
 ç.58a/13, 77a/9, 83bh/23, 107b/5, 114a/15, 123b/15, 190b/3  
**çārsū Far. Dört yön**  
 ç.+larda 34b/6  
**çehār-yār Far. Dört dost**  
 ç.24b/6  
**çehār-yār-ı güzün krş. çehār-yār**  
 ç.+den 29a/4  
**çehre Far. Yüz, sima**  
 ç.57a/4, 145a/12, 148a/8  
 ç.+leri 89b/16  
 ç.+sin 158b/5  
**çek- Çekmek**  
 ç.128a/5  
 ç.-di 64b/17, 86bh/13, 90b/7, 103b/11, 106b/18  
 ç.-diler 75bh/50, 76bh/2, 82bh/39, 90b/9, 107a/5, 130a/5, 133b/12  
 ç.-e 114a/12, 159a/6, 192b/17, 195a/6, 196a/10  
 ç.-eler 84ah/43, 149a/6, 157b/16, 161a/3, 179a/12, 195a/7  
 ç.-elüm 143b/14  
 ç.-emedün 87bh/42  
 ç.-emez 106b/2  
 ç.-er 84b/12, 108b/3, 120b/17, 122b/19, 123b/8, 135b/5, 159a/11, 159a/13, 171b/18, 172a/12, 173a/8, 190a/18, 190b/10, 192b/2  
 ç.-erler 13a/1  
 ç.-ersin 80bh/50, 179a/7  
 ç.-erüm 131a/4  
 ç.-evüz 88ah/34  
 ç.-meye 157a/16, 196a/14, 199b/11, 200a/7  
 ç.-meyüp 190a/13  
 ç.-mezem 40a/4  
 ç.-mezler 102b/7  
 ç.-meñüz 82bh/56  
 ç.-miş 78bh/54  
 ç.-mişlerdür 10b/10  
 ç.-se 78bh/42, 94a/16, 167a/14, 167a/18  
 ç.-seler 12a/14  
 ç.-üp 76ah/55, 78ah/54, 79ah/15, 85ah/29, 88bh/29, 103a/11, 112a/1, 132a/18, 155a/16, 156a/18, 173a/5, 179a/8, 181a/9, 186b/2, 190a/15  
**çeken Çeken**  
 ç.+lere 110a/15  
**çekil- Çekilmek**  
 ç.-miş 134b/8  
 ç.-üp 44a/18, 58b/1, 59a/19, 174b/7  
**çekin- Çekinmek**  
 ç.-üp 126a/6  
**çekiş- Çekişmek**  
 ç.-ürler 38a/4  
**çekişdür- Çekiştirmek**  
 ç.-üp 122a/10  
**çekmek Çekmek**  
 ç.94a/3, 102b/17  
 ç.+e 108b/10, 117a/7  
 ç.+ile 180a/8  
**çektemür öz. is.**  
 ç.49a/4  
**çelebi Çelebi, ağa, bey, efendi ünvanı**  
 ç.50b/2, 50b/8, 50b/9, 50b/9, 50b/9, 50b/9, 50b/14  
**çemendür öz. is.**  
 ç.49a/2  
**çeñe Çene**  
 ç.+si 134a/14  
**çeng Far. Çenk, arp denilen müzik aleti**  
 ç.158b/6, 161b/6  
**çengāl Far. Kuş veya yırtıcı hayvan pençesi**  
 ç.174a/11  
**çerāğ Far. Mum, kandil**  
 ç.2a/1, 2a/5, 3a/17, 51a/17, 187a/13, 190b/11  
 ç.+dur 124a/6

ç.+ı 190b/11, 190b/13, 190b/14  
 ç.+ın 60b/8  
**çerh Far. Tekerlek, felek, çıkık, çark**  
 ç.2b/12, 57a/19  
**çerkes mehmed paşa öz. is.**  
 ç.+ya 55a/11  
**çeşm Far. Göz**  
 ç.15a/7, 15a/8, 15a/9, 60b/5, 194b/12  
**çeşm-zañm Far. Nazar değmesi**  
 ç.52b/12  
**çeşme Far. Pınar, çeşme**  
 ç.84bh/35  
**çetin Çetin, güç, zor**  
 ç.80b/4, 137b/14  
**çevgān Far. Çevgen**  
 ç.+ı 176a/18  
**çevir- Çevirmek**  
 ç.-meyeler 136b/2  
 ç.-üp 80ah/3, 90bh/16, 120a/8, 195b/8  
 ç.-ür 121a/6  
**çık- Çıkmak**  
 ç.86ah/44  
 ç.-a 61b/4, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/5, 66b/17, 198a/18  
 ç.-ar 26a/7, 64a/19, 66b/16, 136b/16  
 ç.-dı 71a/11, 82ah/18, 120a/7, 154b/4  
 ç.-dılar 56b/13, 103a/7  
 ç.-dum 89bh/33  
 ç.-duğında 11b/6, 130b/5  
 ç.-duğda 8a/15, 8a/19, 42b/12, 73a/9  
 ç.-ma 82ah/3  
 ç.-madı 71a/10  
 ç.-maya 115b/7  
 ç.-mayup 43b/12, 63a/5, 114b/5  
 ç.-maz 136b/19  
 ç.-mişdur 103b/2  
 ç.-up 9b/16, 30b/9, 33a/6, 33a/8, 44b/15, 53b/13, 54a/11, 56a/16, 56b/12, 57b/4, 57b/9, 57b/11, 58a/3, 58a/6, 59a/1, 59a/16, 59b/1, 59b/11, 76ah/55, 76bh/6, 79bh/57, 81ah/9, 81ah/13, 85ah/16, 85bh/43, 86ah/33, 86ah/53, 89bh/26, 120a/11, 129a/10, 129a/17, 153b/17, 157a/4, 174a/6  
**çıkan Çıkan**  
 ç.+lardan 107b/16  
 ç.+uñ 132a/14  
**çıkar- Çıkarmak**  
 ç.84b/9, 124a/6, 130b/6  
 ç.-asın 188a/10  
 ç.-asuz 182b/17  
 ç.-avuz 84a/5  
 ç.-ayum 84b/9  
 ç.-dılar 87ah/54, 105b/17, 185a/17  
 ç.-dum 117b/12  
 ç.-duklarında 22b/12  
 ç.-injuz 22b/11  
 ç.-masun 40b/10  
 ç.-maya 125a/1  
 ç.-mayalar 140a/4  
 ç.-mişidi 190a/17  
 ç.-sunlar 184b/16  
 ç.-up 8b/2, 39a/18, 40b/9, 42b/12, 46b/6, 76ah/28, 78ah/1, 85ah/29, 90ah/36, 90b/4, 90b/7, 90b/8, 113b/3, 129b/16, 130b/6, 146b/2, 158b/11  
 ç.-urlar 85bh/10  
**çıkarmamak Çıkarmamak**  
 ç.+dur 78ah/58  
**çıkartmak Çıkartmak**  
 ç.158b/7, 158b/8  
**çıkık Çıkık**  
 ç.134b/12  
**çıkma Çıkma, çıkmak**  
 ç.+sıla 169a/10  
**çıkmağ(ğ) Çıkmak**  
 ç.+a 33b/1  
 ç.+dan 7b/16, 14b/5  
 ç.+ı 33b/2  
 ç.+ın 37a/13

**çıplak Çıplak**

ç.94b/11, 138b/6, 146b/3, 146b/4, 199a/6

**çıplaklık Çıplaklık**

ç.+dan 120a/13

**çiçek Çiçek**

ç.85ah/49, 85ah/54, 85ah/56, 190a/17

ç.+leri 85ah/51

**çin öz. is. Çin ülkesi**

ç.77bh/10, 81bh/43

**çjn Far. Kırışık**

ç.134b/3

**çirk Far. Kir, irin**

ç.65a/14

**çirklü Far.+T. Kirli, irinli**

ç.191a/17

**çoğal- Çoğalmak**

ç.-duğda 35a/7

**çok Çok**

ç.5b/3, 25b/13, 26a/11, 29a/14, 32b/9, 36b/14, 37b/8, 37b/10, 45b/12, 48ah/13, 48ah/27, 48b/9, 49b/3, 49b/9, 52b/4, 58b/5, 58b/17, 60a/8, 61a/11, 62a/6, 67b/15, 73b/19, 77ah/59, 77bh/26, 78b/7, 80ah/62, 82ah/53, 83bh/26, 84ah/58, 84ah/62, 87bh/13, 87bh/14, 89ah/8, 90bh/24, 102b/5, 105a/1, 116b/7, 116b/8, 116b/9, 117a/1, 126a/17, 129b/17, 130b/12, 134a/15, 134a/18, 134a/19, 134b/7, 134b/17, 135a/8, 148a/9, 149b/19, 155a/10, 164a/1

ç.+dan 77b/19

ç.+dur 16a/1, 17a/17, 47bh/7, 76bh/52, 78b/6, 87bh/29, 89ah/10, 89ah/11, 89ah/12, 92b/19, 115a/11, 148a/9, 149a/2, 159b/1, 189a/9

ç.+durlar 175a/11

ç.+ina 153a/3

**çoğdan Çoktan, epeydir**

ç.31a/13

**çoğluğ(ğ) Çokluk**

ç.+ından 31b/12, 193a/2

**çorbacı Çorbacı, bir yerin ileri geleni, askeriyede bir komuta**

ç.+larından 55a/14

**çorlı öz. is. Yer adı**

ç.52a/15

**çök- Çökmek**

ç.-er 10b/18

ç.-üp 11b/3

**çöp Çöp**

ç.+i 83a/19

**çöz- Çözmek**

ç.-meyüp 37b/10

**çözil- Çözülme**

ç.-üp 46b/19

**çübanlı(ğ) Far.+T. Çobanlık**

ç.+ına 76a/7

**çukur Çukur**

ç.29b/11, 78bh/40

**çukurcağ Çukurcuğ**

ç.+dan 8b/1

**çün Far. Çünkü, gibi**

ç.32b/3, 48bh/22, 50a/12, 75bh/53, 78b/3, 82bh/43, 83ah/44, 84a/18, 89a/3, 89b/7, 94b/18, 96b/9, 98a/9, 100a/18, 100b/7, 103b/3, 104a/5, 107b/4, 112a/12, 117a/13, 119a/9, 120a/4, 121a/13, 123a/1, 131a/7, 142b/5, 142b/5, 142b/7, 143a/3, 144a/5, 144a/18, 145a/13, 149b/12, 157b/15, 166b/13, 187b/17, 188b/7, 196b/5, 197b/4, 200b/19

**çünkü Far. Çünkü**

ç.76b/14, 78a/18, 78b/5, 79a/16, 80a/17, 83bh/23, 96a/3, 112b/17, 120b/3

**çürü- Çürümek**

ç.-mez 77ah/38

ç.-yüp 187b/13

**çürütdür- Çürüttürmek**

ç.+medi 77bh/5

**d, d'****dā'ū'l-fjl Ar. Kol ve bacaklardaki derinin fil derisi gibi sert ve çizgili bulunmasından meydana gelen bir hastalık**

d.199a/19

**d'abbe öz. is.**

d'.24b/7

**dad- Tatmak**

d.-alar 186b/2

d.-madılar 138a/11

**dad Tat, lezzet**

d.+ı 78ah/46

**dād Far. Doğruluk, adalet**

d.+ı 86ah/2

**dād-res Far. Yardımcı, yardıma yetişen**

d.201a/12

**dadsuz Tatsız**

d.167a/1

**dāfi' Ar. Savan, defeden**

d.5a/13

d.+a 172a/10, 173a/9

**dāğ Far. Yanık yarası, işaret, im**

d.143b/14

**dağ Dağ**

d.6b/9, 106b/7, 136a/19

d.+a 33b/11

d.+dan 10a/13

d.+lar 175a/3

d.+larda 56a/8

d.+ların 56b/19, 149a/12

d.+ıdur 172a/5

d.+ına 17a/15

d.+ında 9b/3, 9b/6

**dağdağ Ar. Gürültü patırtı**

d.76ah/5

**dağıl- Dağılmak**

d.-an 6a/14

**d.-up 6a/14****dağınuğ Dağınık**

d.103a/15

**dağla- Dağlamak**

d.-yalar 91b/13, 91b/13

**d'ahā Ar. Kuşluk vakti**

d'.59a/15

**d'ahhāk öz. is.**

d'.48ah/40, 72a/8, 72a/15

**dañi Daha, da, de, dahi, ve**

d.3b/15, 3b/18, 4a/2, 5b/15, 5b/19, 7a/3, 7a/4, 7a/9, 8a/4, 8a/4, 8b/8, 8b/9, 8b/9, 8b/17, 9a/10, 9b/17, 9b/17, 10b/5, 10b/6, 10b/13, 10b/13, 11a/3, 11a/18, 11b/2, 11b/5, 11b/8, 11b/13, 11b/17, 11b/17, 12a/1, 12a/2, 12a/2, 12a/5, 12a/7, 12a/8, 12a/10, 12a/11, 12a/11, 12a/15, 12a/16, 12a/18, 12b/1, 12b/2, 12b/3, 12b/4, 12b/5, 12b/8, 12b/8, 12b/11, 12b/14, 12b/15, 12b/19, 13a/1, 13a/2, 13a/2, 13a/3, 13a/4, 13a/5, 13a/8, 13a/9, 13a/10, 13a/11, 13a/13, 14b/2, 14b/3, 14b/6, 14b/7, 14b/8, 14b/9, 14b/10, 14b/11, 14b/12, 14b/13, 14b/15, 14b/19, 15a/2, 15a/9, 15a/12, 15a/13, 15a/15, 15a/16, 15a/18, 15a/19, 15b/1, 15b/19, 16a/12, 16a/13, 16b/1, 16b/7, 16b/11, 16b/19, 17a/8, 17a/9, 17a/17, 17a/19, 17b/3, 17b/7, 18a/7, 18a/8, 18a/18, 18b/10, 18b/11, 18b/15, 19a/2, 19a/4, 19b/3, 19b/7, 19b/11, 19b/12, 19b/14, 19b/16, 20a/2, 20a/4, 20a/13, 20a/14, 20b/6, 21a/5, 22b/2, 22b/16, 23a/2, 23a/3, 23a/5, 23a/5, 23a/7, 23a/7, 23a/9, 23a/10, 23a/11, 23a/12, 23b/3, 23b/7, 23b/8, 23b/9, 24a/3, 24a/5, 24a/6, 24a/8, 24a/12, 24b/3, 24b/6, 24b/13, 24b/16, 25a/4, 25a/9, 25a/14, 25b/7, 25b/9, 25b/9, 25b/10, 26a/19, 28b/2, 28b/5, 28b/6, 28b/9, 28b/10, 28b/10, 28b/11, 28b/14, 28b/16, 29a/3, 29a/13, 29a/16, 29a/17, 29b/19, 30a/7, 30b/1, 30b/4, 30b/15, 31a/5, 31b/17, 32b/13, 32b/15, 33b/1, 33b/6, 33b/14, 33b/15, 33b/16, 34a/2, 34a/8, 34b/17, 34b/19, 35a/5, 35a/5, 35b/15, 36a/2, 36a/18, 36b/15, 36b/15, 37a/6, 37a/7, 37b/2, 37b/15, 37b/15, 38a/19, 38b/3, 39a/8, 39a/11, 39a/12, 39b/15, 39b/19, 40a/4, 40a/7, 40a/19, 40b/16, 40b/18, 40b/19, 40b/19, 41a/1, 41a/1, 41a/3, 42a/6, 42a/7, 42a/12, 42a/13, 43a/7, 43b/7, 43b/8,

43b/12, 43b/16, 44a/9, 44a/16, 44a/18, 44b/14, 45b/4, 45b/10, 45b/14, 45b/14, 46a/5, 46a/6, 46a/7, 46b/10, 46b/12, 46b/12, 46b/16, 47a/4, 47b/2, 47bh/31, 47bh/43, 47bh/44, 48ah/8, 48bh/7, 48bh/14, 49a/12, 49b/2, 49b/5, 49b/8, 49b/10, 49b/12, 51a/3, 51a/12, 52a/8, 52a/9, 52b/8, 53b/2, 53b/4, 53b/16, 54a/3, 54a/8, 55a/12, 55a/19, 55b/2, 55b/2, 55b/5, 55b/6, 55b/8, 55b/14, 56a/14, 56b/9, 56b/15, 57a/8, 57a/12, 58a/2, 58a/6, 58a/12, 58b/4, 58b/16, 58b/16, 59b/14, 59b/19, 60a/2, 60a/3, 60a/8, 60a/16, 60a/18, 60b/1, 60b/2, 61a/5, 61a/9, 61b/5, 62b/6, 63a/11, 63a/12, 63a/13, 63a/13, 63a/18, 63a/19, 64b/15, 64b/16, 64b/18, 65a/14, 65b/16, 65b/18, 66a/8, 66a/17, 66b/5, 68a/11, 69a/12, 69b/16, 70b/19, 71a/12, 71a/14, 71b/15, 71b/16, 72a/16, 73a/1, 74a/11, 74a/12, 74a/19, 74b/11, 75bh/24, 75bh/29, 75bh/33, 75bh/49, 75bh/51, 76a/3, 76a/6, 76a/16, 76ah/45, 76ah/55, 76bh/13, 76bh/15, 76bh/22, 76bh/33, 76bh/34, 76bh/57, 77a/8, 77ah/18, 77ah/24, 77ah/55, 77bh/9, 77bh/54, 78ah/2, 78ah/40, 78b/5, 78b/8, 78b/16, 78bh/4, 79a/8, 79a/8, 79a/17, 79ah/60, 79bh/15, 79bh/28, 80ah/6, 80b/11, 80b/11, 80b/13, 80b/14, 80b/16, 80b/17, 80b/17, 80bh/27, 80bh/40, 80bh/40, 80bh/52, 80bh/55, 80bh/57, 81a/2, 81a/7, 81ah/12, 81ah/25, 81ah/45, 81b/4, 81bh/6, 81bh/21, 81bh/25, 81bh/61, 82ah/3, 82ah/39, 82bh/7, 82bh/15, 83a/10, 83ah/9, 83ah/54, 83ah/57, 83bh/4, 84a/4, 84a/6, 84ah/4, 84ah/6, 84ah/43, 84ah/61, 84b/17, 85ah/23, 85ah/57, 85ah/58, 85bh/8, 85bh/10, 85bh/33, 85bh/55, 86a/17, 86ah/10, 86ah/32, 86ah/33, 86ah/45, 86ah/45, 86bh/2, 86bh/10, 86bh/35, 86bh/37, 87ah/9, 87ah/12, 87ah/58, 87b/12, 87bh/25, 88ah/22, 89ah/3, 89ah/28, 89ah/39, 89ah/46, 89bh/19, 89bh/57, 90a/14, 90ah/11, 90ah/31, 90bh/6, 90bh/18, 91a/3, 94a/19, 94b/12, 95a/9, 95b/15, 96a/14, 96a/18, 97b/4, 98a/3, 100b/19, 101a/11, 101b/7, 102a/2, 102b/8, 102b/10, 102b/15, 103b/11, 104a/7, 104a/7, 104b/16, 105a/14, 105a/16, 105b/7, 105b/11, 105b/12, 106a/6, 106a/6, 107a/16, 109b/14, 110a/6, 110a/9, 111a/7, 111a/18, 111b/7, 112b/16, 114a/8, 114a/12, 114a/19, 114b/5, 115a/2, 115a/3, 115a/12, 115b/4, 115b/15, 116a/18, 116a/19, 117a/6, 118a/4, 118a/19, 118b/8, 119a/10, 120a/2, 120a/4, 121b/2, 121b/3, 121b/9, 122a/3, 122a/4, 122a/14, 123a/1, 123a/8, 123a/11, 124b/12, 124b/17, 124b/18, 126a/2, 126a/9, 126a/19, 127b/4, 128a/2, 128a/9, 128a/9, 128a/10, 129a/18, 130a/18, 130b/6, 131a/1, 132a/1, 132a/7, 132a/8, 132b/7, 132b/10, 133a/16, 133a/17, 135b/8, 135b/18, 136a/4, 136a/8, 136b/11, 137a/9, 137b/2, 137b/10, 137b/11, 138a/15, 138b/7, 139a/6, 140b/11, 141a/7, 141b/2, 141b/3, 141b/12, 142b/12, 144b/1, 144b/4, 146a/10, 146b/7, 147a/1, 147a/6, 148b/8, 149a/7, 149b/17, 150a/11, 151a/13, 151b/3, 152a/8, 152a/11, 152a/12, 152a/13, 152b/19, 153a/2, 153a/14, 153b/16, 153b/18, 154a/1, 154a/10, 154b/3, 154b/9, 155b/18, 155b/18, 156b/19, 157a/4, 157a/8, 158a/3, 159a/6, 159a/8, 159a/11, 159b/13, 159b/15, 160a/3, 160a/5, 160a/9, 160a/11, 160b/5, 160b/7, 160b/9, 160b/13, 161a/19, 162b/14, 162b/15, 163a/1, 163b/10, 164a/19, 166a/2, 167a/3, 167a/12, 168b/17, 170a/3, 171b/9, 171b/14, 173a/17, 173b/3, 174a/9, 174a/10, 174a/14, 174a/15, 175a/5, 175b/11, 176a/2, 176a/14, 178b/3, 180b/1, 180b/10, 181a/19, 181b/12, 181b/13, 181b/19, 182a/1, 182b/17, 183a/1, 183a/2, 184a/17, 185a/19, 187b/12, 190a/13, 190b/12, 192a/8, 192a/17, 195b/4, 195b/5, 196b/14, 197a/15, 198a/2, 198a/3, 200a/3, 200b/9

**dañi krş. dañi**  
d.132b/6

**dāñil Ar. İç, içinde**  
d.17a/8, 18a/13, 18a/14, 67b/14, 73a/2, 73b/11, 74b/7, 94b/15, 102b/1, 130b/9, 150b/15

**dañl Ar. Girmek, karışmak, müdehale etmek**  
d.68a/18  
d.+i 166a/10

**dāñj Ar. Dua eden, duacı**  
d.94b/17, 165b/8  
d.+dür 165b/7

**dāñiye Ar. İçten gelen bir duyguyu teşvik edici hal**  
d.98a/7, 107a/11, 147a/18, 165b/9, 181b/6, 189b/17  
d.+sile 171b/11  
d.+lerile 2b/5

**dağ- Takmak**  
d.-dılar 86bh/47  
d.-up 57b/14, 176a/1

**dağın- Takınmak**  
d.-mayalar 139b/19

**dai- Dalmak**  
d.-mışıdı 2b/11

**d'alāl Ar. Doğru yoldan sapma**  
d'.124a/2, 175a/2, 189a/6

**d'alālet krş. d'alāl**  
d'.40b/4, 58a/8, 147b/3, 174a/18, 198b/18  
d'.+de 105b/16, 199a/6  
d'.+den 71b/15  
d'.+dür 24a/16  
d'.+e 52a/8

**dāll Ar. Delalet edici**  
d.+dür 155b/11, 180b/14

**dām Far. Tuzak, ağ, bir tür mesken**  
d.166a/3, 182b/2  
d.+a 79ah/62  
d.+larda 40a/12

**dam Dam, çatı, ev**  
d.+lar 161b/7  
d.+lardan 161a/3

**dām-āvız Far. Asılı tuzak**  
d.3b/13

**dāmād Far. Güveyi**  
d.+ları 37b/12  
d.+i 39b/11, 40b/13

**dāmān krş. dāmen**  
d.4a/8

**dāmen Far. Etek**  
d.143b/2, 184a/1  
d.+in 59a/1

**damlā- Damlamak**  
d.-yup 40a/18

**dānā Far. Bilen, bilici, alim**  
d.1b/8, 78a/3

**dāne Far. Tane, tohum, gülle**  
d.86ah/51, 186a/10  
d.+lerine 106a/13  
d.+si 13a/15  
d.+sine 166a/3

**danış- Danışmak**  
d.-duğda 33b/1, 33b/3

**dāniş Far. Biliş, bilgi, bilim**  
d.+de 3b/3

**dānyāl öz. is.**  
d.47bh/44, 48bh/6

**daşur- Tapşirmek, aktarmak, sunmak, bildirmek**  
d.-up 78bh/53

**dār Ar. Ev, yer, yurt**  
d.20b/2, 49b/4, 52a/16, 54b/5, 60b/6, 66b/18, 93b/5, 126a/9, 138a/10, 147b/12, 149b/12, 150a/7, 165b/17, 175b/7, 175b/8, 201a/5  
d.+ına 82a/7

**dar Dar**  
d.161a/2, 161a/6

**dārū'l-bekā Ar. Ahret, öte dünya, cennet**  
d.52b/13  
d.+ya 44a/13

**dārū'l-cihād Ar. İslam sınırları dışındaki ülkeler**  
d.+uñ 3a/15

**dārū'l-gurūr Ar. İnsanın gönlünü çelen fakat ele geçtiğinde faydalanamadan kaybolup giden yer**  
d.+dan 51a/4

**dārū'l-hayāt Ar. Yaşanılan yer, dünya**  
d.+dan 148a/15

**dārū'l-islām Ar. Müslüman ülke toprakları**  
d.163b/5

**dārū'l-ķarār Ar. Kararlı surette kalınan yer, öte dünya**  
d.+i 177a/19

**dārū'l-mülk Ar. Başkent, baş şehir**

d.78bh/54, 147a/19

d.+ine 147b/7

**dārū's-sürūr Ar. Öte dünya**

d.+a 53a/11

**dārū'ş-şifā Ar. Sağlık evi, hastane**

d.51b/11

**dārū'l-Ūkūbā Ar. Ahret, öte dünya**

d.+ya 18a/16, 44a/7, 50a/19

**dārū'z-ziyāfe Ar. Ziyafet kapısı, aş evi**

d.51b/12

**dārū'z-zuyūf Ar. Misafirhane**

d.51b/10

**dārā Far. Hükümdar**

d.+sı 51a/19

**dārā öz. is.**

d.3a/5, 3a/6, 58a/17

d.+ya 48bh/18, 48bh/20

d.+yı 48bh/23

d.+yıla 48bh/22

**dārā bin behmen öz. is.**

d.48bh/19

**dārāb öz. is.**

d.58a/18

**daracağ Daracık, çok dar**

d.164a/12

**darak Tarak**

d.13a/1

**darlık(ğ) Darlık, güçlük**

d.131a/9, 163b/2

d.+in 66b/5

d.+dan 103a/13, 103a/18

**d'arb Ar. Vuruş, dövme, para basımı**

d'.56a/2, 59a/13, 59a/19, 76bh/7, 83bh/20, 85bh/35, 155a/17, 155a/17, 156b/5, 157a/2, 157b/4, 157b/4, 158b/18, 159a/5, 159a/6, 174b/16

d'.+a 47a/12

d'.+dan 47a/2, 47a/3

d'.+dur 156a/17, 159a/2

d'.+ı 159a/5, 177b/15

**darende öz. is.**

d.52a/11

**dāreyn Ar. İki dünya**

d.+dür 163a/5

**darıl- Darılmak, küsmek**

d.-ma 127a/4

**d'arra Ar. Mihmet, keder, bela**

d'.193a/10

**dārū Far. İlaç**

d.+dur 91a/19

d.+nuṣ 91a/19

d.+sın 148a/11

**dāstān Far. Destan, şan, ün**

d.48ah/56

**daş Taş**

d.14b/17, 29a/15, 36a/12, 43a/15, 76bh/17, 76bh/24, 160b/11, 175a/3, 200b/18

d.+a 14b/18, 76bh/25, 76bh/27

d.+dan 127a/14

d.+lar 19a/1, 161b/1

d.+lara 31a/19

d.+um 29a/16

d.+uṣ 29a/16, 29a/16, 29a/17

d.+ı 29a/17, 29a/17, 76bh/21, 76bh/22, 76bh/29, 184b/18

**daş- Taşmak**

d.-maz 33b/14

d.-up 33b/19

**daşı- Taşımak**

d.-yup 34b/16

**daşla- Taşlamak**

d.-yup 39a/16

**daşlı Taşlı**

d.139b/19

**daşra Dışarı, dış**

d.+dan 39b/18

**dat- krş. dad-**

d.-masa 199b/12

**datdur- Tattırmak**

d.-up 177a/15, 187b/5

d.-ur 187b/1

**datdurıl- Tattırılmak**

d.-ur 185a/18

**datlu Tatlı**

d.14b/9, 90bh/9, 90bh/9

**daŪvā Ar. Mesele, şikayetçi olarak mahkemeye başvurma**

d.93a/16, 133b/10

d.+da 33a/5

d.+sın 33a/9, 121b/10

**davar Davar, hayvanlar**

d.10b/17

d.+ları 28a/6

d.+larına 11b/19

d.+uṣ 10b/18, 11b/4

d.+ına 11b/11

**d'avārib Ar. Nabız damarları, şah damarları**

d'.173a/17

**daŪvet Ar. Çağırma, ziyavet, çağrı**

d.6b/15, 10a/11, 10b/9, 48bh/9, 79ah/33, 83ah/16, 83ah/54, 88a/16, 94b/17, 130a/3, 131b/16, 147b/12, 162a/15, 163b/2, 187b/16

d.+e 10a/17

d.+i 10a/19

d.+ile 153a/12

**dāvud öz. is.**

d.3a/2, 26b/10, 34a/4, 47bh/42, 48ah/63, 53a/8, 85a/11, 85bh/36, 85bh/38, 119a/14, 119a/14, 119a/16, 126a/17, 136b/2, 164a/10, 164a/10, 180a/14, 180a/14, 184a/3, 184b/15, 184b/15, 200a/9

**dāvud t'āyyj öz. is.**

d.84b/12

**dayan- Dayanmak**

d.-up 11b/6, 58b/19

**dayı Dayı**

d.+m 117a/18

**dāyim Ar. Devamlı, sürekli**

d.4a/9, 144a/5, 171a/1

d.+dür 184a/17

**dāyimā Ar. Her vakit**

d.6a/9, 7b/18, 11b/3, 12a/1, 12b/4, 14b/11, 14b/16, 17a/13, 41a/9, 61a/11, 62a/7, 68b/14, 77b/10, 79ah/57, 80ah/35, 80ah/41, 83a/9, 83b/8, 88bh/24, 108b/1, 108b/3, 110a/12, 116b/4, 119b/13, 123b/6, 132a/12, 132b/2, 141a/5, 144a/12, 147a/11, 147b/9, 149a/6, 151a/19, 162b/12, 164b/8, 175a/2, 175b/4, 181a/8, 188b/16, 189b/6, 192b/2

**dāyire Ar. Çember, sınır içi, ev bölüntüsü**

d.2a/9, 6b/1, 17a/11, 17b/3, 88b/19

d.+si 60a/4

d.+sinden 77a/14, 162b/19

**de De/da bağlacı, dahi**

d.20a/1

**deŪb Ar. Adet, usul, yol**

d.+idür 102a/10

**debdebe Far. Ululuk, haşmet**

d.58a/19, 77bh/10, 82bh/26

**debj̄r Far. Yazıcı, katip**

d.140b/10

**deccāl öz. is.**

d.132b/19

d.+uṣ 131a/17

**dedān Far. Yabani hayvanlar**

d.6a/16

**defŪ Ar. Öteye itme, savma**

d.39a/17, 40a/12, 53a/18, 55a/7, 55a/11, 55a/17, 56a/3, 56a/8, 57a/19, 76ah/30, 76ah/32, 76bh/8, 77ah/8, 77bh/28, 82b/8, 84ah/19, 85bh/41, 153a/12, 157a/1, 157a/6, 157a/10, 159a/16, 171b/12, 172a/1, 177a/4, 192b/11, 192b/16, 193a/13, 196b/2, 197a/14, 197a/15, 199b/1

d.+e 157a/4

- d.+i 84bh/3, 105b/15, 106a/5, 137b/4, 157b/2, 159a/5, 191b/14  
d.+in 171a/11  
d.+inde 183a/5  
d.+inden 192b/16  
d.+ine 82bh/9, 192b/19  
d.+inedür 157a/4  
d.+de 171a/2
- def'öa Ar. Kere, kez**  
d.9b/9, 10a/12, 18b/14, 31b/3, 45a/17, 52b/7, 53b/7, 53b/7, 54b/3, 56a/2, 65a/14, 65b/17, 68a/10, 75bh/53, 78ah/3, 78bh/3, 82bh/21, 85b/19, 89ah/49, 95a/12, 105a/10, 115a/3, 136a/11, 136a/15, 136a/15, 136a/15, 136a/16, 153b/2, 173a/15, 174a/15  
d.+da 19a/4, 173a/19
- def'ne Ar. Yere gömülmüş değerli eşya, değerli mal**  
d.5a/8  
d.+lere 131a/9
- defn Ar. Gömme, gömülme**  
d.13a/3, 30b/8, 31a/5, 31a/11, 37a/19, 37b/3, 38a/5, 40b/9, 40b/10, 43a/10, 46b/9, 115b/1, 148b/10  
d.+e 37b/1  
d.+inde 40b/7  
d.+inden 31a/14
- defter Ar. Dikilmiş kağıt mecmuası**  
d.148b/13, 177b/9  
d.+e 34a/15
- defterdâr Ar.+Far. Maliye vekiline verilen unvan**  
d.+i 141b/10
- deg- Değmek**  
d.-megin 53a/19  
d.-mez 16b/1  
d.-mişken 58b/16
- değâ Far. Hile, habislik**  
d.+sı 79ah/3
- deger Değer, eder**  
d.15a/8
- degil Değil**  
d.47a/4
- degin Değîn, -e kadar, dek**  
d.2a/14, 2b/14, 5b/3, 5b/9, 6a/5, 7b/1, 8a/5, 8a/6, 8b/1, 8b/7, 10a/12, 10a/19, 11a/19, 16a/19, 18a/10, 18a/11, 18a/15, 18a/16, 18b/1, 18b/2, 26a/14, 31b/1, 37a/16, 39a/4, 39a/11, 39b/8, 43a/14, 45b/5, 46a/6, 47a/7, 47bh/6, 48a/4, 56a/7, 58b/15, 59a/12, 61b/3, 62b/2, 63a/6, 63b/13, 64b/1, 64b/4, 64b/16, 64b/16, 64b/17, 64b/17, 66a/2, 66a/9, 70a/6, 70a/6, 70a/6, 70a/7, 70b/6, 70b/9, 70b/16, 71a/13, 71b/13, 76ah/57, 77ah/31, 78bh/56, 81b/6, 81bh/30, 82ah/46, 86b/2, 89ah/53, 91b/15, 92a/5, 101b/16, 107b/11, 107b/13, 115a/16, 116b/5, 117b/12, 120a/7, 126a/16, 128a/17, 128b/19, 129b/7, 129b/8, 141b/7, 142a/7, 142a/9, 147a/11, 154b/1, 167b/17, 167b/18, 169a/8, 187a/13, 190b/10, 191a/17, 192a/15
- degirmen Değirmen**  
d.36b/16, 125a/10, 190b/9  
d.+i 36b/15
- degnek Değnek**  
d.34b/13, 34b/19, 36b/1, 36b/2, 46b/18  
d.+den 82bh/22
- değşür- Devşirmek**  
d.-eler 77bh/63
- degül krş. degil**  
d.1b/7, 24a/11, 28b/10, 34a/13, 44b/8, 75bh/28, 76a/3, 80ah/31, 81a/2, 81bh/23, 86ah/4, 106a/10, 106a/12, 126a/17, 136b/8, 138b/11, 139a/13, 154a/1, 155b/4, 160b/3, 160b/3, 166a/9, 185b/3, 188a/14, 190b/12, 197b/13, 201a/11  
d.+dür 17a/19, 19a/9, 20a/14, 24a/2, 24a/15, 26a/12, 28b/6, 29a/1, 35b/18, 36b/14, 41a/12, 44a/11, 44b/12, 47a/5, 75a/7, 76a/3, 77a/12, 77a/19, 77b/11, 78a/2, 78a/9, 78bh/30, 80bh/43, 84ah/13, 84ah/47, 84bh/4, 84bh/53, 85ah/28, 87a/9, 87bh/45, 88ah/1, 88b/6, 88bh/43, 93a/10, 96b/11, 98a/5, 101b/17, 105b/14, 105b/15, 107b/4, 107b/17, 111b/18, 112b/12, 114b/16, 120a/10, 122b/3, 125a/15, 128b/10, 131a/2, 131b/17,
- 131b/17, 132b/3, 132b/4, 135a/15, 140b/12, 141a/6, 141b/7, 141b/14, 142b/15, 143a/2, 144a/19, 144b/8, 145a/15, 145b/15, 146a/7, 149a/17, 152a/18, 154a/10, 154a/11, 154b/6, 155a/11, 155b/13, 156a/6, 156b/6, 156b/11, 156b/13, 156b/19, 157a/4, 157a/9, 157a/10, 159a/2, 159a/10, 159a/13, 159b/2, 166a/1, 166a/10, 166b/16, 167b/4, 168a/1, 168b/18, 169a/6, 169b/1, 169b/10, 169b/15, 170a/15, 171b/13, 172a/3, 174b/5, 176a/6, 181b/18, 181b/19, 182b/10, 182b/11, 183a/13, 186b/14, 188a/11, 192a/9, 193a/15, 194b/18, 196a/3, 196b/15, 197b/4  
d.+dürler 131a/6  
d.+ler 34b/16, 131a/11  
d.+lerdür 20a/16  
d.+misüz 32b/19  
d.+sin 78ah/40, 90ah/31  
d.+süz 82b/12, 113b/11  
d.+üm 9b/8, 36b/13, 44a/16, 76ah/33
- dehâkin Ar. Çiftçiler, köylüler, köy ağaları**  
d.193a/2
- dehliz Ar. Hol, koridor**  
d.172a/6  
d.+inün 141b/15, 141b/17
- dehr Ar. Dünya, zaman, devir**  
d.+den 2b/8  
d.+ün 126b/2
- dehşet Ar. Şaşma**  
d.+le 10b/3
- dek Dek, değin**  
d.9a/15, 13a/5, 17a/16, 17b/10, 17b/11, 19a/5, 29a/6, 37a/18, 38a/5, 42b/7, 43a/13, 44b/4, 55a/12, 67a/13, 69a/9, 70a/2, 71a/19, 84bh/61, 134b/8, 197a/15
- değâyik Ar. Anlaşılması güç, keyfiyet**  
d.93a/4, 156a/2, 162a/9, 168b/10, 170b/7, 198b/5  
d.+da 159b/16  
d.+dur 164b/13  
d.+i 162b/19  
d.+in 194a/16
- del- Delmek**  
d.-üp 40a/3
- delâlet Ar. Yol göstermeler, alamet olmalar**  
d.7a/16
- delâlet Ar. Yol gösterme, kılavuzluk**  
d.102b/3, 145b/3, 196a/12  
d.+dür 134a/14  
d.+ile 10a/7
- delâletlik Ar.+T. Delaletlik, kılavuzluk**  
d.125a/5
- delât krş. delâlet**  
d.157a/12
- delâyil Ar. Delalet eden şeyler, delil**  
d.105b/19, 110b/17, 154a/2, 180b/2
- delik Delik**  
d.+i 160a/18
- delil Ar. Yol gösteren, tanık**  
d.7a/16, 30a/9, 76ah/15, 78ah/56, 89ah/35, 89b/2, 95a/5, 155b/10, 156a/6  
d.+dür 84ah/31, 85a/1, 155a/11, 155b/4, 175a/1, 175b/1, 181a/18  
d.+e 154a/15  
d.+leri 19a/8
- delük krş. delik**  
d.+i 134b/16
- dellâk Ar. Tellak**  
d.+lar 161a/14
- delmek Delmek**  
d.106b/7
- dem-â-dem Far. Sık sık, daimi**  
d.51a/9
- dem-beste Far. Susmuş, soluğu kesilmiş**  
d.2b/9
- demür Demir**  
d.106b/7, 155a/1  
d.+den 79ah/51
- demürçi Demirci**  
d.36b/10

**denā'et Ar. Alçaklık, adilik**

d.166a/15

d.+inden 89ah/40

**denes Ar. Pas, kir**

d.2b/4

d.+lerile 82a/11

d.+lerinden 95b/5

**deṅg Far. Hayran, şaşkın**

d.54a/10, 58b/11

**denj Ar. Alçak, rezil**

d.94a/9

**deṅlü Denli**

d.10b/17, 31b/1, 44b/3, 44b/9, 45a/15, 61b/18, 74b/13, 75b/19, 75bh/40, 77b/5, 77b/15, 77bh/50, 78b/6, 80a/10, 80ah/52, 80ah/53, 81bh/5, 83a/4, 83a/10, 83ah/46, 83bh/5, 83bh/18, 84ah/5, 84ah/6, 86ah/26, 88bh/45, 89ah/23, 89ah/26, 91b/1, 93b/15, 96a/17, 96a/18, 104a/12, 107a/18, 107b/14, 119b/3, 121b/10, 127a/10, 130a/13, 131a/9, 135b/3, 143b/15, 144a/7, 149b/3, 151a/10, 153a/14, 153b/15, 154b/9, 161a/1, 161a/2, 171b/4, 171b/5, 173b/16, 175b/19, 180a/1, 192b/19, 193a/5, 193b/5

**dep- Tepmek**

d.-üp 9b/16

**depme Tekme**

d.+ler 92a/3

**depred- Depretmek**

d.-e 149a/11

**der Far. İçinde, -de**

d. 5a/6, 9b/1, 11a/3, 23b/16, 65a/6, 70a/3, 72a/5, 72b/17, 73b/11, 87bh/16

**der Ter**

d.+ler 10b/17

**der-bend Far. Boğaz, dar geçit, muhafız**

d.+ler 84bh/11

**der-devlet Far.+Ar. Devlet içi**

d.+e 53b/18, 56a/14, 56b/13, 56b/15, 57a/14

d.+de 57a/13,

d.+den 56a/16, 57b/3

**der-hāl Far. Hemen, şimdi**

d.120a/17

**der-ma'fzen Far.+Ar. Saklanacak yerde**

d.141b/17

**derecāt Ar. Dereceler**

d.16a/9, 47bh/17, 76b/2, 76a/13, 78a/14, 89b/8, 114a/10, 150b/17, 170a/1, 170a/9, 175b/17, 179b/1, 179b/19, 180a/1, 186b/16, 195b/4, 196b/1  
d.+a 143a/6, 145b/14  
d.+dan 167b/18  
d.+dur 101b/13, 166b/11, 182b/14, 183b/5  
d.+ları 94a/6, 136a/17, 176a/11  
d.+ı 87a/5, 159a/13

**derece Ar. Basamak, türbe, miktar**

d. 47a/3, 101b/17, 102b/14, 106b/3, 126a/4, 134a/6, 157b/5, 157b/12, 158b/6, 158a/14, 158b/15, 159a/2, 159a/7, 165a/1, 165a/5, 165a/8, 177b/12, 179b/19, 183b/7, 183b/8, 197b/11, 199a/6  
d.+de 157b/13, 158a/15, 159a/3, 159a/9, 159a/9  
d.+deki 159a/14  
d.+den 171a/3  
d.+lere 104b/12  
d.+lerin 105a/5  
d.+lerinüñ 93a/16, 181b/10  
d.+nün 157b/5, 158b/8, 158b/17  
d.+si 78a/18, 101b/14, 101b/14, 157b/3, 164b/18, 164b/18, 176b/4, 183b/7  
d.+sin 197b/19  
d.+sine 106a/15, 112a/19, 194b/16  
d.+ye 45a/9, 101b/13, 172a/12, 176b/18, 177b/15

**derd Far. Kaygı, gam, tasa, dert**

d.82a/14, 175b/14, 179b/8, 194b/12,  
d.+e 81a/9, 192b/15  
d.+ine 76bh/42, 176a/7, 187a/12  
d.+inün 117a/5  
d.+ün 76bh/42, 117a/5

**derdli Far.+T. Dertli, kaygılı**

d.148a/9

**derekāt Ar. Basamaklar, en aşağı kadar**

d.47bh/17, 78a/15, 148b/2, 187a/14

d.+dan 143a/5

**dereke Ar. Aşağı inilecek basamak**

d.112a/19, 171a/9, 195a/1

**dergāh Far. Tekke**

d.148a/5, 186a/5

d.+da 83b/11, 181a/4

d.+umuza 148a/5

d.+umuzuñ 143a/17, 144a/11

d.+ından 110b/8

**dergezin öz. is.**

d.56b/5

**derhāl Far. Hemen, şimdi**

d.103b/4

**dermān Far. İlaç, çare**

d.76bh/42

d.+a 82a/14

d.+da 119a/17

**dermān-de Far. Aciz, zavallı**

d.88ah/54

**dermān-delik Far.+T. Acizlik, zavallılık**

d.96a/10, 124b/12

**deri Deri**

d.12a/14, 31a/19, 122a/11, 198b/13

d.+si 12a/13, 190a/18

d.+sin 122a/10

d.+sinden 128b/6

d.+yi 12a/14

**derk Ar. Anlama, kavrama**

d.133b/7, 170b/5, 170a/14, 171a/11

**derteng öz. is. Yer adı**

d.60a/16

**derün Far. İç, şçeri, gönül**

d.51b/7

d.+ında 57b/9

**derviş Far. Allah için alçakgönüllüğü ve fukaralığı**

kabul eden, fakir ve ihtiyaçlı kimse

d.3a/18, 76bh/63, 77ah/10, 77ah/12, 77ah/15, 77ah/19, 78bh/62, 80ah/25, 88ah/20, 88ah/33, 88ah/40, 88ah/52, 112b/16, 124b/18, 127a/19, 128a/13, 130a/6, 130a/7, 154b/13

d.+den 148a/4

d.+e 88bh/18

d.+ı 120a/13

d.+ler 79bh/35, 130b/3

d.+lere 80ah/24, 128b/6, 130b/7

d.+lerün 98b/11

d.+sin 154b/14

d.+ün 77ah/2, 84bh/38, 88ah/15, 88ah/19, 88ah/26, 88ah/32, 88bh/12, 120a/17, 185b/9

**dervişān Far. Dervişler**

d.+a 200b/2

**dervişlik Far.+T: Fakirlik, Allah için alçakgönüllülük**

d.79bh/11, 93b/9

d.+ı 95b/15

d.+inden 112b/16

d.+ünde 154b/12

**deryā Far. Deniz**

d.54a/12, 57a/7, 60b/12, 61b/18, 76b/19, 98a/9, 147b/11, 149a/17, 149b/2, 151b/5, 168b/6, 174a/18, 174b/1, 175b/14, 181a/12, 186a/1, 194b/10

d.+dan 100a/11, 151b/6, 162b/6

d.+lar 59a/1

d.+lara 200a/2

d.+sı 51b/2, 82a/1, 149b/4

d.+sına 88b/19

d.+sında 145a/5

d.+sınun 81b/16, 81b/19

d.+ya 100a/11

**deryā-dil Far. Gönül büyük, himmeti büyük**

d.51a/8

**dest Far. El**

d.9a/19, 24b/16, 55a/10, 59b/12, 134a/6

**dest-büs Far. El öpme**

d.90ah/4  
**dest-dirâzlık Far.+T. El uzatmak, zulmedicilik**  
 d. 55a/11, 57a/5  
 d.+lar 56b/17  
**dest-gjr Far. Elinden tutan, yardımcı**  
 d.+i 199b/14  
 d.+üm 176a/3  
 d.+ünüz 144a/16  
**dest-kâr Far. El işi**  
 d.+ı 169b/12  
**dest-yâr Far. Yardımcı**  
 d.+ı 50a/8, 59a/2  
**deste Far. Demet, tutam**  
 d.85ah/49  
**destür Far. İzin, ruhsat**  
 d.2a/4, 84bh/20  
 d.+suz 85ah/55  
**devâ Ar. İlaç, çare**  
 d.62b/8, 107a/4, 117a/5, 121a/11  
 d.+dur 117a/4  
 d.+sı 117a/5  
 d.+sıdur 117a/5  
**devâö krş. devâ**  
 d.144a/3  
 d.+yı 89a/12  
**devâöj Ar. İçten gelen bir duyguyu teşvik edici haller**  
 d.89a/7, 102b/16, 181b/1, 182a/10, 182a/17, 200a/15  
 d.+sin 83b/15  
**devâm Ar. Daim olma, sebat**  
 d.75a/13, 148a/15, 166b/8, 168b/2, 199a/9  
 d.+ına 166b/2  
 d.+ında 146b/11  
**deve Deve**  
 d.25a/6, 25a/8, 127a/15  
 d.+nüh 160a/16, 160a/18  
 d.+si 92a/2  
 d.+ye 190b/8  
 d.+yi 11b/19, 160a/15, 160a/16, 160a/17  
**devlet Ar. Devlet, talih, mevki**  
 d.2b/18, 3a/5, 3a/17, 3b/12, 48a/14, 48ah/30, 50a/0,  
 50b/1, 52a/2, 52ah/3, 52ah/7, 53a/4, 53b/5, 54b/7,  
 55b/12, 56b/18, 57b/1, 57b/5, 58a/2, 60a/4, 60a/13,  
 60a/18, 77ah/30, 78a/1, 78ah/16, 81ah/2, 82ah/44,  
 83bh/27, 89ah/44, 89ah/44, 117a/12, 132b/11, 132b/13,  
 141b/4, 145a/17, 146b/11, 159a/17, 164b/9, 168a/6,  
 176a/12, 176b/7, 187b/10  
 d.+de 57a/13  
 d.+den 56a/16, 57b/3, 166b/17  
 d.+e 50a/10, 56a/14, 56b/13, 56b/15, 57a/14  
 d.+i 3b/12, 50a/2, 60b/5, 76bh/50, 81ah/33, 84bh/51,  
 117a/9, 120a/15, 133b/2, 140b/10, 146b/10, 159a/17,  
 166a/14, 180a/7, 180a/11  
 d.+in 77bh/14, 82a/19, 180a/14  
 d.+leri 48a/4  
 d.+lerinde 50b/14, 51b/5, 52a/5, 52b/9, 53a/15, 54a/19  
 d.+lerinden 57b/6, 58a/19  
 d.+lerine 52a/10, 58a/3  
 d.+üm 77ah/5  
 d.+ün 140a/15  
 d.+ünden 80ah/56  
**devlethâne Ar.+Far. Ev, konak**  
 d.+müzüh 143a/7  
**devletlü Ar.+T Devletli, talihli**  
 d.51a/19  
**devr Ar. Devir, dönem, zaman**  
 d. 3b/1, 3b/11, 5b/5, 34b/17, 37b/14, 47bh/25, 47bh/57,  
 47bh/58, 55a/15, 119a/19, 186a/14  
 d.+de 47bh/22, 47bh/30, 47bh/31, 47bh/34, 47bh/37,  
 47bh/45  
 d.+i 60b/9  
 d.+inde 48bh/6, 48bh/9, 48bh/16  
 d.+inden 71a/19  
 d.+ün 169a/6  
**devrân Ar. Dünya, felek, zaman**  
 d.3a/2, 52b/1, 57a/3  
 d.+a 2b/11

**devşür- Devşirmek, toplamak**

d.-di 83a/14  
 d.-e 85ah/56  
 d.-üp 38a/2, 45a/6, 80bh/38, 107a/5  
**deylemj öz. is.**  
 d.83ah/45, 83ah/54, 83ah/57, 83ah/62, 83bh/7  
 d.+yi 83ah/53  
**deyn Ar. Borç**  
 d.128b/6  
 d.+i 119a/10  
**deyr Ar. Kilise, manastır**  
 d.139b/10, 139b/12  
**d'ihâk öz. is.**  
 d'.26a/17  
**dihye-i kelbj öz. is.**  
 d.10b/10  
**dikk Ar. İnce ağrı**  
 d.173a/11, 199a/15  
**dimişk öz. is. Şam**  
 d.35a/19, 35b/16  
 d.+a 40a/3, 129b/6, 129b/8  
**dıraşân Far. Parlak, parlayan**  
 d.5b/11, 149a/16, 150a/13, 150a/14  
**dıraht Far. Ağaç**  
 d.+ı 147b/11  
**d'irâr öz. is.**  
 d'.22a/9, 23a/15  
**dırnak Tırnak**  
 d.13a/3, 13a/3, 106b/6  
**d'iyk Ar. Dar olma, darlık**  
 d'.35a/12, 98b/16  
**di- Demek**  
 d.-di 18b/19, 19a/3, 21a/6, 33a/4, 33a/18, 41a/6, 44a/16,  
 44b/5, 44b/9, 45a/4, 45b/13, 45b/14, 45b/15, 45b/18,  
 45b/18, 45b/19, 45b/19, 45b/19, 45b/19, 46a/1, 46b/3,  
 46b/14, 47a/4, 47a/5, 47b/3, 61a/7, 61a/19, 63b/6,  
 63b/7, 63b/8, 63b/9, 64a/4, 64a/15, 65b/18, 72a/9,  
 74b/19, 75b/14, 75b/15, 75b/15, 75b/17, 75b/17,  
 75bh/24, 75bh/27, 75bh/50, 75bh/52, 76a/2, 76ah/9,  
 76ah/30, 76ah/32, 76ah/49, 76ah/58, 76ah/60, 76ah/63,  
 76ah/64, 76bh/10, 76bh/31, 76bh/60, 77ah/3, 77ah/10,  
 77ah/11, 77ah/12, 77ah/15, 77ah/19, 77ah/21, 77ah/22,  
 77ah/30, 77ah/32, 77ah/37, 77ah/39, 77bh/3, 77bh/60,  
 77bh/61, 77bh/63, 78ah/2, 78ah/27, 78ah/39, 78ah/44,  
 78ah/46, 78ah/47, 78bh/3, 78bh/4, 78bh/57, 78bh/61,  
 78bh/66, 79ah/23, 79ah/45, 79bh/5, 79bh/8, 79bh/8,  
 79bh/24, 79bh/40, 79bh/48, 79bh/60, 79bh/60, 79bh/62,  
 80ah/18, 80ah/20, 80ah/22, 80ah/50, 80ah/55, 80ah/55,  
 80ah/61, 80bh/1, 80bh/14, 80bh/24, 80bh/26, 80bh/42,  
 80bh/43, 80bh/46, 80bh/53, 80bh/61, 81ah/6, 81ah/9,  
 81ah/15, 81ah/17, 81ah/21, 81ah/23, 81ah/40, 81ah/42,  
 81ah/52, 81bh/8, 81bh/10, 81bh/10, 81bh/14, 81bh/14,  
 81bh/21, 81bh/22, 81bh/33, 81bh/34, 81bh/39, 81bh/45,  
 82ah/25, 82ah/55, 82ah/57, 82b/18, 82bh/3, 82bh/4,  
 82bh/7, 82bh/9, 82bh/17, 82bh/51, 83a/6, 83a/7, 83a/15,  
 83ah/7, 83ah/17, 83ah/20, 83ah/22, 83ah/26, 83ah/32,  
 83ah/34, 83bh/2, 83bh/43, 83bh/44, 83bh/44, 83bh/49,  
 83bh/61, 84ah/4, 84ah/10, 84ah/12, 84b/13, 84bh/55,  
 85ah/6, 85ah/25, 85ah/26, 85ah/26, 85ah/30, 85ah/50,  
 85ah/51, 85ah/52, 85ah/52, 85ah/53, 85ah/53, 85ah/55,  
 85bh/15, 86a/15, 86ah/16, 86ah/20, 86ah/21, 86ah/28,  
 86ah/28, 86ah/36, 86ah/55, 86ah/58, 86ah/59, 86bh/13,  
 86bh/15, 86bh/38, 86bh/41, 86bh/42, 86bh/50, 86bh/55,  
 87ah/5, 87ah/20, 87ah/29, 87ah/45, 87ah/51, 87ah/56,  
 87bh/1, 87bh/10, 87bh/12, 87bh/36, 87bh/38, 87bh/52,  
 87bh/53, 88ah/26, 88ah/33, 88ah/35, 88ah/36, 88ah/42,  
 88ah/47, 88ah/50, 88ah/53, 88bh/8, 88bh/45, 89ah/6,  
 89ah/8, 89ah/10, 89ah/11, 89ah/12, 89ah/14, 89ah/17,  
 89ah/19, 89ah/30, 89ah/34, 89ah/35, 89b/13, 89bh/1,  
 89bh/27, 89bh/32, 89bh/33, 89bh/42, 89bh/51, 90ah/7,  
 90ah/17, 90ah/27, 90ah/41, 90ah/42, 90ah/43, 90ah/53,  
 90ah/54, 90bh/2, 90bh/12, 90bh/13, 90bh/28, 90bh/31,  
 90bh/55, 93b/8, 93b/14, 97b/13, 97b/16, 98a/14, 99a/16,  
 103a/9, 103a/13, 103a/16, 103a/16, 103a/17, 103a/17,  
 103a/17, 103a/18, 103b/1, 103b/6, 103b/8, 103b/9,  
 104a/6, 104a/7, 105a/11, 105a/12, 105a/18, 105a/19,

- 105b/1, 107b/15, 108b/14, 108b/15, 110a/9, 113a/12, 113a/17, 113b/10, 115a/7, 115b/14, 115b/14, 117a/17, 117a/19, 118a/13, 118b/3, 118b/4, 118b/5, 120a/8, 120a/9, 120a/17, 121b/5, 121b/6, 127a/3, 127b/19, 128a/1, 128a/2, 128a/2, 128a/7, 128a/11, 130a/6, 130b/18, 130b/19, 131b/16, 131b/16, 131b/17, 131b/17, 131b/18, 133a/4, 135b/14, 138b/16, 138b/16, 146a/19, 146b/1, 152b/18, 154b/4, 154b/6, 154b/6, 154b/7, 154b/12, 154b/15, 154b/15, 155a/1, 155a/2, 155a/2, 155a/3, 155a/3, 155a/4, 155a/5, 155a/6, 155a/9, 160a/17, 160a/18, 160b/1, 160b/1, 164a/11, 165b/16, 174a/13, 174b/5, 175b/8, 177a/9, 179a/2, 179b/6, 179b/7, 183a/12, 184a/4, 184a/9, 184a/14, 189a/14, 189b/2, 189b/3, 189b/3, 189b/18, 190a/2, 190b/12, 190b/13, 190b/14, 191a/7, 191a/18, 192a/16, 194a/13, 194b/8, 195a/18, 195a/19, 195b/2, 196a/6, 196a/17, 197a/9
- d.-diler 18b/19, 24a/17, 36a/10, 42b/6, 44a/8, 44b/6, 46b/12, 70b/9, 76bh/27, 76bh/51, 76bh/63, 78ah/23, 79ah/43, 79b/2, 79b/10, 79b/16, 79bh/33, 79bh/39, 80a/17, 80bh/31, 80bh/43, 83a/2, 83bh/32, 83bh/53, 83bh/58, 84b/2, 84bh/52, 85bh/44, 85bh/45, 87ah/10, 90bh/30, 98b/5, 104a/17, 105a/15, 109b/17, 111a/11, 111b/13, 119a/4, 123a/15, 123b/4, 125a/19, 127a/8, 127a/9, 127a/10, 128b/10, 130b/14, 137a/5, 137a/17, 137b/18, 138a/12, 139a/19, 142b/4, 142b/4, 142b/5, 142b/6, 142b/9, 142b/9, 151b/10, 151b/11, 152a/9, 152a/10, 152a/11, 152a/12, 152a/13, 152b/12, 153a/18, 153b/2, 185a/14, 190a/3
- d.-diñüz 79ah/47
- d.-dügi 15b/6, 37a/4, 146b/2
- d.-dügünde 18b/19, 37b/10, 44b/13, 45b/8, 90ah/8
- d.-dügünden 37b/2
- d.-dügümüz 68a/15
- d.-dük 71a/12, 178b/9, 190a/3, 196a/2
- d.-dükde 16b/9, 20b/2, 24b/18, 30b/6, 33a/9, 33b/6, 36b/13, 37a/5, 39a/15, 43a/5, 44a/16, 44b/14, 47b/4, 63a/18, 63a/19, 76ah/13, 80bh/51, 82bh/56, 87ah/58, 90ah/47, 128a/8
- d.-dükden 59b/2
- d.-dükleri 9a/7, 35b/15, 43a/19
- d.-düklerinde 30b/4, 32b/19, 33a/19, 33b/14, 35b/18, 36b/18, 37a/14, 37a/15, 39b/12, 40a/4
- d.-dükleründen 110a/5
- d.-düm 46b/3, 74b/5, 74b/18, 79ah/50, 85b/16, 85b/17, 86a/16, 90bh/1, 92b/17, 102b/4, 102b/6, 117a/19, 117b/2, 117b/5, 118b/1, 130a/18, 130b/9, 191a/5, 191a/6, 191b/1, 196a/11
- d.-medüğü 47a/12
- d.-medüğü 83bh/44
- d.-megin 21a/17, 21b/3, 36b/14, 39b/9
- d.-memişlerdür 11b/16
- d.-meyeler 184b/16
- d.-meyüp 11b/16, 12a/15
- d.-mezler 87b/6
- d.-mezmiyüm 47a/7
- d.-miş 86b/5
- d.-mişdür 7a/10, 14b/2, 15a/8, 18b/5, 21a/10, 21a/11, 28a/2, 31a/15, 34a/12, 40b/16, 43b/19, 54a/10, 135b/9, 163b/19
- d.-mişler 20a/2, 28b/6, 31a/12, 32a/4, 41a/14, 47bh/43, 52ah/5, 82bh/32, 82bh/55, 86b/4, 167a/8, 180a/19, 180b/2
- d.-mişlerdür 15b/13, 16a/1, 18a/6, 18b/9, 23a/14, 29a/4, 29a/8, 40b/12, 49a/14, 78ah/7, 78bh/14, 79bh/15, 83ah/23, 87bh/3, 89ah/43, 93a/14, 95b/14, 96a/17, 106b/8, 111b/15, 121b/7, 134a/13, 134a/15, 135b/7, 159a/9, 159a/11, 159b/12, 188b/19
- d.-mişlerlerdür 120b/7
- d.-r 6b/18, 15a/8, 44a/19, 44b/2, 46a/15, 47a/4, 47a/6, 47a/6, 61a/18, 63a/4, 63b/16, 63b/17, 72b/9, 73a/13, 73b/11, 77bh/16, 79a/11, 83a/19, 83b/2, 83b/5, 83bh/26, 85a/12, 85bh/38, 88ah/30, 103a/3, 109a/6, 118b/7, 120a/14, 121a/8, 121b/15, 123a/11, 123a/12, 127b/11, 130a/17, 138a/15, 147b/15, 152a/14, 155b/7, 155b/12, 163b/10, 174b/3, 176a/2, 176a/3, 183a/19, 185b/18, 189a/17, 190a/13, 191a/3, 191a/16, 192a/11, 192a/14
- d.-rdi 105b/2
- d.-rler 11a/3, 12a/4, 12b/2, 13a/8, 13a/12, 23a/5, 29b/5, 29b/19, 34a/6, 34a/6, 42a/5, 42a/7, 42a/8, 42b/1, 43b/9, 47a/10, 47bh/56, 48ah/18, 48ah/23, 48ah/28, 48ah/33, 48b/10, 48bh/21, 49b/1, 51b/8, 77ah/54, 78b/12, 81b/2, 84bh/59, 86bh/27, 86bh/49, 87ah/26, 87b/8, 89b/17, 90b/17, 91a/11, 92a/8, 98a/13, 105b/5, 105b/5, 105b/7, 105b/11, 108b/18, 109b/10, 111b/10, 120b/9, 120b/10, 120b/14, 130a/16, 133a/5, 140b/1, 141a/1, 141b/3, 141b/5, 142a/14, 142a/19, 142b/1, 142b/2, 142b/7, 146a/10, 146a/10, 147a/2, 147a/2, 147a/3, 147a/3, 147a/3, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/5, 147a/5, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/7, 147a/7, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/9, 147a/9, 147a/9, 148a/19, 154a/4, 154a/5, 154a/6, 170b/15, 172a/11, 172b/14, 172b/16, 172b/17, 173a/16, 173a/17, 183a/15, 184b/2, 184b/3, 184b/4, 184b/4, 184b/5, 184b/6, 184b/7, 184b/8, 184b/9, 188a/2, 195b/6, 195b/6, 195b/6, 196b/11, 196b/12
- d.-rlerdi 129b/17
- d.-rseñ 89ah/8, 138b/16
- d.-rseñüz 114a/5
- d.-rsin 83ah/20, 86bh/43, 89ah/35, 93b/8, 97a/11, 113a/14
- d.-rsüz 78bh/33, 86a/4, 88a/3
- d.-se 73a/19, 98a/19, 158b/17
- d.-seler 131b/13
- d.-ye 46b/13, 62a/2, 62a/3, 62a/6, 63a/19, 63b/1, 66a/4, 80b/13, 82b/11, 84b/9, 87b/2, 92a/12, 94b/9, 116a/4, 120b/4, 138b/5, 152b/5, 158b/16, 160a/12, 160b/7, 160b/8, 181a/2, 194b/17
- d.-yeler 116b/10, 193a/4, 194a/6, 195a/7, 195a/7
- d.-yemezüz 76bh/33
- d.-yesüz 44a/12
- d.-yüp 7a/8, 8a/14, 8b/2, 9a/19, 9b/8, 9b/8, 9b/10, 9b/15, 9b/18, 12a/3, 13a/12, 17a/19, 20a/2, 29a/16, 29a/17, 29a/17, 30b/6, 30b/14, 31a/1, 32a/15, 32b/15, 32b/19, 33a/1, 33a/6, 33b/4, 33b/4, 34b/8, 36a/18, 36b/2, 36b/3, 36b/15, 36b/15, 36b/17, 36b/19, 37a/11, 37a/15, 37a/17, 37b/11, 37b/13, 38a/3, 39a/2, 39a/15, 39b/17, 40a/7, 40a/8, 40b/16, 40b/19, 41a/1, 41a/2, 41a/5, 42b/4, 42b/10, 42b/13, 44a/17, 44b/10, 44b/13, 58b/17, 62a/4, 65b/15, 76ah/37, 79bh/56, 80ah/2, 80bh/17, 80bh/29, 80bh/62, 86ah/32, 86bh/3, 87b/3, 90ah/19, 90ah/57, 133b/14
- d.-sün 12a/5
- d.-rse 63a/18, 90ah/32
- d.-rsek 91a/4
- dj̄bā Far. Bir çeşit ipek kumaş**  
d.116b/10
- dj̄bāce Ar. Başlangıç, önsöz, mukaddime**  
d.+sinden 2a/14
- dicle öz. is.**  
d.154b/10
- dj̄dār Far. Yüz, çehre**  
d.70b/19  
d.+ 83a/6  
d.+la 91a/14
- dj̄de Far. Göz**  
d.81ah/19, 102b/18, 156a/1, 192b/6
- dik- Dikmek, dikatli bakmak**  
d.-diklerinde 59a/5  
d.-e 69b/11, 194b/13  
d.-eler 161a/1, 200a/13  
d.-er 80bh/44  
d.-erler 61a/12  
d.-miş 82a/5, 145a/7, 145a/10  
d.-üp 79bh/37
- dik̄kat Ar. Dakiklik, ince arama**  
d.107b/3  
d.+le 89bh/21
- dikici Dikici, yamacı**  
d.+sinden 130a/13
- dikil- Dikilmek, elbisenin dikilmesi**  
d.-di 201a/6



- d.-miş 126a/3  
**dikil- Atanmak, görevlendirilmek, dikkatli bakmak**  
 d.-üp 39b/3, 156a/2  
**diken Diken, çalı**  
 d.161a/5  
 d.+i 147b/3  
 d.+lerinden 78b/15  
**dil Far. Gönül, yürek, kalp**  
 d.3a/19, 5a/1, 9a/9, 51a/10, 83bh/47, 157a/1, 200b/9, 200b/10  
 d.+de 196b/10  
 d.+in 200b/5  
**dil Dil, söz**  
 d.81b/4, 87b/10, 87b/17, 171b/19, 196b/5  
 d.+i 187a/4  
 d.+inden 122a/4  
 d.+süz 78a/4  
**dil-güşâ Far. Gönül açan**  
 d.80bh/33  
**dil-nüvâzlık Far.+T. Gönül okşayıcılık**  
 d.83bh/65  
**dil-pežir Far. Gönülün kabul edeceği**  
 d.30a/2  
**dilâver Far. Yiğit, yürekli**  
 d.53b/11, 54a/3, 54b/14, 57a/16, 81bh/5  
 d.+ler 54a/10, 54a/12  
**dilber Far. Gönül alıp götüren, güzel**  
 d.58a/5  
**dilberlik Far.+T. Güzellik**  
 d.134b/11, 196a/2  
**dile- Dilemek**  
 d.-dügini 38a/6  
 d.-düklerinde 16b/16, 33b/11  
 d.-rseñüz 20b/1, 20b/1  
**diljir Far. Cesaretli, yürekli**  
 d.159b/18  
**dilki Tilki**  
 d.+ye 149b/18  
**dilsüzlük Dilsizlik**  
 d.+i 198b/18  
**dimâ Ar. Kanlar, demler**  
 d.139b/9  
**dimâğ Ar. Beyin, akıl,şuur**  
 d. 5a/2, 87b/8, 87b/15, 134a/17, 141b/5, 141b/8, 141b/15, 141b/17, 172b/4, 173a/15  
 d.+da 141b/17, 171a/4, 173a/19, 192b/10  
 d.+dan 173a/18  
 d.+larına 161a/8  
 d.+uñ 170b/10  
 d.+ında 53a/19  
**dimek Demek**  
 d.25b/10, 28b/10, 38b/8, 43b/4, 138b/17  
 d.+den 117a/1  
 d.+dür 15a/11, 47bh/33, 48a/16, 85ah/42, 90ah/29, 90ah/30  
 d.+le 26a/12  
**din- Denmek**  
 d.-üp 24a/11  
**dijn Ar. Allah'a inanma, bağlanma**  
 d.2b/16, 2b/18, 3a/8, 3a/17, 5a/13, 5b/18, 6b/15, 10a/4, 10b/9, 32b/19, 33b/14, 46b/11, 48ah/6, 48bh/9, 50a/10, 51a/9, 51a/10, 51a/10, 51b/1, 74a/8, 76a/11, 76b/17, 78a/15, 79a/16, 83a/13, 83ah/28, 83ah/32, 83b/7, 84ah/18, 85a/8, 95b/4, 96a/4, 96a/17, 99b/12, 105a/18, 107a/1, 107a/2, 107a/5, 107a/5, 108a/5, 109a/9, 109b/11, 112b/15, 114b/5, 115a/4, 116a/15, 118b/15, 119a/9, 119a/17, 119b/7, 119b/8, 119b/11, 119b/19, 120b/4, 120b/7, 120b/18, 121a/16, 121a/18, 121b/14, 121b/16, 122a/8, 122a/14, 122a/15, 123a/10, 123a/15, 123b/13, 124a/2, 124a/3, 124a/7, 125a/5, 131a/13, 132a/1, 132b/16, 135b/16, 136b/14, 139a/7, 139a/18, 146a/4, 153a/5, 153b/2, 153b/4, 153b/4, 153b/5, 154a/14, 157a/2, 159a/18, 162a/8, 174b/5, 178b/14, 181b/5, 181b/8, 190a/5, 194a/5, 194a/15, 195b/3, 195b/8, 197b/12, 200b/6  
 d.+de 2b/4, 53b/6, 83ah/21, 113b/5, 114b/1  
 d.+den 120b/15, 150b/12, 154b/8, 188b/10  
 d.+desin 83ah/23  
 d.+dür 3a/5, 158a/14  
 d.+e 10a/19, 180b/10  
 d.+i 90b/17, 104a/10, 105a/18, 121a/13, 121b/2, 122a/6, 133a/3, 146a/1, 193b/7  
 d.+idür 90b/17  
 d.+in 121b/2  
 d.+inde 122b/1  
 d.+ine 37b/10, 121b/2, 122b/1  
 d.+ini 112b/7  
 d.+isin 99b/6  
 d.+iñüzi 8b/12  
 d.+leri 110a/3, 112b/9  
 d.+lerin 107a/9, 132b/12  
 d.+lerinüñ 82b/9, 110a/2  
 d.+ümi 37b/11, 46b/1  
 d.+ün 85a/1, 85a/1, 112b/18, 138a/4  
 d.+ünden 25b/1  
**djñü'l-islâm Ar. İslam dini**  
 d.2b/17  
**djñâr Ar. Bir tür altın para**  
 d.62b/10, 99a/15, 123a/14  
 d.+a 89b/14, 110a/9, 161b/19  
 d.+da 77ah/9  
 d.+ı 161b/18, 161b/19  
**djñdâr Ar.+Far. Allah'a inanmış ve bağlanmış kimse**  
 d.83ah/35  
**dindikle- Didikleme, gagalamak**  
 d.-yüp 38b/13  
**djnever öz. is.**  
 d.35b/10  
**djñj Ar. Dinle ilgili**  
 d.2a/15, 109a/14, 110a/10, 119a/10, 122a/5, 122b/3, 123a/2, 123a/4, 123b/12, 181b/5, 186b/18, 188a/12, 191b/13, 191b/14  
**dinil- Denilmek**  
 d.-di 48a/6  
 d.-mek 163b/10  
 d.-miş 89a/15  
 d.-mişdür 83bh/38  
 d.-ür 87b/11  
**djñiyye Ar. Dinle ilgili olan**  
 d.5a/12  
 d.+de 10a/17  
**dinle- Dinlemek**  
 d.175a/14  
 d.-mekden 102b/10  
 d.-mekdür 68b/13  
 d.-mesi 102b/10  
 d.-meyüp 135b/4  
 d.-r 31b/2, 190a/14  
 d.-ye 73a/9  
 d.-yem 45b/16  
 d.-yenün 102b/12  
 d.-yüp 63a/18, 77bh/8  
**djñsüz Ar.+T. Dinsiz**  
 d.88a/11  
**dip Dip**  
 d.+inde 8b/1  
 d.+inden 164b/9  
 d.+ine 64a/5, 124b/5  
**dirâyet Ar. Bilgi, kavrayış**  
 d.87b/13, 176b/6  
**direfş Far. Bayrak, sancak**  
 d.35b/15  
**direfş-i gâveyân öz. is.**  
 d.35b/15  
**direk(g) Direk**  
 d.+idür 85a/1  
 d.+ler 161a/1  
**direm Far. Akça, para, gümüş**  
 d.121b/1, 128b/6, 129a/4, 129a/8, 129a/18, 129b/4, 130b/6, 130b/15, 130b/15  
 d.+i 129a/5, 129a/7, 129a/8  
**diremlik Far.+T. Akçalık**

d.129a/18  
**direng Far. Bekleme, gecikme**  
d.55b/10  
**dirhem Ar. Okkanın dört yüzde biri, gümüş para**  
d.20b/4, 44a/10, 72b/14, 93b/9, 98b/14, 128b/14,  
160a/11, 160a/12, 160a/19  
d.+den 72b/15, 93b/9  
d.+e 160a/12, 160a/16  
d.+in 130b/9  
**dirhemlik Ar.+T. Dirhemlik**  
d.117b/11  
**diri Diri, canlı**  
d.3b/8, 168a/11  
d.+dür 168a/12  
d.+lerden 168a/13  
**dirîğ Far. Esirgeme, eyvah, yazık**  
d.80ah/43, 86bh/14, 92a/16, 93a/1, 120b/3, 123a/17,  
139a/8  
**dirlik Dirlik**  
d.104b/6, 113a/5, 131a/8  
**dirnek Dernek, toplanma**  
d.57b/4, 58a/15  
**dirre Ar. Kırbac, turra, taziyane**  
d.34b/6  
**dirsek Dirsek**  
d.+lerine 64b/1, 64b/16, 64b/16  
**diş Diş**  
d.135a/1, 135a/2  
d.+i 11a/16  
d.+ler 171b/19  
d.+leri 12a/8, 32a/17, 83a/5  
d.+lerin 47b/1  
**dişle- Dişlemek**  
d.-düğinde 90bh/11  
d.-yeler 175b/15  
d.-yüp 45b/3, 90bh/7  
**ditre- Titremek**  
d.-yüp 10b/3, 90a/6, 120a/13  
**djv Far. Dev, cin, şeytan**  
d.146b/17, 201a/5  
d.+ler 99b/10, 127a/14, 127b/1  
**djvân Ar. Büyük meclis**  
d.5a/5, 34a/13, 78bh/59, 83bh/37, 104a/13, 150a/7  
d.+da 82ah/25, 128b/19  
d.+larından 95a/12  
d.+ı 52b/3, 95a/11  
d.+ıdur 142a/1  
d.+ına 87ah/61, 87bh/8, 95a/12, 117a/16, 137b/7,  
137b/8, 137b/12  
d.+ında 81bh/31, 95a/9, 127b/13, 198a/1  
d.+ından 95a/10, 142b/7  
**djvâne Far. Budala, deli**  
d.154a/11  
d.+ler 160a/8  
**djvân-hâne Ar.+Far. Büyük salon, sofa**  
d.+sinde 35b/12  
**djvâr Far. Duvar**  
35a/14, 72b/11, 80bh/22, 162a/1  
d.+a 80ah/2  
d.+larda 161b/5  
d.+ı 35a/11, 40a/3, 40a/11  
d.+ından 156a/19  
**divrigi öz. is.**  
d.52a/10  
**diyânet Ar. Dindarlık, din işleri**  
d.48ah/10, 80bh/57, 80bh/64, 134b/9, 134b/14  
d.+ün 80bh/16, 80bh/59  
d.+de 11a/6  
d.+in 112b/16  
**diyânetsüzlük Ar.+T. Diyanetsizlik, dinsizlik**  
d.80bh/10  
d.+lerinden 76a/7  
**diyâr Ar. Memleket, ülke**  
d.26b/15, 27a/17, 35b/4, 49a/12  
d.+ına 44a/14, 52b/19  
d.+ında 52a/6

d.+ınun 139b/14  
**diyâr-ı bekir öz. is. Diyarbakır şehri**  
d.35b/6, 55a/17, 56b/8, 56b/8, 57a/15, 58a/19, 60a/13,  
60b/1  
d.+de 55b/10, 57b/4, 58a/8, 60b/2  
d.+den 55b/19, 56b/15  
d.+e 55b/18  
**diyen Diyen**  
d.7a/12  
**diyü Diye, diyerek**  
d.5b/4, 5b/7, 5b/15, 6a/10, 6b/11, 7a/13, 8a/12, 8a/18,  
8b/13, 8b/13, 10a/1, 10a/12, 10a/13, 10b/1, 10b/12,  
11a/17, 11b/3, 11b/8, 12b/1, 12b/15, 14b/17, 15a/16,  
15b/4, 15b/9, 16a/1, 16a/13, 16a/13, 16b/5, 16b/6,  
16b/10, 17a/3, 17a/7, 17b/1, 17b/12, 17b/18, 19b/3,  
19b/13, 19b/16, 20a/3, 20a/6, 20b/15, 21a/7, 22a/3,  
22a/7, 22b/12, 24a/12, 24a/16, 24a/19, 24b/3, 24b/4,  
24b/10, 25b/1, 25b/1, 25b/10, 25b/18, 26a/2, 26a/5,  
27a/15, 28a/16, 28a/19, 28b/5, 28b/18, 29a/4, 29a/18,  
29b/6, 30a/17, 30a/19, 30b/1, 31a/1, 31a/7, 31a/8,  
31a/8, 32b/15, 33a/3, 33a/8, 33a/9, 33a/10, 33a/19,  
33b/9, 33b/11, 33b/12, 33b/15, 33b/18, 34a/9, 34b/10,  
35b/18, 36a/1, 36b/1, 36b/2, 36b/8, 36b/13, 36b/16,  
36b/18, 37a/8, 37a/9, 37b/15, 37b/16, 37b/17, 37b/19,  
39b/11, 39b/13, 39b/15, 39b/19, 40a/1, 40a/2, 40b/6,  
40b/10, 40b/11, 41a/3, 42b/5, 42b/6, 42b/7, 42b/9,  
42b/11, 42b/11, 43a/7, 43a/8, 43b/13, 44a/12, 44a/12,  
45b/9, 47b/2, 47b/5, 47bh/35, 47bh/61, 48bh/11, 53b/18,  
54a/8, 54b/12, 55a/8, 55b/3, 55b/4, 56a/19, 58b/2,  
58b/15, 60a/8, 73b/3, 76bh/32, 77ah/43, 78bh/37, 79a/8,  
81ah/54, 81bh/19, 83ah/33, 84a/6, 85ah/41, 85bh/45,  
86ah/35, 86bh/25, 86bh/35, 88a/1, 88ah/46, 88bh/22,  
89ah/59, 89ah/63, 89bh/17, 89bh/59, 90ah/54, 90b/14,  
90bh/54, 95a/12, 103b/3, 103b/11, 109a/9, 112a/8,  
112b/9, 113a/13, 118a/18, 121a/1, 157a/8, 174a/8,  
174b/13, 197b/7, 197b/9  
**diz Diz**  
d. çöküp 11b/3  
d.+i 19b/2, 39a/18, 189a/14  
d.+ine 39a/18  
d.+leri 10b/18, 69b/2  
d.+lerin 75b/11  
d.+lerinde 41a/10  
d.+lerine 66a/4, 75b/11  
**dje Far. Renk**  
d.103b/5  
**dizgin Dizgin**  
d.+in 77bh/39  
**dizil- Dizilmek**  
d.-dükde 37a/3  
**doğ- Doğmak, çıkmak**  
d.-alar 76a/5  
d.-duğına 41b/3  
d.-dı 76ah/14  
d.-mağın 19a/15  
d.-mış 64b/7, 98b/4  
d.-mışdur 43b/10  
d.-up 19a/14, 20b/19, 32a/7  
d.-ıncaya 89ah/53  
**doğan Doğan kuşu**  
d.37b/8  
d.+ı 89b/10  
**doğrı Doğru**  
d.66a/4, 66a/5, 66a/6, 66a/8, 68a/1, 69b/2, 75b/15,  
86bh/15, 135b/12, 136b/19  
**doğrıl- Doğrulamak**  
d.-dı 77bh/38  
**doğrılık Doğruluk**  
d.81ah/1, 134b/7, 134b/14  
d.+dan 90bh/26  
**doğurıld- Doğrultmak**  
d.-alum 114a/5  
**doğın- Dokunmak**  
d.-duğı 76bh/5  
d.-dı 90b/8, 90b/9  
d.-maz 85bh/23

d.-miş 12b/4, 34b/5  
d.-up 35b/13, 36a/12, 40a/10, 78ah/63

**doğu- Dokumak**

d.-r 127a/17

**doğuz Dokuz**

d.22b/19

**dol- Dolmak**

d.-miş 12b/16, 12b/16

d.-up 127a/16

**dolan- Dolanmak**

d.-alar 125a/10

d.-ur 89b/11

**dolaş- Dolaşmak**

d.-up 92a/18, 174b/2

d.-a 92a/11

d.-uruz 179b/9

**doldur- Doldurmak**

d.-urlar 75bh/34

d.-a 45a/15

d.-dılar 26b/18

d.-mağ 75bh/35

d.-up 8b/4

d.-ur 38a/1

d.-urlar 17b/2

**doldurd- Doldurtmak**

d.-ayum 181a/12

**dolu Dolu**

d.81b/2, 81b/4, 131b/17, 131b/18, 175a/4

**donuk Donuk**

d.134b/11

**dost Far. Sevilen kimse, Tanrı**

d.77ah/51, 80ah/7, 83a/16, 83bh/59, 88bh/24, 89ah/36, 93b/6, 109b/7, 119a/18, 119b/4, 119b/11, 122b/6, 122b/16, 123b/2, 136b/3, 145a/8, 145a/9, 171a/4, 171a/6, 178b/14

d.+dan 83a/16, 167a/9

d.+lar 94a/13, 137a/12

d.+lara 75bh/28, 83bh/63, 200b/2

d.+laruma 123a/16

d.+larumuz 97b/18, 174b/12

d.+larumuza 98a/1, 127a/5, 164a/10

d.+larumuzun 97b/18

d.+larımı 81bh/46

d.+larun 75bh/28

d.+larunı 164a/11

d.+ları 109b/11, 119a/17

d.+larıdurlar 167a/9

d.+ların 111a/8

d.+larına 123a/15

d.+larından 105b/3, 163a/13

d.+larınun 108a/13

d.+umuzun 127a/4

d.+un 81ah/5, 110a/1, 110a/11

d.+ı 44b/14, 44b/16, 81ah/5, 84ah/2

d.+idurlar 167a/10

d.+ına 11a/18, 121b/8

d.+rek 189b/12

d.+rekdür 121b/16

**dost-kām Far. Dost meramlı**

d.83bh/29

**dostān Far. Dostlar**

d.+dandur 201a/11

**dostlık(ğ) krş dostlik**

d.80ah/8, 83a/17, 112a/7, 119a/5, 119a/8, 121a/5, 134b/16, 136a/8, 143b/5, 164a/11, 171a/5

d.+ına 112b/9

d.+ınun 89bh/11

d.+da 81a/6

d.+dan 84ah/3

**dostlik Far.+T. Dostluk**

d.+un 122b/8

**doy- Doymak**

d.-mayup 30b/16

d.-ınca 126a/3, 128a/16, 130a/15

**doyur- Doyurmak**

d.-ayum 127a/10

d.-dı 199a/5

d.-madum 127a/10

**döğ- Dövmek, vurmak**

d.11b/12, 106b/7, 155a/17

d.-erüm 197a/10

d.-üp 39a/11

d.-ünüz 116a/3

**döğiş- Dövüşmek**

d.-ilüp 52a/8

d.-meyüp 174b/14

**döğüş Dövüş**

d.57a/18

d.+ler 83bh/19

**döğüş- Dövüşmek**

d.-düğinde 55a/12

d.-dükde 58b/5

d.-erek 56b/12

d.-üp 126b/10

d.-ür 24b/15

**döğüşil- Dövüşülmek**

d.-dükden 56b/11

**dök- Dökmek**

d.-di 200a/16

d.-diler 92b/4

d.-dükden 158b/12

d.-eler 81b/6, 161a/18

d.-er 47a/6, 83bh/17

d.-erler 174b/18

d.-erüz 64a/5

d.-mezler 98b/13

d.-üp 10b/17, 17a/19, 57b/15, 83b/11, 112a/1, 131b/12, 179a/5, 184a/1, 186b/4

**dökil- Dökülmek**

d.-di 78ah/65

d.-e 61a/12, 178b/2

d.-en 64a/19

d.-memişdür 32a/17

d.-miş 156a/8

d.-üp 64b/6, 70b/8, 184a/9

d.-ür 61a/13, 161a/4

**dökün- Dökünmek**

d.-ince 76ah/24

**dökme Dökmek**

d.156a/18, 158b/7, 161a/17

**dön- Dönmek**

d.25b/1, 37b/10

d.-e 140a/16, 164a/17, 164a/17

d.-er 105b/10, 117a/17, 137b/12, 157a/11, 157a/19, 185b/12

d.-me 89ah/18

d.-medüm 79ah/46

d.-üp 12a/3, 39b/10, 56b/5, 60b/9, 60b/12, 85ah/37, 88ah/24, 89bh/26, 92a/4, 122b/7, 136a/12, 155a/6, 160a/19, 174a/12, 174a/14

**döndür- Döndürmek**

d.19a/3, 90b/5, 160b/8, 160b/8

d.-di 198b/11

d.-e 187b/17

d.-eler 90bh/42, 112a/9

d.-evüz 185a/9

d.-mek 88b/9

d.-mezler 178b/15

d.-miş 160b/19

d.-mişlerdür 126b/4

d.-üp 19a/4, 44a/5, 57b/2, 79bh/56, 88bh/47, 112b/11, 144a/8, 154b/2

d.-ür 79ah/26

d.-ürler 149b/12

d.-ün 67b/19

**dönüş Dönüş**

d.+de 22a/12

**dört Dört**

d.8a/5, 9a/3, 10b/19, 11a/1, 11a/2, 16a/5, 17b/6, 18b/5, 18b/11, 18b/15, 19a/9, 20b/18, 21b/15, 23a/2, 23b/7, 24b/2, 25a/2, 25a/7, 25a/19, 26a/12, 34a/13, 36a/4, 36a/9, 37b/9, 40b/8, 42a/4, 42a/10, 42b/1, 42b/1, 46b/7,

47bh/9, 47bh/55, 47bh/56, 48ah/32, 49b/5, 50b/16, 51b/13, 52a/13, 52b/11, 53a/13, 54b/3, 59b/18, 60a/3, 66a/8, 71b/15, 76b/3, 86a/6, 86ah/37, 86ah/51, 86b/9, 86b/11, 88a/17, 90bh/29, 105b/1, 130b/14, 130b/15, 142b/6, 144a/19, 145a/13, 145a/14, 154a/6, 156b/14, 164b/18, 169a/7, 169b/18, 172a/7, 172a/9, 172a/16, 173b/7, 173b/9, 193a/10, 201a/5  
d.+er 20b/4, 35a/3, 51b/15  
d.+i 7b/17, 22b/15, 24b/6, 86b/7, 86b/7  
d.+inde 21a/17  
d.+ünci 18a/13, 18a/17, 21b/11, 22a/17, 40b/13, 43a/2, 43a/2, 43b/1, 61a/12, 70b/7, 71a/10, 72a/19, 76a/14, 78bh/18, 81a/18, 84ah/28, 85bh/28, 86b/10, 90bh/36, 99a/16, 111b/17, 113a/3, 115b/6, 120b/8, 121a/6, 122a/4, 131b/2, 132a/17, 136a/2, 137b/12, 141b/19, 156a/15, 156a/17, 160b/6, 161a/12, 165a/8, 172b/8, 173a/19  
d.+de 50a/16, 50b/16, 50b/18  
d.+den 76b/6, 90bh/31, 144b/8  
d.+dür 18b/10, 86b/4  
**döşe- Döşemek**  
d.-miş 77ah/34, 144a/1  
**döşek Döşek**  
d.12b/17, 83bh/22  
d.+e 17b/10  
d.+iñüzden 116a/2  
d.+den 115a/1  
d.+ler 161b/3  
d.+leri 12b/16  
**döşet- Döşetmek**  
d.-di 35a/10  
**draca öz. is.**  
d.51b/6  
**duĀ Ar. Tanrı'ya yalvarma**  
d.12a/6, 22a/3, 25a/11, 36b/8, 44a/12, 47a/5, 47b/2, 47b/5, 63a/4, 63a/4, 69b/12, 74b/12, 74b/13, 74b/14, 76ah/17, 76ah/57, 77bh/58, 78bh/65, 79bh/25, 79bh/27, 84ah/22, 87a/19, 88ah/11, 89bh/57, 96a/14, 96a/14, 103a/7, 103a/12, 103a/18, 111a/7, 123a/6, 123a/7, 123a/8, 123a/10, 123a/11, 133a/2, 151a/10, 151b/3  
d.+da 105a/8, 183b/12, 188a/7  
d.+dan 63a/6  
d.+lar 89bh/54, 123a/13  
d.+ların 1b/6  
d.+nuñ 79bh/28  
d.+sı 47b/6, 62b/2, 74b/7, 87b/16, 111a/10, 111a/12  
d.+sın 103a/9, 103a/10  
d.+sına 89a/9  
d.+sından 111a/11  
d.+ya 123a/8  
d.+yı 72b/1  
**dūd Far. Duman, tütün**  
d.57b/10  
**dudağ(ğ) Dudak**  
d.105b/6, 134b/19, 171b/19  
d.+uñ 134b/19  
**d'uhā Ar. Kuşluk vakti, salāt-ı d'uhā, sabah namazı**  
d'.28b/12  
d'.+yı 17b/6  
**duhān Ar. Duman, tütün**  
d.+ları 58b/12  
**duhūl Ar. İçeri girme, içine girme**  
d.23a/8, 24b/1, 24b/5, 53b/8, 56b/7, 158a/1  
d.+i 7b/14, 160a/9  
d.+in 84ah/44, 113b/19  
**dūn Ar. Aşağı, alt, adi**  
d.+lardan 201a/2, 201a/2  
**dūr Far. Uzak**  
d.122b/11  
**dur- Durmak**  
d.63b/10, 90a/9  
d.-a 66a/4, 66a/5, 68b/17, 69a/4, 69b/3, 69b/7, 88b/7, 195b/9  
d.-alar 189b/6, 189b/10  
d.-amayup 49a/17  
d.-an 85ah/34

d.-anlara 80a/11  
d.-anların 86bh/50  
d.-dugında 87a/10  
d.-duğda 12a/13, 68b/17, 69a/3  
d.-dı 71a/9, 71a/15, 76bh/24, 88ah/22  
d.-mayup 80a/4, 80bh/24, 92a/11, 161b/1, 174a/8  
d.-mağ 90a/9, 90a/12, 117a/2  
d.-mağda 28b/15  
d.-mağdur 68b/18  
d.-mañuz 112a/7  
d.-mişdur 47a/6  
d.-mişuz 85bh/9  
d.-sam 89b/17  
d.-sun 174b/12  
d.-up 8a/16, 16b/8, 16b/13, 21a/1, 44a/3, 65b/14, 76ah/21, 79bh/46, 84b/2, 89b/12, 103b/1, 119a/6, 127b/6, 142a/5, 157a/19  
d.-ur 14b/11, 29b/2, 30a/7, 32b/3, 39a/7, 45b/5, 46b/13, 62a/14, 63a/5, 69a/3, 86bh/33, 154b/15, 160a/15  
d.-urlar 127b/7  
d.-uñ 68a/1  
d.-uñuz 33a/7, 68a/5  
**d'urra Ar. Kişiyi veya mala gelen zarar ziyan**  
d'.199b/1  
**d'urüb Ar. Dömeler, vurmalar, çarpmalar**  
d'.88a/3, 177a/9  
**durūd Far. Övgü, selam**  
d.5a/11  
**dut- Tutmak**  
d.90a/7, 90a/8, 122b/8, 144a/12  
d.-up 87bh/27  
d.-a 66a/4, 66a/5, 66a/7, 66a/8, 69b/3, 77ah/58, 80b/15, 81b/5, 84ah/11, 88b/14, 101a/6, 118b/11, 125b/14, 151a/5, 154a/2, 174a/19, 192b/18, 194b/16, 200a/3  
d.-alar 79b/4, 89ah/2, 93b/1, 93b/8, 113a/17, 116b/14, 136b/6, 137b/1, 137b/5, 139b/15, 186b/15  
d.-ar 11b/1, 81bh/23, 103b/10, 135a/18, 145b/2, 155a/1, 155a/18, 163a/18, 172a/15, 172b/3, 189a/19, 189b/3, 197b/14  
d.-arak 189a/19  
d.-aram 80ah/8  
d.-arise 101a/11  
d.-arlar 11b/6, 83b/9, 86bh/26, 98b/6, 136b/1, 167b/11, 171a/11, 194b/9  
d.-arsañ 96a/17  
d.-arsuz 96b/19  
d.-arsın 96a/18, 122b/16  
d.-arum 119a/16, 122b/16, 135b/13  
d.-asuz 151a/14  
d.-asin 122b/7  
d.-dı  
76ah/4, 76ah/10, 80ah/6, 83ah/2, 86bh/34, 142b/5, 170b/16  
d.-ma 114b/17, 146b/7, 196a/7  
d.-madılar 107a/4  
d.-madın 83ah/2  
d.-mak 111a/8  
d.-mamağa 34a/19  
d.-masına 101b/4  
d.-maya 69b/2, 87a/9, 115b/6, 157b/6, 163b/3, 174a/19  
d.-mayalar 114a/11  
d.-mayup 117a/14, 120b/2, 149a/4  
d.-maz 97a/12, 132a/1, 141b/2  
d.-mağa 37a/5  
d.-mağ 71a/18, 71b/4, 75b/16, 85bh/30, 87bh/22, 87bh/25, 89ah/32, 200b/11  
d.-mağdur 166b/3  
d.-mañuz 71b/8  
d.-miş 80b/16  
d.-mişlar 93b/7  
d.-mişlardur 154a/12, 155b/1, 195a/6  
d.-up 8a/11, 11b/10, 16b/13, 32b/10, 33b/16, 34b/6, 37a/6, 37b/9, 44b/10, 52b/13, 55a/1, 57a/10, 58b/5, 58b/13, 66a/6, 68b/17, 69b/2, 77bh/16, 77bh/40, 80b/14, 80bh/17, 80bh/23, 81a/15, 81bh/47, 82bh/20, 82bh/54, 84ah/63, 85ah/23, 86ah/8, 86bh/41, 101a/10, 103b/1,

112a/8, 126a/3, 126b/18, 127a/17, 127b/7, 127b/8, 129b/11, 131a/9, 136b/3, 137a/2, 153a/18, 154b/17, 158b/10, 164b/3, 164b/5, 167b/16, 174b/7, 179a/4, 179a/6, 193a/11, 193b/12, 193b/18  
d.-uñuz 115a/2  
**dutdur- Tutturmak**  
d.-up 158b/5  
**dutil- Tutulmak**  
d.-dı 37b/3  
d.-ilmiş 159a/12  
d.-ilup 22b/2, 39b/4, 40b/1, 43a/13, 56b/11, 85bh/24  
**dutun- Tutunmak**  
d.-up 13a/2  
**duvâl Far. Kayış**  
d.90b/7, 90b/11  
d.+a 90b/8, 90b/9  
d.+ı 90b/6, 90b/7, 90b/8, 90b/8  
**duy- Duymak, işitmek, hissetmek**  
d.-ar 9b/5  
d.-dılar 52a/17  
**duz Tuz**  
d.+suz 78ah/46, 82bh/2  
d.+ı 82bh/1, 82bh/3, 82bh/5, 84bh/43  
d.+ıdur 78ah/45  
**düzañ Far. Cehennem, tamu**  
d.199b/11  
d.+a 107b/15, 124b/19, 148b/4  
d.+da 79b/15  
d.+dadur 192a/17  
d.+dan 187a/3, 189b/8  
**duzağ Tuzak**  
d.79ah/62  
**dü Far. İki**  
d.5b/10  
**dügün Dügün, şölen**  
d.54a/13  
**dühür Ar. Devirler, zamanlar**  
d.108a/8, 148b/11, 175a/19, 198b/6, 199b/6  
d.+da 126a/15, 174b/1  
**dükkân Ar. İçinde öte beri satılan yer**  
d.+lar 161a/2  
**dülbend Far. Tülbent**  
d.12b/9  
**dülük Ar. Güneş batması**  
d.35b/3  
**dün Dün**  
d.76ah/31, 86bh/23, 200b/12  
d.+ki 59a/17  
d.+leridür 93b/16  
**dünyâ Ar. Dünya, yer yuvarlığı**  
d.1b/9, 15b/14, 19a/12, 26a/6, 51a/10, 68a/3, 71b/11, 77a/7, 77ah/14, 77ah/15, 78a/12, 79b/17, 79b/18, 83b/14, 84a/16, 90a/14, 91b/15, 92a/18, 93b/9, 97b/19, 99a/5, 102a/13, 102b/16, 103a/4, 107a/10, 108b/9, 116b/1, 117a/8, 117a/8, 120a/5, 120b/18, 121b/9, 121b/17, 124a/3, 125a/5, 128a/9, 129b/5, 130a/14, 131a/10, 131b/3, 131b/4, 131b/8, 131b/9, 131b/12, 133a/2, 135b/16, 137b/2, 138a/1, 138a/3, 138a/7, 143b/13, 143b/15, 144a/11, 146b/10, 147b/18, 149a/19, 149b/1, 149b/2, 149b/3, 159a/17, 165b/11, 166b/16, 167b/18, 176a/18, 179a/8, 179a/10, 179b/18, 181a/11, 183b/14, 184b/19, 186b/7, 197b/9, 197b/11, 200a/19  
d.+ca 188b/8  
d.+da 7b/8, 28a/13, 28b/13, 62b/8, 66b/14, 66b/14, 74b/12, 77b/15, 80a/19, 80b/1, 81b/4, 81b/7, 84b/11, 88a/15, 92a/12, 94b/8, 94b/10, 95a/14, 101a/1, 107b/1, 108b/10, 116a/5, 119b/8, 119b/11, 120a/18, 123a/12, 125a/14, 132a/1, 137b/10, 138b/4, 149b/11, 149b/14, 150a/18, 178b/2, 179a/11, 181a/8, 182b/2, 182b/4, 186a/15, 188b/16, 189a/2  
d.+dan 18a/15, 20b/2, 49b/4, 67a/5, 82b/16, 83bh/16, 86a/1, 117a/11, 120a/9, 131b/7  
d.+dur 66b/5, 131b/2  
d.+durlar 175a/13, 175a/14  
d.+nuñ 82a/11, 82b/10, 97b/3, 116a/10, 116a/12, 148a/17, 182b/18

d.+sın 51a/10  
d.+ya 8b/10, 8b/16, 9a/14, 14b/4, 18b/3, 19a/17, 29b/4, 41a/16, 46a/9, 50b/18, 74a/1, 81b/6, 131a/19, 143b/2, 144a/11, 175b/11, 176a/3, 186b/18  
d.+yı 20b/1, 119b/13, 120a/3, 179a/6  
**dünyâlık Ar.+T. Dünyalık**  
d.130b/3  
d.+ı 123a/17  
d.+de 97b/12  
**dünye krş. dünyâ**  
d.71b/12  
**dünyevj Ar. Dünyayla ilgili, Dünyaya ait**  
d.1b/2, 4b/8, 28b/7, 99a/8, 108a/13, 123a/3, 146b/18, 158a/14, 163a/5, 166b/17, 166b/19, 167a/12, 176a/15, 176b/12, 179a/4, 185b/11, 188a/12, 190a/6, 191b/13, 191b/13, 193a/15, 197a/12  
d.+de 54b/19  
d.+den 69a/5, 84a/17  
d.+yı 132b/13  
**dünyeviyye Ar. Dünyayla ilgili, Dünyaya ait**  
d.13a/15  
d.+de 11a/14  
**dür krş. dürr**  
d.+ler 10b/17  
**dürd Far. Tortu, çöküntü**  
d.+ı 172b/9  
**dürer-bâr Far. İnci gibi söz söyleyen, incici yağdıran**  
d.+ı 117b/10  
**dürlü Türü**  
d.31b/12, 83b/16, 84ah/60  
**dürr Ar. İnci**  
d.3a/3, 50a/12  
**dürre öz. is.**  
d.23b/13  
**dürüst Far. Doğru, düzgün**  
d.87a/9, 96b/7  
**dürüş Far. Kaba, sert**  
d.85ah/30, 104b/16, 135a/3, 158a/14, 158a/17  
**dürüştlük Far.+T. Kabalık, sertlik**  
d.+ı 158b/3  
**dürüzj öz. is.**  
d.56b/19  
**düsümet Ar. Yağla ilgili durumlar**  
d.170a/13  
**düş Düş, rüya**  
d.12a/4  
**düş- Düşmek**  
d.-di 45b/16, 89ah/54, 117b/8  
d.-dü 132b/11  
d.-dugi 58a/7  
d.-e 45b/8, 124b/5, 187a/3  
d.-ecek 81b/7  
d.-er 44b/17, 66b/16, 79ah/28, 84bh/57, 96a/3, 111b/3, 120b/11, 121a/11  
d.-erdi 58a/10  
d.-megin 80ah/38  
d.-memegiçün 31b/18  
d.-mez 121a/12  
d.-miş 105a/11, 114b/12, 186a/15, 186b/2  
d.-mişdür 57b/17, 125b/9, 164a/4  
d.-mişsin 119a/15  
d.-se 79b/17  
d.-ürdi 83a/14  
d.-üp 20a/9, 22a/11, 32a/13, 38b/7, 38b/10, 47bh/16, 52b/12, 56b/13, 60a/6, 75bh/31, 76ah/5, 77ah/4, 77bh/32, 83a/17, 87ah/59, 87ah/60, 88bh/64, 89ah/3, 89ah/41, 90bh/10, 160a/17, 160b/5, 193a/12  
**düş-nâm Far. Sövgü, küfür**  
d.110a/7, 200b/7  
d.+da 158a/17  
**düşil- Düşülmek**  
d.-megin 31b/12  
**düşkün Düşkün, muhtaç**  
d.+lere 133a/13  
d.+lerüñ 138a/16  
**düşmen Far. Yağı, düşman**

d.60a/8, 77ah/51, 79ah/7, 80ah/6, 81bh/23, 83ah/5, 83bh/64, 84ah/4, 84ah/42, 84bh/15, 87bh/24, 105a/1, 119a/16, 122b/7, 122b/16, 122b/16, 135a/18, 135b/13, 139a/15, 151a/13, 154a/2, 163a/15, 164b/16, 164b/16, 167a/9, 171a/5, 174b/14, 189b/3  
d.+de 171a/6  
d.+den 89ah/37, 146b/19  
d.+e 78ah/24, 83bh/31, 85ah/12, 121a/7  
d.+i 76ah/54, 76bh/52, 84bh/49, 131a/3, 131a/4, 131a/16, 147a/1, 164b/15  
d.+idür 99b/12  
d.+ine 11a/18, 78ah/26  
d.+le 84ah/11  
d.+ler 75bh/27, 83bh/59  
d.+lere 200b/3  
d.+lerümdürler 88bh/42  
d.+lerümi 81bh/45  
d.+lerümüz 174b/13  
d.+lerüñ 75bh/29, 84bh/6, 143b/4  
d.+rek 129a/7  
d.+üm 87ah/2  
d.+ümüz 110a/13  
d.+ün 53b/12, 56b/3, 57b/16, 76ah/36, 81bh/11, 84ah/15, 110a/1, 164b/16, 178b/14  
**düşmen-engizlik Far.+T. Düşmanlık edicilik**  
d.83bh/62  
**düşmenân Far. Düşmanlar**  
d.+i 110a/1  
**düşmenlik Far.+T. Düşmanlık**  
d.80ah/8, 108b/2, 119b/4, 171a/5  
d.+i 123b/3  
d.+ün 122b/8  
**düşük Düşük**  
d.20a/8, 42a/7  
**düşün- Düşünmek**  
d.-üp 192a/4  
**düşüril- Düşürülmek**  
d.-ür 79ah/62  
**düşvâr Far. Güç, zor**  
d.+i 57b/2  
**düşvârlük Far.+T. Güçlük, zorluk**  
d.+indendür 91b/1  
**düz Düz**  
d.69b/2, 87a/9, 135a/2  
**düz- Düzmek**  
d.-edür 129a/2, 173a/9  
d.-mişler 83b/15, 127b/1, 127b/4  
d.-mişlerdür 147a/16  
d.-üp 37a/1, 126b/4, 127a/14, 147b/2  
**e**  
**eÖâlî Ar. Pek yüksek olanlar**  
e.5b/10  
**eÖamm Ar. En umumi**  
e.167b/19, 168b/8  
e.+dür 167b/5  
**eb raḥîm Sür. Besleyen baba**  
e.47bh/32, 47bh/33  
**ebâ mesÖud öz. is.**  
e.118a/18  
**ebâ hüreyre öz. is.**  
e.130b/10, 178a/3  
**ebâÖ en cedd Ar. Babadan, dededen, kuşaktan kuşağa**  
e.49a/8  
**ebân öz. is.**  
e.38b/14, 64b/13  
**(ümmü) ebân öz. is.**  
e.38b/17  
**ebbâd bin sefid öz. is.**  
e.27b/8  
**ebdâl Ar. Dünyayla ilişkisini kesip Tanrı'ya bağlanmış derviş**  
e.+ından 168b/13  
**ebdân Far. Kavim, kabile**  
e.126a/12, 126a/15, 185b/3

e.+dan 168a/1  
**ebed Ar. Sonu olmayan gelecek zaman**  
e.2a/1, 77a/11, 89a/1, 179a/11  
e.+e 168a/6  
**ebeda'llâhümme Ar. Allah'ım daim eyle anlamında dua sözü**  
e.3a/4  
**ebedü'l-âbâd Ar. Tükenmez, ebedi hayat**  
e.77b/10, 96b/3, 110a/18, 166b/16  
**ebeden Ar. Asla, hiçbir zaman**  
e.52ah/7, 168a/5  
**ebedj Ar. Sonu olmayan, ebede mensup**  
e.78a/12, 82a/19, 84a/17, 89b/4, 98a/2, 99a/7, 106b/17, 106b/18, 110b/2, 117a/8, 123b/13, 131a/17, 132b/10, 138a/5, 140b/12, 140b/12, 145a/17, 145b/2, 147b/3, 149a/4, 150a/5, 162b/13, 188b/11, 199b/15  
e.+den 4a/17, 75a/13, 168a/7  
e.+dür 79a/15, 167b/19  
e.+sinde 104a/13  
e.+ye 80b/6, 94a/16, 117a/16, 119b/10, 127a/5, 138a/6, 145a/19, 167a/11, 182b/17  
**ebeveyn Ar. Ana baba**  
e.7a/9  
**ebj Ar. Baba**  
e.10a/4, 10a/5, 10a/8, 18b/16, 19a/4, 19a/7, 19a/7, 19b/9, 19b/12, 20b/16, 20b/17, 22a/9, 22a/14, 23b/5, 23b/11, 23b/11, 23b/12, 23b/12, 23b/12, 23b/13, 23b/13, 23b/13, 23b/13, 23b/13, 25a/8, 25a/19, 25b/6, 26a/15, 26b/4, 26b/6, 27b/6, 27b/11, 27b/12, 28a/5, 29a/13, 29b/1, 30a/5, 30a/6, 30a/8, 30b/4, 30b/9, 30b/15, 31a/14, 31b/3, 31b/9, 32a/1, 32a/6, 32a/7, 32a/7, 32a/8, 32a/15, 32a/19, 33b/4, 34b/7, 34b/9, 35a/18, 37a/16, 38a/17, 39a/9, 39a/19, 39b/3, 40b/12, 41a/6, 47a/4, 60b/16, 62b/10, 64a/15, 70b/2, 73a/1, 74a/18, 74b/5, 74b/11, 81a/13, 101a/5, 110a/7, 115b/13, 119a/1, 124b/6, 126a/18, 128a/15, 128b/8, 136a/14, 147b/15, 151a/1, 152a/6, 153a/9, 153b/1, 153b/2, 163a/16, 180a/10, 196a/11  
**ebj bekr öz. is. krş. ebü bekr**  
e.25a/19, 25b/6, 29a/13, 30a/5, 30a/6, 30a/8, 30b/4, 30b/9, 30b/15, 31b/9, 32a/6, 32a/7, 32a/8, 32a/19, 33b/4, 41a/6, 126a/18, 151a/1  
e.+dür 31b/3  
e.+ün 19/7, 31a/14, 32a/15, 39a/3  
**ebj bekr şiddik krş. ebj bekr**  
e.10a/4  
**ebj bekr eš-šiddik krş. ebj bekr şiddik**  
e.19a/7, 26b/6, 29b/1, 32a/1, 110a/7, 128b/8  
e.+un 28a/5  
**ebj ümâmetü'l-bâhilî öz. is.**  
e.64a/15  
**ebj'l-Öâš öz. is.**  
e.37b/5, 37b/9, 38a/13  
e.+i 38b/2  
**ebj'l-erḳam öz.is.**  
e.10a/9, 27b/8  
e.+un 32b/18  
**ebkâr Ar. Kız oğlan kızlar, bakireler, birinci defa söylenmiş mazmunlar**  
e.148a/9  
**eblaḳ Ar. Rengarenk, alaca bulaca, ala bacak at**  
e.2a/7  
**ebnâ Ar. Oğullar**  
e.175a/19  
**ebnâÖ krş. ebnâ**  
e.2a/18, 2b/3  
**ebniye Ar. Binalar, yapılar**  
e.161b/15  
**ebr Far. Bulut**  
e.57b/10  
e.+dür 4a/8  
**ebrâr Ar. Hayır sahipleri, iyiler, dindarlar**  
e.5a/12, 101b/18, 174a/16, 195a/5  
e.+dur 88a/19  
e.+larıdur 107a/9  
**ebrâš Ar. Miskin illeti hastalığına tutulan, ebraş**

e.+ı 190b/2

**ebū Ar. Baba, ata**

e.8a/6, 8b/10, 8b/18, 8b/19, 9a/2, 9a/5, 9a/10, 9a/13, 10a/6, 10a/8, 10a/9, 16a/6, 16a/8, 19a/2, 20b/14, 21b/10, 21b/10, 21b/11, 22a/15, 23a/15, 23a/15, 23a/17, 23a/18, 23a/19, 23a/19, 23b/10, 23b/14, 23b/15, 23b/15, 24a/15, 24ah/9, 24ah/10, 24ah/12, 24ah/12, 24ah/13, 24b/7, 25b/19, 26a/12, 26a/13, 26a/16, 26a/17, 26a/18, 26a/19, 26a/19, 26b/7, 26b/8, 26b/9, 27a/17, 27b/1, 27b/2, 27b/4, 27b/6, 27b/11, 27b/13, 27b/16, 28a/1, 28a/6, 28a/8, 29a/10, 29a/16, 29a/16, 29a/19, 29b/4, 29b/5, 29b/7, 29b/15, 29b/17, 29b/18, 30a/18, 31a/13, 32b/6, 33a/18, 34a/5, 35a/17, 36a/16, 36a/17, 36b/1, 36b/2, 36b/11, 37b/1, 38a/9, 38b/1, 39a/19, 40b/17, 41a/19, 41b/4, 41b/5, 42a/12, 44b/19, 45a/14, 45b/1, 45b/19, 46a/5, 47b/8, 47b/14, 48a/5, 48b/12, 63a/9, 63b/16, 64a/15, 70b/15, 71a/7, 73a/18, 73b/7, 78b/12, 80a/8, 81b/2, 82b/18, 83ah/42, 83ah/43, 83ah/52, 83ah/56, 83ah/59, 83b/1, 83bh/2, 83bh/4, 83bh/8, 83bh/11, 84b/1, 84b/7, 85a/11, 86a/3, 86a/14, 86b/1, 86b/6, 86b/17, 87a/15, 89ah/51, 91b/10, 92a/1, 92a/8, 92b/2, 92b/15, 93b/12, 93b/13, 94b/7, 99b/1, 101a/9, 101a/13, 101a/17, 103a/3, 104a/4, 104a/9, 104b/18, 107b/10, 108b/5, 109b/9, 110b/11, 114b/10, 118a/17, 118b/2, 118b/4, 121b/5, 121b/6, 122b/5, 122b/8, 122b/15, 122b/17, 125a/12, 125b/4, 129a/4, 129a/6, 129a/14, 129b/1, 129b/7, 130b/4, 130b/5, 130b/6, 138b/15, 138b/16, 154b/4, 154b/5, 154b/7, 164a/3, 177b/19, 185b/17, 186a/9, 186a/13, 187a/1, 189a/1, 189a/3, 189a/16, 189b/15, 189b/18, 190a/1, 190b/7, 191a/2, 191a/3, 200a/7

**ebū bekr öz. is.**

e. 9a/5, 10a/6, 16a/6, 16a/8, 21b/11, 24a/15, 26b/7, 27b/4, 27b/6, 29a/10, 29a/16, 29a/16, 29b/7, 29b/17, 30a/18, 33a/18, 40b/17, 42a/12

e.+den 29b/18

e.+ün 29a/19, 29b/5, 37b/1

19a/7, 31a/14, 32a/15, , 39b/3

**ebū bekr-i şıddıķ krş. ebū bekr**

e. 8b/10, 34a/5

**ebū cehel öz. is.**

e.+ün 32b/6

**ebū cehm öz. is.**

e. (bin huzeyfe) 90b/2

e.+e 90b/5

**ebū derdā öz. is.**

e.24ah/13, 82b/18, 104a/4, 104b/18, 110b/11, 118b/2, 118b/4, 122b/8, 122b/15, 129a/14, 129b/1, 129b/7, 164a/3, 180a/10, 189b/15, 196a/11

**ebū hüreyre öz. is.**

e.92b/7

**ebū zer el-ğıfārj öz. is.**

e.28a/7, 71a/7, 122b/5

**ebū/ebā zer krş. el-ğıfārj**

e.26a/16, 86a/14, 86a/15, 92a/1, 92b/15, 109b/9, 122b/5, 138b/15, 138b/16, 138b/16

e.+ün 122b/17

**ebū'd-derdā krş. ebū derdā**

e.26a/6

e.+dur 26a/6

**ebū'l-Ŗās öz. is.**

e.19b/6

**ebū'l-Ŗabbās öz. is.**

e.47b/7, 48ah/21, 48ah/25

e.+dur 47b/11

**(melikşāh) ebū'l-feth öz. is.**

e.48a/9

**ebū'l-hamrā öz. is.**

e.28a/7

**ebū'l-hasan öz. is.**

e.93b/7, 121b/14, 154b/8

e.+dan 93b/8

**ebū'l-hasan başrj öz. is.**

e. 121b/14

**ebū'l-kāsım öz. is.**

e.19a/12, 48a/9, 61a/19, 63b/5, 65b/12, 93b/6

**ebū müsım ğazj öz. is.**

e.47b/8

**ebū'r-rayhānjn öz. is.**

e.41b/5

**ebū's-semh öz. is.**

e.28a/8

**ebū't-tafjl öz. is.**

e.28a/12

**ebū'l-hārış öz. is.**

e.49a/8

**ebū'l-hāş öz. is.**

e.49a/8

**ebvāb Ar. Kapılar, bölümler**

e.148a/1, 180a/3, 182b/14, 188b/11, 198a/12

e.+ın 143b/11

**ebyat Ar. Beyitler**

e.159b/17

**ecdād Ar. Atalar, dedeler**

e.3a/13, 4a/11, 4b/11, 5a/16, 5b/9, 6a/13, 6a/14, 6b/19, 20a/13, 48b/18

e.+ların 5b/5

e.+uñ 37b/10

e.+ı 191b/19, 192a/1

e.+ın 52a/6

e.+ındandır 20b/6, 20b/18

**ecel Ar. Ömrün sonu**

e.53a/11, 53b/9, 54b/15, 106b/18, 117a/10

e.+de 201a/5

e.+den 60b/6, 80bh/55, 83bh/23

e.+ı 83bh/35, 117a/11

e.+ın 78bh/52, 152a/19

e.+ün 129b/7

**ecell Ar. Çok büyük, ulular ulusu**

e.+lerden 78a/14

**ecel Ar. Sebep**

e.+den 58a/11, 109a/17, 111b/13, 120b/11, 129b/10

**ecelāf Ar. Ayak takımları, rezil kimseler**

e.136a/18, 157a/19, 159b/18, 194a/10

**ecnās Ar. Cinsler, türler**

e.80bh/34

**ecnebj Ar. Yabancı**

e.157b/1, 157b/1

**ecr Ar. Bir iş, hizmet karşılığı verilen şey, ücret**

e.3a/8, 62b/1, 100a/2, 178a/19, 181a/5

e.+ı 61b/8, 61b/9

e.+ın 182b/4

e.+ine 70b/10

e.+lerine 95b/9

**ecr-i cezil Ar. Bol sevap**

e.42b/14

**ecrām Ar. Cansız olan cisimler**

e.169b/9

**ecsām Ar. Gövdeler, bedenler**

e.126a/12, 143b/16, 169a/12, 169a/13, 169a/13, 169a/19, 169b/4, 169b/12, 185b/3

e.+ları 170b/3

e.+ı 169a/11

e.+ında 169b/7

**ecved Ar. Daha, pek, en iyi olan**

e.93a/8, 96b/15

**eczā Ar. Parçalar, kısımlar**

e.169b/1, 169b/9, 172a/15, 172a/19, 172b/19, 180b/4

e.+ların 199a/15, 199b/12

e.+larında 193b/13

e.+larından 172b/17

e.+sı 172a/15, 172b/1, 172b/9, 192b/9

e.+sın 198b/12

e.+sına 169a/2

**ed-dārj öz. is.**

e.26b/1

**ed-dihāk öz. is.**

e.23a/8

**edā Ar. Bir şeyi ödeme, yerine getirme**

e.4a/18, 5a/8, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14, 76ah/49, 84b/19, 85b/8, 85b/15, 89ah/52, 95a/1, 99a/4, 99a/2, 109b/12, 118b/13, 121b/3, 121b/4, 128b/7, 128b/19,

130a/1, 130a/1, 130a/3, 132a/2, 159b/10, 163b/18, 164a/1, 182b/5, 183b/6, 188a/17  
e.+larına 98a/16  
e.+sı 80b/4, 93a/9, 95a/18, 97a/14, 99a/16, 112a/4, 112a/11, 121a/14, 123a/2, 132a/13, 163a/18  
e.+sına 93a/5, 93b/4, 94b/13, 111b/6, 113a/8, 119b/19, 125b/19, 164a/16, 164b/4, 166b/13, 183b/9  
e.+sında 94b/13, 96a/19, 99a/17, 111b/8, 124a/13, 126b/1, 128b/11, 128b/12  
e.+sından 112b/2, 121b/4  
e.+ya 128b/11  
**edām-allahü Ar.Allah devam ettirsin manasında dua sözü**  
e.3a/18  
**edeb Ar. İyi terbiye, zariflik**  
e.20b/9, 82a/7, 116a/2, 116a/4, 133a/9, 158a/15, 158b/2, 162a/11, 189a/17  
e.+de 113b/4  
e.+dür 158b/8  
e.+e 189a/12  
e.+i 109b/17, 158b/17  
e.+ile 117a/2  
**edebî Ar. Edebiyata ve terbiyeye mensup**  
e.84bh/36  
**edebîyye Ar. Edebiyata ve terbiyeye mensup**  
e.106b/8  
**edepsüz Ar.+T. Edepsiz, terbiyesiz**  
e.118b/7  
e.+e 75bh/47  
**edevât Ar. Parçalar, aletler**  
e.+ı 150a/6  
**edfân Ar. Gizli, gömülü şeyler, defineler**  
e.165a/10  
**edhîne Ar. Dumanlar**  
e.138a/9  
**edîb Ar. Edepli, terbiyeli**  
e.6b/6  
**edille Ar. İşaretler, deliller, rehberler**  
e.24a/10  
e.+lerin 134a/9  
**edirne öz. is.**  
e.+de 51b/10  
e.+ye 52a/15  
e.+yi 50b/3  
**ednâ Ar. En aşağı, bayağı.**  
e.89ah/33, 89ah/39, 94a/3, 101b/13, 101b/16, 130b/2, 156a/13, 166a/10, 170a/7, 170a/7, 171a/17, 183a/9, 194b/16, 196b/7  
e.+dan 94a/5  
e.+ya 156a/11  
**ednâs Ar. Pislilikler, kirliler**  
e.88a/19, 160a/1, 181b/6, 186b/6, 187b/4  
e.+ı 78b/14  
e.+ından 176b/19  
**edreb öz. is.**  
e.44b/19  
**edvâr Ar. Devirler, asırlar**  
e.+dan 169a/6  
**edviye Ar. İlaçlar**  
e.117a/4, 160a/6, 168b/7, 169a/7  
**edyân Ar. Dinler**  
e.6b/16  
**efÖâ Ar. Engerek yılıarı**  
e.134a/16  
**efÖâl Ar. İşler**  
e.79a/15, 89b/6, 109b/8, 113a/10, 114a/6, 122a/16, 123b/19, 124a/12, 124b/4, 125b/10, 142a/4, 148a/4, 148b/15, 167b/10, 174a/4, 175a/18, 179b/14, 181a/4, 192a/1  
e.+den 124a/12  
e.+e 116b/1  
e.+i 110a/2  
e.+idür 165b/6  
e.+in 177b/9  
e.+inün 199b/13  
e.+lerden 156a/5

e.+lerinde 181b/11  
e.+lerine 151a/3  
**efdâî Ar. Daha faziletli, en üstün**  
e.15a/17, 15a/18, 15a/19, 20a/5, 23b/18, 24a/15, 28b/17, 30a/9, 41a/6, 43a/19, 62b/17, 62b/19, 112a/10, 132a/9, 137a/17, 145b/10, 145b/15  
e.+idür 172a/18  
e.+dür 23b/19, 72b/14, 98b/14, 99a/15, 183a/8  
e.+i 29b/2, 73a/13, 78a/16, 78a/16, 78b/14, 145b/10  
e.+idür 84b/19  
e.+leri 4b/7  
**efdâî Ar. Ziyadeler, fazlalar, iyilikler, ihsanlar, meziyetler**  
e.95a/1, 162a/19, 162b/4, 162b/4, 164b/17, 165a/2, 174a/3, 180a/19, 193b/2, 194b/15, 199a/1  
e.+dür 180a/19  
e.+i 144b/3, 154a/14, 163a/17, 164a/19  
e.+idür 153a/13  
e.+idürler 155b/9  
e.+rekdür 153a/11  
**efdâîlü's-şalavât ve ekmeli'üt-tehaya Ar. En üstün selamlar ve dualar onun üzerine olsun manasında dua sözü**  
e.201a/19  
**efdâliyyet Ar. Meziyetlilik, üstünlük**  
e.+i 16b/17  
**efdâliyyet Ar. Üstünlükler**  
e.+ine 155b/3  
**efendi Rum. Sahip, malik, ağa, saygın**  
54a/10, 83ah/26  
e.+müzden 118b/8  
e.+si 124b/18  
e.+sin 76a/4  
e.+sine 75bh/31, 118b/8, 118b/11  
e.+sinün 89ah/41  
e.+üm 36b/12  
**efnaş Ar. En çirkin, pek kaba**  
e.157a/5, 157a/15, 159b/6  
**efÖj krş. efÖâ**  
e.+si 99b/12  
**efkâr Ar. Düşünceler**  
e.69a/5  
e.+ı 32b/9  
e.+ında 148b/10  
**eflañ öz. is.**  
e. 36a/19  
**(yünus) eflañ öz. is.**  
e.154b/17  
**eflâk Ar. Felekler, gökler**  
e.165b/5  
**eflat'un öz. is.**  
e.48bh/20  
**efrâd Ar. Fertler, birler**  
e.77a/1, 168b/5  
e.+in 88b/15  
e.+ından 149b/10  
**efrâsiyâb öz. is.**  
e.48ah/54, 83bh/25  
**efrîdün-nişân öz. is.**  
e.3a/6  
**efsâne Far. Boş söz**  
e.+sine 143b/4  
**efser Far. Taç**  
e.43a/9  
**efsün Far. Büyü, sihir, gözbağcılık**  
e.143b/4, 147a/7  
**efsürde Far. Donuk, donmuş, gayretsiz**  
e.52b/12  
**efşân Far. Saçan, serpen, dağıtan**  
e.+dan 4a/8  
**efvâh Ar. Ağızlar, menfezler**  
e.80ah/37  
**efzûn Far. Fazla, çok, aşırı**  
e.7a/17, 80ah/34, 111b/9, 200b/10  
e.+dur 3a/19  
e.+ı 51b/7



**eger Far. Eğer, ŧayet, ise**

e.3b/8, 44b/6, 61b/18, 62a/6, 62a/6, 62a/15, 66a/17, 66a/18, 71a/12, 71b/9, 75bh/43, 75bh/45, 76bh/52, 76bh/55, 77b/13, 77b/14, 77bh/5, 78ah/17, 78ah/37, 78ah/50, 79ah/23, 79ah/51, 79b/17, 80ah/57, 80ah/58, 80bh/9, 80bh/54, 81ah/25, 81b/6, 81bh/2, 82ah/29, 82ah/30, 83ah/10, 83bh/11, 83bh/36, 83bh/45, 83bh/64, 84a/5, 84a/6, 84a/15, 84ah/15, 84ah/36, 84ah/60, 84bh/1, 84bh/4, 84bh/7, 84bh/9, 84bh/15, 84bh/53, 84bh/56, 85ah/31, 85ah/33, 85bh/40, 87ah/11, 88a/10, 88ah/11, 88ah/12, 88bh/9, 89a/18, 89ah/23, 89b/3, 89bh/10, 90ah/32, 90ah/34, 90ah/37, 90ah/44, 90bh/41, 91b/15, 91b/16, 93b/9, 95a/1, 95a/10, 95a/11, 95b/10, 96b/7, 96b/14, 97a/2, 97a/8, 97b/9, 97b/10, 98a/2, 99a/5, 99b/9, 103a/4, 103a/5, 103a/12, 105a/17, 105a/18, 105a/19, 105b/1, 105b/2, 106a/1, 106a/4, 106a/5, 110a/6, 110b/1, 110b/12, 111a/18, 112b/16, 112b/17, 114a/5, 114a/5, 114a/14, 114b/4, 114b/16, 115a/1, 115a/4, 116a/8, 116a/10, 116a/16, 116a/16, 116a/17, 116a/18, 116b/6, 117a/14, 117b/14, 117b/15, 118b/2, 120a/14, 120b/18, 121a/5, 122b/11, 122b/13, 124b/3, 124b/4, 126a/9, 127a/8, 128a/4, 128a/10, 131a/2, 131a/3, 131a/12, 132b/18, 133a/10, 133a/11, 133b/6, 133b/7, 134a/14, 135b/12, 135b/13, 135b/13, 135b/16, 136a/11, 136a/12, 137a/9, 137b/7, 138b/11, 138b/16, 139a/13, 139b/12, 139b/14, 143b/10, 143b/11, 144a/3, 144a/15, 144a/16, 146b/14, 148b/13, 148b/15, 149a/8, 149a/12, 150a/6, 150a/8, 150a/10, 150a/11, 150a/11, 150b/14, 150b/14, 151b/2, 151b/3, 153a/14, 154a/1, 154a/1, 154a/10, 154a/17, 154a/17, 155b/7, 155b/12, 157a/5, 157a/7, 157b/7, 157b/8, 158b/4, 158b/5, 158b/15, 158b/18, 158b/19, 159b/10, 159b/11, 160a/3, 160a/4, 160a/14, 161b/5, 161b/10, 161b/12, 162a/15, 162b/5, 164b/15, 165a/19, 165b/9, 165b/10, 166a/8, 167b/15, 168b/12, 168b/18, 170a/17, 170b/18, 171a/9, 171a/19, 171b/7, 171b/9, 171b/10, 171b/19, 173a/5, 173a/9, 173a/11, 173a/12, 173b/18, 174a/16, 174a/17, 174a/18, 174a/19, 174b/1, 175a/14, 177a/11, 179b/12, 180a/14, 180b/14, 183b/19, 184a/1, 184b/2, 184b/3, 184b/4, 184b/5, 184b/6, 184b/7, 184b/8, 184b/8, 185b/14, 189b/14, 190a/19, 191b/19, 192b/11, 192b/17, 192b/17, 193b/13, 193b/14, 193b/15, 196b/9, 196b/12, 197a/16, 198a/1, 198a/6, 199a/10, 199a/14, 199a/15, 199b/14, 199b/18, 199b/19, 200a/1, 200b/7, 200b/8, 200b/14, 200b/14, 201a/8

e.+i 54a/9

**egerçi Far. İse de, her ne kadar**

e.23b/19, 81a/15, 88bh/41, 104b/13, 106a/3, 107a/4, 132b/17, 140b/6, 149a/4, 150a/16, 156b/7, 156b/19, 157a/8, 160b/9, 165b/7, 167a/2, 167b/13, 168a/11, 168a/13, 175a/10, 175a/11, 175b/1, 188a/14, 191b/16, 197b/4

**eglen- Eğlenmek**

e.-di 89ah/56  
e.-dükleri 77bh/48  
e.-dügine 53b/16  
e.-emem 44b/9

**eđrāz Ar. Garazlar**

e.125b/9

**egri Eğri**

e.134b/10, 134b/15, 135a/1, 201a/4

**egrilik Eğrilik**

e.+lerile 114a/5

**eħabb Ar. Çok sevilen**

e.96b/15

**eħad Ar. Tek, bir**

e.+i 47b/7

**eħade'l-cānibeyn Ar. İki taraftan biri**

e.107a/17

**eħādīŧ Ar. Hz. Muhammed'in sözleri, sözler, haberler**

e.2a/14, 4a/3, 4a/15, 15a/16, 16a/15, 21a/8, 21b/5, 24a/2, 26a/11, 26b/1, 29b/8, 45b/10, 46b/11, 60b/14, 79a/17, 86b/6, 86b/18, 91b/6, 99a/17, 116b/15, 144a/9, 165a/15, 180b/14

e.+den 78b/9

**eħadīt Ar. Vahdet, birlik**

e.88b/11

**eħadiyyet Ar. Birlik, Allah'ın birliği**

e.82a/10, 142b/9

e.+de 150a/19

**eħass Ar. En bayağı, pek alçak**

e.144b/4, 199a/9

**eħaŧŧ Ar. En özel, başlıca**

e.+i 110b/18

**eħassen Ar. Alçakça, rezilce**

e.195b/11

**eħemm Ar. Mühim, en önemli**

e.155b/3, 156a/6

e.+i 168b/8

**eħibbā**

2b/3

**eħl Ar. Sahip, becerikli, bir yerde oturan**

e.2a/17, 2a/17, 2b/13, 6b/1, 7a/15, 7b/7, 8a/1, 8a/7, 15a/16, 17a/3, 23a/13, 24a/16, 24b/2, 24b/3, 24b/4, 29a/8, 31a/9, 33b/12, 33b/15, 35a/2, 35a/3, 35a/10, 35b/14, 36a/13, 36a/14, 39b/14, 40a/11, 40b/1, 41a/11, 46a/1, 46a/1, 48ah/27, 54a/8, 57b/1, 71a/15, 75a/5, 75a/6, 75bh/3, 75bh/4, 75bh/25, 75bh/26, 75bh/32, 76ah/7, 76ah/48, 76bh/41, 78b/1, 79a/6, 80b/17, 83ah/29, 83ah/38, 84ah/23, 87b/12, 87bh/26, 89b/8, 91a/16, 93a/8, 93b/3, 94a/1, 97a/13, 97b/3, 97b/19, 98a/12, 99a/8, 99a/9, 102a/10, 105b/18, 106b/9, 107a/1, 108a/8, 108a/12, 112b/19, 114a/10, 114b/1, 114b/5, 116a/8, 117a/13, 117a/14, 119b/13, 119b/18, 121a/14, 121a/14, 121b/19, 123a/12, 123a/15, 124a/2, 124a/7, 125b/6, 125b/13, 126b/3, 136a/3, 138a/1, 138a/3, 139b/5, 139b/7, 139b/7, 139b/8, 140a/2, 142a/15, 145a/3, 147a/9, 148b/3, 151a/4, 151a/9, 156b/6, 157a/1, 158a/9, 160a/1, 160a/5, 160b/10, 160b/15, 162a/4, 162a/11, 162a/11, 162a/14, 162a/14, 167a/2, 163b/9, 167a/16, 175a/2, 175a/13, 175a/19, 176a/19, 178a/18, 178a/18, 178b/8, 178b/11, 179a/5, 180b/5, 181a/1, 181a/17, 183b/11, 189b/8, 190a/16, 192a/1, 192a/2, 192a/9, 192a/9, 194a/8, 194b/5, 196a/3, 199b/19, 200a/1

e.+i 21b/12, 28b/1, 48ah/10, 93a/11, 113a/18, 145a/3, 152b/5

e.+idür 171b/9

e.+ile 113a/16

e.+in 162a/15

e.+ine 114b/1, 123a/7, 175a/1

e.+inün 51a/18, 138a/15

e.+leri 78ah/11, 153a/18

e.+lerile 152b/6

e.+lerin 145b/2

e.+lerinüz 113a/9

e.+lerinüzün 114a/19

e.+ümden 121b/17

**eħl-i beyt Ar. Ev ehli, Hz. Muhammed'in evine mensup olanlar**

e.4a/11, 4b/12, 12a/1, 43b/15

b.+i 78b/1

b.+ümden 75bh/4

b.+üme 80b/17

**eħl-i ŧalāh Ar. Namuslu, dürüst, adaletli olanlar**

e.+a 99a/8

e.+uñ 102a/10

**eħl-i ŧuffe öz. is. Hz. Muhammed'in Medine'deki mescide bitişik sofada İslam eğitimi ile meşgul olan sahabe**

e.98a/12

**eħliyyet Ar. Yetki, liyakat, kabiliyet**

e.143b/1, 154a/9

**eħlu'llāh Ar. Tanrı adamı, evliya, veli**

e.51b/12, 123b/7, 138a/2

e.+a 77ah/1

e.+dur 97a/18

e.+uñ 123b/11

**eħlü'r-rüm öz. is.**

e.48b/17

**eħvāl Ar. Korkular, dehşetler**

e.+den 124a/1

e.+inden 148b/6  
**ehviye Ar. Hevesler, istekler**  
e.173b/14  
**eimmet-i işnâ Öaşer öz. is. On iki imam**  
e.43a/19  
**ek- Ekmek**  
e.-diler 80bh/26  
e.-ersin 80bh/25  
e.-erüz 80bh/26  
e.-üp 61a/12  
**ekâbir Ar. Faziletçe büyük olanlar, devlet ricali**  
e.77a/1, 84ah/31, 83b/7, 89ah/41, 90a/16, 95a/15,  
117a/2, 120b/7, 121a/19, 122b/4, 125b/6, 149a/6,  
175b/19, 180a/18, 190a/5  
e.+den 82bh/15, 190b/17  
e.+i 78bh/28  
e.+inden 126a/17, 155b/12  
e.+indendür 108b/8  
e.+leri 121b/18, 158a/7  
e.+lerinden 107b/10, 189b/1  
e.+lerinüŝ 95b/4  
**eķâlîm Ar. Memleketler, diyarlar, iklimler**  
e.149a/9  
**eķall Ar. En az, en aşağı**  
e.167b/14, 167b/18  
e.+i 76b/10  
**eķarib Ar. Yakın akraba, hısımlar**  
e.110b/6, 193a/6  
e.+inden 157a/3  
**eķbâd Ar. Karaciğerler**  
177b/7  
**ekber Ar. En büyük**  
e.32a/2, 32a/4, 36a/10, 42a/9, 43a/18, 43b/1, 88a/16,  
95a/3, 123b/9, 142a/5, 150b/15  
e.+de 177b/8, 199b/13  
e.+dür 165a/11  
**ekl Ar. Bir şey yemek**  
e.11b/10, 79b/14, 86b/13, 86b/14, 88ah/21, 118a/4,  
118a/4, 122a/12, 130a/6, 130a/15, 167a/13, 171a/12,  
180b/9  
**ekmek Ekmek**  
e.88bh/40, 127a/18, 129b/16, 190b/16  
e.+i 34a/18  
e.+ile 127a/10  
e.+inden 128a/16  
**ekmel Ar. En kamil, mükemmel**  
e.11a/9, 34b/18  
e.+dürler 15a/18  
e.+idür 145a/16  
**eķnâf Ar. Yanlar, taraflar**  
e.+a 3a/11  
**ekrem Ar. En kerim, pek cömert**  
e.1b/12, 44b/18, 58b/7  
e.+üş 16a/1  
**ekşer Ar. En çok, daha ziyade**  
e.5b/16, 9b/2, 10b/11, 11b/18, 12a/9, 17a/18, 29a/7,  
32a/13, 48b/2, 83ah/13, 84a/18, 91b/1, 106b/16,  
109a/16, 116b/12, 116b/12, 126a/5, 131a/10, 132b/10,  
134b/6, 138a/1, 148b/6, 149b/12, 153b/5, 157b/14,  
157b/18, 168a/3, 168b/7, 176a/18, 184b/10, 191b/17,  
192b/3, 192b/4, 193a/6, 193a/16, 193a/19, 198a/12  
e.+i 25b/12, 26a/3, 54a/3, 55b/1, 56b/13, 79ah/26,  
103a/6, 122b/9, 146a/5, 159b/11, 162a/5, 174b/16,  
182b/14, 193b/2  
e.+in 12b/3, 16b/2, 57a/1  
e.+inüŝ 20b/4  
**ekşerj Ar. Çok defa, çoğu**  
e.2b/1, 76b/10  
**ekŝeriyâ Ar. Çok dafa olarak, sık sık**  
e.12b/5, 12b/9, 13a/8, 17b/4, 36b/8  
**eksük Eksik**  
e.13a/2, 38b/19, 82bh/22, 89bh/28, 101b/8, 190b/15  
e.+dür 82bh/2, 150b/6  
e.+leri 82b/9  
**eksüklük Eksiklik**  
e.+i 87b/10

**ekşi Ekşi**  
e.78ah/48, 158b/6  
**ekvân Ar. Varlıklar, alemler**  
e.+i 144a/1  
**el El**  
e.2b/3, 8a/14, 47a/1, 53b/13, 56a/7, 58b/16, 59a/17,  
59a/19, 66b/5, 75bh/50, 76ah/5, 79b/10, 80bh/9,  
80bh/12, 80bh/13, 83ah/8, 84ah/10, 84bh/7, 86ah/40,  
87b/10, 87b/17, 89ah/44, 91a/12, 91b/4, 96a/12, 97a/12,  
101b/18, 101b/19, 105b/7, 113a/15, 117b/16, 121a/18,  
128a/1, 135a/7, 135a/12, 139a/15, 151a/12, 154a/1,  
158b/6, 158b/11, 158b/15, 159a/6, 161a/16, 171b/16,  
174b/12, 193a/11  
e.+de 83bh/45, 86b/8  
e.+dedür 132b/13  
e.+den 82ah/18  
e.+e 86b/14  
e.+i 24b/16, 74a/15, 81bh/5, 83ah/9, 88a/1, 95a/15,  
96a/13, 145a/9, 168a/2, 186a/6, 193a/13  
e.+ile 13a/4, 13a/4, 24b/15, 24b/15, 32b/10, 47a/4,  
95a/15, 139a/12, 139a/13, 158b/9, 159a/2, 165b/16,  
200b/14  
e.+ime 87ah/4  
e.+in 18b/17, 32b/10, 47b/1, 64b/15, 75b/11, 85ah/59,  
124b/1, 145a/6, 146b/6, 158b/10, 161a/15, 187a/12,  
189a/18, 189a/19, 190a/13  
e.+inde 39a/16, 80bh/23, 85ah/5, 85ah/24, 129a/5,  
130a/10, 139b/10, 155a/1, 165b/6, 165b/10  
e.+indendür 76ah/61, 96b/12  
e.+inden 6a/13, 6a/15, 47b/8, 51a/14, 60b/6, 63a/17,  
79a/3, 96a/13, 166a/4, 181a/10  
e.+ine 13a/9, 18b/17, 30a/18, 37a/8, 59b/4, 64b/14,  
66b/5, 80bh/42, 82ah/11, 88bh/13, 89bh/21, 89bh/23,  
89bh/30, 90bh/2, 96a/2, 116a/4, 153b/6, 176b/6,  
190a/13, 196a/14, 199a/12  
e.+ini 13a/7, 183b/2  
e.+leri 46b/19, 124b/1  
e.+lerile 11b/1, 24b/17, 29a/15, 30a/18, 35a/18  
e.+lerin 64b/1, 66a/1, 66a/3, 69a/8, 69b/2, 69b/6, 93b/18,  
103a/11, 174a/18  
e.+lerinde 16b/13, 64b/2, 93b/6  
e.+lerinden 112a/1  
e.+lerine 9a/18, 19a/19, 42b/5  
e.+lerinüzde 113a/8  
e.+süz 83ah/10  
e.+üm 58b/16  
e.+ümden 47a/6  
e.+üş 200b/18  
e.+üçden 90bh/14, 90bh/19  
e.+üŝe 86ah/30  
e.+üŝüz 151a/12  
**el ver- El vermek**  
e.-meye 84bh/7  
**(Őabdu'llâh bin sürâka bin) el-Öadvj öz. is.**  
e.+nüş 36b/7  
**el-aĥbâr öz. is.**  
e.36b/18  
e.+i 37a/11  
e.+dan 143b/9  
**el-aşgar öz. is.**  
e.36a/14, 36b/4  
**el-avf öz. is.**  
e.10a/8  
**el-bağdâdj öz. is.**  
e.44a/2  
**el-başrj öz. is.**  
e.26b/13  
e.+ye 26b/4  
**el-bâbi'r-râbiŐ Ar. Dördüncü Bölüm**  
e.84b/18  
**el-bâhilj öz. is.**  
e.26a/19  
**el-bedrj öz. is.**  
e.26a/18  
**el-beŝirj öz. is.**  
e.26a/18

- el-beyzâ öz. is.  
e.23b/15
- el-bilâdü'l-meşâriḳ ve'l-meġârib Ar. Doġu ve batı beldeleri  
e.26b/17
- el-câhid Ar. Elinden geldiġi kadar çalışan  
e.3a/18
- el-cennet Ar. Cennet  
e.111b/3
- el-cerrâh öz. is.  
e.24b/7, 35a/17
- el-cevâd öz. is.  
e.43b/5  
e.+dur 43b/6
- el-cuḥmj öz. is.  
e.27b/16
- el-cühenj öz. is.  
e.28a/5
- (Ėabdu'r-raḥman) el-ekber öz. is.  
e.36a/10, 36a/11, 42a/8
- el-ekvağ öz. is.  
e.26a/17
- el-emân Ar. Yardım ve Şikayet edatı olarak aman, medet manasındadır  
e.59a/16
- (ebü mesĖüd) el-ensârj öz. is.  
e.118a/17
- el-eslemj öz. is.  
e.28a/2, 28a/2, 28a/7
- (ebü müsâ) el-eřĖarj öz. is.  
e.26a/19, 27b/1, 27a/17, 38b/2  
e.+dür 25b/19
- el-faḳjh öz. is.  
e.61b/16
- el-fârûḳ öz. is.  
e.33a/10
- el-hâdj öz. is.  
e.43b/6, 43b/7, 43b/9, 119b/14
- el-harbu ġudĖatun Ar. Savaş hiledir sözü  
e.84ah/48
- el-hâriş öz. is.  
e.10a/10, 21b/6, 22a/9, 22b/6, 23b/10, 23b/10, 23b/10, 23b/10, 23b/11, 23b/11, 24b/8
- (maĖĖad bin) el-hâriş öz. is.  
e.24ah/13
- el-hat'tâb öz. is.  
e.21a/17, 26b/8, 32b/5
- (cüzĖ bin) el-ḥayl öz. is.  
e.28a/8
- el-ḳâdir bi'emru'llâh öz. is.  
e. 47b/17, 47b/18
- el-ḳâhir bi'llâh öz. is.  
e.47b/16
- el-ḳâjm bi'emru'llâh öz. is.  
e.47b/18
- el-ḳâjm bi'llâh öz. is.  
e.48a/7
- (sağd bin Ėabdu'r-raḥman) el-ḳirtj öz. is.  
s.27b/16
- el-ḳisâa Ar. Sözü'n kısası  
e.89ah/13
- el-ḳureřj öz. is.  
e.27b/15
- (ebü't-t'afjl Ėâmir bin vâsıla) el-leyşj öz. is.  
e.+dür 28a/12
- (ebü maḫzûra evs el-cuḥmj) el-mekkj öz. is.  
e.27b/16
- el-minnetü li'llâh Ar. Minnet ancak Allah için  
e.58a/4
- el-muġjire öz. is.  
e.21b/9
- el-muhtedj bi'llâh öz. is.  
e.47b/15
- el-muḳtedir bi'emru'llâh öz. is.  
e.47b/18
- el-muḳtedir bi'llâh öz. is.  
e.47b/16
- el-muktefj bi'llâh öz. is.  
e.47b/16
- el-muntaşir bi'llâh öz. is.  
e.47b/14
- el-mustanşir bi'llâh öz. is.  
e.48a/1
- el-mustağşim bi'llâh öz. is.  
e.48a/2
- el-mustaḫhir bi'llâh öz. is.  
e.47b/18
- el-muğtaşid bi'llâh öz. is.  
e.47b/16
- el-muğtez bi'llâh öz. is.  
e.47b/15
- el-muḫĖ bi'llâh öz. is.  
e.47b/17
- el-müğeyyed bi'llâh öz. is.  
e.47b/15
- el-mürşid bi'llâh öz. is.  
e.47b/18  
e.26b/13
- el-müstağjn bi'llâh öz. is.  
e.47b/15
- el-müsteğid bi'llâh öz. is.  
e.48a/1
- el-müstekfj bi'llâh öz. is.  
e.47b/17
- el-müsteşâr-ı müğtemen öz. is.  
e.83ah/25
- el-müstezj bi'nûru'llâh öz. is.  
e. 48a/1
- el-müteğammid bi'llâh öz. is.  
e.47b/15
- el-mütevekkil Ėalâ'llâh öz. is.  
e.47b/14
- el-naş öz. is.  
e.5a/19
- el-vâřiḳ bi'llâh öz. is.  
e.47b/14
- el-üzzâ öz. is.  
e.20b/5
- elân Ar. Şimdi, bu ana kadar  
e.16a/8, 16a/12, 48b/9, 160a/16
- elbetde Ar. Eninde sonunda, mutlaka  
e. 3b/9, 39b/15, 60b/3, 174a/8
- elbise Ar. Esvaplar, libaslar  
e.16b/11
- ele getür- Ele getirmek  
e.-üp 56b/18, 57a/12  
e.-emediler 83ah/47  
e.-esüz 83bh/28  
e.-esin 89b/4  
e.-e 200b/8, 200b/12
- ele gir- Ele girmek  
e.-mez 200b/13
- ele vir- Ele vermek  
e.-meyüp 39b/13
- elem Ar. Ağrı, acı, keder  
e.81a/7, 82bh/56, 85ah/29, 100a/13, 100a/17, 109a/5, 110a/15, 132a/18, 156b/3, 158a/11, 178a/4  
e.+i 100a/14, 143b/13  
e.+in 81a/9  
e.+lerine 112a/4
- elemli Ar.+T. Elemli, kederli  
e.+dür 166b/18
- elen- Elenmek  
e.-miş 34a/18
- elf Ar. Bin  
e.47bh/24, 47bh/26, 47bh/28, 47bh/32, 47bh/38, 47bh/49, 48ah/1, 53a/11, 201a/19  
e.+inde 54a/15, 54b/5, 54b/11, 54b/18, 55a/14, 55b/9, 56a/3, 56a/8, 56a/16, 56b/16, 57b/3, 58a/6  
e.+inüñ 53b/3, 54b/9, 55a/1, 58a/16, 60b/4  
e.+ün 57b/4
- elfâz Ar. Sözcükler, kelimeler

e.10b/9, 13a/13, 135a/7, 159b/17, 164b/9  
e.+ 2a/12  
e.+ından 2a/19

**elhamdüli'llâh Ar. Şükür Allah'a**

e.62a/2

**elîf Ar. İstenilen, alışılan şey**

e.+ 40b/4

**elîm Ar. Çok dert ve keder veren, pek ağrıtan**

e.187b/5

**elli Elli**

e.11a/1, 18a/8, 18a/12, 18a/13, 18b/1, 19b/18, 21a/3, 21a/3, 21a/17, 21b/14, 21b/15, 22a/6, 22b/10, 22b/11, 24b/11, 25a/11, 25a/16, 32a/5, 39a/13, 42b/1, 42b/1, 42b/16, 43a/11, 43b/10, 46b/7, 47bh/54, 48bh/30, 51a/4, 52a/13, 61a/10, 62a/16, 91b/14, 123a/14, 173b/6

e.+si 42b/16

e.+sinde 22a/13, 22b/5

e.+şer 35a/5

**elli beş Elli beş**

e.+inde 25a/11

**elsine Ar. Diller**

e.110a/1

e.+ye 80ah/38

**el'âf Ar. Daha latif, güzel, hoş olan**

e.122b/17

**el'âf krş. el'âf**

e.3b/13, 5b/5, 95a/13, 98a/7, 168b/1, 181a/6, 185a/10

e.+ 147b/18

**elvâh Ar. Düz satırlar, tablolar**

e.144b/14

e.+ına 81b/19

**elvân Ar. Renkler, çeşitler**

e.100a/14, 116b/10, 130a/5, 169a/14, 170b/2, 170b/9, 191a/8

e.+a 103a/2

e.+dan 170a/18

e.+dur 170a/17

**elyesa'öz. öz. is.**

e.5b/1

**em- Emmek**

e.-er 180b/8

e.-erken 19a/15

**em'â Ar. Bağırsaklar**

e.171b/19

e.+nuñ 172b/7

e.+ya 172a/10

**emâme öz. is.**

e.19b/7

**emân Ar. Eminlik, korkusuzluk**

e.57b/17, 59a/16, 139b/8, 140a/7

e.+dadur 179b/10

e.+larına 57b/17

**emânet Ar. Emniyet edilen kimseye bırakılan şey, eşya veya kimse**

e.5b/14, 5b/14, 39b/10, 45b/5, 45b/5, 80ah/28, 91a/12, 93b/18, 96b/12, 116a/6, 134b/1, 135a/2, 199b/4

e.+de 11a/6

e.+i 79a/8, 96b/13

e.+idür 116a/6

e.+in 46a/3

e.+ine 112b/15

e.+lerüñ 116a/6

e.+ümi 45b/3, 45b/9

**emâre Ar. Nişan, belirti, ipucu**

e.89b/7

e.+nüñ 82ah/32

**emâret Ar. Emirlik, beylik**

e.4b/3, 124a/8, 126b/4, 130b/12, 132b/8, 176a/14, 193a/7

e.+i 130b/12, 189b/2, 191a/4

**emcâd Ar. Şeref, onur sahibi olanlar**

e.5b/15

**emek Emek**

e.+ine 184a/19

**emel Ar. Ümit, arzu**

e.124a/5, 147a/8, 148b/1, 148b/10

e.+i 100a/9

**emñ Ar. Emniyet sahibi, kendisine güvenilen**

e.41b/4, 47b/13, 48bh/27, 53a/5, 76a/19, 79a/3, 79a/3, 81a/17, 82b/19, 83ah/23, 83ah/24, 85bh/46, 86b/11, 86bh/9, 88a/16, 94a/18, 94b/19, 95a/16, 96b/3, 102a/14, 130b/11, 131a/11, 132b/8, 136b/16, 138b/9, 138b/13, 146b/19, 148b/8, 169a/15, 169a/16

e.+dür 71b/1

e.+i 141b/18

e.+leridürler 195a/5

e.+lerüñ 89ah/34

**emñje öz. is.**

e.23b/8

**emñr Ar. Bir kavmin, bir şehrin başı, beyi**

e.30b/3, 30b/3, 39a/10, 48b/13, 50b/9, 57a/2, 57a/9, 57a/10, 57b/13, 81bh/9, 83bh/32, 90bh/43, 127b/16, 127b/17, 130a/16, 133a/5, 147a/6, 190b/13, 191a/2, 195a/18

**emñrül-hacc Ar. Hacılar emiri**

e.27b/5

**emñrül-mü'eminñn Ar. Müminlerin emiri, Hz. Muhammed'in halifesi**

e.34a/7, 34a/7, 75bh/37, 75bh/40, 78ah/60, 78bh/38, 83a/18, 83bh/30, 83bh/34, 89b/15, 91a/11, 105a/15, 109b/9, 110a/7, 113b/8, 128b/7, 128b/16, 129b/9, 129b/18, 130a/18, 130b/7, 130b/9, 130b/18, 135b/10, 135b/14, 138b/15, 179b/17, 188a/8, 189b/6, 191a/6, 191b/1, 197b/17

e.+dür 130a/8

**emmâre Ar. Emreden, cebreden**

e.99b/12, 153b/5, 188a/1

e.+lerin 179a/9

e.+nüñ 178a/1

e.+sinde 156b/3

e.+sine 187b/1

e.+yi 95b/4

**emñ Ar. Eminlik, korkusuzluk**

e.47a/7, 77b/17, 175b/10, 198a/7

**emne'l-müslimñn Ar. Müslümanların emini**

e.3a/4

**emniyyet Ar. Eminlik, korkusuzluk**

e.51a/17, 53a/5, 76bh/51

**emñr Ar. İş buyurma, buyruk, iş, husus**

e.3b/6, 4b/5, 6b/11, 7b/9, 13a/3, 13a/4, 20b/19, 29a/19, 31b/5, 31b/13, 31b/19, 33b/6, 36b/1, 39b/1, 43a/4, 46b/18, 55b/4, 59b/6, 63a/1, 66a/10, 73a/8, 76ah/13, 76bh/12, 76bh/29, 77a/17, 78a/7, 82ah/1, 82bh/22, 84a/5, 84a/9, 84a/16, 87b/13, 87b/19, 88a/1, 109a/3, 115a/15, 115a/15, 126a/2, 128a/12, 131a/12, 133b/18, 139a/8, 139b/4, 139a/7, 149a/10, 150b/8, 150b/13, 150b/17, 151b/1, 151b/6, 151a/9, 151b/12, 151b/15, 152a/11, 152a/13, 152b/13, 153a/4, 154a/3, 154a/3, 154a/6, 154a/15, 155a/8, 155a/11, 157a/12, 157a/17, 159a/12, 159a/14, 164b/12, 166b/8, 166b/11, 174b/9, 174b/16, 181b/6, 185b/15, 188a/2, 194a/10, 196a/3

e.+de 150b/14

e.+e 159a/10

e.+i 64a/19, 64b/1, 64b/3, 64b/4, 86ah/27, 106b/2, 106b/6, 108b/4, 112b/6, 112b/17, 153b/3, 153b/15, 155a/2

e.+idür 197b/12

e.+ile 85ah/15, 155a/3

e.+inde 38a/5

e.+ine 62b/18, 79bh/54, 81b/5, 84a/17, 88a/2, 94b/14, 174b/14

e.+iñüz 89bh/28

e.+üñ 150b/13, 155a/19, 159a/10

e.+ünden 79ah/15

**emrâz Ar. İletler, hastalıklar**

e.98b/16, 107a/1, 167a/4, 167b/11, 168a/8, 175b/8, 177a/11, 183a/4, 199a/14

e.+da 192b/14

e.+i 173a/10

**emşâr Ar. Büyük şehirler, memleketler, kasabalar**

e.8a/3

e.+a 50a/7

**emşâl Ar. Örnekler**

e.156b/2, 170b/16, 189a/12, 195b/11  
e.+i 26b/13

**emşîle Ar. Örnekler**

e.165a/19

**emşâc Ar. Karışık, dağınık**

e.172b/19

**emt'âr Ar. Yağmurlar**

e.88b/16, 144a/1, 165a/3, 169b/5, 185a/1, 199a/1  
e.+ın 174a/19

**emti'â Ar. Kumaşlar, satılacak mallar**

e.161b/16

**emvâc Ar. Dalgalar**

e.82a/1, 88b/18

e.+ınuñ 98a/9

**emvâl Ar. Mülkler, para ile alınan şeyler**

e.39a/5, 79a/3, 84bh/14, 183b/4

e.+i 96a/8

e.+ine 141b/11

e.+inüñ 142a/3

e.+lerin 83ah/3, 139b/9

**emzice Ar. Huylar, meşrepler**

e.192b/15

**emzür- Emzirmek**

e.-mege 8a/8

e.-meyeler 116b/3

e.-üp 8a/6

**(ibrâhîm) en-naħfî öz. is.**

e.26b/4

**en-naħşa öz. is.**

e.51b/5

**en-nâsîr öz. is.**

e. (li-djini'llâh) 48a/1

e. (bi'llâh) 47b/19

**en-niyyet Ar. Niyet**

e.68a/1

**enâm Ar. Yaratılmış olan canlılar, halk, insanlar**

e.+dur 179b/15

e.+uñ 103b/14, 112b/18

e.+ı 34b/15

**en'âm Ar. At, deve, sığır ve koyun gibi hayvanlar, bir sure adı, hayvan gibi insanlar, dinî dua kitabı**

e.79ah/41, 162a/19, 162b/4, 163a/17, 163b/17, 164a/19, 164b/17, 165a/2, 166b/1, 174a/1

**en'âmte Ar. Sen nimet verdin**

e.89a/11

**enbiyâ Ar. Nebiler, yalvaçlar**

e.1b/13, 6b/16, 12b/3, 16a/11, 16a/14, 16b/13, 17a/1, 18b/5, 28b/1, 70a/13, 76a/14, 76ah/41, 76b/17, 77a/2, 78a/15, 82b/12, 83b/6, 87a/3, 108a/4, 119a/3, 119a/3, 126b/6, 127b/5, 131a/7, 145b/11, 149b/15, 155b/11, 166b/7, 167a/2, 180a/4, 197b/10, 200a/4

e.+lar 14b/11, 78a/13, 152b/11

e.+laruñ 15a/15, 78a/18, 126a/12

e.+larından 179a/2

e.+nuñ 78a/16, 90b/11, 126a/17

e.+ya 25b/8, 25b/10, 29b/1, 76a/13, 78a/7, 143b/18, 188b/19

e.+dan 15a/14, 15a/18, 17a/10, 34b/17, 48bh/5

e.+larda 18b/5

**enbiyâ'ö krs. enbiyâ**

e.15a/3

**encâm Ar. Son, nihayet**

e.+ları 53a/5

**encâs Ar. Pislikler**

e.+ın 99b/7

**encüm-sipâh Ar.+Far. Yıldızlar kadar sayısız askeri olan hükümdar**

e.60b/2

**endâze Far. Altmış santi metrelik bir ölçü, ölçek, mertebe, derece**

e.10b/15

**enderün Far. Enderun, bir şeyin iç tarafı, harem dairesi**

e.+da 80ah/34

**endjşe Far. Düşünce, kaygı**

e.2b/10, 78ah/15, 88b/5, 132b/5, 143b/6, 148a/7, 153a/6, 157a/2, 171a/13, 197b/3

e.+si 90a/11

e.+ye 3b/13

**endjşelik Far.+T. Düşüncelilik, kaygılı olma hali**

e.83ah/39

**endjşlik Far.+T. Düşünerek, ölçülü davranma hali**

e.82ah/12

**endüh Far. Gam, keder, tasa**

e.77b/15, 180a/8

e.+lar 178a/4

e.+ında 146b/8

**endurun krs. enderun**

e.+dan 60a/8

**endülüs öz. is.**

e.38a/19

**endüve Far. Gam, keder**

e.109a/5

**enes öz. is.**

e.11b/13, 26a/19, 26b/9, 27b/17, 45a/18, 45a/19, 45b/6, 45b/9, 45b/16, 45b/19, 47a/13, 62b/16, 63b/17, 63b/18, 64a/2, 64a/3, 64a/4, 73b/8, 79a/6, 81a/5, 82b/7, 100b/17, 101b/10, 104b/7, 104b/11, 115b/19, 128a/17, 163b/4, 163b/8, 176b/17, 178a/15, 180a/6, 189b/11

e.+e 45b/4

e.+ün 27b/17, 45b/5, 45b/5, 45b/16

**enfa' Ar. Daha faydalı**

e.122b/17

**enfâs Ar. Nefesler, soluklar**

e.83b/8, 153a/1, 175a/13, 175a/17

e.+ın 103a/12

**enfüs Ar. Canlar, hayat sahipleri**

e.+de 7a/15

**engüriyye öz. is. Ankara**

e.49b/7

e.+de 49b/2

**enjn Ar. İnliti, inleme**

e.+i 184a/5

e.+ün 177a/1

**enkaş Ar. Çok noksan, eksik**

e.170a/7

**enşâb Ar. Soylar, baba tarafında hısımlar**

e.193a/5

**enşâr Ar. Yardımcılar, koruyucular**

e.30b/3, 30b/6, 30b/7, 140b/15, 159a/8, 179b/5

e.+a 159a/8

**enşârj öz. is.**

(ebü eyyüb) e. 26a/17, 101a/9

(ebü mes'ûd el-je. 118a/17

(pjir-i herât ħvace Ŗubeydu'llâh) e. 200a/18

(şâbit ibn-i el-kays) e. 186b/11

(sehl bin sa'Ŗd) e. 101b/2

**enşârj Ar. Ensardan olan kimse**

e.+lerüñ 128b/1

**envâ' Ar. Türler, çeşitler**

e.2a/15, 3a/14, 5b/10, 9a/9, 10b/9, 10b/10, 77b/15, 78bh/31, 80bh/34, 81ah/35, 82ah/49, 83b/9, 84ah/46, 87a/3, 88ah/28, 84bh/5, 97a/19, 101a/1, 125b/16, 132a/16, 162a/19, 162b/4, 162b/5, 166a/19, 168b/5, 174b/18, 175b/8, 175b/9, 180b/8, 188a/12, 192b/9, 192b/14, 193b/10, 199b/6

e.+ı 17a/17, 188b/10

**envâ'oj Ar. Türü türü, çeşit çeşit, türlere ait**

e.66b/17

**envâr Ar. Aydınlıklar, ışıklar**

e.2a/6, 77b/11, 82a/13, 88b/16, 89a/4, 141a/10, 141a/14, 145b/10, 148a/9, 165a/7, 167b/7, 167b/9, 179a/17, 185a/11, 192b/8, 198b/7

e.+ı 107a/6, 125b/8

e.+ınuñ 82a/3

e.+ını 173b/1

**enyâb Ar. Köpek dişleri**

e.173b/8

**er Er, erkek, asker**

e.32b/13, 48bh/14, 86b/12, 86b/12, 112b/3, 115b/4, 126a/5, 160b/18

- e.+e 86b/12, 86b/12  
e.+i 115b/8  
e.+idür 104b/9, 104b/9  
e.+inden 115b/6  
e.+ine 115a/10, 115a/12, 115a/15, 115b/3, 115b/8, 115b/9  
e.+inün 114b/5, 115a/18, 115b/1, 115b/5, 115b/5, 115b/6, 115b/7  
e.+leri 53b/4, 53b/11, 63a/11  
e.+lerle 53b/2  
e.+lerine 63a/11, 114b/19  
e.+ün 112b/3  
**(ebū'l-Ūās bin) er-rabjŪa öz. is.**  
e.+ya 19b/6  
**er-rāšid (bi'llāh) öz. is.**  
e.47b/19  
**er-rāzj öz. is.**  
(muḥammed bin Ūömer ) e. 48ah/26  
(yahyā muŪaz) e. 143a/8  
**er-rāzj Ūani'llāh öz. is.**  
e.47b/17  
**erāmil Ar. Dullar, bekarlar**  
e.34b/15, 138a/16  
**erastūs öz. is.**  
e.+i 83bh/57  
**erāzil Ar. Reziller, namussuzlar**  
e.195b/11  
**erbaŪ krş. erbaŪa**  
e.46b/9, 57b/4  
**erbaŪa Ar. Dört**  
e.37a/2, 55b/8  
e.+dan 169a/17  
e.+nuñ 172a/18  
**erbāb Ar. Sahipler, malikler, ehil, becerikli**  
e.2a/9, 4a/6, 5b/9, 12a/15, 34a/18, 75bh/25, 75bh/30, 75bh/34, 79ah/13, 83b/7, 90b/17, 90b/17, 93a/12, 93b/19, 97a/18, 99a/7, 102a/10, 108a/12, 114a/10, 119b/13, 121a/9, 132a/12, 133b/2, 150a/18, 157b/19, 164b/13, 167a/2, 167a/2, 167a/17, 175a/2, 175b/4, 178a/16, 183b/10, 190a/5, 190a/8, 190a/14, 195b/3  
e.+lardurlar 145a/4  
**erbāb-ı süyüf Ar. Kılıç ehli**  
e.+uñ 75bh/30  
**erbaŪjn Ar. Kırk, kırkıncı**  
e.48ah/4, 56b/16, 57b/3, 57b/4, 58a/6, 58a/16, 60b/4  
**erbed öz. is.**  
e.28a/8  
**ercmendj Far. Şerefli, itibarlı, seçkin olma**  
e.84bh/26  
**erdebjl öz. is.**  
e.52a/6  
**erdeşjr atabeg öz. is.**  
e.82ah/21  
**eregli öz. is.**  
e.51a/3  
e.+ye 49b/13  
**erfaŪ Ar. Pek yüksek, en yüce**  
183b/5  
**erjhā öz. is. Yer adı**  
e.126b/10  
**erķām Ar. Resimler, yazılar, sayılar**  
e.3b/14, 4a/4  
**erķam bin ebj'l-erķam öz. is.**  
e.10a/9, 27b/8  
e.+uñ 32b/18  
**(Ūabdu'llāh bin) erķam öz. is.**  
e.27b/9  
**erkān Ar. Esaslar, direkler**  
e.69b/18, 82ah/44, 87b/15, 87b/17, 140b/10, 159a/18, 182a/8  
e.+laruñ 154a/7  
e.+larına 88a/10, 99b/15  
e.+larınuñ 85a/14, 88a/13  
e.+i 150b/17  
**erkek Erkek**  
e.19a/10
- erمنيyye öz. is.**  
e.35b/6, 49a/12  
**ermiyā öz. is.**  
e.48bh/5  
**erre Far. Bıçkı, testere**  
e.178b/13  
**erşed Ar. Daha reşit, ergen olan**  
e.51a/5  
**er'ugrul öz. is.**  
e.48b/19, 49a/19, 49b/5, 49b/8, 49b/9, 50b/9  
e.+a 49b/6  
**ervā öz. is.**  
e.23b/3, 23b/3, 23b/9, 23b/11, 23b/15  
**ervāh Ar. Canlar, hayatın cevherleri**  
e.5a/11, 143b/16, 167b/12  
**erzāk Ar. Yiyecek, içecek, azıklar**  
e.168b/1  
e.+dan 78a/14  
e.+ından 67a/4, 79a/4  
**erzānj Far. Ucuzluk, liyakat, layık görölme**  
e.44a/9, 50a/6, 59a/11, 60b/1, 61a/10, 143a/19  
**erzel Ar. Daha rezil, alçak**  
e.144b/4, 186a/14  
**erzincān öz. is.**  
e.+a 49a/16  
**(sehl bin) eš-šājdj öz. is.**  
e.26a/18  
**(ebū muḥammed) eš-šāfañj öz. is.**  
e.63b/16  
**eš-šalāt Ar. Namaz**  
e.85a/13  
**(Ūubāde bin) eš-šāmit öz. is.**  
e.26b/1, 85b/5  
**(maŪmer bin rāšid) eš-šanŪānj öz. is.**  
e.26b/15  
**(rebjŪ bin) eš-šebbijn öz. is.**  
e.26b/16  
**(muḥammed bin hüseyjn) es-selemj öz. is.**  
e.48ah/22  
**(ebj bekr) eš-šiddjķ öz. is.**  
e.19a/7, 26b/6, 29b/1, 32a/1, 110a/7, 128b/8  
e.+uñ 28a/5  
**(Ūāyişe) eš-šiddjķa öz. is.**  
e.32a/17  
**eš-šilātü ve'l-büşer fī's-šilāt-ı Ūalā seyyidi'l-beşer öz. is. Aynı adlı eser**  
e.16a/14  
**(ümmü meryem) eš-şugrā öz. is.**  
e.38b/18  
**ešāhñ Ar. Daha sahih, en doğru**  
e.6b/15, 7b/9, 7b/11, 8b/14, 19a/13, 19a/15, 19b/17, 20b/9, 23a/14, 23a/16, 42b/3, 43a/1, 43a/9, 47bh/11, 81b/14, 112a/3, 157a/8, 157b/9  
e.+i 10a/2, 17a/9, 40b/7  
**ešāmj Ar. Adlar, namlar**  
e.+leri 176a/10, 198a/1  
e.+si 184a/19  
**ešās Ar. Asıl, temel, kök, doğruluk**  
e.9a/15, 52b/3, 182a/5  
e.+ın 76b/4, 105b/1  
e.+ında 53b/10  
e.+ından 60a/7  
**ešāt'jn Ar. Bir takımın ileri gelenleri**  
e.+idürler 175b/4  
**esbāb Ar. Sebepler, vasıtalara**  
e.1b/2, 87ah/31, 87ah/35, 87b/4, 90b/14, 91a/14, 98a/8, 98b/16, 100b/9, 106a/5, 120a/17, 123b/14, 126a/3, 139a/3, 140b/12, 141b/3, 157a/16, 159b/13, 168b/10, 168b/11, 168b/12, 176b/12, 178b/9, 185a/6, 189a/9, 189a/10, 191b/10, 191b/13, 193a/14, 193a/16, 195b/13  
e.+dan 191a/9  
e.+lar 116b/11  
e.+ları 119a/3  
e.+ların 162b/18, 173b/14  
e.+larınuñ 191b/12  
e.+uñ 190b/16, 191b/14

e.+ı 88a/18, 97b/1, 110a/16, 140b/10, 147b/3, 169b/15  
e.+ın 76ah/63, 174b/6, 179a/4, 191a/3  
e.+ından 140a/14

**esbağ Ar. Daha eski, çok daha evvel olan**  
e.28b/16

**eşdikā Ar. Sadıklar**

e.4b/2, 110b/6  
e.+nuñ 2b/4

**esed öz. is.**

e.20b/5, 41a/16

**esedu'llāh Ar. Allah'ın aslanı, Hz. Ali**

e.41b/4

**esenn Ar. En yaşlı**

e.4a/3

**eşer Ar. İz, nişane**

e.15a/2, 84a/15, 86a/10, 86a/10, 100b/8, 117a/15,  
118b/4, 156a/7, 157a/2, 158b/4, 169a/3, 199b/7  
e.+dür 99a/8

e.+i 3b/4, 75b/9, 77b/5, 100b/8, 120b/16, 141a/15,  
144a/7, 148b/13, 194a/5, 196b/6, 196b/8, 196b/9,  
196b/10

e.+ile 58a/8

e.+in 158a/13

e.+inden 196b/10, 196b/12

e.+indendür 197a/2

e.+leri 43a/9, 52b/8, 169a/17

e.+uñ 196b/7

**eşerj Ar. Anlatılan ilm ü kelamın sonu**

e.+de 169b/1

**esfār (bin şırūye) öz. is.**

e.83ah/40, 83ah/48

**esfelū's-sāfiljñ Ar. Cehennemin dibi**

e.+de 126a/9

**eshār Ar. Seherler, sabahlar**

e.+ı 148a/15

**eshel Ar. En kolay**

e.57b/2

**esjñ Ar. Tutsak, köle, düşkün**

e.22b/1, 23a/4, 38a/12, 54a/4, 55b/1, 55b/17, 78ah/27,  
113a/8, 147b/1, 148b/12

e.+i 201a/1

e.+leri 17b/7, 33b/3

e.+uñ 81bh/15

**(ibn-i) eşjñ öz. is.**

e.6b/7

**eşjre Ar. Eski zamanlardan rivayet ve hikaye  
edilegelen bilgi ve haberlerin neticesi**

e.+dür 142b/12

**eşkāl Ar. Ağır yükler**

e.90b/14, 199b/11

e.+i 177b/9

e.+den 77b/4

**eşkām Ar. Hastalıklar, illetler**

e.98b/16, 167a/4, 177a/10, 177b/6, 183b/4, 192b/14,  
199a/14, 199a/18

**eski Eski**

e.58b/2, 89bh/13, 90b/6, 90b/7, 90b/8, 103a/14, 120a/6,  
130a/9, 160b/18, 160b/18, 191a/8

**eslağ (bin şerjk) öz. is.**

e.28a/6

**(muhammed) eslem öz. is.**

e.79bh/58

**(muhammed) eslem t'üşj öz. is.**

e.+dür 79bh/40

**(büreyde-i) eslemj öz. is.**

e.85a/16

**(ebū berde) eslemj öz. is.**

e.86a/3

**(hārişe el-)eslemj öz. is.**

e.28a/2

**(kaḶb el-)eslemj öz. is.**

e.28a/2

**(rebjḶa el-)eslemj öz. is.**

e.28a/7

**esmä öz. is.**

e.25b/6, 31a/5, 32a/15, 42a/11, 43a/5, 187b/8

**eşmār Ar. Meyveler**

e.169a/13, 169a/15

e.+da 169a/14

e.+ından 150a/4

**eşnā Ar. Ara, aralık, vakit**

e.83bh/2

e.+da 77bh/2, 78ah/27

**eşnāḶ krş. eşnā**

e.84ah/52

**eşnāf Ar. Çeşitler, cinsler, zümreler**

e.2a/16, 77a/16, 82ah/50, 83b/9, 136a/17, 149b/9,  
162b/5, 166a/19, 174b/18, 180b/9, 193b/10

e.+inuñ 93a/15, 140b/15

**esrār Ar. Gizlenen ve bilinmeyen şeyler**

e.15a/6, 17a/13, 77a/5, 77a/12, 82a/13, 82b/1, 83bh/4,  
87bh/16, 89b/3, 99b/7, 99b/10, 106b/18, 109b/4,  
122a/17, 140a/10, 140b/18, 141a/8, 141a/10, 142b/9,  
143a/4, 144b/13, 148a/9, 165b/4, 167b/10, 170b/1,  
170b/15, 170b/16, 171a/18, 179a/17, 184b/17, 185a/2,  
198a/17, 200b/4

e.+da 147b/17, 150b/1, 170b/12

e.+dan 165a/14

e.+ları 4b/5

e.+larına 77bh/49

e.+larından 100a/16

e.+uñ 77a/5

e.+ı 30a/1, 40b/14, 77a/18, 90bh/2, 140a/9, 140b/7,  
158a/16, 162b/3, 170b/12

e.+in 120b/5

e.+ına 99a/17, 141b/9, 198b/5

e.+inuñ 81b/17, 91b/6, 140b/5, 167b/18, 169b/15, 175a/1

**estorgon öz. is.**

e.+a 52b/7

**esvāk Ar. Çarşılar, pazarlar**

e.159b/2

e.+dur 160a/10

**esved Ar. Siyah, kara**

e.24ah/9, 28a/8

**(muhammed bin idrjş) eş-şafijḶj öz. is.**

e.26b/10

**eş-şükñ Ar. Şükür**

e.73b/4

**eşḶār Ar. Vezinli ve kafiyeli sözler, kıllar**

e.159b/17, 160a/7

**(ebū müsā) eşḶariğ öz. is.**

e.38a/9, 48ah/17, 129a/4, 130b/5

**eşcaḶ Ar. Pek şecaatli, en yiğit**

e.+ndan 32b/7

**eşcār Ar. Ağaçlar**

e.2b/3, 150a/4

e.+uñ 193b/13

e.+ın 108b/7

**eşedd Ar. Daha şiddetli**

e.125b/5, 161b/8, 188b/10

**eşerr Ar. Daha şerli**

e.188b/10

**eşfaḶ Ar. En şifalı**

e.160a/15

**eşfağ Ar. Daha şefkatli**

e.36a/6

**eşfāk Ar. Şefkatler, merhametler**

e.+da 11a/8

**eşhās Ar. Kişiler, kimseler**

e.88b/15, 170a/4, 193b/18

**eşheb Ar. Arslan, beyaz, kır at, güç iş**

e.2a/7

**eşher Ar. Çok iyi tanınmış, en şöhretli**

e.15a/7

**eşiḶa Ar. Işıklar, aydınlıklar**

e.165a/6

**eşğ bin dārā öz. is.**

e.48bh/27

**eşğ bin eşkā öz. is.**

e.48bh/35

**eşkā bin dārā öz. is.**

e.48bh/35

**eşkāl Ar. Biçimler, suretler**

e.7a/18, 170a/17, 170a/18, 170b/1

**eşkālāt Ar. Biçimler**

e.160b/16

**eşkân öz. is.**

e.48bh/43

**(kardavān bin) eşkân öz. is.**

e.48bh/42

**eşkāniyān öz. is.**

e.48bh/35

e.+durlar 48bh/21

e.+uñ 48bh/30

**eşkiyā Ar. Dağ hırsızları, haydutlar**

e.34b/15, 39b/1, 39b/1, 39a/16, 40a/10, 53a/18, 54a/19,

55a/6, 126a/16, 174a/17, 188b/12

e.+sınuñ 53a/16

**eşrāf Ar. İleri gelenler**

e.39a/7, 79bh/31, 129b/13, 136a/19, 165a/6

e.+uñ 89ah/41

**eşrār Ar. Kötü şeyler, şerler**

e.123b/9, 124a/3

**eşref Ar. Şerefli**

e.16b/11, 35b/14, 175b/2, 175a/5

**eşyā Ar. Nesnelere**

e.10a/15, 68b/3, 68b/7, 68b/12, 69a/15

e.+da 198b/13

e.+sı 170a/15

e.+yı 143a/14

**eşyāō krş. eşyā**

e.116a/7

**et Et**

e.88bh/5, 114a/16, 122a/11, 141a/6, 141a/18, 190b/16,

191a/6, 198b/13

e.+i 41a/10, 172a/8

e.+in 122a/9

e.+inden 88bh/5

e.+ine 12a/18, 122a/12

e.+üm 83b/2

e.+ümi 200a/8

**(muhammed bin cerjr) et'-t'aberj öz. is.**

e.48ah/20

**et'-taşavvuf Ar. Kalbi dünyanın fani işlerinde ayırıp**

Allah sevgisiyle doldurmak

e.184a/14

**et-tekbir Ar. Tekbir**

e.+dür 68a/2

**etbāō Ar. Hizmetçiler, uşaklar**

e.193a/5

e.+larını 71a/15

e.+ı 40a/3

**etek Etek**

e.+i 157b/7

e.+in 107a/5, 189a/19

e.+ine 181a/11

e.+leri 12b/7

e.+lerin 38a/2

**etemm Ar. Daha tam, eksiksiz**

e.3a/7

**et'fāl Ar. Çocuklar**

e.25b/9, 88bh/2

e.+e 136b/6, 154a/10

e.+üñ 116b/12, 116b/17

e.+ine 136b/8

**et'ibbā Ar. Hekimler, doktorlar**

e.160a/5

e.+sı 107a/1

**et'Öime Ar. Yemekler, aşlar**

e.132a/16, 171a/16

e.+si 169b/18

e.+ye 171a/19, 171b/2

**et'kiyā Ar. Çok takva sahibi olanlar, takiler**

e.3a/15, 101b/17, 138a/2, 162a/9, 174a/16, 183b/11

**et'kiyāō krş. et'kiyā**

e.34b/15, 97a/13, 119a/5, 126b/6

e.+dur 90a/16

**etlü Etlü**

e.135a/2

**et'rāf Ar. Yanlar, uçlar**

e.3a/11, 57b/10, 55a/10, 82bh/27

e.+a 6a/14

e.+ında 144b/13

e.+dan 129b/13

e.+ı 35a/13, 35b/10

e.+ın 147b/2

e.+ına 174b/2

e.+ında 35a/12, 60a/7, 119a/2, 134b/12

e.+ından 35a/8, 35a/13, 193a/10

**et'vār Ar. Hareketler, tarzlar**

e.7b/2

**et'yeb Ar. Pek hoş ve güzel**

e.96b/15

**e'Öüzü bi'llāh Ar. Allah'a sığınırım**

e.+da 88b/13

**ev Ev, hane**

e.11b/10, 85ah/25, 86ah/43, 86ah/45, 96b/1, 96b/2,

139a/6, 140a/3, 156a/18

e.+de 67a/4, 86ah/38, 113b/11, 115a/17, 117b/7, 193a/9

e.+den 114b/5, 115a/16, 120a/7

e.+dür 117a/9, 151b/11

e.+i 40a/11, 81ah/6, 128a/1, 157b/9, 186a/11

e.+imüz 86a/6

e.+imüze 86a/5

e.+in 177b/6

e.+inde 18a/6, 99a/6, 115a/6, 128a/7, 129a/16, 130b/17,

138a/9, 157b/9, 175b/19

e.+inden 115b/5, 158b/7, 158b/10, 198a/2

e.+ine 76ah/27, 80ah/39, 85ah/22, 88ah/19, 88ah/26,

88bh/13, 121b/19, 127b/19, 136a/11, 191a/2

e.+ini 72a/4

e.+inüñ 81ah/12, 129a/19, 190b/15, 191a/1

e.+iñe 88ah/37

e.+e 10a/1, 36a/18, 88ah/24, 96b/2, 115a/16, 130b/8,

168b/18, 190b/8, 190b/18

e.+ler 35a/8, 35a/12, 35a/13, 76ah/4

e.+lerin 54b/14

e.+lerinde 190b/7

e.+lerinden 76ah/5, 128b/1

e.+lerine 139b/13

e.+ün 86ah/43, 117a/9, 159a/18

**evāñir Ar. Sonlar, ayın son günleri**

e.+lerinde 54b/10

**evāmīr Ar. Buyruklar**

e.28b/2, 47bh/16, 78b/8, 80b/4, 105b/16, 108b/18,

133a/10, 141a/1, 149b/16, 156a/2, 166a/18

**evān Ar. Vakit, çağ**

e.78a/12, 83b/9, 116b/18, 147a/11

**evāñj Ar. Kapkacaklar, kaplar**

e.156a/19, 161b/4

e.+leri 158b/14

e.+si 96b/1

**evāsīt' Ar. Ortadakiler, ortada bulunanlar**

e.+ında 42b/3, 53b/3

**evāyil Ar. İlk zamanlar**

e.24b/8, 32a/16, 159a/13

e.+inde 58a/16

**evbāş Ar. Ayak takımı, aşıklık kimse**

e.157a/19

e.+dan 136a/18

e.+ı 59a/17

**evc Ar. Yüce, yüksek, doruk, bir şeyin en yüksek**

noktası

e.1b/6, 51a/18, 59a/16, 89a/19, 194a/6

e.+ine 176b/5

**evcāō Ar. Ağrılar, sancılar**

e.183a/4, 192b/15

**evcān öz. is.**

e.38a/16

**evhām Ar. Zanlar, kuşuklar**

e.77b/7, 89a/7

**eviddā Ar. Ahbaplar, hakiki dostlar**

e.+dan 11a/13

**evÖiye Ar. Damarlar, kaplar**



e.+lerinün 193b/18  
**evkât Ar. Zamanlar, çağlar**  
 e.10b/8, 23a/6, 33a/10, 83b/8, 85a/14, 85b/8  
 e.+da 12a/9, 34a/9, 126a/5, 131a/10, 139a/3, 189a/11, 192b/4  
 e.+ları 97a/19  
 e.+uñ 68b/13  
 e.+in 94b/1  
**evlâ Ar. Daha uygun**  
 e.80bh/56  
 e.+rek 200a/11  
 e.+dur 105a/18, 122b/4, 123a/3, 135b/17, 156b/9, 184a/16, 197b/10  
**evlâd Ar. Çocuklar, nesil**  
 e.3b/19, 4a/11, 4a/12, 4b/1, 4b/12, 5b/15, 9a/12, 18b/4, 19a/9, 22b/18, 29b/18, 32a/1, 34a/2, 36a/3, 38b/11, 42a/3, 42a/16, 43a/16, 43b/14, 48ah/33, 48ah/49, 51a/12, 52a/13, 52b/19, 54a/4, 82a/18, 83ah/37, 83bh/46, 88ah/20, 91a/13, 91a/18, 110b/6, 115b/10, 116a/5, 116a/15, 125b/13, 126a/1, 171b/15, 177b/6, 183b/4, 190b/3, 193a/5  
 e.+lar 63a/12, 76a/5, 121b/17, 163b/9  
 e.+larumdan 121b/17  
 e.+larumuñ 131a/1, 131a/2  
 e.+laruñ 87ah/28  
 e.+laruñı 130b/19  
 e.+ları 7b/9, 19b/3, 23b/4, 126a/7  
 e.+laruma 131a/1  
 e.+ların 162a/11  
 e.+larından 20a/9  
 e.+uñ 115b/15, 116a/12, 123a/12, 192a/2  
 e.+uñ 115b/15  
 e.+uñuz 182b/13  
 e.+ı 19a/14, 19b/11, 20a/8, 27b/19, 29b/18, 32a/4, 42a/7, 42a/18, 42a/18, 42a/19, 42b/3, 50b/8, 50b/14, 50b/18, 51a/5, 127b/5, 129a/5, 130b/17  
 e.+ıdur 32a/2, 48ah/51  
 e.+in 116a/17  
 e.+ına 2a/6, 6b/10, 123a/7  
 e.+ından 52a/6, 129a/5, 129a/7  
 e.+ınuñ 43b/2, 121b/19, 126a/5  
 e.+ıñuzı 116a/1  
**evlendür- Evlendirmek**  
 e.-düm 116a/4  
 e.-üp 116a/3  
**evleviyyet Ar. Daha öncelik**  
 e.198b/5, 198b/6  
 e.+ı 155b/4  
**evliyâ Ar. Veliler, keramet sahibi olanlar, himaye edenler**  
 e.1b/13, 3a/15, 4a/1, 59b/5, 76b/17, 77a/1, 78a/15, 82b/13, 90a/16, 98a/19, 99a/16, 108a/5, 116b/16, 117b/14, 149a/6, 167a/2, 174a/13, 189a/6, 190a/5, 200a/4  
 e.+dan 59b/5  
 e.+dur 145b/11, 180a/4  
 e.+lar 179a/9  
 e.+ya 149b/16  
**evliyâu'llâh Ar. Allah'ın sevgili kulları, velileri**  
 e.44b/12, 44b/16, 164b/10  
**evlü Evli**  
 e.51b/14  
**evrâd Ar. Okunması adet olan dinî dualar, her zaman dilde dolaşan sözler**  
 e.89ah/53, 97a/19  
 e.+dan 89ah/60  
 e.+ı 89ah/56  
**evrâk Ar. Yapraklar, kağıtlar**  
 e.145a/8  
**evrenk Far. Taht, serir, şeref**  
 e.54b/10, 55a/3  
**evride Ar. Toplardamarlar**  
 e.172b/15  
**evs öz. is.**  
 (ebû mañzûra) e.27b/16  
 (şeddâd bin) e.26a/18

**evsâf Ar. Sıfatlar**  
 e.41a/11, 109b/1, 109b/8, 110a/17, 148b/15, 176b/18, 192b/7, 194a/18, 198b/14, 199a/2  
 e.+uñ 36b/19  
 e.+ı 1b/4, 108a/2  
 e.+ına 198b/16  
**evsâh Ar. Kirler, pislikler**  
 e.174a/18, 183b/19  
**evsat' Ar. Bir şeyin ortası, ortadaki**  
 e.36a/15, 43a/18  
 e.+ı 200a/2  
 e.+ına 195b/6  
**evsât' Ar. Ortalar**  
 e.42a/11, 198b/4  
**evsât'iyyet Ar. Ortada olma hali**  
 e.198b/5  
**evtâr Ar. Sinirler**  
 e.173b/10, 173b/12, 173b/16  
**evt'âr Ar. Kirişler, teller, çalgılar**  
 e.157a/14  
**evvel Ar. Önce, ilk, birinci**  
 e.4a/10, 4b/10, 16b/18, 16b/19, 18b/12, 28b/15, 29b/2, 47bh/3, 48b/2, 48b/17, 67b/14, 73a/13, 74a/12, 76a/12, 76a/17, 76b/5, 76bh/7, 78ah/13, 78ah/25, 79ah/34, 81a/16, 81bh/45, 83a/10, 84ah/17, 85a/5, 85bh/16, 86a/4, 86a/16, 87a/16, 87b/17, 87bh/11, 87bh/23, 88a/17, 93a/4, 93a/8, 93b/3, 94b/13, 95b/19, 96a/2, 96a/19, 97a/15, 97a/16, 101b/14, 104b/4, 106a/16, 108b/1, 111b/16, 112a/13, 112a/13, 113a/2, 115a/1, 116b/2, 116b/5, 117b/13, 118b/11, 119b/13, 120b/7, 121a/2, 121a/8, 121a/15, 124b/16, 124b/19, 125b/7, 131b/1, 132a/4, 133a/11, 135a/17, 136a/15, 139b/10, 141b/6, 145a/15, 147a/13, 148b/9, 150b/13, 154a/6, 154a/8, 154b/18, 155a/13, 156a/9, 156b/14, 157a/11, 157b/2, 157b/3, 157b/5, 157b/5, 158a/5, 159b/2, 159b/5, 160a/11, 161a/1, 161a/12, 161b/3, 161b/14, 161b/15, 163a/6, 163b/1, 164b/9, 164b/14, 164b/14, 164b/18, 166a/1, 166b/14, 166b/15, 167a/12, 169a/6, 172a/17, 172b/10, 173b/2, 173b/3, 180b/3, 182a/1, 182a/5, 182b/19, 183a/2, 183a/3, 183a/4, 183b/3, 183b/6, 188a/16, 191b/15, 196b/7, 197a/15, 198a/15, 198b/4, 200a/2, 200b/1  
 e.+de 8b/5, 47bh/24, 63b/10, 112a/14, 156b/12, 166a/10  
 e.+den 87a/10  
 e.+ı 10a/17, 10a/17, 18b/5, 18b/13, 21b/10, 29a/12, 66b/4, 69b/16, 76b/14, 77a/10, 89ah/31, 166a/17, 189a/10, 192b/13  
 e.+in 189b/4  
 e.+inde 9b/6, 62b/3  
 e.+inden 18b/1, 21b/13, 23b/5  
 e.+ki 16a/9, 19a/12, 20b/15, 22b/8, 44b/12, 72a/9, 82ah/28, 112a/13, 113a/3, 122b/4, 146b/13, 193b/10, 196b/11, 199b/5  
 e.+kiden 89bh/23, 106b/3, 157a/5  
 e.+lerinde 34a/10  
 e.+uñ 82ah/31  
**evvelâ Ar. Her şeyden önce, birinci olarak**  
 e.7a/10, 11a/12, 16b/15, 20a/5, 22b/13, 31a/17, 35a/16, 43b/14, 48ah/32, 61b/3, 61b/19, 71b/9, 71b/13, 75a/14, 84bh/5, 151a/4, 165a/17, 197b/13  
 e.+da 48ah/11  
**evvelîñ Ar. Eski zaman adamları, evvelkiler**  
 e.28b/14  
 e.+uñ 47a/15  
**evzâ' Ar. Haller, vaziyetler, tavırlar**  
 e.139a/12  
**evzâr Ar. Yükler, hatalar**  
 e.167a/4  
**ey Ey**  
 e.46b/3, 47a/6, 59b/3, 59b/4, 59b/4, 60b/7, 64a/5, 71a/17, 75bh/27, 76ah/32, 77ah/15, 77ah/20, 77bh/16, 77bh/58, 78ah/10, 79bh/5, 79bh/48, 80ah/50, 80ah/61, 80bh/1, 80bh/25, 81ah/16, 81ah/16, 81ah/43, 81b/14, 81bh/8, 81bh/40, 82a/14, 83a/6, 83a/8, 83ah/26, 83b/5, 83bh/58, 83bh/61, 84b/2, 84b/8, 85ah/6, 85ah/25, 85ah/27, 85bh/15, 86a/15, 86ah/36, 86ah/56, 86bh/14, 86bh/50,

86bh/55, 87ah/57, 87b/4, 87bh/10, 87bh/12, 87bh/36, 87bh/52, 87bh/53, 87bh/56, 88a/12, 88ah/33, 88ah/47, 88bh/17, 88ah/14, 89ah/17, 89b/3, 89bh/1, 90ah/9, 90b/4, 90bh/1, 90bh/13, 90bh/55, 93a/2, 95b/12, 97a/8, 97b/18, 99b/2, 100a/4, 100b/19, 103a/16, 103a/17, 103a/19, 105b/3, 106b/9, 107b/12, 108a/12, 108b/14, 110a/4, 110a/9, 112a/6, 114a/18, 116a/4, 116a/5, 117a/19, 119b/7, 120b/3, 123b/7, 125b/6, 126a/8, 127b/13, 128a/7, 129a/10, 129b/4, 131a/7, 133a/5, 134a/12, 135b/11, 138b/4, 138b/16, 140a/19, 140b/17, 142a/8, 143a/14, 143b/10, 144a/11, 144a/12, 145a/13, 146b/9, 148a/1, 148a/1, 148a/6, 148a/14, 149a/1, 149b/8, 154a/2, 155a/14, 155a/14, 155a/14, 158a/18, 158a/18, 158a/18, 159a/17, 167a/19, 168b/5, 174a/15, 174b/5, 174b/7, 175a/9, 176a/4, 177b/11, 179a/2, 179a/2, 181a/2, 181a/19, 188a/1, 189b/2, 194b/8, 194b/10, 195b/3, 196b/1, 198a/11, 201a/2

#### eyâ Ar. Ey, hey nidası

e.2a/4, 77ah/30

#### eyâlet Ar. Bir valinin idaresinde olan memleket

e.82bh/26

e.+i 82bh/26

e.+in 56a/15, 58a/4, 58a/4, 60a/19

e.+inde 55b/9

e.+ün 55b/4

#### eyer Eyer

e.+e 32b/10

#### eyerlü Eyerli

e.139b/18

#### eyle- Eylemek

e.33a/6, 33b/4, 35b/7, 39b/15, 40a/14, 44b/7, 44b/15, 45b/8, 47a/5, 64a/5, 64a/6, 65b/16, 65b/17, 65b/19, 73b/1, 74b/7, 75bh/4, 75bh/5, 76ah/59, 76ah/64, 77ah/24, 77bh/58, 78ah/13, 78ah/15, 80ah/10, 80ah/54, 80bh/41, 82ah/5, 82ah/32, 82ah/35, 82ah/38, 83ah/30, 84ah/2, 84ah/3, 84ah/4, 85ah/7, 85b/16, 86bh/51, 88ah/8, 88ah/10, 88ah/11, 88ah/12, 88ah/13, 88ah/13, 88ah/14, 88bh/60, 89a/17, 89b/5, 89b/9, 98a/13, 98a/17, 102b/6, 103a/18, 103b/19, 104a/1, 104a/6, 104a/7, 105a/15, 117a/19, 119a/17, 133a/5, 136b/5, 143b/2, 143b/6, 146a/2, 146a/19, 149a/11, 152b/5, 152b/6, 155a/7, 158b/16, 174b/13, 174b/16, 180a/15, 180a/16, 183b/2, 195a/7, 195a/8, 196a/12, 196a/12, 200a/17, 200b/9, 200b/14, 200b/15, 201a/1, 201a/6, 201a/11, 201a/13

e.-di 1b/11, 8b/14, 9b/11, 19a/2, 30b/19, 38a/14, 40b/4, 43a/16, 44b/10, 46a/11, 47a/11, 47b/2, 48a/8, 48a/16, 48a/18, 50a/1, 57b/1, 57b/1, 57b/2, 58a/5, 58a/6, 76ah/39, 76bh/50, 78a/12, 78bh/49, 85a/19, 85ah/12, 98a/18, 107b/19, 198b/11

e.-diler 55b/6

e.-diñüz 40b/6

e.-dügi 80ah/36

e.-dügin 80b/17

e.-düginde 21a/15

e.-dük 25b/9, 178b/9

e.-dükde 79bh/44

e.-düklerinde 39b/15, 47b/1, 130b/3

e.-düm 2b/11, 130b/19

e.-dün 92a/12

e.-me 33b/4, 79bh/55, 82ah/37

e.-meleri 93a/7, 161b/7

e.-melerile 54a/4

e.-mem 76bh/12

e.-memegin 81ah/32

e.-menün 84b/17

e.-mesi 72b/14

e.-mesin 74a/6, 74a/9

e.-mesine 15b/8

e.-meye 87ah/7, 113b/16, 132b/14

e.-meyüp 82bh/12, 199a/8

e.-mez 63a/6

e.-mişdür 42b/15

e.-r 1b/10, 59b/8, 60b/3, 60b/3, 60b/4, 76ah/40, 108a/16, 124b/8

e.-rdi 57a/3

e.-se 62a/3, 63a/18, 71b/7, 74a/15, 84a/6, 84a/7, 115a/4, 153a/13

e.-sen 84ah/16

e.-señ 54a/14, 90a/5

e.-sün 59a/9, 84a/18, 108b/10, 139a/12, 139a/13

e.-yesin 78ah/25

e.-ye 3b/9, 45a/15, 61a/13, 61a/14, 62a/4, 62a/7, 62a/9, 62b/1, 62b/11, 64a/17, 64b/5, 65a/2, 66a/2, 66a/3, 66a/5, 66a/7, 66a/12, 66b/4, 66b/13, 66b/19, 67a/11, 67a/11, 67a/12, 67a/12, 67a/13, 67a/13, 67a/14, 68b/17, 69a/12, 69a/17, 69b/12, 72b/10, 73a/7, 73b/4, 73b/9, 74b/12, 76a/11, 77ah/57, 77ah/59, 78ah/51, 78ah/56, 79a/4, 79b/14, 79b/15, 79bh/11, 79bh/12, 80a/4, 80a/9, 80a/10, 80b/12, 80b/14, 80b/15, 80b/15, 80b/18, 81a/10, 81a/16, 81a/17, 81a/17, 81a/18, 81a/18, 81b/14, 82ah/14, 82ah/30, 82ah/39, 82b/11, 83ah/42, 84a/5, 84a/7, 84ah/34, 84ah/39, 84ah/46, 85ah/58, 85b/8, 85b/11, 85bh/48, 85bh/52, 86b/17, 86bh/12, 87a/18, 87a/18, 87a/19, 88a/1, 88a/18, 88b/11, 88b/12, 88b/19, 88bh/10, 89a/1, 89a/15, 90a/15, 90ah/34, 90ah/11, 90bh/40, 90bh/41, 94b/2, 95a/10, 95a/12, 95b/17, 95b/18, 97a/7, 97a/14, 97a/16, 98a/8, 98a/8, 99a/2, 99a/4, 101a/7, 102a/2, 102a/12, 102a/14, 102b/9, 102b/10, 103a/18, 103b/19, 104b/6, 105a/5, 105b/3, 107a/13, 109b/9, 110a/12, 110a/14, 110a/19, 111b/8, 112b/15, 114a/2, 114a/7, 114a/9, 114a/16, 114b/3, 114b/6, 117a/12, 117a/13, 118b/13, 118b/15, 120b/15, 120b/19, 122a/17, 123a/9, 123a/10, 123b/7, 124b/19, 125a/6, 125b/17, 126b/11, 127a/13, 129b/12, 130a/1, 131a/14, 131a/16, 131b/1, 132a/9, 132b/5, 132b/6, 133a/16, 133b/7, 135b/15, 135b/15, 135b/18, 135b/18, 136a/3, 136a/3, 136b/11, 136b/11, 137a/9, 137a/9, 137a/12, 138b/13, 138b/14, 138b/14, 139a/1, 139a/1, 139a/6, 139a/6, 139b/4, 141a/10, 141a/10, 141a/12, 141b/9, 144b/6, 146b/10, 148a/2, 149b/3, 150a/4, 150a/5, 150a/6, 150a/16, 150b/5, 151a/17, 152b/19, 153a/2, 153a/3, 153a/13, 153b/19, 154a/1, 154a/1, 154a/10, 155b/14, 155b/14, 155b/16, 155b/16, 156b/7, 157a/4, 157a/7, 158a/8, 158a/9, 158a/18, 158b/5, 158b/6, 158b/10, 159a/6, 159b/11, 160a/14, 160b/14, 161a/2, 161a/8, 162a/13, 162a/15, 163a/8, 163a/18, 163b/13, 166b/6, 166b/6, 169a/2, 171b/4, 177b/6, 177b/7, 177b/19, 180a/1, 181a/1, 181b/7, 182b/6, 182b/7, 182b/9, 182b/13, 183a/5, 183a/14, 183b/17, 184a/16, 187a/8, 187b/17, 188a/18, 188b/18, 188b/19, 190b/11, 191a/8, 191a/9, 191a/9, 191b/6, 191b/8, 191b/16, 192a/4, 192b/6, 192b/13, 192b/15, 195b/2, 195b/12, 196a/5, 196b/5, 197b/2, 197b/3, 197b/3, 197b/6, 197b/9, 197b/16, 198a/7, 198b/6, 199a/1

e.-yeler 73b/11, 75bh/13, 75bh/48, 76ah/56, 82ah/13, 84ah/56, 84ah/56, 84bh/16, 85bh/31, 86bh/46, 87a/1, 87a/3, 87ah/37, 89ah/47, 105a/19, 109b/12, 113a/16, 113b/5, 114a/13, 114b/4, 114b/4, 116b/5, 116b/9, 116b/11, 117a/1, 117a/3, 121b/11, 133b/1, 133b/3, 133b/5, 136a/16, 136b/10, 137a/8, 138a/2, 138a/3, 138a/17, 138b/10, 138b/11, 139a/2, 139a/3, 139b/12, 150b/15, 151a/16, 151b/16, 160b/13, 162a/11, 162a/12, 164b/5, 166a/15, 171a/12, 174b/12, 178a/18, 180b/7, 193a/10, 195b/3

e.-yelüm 87ah/58, 123b/5

e.-yem 76ah/34, 77ah/25, 81ah/50, 82ah/28, 82bh/19, 82bh/22

e.-yeseñ 82ah/2

e.-yesin 39b/7, 39b/8, 75b/19, 76bh/41, 77ah/23, 84b/15, 84b/17, 89b/7, 90a/7, 90ah/46, 90ah/57, 133a/8, 133a/11, 135b/13, 143a/18, 143b/13, 149a/8, 178b/9

e.-yesüz 82bh/24, 113a/7, 113a/8, 133a/17, 133a/18, 151a/10, 151a/12

e.-yevüz 88bh/47

e.-yüp 3b/17, 8a/15, 19a/5, 39a/18, 39b/19, 44a/17, 48a/6, 48a/15, 49a/12, 49b/10, 49b/16, 50a/1, 50a/6, 50a/8, 53b/6, 54a/10, 55a/3, 55b/3, 57a/1, 58b/18, 60b/6, 61b/17, 66a/3, 66a/5, 69a/5, 73a/9, 75bh/5, 76ah/27, 76bh/6, 76bh/40, 77bh/35, 77bh/59, 79ah/30, 79ah/32, 79ah/33, 79ah/40, 79bh/20, 80bh/35, 81a/10, 81ah/31, 81ah/48, 81ah/55, 82ah/5, 83ah/31, 84ah/64,

85b/7, 85bh/45, 86ah/34, 87ah/8, 87ah/8, 87bh/32, 88b/10, 93a/5, 113a/7, 113a/10, 114b/1, 116b/1, 116b/4, 116b/8, 122a/7, 123a/6, 123a/6, 130a/3, 131a/18, 131b/10, 132a/6, 132a/16, 133a/17, 133b/4, 133b/7, 136b/1, 136b/13, 137b/1, 137b/4, 137b/13, 138a/1, 138b/9, 139a/3, 139a/8, 139a/19, 139b/4, 139b/9, 141a/15, 147b/19, 148b/4, 150a/6, 151a/5, 154a/2, 157b/13, 158a/7, 158a/8, 158a/17, 158b/3, 159b/11, 160a/14, 160b/12, 160b/13, 162a/14, 164a/10, 166b/5, 166b/5, 170b/5, 177a/14, 177a/19, 178b/10, 182b/16, 183b/18, 190a/6, 195a/16, 198b/5, 201a/12  
e.-η 66b/1, 84bh/58, 88b/5  
e.-ηüz 20b/2, 37a/14, 62b/17, 63a/1, 68a/3, 68a/7, 68a/7, 68a/7, 82bh/21, 110b/13, 118a/14, 123b/4, 137a/18, 151b/1, 151b/1, 151b/13  
**eylemek Eylemek**  
e.4b/4, 76ah/59, 78bh/23, 93a/6, 108b/4, 113b/13, 115a/14, 132b/13, 133a/3, 159b/19, 179b/1  
e.+i 78b/18, 137a/14  
e.+in 56a/11, 57a/17  
e.+dür 68b/3, 68b/4  
**eylen- Eylenmek**  
e.-ür 150b/2  
**eylet- Eyletmek**  
e.-dügün 157b/11  
e.-me 168a/16  
**eyleyen Eyleyen**  
e.21b/16, 40a/7, 47b/7, 47b/11, 48a/8, 48b/2, 55a/6, 57a/2, 76a/10, 79b/2, 136b/12  
e.+e 24a/13  
e.+ler 61a/11, 157a/15, 161a/4  
e.+lerdendür 24b/10  
e.+lere 15b/7, 63a/13, 87a/4  
e.+leri 160b/13  
e.+lerün 16b/2, 161a/7  
e.+ün 159b/10  
**eylül Sür. Eylül ayı**  
e.+ün 18a/14  
**eymen öz. is.**  
e.28a/3, 28a/3, 28a/9,  
**eymen Ar. Sağ taraftaki, hayırlı, kutlu**  
e.82a/3, 124a/1, 145b/9  
**eyn Ar. Zaman, an, yorgunluk**  
e.+in 109a/9  
**eytām Ar. Anası babası ölmüş yalnız çocuklar, öksüzler**  
e.34b/15, 130b/13, 138a/17  
**eyü iyi**  
e.36b/15, 46b/16, 55a/6, 56a/15, 63a/13, 70a/2, 73a/7, 75bh/36, 76a/3, 76a/10, 78bh/14, 78bh/15, 79ah/49, 79bh/49, 80ah/7, 80ah/9, 80ah/10, 82bh/12, 83ah/35, 83bh/24, 83bh/29, 84ah/33, 85ah/27, 87ah/29, 88a/2, 88ah/3, 88ah/4, 88bh/59, 89bh/13, 89bh/16, 90ah/17, 90ah/38, 90bh/39, 97a/7, 100b/12, 103b/9, 104a/18, 104b/5, 104b/8, 105a/1, 105a/9, 105b/2, 106a/2, 106b/5, 111b/7, 113a/5, 116a/16, 116a/19, 117a/6, 119a/8, 123a/12, 124b/17, 130b/11, 136a/5, 136a/8, 136b/5, 137b/10, 146a/2, 149a/15, 151a/19, 153b/18, 161b/1, 164a/15, 168a/13, 171a/12, 171b/15, 175b/11, 183b/19, 186b/12, 187a/11, 191b/6, 194a/6, 194a/7, 194b/15, 195a/19, 199b/17, 200b/6, 200b/6, 200b/7, 200b/7, 200b/15  
e.+ce 44a/16  
e.+dür 70b/6, 78ah/23, 83ah/6, 92a/16, 92a/16, 94b/15, 167a/9, 182a/15, 188a/15  
e.+dürler 85bh/17, 85bh/23  
e.+leri 78a/16, 78b/1, 152a/15  
e.+lerin 151a/4  
e.+leriñüz 151b/2  
e.+si 78bh/47, 100a/14, 133a/16, 134a/17, 191b/3, 191b/4, 197a/4  
e.+sin 79bh/52, 97a/9, 160b/8  
e.+yi 106a/16, 106b/1  
**eyülük iyilik**

e.85b/16, 85bh/17, 88ah/7, 95b/16, 99b/18, 109a/13, 110b/9, 110b/15, 113a/5, 115b/14, 136a/8, 162b/14, 177a/13  
e.+e 78ah/6  
e.+i 85bh/23  
e.+ile 78bh/20, 110a/6  
**eyvān Far. Büyük sofa, salon**  
e.5a/5, 7b/17  
e.+da 77ah/32  
**eyyām Ar. Günler, gündüzler**  
e.6b/2, 9a/12, 52b/4, 53a/5, 71b/2, 79ah/53, 82bh/25, 83b/8, 95a/1, 95a/2, 95a/3, 148b/13, 191a/11  
e.+dan 87bh/33  
e.+larda 34b/4, 49a/13, 49b/7, 50a/1, 53a/17, 81ah/29, 85bh/1  
e.+laruñ 44a/2  
e.+uñ 89a/16  
e.+ında 189b/2, 191a/4  
**eyyüb öz. is.**  
e.47bh/37, 181a/17  
**(ebū) eyyüb enšārī öz. is.**  
e.26a/17, 101a/9  
**eyyūhe'l-melik Ar. Ey melikler**  
e.86bh/39  
**ež-žahirī Ar. Görünüşte olduğu gibi**  
e.26b/10  
**ež-žann Ar. Sanma, sanı**  
e.84ah/25  
**(Öabdu'llāh bin) ez-zübeyr öz. is.**  
e.+dür 26a/9  
**ežā Ar. İncinme, incitme**  
e.179b/14  
**ežÖaf Ar. Bir şeyi iki misli yapan fazlalıklar, katlar**  
e.199a/9  
**ežān Ar. Ezan, ibadet için yüksek sesle yapılan davet**  
e.16a/10, 27b/16, 42b/5, 43a/3, 63a/6, 63a/14, 63a/17, 146b/3  
e.+a 68b/13  
**ezber Far. Zihinde tutma**  
e.47bh/46  
e.+den 31b/2  
**eždād Ar. Karşıtlar**  
e.+ı 107a/16, 108a/9  
**ezel Ar. Öncesizlik**  
e.52a/3, 77b/9  
e.+in 89a/1  
e.+inün 80a/19  
**ezelij Ar. Ezele mensup, öncesiz**  
e.91a/10, 144a/4, 165b/4, 171b/10  
e.+dür 77a/11  
**ežkār Ar. Anmalar, bildirmeler**  
e.97a/19  
e.+dur 87b/17  
**ezmān Ar. Zamanlar**  
e.3b/18  
**ezmine Ar. Zamanlar**  
e.126a/15, 184a/19  
**ezvāc Ar. Eşler, çiftler**  
e.15b/5, 19a/9, 21b/15, 114b/12  
e.+ı 15a/17  
**ezvācū't-t'āhirāt öz. is. Hz. Muhammed'in ismetli eşleri**  
e.20a/10  
**ezel Ar. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman**  
e.+de 80b/2  
**ežell Ar. Pek hakir, ziyadesiyle zelil, alçak**  
e.198b/13  
**f**  
**faÖāl Ar. Çok işleyen, çalışan**  
f.5b/10  
**fācir Ar. Günahkar, rezil**  
f.90b/15, 126b/3  
**fad'āle Öubeyd öz. is.**  
f.79a/1  
**fağfür Far. Çin imparatorlarına verilen bir ad**

f.3a/6  
**fâhîr Ar. Kıymetli, değerli**  
 f.90b/15, 132a/17  
**fâhîş Ar. Aşırı, taşkın, abartılı**  
 f.159b/9  
**faâr Ar. Övünme, büyüklük, ün**  
 f.5b/5, 5b/10, 7a/14, 11a/4, 16b/7, 28b/17, 40a/13, 68b/9, 135b/2, 161b/19, 176a/16, 187a/7, 192a/14, 192a/16, 192b/1  
**fañş Ar. fiilde veya sözde haddi aşma**  
 f.81bh/12, 81bh/13, 102a/9, 117a/1, 158a/15, 161b/11, 161b/12, 166b/8, 183a/6, 188b/17  
 f.+dur 194a/11  
 f.+dan 158a/17  
**fañvâ Ar. Mana, sözün uygunluğu**  
 f.+yı 6a/15  
**fâöil Ar. İşleyen, yapan**  
 f.165b/7, 165b/8, 165b/9  
 f.+e 173b/3  
 f.+i 160b/6  
**fâka Ar. Yoksulluk, ihtiyaç**  
 f.97a/18, 97b/4, 99a/13, 99a/14, 130b/3, 133a/8, 138a/15, 146b/8  
 f.+dan 178b/10  
 f.+ları 164b/1  
 f.+ların 98b/7  
 f.+larında 138a/16  
 f.+sını 94b/2  
**faķat' Ar. Yalnız, ancak, ama**  
 f.156a/8, 165b/1, 166a/5  
**faķd Ar. Yokluk, bulunmama**  
 f.171b/5, 172b/2  
**faķh Ar. Fıkıh ilminin üstadı**  
 f.26b/3, 26b/3, 26b/4, 26b/4, 26b/4, 26b/4, 61a/18, 63a/16, 63b/5, 64a/14, 64a/14, 65a/11, 70b/2, 72b/19, 73b/7, 73b/18, 74a/10, 162a/12  
 f.+ler 162a/8  
 f.+lerün 101b/13  
 f.+ün 101b/17  
**faķjr Ar. Yoksul, parasız**  
 f.1b/10, 6b/4, 60b/10, 199a/5  
 f.+ün 96a/14  
**faķjre Ar. Fakir kadınlar**  
 f.+lere 34b/16  
**faķr Ar. Fakirlik, yoksulluk**  
 f.94b/2, 95b/15, 98b/7, 98b/13, 130b/3, 143b/13, 181a/19, 181a/19, 198b/18  
 f.+da 123a/2  
 f.+ur 181a/17  
**fâñj Ar. Ölümlü, geçici, yaşlı**  
 f.10a/4, 71b/9, 93a/18, 93a/19, 96a/6, 111b/14, 117a/10, 120a/15, 121b/11, 123a/17, 127b/14, 130a/14, 132b/11, 140b/9, 143b/1, 179b/1, 182b/18, 185b/8  
 f.+de 149a/3  
 f.+nün 83b/14, 102b/16  
 f.+ye 54b/8, 168a/6  
 f.+yi 96b/6, 117a/12, 153b/7, 179a/8  
**farâş Ar. Süprüntüleri koymaya yarayan kulplu kutu**  
 f.+ları 77ah/33  
**fâriğ Ar. Vazgeçmiş, rahat**  
 f.66a/9, 69a/5, 79bh/37, 86bh/3, 89ah/61, 89bh/4, 90b/4, 120a/9, 130a/3, 142a/18, 162a/13, 163b/3, 167a/15  
**fârisj Ar. İnan dili, Farsça, İnan dili veya halkıyla ilgili olan**  
 f.27a/18  
 f.+de 2a/12  
 f.+den 2b/7  
**(selmân-ı) fârisj öz. is.**  
 f.26a/17, 124a/18  
**farjza Ar. Farz, Allah'ın emri**  
 f.118b/14  
 f.+larun 65a/6  
**farķ Ar. Ayrılık, başkalık**  
 f.33a/2, 33a/9, 79b/9, 79b/10, 85a/13, 85a/17, 106a/16, 120b/9, 140a/1, 166a/4, 170a/14, 170b/6  
 f.+ı 178b/2

**fârs öz. is.**  
 f.35b/8  
 f.+dan 38b/2  
**fârûk öz. is.**  
 f.32b/3, 32b/16, 33a/3, 33a/5  
**faryâb öz. is. Şehir adı**  
 f.38b/1  
**farz Ar. Allah'ın emirleri, lüzumlu**  
 f.5a/8, 9b/12, 17b/5, 34a/9, 67b/18, 68a/17, 71a/17, 71a/18, 85b/7, 130a/1, 150b/13, 162a/13, 162a/14, 181b/13, 181b/17, 183b/9, 183b/9, 198a/14  
 f.+dur 181b/14  
 f.+ların 130a/1  
 f.+ı 26a/5, 68a/16, 118b/15, 201a/4  
 f.+ında 17b/5  
 f.+ını 66b/1  
**fâsıķ Ar. Sapkın, günah işleyen**  
 f.116a/11, 117b/15, 119b/4, 120b/6, 120b/8, 120b/17, 121a/7, 124b/4, 131a/2, 131a/3, 134a/14, 147b/9, 155b/14, 156a/15, 158a/18, 158b/19, 159a/4, 159a/7, 159a/8  
 f.+dan 156a/7  
 f.+dur 76b/9, 160a/13, 160b/12  
 f.+lar 74a/6, 126b/3, 133a/1, 135b/5  
 f.+lara 152b/7  
 f.+ları 133a/9  
 f.+ur 156a/7, 157a/1, 158a/15, 158b/16, 161b/9  
 f.+ı 155b/14  
**fâsîd Ar. Kötü, fena, bozuk**  
 f.+den 147a/1  
 f.+dür 154a/13  
 f.+e 89a/7, 106a/17, 106b/4, 156a/1  
**fâsîde krş. fâsîd**  
 f.160b/14  
**faşîha Ar. İyi ve güzel konuşma kabiliyetinde olan, uzdilli**  
 f.10b/9  
**faşî Ar. Ayırma, bölüm, dört mevsimden her biri**  
 f.26b/19, 27a/15, 33a/9, 133b/7, 148a/18, 148a/19, 148b/5, 169a/7, 193b/4  
 f.+da 148a/19, 148b/6, 148b/10  
 f.+ur 169a/17  
 f.+ında 137a/14  
**fâş Far. Meydana çıkma, duyulma, açığa vurma**  
 f.87bh/34, 87bh/38, 157b/12  
**fât'ima öz. is.**  
 f.10a/8, 17a/2, 17a/3, 19b/17, 20a/3, 20a/5, 23a/8, 27b/12, 36b/6, 41a/16, 41a/19, 42a/5, 42a/7, 42a/8, 42a/13, 42a/15, 43a/19, 127b/17  
 f.+dan 20a/9  
 f.+dandur 42a/6, 42a/13  
 f.+nun 36a/12, 127b/18, 127b/19, 128a/1, 128a/6  
**fât'ir Ar. Yaratan, yaratıcı**  
 f.88b/13  
**fâtiha Ar. Fatiha suresi**  
 f.+da 107a/18  
 f.+nun 89a/15  
 f.+ya 159b/11  
**fat'jn Ar. Zihin açıklığı olan, fetanetli**  
 f.134a/11, 168b/11, 198b/4  
**fâyide Ar. Fayda, kazanç**  
 f.5b/8, 6b/12, 10a/2, 10b/18, 25b/8, 25b/10, 26b/1, 41b/5, 72a/11, 77b/19, 82ah/14, 94b/13, 119b/5, 121a/4, 156b/18, 157b/16, 171a/17, 172b/7, 190a/6, 191a/13  
 f.+leri 151b/15  
 f.+si 83a/11, 83bh/36, 86bh/6, 89bh/12, 172a/19, 172b/2, 172b/10, 192a/2  
 f.+sine 6b/9  
 f.+sinün 76bh/48  
**fâyideli Ar.+T. Faydalı, kazançlı**  
 f.171a/19  
**fâyiz Ar. Bolluk, çokluk**  
 f.1b/2, 193a/8  
**fazâlât Ar. Pislikler**  
 f.88a/18  
**fazâyil Ar. Güzel vasıflar, erdemler, fazilet**

- f.7a/6, 15a/2, 18a/1, 72b/17, 73b/11, 82ah/49, 150b/9, 165a/15  
f.+in 102b/3  
f.+inde 4a/14  
f.+inden 108a/9  
f.+ine 193a/17  
f.+ini 16b/11  
f.+lerinden 60b/13  
**fāzıl Ar. Faziletli, erdemli**  
f.36a/13, 38b/14, 51b/17, 200a/3  
f.+regi 136a/8  
f.+rek 178a/9  
**fazıl bin sehl öz. is.**  
f.90bh/52  
**fazīhat Ar. Rüsveylik, rezillik**  
f.158a/2, 188b/15, 197a/18  
f.+a 120b/17  
f.+ı 197b/9  
f.+ın 197b/8  
f.+ında 177b/9  
f.+ından 197b/9  
**fazıl Ar. Faziletli**  
f.180a/18  
**fazilet Ar. İnsanın yaradılışındaki iyilik, erdem**  
f.4b/6, 13a/13, 23b/16, 24a/1, 24a/2, 61a/10, 162a/18, 176a/9, 180b/15, 181a/18, 183a/7, 195b/13  
f.+i 60b/17, 67b/11, 70a/11, 70a/12, 70a/13, 70a/14, 70a/14, 164b/10  
f.+in 61a/11  
f.+inde 62b/3, 63a/7, 180b/14, 181a/18, 185a/5, 197b/15  
f.+leri 25b/13, 183b/8  
f.+üm 70a/13  
f.+üğden 87bh/54  
**faziletli Ar.+T. Faziletli**  
f.102b/4, 137b/17  
f.+dür 77ah/29, 85b/15, 112a/12  
**fazıl Ar. İyilik, lütf**  
f.5a/9, 16b/16, 20b/12, 23b/5, 25a/10, 28b/15, 48ah/9, 87bh/49, 120b/3, 125b/14, 138b/7, 165a/3, 175a/6, 192a/8  
(feyz-i) f.163a/12  
f.+dur 146a/9  
f.+ların 199a/7  
f.+ı 85b/11, 91b/16, 93b/19, 95a/3  
f.+ına 176a/13, 179b/7  
f.+ınuñ 77b/18  
f.+umuzdan 163b/17  
**fazla Ar. Ziyade, çok**  
f.+sından 94b/1  
**fazlâ krş. fazla**  
f.+dur 162a/5  
**fecere Ar. Fena huylular, günahkarlar**  
f.+den 10b/10  
**fedâ Ar. Gözden çıkarma, kurban**  
f.24b/9, 92b/18, 93a/19, 121b/11  
**feemmâ Ar. Kaldı ki, gelince**  
f.131a/17  
**fehāvī Ar. Kavramlar, anlamlar, manalar**  
f.+si 2b/2  
f.+sinden 105b/19  
**fehâm Ar. En çok anlayan, pek zeki**  
f.4a/7  
**fehîm Ar. Anlama, anlayış**  
f.3b/3, 5b/17, 11a/4, 12a/11, 54a/5, 55a/5, 55b/3, 60a/9, 60a/18, 76b/18, 82a/4, 86ah/2, 89b/3, 93a/5, 93a/8, 93a/12, 105b/12, 106b/5, 133b/5, 133b/16, 134b/5, 134b/9, 134b/14, 134b/18, 145a/1, 149a/8, 158b/5, 164b/13, 165a/10, 165b/3, 180b/5, 193b/11  
f.+i 134a/11, 170b/7  
f.+ine 100b/3  
f.+leri 180b/6, 180b/11  
f.+süz 134a/17  
f.+üğize 89a/16  
**fehîmî Ar.+T. Anlayışlı**  
f.134b/6  
**fehîmsüzlük Ar.+T. Anlayışsızlık**  
f.134a/19, 135a/6  
**fehvâ Ar. Anlam, mana, kavram**  
f.52a/4, 57b/9, 57b/13, 62b/19  
f.+sınca 51a/14, 57b/8, 59a/14  
**felâh Ar. Kurtuluş, mutluluk**  
f.5b/16, 107b/9, 142a/8, 180a/8  
f.+a 150b/17  
f.+ı 150a/8  
**felân Ar. İnsanlar içinde alem isimlerinden kinaye bir isim**  
f.86bh/48  
**felek Ar. Gökyüzü, sema**  
f.5a/3, 52ah/6, 142b/12, 168b/1  
f.+e 83b/17  
**felekj Ar. Feleğe, gök bilgisine mensup, göğe ait**  
f.169b/12  
f.+den 169b/9  
**fenâ Ar. Yokluk**  
f.1b/7, 83bh/37, 96a/9, 96b/1, 96b/3, 117a/10, 145a/7, 166b/16, 185a/18  
f.+da 93b/6  
f.+dan 52a/16, 78bh/54, 89a/4, 148a/17  
f.+ya 82bh/6, 185a/16  
**fenâñ krş. fenâ**  
f.82a/10  
**fenek Ar. Sansar**  
f.149b/17  
**fer Far. Aydınlik, süs, kuvvet**  
f.3a/9, 75bh/10, 144b/7, 179b/13  
**ferñ Ar. Şube, kol**  
f.+üğ 155b/6  
**ferâğ Ar. Vaz geçme**  
f.140a/4  
f.+a 182a/10  
**ferâğat Ar. Vaz geçme, el çekme**  
f.21a/17, 39b/1, 39b/15, 40a/7, 54b/9, 55a/2, 55b/15, 75bh/44, 75bh/45, 77b/17, 78bh/63, 81bh/35, 81bh/37, 82bh/11, 85bh/31, 93b/17, 97a/18, 97b/3, 97b/5, 158b/16, 182a/15  
f.+e 39b/17  
f.+le 128b/13, 146b/8  
**ferâh Ar. Gönül açıklığı, sevinç**  
f.18b/4, 70b/19, 82b/10, 90b/9, 166a/1, 166a/8, 166a/11, 200a/3  
f.+dur 166a/1  
f.+ı 70b/19, 70b/19, 91a/14, 165a/18, 165b/1, 166a/6, 166a/7, 188a/14  
f.+ına 98a/19  
**ferâhlandır- Ar.+T. Ferahlandırmak**  
f.109a/6  
**ferâmüş Far. Unutma, hatırdan çıkarma**  
f.81ah/48, 90bh/51, 98a/8, 98a/15, 98a/17, 98a/17, 107a/7  
**ferâmürz öz. is.**  
f.48a/6  
(Öalâe'd-djn bin) f.49b/12  
**ferâset Ar. Anlayışlılık, çabuk seziş**  
f.55a/5, 133b/3, 133b/19, 134a/1, 134a/8, 135a/13, 150a/18  
f.+de 3b/3  
f.+dür 133b/3, 133b/16  
f.+i 86ah/2  
f.+le 36b/16, 133b/7  
**ferâset-nâme öz. is.**  
f.+de 87bh/3  
**ferâyiz Ar. Farzlar, fariza**  
f.162a/8  
f.+de 181b/13  
f.+e 183b/6  
f.+üğ 26a/5  
**ferc Ar. Yarık, dişilerde tenasül aleti, edep yeri**  
f.101b/18, 167b/12, 171b/15, 184b/3  
f.+e 86b/14  
f.+i 101b/15  
**fercâm-vârij Far. Son, akıbet gibi**  
f.59a/12

**ferd Ar. Tek, yalnız olan şey**

f.2b/15, 3a/2, 3b/14, 13a/4, 28a/13, 28a/16, 77a/1,  
82a/14, 149b/10  
f.+ine 53b/8

**ferdâniyyet Ar. Birlik, teklik, eşsizlik**

f.165a/7

f.+e 93a/13

**ferec Ar. Gam ve kederden kurtulma**

f.103a/13, 179b/8

**ferjde Ar. Eşsiz, üstün**

f.+den 77a/1

**ferjdün öz. is.**

f.48ah/41, 55a/4

**ferjdü'd-dehr öz. is.**

f.+i 6a/5

**ferjfte Far. Aldanmış olan**

f.160b/6

**ferjş Ar. Kumandan, cemaat, insan topluluğu**

f.180a/4

**fermân Far. Emir, buyruk, berat**

f.3a/1, 7a/2, 56b/17, 60a/12, 82ah/2, 82bh/35, 84a/9,  
106a/8, 112a/9, 146a/6

f.+da 58a/18

f.+larına 188b/11

f.+umdan 122b/13

f.+umuza 101a/3

f.+umuzun 162b/11

f.+uñ 155a/8

f.+uñuzda 152a/8

f.+ı 81b/12, 84a/9, 112a/4, 151b/1

f.+ın 126a/2, 186b/14, 187b/12, 188b/18

f.+ına 81b/12

f.+ında 89b/6

f.+ından 82ah/3, 112a/8

f.+ını 80b/16

**fermân-ber-dâr Far. Fermana uyan**

f.139b/1

**ferrâş Ar. Döşemeci, hizmetçi, Kabe'yi süpüren**

f.+a 78ah/63

**fersaĥ Ar. Ölçü birimi, üç millik mesafe**

f.131b/6

f.+dan 8a/2

**fersaĥ krş. fersaĥ**

f.58b/11, 58b/11, 127b/2

**ferş Ar. Döşeme, halı, yaygı, yeryüzü**

f.48ah/30, 140b/3, 143a/16

f.+lerde 161b/5

**feryâd Far. Yardım istemek için çıkarılan yüksek ses,**

**sızlanma, bağırsıma, figan**

f.25b/1, 47a/9, 77bh/58, 87ah/59, 87bh/9, 131b/12,  
133b/13, 181a/3, 199b/15

f.+a 138a/18

f.+ı 148b/11

f.+ına 96a/10

f.+ından 123b/10

**feryâd-res Far. Feryad edenin imdadına yetişen**

f.+i 123b/11

**ferzend Far. Oğul, çocuk, evlad**

f.52a/16, 83a/6, 111b/17, 112a/3, 128a/7, 156a/14,  
182b/12

f.+den 111b/18, 111b/19

f.+e 156a/11, 156b/1

f.+lerün 156b/2

f.+ün 112a/13, 112a/13, 156a/15, 156b/4, 156b/7

f.+lerine 112b/2

**fesâd Ar. Bozukluk**

f.55a/17, 84ah/19, 85bh/61, 106b/3, 112b/17, 113b/3,  
113b/13, 116b/18, 117a/14, 137b/7, 137b/7, 159a/11,  
160a/2, 162a/5, 170b/5

f.+a 137a/15, 141a/16, 141a/19, 141b/1

f.+dan 162a/11

f.+lara 54b/13

f.+ı 106a/6, 106a/6, 116b/12, 140a/10, 140b/13, 160b/14

f.+ına 137b/6

**feşâhat Ar. Düzgün, güzel söz söyleme**

f.2a/7, 136a/18

f.+de 11a/7

f.+le 8a/10

f.+ın 87bh/49

**feseķa Ar. Günah işleyenler, sapkınlar**

f.59a/15

**fetâvâ-yı bezzâziyye öz. is. Eser adı**

f.+de 16a/12

**feterât Ar. Fetretler**

f.79ah/28

**feth Ar. Açma, açılma**

f.7b/14, 22b/1, 22b/7, 33b/12, 35a/18, 35b/16, 35b/18,  
38a/9, 38a/12, 38a/18, 38a/19, 38b/3, 41a/4, 41a/9,  
48a/15, 48a/16, 49b/3, 49b/16, 49b/19, 50a/7, 50a/15,  
50a/16, 50a/17, 50a/17, 50a/18, 50b/3, 50b/3, 50b/5,  
50b/5, 50b/10, 50b/11, 51a/1, 51a/2, 51a/3, 51a/3,  
51a/7, 51a/12, 51b/7, 52a/10, 52a/12, 52b/6, 52b/15,  
52b/19, 52bh/1, 56a/2, 59a/8, 54a/10, 59b/6, 59b/16,  
75bh/21, 75bh/22, 84bh/24

f.+in 59b/6

f.+inde 12b/13, 22a/16, 27b/3, 29b/16, 31a/14

f.+ine 22a/19, 57b/16

**fetret Ar. İki peygamber veya padişah arasında peygambersiz ya da padişahsız geçen süre**

f.47bh/54

f.+inde 47bh/58

**fetvâ Ar. Müftü tarafından verilen dinî hüküm veya karar**

f.7a/13, 26a/9, 26a/14, 46a/15

**fevâiid Ar. Faydalar, kazançlar**

f.2a/16, 22b/13, 100b/1, 171a/17, 173b/16

**fevâiĥ Ar. Çiçek ve meyve kokuları**

f.100b/6

**(kitâb-i) fevâiĥ-i miskiyye öz. is. Eser adı**

f.+de 25b/10, 28a/10, 42b/15

f.+de 26a/14, 42b/15

**fevc Ar. Bölük, takım**

f.126b/12

f.+i 126b/12

**fevķ Ar. Üst, yukarı**

f.+den 188a/4

**fevrsüz Ar.+T. Acelesiz**

f.193a/18

**fevt Ar. Bir daha ele geçirmemek üzere kaybetme, ölüm**

f.20b/16, 44a/2, 46a/9, 48a/12, 52a/17, 58a/12, 83bh/37,  
87b/10, 88a/11, 103b/2

f.+ün den 20b/14

**fevz Ar. Üstünlük, galiplik**

f.142a/8, 145b/14, 150a/7, 150b/17, 180a/7

**feyleķüs öz. is.**

f.48ah/58

**feyrüz öz. is.**

f.36b/11, 36b/12, 36b/14, 36b/14, 37a/1

**feyyâz Ar. Bereket ve bolluk veren, Allah**

f.58a/13

**feyz Ar. Bolluk, çokluk, verimlilik**

f.3b/4, 3b/9, 59b/5, 77a/13, 88b/15, 120b/2, 124a/7,  
136a/2, 163a/12, 163a/18, 163b/18, 165a/3, 165a/4,  
168b/5

**feyz-baĥş Ar.+Far. Bolluk veren**

f.+larıçün 27b/18

**feyz-yâb Ar.+Far. Feyiz bulucu**

f.77a/5

f.+i 144a/14, 144a/15

f.+idür 81b/16

f.+inden 142b/1

f.+leri 125b/8

**feyzân Ar. Artma, taşma, su basma**

f.88b/17

**fezâ Ar. Ucu bucağı bulunmayan büyük boşluk**

f.88a/16, 89a/18, 131b/2, 150a/19, 198b/1

**fezaĥ Ar. Korkup ürkerek birinin himayesine kaçma, sızlanma, dehşete kapılma, korku**

f.123b/9, 177b/8, 199b/13

f.+a 76ah/5, 177b/7

**fezalât Ar. Fazlanın çoğulu, fazlalar**

f.+ın 161a/7

**fezâyiḥ Ar. Rezillikler, rüsvaylık**

f.88b/5, 88b/6, 89b/6, 124a/12, 148a/3, 199b/10  
f.+in 88b/3  
f.+inden 122a/17

**fıkh Ar. Şeritın usul ve hükümleri**

f.26a/14, 26b/1, 26b/2, 46a/18, 81b/13

**fıkrâ Ar. Madde, masal, bölüm**

f.94b/15

**fıraḥ Ar. Zümreler, bölükler**

f.3b/1, 4b/18

**fırat öz. is.**

f.138b/16  
f.+dan 49a/18

**fırsat Ar. Fursat, uygun zaman**

f.58b/16, 78a/12, 89ah/57, 94b/18, 176a/5  
f.+da 79ah/43  
f.+dur 56a/19  
f.+ı 53a/17, 54b/1, 55b/5, 58a/7, 103b/2  
f.+ın 87ah/3, 176a/4

**fısk Ar. Hak yolundan çıkma, dinsizlik**

f.72a/2, 86ah/4, 86ah/9, 116a/11, 116a/12, 117a/16,  
124a/2, 126b/5, 137b/7, 152a/8, 161b/9  
f.+da 158b/19, 160a/14  
f.+dan 155b/14, 159a/1, 159a/5  
f.+dur 24a/11  
f.+ları 157b/8

**fit'nat Ar. Zihin açıklığı**

f.142a/3  
f.+da 11a/5

**fit'rat Ar. Yaradılış, huy**

f.+da 125b/7, 193b/9  
f.+ı 198b/15

**fj Ar. İçinde, -de**

f.3a/18, 16a/14, 25a/6, 26b/17, 73b/4, 111b/3, 201a/18

**fj-nefsihi Ar. Kendinde, kendisi için**

f.167b/1

**fj-sebjli'llâh Ar. Allah yolunda**

f.3a/18, 25a/6, 151b/5, 151b/6, 168a/16

**fj-zâtihi Ar. Kendinde, kendisi için**

f.167b/1

**fi'l-âfâḥ Ar. Ufuklar, gök kenarlarında**

f.3a/4

**fi'l-ôarasât Ar. Mahşer yerinde**

f.1b/13

**fi'l-ârzeyn Ar. Her iki memlekette**

f.2b/17

**fj'l-cümle Ar. Nihayette, sonunda**

f.107b/18, 118b/10, 149a/3, 159a/19, 159b/2, 163a/1

**fj'l-hâl Ar. Hemen, şimdi**

f.7a/4, 24b/18, 33a/8, 76ah/13, 79ah/2, 81ah/9, 83bh/7

**fi'l-haşr Ar. Kıyamette**

f.4b/19

**(râsiḥin) fj'l-ôilm Ar. İlimde (önde gelenler)**

f.+den 26a/5

**fj'llâh Ar. Allah'ta**

f.120b/5, 121b/10

**fj'z-zamân Ar. Zamanda**

f.48b/16

**ficâr Ar. Günahkarlar, fena huylular**

f.47a/19

**fidye Ar. Can kurtarma karşılığında verilen akçe vesaire**

f.71b/7, 71b/8  
f.+yi 71b/6

**fjh Ar. Onda, içinde**

f.154a/6, 154a/7

**fiḥâm Ar. Çok kuvvetli, nüfuz ve itibar sahibi olan kimseler, büyükler**

f.+ı 5b/9

**fihr öz. is.**

f.5a/19, 24b/8

**fikr Ar. Fikir, düşünce**

f.12a/9, 13a/15, 17a/12, 17a/14, 62b/17, 69a/16,  
79ah/48, 83ah/30, 83bh/11, 84a/7, 90a/16, 92b/10,  
147a/4, 148b/4, 149a/11  
f.+e 13a/9

f.+in 121b/17, 131a/4

f.+inde 78ah/36, 87ah/26, 87ah/34

f.+inden 163a/7

f.+ine 83a/14, 121b/17

f.+ler 76a/1

f.+lerüñ 76ah/12

f.+ümüz 195a/16

f.+ünjde 123a/13

**fjil Ar. Fil**

f.7b/11

f.+den 201a/5

**fjöl Ar. Eylem, davranış, fiil**

f.111b/16, 111b/19, 113b/16, 122b/19, 123a/18, 155a/15,  
157a/13, 160b/6, 165b/9, 181b/11, 183a/6, 197b/14

f.+de 113a/9, 160b/9, 165b/8

f.+dür 165b/8

f.+e 79ah/18, 111b/18, 156b/2

f.+i 169b/9

f.+in 109b/15, 122b/16

f.+ine 182b/7

f.+lerle 96b/14, 112a/3

f.+ün 106b/10

**filân Ar. İsmi zikredilmek istenmeyen**

f.39b/6, 39b/6, 81b/11, 84a/5, 84a/6, 88bh/4, 94b/10,  
94b/10, 122b/15, 152b/5, 152b/5

f.+a 92b/11, 92b/11

f.+um 192a/15

f.+uñ 157b/9

f.+ın 192a/14

**filist'jin öz. is.**

f.35b/1

**filluri İt. Bir tür altın para**

f.+ye 35b/15

**fırâḥ Ar. Ayrılık**

f.177b/6

f.+ına 30b/16

**firâr Ar. Kaçış, kaçma**

f.164a/7, 171b/10

f.+a 76bh/7, 83ah/2

f.+dur 86b/15

**firâvân Ar. Bol, aşırı**

f.7b/6, 59a/6

**firôavn öz. is. Mısır hükümdarlarına verilen unvan**

f.48ah/51, 48ah/53, 126b/8

f.+a 48ah/50

**firjib Far. Aldatıcı, aldatan, hile**

f.116b/2, 118a/9

**firişte Far. Melek, günahsız, masum**

f.123a/10, 195a/6

f.+ler 86bh/27

f.+lerini 75b/13

f.+lerüm 100b/19

**fjruz öz. is.**

f.48bh/40, 48bh/41

**fjruz Ar. Sevinçli, uğurlu**

f.+da 57b/9

**fjšağüris öz. is.**

f.48bh/3

**fisâḥ Ar. Güzel, düzgün olanlar, iyi söz söyleyebilenler**

f.+dan 4a/4

**fiten Ar. Fitneler, azdırmalar**

f.140b/14

**fitillü Ar.+T. İnce iplik şeklinde cisim ya da yapı, ip ya**

**da kaytanların** çevresine boydan boya kumaş sarıp  
diplerinden dikerek hazırlanan döşeme gereğine sahip  
eşya ya da elbise

f.12b/11

**fitne Ar. Bölücülük, kargaşa çıkarma**

39a/2, 55a/17, 116a/12, 134b/12, 135b/5, 151a/13,  
155a/12, 155a/19, 159a/10

f.+ler 89ah/38

f.+ye 155a/18

f.+ñden 116a/5

**fitne-engjiz Ar.+Far. Fitne çıkaran**

f.49a/11

**fizân öz. is.**

f.48b/10  
**frengistân öz. is.**  
 f.52b/17  
**(h̄vāce) fud'ayl (bin) Ŗiyāz öz. is.**  
 f.45a/2  
 f.+dan 47a/14  
**fuḥūl Ar. Erler, akıllı ve zeki adamlar, aygırlar**  
 f.149a/6  
**fuḥşiyāt Ar. Edep, terbiye ve ahlaka aykırı işler, zina ile ilgili hareketler**  
 f.68b/3  
**fuḫahā Ar. Fakihler, din bilginleri**  
 f.24b/13, 25a/4, 25a/9, 25b/12, 162a/16  
 f.+sı 26b/5  
**fuḫarā Ar. Yoksular, fakirler**  
 f.6b/3, 34b/4, 74a/1, 76a/18, 133a/7, 138a/2  
 f.+dur 185b/9  
 f.+sına 88ah/12  
 f.+sından 98a/12  
 f.+ya 17b/7, 21b/6, 76bh/41, 121b/1  
**fuḫārān Ar. Yoksullar, fukaralar**  
 f.+a 166b/5  
**furkānī Ar. Kur'an-ı Kerim'le ilgili**  
 f.185b/8  
**fuṣūl Ar. Fasıllar, bölümler, mevsimler**  
 f.169a/17, 170b/17  
**füt'a Far. Ön bezi, peştamal, bir çeşit kumaş**  
 f.161a/14  
 f.+nuḡ 9a/17  
 f.+ya 9a/17  
**fuzūl Ar. Fazla, gereksiz**  
 f.154b/13, 184b/8  
 f.+uḡ 83bh/49  
**fuzūllik Ar.+T. Fazlalık, gereksizlik**  
 f.82a/6  
**fuccār Ar. Günahkarlar, fena huylular**  
 f.123b/9, 174a/17, 192a/7  
 f.+ı 162a/10  
**fucōeten Ar. Birden bire, ansızın**  
 f.8a/3  
**fucūr Ar. Günahkarlık**  
 f.86ah/4, 124a/2, 167a/16  
 f.+a 86ah/9, 117a/16, 137b/7, 152a/8  
 f.+dan 162a/10  
 f.+ı 126b/5  
**(Ŗāmīr bin) fūheyre öz. is.**  
 f.19a/8, 27b/10  
**fünūn Ar. Fenler, bilimler, teknikler**  
 f.26b/17  
**fürüŖ Ar. Yan dallar, şubeler**  
 f.188a/2, 198a/13  
**fürüc Ar. Fercler, dişilerde tenasül aleti, avret yeri**  
 f.+da 86b/8  
**fürüğ Ar. Işığı parıltı**  
 f.191a/9  
**fürūht Far. Satış**  
 f.89b/14  
**füssāk Ar. Sapkınlık, kötülük edenler**  
 f.159b/17, 162a/10, 192a/7  
**fütüvvet Ar. Soy temizliği, cömertlik**  
 f.5a/5, 80ah/52  
**fütühāt Ar. Zaferler, fethedilen memleketler**  
 f.35a/14, 35a/15, 38a/8, 38b/3, 39a/5, 50b/15, 52b/4  
**fütür Ar. Zayıflık, ümitsizlik**  
 f.+dan 182a/10  
**füyüz Ar. Feyzler**  
 f.175a/13  
**füyüzāt Ar. Feyzler**  
 f.2a/15

**g. ğ**

**ġabāvet Ar. Anlayışsızlık, bölnlük**  
 ġ.+den 105b/13  
**ġabj Ar. Kalınkafalı, ahmak**  
 ġ.+yi 159b/18

**ġad'ārj Ar. Kıkırdak kemikleri, kıkırdaklar**  
 ġ.173b/15  
 ġ.+den 173b/13  
**ġādir Ar. Hiyanet eden, fenalık eden**  
 ġ.147a/14, 147b/4  
**ġādiye Ar. Sabahın erken vakti, tan ile güneş doğması arası**  
 ġ.+si 173a/8  
**ġadr Ar. Zulüm, merhametsizlik, vefasızlık**  
 ġ.89ah/49  
 ġ.+dur 116b/13  
**ġaferu'llāhü Allah onu bağışlasın dua sözü**  
 ġ.2b/6  
**ġāfil Ar. Habersiz**  
 ġ.77ah/54, 78ah/14, 80bh/2, 80bh/15, 84ah/4, 86a/15, 87ah/19, 88a/13, 88a/17, 89ah/37, 90b/5, 90bh/33, 90bh/50, 107a/15, 116a/11, 120a/14, 120b/14, 132b/8, 133a/18, 138a/16, 138b/14, 138b/17, 146b/11, 148b/5, 162b/3, 163a/7, 168a/11, 184b/14, 187a/19  
 ġ.+dürler 120a/15  
 ġ.+ler 97b/19  
 ġ.+lere 123a/18  
 ġ.+leri 146b/17, 185b/13  
 ġ.+lerüḡ 83b/18, 121a/10, 138a/7, 164a/12  
**ġāfilān Ar.+Far. Gafiller, Habersizler**  
 ġ.148a/1  
**ġaffārj Ar. Kullarının günahlarını affeden**  
 ġ.199b/14  
**ġaflet Ar. Gafillik, dalınlık**  
 ġ.83bh/11, 84ah/59, 87ah/35, 88a/6, 90a/8, 90a/13, 90bh/34, 91a/4, 91a/5, 109b/5, 116a/11, 138a/7, 140a/15, 143b/5, 145a/2, 145a/11, 145b/8, 147b/12, 167a/2, 168a/7, 168a/10, 168a/10, 174a/19, 181b/7, 184b/15, 188b/2, 200a/13, 200a/13  
 ġ.+de 153b/5  
 ġ.+den 82b/9, 84ah/57, 134a/2, 149a/10, 167b/11  
 ġ.+düm 80bh/16  
 ġ.+dür 168a/9  
 ġ.+in 164a/14  
 ġ.+inden 77a/6  
 ġ.+le 187b/12  
 ġ.+üḡ 87ah/31  
**ġafleten Ar. Gafleten, dalınlıkla**  
 ġ.55b/16, 56b/1, 60a/6  
**ġafūr Ar. Yarlıgayan, merhamet eden, Allah**  
 ġ.2a/1  
**ġāh Far. Zaman bildiren edat**  
 ġ.12b/18, 12b/18, 12b/18, 13a/7, 13a/7, 13a/12, 17a/12, 17a/12, 17a/12, 17b/6, 17b/6, 17b/6, 17b/6, 29a/7, 29a/7, 44a/5, 44a/5, 121a/12, 121a/12, 128a/13, 128a/13, 128a/17, 129b/16, 144b/13, 144b/13, 171b/12, 178a/3, 178a/4, 183a/7, 183a/7, 188b/18, 188b/19, 189a/18, 189a/19, 189a/19, 196b/13, 196b/13, 196b/13, 196b/13, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199a/18, 199b/7  
**ġāhj Far. Bazan, arasıra**  
 ġ.2b/12, 10b/12, 10b/13, 12b/12, 12b/12  
**ġalat' Ar. Yanlış, yanlış**  
 ġ.90ah/36  
 ġ.+dur 90a/16  
**ġalebe Ar. Galip gelme, üstünlük**  
 ġ.6b/17, 77bh/42, 84bh/57, 85ah/19, 120b/16, 127a/2, 148b/1, 167b/6, 173b/19, 173b/19, 174a/2, 181b/4, 199a/16, 200a/12  
 ġ.+si 94a/3, 106b/1, 125b/1, 200a/12  
**ġaleyān Ar. Kaynama**  
 ġ.155a/19  
**ġālebe Ar. Galip gelme, üstünlük**  
 ġ.+lerinden 149b/12  
**ġālib Ar. Galip gelen, üstün gelen**  
 ġ.5a/19, 33b/12, 48a/18, 77bh/33, 84ah/64, 87ah/30, 107a/12, 147a/13, 150a/8, 150a/10, 150a/11, 150a/12, 157b/15, 160a/1, 167b/10, 172b/5, 188a/14, 198a/18, 199a/15, 199a/17  
 ġ.+dür 83ah/33, 94a/15, 149b/9, 149b/15, 149b/16, 149b/17, 160a/9, 162a/5, 193b/15  
**ġālibā Ar. Görünüşe göre, belki**



ğ.44b/12, 136b/12, 158a/3

**ğālibe krş. ğālib**

ğ.149b/12

ğāliben Ar. Üstünlükle

ğ.122b/18, 156a/13

**ğāliblik Ar.+T. Galiplik, üstünlük**

ğ.+e 147b/9

**ğāliye öz. is.**

ğ.23a/9

**ğaljz Ar. Koyu, yoğun, kaba**

ğ.173a/6

**ğam Ar. Keder, üzüntü**

ğ. 13a/12, 31a/9, 178a/4

**ğam-zede Ar.+Far. Gamlı, tasalı**

ğ.184a/4

**ğāmīza Ar. Anlaşılması güç durum**

ğ.+dan 180b/6

**ğammāzlik Ar.+T. Fitnecilik**

ğ.+den 88bh/60

**ğamnāk Ar.+Far. Kaygılı, tasalı**

ğ.10a/12, 13a/8, 32b/9, 38b/11

**ğams Ar. Suya daldırmak, batmak**

ğ.109a/17

**ğanāyim Ar. Ganimetler**

ğ.49b/17

ğ.+inde 22a/10

**ğanj Ar. Zengin, varlıklı**

ğ.76a/19, 98b/14, 199a/5, 201a/7

ğ.+ler 98b/11

ğ.+nün 84bh/41

**ğanjmet Ar. düşmandan alınan mallar, emeksiz mal**

ğ.53a/17, 54b/1, 55b/5, 58a/7, 76bh/6, 89ah/57, 93b/1, 96b/8, 99a/6, 109b/19, 112b/16, 116b/6, 132b/14, 137b/15, 164b/2, 176a/4, 183a/11, 200b/13

ğ.+de 93b/19

ğ.+dür 94b/19

ğ.+in 89b/4

**ğarāyib Ar. Gariplikler**

ğ.15a/6, 141b/14, 170b/1, 173a/3

ğ.+ler 43a/12

**ğarāz Ar. Maksat**

ğ.79ah/13, 84ah/17, 109b/12, 117b/12, 196b/5

ğ.+lar 135b/5

ğ.+i 157a/9, 157a/9, 166a/9

ğ.+ımuuz 140b/8

ğ.+in 68a/18

**ğarāz öz. is.**

ğ.35b/2

**ğarāzsuz Ar.+T. Garezsiz, maksatsız**

ğ.132b/4

**ğarb Ar. Batı**

ğ.36b/16

ğ.+a 86ah/43

**ğāret Ar. Yağma**

ğ.54b/14, 59b/19, 83ah/4

**ğarğara Ar. Suyu, ilacı boğazda çalkalama, mazmaza**

ğ.92b/10

**ğarj̄b Ar. Kimsesiz, yabancı**

ğ.+i 88bh/42

**ğarj̄k Ar. Boğulmuş**

ğ.46b/8, 47a/13, 47a/17

**ğarḳ Ar. Boğulma, batırma**

ğ.49a/19, 60b/11, 88b/19, 174b/1, 174b/2

ğ.+a 145a/5

**ğars Ar. Dikilme, ağaç dikme**

ğ.108b/7, 161a/1

**ğasb Ar. Kapma, zorla alma**

ğ.6a/13, 112a/2, 155a/16, 156a/18

ğ.+i 158b/7

ğ.+ila 156a/3

**ğāšib Ar. Yağmacı, gasbeden**

ğ.158b/8

ğ.+uñ 158b/10

**ğāşy Ar. Bayılma, kendinden geçme**

ğ.39a/16

**ğavl Ar. Helak olunan nesne, afet**

ğ.+ine 196a/5

ğ.+inün 196a/14

**ğavāyil Ar. Dertler, belalar**

ğ.82a/12

**ğavḡā Far. Savaş, kavga**

ğ.39a/19, 140b/14, 155a/18

ğ.+larından 79bh/37

**ğavvās Ar. Dalgıç**

ğ.2b/10

ğ.+i 60b/11

**ğayb Ar. Gözle görülmeyen, gizli, kayıp**

ğ.9b/5, 30a/6, 78a/6, 141a/8, 142a/6, 142a/7, 142a/9, 142b/3, 144a/5

ğ.+da 76a/4, 142b/9, 144a/3

ğ.+dadurlar 89a/18

ğ.+dan 47a/1, 167b/9, 194b/13

ğ.+durlar 88ah/11

**ğaybj̄ Ar. Görünmezlik dünyasına mensup**

ğ.99b/14, 165b/8

ğ.+dürler 144a/6

**ğaydāk öz. is.**

ğ.23a/15

**ğāye Ar. Son, hedef, netice**

ğ.+dür 24b/2

**ğāyet Ar. Nihayet, son, uç, fazla**

ğ.6b/6, 8b/3, 10a/12, 11a/13, 11b/2, 19b/8, 22b/2, 25a/10, 25a/17, 26a/9, 32b/8, 38a/11, 43a/13, 76b/15, 78bh/57, 90a/16, 105b/12, 113a/15, 125b/14, 126a/4, 189a/1, 195b/9

ğ.+de 22a/1, 48a/4, 189a/4

ğ.+dedür 89ah/58

ğ.+e 78ah/55

ğ.+inde 112a/15

ğ.+inden 92a/8, 149a/5, 189a/6

ğ.+le 8b/18, 51a/16, 53a/5, 81ah/36, 81b/2, 88bh/24, 89ah/4, 89bh/13, 89bh/39, 90bh/7, 90bh/11, 121a/19, 129a/10, 154b/18, 173a/19

**ğāyib Ar. Bulunmayan, kayıp**

ğ.151a/17

**ğāyibāne Ar. Görünmeden, görünmeyerek, gizliden**

ğ.29b/9

**ğāyit Ar. İnsan pisliği, dışkı**

ğ.+lerin 15a/1

**ğayr Ar. Ayrı, başka**

ğ.12a/10, 36a/19, 39a/7, 78a/10, 133b/8, 133b/9, 141a/2, 158a/15, 155b/6, 188a/11, 194a/11

ğ.+a 132a/7, 138b/10, 150a/1, 167a/16

ğ.+dan 184b/3

ğ.+dur 200a/17

ğ.+uñ 155b/17, 161a/13

**ğayret Ar. Çaba, kıskançlık**

ğ.11a/6, 53b/4, 57b/9, 58b/19, 59a/1, 89a/12, 106a/5, 107a/5, 113a/3, 113b/15, 113b/15, 115a/7, 115b/9, 143b/1, 145a/4, 145a/7, 145a/9, 147a/18, 186a/6, 187a/12, 196b/15, 196b/19, 199a/12, 199b/9

ğ.+de 82a/6

ğ.+dür 113b/14

ğ.+i 113b/16, 113b/18, 113b/19

ğ.+in 115b/9

ğ.+inden 90b/10, 103b/5

**ğayretsizlik Ar.+T. Gayretsizlik**

ğ.196b/15

**ğayrı Ar.+T. Başka, başkası**

ğ.6b/5, 7a/6, 11b/12, 15a/18, 18b/10, 20a/9, 21a/6, 22b/19, 23a/12, 25a/4, 25a/15, 28b/9, 29b/18, 29b/19, 31b/17, 34a/15, 36a/2, 39a/3, 65a/6, 65a/15, 70a/7, 71b/4, 73a/13, 76a/1, 76bh/30, 77ah/41, 79b/4, 79b/4, 81bh/51, 83ah/21, 83ah/22, 83bh/6, 84ah/18, 84ah/60, 85bh/36, 86ah/19, 88a/7, 88ah/4, 89a/6, 89ah/1, 91a/18, 91b/2, 94a/19, 97a/4, 99a/10, 99a/11, 99a/12, 110a/9, 113b/11, 118b/15, 120b/6, 123b/10, 126b/13, 128a/3, 128a/6, 129a/16, 130b/18, 137b/11, 142a/17, 143a/3, 145a/9, 145a/11, 156a/9, 156b/11, 157a/4, 157b/7, 158a/3, 161a/13, 163a/1, 163b/10, 164a/6, 164a/7, 164b/13, 165b/12, 166a/2, 167b/14, 170a/7, 171a/9,

- 171a/14, 173b/13, 174a/2, 184a/12, 184a/18, 184b/1, 188a/4, 189b/13, 193a/15, 197a/9  
 ğ.+da 160a/6  
 ğ.+dan 55b/11, 58a/13, 132a/6, 166b/8, 166b/9, 169b/10, 170a/13, 200a/3  
 ğ.+lar 34a/5, 80bh/26, 80bh/27, 84ah/55, 87bh/43, 107b/8, 117a/14, 144b/16, 158b/7, 173a/12  
 ğ.+lardan 109b/10, 188a/15  
 ğ.+lara 99a/4, 107a/2, 133b/1, 137b/19, 156a/7, 157a/3, 164a/5, 164a/5  
 ğ.+ları 170a/3, 188a/16  
 ğ.+larıdır 160b/15  
 ğ.+ların 53b/6  
 ğ.+larında 169b/1  
 ğ.+ları 88b/5, 89bh/9, 109a/16, 135b/8, 153b/8, 192b/5  
 ğ.+nu 59b/10, 142b/10, 142b/11, 170a/3, 188a/6, 188a/11  
 ğ.+sın 132a/6, 145a/8  
 ğ.+sından 22b/18  
 ğ.+ya 19a/2, 34a/14, 37b/14, 76bh/47, 77a/12, 77ah/60, 87bh/31, 88ah/52, 88ah/55, 89a/5, 99a/13, 99a/15, 103a/2, 108a/4, 110b/8, 143a/1, 164b/8, 164b/15, 171a/16, 192a/9, 192a/9, 198a/2, 199a/9, 199a/19  
 ğ.+la 159a/3  
**ğayür Ar. Gayretli, çok çalışkan**  
 ğ.113b/1, 154b/18, 161a/10  
 ğ.+dur 196b/17, 196b/17  
 ğ.+reküm 196b/17  
 ğ.+um 113b/18  
**ğayz Ar. Öfke, kızgınlık**  
 ğ.197b/15  
**ğazâ Ar. Savaş**  
 ğ.25a/7, 35a/2, 35b/14, 79a/4, 85b/17, 102b/2, 112a/12, 151b/5, 151b/6, 153b/19  
 ğ.+da 23a/5, 27b/2, 32a/2, 36a/5, 36a/12  
 ğ.+dan 22a/12  
 ğ.+lar 49b/3, 49b/16, 50b/15  
 ğ.+larda 25a/15  
 ğ.+nu 154a/13  
 ğ.+sında 11a/15, 21b/1, 24b/15, 47a/19  
 ğ.+sıçın 33b/1  
 ğ.+yı 152a/8  
**ğazâb Ar. Hiddet, kızgınlık**  
 ğ.4b/10, 40a/10, 58b/14, 59b/13, 66b/19, 78ah/57, 82ah/11, 82ah/27, 89ah/62, 106a/3, 106a/5, 135b/15, 148b/2, 153a/2, 158a/1, 158b/4, 158b/4, 158b/5, 185a/4, 186a/2, 187a/13, 188b/7, 191b/3, 195b/18, 196a/4, 196a/7, 196a/18, 196b/2, 196b/7, 196b/9, 196b/10, 196b/12, 197a/4, 197a/8, 197a/9, 197a/13, 197a/13, 197a/17, 197b/14, 198a/12  
 ğ.+a 82b/17  
 ğ.+da 82bh/13, 198a/5  
 ğ.+dan 183a/13, 188b/5  
 ğ.+dur 188b/7  
 ğ.+ları 197a/4  
 ğ.+u 107a/14, 197b/2, 200a/10  
 ğ.+u 113a/12  
 ğ.+ı 105b/13, 153a/3, 153a/5, 180a/12, 196a/9, 196a/12, 197a/5, 197b/6, 197b/12, 197b/16  
 ğ.+ından 197a/16  
 ğ.+ını 78ah/54, 99b/12, 195b/17  
 ğ.+in 102a/13  
 ğ.+ina 197a/14  
**ğazâbj Ar. Hiddetle ilgili**  
 ğ.173b/4, 195b/13  
**ğazâblu Ar.+T. Gazaplı**  
 ğ.33a/18  
**ğazâbnâk Ar.+Far. Gazaplı, öfkeli**  
 ğ.89ah/59  
**ğazâlî öz. is.**  
 ğ.26b/11, 48ah/23, 48ah/24  
**(ebû hâmid) ğazâlî öz. is.**  
 ğ.87a/15  
**ğazan (mahmûd hân) öz. is.**  
 ğ.48b/8, 48b/8  
**ğazâvât Ar. Savaşlar, harpler**  
 ğ.35a/15, 52b/4  
 ğ.+da 24b/9, 24b/13  
**ğazel Ar. Nazım şekli, latif, gazel**  
 ğ.+lerde 116b/17  
**ğazenîj öz. is.**  
 ğ.76bh/16  
**ğâzî Ar. Savaşmış, gaza yapmış**  
 ğ.47b/8, 49b/4, 49b/16, 49b/19, 50a/13, 50b/7, 50b/13, 50b/17, 51a/6, 52a/18, 79a/4  
**(sultân mahmûd) ğâzî öz. is.**  
 ğ.+den 85bh/42  
 ğ.+ler 74b/2  
 ğ.+leri 54a/7  
 ğ.+lerine 54a/1  
 ğ.+nu 48b/18, 50a/3, 50a/14  
 ğ.+ye 49b/18, 55a/2  
**(Öoşmân hân) ğâzî öz. is.**  
 ğ.+yi 49b/14  
**ğâzûb Ar. Kızgın, öfkeli**  
 ğ.198a/1  
**ğazve Ar. Savaş, din savaşı**  
 ğ.19b/6  
**ğâzî Ar. Utancından dolayı önüne bakmak**  
 ğ.166b/6  
**ğazze öz. is.**  
 ğ.52a/12  
 ğ.+dür 35b/1  
**geç- Geçmek**  
 ğ.-mişdür 6a/12  
**gedâ Far. Yoksul, dilenci**  
 g.3a/5  
 g.+lara 98b/15  
**gedâyîk Far.+T. Dilencilik, yoksulluk**  
 g.108b/13  
**gedik Gedik**  
 g.+ler 56a/12, 56b/6, 58b/13  
**gel- Gelmek**  
 g.46b/4, 76bh/33, 127b/18, 146a/19  
 g.-di 8b/10, 8b/16, 16b/7, 16b/10, 19b/5, 19b/6, 31a/9, 31b/3, 32b/14, 44b/4, 44b/8, 45a/4, 45a/13, 46a/6, 46a/10, 63b/6, 65b/14, 65b/17, 65b/18, 74b/19, 76ah/43, 76ah/55, 77bh/45, 77bh/58, 78bh/56, 79bh/30, 80ah/10, 80ah/23, 81ah/30, 81ah/56, 82b/17, 83ah/37, 83ah/56, 85ah/25, 86ah/26, 86ah/34, 87bh/51, 88ah/10, 88ah/24, 89ah/61, 89bh/34, 91a/12, 100a/16, 103a/14, 110b/19, 111a/6, 119a/16, 149a/3, 165b/18, 174a/12, 174a/14, 189a/13, 190b/11  
 g.-diler 10a/10, 47a/9, 53b/3, 55b/12, 76ah/6, 79bh/31, 79bh/34, 81ah/6, 119b/16, 127b/19, 192a/10  
 g.-dügi 10a/1, 19a/8, 80ah/17, 91a/11  
 g.-düginde 10b/10, 83ah/41, 111b/12  
 g.-düginden 131a/19  
 g.-dügine 12a/7  
 g.-düginün 32b/12  
 g.-dügiçün 29b/7  
 g.-dügiçüz 44b/6  
 g.-dügümüzde 76bh/28  
 g.-dük 127b/19, 178b/7  
 g.-dükde 5b/13, 9a/19, 10a/7, 10b/11, 10b/13, 12b/6, 17a/16, 22a/19, 32b/18, 33a/4, 33b/10, 34b/8, 38a/2, 39a/10, 39b/7, 41b/3, 42b/4, 76ah/30, 79ah/34, 88bh/30, 89bh/18, 92b/10, 99b/2, 113a/19, 114b/11, 153a/3, 189b/13  
 g.-dükden 76ah/27  
 g.-dükleri 133b/2  
 g.-düklerinde 9a/3, 9a/9, 11b/5, 16b/16, 18b/3, 23b/4, 27b/17, 39a/12, 56b/2  
 g.-düklerinden 22b/4  
 g.-düm 59b/2, 79bh/62, 86bh/39, 117b/11, 133b/13, 190b/14  
 g.-dün 89ah/62  
 g.-e 61b/5, 67a/15, 73a/7, 76bh/46, 84ah/7, 84b/9, 88ah/37, 91b/14, 94b/10, 96b/14, 117b/11, 141a/11, 141a/19, 141a/19, 141b/1, 141b/1, 150a/10, 150a/11, 150a/12, 161a/8, 171a/12, 174a/1, 181a/3, 190a/4, 191b/8

g.-ecegin 6a/10  
g.-ecek 40a/14, 43b/14, 56b/10, 101a/15, 117b/11  
g.-ecekler 54a/2  
g.-eler 70b/9, 141a/16  
g.-esin 201a/8  
g.-eyüm 33a/7  
g.-ince 52a/17, 76ah/27, 81ah/9  
g.-inceye 115a/16  
g.-ipdi 128b/1  
g.-iyor 55b/3, 79bh/43  
g.-inüz 44b/16  
g.-me 89ah/28  
g.-medi 23a/13, 90ah/21  
g.-mediler 79bh/41  
g.-medüm 81ah/22  
g.-medüñ 105a/12  
g.-mem 89bh/5  
g.-memiş 79bh/33  
g.-memişdür 19b/4, 34b/19  
g.-mese 111b/15  
g.-meseñ 81ah/25  
g.-meye 79ah/18, 82b/3  
g.-meyeler 159a/5  
g.-meyüp 10a/12, 23b/1, 41a/19, 128b/10  
g.-mez 12a/17, 39b/15, 77bh/54, 78ah/20, 82ah/18, 89ah/59, 96b/15, 115a/5, 155b/18, 191a/1, 191a/13, 200b/12, 201a/8  
g.-miş 29b/18, 29b/19, 71b/16, 76a/11, 80bh/58  
g.-mişdi 29b/15  
g.-mişdür 7a/19, 8a/17, 11a/3, 18b/3, 18b/5, 18b/8, 19a/5, 41a/17, 41a/19, 48ah/59, 48b/16, 50b/8, 50b/14, 50b/18, 52b/18, 79ah/61, 81bh/27, 83a/4, 83a/12, 84ah/48, 88ah/38, 89bh/59, 90a/2, 90b/18, 95a/5, 96b/16, 97b/11, 98b/18, 100a/9, 103a/5, 105a/17, 109b/16, 111b/9, 113a/14, 113b/6, 115a/5, 115a/15, 119a/14, 120a/10, 123a/19, 125b/19, 126b/8, 127a/1, 127a/14, 127b/15, 131a/18, 132b/15, 133b/9, 135b/2, 135b/19, 136b/2, 136b/9, 136b/17, 138a/13, 138b/11, 138b/19, 139b/2, 143a/13, 145b/19, 154a/13, 154a/19, 157b/10, 161a/14, 164a/9, 165b/13, 184b/14, 189a/13, 190a/16, 190b/10, 191a/11, 192a/10, 194b/2, 195a/12, 195b/10, 197a/6, 197a/18, 197b/15, 199b/18, 200a/9  
g.-mişdi 31a/14  
g.-mişler 32b/13  
g.-mişlerdür 10a/6, 23b/16, 49a/9, 52a/10, 75bh/26, 140a/1  
g.-mişüm 81b/10, 120b/1  
g.-se 45a/19, 85bh/38, 88bh/26, 139b/13  
g.-seler 84bh/2, 127b/17  
g.-sün 59b/17, 83ah/57, 128a/2  
g.-üp 8a/15, 8a/19, 9a/14, 9b/7, 9b/11, 9b/14, 10a/2, 10a/3, 10a/13, 10a/16, 10b/3, 10b/4, 10b/15, 12a/12, 18b/17, 19a/13, 19a/17, 19b/8, 19b/18, 21a/14, 21a/19, 21b/2, 22a/16, 23b/3, 24b/9, 25a/6, 25a/19, 29a/15, 29b/4, 29b/16, 30a/18, 31a/4, 32a/5, 32a/16, 33a/9, 33a/17, 33b/5, 33b/13, 33b/18, 34b/1, 34b/13, 36a/1, 36a/5, 36a/16, 36b/12, 36b/18, 38b/13, 39a/5, 39a/13, 39b/10, 40b/11, 41a/16, 41a/17, 42b/4, 43a/2, 43a/3, 44b/5, 44b/11, 45b/13, 45b/17, 47a/8, 49a/18, 49b/13, 50a/5, 52a/18, 53a/17, 55a/12, 55b/5, 55b/6, 55b/14, 56a/2, 56a/13, 56a/16, 56b/11, 57a/14, 57b/4, 57b/13, 57b/14, 58a/8, 58b/8, 58b/17, 59b/10, 61a/7, 65b/14, 75b/10, 76bh/20, 76bh/29, 76bh/51, 77bh/22, 78ah/33, 78ah/49, 78ah/62, 78bh/62, 79ah/34, 79bh/4, 79bh/19, 79bh/60, 80ah/3, 80b/4, 81ah/33, 82ah/53, 83ah/32, 84bh/51, 85ah/36, 86bh/34, 87ah/42, 87ah/62, 87bh/8, 88ah/19, 88ah/32, 88bh/32, 89b/12, 89bh/27, 89bh/49, 90ah/3, 90ah/13, 90bh/53, 92a/4, 94b/10, 98a/18, 103b/4, 112b/15, 115a/3, 115a/8, 115b/13, 118a/12, 118b/7, 121b/5, 121b/19, 126a/5, 129a/2, 129b/8, 129b/19, 132a/13, 133b/10, 142a/11, 146a/19, 146b/1, 159a/6, 174a/12, 174a/14, 177a/8, 179b/5, 190a/17, 195a/18  
g.-ür 9b/19, 10b/11, 12a/17, 15a/2, 17a/15, 18b/19, 44a/6, 44b/2, 46a/17, 53b/15, 66a/18, 74a/15, 76bh/25, 81ah/14, 82a/2, 82ah/4, 84ah/15, 96a/4, 97a/2, 110a/5,

110a/6, 112a/15, 115b/9, 120b/5, 128a/3, 138a/14, 141a/12, 150a/10, 150a/11, 159a/5, 170a/6, 170a/10, 170a/13, 172a/1, 172b/5, 174a/6, 174a/10, 185b/3, 199a/10  
g.-ürler 10a/11, 17a/17  
g.-ürsin 90ah/5  
g.-üñüz 70a/1, 87ah/57  
**gelecek Gelecek**  
g.+de 62a/3  
**gelen Gelen**  
g.22b/5, 23b/19, 28b/1, 37b/9, 40a/9, 70b/4, 157b/1, 161a/3, 184a/5  
g.+e 133b/15  
g.+ler 92b/3  
g.+lerden 171a/13  
g.+lere 16b/1  
g.+leri 39b/8  
**gelibolı öz. is.**  
g.50a/18  
**gelir Gelir**  
g.+lerin 128a/11  
**gelmek Gelmek**  
g.90b/9, 134b/1  
g.+in 22b/3, 27a/19, 55b/3, 58a/9, 77bh/57  
g.+den 129a/17  
**gemi Gemi**  
g.+ler 8a/3  
g.+lerle 38a/15  
g.+si 174b/1  
**gemplü Gemli**  
g.139b/18  
**gence öz. is.**  
g.52b/5, 54b/2  
**genç Far. Hazine, define**  
g.87ah/32, 89b/1, 136b/10  
g.+in 176b/6  
g.+inün 89b/4  
g.+ün 92a/12  
g.+dür 168a/1, 179b/1  
**ger Far. Eğer**  
g.3b/7, 160a/3, 200b/16  
**gerçek Gerçek**  
g.+dür 75b/17  
**gerçi Far. Her ne kadar, ise de**  
g.57a/3, 112a/2  
**gerdân Far. Dönen, dönücü**  
g.41b/1  
**gerdenkeşlik Far.+T. İnatçılık, asilik, kibirlilik**  
g.+in 187b/11  
**gerdün Far. Felek, dünya**  
g.3a/16, 3b/11, 51a/14, 54a/18, 60b/6, 60b/9  
g.+dur 3b/1  
**(şehriyâr-ı) gerdün-vağâr Far.+Ar. Felek vakarlı**  
g.59b/8, 60b/5  
g.+uñ 51b/2  
**gerdün-vâr Far. Dünya gibi**  
g.3b/11  
**gerçek Gerek**  
g.58a/13, 58a/14, 67b/18, 75b/18, 75bh/51, 76ah/59, 76ah/60, 77ah/51, 77b/19, 79ah/47, 79b/2, 81ah/23, 83bh/25, 84a/2, 84a/16, 84ah/20, 84ah/36, 84ah/55, 84ah/55, 84ah/57, 84ah/61, 84ah/62, 84bh/7, 84bh/9, 84bh/11, 84bh/13, 84bh/16, 85bh/25, 85bh/28, 86ah/16, 86ah/29, 88ah/31, 89ah/15, 96a/8, 96b/8, 111b/2, 148b/12, 159b/5, 167a/14, 182a/6, 182b/17, 200b/13, 200b/19, 200b/19, 201a/1, 201a/8  
g.+i 126b/1  
g.+dür 16a/13, 17a/9, 18b/5, 28a/16, 35b/18, 45a/14, 45a/19, 45b/2, 45b/2, 46b/12, 67b/13, 68a/12, 68a/13, 68a/16, 70a/2, 70a/2, 76bh/36, 78ah/10, 79ah/19, 81bh/39, 82ah/10, 82ah/12, 82b/17, 82b/18, 82bh/3, 82bh/4, 82bh/10, 82bh/13, 83ah/24, 83bh/51, 83bh/60, 84ah/12, 84ah/17, 84ah/28, 84ah/33, 84ah/34, 85bh/21, 85bh/30, 85bh/46, 86ah/58, 87ah/11, 87ah/36, 87bh/22, 87bh/24, 87bh/26, 87bh/28, 88bh/22, 88bh/55, 89a/19, 89b/17, 90ah/22, 90b/10, 90bh/26, 92b/12, 94a/16,

94a/16, 94b/18, 95a/1, 95b/2, 96a/7, 96b/9, 97a/4, 97a/16, 98a/19, 99a/1, 99a/7, 99b/19, 100a/1, 100a/2, 102b/8, 106b/3, 107b/8, 107b/16, 110a/19, 111b/15, 113a/7, 113a/16, 113a/18, 113b/1, 116b/5, 116b/8, 117a/10, 118b/11, 120a/1, 120a/5, 120b/7, 123a/6, 123b/10, 127b/12, 130a/15, 130b/2, 131b/12, 132a/4, 132b/13, 133a/3, 133a/7, 134a/16, 136a/5, 136a/15, 138a/18, 138a/19, 139a/19, 140a/19, 140b/17, 145b/4, 148b/12, 149b/14, 151a/8, 151a/12, 153a/4, 153b/19, 154b/14, 156b/1, 157a/2, 158a/6, 159a/15, 159b/12, 163b/10, 164a/6, 167a/18, 169a/1, 194b/7, 197b/8, 198b/4  
g.+dürler 76b/13, 119a/2, 131b/13, 194a/7  
g.+mezi 102a/1  
g.+sin 46b/16, 86ah/19  
**gerger öz. is.**  
g.52a/11  
**germ Far. Sıcak**  
g.172a/18, 172b/6  
**germiyân öz. is.**  
g.50b/4  
**geşt Far. Gezme, dolaşma**  
g.52ah/7  
**getür- Getirmek**  
g. 78ah/33, 86ah/52, 87ah/27, 87b/19  
g.-di 52b/2, 79ah/34, 81ah/39, 83a/14, 83ah/45, 85ah/28, 85ah/50, 86ah/55, 86bh/41, 87ah/56, 90b/3, 90bh/54, 93b/13, 93b/13, 128a/11, 146b/5  
g.-diler 21b/13, 25a/12, 28b/4, 28b/5, 45b/11, 76b/18, 115a/6, 127a/14, 130b/9, 154b/19  
g.-dügi 8b/3  
g.-dükde 69a/8  
g.-düklerinde 58b/6  
g.-düm 85ah/52, 88bh/6  
g.-dün 85ah/51, 148a/6, 160b/1  
g.-diñüz 71a/17, 114a/18  
g.-e 69a/8, 69a/10, 77a/2, 85b/9, 87a/17, 88a/14, 95b/16, 109b/11, 122a/19, 122a/19, 148a/18, 149a/12, 157b/14, 174b/2, 187a/8, 191a/2, 195a/15, 196b/6, 200a/3, 200a/10, 200b/8, 200b/12, 201a/9, 201a/9  
g.-eler 61b/1, 80ah/58, 92a/2, 93b/19, 106a/9, 119a/10, 124b/1, 124b/2, 125a/9, 162a/15, 185b/1  
g.-elüm 82bh/55  
g.-emediler 83ah/47  
g.-en 34a/16  
g.-esin 84b/16, 87ah/50, 89b/4, 89b/7  
g.-esüz 83bh/28  
g.-meye 97a/9, 122a/3, 174b/2, 188b/19, 195b/18, 200a/8  
g.-meyeler 94a/1  
g.-meyesin 84ah/8, 120a/6  
g.-meyüp 122a/10, 156a/3  
g.-mez 187b/12, 187b/13, 200a/10  
g.-mezler 71b/5  
g.-miş 83bh/9  
g.-mişdür 87a/16, 200a/19  
g.-mişken 53b/17  
g.-mişlerdür 75bh/36, 76ah/1, 76ah/18, 76bh/37, 77ah/35, 78bh/13, 79bh/2, 79bh/16, 81ah/29, 82bh/37, 83bh/13, 83bh/55, 84bh/34  
g.-mişsüz 95b/12, 112a/7  
g.-se 88a/2  
g.-sün 115a/18, 115b/1  
g.-sünler 184b/16  
g.-üp 6a/10, 7a/4, 8b/11, 10b/5, 12b/17, 36a/17, 36a/19, 56b/18, 77bh/41, 77bh/42, 80b/5, 80bh/38, 80bh/63, 82ah/48, 85b/16, 87bh/14, 88ah/28, 90a/10, 103b/8, 111b/8, 153a/1, 173a/5, 197b/8  
g.-ür 78ah/62, 126b/19, 127b/9, 146b/17, 172b/10, 190b/18  
g.-ürler 119a/9, 137a/1, 200b/10  
g.-ürsin 84b/17  
g.-ürüz 201a/4  
g.-ürj 90ah/19  
**getürd- Getirtmek**  
g.-üp 31b/13, 81ah/40, 82bh/16, 83ah/62, 90ah/53

**getüril- Getirilmek**

g.-mişdür 154b/14  
g.-üp 35b/13, 37a/13

**getürmek Getirmek**

g.30b/19, 86ah/18, 111a/8  
g.+in 127a/2  
g.+de 180a/12  
g.+den 39b/18

**gevher Far. Elmas, cevher, değerli taş**

g.5b/12, 144a/13  
g.+i 175a/17  
g.+idür 81b/19

**geyve öz. is.**

g.+de 51b/13

**gez- Gezme**

g.-er 80bh/37, 85ah/16, 90bh/5, 103a/15, 120a/13, 191a/4, 193b/13  
g.-erdi 48a/13  
g.-üp 34b/6, 85bh/37, 120a/12, 127a/19

**gezdürmek Gezdirmek**

g.101b/12

**gezen Gezen**

g.35a/6

**gezend Far. Zarar, ziyan, keder**

g.8b/13, 19a/3, 53b/7

**gezin- Gezinmek**

g.-ürüz 32b/19

**gezmek Gezmek**

g.85bh/44

**güdâ Ar. Besin, gıda**

ğ.106a/4, 121a/9, 168b/16, 168b/16, 168b/18, 171b/15, 171b/16, 171b/17, 172b/2, 172b/2  
ğ.+nuñ 172a/16, 172b/15

ğ.+sı 148a/18

ğ.+sına 169b/12

ğ.+ya 173a/9

**güfârj öz. is.**

ğ.26a/16, 39a/17, 86a/14, 92a/1, 92b/15, 138b/15

**güll Ar. Kin, garez, düşmanlık**

ğ.68b/3

**gülmân Ar. Köleler, delikanlılar**

ğ.2a/5

**gülzet Ar. Galizlik, kalınlık, kabalık, sertlik**

ğ.196b/18

**günâ Ar. Zenginlik, bolluk**

ğ.1b/10, 146b/11, 176a/18, 176a/18

ğ.+dur 181a/19

ğ.+ya 195a/11, 198b/18

**gışş Ar. Karışıklık, hile**

ğ.+dan 68b/3

**gütâ Ar. Örtü, örtünecek şey**

ğ.106b/17, 134a/2, 155a/12

**gıybet Ar. Kaybolma, arkasından söyleme**

ğ.95b/15, 101b/11, 102a/1, 102a/9, 102b/9, 102b/12, 103a/11, 122a/6, 122b/1, 166b/8, 166b/9, 188b/5, 192b/4

ğ.+de 122a/2, 123a/10

ğ.+i 101b/3, 122a/12, 161b/13, 181b/10

ğ.+in 122a/8

ğ.+inde 34a/5

ğ.+ine 122a/6

ğ.+ümi 122a/19, 122a/19

**gibi Gibi**

g.6a/6, 8a/15, 10a/1, 10b/16, 10b/17, 16a/9, 16b/1, 24a/10, 28a/4, 31a/9, 31b/1, 32a/9, 32b/10, 37b/11, 41b/2, 42b/8, 43a/14, 44b/12, 52a/2, 53b/9, 53b/12, 53b/12, 54a/9, 54b/1, 55b/5, 56a/12, 57b/11, 58a/7, 58b/10, 59a/1, 59a/1, 59b/11, 61a/13, 64b/7, 64b/18, 65a/15, 66b/6, 70a/12, 70b/7, 76bh/5, 80ah/11, 80ah/18, 80ah/41, 81a/7, 82bh/57, 82bh/59, 83ah/8, 83bh/23, 84ah/19, 84ah/59, 87b/4, 88b/8, 90a/1, 90a/9, 90b/4, 91a/11, 92b/17, 94a/19, 95a/2, 100a/6, 100a/7, 101a/11, 101b/8, 105b/7, 105b/9, 107b/2, 110a/13, 113a/19, 117a/5, 120a/6, 123a/11, 125a/10, 125b/11, 126a/5, 126b/1, 130b/2, 131a/6, 134b/10, 139b/16, 140a/8, 140b/9, 142a/14, 144b/10, 145a/2, 146b/2, 147b/17,

150a/10, 150a/11, 150a/13, 150a/14, 150a/14, 151a/17, 152b/11, 152b/19, 153a/3, 154b/16, 155a/14, 156a/19, 157a/11, 157a/14, 157a/17, 158b/7, 161a/9, 161b/17, 163b/9, 165b/6, 166b/15, 167b/3, 167b/5, 167b/6, 167b/15, 170a/2, 170a/8, 171b/5, 171b/5, 171b/17, 172a/10, 173a/10, 173b/3, 174b/6, 176a/6, 178b/3, 181b/12, 183a/1, 183a/4, 183b/4, 186b/2, 186b/3, 189a/16, 191b/14, 191b/17, 192b/9, 193b/3, 193b/4, 193b/12, 199b/5  
g.+dür 76bh/58, 78ah/8, 82ah/17, 82ah/19, 84bh/35, 87b/17, 90a/17, 106b/14, 114a/5, 131b/5, 131b/6, 145a/1, 151b/6, 151b/6, 155a/16, 191b/14, 192a/3  
g.+dürler 113a/8, 121a/18, 158a/11  
g.+ler 110a/18, 173a/13  
g.+lerden 189a/7  
g.+lerüh 188b/3  
**gicân öz. is.**  
g.45a/11  
**gice Gece**  
g.8a/11, 12b/19, 14b/9, 17b/11, 31a/11, 33b/19, 34a/9, 34a/10, 34b/14, 37b/19, 40a/13, 40a/14, 41a/4, 45a/5, 46b/2, 53b/9, 55b/7, 56a/12, 56b/12, 58b/9, 70b/10, 71a/12, 75bh/41, 75bh/45, 76ah/2, 76ah/57, 76ah/60, 77bh/43, 81a/8, 86bh/23, 88bh/14, 88bh/33, 88bh/38, 105a/5, 107b/11, 114b/12, 117b/2, 118b/13, 120a/6, 120a/12, 127b/9, 147b/15, 148a/5, 190b/11, 197b/19  
g.+de 72b/10, 117b/1, 117b/2, 123a/13  
g.+ler 13a/5, 53b/12, 62a/6, 75bh/38, 85bh/36, 85bh/42, 117a/18, 120a/11, 137a/7, 158a/12, 179a/18  
g.+lerde 59b/15, 61a/11, 114b/15  
g.+lerinde 120a/12  
g.+nüh 70b/9, 71a/10, 71a/11  
g.+si 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18a/19, 22b/1, 37a/2, 40b/8, 58b/8, 59a/14, 60b/5, 71a/9, 71a/10, 71a/11, 71a/14, 79bh/22, 87a/1  
g.+sine 18a/6, 71a/14, 71b/14, 71b/14, 71b/14, 71b/15  
g.+sine 17b/13  
g.+yi 71a/13  
**giç Geç**  
g.89ah/62, 127a/2  
**giç- Geçmek**  
g.-di 44b/7, 71a/10, 71a/11, 71a/16, 77bh/47, 131a/7  
g.-diler 71a/19, 89ah/58  
g.-dügünde 78bh/41  
g.-dükce 126a/6  
g.-dükde 21b/8  
g.-dükden 174a/7  
g.-düm 54a/8  
g.-e 103a/4  
g.-en 92b/11, 158a/7  
g.-er 76bh/16, 76bh/26, 86bh/31, 107b/2, 142a/10, 199b/7  
g.-erdi 35a/12  
g.-erüz 76bh/28  
g.-memişdür 128a/10, 198b/7  
g.-meye 82ah/41  
g.-meyeler 84ah/3  
g.-meyüp 5b/4, 11b/5, 30a/6, 30a/6  
g.-miş 65a/1, 66a/12, 101a/14, 101a/15, 157a/11  
g.-mişdür 18b/1  
g.-se 103a/5, 148b/11  
g.-üp 8a/3, 16b/19, 78bh/41, 86ah/39, 150a/19, 157a/12, 169b/13, 170a/9, 174a/9  
g.-ür 17a/3  
**giçin- Geçinmek**  
g.-üp 20b/3  
g.-ür 85bh/39  
**giçinmek Geçinmek**  
g.83bh/30  
**giçmek Geçmek**  
g.17a/2, 73a/8, 139a/1  
g.+i 139a/1  
**giçür- Geçirmek**  
g.-de 67a/14  
g.-di 46b/6, 174a/7, 174a/13  
g.-diler 82ah/44, 119b/15

g.-düm 148a/6  
g.-düh 107b/14  
g.-e 179b/19, 195a/16, 195a/17  
g.-meye 68b/14, 84bh/6, 158b/3  
g.-meyüp 159a/6  
g.-üp 17a/16, 187b/12  
g.-ür 66b/6, 94b/1, 108b/1  
**giçürmek Geçirmek**  
g.161a/6  
**gid- Gitmek**  
g.-e 87b/3, 165a/14  
g.-ecek 76bh/53, 81bh/32  
g.-eceedür 131a/19  
g.-eler 128a/12  
g.-elüm 127b/19, 190a/4  
g.-emem 53b/18  
g.-erken 34b/7  
g.-ersin 84ah/14  
g.-erüm 44b/10, 80ah/53, 175b/8, 175b/10  
g.-esin 133a/12, 162b/12  
g.-icek 60b/9  
g.-inceye 71a/13  
g.-inüz 190a/3  
g.-üp 8a/8, 9a/8, 23a/11, 25b/4, 44a/18, 53a/18, 58b/11, 77bh/25, 79bh/22, 115a/16, 129a/17, 146b/1, 174b/7, 178b/12  
g.-er 8a/15, 8a/16, 8b/9, 9a/1, 12a/2, 34b/11, 56b/15, 58b/1, 67a/5, 76bh/56, 79bh/59, 80bh/20, 80bh/32, 81ah/5, 128a/12, 129a/3, 136a/12, 187a/13, 187a/14, 188b/17, 190a/2, 190b/8  
g.-(-e bil-) Gidebilmek  
g.-emeyüp 146b/4  
g.-emez 160a/19  
**giden Giden**  
g.9a/8, 39b/4  
g.+e 157b/1  
g.+ler 161a/3  
g.+leri 84ah/63  
**gider- Gidermek**  
g.-e 173b/18, 173b/18  
**gir- Girmek**  
g.86ah/45, 86ah/48  
g.-di 59b/3, 79bh/45, 80bh/36, 130a/1  
g.-dükde 8a/18, 9a/5, 9b/6, 18b/16, 32a/13, 41a/17, 116a/3  
g.-düklerinde 12b/13, 33a/2  
g.-düm 117b/7  
g.-düh 81ah/19  
g.-e 92a/10  
g.-eceedür 17a/4  
g.-eli 59b/4  
g.-enler 181a/17  
g.-eyüm 81ah/8  
g.-meyeler 136a/10  
g.-mez 104b/16, 118a/9, 200b/13  
g.-mezler 24b/3, 145b/14  
g.-miş 54a/2  
g.-mişdür 22a/5  
g.-se 192b/17  
g.-señüz 107b/16  
g.-üp 17a/1, 30a/19, 34b/15, 37a/3, 37a/3, 40b/2, 43b/11, 65a/14, 76ah/8, 76ah/23, 81ah/11, 85ah/22, 85ah/56, 85ah/57, 87ah/4, 117b/7, 128a/5, 136a/12, 146b/2  
g.-ür 62a/9, 124b/17, 124b/19, 127a/15, 176a/1  
**girân Far. Ağır**  
g.53b/5  
**girçek Gerçek**  
g.77bh/64, 81ah/28  
**girdâb Far. Burgaç, anaför**  
g.+a 60b/12  
**girdür- Girdirmek**  
g.-diler 58b/9  
g.-ür 66b/6  
**giriftâr Far. Tutulmuş, yakalanmış, düşkün**

- g.54a/5, 79a/16, 80b/6, 117a/16, 119b/10, 125b/5, 127a/13, 132b/10, 138a/6, 138a/5, 145a/19, 151a/4, 152a/15, 167a/11, 183b/17  
g.+dur 106b/16  
g.+larına 92a/17  
**giriftârlık krş. giriftârlık**  
g.108b/7  
**giriftârlık Far.+T. Tutulmuşluk, düşkünlük**  
g.77b/16, 95b/19, 110b/2, 148b/8, 175b/17, 175b/18, 176a/7, 186b/2  
g.+e 150b/15  
g.+inde 114a/8, 199b/15  
g.+inden 83b/3, 110a/14, 114b/2, 155a/6  
g.+inün 132b/13  
g.+üme 197a/17  
g.+ünüzde 197b/1  
g.+dür 188b/16  
**girmek Girmek**  
g.+e 36b/11  
g.+den 6a/17  
**girü Geri**  
g.15a/1, 19a/4, 44b/2, 44b/7, 56b/11, 60a/19, 63b/9, 63b/10, 65b/16, 65b/17, 66a/7, 75a/6, 76bh/33, 78ah/4, 82ah/18, 82b/19, 84ah/64, 86ah/25, 86ah/33, 86ah/34, 89b/5, 92a/4, 97a/10, 102b/17, 105b/16, 106a/9, 106b/13, 115a/19, 117b/11, 120b/2, 123a/3, 128b/16, 129a/8, 130a/18, 130b/8, 140a/16, 157a/11, 160a/19, 160a/19, 164a/17, 164a/17, 171a/1, 172a/5, 174a/12, 176a/2, 176a/5, 184a/7, 184b/13, 190b/14, 198b/12, 199b/4  
g.+ye 72a/11  
**giryân Far. Ağlayan, ağlayıcı**  
g.31a/9, 83a/9, 88ah/23, 88ah/23  
**giryânlık Far.+T. Ağlayıcılık**  
g.107b/15  
**gjsü Far. Saç, baş saçı, kakül, zülf**  
g.12b/13, 12b/14  
**git- Gitmek**  
g.40a/4, 46b/5, 85ah/36, 118b/6  
g.-di 46a/9, 46b/8, 49b/15, 54a/12, 60b/11, 60b/11, 60b/12, 76a/9, 76bh/23, 77bh/36, 80bh/30, 81ah/13, 82b/16, 82bh/25, 85ah/37, 88bh/48, 160a/16, 174a/8, 174a/9, 200b/12  
g.-diler 44a/14, 83bh/5, 92b/5  
g.-dügin 76bh/18  
g.-dügünde 9a/4, 191a/2  
g.-dügüm 77ah/13  
g.-dük 86a/5  
g.-dükce 11b/4, 30b/16, 57a/4  
g.-dükde 22b/8, 34b/10, 36b/16, 76bh/58, 79bh/20, 154b/10, 189a/18  
g.-dükden 10b/12  
g.-düklerinde 18b/16  
g.-düm 88ah/27, 92b/16  
g.-dün 79bh/26  
g.-memek 84ah/61  
g.-mesinden 90bh/53  
g.-meyince 85ah/10  
g.-meyüp 62a/6  
g.-mez 200a/17  
g.-mezem 40a/5, 40a/7  
g.-miş 12a/6, 54a/3, 89bh/52  
g.-mişdür 83b/7, 176a/17  
g.-se 80ah/24, 80ah/25, 119a/9  
g.-seler 14b/16  
**gitmek Gitmek**  
g.52a/15, 75b/17, 81ah/23, 200b/11  
g.+e 77ah/4  
g.+den 189b/14  
g.+le 5b/12  
**giy- Giymek**  
g.44b/2  
g.-diler 181a/9  
g.-dügi 68b/8  
g.-dük 201a/6  
g.-dükleri 12b/4  
g.-er 129b/17, 129b/17, 131a/18, 161b/19  
g.-erdi 34b/5  
g.-erler 12b/11  
g.-ersüz 118a/4  
g.-e 140a/1, 159b/13, 177b/8  
g.-inüz 67b/17  
g.-mem 44a/19  
g.-memege 34a/18  
g.-memiş 68b/9  
g.-meyüp 126a/3  
g.-mezdüm 44b/6  
g.-miş 116b/11, 191a/19  
g.-mişsin 146b/1  
g.-mişüm 76ah/64  
g.-señ 191b/2  
g.-señüz 130a/18  
g.-üp 12b/9, 40a/15, 85bh/37, 90b/3, 90b/7, 120a/6, 126b/17, 126b/18, 130a/9, 174b/12, 174b/14, 176a/1, 177a/18, 189b/2  
**giydür- Giydirmek**  
g.-esüz 118a/5  
g.-üp 184a/7  
g.-ürüz 183b/19  
**giydüril- Giydirmek**  
g.-üp 16b/12  
g.-ür 185a/19  
**giyecek Giyecek, elbise**  
g.12b/6, 120a/19  
g.+dür 116b/11  
**giyici Giyici, giyen**  
g.+ler 157a/14  
**giymek Giymek**  
g.12b/5, 191a/11  
g.+e 191a/7  
g.+i 132a/17  
g.+de 118b/11, 132a/16  
g.+den 116b/10  
g.+leri 130b/2, 130b/2  
**giyür- Giydirmek**  
g.-üp 177a/15  
**gizâb Ar. Öfkeli olanlar**  
ğ.168a/2  
**gizlemek Gizlemek**  
g.88b/6  
**gizlen- Gizlenmek**  
g.-dügünde 44a/1  
g.-üp 37a/3  
**gizlü Gizli**  
g.73b/11, 77b/19, 98b/13, 114a/2, 137b/5  
g.+de 59b/15  
**göç- Göçmek**  
g.-üp 43b/8, 55b/5, 56b/10, 60a/13, 60a/15  
**gök Gök**  
g.43a/14, 77a/7, 77b/14, 103b/1, 103b/4, 119b/3, 134a/13, 134b/9, 170a/2, 175a/17, 180a/1  
g.+e 7b/16, 9b/18, 14b/5, 63a/5, 83b/4, 140b/5  
g.+inden 71b/11  
g.+ine 71b/12, 147b/18  
g.+ini 124a/6  
g.+ün 91a/12  
g.+de 140b/3, 189a/4  
g.+dedür 184b/16  
g.+den 10b/1, 43a/16, 47bh/28  
g.+lerde 78a/9  
g.+lere 57b/11  
**gök alp öz. is.**  
g.49a/6  
**gökçek Gökçek**  
g.+i 121b/14  
**gögüs Gögüs**  
g.+de 134a/18  
g.+inden 42b/7  
g.+ine 113a/15  
g.+ini 8b/4  
g.+ün 135a/10  
**gölge Gölge**

- g.14b/15, 127b/8  
g.+si 14b/14, 34b/10  
g.+sidür 136a/4  
g.+sin 89a/4  
g.+sinde 92b/16, 144b/7, 174a/10, 178b/8, 187a/9  
g.+sine 174a/9
- gölgelen- Gölgelenmek**  
g.-üp 78bh/63
- göm- Gömmek**  
g.-üp 19a/19
- gömlek Gömlek**  
g.146a/19, 191a/19  
g.+i 76ah/22, 128b/5, 146b/1  
g.+lerin 146b/2
- gön Gön, deri**  
g.+den 126b/17
- göndür- Göndermek**  
g.103b/4, 176a/3  
g.-di 32a/11, 47bh/15, 49b/15, 49b/17, 55b/18, 56b/18, 78a/14, 81ah/38, 82bh/58, 83ah/46, 88bh/39, 89ah/55, 98a/12, 115a/6, 127b/15, 129b/1  
g.-diler 40a/2, 55b/12, 57a/12, 78bh/29, 78bh/34, 81ah/34, 81ah/41, 81b/12, 82bh/53, 117b/8  
g.-dügi 19a/16  
g.-düginde 34a/18, 48bh/12, 55b/14  
g.-dükde 33b/18  
g.-düklerinde 55a/16  
g.-düh 72a/11  
g.-e 87b/19, 123a/14, 172a/10  
g.-eler 175b/12  
g.-elüm 130a/7  
g.-mezler 96b/4  
g.-miş 21b/19, 23a/3  
g.-mişdi 27a/17  
g.-mişdür 78a/7  
g.-señüz 80ah/59  
g.-üp 26a/1, 31b/17, 32a/12, 33b/7, 38a/17, 39a/10, 39b/3, 49b/1, 52b/19, 55a/19, 55b/4, 55b/7, 56b/1, 60a/18, 82bh/42, 83ah/3, 83ah/48, 85bh/7, 89bh/17, 115a/17, 115a/19, 129a/15  
g.-ür 48bh/11, 88bh/36, 88bh/38, 91b/16, 96b/13, 172b/12, 173a/5, 173a/9  
g.-ürler 129b/14  
g.-üh 96b/2  
g.-medi 153b/14  
g.-medüh 81ah/42
- göndüril- Gönderilmek**  
g.-dükde 54b/3, 55a/11  
g.-üp 43a/9, 54a/5
- göndürilmek Gönderilmek**  
g.39b/2
- göndürmemek Göndermemek**  
g.84ah/62
- gönül Gönül**  
g.82a/8, 83b/13, 93b/3, 94a/11, 95b/5, 99b/13, 102b/15, 114b/16, 131b/9, 164b/8, 168a/19, 185a/2, 193b/8, 200b/8, 200b/12, 201a/2  
g.+i 82a/4, 84b/14, 106a/17, 106a/19, 191a/14, 192b/7, 194b/1  
g.+in 88a/6, 90a/11, 198a/6  
g.+inde 91b/2  
g.+inden 146b/18  
g.+ine 80b/5, 81bh/27, 117a/15, 184a/6  
g.+ümde 117b/3, 191a/17  
g.+ümden 103a/5  
g.+üme 77ah/4  
g.+ümüz 200a/13  
g.+üh 106b/9  
g.+üğden 117b/1  
g.+de 84a/14, 86b/7, 94b/18, 103b/11, 184a/12, 191a/16  
g.+deki 76a/1  
g.+den 77b/6, 164b/8  
g.+inüh 184a/4  
g.+lerde 76ah/12  
g.+lerdür 148a/9  
g.+leri 82b/13, 113b/7, 194b/7
- g.+lerinde 104a/15, 116b/18  
g.+lerini 135b/2  
g.+leriñüz 184b/17  
g.+leriñ 99b/10  
g.+üh  
119a/18
- gönüllü Gönüllü**  
g.147b/16  
g.+leriñ 121b/13
- gör- Görmek**  
g.11a/18, 200b/8, 200b/10, 200b/12  
g.-inceye 61b/2  
g.-di 45a/11, 45b/11, 45b/16, 76bh/16, 77ah/45, 77bh/36, 80bh/33, 80bh/36, 81ah/14, 83a/1, 86bh/32, 88a/9, 88ah/20, 89b/10, 90bh/7, 90bh/11, 105a/11, 120a/13, 128a/6, 130a/1, 154b/10, 174a/6, 174a/9, 174b/5, 189a/13, 189b/2  
g.-dikde 78bh/55  
g.-diler 28b/4, 76b/18, 84b/2, 105b/16  
g.-dügi 58a/10, 92b/17  
g.-düginde 18b/4  
g.-düginden 10b/3  
g.-dügün 130a/7  
g.-dügünde 45b/2  
g.-dügünüzde 151a/12  
g.-dükce 17a/14  
g.-dükde 34a/11, 34b/7, 37a/11, 39b/9, 47a/2, 47a/8, 71a/1, 81a/9, 86ah/58, 88bh/36, 113b/4, 129a/6, 153a/4, 154b/9, 154b/19, 160a/17  
g.-düklerinde 36a/1  
g.-düm 45b/15, 46b/3, 46b/6, 64b/13, 64b/18, 64b/19, 74b/18, 79bh/52, 83bh/21, 92b/17, 118a/18, 148a/5, 191a/4, 191a/18  
g.-esin 82ah/25  
g.-esüz 44a/11  
g.-eydi 197a/13  
g.-eydüm 45b/14  
g.-eyüm 77ah/40  
g.-eler 157a/17  
g.-elüm 154b/15  
g.-emeyüp 56a/6  
g.-emez 142a/15, 142a/17, 142a/17, 144b/7  
g.-inüz 185b/13  
g.-medi 10b/1  
g.-mediler 94a/3  
g.-medüm 81ah/25, 81ah/47, 83ah/35  
g.-memiş 151a/17, 155a/5  
g.-memişsüz 126a/8  
g.-mesün 83bh/63  
g.-meye 78b/18, 85b/1, 88a/13, 96b/10, 109a/15, 113b/19, 122a/7, 123a/5, 123b/14, 132a/6, 132a/7, 132a/8, 132a/15, 138b/18, 145a/12, 163b/10, 188a/19, 195a/16, 199b/10  
g.-meyeceksin 80bh/49  
g.-meyeler 89a/5, 132b/2, 136b/13, 137b/13  
g.-meyesin 120a/4  
g.-meyeydüm 200a/7  
g.-meyince 6b/11, 132a/14  
g.-meyüp 8b/5, 28b/5, 113b/4, 132a/7, 132b/1, 137a/14, 187a/9  
g.-mez 119b/9, 120b/6, 143b/19, 167a/5, 199a/4  
g.-mezsın 75b/19  
g.-meñüz 97a/2  
g.-miyorlar 77ah/6  
g.-miş 3b/1, 12a/5, 19a/2, 90a/2, 200a/19  
g.-mişdür 8a/5, 31a/1, 44b/14, 44b/16  
g.-mişüm 126a/8  
g.-mişümdür 36b/19  
g.-seler 11a/13  
g.-señ 45b/2, 54a/14  
g.-üp 9a/6, 10b/12, 12b/16, 13a/4, 15a/6, 18b/17, 32b/18, 33a/2, 33b/2, 40a/14, 44b/9, 45a/7, 47a/10, 59a/6, 60a/15, 75a/11, 77bh/35, 79bh/24, 80bh/22, 81ah/8, 83ah/53, 86bh/40, 88bh/16, 88bh/27, 90a/6, 90ah/8, 90bh/9, 90bh/20, 98a/14, 103a/16, 107a/8, 122b/1,

- 129a/5, 136a/15, 138b/6, 146b/15, 151a/2, 151b/19, 163b/11, 174a/13  
g.-ür 14b/8, 14b/9, 19a/1, 28a/4, 45a/5, 69a/3, 75b/19, 76b/10, 83a/19, 84a/8, 88a/10, 94a/19, 117a/18, 117b/1, 129a/11, 153b/19, 155a/7, 187a/4  
g.-ürler 149a/7, 168a/12, 193a/19  
g.-ürse 14b/8, 14b/8  
g.-ürsin 75b/19, 75bh/41, 78ah/28, 82ah/55, 162b/15  
g.-ürüm 175b/10  
g.-ürüz 119a/14, 163b/12
- göre Göre**  
g.34a/14, 35a/2, 78ah/36, 79b/4, 80b/17, 88b/15, 88b/18, 89a/12, 111a/18, 115a/18, 119b/4, 122a/9, 131a/16, 132a/6, 133b/6, 136b/1, 139a/11, 158a/13, 158a/16, 158a/19, 158b/8, 162a/16, 177b/19, 189b/8, 192b/9, 193a/7, 193a/9, 194b/15, 194b/16, 199a/1  
g.+dür 15b/2
- gören Gören**  
g.23b/19, 41a/15, 44b/16, 54a/10  
g.+ler 38a/4
- görici Görücü**  
g.78a/4, 109a/14
- göriken Görüken**  
g.126b/17
- göriil- Görülmek**  
g.-e 66b/19  
g.-memişdür 83a/16  
g.-meyüp 54b/4
- göriilmek Görülmek**  
g.+in 83ah/52
- göriin- Görünmek**  
g.-di 109b/18  
g.-e 187a/3, 187b/19, 187b/19  
g.-ecek 12a/8  
g.-mese 12a/5  
g.-meyüp 10b/13  
g.-mez 10b/13, 14b/18  
g.-üp 33b/9, 40b/10, 133a/3  
g.-ür 43a/15, 80ah/47, 80ah/62, 83a/5, 83ah/62, 110a/15, 121a/3, 137a/5, 167a/16, 187a/11, 188a/6  
g.-ürler 14b/13, 150a/16
- görme Görme**  
g.+si 78a/5
- görmek Görmek**  
g.15a/7, 77bh/29, 78bh/25, 79bh/58, 109a/5, 123b/5  
g.+e 12a/2, 90ah/1, 111b/12, 132b/18, 198b/17  
g.+den 77b/7, 102a/1, 102b/9, 106b/11  
g.+içün 161b/6
- görmeklik Görmeklik**  
g.199a/4
- görmemek Görmemek**  
g.+i 132a/15
- görün- krş. görün-**  
g.-di 87ah/55  
g.-meye 157b/7
- gösder- Göstermek**  
g.-üp 22a/11
- göster- Göstermek**  
g.-di 198b/14
- göstermek Göstermek**  
g.78bh/26
- göstür- Göstermek**  
g.76ah/42  
g.-di 9b/12, 86ah/35, 125b/19, 165b/18  
g.-diler 45a/11, 54a/11, 93b/4, 126b/1  
g.-düklerinde 39b/10  
g.-e 88a/15, 108a/15, 125b/15, 150a/6, 150b/14  
g.-eler 87a/2, 116b/8, 133a/14  
g.-eyüm 119b/19  
g.-me 200a/16  
g.-meye 113a/10  
g.-miş 106b/6  
g.-sünler 107a/3  
g.-üp 39b/9, 85b/9, 85bh/27, 111b/6, 166a/12, 171a/12  
g.-ür 159a/15  
g.-ürler 83b/8, 98a/16, 133a/2, 164b/5, 167b/17
- g.-ürsin 162b/16  
g.-ünj 42b/4, 164a/16
- göstürilme Gösterilme**  
g.+si 162a/19
- göstürmek Göstermek**  
g.+dür 163b/6
- göstürücü Gösterici**  
g.167b/15
- göstürüş Gösteriş**  
g.169b/16
- götür- Götürmek**  
g.89bh/56  
g.-di 3b/15, 54a/9, 57a/10, 86bh/36  
g.-diler 45a/10, 46b/13, 47a/8, 154b/18  
g.-dükde 46b/17  
g.-düklerinde 37a/9  
g.-e 159b/13, 196a/12  
g.-eler 78a/13, 80ah/58  
g.-emedi 77a/7  
g.-emez 76bh/31, 77a/8  
g.-eydün 45b/14  
g.-eyüm 80ah/55, 191a/6  
g.-meyeler 139b/18  
g.-meyüp 34b/10  
g.-se 157b/7  
g.-sünler 9a/18  
g.-üp 8b/14, 8b/19, 9a/4, 17a/15, 18b/16, 21a/5, 25b/2, 27b/18, 45b/11, 54b/15, 56a/14, 57a/12, 76bh/18, 88bh/13, 126b/10, 127b/9, 160a/16, 171a/12, 190a/13, 190b/18, 191a/2, 191a/4  
g.-ür 8b/12, 172a/6, 187a/12, 191a/3  
g.-ürler 13a/2, 200b/14
- götüren Götüren**  
g.+e 98a/12
- götüril- Götürülme**  
g.-megin 56a/6  
g.-üp 4a/5
- götürme Götürme**  
g.+sinden 190b/16
- götürmek Götürmek**  
g.190b/19  
g.+e 159a/7
- gövde Gövde**  
g.+sin 24b/17
- göz Göz**  
g.58b/10, 61b/2, 87b/6, 87b/10, 87b/17, 101b/18, 101b/19, 102a/4, 105b/6, 106b/11, 109a/7, 109a/8, 134b/13, 134b/13, 134b/13, 142a/17, 142a/17, 166b/4, 170b/19  
g.+de 184a/12  
g.+den 170b/19  
g.+dür 84bh/38  
g.+e 77b/6  
g.+i 67a/13, 68b/12, 96b/7, 110a/1, 134a/13, 134b/9, 175a/15, 193a/19  
g.+ile 163b/11  
g.+in 48bh/13, 82a/4, 101b/19, 102b/8, 120b/16, 145a/7, 177b/1  
g.+inde 187b/19, 196b/9  
g.+inden 120b/6  
g.+ine 61b/3, 61b/5, 76bh/44, 76bh/45, 90a/12, 116b/8, 187b/19  
g.+ini 38b/13  
g.+inün 83a/4, 91a/13, 177a/17  
g.+lerden 170b/18  
g.+leri 14b/11, 29b/11, 32b/8, 44b/16, 53b/16, 59a/18, 76bh/4, 187a/4  
g.+lerile 44b/14  
g.+lerin 43a/16, 79bh/36, 109a/17, 138a/9, 145a/9, 200a/13  
g.+lerinden 19b/2, 83b/11, 91a/7, 175b/16, 184a/9  
g.+leriñüzi 17a/3  
g.+lerünj 134b/9  
g.+üm 83a/6, 90b/9  
g.+ümde 82ah/27  
g.+üme 44b/16, 83a/7



g.+ümüze 54a/4  
g.+üni 11b/1  
g.+ün 44b/14, 134b/11, 134b/12, 200b/4  
g.+üñe 84b/16, 143b/11  
g.+üñüzi 151b/12

**gözcü Gözcü**

g.+ler 84bh/10

**gözed- Gözetmek**

g.-e 115b/9

g.-üp 87ah/3, 99a/2

g.-ür 102a/3

**gözet- Gözetmek**

g.-meyüp 84b/11

**gözlü Gözlü**

g.41b/1

**gözsüz Gözsüz**

g.78a/4, 80a/6, 88a/1

**gübâr Ar. Toz**

ğ.3a/10, 3b/15, 58a/14, 106a/17, 143b/1, 153b/6, 183b/19

ğ.+ından 88b/9

g.+larından 2b/5

g.+ına 182b/16

ğ.+ı 138a/7, 145a/12

ğ.+ından 102b/15, 107b/8

**(Öabdu'l-hâlık) gücdüvâñi öz. is.**

ğ.87ah/41

**gufrân Ar. Affetme, yarlıgama**

ğ.50b/17, 181b/3

**gûl Ar. Hortlak, şeytan**

ğ.+larıdur 99b/13

**gûlâm Ar. Kôle, tüyü, bıyığı çıkmamış genç**

ğ.+lar 90b/16

ğ.+larıla 120a/11

ğ.+ı 118b/6

**gûlâz Ar. Kaba, kalın**

ğ.135a/13, 199b/10

**güne Far. Türülü, tarz, yol**

g.88ah/39

**gunne Ar. Genizden gelen ses**

ğ.135a/6

**günüde Far. Uyumuş, uyuklamış**

ğ.199b/17

**gurbet Ar. Gariplik, yabancı diyar**

ğ.49a/12

**gurre Ar. Arap aylarının ilk günü**

ğ.17b/7

**gürüb Ar. Bir gök cisminin batıda görünmez olması**

ğ.101b/16

**gurufât Ar. Çardaklar, köşkler**

ğ.179b/19

ğ.+uñ 180a/1

**gurür Ar. Gurur, boş şeylere güvenerek aldanma, kibir**

ğ.82a/10, 82ah/52, 194b/1

ğ.+dan 53a/11, 54b/5, 60b/6

**gusl Ar. Cünüblük, hayız ve nifas hallerinden sonra din**

gereğince yıkanma, arınma

ğ.30b/18, 64a/6, 73a/7, 103a/5, 114b/3

ğ.+e 64a/4

ğ.+ı 64a/3

ğ.+idür 172b/8

ğ.+inde 64a/3

**guşsalu Ar.+T. Üzüntülü, kederli**

ğ.115b/8, 115b/8

**güşünlük Ar.+T. Filizlilik, dallılık**

ğ.134b/4

**güş-zed Far. İşitilen, kulağa çarpan**

g.53b/19

**güşe Far. Köşe,bucak**

g.59b/16, 59b/17

g.+de 79bh/35, 87ah/44, 119a/15

g.+sin 9a/18, 149a/13

g.+ye 44a/18

**güşiş Far. Çalışma, çabalama**

g.5b/15, 131a/14

**güyâ Far. Söyleyen, sanki**

g.3b/6, 40a/18, 54a/13, 59b/5, 89a/9, 98a/9, 201a/8

**güyân Far. Söyleyen, konuşan**

g.6a/7

**ğuzât Ar. Gaziler**

ğ.57b/8, 58b/18

ğ.+a 54a/13

**güç Güç**

g.49a/3, 60a/4, 80b/4, 108b/1

g.+dür 122a/11

**güç beg öz. is.**

g. 49a/3

**güçlü Güçlü**

g.48bh/14

**güdâhte Far. Erimiş**

g.95b/4

**güdâz Far. Eriten, yakan**

g.58b/18, 177b/6

**güftâr Far. Söz**

g.2b/9

**gügercinlik öz. is.**

g.51a/11

**güher Far. Gevher, cevher**

g.4a/8, 6b/18, 79a/15

g.+e 5b/14

**güher-bâr Far. Cevher yağdırın**

g.2a/8

**gül Far. Çiçek, gül ağacı**

g.3b/4, 51b/8, 52a/3, 60b/5, 60b/9, 200b/15

g.+ı 84bh/37

**gül- Gülmek**

g.-medi 82bh/47

g.-meyüp 12a/8

g.-mez 126a/4

g.-üp 12a/9

**gül-zâr Far. Gül bahçesi**

g.3b/3, 3b/4

**gülbün Far. Gül kökü, gül biten yer**

g.+ı 60b/9

**güldür- Güldürmek**

g.-diler 26b/19

g.-e 161b/11

**gülek öz. is.**

g.51b/5

**güler Güler, gülen**

g.41b/1

**gülme Gülme**

g.+sin 74a/5

**gülmek Gülmek**

g.+den 117a/1

**gülsüm öz. is.**

g.19b/11, 20a/8, 23b/8, 32a/18, 36a/14, 37b/13, 38b/14, 42a/13, 42a/14

g.+dür 36a/12

g.+ı 19b/14

**güşen Far. Gül bahçesi**

g.4a/8, 52a/2

g.+ı 4a/9

**gümân Far. Sanma, zan, sezme**

g.84a/2, 87ah/7, 87ah/17, 92a/14, 105b/13, 149b/3, 157b/11, 168a/16

**gümiş Gümüş**

g. 20b/4, 38b/9, 127b/5, 131b/13, 156a/19, 159b/14, 160b/17, 161b/4

g.+den 127b/1, 127b/3

g.+den 36a/2

g.+ı 91b/12

**gümrâh Far. Doğru yoldan ayrılmış, yolunu şaşırmış**

g.99b/9, 105b/16, 149a/5

**gümreş- Gümreşmek**

g.-üp 53b/12

**gün Gün**

g.8a/14, 8a/19, 9b/11, 10a/19, 11b/6, 12a/5, 16a/19, 16b/1, 17b/14, 18a/8, 18a/8, 18a/10, 18b/1, 19b/1, 19b/1, 20a/17, 20b/14, 22b/9, 25b/3, 29a/10, 30a/17, 30b/18, 31a/12, 34b/7, 34b/12, 36a/16, 36b/19, 37b/5, 38a/1, 38b/19, 39a/1, 39b/16, 40a/8, 42b/9, 42b/11,

- 42b/17, 42b/18, 46a/9, 47b/2, 52a/17, 53a/18, 53b/7, 54a/10, 55b/6, 56a/5, 56b/4, 56b/6, 56b/11, 57a/11, 57a/18, 57b/12, 58b/12, 59a/3, 59a/13, 59b/18, 60b/2, 61a/6, 62b/7, 63b/6, 65b/13, 70b/7, 71b/7, 74b/7, 74b/17, 75b/7, 75bh/2, 75bh/18, 75bh/39, 76ah/2, 76ah/14, 76ah/20, 76bh/15, 76bh/26, 76bh/27, 77ah/30, 77bh/31, 77bh/50, 77bh/51, 77bh/61, 78ah/8, 78ah/43, 78ah/60, 79ah/12, 79ah/33, 79bh/18, 80ah/39, 80bh/19, 81ah/4, 81bh/30, 81bh/31, 82ah/54, 83a/5, 83bh/48, 85ah/16, 85ah/38, 85ah/47, 85bh/3, 86ah/15, 86ah/22, 86ah/24, 86ah/32, 87ah/40, 87ah/41, 87ah/61, 87bh/7, 88ah/16, 88bh/1, 88bh/32, 89ah/5, 89ah/53, 89ah/54, 89bh/46, 90bh/4, 97b/12, 97b/13, 101a/6, 101a/7, 101a/11, 101a/19, 103a/15, 105a/9, 105a/13, 107b/12, 111a/16, 113a/14, 115a/4, 117a/19, 118a/18, 118b/3, 119b/16, 120b/11, 127a/1, 127a/6, 127a/7, 127a/16, 127b/11, 128a/16, 128a/18, 128b/4, 128b/14, 129a/4, 129a/10, 129a/17, 129a/18, 129b/19, 130b/17, 131b/5, 135b/15, 143b/17, 154b/10, 168b/10, 169a/2, 172b/12, 174a/5, 175b/6, 176a/2, 179a/10, 179b/5, 190a/2, 192a/10, 192b/11, 192b/18, 194a/19
- g.+de 6a/11, 12a/17, 13a/3, 25a/5, 30b/18, 33b/13, 40b/6, 54a/14, 62b/7, 65a/13, 67a/5, 78bh/62, 81bh/40, 103b/4, 107b/3, 116b/18, 117b/6, 118a/13, 119a/17, 127a/17, 130b/14, 138a/2, 138a/18, 164a/6, 164a/6
- g.+den 8b/11, 39b/1, 78bh/56, 81ah/13, 81ah/18, 83a/10, 117b/3, 117b/3, 139b/13, 149a/6
- g.+dür 18a/12, 43a/11, 71b/2, 128a/8, 128a/9, 181a/10
- g.+lerinde 130a/17
- g.+e 37a/16, 38a/5, 43a/13, 57b/14, 71b/5, 83bh/60, 84ah/11, 142a/7
- g.+i 7b/12, 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18a/9, 18a/13, 18a/14, 18a/17, 19a/18, 19b/19, 31a/3, 33b/8, 37a/2, 37a/18, 37a/18, 38b/4, 38b/19, 38b/19, 39a/14, 40b/8, 43a/2, 46a/8, 58b/7, 58b/8, 59a/19, 60a/3, 60a/12, 60a/15, 73a/7, 74a/15, 79bh/59, 81bh/39, 81bh/42, 83bh/31, 91b/14, 130a/9, 130b/4, 131b/5, 175b/13
- g.+idür 71b/19
- g.+in 132b/15, 195a/16
- g.+inde 12b/5, 12b/6, 39a/19, 66a/16, 67a/14, 75bh/46, 76ah/36, 84ah/57, 84b/8, 88a/15, 96a/10, 102b/10, 104b/19, 108b/8, 110a/5, 116a/1, 119a/2, 124b/13, 131b/12, 178a/16, 182b/1, 186a/14, 186b/1, 187a/2, 198a/6
- g.+inden 76a/2
- g.+ine 8a/5
- g.+inüñ 6a/8, 138a/17, 155a/6
- g.+ler 9b/4, 10b/17, 70b/7, 70b/7, 71b/3
- g.+lerde 6a/9, 53b/16, 58a/8, 71b/4, 91b/14
- g.+leri 101a/18
- g.+lerinde 7b/15, 130b/12, 160a/6, 160b/16
- g.+lerüñ 90b/12
- g.+ünüñ 101a/14
- g.+üñ 176a/5
- günâh Far. Dinî suç**
- g.17b/13, 72a/10, 73a/19, 73b/1, 73b/2, 74b/13, 107b/13, 116b/4, 122b/10, 122b/11, 151a/16, 151b/15, 151b/19, 200b/5
- g.+a 86b/9
- g.+da 102b/12
- g.+dan 83a/3
- g.+i 61b/18, 73b/2, 125b/1, 151b/18
- g.+in 101a/15, 135b/18
- g.+lar 64a/18
- g.+lara 74a/6
- g.+lardan 68b/4, 73a/19, 73a/19
- g.+laruñ 88bh/20
- g.+ları 61a/12, 61b/18, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/4, 64b/6, 70b/8, 72b/17, 104b/9, 137b/8, 179a/8
- g.+larımıza 83a/2
- g.+ların 73a/10, 101a/14, 135b/18, 137a/18, 137b/3, 143a/10
- g.+larına 74b/13
- g.+larını 65a/1
- g.+um 83a/17
- g.+uñ 201a/9
- g.+uñdan 78bh/35
- g.+uñı 80ah/11
- günâhkâr krş. güneh-kâr**
- g.88b/8
- g.+larına 91a/1
- g.+um 59b/2
- günâhlı Far.+T. Günahlı**
- g.73b/1
- günâhsuz Far.+T. Günahsız**
- g.82b/16
- günbegün Günden güne**
- g.53b/14, 55a/10
- gündüz Gündüz**
- g.14b/8, 53b/9, 56a/12, 58b/10, 75bh/38, 75bh/41, 75bh/43, 88bh/37, 105a/5, 118b/13, 197b/19
- g.+de 123a/13
- g.+inde 71b/1
- g.+ler 62a/6, 179a/18
- g.+lerde 61a/11, 72b/10
- güneh Far. Günah**
- g.165a/8
- güneh-kâr Far. Günah işleyen**
- g.+uñ 199b/18
- güneş Güneş**
- g.8a/15, 37b/3, 43a/13, 86a/6, 104b/9, 150a/14, 150a/15, 169b/2
- g.+de 68b/12
- g.+den 162b/6
- g.+in 140a/15
- g.+inüñ 200a/10
- g.+üñ 43a/13
- güneşsüz Güneşsiz**
- g.86a/5
- günlük Günlük**
- g.94a/19
- (molla şemse'd-djñ) gürâñj öz. is.**
- g.51b/17
- gürüstân öz. is.**
- g.52b/17, 55b/14
- g.+a 55b/14
- güreşçi Güreşçi**
- g.+ler 12a/12
- güreş- Güreşmek**
- g.-dükde 12a/12
- gürî öz. is.**
- g.54b/2
- gürjzân Far. Kaçıcı, kaçan**
- g.3b/2
- g.+sın 120a/9
- gürüh Far. Bölük, takım, cemaat**
- g.2a/4, 3b/2, 163b/1, 178b/12, 184b/12
- g.+a 187a/5
- g.+uñ 150a/13, 170a/2, 191b/16
- gürz Far. Büyük demir topuz**
- g.155a/1
- güşüde Far. Açılmış**
- g.59b/12
- güven Güven**
- g.113b/13
- güzel Güzel**
- g.33b/13, 51a/11, 79bh/53
- güzergâh Far. Geçit**
- g.+i 78a/11
- güzjde Far. Seçkin, seçilmiş**
- g.3a/2, 52b/1, 56b/1, 57a/13, 60a/2, 108a/7
- g.+lerin 53b/13
- güzjñ Far. Seçen, seçkin**
- g.3a/8, 4b/13
- g.+den 29a/5
- h, h, h**
- hâb Far. Uyku, rüya**
- h.80bh/16, 149a/10, 193a/15
- h.+dan 117a/19

**habāb Ar. Su üzerindeki hava kabarcığı, tohumlar, taneler**

h.1b/9

**(t'jnet-i) hābāl Ar. Cehennem halkının sarı suları ve irinleri**

h.79b/16

h.+dan 79b/15

**hābāšet Ar. Kötülük, alçaklık**

h.19b/9, 59b/11, 94a/11, 100a/19, 135a/4, 187a/8, 188b/2

h.+de 193b/19

h.+i 91a/5, 116b/3, 193b/6

h.+ile 150b/5

h.+inden 94a/13, 107b/19, 109b/1, 109b/16

**habb Ar. Tane, tohum, çekirdek, hap**

h.91a/18

**habbe Ar. Taneler, tohumlar**

h.201a/7

**hāber Ar. Haber**

h.3b/7, 6a/10, 8b/13, 9a/3, 13a/11, 13a/12, 22b/12, 33b/10, 37a/9, 39a/2, 39a/10, 39b/8, 39b/8, 40b/4, 44b/11, 53b/19, 54a/5, 55b/3, 58a/9, 58a/14, 59a/5, 59a/9, 63b/7, 64a/16, 66a/11, 75b/12, 75b/15, 75b/17, 76a/2, 76ah/29, 77a/5, 78bh/28, 82bh/53, 83a/8, 83ah/48, 83ah/56, 85ah/52, 86bh/27, 86bh/28, 89bh/34, 90ah/49, 102b/1, 107b/15, 110a/17, 116a/8, 117a/13, 127a/15, 129a/6, 131a/5, 137a/17, 140a/12, 143b/18, 149a/8, 150b/13, 158a/13, 164a/13, 174b/6

h.+de 48b/16, 81bh/27, 83a/3, 83a/12, 84ah/48, 90a/2, 90b/18, 95a/5, 95a/13, 98b/18, 103a/5, 105a/17, 109b/16, 113a/14, 115a/5, 115a/15, 120a/10, 123a/18, 125b/19, 126b/8, 127a/1, 127a/13, 132b/14, 133b/9, 135b/2, 136b/2, 136b/9, 136b/17, 138a/13, 138b/11, 138b/19, 139b/1, 161a/14, 184b/14, 189a/12, 190a/16, 190b/10, 191a/11, 192a/10, 194b/2, 195a/12, 200a/9

h.+den 79ah/22

h.+i 17a/15, 35b/19, 57a/14, 82a/13, 86ah/61, 87ah/5, 106b/17, 110a/16, 121b/3, 121b/4, 128b/1, 131b/5, 148b/13, 170a/18

h.+in 52a/17, 53b/17, 157b/8

h.+ler 49b/17, 78a/6

h.+leri 106b/19, 110a/11

h.+üm 39b/11, 78bh/33

h.+ün 39b/12

h.+ünüz 149b/15

**hāberdār Ar.+Far. Haberli**

h.47bh/20, 86ah/57, 86bh/2, 86bh/5, 90ah/46, 106b/19, 113b/9, 127a/13, 160a/14

h.+sın 86ah/36

**habeş öz. is.**

h.+den 22b/5

**habeşî öz. is.**

h.27b/14, 28a/9

**habjb Ar. Sevgili, dost**

h.2a/1, 47bh/57

h.+de 28a/18

h.+i 82bh/29

h.+ine 183a/10

h.+ün 44b/1

**habibu'llāh Ar. Allahın sevgili kulu**

h.7a/1, 62b/16, 63b/9, 102b/4, 152a/11

h.+dur 74b/1

**(ümmü) habjbe öz. is.**

h.22a/14, 22b/5, 23b/7, 23b/14

h.+dür 22b/15

h.+nün 23b/5

**hābjr Ar. Haberli**

h.+den 22a/19

**hābjš Ar. Kötü, pis**

h.39a/17, 187b/17

h.+in 108a/9, 147b/2, 186a/1, 186a/6

**hābjše Ar. Fena huy, kötü şey**

h.125b/10, 148b/15, 187b/10, 188b/12, 198a/12

h.+leri 84b/12

h.+lerin 186b/4

**habl Ar. İp**

h.+i 146b/6

**habs Ar. Hapis, tutma**

h.39a/12, 39b/8, 46a/11, 70b/7, 79ah/31, 82a/12, 85bh/35, 175a/17, 176b/11

h.+de 46a/11

h.+i 140b/16

**hābūr öz. is.**

h.35b/6

**hācālet Ar. Utanma**

h.88b/7, 95b/10, 96b/14, 122b/18, 130b/11

**hacāmat Ar. Kan alma**

h.167a/8

h.+dan 167a/7

**hacāt Ar. İhtiyaçlar, istekler**

h.17a/13, 190a/8

h.+a 34a/18

**hācet Ar. İhtiyaç, gereklilik**

h.12a/10, 93b/19, 113b/11, 148a/2, 158b/3, 158b/10, 159a/6, 164b/9, 168a/1, 170a/15, 171b/4, 187b/6

h.+de 121b/12

h.+den 90a/15, 131b/10, 161a/17, 171b/6

h.+e 12a/15, 15a/1, 192b/11

h.+i 81bh/42, 132a/12, 137b/12, 187b/6

h.+in 62b/8, 62b/8, 62b/8, 78bh/23, 80a/4, 80a/11, 81bh/50, 123a/3, 132a/9, 132a/14, 132a/15, 148a/2

h.+ine 146a/9

h.+leri 98b/17

h.+lerin 164b/2

h.+lerinüz 182b/3

h.+üm 131b/17, 131b/17

h.+ün 103a/17, 174b/12

**hacc Ar. İslam'ın beş şartından biri**

h.4a/14, 6a/6, 16a/12, 17a/11, 36a/7, 42b/15, 54b/12, 60b/13, 71b/16, 71b/18, 76a/17, 76a/19, 76bh/62, 77ah/4, 77ah/13, 89bh/51, 89bh/53, 95a/3, 102b/2, 112a/12

h.+a 34b/1, 38a/11, 70a/6, 75b/17, 76bh/50, 200b/11

h.+da 26a/9, 26a/9, 34b/2, 72a/2

h.+dan 70a/6, 178a/17

h.+dur 72a/4, 76a/18

h.+larumuñ 77ah/20

h.+umuñ 77ah/10, 77ah/25

h.+uñ 76bh/51, 77ah/7, 77ah/7

h.+ı 45b/11, 72a/1, 72a/5, 76bh/64, 77ah/11, 77ah/19

h.+ın 76bh/65

**haccāc öz. is.**

h.36a/7

**hāvece Far. Hoca, efendi**

h.44a/3, 45a/2, 46a/14, 46b/10, 47a/14, 80ah/51, 80ah/55, 80ah/61, 80bh/1, 87ah/40, 87ah/40, 87ah/48, 87ah/53, 87ah/56, 88ah/45, 88ah/47, 88ah/50, 88bh/7, 88bh/17, 90bh/4, 90bh/5, 90bh/9, 90bh/13, 90bh/20, 200a/18, 200a/18

h.+nün 87ah/59, 90bh/3

**hācel Ar. Utanma**

h.90ah/20

**hacer Ar. Taş**

h.9a/17, 9a/19, 9b/19

**(şeyh ibn-i) hācer öz. is.**

h.6b/18

**hacerü'l-esved öz. is.**

h.9a/16

**hācı Ar. Hacı**

h.56b/16, 90ah/18

h.+larıdurlar 142b/8

**hācib Ar. Kapıcı, perdecı, vezir**

h.+i 147a/3, 147a/7

h.+leri 147b/12, 177b/12

h.+leridür 100b/7

**hācl öz. is.**

h.23a/16

**hāclet Ar. Utanma**

h.175b/14

**hācm Ar. Hacim, oylum**

h.7b/19

**hācr Ar. Birine bir şeyi yasak etme**

h.+ı 162a/2  
**hadâşet Ar. Başlangıç, evvel**  
h.82ah/51  
**hādĵ Ar. Sırada ilk, birinci**  
h.4b/8, 68a/7, 139b/18  
**hādîş Ar. Meydan agelen, yeni**  
h.102b/19  
**hādîşe Ar. Olay**  
h.153a/1  
h.+de 121a/6  
**hadd Ar. Sınır, şeri ceza**  
h.15a/5, 15b/8, 34b/13, 34b/19, 36a/19, 49b/3, 53a/15, 56a/10, 76bh/48, 80ah/34, 82ah/46, 87a/5, 105b/19, 106a/7, 113b/13, 114a/11, 114a/12, 116b/5, 116b/13, 117a/4, 117a/13, 142a/9, 146a/4, 146a/11, 146b/9, 147a/11, 150a/3, 156b/7, 157a/12, 158b/17, 158b/19, 169a/11, 169b/13, 169b/14, 173a/4, 182a/10, 195b/7, 195b/10  
h.+dan 7a/17  
h.+de 48a/4  
h.+den 14b/12, 26a/6, 114a/2, 159a/5, 187b/11  
h.+i 107a/15  
h.+inde 106a/12  
h.+inden 105b/9, 169b/13  
h.+ine 34b/19, 69a/9, 105b/10, 108a/1, 170a/9  
**(şeyh ebū hafş) haddād öz. is.**  
h.189a/16  
**haddüsüz Ar.+T. Hadsiz**  
h.87a/1  
**hādem Ar. Hizmetçiler**  
h.75bh/30, 76a/9, 79ah/59, 88bh/60, 90b/14, 91a/13, 155b/16, 193a/7  
**hadeşân Ar. Talihsizlik, kaza**  
h.77b/3  
h.+dan 143a/4  
**hādĵ Ar. Doğru yolu gösteren**  
h.41b/4, 47b/12, 91a/10, 194a/18  
**hādĵce öz. is.**  
h.9a/7, 9a/9, 9a/10, 9a/11, 10a/2, 10a/3, 10a/3, 19a/13, 19a/14, 20a/6, 20b/15, 21a/14, 22b/14, 22b/17, 23a/1, 25b/7  
h.+den 19b/5, 21a/7, 22b/18  
h.+nün 19a/4, 19b/5  
h.+ye 19a/6  
**hādĵcetü's-şiddika öz. is.**  
h.20b/5  
**hādım Ar. Hizmetçi**  
h.78ah/62, 78bh/3, 78bh/5, 190b/9, 190b/10  
h.+i 144a/11, 173b/2, 173b/3  
h.+ün 78ah/65, 87ah/53  
**hādımü'l-haremeynü's-şerifeyn Ar. Mekke ve Medine'nin hizmetçisi**  
h.2b/16  
**hadĵş Ar. Hadis, peygamber sözü**  
h.7a/5, 7a/5, 7a/7, 8b/9, 13a/14, 14b/10, 16a/6, 17b/3, 17b/19, 20a/4, 20a/4, 21a/9, 21b/16, 22a/9, 22a/13, 24a/6, 24b/3, 24b/4, 25b/18, 27b/19, 28b/2, 29a/4, 29a/5, 36a/9, 43b/16, 45b/13, 45b/17, 46a/17, 46a/19, 76a/12, 76b/11, 77ah/39, 78b/7, 78b/7, 79a/6, 85a/1, 85a/6, 87ah/47, 94b/16, 96b/16, 100a/9, 136b/11, 144b/4, 154a/13, 156b/13, 159b/16, 189b/7, 197a/18  
h.+de 20a/3, 21b/5, 21b/16, 22a/18, 25b/17, 26b/14, 41a/14  
h.+dür 22a/18  
h.+i 15b/10, 16a/16, 16a/17, 24a/8, 24a/14, 30a/9  
h.+ile 7a/10, 15b/3, 29a/12  
h.+ini 30b/4  
h.+le 159b/7  
h.+ler 79a/16  
h.+lerde 79a/16  
h.+lerden 41a/13  
h.+ümi 45b/7  
h.+ün 87ah/48  
**hādĵyen Ar. Rehber olarak**  
h.176b/6  
**hād'n Ar. Bir şeyin geri dönmesi**

h.+ı 158a/6  
**hād'ramevt öz. is.**  
h.27b/1  
**hafā Ar. Gizlilik**  
h.+ı 181b/2  
**hāfiż Ar. Hıfzeden, ezberleyen, saklayan**  
h.31b/4, 87a/19, 171a/4  
h.+ın 171a/3, 171a/6  
**hāfiż ahmed paşa öz. is. Hafız Ahmed Paşa**  
h.55a/18, 55b/10, 56b/14  
h.+ya 55b/18  
**hāfiża Ar. Bellek**  
h.141b/17, 141b/19, 142b/3, 171a/8  
h.+sı 170b/15  
**hafĵ Ar. Gizli**  
h.2a/8, 87bh/27  
h.+leri 88b/5  
**hafĵf Ar. Hafif**  
h.29b/11, 60b/17, 134a/14, 172b/6  
**hāfiyye Ar. Gizli, gizli işler**  
h.34b/15  
h.+de 95b/3  
h.+dür 133b/7  
**hāfiyyeten Ar. Gizlice**  
h.6b/17, 40a/11, 40b/8, 81ah/33  
**hafşa öz. is.**  
h.21a/17, 22b/15, 31b/10, 36b/4  
h.+dan 31b/13  
**hāh Far. İsteyen**  
h.1b/10, 1b/10  
**hāk Far. Toprak**  
h.147b/19  
h.+da 148b/12  
h.+ile 199b/5  
**hākan Hakan**  
h.3a/6  
h.+ı 51b/1  
**hākānū'l-bahreyn T.+Ar. İki denizin hakanı**  
h.2b/16  
**hākanĵ T.+Ar. Hakanla ilgili**  
h.5a/4, 53a/13, 54b/10  
**hākāret Ar. Aşağılama, hakaret**  
h.76a/6, 89a/2, 118b/14, 149b/1, 149b/1, 197b/7, 198a/15, 199a/10  
h.+le 198b/19  
**hākāyık Ar. Gerçekler**  
h.88b/19, 89a/18, 91b/6, 100a/7, 133b/16, 142a/13, 144a/6, 145b/6, 165a/15, 167b/9, 171b/12, 180b/6, 184b/17  
h.+ün 108a/5, 165a/4, 165a/13, 165a/17  
h.+ı 99a/17, 142b/16, 150a/7, 165a/14, 176a/11  
h.+ın 150a/5  
h.+ına 198a/17  
h.+ından 159b/16  
**hākđ Ar. Kinini gizlemek**  
h.110a/3, 110a/18, 125b/11  
**hakem Ar. Hakem**  
h.37b/9  
**hākĵ Far. Toprak rengi, toprakla ilgili**  
h.140b/19  
**hākĵkat Ar. Gerçek**  
h.2a/9, 60b/11, 76b/14, 77a/4, 78b/3, 81b/10, 93a/19, 98b/3, 100b/10, 107b/17, 119a/17, 126a/13, 132a/3, 140b/4, 140b/6, 142b/18, 145a/10, 146a/9, 162a/18, 165a/7, 167b/11, 180b/1, 195b/14, 196b/3, 201a/7, 201a/11  
h.+a 109b/4  
h.+de 15a/4, 93a/14, 95b/13, 96a/8, 96b/11, 96b/15, 100b/11, 102b/13, 105b/5, 106a/12, 107a/10, 108b/7, 110a/17, 115a/11, 121a/3, 131b/7, 141b/14, 143a/11, 146b/16, 147a/10, 150a/17, 156b/4, 165b/12, 165b/19, 167a/3, 170a/1, 175a/13, 175b/2, 175b/3, 182b/18, 184b/12, 188a/5, 192a/8, 192b/12, 196a/4, 196b/5  
h.+den 105b/4  
h.+e 149a/5, 201a/7

h.+i 76a/16, 81b/15, 86bh/17, 98a/4, 107a/6, 107a/19, 126a/12, 140b/15, 146a/4, 150a/17, 158a/1, 179b/7, 179b/12, 185a/6, 188a/4, 195b/13  
 h.+in 100b/13, 116a/7, 133b/5, 140b/13, 141a/10, 146a/5, 163a/1, 163b/11  
 h.+inde 4b/10, 176a/9, 180b/3  
 h.+indedür 85a/7, 107a/19  
 h.+inden 76b/18, 89b/4  
 h.+ine 108a/7, 157b/15  
 h.+inün 171b/12  
 h.+idür 163a/2  
 h.+le 145b/16, 157b/14

#### **hakikî Ar. Gerçek**

h.83b/16, 122a/5, 123b/7, 123b/7, 134a/3, 150a/6, 165b/12, 166b/19, 184b/2  
 h.+dür 166b/15, 167a/2  
 h.+nün 165b/12, 167b/12  
 h.+sin 192a/4

#### **hakim Ar. Tanrı, hakim, yargıç**

h.+e 1b/3

#### **hakim Ar. Bilgin, alim, felsefeci, doktor**

h. 48bh/3, 48bh/3, 48bh/9, 83ah/7, 83bh/58, 83bh/61, 84ah/12, 87bh/36, 87bh/38, 110b/14, 173b/6, 177a/12  
 h.+den 90ah/23, 113a/17, 167b/14  
 h.+e 83ah/6, 105a/17  
 h.+i 87bh/35  
 h.+ler 135a/13  
 h.+ün 171b/6

#### **(lokman) hakim öz. is.**

h.45a/12

#### **hakim Ar. Hükm eden, hakim**

h.4a/19, 26a/1, 26a/10, 27a/18, 27b/1, 27b/1, 27b/3, 27b/3, 27b/4, 32a/11, 33b/12, 33b/14, 34a/18, 34b/18, 38b/15, 38b/17, 39b/2, 39b/3, 47bh/23, 76a/19, 80b/14, 81bh/40, 84a/5, 86bh/37, 86bh/42, 98b/17, 103b/12, 123b/16, 124a/19, 124b/7, 124b/11, 124b/19, 125a/4, 125b/12, 126b/13, 126b/16, 131a/12, 132a/5, 132a/6, 132b/3, 133b/3, 133b/18, 137b/5, 138b/12, 139a/7, 139b/3, 139b/8, 140b/19, 141b/16, 142a/10, 144b/1, 147a/16, 147b/4, 147b/7, 150a/2, 153a/11, 154a/17, 154a/17, 155a/11, 155a/18, 156b/11, 159a/10, 160b/13, 168a/2, 199b/8  
 h.+de 135a/16  
 h.+den 132b/3, 138a/18  
 h.+dür 81bh/61  
 h.+e 86bh/36, 123b/17, 135a/17, 154a/18, 159a/11, 160b/13, 162a/1  
 h.+i 33b/16, 36b/9, 38a/9, 38a/12, 38a/14, 38a/16, 39a/9, 81ah/30, 137b/6, 139b/10  
 h.+isüz 140a/18  
 h.+ler 86a/15, 90ah/24, 137b/12  
 h.+lerden 34a/15, 89ah/32  
 h.+lerdür 187b/6  
 h.+lere 125a/13  
 h.+leri 27a/18  
 h.+lerinden 39a/11  
 h.+lerinün 130b/2, 153b/3  
 h.+lerün 34b/1  
 h.+sin 81bh/60  
 h.+ün 84a/8, 84a/13, 86bh/36, 132b/4, 132b/15, 136a/4, 137b/7, 137b/8, 154a/12, 154a/15, 154a/18, 155a/19

#### **hakim ibn-i hizâm öz. is.**

h.110b/14

#### **hakimlik Ar.+T. Hakimlik, hüküm edicilik**

h.76a/8

#### **hakir Ar. Değersiz, küçük, bendeniz**

h.2b/6, 3b/15, 3b/18, 5a/9, 123a/17, 175a/11, 179a/2, 179a/16, 181a/3, 186b/15, 187b/19, 188a/6, 196a/6, 198b/8  
 h.+dür 200b/5  
 h.+e 2b/8  
 h.+ler 193a/3  
 h.+lerin 77b/14  
 h.+rek 188a/16

#### **hakirlik Ar.+T. Değersizlik**

h.195a/3, 195a/7, 195a/9

#### **hâkiyân Far. Dünya ahâlis**

h.148a/1

#### **hakğ Ar. Tanrı, doğru, hak**

h.5a/10, 7a/3, 9a/19, 14b/1, 15a/13, 15a/13, 15b/18, 20a/2, 25a/11, 28b/13, 28b/16, 29a/19, 30b/6, 32b/3, 32b/19, 33a/9, 33b/8, 34a/3, 43a/4, 44b/3, 45a/17, 46a/18, 46b/15, 47a/11, 47a/11, 47a/13, 47bh/13, 48a/13, 48ah/7, 51b/8, 57b/1, 57b/16, 59a/9, 61a/10, 61a/13, 61b/7, 62b/1, 64a/19, 64b/1, 64b/2, 64b/4, 65a/1, 65a/5, 66a/1, 66a/2, 66b/4, 66b/13, 66b/19, 67a/4, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67b/16, 67b/17, 67b/19, 68a/5, 68a/6, 68a/7, 68b/17, 69a/3, 69a/4, 69a/13, 69b/16, 69b/17, 70a/1, 70b/5, 70b/7, 70b/17, 72a/5, 72a/10, 72a/16, 72a/17, 72a/18, 72a/19, 72b/1, 72b/5, 72b/6, 73a/8, 73a/9, 73b/8, 73b/11, 73b/18, 74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/4, 74a/5, 74a/6, 74a/7, 74a/8, 74a/11, 74b/6, 75a/1, 75a/1, 75a/10, 75a/11, 75b/13, 75b/14, 75b/14, 75b/18, 75bh/2, 75bh/38, 76a/12, 76a/15, 76ah/60, 77ah/56, 77bh/4, 77bh/28, 77bh/63, 78a/6, 78a/14, 78ah/29, 78b/4, 78b/17, 78bh/59, 79a/3, 79b/15, 79bh/9, 79bh/10, 79bh/12, 79bh/25, 79bh/38, 79bh/54, 80a/3, 80a/5, 80a/9, 80ah/22, 80b/10, 80b/11, 80b/12, 80b/13, 80b/13, 80b/15, 80b/16, 80b/16, 80bh/7, 80bh/12, 81ah/26, 81ah/48, 81b/5, 81b/11, 82b/8, 82bh/28, 83a/6, 83a/9, 83a/11, 83ah/36, 83b/4, 83b/17, 84a/9, 84a/13, 84a/15, 84a/17, 84ah/18, 84b/8, 84b/17, 84b/18, 85a/3, 85ah/12, 85b/6, 85b/9, 85b/10, 85b/15, 86b/10, 87a/2, 87a/19, 87b/3, 87b/3, 87b/13, 87bh/16, 88a/6, 88ah/6, 88b/5, 88b/6, 88bh/20, 89b/13, 89bh/2, 89bh/8, 89bh/10, 90a/3, 90b/9, 90bh/51, 91a/1, 92a/9, 92a/14, 93a/1, 93a/16, 94b/2, 94b/3, 94b/14, 95a/9, 95a/13, 95b/6, 96a/4, 96a/5, 96a/8, 96a/9, 96b/1, 96b/6, 96b/6, 96b/11, 96b/12, 96b/12, 96b/13, 96b/17, 97a/3, 97a/3, 97b/4, 97a/6, 97a/7, 97a/8, 97a/10, 97a/11, 97b/17, 98a/9, 98b/12, 99a/2, 99a/12, 99a/13, 99a/16, 99b/14, 100a/4, 100a/7, 100a/16, 100b/18, 100b/19, 101a/6, 101a/6, 101a/18, 101b/4, 102a/7, 102a/13, 102a/14, 103a/9, 103a/18, 103b/8, 104a/5, 104a/6, 104a/7, 104a/11, 105a/1, 105a/5, 105a/13, 105b/3, 105b/4, 106a/8, 106a/10, 106b/5, 107b/5, 107b/14, 107b/15, 108a/13, 108b/4, 109a/2, 109a/7, 109a/13, 109b/10, 110b/7, 110b/8, 111b/3, 111b/5, 111b/13, 112a/4, 112a/5, 112a/8, 112a/12, 112a/14, 112b/1, 112b/6, 112b/9, 113a/1, 113a/4, 113a/7, 113b/15, 113b/16, 113b/16, 114a/17, 114b/2, 115a/8, 115b/4, 116a/4, 117a/6, 117a/15, 118a/3, 118a/6, 118a/19, 119a/8, 119a/14, 119b/2, 119b/9, 119b/17, 120b/12, 121b/9, 121b/10, 121b/14, 122a/12, 122b/8, 122b/11, 123a/16, 123b/3, 123b/5, 124a/11, 124b/4, 124b/8, 124b/12, 124b/17, 125a/4, 125a/5, 125b/4, 125b/5, 125b/12, 126a/2, 126b/9, 126b/14, 127a/3, 127b/11, 128a/10, 128a/11, 128a/12, 130b/1, 131a/3, 131a/14, 132b/1, 132b/3, 132b/5, 132b/5, 133a/5, 133b/15, 134a/3, 135a/17, 135a/18, 135b/1, 135b/18, 136a/1, 136a/4, 136b/3, 136b/10, 137b/2, 138a/5, 139a/1, 139a/6, 139a/8, 139a/19, 139b/3, 140a/12, 140b/2, 140b/4, 140b/18, 141a/4, 141b/4, 142b/10, 142b/13, 143b/9, 144a/10, 144a/18, 144b/16, 146a/1, 146a/6, 146a/7, 146b/9, 146b/12, 146b/14, 149a/9, 150b/12, 151a/2, 151a/4, 151a/9, 151b/1, 151b/1, 151b/18, 152a/14, 152a/18, 152a/19, 152b/4, 152b/10, 152b/18, 153a/5, 153a/6, 153a/11, 153a/11, 153a/13, 153a/17, 153b/3, 153b/4, 153b/14, 153b/15, 155a/3, 155a/8, 155b/13, 156b/8, 157b/10, 157b/14, 158b/2, 158b/3, 159a/15, 162b/18, 163a/7, 163a/13, 163a/17, 163b/2, 163b/6, 163b/8, 163b/12, 164a/9, 164a/16, 164a/16, 164a/19, 164a/19, 166a/12, 168a/11, 171a/15, 172a/3, 176b/2, 176b/17, 177a/17, 178a/3, 178a/9, 178b/9, 178b/14, 179b/19, 180a/14, 181a/1, 182a/6, 182b/11, 183a/12, 183a/13, 183b/17, 184a/6, 184b/15, 185a/8, 185b/18, 187a/16, 188b/14, 189a/2, 189b/3, 190b/1, 191b/1, 191b/6, 191b/7, 192a/5, 192a/15, 192b/1, 194a/12, 194a/14, 194b/6, 194b/16, 195a/2, 195a/3, 195a/10, 195a/12, 195a/19, 195b/1, 195b/2, 196a/9, 196b/1, 196b/2, 196b/17, 196b/17, 197a/13, 198a/3, 198a/6, 199b/2, 200b/1, 200b/4, 200b/9, 201a/8

h.+a 11a/17, 16b/16, 30b/9, 31a/4, 44b/18, 46a/8, 50a/12, 58b/19, 96a/3, 97b/5, 99a/14, 112a/9, 114a/7, 122b/7, 123b/3, 162a/15  
h.+da 133a/3  
h.+dan 9a/6, 17b/8, 29b/10, 32b/3, 58a/13, 84bh/56, 90b/5, 90b/12, 97a/11, 120a/19, 120b/11, 120b/17, 120b/18, 180b/3, 188b/11, 197b/14  
h.+dandur 174a/13  
h.+dur 78a/7, 78a/15, 88a/17, 146a/6, 154a/14, 158a/1, 184a/11, 191b/8  
h.+ı 6a/7, 33a/2, 71b/16, 106a/16, 115b/15, 115b/15, 118b/11, 121b/11, 122a/1, 122a/5, 122a/13, 122b/2, 123a/6, 135b/4, 135b/14, 136a/2, 136a/9, 136a/16, 136b/5, 136b/12, 137a/2, 137a/7, 137a/13, 137b/3, 137b/12, 137b/19, 138a/15, 138b/8, 138b/17, 139a/7, 142a/3, 142b/10, 144b/16, 151b/11  
h.+içün 15b/18, 81a/1, 82b/17, 94b/11, 111b/14, 113a/13, 113a/14, 120a/16, 127b/13, 138b/7, 143b/15, 152a/15  
h.+ıdur 98b/11, 137a/18  
h.+ın 4a/18, 77ah/22, 77bh/27, 86bh/11, 125a/1, 142b/5  
h.+ına 111a/2  
h.+ında 7a/7, 13a/9, 17b/3, 24a/2, 24b/14, 25b/17, 26a/2, 28a/1, 29b/17, 30a/8, 30a/12, 32b/14, 34a/3, 40b/15, 40b/17, 43b/14, 44a/4, 47bh/35, 47bh/59, 54a/10, 63b/14, 65a/7, 71b/9, 71b/16, 77bh/26, 79ah/29, 91a/5, 94a/4, 98b/14, 110b/3, 110b/9, 115b/3, 118a/3, 122b/3, 134b/2, 134b/5, 135b/4, 135b/11, 144b/1, 144b/1, 144b/2, 144b/2, 144b/2, 144b/3, 145b/8, 150b/15, 164a/19, 164b/15, 164b/16, 164b/16, 166a/7, 168a/14, 171a/19, 178b/14  
h.+ındadur 28a/17, 91a/4, 110b/6, 118b/16  
h.+ından 39b/14, 55b/12  
h.+ını 151b/11  
h.+ile 61b/5  
h.+la 20b/19  
h.+ları 111a/7, 132a/2, 135a/16  
h.+larını 114a/2  
h.+larında 4a/15, 20a/11, 60b/14, 96b/4  
h.+larındadur 117b/16  
h.+larından 81ah/56  
h.+um 81bh/9  
h.+umda 138b/16  
h.+uñ 46b/5, 74a/2, 76ah/61, 76ah/65, 81b/11, 81bh/10, 84a/9, 97a/3, 98a/7, 106b/12, 112a/8, 116a/5, 118a/6, 122a/18, 131a/3, 131a/3, 131a/15, 136a/4, 153a/12, 158a/19, 186b/14, 197a/16, 199a/8  
h.+uñda 81bh/12, 155a/5  
**hakk-perest Ar.+Far. Hakka tapan**  
h.+ine 24b/16  
**hakku'llāh Ar. Allah hakkı, kişinin Allah'a karşı sorumlu olduğu emir ve ibadetler**  
h.+dan 98b/17  
h.+ı 97a/16  
**hakkā Ar. Gerçekten, doğrusu**  
h.+2a/17, 50a/8, 51b/7, 54a/12, 55a/5, 79b/2, 84a/3, 85a/18, 94b/2, 104b/12, 104b/19, 105a/1, 105a/4, 108b/16, 118a/6, 122a/11, 141a/4, 143a/9, 146b/15, 163b/18, 164a/1, 164a/4, 182a/5, 197b/19  
**hakkān Ar. Hakikaten, doğrusu**  
h.+83b/17  
**hakkānī Ar. Hak ve adalete uygun**  
h.+165b/9  
**hāl Ar. Durum, hal**  
h.+1b/10, 7b/6, 25a/5, 44b/5, 48a/13, 54a/14, 59b/7, 60b/8, 65a/1, 72b/14, 87ah/56, 88a/11, 89b/2, 90a/2, 90a/16, 92b/9, 97a/2, 110a/2, 116b/6, 122b/4, 123a/2, 128b/10, 148a/1, 153a/13, 163b/11, 164b/11, 164b/11, 165b/19, 166a/10, 166b/14, 171a/14, 174a/8, 181b/5, 182b/9, 184b/1, 192b/1, 199a/10  
h.+de 15a/15, 16a/13, 46b/19, 47a/4, 76ah/24, 95b/10, 132a/6, 146b/6, 166b/18, 168a/3, 168a/4, 168a/4, 181b/11, 182a/8, 182a/11, 182a/15, 182b/9, 182b/11, 189b/4, 193b/3, 196b/8

h.+den 20a/9, 89b/12, 97b/13, 122b/2, 122b/7, 123a/5, 127a/7, 128b/1, 131a/2, 142b/15, 144a/19, 145a/15, 145a/18, 166a/1, 171a/16, 196b/15  
h.+dür 47a/4, 89b/17  
h.+e 89b/2, 108b/12, 126b/2, 184b/1, 196b/11, 196b/11  
h.+ı 50a/5, 60a/16, 76b/8, 76bh/59, 77bh/15, 89b/16, 98b/1, 110a/17, 131a/2, 155a/13, 167a/16, 174a/13, 177a/12, 180b/7, 188a/16, 195b/12, 199b/1  
h.+ile 59a/14, 120a/19, 166a/16  
h.+in 80a/12, 199b/17  
h.+inde 72b/14, 79a/12, 122a/17, 161b/9, 164b/2, 171b/5, 172b/2, 179b/8, 184a/18, 184b/3, 184b/4, 195a/1, 197a/1, 197a/10, 197b/1  
h.+inden 119b/9, 127a/13, 177a/8, 181b/18  
h.+ine 30a/18, 48a/13, 53b/12, 136a/19, 179a/18, 181a/2, 181a/8, 181b/7  
h.+leri 17a/11, 181a/10  
h.+leridür 133b/19  
h.+lerin 98b/6, 145a/12  
h.+lerinden 98b/8  
h.+lerine 98b/6, 160a/9  
h.+lerini 34b/1  
h.+üm 128a/7  
h.+ümü 178b/8, 194b/17  
h.+ümüzdən 120b/2  
h.+ümüze 200a/12  
h.+uñ 86a/15, 86bh/23, 164b/12, 165a/11, 182a/7, 196b/10, 196b/12  
h.+uñe 200b/5  
**hāl Ar. Tahttan indirme**  
h.+39a/13, 56b/14  
**hāl Far. Ben, benek**  
h.+57a/4, 116b/17  
**hālā Ar. Şimdi**  
h.+19a/2, 28a/15, 31b/19, 39a/12, 43b/9, 45a/12, 59a/10, 78ah/27, 80ah/53, 83a/7, 83bh/21, 87ah/4, 88ah/38, 90bh/15, 109b/11, 126b/2  
**hāladet (hālāfetehu) Ar. Saygı ifade eden dua sözü**  
h.+57b/5  
**hālās Ar. Kurtuluş, kurtulma**  
h.+46b/15, 56b/13, 57b/18, 59b/15, 70b/7, 76bh/39, 83a/9, 83b/1, 83b/3, 83b/6, 86bh/43, 92a/5, 95b/19, 103a/18, 110a/14, 116a/19, 118b/5, 119a/16, 121a/6, 124b/4, 137a/12, 144b/16, 150b/16, 155a/6, 171a/12, 178b/10  
h.+ı 114a/8  
h.+ına 81a/10, 122a/11, 138a/19, 182b/7  
**hālāşlık krş. hālāşlik**  
h.+119b/12  
**hālāşlik Ar.+T. Kurtulma hali**  
h.+ı 114a/8  
h.+in 123a/5  
h.+ine 119a/17  
**hālāt Ar. Haller**  
h.+ları 20a/14  
**hālāvet Ar. Tatlılık**  
h.+117b/4, 170a/12, 193b/14, 193b/15  
h.+ı 193b/16  
h.+in 61b/19  
**hālāyık Ar. Cariye, hizmetçi**  
h.+85bh/16, 91b/15, 93a/15, 125b/9  
h.+ı 178a/16  
h.+uñ 148b/3, 186a/16  
**haleb öz. is.**  
h.+35b/2, 49a/17, 52a/11, 57a/6, 58a/4, 58a/19  
h.+e 57b/4  
**halef Ar. Oğul, evlat, yerine geçen**  
h.+23b/17, 50a/12, 59b/10  
h.+den 7a/10  
h.+inden 63b/5  
**halel Ar. Bozukluk, boşluk**  
h.+24b/16, 77bh/54, 122a/3, 125b/17, 168b/14  
**halel-pejzir Ar.+Far. Halel bulucu, bozulucu**  
h.+124a/3  
**hālet Ar. Nitelik, hal**  
h.+19b/19, 91a/12, 155a/13, 156b/14, 156b/15, 156b/17, 156b/18, 156b/18, 166a/11, 178a/10, 181b/18, 181b/19,

182a/1, 182a/8, 182a/15, 184a/13, 186b/7, 192b/13, 197a/15  
 ĥ.+de 82b/10, 121a/11, 182a/1, 182a/1, 187a/11  
 ĥ.+den 188a/15  
 ĥ.+e 195b/10  
 ĥ.+inde 82b/19, 116b/4, 170b/17, 181b/5, 184b/6  
 ĥ.+ün 157a/11  
**ĥalf Ar. Yemin**  
 ĥ.+dan 188b/6  
**ĥälj Ar. Boş**  
 ĥ.29b/7, 30a/7, 43a/14, 48bh/29, 53a/18, 59a/13, 75bh/34, 84ah/13, 84bh/3, 84bh/52, 90a/11, 91a/8, 96b/18, 107b/4, 122b/3, 123a/7, 131a/2, 142b/15, 143a/2, 144a/19, 144b/8, 145a/15, 147a/1, 162a/3, 163b/3, 166a/10, 182b/10  
**ĥälid öz. is.**  
 ĥ.27a/19, 27b/9, 27b/12, 35a/17, 38b/16, 47bh/58, 83bh/14  
**(zeyd bin) ĥälid öz. is.**  
 ĥ.101b/6  
**ĥälid bin el-veljd öz. is.**  
 ĥ.27b/12, 35a/17  
**ĥalid bin veljd öz. is.**  
 ĥ.127b/16  
**ĥälide öz. is.**  
 ĥ.23b/13  
**ĥäljfe Ar. Halife, kalfa, birinin yerine geçen kimse**  
 ĥ.2b/16, 21a/3, 25b/8, 29a/13, 29a/19, 33a/18, 34a/2, 34a/2, 34a/5, 34a/6, 34b/5, 34b/14, 37a/14, 37a/17, 37a/17, 38b/15, 38b/16, 40b/7, 43b/7, 46b/9, 46b/13, 46b/17, 47a/2, 47b/9, 75bh/49, 75bh/52, 77ah/36, 79bh/4, 79bh/5, 79bh/7, 81bh/1, 86bh/7, 89bh/17, 89bh/22, 89bh/26, 89bh/27, 89bh/29, 89bh/31, 89bh/32, 89bh/52, 89bh/54, 89bh/55, 90ah/5, 90ah/8, 90ah/15, 107b/19, 130a/7, 131a/14, 138b/16, 138b/17, 140a/13, 140b/7, 140b/19, 143a/11, 143b/2, 144a/18, 144b/8, 144b/10, 145a/14, 145b/3, 145a/14, 145b/7, 147a/6, 148a/18, 154b/14, 154b/14, 154b/18, 154b/19, 155a/1, 155a/2, 155a/3, 155a/4  
 ĥ.+den 78ah/17  
 ĥ.+dür 144b/9  
 ĥ.+lerindendir 121a/8  
 ĥ.+nün 47b/9, 89bh/14, 89bh/47, 90ah/1, 145b/10, 145b/14  
 ĥ.+si 40b/13, 131a/17, 142b/7  
 ĥ.+sinün 141a/6, 147a/1, 147a/2  
 ĥ.+ye 78bh/28, 89bh/15, 89bh/54, 89bh/57, 90ah/3, 90ah/21, 154b/17  
 ĥ.+yi 48a/7, 75bh/48, 190a/10  
**ĥäljfe'tü'r-resülü'llah Ar. Allah resulünün halifesi**  
 ĥ.34a/6  
**ĥälj Ar. Yaratan, tanrı**  
 ĥ.82ah/34  
 ĥ.+den 97a/12  
 ĥ.+ün 89bh/5  
**ĥälj'ü'n-nüfus Ar. Canların, nefislerin yaratıcısı**  
 ĥ.5b/5  
**ĥälj'lik Ar.+T. Yaratıcılık, tanrılık**  
 ĥ.+üm 162b/6  
**ĥäljm Ar. Yumuşak huylu**  
 ĥ.11a/13, 39a/5, 41a/11  
 ĥ.+ün 78ah/47  
**ĥäljme ĥatun öz. is.**  
 ĥ.8a/7, 8a/11, 8b/11, 8b/13  
**ĥälis Ar. Katıksız, saf**  
 ĥ.+idür 172b/14, 173a/14, 173a/15  
 ĥ.+lerin 172a/11  
**(ibrähim) ĥälj öz. is.**  
 ĥ.175a/16  
**ĥälj paşa öz. is.**  
 ĥ.57a/15  
 ĥ.+yı 56a/4, 56b/8  
**ĥälj'ü'llah Ar. Allahın halis dostu, Hz. İbrahim**  
 ĥ.152a/12  
**ĥäljyen Ar. Şimdiki halde**  
 ĥ.77ah/6, 144a/9

### ĥälj Ar. Halk, yaratılma

ĥ.4b/3, 6a/9, 9b/1, 38b/7, 39a/8, 51b/8, 69b/16, 70a/14, 75a/10, 76a/8, 76ah/4, 76ah/9, 78ah/18, 78bh/26, 79a/3, 80bh/6, 81bh/2, 83b/5, 84a/2, 87a/2, 88a/18, 88ah/2, 88bh/57, 92a/5, 92a/18, 95b/7, 101b/15, 104b/6, 105b/5, 106a/15, 107a/6, 109a/16, 117b/4, 121a/8, 122a/4, 129b/13, 130a/1, 130a/17, 131a/6, 133b/18, 133b/19, 136a/8, 136a/17, 136b/3, 137a/9, 137a/10, 137a/12, 137b/5, 138a/3, 138b/16, 147a/12, 149b/12, 150a/17, 150b/10, 154a/3, 154b/7, 154b/8, 160a/2, 160b/15, 161a/8, 161a/10, 162a/4, 162a/16, 167a/9, 167a/13, 180b/13, 187a/3, 195b/12, 197b/7, 197b/10, 199b/19  
 ĥ.+a 26a/9, 26a/14, 38a/10, 39a/5, 46b/1, 71b/15, 72b/5, 72b/6, 77a/8, 78a/14, 78b/14, 78bh/26, 78bh/31, 81b/12, 83b/4, 85bh/17, 85bh/33, 93a/6, 93a/18, 102a/9, 104a/18, 127a/16, 127b/8, 131a/10, 133a/1, 133a/3, 133a/11, 137a/9, 139b/1, 160a/6, 162a/8, 167b/17, 188b/18, 194a/9, 198b/14, 200b/1  
 ĥ.+da 77b/18  
 ĥ.+dan 82bh/33, 85bh/14, 97a/11, 122a/18, 137a/8, 137b/5, 156a/4, 165b/16, 182b/3, 194a/9, 196a/9, 198a/3  
 ĥ.+dur 147b/5  
 ĥ.+ile 60a/4, 60a/5  
 ĥ.+ları 150b/3  
 ĥ.+larınca 119b/3  
 ĥ.+ün 54a/14, 66b/16, 76bh/59, 77b/13, 78a/16, 78a/19, 78bh/17, 78bh/35, 79b/2, 79bh/37, 80bh/4, 81bh/28, 82ah/6, 84a/18, 88b/4, 89bh/11, 90bh/53, 91a/17, 95b/5, 95b/8, 103a/6, 104a/14, 106b/16, 109a/17, 109b/14, 109b/15, 121b/9, 125b/4, 125b/12, 126a/14, 132a/19, 132b/2, 132b/4, 135a/14, 136b/4, 137a/19, 150a/16, 153a/3, 156a/1, 156a/5, 156b/10, 157b/6, 157b/14, 157b/18, 159a/19, 162a/5, 164b/2, 167a/10, 174b/16, 180b/6, 180b/7, 182b/14, 183a/16, 185b/4, 187b/6, 187b/19  
 ĥ.+10a/17, 22b/1, 33b/19, 34a/13, 34b/6, 38a/8, 38a/12, 39a/11, 48bh/9, 52a/7, 80b/13, 83ah/13, 103a/18, 118a/9, 119a/16, 132b/6, 133a/6, 133a/12, 135b/6, 137b/3, 151a/19, 151b/12, 151b/13, 152a/11, 152b/13, 154b/19, 157b/15, 161b/11, 191b/17, 192a/19, 193a/19, 194b/15, 199b/19  
 ĥ.+ın 38a/12, 38a/16, 48b/2, 54b/3, 78bh/24  
 ĥ.+ına 181a/11  
 ĥ.+ından 146b/15  
 ĥ.+ınun 79b/16, 175a/18, 190a/12  
 ĥ.+ını 38a/15  
**ĥäljka krş. ĥäljka**  
 ĥ.+sıdur 159b/15  
**ĥäljka Ar. Halka**  
 ĥ.30a/5, 92a/11  
**ĥäll Ar. Çözülme, çözme**  
 ĥ.141b/13  
**(ĥüseyn mansür) ĥällac öz. is.**  
 ĥ.+dan 184a/13  
**ĥällü Ar.+T. Sirkeli**  
 ĥ.85bh/40  
**ĥällü Ar.+T. Halli**  
 ĥ.82ah/35, 191a/9  
**ĥälvet Ar. Tenha, baş başa kalma**  
 ĥ.2a/5, 17a/16, 117b/4, 117b/7  
 ĥ.+de 157b/1  
**ĥälvethâne Ar.+Far. Baş başa kalınacak ev, yer**  
 ĥ.+sine 76ah/8  
**ĥäm Far. Ham, çığ**  
 ĥ.126b/17  
**ĥamâ öz. is.**  
 ĥ.35a/19, 52a/11, 57a/5  
**ĥamâkat Ar. Ahmaklık**  
 ĥ.134a/18, 134b/1, 134b/19, 135a/6, 135a/8, 155b/3, 157b/17, 192b/19  
 ĥ.+dur 190b/4  
 ĥ.+ına 158a/2  
**ĥamâme öz. is.**  
 ĥ.23b/12  
**ĥamaş öz. is.**

h.35a/19

**hamd Ar. Şükür**

h.1b/1, 7b/6, 12b/1, 17a/12, 30b/9, 59a/6, 64b/5, 64b/5, 73b/9, 73b/11, 98a/15, 163b/3, 163b/6, 163b/19, 166b/2, 166b/9

**hâme Far. Kalem**

h.4a/4, 18a/1

**hâmj Ar. Gözetin, himaye eden**

h.2b/17, 32b/3

**hamjd Ar. Övülmeye değer**

h.165a/18

**(ebû) hâmid gâzâlî öz. is.**

h. 87a/15

**(sîfât-ı) hamjde Ar. Övülmeye layık (özellikler)**

h.107b/19, 108a/2, 168a/5

h.+müz 180a/15

h.+si 41a/12

h.+ye 108b/17

**hâmil Ar. Taşıyan, sahip, hamile**

h.7b/8, 192b/13

**hâmile Ar. Hamile, gebe**

h.5b/11, 32a/19

**hâmjs Ar. Beşinci**

h.101a/18

**hâmis Ar. Beşinci**

h.4a/19, 67b/18, 76a/17, 93a/7, 95b/11, 97a/16, 99a/1, 103b/12, 108b/3, 111b/17, 114a/17, 118b/13, 118b/16, 139b/13, 139b/19, 147a/14, 155a/17, 157b/4, 158b/15, 159b/3, 161a/5, 161a/16, 161b/6, 161b/18, 190a/5, 193a/5, 197b/15, 200b/2

**hâmise Ar. Beşinci**

h.+de 47bh/38, 48ah/22

**hâmisen Ar. Beşinci**

h.62a/4, 74a/4

**hamiyyet Ar. Haysiyet**

h.105b/8, 113b/5, 149b/9, 194b/17, 196b/15, 196b/19, 196b/19

h.+de 11a/6

h.+i 153a/5

**hamiyyetsüzlük Ar.+T. Haysiyetsizlik**

h.196b/15

**hâmmânj öz. is.**

h.48bh/16

**haml Ar. Taşıma**

h.5b/2, 197b/7

h.+i 7b/3, 111a/1

**hamle Ar. Saldırı, atak**

h.84bh/60

**hâmmâd öz. is.**

h.25b/18

**hâmmal öz. is.**

h.21a/13

**hâmmâl Ar. Hamal**

h.76bh/16, 76bh/22, 76bh/27, 76bh/29, 76bh/30

h.+a 76bh/20

h.+ısın 189b/5

**hâmmâm Ar. Hamam, banyo**

h.51b/10, 51b/11, 191a/3

h.+a 161b/1, 191a/2

h.+da 161a/18

h.+lar 161a/13

h.+i 157a/19, 161a/19

**hâmmâmât Ar. Hamamlar**

h.159b/3, 161a/12

**hâmmâmcı Ar.+T. Hamamcı**

h.161a/19

h.+ya 161a/19

**hamne öz. is.**

h.23b/14

**hâmr Ar. Şarap**

h.28b/12, 29b/13, 33b/6, 33b/6, 34b/19, 79b/2, 80a/12, 86b/13, 139b/19, 154b/14, 155a/15, 155b/14, 155b/15, 155b/15, 157a/11, 157a/14, 157a/16, 157a/17, 157b/9, 158b/7, 158b/12, 158b/13, 158b/14, 158b/15, 161b/16, 167a/16, 174a/14, 194b/8

h.+a 86ah/9, 155b/16

h.+dan 155b/16

h.+lar 79b/6

h.+ların 112a/1

h.+uñ 157b/6, 174a/14

h.+ı 79b/3, 181b/9

h.+ın 156a/18, 158b/12

**hâms Ar. Beş**

h.52b/11, 58a/6

**hâmse Ar. Beş**

h.+de 156a/12

**hâmsin Ar. Elli**

h.46a/8, 201a/19

**hamül Ar. Dayanaklı**

h.11a/13

**hâmüş Far. Suskun, sessiz**

h.179b/6

**hamza öz. is.**

h.23a/15, 23a/17, 23a/18, 23b/1, 23b/4, 23b/4, 23b/4, 117b/9

h.+nuñ 21b/14

**hân Han**

h.48a/12, 48a/12, 48a/16, 48b/2, 48b/3, 48b/3, 48b/3, 48b/3, 48b/5, 48b/6, 48b/6, 48b/6, 48b/6, 48b/7, 48b/7, 48b/7, 48b/7, 48b/8, 48b/8, 48b/8, 48b/11, 48b/12, 48b/18, 48b/19, 48b/19, 49a/2, 49a/2, 49a/5, 49a/7, 49a/7, 49a/7, 49a/7, 49a/7, 49a/9, 49a/9, 49a/10, 49b/4, 49b/8, 49b/9, 49b/14, 49b/14, 49b/18, 49b/19, 50a/3, 50b/1, 50b/7, 50b/13, 50b/16, 51a/6, 51a/15, 51b/19, 52a/18, 52b/14, 52b/17, 53a/3, 53a/3, 54a/15, 54b/6, 54b/9, 54b/17, 55a/2, 55b/3, 57a/14, 57b/14, 59b/1, 59b/10, 59b/10, 59b/10, 59b/17, 85ah/43, 85ah/61

h.+a 55b/13, 56a/19

h.+lar 56a/19, 59b/15, 59b/18

h.+ı 49b/15, 56a/19, 57b/13

**(kalî) hân öz. is.**

h.+a 58a/4

**hânâzîr Ar. Domuzlar**

h.59b/16

**(ahmed) hanbel öz. is.**

h.26b/10, 41a/5, 46a/16, 46b/10

**hâncer Ar. Haçer**

h.37a/1

h.+le 37a/4

**hâncere Ar. Gırtlak, haçere**

h.+yi 172a/3

**hândân Far. Güleç**

h.4a/9, 89bh/45

**hândeğ Ar. Kale etrafına açılan uzun çukur, hendek**

h.+e 59a/5

**hânderüy Far. Güler yüzlü**

h.41a/11

**hâne Far. Ev**

h.49b/5, 157b/9, 185a/16

h.+sinde 32b/18, 35b/12

h.+sine 22a/5, 147b/12

**hânedân Far. Sülale, hanedan**

h.49a/8

h.+ı 48a/3

**hânefiyye öz. is.**

h.6b/14

**(ümmü) hânj öz. is.**

h.23b/12, 42a/14

**hânjfe öz. is.**

h.26b/9, 44b/19, 45a/14, 45b/1, 46a/5

h.+dür 45b/19

**hânjin Ar. Şevk, arzu**

h.+dür 184b/5

**hânkâh Ar. Tekke**

h.51b/12

**hânûh öz. is.**

h.18b/10

**hânzala öz. is.**

h.27b/10, 27b/14

**hânzala bin şafvân öz. is.**

h.18b/7, 47bh/30

**hâr Far. Aşağılık, adi; diken**



- h̄.2b/13, 52a/3, 60b/9, 80b/15, 80b/15, 81bh/4, 82a/19, 85bh/30, 88bh/57, 97b/16, 117a/10, 153a/18, 186b/14, 192a/7, 192b/13, 195a/10, 198b/11, 199b/5, 200b/15  
h̄.+i 147b/3  
h̄.+idur 194b/11  
h̄.+rek 192b/2  
h̄.+suz 115a/9
- h̄arāb Ar. Yıkık, harap**  
h̄.48a/18, 56b/5, 58a/3, 139b/11, 177b/7
- h̄arābe Ar. Yıkıntı, harabe**  
h̄.193a/9  
h̄.+de 32a/12, 88bh/4  
h̄.+lerde 60a/11
- h̄arābeliġ Ar.+T. Yıkıntılık, harabelik**  
h̄.+e 76ah/10
- h̄arāc Ar. Haraç**  
h̄.38a/15, 38b/3
- h̄arām Ar. Haram, dince yasak edilmiş şey**  
h̄.28b/12, 74b/7, 78a/7, 79b/3, 80b/16, 88ah/49, 88ah/50, 88ah/52, 88ah/56, 103a/12, 112a/1, 113b/16, 114a/13, 114a/14, 116b/3, 124b/8, 125a/6, 155b/18, 155b/19, 156b/3, 157a/18, 157a/19, 158a/4, 161b/7, 182b/7, 200b/7  
h̄.+a 26a/4, 87ah/33  
h̄.+dan 71b/16, 74b/6, 112b/7, 114a/16  
h̄.+dur 6b/15, 20a/15, 33b/15, 68a/3, 79b/7, 79b/11, 79b/14, 80bh/11, 102b/10, 102b/10, 156a/17, 156b/5, 157a/6, 160a/7, 160b/6, 161b/4, 161b/9, 161b/10, 161b/11, 161b/13  
h̄.+ları 92b/4  
h̄.+uñ 116b/3
- h̄arām-h̄ār Ar.+Far. Haram işleyen, haram yiyen**  
h̄.116b/2
- h̄arāmġ Ar. Hırsız, yol kesen, eşkıya**  
h̄.+dür 124a/6
- h̄arāmzāde Ar.+Far. Piç, namussuz, hileci**  
h̄.+ler 138b/8  
h̄.+lerden 138b/13  
h̄.+lerüñ 55a/7
- h̄arāret Ar. Sıcaklık**  
h̄.58a/10, 169a/15, 170a/10, 172b/3, 172b/5  
h̄.+i 169a/12, 173a/14, 173b/18, 194a/18  
h̄.+ile 172a/9  
h̄.+in 173b/18  
h̄.+ine 200a/10
- h̄arāretli Ar.+T. Hararetli**  
h̄.169a/10
- h̄arāšet Ar. Çiftçilik**  
h̄.169a/1
- h̄arāt'ġn Ar. Solucan**  
h̄.170a/8
- h̄arb Ar. Savaş, harp**  
h̄.22a/14, 42b/6, 56a/2, 59a/13, 76ah/63, 76bh/7, 79bh/39, 83bh/21, 84ah/35, 84ah/49, 84ah/57, 84bh/1, 84bh/8, 88bh/46, 140a/8, 184b/4  
h̄.+de 84ah/52, 84bh/59  
h̄.+den 59a/19  
h̄.+e 84ah/11
- h̄arbe Ar. Süngü**  
h̄.+yi 36a/8
- h̄arc Ar. Vergi, masraf**  
h̄.117a/16, 186b/17
- h̄ardal Ar. Hardal**  
h̄.186a/10
- h̄arec Ar. Darlık, zorluk, sıkıntı**  
h̄.+i 150b/14
- h̄arekāt Ar. Hareketler, davranışlar**  
h̄.169a/9, 172b/3, 188a/3, 192a/2  
h̄.+i 172b/3
- h̄areket Ar. Davranış, hareket**  
h̄.12a/14, 41a/18, 53a/17, 75bh/32, 83bh/60, 84ah/12, 85bh/60, 106a/8, 112a/16, 117b/2, 124b/2, 126a/8, 126a/9, 137a/12, 169a/11, 173b/1, 173b/1, 173b/2, 173b/3, 184a/16, 184a/16, 184a/17, 198b/15, 199b/3, 200b/13  
h̄.+den 184a/15
- h̄.+dür 88bh/37  
h̄.+e 83ah/60, 174a/1  
h̄.+i 77a/17, 83a/14, 135a/7, 169a/9, 184a/18  
h̄.+ile 143b/17  
h̄.+inden 188b/8  
h̄.+lerin 58b/3
- h̄arem Ar. Harem, herkesin giremeyeceği yer**  
h̄.35a/13, 35a/13, 76bh/64, 157a/19  
h̄.+de 46a/15  
h̄.+e 33a/2  
h̄.+i 113b/9  
h̄.+in 78bh/28, 114a/1  
h̄.+ine 113b/19, 136a/9, 182b/6  
h̄.+ini 35a/11
- h̄vārezm öz. is.**  
h̄.+de 86ah/1
- (sult'ān muhammed) h̄vārezmšāh öz. is.**  
h̄.48a/19
- h̄arf Ar. Harf, söz**  
h̄.+ine 62a/15, 62a/16, 62a/16, 62b/1
- h̄āric Ar. Dış, dışarı**  
h̄.64a/6, 170b/4  
h̄.+dür 162b/19
- h̄ārice öz. is.**  
h̄.26b/6
- h̄āricġ Ar. Dış ile ilgili**  
h̄.+dür 144b/11
- (faşl-ı) h̄ārif Ar. Güz, güz mevsimi**  
h̄.148b/5  
h̄.+üñ 169a/15
- h̄arġj Ar. Rakip, meslektaş**  
h̄.40b/4
- h̄arġr Ar. İpek**  
h̄.21a/4, 35b/13, 116b/10, 155b/15, 157a/14, 158b/7, 159b/13, 160b/18, 161b/3, 189b/2
- h̄arġrġ Ar. İpekli**  
h̄.155b/14
- h̄āriş öz. is.**  
h̄.10a/6, 22a/9, 23a/14, 23a/17, 23b/7, 23b/9, 26b/7  
h̄.+e 21b/18  
h̄.+le 23a/19
- h̄arġs Ar. Hırslı**  
h̄.83bh/26, 87ah/32, 89ah/40, 106b/15, 120b/8, 132b/18, 191a/7, 193b/19  
h̄.+dür 157b/19  
h̄.+üñ 87ah/33
- h̄arġsān Ar.+Far. Hırslılar**  
h̄.186b/17
- h̄ārişe (el-eslemġ) öz. is.**  
h̄.28a/2
- h̄ārlik krş. h̄ārlik**  
h̄.68b/18, 77b/16, 108b/10, 188b/15, 197b/8  
h̄.+dur 97b/16
- h̄ārlik Far.+T. Adilik**  
h̄.+i 83bh/63
- h̄arm Ar. Muhkem etmek, işinde çabuk olmak**  
h̄.200a/3
- h̄ārr Ar. Sıcak, yakıcı, hararetli**  
h̄.148a/19, 173b/17  
h̄.+uñ 173b/18, 173b/18
- h̄arrān öz. is.**  
h̄.35b/6
- h̄ārūn öz. is.**  
h̄.47b/13, 47b/13, 48ah/50, 79bh/3, 79bh/13, 119b/12, 119b/16, 120a/6, 120a/7, 120a/8, 133a/4, 195a/17, 195b/2  
h̄.+i 119b/15
- h̄ārūn er-reşid öz. is.**  
h̄.47b/13, 79bh/3, 119b/12, 133a/4, 195a/17
- h̄as Far. Ot kırintısı, çalı çırpı, çer çöp**  
h̄.200b/8
- h̄asan öz. is.**  
h̄.20a/7, 26a/16, 26b/4, 26b/13, 39a/19, 42a/5, 42a/14, 42a/16, 42b/2, 42b/6, 42b/15, 42b/19, 43b/1, 43b/6, 43b/9, 43b/17, 44a/1, 48b/13, 50b/18, 51a/7, 53a/9,

57a/16, 61b/7, 65a/11, 65a/12, 66a/15, 120b/11, 129b/9, 129b/18, 129b/19, 130a/7  
 ħ.+a 40a/9  
 ħ.+uñ 29a/5, 130a/5  
**hasan ağa öz. is. Hasan Ağa**  
 ħ.+yı 59b/19  
**(muhammed el-hādī bin) hasan el-Öaskerī öz. is.**  
 ħ. 43b/6, 43b/9, 44a/1  
**hasan-ı baśrī öz. is.**  
 ħ.66a/15,16, 131a/4  
 ħ.+den 66b/3  
**hasan el-baśrī öz. is.**  
 ħ.26b/13  
 ħ.+ye 26b/4  
**ĥasāset Ar. Pintilik, cimrilik**  
 ħ.94a/9, 134b/4, 189a/3, 192a/1, 197a/2, 198b/19, 199a/10  
 ħ.+dür 195b/11  
 ħ.+inden 93b/5  
**ĥasāyil Ar. Hasletler, tabiatlar, huylar**  
 ħ.75bh/8  
**ĥasāyis Ar. Nitelikler, özellikler**  
 ħ.+i 27a/1, 28a/17  
**ĥasāyisü'l-ĥabīb öz. is.**  
 ħ.+de 15b/5, 28a/17  
**ĥasb Ar. Göre, cihetiyle, saymak, yön**  
 ħ.+ile 100a/8, 142a/12, 181b/5  
 ħ.+ı 100a/14, 100a/14, 135a/15, 145a/14, 176a/11, 180b/1, 200a/12  
**ĥasbj Ar. Karşılıksız, bedeva**  
 ħ.99b/19  
**ĥaseb Ar. Soy temizliği**  
 ħ.5a/3  
**ĥased Ar. Kıskaçlık**  
 ħ.82a/5, 82b/16, 88b/4, 98a/6, 108b/1, 109b/12, 110a/18, 116b/13, 125b/11, 148a/17, 153b/6, 188b/5, 192b/4, 193b/5  
 ħ.+den 68b/3, 189a/1  
**ĥ.+in 68a/18**  
 ħ.+uñ 107a/14  
**ĥasen Ar. Güzel**  
 ħ.63a/13  
**ĥasenāt Ar. İyilikler, güzellikler**  
 ħ.16b/19, 70a/1, 70a/1  
 ħ.+a 51b/9  
 ħ.+dan 47bh/19  
 ħ.+ı 143a/11, 179a/10, 179a/11  
**ĥasene Ar. Güzel, iyi**  
 ħ.11a/10, 22b/2, 27b/11, 62a/15, 62a/16, 62a/16, 62b/1, 70a/2, 70a/3, 148b/13  
 ħ.+de 7b/8  
**ĥāsīl Ar. Çıkan, türeyen, olan**  
 ħ.6b/3, 18b/4, 35b/16, 51a/10, 54a/1, 54b/7, 75bh/14, 76a/5, 76ah/43, 77bh/46, 77bh/51, 77bh/55, 78ah/4, 78ah/19, 80ah/25, 80ah/26, 80ah/27, 88a/7, 92b/11, 106b/18, 114a/16, 128b/9, 132b/10, 141a/8, 144a/9, 149b/3, 150b/2, 155a/4, 164b/12, 166a/8, 168b/19, 170a/11, 172a/1, 172b/11, 188b/8, 189b/17, 191a/13, 192a/3, 194a/16, 195a/1, 199a/17, 201a/6  
**ĥāsīlı Ar.+T. Kısacası, sonuç olarak**  
 ħ.123b/9  
 ħ.+ın 150a/5  
**ĥāsır Ar. Etrafı kuşatan, muhasarada bulunan**  
 ħ.138b/4  
**ĥāsıra Ar. Böğür, yan**  
 ħ.189a/18  
**ĥāsīd Ar. Kıskaç**  
 ħ.+ler 89ah/56  
**ĥaśjn Ar. Sağlam**  
 ħ.54a/9  
**ĥaśjr Ar. Hasır**  
 ħ.12b/18, 129a/16  
 ħ.+e 25a/19  
**ĥaśjs Ar. Pinti, cimri**  
 ħ.77a/7, 89b/1, 98b/7, 107a/3, 133a/2, 168a/6, 186a/5, 191b/19

ĥ.+idür 82a/19  
 ĥ.+in 186a/2  
 ĥ.+inüñ 82a/9  
 ĥ.+üñ 98b/12  
**ĥaşlet Ar. Yaratılıştan gelen huy, mizaç**  
 ĥ.11a/10, 61a/10, 66b/13, 66b/14, 67b/12, 68a/9, 70b/4, 105b/2  
 ĥ.+de 67b/12  
 ĥ.+e 67b/13  
 ĥ.+i 67b/11  
 ĥ.+le 68a/11  
 ĥ.+ler 68a/12  
 ĥ.+üñ 67b/13, 200a/19  
**ĥaşleten Ar. Mizaç olarak, tabiatı gereği**  
 ĥ.28b/19  
**ĥaşm Ar. Düşman, hasım**  
 ĥ.76bh/3, 84ah/27, 84ah/60, 84bh/57, 84bh/60  
 ĥ.+dan 197b/3  
 ĥ.+uñ 59b/8  
 ĥ.+ı 33a/6, 132b/3  
**ĥasret Ar. Özlem, iç çekme, pişmanlık**  
 ĥ.83b/10, 83bh/17, 91a/7, 123b/11, 131b/12, 148b/16, 175b/14, 175b/16  
 ĥ.+ile 59b/6  
**ĥasreten Ar. Hasret ile, pişmanlıkla**  
 ĥ.83bh/18  
**ĥāsś Ar. Özel, mahsus**  
 ĥ.4a/6, 24b/6, 60b/7, 125b/15, 125b/18, 139a/8, 141b/10, 144a/18, 151b/19, 152b/5, 169a/17  
 ĥ.+ları 170a/3  
 ĥ.+uñ 151b/18  
 ĥ.+ı 141b/12, 164b/15  
**ĥāsśa Ar. Özellik**  
 ĥ.12b/8, 14b/19, 143a/16, 143a/16, 143a/18, 156a/10, 161a/16, 162b/1, 176b/18  
 ĥ.+ları 13a/13  
 ĥ.+sıdur 167b/3  
**ĥassān bin šābit öz. is.**  
 ĥ.14b/2  
**ĥāsse Ar. Bir şeye mahsus kuvvet ve hal, duygu**  
 ĥ.169b/19, 170a/6, 170a/8, 170a/10, 170a/10, 170a/11, 170a/12, 170a/13, 170a/14, 170b/5  
 ĥ.+den 170a/7  
 ĥ.+dür 102a/4  
 ĥ.+nün 170a/11, 170b/4, 170b/6  
 ĥ.+sile 170a/11  
**ĥāsśiyet Ar. Özel etki, mahsus**  
 ĥ.106b/12, 144a/6, 157b/16  
 ĥ.+inüñ 169b/2  
 ĥ.+ı 96a/17, 96a/18, 99b/11, 100a/8, 132b/2, 142a/16, 153a/3, 158a/11, 169b/5, 169b/7, 169b/8, 188b/8, 193b/17, 196b/4  
 ĥ.+inden 106b/13  
 ĥ.+lerinüñ 137b/14  
**ĥaste Far. Hasta**  
 ĥ.12a/6, 20a/9, 22b/11, 34b/12, 34b/13, 38b/13, 42b/17, 71b/3, 106b/14, 115a/17, 178a/3  
 ĥ.+dürler 107a/2  
 ĥ.+leri 148a/10  
 ĥ.+lerin 12a/2  
 ĥ.+lerinüñ 147b/12  
 ĥ.+lerüñ 166b/19  
 ĥ.+nün 171b/2  
**ĥastelik Far.+T. Hastalık**  
 ĥ.106b/17, 106b/18  
 ĥ.+e 106b/16  
 ĥ.+idür 107a/16  
 ĥ.+den 106b/19  
**ĥasūd Ar. Kıskaç**  
 ĥ.+lar 87bh/29  
**ĥasūdlik krş. ĥasūdlik**  
 ĥ.134b/10  
**ĥasūdlik Ar.+T Kıskaçlık**  
 ĥ.134b/16  
**ĥāşā Ar. Uzak dursun, haşa**  
 ĥ.15b/5, 79bh/62, 87ah/52, 88ah/35

**hāşāk Far. Çer çöp, pislik**

ĥ.+dur 117a/10  
ĥ.+ın 82a/5, 185a/17  
ĥ.+ından 78b/15

**hāşem Ar. Hizmet edenler**

ĥ.75bh/31, 76a/9, 88bh/60, 90b/14, 91a/13, 193a/8  
ĥ.+idürler 79ah/59  
ĥ.+üñ 155b/16

**hāşem Ar. Maiyet, yanında bulunanlar**

ĥ.84bh/28, 84bh/28, 90b/14

**hāşim öz. is.**

ĥ.5a/18, 6b/2, 41a/16, 46a/13  
ĥ.+üñ 6b/5, 6b/5

**hāşiye Ar. Kenar, şerh kitabı**

ĥ.51b/16

**hāşmet Ar. Görkem**

ĥ.77bh/11

**hāşr Ar. Kıyamet, haşır**

ĥ.16b/12, 76a/15, 89bh/35, 148b/10, 149b/14, 150a/10, 178a/16, 187a/2  
ĥ.+a 70a/1

ĥ.+da 80a/6, 94b/8, 95a/13, 150a/10

**hāşyet Ar. Korkma**

ĥ.193b/7, 193b/9, 198a/18

**hātā Ar. Yanlış, kusur, hata**

ĥ.61b/3, 64b/2, 64b/3, 64b/4, 66a/12, 89ah/17, 178b/12  
ĥ.+dur 120b/14, 148a/8  
ĥ.+sı 122a/3

**hātāb Ar. Odun**

ĥ.+ı 194a/7

**hātār Ar. Tehlike**

ĥ.47a/5, 47a/7, 76bh/56, 82b/12, 86a/11, 96a/4, 114b/2, 145b/4

ĥ.+dur 85bh/45

ĥ.+ı 111b/13, 138a/5, 194a/8

ĥ.+ına 85a/19

ĥ.+ından 91a/6, 94a/18, 95b/19, 96b/3, 131a/11, 132b/8, 145b/8, 194a/8

ĥ.+lar 200a/13

ĥ.+larından 114a/9

ĥ.+laruñ 200a/4

ĥ.+um 117b/4

**hātār-nāk Ar.+Far. Tehlikeli**

ĥ.76b/1, 137b/14

**hātārāt Ar. Tehlikeler**

ĥ.77a/16

**hātārılı krş. hātārılı**

ĥ.131b/18

**hātārılı Ar.+T. Tehlikeli**

ĥ.+dur 78b/3

ĥ.+sıdur 120b/19

**hātem Ar. Mühür, yüzük**

ĥ.36a/2, 38b/10, 46b/6, 139b/19

ĥ.+ı 77ah/48, 157b/11

**hātemü'l-enbiyāó Ar. Peygamberlik mührü**

ĥ.5a/2

**hātem aşamm öz. is.**

ĥ.16b/7

**hāt'ib öz. is.**

ĥ.27b/14

**hāt'if Ar. Kaçıcı, göz kamaştırıcı olan, şimşek**

ĥ.107b/2

**hāt'ır Ar. Hatır, gönül**

ĥ.11a/13, 12a/2, 81bh/37, 81bh/51

ĥ.+a 83a/13

ĥ.+ı 19b/10, 19b/12, 89b/11, 103a/4

ĥ.+ıçün 80bh/59

ĥ.+ıla 97b/5

ĥ.+ın 90bh/43, 99a/14

ĥ.+ına 45b/17, 88a/14, 90a/10, 95b/16, 119a/9, 119a/10, 122a/10

ĥ.+ında 90a/14, 148a/16

ĥ.+ından 55a/14, 77bh/47, 78ah/1, 119a/9

ĥ.+ıñuzda 123b/6

ĥ.+ları 99a/13, 181a/7

ĥ.+ların 113a/17

ĥ.+larına 109a/5

ĥ.+larında 153b/17

ĥ.+larından 113b/3

ĥ.+um 117b/5

ĥ.+uma 89bh/33, 190a/4

ĥ.+umda 148a/6

ĥ.+umdan 148a/6

ĥ.+uñda 98a/13

**hāt'ıra Ar. Hatıra, hatıra gelen**

ĥ.187b/13, 197b/8

ĥ.+sı 94b/18, 102b/15

ĥ.+sın 77bh/59

**hāt'ırlık Ar.+T. Hatırlık, gönüllülük**

ĥ.+den 88a/6

**hātıme Ar. Son**

ĥ.78ah/13

ĥ.+den 148b/7

ĥ.+sine 2a/14

ĥ.+ye 68a/10

**hātif Ar. Seslenici, çağırıcı, sesi işitilip kendisi görünmeyen**

ĥ.+den 16b/7, 16b/10, 31a/8, 44b/2, 46a/5, 80ah/10

**hāt'ır Ar. Yüce, tehlikeli**

ĥ.2a/8, 168b/12, 175a/12, 179a/2

ĥ.+dür 131a/12, 134a/7

**hātım Ar. Hatim indirme, bitirme, mühürleme**

ĥ.3b/6, 37b/19, 62b/2, 68a/10, 78a/19

**hāt't' Ar. Çizgi, satır, yol**

ĥ.34b/11, 37b/3, 41a/14, 75bh/54, 76a/5, 89bh/15, 116b/1

ĥ.+dan 39b/11

ĥ.+ı 39b/12

**hāt'tā Ar. Üstelik, hatta**

ĥ.5b/3, 11a/15, 12a/2, 14b/5, 17b/5, 22a/8, 24b/3, 29b/19, 34a/6, 38a/11, 39a/16, 39b/7, 40b/14, 62b/2, 63a/5, 66a/1, 66a/4, 66a/5, 66a/6, 66a/9, 71a/10, 71a/11, 71a/13, 71a/16, 75a/10, 77bh/46, 81b/10, 146a/5

**hāt'tāb öz. is.**

ĥ.10a/8, 24ah/11

**hāt'tāt' Ar. Hattat, güzel yazı yazan**

ĥ.89bh/13

**hātun Hatun**

ĥ.8a/7, 8a/11, 8b/11, 8b/13, 9a/9, 9a/11, 10a/3, 12b/16, 22a/5, 22a/8, 23a/7, 23a/12, 23b/2, 43a/5, 115a/7

ĥ.+dan 19a/13, 19a/14, 22b/19

ĥ.+dandur 42a/11

ĥ.+dandurlar 42a/12

ĥ.+ı 5b/11, 9a/10, 10a/1, 10a/8, 19b/14, 20a/18, 23b/5, 25b/6, 31a/5, 31b/9, 32a/7, 32a/16, 32a/18, 36b/5, 36b/6, 36b/7, 40a/13, 40b/2

ĥ.+ıdur 36b/6

ĥ.+lar 21a/16

ĥ.+ların 115a/9

ĥ.+lardan 23a/6

ĥ.+ları 20b/13

ĥ.+larınuñ 20b/4, 22b/14, 115a/5

ĥ.+laruñ 7b/8

ĥ.+uñ 9a/7, 21b/10

**hāt've Ar. Adım**

ĥ.142b/12

**hāvādīs Ar. Yeni haberler, olaylar, yeni söz**

ĥ.94b/17, 96b/1, 96b/3, 98b/4, 133b/4, 133b/8, 145a/5, 148b/11, 176a/15, 177a/9, 178a/4, 182b/19, 199a/13

ĥ.+e 180a/16

ĥ.+ın 143b/12

ĥ.+ine 90bh/44

ĥ.+ınüñ 179b/1

**hāvāķın T.+Ar. Hakanlar**

ĥ.2b/15

**hāvāle Ar. Ismarlama, havale**

ĥ.44b/1, 53b/11, 58b/13, 161a/4

**hāvān Ar. Yemek sofrası**

ĥ.179a/16, 181a/2

**hāvāriyyūn Ar. Hz. İsa'nın on iki kişiden ibaret olan ashabı.**

ĥ.+ları 83a/1

**hāvāss Ar. Seçkin kişiler, nitelikler**

h̄.53b/19, 75bh/11, 76bh/47, 80ah/36, 84ah/3, 85ah/4,  
88bh/26, 103a/12, 153b/14, 153b/16  
h̄.+dan 75bh/50  
h̄.+lardan 76bh/26  
h̄.+ları 82bh/52  
h̄.+larından 78ah/37, 82ah/24, 87bh/30  
h̄.+ları 79ah/29  
h̄.+umdan 87bh/36  
h̄.+uñ 156a/10  
h̄.+ından 134a/10

**havāss Ar. Hisler, hasseler**

h̄.102a/3, 142a/18, 142b/1, 170a/1, 170a/14, 171a/18,  
170b/6, 170b/7, 173b/4, 173b/4  
h̄.+uñ 170a/7, 170b/11  
h̄.+ı 171a/10

**hāvāss-ı hāmse Ar. Beş duyu**

h̄.142a/13  
h̄.+nūñ 170b/7

**hāvāt'if Ar. Göz kamaştırıcı şeyler**

h̄.89a/4, 89a/13, 145a/4

**hāvāt'ır Ar. Hatıralar, düşünceler**

h̄.4a/6, 99b/6

**hāvāt'in T.+Ar. Hatunlar, şerefli kadınlar**

h̄.+den 22a/8  
h̄.+here 22a/5

**havāyic Ar. Gereksinimler, ihtiyaçlar**

h̄.+inden 190b/15

**hāv'f Ar. Korku**

h̄.3b/1, 17b/8, 40b/11, 84ah/43, 88b/7, 90b/9, 90b/12,  
118a/2, 138a/5, 138a/17, 138b/10, 148b/7, 154b/9,  
156b/18, 157a/2, 193b/7, 195a/16, 196b/11, 198a/18,  
200a/12  
h̄.+a 83a/17, 88bh/64, 89ah/3  
h̄.+dan 138b/10  
h̄.+ile 31b/5  
h̄.+uñ 200a/12  
h̄.+ı 76b/1, 90a/10  
h̄.+ında 82b/12  
h̄.+ından 40a/10, 55b/2, 58b/4, 59a/16, 83a/9, 83a/14,  
83ah/1, 83b/1, 83b/4, 86ah/10, 87a/2, 88a/16, 90a/13,  
102a/7, 138b/8, 143b/13, 188a/13, 200a/4

**hāvfen Ar. Korkarak, korku ile**

h̄.7a/8

**hāv'j Ar. İçeren, ihtiva eden**

h̄.170b/12

**hāv'ye Ar. Cehennem'in yedinci katı, en şiddetlisi**

h̄.82a/11, 93a/19  
h̄.+ye 84b/12

**hāv'l Ar. Güç, çevre**

h̄.89a/5, 134a/8, 163b/13

**hāvle öz. is.**

h̄.28a/9

**hāv'rān öz. is.**

h̄.9a/7, 35a/19

**hāv'sala Ar. Kavrama gücü, anlayış, akıl**

h̄.+ları 89a/19  
h̄.+sın 93b/16, 107a/3

**hāv'vā öz. is.**

h̄.1b/10, 165b/17

**hāv'z Ar. Havuz**

h̄.148b/3  
h̄.+a 161a/16

**hāv'za Ar. Bir hükümetin idaresi altında bulunan ülkenin bütünü**

h̄.83ah/45

**hāv'ā Ar. Utanm, ar**

h̄.75a/1, 75a/2, 78b/16, 88b/7, 90bh/15, 105b/1, 108a/3,  
122b/18, 145a/1, 185a/19, 198a/19  
h̄.+da 11a/8  
h̄.+dur 116b/6  
h̄.+sı 84bh/43  
h̄.+sın 194a/1

**hāv'āl Ar. Düş, hayal**

h̄.141b/17, 142b/1, 166a/3, 170b/16, 171a/3, 196a/4  
h̄.+de 141b/18, 142b/12

h̄.+dedür 142b/3

h̄.+den 193a/15

h̄.+ı 170b/16

h̄.+in 171a/5, 171a/7

**hāv'ālāt Ar. Düşler, hayaller**

h̄.156a/1

h̄.+dur 155b/6

**hāv'āl'j Ar. Hayali, hayal ürünü**

h̄.149a/16

**hāv'ālu Ar.+T. Arlı, hayalı**

h̄.116b/6

**hāv'āsuz Ar.+T. Hayasız, arsız**

h̄.134a/14

**hāv'āt Ar. Yaşam**

h̄.44a/8, 85b/1, 87b/10, 87b/10, 87bh/57, 89a/5, 110b/2,  
148a/15, 168a/11, 168a/12, 168a/19, 173a/18, 182b/10,  
193b/17, 199a/3

h̄.+a 198b/17

h̄.+da 16a/9, 16a/15, 28a/13, 28a/16, 53a/6, 54b/17,  
123a/6, 148b/13, 153b/15

h̄.+dur 88ah/5, 173a/17

h̄.+ı 61b/19, 77a/13, 87bh/57, 198b/15

h̄.+ıdur 106a/4

h̄.+ına 87ah/12

h̄.+ında 22b/17, 23a/18, 25a/5, 42a/17, 199a/10

h̄.+ından 87b/12

h̄.+larındaki 16b/1

**hāv'ātiyye Ar. Yaşayışa ait**

h̄.142a/18

**hāv'ber öz. is.**

h̄.22a/19, 22b/1, 41a/3

h̄.+den 22b/7

**hāv'dar öz. is.**

h̄.41b/3

**hāv'ın Ar. Hıyanet eden**

h̄.134a/14

**hāv'ınlık Ar.+T. Hıyanet edicilik**

h̄.134b/10

**hāv'if Ar. Sitem eden, zulmeden,**

h̄.193a/13

**hāv'il Ar. İki şey arasında perde olan, engel**

h̄.109a/18

**hāv'kır- Haykırmak**

h̄.-up 85ah/24

**hāv'kır- kırş. hāv'kır-**

h̄.-up 113b/9

**hāv'kır- Haykırmak**

h̄.-up 86bh/37, 155a/1

**hāv'l'j Far. Çokça, oldukça**

h̄.59b/7, 76ah/38

**hāv'me Ar. Çadır**

h̄.+ye 77bh/38

**hāv'r Ar. Hayır, iyilik**

h̄.29b/14, 36a/3, 36a/13, 51a/13, 52a/13, 52b/19, 54a/5,  
56b/13, 75b/14, 76a/15, 78bh/46, 84ah/17, 84ah/22,  
85ah/54, 85bh/26, 85bh/27, 85bh/57, 90ah/56, 111a/7,  
120a/1, 123a/6, 123a/8, 123a/13, 146a/11, 165b/9,  
182a/14, 199b/1

h̄.+a 85bh/24

h̄.+dan 72a/2

h̄.+dur 94b/17

h̄.+ı 71b/7, 80bh/3, 98a/7

h̄.+ından 183b/2

h̄.+uñ 94b/18

**(mjr) hāv're'd-djn öz. is.**

h̄.57a/2, 57a/2, 57a/11

**hāv'rū'l-fāris'in öz. is.**

h̄.48b/16, 48b/17

**hāv'rān Ar. Şaşkın, hayran**

h̄.16b/14, 31a/10, 53b/16, 58b/12, 66b/18, 86ah/52,  
86bh/26, 152a/15

h̄.+um 60b/4

h̄.+ı 54a/10

**hāv'rāt Ar. Hayırlı işler, iyilikler**

h̄.48b/9, 51b/9, 78bh/43, 78bh/49, 93b/18, 95b/7, 96a/7,  
123b/15, 166a/19

h̄.+larından 51b/9

**h̄ayren Ar. Hayır olarak**

h̄.47b/11

**h̄ayret Ar. Şaşkınlık**

h̄.91a/7, 108b/7, 175b/14, 180a/8, 200a/12

h̄.+den 77a/12

h̄.+lerinden 40b/5

**h̄ayrlu Ar.+T. Hayırlı, iyi**

h̄.54a/5, 55b/3, 60a/18, 61b/19, 85bh/27, 95a/9, 106b/1

h̄.+dur 67b/15, 71b/8, 72a/5

**h̄ayšem öz. is.**

h̄.175b/19

**h̄ayşeme öz. is.**

h̄.70a/5, 121a/19, 121b/2

h̄.+nüñ 121b/4, 121b/4

**h̄ayt'a Ar. Korunmuş, saklanmış ve dilediğince kullanılabilir sınır, daire içi, alan, ihtiyat, tedbir, önlem**

h̄.201a/13

**h̄ayünet Ar. Vakit yaklaşma**

h̄.+de 48ah/42

**h̄ayvân Ar. Canlı, hayvan**

h̄.150b/5, 168b/9, 168b/15, 168b/16, 170a/7, 170a/8, 171a/14, 172a/15

h̄.+a 161a/6

h̄.+da 170a/5, 170a/6, 170b/18

h̄.+lar 171a/10

h̄.+laruñ 171a/10

**h̄ayvânât Ar. Hayvanlar**

h̄.7b/5, 149b/9, 160b/16, 167b/4, 169b/7, 171a/8, 192a/7

h̄.+da 141a/7

h̄.+dan 149b/17, 167b/3, 167b/5, 170b/7, 171a/15

h̄.+lar 171b/17

**h̄ayvânj Ar. Hayvansal, hayvana ait**

h̄.140b/15, 141a/12, 147a/9, 168b/11, 169a/17, 169a/19, 169b/15, 170a/9, 199b/4

h̄.+nüñ 173a/17

**h̄ayy Ar. Diri**

h̄.+dur 77a/13

**h̄ayyât Ar. Yılanlar**

h̄.194a/17

**h̄ayyiz Ar. Taraf, meydan, mevki**

h̄.62a/9, 69a/9, 69a/12, 69b/1, 70a/2, 70b/10, 82ah/47

**h̄ayz Ar. Ay başı, regl**

h̄.114b/3

**h̄azar Ar. Barış ve güven**

h̄.+da 11b/14

**h̄azâyin Ar. Hazine**

h̄.184b/16, 184b/17, 193a/1, 193a/7

**h̄azer Ar. Sakınma**

h̄.85bh/28, 134a/16, 182b/12, 197b/9

h̄.+üñ 83bh/36

**h̄âzîk Ar. Yetenekli, usta, ehil**

h̄.106b/19

**h̄âzım Ar. Sindirime ait**

h̄.+a 172a/9

**h̄âzır Ar. Huzurda, hazır, mevcut**

h̄.30a/6, 30b/8, 35a/4, 40b/9, 44b/8, 47a/5, 68b/13, 69a/9, 81bh/21, 82bh/56, 83bh/27, 86ah/55, 90ah/8, 90bh/44, 94b/8, 104a/17, 107b/7, 139b/16, 144b/10, 144b/19, 147a/16, 151a/17, 152a/18, 157a/17, 160a/3, 161b/11, 171a/14, 175b/7, 175b/9, 178a/16, 178a/18, 180b/19, 181a/1

h̄.+dur 127a/9

h̄.+durlar 88ah/12

**h̄âzîŕ Ar. Alçakgönüllü**

h̄.194a/1

**h̄azın Ar. Hüzün dolu**

h̄.+imüz 2b/12

**h̄âzin Ar. Haznedar**

h̄.170b/15, 171a/4

h̄.+e 165b/2

h̄.+leri 178a/19

**h̄âzine Ar. Hazine**

h̄.75bh/35, 89ah/49, 141b/11, 142b/12

h̄.+lere 128a/12

h̄.+leri 128a/11

h̄.+lerinden 179b/1

h̄.+müze 96a/7

h̄.+si 77a/5

h̄.+sin 75bh/34, 129a/4

h̄.+sinde 142a/7, 142b/2, 142b/9

h̄.+sinden 79ah/38, 131a/18

h̄.+sine 137a/1

h̄.+ñ 103b/1

h̄.+ye 77bh/54

**h̄âzinedâr Ar.+Far. Hazinesinin birinci derece sorumlusu**

h̄.+ları 142a/6

**h̄azm Ar. Sindirme**

h̄.172a/1, 180a/12, 184b/5

**h̄azm Ar. Doğru ve sağlam karar, direnme**

h̄.4a/9, 84ah/24, 147a/3

**h̄azne Ar. Hazine**

h̄.+leri 131b/13

**h̄azret Ar. Sayın, hazret, saygı ünvanı**

h̄.1b/13, 3a/12, 3b/19, 4a/10, 4b/10, 5a/16, 5b/3, 5b/8, 5b/16, 5b/18, 6a/5, 6b/12, 6b/19, 7a/1, 7a/12, 7b/1, 7b/4, 7b/9, 7b/19, 8a/9, 8a/18, 8b/10, 8b/14, 8b/15, 8b/16, 8b/17, 9a/3, 9a/6, 9a/12, 9a/13, 9a/17, 9b/2, 9b/8, 9b/11, 9b/13, 9b/14, 9b/16, 9b/18, 10a/1, 10a/1, 10a/6, 10a/7, 10a/11, 10a/12, 10a/16, 10a/18, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/8, 10b/10, 10b/12, 10b/16, 11a/2, 11a/4, 11a/16, 12b/17, 14b/1, 14b/3, 15a/7, 15a/9, 15a/12, 15a/17, 15b/7, 15b/11, 15b/14, 15b/15, 16a/5, 16a/8, 16a/12, 16a/18, 16b/16, 16b/18, 17a/2, 17a/4, 17a/13, 17a/17, 17b/8, 18b/1, 18b/3, 18b/13, 18b/14, 18b/15, 19a/6, 19a/6, 19a/7, 19a/9, 19b/2, 19b/4, 19b/5, 19b/5, 19b/7, 19b/8, 19b/10, 19b/14, 19b/15, 19b/17, 19b/19, 20a/1, 20a/6, 20a/7, 20a/10, 20a/15, 20a/16, 20a/17, 20a/18, 20b/4, 20b/6, 20b/19, 21a/5, 21a/6, 21a/8, 21b/1, 21b/2, 21b/3, 21b/10, 21b/12, 21b/13, 21b/14, 21b/17, 21b/17, 22a/2, 22a/5, 22a/7, 22a/11, 22a/17, 22b/2, 22b/6, 22b/7, 22b/8, 22b/11, 22b/12, 22b/13, 23a/11, 23a/13, 23a/14, 23a/19, 23b/2, 23b/11, 23b/18, 24a/10, 24a/15, 24a/15, 24a/19, 24b/9, 24b/10, 24b/17, 24b/19, 25a/4, 25a/16, 25a/18, 25b/4, 25b/6, 25b/11, 25b/12, 25b/15, 25b/19, 26a/1, 26a/2, 26a/3, 26a/4, 26a/5, 26a/11, 26a/13, 26a/16, 27a/1, 27a/16, 27a/19, 27b/2, 27b/6, 27b/14, 27b/17, 28a/5, 28a/14, 29a/5, 29a/6, 29a/10, 29a/13, 29a/13, 29a/14, 29a/18, 29a/19, 29b/3, 29b/6, 29b/15, 29b/19, 30a/2, 30a/6, 30a/8, 30a/12, 30a/17, 30b/1, 30b/4, 30b/4, 30b/7, 30b/8, 30b/8, 30b/9, 30b/15, 30b/15, 30b/18, 31a/6, 31a/10, 31a/10, 31a/14, 31a/14, 31a/17, 31b/2, 31b/3, 31b/6, 31b/9, 31b/9, 31b/9, 31b/9, 31b/10, 31b/10, 31b/11, 31b/13, 31b/14, 32a/1, 32a/5, 32a/7, 32a/8, 32a/9, 32a/10, 32a/10, 32a/11, 32a/11, 32a/14, 32a/15, 32a/18, 32a/19, 32a/19, 32b/1, 32b/6, 32b/11, 32b/14, 32b/17, 33a/1, 33a/3, 33a/3, 33a/4, 33a/5, 33a/7, 33a/9, 33a/10, 33a/10, 33a/17, 33a/18, 33b/1, 33b/3, 33b/3, 33b/5, 33b/7, 33b/8, 33b/16, 33b/16, 34a/1, 34a/6, 34a/9, 34a/11, 35a/1, 35a/8, 35a/12, 35a/14, 35b/13, 35b/19, 36a/1, 36a/3, 36a/9, 36a/10, 36a/11, 36a/12, 36a/16, 36a/18, 36b/1, 36b/3, 36b/5, 36b/7, 36b/12, 36b/14, 37a/3, 37a/5, 37a/7, 37a/19, 37b/1, 37b/1, 37b/2, 37b/3, 37b/5, 37b/7, 37b/7, 37b/9, 37b/12, 37b/13, 37b/15, 37b/16, 38a/1, 38a/2, 38a/2, 38a/4, 38a/4, 38a/7, 38a/8, 38a/11, 38a/14, 38b/4, 38b/8, 38b/11, 39a/1, 39a/2, 39a/3, 39a/4, 39a/10, 39a/12, 39a/13, 39a/14, 39a/16, 39a/19, 39a/19, 39b/2, 39b/3, 39b/4, 39b/10, 39b/14, 39b/15, 39b/15, 40a/1, 40a/1, 40a/2, 40a/5, 40a/9, 40a/11, 40a/12, 40a/16, 40b/2, 40b/4, 40b/5, 40b/7, 40b/12, 40b/13, 40b/17, 40b/18, 41a/6, 41a/7, 41a/13, 41a/14, 41a/15, 41a/17, 41a/19, 41b/6, 42a/3, 42a/5, 42a/6, 42a/8, 42a/9, 42a/13, 42a/15, 42a/19, 42b/2, 42b/2, 42b/4, 42b/7, 42b/8, 42b/9, 42b/12, 42b/18, 43a/1, 43a/3, 43a/4, 43a/15, 43a/16, 43b/1, 43b/1, 43b/17, 43b/17, 44a/4, 44a/5, 44a/7, 44a/9, 44a/12, 44a/13, 44a/13, 44a/14, 44a/14, 44a/15, 44a/16, 44a/17, 44a/17, 44b/5, 44b/5, 44b/7, 44b/7, 44b/8, 44b/8, 44b/10, 44b/10, 44b/11, 44b/11, 44b/13, 44b/14, 44b/15, 44b/16, 44b/17, 44b/18, 45a/1, 45a/2, 45a/6, 45a/8, 45a/10, 45a/13,

45a/16, 45a/18, 45b/3, 45b/6, 45b/14, 45b/16, 45b/17, 45b/17, 46a/2, 46a/4, 46a/9, 46a/10, 46a/11, 46a/19, 46b/2, 46b/5, 46b/9, 46b/12, 46b/16, 46b/19, 47a/4, 47a/13, 47a/19, 47b/1, 47b/1, 47b/2, 47b/4, 47b/5, 47b/8, 47bh/5, 47bh/5, 47bh/32, 47bh/35, 47bh/35, 47bh/38, 47bh/40, 47bh/42, 47bh/45, 47bh/55, 48ah/2, 48bh/43, 58a/13, 60a/5, 60a/9, 60b/17, 61a/6, 61a/6, 61a/19, 62a/8, 62a/13, 62b/6, 62b/7, 62b/10, 62b/11, 62b/16, 63a/4, 63a/5, 63a/10, 63b/6, 63b/7, 63b/9, 63b/10, 63b/12, 63b/17, 63b/18, 64a/2, 64a/4, 64a/16, 64a/16, 64b/13, 64b/18, 65a/4, 65a/4, 65a/5, 65a/12, 65b/13, 65b/15, 65b/17, 65b/19, 66a/10, 66a/16, 67a/3, 67a/9, 67b/10, 67b/14, 67b/15, 68a/1, 68a/2, 68a/8, 70a/10, 70b/3, 70b/15, 71a/8, 71a/9, 71a/10, 71a/11, 71a/12, 71a/15, 71a/19, 72b/4, 71b/12, 72b/9, 73a/1, 75a/3, 75a/4, 73a/5, 75a/6, 73a/12, 73a/18, 73b/4, 73b/8, 74a/13, 74a/19, 74b/5, 74b/6, 74b/11, 74b/17, 74b/18, 75b/7, 75b/8, 75b/10, 75b/12, 75b/15, 75b/18, 75bh/2, 75bh/37, 76a/2, 76a/9, 76a/10, 77ah/42, 78a/17, 78a/17, 78a/18, 78ah/60, 78ah/65, 78b/1, 78b/6, 78b/13, 78bh/2, 78bh/4, 78bh/6, 78bh/38, 78bh/44, 78bh/46, 79a/1, 79a/7, 79a/11, 79a/19, 79b/1, 79b/1, 79b/3, 79b/6, 79b/8, 79b/8, 79b/13, 79bh/22, 80a/2, 80a/2, 81a/5, 80a/8, 80a/15, 80a/16, 80b/9, 80b/10, 80b/19, 81a/13, 81ah/4, 81ah/10, 81ah/14, 81b/3, 81b/9, 82b/7, 82b/7, 82b/15, 82b/17, 83a/1, 83a/2, 83a/5, 83a/8, 83a/9, 83a/12, 83a/15, 83a/15, 83a/17, 83a/18, 84a/1, 84b/7, 85a/12, 85a/17, 85b/6, 85b/14, 85b/18, 85b/19, 85bh/36, 86a/4, 86a/9, 86a/14, 86b/1, 86b/18, 87a/8, 87a/16, 87a/18, 87ah/45, 87ah/48, 88a/4, 88a/9, 88b/7, 88b/9, 88b/12, 89a/5, 89b/5, 89b/7, 89b/12, 89b/14, 89b/15, 89b/19, 88bh/14, 88bh/16, 90a/1, 90a/3, 90a/11, 90a/12, 90b/1, 90b/3, 90b/3, 90b/6, 90b/7, 91a/6, 91a/10, 91a/16, 91b/11, 92a/1, 92a/9, 92a/13, 92b/2, 92b/8, 92b/9, 92b/16, 92b/18, 93b/12, 93b/13, 93b/13, 93b/14, 93b/15, 94a/12, 94a/13, 94a/18, 94b/7, 94b/8, 95a/6, 95a/8, 95b/12, 96a/1, 96a/2, 96b/16, 97a/4, 97b/7, 98a/11, 98a/18, 98b/8, 98b/19, 99a/8, 99b/1, 99b/8, 99b/8, 100a/3, 100a/4, 100a/17, 100b/2, 100b/7, 100b/10, 100b/12, 100b/12, 100b/17, 101a/5, 101a/10, 101a/13, 101a/17, 101b/3, 101b/6, 101b/10, 102a/5, 102a/19, 102b/2, 102b/5, 102b/7, 102b/11, 103a/13, 103b/15, 104a/10, 104a/18, 104b/2, 104b/8, 104b/11, 104b/13, 104b/15, 104b/19, 105a/3, 105a/7, 105a/9, 105a/10, 105a/12, 106a/2, 107a/17, 108a/6, 108a/18, 108b/13, 108b/19, 109a/1, 109a/1, 109a/3, 109a/12, 109b/9, 109b/16, 110a/7, 110b/3, 110b/8, 110b/11, 110b/15, 111a/7, 111a/10, 111a/15, 111b/1, 111b/11, 111b/11, 111b/12, 112a/10, 112a/18, 112b/1, 112b/6, 112b/11, 112b/14, 113a/11, 113a/11, 113a/14, 113a/15, 113b/8, 113b/9, 113b/18, 114b/10, 114b/12, 114b/13, 115a/5, 115a/6, 115a/8, 115a/9, 115a/13, 115a/18, 115b/1, 115b/3, 115b/13, 115b/14, 115b/19, 116a/13, 117a/7, 118a/2, 118a/8, 118a/12, 118a/13, 118a/18, 118a/19, 119a/1, 119a/4, 119a/7, 119b/2, 119b/7, 120a/18, 121a/16, 121b/13, 122a/18, 122b/8, 122b/12, 124a/18, 124b/7, 124b/10, 124b/16, 125a/3, 125a/8, 125a/8, 125a/13, 125a/18, 125b/4, 126a/1, 126a/10, 126a/16, 126a/17, 126a/18, 126b/9, 126b/15, 127a/2, 127a/6, 127a/14, 127b/4, 127b/11, 127b/15, 127b/17, 127b/17, 127b/18, 127b/19, 128a/1, 128a/2, 128a/4, 128a/5, 128a/7, 128a/8, 128a/9, 128a/16, 128a/18, 128a/18, 128b/4, 128b/7, 128b/17, 129a/5, 129a/5, 129a/6, 129a/14, 129a/19, 129b/9, 129b/10, 129b/14, 130a/2, 130a/3, 130a/4, 130a/7, 130a/9, 130a/17, 130b/5, 131a/5, 132a/10, 132b/6, 133a/14, 133b/10, 133b/14, 135a/19, 135b/11, 135b/17, 136a/7, 136a/7, 136a/10, 136a/14, 136a/14, 136b/7, 136b/13, 137a/16, 138a/11, 138b/4, 138b/15, 139a/4, 139a/11, 139a/18, 139b/6, 140a/12, 140a/18, 141a/16, 142a/1, 142a/4, 142b/8, 143a/1, 143a/4, 145b/11, 146a/12, 146a/18, 146a/19, 146b/2, 146b/3, 146b/4, 146b/16, 147b/15, 147b/16, 147b/17, 147b/19, 149a/18, 149b/1, 150b/3, 151a/1, 151a/1, 151a/7, 151b/9, 151b/18, 152a/7, 152a/17, 152b/4, 152b/10, 152b/17, 153a/10, 153a/16, 153b/2, 153b/13, 154a/19, 154b/1, 158a/9, 158a/19, 160b/1,

162a/19, 162b/3, 162b/9, 162b/10, 162b/10, 162b/17, 163a/4, 163a/10, 163a/16, 163b/1, 163b/4, 163b/16, 163b/16, 164a/3, 164a/10, 164a/15, 164a/19, 164b/4, 165a/12, 165b/12, 167b/10, 168a/13, 168a/14, 168b/14, 169a/4, 174a/3, 174b/7, 174b/16, 174b/18, 175a/12, 175a/15, 175a/16, 175b/2, 176a/13, 176b/5, 176b/10, 176b/11, 176b/17, 177a/2, 177a/8, 177a/10, 177a/13, 177a/16, 177b/3, 177b/11, 177b/12, 178a/2, 178a/7, 178a/15, 178b/7, 179a/2, 179a/13, 179a/15, 179a/19, 179b/5, 179b/6, 179b/6, 179b/9, 178b/10, 179b/12, 179b/12, 179b/17, 180a/3, 180a/6, 180a/6, 180a/11, 180b/11, 180b/15, 180b/19, 181a/2, 181a/6, 181a/17, 181b/3, 182a/3, 182a/13, 182a/18, 183a/9, 183a/11, 183a/14, 183a/17, 183a/13, 183b/12, 184a/8, 184a/11, 184b/11, 185b/5, 185b/15, 185b/18, 186a/4, 186a/9, 186a/13, 186b/1, 186b/6, 186b/11, 1186b/12, 87a/2, 187a/16, 187b/3, 187b/9, 187b/12, 188a/6, 188a/8, 188a/19, 188b/3, 188b/7, 188b/11, 188b/12, 189a/1, 189a/13, 189a/15, 189b/12, 189b/13, 189b/16, 190a/2, 190a/2, 190a/8, 190a/13, 190a/14, 190a/16, 190a/19, 190b/7, 191a/5, 191a/11, 191a/14, 191b/8, 192a/10, 192a/11, 192a/17, 193b/7, 193b/16, 194a/2, 194a/11, 194b/3, 195a/5, 195a/12, 195b/16, 196a/1, 196a/6, 196a/9, 196a/16, 196b/16, 197a/3, 197a/8, 197a/12, 197b/17, 197b/17, 198a/16, 199a/3, 199a/6, 199b/14, 200a/5, 200a/6

h.+de 148a/5, 148a/9

h.+den 24b/9, 25a/15, 28a/1, 45b/9, 62b/16, 72b/16, 104a/17, 145a/11, 163b/8, 195b/16

h.+e 8b/13, 9a/1, 10a/11, 10b/13, 19b/13, 20b/12, 65b/15, 65b/16, 65b/18, 71a/11, 98a/18, 100a/16, 111a/6, 113a/16, 115a/7, 115a/17, 115a/19, 141b/16, 196a/11

h.+i 8a/15, 8a/17, 8a/19, 8b/11, 8b/16, 9a/4, 9a/5, 9b/7, 15a/13, 18b/17, 19a/4, 22a/6, 24b/15, 28b/4, 30b/8, 47bh/13, 61a/13, 62b/1, 64b/18, 80a/3, 80a/9, 83b/18, 84b/8, 85a/3, 87a/1, 88ah/6, 92b/16, 95a/9, 96a/5, 96b/1, 96b/17, 100b/18, 100b/19, 109a/2, 113a/4, 114a/18, 114b/19, 124a/11, 124b/8, 124b/12, 125b/4, 135b/1, 136a/1, 137b/2, 138a/5, 139a/1, 139a/6, 140b/4, 141a/5, 141b/4, 144a/10, 152a/14, 152b/4, 153b/14, 163a/17, 172a/3, 176b/2, 176b/18, 177a/17, 180a/14, 182b/1, 182b/11, 183a/18, 184a/6, 184b/15, 185a/8, 185b/18, 186a/5, 192a/15, 196a/9, 199b/2

h.+in 76a/12

h.+inden 78b/17, 123a/16, 128a/13, 178b/9

h.+ine 2a/3, 6a/5, 142b/4, 142b/7

h.+ini 75b/13

h.+inün 81b/12, 82b/8, 84b/18, 97b/12, 112b/9, 133a/5, 163b/2, 184a/8

h.+inüz 81ah/43

h.+le 24b/13, 36a/5

h.+lerinün 25b/18

h.+leri 28a/1, 45b/10, 45b/11, 46a/9, 56a/4, 57b/5, 58a/18, 58b/6, 60a/4, 60a/13, 62a/19, 75a/6, 75a/9, 88a/9, 89b/16, 91b/11, 92a/1, 92a/9, 92b/2, 92b/7, 92b/15, 93b/12, 99b/1, 101a/13, 101a/17, 115b/13, 118a/1, 120a/2, 121a/2, 124b/10, 128a/15, 128b/4, 128b/8, 129b/7, 130b/4, 152a/17, 152b/10, 153a/10, 153b/13, 163a/16, 163b/1, 163b/4, 176b/17, 185b/17, 186a/9, 186a/13, 187a/1, 189b/12, 190b/1, 190b/7, 196a/11

h.+lerile 119b/14

h.+lerin 27b/5, 129b/10

h.+lerinden 60b/16, 104b/11, 122b/15, 152a/7, 153b/2

h.+lerine 11a/2, 16a/18, 24a/16, 26a/3, 76b/3, 101a/18, 119b/16, 121b/5, 129b/11, 189a/13

h.+lerini 191a/4

h.+lerinün 3a/9, 3b/19, 4a/11, 4b/7, 4b/11, 5a/7, 5a/16, 7a/14, 18a/1, 24b/1, 47b/6, 51a/15, 58b/7, 59b/9

h.+ümden 165b/19

h.+ümü 100a/1, 143a/18

h.+ümü 45a/15, 162b/15, 168a/16, 182a/12, 184b/19

h.+ümü 182b/16

h.+ümü 119b/3, 146a/1, 164a/10, 194b/7

h.+ümü 90a/5, 90a/7

h.+ümü 143a/17, 143b/3, 143b/11, 144b/6, 162b/10

ñ.+ümün 110b/8, 197b/1  
ñ.+ün 6a/6, 6a/12, 7a/2, 7b/13, 8b/18, 9a/2, 10a/5, 18a/5, 18a/19, 18b/1, 19a/12, 19b/18, 20b/7, 20b/14, 20b/18, 22b/17, 23b/5, 25a/18, 26a/7, 30a/5, 33a/7, 38b/9, 40a/6, 44a/13, 45b/13, 46a/3, 47b/1, 75b/11, 75b/11, 76b/19, 82b/14, 100b/4, 109a/2, 109a/5, 111a/5, 141b/18, 145a/9, 147a/18, 164b/9, 165a/11, 184a/9, 189b/14, 190a/12, 194a/9, 196a/17  
ñ.+ünden 183b/13, 184a/5  
**nażż Ar. Haz, sevinç**  
ñ.87b/11, 98b/12, 148b/14, 186b/12  
ñ.+ları 126a/14  
ñ.+ından 179a/17  
**hedâyâ Ar. Armağanlar, hediyeler**  
h.23a/3, 129b/14, 142a/5  
h.+yı 12b/3  
**hedâye krş. hediye**  
h.142a/3  
h.+cük 80ah/54  
h.+m 89bh/55  
**hedde Ar. Duvar vesaire gibi şeylerin yıkılmasından çıkan ses, gümbürtü, gürültü**  
h.58b/15  
**hedef Ar. Amaç, hedef**  
h.79ah/3, 177a/14, 199a/13  
**hediye Ar. Armağan, hediye**  
h.19a/16, 90b/3, 109b/11, 122a/19, 123a/14, 177a/19  
h.+si 148a/8  
**hefevât Ar. Kaymalar, yanlışlıklar**  
h.122b/2, 194a/10  
h.+ından 137a/19  
**heft Far. Yedi sayısı, 7**  
h.15a/5  
**hefte Far. Hafta, yedi gün**  
h.+de 77bh/50, 129b/14  
h.+den 79bh/31  
**helâk Ar. Yok olma, öleme**  
h.5b/7, 30b/17, 39a/18, 48ah/44, 48bh/14, 55b/8, 59b/13, 59b/18, 60a/8, 79b/18, 83ah/42, 84a/17, 84a/17, 92b/4, 94a/14, 94a/16, 103a/6, 106a/5, 110b/2, 116a/18, 152b/10, 152b/12, 152b/14, 153a/17, 164b/16, 167a/11, 174a/12, 183b/4  
h.+a 122b/19, 167a/14, 173a/8, 174a/1  
h.+dur 106b/15  
h.+ı 7b/11, 171b/7  
h.+ından 126b/8  
**helâklik Ar.+T. Helâklık**  
h.+e 171a/13, 171b/4, 192b/17  
h.+i 164b/16  
h.+ine 106b/17, 106b/18  
**helâl Ar. Helal, haram olmayan şey, eş**  
ñ.26a/4, 68b/8, 78a/6, 79b/4, 80b/17, 87ah/33, 88ah/48, 88ah/52, 88ah/55, 92b/4, 105a/18, 114a/14, 160b/2, 160b/3  
ñ.+dür 140a/7  
ñ.+i 71b/16, 93b/17, 114a/15  
**hem Far. Hem, üstelik**  
h.3b/9, 16a/14, 51a/10, 58a/11, 60b/10, 75bh/28, 75bh/29, 85bh/32, 89ah/20, 89ah/21, 90ah/27, 90ah/27, 93a/15, 94a/3, 128a/8, 132b/9, 133a/10, 133a/11, 144b/19, 150a/18, 158a/4, 164b/14, 168a/4, 168a/4, 171a/2, 200a/17, 201a/12  
**hem-civâr Far.+Ar. Komşu**  
h.88bh/22  
h.+ında 83ah/15  
**hem-küfv Far.+Ar. Arkadaşlar, benzerler, denkler**  
h.+ından 84ah/53  
**hemân Far. Hemen, derhal, öylece**  
h.17a/19, 19a/10, 22b/16, 29a/10, 34b/4, 72a/2, 87bh/57, 88a/13, 200b/9  
**hemedân öz. is.**  
h.8a/2, 35b/10  
**hemedân öz. is. Yer adı**  
ñ.56b/5  
**hemîşe Far. Daima, her zaman**  
h.51b/8, 75bh/25, 86ah/7, 200a/16

**hemşire Far. Kız kardeşler**

h.+si 32a/19, 197a/1

h.+sin 112b/8

**hemşirezâde Far. Kız kardeş çocuğu, yeğen**

h.+si 19b/5, 32b/6

**hemyesâ öz. is.**

h.5b/1, 5b/19

**hemz Ar. Sıkma, ısırma, yere çalma**

h.192b/3

**heng Far. Güç, kuvvet, vakar**

h.149b/18

**henüz Far. Şimdiye kadar, daha**

h.1b/9, 47bh/54, 106a/16, 162b/6

**her Far. Hep, bütün, her**

h.2a/17, 2a/17, 3a/19, 3a/19, 3a/19, 3b/10, 5a/12, 5b/10, 5b/11, 5b/13, 6b/17, 8a/13, 8a/14, 9a/18, 9b/19, 11a/10, 11a/12, 11a/13, 12a/3, 12b/19, 13a/3, 13a/4, 14b/15, 15b/10, 16a/19, 16b/2, 16b/16, 17a/8, 17a/18, 17b/4, 17b/6, 17b/11, 17b/14, 20a/19, 20a/19, 20b/2, 24a/9, 25b/2, 25b/13, 25b/14, 27a/17, 30a/4, 30a/18, 31b/1, 31b/5, 32a/9, 33b/13, 34a/10, 34a/14, 34b/1, 34b/14, 35a/1, 35a/3, 35a/5, 35b/11, 35b/14, 36a/5, 38a/13, 40a/12, 40b/6, 40b/14, 41a/9, 41a/10, 42a/12, 43a/15, 44b/1, 44b/3, 44b/17, 45a/11, 45b/9, 45b/13, 46a/7, 46a/19, 47bh/14, 47bh/22, 48ah/6, 48b/13, 48bh/11, 48bh/25, 50a/5, 51b/14, 52b/18, 53b/11, 53b/13, 54a/1, 57b/9, 58b/19, 59a/1, 59b/8, 61a/13, 61b/2, 61b/17, 62a/9, 62a/15, 62a/16, 62a/16, 62b/1, 62b/11, 63a/4, 63b/13, 64a/4, 64a/17, 64b/19, 66a/16, 66b/3, 66b/12, 67a/10, 70b/7, 70b/16, 71b/3, 71b/5, 71b/6, 71b/7, 71b/19, 72a/2, 72a/4, 72a/11, 72a/11, 72a/11, 72a/16, 73a/8, 73b/9, 73b/9, 73b/18, 75b/19, 75bh/12, 76a/15, 76ah/23, 76ah/40, 76ah/62, 76b/4, 76b/4, 76b/6, 76b/7, 76b/9, 76b/11, 76bh/11, 76bh/25, 77a/1, 77a/2, 77ah/11, 77ah/12, 77ah/22, 77ah/49, 77ah/56, 77ah/58, 77b/16, 77b/18, 77bh/34, 77bh/50, 77bh/61, 77bh/62, 78a/2, 78a/2, 78a/6, 78a/11, 78a/13, 78b/3, 78b/4, 78b/7, 78b/17, 79a/8, 79a/8, 79ah/50, 79b/14, 79b/14, 79bh/8, 79bh/35, 80a/3, 80a/4, 80a/5, 80a/9, 80a/19, 80ah/42, 80ah/56, 80b/2, 81a/14, 81b/12, 81bh/30, 81bh/52, 82bh/21, 82bh/36, 82bh/41, 83a/11, 83a/13, 83a/17, 83a/18, 83ah/25, 83ah/46, 83b/4, 83bh/35, 84a/8, 84ah/5, 84ah/6, 84b/3, 84bh/5, 84bh/23, 84bh/25, 84bh/34, 84bh/36, 84bh/55, 85a/3, 85a/8, 85a/18, 85ah/17, 85b/1, 85b/7, 85b/10, 85bh/5, 85bh/9, 85bh/38, 85bh/57, 87a/16, 87ah/24, 87ah/39, 87b/1, 87bh/28, 88a/5, 88a/14, 88ah/54, 88bh/25, 88bh/26, 88bh/32, 89ah/37, 89ah/40, 89bh/43, 89bh/45, 90a/11, 91a/2, 91a/10, 91a/13, 92a/3, 92a/9, 93a/13, 93a/14, 93b/5, 94a/13, 95b/10, 96b/2, 96b/8, 96b/10, 96b/11, 97b/8, 97b/9, 97b/12, 98a/13, 98b/6, 98b/7, 98b/12, 98b/12, 98b/17, 98b/19, 99a/6, 99b/3, 99b/18, 100a/8, 100a/16, 100a/16, 100a/17, 100b/4, 100b/5, 101a/10, 101b/3, 101b/7, 101b/19, 102a/7, 102a/12, 102a/13, 102b/10, 103b/10, 103b/17, 103b/18, 103b/19, 104a/10, 104a/11, 104a/11, 104a/12, 104a/14, 104b/3, 105b/2, 105b/5, 105b/10, 106b/10, 106b/10, 106b/15, 107a/12, 107a/18, 107b/1, 107b/2, 107b/18, 108a/5, 108a/6, 108a/9, 108a/13, 108a/15, 108b/3, 108b/6, 108b/9, 108b/11, 108b/12, 109a/2, 109a/4, 109a/5, 109a/13, 109b/2, 109b/15, 109b/18, 110b/18, 111a/15, 111b/6, 111b/7, 111b/9, 112b/6, 112b/11, 112b/12, 113b/13, 113b/18, 114a/13, 114a/16, 114b/10, 116a/7, 116a/15, 116b/3, 117a/5, 117a/11, 117a/19, 117b/11, 117b/13, 118a/7, 118a/7, 118b/7, 118b/10, 118b/15, 119a/8, 119a/9, 119a/17, 120b/4, 120b/4, 120b/5, 120b/6, 120b/10, 120b/11, 120b/15, 120b/17, 121a/16, 122a/19, 122b/4, 123a/7, 123b/8, 124b/7, 124b/11, 126b/12, 126b/13, 126b/18, 127a/6, 127a/15, 127a/16, 127b/9, 128a/12, 128b/14, 129a/17, 131b/1, 131b/3, 131b/5, 131b/5, 131b/5, 131b/5, 131b/6, 131b/6, 131b/10, 132a/3, 132a/4, 132a/6, 132a/7, 132b/1, 133a/2, 133b/5, 133b/12, 134a/6, 134a/7, 134a/10, 134a/11, 135b/3, 135b/7, 135b/18, 136a/17, 136b/1, 136b/10, 136b/12, 137a/1, 137a/11, 137a/19, 137b/2, 137b/10, 137b/11, 138b/10, 138b/12, 138b/14, 138b/18, 138b/19, 139a/2,

139a/5, 139a/11, 139a/15, 139b/8, 139b/10, 140a/13, 140a/14, 140a/15, 140a/18, 140a/19, 140b/1, 140b/13, 141a/19, 141a/19, 141b/7, 141b/9, 141b/10, 141b/12, 141b/13, 141b/14, 142a/10, 142a/14, 142a/15, 142a/16, 142b/11, 142b/16, 142b/17, 142b/18, 143a/3, 143a/5, 143a/16, 144a/11, 144a/12, 144b/6, 145a/12, 145a/16, 145a/17, 145a/19, 146a/5, 146b/7, 146b/10, 146b/10, 147a/11, 147b/15, 148b/14, 148b/16, 149b/9, 149b/9, 149b/10, 149b/17, 150a/3, 150b/2, 150b/5, 151a/16, 151a/17, 153b/19, 154a/3, 154a/7, 154a/16, 154b/9, 156a/12, 157a/14, 158a/13, 158a/18, 159a/15, 160a/2, 160a/13, 160b/10, 160b/12, 160b/12, 161a/8, 162a/7, 162a/7, 162a/12, 162b/14, 162b/19, 163a/5, 163a/10, 163a/13, 163b/10, 163b/12, 163b/17, 163b/19, 164a/1, 164a/19, 164b/2, 165b/4, 166b/3, 166b/10, 168a/3, 168a/18, 168a/12, 168b/12, 168b/16, 168b/17, 168b/17, 169a/6, 169a/17, 169a/18, 169b/9, 169b/9, 169b/9, 169b/16, 169b/19, 170a/3, 170a/9, 170b/7, 170b/8, 170b/12, 170b/18, 171a/12, 171b/12, 172b/12, 172b/17, 172b/19, 173b/5, 173b/13, 173b/16, 175b/2, 175b/6, 176a/1, 176a/6, 176a/9, 176a/10, 176a/12, 176a/14, 177a/4, 177a/4, 177a/12, 177a/17, 177b/18, 179a/2, 179a/3, 179a/7, 179a/17, 179b/18, 180a/16, 180b/2, 181a/8, 181a/17, 181b/3, 181b/11, 182a/5, 182b/9, 182b/10, 183a/16, 183b/1, 183b/2, 183b/2, 183b/9, 183b/18, 184a/15, 184a/18, 184b/1, 185a/17, 185b/19, 186a/5, 186a/10, 186b/2, 186b/2, 186b/3, 186b/7, 187a/7, 187b/15, 188b/6, 189b/8, 190a/9, 190a/13, 190a/18, 191b/6, 191b/15, 192a/6, 192b/11, 193a/3, 193b/5, 193b/11, 194a/15, 194a/19, 195a/2, 195a/5, 195a/9, 195a/10, 195a/10, 195a/11, 195a/11, 195a/19, 195b/4, 195b/12, 195b/14, 196a/9, 196a/19, 196b/15, 197a/5, 197a/9, 198a/3, 198a/19, 200a/19, 200b/4, 201a/1, 201a/3, 201a/3, 201a/10

**herât öz. is.**  
h.35b/9, 200a/18

**herc Far. Karışıklık, gürültülü ve karışık hareket**  
h.76bh/59

**hereb Ar. Fırar, kaçma**  
h.171b/15

**hergiz Far. Asla, hiçbir suretle, katiiyen**  
h.75bh/32, 76bh/11, 76bh/14, 83a/16, 84a/17, 91a/15, 111b/2, 113b/12, 119b/17, 121a/12, 126a/12, 128a/15, 151a/17, 184a/7

**herkes Far. Herkes**  
h.34a/9, 55b/15, 85bh/60, 181a/10  
h.+ün 100b/3, 104a/13, 120a/12, 136a/19

**herzekâr Far. Saçma sapan sözler söyleyen, saçmalayan**  
h.85bh/2

**hestlik Far.+T. Varlık**  
h.+den 145b/17

**hevâ Ar. İstek, nefis isteği**  
h.3b/9, 8a/8, 77bh/32, 80b/5, 82a/7, 82a/12, 82b/12, 83b/12, 83b/15, 84b/16, 85ah/2, 85ah/18, 87ah/23, 89a/12, 90b/16, 93a/19, 103b/2, 105a/16, 108b/15, 124b/19, 125b/1, 126a/11, 126a/13, 127b/8, 131a/15, 132b/11, 141a/13, 143b/3, 146a/8, 147a/2, 147a/14, 147b/4, 153b/5, 158a/19, 162a/11, 162b/12, 168b/10, 169a/2, 169a/13, 169a/15, 188b/17, 201a/12  
h.+da 82a/11, 191b/10, 200b/8  
h.+dan 47a/8, 88b/13, 160a/1, 168a/18  
h.+nuñ 147a/6, 147b/1, 169a/3, 169b/4  
h.+sı 158b/2  
h.+sıla 117a/10  
h.+sın 81b/11  
h.+sına 108b/3, 113b/2, 174a/4  
h.+sınuñ 88b/11, 169a/8, 169a/10, 169a/12  
h.+ya 60a/7, 79a/15, 107a/9, 120a/14, 126b/4, 132b/12, 147b/7, 181b/1  
h.+yı 10b/2, 120a/3, 147a/18

**hevâ-perest Ar.+Far. Nefsinin istekleri peşinde koşan**  
h.+ler 110a/13  
h.+leri 90b/13, 107a/7, 107b/9

**hevân Ar. Aşağılık, zelillik**  
h.+a 126a/9

**hevâyî Ar. Nefsine düşkün**

h.169a/4

**heves Ar. İstek, heves**

h.84b/16, 124a/6, 132b/11, 162b/12, 201a/12

h.+e 83b/12

h.+ine 131a/16

**hevl Ar. Korku**

h.148b/2

**heyôât Ar. Heyetler, haller**

h.87b/12

h.+ında 160a/1

**heybet Ar. Korku ve saygı duygularını uyandıran hal veya davranış**

h.55a/4, 199b/19

h.+i 85ah/45, 113b/3

h.+in 200a/7

h.+inden 45a/7, 90a/6, 199b/18

h.+le 69a/4

**heyhât Ar. Yazık**

h.166a/15

**heykel Ar. Gövde, heykel**

h.+in 177a/9

**hezeyân Ar. Sayıklama**

h.102a/10

**hezîmet Ar. Bozgun**

h.84bh/53, 84bh/54

h.+i 76bh/6

**hîz Ar. Koruma, ezberleme**

h.31b/6, 61b/17, 67b/17, 67b/18, 68b/12, 72b/10, 83bh/33, 87bh/20, 88a/6, 98a/13, 101b/16, 101b/19, 102a/1, 102a/12, 102b/6, 102b/9, 102b/10, 102b/16, 105a/19, 105b/3, 125b/15, 134b/5, 141b/11, 145a/1, 147a/4, 162b/18, 171a/2, 171a/2, 171a/7, 201a/6

h.+umuz 174a/16

h.+ı 68b/14, 78a/9, 96a/9, 157a/9

h.+ında 3a/7, 45a/9, 46a/17, 84bh/12, 93b/18, 193b/11

h.+ını 72a/17

**hîkd Ar. Gizli kin tutma**

h.137a/15, 153b/6, 188b/5

**hînâ Ar. Kına**

h.29b/12

**hînzîr Ar. Domuz**

h.150a/17, 150b/5, 199b/17

h.+den 187b/19

h.+e 149b/19

h.+ün 199b/16

**hîrâ öz. is.**

h.17a/15

**hîrâ öz. is.**

h.9b/3, 9b/6

h.+da 6b/7, 10a/19

**hîrâset Ar. Korumak**

h.57a/1

h.+üne 83bh/33

**hîrka Ar. Hırka**

h.44a/8, 44a/13, 44a/17, 44a/18, 44a/18, 44b/6, 46a/13, 46b/10, 87ah/43

h.+sın 87ah/54

h.+yı 44a/19, 44b/2

**hîrmân Ar. Mahrum, olmak, mahrum kalmak**

h. 77b/19, 88a/7, 89a/13, 138a/5

h.+dan 4a/9

**hîrmen Far. Harman**

h.3a/6

**hîrs Ar. Hirs**

h.82a/5, 82b/12, 88b/4, 90a/13, 90b/16, 98a/5, 108b/15, 110a/17, 116b/13, 143b/13, 146b/6, 147a/8, 148a/17, 149b/19, 153b/6, 182b/16, 184b/8, 193b/5, 193b/19

h.+dur 87ah/32, 116b/7

h.+ları 82b/9

h.+uñ 107a/13

h.+ı 166a/5, 197b/16

**hîrsızlık krş. hîrsızlık**

h.134b/6, 194b/8

**hîrsızlık Hırsızlık**

h.46b/14



**hırsuz Hırsız**

h.138b/8, 138b/13

**hırz-ı cân Ar.+Far. Bağrına basıp canı gibi korumak**

h.28a/4

**hüşâl Ar. Huy, haslet**

h.5a/4, 5b/10

**hışn Ar. Sağlam ve sarp mahal**

h.50a/10, 54a/9, 150b/17

**hışm Far. Kızgınlık, öfke**

h.78ah/57, 78bh/2, 82ah/10, 82ah/26, 82ah/29, 82bh/6, 88bh/63, 94b/3, 102a/13, 123b/4, 157a/6, 178a/10, 196a/9, 196a/19, 197a/9, 197a/9, 197b/1, 198a/5, 200b/7

h.+a 82ah/52, 115a/8, 118b/7, 134b/1

h.+dan 82bh/11

h.+la 113a/14

h.+ları 112a/4, 174a/3

h.+umuzda 197b/1

h.+ı 78ah/55, 156b/3, 184b/5, 196a/14, 196a/17, 197a/16, 198a/6

h.+ın 82b/8, 198a/3

h.+ından 90b/10, 132b/5

h.+ınun 89bh/9

**hıt'â öz. is.**

h.48a/14

**hıt'ta Ar. Ülke, diyar**

h.1b/02, 89b/8, 93b/4, 140b/14, 147b/19, 175a/10

h.+sında 140b/19

**hıvân Far. Sofra**

h.80ah/36, 82ah/61, 88bh/25

h.+un 82bh/3

h.+ınun 82bh/5

**hıyânet Ar. Hayınlık**

h.80bh/9, 80bh/10, 81a/17, 118a/9, 122b/1, 133a/19, 135a/1, 136b/16, 141b/11, 145a/2, 182b/6, 186b/7, 193b/19

h.+i 80b/17

h.+inden 133a/18

**hıyar Hıyar, acur**

h.90bh/5, 90bh/7, 90bh/15,

h.+a 12a/19

h.+ı 90bh/12

**hıyâr Ar. Seçme hakkı**

h.179b/15

**hıyel Ar. Hileler**

h.84bh/14

**hızlân Ar. Medetsiz, yalnız başına kalıp zelil olma**

h.145b/8

**hızr öz. is.**

h.41a/15

**hıbe Ar. Hibe, bağışlama**

h.77ah/24, 77ah/25, 78bh/50

**hicâb Ar. Perde, utanma**

h.2b/2, 76a/1, 78b/17, 97a/9, 97a/11, 97a/12, 107a/18, 130a/13, 134a/2, 164a/14, 177b/8

h.+dan 167b/11

h.+dur 107a/17, 170b/5

h.+durlar 89a/8

h.+larından 12a/16

h.+ı 189a/8

h.+ın 86ah/13

**hicâz öz. is.**

h.130a/15

h.+dan 35a/10

**hicr Ar. Ayrılık**

h.82a/14

**hicrân Ar. Ayrılık, ayrılık acısı**

h.58a/5, 148a/10

**hicret Ar. Göç**

h.18a/11, 18a/12, 18a/14, 18a/14, 19a/6, 19a/7, 21a/19, 36a/5, 47a/12

h.+den 21a/1

h.+i 7b/14

h.+ün 18a/17, 19a/17, 19b/14, 19b/17, 19b/18, 20a/6, 21a/3, 21a/15, 21a/17, 21b/1, 21b/1, 21b/4, 21b/7, 21b/11, 21b/14, 22a/1, 22a/6, 22a/12, 22a/13, 22a/16,

22a/17, 22a/19, 22b/5, 22b/10, 23a/4, 24b/11, 24b/19, 25a/11, 25a/16, 25b/3, 25b/16, 26b/12, 27b/5, 28a/12, 28a/15, 31a/3, 31b/10, 32a/5, 32a/6, 32a/11, 34a/13, 35a/7, 35b/16, 36a/8, 36a/13, 37a/2, 38a/8, 38a/13, 38b/15, 38b/18, 39a/9, 42b/3, 42b/16, 43a/1, 43b/10, 44b/17, 48a/15, 48b/3, 48b/10, 49b/4, 49b/13, 50a/2, 50a/11, 50a/15, 52b/11, 53a/10, 53b/3, 54a/15, 54b/4, 54b/9, 54b/18, 55a/1, 55a/13, 55b/8, 56a/3, 56a/8, 56a/15, 56b/16, 57b/2, 58a/16, 60b/4

**hiç Far. Hiç**

h.6b/14, 11a/15, 15a/3, 15a/10, 17a/10, 26b/12, 29a/9, 30b/2, 48a/13, 60b/4, 68a/2, 75b/9, 77a/12, 77b/1, 78a/2, 78b/16, 79ah/48, 79ah/56, 80a/6, 81bh/31, 82a/14, 82ah/55, 82b/18, 83bh/34, 84a/13, 84a/15, 85b/11, 87ah/25, 88ah/23, 88ah/39, 88bh/3, 89b/17, 91a/8, 91b/11, 92a/2, 93a/1, 96b/11, 97a/5, 97a/11, 99a/12, 100b/7, 101b/8, 103b/11, 104b/4, 106a/5, 106a/5, 107b/4, 107b/13, 110a/6, 111b/15, 112a/16, 117a/9, 118b/4, 120a/10, 121a/3, 124b/1, 125a/9, 125a/15, 127a/7, 127b/12, 130b/18, 132a/8, 132a/14, 133b/14, 135a/18, 135b/2, 136b/1, 142a/15, 142b/19, 144a/15, 144a/16, 146b/19, 146b/19, 151b/15, 152a/9, 155b/12, 156b/12, 162a/3, 163b/8, 163b/12, 166a/2, 166a/4, 166a/5, 166a/8, 167b/3, 168b/19, 171b/1, 174b/15, 176a/6, 179a/18, 182b/5, 188a/14, 190b/15, 191a/1, 195b/17, 196a/13, 196a/18, 197a/14, 197b/11, 198b/8, 200b/4, 200b/17, 201a/6

**hidâyet Ar. Doğru yolu gösterme**

h.3b/17, 15a/3, 62a/15, 71b/16, 81b/16, 91a/9, 91a/10, 119a/8, 174a/19, 175a/9, 176b/6, 107b/18, 181b/1

h.+dürtler 2a/6

h.+e 198b/18, 199a/6

h.+içün 71b/15

h.+ün 201a/12

**hiddet Ar. Öfke, keskinlik**

h.81b/19, 82ah/10, 165a/6, 191b/3

h.+i 107b/3

**hidmet Ar. Hizmet**

h.11b/12, 11b/13, 11b/14, 11b/15

h.+den 11b/15, 86ah/31

h.+e 82bh/49

h.+i 49b/10

h.+in 76ah/61, 120a/4, 144a/11

h.+inde 75bh/25, 80a/18, 81ah/43

h.+ine 75bh/39, 166a/12

h.+leri 193b/1

h.+lerinde 51b/18, 117a/2

h.+lerinden 188b/3

h.+ün 144a/12

h.+ünde 82bh/12

**hidmetkâr Ar.+Far. Hizmetçi**

h.9a/8

h.+lara 118a/10

h.+ların 38a/1

h.+larından 11b/13, 59b/15

h.+un 143a/16

**hıffet Ar. Hafiflik, hoppalık**

h.77bh/14, 113a/10, 135a/11, 155a/17

**hikâyât Ar. Öyküler, hikayeler**

h.116b/15, 155a/10, 159b/17

**hikâyet Ar. Öykü, hikaye**

h.95a/12, 95b/17, 98b/8, 119b/9, 126b/5, 151b/11, 155b/11

h.+i 94a/9

**hikmet Ar. Bilgelik, sebep**

h.33b/15, 45a/12, 54b/4, 98a/9, 100a/5, 105b/8, 106a/15, 141b/8, 144a/4, 167b/2, 167b/10, 167b/14, 169a/6, 169b/16, 170b/4, 171b/3, 171b/10, 171b/13, 172a/2, 172a/13, 173a/3, 173b/6, 173b/16, 176a/16, 177b/15, 184b/17, 187b/15, 198a/16, 198b/9, 198b/16

h.+de 168b/12

h.+den 45a/15, 76ah/26

h.+dür 103a/9, 179a/3

h.+i 93a/17, 94a/3, 97b/2, 170a/19, 171b/6

h.+in 1b/10

h.+le 168b/14, 170b/10, 171a/3, 171b/18, 196b/2

h.+ümle 176b/3  
h.+ümüz 177a/17, 177b/4  
**hikmetu'llāh Ar. Allah'ın hikmeti**  
h.+a 9b/4  
**hikmeten Ar. Hikmet bakımından**  
h.22b/12, 47a/1, 60a/6, 77bh/12, 83ah/36, 90ah/51  
**hîlāf Ar. Aykırı, zıt**  
h.79ah/46, 81a/17, 81ah/24, 81b/5, 87bh/2, 102a/2,  
136b/16, 136b/19, 146a/6, 190b/16  
h.+ı 122b/9, 133a/11  
h.+ın 76ah/12, 113b/8, 136b/13  
h.+ına 76bh/14, 156a/9  
h.+ınca 117a/14  
**hîlāfū'l-Öāde krş. hîlāfū'l-Öādet**  
h.42b/14  
**hîlāfū'l-Öādet Ar. Alışkanlık dışı**  
h.33b/19  
**hîlāfet Ar. Halifelik, birinin yerini tutma**  
h.3a/3, 4b/5, 29a/7, 29a/7, 38a/5, 42b/19, 42b/19, 46a/14,  
46b/10, 47a/14, 47a/17, 47a/18, 47b/6, 47b/6, 47b/11,  
48b/17, 50b/7, 51a/19, 52a/18, 53a/3, 54a/15, 54a/16,  
54b/6, 54b/10, 78bh/29, 119b/15, 119b/17, 140a/10,  
140b/11, 141b/11, 144a/17, 191b/1, 195a/18  
h.+de 39a/4, 51a/18  
h.+den 39a/13, 39b/15  
h.+dürler 48b/18  
h.+e 48a/7, 119b/15, 128b/8, 128b/10, 128b/17, 129b/9,  
130b/13, 142a/5  
h.+i 29a/9, 30b/2, 31a/12, 37b/4, 38b/19, 42b/1, 42b/17,  
45a/2, 48a/2, 140a/9, 147a/18  
h.+ile 29a/5  
h.+inde 32a/3, 32a/10, 75bh/37, 191a/11  
h.+inden 119b/12  
h.+ine 29a/11  
h.+lerinden 126b/6  
**hîlāl Ar. Yeniay**  
h.2a/11, 21b/6, 22b/6, 24b/7, 28a/7, 50a/3  
**hîlōat Ar. Kaftan**  
h.47bh/40, 59b/1, 87ah/13, 88a/3, 88a/3, 89a/3, 143a/17,  
148a/3, 174b/11, 176a/17, 176b/5, 177a/3, 181a/3  
h.+ı 108a/16, 120b/5, 166a/12, 169a/17, 174b/12,  
174b/13, 184a/7  
h.+ıla 164a/11  
h.+ın 131a/17, 144a/15, 177a/14  
h.+ına 185a/19  
h.+larınuḡ 174b/8  
**hîle Ar. Hile, düzen, oyun**  
h.47b/9, 48bh/12, 62a/4, 84ah/46, 87bh/4, 135a/1,  
149b/18, 171a/11  
h.+nūḡ 171a/11  
**hîlkat Ar. Yaratılış, tabiat**  
h.142a/12, 169b/14, 169b/17  
h.+de 125b/7  
h.+i 134a/10  
h.+ine 192a/4  
**hille Ar. Durak, istasyon**  
h.56b/9  
h.+de 56b/11  
**hilm Ar. İnsanın tabiatındaki yavaşlık, yumuşaklık**  
h.11a/5, 78ah/44, 78ah/44, 82bh/5, 104a/14, 105b/8,  
107a/14, 108a/3, 113a/10, 178a/10, 184b/5, 185a/18,  
193a/19, 195b/13, 196b/1, 197b/6, 197b/15, 197b/19,  
198a/19, 200b/3  
h.+i 78ah/45  
h.+ümüz 148a/4  
h.+üḡ 78ah/47  
**hîlvān öz. is.**  
h.35b/8  
**hilye Ar. Güzel özellikler, vasıflar, sıfatlar, süs**  
2a/13, 123b/12  
**hilyetü'l-mülūk öz. is. Eser adı**  
h.4a/5  
**hîmāō krş. hîmā**  
h.146a/2  
**hîmā Ar. Korumak, muhafaza etmek**  
h.125b/17

**hîmār Ar. Eşek**  
h.32a/12, 150a/11  
h.+a 150a/1, 194a/14  
**hîmāyet Ar. Koruma, esirgeme**  
h.3a/12, 81bh/24, 85ah/42, 119a/10, 148a/11  
h.+de 5b/14  
h.+dür 122a/5  
h.+i 144b/7  
h.+in 50a/10  
h.+ine 134a/8  
h.+ün 201a/13  
h.+ünüzi 120b/2  
**hîmem Ar. Himmetler, çabalar**  
h.58a/17, 93b/4, 97b/5, 99a/7  
h.+leri 97b/3  
h.+lerin 89a/12  
**hîmmet Ar. Çaba**  
h.41a/11, 84ah/23, 84bh/26, 84bh/26, 94a/7, 100b/11,  
102b/19, 107a/5, 138b/13, 145a/6, 146b/6, 148a/18,  
162b/12, 166a/15  
h.+de 11a/5  
h.+den 189a/3  
h.+e 59a/2  
h.+i 3b/10, 60b/3, 143b/2, 166a/3, 194b/12, 195a/6  
h.+in 56a/12, 117a/16, 144b/6  
h.+inde 199a/12  
h.+inden 52b/3, 184a/1  
h.+inüḡ 198b/1  
h.+leri 101b/12, 181a/11  
h.+lerin 99a/13  
h.+lerinden 94a/9  
**hîmmetlü Ar.+T. Himmetli**  
h.51a/18  
h.+ler 107a/3  
h.+lerüḡ 77a/8  
**hîḡ Ar. An, zaman, vakit**  
h.19b/2, 42a/9, 54b/6, 66b/14, 66b/16, 67b/19, 88a/5,  
107b/13, 113a/5, 116b/3, 121a/6, 131b/15  
**hind öz. is. Hindistan**  
h.53a/16  
**hind öz. is.**  
h.20b/15  
**hind (bin hārīše el-eslemī) öz. is.**  
h.28a/2  
**hindüçin öz. is.**  
h.52b/16  
**hindüstān öz. is.**  
h.59b/7  
**hîre Far. Hayran, şaşkın, kamaşık**  
h.58b/12, 87bh/4  
h.+den 201a/3  
**hîrmān Ar. Nasipsizlik, mahrum olma**  
h.143b/5, 143b/14, 145b/8, 148a/11, 168a/6  
**hîsāb Ar. Hesap**  
h.25b/8, 25b/9, 61b/1, 83b/1, 93b/5, 124b/3, 128b/16,  
193b/4, 199b/17  
h.+a 90a/12  
h.+da 124b/3  
h.+dan 91b/15, 92a/5  
h.+i 66b/19  
h.+ından 81bh/38  
**hîsābsuz Ar.+T. Hesapsız**  
h.66b/6, 84b/10, 84b/11  
**hîsār Ar. Kale, hisar**  
h.51a/11, 95a/4  
h.+da 56b/10  
h.+i 51a/11  
h.+ın 50a/17  
h.+ına 88b/13  
**hîss Ar. Duygu, his**  
h.77bh/13, 141b/15, 142a/19, 142a/19, 142b/1, 170a/17,  
170b/10, 170b/14, 170b/14, 170b/15, 171a/3, 171a/4,  
171a/6, 171b/1, 173b/1, 173b/1, 173b/2  
h.+i 140a/10, 170a/18, 170b/7  
h.+inüḡ 170a/14, 170a/15  
h.+ün 170a/16

**hişse Ar. Pay, nasip**

h.201a/8  
h.+mden 133b/13  
h.+sinden 133b/15  
h.+si 35b/14, 90ah/14  
h.+sine 22a/11

**hisset Ar. Cimrilik**

h.114a/11, 144b/6, 166a/15

**hissj Ar. Duygulu, hisle ilgili**

h.109a/18, 112a/13, 125b/17, 141b/6, 141b/12, 143b/17  
h.+de 171b/13  
h.+den 170b/4  
h.+dür 191b/11  
h.+nün 142b/17

**hişâm öz. is.**

h.26b/8

**hit'âb Ar. Konuşma, hitap etme**

h.11b/2, 30b/10, 33a/10, 45a/13, 76ah/43, 83b/18, 84a/1, 84b/8, 84b/9, 88ah/10, 94b/10, 100b/19, 103a/14, 119a/16, 122b/12, 125b/14, 136a/17, 138b/4, 143b/18, 144a/11, 147b/18, 155b/9, 165b/18, 179a/7, 181a/1, 181a/6, 182b/2, 183a/10, 185b/8, 188b/12, 199b/11  
h.+ı 124a/11  
h.+içün 148a/5

**hit'abe Ar. Konuşma**

h.154b/2

**hit'âben Ar. Birinin yüzüne söyleyerek**

h.28a/19, 34a/3, 34a/4, 39a/14, 40b/18

**hiyâz Ar. Havuzlar**

h.5a/1

**hizâne Ar. Hazine**

h.76a/4, 77a/5, 81bh/37, 141b/16, 141b/18, 142a/6, 142b/3, 144a/3, 148a/2, 177a/5  
h.+sinden 89b/3  
h.+sine 96a/9  
h.+sinün 144a/13

**hizbu'llâh Ar. Allah'a bağlı olan topluluk**

h.147a/16

**hizmet Ar. Hizmet**

h.27b/18, 80ah/34, 90bh/23, 90bh/39, 95b/14, 110b/13, 118b/13, 142a/16, 190b/12  
h.+de 81ah/53  
h.+den 90bh/42  
h.+e 188a/19  
h.+ı 11b/10, 89bh/5, 118a/5, 155a/8, 188a/17  
h.+in 118b/3, 118b/13  
h.+inde 28a/6, 63b/17  
h.+inden 89bh/4, 90bh/23, 188a/18  
h.+ine 89ah/61, 89bh/5, 89bh/27, 89bh/56, 130b/16  
h.+le 200b/2  
h.+lerin 28a/4, 85b/16, 193b/1  
h.+lerine 88a/2  
h.+ün 119b/18

**hizmetkâr Ar.+Far. Hizmetçi**

h.+dan 83bh/6, 90bh/38, 90bh/39  
h.+lar 117b/16  
h.+laruñ 85ah/4  
h.+ları 27b/17, 85bh/39  
h.+larınuza 118a/4  
h.+uñum 89bh/3

**hîd Far. Kendi**

h.12a/1, 15b/2, 30a/9, 41a/8, 46b/15

**horâsan öz. is.**

h.26b/5, 35b/10, 79bh/17, 79bh/29  
h.+a 38b/16  
h.+da 48a/5  
h.+ı 48b/1

**hoş Far. Hoş**

h.12a/17, 78ah/33, 78bh/26, 79bh/50, 83ah/32, 85ah/36, 113a/17, 113b/7, 128b/10  
h.+rekidür 165a/19  
h.+ca 58a/7, 85b/7

**hoş-elhân Far.+Ar. Makamı güzel**

h.80bh/35

**hoş-îrâm Far. Yürüyüşü güzel**

h.4a/4

**hoş-reftâr Far. Yürüyüşü, gidişi güzel**

h.60a/19

**hoşnûd Far. Razi, memnun**

h.89bh/8, 111a/16, 111a/17, 132b/3

**hoşnûdlik Far.+T. Hoşnutluk, razılık**

h.+ı 132b/1  
h.+ün 76ah/43

**hoten öz. is.**

h.48a/14

**hû Ar. Tanrı**

h.5a/17

**hûb Far. Güzel, iyi**

h.8b/4, 9b/13, 26a/2, 37b/7

**hubb Ar. Sevgi**

h.120b/4

h.+ı 167b/8

**hubş Ar. Pislik, kötülük**

h.135a/7, 189b/1, 193b/11, 193b/12  
h.+ından 186a/10, 191a/14

**hubûb Ar. Tohumlar, taneler**

h.93b/5, 168b/14, 169a/13, 169b/11  
h.+da 169a/16  
h.+dan 168b/9  
h.+uñ 169a/8  
h.+ı 168b/17

**huccâc Ar. Hacılar**

h.6a/6, 18a/5, 81bh/7, 81bh/10, 81bh/20, 81bh/24, 89bh/52

**hüd öz. is.**

h.6a/2, 18b/6, 18b/11, 47bh/29

**hüd öz. is.**

h.82bh/31

**hüdâ Far. Tanrı**

h.5a/9, 5b/6, 81a/1

**hüdâ Ar. Düzen, dalavere, hile**

h.84ah/46

**(sult'ân muhammed) hüdâbende öz. is.**

h.48b/11

**(el-harb-i) hüdâat öz. is.**

h.84ah/48

**hüdâvend Far. Allah, Tanrı**

h.+e 98a/15

**hüddâm Ar. Hizmetçiler**

h.27b/16, 82ah/24, 83bh/5, 188a/17  
h.+dan 90bh/41  
h.+ından 25b/15  
h.+ları 87ah/39  
h.+umu 118a/13

**hudeybe öz. is.**

h.32a/4  
h.+den 19b/6

**(ebû sa'ûjd) hüdri öz. is.**

h.26a/13, 154b/4

**hüdûd Ar. Sınırlar**

h.49a/11, 49a/11, 105b/16, 117a/3, 125b/15, 125b/17, 131a/13, 131a/16, 166b/12  
h.+ı 146a/2  
h.+ında 118b/12

**hüdûş Ar. Sonradan peyda olma**

h.1b/7, 133b/4, 133b/8, 143a/2  
h.+in 89a/2

**huffâz Ar. Hafızlar**

h.31b/5

**huķûķ Ar. Hukuk, haklar**

h.80b/3, 93b/4, 96b/5, 99a/4, 99b/15, 110b/18, 113a/1, 115a/10, 121a/14, 121a/15, 128b/12, 132a/2, 145b/3, 163a/18, 166a/12, 166b/12, 188a/17, 186b/17  
h.+ı 86ah/6, 110b/19, 111a/1, 111b/6, 111b/8, 112a/11, 118b/10, 119b/19, 121a/14, 123a/1, 124a/8, 124a/13, 125b/19, 126b/1, 135a/14, 164a/16, 164b/4, 176a/14  
h.+ıdur 115a/10, 139b/5  
h.+in 84b/19, 111b/7, 113a/2, 120a/1, 121b/6  
h.+ına 142b/11  
h.+ında 4b/3, 111b/6, 115b/4, 123a/6, 156b/5  
h.+ındadır 115b/10  
h.+ından 112a/5, 113a/9, 140a/19, 162a/17

- h.+inun 121a/14  
h.+lar 132a/3  
h.+lara 135a/16  
h.+ları 113a/8, 116a/6, 135a/15  
h.+larıdır 85b/16  
h.+ların 138a/18  
h.+larındadır 4b/2, 112b/4  
h.+un 112a/4
- hukūkī Ar. Hukukla ilgili**  
h.122a/10
- hulāsa Ar. Bir şeyin, bir sözün özü, özet**  
h.+sı 100b/2  
h.+sın 142a/4
- hulāsātü'l-fetāvā öz. is.**  
h.+da 24a/14
- hulefā Ar. Halifeler**  
h.3b/19, 4a/12, 4a/19, 4b/12, 29a/1, 48ah/12, 103b/13, 126a/18, 131a/7, 132a/16, 144a/19, 144b/3, 145a/16, 154b/2, 155a/10, 190a/9  
h.+da 30b/1, 32b/12  
h.+dan 48ah/14, 48ah/15, 48ah/21, 48ah/23, 48ah/24, 75bh/47
- hulefā-yı rāşidīn Ar. Raşid halifeler, dört halife**  
h.3b/19, 4a/12, 4a/19, 4b/12, 29a/1, 103b/13, 131a/7, 132a/16, 154b/3  
h.+den 126a/18  
h.+un 190a/9
- hulel Ar. Elbiseler**  
h.+i 107b/19
- hulķūm Ar. Boğaz**  
h.+ı 172a/4
- hulle Ar. Elbise**  
h.16b/12  
h.+lerle 191b/8
- hullet Ar. İçten sevgi, arkadaşlık**  
81ah/16, 83a/18
- hulķ Ar. Huy, tabiat**  
h.4a/19, 78bh/13, 78bh/14, 78bh/15, 82bh/12, 87a/1, 104a/5, 104a/6, 104b/5, 104b/12, 105a/4, 105a/9, 105b/2, 105b/5, 105b/7, 105b/13, 106b/9, 108a/12, 108a/12, 108a/16, 109a/1, 109a/3, 113a/5, 135a/6, 136b/5, 188a/2, 195b/4  
h.+da 103b/12, 113b/1  
h.+dur 104a/18, 105a/1  
h.+ı 63a/13, 104a/14, 109a/2  
h.+ına 108a/14
- hulūl Ar. Gelip çatma, girme**  
h.77b/2
- hulūsiyyet Ar. İçtenlik**  
h.81ah/35
- humākī Ar. Ahmaklar**  
h.+le 168a/6
- humķ Ar. Ahmaklık**  
h.135a/9, 145a/2, 150a/1  
h.+ından 121a/4
- hummā Ar. Ateş nöbeti, sıtma**  
h.199a/16
- humra Ar. Yılcık denilen hastalık**  
h.173a/12
- humūdet Ar. Düşme, zayıflama**  
h.197a/2
- humuś öz. is.**  
h.52a/11, 129a/14
- humūzāt Ar. Ekşilikler**  
h.170a/12
- hūn-ābe Far. Kanlı su, göz yaşı**  
h.173a/8  
h.+sin 59a/19
- huneyn öz. is.**  
h.28a/7
- hūr Ar. Huri**  
h.127b/7
- hūrd Far. Yiyecek, yemek**  
h.99b/12
- hurrās Ar. Muhafızlar, bekçiler**  
h.+a 168a/1
- hūrşid Far. Güneş, erkek adı**  
h.58a/6  
h.+i 81b/15
- hurmā Ar. Hurma ağacının yemişi**  
h.12a/19, 12b/16, 12b/18, 106a/13, 129b/17  
h.+ya 12a/18
- hurmālīg Ar.+T. Humalık, hurma bahçesi**  
h.+un 86a/6
- hūrşid Far. Güneş, erkek adı**  
h.5a/4, 58a/11
- hūrşid-fer Far. Güneş parlaklığı**  
h.59b/4
- hūrşid-sıfat Far.+Ar. Hürşid sıfatlı**  
h.3b/10
- hurūc Ar. Çıkış, ayaklanma**  
h.48bh/27, 53b/8, 84ah/44
- hurūf Ar. Harfler**  
h.78a/8
- hurūs Far. Horoz**  
h.38b/13
- hurūş Far. Coşma, coşku**  
h.54a/11, 59a/1, 200b/13  
h.+a 59b/17
- huşayn öz. is.**  
h.27b/13  
h.+a 127b/18
- husūd Ar. Kiskanmak**  
h.135b/6  
h.+lar 135b/5
- huşūl Ar. Üreme, türeme, çıkma**  
h.150b/16, 157a/17, 165b/1, 165b/11, 166a/1, 166a/1, 166a/5, 166a/6, 194a/11  
h.+a 84ah/7, 171b/8  
h.+ı 108a/5, 165a/1, 165b/13, 169b/6, 188a/13  
h.+ına 154a/8, 166a/6, 169a/7  
h.+içün 169b/19
- huşūl-peżir Ar.+Far. Husul bulmuş, hasil olmuş**  
h.180a/8
- huşūmāt Ar. Düşmanlıklar**  
h.98a/5, 193b/4
- huşūmet Ar. Düşmanlık**  
h.81a/18, 102a/9, 120b/2, 134b/3  
h.+leri 137a/14
- huşūś Ar. Konu**  
h.25a/1, 31b/3, 32a/14, 76ah/21, 79bh/19, 88b/16, 166b/14, 167a/19  
h.+a 81b/13, 82ah/28  
h.+da 76b/11, 81a/17, 82ah/25, 86b/6, 112a/3, 126a/7, 135b/9, 159b/9  
h.+dan 39b/14  
h.+içün 135b/15  
h.+lar 115a/10  
h.+larda 4a/3, 39a/8, 114b/4  
h.+çün 36a/7  
h.+ı 87ah/9  
h.+ında 21b/2, 28b/15, 119a/9
- huşūśen Ar. Özel olarak**  
h.2b/1, 3a/15, 7b/4, 9b/2, 46b/15, 53b/15, 75bh/35, 79ah/27, 79ah/58, 82bh/33, 84ah/32, 105a/15, 113b/5, 123b/16, 124a/13, 125a/15, 130a/15, 131a/8, 135b/5, 136b/6, 158a/1
- huşūsiyyāt Ar. Birinin hususi hayatına dair şeyler**  
h.125b/8
- huşūsiyyet Ar. Özellik**  
h.+i 149b/11
- hūşe-çin Far. Başak toplayan**  
h.3a/6
- hūşeng öz. is.**  
h.48ah/36, 78ah/9  
h.+dür 48ah/38
- huşķ Far. Kuru**  
h.+dur 172b/6
- huşķ-sār Far. Kuru yer**  
h.85b/1
- huşūō Ar. Alçakgönüllülük, Tanrıya karşı saygı ve korku duyma**

h.68a/5, 85a/14, 85b/8, 87a/18, 87b/14, 87b/18  
h.+a 87b/2

**huşûnet Ar. Haşinlik, sertlik**

h.170a/10

h.+dür 196b/19

**huşyâr Far. Akıllı**

90bh/32, 119a/16, 147b/16, 163a/6

**huşyârlık krş. huşyârlık**

h.134b/14

**huşyârlık Far.+T. Akıllılık**

h.134b/5

**huţâm Ar. Kuru ot, çer çöp**

h.+da 186b/17

**hutbe Ar. Minberde cemaate verilen dini öğüt,**

kitapların başındaki süslü nesir başlangıcı

h.33b/8, 33b/10, 79a/7, 191a/12

h.+nüñ 154b/6

h.+sin 38b/5

h.+ye 73a/9

**hutûť Ar. Hatlar, yollar, çizgiler**

h.+dan 184b/9

**huveylid öz. is.**

h.20b/5

**huveyťib öz. is.**

h.27b/13

**hüy Far. Huy**

h.41a/11, 104b/8

h.+a 78bh/14

h.+ı 63a/13

**huyey öz. is.**

h.22a/18

**hüyülık Far.+T. Huyululuk**

h.135a/3

**huyül Ar. Atlar**

h.193a/1

**huzâœa öz. is.**

h.+dan 22a/10

**huzeyfe öz. is.**

h.90b/2

h.+ye 109b/9

**huzeyfe el-yemâñ öz. is.**

h. 26a/16, 27b/13, 151a/7

**huzeyme öz. is.**

h.5a/19

**huzüœ Ar. Alçakgönüllülük**

h.68a/5, 87a/18, 198a/18

h.+ında 85b/8

**huzür Ar. Hazır olma, bulunma, rahatlık**

h.31b/6, 34a/17, 77bh/25, 87b/14, 87b/18, 139a/3, 160a/4, 182a/9

h.+da 122a/2

h.+ı 133b/5

h.+ına 46b/17, 133b/10, 154b/19

h.+ında 11b/3, 34a/5, 38a/7, 47b/10, 89b/5, 89bh/52,

135b/10, 154a/14, 161b/6

h.+umda 88bh/58

**huzürlig Ar.+T. Rahatlık**

h.+in 89b/5

**huzüş Ar. Sevinçler, zevkler, memnuniyetler**

h.120a/14, 166b/12, 184b/13, 185b/19, 197a/12, 200a/4

h.+ı 166a/11

h.+ından 143b/15

**huzzar Ar. Hazır olanlar, bulunanlar**

h.10b/11, 10b/13, 87ah/59

**hübeyre-i başr öz. is.**

h. 46a/14

h.+dendür 46b/10

**hübüb Ar. Rüzgar esmesi, üfleme**

h.169a/2, 194b/11

**hübüt' Ar. Yukarıdan aşağıya inme, düşme**

h.47bh/53

h.+ına 18b/2

**huccâb Ar. Kapıcılar, perdeciler, hacipler**

h.123b/16

**hüccet Ar. Delil, senet, tanık**

h.43b/12, 93b/8, 126b/2, 126b/7

h.+ı 80a/6

**hücre Ar. Odacık, hücre**

h.31a/6, 31a/7, 37b/1, 128a/18

h.+si 26a/7

h.+sine 21b/12

h.+lerinde 128a/19

**hücüm Ar. Saldırı, akın**

h.40a/12, 59a/16, 157b/10, 183b/4

h.+ı 183a/5

h.+ından 193a/12

**hücüb Ar. Hicaplar, perdeler**

h.141a/13, 170b/4

**hüdâm Ar. Deniz tutması**

h.197b/3

**hükemâ Ar. Bilgeler, doktorlar, filozoflar**

h.41a/10, 76b/17, 78bh/14, 121b/7, 127a/8, 134a/8,

134a/10, 134a/12, 134a/15, 134a/16, 134b/2, 135b/7

h.+nuñ 87ah/18, 125b/1

**hükkâm Ar. Hakimler**

h.52b/16, 77bh/27, 82bh/15, 86ah/57, 86bh/4, 103b/14,

139a/12, 162a/7, 162a/16, 162b/1, 193a/6

h.+a 139b/1

h.+uñ 125b/6, 154a/15

h.+ı 34b/2, 124a/13, 132b/11

**hükm Ar. Hüküm, kesin karar, emir**

h.3b/2, 33a/6, 33a/6, 33a/7, 33a/8, 33a/8, 83bh/36, 48a/4,

82ah/5, 82ah/28, 82ah/53, 82bh/18, 84a/14, 84bh/53,

87ah/7, 87ah/17, 124b/19, 156b/6, 156b/10, 158b/14,

162a/2, 199b/4

h.+de 82ah/40, 132a/17, 132b/1, 132b/5

h.+ı 1b/3, 82b/1, 86bh/12, 96b/6, 101b/13, 113b/12,

116a/17, 125b/16, 132a/6, 132a/7, 132b/4, 136a/10,

139b/5, 142b/14, 156b/9, 156b/10, 157a/19, 162a/16,

166a/17

h.+idür 134a/8, 142b/14

h.+ile 145a/10

h.+ince 76a/12

h.+inde 84a/15, 137a/14, 162a/6

h.+inden 78a/2, 103b/2

h.+ine 3b/8, 185b/12

h.+leri 180b/1

h.+uñ 133b/5

**hükmeten Ar. Hüküm gereği**

h.58a/12

**hükmi Ar. Hüküme ait**

h.134a/1

**hükümet Ar. Ahali üzerinde amirlik, hükümet**

h.3a/18, 3b/6, 4b/3, 5b/17, 39a/6, 47b/8, 47b/11, 48ah/52,

50a/6, 52a/18, 53a/3, 81bh/30, 82ah/45, 82ah/47,

82bh/4, 82bh/10, 82bh/18, 124a/19, 126a/11, 126a/13,

126b/6, 129a/1, 129a/15, 131a/12, 131a/17, 132b/8,

132b/8, 133b/15, 135a/18, 136a/9, 137a/8, 137b/13,

138a/3, 185a/5, 193a/7

h.+de 34b/2

h.+den 131a/11

h.+e 128b/13

h.+ı 6a/13, 38b/2, 141b/2

h.+in 6a/15

h.+inde 27a/19

h.+ine 79bh/30, 129a/15

h.+lerin 126b/3

h.+uñ 124a/8, 131b/18, 132b/2

**hükürân Ar.+Far. Hüküm süren**

h.60b/3

**hülagü öz. is.**

h.48b/6, 48b/7

**hümâ Far. Devlet kuşu, zümrütüanka**

h.3a/10, 144b/7

**hümâm Ar. Himmetli, azimli**

h.44b/18, 58b/7

**hümây krş. hümâ**

h.120b/2, 120b/5

**hümâyün Far. Kutlu, padişah ile ilgili**

h.53b/17, 58b/7, 59a/11

h.+a 54b/13, 56a/14, 57b/14, 58b/3, 59a/9

h.+dan 56a/19, 79ah/44

h.+la 56b/9, 60a/14  
h.+ları 50b/7, 51a/6, 52a/1, 52ah/4, 52b/7, 52b/14, 54a/16, 54b/11  
**hümeyrâ öz. is.**  
h.21a/7  
**hümüm Ar. Kaygılar, gamlar, kederler**  
h.60b/6, 124a/1  
h.+ların 90a/10  
h.+ıla 102b/16  
**hüner Far. Beceri, ustalık, sanat**  
h.3b/7  
h.+leri 135b/6  
**hünerli Far.+T. Becerikli, hünerli**  
h.87b/19  
**hüneys öz. is.**  
h.+le 21a/19  
**hünkâr Far. Padişah**  
h.+a 58b/6  
**hür Ar: Özgür, hür**  
h.+leri 26b/5  
**hüreyre öz. is.**  
h.24ah/12, 26a/13, 28a/1, 39a/19, 60b/16, 70b/3, 70b/15, 73a/1, 73a/18, 74b/11, 78b/12, 80a/8, 81a/13, 86b/1, 91b/11, 92a/8, 92b/2, 93b/12, 94b/7, 99b/1, 101a/17, 104a/9, 114b/10, 115b/13, 119a/1, 121b/5, 121b/6, 125a/12, 128a/15, 130b/4, 130b/10, 147b/15, 153b/2, 163a/16, 177b/19, 178a/3, 185b/17, 186a/9, 186a/13, 187a/1, 191a/3  
h.+den 93b/13, 125b/4, 136a/14  
**hürmet Ar. Saygı**  
h.7a/3, 33b/6, 34a/1, 90b/13, 136b/10, 136b/12, 166b/5, 166b/12  
h.+in 111b/14, 129b/11, 139b/15  
h.+ine 7a/1  
h.+içün 80ah/9  
h.+le 84ah/2  
**hürmetlü Ar.+T. Hürmetli, saygı değer**  
h.136b/6  
**hürmüz öz. is.**  
h.48bh/39, 48bh/40  
**hüseyin öz. is.**  
h.2b/6, 20a/7, 42a/5, 42a/16, 43a/1, 43a/4, 43b/1, 44a/2, 46a/4, 48b/14, 53a/7, 62a/13, 78ah/60, 89b/15, 184a/13  
h.+den 42a/10  
h.+i 43a/16  
h.+ün 42a/9, 43b/2  
**(muhammed bin) hüseyin es-selemî öz. is.**  
h.48ah/22  
**hüsn Ar. Güzellik, iyi, güzel**  
h.4a/19, 5b/9, 5b/10, 10b/11, 20b/2, 22a/1, 24a/9, 29b/6, 38a/7, 54b/8, 55a/1, 89b/2, 100a/13, 102b/19, 103b/12, 104a/5, 104a/6, 104a/18, 104b/12, 105a/4, 105b/5, 105b/7, 105b/7, 105b/13, 1105b/10, 06a/7, 106b/9, 108a/12, 108a/14, 108a/16, 113b/1, 116b/1, 135a/6, 135a/10, 136b/5, 150a/9, 155a/13, 162a/11, 166b/15, 170a/18, 170b/2, 179b/18, 180a/18, 189a/17, 195b/4, 198b/15, 199b/3  
h.+dür 78ah/42  
h.+i 105b/5, 106a/6  
**hüsnâ Ar. Çok güzel**  
h.19b/8, 22a/1  
**hüsrân Ar. Zarar, hayal kırıklığı**  
h.143b/14, 168a/6, 186b/14  
h.+dur 148b/8  
**hüsrev Far. Hüsrev, padişah, hükümdar**  
h.3a/7, 27a/18, 48bh/41, 51a/17, 55a/4, 56a/9, 56a/16, 56b/14, 56b/14, 79ah/6, 79ah/11, 79ah/21, 79ah/29, 79ah/32, 79ah/45, 85bh/13  
h.+e 79ah/43  
h.+ün 79ah/13  
**hüsrevân Far. Padişahlar, hükümdarlar**  
h.+ıla 59b/1  
**hüsrevâne Far. Hükümdarca**  
h.+ye 50a/13  
**hüsrevânî Far. Hükümdarlara layık**  
h.51a/16

h.+ye 51a/6, 52b/14  
**hüsrevânî krş. hüsrevânî**  
h.+ye 54a/16  
**hüssâd Ar. Hasetler, haset ediciler**  
h.90bh/24  
**hüveydâ Far. Açık, besbelli**  
h.50a/4  
**hüviyyet Ar. Asıl, kimlik**  
h.77a/11, 81b/17  
**hüzâl Ar. Zayıflık, bitkinlik**  
h.+den 126a/4  
**hüzeyme öz. is.**  
h.21b/6, 22b/17  
**hüzn Ar. Hüzün, üzüntü**  
h.20b/15  
h.+i 184a/4

I

**Öirâk öz. is.**  
Öi.35b/5, 48a/15, 48b/13, 59a/9, 119b/15  
**irmağ(ğ) İrmak**  
i.+ınur 33b/13  
**Öirz Ar. Namus, iffet**  
Öi.+ına 156b/16  
**Öisâbe Ar. Topluluk, cemaat**  
Öi.25b/11  
**ışkât Ar. Düşürme**  
i.155b/4  
**islâh Ar. Düzeltme, iyileştirme, reform**  
i.98a/2, 115a/3, 122b/6, 137a/13, 155b/5, 156a/12, 160b/14, 168b/13  
i.+a 141a/19, 141a/19, 162a/12  
i.+ı 153b/4  
i.+ıdur 180b/7  
i.+ından 106b/7  
**ışmarla- İsmarlamak**  
i.-dı 48bh/25  
i.-mışlar 147b/5  
i.-r 6a/10  
**isrâr Ar. Diretme, üsteleme**  
i.86b/9, 88b/4, 138a/8  
i.+ına 122b/19  
**issıtma Sıtma**  
i.192b/18  
**istâhr öz is. İran'da bir şehir adı**  
i.35b/8, 38a/19  
**itlâk Ar. Bırakma, salma, boşamak**  
i.34a/2, 184b/1  
**Öit'r Ar. Koku, itir**  
Öi.82b/2, 100b/1  
Öi.+ur 100b/3  
Öi.+ı 100b/3, 100b/6  
**it'lîâÖ Ar. Bilgi sahibi olma**  
i.198a/17  
**izmâr Ar. Gönlünde gizleme**  
i.166a/19, 189a/8  
i.+ı 189a/9  
**Öiyâdet Ar. Hasta ziyareti**  
Öi.12a/1  
Öi.+ine 12a/7  
**Öiyâz öz. is.**  
Öi.36a/13  
**izrâr Ar. Zarar verme, zarara sokma**  
i.49a/12  
**izt'râb Ar. Acı, ızdırıp**  
i.76bh/18  
i.+ında 82a/13  
**izt'irâr Ar. Zorunluluk**  
i.133a/8  
i.+ı 112a/15  
i.+ın 176b/19

i, j

i- İmek

i.-di 2b/7, 2b/10, 3b/14, 5b/11, 5b/13, 5b/15, 5b/16, 5b/18, 6a/8, 6a/10, 6b/4, 6b/9, 7b/13, 8a/13, 8a/14, 8a/15, 8a/16, 8b/2, 8b/8, 8b/12, 10a/4, 10a/5, 10a/11, 10a/14, 10a/16, 10a/18, 10b/11, 10b/11, 10b/12, 10b/12, 10b/13, 10b/14, 10b/15, 10b/16, 10b/18, 11a/15, 11b/1, 11b/2, 11b/3, 11b/5, 11b/6, 11b/11, 11b/11, 11b/15, 11b/18, 11b/19, 12a/1, 12a/2, 12a/4, 12a/6, 12a/6, 12a/7, 12a/8, 12a/9, 12a/10, 12a/10, 12a/11, 12a/13, 12a/15, 12a/16, 12a/17, 12a/17, 12b/2, 12b/4, 12b/7, 12b/7, 12b/8, 12b/10, 12b/11, 12b/14, 12b/15, 12b/16, 12b/19, 13a/1, 13a/2, 13a/5, 13a/6, 13a/6, 13a/8, 13a/9, 13a/10, 13a/10, 13a/11, 13a/12, 14b/7, 14b/8, 14b/9, 14b/10, 14b/11, 14b/13, 14b/14, 14b/15, 14b/17, 14b/18, 14b/19, 14b/19, 15a/2, 17a/12, 17a/14, 17a/17, 17a/18, 17b/1, 17b/2, 17b/2, 17b/7, 17b/14, 18a/9, 18a/14, 18a/15, 18a/17, 18a/17, 18a/18, 18b/2, 18b/11, 18b/12, 19a/8, 19a/17, 19b/8, 19b/8, 19b/11, 19b/16, 20a/1, 20a/8, 20b/4, 20b/7, 20b/16, 21a/7, 21a/19, 21b/19, 22a/6, 22a/10, 22b/6, 23a/2, 23a/2, 23a/3, 23a/3, 23a/4, 23a/6, 23a/9, 23a/11, 23a/17, 24b/13, 25a/2, 25a/4, 25a/5, 25a/10, 25b/1, 26a/4, 26a/7, 26a/7, 26a/7, 26a/8, 26a/9, 26a/14, 26a/19, 27a/18, 27a/18, 27b/1, 27b/2, 27b/2, 27b/3, 27b/4, 27b/4, 27b/5, 27b/15, 27b/16, 28a/4, 28a/5, 28a/6, 28b/9, 28b/10, 28b/13, 28b/14, 29a/9, 29b/1, 29b/5, 29b/6, 29b/12, 29b/13, 29b/13, 29b/14, 29b/18, 30a/2, 30a/7, 30b/16, 31a/12, 31b/2, 32a/2, 32a/6, 32a/6, 32a/7, 32a/9, 32a/15, 32b/4, 32b/9, 32b/10, 32b/11, 32b/12, 32b/13, 33a/5, 34a/6, 34a/6, 34a/10, 34a/17, 34a/19, 34b/3, 34b/7, 34b/11, 34b/12, 34b/16, 34b/17, 36a/3, 36a/4, 36a/7, 36a/13, 36a/16, 36b/9, 37a/4, 37b/5, 37b/9, 38a/1, 38a/4, 38a/8, 38b/9, 38b/12, 38b/19, 38b/19, 39a/1, 40a/7, 41a/7, 41a/11, 41a/13, 41a/19, 41b/1, 42a/5, 42a/9, 42b/1, 42b/8, 42b/13, 43a/15, 43a/17, 44a/6, 44a/19, 44b/2, 44b/2, 44b/3, 44b/4, 44b/8, 45a/7, 45a/12, 45a/12, 45a/12, 45b/5, 45b/10, 46a/4, 46a/8, 46a/15, 46a/15, 46a/16, 46a/16, 46a/17, 46a/17, 46a/18, 46a/18, 46b/7, 46b/9, 46b/11, 46b/13, 47a/3, 47a/4, 47a/8, 47a/10, 47a/16, 47b/7, 47bh/30, 47bh/34, 47bh/60, 48a/4, 48a/15, 48a/17, 48a/19, 48ah/13, 48ah/14, 48ah/17, 48ah/21, 48ah/23, 48ah/41, 48ah/43, 48ah/45, 48b/8, 48b/11, 48b/11, 48bh/3, 48bh/12, 48bh/14, 48bh/17, 48bh/18, 48bh/32, 49a/13, 49b/5, 49b/13, 50a/14, 50b/4, 51a/9, 51a/13, 51b/2, 51b/8, 51b/14, 51b/16, 52a/13, 52a/14, 52b/1, 52b/9, 53a/1, 53a/6, 53a/14, 53b/13, 54a/13, 57a/3, 57a/3, 57a/4, 57b/12, 58a/10, 58a/10, 59a/19, 60b/17, 62a/9, 63a/10, 63b/17, 63b/18, 64b/14, 66a/16, 70a/6, 70a/11, 71a/18, 72b/9, 72b/14, 73a/6, 73b/7, 75b/10, 75bh/39, 75bh/51, 76a/10, 76a/11, 76a/11, 76ah/7, 76ah/22, 76ah/23, 76ah/58, 76bh/25, 76bh/26, 77ah/55, 77b/10, 77b/18, 77bh/10, 77bh/11, 77bh/14, 77bh/16, 77bh/16, 77bh/44, 77bh/62, 78ah/18, 78ah/20, 78ah/31, 78bh/39, 78bh/54, 78bh/61, 79a/11, 79ah/7, 79ah/8, 79ah/11, 79ah/12, 79ah/44, 79ah/47, 79bh/17, 79bh/18, 79bh/34, 80ah/21, 80ah/32, 80ah/32, 80ah/35, 80ah/42, 80ah/45, 80ah/46, 80ah/47, 80bh/28, 81ah/12, 81ah/28, 81ah/31, 81ah/36, 81ah/37, 81ah/44, 81ah/45, 81bh/2, 81bh/23, 81bh/31, 81bh/59, 82ah/23, 82ah/40, 82ah/43, 82ah/45, 82ah/51, 82ah/54, 82bh/42, 82bh/44, 82bh/56, 83a/4, 83a/5, 83a/13, 83a/15, 83a/19, 83a/19, 83ah/13, 83ah/14, 83ah/15, 83ah/16, 83ah/34, 83ah/39, 83ah/44, 83ah/61, 83ah/62, 83b/2, 83b/5, 83b/5, 83bh/5, 83bh/9, 83bh/12, 83bh/12, 83bh/16, 83bh/17, 83bh/25, 83bh/26, 83bh/32, 83bh/47, 83bh/47, 83bh/57, 84a/17, 84a/18, 84bh/25, 84bh/29, 84bh/60, 85a/12, 85ah/4, 85ah/14, 85ah/18, 85ah/43, 85ah/47, 85bh/3, 85bh/38, 85bh/41, 85bh/43, 86a/5, 86a/6, 86a/6, 86a/7, 86ah/1, 86ah/3, 86ah/4, 86ah/6, 86ah/7, 86ah/9, 86ah/10, 86ah/54, 86bh/21, 86bh/23, 86bh/26, 86bh/27, 86bh/29, 86bh/31, 86bh/48, 86bh/49, 87ah/3, 87ah/27, 87bh/20, 87bh/41, 88ah/16, 88ah/22, 88ah/30, 88ah/30, 88ah/31, 88ah/48, 88ah/49, 88bh/1, 88bh/24, 88bh/26, 88bh/29, 88bh/36, 88bh/52, 89a/15, 89ah/4, 89ah/15, 89ah/25, 89ah/52, 89ah/53, 89ah/54, 89b/10, 89b/16, 89b/16, 89b/17, 89b/17, 89bh/14, 89bh/15, 89bh/40, 90a/1, 90a/2, 90ah/8, 90b/2, 90b/6, 90bh/4, 90bh/9, 91a/9, 91a/11, 91a/11, 91a/12, 93b/6, 93b/7, 93b/7, 93b/11, 94b/11, 95a/16, 95a/17, 95a/17, 96a/12, 96a/14, 96a/14, 96a/15, 96b/7, 96b/8, 96b/8, 97b/12, 97b/13, 98b/19, 99a/1, 99a/9, 99a/10, 99b/10, 102a/5, 103a/3, 103a/3, 103a/8, 104a/17, 105a/8, 106a/1, 106a/1, 106a/2, 106a/6, 106b/19, 107b/10, 107b/11, 107b/11, 108a/11, 108a/18, 108b/4, 108b/12, 108b/12, 108b/13, 109a/2, 109a/3, 109a/4, 109a/4, 109a/5, 109a/5, 109a/5, 109a/6, 109a/7, 109b/10, 109b/10, 110b/3, 111b/9, 111b/10, 111b/11, 111b/12, 113a/5, 114b/13, 114b/14, 115a/6, 115a/15, 115a/15, 115a/17, 116a/13, 117a/18, 118b/2, 118b/3, 118b/3, 118b/5, 118b/6, 118b/7, 119b/13, 119b/14, 120a/12, 121a/8, 121a/19, 121b/2, 121b/15, 122a/1, 122a/1, 122b/15, 125b/19, 126a/2, 126a/3, 126a/4, 126a/4, 126a/6, 126a/7, 126a/8, 126a/10, 126b/12, 126b/13, 126b/17, 126b/19, 126b/19, 127a/1, 127a/15, 127a/16, 127a/17, 127b/1, 127b/1, 127b/2, 127b/4, 127b/7, 127b/8, 127b/9, 127b/10, 127b/11, 127b/11, 127b/18, 128a/19, 128a/19, 128b/1, 128b/5, 128b/7, 128b/9, 128b/15, 128b/15, 128b/19, 129a/2, 129a/3, 129a/3, 129a/17, 129a/17, 129b/5, 129b/11, 129b/12, 129b/12, 129b/14, 129b/16, 129b/17, 129b/17, 130a/1, 130b/8, 130b/10, 130b/10, 130b/17, 130b/18, 131a/8, 131a/10, 131b/13, 131b/15, 136a/11, 136a/11, 136a/12, 136b/19, 136b/19, 137a/1, 137a/1, 138a/11, 138a/14, 138a/14, 138a/15, 138b/6, 143a/8, 144a/3, 144a/4, 144a/15, 144a/16, 144a/16, 144a/17, 145b/11, 149a/18, 152b/11, 152b/12, 152b/13, 152b/13, 153b/16, 153b/17, 153b/18, 154b/1, 154b/2, 154b/3, 154b/9, 154b/9, 154b/9, 154b/11, 154b/15, 154b/17, 154b/18, 154b/18, 155a/1, 155b/10, 155b/12, 155b/12, 155b/13, 157b/11, 158b/14, 160a/17, 165b/11, 165b/12, 170a/18, 170a/18, 170a/19, 170b/15, 170b/18, 170b/19, 171a/9, 171a/10, 171b/8, 171b/8, 172a/1, 172a/1, 172a/1, 173a/6, 173a/7, 173a/8, 174a/17, 174a/19, 174b/3, 175b/7, 175b/19, 176a/1, 176a/2, 176a/3, 178a/19, 178b/8, 178b/13, 178b/13, 178b/15, 179b/13, 179b/14, 181a/10, 182a/13, 182b/4, 182b/17, 183a/11, 183a/15, 183a/15, 183a/15, 183a/18, 183a/19, 183a/19, 183b/12, 183b/12, 184b/10, 185a/14, 185b/10, 185b/15, 185b/15, 186a/16, 188a/6, 188a/7, 188b/16, 189a/4, 189a/7, 189a/17, 189b/1, 189b/2, 189b/4, 189b/13, 189b/13, 190a/9, 190a/10, 190a/14, 190a/17, 190a/18, 190a/18, 190a/19, 190b/2, 190b/8, 190b/8, 190b/9, 190b/10, 190b/10, 190b/18, 190b/19, 191a/2, 191a/3, 191a/4, 191a/12, 191a/15, 191a/16, 191a/19, 191a/19, 191b/1, 192a/11, 192a/14, 192b/13, 194a/12, 194b/19, 195a/1, 197a/3, 197a/13, 197a/13, 197a/14, 197a/14, 198b/7, 198b/8, 198b/15, 198b/16, 199a/11, 199a/12, 199b/6, 199b/8, 199b/9, 199b/9, 199b/10, 199b/10, 199b/11, 199b/11, 199b/12, 200a/2, 200a/5, 200a/6, 200a/9

i.-diler 5a/13, 5b/6, 11a/10, 12a/19, 14b/12, 16a/5, 19a/1, 19a/19, 20a/17, 22b/14, 22b/15, 23b/2, 25b/12, 26b/1, 26b/5, 27a/17, 30a/2, 37b/13, 39a/5, 47bh/37, 47bh/40, 47bh/45, 48bh/1, 48bh/7, 48bh/16, 48bh/33, 49a/11, 51a/17, 53a/6, 54a/18, 78b/1, 84a/4, 84a/16, 88ah/27, 99a/10, 99b/10, 103b/14, 109b/19, 110a/10, 126b/13, 131a/11, 153b/15, 153b/16, 178b/3, 180a/19, 200a/8, 200a/9

i.-dise 190a/13

i.-dügi 10b/12, 11a/11, 15b/2, 29a/12, 33b/5, 35b/19, 39b/12, 40b/11, 75bh/36, 76ah/28, 87bh/7, 150b/13, 183b/9

i.-dügin 31a/1, 36b/17, 62b/17, 75b/14, 76a/16, 80a/12, 85ah/26, 165b/2, 167a/14

i.-düginden 59b/11

i.-dügine 30a/9, 132a/13

i.-dük 71a/8, 75b/8, 88ah/48, 88bh/6, 120a/3, 175b/16

i.-düklerine 24b/4

i.-düklerinün 84ah/27

i.-düm 19a/1, 19a/2, 19b/16, 37b/16, 44b/6, 46b/14, 46b/15, 63b/17, 63b/18, 75bh/53, 78ah/38, 78ah/38, 78bh/37, 78bh/58, 78bh/62, 79bh/49, 79bh/53, 81ah/26, 81bh/23, 83a/6, 89ah/24, 89ah/25, 89bh/52, 90a/2, 92a/12, 104a/17, 111a/5, 117a/17, 117a/18, 117b/7,

117b/12, 118a/18, 146a/18, 155a/8, 190a/2, 190b/14, 200a/7  
i.-dün 81ah/23, 81bh/21, 86bh/25, 96b/2, 118b/2, 130b/10, 155a/5, 176a/4, 197b/1  
i.-dünüz 70a/2  
i.-miş 25a/2, 49b/1, 54a/12, 59a/7, 82bh/40, 87bh/7, 87bh/15, 95a/18, 174a/14  
i.-mişin 36b/15, 79bh/51  
**İbâh Ar. Tiksindirilmek, çekindirilmek, uzak durmak, kaçınmak**  
i.46b/17, 84bh/16, 182a/9  
**Öibâd Ar. Kullar**  
i.108a/11, 142b/11  
Öi.+ları 127b/6  
**Öibâdât Ar. İbadetler**  
Öi.4a/15, 16a/11, 47bh/19, 60b/13, 83b/9, 97b/1, 132a/9, 178a/17  
Öi.+a 106b/4  
**Öi.+da 63a/1**  
Öi.+dan 62b/17, 62b/19, 100b/7  
Öi.+larınun 97b/6  
**Öibâdet Ar. Kulluk, tapınma**  
Öi.6a/13, 6b/8, 9b/4, 41a/9, 41a/17, 41a/18, 54b/7, 63a/1, 68a/11, 74b/6, 75b/18, 75b/18, 80b/3, 84b/17, 90a/10, 93a/10, 100b/8, 105a/5, 107b/13, 117a/18, 117a/18, 119b/3, 137a/7, 139a/8, 180a/4  
**Öi.+de 11a/6**  
Öi.+dür 107a/10, 194a/15  
Öi.+e 13a/6, 47bh/14, 74a/7, 76b/18, 124a/13, 131b/15, 132a/14, 175b/16, 194a/19  
Öi.+i 76bh/45, 104b/13  
Öi.+in 124b/17  
Öi.+ine 75bh/38, 100b/18, 127b/18, 139b/3  
Öi.+ler 15b/1  
Öi.+lerden 17b/4  
Öi.+leri 17a/17  
Öi.+lerin 175b/12  
Öi.+lerinde 97b/5  
Öi.+lerine 81bh/29  
Öi.+ün 76bh/46  
Öi.+ünüzün 182b/4  
**Öibâdu'llâh Ar. Tanrı'nın kulları**  
Öi.66a/11, 75bh/39, 75bh/45, 76a/14, 77ah/27, 130b/16, 137a/6  
**İbâhat Ar. Helal sayma, mübah görme**  
i.+de 105b/16  
**Öibârât Ar. İbareler, sözler, cümleler**  
Öi.2a/13, 2a/17, 136a/18  
Öi.+ınun 2b/3  
**Öibâret Ar. Meydana gelen, oluşan**  
Öi.+dür 100b/12, 108a/12, 134a/1, 149a/19, 167b/1, 169a/4, 188a/15  
**İbkâ Ar. Devamlılık kazandırma**  
i.27a/19, 168b/15, 172b/19  
i.+sı 112b/18  
**İblâğ Ar. Bildirme, ulaştırma**  
i.149b/16, 155a/18  
**İblîs Ar. Şeytan, hileci**  
i.7b/7, 47a/6, 75a/11, 201a/10  
i.+e 147b/5  
**İbn Ar. Oğul**  
i.2a/9, 3a/2, 6a/19, 6b/7, 6b/8, 6b/18, 7b/13, 10a/5, 10a/7, 15b/5, 23b/15, 25b/19, 26a/7, 26a/12, 26a/15, 26b/13, 27b/11, 28a/3, 28a/3, 30b/15, 31a/2, 37b/4, 38b/2, 38b/2, 40b/15, 43b/4, 43b/4, 43b/18, 45a/7, 47bh/11, 47bh/52, 49a/9, 57a/2, 61a/5, 72b/13, 75a/9, 79a/11, 79b/5, 79bh/3, 86b/3, 86b/5, 102a/10, 104b/2, 105a/7, 110b/14, 118a/12, 124b/10, 128b/4, 129b/8, 130a/8, 130a/17, 140a/17, 152a/17, 153b/13, 162b/10, 163a/4, 163b/1, 179a/1, 179a/13, 180a/3, 183b/5, 186a/4, 186b/11, 187a/16, 190b/1, 191a/3, 194a/2, 195a/17, 196a/1, 196a/8  
**İbn-i cüreyc öz. is.**  
i.26b/14  
**İbn-i cüzj öz. is.**  
i.47bh/52

**İbrâ Ar. Aklanma**  
i.96a/4  
**İbrâhîm öz. is.**  
i.3a/3, 5b/2, 6a/1, 11a/1, 16b/15, 17a/10, 18b/7, 18b/9, 19a/16, 25b/18, 26b/4, 34a/16, 36b/5, 45a/1, 47b/13, 47bh/32, 54a/17, 78a/17, 81ah/36, 81ah/42, 83a/12, 83a/17, 122b/9, 175a/16, 175b/3, 184a/8  
i.+i 5b/18, 81ah/39  
i.+ün 113a/14  
**İbrâm Ar. Zorlama**  
i.88ah/46  
**Öibret Ar. Hayat dersi**  
Öi.133b/1, 138b/10, 166b/4  
**İbrîk Ar. Toprak veya madenden yapılmış, kulplu ve emzikli su kapı**  
i.+i 17b/2  
i.+in 38a/1  
**İbrîşim Far. İnce bükülmüş ipek iplik**  
i.90b/13, 155a/15, 156a/18  
**İbsâla öz. is.**  
i.+yı 51a/1  
**İbtâl Ar. Geçersiz kılma, bozma**  
i.153a/7, 158a/1  
i.+i 157a/14  
**İbtidâ Ar. Önce, ilkin, başlangıç**  
i.8a/13, 8a/17, 8b/9, 10a/1, 10a/3, 12a/7, 14b/3, 16b/11, 17a/4, 17a/16, 18b/11, 21a/15, 21b/18, 25a/18, 26b/14, 27a/19, 30b/7, 32b/13, 34a/7, 34a/8, 34a/8, 34a/13, 35a/1, 37b/9, 38b/4, 40a/4, 41a/14, 42b/15, 42b/16, 47a/16, 47b/6, 47b/11, 47bh/5, 48ah/34, 48b/8, 50b/2, 63a/18, 63b/18, 68a/2, 73b/11, 75bh/52, 78bh/57, 79b/2, 87bh/53, 90ah/36, 95a/2, 125b/7, 181a/16  
i.+larında 45a/5, 80ah/29  
i.+sı 18a/17, 183a/2  
i.+sın 157b/13  
i.+sında 62a/1  
i.+ya 181b/7  
**İbtidâj Ar. İlke ait, ilk derecede**  
i.48a/4  
**İbtîlâ Ar. Tutkunluk, düşkünlük**  
i.102a/4  
**İcâbet Ar. Kabul edilme, uyma**  
i.94b/17, 103a/8, 103a/10, 151a/10, 151b/3  
i.+den 78b/8  
i.+e 79ah/3  
i.+i 72b/1  
i.+ine 88a/15  
**İcâb Ar. Lazım gelme, gerek**  
i.160b/14  
**İcâd Ar. Var etme, yaratma, icat**  
i.34a/8, 34a/13, 100b/2, 168b/15, 170b/5, 198b/13  
i.+ı 170b/6  
i.+ıdır 35a/6  
i.+ından 143a/11  
**İcâz Ar. Özlü söyleme, veciz anlatma**  
i.85a/8, 132a/3, 142a/13, 169b/16  
**İcâzet Ar. İzin**  
i.36b/11, 37b/1, 59b/16, 130a/6, 136a/11, 136a/11, 136a/15, 136a/16, 188a/8  
**İcâzetsüz Ar.+T. İzinsiz**  
i.22a/5  
**İcmâ Ar. Bir araya getirme**  
i.76b/1, 155b/8  
i.+ı 154a/15  
**İcmâl Ar. Özetleme**  
i.+i 15a/5, 35a/15  
**İcmâlen Ar. Özetle, özetleyerek**  
i.35a/16, 78b/2  
**İcrâ Ar. Yürütme, yerine getirme**  
i.3a/12, 3b/5, 147a/12  
**İctihâd Ar. Çalışma, dinî kaynaklar ışığında görüş bildirme**  
i.28b/6, 87a/2  
i.+e 28b/5  
**İctilâb Ar. Çekmek**  
i.123b/15



**ictimâ' Ar. Toplanma, bir araya gelme**

i.169a/9

**ictimâb Ar. Kaçınma, uzak durma**

i.74b/7, 78b/8, 80b/4, 86b/3, 109b/3, 109b/18, 158a/5

i.+ı 108b/18

i.+ına 183b/10

**İç İÇ**

i.55b/7, 60a/6

i.+inde 5b/17, 8a/7, 11b/10, 22b/16, 24b/13, 25a/14, 35a/18, 38b/7, 41a/18, 42b/15, 53a/19, 54b/1, 55b/6, 55b/8, 57b/12, 57b/17, 60a/7, 71b/11, 75a/1, 76bh/24, 77ah/45, 77bh/37, 85ah/21, 86ah/45, 91b/2, 110a/16, 130a/14, 147a/13, 195b/1

i.+indedür 67b/14

i.+indeki 8b/3, 35b/17, 130a/2

i.+inden 8b/1

i.+ine 6a/17, 31a/11, 32a/13, 33b/14, 35a/9, 41a/16, 76ah/22, 126a/10, 129b/15

i.+ini 8b/3

i.+lerinde 23a/17

i.+lerinden 12a/13

i.+re 2a/5, 34b/15, 52b/15, 53a/13, 57a/3, 62a/14, 62a/15, 74b/19, 76bh/23, 83bh/18, 90b/5, 200b/16, 201a/3

**İÇ- İÇMEK**

i.-di 77bh/42

i.-dükleri 200a/1

i.-düklerinde 12b/1

i.-dün 86bh/24

i.-erler 79b/3, 181a/10

i.-erse 73b/9

i.-esin 85ah/8

i.-inceye 11a/19

i.-medi 178a/9

i.-mem 85ah/10

i.-meyeler 139b/19

i.-mez 79a/12

i.-miş 54a/3, 174a/14

i.-üp 12b/2, 87ah/37, 194b/8

**İÇEN İÇEN**

i.+e 80a/3

i.+lere 80a/9, 80a/10

i.+lerün 80a/12

**İÇERÜ İÇERİ**

i.15a/1, 33a/7, 33a/8, 59a/5, 79bh/45, 80bh/36, 81ah/8, 81ah/11, 81ah/18, 86ah/45, 86ah/48, 90ah/3, 128a/2, 128a/5, 146b/2, 148b/16

i.+de 40a/12, 59b/10

i.+deki 40a/3

i.+den 53b/8, 128a/1

i.+si 137a/5

i.+ye 53b/8, 55a/16, 57b/11

**İÇME İÇME, İÇMEK**

i.+sin 167a/5, 167a/6

**İÇMEK İÇMEK**

i.73b/9, 79b/2, 101a/2

i.+e 101a/1

i.+ini 70b/18

i.+den 71b/1, 101b/15

i.+dür 87ah/35

**İÇÜN İÇİN**

i.4a/16, 6a/11, 6b/2, 7a/3, 8a/8, 11a/15, 12a/2, 17a/18, 17b/1, 19b/10, 19b/12, 22b/2, 22b/8, 22b/9, 25a/1, 25a/7, 25b/12, 26a/1, 31a/5, 31a/6, 31b/3, 32a/14, 33a/2, 33b/3, 34b/6, 34b/15, 35a/13, 36b/11, 37b/2, 39a/13, 40a/2, 40a/9, 42b/14, 43b/10, 44a/12, 47bh/30, 48ah/6, 49b/1, 58a/15, 59a/5, 59b/5, 59b/7, 60a/1, 60a/17, 63a/10, 63b/19, 68a/5, 68b/9, 68b/14, 70b/6, 70b/18, 71b/7, 74b/13, 74b/14, 75bh/19, 75bh/27, 75bh/28, 75bh/52, 75bh/54, 76a/14, 76ah/21, 77a/8, 77a/10, 77ah/25, 77bh/15, 77bh/18, 77bh/29, 78ah/45, 78bh/49, 79bh/4, 79bh/19, 79bh/21, 80ah/5, 80ah/7, 80ah/21, 80ah/39, 80ah/58, 80ah/59, 80bh/32, 81b/12, 81bh/26, 83a/13, 83ah/51, 83b/18, 83bh/56, 84a/2, 84bh/1, 84bh/3, 85b/17, 85bh/59, 86b/18, 87a/1, 87a/2, 87b/14, 88ah/28, 88bh/30, 89a/15, 89ah/42, 89b/14, 89bh/52, 89bh/54, 90b/13, 90bh/16, 92a/19, 92a/19,

93a/7, 93b/8, 93b/10, 93b/17, 95a/1, 95b/3, 95b/7, 95b/8, 96a/11, 97b/3, 98b/12, 99b/14, 100a/1, 101a/2, 101a/6, 101a/7, 103a/7, 103b/9, 105a/16, 107b/11, 108a/17, 111b/10, 111b/12, 111b/14, 112b/8, 113a/7, 113b/11, 114a/8, 114a/8, 116a/3, 116a/7, 116b/14, 118a/19, 118b/1, 119a/5, 119a/15, 119b/4, 119b/8, 119b/8, 119b/15, 120b/15, 121a/7, 122b/6, 122b/7, 122b/8, 122b/12, 123a/15, 123b/18, 123b/18, 125b/15, 126b/3, 127a/14, 129a/8, 129a/17, 131a/10, 132b/1, 132b/12, 133a/2, 135a/13, 135b/13, 136a/2, 136a/16, 136b/10, 136b/12, 137a/1, 137a/19, 139a/1, 139a/4, 139a/19, 139b/7, 140b/15, 141a/2, 141a/9, 141a/10, 141b/5, 142a/16, 143a/14, 143a/15, 143a/15, 143a/18, 145b/3, 146a/7, 147b/2, 149a/3, 149a/11, 149b/13, 151a/8, 151b/18, 152a/9, 152a/14, 152b/7, 153a/2, 153a/5, 153a/13, 153b/3, 153b/4, 154b/10, 154b/14, 155a/5, 156b/19, 157b/2, 159a/5, 160a/9, 160a/18, 160a/18, 161a/1, 161a/2, 161b/4, 161b/17, 161b/19, 165b/1, 166a/11, 166a/15, 166a/16, 169a/1, 171b/15, 171b/15, 171b/15, 171b/16, 171b/16, 171b/17, 171b/17, 172b/15, 172b/19, 173b/6, 174a/16, 174b/12, 175a/14, 176b/3, 176b/8, 180b/6, 180b/10, 181a/8, 181b/5, 182b/5, 183a/10, 185a/8, 191b/6, 191b/7, 194a/6, 195a/3, 195a/17, 196b/2, 197a/13, 198b/4, 198b/9, 198b/19, 200a/9, 201a/3

i.+dür 5b/8, 47a/12, 70b/17, 76b/16, 78b/8, 79a/14, 80a/11, 85a/6, 88a/18, 100a/1, 119b/10, 200b/11, 200b/11, 200b/11, 200b/12

**İÇÜRİL- İÇİRİLMEK**

i.-dükde 37a/13

**Öjd Ar. Bayram**

Öj.28b/12, 130b/7, 154b/3

Öj.+de 21b/11

**İD(t)- Etmek**

i.-e 5a/2, 69a/4, 72a/4, 76ah/37, 83bh/64, 84b/8, 87b/19, 89a/2, 90a/15, 94a/13, 94b/18, 99a/6, 112b/8, 115a/9, 117a/6, 117b/14, 118a/10, 120b/10, 123a/17, 133b/2, 139a/4, 140b/14, 142a/17, 151a/3, 159a/8, 166a/13, 167b/9, 168b/16, 170a/19, 170b/8, 171a/1, 171a/14, 171b/1, 171b/10, 171b/10, 173b/19, 173b/19, 176a/3, 181b/9, 181b/9, 181b/10, 181b/10, 183b/10, 184b/10, 189a/17, 191b/12, 192b/17, 195a/7, 196b/7, 197a/14, 197b/4, 197b/5, 197b/9, 197b/16, 200b/10

i.-ecegin 39a/2

i.-ecek 16b/11, 43b/12, 88bh/34, 90ah/29, 133a/10, 140a/7, 151b/11, 158b/12, 193a/13, 193a/13

i.-ecekce 180b/8

i.-eceedür 8b/13

i.-ecekleri 31b/2

i.-eler 47bh/21, 63b/19, 80a/4, 81a/17, 86a/16, 86b/3, 91b/12, 92a/3, 92b/19, 93a/19, 94b/8, 99b/10, 105a/17, 105b/1, 106a/10, 109b/3, 112a/8, 114a/11, 116b/7, 116b/10, 116b/16, 116b/17, 117a/4, 119a/4, 119a/10, 122a/6, 123b/19, 128b/18, 132b/14, 132b/15, 132b/16, 136a/16, 136b/7, 136b/16, 137a/10, 137a/10, 137b/6, 137b/7, 137b/15, 138b/4, 138b/10, 139b/16, 149a/13, 150a/19, 151b/2, 154a/17, 157b/1, 157b/9, 157b/15, 158a/1, 162a/8, 167a/14, 174a/2, 174a/3, 175b/14, 175b/17, 178a/16, 178a/18, 178b/2, 188b/15, 192b/1, 199b/19

i.-elüm 148a/4, 155b/7, 164b/7

i.-em 88bh/63

i.-emem 155a/9

i.-emeyüp 47a/1, 91b/2, 133b/13

i.-emez 3b/7, 80bh/5, 87bh/11, 106b/2, 109a/15, 132b/4, 149a/14, 154a/1, 168b/16, 192a/1

i.-emezler 77a/6, 170a/3, 170a/4, 193a/19

i.-emezsem 76ah/36

i.-er 5b/13, 6b/7, 10a/16, 10b/14, 10b/16, 14b/9, 14b/18, 19a/1, 22a/6, 25b/1, 28b/13, 30b/17, 32a/9, 34a/19, 34a/19, 34b/7, 35a/11, 36b/10, 43a/16, 43b/11, 45a/7, 45a/12, 45b/13, 46a/4, 46b/1, 46b/14, 48ah/9, 60b/16, 61a/6, 61b/17, 62a/13, 62a/19, 62b/6, 62b/11, 62b/16, 63a/3, 63a/9, 63b/5, 63b/12, 64a/15, 64b/13, 65a/4, 65a/11, 65b/13, 66a/15, 66b/4, 66b/5, 66b/5, 66b/13, 67a/5, 70b/3, 70b/6, 70b/15, 70b/18, 71a/8, 72a/5,

72a/8, 72a/16, 72a/16, 72a/17, 72a/18, 72a/18, 72a/19, 72b/1, 72b/2, 72b/16, 73a/1, 73a/18, 73b/7, 74a/11, 74a/19, 74b/11, 75a/1, 75a/4, 75a/14, 75bh/32, 75bh/52, 76ah/57, 76ah/62, 76b/5, 76b/7, 76b/12, 76bh/65, 77b/14, 77bh/28, 78a/3, 78ah/38, 78b/13, 79a/1, 79ah/28, 79b/1, 79b/8, 79b/14, 80a/2, 80ah/25, 80bh/39, 81a/15, 81bh/7, 81bh/59, 82a/4, 82a/4, 82ah/54, 82b/8, 82bh/42, 82bh/44, 83bh/57, 84a/2, 84a/2, 84a/6, 84a/7, 84a/9, 84bh/29, 84bh/60, 85a/17, 85b/6, 85b/19, 85bh/41, 85bh/43, 86a/4, 86a/9, 86a/14, 86ah/14, 86b/1, 86bh/40, 87a/8, 87ah/23, 87b/11, 87bh/23, 88a/3, 88a/9, 88a/9, 88a/12, 88b/9, 88bh/52, 88bh/57, 89ah/53, 89bh/17, 90a/1, 90a/2, 90a/12, 90a/12, 90a/13, 90a/17, 90b/2, 90b/12, 91a/2, 91a/5, 91b/16, 92a/1, 92a/9, 92b/2, 92b/7, 92b/11, 92b/15, 93a/17, 93a/18, 94a/19, 94b/7, 96a/1, 96a/3, 96a/9, 96a/14, 96a/14, 96b/6, 96b/13, 97a/9, 97a/9, 97a/12, 98a/11, 99b/1, 99b/13, 99b/14, 100a/19, 100b/18, 101a/13, 101a/14, 101a/15, 101a/17, 101b/3, 102a/5, 104a/1, 104a/4, 104a/13, 104a/17, 107b/11, 108b/3, 108b/7, 109a/14, 109b/16, 109b/16, 110a/14, 110b/1, 113b/15, 113b/15, 116a/9, 116a/15, 117a/18, 117b/12, 118a/7, 118b/2, 118b/3, 119a/9, 119a/19, 119b/13, 120a/12, 120b/11, 120b/16, 121a/1, 121a/16, 121b/10, 122b/11, 123a/8, 123a/11, 123a/18, 124b/7, 124b/10, 124b/16, 125a/3, 125a/8, 125a/13, 125a/18, 126a/16, 126b/16, 127b/1, 128a/15, 128b/9, 128b/19, 129a/1, 129a/3, 129b/12, 129b/16, 130a/13, 131b/4, 134a/9, 135b/6, 135b/16, 136b/16, 136b/16, 136b/17, 137a/1, 137a/9, 137b/2, 137b/3, 137b/7, 137b/8, 138a/4, 140a/17, 140b/9, 141a/5, 141b/11, 141b/19, 142a/2, 142a/3, 142a/5, 142a/12, 144a/11, 144a/12, 144b/13, 144b/15, 144b/16, 145a/19, 147b/10, 147b/13, 148a/5, 148b/16, 151a/1, 151a/10, 151b/19, 152b/3, 152b/10, 152b/17, 152b/19, 153a/16, 153a/17, 153b/15, 154b/9, 154b/19, 155a/8, 155b/8, 157a/2, 157a/5, 158a/17, 158b/2, 158b/5, 159a/1, 159a/14, 160a/6, 160b/5, 162b/10, 162b/17, 163a/10, 163a/12, 163a/16, 163b/1, 163b/4, 163b/8, 163b/16, 164a/3, 164b/8, 166a/6, 168a/7, 171a/5, 171b/5, 172b/8, 172b/13, 172b/16, 173a/2, 173a/2, 173a/8, 173a/14, 173a/16, 173b/14, 174a/5, 174a/17, 176a/4, 178a/15, 178b/7, 179a/1, 179a/13, 179b/5, 179b/12, 179b/17, 180a/3, 180a/6, 180a/10, 180b/9, 181b/9, 182b/3, 182b/6, 183a/12, 183a/15, 183a/18, 183b/2, 184a/5, 185b/11, 186a/1, 186a/4, 186a/19, 186b/12, 187a/2, 187a/16, 187a/17, 187b/9, 188a/12, 188a/17, 188b/3, 189b/12, 189b/17, 190a/16, 190b/3, 190b/4, 190b/7, 190b/16, 191a/5, 191a/14, 191a/16, 191a/19, 191b/19, 192b/7, 192b/16, 193b/7, 193b/16, 195a/10, 195a/10, 195a/10, 195a/11, 195a/12, 196a/1, 196a/8, 196a/11, 196b/15, 197a/13, 197a/16, 197b/6, 199a/16, 199a/18, 199a/19, 200a/9

i.-erdi 25b/3, 34a/19, 34b/14, 44b/2, 45b/10, 48ah/52, 58b/12, 65a/12, 129b/15

i.-erek 47a/9, 56b/5

i.-erken 40a/16, 49a/18

i.-erler 2b/7, 5b/15, 5b/18, 10a/14, 11b/10, 12a/6, 12a/16, 12a/17, 12b/4, 14b/15, 16a/12, 16a/19, 17a/14, 17b/14, 23a/4, 38a/4, 40a/10, 40b/10, 57b/12, 63b/13, 65a/17, 70a/6, 75bh/34, 76ah/21, 78bh/32, 79ah/27, 80b/11, 82ah/45, 83b/10, 83b/11, 83b/16, 83b/17, 84a/14, 86bh/47, 87ah/39, 87bh/20, 88ah/21, 89a/11, 90ah/35, 90b/14, 90b/15, 90bh/25, 91a/3, 91b/11, 92a/15, 92a/16, 93a/2, 93a/16, 93b/6, 95a/17, 95a/17, 95a/18, 96a/12, 97a/8, 98b/14, 103a/8, 104a/17, 108b/1, 108b/2, 108b/2, 109a/9, 109a/19, 109b/1, 109b/2, 109b/15, 111b/11, 115a/1, 115b/13, 116a/16, 116a/17, 116a/17, 121a/17, 122a/1, 125a/14, 127b/8, 128b/4, 130b/4, 131a/8, 131a/10, 133a/2, 137a/13, 141b/17, 143b/18, 146a/5, 147a/12, 152a/1, 153b/13, 153b/18, 154a/4, 154b/3, 157b/9, 157b/17, 158a/2, 159b/18, 161a/13, 164a/5, 167a/3, 168a/14, 175b/4, 176b/17, 180b/1, 180b/4, 183a/14, 186a/9, 186a/15, 189a/7, 189b/15, 191a/14, 191b/18, 192a/11, 193a/3, 193b/5, 194a/10, 194b/6, 194b/6, 197a/9

i.-erlerdi 17b/11, 38a/4

i.-erse 71b/19, 111b/7

i.-ersem 84a/8, 114b/16, 128b/11

i.-ersin 40a/14, 75bh/20, 75bh/26, 83ah/31, 107b/15, 113a/13, 129b/18, 155a/2, 174a/16, 176a/6, 189b/3

i.-ersüz 82b/11, 82b/11, 83ah/22, 118a/4, 122b/14, 196a/3

i.-erüm 33a/9, 37b/2, 76ah/61, 80b/11, 83a/17, 83ah/26, 91a/4, 103a/5, 103a/5, 114b/15, 127a/11, 135b/12, 135b/13, 135b/14, 138b/8, 158b/17, 175b/9, 175b/11, 183b/13, 197a/9, 197a/10

i.-erüz 37b/10, 74b/6, 84a/4, 94b/12, 97b/18, 177b/1, 177b/8, 186a/2, 195a/15

i.-esin 2b/13, 84b/16, 119b/3, 121a/5, 133a/8, 144a/7, 149a/15, 183b/14

i.-esüz 5b/15, 63a/4, 103a/13

i.-evüz 107b/9, 107b/10, 184a/1

i.-eydi 96b/9, 146b/14, 173a/6

i.-eydünüz 44b/6

i.-eydünj 130b/11

i.-eyüm 12a/5, 33a/8, 64a/4, 78bh/46, 81ah/44, 81ah/46, 86ah/28, 86bh/52, 88ah/9, 89ah/7, 89bh/29, 89bh/57, 91a/3, 102b/3, 103a/10, 110b/16, 115b/14, 117a/19, 118a/13, 118b/10, 121b/5, 126a/9, 128a/12, 130a/15, 143b/11, 143b/12, 148a/2, 148a/3, 152a/15, 181a/12

i.-inceye 18a/15, 26a/14, 62b/2, 128a/17, 129b/8, 197a/15

i.-inüz 24a/12, 44a/16, 76bh/29, 80a/19, 83bh/3, 89bh/35, 92b/3, 96b/19, 101a/1, 106a/3, 112b/15, 113a/5, 113b/7, 113b/8, 115a/1, 115a/2, 116a/1, 116a/2, 118a/3, 119b/8, 123b/2, 123b/3, 129a/12, 151a/9, 182b/3, 185b/13, 188b/17, 188b/17

i.-iyor 130a/3, 130a/6, 139a/12

i.-üp 2a/11, 3b/16, 5b/15, 6a/9, 6a/13, 6b/11, 7a/4, 7a/5, 7a/9, 8a/9, 8b/17, 9a/2, 9a/10, 9a/10, 9a/12, 9a/16, 9b/18, 10a/15, 10a/19, 10b/9, 11a/13, 11a/17, 11b/10, 11b/13, 11b/19, 12a/8, 12b/5, 12b/13, 14b/1, 14b/5, 16a/11, 16b/1, 16b/3, 16b/4, 16b/16, 16b/16, 16b/18, 17a/11, 17a/13, 17a/16, 17b/7, 18a/14, 18b/4, 19a/18, 19a/19, 19b/7, 19b/19, 20b/2, 21a/14, 21b/3, 21b/4, 21b/11, 21b/15, 21b/18, 22a/4, 22a/7, 22a/12, 22b/3, 22b/9, 22b/17, 23a/12, 23a/19, 25a/5, 25a/7, 25b/1, 25b/2, 26b/16, 26b/18, 27a/17, 29b/14, 30b/3, 30b/7, 30b/8, 30b/18, 31b/8, 31b/8, 31b/13, 31b/14, 31b/18, 32a/9, 32a/19, 32b/1, 33a/8, 33b/10, 33b/16, 34a/14, 34b/3, 34b/19, 35a/13, 36a/17, 36b/1, 36b/3, 36b/8, 37a/6, 37a/8, 37a/18, 37a/18, 37b/3, 38a/5, 38a/17, 38a/18, 38b/2, 39a/4, 39b/1, 39b/1, 39b/2, 39b/11, 40a/6, 40b/7, 41a/9, 41a/18, 42a/18, 42b/17, 43a/12, 43b/12, 46a/10, 46b/1, 46b/13, 46b/18, 47a/4, 47a/12, 47b/9, 47bh/17, 47bh/47, 48a/15, 48a/8, 48ah/42, 48ah/46, 48b/4, 48b/12, 48b/13, 48bh/28, 48bh/28, 48bh/44, 49a/12, 49a/16, 49b/2, 49b/4, 49b/6, 49b/15, 49b/16, 50a/1, 50a/18, 50a/19, 50b/6, 50b/12, 50b/16, 52a/10, 53a/18, 53a/19, 53b/7, 54a/6, 54a/8, 54b/1, 54b/6, 55a/15, 55b/3, 55b/7, 55b/9, 55b/11, 56a/4, 56a/5, 56a/9, 56a/15, 56a/15, 56a/17, 56a/17, 56b/9, 57a/5, 57a/8, 57a/9, 57b/4, 57b/15, 57b/19, 58a/2, 58a/3, 58a/7, 58a/14, 58a/15, 58a/19, 58b/2, 58b/4, 58b/8, 59a/1, 60a/4, 64a/17, 65a/15, 65b/16, 65b/17, 66a/7, 66b/17, 68b/13, 69a/9, 69b/16, 70b/8, 71a/15, 72a/17, 72a/18, 72a/19, 72b/1, 75a/2, 75bh/24, 76a/1, 76a/6, 76a/8, 76ah/38, 76ah/54, 76bh/59, 77ah/8, 77ah/44, 77ah/56, 77bh/13, 77bh/15, 77bh/42, 77bh/58, 78a/6, 78b/17, 78bh/63, 78bh/65, 79ah/34, 79ah/42, 79ah/45, 79bh/14, 80a/12, 80a/18, 80ah/55, 80b/18, 80bh/5, 80bh/46, 80bh/60, 81ah/10, 81b/5, 81bh/11, 81bh/15, 81bh/25, 82a/7, 82a/8, 82ah/12, 82ah/47, 82ah/53, 82b/18, 82bh/6, 82bh/11, 83a/16, 83ah/16, 83ah/36, 83ah/43, 83ah/54, 83bh/11, 83bh/33, 84b/15, 84bh/20, 84bh/50, 85ah/19, 85ah/44, 85ah/55, 86ah/15, 86ah/25, 86bh/53, 87ah/6, 87ah/13, 87ah/25, 87bh/35, 87bh/42, 87bh/48, 87bh/50, 88ah/43, 88ah/46, 88bh/33, 88bh/35, 89ah/38, 89ah/57, 89ah/58, 89b/14, 89bh/22, 89bh/25, 90a/8, 90a/13, 90ah/4, 90ah/47, 90ah/51, 90bh/21, 92b/10, 92b/10, 93b/17, 95b/15, 97b/1, 98a/14, 99b/15, 103a/8, 103a/11, 103a/18, 106b/5, 107a/12,

- 109a/3, 109b/7, 111b/6, 112a/1, 113a/15, 114a/7, 114a/15, 114b/7, 115a/7, 115a/9, 116a/1, 117a/7, 117a/16, 117a/18, 117b/6, 117b/10, 117b/11, 118a/9, 118a/13, 119a/5, 119a/19, 119b/2, 119b/11, 119b/13, 120a/1, 120a/5, 120a/15, 120b/16, 121b/1, 121b/3, 122a/8, 122a/15, 122a/17, 122b/11, 123a/13, 124b/2, 124b/3, 125b/18, 126b/2, 127a/2, 128a/5, 128b/16, 129a/3, 129a/6, 129a/15, 129b/15, 129b/16, 130a/3, 130b/13, 130b/13, 130b/14, 130b/19, 131a/11, 131b/15, 131b/16, 132b/5, 132b/12, 132b/14, 133a/4, 133a/6, 133a/9, 133b/12, 136a/11, 137b/8, 138a/3, 138a/9, 138a/14, 138b/18, 140a/4, 140a/14, 140a/14, 140a/15, 141b/15, 142a/6, 143a/15, 143b/3, 146b/4, 146b/7, 146b/17, 147a/15, 147a/18, 147a/19, 147b/1, 147b/7, 147b/11, 147b/18, 149a/5, 149a/9, 151b/1, 151b/2, 151b/13, 152a/8, 152a/8, 152a/11, 152a/14, 153b/6, 153b/7, 153b/17, 155b/8, 156a/4, 157a/6, 158a/19, 158b/19, 159b/18, 160b/7, 161a/7, 162a/1, 162a/8, 162a/10, 162a/15, 163b/19, 165b/17, 165b/17, 167a/6, 167a/7, 167a/8, 167a/13, 168a/18, 168a/19, 169a/3, 171a/6, 171a/7, 171a/11, 172b/4, 174a/8, 175b/12, 177a/8, 177b/9, 179a/2, 179a/10, 179b/7, 179b/18, 181a/1, 181a/2, 182b/3, 185b/18, 186b/17, 187b/11, 189a/3, 190a/15, 190b/1, 190b/9, 191b/17, 192a/14, 192a/16, 193b/2, 193b/11, 194a/6, 194a/12, 199a/18, 199b/13
- idbār Ar. Talihsizlik**  
i.89b/1, 187a/12, 200a/15  
i.+ları 149a/5  
i.+ı 82a/9, 140a/15  
i.+ına 168a/7  
i.+ından 145a/6
- iden Eden**  
i.6b/8, 21b/12, 25a/12, 25b/11, 34a/9, 34a/13, 34a/13, 34a/15, 34a/15, 140a/8, 175a/18, 192a/16  
i.+de 81bh/46, 90a/7  
i.+den 76a/3  
i.+e 11b/13, 19a/17, 72b/1  
i.+i 28a/11  
i.+ler 164b/4, 194b/8  
i.+lerdür 119a/6  
i.+lere 6b/19, 80a/5, 85a/8  
i.+leri 40a/12, 153b/19  
i.+lerünj 15b/5, 40b/10, 82a/4, 137b/10, 137b/11  
i.+lerüñdür 137a/7  
i.+ünj 39b/14, 183a/7
- idici Edici, eden**  
i.85ah/42, 87bh/12, 99b/9, 102b/4, 125a/9  
i.+dür 65a/13, 72a/11, 73b/3, 73b/3, 94a/14, 94a/15  
i.+ler 164a/7  
i.+lerdür 72a/10, 119b/8, 133a/3
- idlāl Ar. Delalete düşürme, doğru yoldan çıkarma**  
i.+inden 88b/13
- idrāk Ar. Kavrama, anlama**  
i.3b/14, 100a/5, 100a/5, 100a/6, 100a/7, 133b/16, 170a/6, 170a/11, 170a/15, 170a/16, 170a/19, 170b/3, 170b/8, 170b/12, 171a/5, 171a/6, 171a/18  
i.+a 2a/17  
i.+dur 169b/19  
i.+lar 171b/1  
i.+ları 171b/2  
i.+ı 77a/12, 170a/15  
i.+ında 142b/1  
i.+ından 109b/7, 170b/9, 170b/9
- idrjs öz. is.**  
i.6a/3, 10b/19, 18b/10, 26b/10, 46a/12, 47bh/26
- ifāza Ar. Taşma, bereketlendirme**  
i.175a/13  
i.+sıla 165a/2
- Öiffet Ar. Namusluluk**  
Öi.5b/14, 20b/9, 97a/15, 104a/14, 105b/9, 184b/3  
Öi.+dür 98b/5
- ifhām Ar. Anlatma**  
i.47bh/16, 77b/7, 81b/19, 180b/13, 193b/18, 193b/18  
i.+ına 2b/3, 193a/18
- iflāc Ar. Galibiyet bulmak**  
i.199a/16
- ifrād Ar. Tek olarak söyleme, ayırma**  
i.169b/3
- ifrāt' Ar. Aşırıya kaçma**  
i.1b/11, 105b/10, 146a/5, 195b/5, 195b/6  
i.+dur 146a/10
- ifrāt' (u) tefrīt' Ar. Birbirine tamamen zıt olan iki uç**  
i.105b/9, 105b/10, 105b/19, 106a/7, 106a/9, 150a/3
- ifşā Ar. Açığa vurma, meydana çıkarma**  
i.5b/18, 87bh/31, 87bh/40, 90ah/56, 122a/2  
i.+sına 157b/7  
i.+sındandır 182a/17
- iftāh Ar. Açmak, zaptetmek**  
i.68a/3
- iftār Ar. Oruç açma, Ramazan ayındaki akşam yemeği**  
i.70b/6, 101b/7, 127b/1, 129b/15, 129b/16, 130a/2  
i.+ı 40a/14, 70b/19
- iftihār Ar. Övünme, kıvanç**  
i.4b/18, 22a/5
- iftirāk Ar. Ayrılık**  
i.200a/16
- iftitāh Ar. Açılış, başlama**  
i.87b/16
- iglāk Ar. Üstü kapalı konuşma**  
i.2b/2
- iglāl Ar. Gallelenme, tarlada mahsul, ekin erişmesi, aldatmak**  
i.89a/12
- igne İgne**  
i.13a/1
- igrāk Ar. Boğma, abartma**  
i.169a/14
- iğtizā Ar. Beslenme, gıdalanma**  
i.+ya 168b/17
- iğvā Ar. Azdırma, ayartma**  
i.108a/10, 143b/17, 197b/6  
i.+sına 126a/14
- ihānet Ar. Hainlik**  
i.10b/10, 55a/9, 115a/8, 115a/9, 120b/19
- ihāt'a Ar. Kavrama, kuşatma, sarma**  
i.3b/16, 8a/15, 35a/11, 35a/13, 53b/8, 77b/2, 180b/8
- ihbās Ar. Habis olmak, hayr için mal veya hayvan bağışlamak**  
i.88a/18
- ihdā Ar. Hediye etme**  
i.176b/6
- ihdās Ar. Kurma, meydana getirme**  
i.+dan 88a/18
- ihevāt Ar. Samimi ve candan arkadaşlar**  
i.+ları 20a/14
- ihfā Ar. Gizleme, saklama**  
i.10a/19, 95b/10, 95a/4, 160a/15, 163a/14, 184b/7  
i.+da 86ah/8
- ihkāk Ar. Hakkını verme**  
i.87bh/16
- ihlās Ar. Dürüstlük, içtenlik**  
i.68a/10, 68a/12, 69b/15, 81b/15, 87b/14, 89a/8, 99b/19, 107a/14, 127b/13, 162b/11, 182a/2  
i.+da 142a/4  
i.+dur 68a/10  
i.+ı 182a/6  
i.+ına 95a/5
- ihmāl Ar. Önemsememe**  
i.39b/19, 40b/6, 66b/13, 88a/13, 114b/4, 123a/5, 123b/14, 131a/16, 138b/18, 145b/1, 150b/15, 157a/3  
i.+i 162a/16  
i.+ini 137b/13
- ihrab Ar. Harap etmek**  
i.+ıla 48bh/25
- ihrāc Ar. Dışarı çıkarmak**  
i.69a/5, 93a/8, 94a/17  
i.+ında 96b/15  
i.+ındadır 96b/15
- ihrām Ar. Hac zamanı giyilen beyaz giysi**  
i.71b/19
- ihrāk Ar. Yakma**

i.161b/16, 169a/16

**İhsâ' Ar. Sayma**

i.+sı 159b/1

**İhsân Ar. İyilik etmek, başışlamak**

i.3a/1, 3a/2, 3a/14, 3b/10, 3b/12, 4b/4, 4b/7, 11a/18, 11a/18, 58a/13, 62a/15, 66b/4, 72a/5, 73b/3, 75b/18, 75b/18, 76bh/40, 78ah/51, 79ah/49, 79bh/10, 81bh/51, 85ah/40, 85bh/54, 86a/11, 87ah/14, 88a/3, 88ah/10, 89bh/25, 96a/7, 104a/12, 110b/9, 124a/7, 124a/12, 131a/10, 131a/13, 131a/15, 133a/13, 136a/2, 136a/3, 144b/9, 147a/19, 162b/5, 162b/13, 164a/13, 165b/9, 165b/11, 165b/11, 174b/8, 175a/5, 195b/1, 199a/4

i.+a 88a/3, 99a/11

i.+da 165b/10

i.+dan 75b/17, 123a/7

i.+dur 61b/8, 144b/6

i.+lar 39a/5, 79ah/40, 90bh/22

i.+ları 89bh/56

i.+um 163b/18

i.+uñ 61b/8, 124a/9

i.+ı 1b/11, 84bh/41, 88bh/25, 89bh/31, 90bh/40, 95b/16, 104a/12, 136a/5, 144b/3

i.+ıla 79ah/56, 79ah/63

i.+ın 88bh/27

**İhsâs Ar. Hissettirme**

i.191b/12

i.+dan 196b/5

i.+ından 171a/14

**İhtâr Ar. Uyarı, hatırlatma**

i.89a/7

**İhtidâ Ar. Hidayete erme**

i.+ları 171a/11

**İhtilâf Ar. Uyuşmazlık**

i.5b/3, 6b/12, 10a/3, 23a/10, 23b/4, 31b/12, 31b/18, 34b/19, 38b/7, 42a/4, 48ah/27, 77a/16, 81b/13, 86b/3, 95b/13, 125b/8, 141a/2, 156b/1, 159a/9, 180a/17, 184b/1

i.+dur 156a/15

i.+ı 122b/5

**İhtilâl Ar. İhtilal, bozukluk**

i.79ah/28

**İhtilât' Ar. Karışma, görüşme, kaynaşma**

i.97b/1, 119a/15, 123b/5, 154b/8, 191b/17

i.+ı 138a/3

i.+ından 133a/1

**İhtimâl Ar. Olasılık, belki, yüklenme**

i.80bh/27, 80bh/55, 86bh/27, 113b/1, 180b/9, 184b/3, 194b/17, 197a/17, 197a/1, 197b/15, 197b/19

i.+i 177a/12

**İhtimâm Ar. Özen, gayretle çalışma**

i.2b/4, 31b/13, 34b/3, 68b/4

i.+ı 148b/1, 166a/2

i.+ında 176b/12

i.+ından 51a/9, 90a/11

**İhtirâm Ar. Saygı duyma, hürmet etme**

i.8b/17, 79bh/20, 81bh/47

i.+ı 111b/10

**İhtirâz Ar. Sakınmak, çekinmek**

i.87a/3, 88bh/60, 93a/7, 95a/17, 95a/18, 95b/11, 114a/13, 122a/18, 129b/12, 133a/2, 137b/4, 150a/4, 158a/18, 180b/7, 197b/10

**İhtirâzen Ar. Sakınarak, çekinerek**

i.38b/6

**İhtisâb Ar. Hesap sorma, sorumluluk**

i.111b/17, 154a/4, 154a/6, 154a/7, 154a/9, 155b/1, 155b/7, 155b/8, 155b/12, 155b/13, 155b/13, 156a/9, 156a/10, 156a/13, 156a/14, 156a/16, 156b/2, 156b/10, 156b/12, 156b/16, 156b/18, 156b/19, 157a/4, 157a/6, 157a/18, 166a/18

i.+da 156b/9

i.+dan 154a/12

i.+dur 157b/2

i.+lara 156b/2

i.+uñ 111b/15, 156a/7, 156a/11, 157b/2, 159a/18

i.+ı 156a/10, 156a/10, 156a/10, 156a/13, 156b/4, 156b/17, 157a/1, 157a/3, 157a/4, 158b/8, 159b/19, 162a/2

i.+ıla 156b/15

i.+ında 155a/13, 156b/11

**İhtisâd Ar. Ekin biçmek, hasat etmek**

i.+dur 154a/5

**İhtişâm Ar. Görkem**

i.68b/9, 86ah/13

**İhtisâr Ar. Kısaltma, özetleme, sözü, yazıyı kısaltma, sadeleştirme**

i.4a/2, 18a/2, 18a/2, 195b/14

**İhtisâs Ar. Uzmanlık**

i.81ah/55, 99b/15, 167b/2

i.+a 110b/18

**İhyâ Ar. Diriltme, yaşatma, geceyi ibadetle geçirme**

i.7a/4, 48ah/6, 54a/10, 87a/15, 121a/10

**İhtiyâc Ar. Gerekşinim, ihtiyaç**

i.26b/11, 26b/14, 80ah/56, 121a/11, 121a/12, 124b/13, 138b/18, 159a/11, 164b/3, 168b/8

i.+da 195a/11

i.+dan 92b/10

i.+ları 150b/1

i.+ların 98b/13

i.+um 128b/19

i.+uñ 121a/5

i.+ı 85bh/54, 101b/4, 171a/2

i.+ınuñ 123a/3, 123a/3

**İhtiyâclik Ar.+T. Gerekşinimlilik, ihtiyaçlık**

i.176a/11

**İhtiyâr Ar. Seçme, seçme hakkı, ihtiyar, katlanma**

i.12b/5, 20b/2, 20b/3, 45a/6, 82ah/11, 83a/13, 83ah/31, 84ah/39, 86ah/5, 105a/18, 108b/13, 112a/8, 112a/16, 114b/16, 121a/1, 122b/9, 123b/18, 130a/8, 132b/13, 182b/19

i.+da 165b/7

i.+ı 145b/17, 183a/3, 185b/4, 199a/11, 199a/12

i.+ıla 54b/9, 55a/2, 183a/2, 183a/5, 183b/3

i.+ıladur 183a/4

i.+ın 86ah/30

i.+lar 158a/7

i.+ları 76bh/5

i.+ların 153b/5

i.+um 76ah/63

**İhtiyârsuz Ar.+T. İhtiyarsız, seçmesiz**

i.119b/17

**İhtiyâf Ar. Tedbirli davranış, yedek**

i.39b/13, 85b/7, 87b/1

i.+ı 182a/16

**İhtizâz Ar. Haz etmek, gönül ferahlaması**

i.+ın 163a/11

**İhvâl Ar. Dayılar**

i.20a/14

**İhvân Ar. Dostlar**

i.+dan 200b/15

i.+larına 189a/12

**İhve Ar. Arkadaşlar, kardeşler**

i.20a/14

**Öikâb Ar. Ceza**

Öi.34a/19, 145b/4, 150b/16, 199b/17

Öi.+a 89bh/38

Öi.+ına 97b/10

**İkâmet Ar. Oturma, namaza durma**

i.16a/10, 42b/5, 42b/19, 43a/3, 48ah/10, 87b/14, 113a/7, 146b/3, 159a/16

i.+ı 139a/4, 150b/13, 150b/17, 150b/17

i.+inde 131a/13, 153b/4, 199a/11

i.+ine 131a/16, 154a/4, 154a/11

**İkân Ar. Sağlam biliş, bilme**

İ.89b/8, 180a/4

İ.+da 11a/4

İ.+ı 168a/12

**İkbâl Ar. Mutluluk, talih**

i.39b/7, 50a/3, 50a/0, 81ah/54, 84bh/27

i.+e 51a/8, 57b/17

i.+i 102b/19, 108b/16, 187a/14

i.+ile 60a/13  
i.+ine 59b/4  
i.+ini 2a/10  
i.+le 51a/19

**ikdām Ar. Girişim**

i.89a/12, 108a/15, 171a/12  
i.+ları 55a/7, 157b/14  
i.+ı 179b/9  
i.+ıla 175b/4  
i.+ın 56a/13

**ikdār Ar. Kuvvetlendirmek, muktedir kılmak**

i.195b/12

**iken iken**

i.3b/18, 6a/9, 7b/10, 8b/9, 8b/14, 8b/17, 8b/19, 9a/1, 9a/3, 9a/13, 9a/14, 9b/19, 10a/19, 13a/10, 14b/6, 14b/7, 14b/12, 17b/14, 18b/19, 19a/13, 19b/4, 19b/8, 19b/18, 20a/15, 20b/10, 20b/10, 20b/19, 21a/2, 21a/3, 21b/4, 22a/12, 22b/6, 22b/9, 23a/11, 24b/11, 24b/15, 25a/1, 25b/5, 29a/15, 29b/15, 29b/16, 30a/6, 30a/6, 32a/4, 32a/19, 33b/8, 33b/8, 34a/13, 34a/16, 34b/5, 34b/14, 36a/4, 36a/17, 38b/10, 38b/13, 38b/17, 39a/7, 41a/16, 41b/3, 42b/14, 42b/17, 43a/16, 43b/11, 43b/11, 44b/5, 45b/7, 46a/15, 46b/18, 46b/19, 48a/12, 53a/16, 53b/11, 55b/7, 55b/10, 55b/15, 55b/15, 56a/19, 56b/2, 56b/15, 58a/9, 58a/12, 58b/1, 58b/19, 59a/7, 59b/9, 62a/14, 62a/15, 65b/14, 75bh/48, 76a/8, 76ah/31, 76ah/33, 76bh/16, 77bh/33, 77bh/34, 78ah/36, 78ah/61, 78ah/62, 79bh/59, 80bh/20, 80bh/32, 80bh/40, 80bh/44, 81ah/5, 81ah/14, 81ah/47, 81bh/8, 81bh/12, 82bh/34, 85ah/16, 86bh/32, 86bh/33, 86bh/40, 87ah/30, 87ah/42, 88a/5, 90bh/5, 101a/2, 103a/15, 111b/11, 117a/3, 117a/18, 120a/13, 124a/19, 129a/4, 131a/9, 140b/5, 152a/19, 157a/7, 160a/15, 160b/7, 174a/5, 183a/12, 189b/13, 199a/3, 199a/4, 199a/4, 199a/4, 199a/5, 199a/5, 199a/5, 199a/5, 199a/6, 199a/6, 200a/10

**iki iki**

i.3b/18, 4a/5, 5b/4, 7b/10, 7b/17, 8a/14, 8b/6, 8b/8, 8b/19, 9b/17, 10b/19, 12b/13, 12b/14, 15b/8, 17b/6, 17b/6, 18a/11, 18a/16, 18b/14, 18b/15, 19a/18, 21a/8, 21a/8, 21a/9, 21b/8, 21b/13, 22a/2, 22b/15, 23a/7, 23a/14, 23b/9, 27b/3, 27b/19, 27b/19, 29b/3, 31a/12, 31b/3, 33b/9, 34b/11, 35b/16, 36a/9, 36a/11, 37a/1, 37b/12, 37b/14, 38a/16, 38b/2, 38b/19, 39a/12, 39a/18, 40a/11, 40a/19, 42a/4, 42b/2, 43a/16, 43b/10, 43b/13, 43b/16, 47a/1, 47bh/8, 47bh/11, 47bh/54, 48b/11, 48bh/13, 48bh/30, 50a/11, 50a/14, 50b/1, 51b/4, 51b/9, 52a/13, 52b/7, 52b/15, 53b/7, 55b/17, 56a/5, 56a/19, 56b/10, 58a/11, 59b/14, 60a/7, 60b/17, 60b/18, 64b/6, 64b/19, 65b/17, 66b/13, 67b/11, 67b/12, 67b/12, 67b/12, 67b/13, 68a/9, 68a/11, 70b/18, 71b/7, 73a/2, 73a/10, 75b/11, 75b/11, 76ah/49, 76ah/52, 76bh/2, 79bh/35, 83ah/63, 83bh/28, 83bh/38, 83bh/48, 83bh/52, 83bh/54, 84a/12, 84ah/13, 85b/19, 86b/14, 86b/14, 89b/14, 90bh/30, 91a/5, 91a/8, 91b/1, 93a/11, 93b/9, 95b/2, 96b/9, 96b/13, 100a/5, 101a/15, 105a/18, 105b/4, 105b/11, 106a/6, 106a/7, 106b/18, 108a/13, 111a/16, 111a/17, 111b/17, 114b/11, 115a/11, 116a/10, 116a/12, 121a/18, 121a/18, 122b/2, 124b/1, 126a/10, 126a/13, 126b/12, 126b/13, 127a/18, 127b/15, 127b/16, 128a/16, 128b/5, 129b/4, 130a/18, 131a/2, 133b/10, 133b/12, 133b/19, 135a/14, 135a/14, 137a/18, 142b/2, 144b/1, 144b/3, 144b/8, 144b/10, 144b/11, 144b/19, 145a/3, 145a/18, 146a/4, 146a/10, 147a/10, 147a/11, 147a/12, 147b/9, 149a/7, 151a/8, 155b/1, 157b/8, 157b/10, 158b/8, 159a/3, 160a/12, 160b/11, 160b/11, 160b/11, 161b/14, 166b/15, 166b/17, 167a/12, 167b/2, 167b/4, 170a/14, 170b/18, 173b/2, 173b/3, 173b/7, 173b/8, 173b/10, 173b/10, 176a/10, 178a/9, 178b/13, 179a/17, 180b/3, 181a/16, 181b/5, 181b/12, 181b/12, 181b/13, 181b/17, 182b/10, 182b/11, 182b/19, 183a/1, 184a/16, 186a/1, 187a/3, 187a/4, 188a/1, 189a/14, 192a/10, 192a/14, 193b/2, 195a/6, 195b/4, 195b/5, 196b/15, 198a/13, 198a/14, 198a/17, 200b/9, 201a/2  
i.+de 50b/3, 50b/4, 50b/12, 51a/2  
i.+den 84bh/3, 84bh/52, 86b/15  
i.+nün 90bh/45

i.+si 14b/19, 23a/7, 23a/7, 23a/10, 30a/2, 31a/3, 76a/17, 79bh/28, 86b/8, 86b/8, 105b/4, 133b/11, 164b/12, 167a/3, 191b/13, 196b/14

i.+sin 75bh/24, 81bh/25  
i.+sinde 25b/16, 50b/10  
i.+sini 7a/3, 180b/1  
i.+sinün 36a/14

**iki yüz elli beş İki yüz elli beş**

i.+inde 43b/10

**ikinci ikinci**

i.7b/12, 18a/6, 18a/7, 18a/19, 19a/4, 20a/6, 21a/1, 22a/17, 34a/4, 38b/19, 43b/9, 58b/8, 59a/14, 60a/12, 61a/11, 68a/17, 68b/3, 68b/8, 68b/13, 68b/17, 69a/2, 69a/8, 69a/13, 69a/16, 69b/2, 69b/6, 69b/11, 69b/17, 70b/6, 72a/10, 72a/18, 76a/13, 77ah/51, 78ah/52, 78bh/16, 81bh/46, 82ah/29, 82ah/34, 84ah/19, 85bh/21, 86b/9, 86bh/11, 87ah/31, 87bh/25, 88bh/57, 89ah/32, 90bh/33, 90bh/41, 100a/6, 101b/17, 106b/1, 113a/2, 115a/12, 115b/5, 120b/8, 121a/3, 121b/11, 122b/4, 131b/2, 132a/8, 134a/8, 135b/4, 136a/15, 137a/18, 141b/17, 146b/15, 150b/13, 156a/7, 156a/16, 157b/2, 158b/2, 158b/9, 159a/5, 159a/13, 160a/14, 163a/7, 164b/9, 164b/14, 165a/1, 165b/19, 166b/14, 167a/15, 167a/18, 167b/2, 167b/5, 172a/19, 172b/7, 172b/11, 173b/3, 173b/4, 181b/8, 182b/5, 183a/1, 183a/3, 183b/3, 183b/7, 185a/4, 193b/9

i.+si 166b/1

i.+ye 159a/13

**ikincilik İkincilik**

i.98b/1

**ikişer İkişer**

i.6b/17, 10a/10, 12b/14, 31b/7, 35a/4, 35a/5, 51b/16, 71b/13

**iklīm Ar. Ülke, diyar, yer, coğrafi yaşam koşulları**

i.+e 48a/4

i.+i 48a/14

i.+ün 149a/10, 149a/12

**ikrā Ar. İkra suresi**

i.10a/17

**ikrām Ar. Cömertlik, sunma**

i.8b/17, 81bh/47, 162b/5, 164b/17, 166b/1

i.+unçün 177a/5

**ikrāmen Ar. Cömertce sunarak**

i.1b/14

**ikrār Ar. İtiraf, dile getirme, kabullenmek**

i.36a/18, 46b/15, 76b/5, 76b/7, 76b/11

i.+ı 76b/9

**Ökürme öz. is.**

Öi.104b/15

**iktidā Ar. Uyuma**

i.16a/2, 93a/7, 95b/3, 113a/16, 130b/3, 132a/16, 191a/14

i.+si 95b/8

**iktidār Ar. Güçlülük, kudret**

i.58b/6, 58a/18

i.+a 198b/17

i.+dan 76bh/6

i.+um 129a/11

**iktifā Ar. Yetinme**

i.28a/18, 109b/19, 137b/13, 137b/15, 158b/10

**iktihām Ar. Göğüs germek, saldırmak**

i.133a/8

i.+ı 155b/18

**iktisāb Ar. Kazanma**

i.57b/16, 122a/16, 123b/14

i.+idur 143a/12

i.+ına 145b/2

i.+ında 143a/18

**iktisār Ar. Kısaltma**

i.94a/1, 94a/2, 158b/3, 159b/11

**iktizā Ar. Gerekleme, ihtiyaç**

i.2a/10, 56b/7, 82ah/14, 82ah/30, 84bh/51, 93a/17, 97b/3,

125b/12, 141b/8, 144a/4, 159a/14, 169a/6, 169b/16

i.+sıla 165a/3

**ikzār Ar. Şiddetle azarlama**

i.192b/13

i.+dan 193a/11

i.+ı 192b/9

**ilâ Ar. Dek, -e kadar, değin**

i.3a/4

**Öilâc Ar. İlaç, çare, tedavi**

Öi.88bh/3, 91a/19, 191b/14, 195b/13

Öi.+uñ 91a/19

Öi.+a 127a/8, 197a/15

Öi.+ı 82bh/9, 94a/16, 127a/9, 192b/5, 192b/14, 194b/12

Öi.+ın 194a/8

**ilah Ar. Tanrı, ilah**

i.+a 46a/4

**ilahîj Ar. Tanrısâl**

i.4a/8, 7b/9, 10b/14, 19b/10, 76bh/2, 80ah/5, 82bh/34, 83b/7, 97b/16, 103a/9, 108a/7, 120a/14, 131a/14, 144b/14, 150b/3, 152b/5, 153b/4, 164a/11, 171a/18, 175a/2, 176a/2, 176a/17, 200a/9, 200b/5, 200b/19, 201a/3, 201a/4, 201a/9, 201a/11

i.+de 89a/4

i.+den 77a/5, 78bh/59

i.+ye 28b/2, 165b/10, 165b/11

**ilahiyye Ar. Tanrıçılık**

i.+de 16a/10

i.+yi 5b/14

**(emîr hasan) ilfanj öz. is.**

i.48b/14

**İlâm Ar. Bildirme**

i.16a/19, 29a/19, 34b/1, 35b/19, 47bh/16, 78a/6, 160b/13

i.+ı 166a/14

i.+ıla 86bh/29

**ilan Yılan**

i.110a/18, 110b/1, 134a/16, 174a/10, 174a/10, 174a/12

i.+a 81b/2, 92a/8, 149b/19

i.+dan 200b/16

i.+lar 80a/3, 81b/4, 193a/11

i.+ın 174a/11

**ilçi Elçi**

i.60a/17

i.+ler 12b/6, 52b/18

**ile İle**

i.1b/3, 1b/4, 1b/10, 2a/13, 2a/14, 2a/14, 2a/15, 2a/18, 2b/7, 3a/19, 3b/10, 3b/17, 4a/4, 4a/7, 4a/7, 5a/9, 5a/10, 5b/5, 5b/14, 5b/17, 6a/6, 6a/15, 6a/17, 6a/18, 6b/3, 6b/17, 6b/17, 7a/6, 7a/17, 7a/19, 7b/5, 7b/9, 7b/11, 7b/16, 7b/18, 7b/19, 8a/7, 8a/14, 8b/3, 8b/4, 8b/14, 8b/14, 8b/17, 9a/8, 9a/12, 9a/19, 9b/4, 9b/13, 10a/2, 10a/2, 10b/4, 10b/9, 10b/15, 10b/16, 11a/13, 11b/9, 11b/10, 12a/8, 12a/9, 12a/19, 12b/1, 12b/1, 12b/16, 12b/16, 14b/6, 14b/7, 15a/5, 15a/7, 15b/12, 15b/12, 15b/19, 15b/19, 16a/5, 16a/10, 16a/16, 16b/12, 17a/8, 17a/13, 18a/1, 18a/2, 18b/11, 19a/5, 19a/13, 19b/10, 20b/3, 21a/14, 22a/16, 22a/16, 22b/3, 22b/5, 23a/3, 23a/4, 23a/8, 23a/11, 23a/13, 23a/14, 23a/16, 23a/19, 23b/1, 23b/3, 24b/1, 24b/2, 24b/15, 24b/18, 25a/6, 25a/11, 26b/1, 26b/18, 28a/18, 28b/16, 29a/11, 29b/9, 29b/10, 29b/12, 29b/17, 30a/2, 30b/8, 31a/9, 31a/11, 31a/11, 31b/5, 31b/14, 31b/17, 31b/19, 32a/13, 32a/14, 32a/15, 32b/18, 33a/1, 33a/9, 33b/7, 33b/8, 33b/9, 33b/15, 34a/10, 34b/2, 34b/4, 34b/8, 34b/9, 34b/11, 35a/17, 35b/10, 35b/11, 35b/13, 36a/4, 36a/5, 37a/1, 38a/4, 39a/18, 39b/1, 39b/1, 39b/14, 39b/18, 40a/11, 40a/13, 40a/14, 40a/16, 40b/1, 40b/4, 40b/9, 41a/14, 42b/3, 42b/13, 42b/19, 43a/1, 43a/4, 43a/13, 43b/3, 43b/4, 44a/13, 44b/3, 46a/5, 46a/5, 46a/6, 46a/6, 47a/5, 47b/9, 47bh/10, 48a/6, 48b/1, 48bh/13, 48bh/13, 49a/11, 49a/17, 49b/5, 49b/7, 49b/9, 50a/8, 50a/9, 50a/15, 51a/7, 51a/7, 51a/9, 51b/8, 52a/5, 52a/7, 52a/8, 52a/15, 52ah/5, 52b/8, 52b/18, 53b/12, 53b/15, 54a/6, 54a/19, 54b/12, 55a/18, 56a/10, 56b/6, 56b/9, 56b/10, 56b/12, 56b/17, 57a/8, 57a/12, 57a/14, 58a/19, 58b/1, 58b/3, 58b/6, 58b/7, 60a/2, 60a/7, 60a/16, 60b/9, 62b/19, 64a/19, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/5, 65a/1, 65a/19, 65a/16, 66b/17, 66b/17, 66b/19, 67b/15, 67b/16, 68a/2, 68a/5, 68a/18, 68b/4, 68b/4, 68b/12, 68b/16, 68b/18, 69a/2, 69a/8, 69a/13, 69a/16, 69a/16, 69b/4, 69b/7, 69b/10, 70a/1, 70a/3, 71a/9, 71a/13, 72b/15, 73a/8, 73b/19, 73b/19, 74a/1, 74a/3, 74a/4, 74a/5, 74a/6,

74a/7, 74a/8, 75b/7, 75b/9, 75b/13, 75b/13, 75bh/11, 75bh/14, 75bh/15, 75bh/18, 75bh/18, 75bh/21, 75bh/22, 75bh/23, 76a/1, 76a/6, 76ah/16, 76ah/33, 76b/1, 76b/4, 76b/5, 76b/5, 76b/6, 76b/7, 76b/7, 76b/9, 76b/9, 76b/9, 76b/12, 76b/19, 76b/19, 76bh/18, 76bh/26, 76bh/52, 77a/3, 77a/5, 77a/7, 77ah/51, 77ah/52, 77b/4, 77b/5, 77b/7, 77b/8, 77b/9, 77b/11, 77b/12, 77b/12, 77bh/12, 77bh/37, 78a/4, 78a/19, 78ah/35, 78ah/61, 78ah/62, 78b/12, 78b/15, 78bh/15, 78bh/26, 78bh/57, 79a/15, 79ah/36, 79ah/53, 79ah/57, 79ah/62, 79bh/10, 79bh/38, 79bh/64, 80a/5, 80a/10, 80ah/33, 80b/14, 80b/18, 80bh/16, 80bh/64, 81a/6, 81ah/1, 81ah/3, 81ah/5, 81ah/49, 81ah/54, 81b/4, 81b/5, 81b/16, 81b/18, 81bh/48, 82a/5, 82a/6, 82a/8, 82a/12, 82a/14, 82ah/4, 82ah/4, 82b/1, 82bh/17, 82bh/24, 82bh/34, 82bh/35, 82bh/36, 82bh/38, 82bh/53, 82bh/55, 82bh/58, 83a/7, 83a/7, 83a/8, 83ah/4, 83ah/28, 83ah/29, 83ah/30, 83ah/41, 83ah/46, 83ah/49, 83ah/55, 83b/9, 83b/10, 83b/16, 83bh/8, 83bh/47, 83bh/60, 83bh/65, 84a/14, 84ah/7, 84ah/9, 84ah/28, 84bh/23, 84bh/24, 84bh/53, 85a/7, 85a/12, 85a/13, 85a/13, 85a/14, 85a/14, 85a/17, 85ah/5, 85ah/14, 85ah/23, 85ah/34, 85b/11, 85b/15, 85b/16, 85bh/19, 85bh/34, 85bh/39, 85bh/53, 85bh/54, 86a/17, 86ah/33, 86ah/54, 86bh/22, 86bh/25, 87a/3, 87a/19, 87ah/7, 87ah/17, 87b/2, 87b/9, 87b/10, 87b/13, 87b/16, 87b/18, 88ah/39, 88b/7, 88b/11, 88b/15, 88bh/14, 88bh/46, 88bh/62, 89a/12, 89a/13, 89a/14, 89a/15, 89ah/35, 89b/3, 89b/6, 89bh/30, 89bh/37, 90a/1, 90a/7, 90a/9, 90a/10, 90a/13, 90a/13, 90b/9, 90b/11, 90b/11, 90b/12, 90b/16, 90bh/5, 90bh/25, 90bh/31, 90bh/34, 90bh/42, 90bh/43, 91a/3, 91a/3, 91a/5, 91a/5, 91a/6, 91a/14, 91b/16, 92b/4, 93a/2, 93a/6, 93a/16, 93a/17, 93a/18, 93b/2, 93b/7, 94a/4, 94a/9, 94b/1, 95a/9, 95a/17, 95b/1, 95b/13, 95b/14, 95b/17, 95b/19, 96a/3, 96a/7, 96a/8, 96a/12, 96b/3, 96b/6, 97a/15, 97b/11, 97b/12, 97b/18, 98a/2, 98a/2, 98a/9, 98b/3, 98b/16, 99a/2, 99a/3, 99a/10, 99a/13, 99b/4, 99b/5, 99b/7, 99b/13, 99b/15, 99b/19, 100a/2, 100a/5, 100a/10, 100a/11, 100a/12, 100a/12, 100a/15, 100a/18, 100b/18, 101b/19, 102b/11, 102b/17, 102b/19, 103a/7, 103a/11, 103a/14, 103a/18, 103a/19, 103b/10, 103b/18, 104a/7, 104a/8, 104a/12, 104a/14, 104b/12, 105a/4, 105b/1, 105b/8, 105b/19, 106a/5, 106a/8, 106a/10, 106a/13, 106a/15, 106a/17, 106a/19, 106a/19, 106b/1, 106b/7, 106b/15, 107a/9, 107a/13, 107a/13, 107a/14, 107a/14, 107a/14, 107a/14, 107a/16, 107b/3, 107b/14, 107b/14, 107b/14, 107b/18, 107b/19, 108a/6, 108a/10, 108a/15, 108b/1, 108b/11, 109a/6, 109a/19, 109b/2, 109b/19, 110a/5, 110b/9, 110b/17, 110b/18, 111b/16, 112a/2, 112a/7, 112b/7, 113a/4, 113a/9, 113a/9, 113a/10, 113a/17, 113b/2, 113b/5, 113b/7, 113b/12, 114a/7, 114b/15, 114b/15, 114b/16, 115a/10, 116a/17, 116b/12, 116b/14, 117a/6, 117a/12, 117a/14, 117b/10, 118b/9, 118b/14, 119a/5, 119a/6, 119a/6, 119a/15, 119b/3, 119b/12, 119b/13, 120a/2, 120a/17, 120b/2, 120b/7, 120b/9, 120b/11, 121a/2, 121a/2, 121a/5, 121a/6, 121b/1, 121b/5, 121b/10, 121b/12, 121b/12, 122a/3, 122a/7, 122b/3, 122b/10, 122b/10, 123a/6, 123a/8, 123a/18, 123b/3, 123b/4, 123b/4, 123b/5, 123b/5, 123b/5, 123b/13, 124a/2, 124a/3, 124a/12, 124b/19, 125a/1, 125a/5, 125b/16, 126a/8, 126a/10, 126b/10, 126b/19, 127a/5, 127a/7, 127a/16, 127b/7, 128a/4, 128a/12, 129b/16, 130a/2, 130b/3, 130b/4, 130b/12, 130b/17, 131a/9, 131a/11, 131a/13, 132a/17, 132a/19, 132b/3, 132b/9, 132b/18, 133a/6, 133a/7, 133a/8, 133a/9, 133a/11, 133a/12, 133b/1, 133b/3, 133b/5, 133b/5, 133b/7, 133b/12, 133b/18, 134a/3, 134a/8, 134a/14, 134b/1, 135a/15, 135a/17, 135a/18, 135b/6, 135b/14, 135b/16, 136a/8, 136a/8, 136a/9, 136a/10, 136a/17, 136b/5, 136b/5, 136b/18, 137a/2, 137a/3, 137a/6, 137a/6, 137a/10, 137a/12, 137a/13, 137b/4, 137b/10, 138a/2, 138a/12, 138b/9, 139a/12, 139a/13, 139a/15, 139b/9, 139b/16, 139b/17, 140a/11, 140a/16, 140b/16, 141a/8, 141a/9, 141a/16, 141b/19, 142a/2, 142a/3, 142b/10, 142b/15, 142b/16, 142b/17, 144a/7, 144b/12, 144b/16, 145a/17, 145b/1, 145b/1, 145b/2,

145b/13, 145b/14, 146b/6, 147a/14, 147a/19, 147b/3, 148a/2, 148a/3, 149a/14, 149b/10, 149b/11, 150b/12, 150b/13, 151a/12, 151a/13, 151b/2, 151b/10, 152b/5, 152b/13, 153b/7, 153b/19, 154a/1, 154a/1, 154a/1, 154a/1, 154a/5, 154b/8, 154b/16, 155a/8, 155a/13, 155a/16, 155b/4, 155b/8, 155b/18, 155b/19, 155b/19, 156a/3, 156a/12, 156b/1, 156b/10, 156b/15, 157a/3, 157a/5, 157a/8, 157b/4, 157b/5, 157b/8, 157b/13, 158a/3, 158a/6, 158a/6, 158a/17, 158b/4, 158b/6, 159a/2, 159a/18, 159b/7, 159b/8, 159b/8, 159b/8, 159b/9, 159b/10, 159b/17, 160a/11, 160a/19, 160b/9, 160b/11, 160b/11, 160b/19, 161a/19, 161b/17, 162a/2, 162a/11, 163a/12, 163a/14, 164a/4, 164b/8, 165a/4, 165a/8, 165a/18, 165b/1, 165b/3, 165b/4, 166a/14, 166b/5, 166b/12, 166b/19, 166b/19, 167a/1, 167a/7, 167a/10, 167a/13, 167a/14, 167a/17, 167b/2, 167b/4, 167b/6, 167b/11, 168a/6, 168a/11, 168a/12, 168b/1, 169a/1, 169a/3, 169b/16, 169b/18, 169b/19, 170a/14, 170b/4, 170b/6, 171a/10, 171a/11, 171a/14, 171a/16, 171a/18, 171a/18, 171a/18, 171b/1, 171b/2, 171b/9, 171b/14, 171b/14, 172a/11, 172b/3, 174b/13, 174b/13, 174b/14, 174b/16, 175a/3, 175a/6, 175a/13, 175a/15, 175a/15, 175a/16, 175b/14, 175b/15, 175b/19, 176a/11, 176a/18, 176b/4, 177a/3, 177a/4, 177a/10, 177a/10, 177a/12, 177a/17, 177a/18, 177b/4, 177b/5, 177b/5, 177b/6, 177b/7, 177b/13, 178a/5, 178a/10, 178a/10, 178b/3, 178b/13, 178b/14, 179a/5, 179a/8, 179a/9, 179a/10, 179b/8, 179b/9, 180a/15, 180a/16, 180a/16, 180b/1, 180b/4, 181a/7, 181b/6, 181b/7, 181b/7, 181b/8, 181b/15, 181b/16, 182a/17, 182b/3, 182b/6, 182b/8, 182b/9, 182b/19, 183a/6, 183b/2, 183b/5, 183b/14, 184a/5, 184a/13, 184b/10, 184b/13, 184b/18, 184b/18, 185a/1, 185a/12, 185b/7, 185b/11, 186a/1, 186a/1, 186b/5, 187a/3, 187a/4, 187a/4, 187a/11, 187a/12, 187a/13, 187a/14, 187a/17, 187b/4, 187b/4, 187b/18, 188a/5, 188a/10, 188a/13, 188b/2, 188b/16, 188b/18, 189a/2, 189a/5, 190a/6, 190a/19, 190b/9, 190b/10, 190b/11, 191a/12, 191b/12, 191b/14, 191b/15, 191b/19, 192a/3, 192b/1, 192b/2, 192b/6, 192b/8, 192b/14, 192b/16, 193a/1, 193a/12, 193a/14, 193a/18, 193a/19, 193a/19, 193b/10, 193b/11, 193b/12, 193b/19, 194a/12, 194a/14, 194a/18, 194a/19, 194b/1, 194b/13, 194b/14, 194b/18, 195a/16, 195a/16, 195b/1, 195b/1, 195b/2, 195b/11, 195b/12, 195b/14, 196a/2, 196a/17, 196b/1, 196b/1, 196b/6, 197b/2, 197b/7, 197b/14, 197b/16, 197b/19, 198a/7, 198a/19, 198b/4, 198b/10, 198b/13, 198b/13, 199a/1, 199a/6, 199a/8, 199a/19, 199b/4, 199b/6, 200a/11, 200a/13, 200b/1, 200b/1, 200b/3, 200b/3, 200b/14, 200b/17, 201a/2, 201a/12  
i.+dür 68b/3, 68b/7, 69a/7, 69a/12, 69a/15, 69b/1, 69b/6, 75bh/23, 76bh/10, 77a/17, 78a/2, 82b/10, 84b/3, 85a/14, 99b/9, 100a/14, 100a/14, 109b/1, 117b/1, 122b/3, 138a/7, 144a/10, 145a/14, 155b/6, 163b/12, 180a/4, 185b/8, 192b/3, 193b/3, 200a/12

#### Öilel Ar. Hastalıklar, sebepler

Öi.192b/14

#### ilerü İleri

i.44b/5, 80ah/3, 131b/7, 190a/3

#### ilet- İletmek

i.-dükde 142a/9

i.-üp 127b/9, 128b/9

#### İlgar Atın dört nala koşması

i.84bh/24

#### İlhād Ar. Tanrı tanımazlık

i.+a 52a/7

#### İlhāh Ar. İsrar etme, üzerine düşme

i.127a/7

#### İlhāk Ar. Katma, katılma

i.170b/16

#### İlhām Ar. Başkasının ırz ve namusuna sövmek

i.+ları 148b/3

#### İlhām Ar. Esin, ilham

i.10b/14, 81b/18

#### İlhāmāt Ar. Esinler

i.99b/6

#### İlkā Ar. Atma, bırakma

i.10b/14, 169a/7

i.+sı 161b/16

#### İlkāh Ar. Aşılama, dölleme

i.169a/3

#### İllā Ar. İlle de, -den başka, mutlaka

i.4a/6, 62a/5, 63a/19, 66a/11, 67b/16, 68a/2, 68a/12, 70a/1, 70b/17, 72b/10, 73a/2, 73a/9, 82b/19, 84a/18, 87b/6, 88bh/3, 89a/18, 90ah/39, 92a/2, 95b/17, 98a/4, 101a/6, 106a/12, 106b/17, 113b/11, 122b/16, 124a/19, 125a/5, 132b/12, 132b/12, 139b/4, 142b/19, 151a/9, 151b/1, 153b/14, 157a/7, 158b/16, 161b/10, 162a/3, 163b/9, 165b/9, 178a/9, 181a/16, 197b/11, 200a/11, 200a/13

#### Öillet Ar. Hastalık, sebep

Öi.89b/1, 156a/6

Öi.+e 190b/1

Öi.+i 157b/14

Öi.+ini 177a/12

Öi.+lerden 173a/11, 173a/12

Öi.+leri 199a/15

Öi.+lerin 147b/12

Öi.+ürj 107a/12, 107a/12

#### Öilletsüz Ar.+T. İletsiz

Öi.135a/3

Öi.+in 165a/3

#### Öilm Ar. Bilim

Öi.2a/8, 2a/9, 3b/10, 11a/4, 21a/10, 26a/5, 26b/14, 26b/14, 40b/14, 46b/7, 49b/18, 67b/15, 68a/15, 74b/1, 77b/1, 78a/3, 84bh/29, 87bh/48, 89ah/25, 97a/15, 98a/3, 98a/5, 102a/8, 104a/14, 105b/8, 107a/14, 107b/14, 108a/3, 116a/9, 116b/15, 121a/10, 122b/6, 134b/5, 142a/7, 142b/15, 142b/19, 143a/2, 143a/4, 144b/8, 144b/9, 145a/1, 145a/14, 145b/1, 145b/7, 156b/19, 157b/19, 162a/12, 164b/11, 164b/11, 164b/12, 164b/13, 165b/12, 166a/1, 166b/15, 167b/2, 167b/10, 167b/12, 167b/14, 167b/18, 168a/4, 168a/4, 184b/16, 188b/10, 191b/14, 191b/16, 193a/18, 193a/19, 193b/3, 193b/4, 193b/5, 193b/8, 193b/11, 193b/17, 194a/8, 194b/13, 198b/15, 199a/5, 199b/3

Öi.+den 26a/6, 41a/8, 98a/3, 114b/5

Öi.+dür 67b/14, 98a/2, 164b/14, 193a/16

Öi.+e 193b/11, 198b/17

Öi.+i 45a/15, 45a/18, 98a/2, 143a/3, 193b/16

Öi.+in 74a/8

Öi.+inde 45a/9

Öi.+ine 107a/8

Öi.+inürj 77a/14, 194a/5

Öi.+leri 125a/15

Öi.+ümi 45b/1

Öi.+ürj 84a/14, 142b/18, 143a/11

#### Öilmj Ar. Bilimsel

Öi.145b/6

#### İltifāt Ar. İlgı gösterme, gönül alma, dönme

i.48a/13, 85ah/37, 141a/12, 153a/7

i.+ı 98b/2, 102b/17

i.+ından 89b/1

i.+ları 75bh/10

#### İltimās Ar. Kayırma

i.2b/7

#### İltizām Ar. Taraf tutma

i.+ıdır 93a/13

#### İlyās öz. is.

i.5b/1, 6a/5, 47bh/42

#### İmā Ar. Dolaylı anlatım, işaret

İ.195b/14

#### İmām Ar. Namaz kıldırın, önder, lider, imam

i.17a/4, 24a/16, 25b/8, 25b/18, 26b/11, 26b/15, 28a/11, 28b/19, 29a/5, 29a/11, 34b/14, 37a/8, 37a/18, 41a/5, 42b/2, 42a/9, 43a/16, 43a/16, 43b/1, 43b/5, 43b/9, 43b/9, 44b/18, 44b/19, 45a/2, 45b/10, 45b/11, 45b/14, 46a/4, 46a/9, 46a/9, 46a/11, 46a/12, 46a/16, 46a/16, 46a/17, 46a/19, 46b/1, 46b/2, 46b/9, 46b/11, 46b/12, 46b/14, 46b/16, 47a/5, 47a/13, 47a/16, 48ah/15, 58b/7, 60a/5, 60a/9, 67b/11, 71a/13, 71a/13, 73a/9, 78ah/60, 78ah/65, 78bh/2, 78bh/4, 78bh/6, 83ah/38, 89b/15,

89b/15, 89b/17, 121a/1, 129b/9, 129b/19, 130a/5, 130a/7, 139a/2, 185a/14  
i.+a 46a/10  
i.+dan 45b/17, 136a/7  
i.+dur 43b/9  
i.+uñ 46a/3, 46b/19, 46b/19, 47a/1, 78ah/63  
i.+ı 45b/14, 45b/16, 46a/16, 46b/13, 46b/17, 63b/9, 103b/13  
**imâm-ı ahmed öz. is. İmam-ı Ahmed**  
i.46a/16, 46a/17, 46a/19, 46b/12  
i.+de 17a/4  
i.+e 46b/12  
**imâm-ı ahmed hanbeli öz. is.**  
i.41a/5, 46a/16  
**Öimâme Ar. Sarık, tesbih gibi şeylerin baş tarafına geçirilen başlık**  
Öi.12b/10  
**imâmet Ar. İmamlık**  
i.22a/8, 30b/19, 129a/3, 176b/4, 191a/18  
i.+e 29a/11  
**İmân Ar. İnanmak, inanç**  
İ.5a/13, 6a/10, 6b/15, 6b/15, 7a/4, 23b/1, 28b/4, 28b/5, 29b/9, 71a/17, 75b/12, 75b/12, 76a/11, 76b/1, 76b/2, 76b/4, 76b/14, 77a/8, 77b/19, 78a/15, 78b/2, 78b/4, 78b/4, 78b/6, 78b/13, 79a/15, 82a/13, 82b/1, 82b/3, 82b/12, 82b/14, 82b/19, 84b/3, 84b/12, 84b/14, 84b/17, 85a/14, 85a/19, 87ah/50, 87ah/56, 93b/3, 95b/12, 97a/3, 97a/12, 104a/6, 109a/9, 112a/7, 114a/18, 176b/11, 183a/17, 184a/6, 188b/19, 198a/7  
İ.+a 10a/2, 10a/3, 10a/6, 10a/6, 10a/10, 10a/10, 19b/6, 21a/14, 21a/19, 22a/16, 22b/3, 23b/1, 23b/3, 23b/4, 23b/16, 24b/9, 25a/19, 27a/19, 29b/7, 29b/15, 29b/16, 29b/18, 29b/19, 31a/4, 31a/14, 32a/5, 32a/16, 32b/13, 32b/14, 32b/18, 33a/4, 36a/4, 37b/9, 41a/17, 41a/19, 41a/19, 56a/13, 57b/13, 94a/4, 184b/12  
İ.+da 82b/11  
İ.+dan 75b/12, 78b/3, 108a/12, 136a/7  
İ.+dandur 191a/11  
İ.+dur 110a/15, 182b/9  
İ.+ları 82a/12, 151a/14  
İ.+ların 81b/5, 93a/2  
İ.+larında 6b/12  
İ.+larının 138a/8  
İ.+uñ 4a/16, 75a/12, 76a/12, 76b/4, 78b/16, 81a/8, 81b/10, 81b/15, 85a/19, 94b/14, 158a/12, 179a/5, 179a/13, 179a/14, 184b/10  
İ.+uñuz 179b/7  
İ.+ı 37b/11, 78b/3, 79a/8, 79a/8, 84a/18, 94a/15, 97a/5, 104a/6, 132b/12, 176b/11, 184b/11  
İ.+ın 96b/7, 183a/17  
İ.+ına 82b/19, 97a/11  
**İmansuz Ar.+T. İmansız, inançsız**  
İ.67a/5  
**Öimârât Ar. İmaretler**  
Öi.159b/4  
**Öimâret Ar. Bayındırlık, aşevi**  
Öi.51b/10, 51b/12, 138b/11  
Öi.+den 89ah/48  
Öi.+e 131b/9  
Öi.+i 159a/18  
Öi.+ine 129b/5, 138b/18  
Öi.+ler 76a/8, 129b/5, 138b/10, 139b/11  
**İmdâd Ar. Yardım isteme, imdat**  
İ.47a/5, 53b/14, 55b/2, 58a/13, 59b/5, 84ah/21, 84ah/24, 119a/10  
İ.+a 54a/2, 58a/11  
İ.+ıla 146b/11  
İ.+ına 56a/1, 57a/18  
İ.+umuza 53b/15  
**İmdâdcı Ar.+T. İmdatçı**  
İ.+larla 89bh/36  
**İmdâdnâme Ar.+Far. Yardım isteme mektubu**  
İ.18a/1  
**İmdi Şimdi**  
İ.25b/12, 39b/12, 62b/17, 65a/14, 66a/11, 68a/12, 76a/1, 76ah/14, 76b/15, 76b/61, 77ah/26, 77b/5, 77bh/26,

78ah/6, 78ah/32, 78ah/39, 78b/2, 79bh/40, 79bh/53, 80a/10, 80ah/8, 80ah/26, 80bh/15, 80bh/59, 81ah/26, 82a/13, 82ah/2, 82ah/8, 82bh/55, 83ah/4, 83ah/25, 83ah/30, 83bh/10, 84bh/1, 85ah/33, 86ah/38, 86bh/4, 87ah/16, 87bh/5, 87bh/42, 88a/11, 88ah/56, 89ah/27, 89bh/3, 89bh/7, 90ah/21, 90ah/56, 90b/10, 94b/11, 96a/5, 98b/14, 98b/17, 100a/11, 102b/13, 103a/12, 112b/19, 113a/9, 113a/16, 114a/6, 114a/19, 117b/12, 119b/19, 120a/19, 120b/4, 120b/10, 123a/17, 130a/13, 131a/11, 131b/7, 131b/8, 131b/18, 132b/12, 132b/15, 133a/7, 133b/9, 133b/15, 133b/17, 133b/18, 138a/19, 138b/6, 141b/14, 143a/18, 144a/6, 144a/17, 144b/3, 146b/8, 146b/16, 147a/5, 148b/5, 149a/11, 149b/15, 153b/18, 154a/3, 154a/6, 154a/8, 155a/9, 156a/8, 157a/18, 159a/8, 159a/15, 159a/18, 160a/12, 164a/5, 164b/10, 165b/3, 165b/19, 166b/13, 168b/14, 170a/4, 172b/16, 173a/13, 176a/2, 176a/4, 176a/19, 180a/17, 180b/9, 181a/10, 181b/16, 182b/4, 184a/14, 188a/10, 188b/8, 193a/14, 197b/8, 198b/19, 200a/2, 200b/19  
**İmkân Ar. Olanak**  
İ.2b/8, 137a/19  
İ.+a 144a/1  
İ.+dan 41a/12, 143a/2, 143a/4  
İ.+ı 105b/18, 135b/15  
**İmlâ Ar. Yazım bilgisi, yazı**  
İ.2a/12, 89a/16  
**Öimrân öz. is.**  
Öi.97b/18, 127a/3, 127b/19, 128a/2, 128a/2  
**Öimrân bin ebân öz. is.**  
Öi.64b/13  
**Öimrân bin huşayna öz. is.**  
Öi.127b/18  
**İmsâk Ar. Orucun başlangıç saati**  
İ.100a/19, 105b/11, 166b/9  
İ.+ı 93a/18  
**İmtidâd Ar. Uzama, uzanma**  
İ.+ı 169b/8  
**İmtihân Ar. Sınav, deneme, sınam**  
İ.80ah/38, 84a/3, 84a/3, 84a/4, 108a/14, 177a/18  
İ.+da 7a/1  
İ.+ı 93a/9, 108a/17  
İ.+ından 89a/19  
**İmtinân Ar. Başa kakma, minnet**  
İ.162b/15, 165a/2, 175a/6, 199a/1  
İ.+umdan 164a/13  
İ.+umdur 163b/18  
İ.+umuza 162b/5  
**İmtişâl Ar. Boyun eğme, verilen işi yapma**  
İ.78b/8, 80b/4, 84a/8, 149b/16, 166a/18  
İ.+ine 84a/9  
İ.+inüñ 77a/17  
**İmtişâlen Ar. Boyun eğme yoluyla**  
İ.94b/14  
**İmtiyâz Ar. Ayrıcalık**  
İ.52a/5  
İ.+dur 170a/8  
**İmtizâc Ar. Uyuşma, uzlaşma**  
İ.169a/1  
**İn- İnmek**  
İ.-di 71b/11, 71b/12, 71b/14, 71b/14, 71b/15, 71b/15  
İ.-dükde 14b/4, 39a/16  
İ.-dükden 83bh/1  
İ.-dün 60b/7  
İ.-erdi 71b/13  
İ.-medi 115b/2  
İ.-meye 194a/5  
İ.-meyesin 115a/16  
İ.-miş 86a/5  
İ.-üp 10b/19, 43a/16, 80bh/36, 83bh/10, 138a/13, 174a/7  
**İnâbet Ar. Hak yoluna dönme, tarikata girme**  
İ.50a/6, 105b/8, 181b/7  
İ.+e 174b/2  
**Öinâd Ar. İnat**  
Öi.52a/7, 59b/11, 80b/18, 189a/1  
**İnÖâm Ar. Bağış, ihsan, bahşış**



i.3b/10, 4b/7, 21b/7, 39a/6, 79ah/63, 80ah/36, 85ah/40, 89ah/7, 89bh/25, 125b/18, 174a/3, 175a/5, 176a/13, 179b/7, 199a/7  
i.+lar 76ah/38  
**Öinân Ar. Dizgin**  
Öi.2a/10, 52b/13, 76bh/5, 79ah/24, 82ah/32, 102b/17, 187b/17  
Öi.+ların 187a/5  
Öi.+ın 105b/15, 108b/6, 195a/7, 196a/14  
**inan- İnanmak**  
i.-mayup 80b/13  
i.-maz 76b/7  
**inanmağ İnanmak**  
i.+dur 76a/15  
**Öināyet Ar. İyilik**  
Öi.3b/17, 56a/2, 56a/15, 56b/18, 59a/11, 60b/1, 61b/5, 62a/15, 62a/16, 66b/4, 75bh/10, 81b/15, 91a/9, 91a/9, 106a/14, 107b/18, 147a/14, 147b/11, 148a/10, 163b/12, 166a/7, 168a/19, 175a/7, 175a/10, 176b/1, 181b/3, 182b/15, 188a/13  
Öi.+dedür 200b/18  
Öi.+i 48a/14, 98a/7, 163b/13, 165a/18, 165b/2, 166a/3, 166a/9, 178a/18, 181a/8  
Öi.+ine 166a/11  
Öi.+le 147b/19  
Öi.+ümüz 174b/1, 177a/18  
**İnbisât' Ar. Yayılmak, açılmak, gönül açıklığı**  
i.+ı 113b/2  
**İncâh Ar. Bir başarı kazanmak**  
i.81bh/26, 142a/8  
**ince İnce**  
i.34a/18, 107a/19, 134a/15, 134b/3, 134b/15, 135a/5, 135a/8  
i.+dür 146a/5  
**inci- İncinmek**  
i.-meyüp 11b/16  
i.-yüp 149b/18  
**İncîl İncil, Hz. İsa'ya inen semavi kitap**  
i.47bh/10, 71b/14  
**İncin- İncinmek**  
i.-me 87bh/39  
i.-meyeler 132a/18  
i.-meyüp 78ah/49, 136a/12  
i.-üp 21b/2, 32a/14, 36a/7, 39b/14, 154b/13  
**İncindür- İncitmek**  
i.78ah/51  
**İncit- İncitmek**  
i.-meñüz 151b/12  
**Öinde'llâh Ar. Allah yanında, Allah indinde**  
Öi.28b/17, 194b/19, 197b/9  
Öi.+da 193b/2  
**İndifâ' Ar. Püskürme**  
i.9b/1  
**İndür- İndirmek**  
i.-emez 83bh/55  
i.-meyeler 171b/18  
i.-üp 77bh/40  
i.-ür 75a/10  
**İnebahtı öz. is.**  
i.51b/6  
**İnek İnek**  
i.77bh/50, 77bh/61  
i.+i 77bh/44, 77bh/45, 77bh/57, 78ah/3  
i.+den 77bh/46  
**İnfâd Ar. Bitirme, tüketme**  
i.3a/13  
**İnfâk Ar. Geçirdirme, nafakalandırma**  
i.168a/2  
i.+da 11a/8, 195a/10  
**İnfâz Ar. Uygulama, yerine getirme**  
i.84a/15  
**İnhaó Ar. Ulaştırma, yetiştirme**  
i.57b/12  
**İnhirâf Ar. Sapma**  
i.79ah/15, 171b/2  
**İnhitât' Ar. Çöküş, düşüş**

i.+ından 166a/2  
**İnhizâm Ar. Bozguna uğrama**  
i.112b/18  
i.+ına 49b/10  
**İnÖikâd Ar. Bağlanma, toplanma**  
i.60a/18  
**İnkâr Ar. Yaptığını saklama, reddetme**  
i.149a/5, 151a/3, 151a/4, 151a/17, 154a/18, 154a/18, 155a/10, 155b/14, 156a/8, 156b/13, 160a/9, 161b/13, 162a/2  
i.+larına 154a/15  
i.+ı 107a/8, 159b/14, 159b/18, 160b/10, 160b/16, 160b/17, 161b/10, 161b/11  
i.+ıla 153b/19  
**İnkîrâz Ar. Sönme, zeval bulma**  
i.31b/5, 48a/2, 48b/15  
**İnkisâm Ar. Bölünme**  
i.167a/18  
**İnkisâr Ar. İlenme, beddua etme, ilenç**  
i.198a/18  
**İnkıt'â' Ar. Kesilme**  
i.100a/19, 167b/18, 184a/17  
**İnkıyâd Ar. Boyyun eğme**  
i.52b/18  
i.+ı 162b/12  
i.+ları 179a/3  
**İns Ar. İnsan, beşer**  
i.2a/2, 5b/7, 76b/17, 164a/4, 165b/5  
i.+den 162b/6, 168b/13  
**İnsâf Ar. Acıma**  
i.51b/2, 77ah/33, 78bh/16, 80a/11, 81ah/47, 90b/11, 94b/1, 107a/12, 109a/18, 131a/18, 137a/8, 137a/9, 192b/6  
i.+a 137a/8  
i.+da 11a/8  
i.+dan 82ah/41  
i.+ı 3a/10  
i.+ıla 200b/1  
i.+ın 162b/11  
**İnsân Ar. İnsan, kişi**  
i.8a/19, 9b/7, 10b/4, 20a/5, 87b/5, 102a/2, 132a/11, 140b/6, 165b/7, 167b/6, 170a/5, 170b/18, 171a/14, 178a/2, 181b/11, 182b/11, 198b/19  
i.+a 76ah/30, 88ah/2, 107b/3, 171b/6, 171b/16, 174b/8  
i.+da 10b/15, 11a/11, 108a/10, 114a/16  
i.+dan 73b/18  
i.+dur 168b/9, 175b/1, 186b/13  
i.+ı 47bh/2, 47bh/3, 54a/14, 106a/4, 143a/11, 170b/7, 171a/15  
i.+ıla 171a/9  
i.+ın 143b/3  
i.+uñ 4b/4, 87bh/56, 99b/4, 100a/5, 106a/4, 114a/4, 123b/14, 125b/7, 140a/9, 140b/1, 140b/3, 140b/5, 147a/10, 157b/16, 162b/18, 167b/3, 167b/4, 169b/12, 169b/18, 170a/18, 170b/6, 171a/9, 171a/19, 171b/11, 171b/13, 192a/3, 196b/3  
**İnsânî Ar. İnsanla ilgili, insanca**  
i.140b/16, 140b/18, 168b/8, 169a/19, 193b/18  
i.+den 170a/1  
i.+dür 108a/2, 169b/14  
i.+ye 169b/13  
**İnsâniyye Ar. İnsanla ilgili**  
i.192b/15  
i.+si 11a/10  
**İnsâniniyyet Ar. İnsanlık**  
i.168b/11  
**İnşâ Ar. Yapma, güzel yazı yazma**  
i.2a/12, 5b/18, 39b/8, 160a/7, 198b/10  
**İnşâ-perdâzlıg(ık) Ar.+Far. Güzel yazı yazmak**  
i.+ıla 2b/1  
**İntifâ' Ar. Yararlanma**  
i.166a/2  
**İntifâh Ar. Şişmek, kabarmak**  
i.+ı 188a/6  
**İntihâ Ar. Nihayet bulma, sona erme**  
i.+sında 86a/6

**intiḥāb Ar. Seçmek, seçilmek**

i.189a/3

**intiḳāl Ar. Bir yerden başka bir yere geçme**

i.8b/7, 18a/15, 48b/4, 49a/9, 96b/3

i.+i 7b/14

**intiḳām Ar. Öç, intikam**

i.11a/15, 110a/3, 197b/3

i.+a 197b/6

i.+da 196b/12

i.+dan 196b/10

i.+dur 196b/4

i.+ı 40a/18, 183a/3

i.+ına 196b/8

i.+ıçün 32a/12

**intisāb Ar. Bir yere bağlanma**

i.+ı 47bh/34

**intişār Ar. Yayılma, üreme**

i.26b/3

**intiżām Ar. Düzgünlük, nizamlı olma**

i.1b/3, 1b/4, 75bh/7, 75bh/22

**intiżār Ar. Bekleme, bekleyiş**

i.2b/14, 81ah/19, 180a/3

i.+ında 132a/13

**ip ip**

i.83bh/8, 85ah/23, 86bh/46

**iplik iplik**

i.13a/1

**ir Er**

i.56a/19

**ir- Ermek**

i.-di 32b/4

i.-er 143a/6

i.-inceye 70b/6

i.-medi 2b/13

i.-mesün 40a/2

i.-meye 82a/14, 82a/14

i.-mişdi 59b/4

i.-ür 80bh/48

**irād Ar. Getirme, söyleme, kazanç, gelir**

i.78b/9, 85a/7, 126b/7, 134a/12, 135a/14, 158a/7, 159b/17

**irādāt Ar. Dilemeler, emirler, istemeler**

i.99b/14, 144a/4

**irāde Ar. İstek, buyruk, dileme**

i.50a/0, 56b/7, 67b/12, 77ah/5, 77b/13, 77b/14

i.+sin 54b/12

**irādet Ar. İsteme, istek**

i.46a/14, 77b/2, 171b/3, 181b/1

i.+i 78a/1, 82ah/32

**irān öz. is.**

48a/15, 49a/9, 52b/16, 53a/16

**iḳrāz Ar. Yüz çevirme, uzak durma**

i.+da 197b/3

**ireç öz. is.**

i.48ah/41

i.+i 48ah/43, 48ah/43

i.+ür 48ah/44

**irem Ar. Cennete benzetilerek yapılan bir bahçe**

i.3b/4

**ḳirfān Ar. Bilme, kültür**

ḳi.82b/2, 89a/1, 89b/4, 89b/8, 94a/7, 165a/16, 168a/12

ḳi.+da 11a/4

ḳi.+dan 82a/13

ḳi.+ıla 162a/12

**ḳirfānĵ Ar. Kültürel**

ḳi.176b/2

**irhāsāt Ar. Hz. Muhammed'in nübüvvetinden evvel zuhur eden harikulade haller**

i.+dan 8a/8

**iri İri**

i.37b/8, 81b/2, 134b/12

**irin İrin**

i.+leridür 79b/17

**iriş- Erişmek**

i.-di 47a/14, 76ah/3, 78a/18, 91a/12, 108b/14, 130a/1, 142b/7, 148a/5, 154b/3, 169b/13, 170a/9, 174a/9, 179a/7

i.-düğü 63b/13, 67a/13, 100b/3, 180b/11

i.-dükde 13a/11, 19a/6, 79bh/30, 81bh/8, 85ah/6, 85bh/7, 89bh/26, 116a/2, 160a/17, 174a/6

i.-düklerinde 18b/17

i.-e 19a/3, 62a/6, 78ah/55, 81a/7, 81bh/35, 82ah/6, 84a/9, 85bh/33, 88ah/36, 89b/8, 95b/10, 96a/10, 105b/10, 106a/15, 106b/17, 116a/2, 116a/3, 116b/14, 117a/4, 117a/13, 134a/7, 136b/12, 137a/12, 158a/13, 165b/1, 166a/4, 169a/12, 171b/4, 173a/4, 173a/10, 173a/11, 173a/12, 173a/13, 173a/19, 174a/3, 182b/10, 188a/18, 199b/16

i.-eler 113b/3, 127a/5

i.-esüz 182b/16

i.-eydi 170b/19

i.-inceye 116b/5, 129b/7

i.-medin 6b/15

i.-memişdür 87bh/6

i.-meye 8b/13, 81bh/41, 82b/2, 85bh/30, 91a/15, 102a/3, 124b/5, 157a/18, 165b/6, 196a/13

i.-meyüp 138a/10, 138a/18, 168a/2

i.-mez 76bh/47, 101b/13, 128a/3, 156b/16, 158b/15, 171b/8, 192a/9, 197b/11

i.-mezden 96a/2

i.-miş 17b/13, 51b/8, 77bh/21, 80bh/34, 181b/15, 181b/16

i.-mişdi 126a/1

i.-mişdür 80bh/4, 110a/13

i.-mişsin 80bh/47

i.-üp 12b/12, 24b/16, 75bh/24, 76ah/29, 76bh/3, 78bh/59, 82ah/46, 85ah/24, 87bh/35, 120a/13, 154b/17, 166a/13, 169a/11, 169a/14, 169a/16, 169b/12, 171b/5, 173a/2, 183a/6

i.-ür 45a/1, 76bh/48, 82b/9, 83b/5, 83bh/35, 83bh/38, 85bh/18, 85bh/26, 104b/13, 109a/5, 129b/6, 137a/15, 146a/6, 154b/18, 156b/17, 157a/3, 163b/12, 165b/9, 168b/6, 172a/5, 172a/14, 199b/15

i.-ürler 142a/19, 145b/14

i.-ürsin 45a/9

**irişdür- Eriştirmek**

i.82ah/31, 183b/3, 195a/11

i.-di 171b/14, 198b/12, 199a/6

i.-diler 79ah/5, 79ah/13, 82bh/45, 92b/4

i.-düm 46a/3

i.-e 69a/9, 89a/5, 121a/4, 172a/12, 177a/2, 177b/15, 183b/2, 194b/16, 196b/1

i.-eler 98b/18, 141b/16

i.-emez 177b/13

i.-esin 44b/10, 76bh/42

i.-eyüm 181a/13

i.-meye 113b/2

i.-miş 145a/7

i.-mişdür 1b/6

i.-mişler 86bh/21

i.-üp 98a/7, 126a/2, 137b/19, 170b/6, 176b/5, 176b/18, 177a/1

i.-ür 77bh/7, 100b/11, 108b/17, 112a/19, 135b/8, 135b/8, 147b/12, 181b/4, 187b/10, 193b/9

i.-ürler 53b/13, 83b/17

i.-ürüm 76bh/12

i.-ürüz 184a/1

**irişdürmek Eriştirmek**

i.81b/12, 81bh/28, 84ah/25, 182a/14

**irişdürme Eriştirme**

i.+leri 98a/1

i.+si 156b/8

**irişici Erişici**

i.+lerdür 119b/8

**irişmek Erişmek**

i.77b/12, 117a/11, 172a/3, 201a/7

**irsāl Ar.Gönderme**

i.47bh/24, 58b/4

**irşād Ar. Doğru yolu gösterme, hidayete erdirme**

i.47bh/30, 106b/7, 107a/6, 122a/17

i.+ı 106a/19, 122a/15, 162a/4

i.+ında 145b/5

**irşādī Ar. Hak yolu göstermeyle ilgili**

i.123b/13

**irte Erte**

i.+si 9b/11, 22b/1, 30b/8, 36b/18, 45a/7, 59a/19, 60a/6, 60a/12, 76ah/29, 79ah/33, 128b/8

i.+ye 25b/3

**irtīŕāş Ar. Titreme**

i.59a/16

**irtikāb Ar. Suç işleme**

i.79a/15, 80b/5, 81b/5, 112b/7, 122a/16, 137b/3, 151a/2, 159b/18, 167a/15

i.+ı 155b/18

**irtihāl Ar. Göçme, ölüm**

i.51a/4, 52a/16, 53a/11, 54b/5, 59b/6, 60b/7

**irü İri**

i.154b/15

**Ūşā öz. is.**

Ūj.10a/4, 11a/1, 16b/15, 18b/7, 18b/9, 18b/12, 47bh/50, 48bh/32, 48bh/37, 50b/9, 78a/17, 83a/2, 109b/16, 119b/2, 119b/2, 123a/19

Ūj.+dan 47bh/57

Ūj.+ya 47bh/53

Ūj.+yum 58b/2

**isābet Ar. Tutarlılık, rastgele, yerini bulma**

i.24b/17, 99b/19

**jšāl Ar. Ulaştırma, kavuşturma, vardırma**

j.165b/10

j.+ı 165b/11

j.+ine 165b/11

j.+inde 95a/4

**jšār Ar. İkrām, cömertlikle verme, saçma**

j.93b/10, 103b/19, 116b/9, 121a/17

j.+ına 94a/7

**isbāt Ar. Kanıtlama**

i.80b/14, 108a/15, 165b/3

i.+a 133b/11

i.+ıdur 93a/13, 94b/14

i.+la 51b/1

**ise İse**

i.6b/16, 7a/7, 11b/6, 12a/4, 12a/4, 12a/6, 12a/6, 12a/6, 12a/17, 12a/17, 16b/2, 19a/1, 24a/11, 24a/11, 31b/2, 31b/6, 34a/19, 39b/7, 43a/10, 46a/7, 46b/1, 66a/17, 66a/18, 66a/19, 69a/5, 73b/18, 74a/1, 75bh/21, 76a/15, 76ah/6, 76ah/62, 77b/14, 77bh/7, 77bh/32, 78a/2, 78ah/42, 78ah/51, 78ah/56, 78ah/58, 78bh/62, 79ah/26, 79ah/51, 80ah/42, 80bh/7, 81a/2, 81bh/6, 81bh/36, 81bh/38, 81bh/52, 82bh/16, 82bh/41, 83ah/14, 83ah/27, 83ah/43, 83ah/59, 83bh/35, 84a/8, 84a/16, 84bh/55, 84bh/57, 85b/11, 85b/11, 85bh/10, 85bh/53, 86ah/14, 86ah/27, 86ah/29, 86bh/28, 87ah/39, 87bh/54, 88bh/27, 89ah/27, 89ah/55, 89bh/28, 89bh/45, 89bh/55, 89bh/56, 90a/11, 90a/17, 90ah/38, 90ah/45, 91a/2, 91a/19, 91b/16, 91b/16, 93b/10, 94a/3, 94a/17, 94b/1, 94b/14, 95a/1, 95a/19, 96b/2, 96b/4, 96b/8, 96b/10, 96b/15, 98a/13, 101b/16, 103b/19, 104b/13, 105b/2, 107b/16, 108b/12, 109b/4, 110a/5, 110a/6, 110a/14, 110a/16, 111a/18, 112b/16, 115a/1, 115a/2, 115b/8, 115b/8, 116b/6, 117a/8, 117b/15, 118a/7, 118a/14, 118b/15, 119b/19, 120b/18, 121a/16, 121b/8, 122a/3, 122a/4, 122b/4, 122b/11, 123a/8, 124b/4, 124b/4, 127a/19, 128a/12, 128b/16, 130a/6, 131a/3, 135b/16, 135b/16, 137a/11, 137b/14, 138b/7, 138b/10, 138b/11, 139a/12, 139a/13, 139a/14, 139b/5, 139b/9, 140a/7, 141a/7, 141b/1, 141b/3, 142b/12, 145a/18, 145b/7, 146a/5, 146a/6, 146a/9, 146b/7, 147a/12, 148b/5, 148b/9, 148b/14, 149a/13, 149b/3, 151b/11, 153a/14, 154a/1, 154a/1, 154a/12, 154b/18, 155b/7, 156b/7, 157b/12, 158b/5, 158b/15, 159a/3, 159a/12, 159a/14, 159b/6, 159b/11, 160b/3, 160b/4, 160b/6, 161b/2, 161b/5, 161b/13, 163a/12, 163b/10, 164a/1, 170a/6, 171b/9, 171b/9, 171b/18, 174a/14, 178a/17, 184a/17, 188a/11, 188a/19, 188b/7, 190a/9, 190b/4, 190b/16, 191a/9, 192b/8, 192b/16, 193a/1, 193a/12, 194b/18, 197b/6, 197b/10, 198a/2, 200b/6, 200b/14, 200b/15, 201a/10

i.+ler 84ah/5, 84ah/6

i.+m 79ah/50, 84bh/55, 197a/16

i.+ı 39b/15, 76bh/53, 76bh/56, 76bh/65, 83a/10, 84a/6, 87bh/23, 89b/8, 118b/6, 123a/11, 135b/12, 135b/13, 155a/7, 180a/15, 201a/8

i.+ıüz 129a/11, 151a/13, 151a/13

**isfahān öz. is.**

i.35b/8, 38a/19

i.+ı 48a/5

i.+dandur 90ah/10

i.+ıur 90ah/10

**isfahānlı İsfahanlı**

i.90ah/7

i.+yum 90ah/7

**isfendiyār öz. is.**

i.48bh/10, 48bh/15

**ishāk öz. is.**

i.47bh/36

**(sultān) ishāk öz. is.**

i.53a/8

**(ibn-i) ishāk öz. is.**

i.31a/2

**(ebū) ishāk muŕtasım öz. is.**

i.47b/14

**iskān Ar. Yerleştirilme, yerleştirme**

i.48bh/36

**iskender öz. is.**

i.3a/5, 3a/16, 48ah/59, 48bh/22, 48bh/23, 48bh/24, 55a/4, 78ah/22, 81bh/29, 83bh/56, 84ah/3, 84ah/10, 84bh/19, 87ah/28, 87bh/30

i.+den 81bh/43

i.+e 87ah/26

i.+ıur 87bh/34

**iskenderiyye öz. is.**

i.35b/3, 38a/12, 51a/3

**iskenderün öz. is.**

i.52a/12

**islām Ar. Müslimanlık**

i.5a/13, 10a/2, 48b/8, 51b/1, 54a/1, 60b/1, 74b/19, 75a/1, 75b/15, 75b/15, 83ah/38, 83bh/15, 90b/15, 93a/10, 94a/1, 99b/15, 107b/14, 109a/10, 112b/19, 119b/18, 125b/15, 130b/1, 132a/11, 135a/15, 139b/14, 140a/2, 153b/3, 156b/19, 157a/15, 158a/9, 159a/16

i.+a 4a/3, 19a/8, 47a/9, 50a/10, 57a/9, 139b/14

i.+da 33b/14, 34a/8, 139a/16

i.+dan 56a/7, 154a/2

i.+ı 56a/11, 80a/5

i.+ını 79b/2

i.+ile 38a/13, 48b/9, 54b/3, 55b/19, 56a/5, 56a/9, 77bh/6, 81ah/2, 154a/9

i.+ıur 76a/16, 76ah/48, 103b/13, 112b/19, 126b/3, 162a/11

**islāmiyye Ar. İslam ve islam ehline mensup**

i.35b/11, 39a/6, 50a/10

i.+de 26b/2, 26b/12

i.+leri 53b/4

i.+ye 35b/11

**ışm Ar. Suç, günah**

i.117a/16, 161a/12

i.+de 160a/14

i.+lerinde 116a/13

**ism Ar. Ad, isim**

i.14b/1, 15b/14, 16a/18, 25b/14, 29b/6, 44b/19, 79bh/33, 87a/1, 88b/14, 142a/12, 184b/1

i.+dür 108b/17

i.+de 36a/10, 36a/11

i.+lerin 24b/5, 34a/15

i.+ı 5b/6, 6a/8, 22a/12, 22b/6, 25a/4, 25a/4, 29b/5, 32a/4, 34a/2, 43b/8, 43b/15, 43b/17, 45a/12, 45b/1, 86b/17, 103a/13, 186b/3

i.+in 6a/11, 43a/4, 45b/8, 139b/17

i.+inden 14b/1, 184b/2

i.+ini 14b/1, 31b/8, 32a/5, 42b/5

i.+lerden 142a/12

i.+lerinden 180b/1

i.+ıur 15b/19, 45b/18

**ismāŕi öz. is.**

i.5b/2, 6a/1, 17a/10, 47bh/36, 52a/6, 79bh/16, 79bh/24, 81ah/4, 81ah/10, 81ah/15  
i.+den 5b/16  
i.+e 5b/3, 81ah/6  
**Öİşmet Ar. Masumluk, haramdan kaçınma**  
Öi.155b/7, 155b/9, 155b/12, 155b/13, 175b/10, 181a/7  
Öi.+j 88b/13  
**İşnâ Öaşer Ar. On iki imama dayanan kol**  
i.3a/19  
**İşneyn Ar. Pazartesi**  
7b/15, 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18a/13, 18a/17, 29b/2, 54a/15, 101a/18, 201a/19  
**İsrâf Ar. Savurganlık**  
i.105b/11, 146a/7, 195a/11  
**İsrâfîl öz. is.**  
i.10a/14, 61a/6  
**İsrâöjl öz. iz.**  
i.47bh/8, 97b/12, 103a/7, 103a/8, 126b/18, 127b/6  
i.+den 48bh/44  
i.+dendür 22b/16  
i.+üñ 18b/12, 126b/10  
**İssi İsi, sıcak**  
i.77bh/33, 83b/4, 85ah/2, 85ah/18, 148a/19, 148b/3, 169a/10, 200b/13  
**İssilik Sıcaklık**  
i.170b/14  
**İstanbul öz. is.**  
i. 49b/9  
i.+da 51b/9  
**İste- İstemek**  
i.-di 77bh/41, 78a/2, 94b/10, 94b/11, 113b/9, 115a/19, 118a/7  
i.-dise 190a/13  
i.-dügi 85bh/55  
i.-düginde 17a/2  
i.-düğünüz 44a/16  
i.-düğüm 86ah/51  
i.-düğünjde 90a/9  
i.-düğünzü 118a/5  
i.-dükde 39a/17, 40b/2, 41a/18, 83bh/48, 190b/19  
i.-düklerinde 30b/19, 40a/7  
i.-düm 79ah/47  
i.-dün 129a/7, 177a/4  
i.+medi 86ah/12  
i.-medüğünzü 118a/5  
i.-medüm 88ah/49  
i.-meye 81a/2  
i.-meyince 82ah/19  
i.-meyüp 54b/13  
i.-mez 91b/16, 109a/5, 199a/15  
i.-mişler 83ah/14  
i.-mişlerdür 83ah/18  
i.-r 11a/18, 11a/18, 44b/3, 57b/15, 76ah/62, 77ah/56, 77ah/58, 78a/2, 79ah/15, 81a/2, 85b/11, 85b/11, 88ah/40, 88bh/52, 90a/17, 90b/5, 91a/6, 91b/16, 95a/1, 97a/10, 97a/11, 108b/3, 108b/9, 111b/12, 118a/7, 118b/6, 121a/4, 128a/12, 130b/10, 136a/11, 137a/11, 146a/19, 146b/1, 148a/12, 156a/12, 157a/6, 157a/8, 165b/9, 171b/18, 176b/18, 177a/13, 180a/15, 189b/6, 189b/8, 195a/1, 199a/14  
i.-rlr 87ah/39, 90b/16, 93b/7, 110a/14, 189b/15  
i.-rse 77b/13, 89ah/37  
i.-rsen 82ah/40  
i.-rseñ 77ah/10, 81bh/2, 149a/8, 175a/14  
i.-rseñüz 62b/16, 110b/12, 114a/5, 114a/19  
i.-rüm 44b/3, 77ah/40, 78bh/45, 101a/19, 103a/17, 105a/9, 118b/9, 119b/18, 121b/5, 131a/5  
i.-se 78bh/22, 118a/6, 144a/3, 149a/10, 157a/6, 190a/18, 198a/6  
i.-sek 193a/4  
i.-sem 128a/10  
i.-ye 62b/1, 64a/17, 69b/17, 109a/13, 119a/8, 120b/15, 148a/2, 157a/7  
i.-yeler 124b/3, 166a/16  
i.-yüp 21b/11, 77bh/3, 147a/12, 189b/5  
**İstemek İstemek**

i.84ah/24, 136a/15  
i.+den 182a/15  
**İsteyen İsteyen**  
i.5b/6  
**İstîÖâb Ar. Alım gücü, kapasite**  
i.18a/5  
**İstibÖâd Ar. Uzak görme**  
i.156a/5  
**İstiÖânet Ar. Yardım istemek**  
i.+inden 166b/3  
**İstiÖârât Ar. İstiareler, eğretilmeler**  
i.2a/13  
**İstibşâr Ar. Basiretli olma**  
i.+umuzu 200a/14  
**İstibşâr Ar. Müjde alma**  
i.121b/12  
**İsticâb Ar. Vacip görmek**  
i.85a/7  
**İstiÖcâb Ar. Şaşmak**  
i.191b/10  
**İstiÖcâl Ar. Aceleci davranış**  
i.82ah/10, 84bh/27  
i.+i 184b/13  
**İstidÖâ Ar. Yalvararak isteme, dilekçe**  
i.2b/7  
**İstiÖdâd Afr. Kabule hazır bulunuş, kabiliyet, yetenek**  
i.100b/11, 125b/8, 144a/2, 165a/2, 165a/4  
i.+ların 138a/8  
i.+ı 134a/11, 141a/13  
**İstidlâl Ar. Delil ile hüküm çıkarma**  
i.155b/5, 166a/6  
**İstidrâk Ar. Anlamak**  
i.+ına 102a/4  
**İstîfâ Ar. Tamamıyla alma, alınma**  
i.123b/15  
**İstifâde Ar. Faydalanma**  
i.2a/16  
**İstifâza Ar. Feyizlenme, feyiz alma**  
i.141a/14  
**İstiftâh Ar. Açmak, açılmak**  
i.102b/13  
**İstîğfâr Ar. Allah'tan günahın bağışlanmasını isteme, tövbe etme**  
i.17b/14, 28b/7, 70b/6, 123a/8, 200b/19  
**İstîğnâ Ar. Kimseye muhtaç olmama, tokgözlülük**  
i.146b/11  
i.+sı 166a/9  
i.+sında 154a/16  
**İstîğrâk Ar. Dalma, boğulma, kendinden geçme**  
i.3b/16, 165a/6  
**İstihâlet Ar. İmkansızlık**  
i.+i 172b/1  
**İstihâza Ar. Hayz görme, kadınların adet görmesi**  
i.114b/3  
**İstihbâb Ar. Bir şeyi iyi, güzel sayma**  
i.156b/14  
**İstihdâm Ar. Hizmete alma**  
i.75bh/12, 81ah/53, 84ah/26, 89ah/33, 89ah/39  
i.+ından 193b/1  
**İstihfâf Ar. Hafife alma, küçümseme**  
i.158b/18  
i.+dur 90ah/27  
**İstihkâk Ar. Hak etme, hak edilmiş şey**  
i.93a/8, 105a/15, 165a/2, 165a/2  
i.+a 146a/9  
i.+dur 97a/13  
i.+ı 93b/19  
i.+ına 100a/1  
i.+ından 79ah/40  
**İstihkâksuz Ar.+T. Haksız, hak edilmeksizin**  
i.186a/15  
**İstihkâm Ar. Sağlamlık, siper**  
i.+ı 1b/4, 58a/7, 75bh/7  
i.+ına 76b/3, 84bh/12, 150b/17  
**İstihkâr Ar. Aşağılama**  
i.158b/4, 158b/4, 158b/5

i.+içün 166a/8  
**istihlak Ar. Tüketim**  
i.165a/6  
**istihrac Ar. Çıkarma, hüküm çıkarma, mana çıkarma**  
i.2a/19  
**istihza Ar. Alay, alay etme**  
i.158a/16  
**istihzar Ar. Hazırlama, hazırlanma, huzura çağırma**  
i.165a/3  
i.+ı 165a/17  
**istikā Ar. Vuku bulacak diye endişeye düşmek, olmasını beklemek**  
i.123b/15  
**istikamet Ar. Doğruluk, yön**  
i.57a/19, 57b/1, 89a/9, 107b/1, 107b/2, 107b/17, 108a/1, 155b/6, 173b/6, 176b/4  
i.+inden 107b/4  
**istikbal Ar. Karşılama, gelecek**  
i.176a/15, 181a/2  
i.+ine 84bh/25  
**istikbālū'l-kible Ar. Namazın şartlarından, kibleye dönme**  
i.68b/16, 88b/8  
i.+dür 67b/18  
**istiklāl Ar. Bağımsızlık**  
i.193a/8  
i.+i 159a/9  
**istikmāl Ar. Tamamlama**  
i.150a/7, 169a/6  
i.+inden 171b/7  
**istiknāf Ar. (Aslı istinkaf olmalı) Yüz çevirme, reddetme**  
i.157b/17  
**istikrār Ar. Kararlılık**  
i.77b/3  
**istikşāf Ar. Keşif çalışması yapmak**  
i.2a/10, 150b/1  
**istilā Ar. Yayılma, ele geçirme**  
i.49a/15, 59a/16, 77bh/13, 82bh/13, 149b/18, 150a/10, 165a/6, 167b/6, 168a/10, 194b/1  
i.+sı 54a/19, 106b/14, 188b/12, 200a/14  
i.+sından 169b/8  
i.+sıyla 168a/11  
**istimā Ar. Dinleme, kulak verme**  
i.53b/17, 62b/1, 77ah/6, 77bh/24, 129b/4, 153b/17, 166b/6, 166b/7, 182a/17  
**istiōmāl Ar. Kullanma, kullanılma**  
i.84bh/14, 166b/2  
i.+i 161b/4  
**istimālet Ar. Meyl ettirme, cezp etme, gönül çelmek**  
i.3a/14, 83bh/64, 122b/17  
i.+ler 90bh/43  
**istimdād Ar. Yardım isteme**  
i.40b/3, 153a/1  
i.+ından 184b/14  
**istimrār Ar. Süreklilik**  
i.154a/14  
**istinbāt Ar. Anlam çıkarma, hüküm çıkarma**  
i.133b/16  
**istinkāf Ar. Çekimserlik**  
i.188a/18, 189a/2, 190a/6, 190b/16, 191a/9, 191b/18  
**istinsak Ar. Abdest alırken buruna su çekme, şiddetli koklama**  
i.64a/18  
**istintāc Ar. Sonuç çıkarma**  
i.2b/1  
**istirāhat Ar. Dinlenme**  
i.78bh/63  
i.+ına 3a/11  
**istirsāl Ar. Kolaylık, sıkıntısızlık, kayıtsızlık, doğallık**  
i.105b/15  
**istirvāh Ar. İstirahat, rahatlanmak**  
i.188a/4  
**istiskā Ar. Vücudun bir yerinde su birikmesi, yağmur duasına çıkma**  
i.103a/7, 173a/11, 199a/19  
**istiślāh Ar. Bir şeyin iyiliğini isteme**

i.2b/4, 123b/18, 155b/5  
**istişgār Ar. Küçümseme**  
i.93a/7  
i.+ıdur 96a/15  
**istišnā Ar. Kural dışı, ayrı tutma**  
i.156b/6  
**istişrāf Ar. Ellerini güneş ışığına siper etme**  
i.141b/9  
**istizāde Ar. Ziyade olmasını istemek**  
i.164b/8, 168b/19  
**istiōzām Ar. Büyük görmek, tekebbür**  
i.191b/11, 191b/12  
i.+ın 96b/10  
i.+ından 96a/15  
**istiżhār Ar. Dayanmak, arka vermek**  
i.+ı 157b/5  
**Öiśyān Ar. Baş kaldırı, isyan**  
Öi.7a/2, 38a/12, 55a/17, 61b/3, 75a/2, 75bh/31, 79ah/16, 80b/2, 81ah/31, 86b/17, 103a/10, 118b/8, 148a/11, 152b/6, 153a/2, 153a/4, 161b/16, 162a/12, 179a/5  
Öi.+a 122b/15, 137b/3, 137b/4, 162b/14  
Öi.+da 109a/8, 154a/16  
Öi.+dan 151a/3, 153a/12  
Öi.+dur 89b/2, 146b/12  
Öi.+ların 84b/16  
Öi.+ı 153a/18  
**İş İş**  
i.22b/14, 33b/14, 54b/4, 56a/6, 62a/3, 63a/17, 76ah/61, 76bh/11, 78bh/19, 81ah/11, 82ah/13, 82bh/14, 83ah/8, 83ah/10, 84ah/9, 84ah/59, 102b/15, 113b/6, 113b/12, 118b/12, 118b/14, 118b/14, 124a/19, 128b/10, 130b/14, 130b/18, 132a/5, 196a/6, 196a/12, 200b/18  
i.+de 6a/19, 120a/1  
i.+den 60b/10, 80ah/9, 84ah/13, 90b/12, 158b/16  
i.+e 77ah/52, 105b/14, 113b/8, 113b/9  
i.+i 13a/3, 13a/4, 75bh/45, 84a/5, 84a/6, 89ah/54, 119a/9, 130a/14, 137b/13, 164a/5, 170a/3, 182a/14  
i.+imüz 164a/4  
i.-in 142a/15, 142a/17, 142a/17, 170a/3, 170b/8, 200a/19  
i.-inde 90bh/36  
i.-inden 84ah/4  
i.+ler 137b/14, 153b/18, 177b/19  
i.+lerde 78bh/15, 82bh/32, 90ah/22, 90bh/51  
i.+lerden 151b/1  
i.+lere 106b/1, 151a/19  
i.+leri 82b/9, 90bh/35, 124b/4, 180a/12  
i.+lerinden 196a/17  
i.+lerinün 62a/1  
i.+lerün 62a/1  
i.+üm 78ah/40, 81ah/8, 84ah/11  
i.+ümi 76ah/65  
i.+ün 90bh/32, 139a/4, 154b/12, 190b/2  
i.+ünge 78ah/40, 82ah/4  
**Öişā Ar. Akşam ezanı ile yatsı arasındaki vakit**  
Öi.+yı 67a/14  
**İşōār Ar. Bildirme, gösterme**  
i.7a/9  
**İşārāt Ar. İşaretler**  
i.2a/13, 7a/16, 9a/6, 39a/3  
**İşāret Ar. Gösterme, iz, alamet**  
i.29a/14, 39a/2, 42b/13, 47a/4, 81b/18, 81bh/15, 85a/8, 87ah/53, 99b/9, 132a/4, 140b/16, 144a/10, 146a/13, 147b/10, 149a/11, 177a/10, 182a/11, 185b/7, 193b/17, 195b/10, 199a/2  
i.+dür 78b/7, 98a/19, 114a/6, 136b/11, 149a/19, 149b/1, 182a/8, 185a/12, 188b/18  
i.+i 40a/16, 93b/2, 142a/18, 198b/3  
i.+idür 165a/13  
i.+ile 2b/6  
i.+in 54a/5  
i.+le 149a/12  
**İşāreten Ar. Gösterme yoluyla**  
i.24b/1  
**İşbu İşbu**  
i.5a/9, 5b/14, 8b/10, 8b/15, 28b/17, 28b/19, 33b/13, 38a/10, 42a/10

**işfâö Ar. Hasta olana deva olacak ilaç, şifa vermek**

i.89a/4

**işğâl Ar. Meşgul etme, ele geçirme**

i.69a/5, 78b/15, 102b/17, 125b/13

**işid(t)- İştirmek**

i.-e 84a/9, 88a/14, 89ah/3

i.-eler 136a/15, 200a/1

i.-üp 9a/9, 12a/10, 75bh/49, 77bh/60, 78ah/39, 81ah/52, 86ah/52, 88bh/8, 120a/16, 129a/19, 189b/5, 190a/3

i.-ür 6a/8, 127b/11, 167b/8, 187a/4

i.-ürler 84a/13

i.-di 10b/1, 45a/10, 80bh/14, 82b/16, 174a/15, 183a/13

i.-dügi 82bh/57, 174b/6

i.-dügümüzde 33b/11

i.-dügünde 63a/17

i.-dükde 13a/12, 22a/2, 29b/9, 88bh/61, 90ah/15, 122a/8, 178b/10

i.-düm 8a/11, 36b/15, 63b/16, 80ah/52, 81bh/17, 110b/12, 118a/18, 160b/1, 190a/4

i.-dün 200a/2

i.-mediler 189a/4

i.-medüm 117b/9

i.-medün 105a/11

i.-mem 45b/15

i.-meye 199b/11

i.-meyeyüm 77bh/24

i.-mez 179b/14

i.-miş 79bh/49, 79bh/53

i.-mişüm 83bh/46, 120a/17

i.-se 3b/7, 85bh/41

i.-sün 154b/7

i.-ürse 63b/13

**işiden İştiren**

i.58b/18

i.-ler 58b/11, 86bh/26

**işidici İştirci**

i.78a/4, 102b/12

**işidil- İştirilmek**

i.-dükde 40a/1, 40b/5

i.-mez 12a/9

i.-ür 83a/15

**işitme İştirme**

i.-si 78a/5

**işitmek İştirmek**

i.-den 77b/7, 102a/1, 102b/9, 102b/9, 106b/11

i.-e 198b/18

**işitmeklik İştirmeklik**

i.199a/4

**işkence Far. Acı verme, eziyet etme**

i.25b/1

**işle- İşlemek**

i.84a/5

i.-di 73b/2

i.-dügi 62a/1

i.-düm 73b/1

i.-dün 86bh/24

i.-me 84a/6

i.-meyeler 113b/6

i.-meyesin 88bh/56

i.-mez 83ah/11

i.-r 72a/2, 75bh/14, 89ah/38, 113b/13, 154b/16

i.-rdi 117a/18

i.-rse 70b/16

i.-se 73a/19

i.-ye 82ah/13, 83ah/10, 95a/9, 124a/19

i.-yem 136b/2

**işlemek İşlemek**

i.36b/11, 62a/3

**işlen- İşlenmek**

i.-dügi 79a/13

**işleyen İşleyen**

i.95a/11

i.-lere 130b/14

**işleyici İşleyici**

i.-dürler 92b/17

i.-lerden 111b/7, 111b/8

**işlü İşli**

i.168a/13

**işrâk Ar. Doğma, aydınlatma**

i.77b/11, 88b/12, 128b/19

**Öişret Ar. İçki, içki alemi, yaşama, geçinme**

Öi.83ah/64, 113a/16, 154b/14

Öi.-den 80ah/31

Öi.-i 60b/5

**Öişrin Ar. Yirmi**

Öi.51b/18, 52a/15, 54b/4, 54b/9, 140a/4

**işte İşte**

i.85ah/34, 164a/11

**iştiööl Ar. Şulelenme, tutuşup yanma, parlama**

i.188b/8, 188b/9

**iştibâh Ar. Kuşkuya düşme**

i.11a/9

**iştiğâl Ar. Uğraşı**

i.77ah/28, 148b/2, 155b/3, 166a/19, 197b/16

i.-i 105b/15, 124a/2, 131a/12, 192b/4

i.-leri 193b/3

**iştihâr Ar. Meşhur olma**

i.50a/7

**iştirâk Ar. Katılım, ortaklık**

i.167b/2

**iştiyâk Ar. Şevklenme, şevk duyma**

i.-i 83a/12

**işük Eşik**

i.-de 39b/7

i.-üñe 59b/2

**Öişve Ar. Cilve, naz, eda**

Öi.82a/12

**it- Etmek**

i.63b/18, 64a/3, 64a/3, 115b/14, 200a/17, 201a/2

i.-di 7b/9, 7b/11, 8a/4, 8b/15, 19a/14, 19a/15, 19b/17,

20b/13, 21a/3, 21a/17, 21b/8, 22a/13, 22a/18, 22b/5,

22b/13, 25a/2, 25a/16, 27b/18, 28a/12, 29b/17, 31a/2,

31a/3, 31a/14, 31b/19, 32a/3, 32a/6, 33a/9, 34a/10,

34a/11, 34b/14, 35a/1, 35a/11, 36a/9, 36a/13, 38a/9,

38a/12, 38a/18, 38b/5, 38b/14, 38b/15, 38b/16, 38b/17,

40a/8, 44a/3, 45a/11, 45b/6, 45b/12, 45b/18, 46b/7,

46b/8, 46b/16, 47a/3, 47a/7, 47b/3, 47b/5, 47b/9, 48a/5,

48a/7, 48a/14, 48ah/10, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 48b/15,

48bh/14, 48bh/19, 48bh/23, 49b/4, 50a/13, 50a/15,

50a/16, 50a/17, 50a/17, 50a/18, 50b/1, 50b/3, 50b/3,

50b/5, 50b/5, 50b/10, 50b/11, 50b/12, 51a/1, 53a/19,

55b/8, 56a/13, 56b/15, 57b/15, 58a/8, 59a/8, 59b/3,

61a/19, 65a/12, 66a/10, 71a/11, 71a/15, 75bh/3,

75bh/51, 76ah/42, 76ah/47, 76ah/53, 76bh/10, 76bh/13,

77bh/41, 77bh/47, 77bh/55, 77bh/60, 78a/2, 78ah/5,

78ah/6, 78ah/10, 78ah/23, 78ah/27, 78ah/34, 78ah/44,

78b/6, 78bh/45, 78bh/50, 78bh/55, 78bh/60, 78bh/60,

79b/9, 79b/13, 79bh/5, 79bh/32, 79bh/39, 80ah/4,

80ah/18, 80ah/21, 80ah/43, 80bh/18, 80bh/28, 80bh/30,

81bh/19, 81bh/20, 81bh/44, 82ah/43, 82bh/17, 82bh/50,

83a/2, 83ah/6, 83bh/5, 83bh/43, 83bh/57, 84a/16, 85a/4,

85a/18, 85ah/38, 85ah/40, 85ah/41, 85bh/14, 86a/1,

86bh/4, 86bh/37, 87ah/6, 87ah/14, 87ah/53, 87ah/62,

87bh/9, 87bh/9, 87bh/38, 88ah/33, 88ah/47, 88bh/37,

89a/16, 89ah/29, 89b/13, 89b/14, 89bh/7, 89bh/18,

89bh/60, 90a/3, 90ah/5, 90ah/24, 90ah/58, 90bh/22,

90bh/52, 91a/1, 92b/8, 93b/14, 93b/15, 94a/5, 97b/3,

97b/4, 97b/17, 99a/15, 103a/9, 104a/8, 105a/10,

105a/14, 105a/16, 105a/17, 107b/14, 107b/19, 108a/1,

108b/14, 110a/4, 110a/7, 111a/6, 111b/5, 111b/14,

112b/1, 112b/2, 113a/16, 113b/9, 115a/7, 115a/8,

115a/16, 115a/18, 115a/19, 119a/14, 119b/15, 119b/18,

121b/1, 121b/3, 121b/4, 122b/11, 125b/12, 126a/19,

126b/9, 127a/3, 127a/6, 127b/16, 128b/5, 128b/7,

128b/15, 128b/16, 130b/7, 130b/13, 130b/14, 130b/17,

131b/14, 133b/13, 135b/1, 136a/1, 136b/2, 136b/3,

141b/8, 142b/3, 142b/4, 144a/4, 152b/11, 154b/11,

154b/12, 154b/13, 155a/3, 155a/3, 165b/5, 169a/6,

169a/13, 169b/16, 172a/4, 174b/7, 177a/10, 177a/19,

177b/18, 182b/16, 184a/8, 186b/11, 188a/8, 189b/5,

190b/1, 190b/13, 192a/15, 194a/13, 194b/3, 195a/3,

- 195a/13, 196a/2, 196a/7, 196a/16, 197a/8, 199a/4, 199a/5, 199a/14, 201a/10, 201a/10
- i.-diler 6a/19, 7a/3, 7a/4, 14b/4, 19b/15, 20b/3, 21a/15, 21a/17, 21b/14, 23a/19, 25b/5, 29a/11, 29b/7, 30b/15, 31a/11, 36a/1, 37b/3, 38a/8, 40b/7, 40b/9, 40b/10, 43a/1, 44a/15, 46a/11, 46b/17, 47a/10, 47bh/60, 48a/4, 48ah/44, 49a/14, 50b/17, 51a/3, 51a/15, 52b/13, 54a/6, 54a/10, 54b/9, 56a/15, 56b/14, 57a/13, 57a/19, 57b/7, 58a/14, 58a/16, 58b/6, 60b/7, 76b/18, 76bh/8, 78a/19, 80ah/48, 81ah/32, 81ah/56, 83ah/4, 83ah/47, 84b/12, 85ah/59, 86bh/14, 87ah/18, 87ah/60, 87bh/6, 87bh/15, 87bh/16, 87bh/49, 87bh/51, 89ah/59, 89bh/16, 89bh/41, 90ah/2, 90bh/27, 91b/1, 93b/6, 93b/8, 94a/2, 99a/11, 99a/15, 103a/7, 103b/16, 105b/13, 107a/7, 107a/8, 107a/10, 109a/2, 109b/8, 109b/17, 110a/3, 115b/1, 118b/9, 119b/9, 122b/15, 126a/7, 127a/7, 128b/8, 128b/12, 128b/14, 128b/17, 133b/11, 142b/8, 148a/6, 153a/17, 153b/16, 164b/7, 168a/18, 175b/8, 176b/11, 184a/13, 184b/11, 189a/2, 189a/3, 191a/12
- i.-dügi 4b/7, 6a/6, 11b/15, 21a/8, 25a/11, 28b/6, 38a/6, 41a/13, 57a/14, 68a/18, 74b/13, 83bh/16, 95b/16, 99a/2, 99b/3, 114a/14, 124b/1, 146b/6, 171b/10
- i.-dügimüzde 33b/12
- i.-düginde 16b/17, 19b/13, 35a/8, 37a/9, 37b/1, 40b/2, 40b/3, 42b/5, 49b/9, 53b/18, 56a/6, 56a/13, 62a/3, 77bh/23, 86bh/23, 96a/12, 136b/19
- i.-düginden 54b/7, 54b/8, 54b/12, 55a/15, 171b/10
- i.-dügine 73b/2, 74a/2, 115a/8
- i.-dügini 33a/7
- i.-dügiçün 20a/3, 33a/3, 46b/17, 115b/4
- i.-dügüm 11b/14, 86bh/2, 123a/17
- i.-dügümüz 143a/19
- i.-dügümüze 143b/12
- i.-dügüñ 64a/6, 88bh/19, 130b/9, 136a/2, 157b/12
- i.-dügüñji 76a/3
- i.-dük 33a/19, 71a/16, 76b/14, 80ah/11, 81ah/18, 84a/3, 103b/3, 136a/2, 146a/2, 166b/13, 175b/17, 181a/7, 201a/6
- i.-dükce 3b/12, 5b/4, 36b/2, 144a/8
- i.-dükde 10a/13, 16b/5, 19a/18, 19b/14, 20a/19, 22a/3, 24b/17, 31b/5, 32a/8, 36a/5, 36a/18, 38a/3, 49b/4, 49b/12, 64b/2, 75b/19, 76bh/19, 81bh/16, 87a/10, 87ah/10, 88ah/26, 95a/14, 127b/5, 174a/2
- i.-dükden 31b/15, 50a/15, 60b/2, 65b/14, 78bh/64, 79ah/41, 84b/1, 85bh/59, 118b/13, 121b/19, 182a/15
- i.-dükleri 6a/11, 18a/11, 23a/1, 24b/1, 24b/5, 92a/16, 92a/17, 102b/7, 176b/8
- i.-düklerince 28b/7
- i.-düklerinde 19b/13, 20a/18, 28b/13, 31a/7, 33a/6, 35b/17, 35b/19, 38a/7, 39b/18, 40b/11, 49a/9, 49b/18, 56a/10, 58b/3, 197a/4
- i.-düklerinden 54b/14, 94a/2
- i.-düklerine 28b/2
- i.-dükleriçün 54a/7, 153a/19
- i.-düm 11b/14, 25b/10, 73b/1, 77ah/6, 78ah/41, 78bh/5, 78bh/7, 78bh/8, 79ah/48, 79bh/25, 79bh/27, 80ah/22, 80ah/28, 80bh/60, 80bh/61, 81bh/13, 85b/14, 86ah/26, 86b/7, 87ah/4, 88bh/7, 89ah/18, 89b/13, 89bh/53, 90b/5, 90b/10, 90bh/15, 94b/9, 95a/11, 102b/1, 105a/12, 105a/13, 108b/15, 109b/18, 110b/15, 116a/4, 117b/8, 117b/8, 117b/9, 117b/11, 118a/18, 118b/1, 118b/6, 128a/13, 129b/6, 135b/14, 138b/5, 153a/10, 154b/6, 155a/6, 164a/12, 190b/14, 195b/16
- i.-dün 11b/16, 72a/11, 72a/11, 72a/11, 78bh/56, 79bh/25, 83a/7, 87b/1, 87b/3, 89ah/16, 89ah/21, 90ah/56, 90ah/56, 94b/12, 109b/17, 118b/4, 120a/4, 130b/18, 131a/7, 138b/7, 145a/13, 154b/6, 201a/1
- i.-dünüz 76bh/61
- i.-me 84ah/6, 87bh/39, 146b/6, 146b/7, 176a/5, 200b/4, 200b/4, 200b/5, 200b/13, 200b/13, 200b/13
- i.-medi 79a/7, 88a/10, 107b/2, 118b/4, 125a/4, 129b/5, 152b/7
- i.-mediler 93b/5, 94a/2, 105b/12, 107a/4, 109b/19, 128a/17
- i.-medin 77ah/52, 179b/18
- i.-medüginde 89ah/56
- i.-medügiçün 46a/10
- i.-medük 77b/2, 119b/11, 175b/15, 175b/16
- i.-medükleri 59b/13
- i.-medüm 46b/15, 79ah/46, 90ah/33
- i.-medün 11b/16, 76ah/32, 81bh/22, 138b/6
- i.-medinüz 184a/11
- i.-megin 8b/19, 9a/9, 21a/14, 21b/1, 22b/8, 29b/10, 30b/9, 36a/18, 38a/7, 38a/12, 39a/13, 54b/7, 55a/9, 55b/2, 56a/2, 56b/7, 56b/17, 59a/16, 60a/18, 81ah/35, 84bh/51, 127a/2
- i.-mekde 45b/7
- i.-mekdedür 84b/19
- i.-memegin 30b/2, 54b/4, 56b/7
- i.-memegiçün 32b/18
- i.-memiş 29a/19, 106a/16, 124b/18, 165b/3, 194a/16, 194b/13
- i.-memişdür 130b/19, 152b/6, 163b/9
- i.-memişüm 83bh/59
- i.-menüz 95b/13, 110b/9, 115a/4, 118a/6, 133b/13
- i.-meseler 87bh/44
- i.-mesün 83bh/62, 157a/8
- i.-mesünler 91a/2, 135b/2
- i.-meyesin 82bh/11, 88bh/58, 120a/3, 120b/3, 143a/19
- i.-meyesüz 112b/17, 152a/11, 175a/17
- i.-meyeyüm 130a/17
- i.-meyince 66a/11, 70b/10, 190a/10
- i.-meyinüz 121a/2
- i.-meyüp 12b/3, 17b/3, 29a/9, 29b/13, 46b/17, 53a/19, 56a/14, 69b/17, 76ah/25, 77bh/24, 80ah/43, 81b/11, 82ah/41, 85ah/37, 87b/18, 112b/16, 114a/2, 122a/2, 128b/18, 131a/15, 133b/6, 136a/9, 136b/8, 136b/19, 137a/18, 139a/7, 143b/1, 152a/19, 152b/13, 153a/7, 154b/8, 157a/2, 157a/2, 157b/6, 158b/4, 162b/11, 164b/2, 171b/7, 177b/7, 178b/14, 189a/12, 194a/17
- i.-mez 2b/3, 6b/11, 12a/14, 13a/10, 57b/15, 75a/2, 76b/9, 76b/12, 78bh/3, 79a/12, 79a/13, 79ah/12, 81bh/39, 83bh/32, 87b/18, 94b/1, 96b/9, 96b/17, 97a/11, 97a/12, 98a/15, 98a/16, 110a/6, 126a/7, 126a/12, 129b/12, 141a/5, 145b/3, 151a/4, 151b/18, 152b/1, 154b/9, 155b/13, 156a/7, 156b/18, 157b/16, 160b/4, 163a/14, 167a/8, 171b/3, 174a/5, 175a/3, 183a/17, 189a/12, 190b/2, 190b/19, 197a/13
- i.-mezdi 48a/13
- i.-mezem 37b/11, 81bh/34
- i.-mezler 19a/2, 84a/13, 84a/18, 93b/10, 96b/13, 98a/17, 98b/7, 98b/7, 99a/13, 149a/5, 152b/13, 171a/13, 180b/5, 184b/3
- i.-mezsin 36b/18, 78bh/32, 83bh/34, 98a/17, 103a/9, 105a/12, 119a/15
- i.-mezüz 183a/17
- i.-meye 69a/16, 69b/17, 73a/7, 73a/10, 81b/12, 82b/1, 85b/10, 86bh/52, 87ah/17, 87b/1, 87b/2, 88a/6, 88a/17, 90bh/51, 92a/14, 94a/17, 99b/7, 101b/4, 101b/16, 105b/2, 113b/2, 114a/3, 114b/11, 115b/5, 115b/7, 115b/9, 115b/10, 117a/15, 117b/2, 118b/2, 119a/18, 119a/18, 120b/7, 122a/2, 122a/4, 122a/7, 122a/11, 122b/1, 122b/11, 124b/8, 125a/1, 125a/5, 132a/8, 133b/8, 143b/4, 146a/7, 151a/4, 153a/6, 157a/3, 157b/8, 158b/9, 158b/12, 159a/18, 159b/13, 160b/4, 165b/11, 183b/18, 186a/11, 190a/7, 192b/11, 198a/5, 199b/9
- i.-meyeler 77ah/53, 77b/15, 78a/13, 84bh/17, 93a/1, 114a/12, 117a/3, 132a/17, 132a/18, 132a/19, 132b/1, 133a/8, 133a/19, 133b/2, 135a/18, 136a/19, 137a/14, 137a/19, 137b/4, 138a/16, 139a/8, 139b/11, 139b/11, 139b/14, 139b/15, 139b/17, 140a/1, 140a/2, 140a/3, 140b/14, 151b/19, 164b/13, 193a/19, 194a/5
- i.-meyelüm 80a/18
- i.-meyeyüm 107b/15
- i.-miş 1b/9, 20a/1, 26a/11, 36a/7, 39a/12, 48ah/43, 48bh/18, 57b/16, 61a/11, 74b/14, 80bh/9, 81b/5, 82a/6, 82a/7, 82a/9, 83a/6, 83a/13, 84ah/49, 87b/3, 88a/2, 89a/12, 89b/11, 94b/3, 96b/5, 99b/12, 106b/1, 106b/5, 108b/13, 109a/3, 113b/16, 122b/1, 124b/17, 126a/2, 128b/11, 133a/10, 143b/16, 148b/14, 164a/1, 165b/3, 178b/8, 194b/13
- i.-mişdi 83a/5

i.-mişdüm 81ah/24  
i.-mişdür 1b/5, 10b/8, 13a/3, 14b/2, 18b/14, 18b/15, 19b/1, 20b/12, 22a/6, 22a/8, 23a/5, 24b/11, 25b/16, 26a/1, 28a/1, 28b/19, 34a/8, 35a/7, 37b/19, 40b/15, 44b/1, 47b/10, 48b/9, 49b/3, 52b/19, 53a/2, 54b/12, 63a/1, 73a/8, 78a/11, 78b/5, 80b/10, 82ah/34, 84a/9, 84a/12, 85b/7, 87bh/13, 95b/7, 95b/16, 96b/2, 103b/2, 108a/14, 108b/18, 110a/8, 110a/11, 118a/6, 121b/10, 130a/8, 138a/8, 139b/7, 140a/13, 141b/5, 141b/13, 147a/19, 147b/3, 151a/18, 163b/18, 171b/4, 172b/9, 188a/13, 193b/16  
i.-mişdürler 5b/3, 87b/13, 110a/2, 147b/1, 153b/7, 153b/8  
i.-mişidi 32a/15, 105a/14  
i.-mişken 77ah/5  
i.-mişler 21a/19, 23a/7, 27b/2, 27b/2, 27b/5, 51b/14, 51b/16, 75bh/8, 82bh/53, 83b/13, 109a/10, 122b/9, 130a/1, 135a/14, 155b/5, 178b/13  
i.-mişlerdür 6b/14, 13a/4, 16a/8, 19a/6, 19a/7, 22b/18, 42a/4, 52b/11, 55a/8, 76ah/9, 82b/14, 84ah/65, 86b/3, 93a/12, 95b/3, 95b/5, 95b/5, 97a/19, 97b/2, 98a/6, 98b/12, 103a/10, 103a/12, 106a/13, 107b/3, 142b/12, 147b/6, 150a/2, 155a/10, 161a/4, 167b/12, 171b/18, 180a/18, 182a/13, 187a/5  
i.-mişsin 78bh/36, 82ah/60, 87bh/40, 97b/16, 127a/3, 148a/7  
i.-mişsüz 99a/11, 184b/19  
i.-mişüm 76ah/65, 87ah/2, 89ah/6, 89bh/54, 101a/1  
i.-mişümdür 91a/2  
i.-mişüz 143b/10  
i.-mişüzdür 97b/19, 98b/11, 127a/4, 177a/18, 181a/8  
i.-se 11b/3, 35b/18, 45b/2, 59b/8, 81bh/39, 90ah/26, 154b/14, 156a/4  
i.-sek 149b/14  
i.-seler 67b/12, 82b/17, 82b/18, 110a/19, 116a/19, 130b/10, 131b/12, 138a/18, 167a/5  
i.-sem 164a/6  
i.-sej 78ah/45, 107b/8  
i.-sejüz 151b/3  
i.-sün 44a/12, 87b/3, 88b/11, 89bh/19, 139a/14, 189b/9  
i.-sünler 72a/3, 107a/2, 135b/2, 153b/8  
**İÖfâ Ar. Vermek, bahşetmek, ihsan etmek**  
i.3a/14, 95b/2  
**İfâ'at Ar. Uyma, boyun eğme**  
i.50a/5, 52b/18, 57a/3, 81ah/32, 115b/3  
i.+e 115a/3  
i.+i 115a/12, 115a/12  
i.+ün'den 79ah/14  
**Öitâb Ar. Azarlama, paylama**  
Öi.34a/19, 39a/10, 148a/6, 188b/15  
**İtdür- Ettirmek**  
i.-di 80ah/44  
i.-e 122a/16, 177a/14  
i.-meye 7a/2  
i.-meyeler 116b/1, 116b/2  
i.-meyesin 76bh/40  
i.-meyüp 55a/10, 141b/11  
i.-seler 116a/8  
i.-sünler 139a/9  
i.-üp 35a/14, 54b/16, 101a/2, 118a/4, 181a/11  
i.-ür 187b/1  
i.-ürler 121b/18  
**İtdüril- Ettirilmek**  
i.-e 106b/4  
i.-üp 54b/18  
**İtdürmek Ettirmek**  
i.190b/12  
**İtdürme Ettirme**  
i.-sine 180b/9  
**İtfâ' Ar. Söndürme**  
i.5b/5  
**İti Keskin, sert, acı**  
i.172b/6  
**İötibâr Ar. Saygınlık**  
i.83ah/31, 112a/4, 120b/17, 149a/5, 156b/4, 166b/13, 166b/14, 166b/14  
i.+ı 167a/18

i.+ıla 167a/19  
**İötüdâl Ar. Denge, ölçülü olma**  
i.105b/8, 106a/12, 107a/15, 116b/19, 117a/4, 134b/2, 135a/4, 146b/9, 169b/6, 172b/6  
i.+de 114a/11, 135a/10  
i.+dedür 106a/7, 107a/16  
i.+dür 195b/10  
i.+e 105b/19, 169a/11  
i.+i 172a/18, 172b/1  
i.+idür 146a/4  
i.+in 150a/3  
i.+inde 146a/11  
i.+inden 113b/13  
i.+ün 107a/19, 107a/19  
**İötikâd Ar. İnanç**  
i.16a/13, 24a/10, 29b/9, 43b/13, 53a/15, 76ah/15, 77ah/1, 85bh/47, 106b/4, 188a/17  
i.+ün 87bh/27  
i.+ı 188a/15  
i.+ıdır 114b/1  
**İötikâdât Ar. İnançlar**  
i.106a/17  
**İötikâf Ar. Bir yere kapanıp ibadet ile meşgul olma**  
i.17b/11, 166b/11  
**İtil- İtilmek**  
i.-üp 43a/13  
**İtilik Keskinlik, sertlik, acılık**  
i.+i 92a/8  
**İötimâd Ar. Güven**  
i.75bh/13, 80a/18, 82bh/44, 83ah/26, 84ah/6, 120b/17, 133b/8, 200b/12  
i.+uñuz 112b/15  
i.+ı 77ah/2, 86ah/7  
**İötirâf Ar. Sakladığı şeyi söyleme, hakkını verme**  
i.165a/8, 166b/12  
**İötirâz Ar. Kabul etmediğini belirtme, karşı çıkma**  
i.2b/12, 191a/12  
**İötizâr Ar. Öz göstermek, af dilemek**  
i.11a/17  
i.+ıla 16b/16  
**İtkân Ar. Sağlam kılma, emin olma**  
i.31a/17  
**İtmâm Ar. Tamamlama, bitirme**  
i.3a/14, 110a/10, 181b/13, 181b/14  
i.+a 182a/14  
i.+ı 85a/14  
i.+ına 66a/12, 76bh/12, 93b/17, 182a/13  
i.+ında 110a/3  
i.+ını 66a/10  
**İtme Etme**  
i.+de 125a/5  
i.+den 91a/18, 98b/15, 158b/5  
i.+leri 103a/2  
i.+lerile 54a/5  
i.+si 7b/14  
i.+sinde 171a/12  
i.+siçün 95b/18  
**İtmek Etmek**  
i.2b/5, 4a/18, 4b/9, 16a/13, 20a/15, 39a/13, 39a/17, 40a/1, 40a/7, 40b/2, 53b/8, 67b/18, 70a/2, 70a/2, 75b/18, 76b/5, 76b/16, 77ah/28, 77ah/51, 77b/8, 77b/13, 78bh/21, 78bh/24, 79ah/15, 79ah/17, 79ah/64, 80ah/58, 81bh/24, 81bh/43, 82ah/40, 83ah/24, 83bh/60, 84a/16, 84ah/16, 84ah/20, 84ah/22, 84ah/28, 84ah/34, 84ah/55, 84ah/55, 84bh/7, 84bh/9, 84bh/50, 85bh/20, 85bh/24, 85bh/28, 86b/13, 87b/13, 88b/3, 88bh/40, 89ah/33, 90b/5, 91b/3, 93a/7, 93a/7, 93a/13, 94b/18, 95a/1, 98b/14, 99a/14, 101b/12, 101b/12, 102b/16, 102b/17, 105b/15, 106b/3, 109a/13, 111a/7, 113b/9, 115a/15, 120b/13, 121a/7, 123b/4, 129b/12, 132a/11, 132b/3, 132b/9, 132b/10, 133b/9, 135a/17, 135b/15, 138a/19, 139b/13, 140b/8, 146a/2, 147a/12, 149a/2, 149b/19, 155a/15, 155a/16, 156a/18, 156a/18, 157a/6, 157a/6, 157a/7, 157a/8, 158b/7, 159a/10, 159b/5, 159b/8, 159b/10, 161a/14, 161b/1, 165a/11, 168b/18, 174b/9,



178a/1, 181b/15, 183b/5, 183b/10, 184b/5, 190a/10, 197b/10  
i.+de 28b/16, 65b/18, 80ah/35, 81bh/48, 81bh/51, 94b/13, 123a/13, 180a/12  
i.+den 77ah/53, 112a/12, 116b/9, 146b/8, 157b/12  
i.+dür 68b/4, 72a/2, 76a/14, 76b/5, 76b/5, 76b/6, 76b/6, 78b/14, 78b/16, 85b/17, 87ah/36, 88a/19, 88b/1, 93a/5, 94a/11, 94b/13, 95a/3, 136a/8, 136a/8, 166a/9  
i.+e 5b/7, 13a/3, 13a/4, 21b/7, 33b/15, 34b/1, 48bh/43, 52a/7, 55a/11, 57a/5, 75a/1, 75bh/48, 76ah/11, 76ah/12, 82bh/14, 84ah/37, 84ah/38, 85bh/60, 87a/2, 116a/19, 138b/13, 151a/2, 153a/12, 155a/6, 157b/19, 158b/11, 162b/7, 170b/3  
i.+i 6b/2, 38a/6, 81ah/25, 97a/2, 113b/4, 119a/9, 132b/2, 137a/18, 139a/8  
i.+ile 60a/17  
i.+içün 12a/11, 40a/12, 63b/8, 112b/7, 113a/2139b/1  
i.+ile 6b/4, 79bh/54, 180a/7  
i.+le 22a/4, 26b/13  
**itmeme İtmeme**  
i.+si 87bh/31  
**itmemek Etmemek**  
i.68b/5, 78bh/16, 82ah/10, 84ah/35, 84bh/13, 84bh/16, 87ah/10, 87bh/24, 87bh/28  
it.+dür 76a/2, 78ah/57  
i.+ile 196a/18  
**itmeyen Etmeyen**  
i.+lerün 151a/14, 154a/2  
**it'mjnān Ar. Emin olma, kendine güvenme**  
i.66a/6, 78ah/56  
**it't'ilā' Ar. Haberdarlık, bilme**  
i.77a/13, 165b/4, 182a/2  
i.+ı 140a/10  
i.+ına 98b/1  
**ittibā' Ar. Uyuma, izleme**  
i.+ıla 55b/13, 55b/15  
**ittifāq Ar. Birleşme**  
i.15b/9, 16a/8, 31b/15, 39a/13, 48bh/28, 76ah/9, 84ah/31, 128b/12, 132b/18  
i.+ile 16b/15, 25b/5, 128b/17, 155b/9, 156b/16, 159a/12  
i.+ı 79ah/30, 84ah/30  
**ittikā Ar. Sakınma**  
i.+sın 81b/14  
**ittisāf Ar. Vasıflanma, nitelenme**  
i.+ı 100b/10  
**ittisāl Ar. Birleşme, kavuşma**  
i.+durlar 165b/2  
i.+i 47bh/25  
**ittisām Ar. Gözlenmek, nişanlanmak**  
i.+ı 41b/6  
**itür- İttirmek**  
i.-üp 109b/6, 153b/5  
i.-miş 62b/12  
**ityān Ar. Getirme**  
i.148b/2  
**Ūivaż Ar. Karşılık, bedel**  
Ūi.12b/3  
Ūi.+ına 86ah/28  
**iŪvicāc Ar. Eğrilik, eğri büğrü olma**  
i.+ı 141a/15  
**Ūiyāl Ar. Hanım, eş, bir kimsenin geçindirmek zorunda olduğu kimseler**  
Ūi.98b/16, 124b/18  
Ūi.+i 129a/3, 129a/13, 190b/3  
Ūi.+ile 88ah/20  
Ūi.+ine 128b/12  
Ūi.+inün 99a/1, 128b/17, 161b/18, 162a/1  
Ūi.+lerle 54a/8  
Ūi.+üm 88bh/2  
Ūi.+üme 130b/15  
Ūi.+ümüz 54a/4  
Ūi.+ümün 129a/12  
Ūi.+ün 123a/15, 128b/9, 128b/10  
Ūi.+üne 93b/14, 93b/15  
**Ūiyāzen bi'llāh Ar. Tanrı'ya sığınarak**  
Ūi.89bh/10, 89bh/10, 194a/8, 194a/8, 199b/14

**iz İz**

i.+leri 14b/18  
**izā Ar. Korkma, iyiliğe karşı iyilik etme**  
i.149b/19, 150a/10  
**izā Ar. İncitmek**  
i.7a/13, 73a/7, 95b/13, 95b/13, 95b/15, 95b/16, 111b/19, 113a/9, 138b/9, 154a/1, 156b/8, 156b/8, 158a/4, 158a/5, 181b/16, 183a/6  
i.+dan 93a/7  
i.+dur 158a/3  
i.+larla 157b/16  
i.+sına 183a/16  
i.+ya 181b/15  
**izā'at Ar. Zayi etme, kaybetme**  
i.47bh/60, 161b/15, 162a/17, 184b/7, 194a/14  
**izŪāf Ar. Zayıflatmak**  
i.11a/11  
i.+ı 44b/3, 100a/15  
i.+ıla 177a/5  
i.+ın 181a/11  
**izāfe Ar. Ekleme**  
i.70b/16, 70b/16  
**izāh Ar. Açıklama**  
i.+ı 140b/15  
**izāle Ar. Yok etme, giderme**  
i.95a/18  
i.+si 105b/15, 155a/5, 158a/3, 198a/14  
i.+sidür 95a/18  
i.+sinden 158b/9  
i.+sine 186a/10  
i.+siçün 95b/2  
**izālet Ar. Gidermek**  
i.195b/13  
i.+i 185a/6  
i.+inde 110a/3  
i.+ine 183a/2  
**Ūizām Ar. Büyükler, ulular, kemikler**  
Ūi.4a/1, 5a/17, 24b/6  
Ūi.+dan 25a/5, 25a/9, 25a/15, 43b/19  
Ūi.+ı 3a/13, 4b/11, 48b/18, 198b/12  
Ūi.+ları 4a/11  
Ūi.+ur 172b/11  
**iŪzāz Ar. İkrām ve hürmet etme**  
i.79ah/41, 90bh/55  
**izdivāc Ar. Evlilik**  
i.+ından 169a/4  
**izdiyād Ar. Artış, çoğalma**  
i.30b/16, 53b/14, 55a/10, 55a/17, 57a/4, 169a/5  
i.+ı 116a/9  
**izjed Far. Tanrı**  
i.181a/2  
**izhār Ar. Gösterme**  
i.2a/10, 16b/16, 76b/16, 80b/18, 93a/7, 140a/2, 140a/14, 158a/5, 166b/1, 166b/9, 182a/17, 191b/11  
i.+dur 95b/3  
i.+ı 86ah/13, 108b/11, 182a/16, 189a/10, 191b/10  
i.+ıdur 88bh/40  
i.+ıla 95b/10  
i.+ın 158a/8  
i.+ına 106b/6, 163a/14, 189a/7  
i.+ında 95b/8, 162b/3  
**izlāl Ar. Dalaletle düşürmek**  
i.126a/14  
**izmihlāl Ar. Yok olma**  
i.+dan 170b/17  
**izn Ar. İzin**  
i.53b/18, 115b/6, 159a/11  
i.+süz 85ah/57, 115b/5, 136a/9  
i.+i 114b/5, 115b/6, 154a/15, 154a/19, 155a/11, 157b/9, 159a/10  
i.+ın 154a/12  
**izniķ öz. is.**  
i.50a/16  
**iznsüzün İzinsizin**  
i.155a/19  
**Ūizz Ar. Değer, yücelik**

Öi.8b/17, 189a/2, 193a/19, 194b/11, 198a/16, 199a/9  
**Özzet Ar. Değer, yücelik, saygı**  
 Öi.79bh/11, 79bh/21, 79bh/25, 80b/15, 83bh/28, 84ah/2,  
 89a/4, 89a/13, 89bh/7, 90b/13, 103b/11, 136b/10,  
 185a/19, 187b/4  
 Öi.+de 28a/18, 127b/10, 186a/5  
 Öi.+i 20b/11, 134a/6, 153a/5, 180a/12  
 Öi.+in 90b/15, 164a/12  
 Öi.+inde 81ah/27  
 Öi.+inden 79b/3  
 Öi.+ine 188b/1  
 Öi.+le 195a/11  
 Öi.+lerin 181a/12  
 Öi.+ümüz 186a/1  
 Öi.+ünj 120a/16

j

**jeng Far. Pas, küf, kir**  
 j.+inden 193b/8

k, k

**(mengü) kaan hân öz. is.**  
 k.48b/6

**kaan ögetay hân öz. is.**  
 k.48b/5

**kaöb öz. is.**

k.5a/18, 6a/8, 6a/12, 20b/5, 20b/17, 20b/17, 20b/17,  
 21a/18, 21b/9, 22a/15, 24b/12, 25a/14, 27b/10, 28a/2,  
 29b/4, 29b/4, 32b/5, 34b/7, 36b/18, 37a/11, 37b/6,  
 143b/9  
 k.+dur 26a/3

**kâb Ar. Yayın kabzası ile köşesi arası**  
 k.134a/7

**kaba kuşluk Öğleden önceki bir saat, oruç süresinin yarısı**  
 k.128b/19

**kabâd öz. is.**

k.77bh/31, 77bh/38, 77bh/41, 77bh/47, 77bh/60,  
 77bh/63, 86bh/30, 87ah/8, 87ah/9, 87ah/13

**kabağ(ğ) Kabak, kabaktan yapılmış kadeh**  
 k.129b/15, 130a/2

k.+a 12a/18

k.+ı 129b/18

**kabâyih Ar. Suçlular, kabahatliiler**

k.89b/6, 124a/12, 148a/3, 177b/9, 192b/7, 192b/9

k.+in 148a/4

**kabâyil Ar. Kabileler, boylar**

k.5b/16, 6a/15, 6b/4, 9a/16, 21b/6, 22a/10, 22b/6, 49a/10,  
 52b/16

**kaöbe Ar. Beytullah, Kabe**

k.6a/17, 17a/11, 45b/7, 45b/9, 45b/11, 45b/12, 46a/1,  
 63a/12, 92b/17, 179b/9, 200b/9

k.+den 200b/10

k.+nünj 9a/14, 35a/11, 41a/16, 178b/8

k.+si 200b/9

k.+ye 9b/3, 17a/15

k.+yi 17a/16, 33a/1, 35a/13

**kabih Ar. Çirkin, hoş olmayan**

k.78ah/42, 100a/13, 109b/18, 135a/4, 135a/11, 157b/18,  
 158a/17, 194a/11, 199a/10, 199b/18, 199b/19

k.+dür 87ah/30

**kabihna Ar. Çirkin şey, yakışıksız**

k.+dan 122a/16

k.+larından 174a/4

**kabijl Ar. Cins, soy, tür, gibi**

k.+dendürler 132b/11

**kabil Ar. Yetenekli, mümkün, olabilir**

k.18a/1, 41a/12, 51a/9, 77ah/7, 99b/7, 105b/15, 117b/13,  
 132b/3, 166b/16, 167b/19, 169a/9

k.+dür 79ah/52, 116a/7, 155b/13

**kabile Ar. Boy, kabile**

k.8a/7, 9a/18, 49a/14, 85ah/21

k.+m 85ah/32

k.+nünj 49a/13

k.+si 49a/10

k.+sile 49a/16

k.+sinünj 22a/10

**kabiliyyât Ar. Yetenekler**

k.144a/2

**kâbiliyyet Ar. Yetenek, anlama**

k.141a/14, 172b/19

k.+i 169b/17

k.+in 169a/9

k.+inde 125b/8

k.+leri 178b/2

**kabl Ar. Önce**

k.6b/13, 23a/7

**kable'd-duhül Ar. Girmeden önce**

k.19b/10, 19b/12, 23a/7, 23a/9, 23a/11

**kable'l-îmân Ar. İmana girmeden önce**

k.29b/12, 32b/7

**kable'l-islâm Ar. İslamiyetten önce**

k.21b/6

**kable'n-nübüvvet Ar. Peygamberlikten önce**

k.6b/19, 17a/9, 19a/12, 19b/5, 20b/8, 20b/12

**kabr Ar. Mezar, kabir**

k.15b/2, 16a/10, 16a/19, 16b/7, 25b/8, 25b/8, 31a/11,  
 40b/9, 78a/14, 80bh/47, 83b/2, 84b/2, 176a/1, 182b/16,  
 200a/7

k.+de 66b/14, 66b/18, 95b/1, 110a/18, 187b/13

k.+den 16b/11

k.+dür 176a/2

k.+e 176a/1

k.+i 15b/2, 66b/5, 66b/18

k.+in 77ah/45

k.+ine 80a/3

k.+ini 67a/12

k.+lerinde 81b/3

**kabristân Ar.+Far. Mezarlık**

k.+a 175b/7, 175b/10

k.+lara 127a/19

**kabuğ(k) Kabuk**

k.+ı 161a/9

**kabül Ar. Kabul etme, alma, razı olma**

k.1b/7, 4a/7, 5a/10, 12b/3, 13a/10, 46a/10, 46b/17,  
 66a/11, 66b/15, 69b/19, 74b/6, 74b/7, 74b/12, 74b/12,  
 78bh/23, 78bh/38, 80bh/61, 81ah/54, 90ah/47, 95b/18,  
 96a/3, 96a/3, 96b/17, 98a/14, 99b/14, 103a/9, 125b/18,  
 128b/18, 190b/19, 192b/8, 194b/10, 195a/14

k.+de 142a/6

k.+dür 95a/10

k.+e 1b/6, 95a/5, 142a/9

k.+i 82b/14, 121b/12

k.+in 96a/14

k.+inde 96a/4, 106a/15, 117a/15, 185b/4

k.+inden 156a/2

k.+ünj 160b/14

**kaburka Kaburga kemiği**

k.114a/4

**kabz Ar. tutma, kavrama**

k.66b/17, 96a/9, 142a/6, 142b/8, 171b/17, 184a/1

k.+ında 142b/5

**kabza Ar. Tutacak, sap**

k.52a/5, 55a/16, 56a/11, 59b/3, 76bh/5, 77a/15, 81a/1,  
 81ah/39, 82ah/33, 96a/3, 114b/16, 151a/8, 152a/10,  
 152a/14, 165b/5, 176b/7, 197b/1, 199a/12

k.+dan 12b/19

k.+sı 37a/1

k.+sında 149a/10

**kaç Kaç, birkaç, bir iki**

k.8b/11, 17b/4, 33b/15, 34b/5, 34b/12, 38b/19, 39b/1,  
 40a/7, 40b/6, 42b/17, 49a/16, 52b/8, 53a/18, 53b/15,  
 55a/18, 55b/2, 55b/3, 55b/6, 55b/11, 55b/13, 55b/13,  
 56a/2, 56a/19, 56b/8, 56b/11, 57a/11, 57a/12, 57b/19,  
 76ah/2, 76ah/48, 78ah/61, 79a/16, 80bh/47, 81bh/7,  
 82bh/25, 84b/19, 85a/6, 87bh/33, 89b/12, 90ah/50,  
 94b/13, 103a/7, 105a/10, 117b/2, 117b/3, 117b/3,  
 126a/17, 126b/5, 129a/9, 136b/16, 179a/10

k.+ı 28a/18, 39a/12

k.+in 40a/8

**kaç- Kaçmak**

ç.-ar 32b/4, 84bh/55  
ç.-sa 60b/4  
ç.-up 32a/12, 40a/17, 55a/13, 55b/1, 57a/11, 85ah/20, 89b/11

**kaçacak Kaçacak, kaçılacak**

ç.164a/7

**kaçan Ne zaman**

ç.14b/17, 14b/19, 18b/15, 19a/5, 44a/7, 44a/11, 44a/12, 44b/1, 44b/7, 45a/3, 45a/10, 45a/18, 45b/2, 45b/11, 45b/16, 46b/11, 46b/14, 47a/3, 47a/7, 49b/8, 62a/2, 62a/3, 62a/4, 62a/5, 62b/16, 63a/4, 63a/17, 63a/18, 65a/16, 67b/12, 68a/8, 68a/9, 71a/9, 71a/10, 71a/14, 73a/2, 73a/19, 75bh/8, 76ah/44, 77ah/22, 77bh/38, 77bh/43, 77bh/56, 77bh/62, 78ah/52, 78bh/18, 79bh/29, 80bh/11, 81a/16, 81a/18, 81ah/22, 81ah/38, 82ah/1, 82ah/25, 82ah/42, 82bh/17, 82bh/24, 82bh/54, 83a/17, 83ah/40, 83bh/6, 84ah/51, 85b/1, 85bh/56, 86bh/21, 86bh/46, 87bh/6, 87bh/51, 89ah/2, 89ah/35, 89ah/44, 89ah/47, 89ah/52, 89ah/60, 89bh/7, 89bh/33, 89bh/43, 90a/1, 90a/5, 90a/9, 90b/7, 90b/9, 90bh/38, 93b/6, 94a/18, 95a/8, 97a/9, 98a/13, 99b/1, 104a/7, 107b/11, 108b/10, 108b/13, 109a/5, 109a/13, 111a/16, 111b/11, 113a/12, 113a/13, 113a/19, 114b/10, 115b/4, 116a/1, 116a/3, 116a/17, 116b/13, 117a/4, 117a/12, 117a/19, 117b/7, 118b/7, 119a/9, 119b/14, 120a/6, 120b/15, 122a/6, 122b/7, 123a/10, 126b/11, 127a/5, 127b/4, 127b/16, 128b/7, 128b/14, 128b/16, 128b/19, 129b/6, 129b/7, 129b/9, 130a/3, 130a/5, 130b/13, 131a/13, 131a/14, 131b/13, 132b/4, 133a/19, 133b/12, 135b/14, 136a/10, 136b/16, 136b/16, 137b/6, 138a/4, 138a/13, 139b/15, 141a/9, 141a/12, 141a/19, 141a/19, 142a/6, 142a/18, 142b/1, 142b/3, 142b/9, 144a/7, 144a/8, 144b/15, 149a/10, 149a/15, 151a/16, 153a/3, 153b/16, 153b/16, 154b/3, 154b/9, 156b/19, 157b/19, 158a/11, 158a/12, 158a/15, 158b/10, 158b/11, 159a/6, 159a/12, 164b/7, 164b/9, 165b/7, 167a/5, 167b/8, 169a/9, 169a/11, 169b/16, 170b/3, 170b/7, 170b/15, 170b/19, 171a/1, 171a/10, 172a/2, 172a/5, 172a/14, 172b/13, 173a/1, 173a/4, 173a/19, 174a/2, 174a/10, 174b/5, 176b/17, 176b/19, 177a/2, 177a/13, 177a/18, 177b/4, 177b/18, 178a/3, 178a/16, 181b/3, 181b/7, 182b/9, 182b/10, 182b/16, 183a/8, 183a/17, 183b/17, 184b/9, 185a/19, 188a/16, 188a/18, 191a/2, 191a/4, 191a/17, 192a/19, 192b/12, 192b/15, 193a/17, 194b/2, 194b/15, 194b/16, 195a/6, 195a/7, 196b/4

**kaçar Kaçar, kaçır adet**

ç.51b/16

**kaçmak Kaçmak**

ç.79bh/43  
ç.+um 120a/10

**kaçmış Kaçmış, kaçan**

ç.88b/8

**kaçar Ar. Kadar, ölçüsünde**

ç.8b/5, 11b/15, 12a/9, 31b/6, 34b/18, 36b/13, 36b/13, 85bh/5, 85bh/9, 86bh/6, 89b/3, 94a/17, 98b/13, 101b/7, 104a/10, 109b/15, 111b/2, 134a/12, 161a/17, 162b/13, 164a/1, 167b/17, 172a/12, 178b/1, 182a/5  
ç.+ca 94a/2  
ç.+dur 104a/14  
ç.+i 99a/1, 137a/19  
ç.+ınca 108a/5, 136a/17  
ç.+incadur 104a/10, 104a/11, 164b/2

**kaçır Ar. Boy**

ç.+üñdür 2a/5

**kaçıde Ar. Bir kere oturma, oturuş**

ç.+dür 68a/8

**kaçem Ar. Adım, ayak**

ç.47bh/51, 77ah/13, 77ah/18, 79bh/21, 79bh/26, 83bh/58, 109a/19, 112b/12, 120a/16, 131b/5, 131b/5, 131b/7, 131b/7, 144a/7  
ç.+de 179a/16, 198b/7  
ç.+e 108a/15  
ç.+ile 188b/17  
ç.+in 145a/6, 162b/11

**kaçer Ar. Kader, ilahi takdir**

ç.90a/14, 108a/1

ç.+den 83bh/36

ç.+in 162b/11

**kaçırğa Yun. Bir tür kürekli veya yelkenli savaş gemisi**

ç.+lar 57a/8

**kaçır Ar. Kadı, dinî yargıç**

ç.27a/17, 83ah/14, 83ah/22, 142b/5, 199b/9

ç.+lar 34a/15

ç.+ları 27a/16

ç.+larından 83ah/12

ç.+nuñ 83ah/12

ç.+sı 147a/3, 147a/7

ç.+sına 142a/2

ç.+ya 83ah/32

**kaçır Özyüz öz. is.**

ç.15b/6

**kaçır Ar.+T. Kadılık, dinî yargıçlık**

ç.46a/10

**kaçır Ar. Eski**

ç.34a/1, 139b/11, 142a/7, 165a/9, 200b/6

ç.+den 147b/19

ç.+dendür 1b/7

ç.+dür 77a/10, 78a/8

**kaçırme krş. kaçırme**

ç.17a/11

**kaçır Ar. Eskiden beri var olan, eski**

ç.+den 6a/8, 33b/13, 35a/11

**kaçır Ar. Çok güçlü**

ç.1b/7

**kaçır Ar. Güçlü**

ç.1b/2, 1b/8, 12a/15, 22a/1, 28b/6, 36b/13, 48ah/21, 78ah/24, 81a/10, 82bh/14, 83a/10, 84ah/35, 84ah/37, 85ah/56, 86ah/4, 100a/7, 117a/7, 117a/8, 125a/15, 133b/11, 139a/13, 139a/15, 149a/13, 151a/2, 151a/3, 151a/12, 151a/13, 151a/14, 154a/1, 154a/9, 158b/10, 158b/11, 162b/7, 170b/3, 175b/16, 182b/7, 192b/19, 196b/8

ç.+dür 77a/15, 78a/3, 84a/15, 118a/7, 118b/1, 161b/10

ç.+sin 76ah/10, 76ah/11, 76ah/13

ç.+üm 128b/18

ç.+üz 180a/16

**kaçır Ar. Kadisiye öz. is. Yer adı**

ç.35b/5

**kaçır Ar.+T: Kadısız**

ç.140b/11

**kaçır Ar. Değer, şeref, derece, Kadir gecesi**

ç.3a/16, 4a/9, 17b/13, 28b/12, 47b/4, 83b/6, 87a/1, 89ah/42, 131b/10, 165a/16, 171b/6, 175a/4, 175b/9, 175b/10, 193a/17, 197a/2

ç.+i 45a/15, 117a/9, 181a/4, 187a/19

ç.+in 174b/8, 176a/5, 176a/6

ç.+ine 3a/5

ç.+lerinden 6a/18

**kaçır öz. is. Masallarda zümrütü anka kuşunun yaşadığı**

rivayet edilen masalsı dağ

ç.94a/6, 134a/5

**kaçır Ar. Baş, kafa**

ç.+da 14b/17

ç.+larından 14b/16

ç.+sından 91b/14

**kaçır Ar. Kafes**

ç.59a/7, 86ah/49

ç.+de 86ah/51

ç.+i 86ah/54

**kaçır Ar. Yeter**

ç.169a/6

**kaçır Ar. Hakkı görmeyen, küfreden**

ç.11a/15, 12a/2, 77bh/4, 80bh/62, 85a/18, 136a/4, 156b/7, 179a/5, 179a/10

ç.+den 76b/8

ç.+dür 76b/7

ç.+e 154a/10

ç.+ler 33b/10, 85a/17, 108b/2, 140a/8, 147b/1

ç.+lere 81b/3

**kaçır Ar.+Far. Kafirler**

ç.187a/6

**kaftan Kaftan, süslü elbise**

ķ.11b/17, 34b/5  
ķ.+larının 12b/7  
ķ.+ı 189a/19

**kāğız Ar. Kağıt**

k.33b/18, 61b/4, 61b/5, 165b/2  
k.+a 31b/7, 33b/16  
k.+da 61b/4  
k.+ı 61b/5

**kaħħār Ar. Kahr edici**

ķ.56a/10  
ķ.+ı 150b/16

**kāhiliķ Ar.+T. Yaşılıķ**

k.105a/12, 134b/10

**kāhin Ar. Gaipten haber verdiğini iddia eden kişi**

k.+ler 8b/12

**kāhīr Ar. Kahreden, üstün gelen, yok eden**

ķ.87b/18, 147a/2  
ķ.+e 1b/4

**kaħkaħā Ar. Yüksek sesle çok gülme**

ķ.12a/8

**kaħr Ar. Yok etme, çok üzülme**

ķ.56a/12, 57b/11, 58b/10, 153a/3, 186b/5, 187a/12,  
188b/7, 188b/12, 196b/11, 200b/1  
ķ.+da 178a/10, 187a/14  
ķ.+ı 1b/5, 123b/5, 196a/14  
ķ.+ın 199b/11  
ķ.+ından 52a/2  
ķ.+ları 200a/11

**kaħramān Far. Yiğit, kahraman**

ķ.2b/17, 55a/4, 169b/14  
ķ.+ı 3a/18

**kaħt' Ar. Kıtık**

ķ.34b/3, 77b/15, 83b/5, 121b/1  
ķ.+dan 103a/6

**kāhta öz. is.**

k.52a/11

**kāōide Ar. Kural, esas**

ķ.76ah/26, 106a/3, 137b/10, 137b/11  
ķ.+si 124a/2

**kaķımaķ Azarlamak, kızmak, öfkelenmek**

ķ.11b/12

**kaķınç Öfke, kırgınlık**

ķ.118b/10

**kaķkūn öz. is. Yer adı**

ķ.52a/12

**kāl Ar. Söz, laf**

ķ.7b/6, 83b/10

**kaķ- Kalmak**

ķ.-a 70a/2, 106b/13, 112b/9, 125b/17, 141a/14, 197a/6  
ķ.-alar 87ah/28, 97b/5, 168b/13  
ķ.-am 75bh/46  
ķ.-asın 146b/8  
ķ.-aydı 171a/1  
ķ.-dı 19b/7, 19b/7, 36b/19, 47a/7, 58b/15, 77bh/44,  
79bh/32, 91b/3, 129b/8, 170b/17  
ķ.-dılar 83ah/58  
ķ.-duņ 89ah/27  
ķ.-incaya 47a/7  
ķ.-madi 28a/13, 50a/2, 83bh/6  
ķ.-mamışdur 129a/11  
ķ.-mamışdı 59b/5  
ķ.-masa 130a/15  
ķ.-maya 118b/15  
ķ.-mayalar 149a/4  
ķ.-mayam 136b/3  
ķ.-mayasın 89b/9  
ķ.-mayup 6b/4, 6b/5, 15a/2, 23a/19, 48b/13, 108b/13,  
162b/12, 166a/3  
ķ.-maz 60b/4, 64b/6, 79a/14, 83bh/45, 103b/11, 112a/4,  
174b/15, 192a/8  
ķ.-miş 2b/10, 111a/7, 129b/5  
ķ.-mişdur 56a/8, 82a/13, 89bh/28, 97a/10  
ķ.-mişlardur 109b/6, 184b/13  
ķ.-mişuz 201a/3  
ķ.-sa 83ah/10

ķ.-up 8b/16, 21b/13, 23a/18, 39a/9, 40a/13, 42a/19,  
59a/14, 59b/18, 60a/14, 72b/11, 77bh/34, 86bh/26,  
88ah/31, 116b/19, 117b/10, 123a/15, 124a/3, 130b/12,  
137b/19, 177a/1, 199b/15

ķ.-ur 65a/14, 79ah/57, 88bh/27, 89ah/25, 128a/4, 172b/4,  
172b/8, 172b/13, 187b/11, 189a/18, 192b/8, 192b/16,  
195a/11

**kaķō Ar. Koparma, sökme**

ķ.87ah/58, 91a/18, 106a/10, 106b/3

**kaķāle'llāhū Ar. Allah dedi**

ķ.15b/17, 95b/11, 96b/19, 103b/14, 114a/9, 114b/17,  
118b/16, 119a/10, 121a/15, 124a/9, 135b/6

**kaķōa Ar. Kale, büyük hisar**

ķ.50b/11, 51b/5, 52b/4, 53a/18, 53b/10, 55b/1, 56a/1,  
56a/2, 56a/9, 57b/9, 57b/17, 57b/18, 58b/15, 59b/3,  
59b/9, 60a/6, 60a/7, 83ah/55, 84bh/12, 88bh/33,  
198a/14

ķ.+da 55b/7, 60a/6

ķ.+dan 59b/11

ķ.+lar 49b/3, 49b/16, 50a/8

ķ.+ları 51b/6, 52a/12

ķ.+ların 52b/6, 54b/3

ķ.+nuņ 60a/14, 83ah/61

ķ.+sı 41a/3, 52b/15, 57a/14, 57a/19, 58a/6, 58b/7,  
83ah/43

ķ.+sın 49b/19

ķ.+sına 49a/18, 53b/2

ķ.+sinuņ 53b/1

ķ.+ya 55b/1, 83ah/46, 83ah/53

ķ.+yı 36a/1, 54a/6, 54a/10, 55b/7, 56a/13, 57b/6, 57b/14,  
58a/14, 59b/3, 83ah/47

**kaķōa-kūp Ar.+Far. Kale vuran, kaleleri vurmak için yapılan büyük toplar**

ķ.56a/6, 57b/10, 58b/1

**kaķalan Kalan**

ķ.28a/9, 59b/9, 60a/11, 86ah/18, 149b/3  
ķ.+lardan 107b/16

**kaķalb Ar. Yürek, gönül**

ķ.2b/12, 8b/3, 10a/11, 10a/13, 10b/13, 13a/6, 14b/11,  
56b/3, 59a/5, 75b/13, 76b/5, 76b/7, 76b/9, 76b/11,  
78ah/45, 78ah/56, 79ah/58, 83bh/45, 84b/15, 87b/8,  
87b/14, 87b/15, 88b/2, 88b/9, 88b/10, 89b/5, 90a/8,  
98a/19, 100a/7, 100a/15, 106b/12, 107a/15, 107b/8,  
114b/16, 139a/15, 140b/5, 141a/3, 147a/5, 147b/7,  
152b/5, 152b/6, 154a/1, 163b/2, 164b/8, 167b/11,  
173a/14, 193b/11, 198a/14, 200b/10

ķ.+de 138a/4, 173a/15

ķ.+dedür 86b/9

ķ.+den 113b/18, 134a/2, 141a/6, 141a/7, 173a/16,  
182a/9

ķ.+dür 83bh/43, 141b/1, 168a/10

ķ.+e 77b/6, 79ah/56, 138a/4, 165b/8

ķ.+i 32b/11, 68b/14, 69a/13, 76a/1, 87b/18, 88a/16,  
100b/9, 138a/3, 139a/13, 147b/4, 149a/4, 163a/6,  
168a/10, 168a/12, 177b/6, 184b/15, 191a/14

ķ.+ile 68b/17, 151a/13

ķ.+in 116b/4

ķ.+inde 69a/4, 69a/5, 102a/8, 108b/7, 135b/3, 140b/3

ķ.+inden 36b/14, 106b/3

ķ.+ine 54a/6, 66b/16, 77a/7

ķ.+ini 68b/3, 69a/9

ķ.+inüñ 83a/14

ķ.+le 30b/9, 139a/3, 156b/13

ķ.+lere 164a/14

ķ.+leri 106b/16, 109a/19, 121a/10, 138a/2, 138a/8,  
138a/9, 153b/6

ķ.+lerin 132a/11

ķ.+lerinde 91a/17

ķ.+lerine 94b/15, 99b/10, 164a/12

ķ.+üme 90b/9

ķ.+ümi 164a/11

ķ.+ümüz 201a/13

ķ.+ümüzde 201a/8

ķ.+ümüzün 87ah/58

ķ.+ümüzüñ 117b/10

.+n 90a/7, 106b/12, 107a/11, 107a/16, 107a/17,  
 107a/17, 143b/3, 173a/14  
 .+ne 84b/17, 143b/11  
 .+nze 141a/5  
**alben Ar. Kalpten olarak, iten, samimi**  
 .9b/3, 9b/4, 17a/12, 17a/12  
**albj Ar. Yrekte, kalp ile ilgili**  
 .156a/2, 194a/19  
 .+dr 166a/17  
**albl Ar.+T. Kalpli**  
 .77a/7  
**aldur- Kaldırmak**  
 .76bh/33  
 .-a 191b/7  
 .-alar 93b/3  
 .-asın 89b/4  
 .-d 45b/15, 47b/1  
 .-dlar 189a/8  
 .-miŖ 85ah/46  
 .-sa 149b/2  
 .-salar 43a/15  
 .-sarjuz 68a/9  
 .-sun 76bh/30  
 .-up 9b/1, 14b/4, 33a/1, 44b/5, 57a/19, 69a/8, 75a/11,  
 79bh/47, 117a/12, 126a/6, 148a/17, 150a/4  
 .-ur 67a/4, 77bh/63, 108b/8, 146b/18, 187a/16, 195b/17  
**alem Ar. Kalem, keski**  
 .2b/7, 7a/19, 18b/11, 60a/19, 75bh/14, 75bh/23,  
 75bh/25, 75bh/28, 75bh/34, 89bh/16, 89bh/18, 89bh/20,  
 89bh/22, 89bh/27, 89bh/30, 89bh/37, 153a/14, 165b/1,  
 165b/6, 165b/10  
 .+de 2b/8  
 .+den 75bh/32  
 .+i 75bh/26, 89bh/29, 89bh/30  
 .+n 89bh/30  
**alender Far. Dnyadan elini ekmiŖ dervif**  
 .+n 85ah/48  
**alın Kalın**  
 .135a/8  
**alınlık Kalınlık**  
 .134b/3  
 .+ı 134b/17, 134b/19  
**alj Far. Halı, tyl ve kalın kilim**  
 .35b/13  
**al Ar. Skp koparan**  
 .2b/18  
**al han z. is.**  
 .55b/13, 58a/4  
**alg z. is.**  
 .6a/2  
**all Ar. Az**  
 .56b/2, 67b/15, 84ah/5, 104b/13  
**alk- Kalkmak**  
 .-a 111a/15, 111a/17, 111b/13  
 .-dum 190b/14  
 .-duğumda 117a/18  
 .-duğda 38a/1  
 .-dn 190b/14  
 .-d 46a/1, 111b/10, 190b/11  
 .-madı 111b/13  
 .-mazlar 189b/13  
 .-sa111b/10  
 .-up 11b/7, 13a/5, 16b/11, 28b/15, 39a/15, 49a/12,  
 49a/16, 53b/18, 55b/19, 56a/17, 56a/18, 56b/15, 58a/2,  
 58a/9, 60b/1, 64b/5, 66a/4, 66a/7, 76a/9, 79bh/4,  
 79bh/45, 81bh/32, 83bh/7, 85ah/17, 87a/10, 87a/10,  
 87ah/45, 88ah/32, 105a/10, 107a/7, 120a/8, 129a/1,  
 129b/7, 154b/2, 154b/4, 176a/3, 183a/12, 190b/13,  
 195b/8  
 .-ıjuz 33a/1  
**alkan Kalkan, koruyucu savaŖ aleti**  
 .+dur 70b/18  
**alkma Kalkma, kalkmak**  
 .+nda 111b/13  
**alma Kalma, kalmak**  
 .+sında 81a/8

**almalı Kalıcı**  
 .107b/9  
**almamağ() Kalamamak**  
 .+ın 34b/9  
**am Ar. Vurup devirme**  
 .48bh/44, 147b/1, 167a/1  
 .+ında 106a/12  
**am Far. İstek, arzu, murat**  
 k.81bh/36  
 k.+ına 91a/15  
**am-kar Far. İsteğine ulaŖmıŖ, mutlu**  
 k.58a/18, 84bh/22  
**amer Ar. Ay**  
 .165b/5, 169b/8  
 .+e 48ah/5  
**amet Ar. Boy**  
 .25a/17, 32b/8  
 .+ine 120b/5  
 .+leri 14b/12  
**amiŖ KamiŖ**  
 .129a/18  
**ami Ar. Kahr eden, yok eden**  
 .2b/19  
 .+leridrler 175a/10  
**amil Ar. Olgun, tam**  
 k.1b/8, 18a/15, 38b/15, 40b/14, 76b/4, 85ah/11, 87a/17,  
 87b/6, 97a/5, 105b/6, 109b/2, 117b/14, 125b/13, 140b/7,  
 175b/19, 184a/18, 194a/17, 194b/11  
 k.+dr 104a/12  
 k.+ler 178b/13  
 k.+lern 150a/14  
 k.+n 191a/1  
**amilan Ar.+Far. Kamiller, olgunlar**  
 k.150a/15  
**amile Ar. Olgun**  
 k.+nn 150a/12  
**amranlık Far.T. Bahtiyarlık, mutluluk**  
 k.77b/17  
**amu Kamu, btn, hep**  
 .60b/3, 106a/1  
 .+dan 102b/4, 200b/17  
**an Far. Kaynak**  
 k.+ı 51b/2  
**an Kan**  
 .8b/2, 43a/14, 43a/15, 82b/13, 86bh/56, 172a/15,  
 172a/17, 172b/2, 172b/13, 173a/2, 173a/6, 173a/6,  
 192b/10  
 .+a 172b/2  
 .+ı 13a/3, 40a/18, 158a/6, 172b/10, 173a/5  
 .+ın 48bh/43, 161a/7  
 .+ından 40a/17  
 .+lar 57b/15, 92b/4, 137b/18  
 .+ları 140a/7  
 .+larından 54a/8  
 .+uŖ 172a/13, 172b/7, 172b/17, 173a/2, 173a/8, 196b/8,  
 196b/10  
**anat Ar. Yetinme**  
 .41a/9, 90a/13, 107a/13, 184b/9, 194a/1  
 .+i 20b/3  
**anad Kanat**  
 .10b/2  
 .+ları 86ah/18  
 .+larınuŖ 86ah/17  
**anadil Ar. Kandiller**  
 .+i 34a/11  
**anamağ Kanamak**  
 .38a/10  
**anda Nerede, her nerede**  
 .11b/6, 14b/15, 45b/6, 47a/7, 60b/4, 78b/4, 84bh/54,  
 85a/3, 91b/2, 94a/6, 118b/6, 126b/18, 127a/19, 128a/12,  
 131a/18, 138a/14, 138b/10, 138b/18, 155a/7, 166a/15,  
 190a/9, 190a/13, 193a/10, 196b/12  
**andan Nereden**  
 .85ah/51, 90ah/5, 131a/18, 173a/1  
 .+dur 45b/19  
**andil Ar. Kandil**

.+ler 35a/14  
**anı Hangi**  
 .69a/2, 83ah/19, 92b/8, 92b/18, 103b/11, 105a/18,  
 152b/18, 164b/7  
 .+dur 68a/16  
 .+lardur 125a/19  
 .+sı 105b/10, 153a/11, 196a/17  
 .+sına 83ah/15, 83ah/31  
**anlı Kanlı**  
 .55b/11, 86bh/35  
**an n Ar. Yasa, yol yordam**  
 .76ah/26, 126a/2  
 .+a 3b/2  
**apa- Kapamak**  
 .-mişdur 109a/17  
 .-ruz 17a/3  
**apalı Kapalı**  
 .80b/3  
**apamak Kapamak**  
 .+dur 68a/19  
**apan- Kapanmak**  
 .-dılar 55b/1  
 .-up 15a/1, 57a/11, 58a/11, 58b/5, 76ah/4  
**apla- Kaplamak**  
 .-yup 10b/2, 198b/13  
**aplan Kaplan**  
 .149b/17, 153a/3  
 .+laru 153a/3  
**aplıbaa Kaplumbaa**  
 .174a/6, 174a/12  
**apu Kapı**  
 .34b/15, 40a/3, 59a/4, 81ah/15, 86ah/45, 111a/16,  
 111a/17, 111a/18, 157b/6, 201a/8  
 .+da 33a/7, 161a/11  
 .+dan 56b/12, 181a/16  
 .+ları 99b/2, 99b/2, 181a/16  
 .+ların 97b/1, 147b/3, 184b/10  
 .+larında 160a/6, 161a/13  
 .+ma 77bh/22  
 .+sı 46a/18, 65a/13, 80b/3, 81ah/12, 86ah/43, 88bh/25,  
 142b/12, 181a/16  
 .+sıdur 110b/12  
 .+sın 34a/19, 60a/6, 78ah/10, 86ah/43, 86ah/46, 120b/2,  
 124b/11, 124b/12, 143a/17, 155b/8, 177b/13, 179b/8  
 .+sına 81ah/6, 85bh/4, 86bh/36, 88ah/32, 98b/12,  
 120a/7, 120b/1, 128a/1, 130b/5, 132a/13  
 .+sında 45b/7, 45b/9, 45b/12, 46b/13, 58b/8, 72a/9  
 .+ya 89bh/26, 110b/13  
 .+yı 46a/18  
**apucu Kapıcı, beki**  
 .81ah/39  
 .+sı 81ah/36, 133a/6  
**apuul Kapıkulu, bir askeri sınıf**  
 .+ları 55a/11, 55b/19, 56a/4  
 .+larıla 57b/3, 58a/16  
**apt n Kaptan, gemi s varisi, reis**  
 .57a/2  
**ar Kar**  
 .+ı 104b/9  
**ar  Ar. Vurma, alma, ar -ı b b**  
 .164b/8  
**a r Ar. ukur şeyin dibi, dip, nihayet, derinlik**  
 .+ından 82a/1  
** r Far. Kazan**  
 k.131a/12  
 k.+ından 66b/15  
** r-s z Far. İş g r c **  
 k.+e 76ah/51  
**ara Kara, siyah**  
 .32b/7, 41b/1, 49a/1, 49a/2, 49a/5, 49a/7, 110a/13,  
 116b/4  
**ara batu  z. is. Kara Batu**  
 k.49a/1  
**ara budan  z. is.**  
 .52b/5  
 .+ı 51a/3

**ar bet Ar. Yakınlık, akrabalık**  
 .15b/10, 15b/11, 97a/16, 110b/17, 123a/1  
 .+d r 15b/12, 15b/12, 99a/1  
 .+i 99a/2  
 .+lerine 35a/2  
**araca da  z. is. Yer adı**  
 .+ı 49b/7  
**araca t'aq kr. araca da**  
 .+ı 49b/2  
**araferye  z. is. Yer adı**  
 .+yi 50b/5  
**araltı Karaltı**  
 .40b/10, 77bh/35  
**aran  z. is. Yer adı**  
 .44a/14  
**aranj  z. is.**  
 .44a/4  
 .+ye 44a/9  
**aranlu() Karanlık**  
 .66b/18, 78a/5, 83a/7, 87b/2, 138a/3, 138a/4, 143b/3,  
 192b/7, 193a/9  
 .+ından 84b/14  
 .+da 40b/8  
 .+lar 138a/7  
**ar r Ar. Durma, devamlılık, yeterli  li**  
 .11b/6, 55a/1, 56b/11, 66a/4, 66a/7, 76ah/55, 77bh/56,  
 82bh/14, 89ah/13, 142b/5, 193a/13, 193b/11, 193b/18  
 .+a 56b/12  
 .+dan 77b/2  
 .+ı 76bh/7, 141b/5, 185b/4  
 .+ında 160b/7  
**arar- Kararmak**  
 .-mişdı 34b/5  
 .-up 194b/1  
**arard- Karartmak**  
 .-up 119a/18, 120b/16, 138a/8  
**arasj  z. is. Yer adı**  
 .50a/17  
**ardaş Kardeş**  
 .+ına 81a/2  
**ardav n bin ek n  z. is.**  
 k.48bh/42  
**arga Karga**  
 .134b/9  
** rg h Far. İş yeri**  
 k.175a/6  
** rger Far. İş yapan, işleyen**  
 k.52b/12  
** rh ne Far. İş yapılan yer**  
 k.1b/9  
**arınca Zavallı yaşı kadın**  
 .+lar 71b/9  
**arın Karın**  
 .135a/9  
 .+da 86b/8, 134a/19  
 .+ların 103a/11  
 .+ı 41a/18  
 .+ına 86b/13  
 .+u 135a/10  
**arınca Karınca**  
 .192b/17  
 .nu 77a/16  
**arındaş Kardeş**  
 .+ı 18a/5, 40b/14, 119b/11, 122a/12, 122b/6, 123b/13  
 .+ın 122a/9, 123a/8  
 .+ına 123a/10  
 .+ından 123a/12  
 .+ınu 122a/8  
 .+lar 121b/17  
 .+ları 109b/12, 119a/17, 119b/7, 121a/18, 121b/16,  
 121b/18, 186b/15  
 .+larına 121a/16, 121b/14, 123a/15  
 .+larınuı 112a/7  
 .+laruma 123a/16  
 .+larınuı 136a/1  
 .+um 119b/16

- .+umdur 122b/17  
 .+umuz 183a/14  
 .+uŋ 122b/1, 122b/15  
 .+uŋı 122b/10  
**arındaŝlık Kardeşlik**  
 .123a/6  
**ariŝ Kariŝ**  
 .12b/9  
**ariŝdur- Kariŝtirmek**  
 .-maya 129b/18  
 .-mişlardur 181b/3  
**arj b Ar. Yakın**  
 .17a/15, 27b/19, 47a/3, 55b/14, 65b/13, 70b/8, 77bh/43,  
 84ah/58, 89a/16, 108a/1, 123b/8, 128b/14, 147b/6,  
 174a/1  
 .+dür 77b/6, 86b/5, 106b/7, 110b/18, 156b/10, 159a/12  
 .+i 192a/4  
**arj n Ar. Yakın, eş dost**  
 .50a/3, 50a/5, 79ah/3, 85a/3, 112b/1, 181a/8, 196b/10  
 .+i 48a/14, 146b/10  
 .+in 112b/8  
**arj r Ar. Sevinmiŝ**  
 .3a/10  
**arlı Karlı**  
 .8b/3  
**arn Ar. Yüzyıl, boynuz**  
 .175b/2  
 .+dur 48ah/7  
**arnıyarık öz. is. Yer adı**  
 .54b/3  
**arpuz Karpuz**  
 .12a/19, 161a/9  
**arŝ öz. is. Yer adı**  
 .51a/3, 58a/1  
**arŝu Karşı**  
 .57a/9, 65b/14, 67b/19, 68b/17, 68b/17, 86ah/42  
 .+da 47a/6  
 .+dan 92b/19  
 .+larına 171a/13  
 .+sına 76ah/20, 89b/17, 117b/13  
 .+sında 69a/3, 86ah/41, 88b/7, 116b/9, 127b/3, 141b/15,  
 189b/6, 189b/9, 195b/9  
 .+ya 55a/12, 55a/19, 76ah/55  
**artadı öz. is.**  
 .49a/3  
**arye Ar. Köy**  
 .+de 58b/1  
 .+sine 162a/7  
**arz Ar. Borç**  
 .121b/1  
 .+ı 121b/3  
 .+in 121b/4  
**aŝaba Ar. Kasaba**  
 .+sında 60a/9  
**aŝadı öz. is.**  
 .49a/3  
**aŝarlan- Kasarlanmak, bez veya giysi temizleme,  
 beyazlatma**  
 .-a 160b/18  
**aŝâvet Ar. Katılık, sertlik, keder**  
 .+in 74a/3  
**aŝâyi d Ar. Kasideler**  
 .160a/7  
**aç d Ar. Kasıt, dövme**  
 .10a/13, 55a/8, 78a/13, 84ah/16, 89b/11, 122a/6,  
 166a/17, 182b/6, 193a/10, 196b/5  
 .+ı 49a/17, 83ah/41, 90ah/45  
 .+ıla 92b/16  
**aç den Ar. Kasıtlı olarak**  
 .86bh/42  
**aç d n Ar. Özelliikle, bilerek, kastıyla**  
 .113a/1, 162a/15  
**âse Far. Madenden yahut topraktan yapılmış çanak**  
 k.60b/6, 78ah/62, 78ah/63  
**asem Ar. Yemin**  
 .39b/11, 41b/5, 80bh/28, 82b/18, 82bh/53, 84a/1,  
 86b/13, 113a/13, 128a/15, 152a/14  
 k.+indendür 99a/16  
**aŝıg() krş. aŝıq**  
 .+ından 37a/13  
**aŝıq() Kasık**  
 .+larına 8b/1  
**âsım öz. is.**  
 .19a/11, 26b/6, 43b/13  
**âsım paşa öz. is.**  
 .57a/7  
**âsıme Ar. Ayıran, taksim eden bölüm**  
 .+si 172b/16  
**âsır Ar. Kısa, eksik**  
 .+dur 180b/3  
**âsib Ar. Kazanan**  
 k.+ler 74b/2  
**âsid Ar. kasdeden, tasarlayan, ulak, postacı**  
 .5b/7, 147a/1  
**âŝjr Ar. Kısa**  
 .+dür 87bh/14  
**âŝjrü'l-âme Ar. Kısa boylu**  
 .87ah/61, 87bh/3, 87bh/8, 87bh/10  
**âŝr Ar. Kasır, köşk**  
 .141b/5  
 .+ında 141b/8  
**âŝâb Ar. Kasap**  
 .+a 161a/8  
 .+lar 161a/7  
**âŝâm Ar. Kısım kısım veren, dağıtın**  
 .172a/14, 173a/18, 179a/16  
 .+ı 173b/2  
**asuğ() krş. aŝıq**  
 .+ı 37a/4  
**aç Kaç**  
 .105b/6, 134b/7, 134b/7, 134b/7, 134b/8  
**âŝ Far. Keşke, istek**  
 k.83b/5  
**âŝkj Far. Keşke**  
 k.131b/12, 131b/18, 178b/2, 199b/8, 200a/6, 200a/7,  
 200a/8  
**at Kat, makam, huzur, yan**  
 .+ına 61a/7  
 .+ında 60b/18, 61b/18, 72a/5, 79a/6, 85b/9, 85b/10,  
 85b/15, 100a/4, 104a/11, 121b/14, 123b/3, 125b/4,  
 128a/10, 137b/12, 153a/11, 153a/14, 163a/17, 168a/13,  
 175a/12, 178a/9  
 .+larında 95b/13, 108a/12  
**at- Katmak**  
 .-ar 187a/12  
**at'Ö Ar. Biçme, bitirme, halletme, kesmek**  
 .2b/18, 52b/13, 74b/13, 76ah/25, 76ah/34, 82a/6,  
 91a/18, 103b/18, 109a/19, 120a/5, 122b/19, 125b/17,  
 133a/8, 157a/7, 184b/14, 188a/13, 200a/17, 201a/2  
 .+ı 157a/10  
**atâde öz. is.**  
 .72b/16, 101a/13  
**atı Çok, zor, katı, çetin**  
 .77ah/21, 91a/19, 92a/3, 125a/19, 130a/16, 134b/3  
 .+dur 123a/4, 128a/7, 167a/8, 196a/17  
 .+rakdur 156b/10  
 .+rek 196a/16  
 .+rekdür 158a/14  
**atilig Katılık, sertlik, ŝiddetlilik, zorluk**  
 .+inden 125a/10  
**at'iÖ Ar. Kesen, durduran, kesin**  
 .87a/3  
 .+dür 30a/9, 76ah/15, 154a/15  
**at'Öj Ar. Kesin**  
 .16a/15, 86b/18  
 .+ye 24a/11  
**âtib Ar. Yazıcı, yazan**  
 k.26a/3, 27b/7, 75bh/4, 75bh/18, 75bh/21, 75bh/26,  
 165b/2, 165b/6, 165b/10  
 k.+e 31b/13  
 k.+i 147a/4, 147a/8

- k.+lere 31a/18  
**kātibü's-ser Ar. Baş yazıcı, baş katip**  
k.+i 39b/11  
**kātibü's-sırr Ar. Sır katibi**  
k.27b/6  
**kat'jet Ar. Benzer, misl, eş**  
k.186a/7  
**kātil Ar. Öldüren**  
k.2b/18, 131b/11, 155b/15  
**kātile krş. kātil**  
k.+si 47bh/47  
**katl Ar. Öldürme, öldürülme**  
k.15b/6, 15b/7, 33a/8, 33b/4, 33b/4, 38a/12, 38b/17, 39a/3, 39b/13, 40a/1, 40a/9, 40b/4, 47b/9, 47b/10, 48ah/45, 48b/2, 48bh/26, 54b/14, 56b/15, 57a/13, 58b/6, 60a/11, 79a/13, 79a/13, 85bh/35, 86b/15, 87ah/4, 87ah/10, 90ah/53, 90ah/57, 153a/13, 153b/19, 156b/7, 157a/8  
k.+de 43a/13  
k.+den 155b/15, 157a/2  
k.+e 88a/4, 174b/16  
k.+i 157a/9  
k.+ine 32a/10, 47b/9  
k.+leri 59b/14  
k.+lerine 39b/7  
**katmak Katmak, eklemek, ilave etmek**  
k.35a/8  
**kat're Ar. Damla**  
k.40a/18, 79b/17, 149a/17, 149b/4, 162b/6, 199b/14, 200a/2  
k.+dür 76b/19  
**kavā'id Ar. Kurallar, kaideler**  
k.2b/19, 3a/13, 5a/12, 125b/15  
**kavā'nin Ar. Kanunlar**  
k.3a/13  
**kavışdur- Kavuşturmak, birleştirmek**  
k.-up 75b/11  
**kavj Ar. Güçlü**  
k.5b/18, 49a/7, 82ah/34, 83ah/8, 83bh/47, 104a/6, 104a/7, 104a/8, 147b/11, 159a/7, 199a/5  
k.+lerüñ 125b/16  
k.+regidürler 193a/3  
**kavl Ar. Söz**  
k.6b/15, 7b/9, 7b/11, 8b/14, 15a/7, 19a/10, 19a/13, 19a/15, 19b/17, 20a/5, 20b/9, 23a/14, 23a/16, 29b/5, 32a/13, 42b/3, 43a/1, 43a/9, 57b/19, 76bh/13, 81ah/10, 86b/17, 101b/2, 109b/15, 113a/9, 123a/18, 159a/12, 188b/11  
k.+de 30a/12  
k.+dür 95b/17  
k.+i 82b/8  
k.+ile 155b/7  
k.+ince 15b/6, 15b/6, 16a/10, 30b/15, 30b/16, 30b/18, 31a/3, 37b/4, 46a/19, 47bh/12, 134a/16, 134b/2, 141a/2  
k.+leri 47a/15  
k.+lerince 6b/14, 18b/3  
k.+lerinde 134a/10  
k.+lerine 133b/8  
k.+üñ 7a/9  
**kavm Ar. Topluluk, kavim**  
k.47bh/30, 85ah/32, 97b/4, 109b/14, 113b/12, 132b/17, 151a/2  
k.+den 164a/17  
k.+e 149a/11, 154b/2, 181b/4  
k.+i 47bh/60, 48ah/28, 110a/11, 126b/18, 149a/10, 152a/15  
k.+ler 119a/2, 153b/17, 194a/7  
k.+lerdür 84b/10, 92b/18, 99a/12  
k.+lere 125a/14  
k.+lerüñ 93b/16  
k.+üñ 97b/3, 97b/5, 97b/6, 98b/8, 100a/8, 100a/17, 103a/2, 103a/10, 132b/19, 147b/11, 149a/11, 150a/19, 151a/4, 155b/1, 193a/3, 193b/3  
k.+üñi 63b/8  
k.+üñüñ 63b/9  
**kavun Kavun**  
k.161a/9  
k.+a 12a/19  
**ķay Ar. Çıkarma, kusma, fakirlik**  
k.142b/10, 142b/13  
k.+sı 142b/18  
**ķaya Kaya**  
k.+lar 19a/1  
**ķaya alp öz. is.**  
k.48b/19, 49a/13  
**ķayd Ar. Bağ, kayıt, zincir**  
k.57a/12, 58b/6, 82bh/55, 89a/12, 157a/17  
k.+ı 89a/13  
k.+ında 87ah/25, 87ah/34, 93a/15  
k.+ından 150a/19  
k.+ile 79ah/18  
**ķaydār öz. is.**  
k.5b/19  
**ķaydun han öz. is.**  
k.48b/2  
**ķayı han öz. is.**  
k.49a/7, 49a/7, 49a/10  
**ķāyid Ar. Komutan**  
k.198a/12  
**ķāyil Ar. Söyleyen, diyen**  
k.33a/8, 53b/9, 102b/11, 155b/7  
k.+den 82b/3, 82b/15, 102b/14, 155b/7  
k.+üñ 102b/12  
**ķāyim Ar. Yerine geçen, ayakta**  
k.88b/15, 198a/1  
**ķayim-i maķam Ar. Kaymakam, makama yerine geçen**  
k.49b/14  
**ķāyināt Ar. Evren**  
k.7a/17, 76b/15, 143a/2, 194b/10  
k.+da 8a/3, 148b/13  
k.+dur 88b/14  
k.+uñ 77a/13, 88b/13  
**ķaymağ(ķ) Kaymak, bir tür süt ürünü**  
k.+a 12a/19  
**ķayna- Kaynamak**  
k.-ya 172a/10  
**ķaynama Kaynama**  
k.+sın 148b/3  
**ķays öz. is.**  
k.21a/13, 26a/18  
**ķays bin şemmās öz. is.**  
k.22a/10, 27b/10  
**ķayşer Ar. Eski Roma ve Bizans imparatorlarının lakabı, hükümdar**  
k.76bh/9, 76bh/12, 82bh/48, 83ah/3  
k.+den 82bh/57  
**ķayşeriyye öz. is. Yer adı**  
k.35b/3, 50b/11, 55a/12  
**ķaytān öz. is.**  
k.6a/4  
**ķayyüm Ar. Ezeli ve ebedi var olan, daim Tanrı**  
k.88b/14  
k.+dur 77a/11  
k.+ı 88b/15  
**ķayzār öz. is.**  
k.5b/2  
**ķaz- Kazmak**  
k.-mışlar 178b/13  
k.-up 176a/1  
**ķazā Ar. İlahi takdir, kadının hükmü, vaktind ekılınmayan namaz**  
k.15a/1, 28b/15, 59a/7, 70b/10, 84bh/53, 121b/11, 128b/13, 137b/12, 164b/2, 177b/12, 179b/8, 182b/4, 192b/11  
k.+dan 83bh/37  
k.+ma 76ah/44  
k.+muz 177b/7  
k.+sı 78a/1  
k.+sından 76a/16  
k.+ya 16b/16, 108a/15, 118b/15  
**ķazāen Ar. Bilmeyerek, kaza suretiyle**  
k.76ah/22



**kazan Kazan**

k.128a/18, 172a/6

k.+a 127a/15

k.+lar 127a/14

k.+laruñ 127a/16

**kazanmağ(k) Kazanmak**

k.+a 36b/12

**kāzf Ar. Namuslu kadına töhmet ile iftira etmek**

k.15b/5, 15b/7, 15b/8, 24a/10

**kazıl- Kazılmak**

k.-up 53b/10

**kazılmış Kazılmış**

k.40b/9

**kazınmış Kazınmış, işlenmiş**

k.38b/10

**kāzib Ar. Yalan söyleyen**

k.160a/13

k.+e 148a/16, 153b/7

**kāziyye Ar. Önerme, mesele**

k.164b/12

**kazma Kazma, kazma aleti**

k.129a/1

**kazvñ öz. is. Yer adı**

k.35b/9

**Ke Ar. Benzetme edatı, gibi****ke'l-enŪām Ar. Hayvan gibi**

k.174a/1, 185b/1

k.+ı 109a/10

**ke'l-evvel Ar. Evvelki gibi**

k.8b/4, 124b/3

**ke's-şems Ar. Güneş gibi**

k.59a/15

**kebāb Ar. Ateş üzerinde kızartılmış et**

k.+ın 59a/18

**kebāyir Ar. Büyük günahlar, büyükler**

k.17b/14, 75a/6, 86b/3, 86b/4, 86b/5, 86b/7, 86b/18

k.+den 65a/6, 65a/15, 66a/12, 70a/7, 86b/3

k.+inedür 75a/5

k.+üñ 86b/7, 87a/5

**kebed Ar. Kara ciğer**

k.+e 173a/2

k.+ı 172a/16

**kebjr Ar. Büyük**

k.75bh/14, 179a/3

k.+dür 140b/6

k.+ı 52a/16

**kebjre Ar. Büyükler, büyük günahlar**

k.79b/2, 86b/17

k.+dendür 87a/5

k.+dür 155b/15

**(ebū) kebşe cüheyb bin sinān öz. is.**

k.24ah/9

**kec Far. Eğri**

k.149a/6, 186a/5

**kef Far. Köpük**

k.172b/5

**kefārāt Ar. Kefaretler**

k.179a/9

k.+dur 70a/7

**kefāret Ar. Bir günahı affettirmek umuduyla yapılan ibadet**

k.65a/6, 74b/13

k.+dür 66a/12, 86b/3

k.+ı 89b/14

**kefçe Far. Kepçe**

k.+si 200b/19

**kefe öz. is.**

k.51a/12

**kefere Ar. Kafirler**

k.2b/18, 10b/9

**kefl Ar. Kefil olmak**

k.45b/10

**kefle- Ufaltılmış şeyleri avuçla ağza atmak**

k.-rdi 129b/17

**kehf Ar. Mağara**

k.48bh/33

**kelālet Ar. Yorgunluk, bitkinlik**

k.105b/12

**kelām Ar. Söz**

k.3b/14, 12a/10, 12a/11, 28a/18, 34a/6, 34a/17, 41b/6,

53b/19, 65a/1, 68a/3, 68a/4, 76bh/36, 79b/3, 81ah/26,

84ah/8, 89b/6, 102b/6, 117a/15, 127b/10, 153b/4,

170b/7, 198b/1

k.+da 83bh/2, 184b/7

k.+ı 31a/2, 36a/3, 78a/4, 78a/8, 78a/8, 80b/12

k.+ıdur 78a/7

k.+ın 6a/7, 45b/15

k.+ından 130a/17

**kelāmu'llāh Ar. Allah'ın kelamı, sözü**

k.4a/13

k.+ı 166b/6

**kelāmü'l-mülük Ar. Meliklerin kelamı, sözü**

k.76bh/35

**kelb Ar. Köpek**

k.150a/10, 150a/17, 150b/5, 161a/10, 199b/16, 199b/17

k.+e 149b/18, 194a/13

k.+lerine 148a/17

**(dihye-i) kelbj öz. is.**

k.10b/11

**keljmu'llāh Ar. Cenab-ı Allah'ın htap eylediği zat, kişi**

k.103a/17, 103a/19

**kelimāt Ar. Sözcükler, kelimeler**

k.2a/17, 10a/15, 13a/13, 89a/15, 89b/6, 117b/10, 184b/7

k.+ı 2a/13, 31b/12

k.+uñ 86ah/13, 165a/15

**kelime Ar. Sözcük, kelime**

k.4a/13, 41b/6, 47a/9, 60b/12, 60b/17, 60b/18, 61a/9,

61b/6, 61b/8, 62a/7, 62a/9, 72a/9, 72b/2, 75b/16,

76a/17, 77a/18, 78b/14, 80bh/63, 82b/8, 93a/12,

142b/12, 137b/12, 154a/14, 163b/10, 165a/14

k.+leridür 60b/18

k.+leruñ 61a/8

k.+sin 82b/11

k.+sinde 41b/6

k.+yi 61b/17

**kem Far. Az, eksik**

k.89ah/48, 102a/12

**kem-yāb Far. Az bulunan, nadir**

k.109b/13

k.+dur 109b/5, 145a/16

k.+durlar 175a/7

**kemā Ar. Gibi, olduğu üzere**

k.6a/16, 89a/7

**kemā-hüve Ar. Olduğu gibi**

k.109b/12

**kemāl Ar. Olgunluk, mükemmellik**

k.1b/7, 2a/10, 2a/16, 5b/10, 7a/9, 10b/3, 20b/9, 21b/12,

26a/6, 29b/9, 40b/5, 41a/9, 52a/4, 52a/19, 60b/3, 76b/2,

77ah/1, 77b/5, 82a/13, 87bh/49, 89bh/21, 90b/11,

100a/4, 104a/12, 100a/13, 105b/7, 106a/11, 108a/1,

112a/19, 125b/12, 142a/3, 149b/10, 150a/7, 167a/7,

167a/13, 168b/14, 169a/6, 170a/19, 170b/10, 171a/3,

171b/3, 171b/7, 172a/13, 172a/17, 172b/1, 173a/13,

173b/6, 175a/4, 176b/3, 177a/17, 184b/17, 186b/13,

188a/12, 188a/13, 188a/19, 191b/11, 193a/18, 194b/15,

198a/16, 198b/9, 198b/16, 200a/5, 200a/12

k.+de 15a/15, 164b/12

k.+den 21a/10

k.+e 78a/18, 169a/12, 169a/14, 169a/16, 169b/12,

170b/6, 171b/14, 188a/18

k.+ı 20b/7, 65a/16, 81b/10, 88b/16, 108a/4, 108a/7,

150b/2, 169b/17, 169b/18, 184a/15, 195a/2

k.+ile 65a/5, 65a/16, 82ah/58, 85b/8, 164b/19

k.+in 77b/12, 87b/13

k.+inde 55a/5

k.+inden 171b/11, 199a/2

k.+ine 191a/1

k.+leri 103a/1

k.+lerinden 188a/12

k.+lerine 145a/12

k.+ümüzdür 185b/19

k.+üñ 108a/2, 175a/2, 192a/1

**kemâh öz. is.**

k.52a/10

**kemâlât Ar. Olgunluklar, faziletler**

k.11a/10

k.+i 116a/7

k.+ından 169b/17

**kemâllî Ar.+T. Olgunluk sahibi**

k.87b/19

**kemer Far. Bel, kemer**

k.51b/13, 51b/13, 83b/13, 90b/13, 179a/3, 185a/13

k.+in 143b/5, 178b/12

**kemjîn-gâh Far. Pusu yeri**

k.+da 59a/7

k.+ından 94b/19

**kemterjîn Far. Daha az, değersiz**

k.2b/6

**kemük Kemik**

k.+den 173b/7

k.+lerden 173b/10

k.+lere 31a/19

k.+leri 37b/8, 66a/7, 114a/4, 126a/4

k.+lerin 45a/6

**kenâr Far. Kenar, kıyı, yan**

k.+a 90ah/4

k.+ları 43a/14

k.+ına 80bh/47, 154b/10, 174a/6, 174a/12, 196a/14

k.+ında 138b/16, 174a/5

**kende Far. Çukur, hendek**

k.+lerin 167b/16

**kendi Kendi, öz**

k.+rüz 119b/8

k.+rüzü 123b/3, 123b/3

**kendü Kendi, öz**

k.6a/6, 6a/7, 6a/9, 6a/18, 6b/10, 9a/19, 10b/12, 11a/14, 11a/19, 11b/11, 11b/13, 11b/19, 14b/1, 17a/7, 19a/2, 19b/10, 21b/18, 22a/7, 25a/1, 28b/1, 30b/2, 30b/19, 32b/13, 34a/9, 34b/2, 34b/16, 38a/1, 39a/7, 39b/12, 40b/6, 42a/7, 42a/17, 45b/4, 46b/4, 46b/6, 47bh/15, 48a/12, 48ah/46, 48bh/25, 52b/8, 55b/4, 55b/10, 55b/15, 56a/18, 57a/11, 60a/4, 62a/5, 63a/18, 64b/18, 69b/12, 71b/19, 75bh/40, 75bh/54, 76a/4, 76a/5, 77b/5, 77b/11, 77b/12, 77b/13, 77bh/31, 78a/1, 78a/7, 78a/8, 78a/8, 78a/8, 78ah/9, 78ah/26, 78b/6, 78b/15, 78bh/16, 78bh/25, 78bh/36, 79a/4, 79ah/46, 80b/5, 81a/2, 81b/11, 81b/11, 81bh/58, 82b/19, 82bh/28, 83a/2, 83b/14, 83b/15, 83bh/8, 83bh/25, 83bh/33, 84ah/5, 84ah/36, 84b/8, 85a/18, 85ah/33, 85ah/35, 85b/11, 85bh/17, 85bh/22, 85bh/32, 86ah/59, 87a/17, 87ah/15, 87b/4, 87bh/5, 87bh/30, 87bh/36, 87bh/40, 88ah/7, 88bh/43, 89ah/5, 90a/6, 90a/12, 90bh/10, 91a/2, 91b/16, 93b/12, 93b/18, 94a/13, 94a/19, 94b/12, 95b/12, 95b/17, 96b/4, 96b/9, 96b/14, 98b/6, 98b/6, 98b/11, 99a/13, 100a/2, 100a/8, 100b/18, 101a/2, 102a/3, 102a/8, 102a/12, 102a/13, 102a/14, 103a/10, 103a/19, 103b/18, 104a/14, 105a/9, 105a/10, 105a/16, 105b/17, 106b/2, 106b/13, 106b/13, 107a/9, 107b/11, 107b/18, 108a/13, 108b/3, 109a/6, 109a/13, 109a/14, 109a/15, 109a/16, 109a/18, 109b/2, 109b/7, 109b/9, 109b/15, 109b/16, 110a/1, 110a/2, 110a/3, 110a/14, 112b/1, 112b/7, 112b/7, 113a/16, 113a/18, 113b/9, 114a/1, 114a/8, 114b/1, 116a/2, 118a/3, 118a/18, 118b/3, 118b/10, 119a/16, 120a/11, 120b/15, 121b/2, 121b/3, 122a/9, 122b/16, 124a/11, 124b/7, 124b/19, 125a/18, 126a/3, 126a/6, 126b/16, 127a/17, 128a/12, 128b/17, 129a/3, 129b/10, 131a/9, 131a/15, 132a/14, 132a/16, 132b/19, 134a/12, 136b/1, 137a/8, 137a/9, 137a/10, 137a/13, 138a/18, 138a/19, 138b/7, 139b/7, 139b/8, 140a/3, 140a/12, 140a/13, 140a/18, 142a/14, 142a/18, 142b/16, 142b/17, 143a/3, 143a/5, 143b/1, 143b/19, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 144b/6, 144b/16, 145a/19, 145b/6, 145b/7, 145b/8, 146a/1, 146b/3, 146b/7, 147a/11, 149b/14, 150a/3, 151a/9, 151a/18, 152b/19, 153a/3, 153b/5, 153b/15, 153b/16, 154b/12, 155b/16, 156a/4, 156b/7, 156b/15, 157a/7, 157a/10, 157b/17, 158a/8, 158b/1, 158b/9, 162a/13, 162a/13, 162b/15, 163a/17, 163b/17, 164a/11, 164b/15, 164b/16, 166a/11, 167a/9, 167a/10,

167a/14, 168a/7, 171b/11, 175b/19, 176b/3, 177a/8, 177b/1, 177b/9, 178b/7, 179a/6, 180a/15, 180a/15, 180b/2, 181b/7, 182b/11, 183a/10, 184b/19, 185b/3, 186a/5, 186b/12, 187a/19, 187a/19, 188a/15, 188b/1, 188b/3, 189a/16, 189b/9, 190a/6, 190a/19, 190a/19, 190b/2, 190b/3, 190b/7, 190b/8, 190b/15, 191a/3, 191a/17, 192a/4, 192a/14, 192b/1, 192b/6, 193b/2, 195a/6, 195a/12, 195a/16, 195b/8, 196a/14, 196b/12, 197a/16, 197b/8, 197b/13, 198a/1, 198a/3, 198a/5, 199a/1, 199b/10, 200a/3, 200a/9

k.+de 81a/9, 142b/10, 158a/13, 163b/13, 187a/8, 188a/12, 191b/12, 191b/12, 197a/5

k.+den 21b/16, 22a/9, 22a/13, 27b/7, 29a/13, 32b/17, 41a/8, 42a/18, 48b/2, 48b/5, 50a/12, 50b/6, 50b/12, 72a/16, 76a/1, 78a/19, 78bh/55, 85b/2, 111a/16, 111a/17, 112a/16, 128b/7, 132a/7, 132b/6, 133a/12, 145b/16, 164b/15, 171b/9, 188a/16, 191b/16, 192b/8, 192b/12, 192b/16, 194b/12, 194b/15, 194b/15, 194b/16, 196b/9, 199b/4, 199b/17

k.+ler 11b/9, 11b/17, 11b/18, 11b/18, 11b/19, 12a/7, 17b/2, 17b/2, 22b/2, 26a/13, 34a/8, 85bh/29, 107a/2

k.+lerden 39a/1, 63a/11, 84a/4, 96b/14, 164a/6, 194b/10  
k.+lere 11b/14, 17b/5, 94a/2, 96a/15, 96b/14, 97b/1, 122a/1, 138a/17, 153b/7, 164a/17

k.+leri 17a/1, 17a/4, 35b/19, 54b/11

k.+lerin 47a/8, 83b/11, 83b/15, 109a/7, 133a/1, 139b/17, 147b/5, 164a/4, 167b/16, 171a/12, 175b/11, 200a/4

k.+lerine 11b/2, 130b/3

k.+lerün 109b/8

k.+m 37b/2

k.+me 78bh/7, 81ah/46, 103a/4, 103a/5, 119a/16

k.+mi 81ah/49, 88bh/59

k.+müz 54a/4, 143a/15

k.+müze 175b/18

k.+müzi 175b/16

k.+ne 9b/10

k.+nün 36a/2, 38a/17, 83ah/33, 156b/17, 198b/5

k.+si 10a/12, 20b/8, 29b/18, 41a/19, 47a/15, 49b/14, 49b/17, 55a/13, 58a/2, 83ah/56, 121a/5, 129a/13, 190b/8, 190b/9, 190b/13, 190b/18

k.+sin 34b/16, 37a/7, 45b/11, 56a/14, 57a/12, 79b/15, 80ah/44, 81a/17, 81b/4, 83bh/31, 86ah/7, 90a/17, 132a/5, 136a/15, 144b/15, 146b/15, 154a/3, 167b/15, 181a/5, 183a/14, 187b/9, 188a/5, 190a/15, 190a/18, 193a/9, 193a/9, 194a/17, 195a/15

k.+ye 9a/5, 11b/12, 13a/10, 25b/2, 31b/7, 33b/9, 44a/15, 45a/18, 46a/3, 48b/4, 49b/11, 50a/6, 55b/4, 61b/19, 62a/4, 65a/17, 73b/9, 74a/2, 77a/9, 79ah/38, 80b/1, 80b/2, 80b/3, 80b/4, 80b/12, 81ah/54, 81b/6, 84a/12, 86ah/59, 87b/4, 88b/10, 89a/3, 89ah/20, 90a/2, 90bh/53, 94b/2, 95b/10, 96a/13, 106b/14, 108a/1, 108b/1, 109a/3, 110a/12, 111a/16, 113b/16, 114b/7, 115b/5, 116b/14, 117b/2, 118b/3, 120b/14, 120b/15, 122a/4, 122a/14, 122a/15, 123a/5, 123a/7, 123b/13, 123b/14, 126a/7, 127a/7, 128b/1, 131b/11, 132a/6, 132a/6, 132a/7, 137a/13, 138b/15, 142b/13, 146b/16, 149b/17, 150a/8, 150a/10, 150a/12, 153a/2, 153a/5, 153b/19, 155b/16, 156b/17, 158b/4, 158b/5, 159a/16, 160a/13, 166a/4, 167a/6, 171b/11, 173a/5, 175b/7, 177b/9, 177b/13, 183b/18, 183b/18, 184b/1, 188b/11, 191b/7, 199a/7, 199a/8, 199b/13, 200a/3

k.+yi 18b/16, 22a/11, 59b/18, 69a/3, 90b/12, 90bh/34, 96a/19, 108b/18, 111b/12, 133a/14, 138b/14, 177b/13, 192b/17, 194a/13

k.+yü 121a/6

k.+ñ 87bh/40, 190b/13

k.+ñden 76ah/31, 90a/8

k.+ñe 84ah/1, 120a/3, 120a/3, 120a/4

k.+ñi 78ah/28, 89ah/15, 188a/10

k.+ñüzden 149b/14

**kennâs Ar. Süpürgeci, süprüntücü, çöpçü**

k.195b/8

**kenz Ar. Hazine, define, zorluk**

k.164b/7

**kerâhiyyet Ar. Mekruk oluş, kerih ve çirkin olan işin hali**

k.154a/18, 156b/13, 181b/15  
**kerāmāt Ar. Kerametler, cömertlikler**  
k.7a/16, 8a/9  
k.+ındandur 73b/4  
**kerāmet Ar. Cömertlik, kerem, velilerin gösterdiği olağandışı hal**  
k.51b/7, 89a/10, 89a/13, 94b/18, 165b/17, 176b/5, 179b/19, 181a/1, 192a/9  
k.+dür 167a/5, 171b/6, 186b/7  
k.+ine 34a/1, 137a/12  
k.+le 81bh/35  
**kerbelā öz. is.**  
k.+da 42a/9, 42a/19  
k.+dadur 43a/10  
**kerem Ar. Cömertlik**  
k.3b/7, 5a/9, 11a/8, 12a/15, 41a/11, 51b/2, 76ah/51, 78bh/59, 79ah/55, 80ah/33, 82ah/59, 96a/7, 113a/15, 144b/6, 147b/12, 147b/19, 194a/1, 197b/2  
k.+den 60b/12, 179a/16  
k.+i 104a/10, 104a/11, 144a/15, 177a/3  
k.+üme 91a/2  
k.+ümüz 174a/19  
k.+ümüzden 138b/7, 148a/2, 177b/8, 181a/2  
k.+ün 200b/5, 200b/6  
k.+ünden 89ah/18  
**keremen Ar. Cömertlikle, cömertçe**  
k.12b/3  
**kerjh Ar. İğrenç**  
k.79b/18, 198b/11, 201a/1  
k.+dür 168a/4  
**kerjhe Ar. Nefret edilecek iğrenç şey**  
k.170a/13  
k.+sin 199b/5  
**kerjm Ar. yüce, cömert**  
k.1b/11, 11a/14  
k.+lerinden 140b/14  
**kerjme Ar. Yüce, ayet kasdedilerek**  
k.31b/2, 40b/18, 93b/11, 150b/12, 177b/18, 198b/3  
k.+de 146b/13  
k.+dür 71b/17  
k.+nün 103b/16, 103b/17, 124a/11, 162b/3, 177b/19, 198b/5  
k.+si 7a/11, 16a/3, 57b/8, 59a/14  
k.+yi 20a/19, 20a/19, 146b/4  
**kerjme Ar. Kız çocuk**  
k.+leri 17a/4, 19a/9, 20a/13, 23b/7, 43a/18  
k.+lerine 37b/12  
k.+lerinün 20b/4  
k.+sin 37b/14  
**kerlik Far.+T. Sağırılık**  
k.+i 198b/17  
**kerpiç Kerpiç, tuğla şeklinde kesilerek kurutulmuş çamur**  
k.129a/2, 131b/6  
**kerre Ar. Kere, defa**  
k.5b/4, 8b/8, 8b/11, 9b/7, 10b/19, 10b/19, 11a/1, 11a/1, 11a/1, 11a/2, 11a/3, 11b/16, 12a/11, 12a/17, 12b/1, 13a/1, 13a/2, 17a/19, 17b/14, 18b/15, 23b/19, 25a/6, 25a/6, 28b/4, 31a/17, 32a/14, 33b/9, 34b/3, 34b/8, 35b/16, 38a/14, 42b/14, 47b/10, 48a/19, 61a/9, 62b/7, 64b/14, 64b/14, 64b/15, 64b/15, 64b/16, 90b/6, 107b/3, 117b/1, 117b/3, 117b/3, 118a/13, 118a/14, 138a/2, 139a/18, 157a/6, 160b/12, 183a/11, 184b/10  
**kerre-nāy Far. Eskiden kullanılan bir çeşit nefesli saz**  
k.+larıla 55b/17  
**kerrema'llāhū vechehū Ar. Hz. Ali kastedilerek söylenen 'Allah yüzünü ak etsin' dua sözü**  
k.10a/5, 41b/6, 91a/10, 105a/9, 125a/8, 127b/17, 162b/9, 185b/5  
**kerşar Ar. Savaşta döne döne saldıran, Hz. Ali'nin lakabı**  
k.41b/5  
**kerşāsef öz. is.**  
k.48ah/56  
**kerūbiyān Ar. Meleklerin büyükleri**  
k.148a/10

**kes Far, Kimse, kişi**  
k.200b/8  
**kes- Kesmek**  
k.-di 36b/12, 48a/6, 83bh/8, 87ah/58, 89bh/31  
k.-diler 37b/11, 85ah/60  
k.-dügümde 8a/17  
k.-e 57b/15  
k.-eler 85ah/59  
k.-er 124a/6, 162a/1  
k.-mez 82ah/20, 131a/3  
k.-seler 85bh/6  
k.-üp 13a/3, 47a/9, 53b/13, 57a/10, 80bh/62, 87ah/49, 87ah/56, 88bh/6, 200a/8  
**keşāfet Ar. Sıklık, tokluk, kalabalık**  
k.172b/8  
**kesb Ar. Çalışarak kazanma**  
k.20b/12, 25b/2, 74b/1, 97b/1, 102b/7, 117b/11, 119a/17, 119b/7, 119b/11, 129a/3, 132b/9, 142a/11, 199b/1  
k.+e 128b/18, 129a/11  
k.+i 134a/9  
k.+in 131b/3  
k.+inden 66b/15  
k.+ini 3b/4  
k.+lerini 25b/2  
**kesek Kesek, bel, kazma ya da sabanın çıkardığı büyük toprak parçası**  
k.175a/3  
k.+i 184b/18  
**kesel Ar. Gevşeklik, uyuşukluk**  
k.145a/2  
**kesil- Kesilmek**  
k.-mez 83bh/12  
k.-miş 74a/15, 88a/1  
k.-üp 8a/18, 34a/1, 40b/3, 56a/7, 58a/11, 76ah/14, 83b/2, 200a/4  
k.-ür 183b/1  
**kesilen Kesilen**  
k.55b/17  
**kesilmek Kesilmek**  
k.120b/12  
**keşjr Ar. Çok, bol**  
k.23b/6, 84ah/6  
k.+de 10b/9  
**keşjre Ar. Çok**  
k.9b/3, 10a/2, 13a/14, 24a/3, 26b/4, 35a/15, 40b/15  
k.+de 26b/17  
k.+nün 17a/9  
**keskin Keskin**  
k.37a/1, 91a/19, 102a/2  
k.+dür 107b/1  
**kesme Kesme, vergi**  
k.36b/12  
**kesmek Kesmek**  
k.40b/2, 79ah/52  
**kesr Ar. Kıрма, kırılma, parçalamak, parelemek**  
k.112a/17, 158b/6, 181a/7  
k.+i 160b/17  
k.+inde 157a/1  
**keşret Ar. Çokluk, bolluk**  
k.7a/5, 36a/7, 41a/10, 90b/14, 98b/16, 150b/5, 153a/6, 182b/15, 193a/5, 200a/13, 200a/15  
k.+idür 112b/19  
k.+inden 165a/15, 168a/2, 193a/1  
k.+ine 107a/12, 165a/6  
**keş Far. Çeken, çekici**  
k.146b/15  
**keşākeş Far. Çekişme, münekaşa**  
k.+e 82a/13  
**keşf Ar. Bulma, ortaya çıkarma**  
k.33b/9, 40a/15, 47a/2, 87bh/24, 87bh/28, 106b/17, 106b/18, 137a/18, 147a/9, 155a/12, 157b/17, 161a/13, 180b/3, 180b/3  
k.+i 184b/16  
**keştj Far. Gemi**  
k.145a/5  
**ketm Ar. Gizleme, saklama**

k.29b/12, 144a/3, 198b/7

**ketḥūdā** Far. Kahya

k.+sı 55b/11, 60a/2

k.+sına 58a/4

k.+yı 55b/11

**(şeyḥ ebū bekr) kettānj** öz. is.

k.84b/1

**kevākib** Ar. Yıldızlar

k.168b/10

k.+lerinden 169a/18

**keyāniyān** Far. Key'lerin soyundan olan, eski İran şahları

k.+durlar 48ah/57

**keyd** Ar. Hile, düzen

k.147a/7

**keyf** Ar. Keyif, afiyet

k.166a/5

**keyfet** Ar. Nitelik

k.+ine 77b/1

**keyfiyye** Ar. Keyfe, isteğe bağlı

k.29b/1

**keyfiyyet** Ar. Nitelik

k.29b/1, 40b/7, 77bh/24

k.+i 140a/9, 198b/4

k.+in 84ah/27

k.+inde 185a/7

**keyḥūsrev** öz. is.

k.3a/7, 48a/11, 48bh/2, 49b/6

**keykāvus** öz. is.

k.48ah/61, 48ah/62

k.+uḡ 48bh/4

**kevkēb** Ar. Yıldız

k.150b/3

k.+üḡ 47bh/23, 169a/18

**keyḡubād** öz. is.

k.48a/11, 48ah/59, 49b/6, 55a/5

k.+uḡ 48ah/61

**keylūs** Far. Yemeğin midede hazmı sırasında bağırsaklara mahsus beyaz kan damarlarında cereyan eden süt gibi mayı

k.172a/14

k.+uḡ 172b/5, 172b/9

**kevsēr** Ar. Cennetteki bir havuz

k.+e 148b/4

**keyy** Ar. Dağlama

k.199a/15

**keẓm** Ar. Kızgınlığı, öfkeyi yenme

k.197b/15

**keẓẓāb** Ar. Çok yalancı

k.121a/2

k.+ları 84a/4

**ḡible** Ar. Kabe tarafı, güney

ḡ.120a/3, 153b/7

ḡ.+dür 67b/19

ḡ.+leri 83b/15

ḡ.+si 88b/10

ḡ.+ye 65b/14, 68b/17, 88b/9

**ḡıbrıs** öz. is. Yer adı

ḡ.38a/15, 52b/19

**ḡıbt'iyye** öz. is.

ḡ.23a/2

**ḡıdem** Ar. Eskilik

ḡ.145a/5

ḡ.+dür 194b/10

**ḡıl** Kil

ḡ.13a/3

ḡ.+dan 12b/4, 107a/19, 146a/5

ḡ.+ları 32b/9

ḡ.+uḡ 134a/17

**ḡıl-** Kılmak

ḡ.9b/18, 63b/9, 63b/10, 86a/17, 86a/17, 164a/11, 180a/16, 200a/16

ḡ.-a 62b/8, 64b/6, 64b/19, 67a/10, 69b/17, 69b/19,

71a/13, 73a/8, 87a/16, 141a/13, 146b/10, 169a/9,

171b/12, 173b/2, 176b/19, 177b/14, 186a/7, 187b/18,

190a/7, 191b/7

ḡ.-alar 91b/2, 139b/9, 169b/18

ḡ.-ar 34a/10, 81a/15

ḡ.-arlar 17b/7

ḡ.-avuz 177a/6, 177b/5, 185a/2, 185a/9, 185a/10, 185a/11

ḡ.-dı 8b/6, 45a/18, 47bh/39, 48bh/10, 48bh/29, 59a/18, 65b/14, 65b/16, 71a/9, 82b/15, 86a/1, 86a/5, 88a/10, 89b/12, 90b/3, 141b/8, 144a/3, 154a/4, 170b/1, 170b/11, 171a/15, 171b/6, 171b/11, 171b/14, 172a/4, 198b/12, 199a/13

ḡ.-dılar 91b/2

ḡ.-dum 164a/11

ḡ.-duḡuḡuzda 67b/17

ḡ.-duḡı 69a/2

ḡ.-duḡ 28b/1, 176b/6

ḡ.-duḡda 12a/3

ḡ.-duḡdan 86a/5

ḡ.-duḡ 59b/6, 165b/18

ḡ.-ı vir 37a/8

ḡ.-ma 79bh/56

ḡ.-maduḡ 65b/16, 65b/17

ḡ.-madı 71a/14

ḡ.-mam 154b/7

ḡ.-maya 87b/1, 136b/9, 199b/14

ḡ.-mayınca 66a/10, 73a/3

ḡ.-mıḡ 2a/12, 3b/4, 51a/8, 71a/12, 71a/14

ḡ.-mıḡdur 140b/19, 141b/12, 141b/16, 145a/11, 147a/17, 147b/3, 148b/15, 167b/11, 167b/13, 172a/14

ḡ.-mıḡdı 59b/5

ḡ.-mıḡlar 83b/15

ḡ.-mıḡlardur 162b/1, 171b/17

ḡ.-mıḡum 101a/1

ḡ.-mıḡuz 184b/17

ḡ.-sa 3a/19, 59b/8

ḡ.-uḡuz 185a/1

ḡ.-up 2a/11, 3a/15, 16a/11, 22a/2, 31a/11, 34a/9, 40b/9, 44a/2, 65b/18, 76ah/57, 93a/12, 97a/18, 99a/7, 120a/3, 120a/15, 130b/8, 133b/16, 137a/7, 144a/3, 147b/4, 147b/7, 154b/2, 170b/7, 171a/16, 174a/4, 174b/9, 177a/9, 181b/3, 181b/6, 182a/4

ḡ.-ur 51a/10, 61a/10, 61b/19, 89b/10, 134a/3, 142a/4, 143a/5, 172b/12, 172b/18, 172b/19, 187b/5, 187b/16, 192b/2, 193b/8, 194a/1, 195a/10, 195a/10, 195a/12, 199a/15

ḡ.-urlar 194b/9

**ḡılāḡ** Ar. Kaleler

ḡ.57a/1

**ḡılan** Kılan

ḡ.17b/13, 87b/17

**ḡılıç** Kılıç

ḡ40a/4, 40b/1, 55b/16, 75bh/15, 75bh/20, 75bh/21, 75bh/22, 75bh/23, 75bh/27, 82ah/18, 83ah/10, 84bh/59, 129a/16, 130a/10, 133a/7, 133a/8, 133b/12, 133b/12, 139a/12, 139b/18, 159b/13, 174b/11, 174b/13

ḡ.+dan 107b/1, 130b/17

ḡ.+a 83ah/7, 84ah/9

ḡ.+suz 83ah/9

ḡ.+um 85ah/9

ḡ.+umuḡ 85ah/10

ḡ.+ı 40b/4, 138b/14, 138b/15, 154b/18

ḡ.+ın 33a/8, 57b/14

ḡ.+ına 76ah/37

ḡ.+ınuḡ 85ah/45

**ḡılıçlu** Kılıçlı

ḡ.+sı 81bh/5

**ḡılın-** Kılınmak

ḡ.-dı 47bh/23, 47bh/26, 47bh/32

ḡ.-dılar 47bh/41

ḡ.-maya 67a/4

ḡ.-up 7b/16, 10a/14

ḡ.-ur 5a/12, 66a/9, 185a/19

**ḡılınma** Kılınma

ḡ.+sı 167b/8

**ḡıllēt** Ar. Azlık

ḡ.184b/14

ḡ.+i 174b/19

k.+inden 178b/8  
**kılmadın Kılmadan, kılmadan önce**  
 k.1b/10  
**kılmak Kılmak**  
 k.9b/12, 28b/10, 75b/16, 116a/3, 173b/8, 200b/10  
 k.+da 3a/14  
 k.+ı 34a/10, 38b/6  
**kılmama Kılmama, kılmamak**  
 k.+larından 117a/3  
**kılmayan Kılmayan**  
 k.+a 72b/1  
**kınnisrjn öz. is. Yer adı**  
 k.35b/2  
**kır- Kılmak**  
 k.-alar 158b/15  
 k.-dılar 60a/12  
 k.-mişdur 54b/3  
**kırâöt Ar. Okuma**  
 k.60b/12, 62a/19, 69a/16, 73a/13, 78a/9, 88b/14, 159b/7  
 k.+a 159b/12  
 k.+da 88b/14, 159b/12  
 k.+dur 68a/5  
 k.+uñ 69a/15  
 k.+inuñ 159b/10  
**kırıl- Kırılmak**  
 k.-up 199b/8  
 k.-ur 114a/6  
**kırılmağ(k) Kırılmak**  
 k.+a 10b/18  
**kırk- Kırkmak, kesmek**  
 k.-up 12b/12  
**kırk Kırk sayısı**  
 k.7b/2, 9b/6, 11a/1, 18a/7, 18a/10, 18a/10, 20b/10, 21b/4,  
 21b/4, 22a/16, 22a/17, 25a/7, 32b/13, 37b/15, 41b/6,  
 42b/16, 42b/16, 42b/16, 42b/17, 47a/9, 47bh/9, 50a/18,  
 50b/12, 50b/16, 51a/11, 52b/11, 58b/1, 60b/2, 74b/7,  
 80a/9, 83b/4, 121b/19, 126a/1, 128a/18  
 k.+dan 96b/4, 96b/9  
**kırkışā öz. is. Yer adı**  
 k.35b/7  
**kırmağ Kırmağ**  
 k.156a/19  
 k.+dan 155a/4  
**kırmızı Ar. Al, kızıl**  
 k.86ah/17, 134b/2, 134b/19, 172a/18, 172b/6  
**kışa Kısa**  
 k.135a/7  
 k.+da 156b/7  
**kısalık Kısalık**  
 k.+da 134b/8  
**kışās Ar. Öldüreni öldürme, yaralayarı yaralma cezası**  
 k.36b/17  
**kısm Ar. Kısm, bölüm**  
 k.85a/5, 85a/5, 85bh/16, 85bh/25, 85bh/28, 85bh/32,  
 91b/5, 93b/3, 93b/16, 94a/1, 99a/16, 112b/3, 115b/10,  
 117b/16, 118b/16, 121a/8, 121a/8, 121a/11, 121a/12,  
 133b/19, 134a/8, 141b/6, 141b/9, 159b/2, 160a/10,  
 160b/19, 161a/12, 161b/1, 161b/2, 161b/14, 161b/15,  
 162a/2, 166a/17, 166b/14, 166b/17, 166b/19, 167a/2,  
 167a/11, 167a/12, 172a/17, 181b/12, 182b/18, 182b/19,  
 183a/1, 183a/4, 183a/8, 183b/3  
 k.+a 166b/14  
 k.+da 85a/6, 122b/4, 122b/4  
 k.+dan 135a/14, 141b/7, 182b/10  
 k.+dur 78b/13, 93b/3, 144b/10, 144b/11, 144b/19,  
 161b/14, 173b/4, 181b/13, 181b/13, 182b/19, 183a/2,  
 188a/1  
 k.+durlar 145a/3, 145a/13  
 k.+ı 78b/6, 142b/16, 159b/5, 160a/10, 168a/3, 181b/17,  
 181b/18  
 k.+idur 78b/17  
 k.+iladurlar 147a/13  
 k.+in 85a/8  
 k.+ına 12a/18, 78b/7  
 k.+ında 12b/4  
 k.+ından 150b/6

k.+inuñ 169b/19  
 k.+lar 94a/1  
 k.+laruñ 176a/11  
 k.+larından 78b/7  
 k.+larınuñ 78b/13  
 k.+uñ 159b/6, 160a/10  
**kısmet Ar. Pay, nasip, bölme**  
 k.48ah/42, 74a/2, 80bh/5, 80bh/8, 80bh/12, 113a/3,  
 123a/13, 130b/14, 143b/12, 172b/16, 179a/16, 183a/11,  
 183a/12  
 k.+de 167b/3  
 k.+dür 114b/6, 183a/12  
 k.+in 131a/1  
 k.+inde 114b/12  
 k.+ün 143b/10  
**kısmetsüz Ar.+T: Kısmetsiz, nasipsiz**  
 k.80bh/6  
**kışsa Ar. Öykü, olay**  
 k.29b/9  
 k.+sı 9a/2, 48bh/34  
**kışsa-hân Ar.+Far. Kıssa, hikaye söyleyen, meddah**  
 k.+lar 159b/15  
**kış Kış, kış mevsimi**  
 k.56a/6, 58a/7, 58a/9, 120a/12  
 k.+dur 148b/9  
**kışla- Kışlamak**  
 k.-yup 56a/17, 57b/4  
**kışlamağ(k) Kışlamak, kışı geçirmek**  
 k.+a 58a/16  
**kıtāl Ar. Savaş, birbirini öldürme, kavga, vuruşma**  
 k.56b/2, 57b/16, 157a/7  
 k.+den 59a/13  
 k.+e 9a/16  
**kıy- Kıymak, kastetmek, acımamak**  
 k.-ma 85ah/33  
**kıyāfe Ar. Şekil, suret, heyet, feraset, manzara**  
 k.+lerin 135a/14  
**kıvām Ar. Duruş, çağ, bir şeyin vücuduyla kayım olması**  
 k.168b/9, 169a/15  
 k.+a 172b/10, 173a/5  
**kıyām Ar. Kalkma, ayaklanma**  
 k.5a/13, 69a/12, 85b/8, 98a/16, 111b/6, 119b/19,  
 125b/19, 126b/1, 135a/16, 150a/6, 150b/1, 150b/14,  
 153b/4, 159a/15, 164a/16, 164b/5, 165b/18, 166a/12  
 k.+a 87a/10  
 k.+da 188a/18  
 k.+dan 166b/12  
 k.+dur 68a/4  
 k.+ı 179a/18  
 k.+ına 121a/14  
 k.+uñ 69a/11  
**kıyāmet Ar. Kıyamet, mahşer günü, gürültü patırtı**  
 k.66a/16, 67a/14, 74a/15, 75bh/46, 76a/2, 76a/4, 78a/13,  
 83b/3, 84b/8, 104b/19, 108b/8, 110a/5, 117a/8, 119a/2,  
 130b/11, 131b/8, 131b/11, 138a/17, 155a/6, 175b/13,  
 182b/1, 186a/14, 186b/1, 198a/6, 200a/7  
 k.+de 16b/10, 21a/16, 25b/8, 28b/2, 28b/14, 61b/1,  
 66b/19, 69b/19, 70a/2, 70b/19, 75a/10, 78bh/42, 88bh/9,  
 88bh/21, 90a/12, 91b/12, 92a/3, 104a/5, 114b/11,  
 116a/6, 120a/14, 122b/2, 123b/11, 124a/19, 125a/9,  
 127a/12, 129a/7, 130b/10, 138b/3, 150b/15, 162a/17,  
 187b/3  
 k.+dür 131b/2  
 k.+e 16a/19, 46a/6, 76a/15, 81b/6, 150b/1, 187a/13,  
 200a/8  
 k.+i 75b/14  
 k.+ün 88a/14, 148b/2, 196a/16, 197b/8  
**kıyāmet-zā Ar.+Far. Kıyamet koparan**  
 k.+dan 131b/10  
**kıyās Ar. Karşılaştırma, mukayese**  
 k.38a/4, 75b/19, 81a/15, 90a/2, 95a/17, 159b/5, 174b/16,  
 184b/9  
 k.+a 159a/12  
 k.+dan 7a/17  
 k.+ıladur 155b/5

**kıymet Ar. Değer**

ķ.+i 158b/15  
ķ.+in 89ah/42, 175b/9, 175b/10  
ķ.+leri 175a/4

**kıymetsüz Ar.+T. Değersiz**

ķ.87b/9, 87b/11

**kız Kız**

ķ.33b/13, 36a/16, 77bh/37, 77bh/45, 77bh/57, 77bh/61, 78ah/2, 78ah/4  
ķ.+i 19b/7, 21b/13, 21b/14, 25b/6, 25b/7, 31b/9, 32a/2, 32a/15, 32b/2, 36a/4, 38b/12, 42a/5, 43a/17, 48ah/44, 48bh/17, 83ah/12, 194b/9  
ķ.+ın 83ah/35  
ķ.+ları 20a/8, 42a/12  
ķ.+um 19b/16, 37b/15, 83ah/17

**kızar- Kızarmak, kızıl renge bürünmek**

ķ.-dı 197a/8  
ķ.-up 178b/11, 183a/13

**kızdur- Kızdırmak**

ķ.-alar 91b/14  
ķ.-up 91b/13

**kızdurma Kızdırma**

ķ.+sında 81a/8

**kızıl Kızıl, al**

ķ.21a/7, 32b/8, 196b/13

**kızıl buğa öz. is.**

ķ.48b/19, 49a/4

**kızılbaş öz. is.**

ķ.53b/2, 53b/16, 54a/2, 55b/5, 55b/13, 55b/15, 55b/16, 56b/11, 56b/12, 57b/13, 59b/14, 60a/9, 60a/15, 60a/16  
ķ.+a 53b/1, 55b/4, 55b/7, 57b/18, 59b/9, 60a/11  
ķ.+dan 55b/2, 59b/14  
ķ.+i 56b/4, 57a/18  
ķ.+uñ 57b/17

**kızillık Kızillık**

ķ.134b/14  
ķ.+dan 43a/14

**kızillıg krs. kızillık**

ķ.+inün 196b/9

**ki Far. Ki**

k.1b/2, 1b/3, 1b/8, 1b/11, 2a/2, 2a/4, 2a/6, 2a/6, 2a/8, 2a/12, 2a/15, 2a/17, 2b/7, 2b/14, 3a/3, 3a/5, 3a/19, 3b/5, 3b/14, 3b/15, 4a/6, 4a/16, 4b/9, 5a/1, 5a/9, 5a/9, 5a/12, 5a/17, 5b/6, 5b/8, 6a/5, 6a/5, 6a/8, 6a/12, 6b/1, 6b/5, 6b/6, 6b/8, 6b/10, 6b/13, 6b/18, 7a/1, 7a/10, 7a/19, 7b/2, 7b/6, 7b/11, 7b/13, 8a/4, 8a/11, 8a/13, 8a/17, 8a/18, 8b/8, 9a/1, 9b/2, 9b/13, 10a/2, 10a/4, 10a/5, 10a/6, 10a/17, 10b/11, 10b/19, 11a/10, 11a/18, 11b/7, 12a/3, 12a/13, 12b/8, 12b/17, 14b/7, 15a/3, 15a/5, 15a/8, 15a/17, 15b/5, 15b/13, 15b/14, 15b/15, 15b/18, 15b/18, 16a/1, 16a/5, 16a/6, 16a/8, 16a/15, 16b/4, 16b/11, 17a/3, 17a/5, 17a/12, 17a/18, 17b/7, 17b/13, 17b/19, 18a/5, 18a/7, 18a/14, 18a/18, 18b/5, 18b/7, 18b/8, 18b/9, 18b/12, 18b/13, 18b/15, 18b/19, 19a/1, 19a/3, 19a/11, 19a/11, 19b/1, 19b/15, 20a/1, 20a/7, 20a/8, 20a/16, 20a/17, 20b/6, 20b/7, 20b/18, 21a/4, 21a/6, 21a/8, 21b/17, 22a/6, 22b/7, 22b/13, 22b/14, 22b/15, 22b/16, 23a/2, 23a/4, 23a/8, 23a/14, 23b/17, 23b/17, 24a/9, 24b/6, 24b/7, 24b/14, 24b/15, 25b/9, 25b/11, 25b/15, 25b/19, 26a/3, 26a/4, 26a/5, 26a/6, 26a/7, 26a/7, 26a/8, 26a/9, 26a/10, 26a/14, 26b/11, 27a/1, 27a/1, 27a/17, 27a/18, 27b/7, 27b/17, 28a/11, 28a/12, 28a/13, 28a/18, 28b/1, 28b/4, 28b/4, 28b/19, 29a/2, 29a/4, 29a/8, 29a/14, 29a/18, 29b/3, 29b/6, 29b/10, 29b/12, 30a/3, 30b/1, 30b/10, 31a/5, 31a/9, 31a/14, 31a/17, 31a/18, 31b/4, 31b/11, 32a/1, 32b/7, 32b/13, 32b/13, 32b/14, 32b/17, 33a/3, 33a/5, 33a/5, 33a/11, 33b/17, 34a/2, 34a/3, 34a/4, 34a/5, 35b/1, 35b/1, 35b/7, 35b/12, 35b/16, 36a/3, 36a/16, 36b/8, 36b/9, 36b/14, 37a/4, 37b/11, 37b/12, 37b/13, 37b/17, 37b/19, 38a/4, 38a/4, 38b/8, 38b/8, 38b/12, 39a/3, 40b/1, 40b/4, 40b/8, 40b/10, 40b/15, 41a/8, 41a/15, 42a/15, 42a/17, 42b/3, 42b/7, 42b/13, 43a/1, 43a/12, 43a/17, 43b/1, 43b/3, 43b/5, 43b/6, 43b/7, 43b/9, 43b/10, 43b/18, 44a/1, 44a/4, 44a/6, 44a/7, 44a/7, 44a/8, 44a/9, 44a/9, 44a/12, 44a/19, 44b/1, 44b/1, 44b/2, 44b/3, 44b/4, 44b/5, 44b/7,

44b/7, 44b/7, 44b/9, 44b/12, 44b/14, 44b/15, 44b/16, 44b/16, 44b/19, 45a/1, 45a/3, 45a/3, 45a/4, 45a/4, 45a/5, 45a/8, 45a/9, 45a/10, 45a/10, 45a/11, 45a/12, 45a/13, 45a/14, 45a/15, 45a/16, 45a/18, 45a/19, 45b/1, 45b/3, 45b/4, 45b/6, 45b/7, 45b/12, 45b/13, 46a/1, 46a/2, 46a/4, 46a/4, 46a/6, 46a/7, 46a/9, 46a/13, 46a/14, 46a/16, 46a/18, 46a/19, 46a/19, 46b/1, 46b/2, 46b/3, 46b/4, 46b/5, 46b/6, 46b/7, 46b/10, 46b/11, 46b/12, 46b/12, 46b/14, 46b/15, 46b/16, 46b/18, 47a/3, 47a/3, 47a/4, 47a/4, 47a/5, 47a/6, 47a/6, 47a/7, 47a/10, 47a/11, 47a/12, 47a/14, 47a/14, 47a/18, 47b/3, 47b/3, 47b/8, 47bh/1, 47bh/15, 47bh/54, 48a/4, 48ah/7, 48ah/12, 48ah/29, 48ah/30, 48ah/33, 48ah/41, 48ah/44, 48b/10, 48b/16, 48b/18, 48bh/11, 48bh/25, 48bh/26, 48bh/34, 49a/9, 49a/11, 49a/14, 49b/1, 49b/12, 49b/15, 49b/19, 50a/2, 50a/9, 50b/4, 51a/8, 51b/7, 52a/2, 52ah/6, 52b/1, 53b/8, 53b/10, 54a/9, 55a/5, 57a/2, 58a/4, 58a/10, 58b/2, 60b/4, 60b/16, 60b/17, 60b/17, 61a/6, 61a/7, 61a/8, 61a/10, 61a/13, 61a/18, 61a/19, 61a/19, 61b/1, 61b/2, 61b/7, 61b/8, 61b/17, 61b/19, 62a/9, 62a/9, 62a/13, 62a/13, 62a/14, 62a/16, 62a/19, 62a/19, 62b/1, 62b/6, 62b/7, 62b/7, 62b/11, 62b/11, 62b/11, 62b/16, 62b/16, 62b/18, 63a/1, 63a/3, 63a/4, 63a/4, 63a/4, 63a/10, 63a/10, 63a/11, 63a/12, 63a/16, 63a/17, 63a/17, 63b/5, 63b/6, 63b/7, 63b/7, 63b/8, 63b/8, 63b/9, 63b/10, 63b/12, 63b/16, 63b/17, 63b/18, 64a/3, 64a/4, 64a/5, 64a/6, 64a/6, 64a/14, 64a/15, 64a/16, 64a/17, 64a/17, 64b/5, 64b/7, 64b/13, 64b/19, 64b/19, 64b/19, 65a/5, 65a/5, 65a/5, 65a/11, 65a/12, 65a/12, 65a/13, 65a/16, 65b/13, 65b/15, 65b/16, 65b/17, 65b/18, 65b/19, 66a/1, 66a/1, 66a/9, 66a/11, 66a/12, 66a/16, 66a/16, 66a/18, 66a/19, 66b/3, 66b/5, 66b/15, 67a/4, 67a/4, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14, 67b/11, 67b/13, 67b/14, 67b/15, 67b/15, 67b/16, 67b/16, 67b/17, 67b/18, 67b/19, 68a/1, 68a/1, 68a/2, 68a/2, 68a/3, 68a/4, 68a/4, 68a/4, 68a/5, 68a/6, 68a/6, 68a/7, 68a/8, 68a/9, 68a/9, 68a/12, 68a/12, 68a/16, 68a/16, 68b/8, 68b/13, 68b/14, 69a/2, 69a/2, 69a/4, 69a/8, 69a/12, 69a/15, 69b/1, 69b/3, 69b/16, 69b/19, 70a/1, 70a/1, 70a/1, 70a/6, 70a/11, 70a/11, 70a/12, 70a/13, 70a/14, 70b/3, 70b/3, 70b/4, 70b/5, 70b/8, 70b/8, 70b/15, 70b/17, 70b/17, 71a/8, 71a/9, 71a/13, 71a/14, 71a/16, 71a/17, 71a/18, 71a/18, 71b/1, 71b/2, 71b/3, 71b/5, 71b/6, 71b/7, 71b/9, 71b/11, 71b/13, 71b/13, 71b/19, 72a/4, 72a/4, 72a/5, 72a/9, 72a/9, 72b/16, 72b/5, 72b/9, 72b/9, 72b/10, 72b/13, 72b/14, 72b/15, 72b/16, 73a/1, 73a/2, 73a/6, 73a/6, 73a/6, 73a/8, 73a/9, 73a/13, 73a/18, 73a/19, 73a/19, 73b/2, 73b/2, 73b/2, 73b/7, 73b/8, 73b/8, 73b/9, 73b/11, 73b/11, 73b/18, 73b/19, 74a/1, 74a/3, 74a/3, 74a/5, 74a/6, 74a/7, 74a/8, 74a/10, 74a/14, 74a/19, 74b/5, 74b/6, 74b/7, 74b/12, 74b/12, 74b/17, 74b/19, 74b/19, 75a/1, 75a/4, 75a/6, 75a/6, 75a/9, 75a/10, 75a/13, 75b/7, 75b/12, 75b/12, 75b/12, 75b/15, 75b/18, 75b/18, 75b/18, 75b/19, 75b/19, 75bh/1, 75bh/2, 75bh/3, 75bh/8, 75bh/9, 75bh/14, 75bh/15, 75bh/18, 75bh/21, 75bh/24, 75bh/36, 75bh/43, 75bh/46, 75bh/47, 75bh/47, 75bh/49, 76a/2, 76a/3, 76a/4, 76a/4, 76a/5, 76a/7, 76a/9, 76a/10, 76a/11, 76a/11, 76a/18, 76a/18, 76ah/1, 76ah/3, 76ah/9, 76ah/11, 76ah/15, 76ah/18, 76ah/33, 76ah/34, 76ah/40, 76ah/42, 76ah/42, 76ah/43, 76ah/46, 76ah/47, 76ah/56, 76ah/64, 76b/2, 76b/4, 76b/4, 76b/8, 76b/11, 76b/11, 76b/13, 76b/14, 76b/15, 76b/16, 76b/17, 76b/19, 76bh/1, 76bh/9, 76bh/10, 76bh/10, 76bh/11, 76bh/12, 76bh/13, 76bh/20, 76bh/25, 76bh/37, 76bh/39, 76bh/41, 76bh/43, 76bh/49, 76bh/60, 76bh/62, 77a/1, 77a/4, 77a/7, 77a/8, 77a/9, 77a/10, 77a/10, 77a/10, 77a/11, 77a/11, 77a/11, 77a/12, 77a/13, 77a/13, 77a/14, 77a/15, 77a/16, 77a/16, 77a/17, 77a/18, 77ah/3, 77ah/7, 77ah/7, 77ah/8, 77ah/22, 77ah/27, 77ah/30, 77ah/32, 77ah/32, 77ah/35, 77ah/37, 77ah/39, 77ah/40, 77ah/45, 77ah/46, 77ah/50, 77ah/54, 77ah/55, 77ah/56, 77ah/58, 77b/4, 77b/17, 77b/18, 77bh/1, 77bh/3, 77bh/8, 77bh/9, 77bh/10, 77bh/16, 77bh/27, 77bh/30, 77bh/47, 77bh/49, 77bh/55, 77bh/58, 77bh/59, 78a/3, 78a/6, 78a/7, 78a/12, 78a/13, 78ah/5, 78ah/7, 78ah/9, 78ah/10, 78ah/10, 78ah/15,



100a/15, 100a/15, 100b/1, 100b/3, 100b/3, 100b/3, 100b/4, 100b/5, 100b/6, 100b/7, 100b/8, 100b/8, 100b/11, 100b/12, 100b/17, 100b/17, 100b/18, 100b/18, 100b/19, 101a/1, 101a/5, 101a/6, 101a/6, 101a/6, 101a/9, 101a/10, 101a/10, 101a/13, 101a/14, 101a/17, 101a/18, 101b/3, 101b/3, 101b/3, 101b/6, 101b/7, 101b/8, 101b/8, 101b/10, 101b/11, 101b/14, 101b/19, 102a/3, 102a/3, 102a/4, 102a/5, 102a/6, 102a/7, 102a/8, 102a/8, 102a/10, 102a/11, 102a/12, 102a/13, 102a/19, 102b/1, 102b/1, 102b/3, 102b/3, 102b/5, 102b/7, 102b/8, 102b/10, 102b/11, 102b/11, 102b/12, 103a/3, 103a/5, 103a/9, 103a/9, 103a/9, 103a/9, 103a/10, 103a/14, 103b/1, 103b/8, 103b/9, 103b/9, 103b/9, 103b/11, 103b/13, 103b/13, 103b/16, 103b/17, 103b/17, 104a/4, 104a/4, 104a/5, 104a/10, 104a/10, 104a/12, 104a/14, 104a/17, 104a/17, 104a/18, 104a/18, 104b/2, 104b/3, 104b/3, 104b/3, 104b/5, 104b/5, 104b/5, 104b/8, 104b/8, 104b/9, 104b/11, 104b/12, 104b/15, 104b/16, 104b/19, 104b/19, 105a/1, 105a/1, 105a/3, 105a/4, 105a/5, 105a/7, 105a/8, 105a/11, 105a/11, 105a/13, 105a/13, 105a/15, 105a/15, 105a/16, 105a/17, 105a/17, 105a/18, 105a/18, 105a/18, 105a/19, 105b/1, 105b/1, 105b/2, 105b/2, 105b/3, 105b/5, 105b/7, 105b/9, 105b/10, 105b/13, 105b/13, 105b/13, 105b/14, 106a/2, 106a/2, 106a/4, 106a/4, 106a/9, 106a/10, 106a/10, 106a/11, 106a/11, 106a/11, 106a/12, 106a/13, 106a/14, 106a/16, 106b/1, 106b/3, 106b/4, 106b/4, 106b/4, 106b/8, 106b/10, 106b/10, 106b/11, 106b/13, 106b/14, 106b/15, 106b/16, 106b/16, 106b/17, 106b/18, 106b/18, 106b/19, 107a/2, 107a/3, 107a/9, 107a/10, 107a/11, 107a/13, 107a/15, 107a/18, 107b/1, 107b/3, 107b/6, 107b/7, 107b/7, 107b/8, 107b/10, 107b/10, 107b/15, 107b/15, 107b/16, 107b/17, 108a/2, 108a/6, 108a/9, 108a/10, 108a/11, 108a/14, 108a/18, 108a/18, 108a/18, 108a/19, 108b/1, 108b/2, 108b/2, 108b/3, 108b/3, 108b/6, 108b/7, 108b/9, 108b/9, 108b/10, 108b/10, 108b/11, 108b/12, 108b/13, 108b/15, 108b/15, 108b/15, 108b/17, 108b/17, 108b/17, 108b/18, 108b/19, 109a/1, 109a/2, 109a/2, 109a/4, 109a/4, 109a/5, 109a/5, 109a/7, 109a/13, 109a/13, 109a/14, 109a/14, 109a/15, 109a/19, 109b/1, 109b/2, 109b/3, 109b/9, 109b/11, 109b/12, 109b/15, 109b/16, 109b/17, 109b/17, 109b/18, 109b/18, 109b/19, 109b/19, 110a/4, 110a/7, 110a/8, 110a/9, 110a/9, 110a/9, 110a/10, 110a/11, 110a/12, 110a/13, 110a/13, 110a/14, 110a/15, 110a/15, 110a/18, 110a/19, 110b/1, 110b/1, 110b/2, 110b/3, 110b/3, 110b/8, 110b/8, 110b/11, 110b/12, 110b/15, 110b/15, 110b/16, 110b/16, 110b/16, 110b/18, 110b/19, 111a/5, 111a/6, 111a/7, 111a/10, 111a/11, 111a/11, 111a/15, 111a/15, 111a/16, 111b/1, 111b/3, 111b/5, 111b/7, 111b/9, 111b/9, 111b/9, 111b/11, 111b/11, 111b/14, 111b/15, 111b/15, 111b/17, 111b/18, 111b/18, 111b/19, 111b/19, 111b/19, 112a/3, 112a/4, 112a/5, 112a/5, 112a/7, 112a/8, 112a/9, 112a/10, 112a/13, 112a/13, 112a/14, 112a/17, 112a/18, 112b/2, 112b/6, 112b/7, 112b/8, 112b/11, 112b/11, 112b/11, 112b/14, 113a/1, 113a/1, 113a/4, 113a/5, 113a/7, 113a/8, 113a/9, 113a/11, 113a/11, 113a/12, 113a/12, 113a/14, 113a/16, 113a/17, 113a/18, 113b/1, 113b/2, 113b/8, 113b/8, 113b/10, 113b/12, 113b/16, 113b/16, 113b/18, 113b/18, 113b/19, 114a/1, 114a/7, 114a/11, 114a/11, 114a/12, 114a/16, 114a/18, 114a/18, 114a/18, 114a/19, 114b/1, 114b/1, 114b/5, 114b/6, 114b/7, 114b/10, 114b/10, 114b/15, 114b/15, 114b/19, 114b/19, 115a/2, 115a/5, 115a/7, 115a/8, 115a/9, 115a/12, 115a/13, 115a/13, 115a/15, 115a/16, 115a/18, 115a/18, 115b/1, 115b/3, 115b/4, 115b/9, 115b/13, 115b/14, 115b/14, 115b/14, 115b/15, 115b/15, 115b/19, 116a/1, 116a/4, 116a/5, 116a/7, 116a/13, 116a/14, 116a/15, 116a/19, 116b/3, 116b/5, 116b/5, 116b/7, 116b/8, 116b/12, 116b/13, 116b/14, 116b/17, 116b/17, 117a/4, 117a/5, 117a/6, 117a/9, 117a/11, 117a/11, 117a/17, 117a/17, 117a/18, 117a/19, 117a/19, 117b/1, 117b/2, 117b/2, 117b/3, 117b/4, 117b/4, 117b/5, 117b/5, 117b/6, 117b/12, 117b/13, 117b/13, 117b/14, 117b/15, 118a/2, 118a/2, 118a/3, 118a/4, 118a/4, 118a/6, 118a/9, 118a/9, 118a/12, 118a/13, 118a/13, 118a/18, 118a/19, 118a/19, 118b/1, 118b/2, 118b/3, 118b/3, 118b/4, 118b/5, 118b/5,

118b/6, 118b/8, 118b/9, 118b/14, 119a/1, 119a/1, 119a/2, 119a/5, 119a/5, 119a/8, 119a/9, 119a/10, 119a/14, 119a/14, 119a/14, 119a/15, 119a/15, 119a/16, 119a/17, 119a/18, 119a/18, 119b/2, 119b/4, 119b/7, 119b/8, 119b/9, 119b/9, 119b/10, 119b/10, 119b/10, 119b/11, 119b/12, 119b/16, 119b/17, 119b/18, 120a/1, 120a/2, 120a/3, 120a/5, 120a/7, 120a/8, 120a/9, 120a/11, 120a/11, 120a/13, 120a/14, 120a/14, 120a/16, 120a/17, 120a/17, 120a/18, 120a/18, 120b/1, 120b/4, 120b/7, 120b/7, 120b/7, 120b/9, 120b/9, 120b/10, 120b/14, 120b/15, 120b/17, 120b/19, 121a/2, 121a/3, 121a/4, 121a/4, 121a/6, 121a/7, 121a/7, 121a/8, 121a/8, 121a/9, 121a/11, 121a/12, 121a/16, 121a/18, 121a/19, 121b/4, 121b/4, 121b/6, 121b/6, 121b/6, 121b/7, 121b/9, 121b/11, 121b/14, 121b/18, 122a/5, 122a/9, 122a/9, 122a/11, 122a/12, 122a/12, 122a/13, 122a/18, 122a/19, 122b/6, 122b/11, 122b/12, 122b/14, 122b/14, 122b/15, 122b/15, 122b/16, 122b/17, 123a/1, 123a/2, 123a/4, 123a/6, 123a/7, 123a/11, 123a/12, 123a/12, 123a/12, 123a/14, 123a/16, 123a/18, 123a/19, 123b/2, 123b/5, 123b/5, 123b/7, 123b/7, 123b/8, 123b/8, 123b/12, 123b/13, 123b/14, 123b/16, 123b/16, 123b/17, 123b/19, 124a/1, 124a/11, 124a/13, 124a/18, 124a/18, 124a/19, 124b/2, 124b/5, 124b/7, 124b/7, 124b/10, 124b/11, 124b/11, 124b/16, 124b/16, 124b/17, 124b/17, 124b/18, 124b/19, 125a/1, 125a/3, 125a/4, 125a/4, 125a/8, 125a/8, 125a/13, 125a/13, 125a/13, 125a/14, 125a/18, 125a/19, 125a/19, 125b/1, 125b/4, 125b/4, 125b/7, 125b/11, 125b/11, 125b/12, 125b/13, 125b/17, 125b/18, 125b/19, 126a/8, 126a/14, 126a/19, 126b/3, 126b/8, 126b/10, 126b/14, 127a/1, 127a/3, 127a/4, 127a/4, 127a/5, 127a/8, 127a/9, 127a/9, 127a/10, 127a/11, 127a/12, 127a/13, 127a/14, 127a/14, 127a/15, 127a/15, 127b/1, 127b/1, 127b/4, 127b/10, 127b/11, 127b/11, 127b/12, 127b/12, 127b/13, 127b/15, 127b/16, 127b/16, 127b/18, 127b/19, 128a/1, 128a/2, 128a/3, 128a/4, 128a/6, 128a/7, 128a/7, 128a/9, 128a/9, 128a/11, 128a/13, 128a/15, 128a/17, 128a/19, 128b/4, 128b/4, 128b/7, 128b/10, 128b/12, 128b/13, 128b/14, 128b/15, 128b/16, 128b/18, 129a/6, 129a/7, 129a/10, 129a/13, 129a/14, 129a/18, 129b/1, 129b/1, 129b/4, 129b/4, 129b/5, 129b/5, 129b/6, 129b/6, 129b/7, 129b/9, 129b/10, 129b/12, 129b/14, 129b/18, 129b/19, 130a/1, 130a/1, 130a/1, 130a/6, 130a/7, 130a/9, 130a/10, 130a/13, 130a/14, 130a/15, 130a/16, 130a/18, 130b/1, 130b/2, 130b/4, 130b/6, 130b/10, 130b/11, 130b/12, 130b/13, 130b/14, 130b/15, 130b/15, 130b/16, 130b/17, 130b/18, 130b/19, 130b/19, 131a/4, 131a/5, 131a/5, 131a/6, 131a/7, 131a/11, 131a/14, 131a/18, 131a/18, 131b/1, 131b/6, 131b/9, 131b/10, 131b/11, 131b/13, 131b/16, 131b/19, 131b/19, 132a/2, 132a/4, 132a/5, 132a/6, 132a/7, 132a/8, 132a/11, 132a/12, 132a/15, 132a/17, 132a/19, 132b/2, 132b/2, 132b/3, 132b/4, 132b/6, 132b/8, 132b/8, 132b/9, 132b/11, 132b/15, 132b/16, 132b/16, 133a/1, 133a/4, 133a/5, 133a/6, 133a/7, 133a/9, 133a/12, 133a/13, 133a/14, 133a/14, 133a/16, 133a/17, 133a/18, 133b/3, 133b/4, 133b/6, 133b/8, 133b/9, 133b/11, 133b/13, 133b/14, 133b/16, 133b/16, 133b/17, 134a/1, 134a/1, 134a/3, 134a/6, 134a/7, 134a/8, 134a/11, 134a/12, 134a/13, 134b/3, 134b/4, 134b/5, 134b/7, 134b/7, 134b/8, 134b/13, 134b/15, 134b/19, 135a/1, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/6, 135a/7, 135a/14, 135a/17, 135a/18, 135a/19, 135b/1, 135b/2, 135b/2, 135b/4, 135b/4, 135b/7, 135b/8, 135b/9, 135b/10, 135b/11, 135b/14, 135b/14, 135b/15, 135b/17, 135b/18, 136a/1, 136a/2, 136a/4, 136a/7, 136a/7, 136a/9, 136a/14, 136a/15, 136a/17, 136b/2, 136b/2, 136b/3, 136b/4, 136b/5, 136b/6, 136b/7, 136b/8, 136b/9, 136b/10, 136b/11, 136b/11, 136b/12, 136b/13, 136b/14, 136b/14, 136b/17, 137a/2, 137a/5, 137a/6, 137a/6, 137a/7, 137a/8, 137a/9, 137a/12, 137a/15, 137a/16, 137a/17, 137a/17, 137a/18, 137b/2, 137b/3, 137b/12, 137b/14, 137b/17, 137b/18, 137b/18, 138a/1, 138a/5, 138a/6, 138a/7, 138a/10, 138a/11, 138a/13, 138a/13, 138a/15, 138a/17, 138b/4, 138b/5, 138b/8, 138b/10, 138b/10, 138b/11, 138b/12, 138b/14, 138b/15,



138b/16, 138b/16, 138b/16, 138b/18, 138b/18, 138b/18, 138b/19, 139a/1, 139a/2, 139a/2, 139a/3, 139a/5, 139a/7, 139a/11, 139a/11, 139a/11, 139a/14, 139a/15, 139a/18, 139a/19, 139b/2, 139b/3, 139b/6, 139b/8, 139b/10, 139b/10, 139b/11, 140a/1, 140a/5, 140a/8, 140a/12, 140a/13, 140a/14, 140a/15, 140a/18, 140a/18, 140b/1, 140b/2, 140b/3, 140b/4, 140b/7, 140b/9, 140b/9, 140b/11, 140b/15, 140b/18, 140b/18, 141a/1, 141a/2, 141a/3, 141a/3, 141a/4, 141a/6, 141a/7, 141a/7, 141a/17, 141a/18, 141a/19, 141a/19, 141b/1, 141b/3, 141b/5, 141b/5, 141b/8, 141b/10, 141b/10, 141b/12, 141b/16, 141b/17, 141b/18, 141b/19, 142a/1, 142a/2, 142a/6, 142a/7, 142a/8, 142a/8, 142a/10, 142a/13, 142a/14, 142a/16, 142a/17, 142a/17, 142a/18, 142a/19, 142b/1, 142b/2, 142b/3, 142b/3, 142b/8, 142b/10, 142b/11, 142b/12, 142b/13, 143a/1, 143a/4, 143a/5, 143a/6, 143a/8, 143a/8, 143a/9, 143a/9, 143a/10, 143a/12, 143a/13, 143a/14, 143a/16, 143a/16, 143a/18, 143b/2, 143b/9, 143b/10, 143b/10, 143b/13, 143b/14, 143b/15, 143b/16, 143b/16, 144a/6, 144a/6, 144a/7, 144a/8, 144a/9, 144a/10, 144a/11, 144a/11, 144a/12, 144a/13, 144a/19, 144b/3, 144b/4, 144b/4, 144b/5, 144b/6, 144b/8, 144b/8, 144b/12, 144b/14, 145a/5, 145a/12, 145a/13, 145a/14, 145a/14, 145a/15, 145a/17, 145a/17, 145a/19, 145b/4, 145b/5, 145b/9, 145b/10, 145b/11, 145b/12, 145b/15, 145b/15, 145b/16, 145b/19, 146a/1, 146a/3, 146a/4, 146a/6, 146a/7, 146a/8, 146a/10, 146a/10, 146a/11, 146a/11, 146a/13, 146a/13, 146a/18, 146a/19, 146a/19, 146b/1, 146b/1, 146b/6, 146b/7, 146b/9, 146b/10, 146b/12, 146b/14, 146b/15, 146b/15, 146b/16, 146b/18, 146b/18, 146b/19, 146b/19, 147a/2, 147a/2, 147a/3, 147a/3, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/5, 147a/5, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/7, 147a/7, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/9, 147a/9, 147a/15, 147a/16, 147a/17, 147b/5, 147b/6, 147b/7, 147b/9, 147b/10, 147b/15, 147b/15, 147b/16, 148a/1, 148a/1, 148a/2, 148a/3, 148a/3, 148a/4, 148a/5, 148a/5, 148a/5, 148a/6, 148a/7, 148a/14, 148a/15, 148a/15, 148a/19, 148b/8, 148b/8, 148b/9, 148b/10, 148b/10, 148b/11, 148b/12, 148b/16, 148b/16, 149a/2, 149a/5, 149a/7, 149a/7, 149a/9, 149a/10, 149a/14, 149a/15, 149a/18, 149a/18, 149b/1, 149b/2, 149b/2, 149b/3, 149b/8, 149b/13, 149b/13, 149b/15, 149b/15, 149b/17, 150a/3, 150a/16, 150b/2, 150b/2, 150b/5, 150b/10, 150b/14, 151a/1, 151a/2, 151a/3, 151a/7, 151a/7, 151a/8, 151a/8, 151a/10, 151a/12, 151a/16, 151a/17, 151a/18, 151b/10, 151b/12, 151b/18, 151b/19, 152a/7, 152a/7, 152a/7, 152a/9, 152a/10, 152a/10, 152a/11, 152a/12, 152a/12, 152a/12, 152a/13, 152a/14, 152a/14, 152a/15, 152a/15, 152a/17, 152a/18, 152a/18, 152a/18, 152b/3, 152b/4, 152b/4, 152b/5, 152b/6, 152b/6, 152b/10, 152b/10, 152b/11, 152b/12, 152b/17, 152b/17, 152b/18, 152b/18, 152b/19, 152b/19, 153a/2, 153a/3, 153a/3, 153a/4, 153a/6, 153a/10, 153a/10, 153a/11, 153a/11, 153a/13, 153a/16, 153a/17, 153a/17, 153a/18, 153a/18, 153b/2, 153b/2, 153b/3, 153b/4, 153b/13, 153b/14, 153b/14, 153b/17, 153b/19, 153b/19, 154a/2, 154a/3, 154a/3, 154a/4, 154a/5, 154a/5, 154a/6, 154a/9, 154a/13, 154a/14, 154a/19, 154b/4, 154b/6, 154b/6, 154b/8, 154b/10, 154b/12, 154b/14, 154b/19, 155a/1, 155a/2, 155a/2, 155a/3, 155a/3, 155a/5, 155a/6, 155a/8, 155a/10, 155a/11, 155a/12, 155a/12, 155a/14, 155a/15, 155a/17, 155a/19, 155b/1, 155b/2, 155b/5, 155b/5, 155b/6, 155b/8, 155b/9, 155b/10, 155b/11, 155b/12, 155b/13, 155b/15, 155b/16, 155b/16, 155b/16, 156a/3, 156a/5, 156a/6, 156a/7, 156a/9, 156a/10, 156a/11, 156a/13, 156a/16, 156a/16, 156a/17, 156a/17, 156a/19, 156b/1, 156b/3, 156b/5, 156b/5, 156b/6, 156b/7, 156b/8, 156b/9, 156b/12, 156b/12, 156b/13, 156b/15, 156b/15, 156b/15, 156b/17, 156b/18, 157a/1, 157a/2, 157a/3, 157a/4, 157a/5, 157a/7, 157a/8, 157a/8, 157a/11, 157a/12, 157a/13, 157a/15, 157a/16, 157a/17, 157a/17, 157a/19, 157b/5, 157b/7, 157b/9, 157b/9, 157b/10, 157b/10, 157b/10, 157b/11, 157b/13, 157b/15, 157b/15, 157b/17, 157b/18, 157b/19, 158a/3, 158a/4, 158a/6, 158a/6, 158a/7, 158a/9, 158a/11, 158a/12, 158a/13, 158a/14, 158a/15, 158a/16, 158a/17, 158a/18, 158a/18, 158a/19, 158a/19, 158b/1, 158b/2, 158b/3, 158b/4, 158b/6, 158b/9, 158b/10, 158b/16, 158b/16, 158b/17, 158b/18, 158b/19, 159a/3, 159a/3, 159a/4, 159a/5, 159a/6, 159a/7, 159a/8, 159a/9, 159a/11, 159a/12, 159a/12, 159a/13, 159a/15, 159a/15, 159a/17, 159a/19, 159a/19, 159b/4, 159b/6, 159b/12, 159b/13, 159b/13, 159b/13, 159b/15, 159b/15, 159b/17, 159b/19, 159b/19, 160a/4, 160a/8, 160a/11, 160a/12, 160a/13, 160a/14, 160a/15, 160a/18, 160a/18, 160b/1, 160b/2, 160b/3, 160b/4, 160b/7, 160b/8, 160b/8, 160b/8, 160b/12, 160b/13, 160b/13, 160b/15, 160b/16, 160b/18, 160b/18, 160b/19, 160b/19, 161a/1, 161a/1, 161a/3, 161a/3, 161a/5, 161a/7, 161a/8, 161a/8, 161a/9, 161a/10, 161a/11, 161a/13, 161a/14, 161a/16, 161a/19, 161a/19, 161b/5, 161b/11, 161b/12, 161b/14, 161b/16, 161b/17, 161b/18, 162a/3, 162a/5, 162a/5, 162a/7, 162a/13, 162a/13, 162b/1, 162b/4, 162b/10, 162b/10, 162b/13, 162b/14, 162b/18, 162b/18, 163a/2, 163a/4, 163a/5, 163a/5, 163a/6, 163a/7, 163a/7, 163a/10, 163a/10, 163a/13, 163a/17, 163a/17, 163b/1, 163b/1, 163b/1, 163b/2, 163b/5, 163b/8, 163b/9, 163b/9, 163b/10, 163b/11, 163b/12, 163b/17, 163b/17, 163b/18, 163b/19, 163b/19, 164a/1, 164a/1, 164a/3, 164a/4, 164a/4, 164a/9, 164a/10, 164a/13, 164a/13, 164a/15, 164a/16, 164a/17, 164a/17, 164a/19, 164a/19, 164b/1, 164b/2, 164b/4, 164b/4, 164b/5, 164b/7, 164b/7, 164b/10, 164b/14, 164b/15, 164b/17, 165a/2, 165a/4, 165a/9, 165a/10, 165a/12, 165a/13, 165a/14, 165a/14, 165a/15, 165a/17, 165a/18, 165a/19, 165b/2, 165b/4, 165b/5, 165b/6, 165b/8, 165b/9, 165b/10, 165b/11, 165b/13, 165b/13, 165b/17, 165b/18, 166a/1, 166a/3, 166a/4, 166a/6, 166a/6, 166a/8, 166a/11, 166a/12, 166a/15, 166a/15, 166a/16, 166b/4, 166b/4, 166b/6, 166b/10, 166b/10, 166b/11, 166b/13, 166b/15, 166b/16, 166b/18, 166b/18, 167a/1, 167a/1, 167a/8, 167a/8, 167a/10, 167a/12, 167a/13, 167a/15, 167a/16, 167a/17, 167a/17, 167a/18, 167b/1, 167b/1, 167b/3, 167b/4, 167b/5, 167b/5, 167b/6, 167b/8, 167b/9, 167b/14, 167b/16, 167b/17, 167b/18, 167b/19, 167b/19, 168a/1, 168a/3, 168a/4, 168a/5, 168a/8, 168a/9, 168a/10, 168a/12, 168a/14, 168a/17, 168a/17, 168b/5, 168b/6, 168b/7, 168b/8, 168b/8, 168b/9, 168b/12, 168b/12, 168b/14, 168b/15, 168b/17, 168b/19, 169a/1, 169a/3, 169a/4, 169a/6, 169a/13, 169a/17, 169b/1, 169b/1, 169b/10, 169b/10, 169b/11, 169b/11, 169b/14, 169b/16, 169b/16, 169b/17, 169b/19, 170a/1, 170a/2, 170a/2, 170a/3, 170a/4, 170a/5, 170a/5, 170a/6, 170a/7, 170a/9, 170a/9, 170a/11, 170a/14, 170a/15, 170a/16, 170b/5, 170b/9, 170b/19, 170b/19, 171a/11, 171a/12, 171a/14, 171a/15, 171a/17, 171b/3, 171b/4, 171b/4, 171b/5, 171b/5, 171b/8, 171b/9, 171b/9, 171b/13, 171b/14, 171b/16, 171b/17, 171b/18, 172a/2, 172a/3, 172a/5, 172a/11, 172a/12, 172a/13, 172a/14, 172a/17, 172a/18, 172a/19, 172b/1, 172b/2, 172b/4, 172b/5, 172b/5, 172b/6, 172b/8, 172b/9, 172b/10, 172b/11, 172b/11, 172b/13, 172b/13, 172b/14, 172b/17, 173a/1, 173a/2, 173a/3, 173a/4, 173a/9, 173a/13, 173a/15, 173a/19, 173b/5, 173b/6, 173b/11, 173b/13, 173b/18, 174a/2, 174a/5, 174a/9, 174a/9, 174a/10, 174a/15, 174b/15, 174b/16, 174b/18, 174b/19, 175a/2, 175a/3, 175a/5, 175a/7, 175a/10, 175a/14, 175a/15, 175a/17, 175b/3, 175b/6, 175b/8, 175b/8, 175b/8, 175b/9, 175b/9, 175b/10, 175b/11, 175b/11, 175b/13, 175b/13, 175b/15, 175b/15, 175b/16, 175b/18, 175b/18, 175b/19, 175b/19, 176a/2, 176a/3, 176a/4, 176a/4, 176a/5, 176a/6, 176a/7, 176a/12, 176a/13, 176a/14, 176a/15, 176a/16, 176a/17, 176b/3, 176b/7, 176b/8, 176b/10, 176b/11, 176b/17, 176b/17, 176b/17, 176b/18, 177a/4, 177a/8, 177a/10, 177a/11, 177a/12, 177a/13, 177a/17, 177a/17, 177b/4, 177b/4, 177b/5, 177b/8, 177b/11, 177b/12, 177b/14, 177b/18, 177b/18, 177b/19, 178a/1, 178a/2, 178a/3, 178a/4, 178a/8, 178a/9, 178a/15, 178a/16, 178a/18, 178b/2, 178b/2, 178b/7, 178b/9, 178b/11, 178b/12, 179a/1, 179a/2, 179a/5, 179a/7, 179a/9, 179a/13, 179a/13, 179a/16,

- 179a/16, 179a/17, 179a/19, 179b/5, 179b/5, 179b/6, 179b/7, 179b/7, 179b/9, 179b/9, 179b/9, 179b/10, 179b/12, 179b/14, 179b/17, 179b/18, 179b/18, 180a/3, 180a/3, 180a/6, 180a/10, 180a/11, 180a/14, 180a/16, 180a/17, 180a/19, 180b/4, 180b/5, 180b/8, 180b/10, 180b/11, 180b/12, 180b/14, 180b/15, 180b/19, 181a/3, 181a/5, 181a/7, 181a/10, 181a/13, 181a/16, 181a/17, 181a/18, 181b/1, 181b/3, 181b/5, 181b/8, 181b/9, 181b/11, 181b/15, 181b/16, 181b/18, 182a/3, 182a/4, 182a/5, 182a/5, 182a/7, 182a/12, 182a/12, 182a/13, 182a/14, 182a/19, 182b/2, 182b/2, 182b/5, 182b/5, 182b/6, 182b/8, 182b/8, 182b/12, 182b/13, 182b/13, 182b/15, 182b/18, 182b/19, 183a/2, 183a/3, 183a/4, 183a/5, 183a/7, 183a/10, 183a/11, 183a/12, 183a/12, 183a/13, 183a/14, 183a/16, 183b/1, 183b/1, 183b/3, 183b/6, 183b/8, 183b/9, 183b/9, 183b/12, 183b/12, 183b/13, 183b/15, 183b/17, 183b/17, 184a/3, 184a/4, 184a/6, 184a/6, 184a/7, 184a/9, 184a/11, 184a/13, 184a/14, 184a/15, 184a/15, 184a/16, 184a/17, 184b/10, 184b/11, 184b/11, 184b/12, 184b/13, 184b/15, 184b/15, 184b/16, 184b/16, 184b/17, 185a/5, 185a/9, 185a/9, 185a/12, 185a/14, 185a/14, 185a/16, 185b/2, 185b/3, 185b/5, 185b/7, 185b/8, 185b/8, 185b/10, 185b/10, 185b/11, 185b/12, 185b/13, 185b/13, 185b/18, 185b/18, 185b/18, 186a/4, 186a/5, 186a/5, 186a/9, 186a/9, 186a/13, 186a/14, 186a/15, 186b/1, 186b/1, 186b/3, 186b/6, 186b/7, 186b/11, 186b/12, 186b/12, 186b/13, 186b/14, 186b/14, 186b/17, 187a/2, 187a/2, 187a/3, 187a/4, 187a/5, 187a/11, 187a/16, 187a/16, 187a/17, 187a/19, 187a/19, 187b/6, 187b/9, 187b/9, 187b/9, 187b/11, 188a/1, 188a/2, 188a/2, 188a/6, 188a/7, 188a/8, 188a/9, 188a/12, 188a/15, 188a/15, 188a/16, 188a/19, 188b/1, 188b/4, 188b/6, 188b/8, 188b/9, 188b/9, 188b/10, 188b/13, 188b/14, 188b/15, 188b/16, 188b/16, 188b/18, 188b/18, 188b/19, 189a/4, 189a/5, 189a/10, 189a/13, 189a/13, 189a/14, 189a/15, 189a/16, 189a/17, 189a/18, 189b/1, 189b/3, 189b/5, 189b/6, 189b/6, 189b/8, 189b/9, 189b/12, 189b/13, 189b/14, 189b/15, 189b/17, 189b/17, 189b/18, 190a/2, 190a/3, 190a/4, 190a/5, 190a/7, 190a/8, 190a/8, 190a/14, 190a/16, 190a/17, 190b/2, 190b/3, 190b/7, 190b/10, 190b/12, 190b/12, 190b/15, 190b/17, 191a/1, 191a/1, 191a/3, 191a/5, 191a/7, 191a/10, 191a/11, 191a/12, 191a/13, 191a/13, 191a/15, 191a/16, 191a/17, 191a/18, 191a/19, 191b/2, 191b/3, 191b/4, 191b/4, 191b/6, 191b/8, 191b/8, 191b/9, 191b/11, 191b/16, 191b/19, 192a/2, 192a/3, 192a/4, 192a/4, 192a/4, 192a/6, 192a/6, 192a/7, 192a/7, 192a/8, 192a/10, 192a/11, 192a/11, 192a/14, 192a/16, 192a/16, 192a/17, 192a/18, 192a/19, 192b/1, 192b/2, 192b/3, 192b/5, 192b/7, 192b/9, 192b/10, 192b/11, 192b/12, 192b/14, 192b/15, 192b/15, 192b/18, 192b/18, 193a/4, 193a/6, 193a/7, 193a/14, 193a/15, 193a/17, 193a/19, 193b/3, 193b/7, 193b/7, 193b/9, 193b/11, 193b/12, 193b/12, 193b/16, 193b/16, 193b/17, 193b/18, 193b/18, 194a/2, 194a/3, 194a/4, 194a/5, 194a/6, 194a/7, 194a/8, 194a/10, 194a/11, 194a/12, 194a/13, 194a/14, 194a/15, 194b/2, 194b/2, 194b/3, 194b/6, 194b/6, 194b/6/
- kibār Ar. Büyüklük**  
k.7a/10, 26b/13, 29b/13, 39a/6, 47a/14, 50a/5, 82bh/32, 83ah/23, 84ah/32, 86b/3, 155b/8  
k.+a 200b/2  
k.+dan 16b/7, 78bh/51, 85bh/13, 87bh/47  
k.+ları 78a/19
- kiber Ar. Büyüklük, yaşlılık**  
k.47a/9
- kibir Ar. Büyüklük taslama, büyüklük**  
k.82b/12, 88b/4, 88b/4, 98a/6, 110a/17, 116a/12, 116b/13, 134b/8, 135a/6, 185a/4, 185a/5, 186a/6, 186a/10, 186b/6, 187b/16, 187b/17, 188a/1, 188a/10, 188a/11, 188a/15, 188b/7, 188b/9, 188b/18, 189a/19, 190b/4, 191a/9, 191a/14, 191a/16, 193b/5, 193b/6, 193b/8, 193b/19, 194b/1, 194b/18, 198a/13, 199a/8, 199a/9, 199a/11, 201a/12  
k.+den 146b/15, 190a/4, 194b/7, 194b/19  
k.+dür 188a/19, 191b/9, 193a/16
- k.+i 135b/4  
k.+in 74a/3  
k.+inden 76a/8  
k.+lerin 187b/10  
k.+ün 107a/13, 188b/10
- kibriyā Ar. Büyüklük, ululuk, Allah**  
k.22a/4, 54a/6, 58a/17, 61a/13, 62b/7, 66a/18, 68a/4, 70b/19, 76ah/16, 78ah/31, 82b/11, 96b/18, 98b/10, 99b/18, 114b/19, 146b/6, 164a/3, 165a/8, 165a/9, 168a/9, 177b/4, 182b/1, 185a/19, 185b/2, 185b/19, 186b/13, 194b/16, 197a/19, 198a/16  
k.+dan 143a/1, 199a/9  
k.+dur 148a/7  
k.+nuḡ 62b/18, 70a/14, 103b/8  
k.+sı 165a/10, 165a/11  
k.+uḡ 164a/12  
k.+ya 44a/12, 58b/17, 68a/11, 76ah/41, 78bh/65, 84ah/21, 100b/2, 145a/7, 146a/6  
k.+yı 88b/11, 184b/17
- kibriyālik Ar.+T. Ululuk**  
k.77b/4, 77b/8, 90a/6
- kibrīt Ar. Kibrit, kükürt**  
k.167b/15
- kiçe Keçe**  
k.86ah/50  
k.+den 126b/17
- kifāyāt Ar. Kifayetler**  
k.+a 162a/13
- kifāye krş. kifayet**  
k.150b/13
- kifāyet Ar. Yeterli olma**  
k.17a/14, 88a/12, 88bh/34, 126b/16, 128b/13, 128b/17, 129a/12, 129b/5  
k.+den 114a/13
- kiḡl ü kāl Ar. Dedikodu**  
k.+ından 90bh/53
- kiḡl ḡan öz. is.**  
k.48b/3
- kiḡb Ar. Köpekler**  
k.5a/18, 20b/5, 22a/14, 25a/3, 25a/9, 37b/6, 59b/16
- kiḡe Ar. Kile**  
k.160b/11
- kiḡid Far. anahtarla açılan alet, kilit**  
k.2a/3  
k.+i 146b/18
- kiḡim Far. Kilim**  
k.127a/18, 128a/4  
k.+den 128a/3, 128a/6  
k.+i 140a/15
- kiḡk Far. Kamış kalem**  
k.4a/4, 60a/19
- kiḡye Ar. Böbrek**  
k.173a/3, 173a/5, 173a/9  
k.+ye 173a/8, 173a/10
- kiḡyeteyn Ar. Her iki böbrek**  
k.173a/2
- kim Kim**  
k.1b/4, 1b/5, 1b/7, 3a/19, 11a/18, 24a/1, 33b/13, 36b/16, 37a/9, 45a/6, 45a/12, 46a/7, 54a/10, 57a/19, 57b/16, 58a/10, 59b/5, 59b/6, 60b/10, 61b/17, 62a/9, 62a/14, 62a/16, 62a/19, 62b/1, 62b/7, 62b/11, 63b/13, 63b/19, 64a/17, 64b/19, 65a/5, 66b/3, 66b/13, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67a/14, 71b/3, 71b/7, 71b/19, 72a/2, 72a/4, 72a/16, 73b/18, 73b/19, 74a/1, 74a/3, 74a/3, 74a/5, 74a/6, 74a/7, 74a/8, 76a/10, 76b/4, 76b/6, 76b/7, 76b/9, 76b/11, 77ah/56, 77ah/58, 79bh/9, 79bh/34, 80a/3, 80a/5, 80a/9, 80a/19, 81b/12, 84bh/55, 85a/18, 85ah/26, 85b/7, 85b/10, 85bh/5, 87a/16, 87ah/24, 87b/1, 88ah/54, 88bh/26, 91a/2, 101b/3, 101b/7, 101b/19, 102a/7, 102a/13, 103b/18, 103b/19, 104a/14, 107a/2, 107b/1, 107b/2, 107b/11, 107b/18, 108a/6, 108a/9, 108a/15, 108b/6, 108b/9, 108b/11, 111a/15, 111b/6, 111b/7, 112b/6, 112b/12, 114a/6, 117a/12, 119a/8, 120b/10, 121b/3, 121b/5, 122a/19, 131b/1, 133a/16, 135b/18, 137a/11, 137b/10, 137b/11, 138b/14, 139a/11, 139a/15, 140a/15, 144b/6, 145a/17, 145a/19, 145b/13,

151a/17, 153b/19, 155a/3, 155b/7, 160b/11, 163b/10, 164b/2, 165b/4, 174a/17, 174a/18, 174a/19, 174b/2, 176a/6, 176a/14, 177b/18, 179b/10, 179b/18, 183b/1, 183b/2, 183b/2, 185b/19, 186b/7, 189b/8, 192a/6, 194a/6, 194a/7, 194a/15, 195a/9, 195a/10, 195a/10, 195a/11, 195a/11, 195a/19, 196a/19, 198a/3, 198a/5, 198b/8, 200a/19, 201a/10  
k.+de 104b/3, 105b/2, 160a/2, 196b/15  
k.+den 109b/17  
k.+dür 80bh/30, 90bh/28, 128a/1, 148a/1, 148a/2, 148a/3  
k.+e 3b/10, 44a/9, 61a/13, 82bh/22, 85bh/38, 98b/19, 110b/15, 110b/16, 110b/16, 110b/17, 115b/14, 201a/3  
k.+ler 37a/15  
k.+lerdür 85bh/15, 138a/13  
k.+lerüñdür 137a/5  
k.+ni 31a/19  
k.+nüñ 34b/17  
k.+sin 46b/3, 79bh/60, 155a/2, 193a/4  
k.+sinj 45b/18  
k.+ünj 79a/8, 79a/8, 83bh/35, 89b/17, 91a/13, 123b/4, 135b/3, 153b/3, 155a/2, 168a/10, 186a/10, 190a/18, 191b/15, 197a/5  
k.+ünjle 86bh/25  
**kimesne Kimse**  
k.7a/12, 12a/14, 17a/8, 17a/8, 18b/4, 24b/2, 25b/2, 26a/12, 30a/6, 30a/6, 32a/10, 36a/7, 36a/15, 37a/6, 37a/6, 39a/11, 39a/13, 39b/18, 40a/6, 40a/9, 40a/19, 45a/8, 45a/11, 45a/13, 45a/19, 48a/13, 56a/10, 61b/1, 66a/9, 71a/13, 72a/16, 72b/10, 72b/14, 73a/19, 74a/14, 75a/1, 75b/8, 75b/10, 75b/14, 76a/3, 76a/9, 77ah/46, 77bh/25, 77bh/49, 78ah/20, 78b/3, 78b/17, 78bh/48, 78bh/54, 79a/12, 79a/12, 79a/13, 79b/9, 79b/10, 79b/14, 79bh/18, 79bh/32, 80a/4, 80a/16, 80ah/32, 80ah/40, 80b/15, 80b/16, 80bh/4, 80bh/11, 80bh/18, 81a/2, 81ah/11, 82a/4, 82b/19, 82bh/40, 83a/9, 84a/6, 84ah/52, 85ah/55, 85bh/48, 85bh/52, 86ah/3, 86ah/9, 86ah/19, 86bh/16, 87ah/38, 87ah/62, 87b/11, 87b/17, 87bh/9, 87bh/11, 87bh/13, 88a/5, 88a/10, 88a/14, 88ah/15, 88bh/11, 88bh/46, 89ah/7, 89ah/37, 89bh/58, 90a/16, 90ah/8, 90ah/23, 90ah/48, 91a/4, 91b/11, 92a/2, 92b/8, 93a/1, 94a/13, 94a/19, 95a/11, 95a/13, 95a/14, 97a/8, 97b/8, 97b/10, 98a/13, 99a/3, 101a/10, 102a/12, 103b/17, 104b/16, 105a/14, 106b/4, 107b/4, 107b/7, 108b/19, 110a/4, 110a/9, 110a/10, 110a/12, 110a/16, 110a/16, 110a/19, 110a/19, 111a/5, 112b/9, 112b/11, 113a/1, 114b/11, 115a/4, 115a/15, 115b/13, 118a/12, 119a/15, 120b/4, 120b/7, 120b/14, 120b/17, 121a/2, 121a/6, 121b/1, 121b/5, 122a/9, 123a/10, 123b/5, 124b/11, 124b/17, 124b/19, 125a/1, 125b/18, 127a/1, 127a/12, 129b/19, 130b/18, 131a/18, 131b/3, 135b/7, 135b/10, 136b/8, 136b/11, 137b/2, 138b/19, 139a/5, 140b/9, 141a/2, 144a/11, 144a/12, 144a/15, 144a/16, 145a/18, 146a/5, 146b/10, 149b/2, 150b/3, 150b/5, 150b/14, 151a/16, 152b/7, 152b/18, 152b/19, 153a/2, 153a/11, 153a/13, 154a/3, 154b/18, 155a/3, 155a/7, 155b/12, 157a/7, 157a/18, 157b/1, 157b/7, 158a/2, 158a/18, 159a/15, 159a/17, 160a/11, 160a/13, 160b/4, 160b/5, 160b/7, 160b/7, 160b/12, 161b/9, 162a/3, 163a/14, 163b/19, 164a/19, 165b/3, 167b/15, 171b/8, 174a/1, 176a/13, 177a/8, 177a/18, 181b/9, 182b/5, 182b/6, 183a/5, 183a/16, 183b/18, 186a/11, 186b/12, 187a/7, 187a/8, 188a/7, 188a/12, 188a/14, 188a/17, 189b/8, 190a/16, 190a/17, 190a/18, 190b/19, 191b/6, 191b/19, 192a/10, 192a/14, 193a/6, 193a/7, 195a/2, 195b/12, 196a/6, 196a/9, 196a/13, 196a/16, 197a/14, 197b/13, 199b/7, 199b/15, 200b/4  
k.+de 81a/14, 87bh/24  
k.+den 6b/17, 11a/15, 25a/19, 78bh/18, 85bh/40, 87bh/33, 89ah/40, 90a/10, 122a/8, 191b/11, 195a/14  
k.+dür 34a/2, 90bh/29, 110a/13, 158b/1, 182b/18, 187b/3  
k.+ler 14b/12, 26a/19, 28b/4, 34b/7, 72b/5, 80ah/41, 82bh/13, 82bh/16, 83ah/17, 92b/19, 93a/2, 95b/12, 97a/14, 99a/9, 109a/7, 109a/15, 112a/7, 114a/10, 114a/18, 118a/3, 118a/9, 122a/6, 123b/18, 138b/6, 146a/8, 151a/3, 152b/11, 152b/12, 157a/19, 163b/2, 187b/5, 194b/6, 194b/8

k.+lerden 135b/12  
k.+lerdür 28b/4, 48ah/33, 79bh/38, 92b/19, 114a/10, 119a/5  
k.+lerdürler 194b/9  
k.+lere 81b/4, 81bh/7, 92a/15, 121a/16, 159b/15, 185a/12  
k.+leri 50a/2, 84a/3  
k.+lersüz 182b/2  
k.+lerünj 95a/14, 105a/4, 131a/1, 141a/1  
k.+lerüñdür 137a/6  
k.+nüñ 13a/9, 13a/9, 15a/10, 38a/6, 62b/7, 65b/19, 73a/8, 85b/10, 87a/9, 88bh/45, 97a/5, 99b/3, 104a/11, 106a/18, 111b/9, 112b/14, 113b/18, 114b/10, 118b/10, 128b/1, 131b/4, 132b/1, 134a/11, 136a/11, 136a/17, 136b/1, 139a/16, 161a/18, 161b/18, 163b/12, 164b/15, 165b/1, 166a/5, 177a/17, 182a/5, 182b/7, 189b/17, 192b/4, 194b/17, 197b/19, 198a/19, 200a/2  
k.+ye 29a/9, 30b/2, 44b/17, 63a/10, 73a/7, 78a/11, 78ah/59, 79b/15, 80b/2, 80b/10, 80b/15, 81b/11, 81bh/18, 82b/13, 85bh/23, 85bh/26, 85bh/29, 85bh/55, 86b/12, 86bh/8, 86bh/31, 87bh/11, 88ah/51, 88bh/49, 90ah/42, 92a/9, 96b/11, 97a/8, 98b/5, 99a/10, 106b/16, 107b/5, 108b/18, 109b/11, 112b/8, 114b/6, 115b/5, 120b/9, 120b/10, 120b/14, 122a/19, 131a/1, 134a/10, 152a/18, 158a/1, 160b/3, 160b/3, 161a/16, 163a/5, 163a/10, 163a/13, 164a/19, 165b/1, 185b/11, 189b/9, 192a/16, 195b/17, 196a/12, 196a/18, 196b/7, 196b/9, 197b/11  
k.+yedür 113b/16  
k.+yi 80a/5, 80b/16, 84ah/39, 85bh/48, 87b/18, 87bh/14, 102b/7, 103a/15, 110a/18, 151b/19, 196a/2

#### **kimi Kimi**

k.35b/10, 35b/11, 54a/13, 54a/14, 56b/13, 126a/6

k.+n 38b/3, 38b/3

k.+ne 34b/16, 34b/17

#### **kimse Kimse**

k.11a/17

#### **kimus Yun. Yemeklerin midede ezildikten sonra aldığı hal**

k.172b/14, 173a/8

k.+ünj 172b/14, 172b/16

#### **kijn Far. Gizli düşmanlık, garez**

k.36b/14

#### **kinâne Ar. Okluk, sadak**

k.5a/19

#### **kinâyât Ar. Kinayerler**

k.2a/13

#### **kirâm Ar. Yüce kişiler, cömertler**

k.3a/13, 4a/1, 4a/11, 4b/11, 5b/9, 16a/17, 23b/16, 30a/5, 38a/5, 179b/14

k.+a 163b/5, 165b/17

k.+dan 76ah/41

k.+ı 3a/13, 48b/18

k.+inun 42a/17

k.+ları 5a/17, 9a/12

k.+ünj 142b/8

#### **kirâmj Ar. Muhterem**

k.+lerine 52a/3

#### **kirlen- Kirlenmek**

k.-mez 12b/8

#### **kirli Kirli**

k.191a/8

#### **kirmân öz. is.**

k.35b/8, 88bh/23

#### **kjse Far. Kese, torba**

k.+de 201a/7

#### **kjselemek Far.+T. Keselemek**

k.+e 161a/15

#### **kisrâ öz. is.**

k.35b/5

#### **kisve Ar. Giysi**

k.89bh/54

#### **kisvet Ar. Giysi**

k.108a/10, 114a/13, 114b/7, 114b/15, 176b/18, 198b/10, 199a/6

k.+de 114b/12

- k.+e 114a/16  
k.+inde 167a/3
- kiş Far. Din**  
k.45b/8
- kişi Kişi**  
k.40b/8  
k.+lerde 179b/13  
k.+lere 160b/18  
k.+nün 70b/10  
k.+yüm 80ah/51
- kitâb Ar. Kitap, bitik**  
k.2a/11, 2b/7, 6a/11, 6b/9, 6b/13, 10a/6, 11a/12, 24a/18, 25b/10, 26b/12, 26b/13, 26b/15, 26b/16, 26b/17, 27b/5, 36a/16, 66b/5, 75bh/6, 116b/17, 123b/17, 139b/7  
k.+da 16a/14, 16b/3, 87a/6  
k.+dan 131a/19  
k.+ıla 159a/13  
k.+ına 80b/12  
k.+ında 87a/16  
k.+ından 75bh/1  
k.+lar 78a/7  
k.+larda 36a/9  
k.+larumda 19a/2  
k.+ları 76a/14  
k.+larımızda 35b/17  
k.+larında 9a/1, 81b/13  
k.+larını 75b/13  
k.+ı 153b/15
- kitâb-ı mesâlikü'l- hâfâ öz. is.**  
k.+da 6b/13
- kitâbu'llâh Ar. Allah'ın kitabı, Kur'an**  
k.+a 139a/19
- kitâbü'l-hâmîş öz. is.**  
k.+de 27a/16
- kitâbü'l- itkân-ı süyüt'î öz. is.**  
k.+de 31a/16
- kitâbü'l-muvattâ öz. is.**  
k.+yı 26b/15
- kitâbet Ar. Yazıt**  
k.78a/9  
k.+ini 22a/11
- kitmân Ar. Sır saklama, ketumluk**  
k.87bh/16, 163a/14
- kiyâset Ar. Uyanıklık, zekilik**  
k.5b/17  
k.+ı 86ah/3
- kiyuk hân öz. is.**  
k.48b/5
- kiyümers öz. is.**  
k.48ah/33  
k.+ün 48ah/36
- kizb Ar. Yalan**  
k.34a/17, 81a/16, 81bh/3, 82b/11, 82b/11, 83a/13, 86b/12, 88bh/56, 88bh/56, 101b/2, 101b/12, 102a/9, 102b/9, 103a/11, 121a/2, 135b/13, 136b/16, 136b/19, 145a/2, 147a/9, 158a/18, 161b/11, 161b/12, 166b/8, 166b/9, 188b/5  
k.+den 159a/2, 160a/14  
k.+dür 84a/14, 160a/11  
k.+i 181b/9  
k.+ine 160a/13
- ko- Koymak, bırakmak**  
k.29a/16, 29a/17, 29a/17  
k.-dı 25a/4, 31b/17, 41b/3, 41b/3, 43a/4, 45b/5, 46a/3, 47a/11, 64b/14, 80bh/39, 89bh/32, 199a/14  
k.-dılar 6a/11, 20a/3, 20b/15, 22b/7, 29b/6, 32a/5, 33a/3, 42b/6, 48a/16, 56b/9, 88ah/29  
k.-diñuz 42b/5  
k.-dum 81bh/13  
k.-duğ 42b/6  
k.-duğda 29a/17, 29a/17  
k.-duğdan 29a/16  
k.-duñ 89ah/17  
k.-maduñ 123a/16  
k.-madı 47a/2, 107b/11  
k.-mamışdur 199a/13
- k.-maya 86bh/10, 123a/3  
k.-mayalar 139b/17, 140a/4  
k.-mayup 12b/19, 25b/3, 30b/19, 36b/9, 55a/16, 111b/13, 137a/1, 190b/12  
k.-maz 13a/10, 65a/15  
k.-mazlar 85ah/32  
k.-miş 201a/5  
k.-mişdum 37b/2  
k.-mişdur 87a/1, 147b/8, 149a/10  
k.-mişdurlar 172a/7  
k.-mişlar 117a/9  
k.-mişlardur 43b/13, 106a/14, 126b/2, 181b/2, 187a/5, 200a/4  
k.-mişsuz 99a/12  
k.-mişum 83bh/58  
k.-mişurdur 184b/18  
k.-r 96a/10, 126b/17, 156a/5, 189a/19  
(alı) k.-r 90b/12, 104b/5, 108b/4, 137b/19  
k.-rlar 12b/10, 84b/3, 142a/7, 199b/5  
k.-rsa 158b/13  
k.-rsuz 96a/7  
k.-ruz 179a/11
- koça Koca, büyük, yaşlı**  
k.77bh/37
- koça hâjli paşa öz. is.**  
k.+yı 56a/4
- koç hişâr öz. is. Yer adı**  
k.+da 56b/10
- koğa Kova**  
k.+ların 11b/17
- koğ- Kokmak**  
k.-up 192b/12
- kokmuş Kokmuş**  
k.100b/5, 200a/1, 200a/2
- koksuz Kokusuz**  
k.172a/19
- koğu Koku**  
k.+ların 200a/1  
k.+sı 100a/4, 103a/11  
k.+sından 79b/18, 100b/12, 161a/10
- koğulama Koklama**  
k.+sına 157b/6
- koğulu Kokulu**  
k.73a/7
- kol Kol**  
k.+ları 22a/8, 37b/8, 53b/1  
k.+ı 40b/3  
k.+ında 127b/2, 127b/3  
k.+ınun 53b/1
- koıma Koyma, koymak**  
(alı) k.+sı 101b/16
- koımağ(k) Koymak**  
k.+a 158b/12  
(alı) k.+a 149a/13, 151a/3, 153a/12, k.+ı 34a/8  
k.+da 9a/16  
k.+dan 84bh/13
- koımamağ Koymamak, bırakmamak**  
k.+dur 160a/8
- koımas öz. is.**  
k.49a/5
- kon- Konmak, yerleşmek, dinlenmek**  
k.-maya 90a/17, 145a/12  
k.-maz 120b/7  
k.-mişlar 55b/15  
k.-up 6b/9, 55b/6, 139b/13
- konundur- Kondurmak**  
k.-ur 80bh/24
- konıl- Konulmak**  
k.-mayup 128a/18  
k.-mişdur 43b/9, 131b/8  
k.-up 37b/15  
k.-ur 104a/5, 105a/1
- konmağ(k) Konmak**  
k.+ı 139b/12
- konşı Komşu**

ç. +larından 157b/8

**konşılığ(k) krş. konşilig(k)**

ç. +ın 164a/16

**konşilig(k) Komşuluk**

ç. +inde 99a/3

**konya öz. is. Yer adı**

ç. 50b/11

**kopar- Koparmak**

ç. -a 80a/6

ç. -up 60a/7

ç. -ur 164b/9

**koparmak Koparmak**

ç. 148b/7

**kopma Kopma**

ç. +sından 138a/17

**kor han öz. is.**

ç. 49a/5

**korhulu öz. is.**

ç. 49a/6

**korç- Korkmak**

ç. -alar 81bh/3

ç. -ar 120b/17

ç. -arlar 194b/9

ç. -arsuz 83a/3

ç. -arum 90ah/43, 125a/19, 126a/9, 127a/12, 129b/18, 188a/9

ç. -aruz 83a/3

ç. -asuz 113a/8

ç. -dum 89bh/36, 117b/5, 190a/4

ç. -maz 120b/18, 153a/4

ç. -up 8b/13, 103b/3

**korçaq Korkak**

ç. 121a/6

**korçaqlık Korkaklık**

ç. 134b/13

**korçu Korku**

k. +m 75bh/46

ç. +sınur 83a/11

**korçucu Korkucu, korkan**

ç. -dur 92b/10

**korçud öz. is.**

ç. 51b/4, 52a/14, 53a/8

**korçud- Korkutmak**

ç. -a 197a/16

ç. -up 114b/2, 153a/12

**korçulu Korkulu**

ç. +dur 194b/7

**koron öz. is. Yer adı**

ç. 51b/6

**koru- Korumak**

ç. -yup 24b/15

**koruğ Koruk, üzüm kuruğu**

ç. 80bh/11

**koştantiniyye öz. is. Yer adı**

ç. 51a/7

**koş- Koşmak**

ç. -up 55b/12, 55b/14, 56a/10, 56b/1

**koşil- Koşulmak**

ç. -up 55a/11

**kov- Kovmak**

ç. -ar 85ah/18

ç. -asın 99b/13

**kovan Kovan, süren**

ç. +ları 84ah/63

**koym- Koymak**

ç. -a 66a/4, 66a/6, 69b/6, 137b/10, 137b/11, 142a/3, 189a/11, 192b/6, 199b/8

(alı) ç. -a 196a/9, 198a/3, 198a/4

ç. -acağ 120a/16

ç. -acağların 158b/13

ç. -alar 61b/3, 61b/5, 79b/4, 117b/13, 124b/3, 192a/19

ç. -asın 89b/6, 133a/6

ç. -duğ 176b/7

ç. -dur 72a/11, 93b/14, 93b/15, 130b/19

(alı) ç. -ıñuz 151a/9

ç. -maya 69b/7

ç. -salar 76bh/44, 76bh/45

ç. -sağ 84a/2

ç. -up 9a/17, 9b/1, 13a/7, 22a/12, 29a/16, 31a/10, 31a/11, 31b/8, 39b/10, 44a/18, 49b/14, 56a/18, 69b/3, 75b/11, 79b/4, 80ah/4, 96a/12, 97a/9, 102a/14, 102b/5, 105b/16, 118a/6, 120a/17, 127b/2, 129b/15, 142a/4, 148a/17, 159a/1, 159b/16, 176a/2, 177b/9, 184b/19

**koyma Koyma**

ç. +sı 96a/11

**koymu vir- Koyvermek**

ç. -dükde 9b/7,8

ç. -düginde 9b/9

ç. -diler 47a/2, 81bh/25

k. -ıñuz 105a/15

**koymun Koymun, göğüs, kucak**

ç. +ında 28a/4

**koymun Koymun**

ç. 12a/18, 19a/18, 76a/7, 78bh/41, 83b/2, 128b/6, 138b/17, 157a/5, 200a/8

ç. +ı 92a/2

ç. +ın 190b/8

ç. +ların 11b/17

ç. +larınur 44b/4

**kök Kök**

k. +ini 164b/9

**köpek Köpek**

k. +ler 122a/9

**köpri krş. köprü**

k. 51b/11, 124b/2, 124b/4, 131b/9, 138b/18, 139a/1

k. +dür 131b/8

**köprü Köprü**

k. +sinde 78bh/40

k. +ye 124b/2

**köpük Köpük**

k. +i 61b/18

**kör Kör, gözleri görmeyen**

k. 43a/16, 77a/7, 80a/6, 138a/9

k. +dürler 149a/7

k. +ler 149a/4, 149a/7, 175a/15

k. +lerine 184b/15

**kör atabeg Özel isim, Kör Atabeg**

k. 48a/10

**körfez Rum. öz. is. Yer adı**

k. 52b/5

**körlük Körlük**

k. 189a/5

**köse Köse, sakalı az ya da hiç olmayan**

k. 134a/15

**köşk Far. Köşk, süslü kasır**

k. +ler 137a/5, 137a/5

**kral-ı bec öz. is. Yer adı**

ç. 52b/17

**kubayza öz. is.**

ç. 85ah/21, 85ah/30, 85ah/39

**kubbe Ar. Yarı küre ya da kümbet biçiminde yapılan bina damı**

ç. +sın 173b/6

**kuhb Ar. Çirkinlik**

ç. 105b/10, 106a/6, 150a/9

ç. +ı 106a/6

**kubür Ar. Mezarlar**

ç. 16a/11

ç. +dan 84ah/23

**kucağla- Kucaklamak, sarılmak**

ç. -yup 46a/1

**kuç- Kucaklamak, sarılmak**

ç. -up 9b/7

**küçe Far. Sokak**

k. 86ah/42

k. +de 86ah/42

**kuğam öz. is.**

ç. 10a/9

**kuğdise Ar. Mukaddes olsun anlamında dua sözü**

ç. 83b/3, 84b/12, 86b/6, 87ah/41, 99a/9, 103a/3, 107b/10, 108b/5, 110a/9, 117a/17, 119b/14, 120b/11, 121b/15, 154b/8, 185b/10, 189a/16

**ḳuddisa'llāhū Ar. Allah mukaddes kılsın dua sözü**

ḳ.84b/1

**ḳuddiset krş. ḳuddise**

ḳ.93b/7, 175b/19

**ḳuddūs Ar. Temiz, pak, Allah'ın adlarından**

ḳ.+ün 88b/12

**ḳuddiset esrāruhū Ar. Allah onun sırrını mukaddes etsin dua sözü**

ḳ.175b/19

**ḳuddiset esrāruhum krş. ḳuddiset esrāruhū**

ḳ.+ları 93b/7

**ḳuddüsj Ar. Kusursuz olan Tanrı'ya ait olanlar**

ḳ.+ye 143a/3

**ḳudemā Ar. Eskiler**

ḳ.25b/15, 26b/11

**ḳ.+dan 24b/13, 25a/4, 25a/15****ḳudret Ar. Güç**

ḳ.7b/19, 33b/8, 52a/4, 77b/1, 98b/16, 100a/7, 112a/16, 138a/19, 156b/11, 156b/14, 156b/15, 159b/9, 165b/16, 171b/7, 171b/9, 171b/11, 198a/17, 198b/9, 199b/3

ḳ.+de 78a/3, 184b/9, 191b/4

ḳ.+den 31a/7

ḳ.+e 148b/1, 165b/4

ḳ.+i 75b/17, 77a/15, 136a/4, 164b/2, 171b/12, 183a/3, 198b/16, 199b/1

ḳ.+idür 88b/5

ḳ.+inde 165b/5

ḳ.+indedür 81a/1, 151a/8, 152a/10, 152a/14

ḳ.+indendür 1b/8

ḳ.+ine 17a/13, 154a/9

ḳ.+iñüz 68a/6

ḳ.+leri 154a/11

ḳ.+ün 84bh/9, 193a/4

ḳ.+ündedür 114b/16

**ḳuds Ar. Temizlik, arılık, kutsallık**

ḳ.5a/1

ḳ.+ine 134a/7

**ḳudsj Ar. Kutsal, Allah'a mensup**

ḳ.82a/3, 140b/7, 141a/9, 142b/7, 144b/7

ḳ.+de 99b/16, 144a/9, 197a/18

ḳ.+nün 140b/11, 141b/11

**ḳudüm Ar. Gelme, kudüm**

ḳ.3a/9, 7a/14, 51a/15

**ḳudūs öz. is. Yer adı**

ḳ.35b/17, 43a/14

ḳ.+de 18a/18

ḳ.+e 15a/5

**küfe öz. is.**

k.26b/4, 35a/6, 35b/5, 36b/9, 39a/11

k.+de 25b/16

k.+den 39a/12, 45a/14, 45b/1

k.+dendür 45b/19

k.+ye 31b/17, 35a/11

**kūfj Kufi yazı usulü**

k.41a/14

**(ebū ḥanīfe) kūfj öz. is.**

k.26b/9, 44b/19

**ḳufi Ar. Kilit**

ḳ.198a/12

**ḳuhāfe öz. is.**

ḳ.20b/17

**(ebū) ḳuhāfe öz. is.**

ḳ.29b/4, 29b/15, 31a/13

**ḳul Kul, buyruk altında çalışan**

ḳ.19a/17, 25a/5, 26b/5, 36a/7, 52a/19, 54b/13, 60a/1, 66a/11, 84a/7, 86bh/16, 88a/2, 88b/8, 95a/8

ḳ.+dan 55b/11

ḳ.+dur 103a/14

ḳ.+i 57b/14, 103a/16, 105a/10, 189b/2

ḳ.+in 55b/8

ḳ.+ina 36a/19, 84a/5, 85b/7, 109a/13

ḳ.+ından 40b/3

ḳ.+inun 84a/7

ḳ.+ını 36b/11

ḳ.+iyum 89bh/2

ḳ.+lar 174b/13

ḳ.+laruma 100b/19

ḳ.+larumun 70b/8

ḳ.+larımı 94b/12

ḳ.+larından 76ah/32

ḳ.+ların 162b/3

ḳ.+larına 174b/11, 186a/15

ḳ.+larından 105a/9

ḳ.+larını 11b/9

ḳ.+um 73b/2, 103a/12

ḳ.+un 103a/13, 201a/11

**ḳulaḳ(ğ) Kulak**

ḳ.87b/10, 87b/17, 101b/18, 101b/19, 102b/8, 106b/11, 134b/5, 134b/5, 134b/6, 134b/7, 142a/17, 142a/17, 157b/6, 166b/6

ḳ.+a 77b/7

ḳ.+da 192b/10

ḳ.+umun 77bh/17

ḳ.+ı 88a/1, 102b/9

ḳ.+ıla 6a/7

ḳ.+in 32b/10, 68b/13

ḳ.+ına 42b/5, 43a/3, 77bh/12, 192b/17

ḳ.+ları 69a/9, 69b/6, 187a/4

ḳ.+ların 69b/6, 102a/1, 102b/8

ḳ.+larına 12b/12

**ḳulaksuz Kulaksız**

ḳ.78a/4

**ḳullan- Kullanmak**

ḳ.-ur 32b/10

**ḳullanmaḳ Kullanmak**

ḳ.84bh/10

**ḳulle Ar. Kule, doruk**

ḳ.+ye 59a/4

ḳ.+ler 60a/7

**ḳulle mā Ar. Nefy-i maḥz, şeyḳ-i ḳalil, halis olanı sürme, tümünü sürme, küçük şeyler**

ḳ.+dan 79a/6

**ḳulüb Ar. Kalpler, gönüller**

77a/5, 107a/1, 108a/12, 119b/13, 150a/18, 164b/13, 168a/8, 190a/5, 200a/12

ḳ.+durlar 121a/9

ḳ.+un 102a/10

ḳ.+ı 157a/1

**ḳum Kum**

ḳ.14b/18

**ḳüm öz. is. Yer adı**

ḳ.35b/10

**ḳunūt Ar. Kunut suresi**

ḳ.87b/17

**ḳur- Kurmak**

ḳ.-mıṣdur 1b/4

**ḳurā Ar. Köyler**

ḳ.162a/14

ḳ.+larından 162a/7

**ḳurōān öz. is. Kur'an-ı Kerim**

ḳ.4a/13, 10a/15, 10a/16, 16a/11, 17b/5, 20a/11, 26a/1, 31a/17, 31b/4, 31b/4, 31b/5, 31b/11, 34b/12, 37b/19, 40a/15, 41a/14, 46b/12, 47a/12, 51b/10, 60b/12, 62a/14, 62a/14, 62a/19, 62b/1, 66a/3, 68a/5, 71b/11, 71b/12, 71b/15, 73a/13, 74a/14, 78b/4, 107b/5, 109a/2, 109a/3, 109a/4, 112a/5, 116b/14, 127a/15, 159b/10, 166b/8, 175a/14, 182a/6, 194a/5, 194a/6

ḳ.+a 46b/18

ḳ.+da 28b/18, 88ah/53, 183b/6

ḳ.+dan 116b/15

ḳ.+dur 159b/7

ḳ.+ı 15b/8, 31b/8, 31b/15, 69a/16, 159b/9

**ḳurb Ar. Yakınlık, yakın**

ḳ.77b/3, 77b/11, 89a/11, 89b/1, 94a/6, 100b/10, 103b/18, 108a/11, 136b/3, 168a/18, 187b/10

ḳ.+dan 187b/18

ḳ.+ı 166a/13

ḳ.+ına 9a/19, 55a/18, 98a/4, 166b/1

ḳ.+ında 8a/2, 24b/11, 35b/5, 35b/5, 49b/7, 52a/15, 58b/8, 59a/4, 60a/5, 104b/13, 159b/14

ḳ.+umuz 180a/14

ḳ.+umuzda 179a/9

**ķurbān Ar. Allah rızası için farz, vacip veya sünnet olarak kesilen hayvan, feda olma**  
 ķ.19a/18, 90ah/13, 90ah/14

**ķurbet Ar. Yakınlık**  
 ķ.134a/5, 142a/5, 145b/8, 146a/3, 146a/3

**ķurd Kurt**  
 ķ.106b/9  
 ķ.+cağazlar 192a/3  
 ķ.+ı 170a/8

**ķureyş öz. is. Kureyş kabilesi**  
 ķ.6a/15, 6a/18, 9a/14, 31b/15, 33a/2  
 ķ.+den 6b/4, 31b/17  
 ķ.+e 6b/3, 8b/13  
 ķ.+ün 22a/15, 29b/12, 32b/7

**ķureyşî Ar. Kureyş kabilesinden olan Arap**  
 ķ.+lerde 6b/4

**ķureyşiyye Ar. Kureyş'e mensup**  
 ķ.22b/14

**ķureyza öz. is. Medine yakınlarındaki Yahudi kabile**  
 ķ.+dan 23a/4

**ķurı Kuru**  
 ķ.12b/18, 168b/19

**ķurıl- Kurulmak**  
 ķ.-up 57b/10, 58b/9, 127b/3

**ķurş Ar. Yuvarlak, daire, çörek**  
 ķ.127a/18, 129b/16

**ķurşun Kurşun**  
 ķ.57b/11, 59a/7

**ķurt Kurt**  
 ķ.133a/19, 150a/10

**ķurt' öz. is.**  
 ķ.21a/18, 25a/13, 32b/5

**ķurtar- Kurtarmak**  
 ķ.-a 199b/15  
 ķ.-duñ 47a/7  
 ķ.-up 48a/7  
 ķ.-ur 100b/10  
 ķ.-uñ 114a/19

**ķurtarmaķ Kurtarmak**  
 ķ.114a/19

**ķurtıl- Kurtulmak**  
 ķ.-mayup 119b/10  
 ķ.-miş 98b/4, 145a/6  
 ķ.-mişlardur 95b/6  
 ķ.-up 82a/9

**ķuru Kuru, ıslak olmayan**  
 ķ.+dur 148a/19, 148b/5

**ķuru- Kurumak**  
 ķ.-yup 85ah/3

**ķurul- krş. ķurıl-**  
 ķ.-miş 77bh/37

**ķurūn Ar. Yüzyıllar, çağlar**  
 ķ.175b/2, 199b/6  
 ķ.+ı 51b/7

**ķūs Far. Kös, büyük davul**  
 k.189a/4  
 k.+lar 54a/13

**ķuşayy öz. is.**  
 ķ.5a/18, 6a/14, 6a/17, 20b/5, 20b/6, 22a/14, 37b/6

**ķuşem öz. is.**  
 ķ.23a/15, 23b/6

**ķuşūr Ar. kasırlar, eksiklik, hata**  
 ķ.+ı 4a/7, 76b/10, 118b/15, 145b/1, 180b/6

**ķuş Kuş**  
 ķ.82b/16, 86ah/16, 86ah/29, 86ah/37, 86ah/52, 89b/11  
 ķ.+a 89b/10, 89b/12  
 ķ.+lar 47a/8  
 ķ.+ları 86ah/55  
 ķ.+larından 82b/16

**ķuşaķ Kuşak**  
 ķ.17b/9

**ķuşan- Kuşanmak**  
 ķ.-up 17b/9

**ķuşluk Kuşluk, sabahla öğle arsındaki vakit, kuşlara yem verilen vakit**  
 ķ.17b/6, 97b/17, 126b/19

ķ.+a 128b/19

**ķūt Ar. Azık, yiyecek, gıda**  
 169a/6, 169a/9  
 ķ.+dur 168b/8

**ķutb Ar. Dönen bir çarkın aksi, bir tarikat ulusu ki gavstan sonra gelir, bir konuda geniş bilgisi olan**  
 ķ.42b/15, 44a/2  
 ķ.+ı 44a/2

**ķutbü'l-ahyār Ar. Hayırlıların kutbu**  
 ķ.87ah/40

**ķutbiyyet Ar. Tasavvufta kutup mertebesine erme imtiyazı**  
 ķ.44a/3

**ķuteybe öz. is.**  
 ķ.6b/8

**ķutlandur- Kutlandırmak**  
 ķ.-dı 104a/7

**(ay) ķutluğ han öz. is.**  
 ķ.48b/19

**ķutluğ öz. is.**  
 ķ.49a/2

**ķutñj Ar. Pamuklu, pamuktan yapıma**  
 ķ.12b/7

**ķuvā Ar. Kuvvetler, güçler**  
 ķ.100a/15, 100a/15, 140b/15, 141a/12, 142a/14, 144b/19, 145a/1, 145a/2, 145a/3, 147a/5, 147a/9, 147a/16, 163b/13, 168b/11, 168b/15, 169b/15, 171a/8, 171b/1, 172a/3, 172a/4, 180b/10, 199b/3  
 ķ.+ları 171a/9  
 ķ.+nuñ 142a/15, 173b/5  
 ķ.+yı 169b/8

**ķuvvet Ar. Güç**  
 ķ.7a/6, 12a/11, 32b/11, 36a/14, 79ah/9, 83bh/43, 83bh/45, 83bh/47, 85b/1, 88b/15, 89a/5, 97b/8, 99b/4, 100a/13, 100a/14, 106a/4, 106a/5, 106a/5, 106b/12, 107a/3, 116b/19, 117b/12, 139a/4, 141b/17, 141b/18, 141b/19, 142a/2, 142a/13, 142b/3, 142b/4, 149a/14, 163b/13, 166a/7, 168b/16, 169a/11, 169b/19, 170a/1, 170a/16, 170b/10, 170b/15, 170b/16, 170b/18, 171a/3, 171a/3, 171a/8, 172a/4, 172a/5, 172a/8, 172a/9, 172a/10, 172a/11, 172b/12, 172b/16, 172b/17, 172b/18, 173a/8, 173a/9, 173a/14, 173b/2, 173b/3, 173b/4, 173b/4, 173b/4, 176a/11, 178a/10, 178a/10, 181b/5, 181b/10, 188b/7, 191b/13, 192b/14, 192b/18, 193a/7, 193a/14, 195b/13, 196a/2, 196a/4, 196a/4, 196b/15, 197a/5, 197b/6, 201a/3  
 ķ.+den 106a/5  
 ķ.+dür 196b/2  
 ķ.+e 94a/19, 182a/11, 198b/17  
 ķ.+i 12a/13, 83bh/45, 87b/9, 97b/9, 97b/11, 99b/13, 100a/6, 106a/3, 113a/10, 117a/6, 169b/4, 170a/16, 172a/12, 183b/14, 192b/16, 196b/4, 196b/4, 199b/1  
 ķ.+ile 165a/9  
 ķ.+inde 173b/5  
 ķ.+inden 106b/13, 153a/6, 179a/18  
 ķ.+ine 126b/16  
 ķ.+inün 169b/6  
 ķ.+le 196a/2  
 ķ.+leri 94a/7  
 ķ.+lerin 59a/12  
 ķ.+üm 128b/18  
 ķ.+ün 89b/3, 106a/6, 196b/4, 196b/5, 196b/14

**ķuvvete Ar. lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-Ŗaliyyi'l-Ŗaźim, dua sözü parçası**  
 ķ.62a/5, 63a/19, 163b/9

**ķuvvetlü Ar.+T. Kuvvetli**  
 ķ.12a/14

**ķuvvetsüzün Ar.+T. Kuvvetsiz bir şekilde, kuvvet olmaksızın**  
 ķ.183b/11

**ķüy Far. Köy, sokak**  
 k.124a/6, 159a/17  
 k.+da 58b/5  
 k.+larda 86ah/25  
 k.+ınun 145a/9

**ķuyı krş. kuyu**

17a/19  
**kuyu Kuyu**  
 78bh/48  
 +larına 125a/10  
 +larından 186b/3  
 +sın 178b/12  
 +sını 196a/14  
 +ya 38b/10, 186b/3  
**kuzı Kuzu**  
 138b/17  
**kübrâ Ar. En büyük**  
 25b/7, 42a/13, 42a/13  
**küçük Küçük**  
 21a/1, 23a/17, 36a/4, 36a/16, 83bh/6, 86ah/45,  
 90bh/35, 96a/17, 96a/18, 134b/6, 134b/13, 134b/13  
 +den 41a/17  
 +dür 32b/7, 37b/7  
**küçük ahmed paşa öz. is.**  
 56b/17, 57a/6  
**küçüklük Küçüklük**  
 78a/5, 134b/14  
**küdürât Ar. Küduretler, tasalar**  
 141a/12  
**küdüret Ar. Tasa, bulanıklık**  
 100a/19, 123b/19, 138a/4  
 +inden 88b/1, 98b/3, 142a/4, 168a/19, 186b/8  
**küffâr Ar. Kafirler**  
 6a/15, 6b/17, 22a/15, 24b/15, 29b/12, 32b/17, 33a/2,  
 33b/3, 33b/7, 36a/1, 47a/19, 49b/16, 53a/16, 139b/5  
 +a 10b/9  
 +dan 11a/16  
 +ı 49b/9, 188b/19  
 +u 49b/10  
**küfr Ar. Küfür, kafirlik**  
 6b/15, 7a/3, 7b/7, 24a/15, 51a/9, 52a/7, 52a/7, 77b/19,  
 85a/12, 135a/15, 175a/2, 175a/10  
 +den 83a/3  
 +dür 15b/9, 24a/11, 24a/15, 85a/15  
 +e 35b/17, 85a/18  
 +i 104a/7  
 +inde 140a/15  
 +inden 83bh/17  
 +inü 140a/16  
**küfrân Ar. Nimet, ihmanı inkar etmek**  
 55a/8, 94b/2, 163a/14, 165b/3, 174b/15, 174b/17,  
 199a/8, 199a/11  
**küfv Ar. Eş, benzer, denk**  
 83ah/27, 83ah/27  
**kükreş- Kükreşmek**  
 -üp 53b/12  
**külâh Far. Şapka**  
 90b/13, 126b/17  
**külbe Far. Kulübe**  
 180a/4  
**küll Ar. Tüm, bütün**  
 51a/14, 158a/1  
 +dür 79a/6, 165a/8  
 +e 85bh/57  
**küllj Ar. Genel, çok**  
 3a/8, 3a/9, 8b/5, 57a/8, 106a/10  
 +leri 76b/12  
**küllî nefsin zâyikatü'l-mevt Ar. Her canlı ölümü tadacaktır, manasında Kur'an ayeti**  
 60b/6  
 +i 51a/14  
**küllîyye Ar. Umum, bütün, genel**  
 +yi 143a/1  
**kümmel Ar. Kamiller, olgunlar**  
 +i 183b/11  
**künc Far. Köşe, buca**  
 150a/6  
**kühn Ar. Asıl, öz**  
 77a/12  
 +i 102b/19  
**künye Ar. Bir kimsenin adı, soyu, kimliği hakkındaki bilg, lakap**

+si 36a/16  
**künyet krş. künye**  
 41b/4  
 +i 45a/14, 45b/1  
 +ile 19a/12  
 +ün 45b/18  
**küp Küp, topraktan yapılmış ağız ve dibi dar kap**  
 +ler 154b/11  
 +lerde 154b/12, 154b/14  
 +leri 154b/16, 155a/4  
**kürdistân öz. is.**  
 52b/16, 56b/8, 57a/17  
**kürek Kürek**  
 129a/1  
 +i 8b/6  
**küreyze öz. is.**  
 38b/2  
**kürsj Ar. Kürsü, taht**  
 127b/3, 127b/3, 155a/1  
 +de 127b/6  
 +lerde 127b/5  
**küsâ Ar. Kısve**  
 12b/6  
**küstâh Far. Arsız, edepsiz**  
 159b/18  
**küstâhîk Far.+T. Edepsizlik**  
 113b/3, 155a/2  
**küşâb öz. is.**  
 48bh/8  
**küşâd Far. Açma, fethetme**  
 50a/8  
 +ı 57a/3  
**küşâde Far. Açık, açılmış**  
 137a/2, 178b/10  
**küşâyîş Far. Açıklık, ferahlık**  
 180a/3  
**kütâhya öz. is.**  
 50b/4  
**kütüb Ar. Kitaplar**  
 2b/11, 4a/3, 7a/19, 9a/15, 15b/9, 19a/11, 20a/3, 20b/7,  
 21a/8, 21b/5, 21b/16, 22a/18, 24a/9, 25b/17, 26b/18,  
 31a/5, 35a/15, 41a/13, 43b/14  
 +de 42a/17  
**I**  
**lâ Ar. Olumsuzluk edatı, yok**  
 12a/15, 47a/9, 62a/5, 63a/19, 63a/19, 72a/10, 82b/8,  
 82b/10, 163b/9, 165a/7  
**lâ-âzâb Ar. Azapsız**  
 17a/8  
**lâ-beôs Ar. Beis yok, zararsız**  
 159b/12, 160a/5, 161b/5  
**lâ-büdd Ar. Lazım, gerekli**  
 +ünj 146b/7  
**lâ-cerem Ar. Şüphesiz, besbelli, açık**  
 107b/4, 110b/19, 138a/9, 145a/9, 193a/18  
**lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâhi'l-Öaliyyil Öazîm Ar. Güç ve kuvvet ancak büyük ve yüce olan Allah'ın yardımıyla**  
 62a/5, 63a/19  
**lâ-kelâm Ar. Hiçbir diyecek yok**  
 3b/10  
**lâ-kisvet Ar. Elbisesizlik**  
 +in 176a/17  
**lâ-yezâl Ar. Zevalsiz, baki**  
 122a/5, 164b/9  
**laÖb Ar. Oyun, eğlence**  
 160a/9  
**lâdkîye öz. is.**  
 35b/2  
**lâf Far. Söz, laf**  
 134b/8, 194a/6  
 +ı 83b/17  
**lâf urmak Far.+T. Laf vurmak**  
 134b/3



**lafz Ar. Söz**

l.45a/17, 79a/6, 79a/16, 85a/1, 86b/18, 141a/3, 158a/18, 179b/14, 185a/12

**lağım Rum. Lağım**

l.+lar 53b/10, 54a/2, 56a/11

**lağv Ar. Kaldırma, boşuna**

l.62a/2

**lahnd Ar. Mezar, lahit**

..l.148b/12

l.+den 45a/6

l.+dür 131b/2

l.+e 147a/11

**lahm Ar. Et**

l.+ından 183b/19

l.+ını 183b/19

**lahmj Ar. Etle ilgili, ete dair**

l.173a/11

**lahn Ar. Kaideye uygun ve güzel ses, ahenk, okurken yanlışlık yapma**

l.69a/16, 159b/7, 159b/8, 159b/8, 159b/9, 159b/10

l.+dur 159b/11

**lahrsib öz. is.**

l.48bh/4, 48bh/8

**lahüt Ar. Uluhiyet alemi**

l.+ı 15a/6

**lahütj Ar. Uluhiyet alemine mensup**

l.+nün 142b/16

**lahza Ar. An, lahza**

l.85ah/7, 108b/3, 148b/16, 199b/16

l.+da 93b/10

**laöjnet Ar. Lanetlenmiş**

l.14b/5, 36b/14, 37a/7, 59b/11, 108b/3, 162b/12

l.+de 201a/12

l.+dür 108a/10

l.+ün 68a/18, 85a/4, 117b/15, 120a/4

**laqab Ar. Lakap, isim**

l.21a/7, 33a/3, 37b/15, 85ah/41

l.+ile 32b/16

l.+lar 43b/13

l.+ı 20b/6, 29b/8, 29b/10, 43b/7

l.+ıla 19a/15

l.+ına 33a/5

**laqab vur- Ar.+T. Lakap takmak, ad koymak**

l.-mışlar 21a/7

**lakin Ar. Ancak, ne var ki**

l.2a/18, 2b/8, 7a/3, 10a/15, 10b/13, 12b/3, 17a/10, 19a/10, 19b/6, 20a/16, 21a/1, 23a/10, 23a/12, 23b/1, 24a/1, 24b/5, 27b/6, 28a/17, 28b/6, 28b/19, 29a/19, 29b/5, 31b/1, 34a/6, 39a/4, 39b/11, 39b/19, 41a/19, 42a/6, 43a/19, 43b/13, 46a/5, 47a/2, 49a/12, 53b/13, 54a/18, 54b/18, 58a/9, 58b/14, 59a/13, 61b/8, 65b/18, 70b/10, 75b/19, 75bh/28, 76b/12, 76bh/25, 77a/5, 77ah/40, 79bh/34, 80ah/57, 82ah/61, 82bh/8, 83b/7, 84a/14, 86ah/8, 86b/3, 87b/9, 88ah/3, 89a/16, 91a/3, 102a/4, 103b/9, 106a/6, 106b/2, 107a/1, 107a/4, 114b/13, 114b/16, 119a/3, 120a/9, 121a/3, 121a/12, 122b/8, 126a/12, 134b/6, 139b/5, 144a/4, 145b/1, 145b/6, 145b/14, 148a/10, 149a/2, 149a/7, 152a/19, 152b/13, 154a/10, 155b/19, 156b/7, 156b/18, 156b/19, 159b/2, 159b/11, 160a/4, 167a/3, 167a/14, 168a/3, 171b/2, 175a/4, 175a/11, 183a/5, 189a/4, 194b/9, 199a/12, 200b/8

**laqlaqa Ar. Boş laf**

l.165a/16

l.+sın 109a/9

**laqve Ar. Ağız çarpılması**

l.199a/16

**lal Far. Dilsiz**

l.2a/19

**laöl Ar. Al, lal taşı**

l.175a/4

**lämek öz. is.**

l.6a/3

**lämiö Ar. Parlayan**

l.50a/0

**lämise Ar. Dokunma duygusu**

l.142a/14

**laönet Ar. Lanet, beddua**

l.67a/5, 80b/10, 80b/11, 80b/11, 91a/3, 117a/1, 197a/10

**läşe Far. Leş**

l.134a/7

**lat'if Ar. Hoş, yumuşak**

l.77a/18, 80ah/46, 80bh/33, 82ah/60, 136a/18, 169b/4, 173a/1, 173a/19

l.+i 148b/12, 169a/3, 175a/17

l.+herinde 8b/7

**lat'ife Ar. Şaka**

l.140b/18, 141a/7

l.+dür 141a/7

**lat'ma Ar. Tokat, şamar**

l.2b/9

**läyih krs. läyik**

l.59a/15

l.+dur 198b/3

**läyik Ar. Yakışan, yaraşır**

l.50a/6, 63a/17, 64b/6, 66a/11, 76a/7, 80bh/43, 88a/1, 89ah/19, 89ah/20, 90bh/28, 108a/17, 123a/4, 128b/10, 132a/7, 132a/8, 132a/12, 152a/18, 152a/19, 159a/10, 172a/13, 172b/11, 180b/5, 186b/8, 188a/19

l.+rekdür 200a/12

**läz öz. is.**

l.51a/2

**läzim Ar. Gerekli**

l.4a/6, 7a/8, 22a/4, 24a/13, 34b/13, 75a/12, 78bh/8, 80bh/53, 81bh/23, 87bh/41, 96a/4, 107b/3, 115a/5, 122a/15, 123a/5, 139b/13, 152a/19, 155b/18, 158b/5, 159a/5, 159b/19, 160a/1, 160b/17, 161a/9, 161a/10, 161b/2, 161b/12, 166b/11, 172a/1, 191a/13

l.+dandur 176a/12

l.+dur 75bh/27, 75bh/29, 82bh/36, 87ah/16, 152a/19, 160b/12, 161a/18, 161a/19, 161a/19, 161b/4

l.+ıdur 144a/18

l.+rekdür 176a/14

**läzime Ar. Gerekli şey**

l.+dür 136b/14

l.+sidür 159a/14

**l.+sin 60a/15**

l.+sinde 158b/19

**leälj Ar. İnciler**

l.179a/17

**leb Far. Dudak**

l.4a/9, 89a/17

**lebbeyk Ar. Ben senin emir ve fermanına itaat ve icabet**

merkezindeyin, buyurun

l.6a/7, 6a/7, 11b/3, 177a/3

**lebjb Ar. Zeki, akıllı, fatin**

l.6b/6

**lebjbsüz Ar.+T. Akılsız**

l.141b/2

**lebjd Ar. Çuval, torba**

l.27b/1

**lecac Ar. Düşmanlıkta inat etmek, inatçılık**

l.84bh/16, 84bh/17, 157b/16

**lecün öz. is.**

l.52a/12

**lefä Ar. Toprak, hakir şey**

l.+sına 138a/10

**legen Leğen**

l.8b/3

**leheb öz. is.**

l.23a/15, 23a/18, 23a/19, 23b/13, 23b/13, 23b/13, 23b/13, 23b/14

l.+e 19b/9, 19b/12

l.+ün 8a/6

**lehü Ar. Onun için**

2b/6, 87ah/35, 144b/12, 182b/18

**leöjm Ar. Alçak, deni, cimri**

l.145b/8, 175a/11

**lek Ar. Sana, senin için**

l.89a/18

**leked-küb Far. Çifte yiyen, hayvanların ayakları altında ezilen**

l.+ıdur 126a/13  
**lekş Ar. Pelteklik, ağırlık, dikkat çeken taraf**  
 l.+i 42b/8  
**lem Ar. Muzafi fiilin başına getirilirse nefyeder, yok sayar**  
 l.63b/1, 63b/1  
**lem-yezel Ar. Zeval bulmaz, baki, kalıcı**  
 l.77b/8  
**lemÖa Ar. Parıltı**  
 l.+sıdur 82a/2  
**lemeÖân Ar. Parlama, parıldama**  
 l.5b/11  
 l.+i 77a/6  
**lemmâ Ar. O zaman, vaktaki, illa**  
 l.48ah/42  
**lems Ar. Dokunma**  
 l.170a/14, 170b/14  
 l.+dür 170a/6  
**lemsj Ar. Dokunmayla ilgili**  
 l.170a/11  
**lemz Ar. Ayıplamak, dil ile tan atmak**  
 l.192b/3  
**lerzân Far. Titrek**  
 l.3b/1  
**lerze Far. Titreme, titreyiş**  
 l.59a/16  
 l.+ye 149a/12  
**leşker Far. Asker, ordu, sü**  
 l.43a/15, 79ah/7, 82bh/39, 84ah/26, 84ah/28, 88bh/29, 126b/11  
 l.+den 79ah/26  
 l.+dürler 147a/10  
 l.+e 84ah/33, 84ah/38, 126b/16  
 l.+i 82bh/40, 84ah/60, 126b/13, 147a/5, 147a/9, 147a/15  
 l.+imüze 84bh/54  
 l.+in 82a/7, 126b/10  
 l.+inden 77bh/32  
 l.+ine 83bh/25, 84bh/60, 88bh/34  
 l.+inüñ 76bh/4  
 l.+ler 147a/10  
 l.+ünj 59b/7, 147a/11, 147a/13, 147b/9  
 l.+ünje 84ah/5  
**leşkerğâh Far. Ordu yeri, ordugah**  
 l.54a/12  
**letâfet Ar. Hoşluk, yumuşaklık, güzellik**  
 l.3b/5, 11a/7, 172a/12  
 l.+i 135a/10  
**letâyif Ar. Latifeler**  
 l.82b/1, 100a/6, 142b/15, 142b/18, 162a/9, 185a/1  
 l.+i 169a/12  
**levâzım Ar. Gereçler, gerekli şeyler**  
 l.133b/5, 133b/19, 185a/5  
 l.+ından 159a/15  
**levâhık Ar. Ekler**  
 l.133b/6  
**levh Ar. Levha**  
 l.77ah/54, 168a/10  
**levhü'l-mahfûz Ar. Korunmuş levha**  
 l.+dan 71b/11  
**levm Ar. Çekiştirme, paylama, kınamak**  
 l.+i 145a/14  
**levmet Ar. Kınanmış, levm edilmiş iş**  
 l.145a/13  
**levn Ar. Renk, çeşit, sınıf**  
 l.169b/19, 172a/10  
 l.+i 76ah/25, 196b/11  
**levş Ar. Pislik**  
 l.100a/19, 168a/18  
 l.+ine 144b/6  
**leyl Ar. Gece**  
 l.7b/18, 17a/16  
**leyle Ar. Gece**  
 l.7b/15  
**leyletü'l-kadr Ar. Kadir Gecesi**  
 l.28b/11, 70b/10  
**leys Ar. Yokluk**

l.82ah/9  
**leżjz Ar. Lezzetli**  
 l.132a/16, 167a/12, 167b/1, 168a/3, 168a/4, 168a/5  
**leżzât Ar. Lezzetler, zevkler**  
 l.75a/13, 100a/12, 100a/13, 100a/14, 107a/8, 109a/17, 123b/15, 147b/8, 152a/9, 167b/2, 167b/4, 167b/5, 167b/5, 167b/12, 185a/9  
 l.+a 167b/10  
 l.+dan 100a/19  
 l.+dur 167b/13  
 l.+i 166b/16, 167b/11, 167b/13  
**leżzet Ar. Lezzet, zevk**  
 l.8b/5, 53a/19, 78ah/19, 81bh/52, 90a/15, 91a/16, 100a/8, 100a/13, 102b/16, 130a/14, 167b/6, 167b/10, 167b/12, 167b/13, 168a/4  
 l.+i 100a/17, 167b/10, 167b/19, 170a/18, 192b/8  
 l.+ile 170b/2, 177b/1  
 l.+in 81bh/44, 83b/14, 101a/2, 102a/8, 138a/10, 167b/14  
 l.+inde 167b/12  
 l.+inden 167a/15, 167b/19  
**li-djñi'llâh Ar. Allah'ın dini için, sebebiyle**  
 l.48a/1, 48ah/25  
**li-resülü'llâh Ar. Allah resulü için**  
 l.7b/8  
**li-vechi'llâh Ar. Allah için işleyiniz, çalışınız**  
 l.118b/5, 139a/6  
**li'emru'llâh öz. is.**  
 l.47b/19  
**li'llâh Ar. Allah için**  
 l.58a/4  
**libâs Ar. Giysi**  
 l.12b/4, 12b/8, 34a/18, 118a/4, 130a/18, 139b/17, 155b/14, 161b/14, 161b/19, 181a/9, 185a/18  
 l.+a 191a/9  
 l.+dur 67b/16  
 l.+lar 12b/5, 90b/15, 116b/10, 132a/17, 140a/1, 191a/7, 191a/8  
 l.+uñ 68b/7, 68b/8, 191a/15  
 l.+uñuzı 67b/17  
 l.+ıla 80ah/39  
 l.+in 177a/18, 177b/8  
**liñ Ar. Tel, lif,bazı bitkilerden didiklenerek yapılan gevşek yumak**  
 l.+i 12b/16  
 l.+inden 129b/17  
**liñâ Ar. Lihyeler, sakallar, çekişmek, dilcik, ağaç kabuğu**  
 l.173b/7, 173b/7  
**liķâ Ar. Yüz, buluşma, kavuşma**  
 l.78a/11  
 l.+da 177a/5, 185a/18  
 l.+muz 177b/1  
**lisân Ar. Dil**  
 l.2a/12, 2a/18, 2b/8, 7b/5, 75b/13, 76b/5, 76b/7, 76b/9, 76b/12, 84a/14, 89a/16, 101b/18, 102b/5, 106b/12, 109a/9, 137b/17, 137b/18, 151a/13, 154a/1, 154a/1, 163a/7, 164b/8, 164b/8, 165a/9, 165a/16, 166b/8, 171b/16, 177a/10, 187b/12, 188b/16, 193a/17  
 l.+a 77b/7, 84ah/8, 101b/19  
 l.+da 60b/17, 86b/8  
 l.+dadur 86b/11, 122a/1  
 l.+dur 102a/8  
 l.+i 89a/8, 90a/9, 95b/17, 98a/8, 159b/10  
 l.+ıla 90a/8, 139a/13, 139a/15, 156a/8, 163b/11  
 l.+in 82a/6, 98a/10, 102a/1, 102a/12  
 l.+ina 78ah/65, 156a/3, 165a/14  
 l.+ında 42b/8  
 l.+ından 10a/15, 10a/16, 62a/2, 62a/6, 79a/2, 110a/2  
 l.+larda 78a/9  
 l.+lardan 87a/4  
 l.+larla 78a/14, 102b/7  
 l.+ların 103a/11  
 l.+larında 59a/2  
 l.+larından 45a/17  
 l.+larını 163b/2  
 l.+larıñuza 185a/2

- l.+umdan 76bh/13  
l.+umuz 201a/8  
l.+umuzdan 76bh/32  
l.+uñ 102a/9, 117b/2  
l.+uña 120a/5  
l.+uñı 90a/7
- lisānen Ar. Dil ile, konuşarak**  
l.17a/12
- lisānj Ar. Lisan ile ilgili**  
l.+dür 166b/1
- livā Ar. Sancak, bayrak**  
l.1b/12, 59a/2, 181a/12
- livā'ü'l-ḥamd Ar. Hz. Muhammed'in mahşer günü ümmetinin altında toplanacağı bayrak**  
l.+ı 16b/12
- livāt'a Ar. Oğlancılık, kulamparalık, erkekler arasındaki cinsi sapkınlık**  
l.86b/14, 167a/16
- liyākat Ar. Yaraşma**  
l.+ı 181a/4
- loqmān (ḥakīm) öz. is.**  
l.45a/12, 48ah/63, 105a/17, 113a/17, 157b/11  
l.+a 47bh/43
- lori öz. is.**  
l.54b/2
- lu'ub Ar. Oyun, eğlence**  
l.+a 87ah/36  
l.+dan 113b/11  
l.+dur 196a/4  
l.+ın 182b/18
- luḡat Ar. Söz, sözlük, kelime**  
l.31b/12, 31b/12, 31b/15, 31b/17, 31b/18, 77a/16
- luḡme Ar. Lokma, bir yudum yemek, yutmak**  
l.59b/16, 74b/7, 80a/3, 116b/3, 135b/6  
l.+ye 121a/7  
l.+yi 45b/3
- luristān öz. is.**  
l.52b/17
- lūt' öz. is.**  
l.18b/6, 47bh/36
- luṭf Ar. iyilik, lütuf, güzellik**  
l.1b/11, 3b/17, 5a/10, 11a/8, 28b/16, 52a/2, 58a/13, 59a/6, 88a/15, 114a/7, 123b/5, 124a/7, 147b/12, 147b/18, 148a/11, 155a/13, 163b/10  
l.+ı 95a/13  
l.+ıla 162a/11, 200b/2  
l.+ın 144b/7  
l.+ına 3a/6, 76ah/65  
l.+ından 165a/19  
l.+uñı 200a/16  
l.+uñıla 201a/13
- lutfen Ar. Lütf olarak**  
l.12b/3
- lübāb Ar. Seçkin şey**  
l.+da 10b/18  
l.+ıdur 81b/17
- lücce Ar. Kalabalık, gümüş, deniz**  
l.+sinden 98a/9
- lüey öz. is.**  
l.5a/18, 6a/8, 20b/6, 20b/17, 21a/13, 21a/18, 21b/9, 22a/15, 25a/14
- lū'ülū' Ar. İnci**  
l.13a/15
- (ebū) lū'üe öz. is.**  
l.36b/11
- lüzüm Ar. Gereklilik, lazım olma**  
l.+ları 3a/9  
l.+larıla 7a/15, 51a/16
- m**
- mā' Ar. Su**  
m.2b/17, 28a/3
- mā'ādā Ar. Başka, fazla, gayrı**  
m.15a/4, 15a/13, 17a/11, 21a/11, 23a/6, 26a/6, 51b/13, 66a/13, 119b/16
- m.+sı 55b/1, 59b/15, 83ah/58
- mā yahtāc Ar. İhtiyacı kadar**  
m.+ı 88bh/28  
m.+ın 190b/18, 191a/2
- ma'ā-hazā Ar. Böyleyken, bununla beraber**  
m.171a/10
- ma'ā'l-kerāhiye Ar. Kötü, çirkin olmakla beraber**  
m.54b/19
- ma'ā'l-ḡudret Ar. Güçle, kudretle**  
m.161b/14
- ma'ācin Ar. Macunlar**  
m.160a/6
- ma'ād Ar. Dönüş yeri, ahiret**  
m.24ah/13, 123b/18
- ma'ād öz. is.**  
m.5b/1, 5b/4
- ma'āen Ar. Beraber olarak**  
m.58a/2
- ma'an bin zāide öz. is.**  
m.89bh/39, 89bh/41, 89bh/42, 89bh/44
- ma'ānj Ar. Manalar**  
m.13a/13
- ma'ārif Ar. Bilimler, kültür**  
m.189a/12  
m.+e 2a/10  
m.+ı 2b/13  
m.+üñ 165a/1
- ma'arra öz. is.**  
m.35a/19
- ma'āşī Ar. Asilikler, isyanlar**  
m.157a/10, 159a/16  
m.+den 157a/9  
m.+dür 157a/10  
m.+nün 100b/5, 157a/14  
m.+ye 159b/17
- ma'āş Ar. Maaş, geçim, aylık**  
m.123b/18, 168b/8, 168b/9  
m.+da 6b/1  
m.+ların 126a/2  
m.+uñ 82a/5
- ma'ābed Ar. Tapınak**  
m.23b/6
- mābeyn Ar. İki şeyin arası, padişahın yakınlarının bulunduğu daire**  
m.15b/2  
m.+de 56a/2, 60a/18, 70a/7  
m.+imüzde 33a/6  
m.+inde 24b/3  
m.+leri 82bh/38  
m.+lerinde 86b/2
- ma'ābūd Ar. Kendisine ibadet edilen**  
m.120a/3, 166b/12  
m.+dur 93a/14, 163a/15  
m.+ları 83b/15  
m.+uñ 93a/13
- macār öz. is.**  
m.140a/13
- mācerā Ar. Serüven, cerayan eden**  
m.75bh/23
- mācid Ar. Şan ve şeref sahibi erkek**  
m.+leri 20a/17
- mācide Ar. Şan ve şeref sahibi kadın**  
m.+lerinün 7b/2
- ma'ācūn Ar. Hamur kıvamında olan**  
m.172a/2  
m.+dur 150a/1
- maçin öz. is.**  
m.49a/7
- mādām Ar. Daim ve baki oldukça**  
m.66b/4, 77ah/32, 157a/15, 157b/15
- mādde Ar. Madde, cevher, maya**  
m.106a/4, 168b/9, 188b/7, 191a/9  
m.+sı 98a/6, 137a/15, 173b/1  
m.+sidür 146b/18  
m.+sin 91a/18, 106b/3, 106a/10  
m.+sine 107a/12

**ma'Ŗdelet Ar. Adalet, adillik**

m.131a/15, 132b/14

**ma'Ŗden Ar. Maden**

m.48b/17

**ma'Ŗdenj Ar. Madene mensup**

m.169a/19

**māder Far. Anne**

m.7a/3, 7b/4, 141a/12

m.+de 7b/10

m.+den 8b/16

m.+i 29b/18, 36a/5

m.+leri 6b/12

**ma'dribe Ar. Kılıcın asıl çalım yeri**

m.+sile 99b/12

**ma'Ŗdūd Ar. Sayılı**

m.1b/1

m.+dur 131b/1

**ma'Ŗdūdāt Ar. Sayı ile alınıp satılan şeyler**

m.95a/3

**ma'Ŗdūm Ar. Yok olmuş**

m.6b/18, 199a/3

**mağāza Ar. Mağara, mahzen, dükkan**

m.57a/11

m.+ya 57a/11

**mağbūn Ar. Aldatılmış**

m.168a/7, 175b/13

**mağfiret Ar. Yarılıgama**

m.64a/6, 65a/1, 72a/10, 73a/10, 73b/1, 73b/3, 75a/11, 78bh/60, 78bh/60, 88bh/20, 158b/2, 178b/1

**mağfūr Ar. Yarılıganmış**

m.44b/17, 52ah/1

**mağlūb Ar. Yenik, yenilmiş**

m.2b/1, 33b/8, 81bh/46, 84ah/65, 87ah/31, 113b/5, 167b/8, 167b/13

m.+durlar 82ah/37

m.+i 82ah/38, 113b/5

**mağlūblik Ar.+T. Yenilmişlik**

m.+leri 147a/13

**mağmūm Ar. Gamlı, kederli**

m.6a/16, 14b/6, 130b/4

**mağres Ar. Fidanlık**

m.198a/14

**mağrib Ar. Batı, Kuzeybatı Afrika, Fas, akşam namazı**

m.5a/4, 35b/4, 67a/13, 77bh/44

m.+e 38a/18

**mağrūr Ar. Gururlu, kendini beğenmiş**

m.55a/14, 83b/16, 90b/13, 132b/11, 148a/1

m.+lardur 167b/16

m.+i 83b/12

**mağşūb Ar. Gasbedilmiş**

m.158b/7, 158b/7, 161b/7

m.+uñ 158b/10

**mağzūb Ar. Gazaba uğratılmış**

m.196b/8

**māh Far. Ay**

m.5a/4, 7b/11, 9b/6, 17a/14, 19a/17, 25b/3, 35b/9, 51a/18, 58b/7, 59a/19, 59b/8, 60a/15

**maħall Ar. Yer**

m.1b/6, 44a/8, 76a/18, 78ah/55, 79ah/43, 85bh/45, 85bh/55, 86a/10, 86a/11, 86bh/47, 87bh/53, 90ah/31, 93b/19, 93b/19, 95a/5, 95a/10, 99b/6, 99b/19, 121a/9, 141a/6, 142a/6, 142a/9, 145b/4, 146a/9, 150b/15, 154b/9, 155a/12, 156a/12, 170b/4, 176a/15, 191b/4

m.+de 43b/19, 74a/11, 78ah/23, 79a/14, 81ah/48, 84ah/62, 92b/9, 93a/1, 98a/13, 141a/2, 155a/11, 156b/13, 158a/6, 172a/16, 173a/3, 183a/8, 184b/1, 184b/2, 185b/14, 191b/14

m.+den 15a/2

m.+dūr 90a/18

m.+e 44b/4, 82ah/46, 83ah/62, 86ah/40, 92a/5, 162a/14

m.+i 44b/7, 47a/5, 82bh/54, 92b/11, 165a/16, 172a/14, 181a/4

m.+idūr 47a/5, 85ah/8, 99b/3, 138b/10, 141a/3, 190b/13

m.+in 81ah/52

m.+inde 69b/6, 70b/19, 72b/2, 78ah/25, 79a/13, 79a/13, 82ah/11, 82bh/10, 82bh/18, 83bh/16, 86a/11, 90a/6,

93b/11, 97a/7, 97a/14, 98a/7, 101b/7, 112a/15, 118b/14, 129b/15, 136b/11, 142b/8, 166a/3, 183a/3, 184b/5, 191b/3

m.+ine 92b/10

m.+lerde 102b/12, 134b/6, 189a/10

m.+lerinde 102a/3

**maħallāt Ar. Yerler**

m.+larınınuñ 162a/7

**maħalle Ar. Bir şehir ya da kasabanın bölündüğü bölümlerin her biri**

m.+de 86ah/41

m.+lerine 162a/7

**maħallj Ar. Yerel, yerli**

m.107b/19, 169b/18

**māhān öz. is. Şehir adı**

m.49a/11

**mahāret Ar. Beceri**

m.+leri 2a/18

**maħāric Ar. Çıkacak yerler**

m.165a/16

**māħāzar Ar. Hazırlanmış olan şey, mevcut**

m.+i 77bh/40

**maħbūb Ar. Sevilen, sevgili**

m.79bh/49, 93a/18, 133a/14, 166a/14

m.+a 121b/11

m.+dur 93a/13, 93a/14

m.+larınuñ 93a/17, 106b/13

m.+ların 121b/11

m.+larınınuñ 93a/15, 145a/9

m.+rek 178a/9

m.+um 164a/11

m.+uñ 84bh/42, 165a/19

m.+ı 3b/9, 121b/9, 195a/12

m.+inuñ 93a/19

**maħbūbāt Ar. Sevilenler, sevgililer**

m.109a/18, 143b/16

**maħbūs Ar. Hapsedilmiş**

m.57a/13, 98b/12, 148b/12, 193a/10

**maħcūb Ar. Utanmış, örtülmüş**

m.102b/18, 185a/9

m.+dur 82a/11

**maħdūd Ar. Sınırlı, kasıtlı**

m.140b/9

**maħfj Ar. Gizli**

m.52a/17, 87bh/25, 156b/12

**maħfil Ar. Toplantı yeri**

m.2a/5

**maħfūz Ar. Korunmuş, saklanmış**

m.78a/9, 78a/10, 112b/8, 112b/9, 137b/19, 147a/13, 147a/14, 170b/17

**maħfūzān Ar. Korunmuşlar, saklanmışlar**

m.91a/9

**māħj Ar. Yok edici, yok eden mahveden**

m.32b/3

**māħir Ar. Becerikli, maharetli**

m.3b/3, 26a/9

**maħkĵ Ar. Hikaye olunmuş, nakl ve rivayet olunmuş**

m.93a/9

**maħkūm Ar. Hüküm giymiş**

m.81b/12, 150b/3

**maħlūĵ Ar. Yaratık, yaratılmış**

m.+a 77a/12

m.+dan 89bh/5

m.+dur 46b/12, 46b/18, 47a/12, 78a/10

m.+sın 82ah/33

**maħlūĵāt Ar. Yaratıklar, yaratılmışlar**

m.5a/6, 23b/18, 76b/17, 147b/16, 162b/5, 168b/13

m.+a 166b/4

m.+dan 16b/17, 16b/18, 76b/16

m.+dur 78a/10

m.+uñ 77a/18, 148b/12

**maħmidet Ar. Övme**

m.+ini 84ah/54

**maħmūd Ar. Övülmüş, hamd edilmiş**

m.5a/3, 14b/1, 181b/17, 195a/2, 195b/10

m.+dur 184a/15, 195b/5, 195b/7, 195b/11

**(sultân) maḥmūd öz. is.**

m.50b/15, 51b/3, 53a/14, 85bh/42

**(gazan) maḥmūd ḥan öz. is.**

m.48b/8

**maḥmūm Ar. Hummaya, sıtmaya tutulmuş, ateşli**

m.30b/18

**maḥrem Ar. Gizli, nikah düşmeyen**

m.30a/1, 40b/14

m.+sin 90ah/54

**maḥreme Ar. Bir şeyi sarmaya, gizlemeye yarayan nesne ya da yer**

m.+sine 130a/4

m.+ye 191a/6

**maḥrūm Ar. Yoksun**

m.7b/16, 14b/6, 22b/8, 77bh/25, 78ah/12, 84bh/56, 89ah/16, 89ah/26, 89b/9, 94b/12, 94b/12, 99a/12, 103b/19, 109b/6, 120b/16, 132b/16, 136b/3, 138b/7, 138b/8, 141a/14, 143b/4, 146b/8, 149a/4, 152b/1, 168a/7, 175b/17, 182b/16, 183b/2, 185a/10, 187b/11, 187b/18, 189a/18, 190a/6, 192b/8, 194a/19, 197a/6

m.+dur 76b/7, 81b/14

m.+durlar 166b/17

m.+um 80bh/7

**maḥrūmān Ar. Mahrumlar**

m.138a/9

**maḥrūmluk Ar.+T. Yoksunluk, mahrumluk**

m.85a/5

**maḥrūs Ar. Muhafaza edilen, korunan, gözetilen**

m.4a/9, 5b/6, 50a/10, 170b/17

**maḥrūse krş. maḥrūs**

m.2a/3

**maḥsūb Ar. Hesap edilen**

m.69b/19, 104b/4

**maḥsūlāt Ar. Hasıl olan, elde edilen şeyler**

m.+ı 141b/14

**maḥsūs Ar. Hissedilen, anlaşılmiş, aşikar**

m.142b/12

m.+a 112a/14

m.+ı 144a/2

**maḥsūs Ar. Özgü, ayrılmış**

m.5b/17, 9b/4, 25b/15, 77a/3, 84ah/1, 94a/19, 99a/11, 99b/15, 123a/8, 124a/13, 146a/2, 156b/5, 166b/4, 166b/10, 168b/17, 169b/10, 170b/8, 172b/18, 176b/6, 185a/19

m.+a 168b/18

m.+dur 47bh/27, 106b/11, 149b/17, 168a/3, 172a/3

m.+ı 170a/1

m.+ları 169b/1

m.+rekdür 176a/13

**maḥsūsān Ar. Ayrılmışlar, özgüler**

m.178a/18

**maḥsūsāt Ar. Gözle görünür şeyler**

m.142a/19, 168b/7

m.+a 169b/4, 171a/2, 171a/2

m.+dan 170b/8

m.+dur 168b/7

**maḥsūsāt Ar. Ayrılmışlar, özgüler**

m.38b/4

**maḥşer Ar. Kıyamet yeri, çok kalabalık**

m.123b/10, 199b/13

**maḥşür Ar. Haşır olunmuş**

m.70a/3

**maḥtūrāt Ar. Hatar ve helaka yaklaştırılmışlar, endişeler**

m.+dan 78b/8

**maḥv Ar. Yok etme, yok olma**

m.89a/4, 168a/17

**maḥz Ar. Sırf, sade, tam**

m.28b/16, 36a/19, 198b/13

m.+dan 84ah/18

m.+dur 167a/17

**maḥzen Ar. İçinde eşya saklanacak yer, yeraltı, bodrum**

m.2a/3

**maḥzül Ar. Hor, hakir, perişan**

m.185a/11

**maḥzüm öz. is.**

m.21b/9

**maḥzün Ar. Hüzünlü**

m.6a/16, 80bh/14

**maḥzün krş. maḥzün**

m.142b/2, 142b/9

m.+dur 141b/18

**maḥzür Ar. Mübah mukabili, haram ve yasak olan**

m.159a/2, 181b/13, 181b/17, 182b/5, 182b/5

m.+dandur 161b/7

m.+dur 158a/4, 158a/4, 158a/5, 160b/18, 161a/11, 181b/16

m.+ından 158a/4

**maḥzürāt Ar. Haram ve yasak olanlar**

m.162a/9, 181b/14, 181b/16

**(ebū) maḥzūra evs el-cuḥmġ el-mekkj öz. is.**

m.27b/16

**maḥzürāt Ar. Sakıncalar**

m.+dur 48bh/26

m.+da 109a/8

**maḥzūz Ar. Mutlu, memnun, hazzetmiş, hoşlanmış**

m.47b/4, 76ah/38, 79bh/7, 89bh/24, 90ah/50, 96b/8, 97b/4, 125b/14, 163a/12, 166a/14, 170b/2

m.+durlar 168b/2

m.+ları 162b/5

**maḥzūzāt Ar. Hoşa gidecek şeyler**

m.142b/4

**maḥzün Ar. Akar su, eşkenar, dörtgen**

m.75bh/4

**maḥzūşet Ar. Geçim, dirlik**

m.+e 98b/16

m.+ı 161b/18

m.+lerin 1b/2, 139a/3

**maḥzūad Ar. Minder, oturacak yer**

m.+lardur 161b/3

m.+ına 100b/11

**maḥzāl Ar. Söz**

m.2b/2, 148a/2

**maḥzālāt Ar. Sözlere, yazılar**

m.+larında 134a/12

**maḥzālġd Ar. Kilitler, anahtarlar, hazineler**

m.162b/1

**maḥzām Ar. Yer, huzur**

m.5a/3, 16b/19, 34a/16, 49b/14, 126b/18, 144b/8, 144b/14, 165b/6, 174b/19, 175a/1, 177a/5, 180b/3, 185a/16, 185a/19

m.+a 106a/9, 165b/6, 179b/10

m.+dur 164b/10, 195b/3

m.+ı 175a/5

m.+ından 84bh/6

m.+lar 164b/11

m.+larından 164b/10

m.+uñ 175a/7, 176a/10, 176a/12, 195b/4

**maḥzāmāt Ar. Makamlar**

m.145a/4, 183b/5

m.+larından 195b/3

m.+larınınuñ 77a/3

**maḥzāmġ Ar. Fil başına vurdukları demir çubuklar**

m.194a/17

**mākān Ar. Eski tarz ve şekil**

m.166a/5

**maḥzarr Ar. Merkez, başkent, payitaht, karar yeri**

m.19b/10, 52a/10, 57b/6, 58a/3, 58a/19, 60b/2

**maḥzāsġd Ar. Maksatlar**

m.+dan 196b/4

**maḥzābere Ar. Mezar**

m.168a/14

**maḥzūl Ar. Kabul edilen**

m.15b/6, 16b/17, 29b/13, 51a/19, 90ah/38, 97b/6, 100a/16, 135a/6, 142a/6, 168a/12

m.+dūr 104a/15, 152b/18

m.+ıdur 100b/4

m.+lere 185a/17

m.+leri 175a/7

m.+lerinden 143b/11

m.+uñ 134a/4

**mağbülân Ar. Makbullen**

176b/5

**mağbüle krş. mağbül**

m.108a/17, 142a/3

**mağbürân Ar. Kabire konuşmuş, gömülmüşler**

m.168a/14

**mağdür Ar. Güç, kuvvet, elden gelen**

m.169b/15

m.+dur 83bh/62

m.+ı 107b/17

m.+ların 53b/6

m.+uñ 103b/19

**mağdürât Ar. Güçler, kuvvetler, elden gelenler**

m.77a/15

**mağhür Ar. Kahrolmuş, yenilmiş, gazaba uğramış**

m.99b/13, 147a/18, 150b/4, 167b/8, 167b/11, 181b/6, 199a/13

m.+durlar 165b/6

m.+indandır 77a/15

**mağrûn Ar. Yakın**

m.3a/8, 78b/5, 123b/8

**mağşad Ar. Amaç**

m.84bh/26

m.+um 88ah/5

**mağşüd Ar. İstenilen, maksat**

m.76b/16, 97a/18, 131a/19, 143a/11, 171b/8, 172a/1, 191a/13, 196b/5

m.+a 3b/16, 52b/2

m.+dan 109b/6

m.+ı 85a/9, 120b/9, 120b/10, 150a/5, 157a/10, 180b/7

m.+ından 120b/16

m.+inuñ 120b/10

m.+ları 99a/12

**mağşür Ar. Kısaltılmış, alıkonulmuş, bir şeye ayrılmış**

m.149a/4

m.+dur 166a/2

**mağtül Ar. Katl olunmuş, öldürülen**

m.36a/15, 40a/19

m.+i 86bh/39, 87ah/7

**mağkûl Ar. Akla uygun**

m.144a/2

**mağkûlât Ar. Akli bilgiler**

m.142b/5

**mağküle Ar. Takım, çeşit, soy, sınıf**

m.35b/18, 39b/14, 58b/12, 84ah/63, 88a/12, 90ah/22, 97a/12, 116b/10, 116b/11, 123b/18, 133b/7, 134a/15, 148b/4, 149a/5, 149b/13, 152a/15, 157a/6, 157a/14, 194a/7, 199a/9

m.+ler 76a/8

m.+lere 160a/9

m.+lerin 85bh/3

m.+lerinden 76a/18

m.+nün 161b/2

m.+si 161a/5

m.+sin 106b/9

m.+sinden 128a/19

m.+sinün 59b/14, 167b/6

**mağkûs Ar. Ters, uğursuz**

m.7b/7

m.+ları 82a/10

**mâl Ar. Mal, servet**

m.20b/9, 49b/17, 53b/5, 55a/14, 73b/19, 76b/1, 79bh/9, 79bh/10, 83ah/30, 86b/13, 86b/14, 87ah/32, 87ah/33, 87ah/38, 91a/14, 91a/18, 92a/10, 92a/10, 92a/16, 92a/17, 92a/18, 92b/10, 93a/2, 93a/19, 93b/2, 93b/17, 94a/7, 94a/19, 96a/19, 96b/1, 96b/10, 105a/18, 107a/8, 123a/4, 129b/14, 133a/7, 133a/7, 137a/1, 138a/18, 153a/7, 157a/2, 161b/15, 168a/18, 182b/12, 182b/16, 183a/6, 189a/6, 191b/13, 193a/1, 193a/8, 195a/19, 195b/1

m.+a 94a/4

m.+da 166b/14, 166b/18, 167a/12, 168a/3, 168a/4, 168a/4

m.+dadur 121a/15

m.+dan 89ah/26, 171a/17, 174b/11, 184b/8

m.+dur 94a/17

m.+ı 25a/6, 86ah/29, 87bh/25, 89ah/23, 93a/18, 105b/1, 174b/14

m.+ın 9a/11, 86bh/9, 88bh/14, 92a/18, 93b/12, 93b/13, 93b/18, 121b/8, 121b/9, 130b/14, 183a/11

m.+ına 62a/5, 77ah/14, 82ah/6, 156b/16

m.+ında 122a/14, 125a/1

m.+ından 77ah/15, 88bh/13

m.+ını 20b/12

m.+inuñ 72a/17, 72a/19, 177b/5

m.+lar 39a/8

m.+laruñuzun 97a/1

m.+ları 92b/19, 140a/7

m.+ların 112a/2

m.+larına 77bh/54

m.+larınuñ 97a/8

m.+umdan 78bh/6

m.+umuz 178b/8

m.+umuñ 193a/5

m.+umı 86bh/10

m.+uñ 89ah/27, 92a/10, 92a/12, 99a/7, 121b/7, 193a/4

m.+uñ 88bh/21

m.+uñuz 182b/13

m.+uñı 123a/12, 130b/19

**mâl-â-mâl Far. Dopdolu**

m.7a/17, 7b/5

**malat'ya öz. is.**

m.52a/11

**mâldâr Ar.+Far. Zengin, malı olan**

m.20b/11, 25a/5, 29b/14, 125a/1

m.+lara 98b/17

**mâlî Ar. Mal ile ilgili, maliye ile ilgili**

m.161b/15, 177a/12, 183a/4

**maliñülyâ Yun.+Ar. Melankoli, kuruntu, karasevda**

m.173a/13, 199a/18

**mâlik Ar. Sahip**

m.5a/19, 11b/13, 21a/13, 26a/19, 26b/9, 26b/15, 47a/13, 55a/6, 62b/16, 63b/17, 79a/6, 81a/5, 89a/1, 94a/18, 100b/17, 110a/9, 110a/9, 111a/5, 115b/19, 126b/16, 127b/12, 128a/17, 191a/3

m.+dür 27b/17

m.+i 45a/18, 183a/8

m.+ler 131a/9

**mâllu Ar.+T. Mallı, malı olan**

m.+ları 97b/3

**mâlüm Ar. Bilinen**

m.82b/13

**mağlül Ar. Özürülü, hastalıklı**

m.+ler 190a/14

**mağlüm Ar. Bilinen**

m.17b/19, 19a/8, 22b/13, 24b/6, 28b/6, 40b/12, 47bh/1, 48ah/29, 71b/18, 75bh/6, 76ah/28, 76b/14, 77ah/26, 78b/3, 86b/19, 86bh/4, 86bh/52, 93a/12, 95b/1, 119b/17, 131a/7, 131b/1, 140b/18, 144a/6, 144a/6, 144a/12, 144a/19, 145a/13, 145b/9, 149b/8, 154a/3, 154a/6, 156a/9, 158b/4, 159a/19, 164b/10, 166b/13, 168b/5, 188a/14, 194b/18

m.+dur 79ah/51, 90b/17

m.+ı 34a/17, 142b/17, 142b/19

m.+ları 37a/10, 167a/15

m.+uñ 76a/3, 88ah/56, 195b/4

**mağlümât Ar. Bilgi**

m.77a/14, 95a/2, 142b/17

m.+uñ 142b/15

m.+ına 142b/16

**mağmer bin rāşid es-šanōāñj öz. is.**

m.26b/15

**mağmür Ar. Bayındır, imar edilmiş**

m.50a/9, 77ah/59, 81bh/38, 83b/9, 85ah/44, 147a/19

**mağnâ Ar. Anlam**

m.2a/2, 84a/18, 91a/6, 93a/11, 93a/11, 94a/11, 94a/18, 99b/9, 100a/10, 105b/12, 106a/10, 106a/10, 106b/16, 122b/2, 134a/5, 140b/6, 140b/15, 144a/10, 149a/2, 150a/16, 155a/12, 155a/18, 162a/15, 164b/13, 165a/1, 165a/5, 165a/7, 166a/14, 175a/14, 175b/2, 182b/8, 183a/9, 188a/10, 191a/9, 191b/8, 193a/6, 198b/18, 200a/11

- m.+da 93b/3, 99a/4, 135b/16, 166a/7, 175a/11, 182a/10  
m.+dan 192a/9  
m.+lar 177a/10  
m.+larda 133b/8, 149a/15, 162a/16  
m.+ları 149a/5  
m.+nuñ 77a/6, 97a/6, 141a/3, 144b/4, 146a/9, 164a/13, 171a/6  
m.+sı 88bh/39, 163b/11  
m.+sın 93a/5, 171a/5, 171a/8  
m.+sına 69a/16, 91b/6, 133b/4, 194b/6  
m.+ya 155b/11, 167b/17  
m.+yadur 142a/18, 185b/7, 193b/17  
m.+yi 101b/14
- mānend Far. Gibi**  
m.5a/8, 5b/11, 6a/16, 7b/19, 13a/15, 54a/9, 173a/13
- maǾnevj Ar. Anlam ile ilgili, ruh ile ilgili**  
m.1b/3, 2a/10, 2a/16, 4b/4, 93a/15, 100a/10, 100a/12, 100a/15, 107a/8, 107a/11, 108a/6, 108a/17, 120b/6, 123a/1, 140a/9, 144b/13, 149a/8, 149a/16, 169b/17, 176b/7, 176b/12, 178a/8, 183b/18, 185a/13  
m.+de 168a/9  
m.+den 100a/16  
m.+dür 94a/15, 100a/7, 140b/8, 144b/8, 149b/2, 193b/18  
m.+dürler 100a/15, 110a/18  
m.+nün 145a/16, 148a/18  
m.+si 87b/12
- maǾnj Ar. Anlam**  
m.4b/18
- māniǾ Ar. Men edici, bir kimseyi bir nesneden savuşturucu, geri durdurucu**  
m.8a/2, 41a/18, 77a/12, 78b/16, 92b/10, 103a/1, 142b/19, 155a/7, 156b/9, 157a/18, 159a/4, 173b/15, 188b/11  
m.+dür 76b/2  
m.+i 99b/11
- maǾnjsā öz. is.**  
m.+da 52a/16
- manşib Ar. Devlet hizmetindeki makam, memuriyet**  
m.126a/10, 126a/13, 126a/15, 128b/10, 143b/1  
m.+dan 126a/14  
m.+ı 55a/9, 90bh/24, 125b/18, 126a/10, 126a/11, 165a/13  
m.+ına 126a/11  
m.+ında 137a/8  
m.+ları 132b/9  
m.+uñ 126a/12, 126a/19
- manşür Ar. Tanrının yardımıyla zafer kazanan**  
m.47b/9, 51a/7, 52a/9, 147a/17  
m.+dur 84bh/18
- (Ǿabdu'llāh bin) manşür öz. is.**  
m.46a/10
- (ebū) manşür öz. is.**  
m.+uñ 89ah/51
- (hüseyn) manşür hālāc öz. is.**  
m.+dan 184a/13
- manşür-ı hālīfe öz. is.**  
m.86bh/7
- maǾnün Ar. Bir ünvanla, bir tabirle, bir lakapla bilinmiş olan**  
m.47bh/31
- manžar Ar. Seyir yeri, görünüş**  
m.5a/5
- manžara Ar. Görünüm**  
m.141b/8  
m.+nuñ 141b/9  
m.+sından 89a/2
- manžür Ar. Bakılan, dikkat çeken**  
m.4a/6, 4a/7, 77a/17, 88a/16, 88b/4, 88b/5, 108a/7, 147b/5, 150b/3  
m.+ıdur 111b/18
- mār Far. Yılan**  
m.199b/6
- marǾaş öz. is.**  
m.35b/3, 57a/7
- maraz Ar. Hastalık**  
m.20a/9, 29a/10, 33a/18, 36a/8, 77bh/12, 91a/16, 94a/16, 94a/18, 107a/8, 107a/10, 121a/11, 121a/12, 168a/10, 175b/7  
m.+a 175b/8  
m.+dan 128a/8  
m.+dandur 127a/8  
m.+ı 12a/1, 106b/10, 106b/10, 106b/12, 107a/7, 168a/8  
m.+ıdur 107a/15  
m.+ın 107a/13  
m.+ına 83ah/59  
m.+inuñ 95a/18  
m.+ıçün 30b/19  
m.+lar 187a/12  
m.+larından 199a/16  
m.+uñ 106b/14, 107a/16, 127a/9, 158a/2, 167a/8, 192b/5
- marazj Ar. Hastalıklı, hastalıkla ilgili**  
m.190a/14
- maǾrifet Ar. Bilme, ustalık, beceri**  
m.2a/9, 82ah/58, 84b/15, 93b/10, 106b/12, 117a/7, 157b/3, 157b/5, 158a/1, 164b/14, 167b/14, 198a/15, 198a/16, 200a/12  
m.+de 194a/11  
m.+e 76b/15  
m.+i 76b/19, 77b/9, 77b/15, 84bh/38, 134a/9, 143a/18, 150a/19, 162a/9  
m.+idür 98a/4, 164b/19  
m.+ile 36a/7  
m.+in 113a/1, 166a/9, 194a/16  
m.+inde 164b/17  
m.+inden 78b/2, 165a/8  
m.+ine 121a/14  
m.+ümüz 140b/5
- maǾrifetu'llāh Ar. Her işte Allah rızasını bilip amel etmek**  
m.76b/14  
m.+dur 76b/15
- māriye öz. is.**  
m.19a/16, 23a/2, 28a/10  
m.+den 19a/17
- marjz Ar. Hasta**  
m.58a/12
- maǾrūf Ar. Bilinen, ünlü, tanınmış**  
m.4b/5, 79ah/8, 80ah/33, 83bh/15, 84ah/41, 139a/7, 150b/8, 151a/9, 151b/6, 151b/12, 151b/15, 152a/13, 152b/13, 153a/4, 154a/3, 159a/12, 166b/9  
m.+a 150b/9, 155a/11  
m.+da 154a/15  
m.+dur 77b/9  
m.+ı 152a/11, 152a/13  
m.+lar 99a/10  
m.+uñ 150b/13, 154a/6, 159a/14
- marziye Ar. Razi olma, memnuniyet**  
m.+nün 178a/17  
m.+si 175a/19  
m.+sine 175a/18  
m.+sinün 192a/2  
m.+yi 83b/10
- masāff Ar. Saf, tabur bağlayacak yer**  
m.82bh/54
- maşārif Ar. Harcamalar**  
m.110a/10  
m.+inde 166a/18
- masariqa Yun. Midenin ince damarları**  
m.172a/11
- maşdar Ar. Çıkış yeri, kaynak**  
m.105b/14, 188a/3  
m.+dan 112a/13  
m.+dur 112a/13  
m.+ıdur 143a/5, 164b/17
- maşhara Ar. Soyтары**  
m.161b/11
- māsike Ar. Tutucu, zapt edici, (kuvvet-i masike)**  
m.+ye 172a/8
- māsivā Ar. Başka her şey, gayrisi, Tanrı'nın dışındaki varlıklar**  
m.145a/6

**mäsivâ'llâh Ar. Allah'tan başka her şey**

m.11a/9, 88b/9

m.+dan 88b/2, 91b/2, 98b/2

**ma'şiyet Ar. Günah, isyan**

m.78a/1, 80ah/25, 80ah/27, 84b/14, 86b/9, 91a/3, 91a/5, 97b/10, 147b/11, 155b/18, 157a/9, 157a/11, 157a/11, 157a/13, 157a/16, 157a/16, 157a/17, 157b/2, 157b/2, 159b/9, 159b/10, 166b/10, 174a/4, 181b/12, 181b/13, 181b/18

m.+de 155b/10

m.+den 104b/5, 155b/17

m.+dür 156b/4, 157a/10, 157b/2, 159b/9, 161a/12

m.+e 157a/16, 159b/9

m.+lerine 175b/12

m.+üñ 96a/18, 155b/18

**maşkar bin ebj fât'ima öz. is.**

m.27b/12

**maşlahat Ar. İş, dirlik düzenlik**

m.76bh/11, 76bh/62, 136a/16

m.+dan 138b/14

m.+ı 83a/13

m.+ın 132a/14

m.+ında 157a/13

m.+ları 132a/13

**maşraf Ar. Harcama, gider**

m.114a/16

**maşrûf Ar. Harcanmış**

m.148b/2

**ma'şüm Ar. Suçsuz, günahsız**

m.17b/14, 19b/1, 88ah/17

m.+lar 174a/16

**maşün Ar. Korunmuş, saklanmış**

m.50a/11

**māşā'llāh Ar. Allah'ın istediği gibi**

m.63a/19, 84a/19, 106b/17, 132b/12, 162a/3, 163b/9, 163b/10, 197b/11

**ma'şer Ar. Toplum**

m.5a/5

**maşriq Ar. Doğu**

m.5a/4

m.+ından 81b/15

**mātaht-es-sürre Ar. Baş parmakla şehadet parmağı arasındaki küçük karış mesafesinin altı kadar**

m.161a/15

**ma'tara Ar. Yolculukta bele ya da boyna asılan su kabı**

m.129a/16

**mat'bah Ar. Mutfak**

m.+ı 127a/14

**mat'bū' Ar. Basılı, hoş**

m.26b/18

**mat'la' Ar. Doğuş yeri, kaside ve gazelin ilk beyti**

m.69a/17, 82bh/59, 141b/10, 158a/2

**mat'lab Ar. Konu, istek**

m.139a/4

**mat'lüb Ar. İstenilen, aranan**

m.+uñ 109b/6

**mat'mah Ar. Göz dikilen şey, yer**

m.+84bh/26

**mat'rüd Ar. Kovulmuş**

m.138a/10, 185a/10

m.+ları 89a/13

**ma'otuk Ar. Azad olunmuş, özgür bırakılmış**

m.+ı 21b/18

**ma'otuka krş. ma'otuk**

m.+ları 28a/3

m.+sı 8a/6

**mat'öümât Ar. Yenecek şeyler**

m.+dur 168b/7

**mat'öün Ar. Ayıplanmış, tan olunmuş**

m.+dandur 36a/11

**māverā'ü'n-nehr öz. is.**

m.48a/19

m.+den 49a/9

**māviye öz. is.**

m.28a/10

**māye Far. Maya, mal, para, güç**

m.2a/17

m.+sin 173a/2, 173a/5, 173a/6

**māyide Ar. Üzerinde yemek bulunan sofraya, yemek, ziyafet**

m.6b/9

**māyî Ar. Suya ait, su ile ilgili**

m.169a/4

**māyî'öj Ar. Su ile ilgili, sıvı ile ilgili**

m.172a/9

**māyîl Ar. Hevesli, istekli, bir yana eğilmiş**

m.12a/19, 12b/14, 13a/4, 19b/8, 51b/9, 116a/8

**ma'öyüb Ar. Ayıplanmış, kusurlu**

m.188b/1

m.+laruñ 181a/4

**mažâr Ar. Zararlar, ziyanlar**

m.170b/16

m.+durlar 170a/5

**mažarrat Ar. Zarar verme, zarar**

m.76ah/30, 77b/16, 171b/1, 196b/2

m.+ı 167a/14, 171a/13

m.+ına 110b/1

**mažâyîqa Ar. Sıkıntılı yerler, zor işler**

m.+sından 49a/17

**ma'özeret Ar. Özür**

m.78bh/22

**mažhar Ar. Ortaya çıkış yeri, şereflenme**

m.5b/13, 48b/17, 112a/14, 112a/17

**māžî Ar. Geçmiş zaman**

m.150a/19, 197b/13

**mažîq Ar. Dar yer**

m.100a/11

**māziyye Ar. Geçmiş zaman**

m.+de 111b/9

m.+den 28b/16

**mažlime Ar. Zulüm**

m.186b/6

m.+sine 142b/11

**mažlüm Ar. Zulme uğramış**

m.133a/19

m.+a 77bh/19, 81bh/41

m.+dan 125b/16

m.+lar 156a/4

m.+laruñ 1b/6, 78ah/11

m.+ları 76bh/39, 187a/8

m.+uñ 77ah/22, 77bh/27, 86bh/11

**mažlümât Ar. Mazlumlar**

m.143b/17

**mažmaža Ar. Gargara**

m.64a/17

**mažmün Ar. Kavram, ince söz**

m.+ı 48b/1, 57b/8, 82ah/31, 124a/11

m.+ınca 56a/13, 94b/19

m.+ında 39b/5, 81ah/34

**ma'özül Ar. Görevden alınmış, azledilmiş**

m.38b/2, 111b/11, 129b/6, 168a/2

**maž'ün öz. is.**

m.10a/9, 10a/9

**ma'özür Ar. Özürlü**

m.136b/1

m.+lar 146b/11

**me'ânî Ar. Manalar**

m.2a/19, 82a/4, 93a/8, 96a/11, 99a/17, 165a/15, 171a/2, 171a/4, 171a/16, 171b/16, 176b/2, 180b/4, 194b/18, 195b/7

m.+de 142a/12

m.+nün 89a/17, 141a/11, 142a/4

m.+yi 150a/18

**me'ât'ib Ar. Helakı gerektiren yerler, tehlikeli yerler**

m.126a/9

**mebânî Ar. Temeller, esaslar, binalar**

m.93a/10

**mebğüz Ar. Buğzedilmiş, nefret edilmiş, sevilmemiş**

m.163a/15

**meblağ Ar. Tutar, para**

m.89ah/8

m.+dur 89ah/8



- mebnj Ar. Dayanan, bina edilmiş**  
m.+dür 76a/12, 76a/16, 76b/14, 113b/13
- mebşür Ar. Çok zengin, kıskanılan**  
m.+ler 83b/12
- mebûş Ar. Gönderilmiş, vekil, ölümden sonra dirilen**  
m.18a/9, 18a/10, 18a/14, 47bh/33, 48ah/49, 48bh/37, 153b/14  
m.+larına 18a/10
- mebzül Ar. Bol, çokça**  
m.53b/6, 88bh/26
- meçâl Ar. Güç, kuvvet, fırsat**  
m.2b/8, 54a/3, 56b/12, 57b/17, 58a/11, 79bh/44, 192a/8  
m.+i 83ah/60, 166a/3, 200a/3  
m.+leri 60a/17
- meçâlis Ar. Meclisler**  
m.159b/3  
m.+idür 161b/3
- meçâliset Ar. Meclis olma hali**  
m.+i 161b/9
- meçâmiş Ar. Toplantı yerleri**  
m.183a/18, 191b/12  
m.+i 161a/1
- meçânin Ar. Mecnunlar, çılgınlar**  
m.160a/8
- meçârj Ar. Mecralar, su yolları**  
m.90a/13, 99b/5, 143b/13, 148a/17, 159b/1, 165b/4, 173a/4, 173a/16, 176a/16  
m.+si 147b/3, 172b/15  
m.+sinde 169b/3
- meçâzj Ar. Mecazla ilgili, mecazlı**  
m.98a/10, 196a/3  
m.+dür 166b/18, 196a/3
- meçbür Ar. Zorunlu, zora koşulmuş**  
m.165b/7
- meçd Ar. Ululuk**  
m.34b/18
- meçhüd Ar. Çalışılmış, uğraşmış**  
m.3b/16
- meçhül Ar. Bilinmeyen**  
m.+dür 142a/7
- meçjd Ar. Ulu**  
m.77b/5, 165a/18  
m.+de 198b/2
- meçlis Ar. Toplantı yeri**  
m.2a/5, 10b/8, 10b/11, 24b/5, 59a/17, 136a/19, 157a/16, 160a/5  
m.+de 11b/5, 30a/4, 59a/18, 74a/11, 80ah/49, 87ah/41, 90ah/8, 136b/6, 139b/16, 160a/3, 161b/8, 161b/9, 161b/11, 161b/12  
m.+e 10b/13, 34b/8, 87ah/59, 87bh/51, 113a/19  
m.+i 139b/16  
m.+inde 77ah/36, 87bh/47, 157b/19  
m.+ine 79bh/3, 87b/19, 179b/5, 195a/18  
m.+leri 124a/2  
m.+lerin 138a/1  
m.+lerinde 90ah/25, 190a/10  
m.+lerine 87ah/42  
m.+üme 89ah/28
- meçmaş Ar. Toplantı yeri**  
m.116a/6, 130b/10, 150b/15, 161b/7, 162a/5, 162a/17, 199b/13
- meçmûş Ar. Toplam, tümü**  
m.108a/2, 143a/1, 150b/3, 181b/6  
m.+ı 11a/11, 150a/1, 159b/2  
m.+ından 15a/15
- meçmûşa Ar. Küçük risale veya farklı kitapların bir araya getirildiği eser**  
m.121a/10
- meçniyyün-Şaleyh Ar. Kendisine karşı cinayet işlenmiş olan ve tazminatı alacak olan**  
m.183a/8  
m.+e 183a/6
- meçnün Ar. Delice seven, çılgın**  
m.201a/1
- meçrüh Ar. Yaralı**  
m.11a/16, 37a/6, 40a/9, 40a/10, 107b/12, 115a/3, 158b/17, 161a/18
- meçşür Ar. Zerdüştlığe inanan ateşperest bir kavimden olanlar ve inaçları**  
m.47bh/7, 139b/6  
m.+a 48bh/9
- meçüşj Ar. Mecus dininde olan**  
m.36b/10, 116a/17  
m.+dürler 116a/17  
m.+ler 8a/1  
m.+lerünj 7b/18
- meçzubân Ar. Allah sevgisiyle cezbeye kapılıp kendinden geçmiş olanlar**  
m.91a/8, 145a/4
- meçzüm Ar. Cüzzamlı, miskin**  
m.190b/1
- medâr Ar. yürünge, dönence, vesile**  
m.3b/12, 3b/12, 54b/6  
m.+ı 164b/14, 175a/18
- medâric Ar. Merdivenler**  
m.144a/2
- medâyin öz. is.**  
m.35b/5  
m.+e 77ah/44
- medd Ar. Uzatma, çekme**  
m.4a/6, 63b/12
- meded Ar. Yardım, medet**  
m.76bh/2  
m.+e 119b/8
- meder Ar. Kuru çamur, köy, mahalle**  
m.9b/19
- medfün Ar. Gömülü, defnedilmiş**  
m.52a/6, 191b/10  
m.+dur 196b/3
- medh Ar. Övgü**  
m.21a/11, 28b/18, 88bh/58, 149b/11, 197b/11  
m.+le 28b/19
- medhâl Ar. Giriş yeri , başlangıç**  
m.+i 157a/13
- medhül Ar. Dile düşmüş, dühul edilmiş**  
m.23a/10
- medhüş Ar. Dehşete kapılmış**  
m.193a/13, 199b/19
- medjne öz. is.**  
m.7b/10, 8b/15, 15a/19, 18a/12, 18a/15, 19a/6, 19a/17, 25b/16, 26b/5, 31a/9, 34b/14, 36b/9, 47a/17, 190a/12  
m.+de 20a/17, 21a/1, 21a/3, 21b/4, 21b/15, 22a/13, 22a/17, 22b/5, 22b/17, 23a/1, 25a/16, 26a/13, 26b/14, 31b/17, 33b/8, 35a/7, 38b/16, 39a/13, 42b/4, 42b/19, 43a/2, 48b/9  
m.+den 33b/1, 42b/14  
m.+nünj 25a/11  
m.+ye 7b/14, 18a/14, 22b/4, 22b/10, 27b/17, 29a/15, 35b/13, 35b/19, 38b/15, 39b/10, 43a/9, 44b/8
- medjne-i münevvere öz. is.**  
m.15a/19  
m.+de 7b/10, 18a/15, 47a/17  
m.+ye 18a/12, 19a/6
- medrese Ar. Medrese**  
m.51b/9, 51b/11, 51b/12  
m.+lere 51b/15  
m.+lerine 51b/15, 51b/16  
m.+sinünj 81b/19
- medyen öz. is.**  
m.+e 48ah/49
- meşâhir Ar. Övünülecek şeyler**  
m.79ah/37  
m.+de 88b/16
- meşâsil Ar. Eklemler**  
m.173a/2  
m.+ların 171b/18
- meşâsıla Ar. Eklemler**  
m.+ları 66a/4, 66a/6
- meşâtiş Ar. Anahtarlar**  
m.162b/1
- meşâze Ar. Çöl, sahra**

m.89a/4  
**mefhüm Ar. Kavram**  
 m.93a/11  
 m.+larınca 29b/8  
 m.+ınca 8b/9, 15b/10, 16a/17  
 m.+ından 164b/10  
**mefküd Ar. Kayıp, yok olmuş**  
 m.197a/5  
**meflûc Ar. Felçli**  
 m.171b/8  
**mefrûş Ar. Döşenmiş**  
 m.35b/13  
**mefrûzât Ar. Farz edilmişler**  
 m.+dan 159a/16  
**meftûn Ar. Tutkun, aşık**  
 m.168a/7, 175b/14  
**meğāk Far. Çukur, mezar**  
 m.+da 148b/12  
**meğārib Ar. Batılar, magripler**  
 m.26b/17  
 m.+de 7b/3  
**meger Far. Meğer, oysa**  
 m.59a/7, 74b/13, 77b/10, 77b/11, 77b/12, 77b/12, 77b/13, 78bh/62, 81ah/36, 82bh/39, 83a/9, 86ah/5, 86ah/10, 88b/6, 90ah/7, 91a/8, 92b/19, 96b/17, 97a/2, 99b/4, 99b/5, 100a/1, 102b/7, 103b/1, 105b/7, 107b/18, 124b/1, 126a/12, 128a/19, 135b/15, 143b/16, 146a/2, 147b/16, 151b/15, 151b/19, 155a/11, 156b/13, 157a/3, 157a/18, 160a/8, 163b/13, 174a/14, 191b/11  
**megeş Far. Sinek**  
 m.90a/17, 186b/3, 200b/8  
**meh Far. Ay**  
 m.2a/1  
**meh-mā-emken Ar. Olabildiğince**  
 m.5b/15  
**mehābet Ar. Heybetlilik**  
 m.3a/16, 32b/11, 81bh/36, 153a/6, 197a/2  
 m.+de 11a/7  
 m.+i 187a/3  
 m.+inden 10b/17  
 m.+ine 86ah/14  
**mehāmid Ar. Şükür ve hamdlar, övgüler**  
 m.1b/4, 79ah/36, 166b/1  
**mehāmm Ar. Mühim şeyler, kıymetli işler**  
 m.3a/14  
**mehānet Ar. Küçük görülme, küçültme**  
 m.198a/15  
 m.+inden 198b/9  
**mehāric Ar. Mahreçler, çıkacak yerler**  
 m.+de 116b/15  
 m.+den 159b/10  
**mehārim Ar. Allah'ın haram kıldığı şeyler**  
 m.183b/10  
 m.+den 183b/7  
**mehāsin Ar. Güzellikler**  
 m.166b/2, 198b/16  
**mehāşer Ar. Toplantı yeri**  
 m.+de 136b/6  
**mehāvj Ar. Çöller, sahralar**  
 m.126b/8, 185a/8, 187a/12  
 m.+sinde 143b/5  
**mehbit' Ar. Hübut edecek, incek yer**  
 m.5a/1  
**mehcür Ar. Hecr olunmuş, terk olunmuş, bırakılmış**  
 m.115a/4, 115a/9, 135b/16, 148a/1  
**mehd Ar. Beşik**  
 m.5a/12, 178b/2, 199b/17  
**mehdj öz. is.**  
 m.41b/5, 43b/12, 43b/13, 43b/14, 47b/12, 47b/12  
**mehekk Ar. Mehenk taşı, ayar taşı**  
 m.108a/14  
 m.+i 108a/13  
 m.+ine 84a/3  
 m.+ünj 108a/17  
**mehjb Ar. Heybetli, korkunç**  
 m.6b/7, 10b/16

**mehl Ar. Süre tanıma**  
 m.86ah/23, 86ah/32  
**mehlāil öz. is.**  
 m.6a/4  
**mehleke Ar. Teklikeli yer**  
 m.199a/14  
**mehmed öz. is.**  
 m.3a/18, 50b/8, 50b/13, 50b/18, 51a/5, 51a/10, 51b/3, 52b/10, 53a/1, 53a/6, 53a/12, 54a/15, 55a/8, 55a/11, 55b/11, 57b/3, 58a/8  
**mehmûm Ar. Endişeli**  
 m.130b/4  
**mehpāre Far. Ay parçası, güzel yüzlü**  
 m.+lerle 59b/17  
**mehr Ar. Erkeğin kadına verdiği evlenme bedeli, mehir, muhabbet**  
 m.+i 20b/4, 22b/3  
**mehreb Ar. Sığınacak yer**  
 m.171b/15  
**mehter Ar. Yüksek rütbeli hizmetkarlar**  
 m.leridür 89a/10  
**meķābir Ar. Mezarlıklar**  
 m.160a/4  
 m.+leri 120a/12  
**meķādjr Ar. Miktarlar, dereceler**  
 m.140a/11  
**mekān Ar. Yer**  
 m.78a/12, 189a/12  
 m.+da 16b/2  
 m.+dan 77b/3  
 m.+ı 57b/8, 88a/18  
**mekārih Ar. Tiksinilecek şeyler, sıkıntılar**  
 m.170b/3  
**mekārim Ar. Cömertlikler**  
 m.1b/3, 6b/11, 103b/12, 108a/2, 108a/16, 144a/17, 180a/15, 183a/17, 183a/18, 183b/1, 198b/16  
**meķāsıd Ar. Maksatlar, niyetler, gayeler**  
 m.125b/9  
**mekāyid Ar. Hileler**  
 m.84bh/14, 88b/13, 108a/10, 182a/2  
 m.+ile 143b/13  
**mekāyide Ar. Mekide**  
 m.+si 179a/18  
**mekerr Ar. Cenk edecek yer**  
 m.53b/6  
**mekhül Ar. Sürmeli**  
 m.26b/4  
**mekkār Ar. Çok mekr eden, hileci**  
 m.176a/16  
**mekkäre Ar. Kiralık yük veya binek hayvanı**  
 m.+nünj 143b/4  
**mekke öz. is.**  
 m.5a/4, 6a/13, 6a/15, 6b/1, 6b/7, 7b/11, 8a/7, 8b/14, 8b/15, 9b/2, 12b/13, 15a/19, 18a/5, 20b/7, 22a/16, 26b/3, 27b/3, 29b/9, 29b/16, 31a/14, 48b/9, 52b/15, 188b/19  
 m.+de 7b/9, 19a/13, 19a/14, 19b/5, 19b/9, 19b/11, 20b/18, 20b/19, 21a/14, 21a/19, 22b/9, 22b/11, 22b/12, 22b/17, 24b/8, 25a/18, 26a/10, 26b/14, 27b/16, 29b/12, 29b/15, 31a/12, 32a/5, 32b/17, 34a/16, 34b/2, 36a/4, 38b/13  
 m.+den 6a/16, 7b/14, 15a/5, 22b/11  
 m.+nünj 6b/1  
 m.+ye 9a/3, 9a/9, 16a/12, 19a/3, 22b/7, 22b/9, 31b/16, 34b/10, 40a/3, 40a/4, 42b/14  
 m.+yi 7b/14  
**mekke-i mükerreme öz. is.**  
 m.6b/1, 52b/15  
 m.+de 6b/7, 7b/11, 8b/15, 20b/7, 26b/3, 29b/9  
 m.+den 15a/19  
**(ebü t'ālib) mekkj öz. is.**  
 m.86b/6  
 m.+nünjdür 86b/17  
**meknet Ar. Ağır başlılık, hastalığın bir yere yerleşmesi**  
 m.18a/16  
**mekr Ar. Hile**

m.4b/8, 8a/1, 40a/11, 62a/4, 116b/13, 135a/1, 135a/7, 147a/7, 149b/18, 201a/12  
m.+idür 60a/8  
m.+inden 86b/10  
**mekrüh Ar. İğrenç, yapılması şeriatça uygun görülmemeyen**  
m.84ah/47, 115b/9, 181b/13, 181b/17, 182b/11  
m.+da 171b/12  
m.+dur 181b/16, 182b/19  
**mekrühân Ar. İğrenç olanlar, şeriatçe hoş görülmemeyen haller**  
m.+dan 181b/15  
**mekrühât Ar. Mekruhlar**  
m.+dan 78b/9  
**mekş Ar. Bir yerde eğlenip durma**  
m.60b/2, 139b/13  
**mekeb Ar. Okul**  
m.51b/10, 51b/12  
m.+de 117b/5  
m.+e 117b/5  
**mektüb Ar. Mektup, yazılı**  
m.39b/4, 39b/7, 78a/10, 78bh/28, 81ah/37, 82bh/52, 119b/16, 129b/6, 131a/4  
m.+a 34a/8  
m.+ı 39b/9, 39b/10, 129b/7  
m.+ile 39b/4  
m.+lar 81ah/34, 81ah/41  
**mektüm Ar. Gizli**  
m.27b/15  
**meøkülât Ar. Yiyecekler**  
m.11b/9, 21b/19, 180b/9  
**melâo Ar. Meşveret, cemaat, hulk**  
m.122a/18, 188b/14  
**melâhat Ar. Yüz güzelliği**  
m.+de 11a/7  
**melâhide Ar. Dinsizler, tanrıtanımazlar**  
m.3b/1, 105b/12  
**melâoike Ar. Melekler**  
m.16a/17, 37b/15, 40b/11  
m.+ye 34a/3  
**melâoîn Ar. Melunlar, herkesin nefretini kazanmışlar**  
m.7b/15  
**melâlet Ar. Tasa, keder, hüzün**  
m.167b/19, 168a/1  
**melâmet Ar. Ayıplama, kınama**  
**m.59a/12**  
**melâyik Ar. Melekler**  
m.165b/5  
**melâyike Ar. Melekler**  
m.14b/7, 70b/6, 84a/12, 100b/4, 100b/5, 100b/6, 142b/8, 147a/10, 148b/7, 148b/8, 149a/13, 162b/5, 165b/17, 168b/13, 169b/10, 170a/1, 170a/2, 170a/4, 188b/14, 195a/5, 199b/9  
m.+den 76b/17  
m.+ler 61b/17, 66a/19, 100b/18  
m.+lere 66a/19, 100b/19  
m.+lerine 100b/13  
m.+lerün 76a/13  
m.+nün 142a/16  
m.+ye 149b/15  
**melbüsât Ar. Giyilecek şeyler, elbiseler**  
m.21b/19  
m.+da 11b/9  
**melek Ar. Melek**  
m.10b/15, 16a/19, 16b/12, 84a/12, 132a/11, 142a/10, 142b/6, 149a/14, 152b/5, 173b/13, 187b/15, 187b/17  
m.+dür 108a/8, 142a/16, 149a/13, 170a/1, 171b/3  
m.+e 149a/10, 149a/11, 152b/4  
m.+i 149a/9  
m.+ün 142a/10, 170a/3  
m.+ler 8a/6, 14b/15, 14b/16, 14b/17, 170a/5  
m.+leri 173b/5  
m.+lerinden 149a/9, 149a/14, 152b/4, 170a/3, 171b/3, 173b/5  
**melekü'l-mevt Ar. Ölüm meleği**  
m.148b/7

**melekât Ar. Melekler**  
m.50a/9  
**melekj Ar. Meleklerle ait**  
m.99b/6  
**meleküt Ar. Ruhlar ve melekler alemi, azamet**  
m.141a/8, 142a/15, 142b/6, 142b/12, 142b/15  
m.+dur 143b/2  
m.+ı 15a/6, 142b/18  
m.+ından 142b/2  
m.+ların 99b/10  
m.+uñ 81b/16  
**melekütj Ar. Ruhlar ve melekler alemine ait**  
m.143a/2, 184b/17  
m.+de 198b/1  
m.+den 192b/8  
**melekütyât Ar. Bir şeyin görünmeyen iç yüzleri**  
m.142b/9  
**melik Ar. Padişah, melik**  
m.5a/3, 48a/10, 48bh/18, 48bh/34, 81ah/43, 81bh/38, 83bh/61, 85ah/6, 85ah/8, 85bh/15, 86bh/56, 87ah/5, 88bh/39, 89ah/30, 89ah/44  
m.+i 48bh/24, 88bh/23  
m.+lerün 81bh/28  
m.+ün 85ah/5, 86bh/51, 86bh/54, 88bh/30  
**melikşâh ebü'l-feth öz. is.**  
m.48a/9  
**melikşâh muhammed öz. is.**  
m.48a/10  
**mell Ar. Küsmek, darılmak**  
m.200b/16  
**mellâh Ar. Gemici, kaptan**  
m.154b/12, 154b/13, 154b/15  
m.+dan 154b/11  
**melmüsât Ar. El ile temas etmeler**  
m.141b/7  
**meöluf Ar. Alışık**  
m.159a/19  
**meölufât Ar. Alıştıkları, ülfet ettikleri şeyler**  
m.106b/14, 109a/17, 155b/19  
**melül Ar. Melalli, bıkmış**  
m.89ah/48, 97b/13  
**meölüm Ar. Azarlanmış, lev m olunmuş**  
m.+a 150b/9  
**melöün Ar. Lanet olası**  
m.37a/1  
m.+dur 7a/12  
m.+uñ 36b/17  
**memâlik Ar. Ülkeler, diyarlar**  
m.15a/19, 26b/2, 26b/11, 35b/11, 39a/6, 48ah/31, 50a/10, 55a/6, 79ah/11, 143b/2, 144b/9, 146b/18, 147b/2  
m.+ine 56b/3  
**memât Ar. Ölüm**  
m.+da 123a/6  
m.+ı 61b/19  
**meme Meme**  
m.19a/15  
m.+den 8a/17, 8a/18  
**meomen Ar. Emin olunan yer, emniyet olunacak yer**  
m.3a/15  
**memerr Ar. Yol, geçit**  
m.+indedür 96b/1  
**memleket Ar. Memleket, ülke, şehir**  
m.3a/10, 3a/17, 50a/5, 57a/3, 75bh/7, 82a/18, 89ah/38, 123b/16, 132a/1, 140a/9, 140b/11, 141b/4, 144b/13, 145b/2, 146b/19, 147b/5, 149a/2, 149a/8, 149b/2  
m.+i 47b/8, 48a/16, 82ah/47, 85ah/44, 139a/8, 140a/19, 140b/6, 141a/11, 141b/1, 149a/16  
m.+in 50a/15, 144b/10  
m.+inde 140a/13, 147a/1, 165a/7  
m.+ine 147a/16, 147b/4  
m.+inün 140a/13, 140b/19  
m.+leri 149a/16  
m.+ün 79ah/25, 140b/19  
**memnüo Ar. Yasak**  
m.7b/16, 14b/6, 110a/4

**meómün öz. is.**

m.46b/9, 47b/13, 48ah/14, 77ah/36, 77ah/38, 77ah/60, 77bh/2, 77bh/8, 78ah/17, 121a/8

**meómür Ar. Görevli, devlet memuru**

m.55a/18, 57a/16, 57a/17, 57b/3, 58a/16, 94a/7, 108b/18, 124a/13, 154a/5

m.+dur 166b/4

m.+durlar 106a/9

**menŖ Ar. Engel olma, yasaklama**

m.39b/18, 40b/2, 59b/14, 72a/16, 72a/17, 72a/17, 72a/18, 72a/18, 72a/18, 72a/19, 72a/19, 72b/1, 72b/1, 72b/2, 76bh/61, 78bh/32, 81bh/13, 81bh/19, 85bh/45, 95b/19, 109b/3, 111b/16, 113b/9, 114a/2, 115b/5, 116b/9, 116b/10, 116b/10, 116b/17, 117a/1, 122a/7, 122a/17, 124a/13, 126a/7, 136a/16, 139a/12, 139a/13, 139b/12, 139b/15, 146b/6, 148b/4, 151a/4, 151a/12, 151b/1, 151b/13, 151b/19, 152a/11, 152b/13, 154a/16, 154b/9, 155a/6, 155a/7, 155a/14, 155b/14, 155b/16, 155b/16, 156b/8, 157a/7, 157a/8, 158a/17, 158b/7, 159a/1, 159b/8, 159b/19, 160a/4, 160a/9, 160b/16, 162a/10, 167a/7, 190b/2, 197b/6, 199b/1

m.+dür 111b/18

m.+e 139a/13

m.+i 154a/11, 160b/6, 160b/18, 160b/19, 161a/2, 161a/4, 161a/5, 161a/9, 161a/10, 161a/11, 161b/2, 161b/4, 161b/4, 161b/7, 161b/13, 161b/19

m.+inde 139a/15, 158a/15

m.+inden 161b/13, 161b/13

m.+ine 139a/15

m.+leri 150b/11, 160a/7

**menäfiŖ Ar. Menfaatler, çıkarlar, yararlar**

m.13a/15, 170a/5, 170b/2, 170b/16, 171a/1

**menäfiž Ar. Menfezler**

m.172b/7

**menähj Ar. Haram olmuş yapılması men edilmiş şeyler**

m.80b/4, 80b/5, 81b/5, 97a/17, 112a/1, 139a/9, 151a/2, 153a/4, 155a/15, 158b/6, 158b/11, 162a/10, 167a/16, 181b/6

m.+den 166b/7, 166b/8

**menähic Ar. Açık, geniş boş yollar**

m.175a/9

**menähıb Ar. Menkıbeler, övgüye değer özellikler**

m.7a/7, 44a/3, 44b/18, 46a/11, 46b/9, 82ah/50

m.+dandur 7a/7

**menâm Ar. Uyku, rüya**

m.+ında 9a/6

**menâr Ar. Nur, ışık yeri**

m.2a/6

**menäsıb Ar. Makamlar**

m.126a/8

m.+ınur 145a/4

**menäsik Ar. İbadet yerleri**

m.26a/9, 72a/4, 72a/4

**menäzil Ar. Konaklar, aşamalar**

m.52b/13, 142b/18, 144a/4, 163b/5, 167a/5, 175b/4, 176b/2, 181b/4

m.+inde 141b/4

**menbaŖ Ar. Kaynak, pınar**

m.+ı 51b/2

**menbet Ar. Otlak, çayır**

m.+i 161a/10

**mendüb Ar. Şeriatçe yapılması uygun görülen**

m.181b/15, 181b/17

**menfaŖat Ar. Çıkar, yarar**

m.171b/1

**menfež Ar. Nüfuz etme yeri, delik, giriş veya çıkış yolu**

m.173a/1

m.+i 172a/2

**menfj Ar. Olumsuz**

m.165a/17, 167a/4

**mengü kaan öz. is.**

m.48b/6

**menhec Ar. Geniş açık yol**

m.89a/8

**menhiyyät Ar. Yasak edilmiş, ilahi emirle men edilmiş**

m.+dan 154a/16

**menhümân Ar. Bir şeye çok hırs gösteren kişiler**

m.138a/10

**menhüs Ar. Uğursuz**

m.7b/7

**menhüsân Ar. Uğursuzlar**

m.185a/8

**menj Ar. Sperma, meni**

m.+den 172b/19

m.+yi 172b/18

**menjŖ Ar. Aşılmaz, sarp, geçit vermez**

m.175a/1, 177b/13

m.+üñ 150b/17

**menküb Ar. Nektete düşmüş, talihsiz, gözden ve mevkiden düşmüş**

m.51a/3, 81bh/45

m.+ı 188b/1

**menküha Ar. Nikahlı hanım, eş**

m.22b/4

m.+ları 23a/1

**menkül Ar. Nakledilen, anlatılan, rivayet edilen**

m.+dür 18a/18, 18b/13, 18b/15, 20a/1, 21b/16, 22a/9, 22a/14, 75bh/1, 78ah/17, 110a/4, 152a/7

**menkülât Ar. Nakledilenler, anlatılanlar**

m.2a/15

m.+ları 4a/2

**menküs Ar. Baş aşağı çevrilmiş, tersine dönmüş**

m.7b/7

**menküsân Ar. Baş aşağı çevrilmişler**

m.185a/8

**menküş Ar. Nakışlı, işlemeli**

m.161b/5

**menlä krş. mollâ**

m.51b/17

**menlä şemse'd-djn gürânj öz. is.****m.51b/17****mennân Ar. Bol bol nimet veren**

m.+dan 201a/1

**mensüb Ar. Nisbet edilmiş**

m.47bh/23, 142b/11, 146b/10, 154a/4

m.+dur 48ah/5

**mensüh Ar. Hükümsüz**

m.158b/14

**menşüre Ar. Dağıtılmış, yayılmış, neşredilmiş**

m.+de 199b/10

**menteşe öz. is. Yer adı**

m.50b/10

**meónüs Ar. Alışılmış, alışkın**

m.5b/5, 7b/7, 52ah/4

m.+ları 50b/13, 52a/19, 53a/4

**menüt Ar. Bağlı**

m.139b/9, 182a/4

m.+dur 106a/4, 150b/18

**menvj Ar. Niyet edilen şey, gaye**

m.34a/14

**menzil Ar. Konak, ev, bir günde gidilebilen yol**

m.52b/2, 56a/19, 136a/10, 175a/1, 176a/15, 186b/7, 200b/9

m.+de 22b/13, 39b/4, 55b/15, 78a/11, 131b/4

m.+dür 148b/10, 195b/3

m.+e 160a/19, 177b/13

m.+i 78a/12, 131b/1, 165b/17

m.+idür 146b/9

m.+inde 81b/15, 131b/4, 141b/18, 186b/7

m.+inden 148a/18

m.+ine 184a/1

m.+ler 104b/13

m.+leri 131b/1, 131b/3, 184b/12

m.+lerinden 195b/4

m.+lerinin 89a/10

m.+ün 141b/19

**menzilet Ar. Yükseklik derecesi, rütbe, konak yeri, ev**

m.193a/17, 197b/9

m.+ün 3b/12

**menzilgâh Ar.+Far. Konak yeri**

m.+ı 78a/10

**merâhil Ar. Konaklar, mesafeler, menziller**

m.52b/13  
**merākīb Ar. Bakış açıları, görüşler, gözlem yerleri**  
m.116b/5  
m.+larından 176b/4  
**merākım Ar. Kalemler, yazacak aletler**  
m.93b/18  
**merām Ar. Anlatılmak istenen şey, amaç**  
m.+da 81bh/36  
**merārāt Ar. Acılıklar**  
m.+ı 179b/1  
**merāre Ar. Öd kesesi**  
m.+ye 173a/11  
**merāret Ar. Acılık**  
m.170a/12, 185a/17  
**merātiŪ Ar. Çayırlar, otlaklıklar**  
m.147b/8, 179a/11  
**merātīb Ar. Rütbeler, dereceler**  
m.1b/10, 20b/11, 144a/1, 144a/4, 165a/6, 166a/10,  
167b/5, 168b/5, 171a/17, 195b/12, 198b/3  
m.+den 183b/9  
m.+i 87b/6  
m.+idür 166a/15  
m.+inüñ 167b/7  
m.+lerinüñ 25b/13  
m.+üñ 156a/9  
**merc Ar. Karmakarışık lafzından**  
m.76bh/59  
**merd Far. Adam, yiğit**  
m.6b/11  
**merdāne Far. Yiğitçe**  
m.46b/14, 54a/7, 90bh/36, 113b/1  
**merdānelik Far.+T. Yiğitlik gösterme hali**  
m.192b/16, 196a/2, 196a/4  
**merdlik Far.+T. Mertlik, yiğitlik**  
m.88bh/40, 88bh/41, 113a/19  
**merdūd Ar. Reddedilmiş, kabul edilmemiş**  
m.100a/17, 138a/10, 163a/15, 185a/9  
m.+a 142a/4  
m.+larınuñ 89a/11  
**merfūŪ Ar. Ref olunmuş, kaldırılmış, yükseltilmiş**  
m.189b/8  
m.+ı 149b/4  
**merg Far. Ölüm, mevt**  
m.72b/11  
**mergūb Ar. Rağbet edilen, istenilen**  
m.100b/4, 167b/1, 171b/10, 171b/12, 182b/10  
m.+ıdur 100b/4  
**mergūbe Ar. Beğenilmiş, rağbet edilmiş**  
m.167b/2, 171a/7, 171a/7  
**merhale Ar. Aşama, konak, menzil**  
m.78bh/53  
**merhamet Ar. Acıma**  
m.54a/6, 73b/3, 78bh/27, 79bh/10, 103a/18, 107a/12,  
113a/7, 124b/8, 131a/15, 136b/9, 155a/5, 167a/7  
m.+i 76bh/19  
m.+inden 39b/13, 113a/15  
m.+le 166b/5  
**merhāmeten Ar. Merhamet göstererek**  
m.47bh/14  
**merhem Ar. Yara kremi, çare**  
m.148a/10  
**merhūbe Ar. Korkulan ve kendisinden kaçılan, aslan**  
m.+nün 171a/8  
m.+yi 171a/7  
**merhūm Ar. Erkek ölü**  
m.7a/9, 52ah/1  
m.+uñ 19b/1  
**merj Ar. Mide ile bülüm arasında bulunan yemek  
borusu**  
m.172a/4  
m.+den 172a/6  
**merŪj Ar. Hükmü geçen, makbul sayılan**  
m.183a/13  
**meŪrib öz. is.**  
m.+de 123b/15  
**merjđ Ar. İnatçı, başı sert**

m.58b/2  
**merjñ öz. is. Mars**  
m.+e 47bh/29  
m.+üñ 169b/5  
**merjvān öz. is**  
m.56a/18  
**merkeb Ar. Binit, eşek**  
m.88bh/4  
m.+i 134a/7  
m.+ini 162b/12  
m.+leri 42b/14, 77a/8  
m.+üñ 88bh/5  
**merkez Ar. Bir çemberin her noktasından aynı  
uzaklıkta olan nokta**  
m.2a/9  
**merkūm Ar. Adı geçen, yazılmış**  
m.52a/3  
m.+dur 27a/1  
**merkūme Ar. Adı geçen, yazılmış**  
m.+de 52b/14, 53a/2  
**merkūz Ar. Dikili, dikilmiş**  
m.53b/4, 125b/11, 150a/2, 170b/18, 191b/9  
m.+dur 173b/11  
**merşiye Ar. Ağıt**  
m.31a/15  
**mersūs Ar. Sağlam, kurşun madeniyle  
sağlamlaştırılmış olan**  
m.5b/18  
**mertebe Ar. Derece, miktar, makam, basamak**  
m.25b/14, 53b/8, 58a/9, 75a/10, 77ah/57, 81ah/2, 83a/5,  
89ah/59, 90bh/8, 94a/1, 94a/5, 95a/18, 106a/16,  
106a/16, 106b/1, 106b/4, 111b/18, 114a/7, 115a/2,  
136a/17, 139a/12, 139a/14, 142b/19, 144a/17, 156a/6,  
156a/12, 156a/16, 156a/16, 156a/16, 156a/17, 156a/17,  
162a/5, 170a/7, 176a/10, 183b/6, 188a/4, 188a/5  
m.+de 47b/4, 101b/15, 101b/18, 111b/17, 156a/15,  
156a/15, 159a/4, 183a/9  
m.+dür 94a/3  
m.+ler 94a/9  
m.+lerde 101b/17  
m.+lerdür 101b/16  
m.+leridür 101b/18  
m.+lerinde 188a/17  
m.+lerinden 142b/19  
m.+lerine 34a/14  
m.+lerüñ 183b/8  
m.+mden 190b/15  
m.+nün 188a/16  
m.+ñ 88bh/54  
m.+si 88a/17, 88a/17, 88a/19, 88b/1, 88b/2, 111b/16  
m.+sidür 94a/1, 101b/15, 102b/14, 141b/17, 156a/7,  
170a/7  
m.+sin 76ah/39, 78a/19, 195a/7, 199a/1  
m.+sinde 136b/1, 142b/18, 143a/3, 150a/3, 156a/8,  
188a/17  
m.+sindedür 165a/16  
m.+sine 166a/13, 200a/4  
m.+ye 53b/9, 76ah/3, 86bh/21, 92b/3, 113b/2, 119a/4,  
199b/16  
**merv öz. is.**  
m.38b/1, 83ah/11  
**mervān öz. is.**  
m.25a/1, 38b/15, 40a/9, 48ah/12, 63b/6, 154b/1, 154b/6  
m.+a 154b/3  
m.+ı 39b/12, 39b/13, 39b/19  
m.+uñ 39b/12  
**mervānj öz. is.**  
m.+ler 47b/8  
m.+lerden 47b/10  
**mervārjd Far. İnci, lülü**  
m.+inüñ 60b/11  
**mervez öz. is.**  
m.35b/9  
**mervj Ar. Rivayet olunan, birinden işiterek söylenen**  
m.43b/16, 87bh/19

m.+dür 5b/6, 6a/5, 6b/1, 6b/6, 7b/6, 7b/13, 8a/18, 9b/2, 9b/13, 12a/3, 12b/8, 14b/7, 15a/17, 17a/5, 17b/7, 17b/13, 17b/19, 18b/5, 19b/1, 20a/7, 20a/15, 20a/17, 20b/7, 20b/18, 21a/4, 21a/8, 21b/17, 22b/7, 24a/14, 24b/5, 24b/15, 27b/7, 28a/11, 29a/2, 29a/8, 29a/18, 29b/10, 29b/12, 31a/9, 31a/14, 32a/1, 32b/7, 32b/13, 32b/17, 33a/3, 34a/2, 35b/12, 35b/16, 36a/3, 36b/7, 37b/11, 37b/17, 37b/19, 38a/4, 38b/8, 38b/12, 39a/3, 40b/1, 40b/4, 41a/8, 41a/15, 42a/15, 42b/3, 42b/7, 42b/13, 43a/1, 43b/18, 45a/5, 45b/3, 46a/7, 46a/9, 46b/7, 47b/8, 49a/9, 50a/2, 54a/9, 74b/5, 74b/17, 75b/7, 75bh/17, 75bh/47, 76ah/40, 76ah/46, 76bh/9, 76bh/43, 76bh/49, 77bh/1, 77bh/9, 77bh/30, 78ah/21, 78ah/25, 78ah/34, 78ah/43, 78ah/59, 78bh/43, 79ah/6, 79bh/29, 80ah/16, 80ah/28, 80bh/19, 81ah/4, 81bh/6, 81bh/29, 81bh/43, 82b/7, 83a/1, 83ah/5, 83ah/11, 83b/1, 83bh/25, 83bh/30, 83bh/42, 84b/7, 84bh/47, 85a/11, 86bh/19, 87bh/29, 87bh/46, 90b/6, 104b/11, 104b/15, 104b/18, 105a/3, 105a/7, 108b/10, 110b/11, 111a/5, 113a/11, 113b/8, 118a/2, 118a/12, 118a/17, 119a/1, 121a/7, 121a/19, 121b/18, 123a/11, 124a/18, 125b/4, 127b/1, 129b/14, 136a/7, 136a/14, 143b/9, 145b/19, 146a/18, 148a/4, 151a/7, 160a/15, 176b/10, 177a/8, 177b/18, 180b/15, 184a/3, 189b/1, 197b/17  
m.+dürler 153b/2  
**merviyât Ar. Rivayet olunmuş şeyler**  
m.+ı 22a/18  
**meryem öz. is.**  
m.20a/5, 38b/17, 38b/18  
**meşâb Ar. Geri dönecek yer, suyun, insanların toplandığı yer**  
m.197b/5  
**meşâbe Ar. Derece, rütbe, geri dönecek yer**  
m.+sidürler 121a/11  
m.+sinde 196b/6  
m.+sindedür 87b/15, 87b/15, 121a/9, 196b/6  
m.+sindedürler 121a/12  
**mesâcid Ar. Mescitler**  
m.114a/1, 120a/12, 159b/2, 159b/6, 160a/4  
**mesâfe Ar. Uzaklık**  
m.+den 83a/15  
**mesâkıl Ar. Cilalayan, parlatan aletler, ince, zarif hatipler**  
m.109a/19  
**mesâkin Ar. Meskenler**  
m.+de 161b/15  
**mesâkin Ar. Miskinler, oturanlar**  
m.130b/5, 132a/19, 137a/2, 138a/1  
m.+lerin 130b/13  
**mesâlik Ar. Tutulan yollar**  
m.+idürler 175a/7  
m.+leri 174b/19  
**mesâlikü'l-hunefâ öz. is. Eser adı**  
m.7a/4  
m.+da 6a/11, 6b/13  
**meşâne Ar. Sidik torbası**  
m.171b/19  
m.+de 192b/10  
m.+ye 173a/9  
**mesâs Ar. Asıl, kök**  
m.+ına 9a/15  
**meşâyib Ar. Musibetler**  
m.183a/1, 183a/4, 183b/3  
m.+den 2b/12, 183b/8  
m.+dür 176a/15  
m.+e 183b/10  
m.+ine 179a/19  
**mesâyil Ar. Meseleler**  
m.28b/5, 38a/3, 41a/7, 133b/6, 133b/9, 156a/9  
m.+lerde 81b/13  
**mescid Ar. Secde edilecek, namaz kılınacak yer, küçük cami**  
m.15b/1, 29a/15, 30a/18, 35a/7, 36a/19, 86ah/41, 139a/2, 139a/6, 160a/8  
m.+de 38b/6, 63a/14, 65b/13, 130a/6  
m.+dür 28b/9

m.+e 37a/3, 73a/2, 120a/13, 129a/2, 130a/1, 130a/9, 138a/14, 160a/8  
m.+i 35a/11  
m.+inde 191a/18  
m.+lerinden 63a/13  
m.+ünj 35a/9, 86ah/14  
**mesdûd Ar. Kapalı, tıkalı, set çekilmiş**  
m.97b/2, 99b/2, 99b/5, 145a/11, 147b/3, 155b/8, 184b/19, 188b/12  
**meşel Ar. Örnek, atasözü, manalı söz, misal**  
m.+de 121b/7  
**meşelâ Ar. Örneğin**  
m.24a/10, 47bh/7, 51b/14, 84a/5, 105b/5, 106b/6, 122a/2, 122a/8, 149a/16, 155b/14, 156a/10, 166b/4, 170a/6, 170b/13, 171a/4, 174b/11, 184b/2, 195b/7  
**mesôle Ar. Mesele, konu, sorun**  
m.7a/7, 155a/12  
m.+de 155b/13  
**meserret Ar. Sevinç**  
m.13a/11  
m.+inden 165a/3  
**mesîh Ar. Silme, sıvama, meshetme**  
m.64b/2, 64b/16, 66a/2  
**mesîh öz. is.**  
m.+i 1b/11  
**mesken Ar. Konut**  
m.96b/1  
**meskenet Ar. Miskinlik**  
m.+de 11a/5  
m.+e 195a/15  
m.+in 88b/10  
**meslûb Ar. Alınmış, giderilmiş**  
m.+larıdır 145a/5  
**meslûk Ar. Bir yola girmiş olan, süluk olunmuş olan**  
m.125b/14  
**meslûl Ar. Veremli**  
m.53b/6  
**mesmû'ât Ar. Duyulanlar, iştilenler**  
m.141b/6  
**mesmûm Ar. Zehirli**  
m.181a/10  
**mesned Ar. Dayanak, makam**  
m.2b/15, 17a/4, 50a/6, 50b/1, 50b/7, 50b/13, 51a/16, 51b/19, 52a/18, 53a/3, 53a/12, 59a/10, 59b/4, 90bh/55, 102b/17, 175a/13  
m.+inünj 3a/18  
**mesned-ârây Ar.+Far. Makam süsleyen**  
m.54b/10  
**mesned-nişin Ar.+Far. Bir makamda oturan**  
m.55a/3, 58a/17  
**meşnevî Ar. Her beyti başlı başına kafiyeli olan ve başından sonuna kadar aynı vezinde olan manzume, mesnevi**  
m.78bh/8  
**mesrûk Ar. Çalınmış**  
m.121b/1, 121b/3  
m.+unj 121b/2, 121b/3  
**mesrûr Ar. Sevinçli**  
m.18b/3, 132a/11, 148a/3, 148b/14, 163a/12, 168b/2, 193a/8  
**mess Ar. Değme, dokunma**  
m.201a/1  
**mest Far. Sarhoş, mest**  
m.53b/12, 79b/15, 87ah/37, 174a/14, 200b/13  
**mestâne Far. Sarhoşça**  
m.36a/17  
**mestür Ar. Örtülü, gizli**  
m.4a/7, 137b/3, 144a/3  
m.+dur 41a/14  
**mest'ür Ar. Yazılı**  
m.78a/9  
m.+dur 7a/19, 10b/18, 16b/3, 24a/10, 82ah/42  
**meşübât Ar. İyilik karşısında Allah tarafından verilen ödül**  
m.165a/17  
**mesûd öz. is.**

- m.5b/13, 24ah/8, 24ah/15, 24ah/16, 26a/12, 26a/18, 26b/7, 28a/3, 48a/5, 48a/10, 48a/11, 49b/6, 72b/9, 72b/13, 75a/9, 85b/14, 86b/4, 87a/8, 118a/17, 118a/18, 153b/13, 179a/13, 189a/3, 196a/1  
m.+dur 25b/15, 25b/19
- mes'ûl Ar. Sorumlu, sual olunan**  
m.78bh/43, 145b/4, 162a/17  
m.+d'ürler 124a/14  
m.+e 90ah/28, 90ah/30
- me'ûsüre Ar. Rivayet yoluyla öğrenilmiş olan haber**  
m.+de 86b/18
- meşâhîr Ar. Ünlüler, tanınmışlar**  
m.10b/14, 22a/18, 39a/7
- meşak'kat Ar. Sıkıntı, güçlük**  
m.77b/16, 78a/1, 110b/19, 127a/11  
m.+i 80b/1, 167a/8  
m.+ine 83a/12
- meş'âl Ar. Ucunda alev çıkararak yanan bir sopa, değnek, kandil**  
m.145b/10
- meşârîk Ar. Doğular**  
m.7b/3
- meşâyi'îh Ar. Şeyhler**  
m.16b/7, 43b/18, 51b/16, 90b/14, 107a/1, 116b/15, 133a/1, 155a/9, 175b/6  
m.+i 107a/1, 119b/15  
m.+üñ 58b/2
- meşg'ûl Ar. Bir işle uğraşan, doldurulmuş, iş görmekte olan**  
m.13a/6, 48bh/25, 75bh/38, 75bh/39, 76a/5, 79bh/38, 79bh/57, 86ah/9, 89b/11, 90a/11, 90b/5, 97b/5, 98a/11, 99a/14, 102a/4, 110a/11, 116b/16, 117b/7, 122b/7, 127a/8, 127a/13, 128b/13, 129a/14, 129b/5, 130b/16, 131b/9, 131b/15, 132a/14, 135b/11, 152a/9, 154a/16, 166b/3, 182b/13, 182b/16, 193b/11, 194a/16, 194a/19  
m.+dur 122b/15  
m.+d'ürler 98a/16, 100b/18
- meşh'ûr Ar. Ünlü, tanınmış, bilinen**  
m.19a/12, 23b/1, 26a/12, 26b/1, 32b/16, 79ah/8, 89bh/40, 154a/4  
m.+dur 37b/15, 43b/4, 95a/13
- meş'ib Ar. İhtiyarlık, saç, sakal ağarması**  
m.52a/5
- meş'iyet Ar. İrade**  
m.50a/0, 163b/12, 163b/13, 165b/4, 199b/8  
m.+d'ür 95a/11  
m.+i 77a/15, 77b/12  
m.+inde 179a/16
- meşk'ûk Ar. Şüphe götürür, kuşku uyandıran**  
m.+dur 157a/17
- meşm'ûmât Ar. Miskler, güzel kokulu şeyler**  
m.141b/6  
m.+dan 170b/10
- meşr'ûbât Ar. İçilecek şeyler**  
m.+ından 161b/8
- meşr'ût' Ar. Koşullu**  
m.133b/16  
m.+dur 101b/19, 102b/15
- meşşâm Ar. Burun**  
m.5a/1, 82b/2, 89a/17, 187b/18
- meş'ûb Ar. Karışık olan**  
m.+inuñ 181a/4
- me'tâlib Ar. Talep olunan, istenilen şeyler**  
m.2a/19, 125b/9, 144a/2, 170b/3  
m.+de 123b/14  
m.+in 170a/19
- metâ'î Ar. Mal, eşya**  
m.26b/17, 160a/12, 160b/7  
m.+uñ 160b/5  
m.+ı 160b/7, 160b/8  
m.+in 156a/18, 179a/10
- metânet Ar. Dayanıklılık**  
m.79ah/9
- met'in Ar. Sağlam, dayanıklı**  
m.102b/4, 163b/13
- metn Ar. Yazıya dökülmüş bilgi**  
m.+inde 107b/17
- metris Far. Savaş sırasında askerleri korumak için yapılmış toprak vb yığınak, siper, kapı ardınca konulan ağaç**  
m.+de 58b/17  
m.+e 58b/9, 58b/9  
m.+inde 59a/3  
m.+ler 56a/11  
m.+lerin 53b/13
- metüşlah öz. is.**  
m.6a/3
- me'ûnet Ar. Ölmeyecek kadar yiyecek, içecek, sıkıntı**  
m.99a/1, 122a/1  
m.+ine 164b/2  
m.+leri 164b/1  
m.+üñ 78bh/7
- me'ôvâ Ar. Yurt, mesken, yer**  
m.162b/5
- mevâdd Ar. Maddeler, cisimler**  
m.191b/9
- mevâhib Ar. İhsanlar, bahşişler**  
m.165a/3, 185a/1  
m.+lerine 20a/1
- mevâhib krş. mevâhib-i ledünniyye**  
m.+de 23b/17
- mevâhib-i ledünniyye öz. is. Eser adı**  
m.15b/13, 24a/11, 28a/13, 28a/17  
m.+de 9b/12, 9b/13, 10a/16, 15b/13, 20a/5, 24a/11, 28a/13, 28a/17
- mevâ'îz Ar. Öğütler, nasihatler**  
m.166b/7
- mevâkîf Ar. Durulacak yerler, vakıflar**  
m.145a/4, 168a/17
- mevâkî'î Ar. Mevkiler, yerler**  
m.93b/18
- mevâlij Ar. Mevleviyyet payesine ulaşmış sarklı alimler**  
m.191b/17  
m.+lere 51b/14
- mevâni'î Ar. Maniler, engeller**  
m.23a/13, 78b/15, 89b/3, 94b/17, 109a/17, 125b/16, 186b/7  
m.+den 82b/1
- mevâsim Ar. Mevsimler**  
m.93b/18
- mevâ't'in Ar. Yurtlar, bayındır yerler**  
m.166b/17
- mevâzî'î Ar. Mevziler, yerler**  
m.191b/10
- mevâzî'n Ar. Teraziler, ölçekler**  
m.+e 132b/15
- mevc-zen Ar.+Far. Dalgalandan, dalgalı**  
m.53b/5
- mevc'ûb Ar. Kendisine bir şey vacip kılınmış**  
m.+ınca 44a/14
- mevc'ûd Ar. Var, varlık, hazır**  
m.21a/9, 30b/7, 32b/17, 56b/12, 68a/10, 77b/10, 99a/5, 160a/2, 169b/1, 169b/17, 170a/8, 170a/9, 170b/1, 188a/14  
m.+a 77b/1  
m.+da 166a/18
- mevc'ûdât Ar. Varlıklar**  
m.141b/5, 169b/2  
m.+dan 100b/2, 149b/9  
m.+dur 167b/14  
m.+uñ 198b/10
- mevc'ûdî'n Ar. Var olan şeyler, mevcutlar**  
m.29a/12
- meveddet Ar. Sevgi**  
m.106a/8, 123b/8  
m.+in 164a/12
- mevf'ûr Ar. Tamam nesne, tam, çoğaltılmış**  
m.5b/10
- mevh'ûm Ar. Vehmedilmiş, asılsız**  
m.145a/7, 198b/6  
m.+ı 198b/7
- mev'ûize Ar. Öğüt, dine ait nasihat**

- m.10b/9, 116b/15, 158a/6  
m.+sile 138a/2  
**mev'üzet Ar. Ögüt, nasihat**  
m.+i 157b/13  
**mevkid' Ar. Ateş ocağı**  
m.89a/8  
**mevkif Ar. Duracak yer, durak**  
m.127a/12  
m.+a 94b/8  
m.+inde 130b/11  
**mevküf Ar. Durdurulmuş, vakfedilmiş**  
m.82bh/19, 137b/13, 169b/18, 189b/8  
m.+dur 76ah/44, 76b/3, 154a/8, 180b/3  
**mevlâ Ar. Tanrı**  
m.+sı 118b/7  
m.+sına 115a/12  
**mevlânâ Öalî ibn-i şihâb el-hemedânî öz. is.**  
m.2a/9  
**mevlid Ar. Doğum yeri, mevlüt**  
m.8a/4  
**mevlüd Ar. Birisinin doğması**  
m.5b/13, 9a/1, 18a/10, 18a/19, 18b/1  
m.+i 112a/15  
**mevrîşü'l-Öiber Ar. İbret veren**  
m.17a/14  
**mevrüd Ar. Vürud etmiş, gelen, gelmiş, varan**  
m.55b/15  
m.+i 55b/13  
**mevsim Ar. Mevsim**  
m.26a/9  
**mevsüf Ar. Vasıflanmış, belirtilmiş**  
m.77ah/41, 79ah/9, 80ah/35, 83bh/15, 84ah/40, 84ah/41, 97a/15, 99a/3, 116b/14, 143a/5, 150a/18, 154a/9, 157a/1  
m.+dur 77b/8, 149b/10  
m.+lar 99a/10  
m.+lardan 184a/12  
**mevsül Ar. Erişen, vasıl olan**  
m.5a/10  
**mevt Ar. Ölüm**  
m.37a/13, 42a/7, 51a/15, 72b/2, 148b/5, 148b/6, 148b/6, 168a/8, 168a/9, 168a/10, 198b/17  
m.+de 66b/14, 66b/16  
m.+den 163b/10  
m.+e 70a/2, 83bh/26  
m.+i 12a/1, 20a/9, 183b/4  
m.+inde 19b/2, 33a/18, 46a/4, 62a/9  
m.+inden 72b/11, 72b/15  
m.+ine 36a/8  
m.+lerinde 29a/10  
**mevtâ Ar. Ölüler**  
m.175b/11  
m.+dan 168a/14  
m.+lar 138a/12, 138a/13  
m.+ya 175b/11  
**mevt'in Ar. Yerleşilip oturlan, yurt edinilen yer**  
m.150a/8, 177a/5  
**mevtj Ar. Mevte mensup, ölü ile ilgili**  
m.168a/9  
m.+den 168a/11  
**mevzi' Ar. Bir şey konulacak yer, yer**  
m.140b/19, 141a/1  
**mevzü' Ar. Bahis konusu, kendisinden konuşulan**  
m.+larından 137b/4  
**mevzün Ar. Biçimli, düzgün, vezinli**  
m.37b/8  
m.+i 2a/17  
**mevzüniyyet Ar. Mevzun olma hali, düzenlilik, hesaplılık**  
m.2a/11  
**meyân Far. Ortada, orta, aralık**  
m.59a/1  
**meydân Ar. Alan**  
m.2a/7, 76bh/23, 76bh/24, 77a/4, 82a/6, 91a/9, 99b/3, 105b/15, 127b/1, 127b/8, 159a/17, 181b/1  
m.+a 76bh/27, 83bh/58  
m.+da 84bh/57  
m.+uñ 127b/2  
m.+ı 54a/13, 99b/3, 99b/5  
m.+ında 178a/19, 185a/13, 187a/5  
m.+ından 76bh/16  
m.+inun 99b/5  
**meyl Ar. Eğilim, istek**  
m.2b/3, 80bh/35, 84ah/56, 87ah/24, 87ah/36, 90a/14, 107a/18, 116a/8, 125a/14, 166a/7, 171a/19, 171b/2  
m.+i 88ah/22, 107a/17, 107a/17, 107b/8, 116b/4  
m.+ler 95b/4, 121a/5  
m.+lerin 94a/4  
m.+ün 162b/14  
**meylsüz Ar.+T. Meyilsiz, isteği olmaya**  
m.132b/4  
**meymene Ar. Sağ kanat**  
m.+sı 56b/3  
**meymenet Ar. Bereket, mutluluk**  
m.+i 108b/16  
**meymüne öz. is.**  
m.22b/6, 22b/7, 22b/16, 28a/9, 42a/14  
m.+nün 22b/8  
**meysere öz. is.**  
m.19a/5, 107b/10  
**meyt Ar. Ölü**  
m.199a/3  
m.+e 122a/12  
m.+i 31a/5, 32a/13  
m.+leri 140a/4  
m.+lerin 140a/3  
**meysere Far. Yemiş, meyve**  
m.80bh/24, 80bh/38, 85ah/57  
m.+ler 80bh/34  
m.+sı 80bh/48  
m.+sin 80bh/25, 80bh/49  
m.+sinden 80bh/29, 80bh/54  
m.+yi 80bh/41  
**meysere-dâr Far. Yemişli, meyve veren**  
m.106a/13  
**mezâhib Ar. Mezhepler, yollar, ekoller**  
m.26b/16  
**mezâhir Ar. Eşyanın zahir olduğu yerler**  
m.144a/4  
**mezâlim Ar. Zulümler**  
m.4b/3  
**mezâmîr Ar. Düdükler, Zebur'un sureleri**  
m.157a/14, 157b/7  
m.+in 156a/17  
**mezâr Ar. Mezar**  
m.+ına 84b/3  
**mezârlık Ar.+T. Mezarlık**  
m.+den 114a/1  
m.+ine 140a/3  
**mezâyâ Ar. Meziyetler, üstünlükler**  
m.+sı 18a/1  
**mezbañ Ar. Hayvan kesilen yer, salhane, kanar**  
m.161a/8  
**mezbele Ar. Çöplük, döküntü alanı**  
m.+sin 148a/17  
m.+sinde 184b/19  
m.+ye 199b/8  
**mezbür Ar. Anılan, belirtilen**  
m.6a/17, 6a/18, 19b/6, 20b/6, 20b/17, 21b/10, 22a/9, 22a/10, 32a/8, 36a/14, 38b/3, 39b/1, 40a/10, 40a/16, 48b/8, 49a/14, 55a/12, 55b/2, 55b/4, 56a/5, 56a/8, 56a/12, 56b/13, 57a/10, 58b/4, 59b/3, 59b/17  
m.+da 18b/5, 47b/11, 50a/19, 54b/5  
m.+dur 48ah/41  
m.+ı 21b/17, 36a/18, 55b/8, 57b/6  
m.+lara 59a/5  
m.+larla 39b/3  
m.+larun 39b/19, 59a/6  
m.+ları 39a/17, 55b/14  
m.+uñ 19a/8, 53b/10, 55b/6, 56a/14, 60a/7  
**mezbüre Ar. Yazılmış, adı geçmiş**  
m.22a/5, 57b/19



m.+de 51a/5, 51a/15, 51b/19, 53a/12, 54a/16, 55b/13, 55b/18, 56b/19, 57a/13  
m.+nün 21b/19, 57b/10  
**mezellet Ar. Düşkünlük**  
m.77b/7, 186a/16  
m.+de 126a/15  
m.+dür 127a/3  
**mezemmet Ar. Kınama, yerme**  
m.119b/13, 143b/14  
m.+inde 4b/10, 185a/4  
**mezheb Ar. Yol, mezhep, ekol**  
m.24a/16, 93b/8, 135a/12  
m.+i 90b/18, 116a/15  
m.+imüzde 80bh/10  
m.+inde 83ah/28  
m.+ümüzde 93b/9  
m.+ün 46a/7, 87bh/21, 87bh/27  
**mezinne Ar. Hakkında şüphe olunan, zan götüren**  
m.+si 157b/1  
**mezjd Ar. Çoğalma, artma**  
m.89b/1  
**mezkür Ar. Zikredilen, adı geçen, belirtilen**  
m.3b/18, 8b/8, 9a/1, 28a/18, 36b/16, 37b/15, 39b/2, 48ah/29, 78a/9, 156b/13  
m.+dur 5b/5, 5b/8, 6a/5, 6a/8, 6a/11, 6b/10, 10a/6, 10a/17, 15b/5, 15b/13, 20a/6, 21a/6, 21b/5, 23b/17, 24a/9, 24a/19, 25b/10, 25b/10, 26a/14, 27a/16, 28a/13, 29b/3, 30b/1, 31a/17, 33a/5, 36a/16, 38b/8, 42a/17, 43a/17, 43b/18, 83ah/40, 185b/9  
m.+uñ 162a/15  
**mezkürât Ar. Zikredilmişler, anılmışlar**  
m.142b/4  
**mezküre Ar. Zikrolunmuş, adı geçmiş, anılmış**  
m.133b/9  
m.+de 171a/8  
**mezmüm Ar. Ayıplanmış, kötülenmiş**  
m.146a/6, 166b/17, 181b/18, 186b/14, 188a/1, 195a/1  
m.+da 122b/19  
m.+dur 84bh/17, 105b/12, 146a/11, 195b/5, 195b/7, 195b/9, 196b/14  
**mezra'â Ar. Tarla**  
m.78a/12  
m.+sı 128b/14  
m.+sında 117a/8  
m.+yı 128b/15  
**mi Mi soru eki**  
m.2b/14, 7a/13, 60b/8, 60b/8, 60b/9, 65a/14, 78bh/38, 81bh/14, 85ah/53, 88a/3, 92a/16, 107b/16, 107b/16, 120b/4, 123a/12, 129a/7, 152a/9, 152a/11, 152a/13  
m.+dur 111a/7  
m.+sın 189b/3  
**mişbâh Ar. Kandil, çıra, meşale**  
m.182b/14  
**mısr öz. is.**  
m.19a/16, 23a/2, 33b/12, 33b/12, 33b/15, 33b/16, 33b/19, 35a/6, 35a/17, 35b/3, 38a/12, 38a/16, 39a/9, 39b/14, 44b/4, 82bh/38, 108b/11, 131b/14  
m.+a 32a/11, 33b/18, 39a/10, 39b/2, 39b/3, 39b/4, 46b/8, 52a/9, 82bh/42  
m.+da 48ah/52, 111b/9, 127a/6, 127a/12  
m.+dan 40b/1  
m.+uñ 82bh/52  
**mısrâ' Ar. Manzum bir parçayı meydana getiren satırların her biri, kapı kanadı**  
m.14b/14, 15a/8  
**mısrıyye öz. is. Mısırlı**  
m.23a/2  
**mi Mi soru eki**  
m.2b/13, 47b/3, 47b/3, 60b/8, 92a/16, 92a/19, 92a/19, 105a/11, 120b/5, 122b/16, 128a/2, 128a/12, 129b/5, 137a/17, 153a/17, 184a/11  
m.+dür 70b/10, 77ah/7, 88ah/34, 165b/1  
m.+dürler 194b/8  
m.+sin 76a/10, 88bh/52, 121b/6, 143b/19, 167a/5, 175a/3  
m.+süz 88a/10, 89b/17, 119b/9, 181a/3  
m.+yuz 102b/6

**micmere Ar. Buhurdan, içinde tütsü yakılan kap**

m.+ler 161b/4  
micmer krş. micmere  
m.+inde 100b/1

**mi'Öde Ar. Mide, kursak**

m.171b/19, 172a/6, 172b/12  
m.+de 172a/8, 192b/9  
m.+den 172a/10  
m.+nün 172a/2, 172a/8, 172a/12  
m.+ye 172a/3, 172a/6

**midillü öz. is.**

m.51a/12

**mi'oe Ar. Yüz sayısı**

m.46a/8, 47b/7, 48ah/11, 48ah/13, 48ah/15, 48ah/16, 48ah/19, 48ah/22, 48ah/24, 48ah/25, 48ah/26  
m.+de 47a/16, 49a/15, 51b/18, 52a/15, 53a/1  
m.+sinde 52b/11

**mi'öteyn Ar. İki yüz**

m.+de 46b/9

**miiftâh Ar. Anahtar**

m.51b/15, 179b/8, 182b/14, 199a/12  
m.+larındandır 188b/6  
m.+larınuñ 188b/6  
m.+idur 144a/13  
m.+in 176b/6

**miñakk Ar. Altın ve gümüş ayarını, değerini bilmek için sürttükları taş**

m.177a/18  
m.+ı 182b/9

**miñin Far. Daha büyük ve ulu**

m.2b/15

**miñnet Ar. Acı, dert, sıkıntı**

m.78a/1, 146b/10, 167a/3, 167a/6, 167a/17, 180a/8, 181a/9  
m.+de 177a/18  
m.+i 146b/16  
m.+inden 167a/8  
m.+ine 131a/10, 164b/5  
m.+leri 108a/13

**miñnet-zede Ar.+Far. Mihnete, derde uğramış**

m.+lerün 78ah/12

**mihr Far. Sevgi, güneş**

m.5b/11, 59a/11, 112a/16

**mihr-bân Far. Şefkatli, güler yüzlü**

m.+uñ 111a/12  
m.+rekdür 111a/11

**mihr-bânlik Far.+T. Şefkatlilik, güler yüzlülük, yumuşak huyluluk**

m.104a/1

**mihrâb Ar. Camilerde, mescitlerde yönelilen yerde imamlık eden için ayrılmış girintili yer**

m.1b/11, 127b/4

m.+da 37a/3

m.+larda 127b/6

**mihter Far. Daha büyük, büyük insan**

m.5a/4

m.+idür 78a/18

**mijkâil öz. is.**

m.48a/5, 48a/8

**mijkâ'öl krş. mijkâil**

m.16a/6

**miqdâd bin esved öz. is.**

m.24ah/9

**miqdâr Ar. Miktar, değer, derece**

m.18a/2, 42b/8, 44b/6, 55a/11, 56a/17, 56b/8, 58b/3, 58b/5, 58b/15, 68a/6, 69b/3, 76ah/58, 76b/10, 77a/8, 77a/19, 77bh/13, 78b/2, 78b/3, 80bh/40, 80bh/60, 81b/6, 82ah/22, 83ah/45, 83ah/55, 84a/2, 84ah/27, 85ah/8, 88bh/5, 88bh/27, 89bh/59, 94a/4, 100a/11, 103a/19, 103b/10, 103b/19, 109b/19, 115a/6, 121b/2, 121b/8, 123a/16, 127a/2, 129a/9, 129b/15, 130a/5, 144a/8, 149a/2, 149b/3, 163a/1, 172b/12, 198b/1  
m.+ca 180b/11  
m.+cağ 80ah/59, 135a/13  
m.+dur 121b/9

- m.+ı 12b/9, 12b/10, 17a/14, 35b/14, 44a/11, 47a/9, 55b/16, 56b/1, 58a/12, 61b/4, 68a/9, 71b/4, 79b/10, 79b/11, 83ah/63, 88bh/35, 98b/17, 128b/13, 128b/18, 129a/12, 129a/13, 158b/3, 158b/10, 159a/6, 171b/4, 172a/8, 174b/12, 180b/6, 185b/3, 186a/6, 186a/10, 195b/12
- m.+ın 185a/19  
m.+ında 94a/1  
m.+ından 158b/3
- mikrân öz. is.**  
m.35b/8
- miḳrāz Ar. Makas**  
m.82a/6, 178b/3
- miḳrāzla- Ar.+T. Makaslamak**  
m.+ya 178b/3
- mikyāl Ar. Ölçek, tahıl ölçęęi**  
m.160b/10
- mijl Ar. Bir kilometreye yakın yol mesafesi, yol işareti, iş**  
m.9b/3, 16b/14, 17a/15, 22b/9, 86a/6  
m.+den 107b/4
- milel Ar. Milletler, uluslar, dinler**  
m.+de 34b/18
- (kitâb-ı) milel (ve'n-nihâl) öz. is. Muhammed bin Abdulkerim eş-Şehristânî'nin El-Minel ve'n-Nihâl adlı eseri.**  
m.+de 6b/9
- milh Ar. Tuz**  
m.78ah/45
- milk Ar. Mülk**  
m.23a/4, 115a/11, 115a/12, 149a/9  
m.+dür 94b/17  
m.+lerinden 94b/18
- millet Ar. Ulus, millet, din**  
m.51a/17, 81ah/16, 83ah/28
- milvân öz. is.**  
m.51b/5
- miŕmâr Ar. Binaların, yapıların imarını planlayan ve bu işlere bakan**  
m.85ah/44
- mimj paşa öz. is.**  
m.+yı 58a/1
- min Ar. -den, -den beri**  
m.3a/9, 3b/16, 59b/14, 60a/17, 85bh/61, 201a/18
- mine'l-hicreti'n-nebeviyye Ar. Peygamberin hicretinden beri**  
m.201a/19
- minâre Ar. Ezan mevki**  
m.+lerde 38b/4
- minber Ar. Minber, camilerde hatibin çıkıp hutbe okuduğu merdivenli kürsü**  
m.15b/2, 154b/1, 154b/3  
m.+de 39a/14, 39a/16, 79a/7, 130a/9, 191a/11  
m.+e 30b/9, 42b/12, 129a/10, 154b/4  
m.+i 15b/2  
m.+ler 119a/2  
m.+lerde 119a/2
- minhâc Ar. Açık, geniş yol**  
m.15a/3
- minḳâr Ar. Kuş gagası**  
m.+ı 86ah/16
- minnet Ar. Minnet, bir iyilik yapana karşı kendini borçlu görme**  
m.93a/7, 95a/17, 95b/13, 95b/13, 95b/14, 95b/16, 95b/18, 96a/11, 96a/15, 110a/12, 110a/17, 110a/19  
m.+i 121b/12  
m.+inden 95b/11
- minnetdâr Ar.+Far. Minnet altında kalan**  
m.110b/3
- minnetkâr Ar.+Far. Şükran dolu, minnettar**  
m.95b/18, 96a/5
- minüçihir öz. is.**  
m.48ah/44, 48ah/53  
m.+üñ 48ah/55, 48ah/60
- minvâl Ar. Yol, tarz**  
m.66a/9, 82bh/25, 84bh/21, 85bh/56, 86ah/53, 87bh/20, 117b/6
- mijr Far. Baş, reis, bey**  
m.57a/2, 57a/11, 57b/18, 59b/10
- mijr fettâh öz. is.**  
m.59b/10  
m.+ile 57b/18
- miŕrâc Ar. Miraç, göğe ağma**  
m.15a/3  
m.+a 8b/9, 45a/10  
m.+dan 45a/18  
m.+ı 29b/9, 164b/18
- mijrâş Ar. Miras**  
m.28a/9, 123a/14, 130b/12
- mirŕât Ar. Ayna**  
m.2b/9
- mirâtü'l-kânitiñ Ar. Alla'a itaat ve ibadet edenlerin aynası**  
m.87a/6
- mijrj Far. Devlet hazinesi**  
m.+ye 77bh/52
- misâk Ar. Cimrilik, bayağılık**  
m.149a/3  
m.+ından 94b/15
- mişâl Ar. Örnek**  
m.10b/11, 106b/14, 149b/1, 149b/1, 155a/10, 155a/19, 155b/4, 156a/5, 157a/6, 193a/6, 195b/9, 195b/11  
m.+de 79ah/61  
m.+idür 78ah/8, 87b/5  
m.+inde 172a/6  
m.+ler 156a/19
- mişbâhü'z-żilâm fi'l-mustağişin bi-hayri'l-enâm öz. is. el-Fasj'nin kitabı**  
m.16b/3
- misk Ar. Misk**  
m.70b/5, 100b/12  
m.+den 100a/4
- mişkâl Ar. Yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü, vezin, değer**  
m.135b/3
- miskjñ Ar. Zavallı**  
m.127a/19, 138a/14, 138a/15, 138a/15, 148a/6  
m.+e 71b/7  
m.+üñ 71b/5, 184a/4
- mişl Ar. Gibi, kat**  
m.77a/10  
m.+i 93b/15  
m.+in 61a/9
- mişvâk Ar. Erak ağacının diş temizlemek için kullanılan ince dalları**  
m.13a/1, 28a/3  
m.+ı 17b/3
- miŕyâr Ar. Ölçü**  
m.108a/13
- mizâc Ar. Mizaç, huy, tabiat**  
m.82ah/26, 169b/7, 171b/2, 171b/5, 196b/3  
m.+ları 52a/15  
m.+larına 12a/17  
m.+ına 169a/3
- mizâh Ar. Latife, eğlence**  
m.90a/1, 113a/17, 113a/19  
m.+ında 161b/12
- mijzân Ar. Terazî, ölçü, kıyamet günü**  
m.67a/14, 142a/2, 160b/10, 178a/17  
m.+a 61b/1  
m.+da 60b/17  
m.+ı 121b/9  
m.+uñ 61b/3, 61b/5
- mollâ Ar. Molla, büyük alim**  
m.51b/17, 177a/1, 178a/19
- mora öz. is.**  
51a/11
- moton öz. is.**  
m.51b/6
- muŕaccib Ar. Hayret edilecek, şaşılacak şey**  
m.+dür 188a/14

(yaḥyā) muḥāz er-rāzī öz. is.

m.143a/8

(yaḥyā bin) muḥāz rāzī krş. muḥāz er-rāzī

m.185b/10

muḥadeletkār Ar.+Far. Eşitlikçi

m.+uñ 53a/6

muḥādīl Ar. Denk, eşdeğer

m.24a/2

muḥāhāze Ar. Azarlamak

m.73b/3, 78ah/35, 102b/13, 133b/1

muḥāhez Ar. Muaheze oluna, terbiye edilen, azarlanan

m.59b/19

muḥāhār Ar. Geriye bırakılmış, sonraki

m.181a/9

muḥāhiz Ar. Muahaze eden, tenkid eden

m.77bh/26, 145b/4, 162a/17

muḥākkaḅ Ar. Takip olunmuş, ardına düşülmüş

m.175a/6

muḥālece Ar. Hastaya bakmak, ilaç vermek

m.94a/16, 107a/2, 107a/12, 107a/13, 177a/11

m.+de 107a/15

m.+si 197a/2

muḥāllim Ar. Öğretmen

m.116b/14, 194b/13

m.+e 117b/6

m.+i 116a/10, 116a/11

m.+leri 116a/8, 116a/13

muḥāmele Ar. İşlem, davranış

m.15a/14, 82ah/37, 96b/7, 136a/17, 137a/9, 161b/18, 195b/12

m.+den 96b/8

m.+si 76ah/16

m.+yi 137a/10

muḥāmelāt Ar. İşlemler

m.154b/11

muḥāneset Ar. Alışıklık

m.113a/16

muḥānid Ar. İnatçı

m.120b/8

m.+e 3b/2

muḥāraza Ar. Çatışkı, birbirine karşı gelmek

m.+sında 193a/3

muḥārriz Ar. Dokunaklı söz söyleyen

m.100b/13, 147b/17

m.+dur 88b/8

muḥārrif Ar. Tanıtan, bildiren, sunan

m.170b/17

muḥāşj Ar. İtaatsiz

m.151a/2, 151a/9, 183a/1

m.+de 158a/16

m.+den 87a/3, 88a/19, 139a/9, 181b/14

m.+leri 80b/5, 179a/4

muḥāşeret Ar. Birlikte yaşayıp iyi geçinme

m.113a/2, 113a/9, 133b/18

m.+lerin 114b/7

muḥāteb Ar. Tekdir olunan, paylanan, azarlanan

m.102b/6, 162a/17

muḥātʿal Ar. Tatil edilmiş, bırakılmış, kullanılmaz

m.24b/16, 171b/1, 172a/1

muḥātʿar Ar. İtirlî, güzel kokulu

m.5a/2, 141a/10

muḥāttib öz. is.

m.23b/13

muḥāvenet Ar. Yardım

m.123a/5, 155a/18

m.+dür 121b/11

m.+i 119b/19

m.+ile 169b/2, 169b/2

m.+iledür 169b/4, 169b/5, 169b/6, 169b/7, 169b/8

m.+ine 49b/8, 166a/12

muḥāvin Ar. Yardımcı

m.146a/4

m.+i 97b/11

m.+inde 169b/11

m.+ümüz 120a/1

muḥāvinsüz Ar.+T. Yardımcısız

m.123b/16, 123b/17

muḥāviyye öz. is.

m.21a/3, 22a/16, 26a/10, 26a/16, 27b/11, 32a/10, 32a/11, 38a/14, 38b/16, 40b/1, 42b/13

muḥāvvaḅ Ar. Geciktirilmiş, galebe olunmuş

m.63a/5

muḥāyene Ar. Bir şeyin hakikatini anlamak için dikkatlice incelemek

m.150b/1

muḥāyḳib öz. is.

m.27b/12

muḥāyyen Ar. Belirli

m.33b/13, 34a/12, 88bh/28, 190a/9

m.+üñ 87a/19

muḥāz öz. is.

m.102b/3, 102b/7

m.+dur 26a/4

muḥāz bin cebel öz. is.

m.27a/16, 27b/2, 102a/19

m.+dür 26a/4

muḥāzḅam Ar. Azametli, ulu

m.16b/7, 162a/5, 162a/7

muḥāzḅama Ar. Büyük, kutsal

m.+da 18a/5

m.+nuñ 6a/17

muḥāzḅeb Ar. Acı çeken, azap çeken

m.28b/7, 28b/8, 61a/14, 133b/3

muḥāzzez Ar. Değerli, aziz

m.47bh/41, 75bh/10, 80bh/18, 81ah/3, 81bh/47, 177b/1

mücib Ar. Gereken, sebep

m.3b/14, 59b/13, 95a/19, 146a/3, 146b/12, 156b/6,

166a/16, 167a/5, 175a/6, 182a/18, 186b/14, 188a/3,

188b/9, 193b/4, 197a/17

m.+i 138a/5, 165a/17

m.+idür 107a/17

m.+ile 123a/2, 146a/8

m.+ince 7a/11, 106a/8, 108b/4

muḥḅü's-sāōiḳin Ar. Sual edenlerin cevaplayanı

m.201a/13

muḥḅiz-beyān Ar. Belagetçe insandan üstün bir mertebede olan kelim

m.7a/19

muḥḅizāt Ar. Mucizeler

m.3a/7, 15a/4

muḥḅar öz. is.

m.5b/1

muḥḅga Ar. Et parçası, bir çiğnem et parçası

m.198b/12

mufāhḅir Ar. İftihar ettirici, öğündürücü

m.2a/9

mufaḅḅıf Ar. Durduran, alıkoyan

m.+ında 123b/10

mufāşala Ar. Ayrılmak

m.+larından 87b/10

mufaşşalāt Ar. Uzun uzadıya anlatılanlar

m.133b/7

mufāviḅ Ar. Uygun, yerinde

m.68b/9

mufavveḅ Ar. Teslim ve sipariş olunmuş

m.50a/7

(pjr-i) muḅān Far. Meyhanecilerin en yaşlısı, ateşe tapanlar

m.90bh/1

muḅāriḅat Ar. Her şeyin üstündeki tek yetkili

m.+ı 93a/17

muḅayre öz. is.

m.36b/10, 36b/11

muḅjre öz. is.

m.27b/10, 38b/17, 189a/3

muḅñj Ar. Eski çalgılardan birinin adı, doyuran, zengin eden

m.+ler 59b/17

muḅtenim Ar. Ganimet olarak alan

m.23b/1

muḅabbet Ar. Sevgi

m.8b/18, 9a/10, 16a/1, 27b/18, 63b/19, 81a/6, 82a/2, 84b/15, 93a/16, 93b/10, 94a/7, 106b/13, 108a/11, 108a/15, 112a/7, 114b/16, 116a/17, 119a/5, 121a/5, 121b/10, 123b/7, 133a/16, 133a/17, 134b/4, 143a/17, 145a/4, 146a/3, 149b/16, 150a/12, 156b/3, 162b/13, 164a/10, 164a/12, 164a/14, 165a/19, 166a/19, 168a/12, 194b/14  
m.+dür 123a/18, 146a/3  
m.+e 177a/13  
m.+i 90a/14, 93a/2, 97a/3, 111a/1, 114b/16, 116b/16, 117a/7, 121b/8, 123b/12, 138a/7  
m.+idür 97a/3, 106b/12  
m.+in 74a/1  
m.+ine 107a/8  
m.+inüñ 108b/11, 121b/9  
m.+lerin 94a/4  
m.+ümüz 103b/10, 168a/18  
m.+üñ 121b/10, 164a/11  
**muḥācīr Ar. Göçmen**  
m.28a/7  
**muḥācīr öz. is.**  
m.25b/6  
**muḥācīrīn Ar. Göç edenler, hicret edenler**  
m.30b/7  
m.+de 29b/19  
m.+den 25b/15, 27b/15, 30b/3  
**muḥaddīşīn Ar. Hadis bilginleri**  
m.47a/15, 51b/17  
**muḥāfaẓa Ar. Koruma**  
m.40a/9, 47a/1, 60a/1  
m.+da 40b/6  
m.+sına 56b/9, 59b/9  
m.+sında 57a/16, 60a/9  
m.+ya 58a/1  
**muḥāfaẓat Ar. Muhafızlık, koruyuculuk**  
m.85a/13, 87b/1, 110b/13, 114b/7, 116b/5, 125a/5, 141b/19, 182a/8, 182a/12, 182a/17  
m.+i 93a/4  
m.+ında 84bh/11, 168a/1  
**muḥāfīz Ar. Koruyucu**  
m.+inüñ 63b/19  
m.+nı 40a/2  
m.+i 3a/15, 55a/17  
**muḥakkaḥ Ar. Doğru, kesin**  
m.11a/11, 87bh/7, 120b/5  
m.+dur 125b/7  
**muḥakkem Ar. Muhkem kılınmış**  
m.76a/6  
**muḥakkık Ar. Araştırmacı, tahkik edici**  
m.117b/14, 185a/14, 185b/2, 185b/14, 194a/17  
m.+lardan 84a/5  
m.+laruñ 102b/18  
**muḥakkiḳān Ar. Araştıranlar**  
m.93a/18  
**muḥāl Ar. İmkansız, olanaksız**  
m.7a/18, 54a/3, 58a/11, 59b/6  
**muḥālat'a Ar. Karışma, anlaşma**  
m.124a/3  
m.+ları 133b/18  
**muḥālefet Ar. Karşı durma, uyuşmazlık**  
m.78b/17, 78bh/16, 79ah/24, 79ah/25, 79bh/54, 80b/2, 84a/6, 84a/8, 84a/17, 88a/2, 103b/2, 105b/1, 108b/3, 115a/1, 122a/7, 122b/7, 132b/1, 140a/7, 155b/8, 167a/1, 174b/14, 182b/8  
m.+e 120b/18, 159b/18  
m.+i 174b/16, 194a/10, 194a/12  
m.+in 151a/2, 158a/19  
m.+inde 107a/4  
m.+inden 83b/13, 114b/2, 122a/16, 151b/1, 194a/11  
m.+ine 81ah/46, 166b/3  
m.+leri 112a/9  
m.+lerine 181b/8  
**muḥālif Ar. Uymayan, birbirine zıt olan**  
m.24a/11, 24a/11, 49a/18, 78ah/41, 139a/1, 197a/13  
m.+den 174b/2  
m.+lerinüñ 153a/6

m.+lerüñ 200a/14  
**muḥallā Ar. Donatılmış**  
m.123b/13  
**muḥammed öz. is.**  
m.2b/6, 5a/3, 5a/17, 8a/12, 10a/13, 14b/1, 15a/8, 15b/13, 17a/3, 18a/5, 18b/8, 18b/9, 18b/12, 18b/13, 26b/6, 26b/10, 27b/8, 28a/16, 28b/5, 32a/6, 32a/6, 38b/7, 39a/15, 39b/6, 39b/9, 39b/14, 40a/11, 40a/19, 42a/8, 42a/11, 42a/12, 42b/15, 43a/18, 43b/3, 43b/3, 43b/4, 43b/5, 43b/6, 43b/6, 43b/9, 43b/15, 43b/17, 44a/1, 46a/12, 47bh/3, 47bh/5, 48a/8, 48a/9, 48a/10, 48a/19, 48ah/2, 48ah/14, 48ah/20, 48ah/22, 48ah/26, 48b/11, 60b/16, 61a/7, 62b/5, 63a/3, 63b/16, 65a/12, 65b/12, 74b/10, 75b/12, 78a/17, 78a/18, 79bh/40, 79bh/57, 79bh/62, 92a/15, 117a/17, 119b/14, 123a/11, 126a/17, 143b/19, 146b/6, 168a/16  
m.+den 61a/19, 63b/5  
m.+dür 15a/16  
m.+e 31b/18, 40a/4  
m.+i 6b/10, 32a/8, 39b/3, 44a/19, 44b/6, 63a/17, 200a/6  
m.+üñ 20a/12, 32a/12, 40a/16, 78a/18, 91b/1, 113a/13, 129a/8, 200a/6  
**muḥammedü'l-muşt'afā öz. is.**  
m.1b/14  
**muḥammed el-bāḳır öz. is.**  
m.43b/3, 48ah/14  
**muḥammed bin el-fad'l**  
m.60b/16, 63a/3, 65a/12, 74b/11  
**muḥammed bin münkedir öz. is.**  
m.62b/5  
**muḥammed el-ḥanḳe öz. is.**  
m.42a/8, 42a/16  
m.+dur 43b/4  
**muḥammed t'āḫir öz. is.**  
m.81ah/30  
m.+üñ 81ah/32  
m.+den 81ah/45  
**muḥammedj Ar. Haz Muhammed'e ait, onunla ilgili**  
m.5b/12, 48ah/6, 109a/9  
m.+den 108a/4  
m.+nüñ 189a/4  
m.+yi 54a/10  
**muḥammediyeye Ar. Hz. Muhammed ile ilgili olan**  
m.+den 48ah/30  
**muḥanneş Ar. Kadın tabiatlı, kalleş**  
m.+ler 116b/11  
**muḥanneşlik Ar.+T. Kalleşlik**  
m.109a/9  
**muḥārebe Ar. Savaşma, harp etme**  
m.51a/7  
m.+de 24b/19, 25b/3, 31b/4, 33b/8, 42a/9, 49b/9, 55a/19, 57a/9, 84bh/50, 147a/11  
m.+lerde 40a/19  
m.+lerinde 35a/4  
m.+si 49b/8  
m.+ye 53b/3  
**muḥarrem Ar. Haram kılınmış, ay takviminin birinci ayı**  
m.95a/2  
m.+de 7b/11, 22a/19  
m.+inde 38a/8  
m.+ine 18a/11  
m.+üñ 18a/18  
**muḥarrık Ar. Yakıcı**  
m.161a/16  
**muḥarrir Ar. Yazı yazan, yazar, katip**  
m.+dür 19a/11, 31a/5  
**muḥāşamāt Ar. Husumetler**  
m.137a/14  
**muḥāşamet Ar. Husumet, düşmanlık, anlaşmazlık, sürtüşme**  
m.110b/1  
**muḥāşara Ar. Sarma, kuşatma**  
m.35b/11, 35b/17, 39b/2, 39b/18, 53a/18, 53b/3, 53b/7, 53b/14, 55a/15, 55b/6, 56a/1, 56a/5, 56a/11, 56b/6, 57a/14, 57b/6, 58a/8, 58a/12, 81ah/32, 83ah/44, 88bh/31, 112b/7

- m.+da 40a/8  
**muhasebe Ar. Hesap işi, hesap görme**  
 m.83b/8, 84b/11  
 m.+leri 66a/17  
 m.+si 66a/17  
**muhaşsal Ar. Hasıl edilmiş, elde edilmiş**  
 m.17a/1, 30b/19, 81bh/37, 141b/3  
 m.+ı 188a/15, 193b/8  
**muhaşsaş Ar. Tahsis olunmuş, ayrılmış**  
 m.28b/9  
**muhasseñat Ar. Üstünlük sebepleri**  
 m.+ından 79ah/37, 112b/18  
**muhat'ab Ar. Hitap olunan, kendisine söz söylenen**  
 m.28b/19  
**muhat'abat Ar. Konuşmalar**  
 m.91a/16  
**muhat'abe Ar. Birbirine hitap etme**  
 m.180b/5, 180b/7  
 m.+sinde 180b/10  
**muhat'ara Ar. Tehlike, zarar, ziyan**  
 m.79a/15  
**muhañeret Ar. Konuşma**  
 m.122a/3  
**muhayyer Ar. Seçmeli, beğenmeye bağlı, bir makam adı**  
 m.105a/17  
**muhat' Ar. Dağınık, parçalı**  
 m.182a/18  
**muhibb Ar. Seven, dost**  
 m.108a/16, 121b/8  
 m.+ler 168a/17  
 m.+lerini 20a/3  
**muht' Ar. Çevre, saran, kuşatan**  
 m.11a/10, 96a/16  
**muhkem Ar. Sağlam kılınmış, sağlam**  
 m.3b/5, 5b/15, 7b/17, 9b/7, 37a/4, 37b/10, 51a/9, 63b/18, 76b/5, 79ah/48, 87bh/27, 96b/1, 102b/3, 105b/1  
 m.+rekdür 107a/18  
**muhtlis Ar. Halis, katkısız, dostluğu ve samimiyeti gönülden olan**  
 m.98a/17  
 m.+ler 168a/17  
 m.+lerden 195b/2  
 m.+leri 176a/18  
 m.+lerün 81b/17  
**muhtlisān Ar. Muhlisler**  
 m.79bh/13  
**muhtrib Ar. Harap eden, yıkıp yoğuran**  
 m.108a/11  
**muhtsin Ar. İyilikte, ihsanda bulunan**  
 m.20a/7, 20a/8, 24ah/17, 42a/6, 165b/10, 165b/10, 165b/11, 165b/12  
**muhtsināt Ar. İyilikler**  
 m.+ı 122a/4  
**muhtāc Ar. İhtiyaç sahibi, yoksul**  
 m.8a/9, 9a/15, 35b/11, 57b/16, 68a/10, 75a/7, 117a/3, 130b/19, 132a/13, 159a/8, 181b/11  
 m.+dur 94a/19, 155a/18, 168b/17, 168b/18, 169b/15, 171a/2, 182a/1, 182a/1, 182a/11, 182a/16, 197a/15, 197a/15  
 m.+lar 124b/12, 127a/13  
 m.+lara 114a/14, 127a/11, 130b/7, 133a/7  
 m.+ları 89a/10  
 m.+laruñ 78bh/23, 81bh/49, 132a/12, 164b/1, 164b/2  
 m.+um 86bh/8  
 m.+uñ 81bh/41, 94b/2  
**muhtār Ar. İhtiyar eden, seçilmiş, seçkin**  
 m.20a/5, 165b/7  
 m.+dur 183a/5  
**muhtaşar Ar. Kısa, özlü**  
 m.7a/18  
 m.+da 78b/9, 140b/8, 149a/2  
**muhtelif Ar. Türlü**  
 m.125b/9, 135a/15, 173b/10, 176a/10, 180b/2, 184a/19, 184b/1  
**muhtelif Ar. Çeşitli, türlü**  
 m.9b/3, 47bh/7, 199a/14  
 m.+den 88b/8  
**muhtelifun-fih Ar. Üzerinde ihtilaf olan, uyuşulamayan**  
 m.19a/10  
**muhtell Ar. Bozuk, bozulmuş**  
 m.76bh/60, 124a/2  
**muhterem Ar. Saygın, saygı değer**  
 m.75bh/12, 77ah/58  
**muhteriz Ar. Kaçınan, uzak duran**  
 m.97a/17  
**muhtesib Ar. Polis ve belediye işlerine bakan memur**  
 m.154a/4, 154a/5, 154a/6, 154a/7, 154a/7, 154a/7, 155a/3, 155b/4, 156b/19, 157a/5, 158a/6, 158b/9, 158b/16, 158b/16, 158b/17, 159a/7  
 m.+dür 154a/8  
 m.+e 156b/13, 157a/19, 160b/12  
 m.+sin 155a/2  
 m.+üm 155a/2  
 m.+ün 155a/12, 155b/3, 157b/12  
**muhtesiblik Ar.+T. Polis ve belediye işlerine bakan memurluk**  
 m.156b/12  
**muhtin Ar. İane eden, yardımcı**  
 m.89a/6  
**muhtabbell Ar. Takbil edilmiş, öpülmüş**  
 m.+leri 175a/6  
**muhtabil Ar. Karşılığında, karşılık**  
 m.48b/1  
 m.+inde 184b/9  
**muhtābele Ar. Karşılık, karşılama, karşılıklı okuma**  
 m.55a/19, 157b/4, 159a/8, 159a/14, 197b/3  
 m.+si 184b/5  
 m.+sinde 49b/10, 88bh/19, 90bh/40, 96b/6, 100a/1, 184b/4, 184b/5, 184b/7  
 m.+sindedür 184b/7, 184b/8  
**muhtaddem Ar. Önce gelen, üstün**  
 m.10a/18, 16b/19, 17a/1, 24b/9, 28a/14, 28b/1, 29a/10, 29b/7, 38b/4, 38b/5, 42a/10, 48ah/31, 55b/2, 72a/11, 74b/12, 84a/4, 90ah/35, 92b/3, 93a/6, 157a/17, 181a/9, 182a/1, 182b/17, 194a/15  
 m.+ce 37a/3  
 m.+dür 89bh/6, 112a/5  
 m.+inden 52b/2  
**muhtaddeme Ar. Önde gelen**  
 m.+sine 131b/19  
**muhtaddemā Ar. Önce, eskiden**  
 m.21a/14, 21a/19, 22b/4, 22b/5, 22b/8, 59b/9  
**muhtaddemāt Ar. Başlangıçlar**  
 m.+ından 2b/1  
**muhtadder Ar. Takdir olunmuş, beğenilmiş, yazılı**  
 m.117a/11  
 m.+i 152a/19  
**muhtaddes Ar. Kutsal**  
 m.88b/14  
 m.+den 143a/2  
 m.+dür 143a/5, 165a/1  
 m.+i 77b/8, 98b/3  
 m.+inün 77a/19  
 m.+lerin 77b/14  
 m.+ünj 143b/1  
**muhtaddime Ar. Öne geçen, önde giden, başlangıç, giriş, ön söz**  
 m.144a/18  
 m.+yi 166b/13  
**muhtaddir Ar. Takdir eden, kadrini bilen**  
 m.1b/7, 143b/16  
**muhtārenet Ar. Yakınlık**  
 m.23b/18, 25b/11  
**muhtarreb Ar. Yakın, yakınlaşmış, büyük zat veya padişah gibilere hizmette yaklaşmış olan**  
 m.79ah/10, 168a/13, 195b/2  
 m.+den 79bh/13  
 m.+i 78ah/35  
 m.+inden 100b/7  
 m.+ine 90ah/16  
 m.+ler 102b/14

- m.+lerden 76ah/58, 76b/5, 142a/10, 150a/15  
m.+lerinden 89ah/5  
m.+lerindendir 108b/19  
m.+lerinün 89bh/47  
m.+lerün 91a/7, 100b/4, 194b/11  
**muḳarrebîn Ar. Yaklaşmış olanlar, Allah'a yakınlar**  
m.23b/18  
**muḳarrer Ar. Kararlaştırılmış, kesin**  
m.12a/7, 37a/13, 39b/7, 50a/7, 52a/4, 82bh/17, 85bh/52,  
125b/7, 139b/4, 150a/16, 164a/11, 170b/19, 197b/8  
m.+dür 24a/2, 75bh/36, 79bh/13, 84a/8, 85b/2, 110a/16,  
116a/19, 117a/11  
**muḳarrir Ar. Medresede dersi tekrar ederek anlatan**  
**müderris muavini**  
m.162a/5  
**muḳaşsîr Ar. Yapabilecekken yapmayıp çekinen, kusur**  
**işleyen**  
m.93b/10, 96a/19, 96b/5, 128b/12  
**muḳât'aÖa Ar. Arazinin kira karşılığında birine**  
**birakılması, bağ, bahçe için verilen vergi**  
m.+ya 48a/6  
**muḳâtele Ar. Birbirini öldürme, vuruşma**  
m.57a/9, 159a/14, 184b/4  
**muḳâvelât Ar. Sözleşmeler**  
m.155b/19  
**muḳâvemet Ar. Karşı koyma, direnme**  
m.149a/14, 197a/14  
m.+e 54a/3, 60a/17, 84bh/4, 84bh/9, 88bh/31  
m.+leri 53b/1  
**muḳavkis öz. is.**  
m.23a/3  
m.+ün 19a/16  
**muḳavvj Ar. Güç veren**  
m.162a/10  
**muḳavvim Ar. Kıvama getiren, düzelten**  
m.155b/6  
**muḳavvim öz. is.**  
m.23a/15  
**muḳayyed Ar. Bağlı, kayıtlı**  
m.79ah/18, 80ah/31, 82a/11, 82ah/56, 82bh/46, 86ah/22,  
86ah/24, 89a/13, 122a/8, 122a/10, 133b/14, 157b/6,  
157b/7  
m.+dür 143a/4  
**muḳbil Ar. İkbali, kutlu, mutlu**  
m.108a/17, 148b/6  
m.+lerinün 178b/12  
**muḳırr Ar. İtirafçı**  
m.79ah/44  
m.+ı 78a/10  
**muḳtedâ Ar. Uyulan**  
m.1b/13, 108a/8, 109b/6, 176b/4, 194a/12  
m.+ları 103b/14  
m.+sın 189a/2  
**muḳtedâlik Ar.+T. Önde bulunma hali, reislik**  
m.180a/6  
**muḳtedir Ar. Güçlü, iktidarlı**  
m.1b/8, 48ah/16  
**muḳteşid Ar. Tutumlu, iktisatlı**  
m.155a/6  
**muḳtezâ Ar. İktiza etmiş, lazım gelen**  
m.6a/15, 35a/16, 82ah/9, 98a/10, 140b/16, 146a/3,  
170b/10, 177b/4, 180b/13, 196b/2  
m.+larınca 136b/4  
m.+sıla 93b/1, 165a/4  
m.+sınca 94a/7  
**mulūhat Ar. Tuzluluk, tuzlu olma**  
m.170a/12  
**munfaşil Ar. Ayrı**  
m.34a/16, 144b/11, 144b/11, 144b/12  
**munḳabîz Ar. Toplanmış, çekilmiş. büzülmüş**  
m.196b/11, 196b/13  
**munḳanz Ar. Yıkılan, çöken**  
m.50a/2  
**munşabiğ Ar. Boyanan, insibağ eden**  
m.142a/11  
**munşif Ar. İnsaflı, merhametli**  
m.137a/8  
**mun'tafî Ar. Sönük, sönen**  
m.107a/6, 197b/17  
**muntaẓam Ar. Düzenli, düzgün**  
m.164b/11  
**muntaẓar Ar. Beklenen, intizar edilen, gelmesi**  
**umulan**  
m.43b/12, 79bh/50  
**muntaẓir Ar. Bekleyen**  
m.85bh/9  
**muntaẓire Ar. Gözleyen, bekleyen**  
m.157b/2  
**mür Far. Karınca**  
m.186b/1, 186b/3, 199b/6  
**murabba'Ö Ar. Dörtgen, kare, dörtlü**  
m.189a/11  
**murâd Ar. İstek, arzu**  
m.15b/12, 15b/12, 15b/13, 21a/15, 23a/12, 35a/8, 40b/2,  
52a/9, 58a/4, 58a/18, 59b/9, 62a/3, 68a/13, 76bh/65,  
77a/14, 79a/6, 79bh/44, 81b/14, 81bh/36, 98a/3, 100b/1,  
113b/18, 141a/6, 141a/7, 143a/12, 176a/4, 182b/18,  
197b/13, 197b/14  
m.+ı 31a/1, 36b/17, 85bh/51, 199a/12  
m.+ın 81b/11, 197b/13  
m.+um 21a/16, 118b/5  
m.+umuz 89a/15  
m.+uñ 88bh/53  
**murâd öz. is.**  
m.50b/14, 55a/3  
**(sult'ân) murâd (hân) öz. is.**  
m.50a/14, 50b/1, 50b/16, 52b/10, 53a/1, 53a/3, 53a/12,  
54a/17, 55a/2  
**murâdât Ar. Murat etmek, bir şey istemek, muratlar**  
m.83b/14  
**murafa'Öa Ar. Duruşma**  
m.33a/5  
**murâfaḳat Ar. Beraberlik, arkadaşlık**  
m.84bh/28  
**murâhene Ar. Bir kimseyle bir madde üzerinde bahse**  
**girmek, rehin koymak**  
m.157b/2  
**murâkabe Ar. Denetim, kendi iç dünyasına dalma**  
m.83b/8, 102b/17  
**murâkıb Ar. Denetçi**  
m.122a/5, 126a/5, 148a/5  
**murâḳka'Ö Ar. Yamalı**  
m.190b/9, 191a/12  
m.+a 130a/13  
m.+ı 128a/5  
m.+ın 128a/4  
**murâḳka'Öa Ar. Bir biri üstüne yapıştırılarak mukavva**  
**gibi olmuş bir kağıt üzerine yazılan güzel yazı**  
m.44a/15  
**muraşsa'Ö Ar. Değerli taşlarla süslenmiş**  
m.35b/13, 35b/15, 90b/13  
**murḳâr Far. Pis, kirli, mundar**  
m.79b/18, 88ah/55, 103a/11, 148a/17, 189b/4, 192b/2,  
192b/12, 192b/13, 198b/11  
m.+a 90a/17  
m.+dur 192a/5  
m.+ından 192a/3  
m.+lar 192b/2  
m.+rek 187b/19  
m.+uñ 91a/5  
**murğ Far. Kuş**  
m.53a/1, 59a/8  
**mürîş Ar. Getiren, kazandıran, veren, miras bırakan**  
m.13a/14, 146a/3, 146b/12, 167a/4, 180a/7, 192b/4  
**mürîşü'l-ibtihâc Ar. Sevinç getiren, gönül açıklığı**  
**veren**  
m.+dur 15a/3  
**mürîšetü's-sa'Öâdet Ar. Mutluluk veren**  
m.+leri 12a/1  
**murtaẓ Ar. Beğenilmiş, seçilmiş, Hz. Ali'nin lakabı**  
m.41b/4  
**murtaẓâ paşa öz. is.**

- m.56b/15, 57a/15, 57a/17, 58a/12  
m.+yi 57b/19
- mūsā öz. is.**  
m.11a/1, 16b/15, 18b/7, 18b/9, 18b/12, 25b/19, 26a/19, 27a/17, 27b/1, 38a/9, 38b/1, 42b/8, 43b/4, 43b/5, 47bh/38, 48ah/50, 50b/9, 60a/5, 75bh/2, 78a/17, 88ah/6, 88ah/8, 90a/3, 90a/5, 91a/1, 97b/11, 97b/13, 97b/16, 103a/5, 103a/7, 103a/8, 103a/9, 103a/13, 103a/15, 103a/17, 103a/19, 103b/5, 103b/6, 103b/8, 111b/5, 111b/6, 119b/14, 126a/17, 126b/9, 126b/15, 127a/2, 129a/4, 130b/5, 130b/6, 152b/18, 165b/13, 165b/16, 192a/14, 192a/15, 192a/16, 195a/12  
m.+ya 183a/14  
m.+yi 129a/6
- mūsā el-kāzım öz. is.**  
m.43b/4  
m.+dur 43b/5
- muş'ab öz. is.**  
m.+dur 48ah/52
- muşāfaha Ar. Tokalaşma**  
m.80a/9
- muşaffā Ar. Tasfiye edilmiş, yabancı maddelerden ayrılmış, süzölmüş**  
m.100a/18, 172b/13
- muşāhabet Ar. Birbiriyle sohbet etmek**  
m.86bh/22, 123b/9, 123b/12, 123b/12, 148b/14  
m.+de 77ah/3  
m.+i 124a/1, 138a/8  
m.+inden 123b/15
- muşāhelet Ar. İşi sıkı tutmayıp gevşeklik göstermek**  
m.+dür 176b/13
- muşāhhar Ar. Büyülenmiş ele geçirilmiş, itaat etmiş, boyun eğmiş**  
m.+ı 147b/1, 165b/5, 165b/7  
m.+dur 165b/10
- muşāhib Ar. Birbiriyle sohbet eden**  
m.9a/5, 59a/8  
m.+lerinden 45a/7  
m.+üç 120b/5
- muşāliḥ Ar. Barış eden**  
m.+de 152b/19  
m.+lerinde 139b/4
- muşallā Ar. Namaz kılmaya uygun açık yer**  
m.+da 154b/3  
m.+sında 154b/1  
m.+ya 130b/7
- muşallat' krş. musallat'**  
m.80a/4, 81b/4, 101a/1
- musallat' Ar. Rahatsız eden**  
m.86a/16, 133a/19, 143b/12, 151b/2, 165b/8, 199b/10
- muşarraḥ Ar. Açık söylenmiş, belirtilmiş, apaçık**  
m.+dur 16a/14
- muşavver Ar. Tasvir edilmiş**  
m.187a/6
- muşavvere Ar. Tasvir edilmiş**  
m.+si 172b/17  
m.+dür 160b/16
- muşayḳal Ar. Cilalı, parlak**  
m.82a/8
- muşhaf Ar. Sahife haline getirilmiş kitap**  
m.31b/8, 31b/16, 40a/15, 40a/17, 129a/16, 130b/17  
m.+ı 31b/13  
m.+lar 31b/19  
m.+larda 78a/9  
m.+laruḥ 31b/19  
m.+uḥ 32a/1
- müşil Ar. Ulaştıran, yetiştiren, vardıran**  
m.166b/19
- muşırr Ar. İsrar eden, ısrarcı**  
m.86b/9, 120b/8, 120b/18, 147a/14, 147b/6, 159a/4, 174b/15  
m.+dur 159a/1  
m.+uḥ 120b/17
- muşıḅ Ar. İsalet eden, rast gelen**  
m.6b/7
- muşıḅet Ar. Bela, şirret, uğursuzluk**  
m.5a/1, 62a/5, 77b/16, 81a/9, 123a/4, 158a/13, 158a/13, 158a/13, 158a/13, 177b/4, 178a/10, 197a/17  
m.+de 153a/1  
m.+den 158a/14  
m.+e 184b/2  
m.+in 183b/14  
m.+inden 123a/4  
m.+ine 179b/18  
m.+lere 4b/8, 178a/3
- muşliḥ Ar. İslah eden, iyileştiren, düzeltici**  
m.125b/13  
m.+leri 140b/14
- muş'tafā öz. is.**  
m.3a/7  
m.+sı 3a/3
- (sult'ān) muş'tafā öz. is.**  
m.50b/15, 51a/13, 52b/10, 53a/10, 53a/14, 54b/6, 54b/17
- muş'tafā ḫelebi öz. is.**  
m.50b/8
- muş'tafā paşa öz. is.**  
m.59a/11  
m.+ya 55a/9
- muş'tafavī Ar. Hz. Muhammed Mustafa'ya mensup, onunla ilgili**  
m.98a/19
- muştāḫir Ar. Dayanan, arka veren**  
m.48ah/23
- müşul öz. is. Yer adı**  
m.35a/6, 35b/5, 55b/5  
m.+da 56a/16
- mu'tabbāḳ Ar. Tatbik olunmuş, kapak gibi kapanmış, uydurulmuş**  
m.173b/9
- mu'tābiḳ Ar. Uyan, uyumlu**  
m.3b/3
- mu'ṭād Ar. Adet edinilmiş, alışılmış olan**  
m.9b/5, 29b/14, 36b/9, 82bh/8, 88b/10, 132a/17  
m.+a 150b/10  
m.+ı 80ah/41
- mu'ṭāde Ar. Alışılmış, adet edinilmiş**  
m.21b/7
- mu'tahhar Ar. Temizlenmiş, temiz**  
m.100a/19, 108a/4  
m.+uḥ 143b/2
- mu'tahhara Ar. Temizlenmiş**  
m.159a/16
- mu'tallaḳa Ar. Talak verilmiş, boşanmış zevce**  
m.23a/8, 23a/9, 23a/10
- mu'tarrāf bin 'Abdu'llāh öz. is.**  
m.189b/1
- mu'tarriz Ar. Elbiseye kenar işleyen, damga vuran**  
m.47bh/41
- mu'ṭaṣım Ar. Günahtan çekinen, el ile tutan**  
m.43b/7, 47b/14
- mu'tāva'ṭat Ar. Boyun eğme, itaat**  
m.+in 83b/14
- mutavassıt' Ar. Aracılık eden, arcı, orta, ortalama**  
m.134b/9, 134b/14, 134b/18, 135a/4, 135a/9, 148b/9  
m.+laruḥ 150a/14  
m.+ı 135a/5  
m.+durlar 94a/1
- mutavassıt'ān Ar. Aracılar, ortadakiler**  
m.181a/19
- mu'ṭāzıd öz. is.**  
m.154b/18
- mu'ṭeḅer Ar. İtibarlı, geçerli**  
m.7a/19, 75bh/12, 98a/10  
m.+de 31a/5
- mu'ṭeḅerāt Ar. İtibarlılar**  
m.29a/2  
m.+da 5b/4, 5b/8, 43b/17
- mu'ṭeḅere Ar. İtibarlı, geçerli**  
m.+lerde 43b/14
- mu'ṭeḅde Ar. Sayılmış**  
m.163a/5
- mu'ṭeḅdil Ar. İliman, hoş görülü, mülayım**

m.14b/12, 134b/19, 172a/17

**mu'ötefj li'emru'llâh öz. is.**

m.47b/19

**mu'ötekid Ar. İnanan, inancında olan**

m.76ah/53, 199a/7

**mu'ötemed Ar. Güvenilir**

m.76ah/52, 85bh/46

**mu'öterif Ar. İtiraf eden, kendi kusurunu gizlemeyip anlatan**

m.73b/2

m.+dür 106b/2

**mu'ötez bi'llâh öz. is.**

m.47b/15

**mu'ötezile öz. is. Vasil bin Ata'yı takip ederek akli ön plana alan ve "Kul kendi fiillerinin yaratıcısıdır" diyerek ehl-i sünnetten ayrılan fırka.**

m.46b/11

**mut'j' Ar. İtaat eden, boyun eğen**

m.2a/2, 63a/11, 63a/12, 100b/6, 101a/3, 112a/9, 175b/12, 175b/13, 175b/15, 181b/18, 181b/19

m.+ler 175b/16

**mu'ötj Ar. Veren**

m.95a/16, 95b/14, 95b/16, 95b/17, 96a/10, 96b/6, 97a/16, 98a/11, 99a/1, 99a/5, 165a/18, 165b/12

m.+de 96a/4

m.+lere 96b/12

m.+nünj 95a/5, 95b/10, 96a/5, 96a/8, 96a/10, 96a/13, 96b/7

m.+ye 97a/14

m.+yi 95b/19

**mut'lağ Ar. Kesin**

m.3b/8, 144b/14, 167a/17, 173b/6, 177a/12, 186b/13

m.+dan 58a/13

m.+dur 156b/15, 185b/2

m.+durlar 147a/16

**mut'lağā Ar. Kesinlikle**

m.10b/14, 12a/18

**mut'rib Ar. Çalgıcı, çalgı çalan, şarkıcı**

m.161b/17

**mu'öttağj Ar. Sakınan, çekinen, Allah'tan korkan**

m.10a/5

**mut'tali' Ar. Öğrenmiş, haber almış, haberli**

m.98b/7, 109a/14, 109a/15

**muttasıf Ar. Vasıflanan, bir vasfı, özelliği olan**

m.34a/7, 81ah/27, 108a/7, 179b/10, 180a/15, 193b/19, 198a/19

**muttasıl Ar. Sürekli, durmadan**

m.34a/16, 144b/11, 144b/11, 173a/5

**muvā'āza Ar. Vaaz etmek, nasihat etmek**

m.162a/9

m.+lar 106a/1

**muvā'cehe Ar. Karşı, yüz yüze**

m.+sinde 95a/17

m.+sinden 136b/1

**muvā'fağat Ar. Uygunluk, münasiplik**

m.79ah/27, 81bh/22, 84bh/28, 119a/18, 127a/11, 130a/17

m.+ina 87ah/57

**muvā'fığ Ar. Uygun, yerinde, denk**

m.3b/2, 9b/4, 81b/14, 88ah/9

m.+in 84ah/31

**muvaḥḥid Ar. Tevhid eden, Allah'ın birliğine inananlar**

m.98a/6, 165a/18

m.+inünj 98b/1

m.+lerünj 143a/10

**muvaḥḥidj Ar. Allah'ı bir kabul edenler**

m.112a/17

m.+dür 100b/2

**muvaḥḥiğ Ar. Korkutucu**

m.193a/9

**muvaḥḥıf Ar. Durduran, alıkoyan, vakf ettiren**

m.17a/3, 118b/10, 175b/13, 177b/8, 178a/16, 188b/14, 199b/9, 199b/13

**muvā'neset Ar. Alışıp birlikte yaşama, ünsiyet peyda etme, insana alışma**

m.+i 141a/9, 148b/14

**muvāsā Ar. Yardım, iyilik**

m.195b/1

m.+yı 122a/14

**muvā'salat Ar. Varma, ulaşma**

m.120b/6

m.+ları 123b/12

**muvā'zabet Ar. Lüzumlu olmak, icap etmek**

m.83b/8, 139a/3, 182a/12

m.+i 85a/13

m.+inde 97a/19

**mużā'āf Ar. İki kat, katmerli**

m.11a/11, 95b/9, 98a/3, 99a/4, 111a/2, 194a/2

m.+a 20b/11

**mużaffer Ar. Zafer, üstünlük kazanmış**

m.51a/7, 52a/9, 84bh/18, 85ah/12, 147a/17

**mużāḥāt Ar. Bir şeye benzememek**

m.140b/8

**mużḥir Ar. Görünür duruma getiren, aşık eden**

m.47bh/16

**mużırr Ar. Zarara ve ziyana sebep olan**

m.166b/18, 167a/12, 168a/6, 170b/3

m.+dur 86ah/14, 168a/3

**mużlim Ar. Karanlık**

m.141a/13, 153b/7

**muż'tarib Ar. İztirabı olan, acı çeken**

m.91a/11

**muż'tarr Ar. Çaresiz kalmış, zorlanmış**

m.98b/15, 98b/16, 165b/8, 165b/10

**mübāderet Ar. Bir iş yapmaya girişme**

m.93a/5, 94b/13, 94b/17, 137a/13

**mübāḥ Ar. İşlenmesinde günah veya sevap olmayan şey**

m.68a/4, 155b/18

m.+dur 161b/12

**mübāḥāt Ar. Mübahlar**

m.+da 161b/18

**mübāḥāt Ar. Övünme, haklı olarak övünme sebebi**

m.83b/17, 90b/15, 100b/18, 106b/6, 109a/9, 187a/11, 193a/3

m.+da 100b/13

**mübāḥeşe Ar. Karşılıklı konuşma, bahse giriş**

m.38a/4

**mübāḥj Ar. Övünen**

m.193a/8

**mübālağa Ar. Abartma**

m.64a/3, 79a/14, 84ah/55, 95b/3, 159a/1, 161b/12, 171b/4, 191a/8

m.+yı 64a/4

**mübālağat Ar. Aşırılık**

m.159a/1

**mübārek Ar. Kutlu, bereketli**

m.8a/6, 8b/1, 9a/19, 11a/16, 11a/16, 11a/19, 11b/1, 12a/8, 12b/9, 12b/11, 12b/19, 13a/8, 14b/6, 14b/9, 14b/11, 14b/12, 14b/13, 16b/13, 17b/8, 18b/17, 19a/19, 19b/2, 24b/17, 28a/4, 29a/15, 30a/18, 34b/11, 38a/2, 40a/17, 42b/5, 44a/5, 44a/18, 45a/17, 45b/4, 46b/4, 47a/19, 60a/3, 78ah/64, 83ah/34, 83ah/37, 89b/16, 90b/4, 91a/11, 102b/5, 109a/5, 129b/16, 146b/2, 154b/2, 184a/9, 190a/13, 190b/7

m.+den 83ah/35

m.+i 9a/16, 9a/17, 9a/19, 44a/13, 44a/18, 107b/12, 128b/5, 183a/13, 197a/8

m.+in 109a/1

m.+inde 128a/18

m.+inünj 44a/8

m.+leri 12b/14, 90b/8, 178b/11

m.+lerine 44b/11

**mübāreke Ar. Kutlu**

m.60b/17

m.+sinde 7b/15

**mübārezān Ar. Döğüşe kalkışanlar**

m.145b/6

**mübārezet Ar. Cenk, kavga, uğraşma**

m.+de 84ah/52

**mübāriz Ar. Döğüşe kalkışan**

m.+i 77a/4



m.+ler 85ah/2  
m.+leri 185a/13  
m.+lerine 176a/17  
m.+lerinün 89a/9  
**mübâşeret Ar. Bir işe başlama, girişme**  
m.82ah/5, 84ah/35, 155a/15, 155a/17, 156a/17, 156b/5, 158b/9, 159a/10, 158b/19, 159a/2, 161b/9, 165b/8, 176a/14  
m.+dür 113a/3  
m.+i 131a/12, 138a/3, 156b/2, 157b/4  
m.+inde 154a/18, 190b/2  
m.+inden 97a/17  
**mübâşir Ar. Bir işe başlayan**  
m.+leri 157a/13  
**mübeddel Ar. Tebdil edilmiş, değiştirilmiş**  
m.112a/17, 192b/18  
**müberhen Ar. Bürhanlı, delil ile ispat edilmiş**  
m.105b/19  
**müberrâ Ar. Beri kılınmış, temize çıkmış, aklanmış**  
m.98b/1, 124a/1  
m.+dur 77b/4, 186b/8  
**müberrât Ar. Sevap için yapılmış hayrat**  
m.166a/19  
m.+i 95b/7  
**mübeyyan Ar. Açıkça söylenmiş, açıklanmış**  
m.+lerinde 5b/11  
**mübhem Ar. Belirsiz**  
m.87a/1  
m.+dür 86b/17  
**mübjû Ar. Satılmış şey**  
m.+dür 160a/15  
**mübîn Ar. Açıklayan, açıklayıcı**  
m.+e 10b/9  
**mübşarât Ar. Gözle görünür nesnelere**  
m.141b/6  
**mübtediû Ar. Yeniden bir şey peyda ediciler**  
m.+den 161b/9  
m.+dür 76b/12  
m.+ler 76b/12  
**mübtedj Ar. Bir işe yeni başlamış, acemi**  
m.+lerinün 150a/13  
**mübtediûlik Ar.+T. Yeni bir şey peyda eden**  
m.119b/4  
**mübtelâ Ar. Tutulmuş, yakalanmış**  
m.83ah/59, 101a/1, 121a/12, 127a/3, 137b/5, 152a/1, 152a/8, 176a/7, 177b/14, 178a/4, 182b/14, 183b/17, 186a/7, 187b/5, 190b/1, 192b/15, 199a/19  
m.+durlar 193a/16  
**mübt'il Ar. İptal eden, boşa çıkaran**  
m.159b/6  
**mübt'ilân Ar. Boşa çıkaranlar, iptal edenler**  
m.93a/18  
**mücâdelât Ar. Mücadeleler**  
m.98a/5, 193b/4  
**mücâdele Ar. Savaşma, uğraşma**  
m.122a/3  
**mücâhedât Ar. Mücadeleler**  
m.83b/10, 193b/10  
**mücâhede Ar. Uğraşma, savaşma**  
m.99b/13, 100a/18  
m.+de 181b/1  
m.+sinden 179a/18  
**mücâhedet Ar. Uğraşmak, savaşmak**  
m.+leri 77a/3  
**mücâhid Ar. Din için savaşan, uğraşan, çalışan**  
m.28b/19  
m.+leri 181b/4  
**mücâhidlik Ar.+T. Mücahitlik, din için savaşma**  
m.175b/19  
**mücâleset Ar. Birlikte oturmak**  
m.123b/9  
m.+inden 189a/6, 190a/15  
m.+leri 138a/4  
m.+lerinden 191b/17  
**mücânebet Ar. Bir şeyden çekinme, uzak durma**  
m.i 166b/11

**mücâneset Ar. Benzeme, hemsinlik**  
m.141a/9  
**mücâveret Ar. Komşuluk, yakınlık**  
m.+i 172a/15  
m.+in 40a/6  
**mücâvir Ar. Komşu**  
m.76bh/64  
**mücâzât Ar. Cezalandırma, karşılık verme**  
m.98a/10  
**mücbirü'l-ğazâlân Ar. Ceylena himayet eden manasında lakap**  
m.85ah/41  
**müceddeden Ar. Yeni baştan, yeniden**  
m.57b/19, 60a/1  
**mücellâ Ar. Cilalı**  
m.2b/5, 117b/10, 138a/3  
**mücerred Ar. Yalnız, tek, halis, katışıksız**  
m.9b/4, 11a/14, 12b/3, 24a/1, 42b/14, 87ah/6, 87ah/16  
**mücevher Ar. Cevher ile süslenmiş**  
m.10b/2  
**mücevvef Ar. Oyuk, içi boş**  
m.173b/8  
**mücevidîn Ar. Kur'an'ı tecvit üzere iyi okuyanlar**  
m.51b/17  
**mücrim Ar. Suçlu**  
m.+e 78ah/42  
m.+ler 82bh/23  
m.+lerinün 78ah/18  
**müctehidîn Ar. Ayet ve hadislerden din hükümleri çıkaran din bilginleri**  
m.58b/18  
m.+den 26b/9  
m.+e 26b/10  
**müdâhene Ar. Yağcılık, yardımcılık**  
m.109b/12, 132b/1  
**müdâhenelik Ar.+T. Yağcılık, yardımcılık**  
m.134b/15  
**müdüâm Ar. Devam eden, sürekli**  
m.3b/5  
**müdüârâ Far. Dost gibi görünmek**  
m.77ah/51, 122b/18, 132a/17  
**müdüâvemet Ar. Bir işi aralıksız yapma, devam etme**  
m.61b/17, 66b/4, 139a/4  
m.+i 102b/17  
**müdüâvim Ar. Devam eden**  
m.200a/19  
**müdübir Ar. Düşkün, talihsiz**  
m.188b/2  
m.+i 187a/11  
m.+ler 146b/10  
m.+lere 174b/18  
m.+leri 186b/3  
m.+ün 187a/12, 187b/19  
**müddeûj Ar. Davacı, iddia eden**  
m.87bh/23, 129a/8  
m.+nün 183a/3  
**müddeşir öz. is. Müddesir Suresi. Örtüye, kaftana bürünen, sarınan**  
m.10a/17  
**müddet Ar. Süre**  
m.2b/14, 11a/14, 11b/11, 12a/8, 19a/19, 25b/5, 31a/12, 33b/15, 37b/3, 37b/4, 38b/19, 38b/19, 42a/19, 42b/1, 42b/17, 43a/10, 48ah/34, 48ah/35, 48ah/36, 48ah/37, 48ah/38, 48ah/39, 48ah/40, 48ah/53, 48ah/53, 48ah/54, 48ah/55, 48ah/56, 48ah/58, 48ah/60, 48ah/61, 48bh/1, 48bh/3, 48bh/7, 48bh/15, 48bh/19, 48bh/30, 48bh/34, 48bh/36, 51a/4, 51b/4, 52a/14, 52b/10, 52b/15, 53a/13, 54a/18, 54b/16, 76bh/24, 76bh/64, 78a/11, 83a/13, 85b/19, 90ah/21, 117b/9, 129a/15  
m.+de 82bh/26, 127b/17  
m.+den 21b/19, 49b/11, 80bh/31, 90ah/50  
m.+dür 90bh/14, 148b/9  
m.+e 45b/5  
m.+ler 81ah/25  
m.+lerde 47bh/6, 83bh/56, 126b/16, 129a/15  
**müdebbir Ar. Tedbirli, düşünceyle iş yapan**

- m.6b/7, 84ah/43, 127a/4, 141b/4  
m.+i 141b/2  
m.+leridürler 142a/15  
**müdebbirlik Ar.+T. Tedbirle, düşünceyle iş yapmak**  
m.134b/5  
**müdenness Ar. Kirlenmiş, pislenmiş**  
m.148b/15  
m.+leri 82a/11  
m.+lerinde 193b/6  
**müdhil Ar. Dahil eden, girdiren**  
m.158a/1  
**müdhîş Ar. Dehşet verici**  
m.53b/19  
**müdrîk Ar. İdrak eden, akıllı**  
m.170a/5, 170a/10, 170a/12, 170a/16, 170a/17, 171a/15  
m.+idür 170a/13  
m.+ün 171a/4  
**müdrîkât Ar. İdrak edenler, akıllılar**  
m.100a/16  
m.+ı 100a/12  
m.+ından 100a/8  
m.+ınuñ 100a/13  
**müdrîke öz. is.**  
m.5a/19  
**müdrîke Ar. İdrak**  
m.173b/4  
**müöebbed Ar. Ebede kadar süren, sonsuz**  
m.147b/11  
**müöeddeb Ar. Edepli**  
m.194a/17  
**müöeddj Ar. Eda olunmuş**  
m.7b/6, 15b/8, 185a/1  
**müöekked Ar. Kuvvetlendirilmiş**  
m.+rekdür 176a/16  
**müöellem Ar. Elemlî, kederli**  
m.166b/18  
**müöellif Ar. Yazar**  
m.+i 7a/4  
**müöessîs Ar. Kurucu**  
m.2b/19  
**müöeyyed Ar. Kuvvetlendirilmiş**  
m.16a/5  
**müöeyyed bi'llâh öz. is.**  
m.47b/15  
**müöezzin Ar. Ezan okuyan**  
m.63a/18, 63a/18, 63a/19, 63b/8, 139a/2  
m.+lere 38b/5  
m.+ün 88a/13  
**müöezzinin Ar. Müezzinler, ezan okuyanlar**  
m.27b/14  
m.+ün 63b/12  
**müfâcât Ar. Oluvermek, ansızın erişmek**  
m.+dan 72b/12  
**müfâhâret Ar. Karşılıklı övünme**  
m.192b/3, 194a/6  
**müfârağatsüzün Ar.+T. Ayrılmaksızın, uzaklaşmadan, uzaklaşmaksızın**  
m.+184a/17  
**müfâtehe Ar. Keşf-i avret sebebiyle cima eylemek**  
m.177a/11  
**müfennen Ar. İlim haline girmiş olan**  
m.108a/11  
**müferres Ar. Farsçalaştırılmış**  
m.+de 134a/9  
**müfessîrin Ar. Tefsir edenler, açıklayanlar**  
m.51b/17  
**müfevzî Ar. İhale eden, sipariş eden**  
m.141b/13, 199a/10  
**müfjd Ar. Yararlı**  
m.7a/18, 15b/10, 15b/11, 156b/17  
m.+dür 142b/17  
m.+i 12a/10  
**müflis Ar. İflas etmiş, sefil**  
m.+ler 200a/11  
**müfrit' Ar. Aşırı**  
m.134a/13  
m.+den 170a/16  
**müfsîd Ar. Bozucu**  
m.140b/14, 146b/19  
m.+dür 160b/15  
**müfsîdjn Ar. Bozanlar**  
m.2b/19  
**müftedâlik Ar.+T. Bedeli verilerek esirlikten kurtarılmış olmak**  
m.95b/7  
**müftehîr Ar. İftihar eden**  
m.193a/8  
**müftj Ar. Fetva veren, müftü**  
m.101b/16  
m.+lerün 101b/12  
**mühelleb öz. is.**  
m.189b/3, 189b/5  
m.+i 189b/1  
**mühendis Ar. Mühendis, hendese bilen, binaları ve yerleri ölçerek haritasını çıkaran**  
m.169b/14, 170b/4  
**müheyâ Ar. Hazır**  
m.76ah/64, 82ah/60, 86ah/28, 88bh/35, 108b/10, 119a/10, 139a/3, 140a/14, 141b/8, 143a/15, 147b/2, 171b/17  
**mühimm Ar. Ehemmiyetli, lazım, önemli**  
m.7a/8, 76ah/21, 83bh/58, 84ah/6, 155b/3, 156a/6  
**mühimmât Ar. Savaş malzemesi**  
m.41b/7, 58a/15, 60a/14  
m.+ın 78bh/35  
**mühlet Ar. Tanınmış süre**  
m.78a/12, 86ah/23, 176a/4  
m.+i 176a/5  
**mühlik Ar. Öldürücü, zararlı**  
m.167a/12  
m.+dür 94a/12, 95a/19  
m.+ün 91a/16  
**mühlikât Ar. Hayr ve sevabı bozan kötü hareketler, kötü ve günah olan işler**  
m.96a/16  
m.+ından 122a/16  
**mühlike Ar. Öldürücü, helak edici, zararlı**  
m.106a/9, 116b/12  
m.+dendür 106a/3  
m.+dür 198a/13  
**mühmel Ar. İhmal edilmiş, bakılmayıp terk edilmiş olan**  
m.124a/3, 147b/8, 156a/4  
**mühr Far. Mühür**  
m.8b/6, 39b/10, 129b/15, 129b/18  
m.+i 36a/2, 179a/4  
m.+ile 39b/4  
m.+in 89b/3  
m.+inün 38b/9, 41a/12  
m.+ün 8b/6  
**mühre Far. Omurga kemiği. Yuvarlak top gibi şeyler, yumru**  
m.+den 173b/8, 173b/9  
**mührl- Far.+T. Mühürlemek**  
m.-rüm 80bh/11  
**mührl- Far.+T. Mühürletmek**  
m.-üp 39b/9  
**mührlenmiş Far.+T. Mühürlenmiş**  
m.39b/4  
**mührlü Far.+T. Mühürlü**  
m.139b/19, 154b/11  
**müjde Far. Müjde, beşaret, sevinç haberi**  
m.19a/17, 49b/17, 78ah/5  
**müjde-resân Far. Müjdeleyen, müjde erıştiren**  
m.7b/6  
**mükâfât Ar. Ödül**  
m.99b/19, 183a/7  
**mükâleme Ar. Konuşma**  
m.+sinden 190a/15  
**mükârin Ar. Yakınlaşan**  
m.10a/14  
**mükedder Ar. Kederli**  
m.116b/4, 138a/4, 198a/14, 200a/14

- m.+e 132b/11  
m.+ine 120b/6  
m.+leri 82a/11  
**mükeddere Ar. Kederlenmiş**  
m.77b/7, 83b/14  
**mükeddür Ar. Keder verici**  
m.93a/19  
**mükemmel Ar. Tekmil edilmiş, noksansız, tam**  
m.40b/14, 58b/1, 81bh/38, 150a/15, 169b/18  
**mükerrerem Ar. Tekrim edilmiş, hürmet edilmiş, muazzez**  
m.47bh/26, 75bh/11, 80bh/18, 165b/16  
m.+dür 100b/4  
**(mekke-i) mükerrreme öz. is.**  
m.6b/1, 52b/15, 63a/12  
m.+de 6b/7, 7b/11, 8b/15, 20b/7, 26b/3, 29b/9  
m.+den 15a/19  
**mükerrer Ar. Tekrarlanmış, yinelenmiş**  
m.79a/14  
**mükevvenât Ar. Mahlukların, yaratılmışların hepsi, kainat, mevcudat**  
m.1b/7  
**mükevvere Ar. Sarılmış, kıvrılmış**  
m.126a/15  
**mükevvin Ar. Tekvin eden, olduran, yaratan**  
m.1b/8  
**mükrem Ar. İkrâm olunmuş**  
m.23b/1  
**mükrimet Ar. İkrâm etme**  
m.+inde 4a/19  
**mülâhabe Ar. Oynayıp eğlenme, oynaşma**  
m.+de 113a/19  
**mülâhabet krş. mülâhabe**  
m.113a/17  
**mülâhaza Ar. Dikkatle bakmak, bir işin hakikatine nazar-ı dikkat etmek**  
m.9a/10, 12a/9, 37a/17, 44a/16, 76bh/57, 81a/9, 83bh/32, 83bh/34, 165a/1, 167a/8, 170b/2, 178b/14  
m.+sı 102b/19  
m.+sıla 109b/8  
m.+sında 177b/8  
m.+sından 144b/16, 145a/10, 163b/3, 200a/13  
**mülâkât Ar. Buluşma, görüşme**  
m.+ı 44b/8  
m.+ına 87bh/50  
**mülâkâj Ar. Buluşan, yüz yüze görüşen**  
m.44a/14  
**mülâkâb Ar. Lakaplanmış, lakaplı**  
m.19a/16, 43b/3  
**mülâkâbe Ar. Lakaplanmış**  
m.21b/7  
**mülânese Ar. El ile tutma**  
m.+ye 170a/15  
**mülânesesüzün Ar.+T. Lems etmeksizin, el ile tutmaksızın**  
m.170a/14  
**mülâtafa Ar. Latife etme, şakalaşma**  
m.79ah/36  
**mülâyemet Ar. Uygunluk, yumuşak huyluluk**  
m.+le 137a/6  
**mülâyimlik Ar.+T. Yumuşaklık, yumuşak huyluluk, uygunluk**  
m.134b/15  
**mülâyim Ar. Yumuşak, uygun, yumuşak huylu**  
m.8b/4, 84ah/7, 121b/14, 170a/15  
**mülâzemet Ar. Bir yerden veya bir şahıstan ayrılmamak, acemilik hizmeti**  
m.25b/11, 89b/9, 106b/2, 166b/2, 166b/12, 182a/9, 182a/10  
m.+i 106a/15, 163b/6, 166b/10, 176a/12, 176b/12  
m.+in 89a/3, 132b/14, 191a/8  
m.+ine 107a/10  
m.+lerinden 184b/14  
**mülâzım Ar. Bir işe girmeye aday olan, yüz başıdan bir rütbe aşağı olan, müdavim**  
m.+i 143a/17, 146b/9, 175a/10
- m.+lerinden 176b/3  
m.+lerine 81b/19  
**mülevven Ar. Rengarenk**  
m.2a/15  
**mülevveş Ar. Kirli**  
m.76a/2, 103a/10, 148b/15, 150b/5, 186a/10  
**mülevveşlik Ar.+T. Kirlilik**  
m.+ine 103a/2  
**mülk Ar. Yurt, kazanç getiren taşınmaz**  
m.1b/2, 1b/3, 2a/2, 3b/8, 51a/17, 55a/4, 55a/4, 58a/18, 60b/4, 75bh/22, 75bh/30, 76b/1, 79ah/10, 86ah/56, 87ah/22, 87ah/34, 87ah/38, 96b/10, 96b/11, 111b/13, 111b/14, 118a/3, 118a/6, 118a/7, 119b/17, 120a/11, 120a/16, 127b/12, 127b/14, 138a/18, 141a/8, 142b/2, 145b/16, 145b/5, 145b/15, 147b/7, 154b/3, 193a/2  
m.+den 111b/10, 127b/14  
m.+e 60b/3, 127a/13  
m.+i 48ah/42, 48bh/29, 140b/14  
m.+idür 96b/11  
m.+inde 93b/9, 94a/17  
m.+inüñ 51b/1  
m.+leri 48ah/34, 48ah/58  
m.+ün 193a/4  
**mülk-ârâ Ar.+Far. Mülk süsleyen, yurt süsleyen, bezeyen**  
m.51a/8  
**mülk-dârlık Ar.+Far.+T. Padişahlık**  
m.124a/2  
**mülket Ar. Memleket, ülke**  
m.54b/9  
**mülkî Ar. Ülke ile ilgili**  
m.143a/2, 168b/9  
**mülkiye Ar. Memleket idaresi için çalışanların dairesi**  
m.+si 50a/9  
m.+ye 142b/17  
**mültefit Ar. Güler yüzlü, iltifat eden**  
m.88ah/23, 103a/2  
**mülûk Ar. Melikler**  
m.7b/7, 29a/7, 48ah/30, 48bh/28, 48bh/29, 48bh/34, 52b/16, 53a/16, 76bh/35, 89b/8, 103b/14, 124a/13, 129b/13, 129b/19, 132b/10, 141b/10, 144b/10, 145a/13, 153a/6, 154a/15, 162b/1, 193a/1  
m.+de 84bh/34  
m.+den 48ah/8, 48ah/11, 83ah/5  
m.+e 48bh/24, 139a/12, 194a/9  
m.+ün 144b/3  
**mümârât Ar. Çekişme, mücadele**  
m.188b/5  
**mümâreset Ar. Çalışarak tecrübe edinme, alışıklık**  
m.84ah/48  
m.+ine 194a/16  
m.+leri 2a/18  
**mümecced Ar. Temcid edilmiş, övülerek ululanmış, şerefendirilmiş**  
m.16a/5  
**mümidd Ar. Yardım eden, imdat eden**  
m.162a/10  
m.+i 171b/7  
**müömin Ar. İnanan, iman eden**  
m.63a/17, 79a/3, 79a/12, 79a/12, 79a/13, 81a/2, 81a/2, 81b/10, 83b/17, 97a/3, 105a/4, 106a/14, 108a/16, 108a/19, 113b/1, 113b/15, 120b/19, 121a/1, 121b/18, 122a/5, 122a/19, 134a/3, 140b/5, 146b/18, 147a/14, 150b/12, 153a/4, 158a/13, 165b/6, 178a/5, 179a/3, 179a/8, 183b/9, 186b/14, 186b/15  
m.+e 114a/19, 122a/13, 136a/4, 158a/4, 158a/12  
m.+i 163b/5  
m.+ler 63a/13, 78a/15, 84b/3, 108b/1, 121a/13, 130a/16, 178b/10, 179b/10, 191a/14  
m.+lerden 63b/13  
m.+lere 62a/9, 67b/18, 74b/19  
m.+lersüz 179b/6  
m.+lerüz 84a/3  
m.+lerün 93a/9, 132a/11, 158a/10  
m.+süz 179b/9

m.+ün 81a/9, 81bh/27, 100b/1, 104b/19, 106a/14, 113b/19, 127b/13, 136b/14, 161b/12, 180a/11  
**müöminât Ar. İnanmış, İslamiyet'e girmiş kadınlar, kızlar**  
m.+uñ 20a/16, 20a/17  
**müöminîn Ar. İman etmişler, inananlar**  
m.20a/14, 20a/17, 29a/8, 61a/5  
m.+e 20a/15, 25b/9, 69b/12  
m.+ün 20a/13, 20a/13, 20a/14, 20a/16  
**müöminlik Ar.+T: Müminlik, iman edicilik**  
m.79a/14  
**mümkün Ar. Mümkün, olanaklı**  
m.1b/7, 25b/14, 80ah/42, 83bh/61, 85bh/56, 88b/6, 105b/14, 106a/6, 114a/7, 120a/10, 122a/6, 129b/13, 132b/4, 138b/10, 138b/11, 140b/12, 156b/11, 159b/1, 165a/10, 165a/11, 168b/18, 170a/15, 171b/13, 172a/3, 173a/7  
m.+dür 84bh/6, 86bh/1, 106a/10, 106a/13, 106a/14, 134a/10, 157a/17, 167b/19  
m.+rekdür 176a/15  
**mümtâz Ar. Seçkin**  
m.17a/2, 52a/5, 84ah/53, 170b/7, 171a/15  
**mümted Ar. Gerek mekan gerek zaman yönünden uzayıp gitmiş olan, devam eden**  
m.53b/14  
**mümtelj Ar. Dolu, dolgun, dolmuş**  
m.193b/6  
**münâcât Ar. Tanrı'ya yakarma**  
m.16b/5, 16b/17, 17a/12, 44b/1, 45a/11, 46a/4, 76ah/41, 80ah/4, 90a/15, 91a/16, 103a/8, 136b/2  
m.+a 17b/10  
m.+ında 165b/13  
**münöadim Ar. Yok olan**  
m.87b/7, 87b/9, 87b/16, 168b/12, 198b/7  
**münâfık Ar. İkiyüzlü, nifak sokucu**  
m.33a/5, 33a/6, 97a/7, 147b/4  
m.+dur 76b/7, 81a/15  
m.+ı 33a/8  
m.+ın 12a/2  
m.+lar 108b/2  
m.+uñ 76b/7, 81a/14, 136b/15  
**münâfıklık Ar.+T Münafıklık, nifak sokuculuk, ikiyüzlülük**  
m.81ah/55  
**münâfj Ar. Uymaz, ters, aykırı**  
m.170a/15  
**münöakis Ar. Tersine dönmüş, çevrilmiş, akseden**  
m.56b/13, 57a/14, 164b/12  
**münâsebet Ar. Münasiplik, yakınlık, uygunluk**  
m.80ah/1  
m.+i 170a/12  
m.+üm 83ah/21  
**münâsib Ar. Uygun, yakışır**  
m.63a/17, 64b/6, 77ah/6, 78bh/30, 83ah/52, 132a/8, 154a/11, 156b/6, 184b/1  
m.+dür 109b/3  
**münâzaöa Ar. Çatışma, çekişme**  
m.+dadurlar 147a/11  
**münâzaöat Ar. Çatışmalar, çekişmeler**  
m.186a/1, 197b/13  
m.+ına 182b/8  
**münâziö Ar. Kavgacı, kavga eden**  
m.147a/2  
m.+i 147a/6  
**münbasit Ar. Açılmış, yayılmış, açık**  
m.169a/11, 196b/13  
**münbic öz. is. Yer adı**  
m.35b/3  
**müncerr Ar. Bir uca varan, bir sonuca ulaşan**  
m.5a/2, 123a/1  
**münciye Ar. Kurtaran**  
m.145b/2  
**münderic Ar. İçinde, içinde bulunan**  
m.167b/12  
m.+dür 18a/5  
**münderis Ar. Eseri kalmamış olmak, izi kalmamak**

m.107a/6  
**münebbih Ar. Uyarıcı, uyandırıcı**  
m.194b/14  
**müneğğaz Ar. Yaşayışında sefa kalmamış**  
m.116b/19  
**münekkas Ar. Baş aşağı edilmiş**  
m.82a/10  
**münevver Ar. Aydınlanmış, parlak**  
m.10b/2, 44b/12, 58a/6, 141a/10, 198a/7, 201a/13  
**münezzeh Ar. Tenzih edilmiş, beri, arı, uzak**  
m.77b/4, 143a/4, 165a/5  
m.+dür 186b/13  
m.+sin 94b/9, 103b/3, 138b/5  
**münezzil Ar. Tenzil eden, aşağı indiren**  
m.+dür 47bh/28  
**münfaşil Ar. Ayrılan, kopan**  
m.172b/19  
**münferika Ar. Ayrılmış, ayrı olan**  
m.da 10b/8  
**münfekk Ar. Ayrılmış, çıkmış**  
m.168a/5  
**münharif Ar. İnfirah eden, doğru olmayan, eğilip meyillenen**  
m.52b/13, 124b/4  
**münhasır Ar. Dönük, yönelik**  
m.6b/6  
**münhec Ar. Açık ve geniş yol**  
m.126a/13  
**münhedim Ar. Yıkılmış, harap olmuş**  
m.177a/9, 199a/15  
**münhezim Ar. Bozguna uğramış, hezimeye uğramış**  
m.48b/1, 49b/8, 55a/19, 57a/10, 57b/12, 60a/14, 83ah/5, 147a/18, 162a/12, 181b/6  
**münhj Ar. Haberci, haber ulaştırıcı**  
m.159b/17  
**münjfe Ar. Büyük, yüce**  
m.+lerinden 7b/2  
**münöim Ar. İnam eden, nimet ihsan eden**  
m.6b/4, 88ah/15, 163a/12, 164b/19, 165a/5, 165a/18, 165b/2, 166a/7, 166a/11, 166a/14, 166b/2, 166b/9  
m.+e 165b/3, 166a/1, 166a/7, 166b/2  
m.+i 166a/15  
m.+ün 88ah/17, 98a/10, 163a/6, 163a/14, 164b/17, 166a/3, 166a/9, 166a/12, 166a/13, 166a/13, 166a/16, 166a/18, 166a/19  
**münkariz Ar. Biten, sonlanan**  
m.42a/17, 43b/2, 48a/11, 153b/16  
**münkasım Ar. Bölünmüş**  
m.166b/13, 166b/14, 169a/7  
**münkat'ö Ar. Kesilmiş, kesik**  
m.20a/10, 48bh/45, 87b/11, 89ah/36, 98b/2, 105b/14, 157a/12, 166b/16, 169a/14  
**münker Ar. Yapılması dinen caiz görülmeyen, inkar edilmiş**  
m.4b/5, 150b/8, 151b/15, 152a/13, 152b/13, 154a/3, 155a/7, 156b/15, 157a/4, 157b/3, 160a/15, 160b/4, 160b/6, 160b/10, 160b/14, 160b/14, 160b/16, 160b/17, 160b/18, 166b/9  
m.+den 159a/6  
m.+dür 157b/5, 158b/6  
m.+e 157a/1, 158a/4  
m.+i 139a/7, 152a/13, 154b/9, 155a/5, 157b/5  
m.+ün 157b/15, 158a/4, 159a/7  
**münkerât Ar. Münkerler, dinin yasak kıldığı şeyler**  
m.124a/12, 154a/18, 157b/14, 159b/2, 159b/2, 159b/3, 159b/3, 159b/3, 159b/4, 159b/4, 159b/5, 160a/10, 160b/19, 161a/11, 161a/12, 161b/3, 161b/7, 161b/8, 161b/14, 161b/15, 162a/2, 197a/1  
m.+da 153a/5, 153a/18  
m.+dan 150b/10, 151a/9, 151b/13, 152a/11, 155a/14  
m.+dandır 161a/6, 161b/8  
m.+dur 157a/9  
m.+ı 154a/10, 159b/6, 160a/10  
m.+ından 160a/8  
m.+uñ 159a/19, 160a/11  
m.+uñdur 154a/18

**münkerlik Ar.+T. Münkerlik, inkar edilmişlik**

m.+e 157a/4

**münkesir Ar. Kırık, kırılmış**

m.5a/9

**münkir Ar. İnkâr eden**

m.151a/12

m.+i 139a/11

**münkir ve nekîr öz. is. Sorgu melekleri**

m.66b/18, 67a/12

**münkirlik Ar.+T. İnkâr edicilik**

m.+den 162a/3

**münsedd Ar. Kapalı ve tıkalı olan**

m.94b/2

**münşj Ar. İnşa eden, üslubu güzel katip**

m.+ler 84ah/25

**müntec Ar. Neticelenmiş, sonuçlanmış**

m.146a/3

**müntefj Ar. İntifa eden, kazanan**

m.8a/1, 85b/2

**müntefih Ar. Üfürülmüş, kabarmış olan, intifah eden, hava ile doldurulmuş olan**

m.188a/5, 188a/9

**münthej Ar. Sona eren**

m.142b/16, 143a/1

m.+nün 142b/18

**(kitâb-ı) müntekâ öz. is. Eser adı**

m.+da 36a/16

**müntekıl Ar. İntikal etmiş, bir yerden bir yere nakil olmuş**

m.26b/8, 26b/10

**müntekj Ar. Hak ettiğinin karşılığını alan**

m.8a/1

**müntemj Ar. Yakınlık kuran, birinin adamı olmak**

m.+dür 47bh/29

**müntheşir Ar. Yaygın**

m.42a/16, 43b/2, 82bh/27, 196b/8

**münzecir Ar. Yasaklanmış, men edilmiş**

m.158b/4

**münzir öz. is.**

m.25b/6

**mürâÖat Ar. Saklama, gözetme, koruma**

m.123a/4

**mürâbehâ Ar. Malı kar ile satmak, tefecilik**

m.+da 160a/11

**mürâcaÖat Ar. Bir şey istemek için konuşma, yalvarma**

m.44b/10, 49a/17, 53a/16

**mürâÖj Ar. Hürmet ve riayet eden**

m.34b/18, 122a/6

**mürâyj Ar. İkiyüzlü**

m.95b/2, 110a/9, 182b/2

**mürde Far. Ölü**

m.168a/16

m.+dür 168a/11

**müreffeh Ar. Refaha, rahata kavuşturulmuş**

m.51a/17

**mürekkeb Ar. Oluşan, bileşen**

m.117a/6, 149a/3, 198a/14

m.+dür 87b/5

m.+i 131b/4

m.+in 178a/19

m.+ini 117a/6

**müretteb Ar. Düzenlenmiş, tertip edilmiş**

m.+dür 170a/2

**mürjd Ar. Buyuran, şeyhe bağlı kişi, mürit**

m.186b/13

m.+i 117b/15

**mürre öz. is.**

m.5a/18, 20b/5, 20b/17, 21b/9, 22a/15, 24b/12, 25a/3,

25a/9, 29b/4, 37b/6

**mürsel Ar. Gönderilmiş, yollanmış**

m.2a/4, 4b/18, 47bh/27, 47bh/29, 47bh/37, 47bh/45

m.+lerdür 78a/16

m.+lerün 78a/16

**mürselin Ar. Peygamberler**

m.+de 15a/3

**mürşid Ar. Şeyh, doğru yolu gösteren**

m.5a/12

m.+ün 106a/19

**mürtebit' Ar. İlgili, bağlantılı**

m.+dür 182b/19

**mürtefiÖ Ar. Yüksek**

m.134a/3, 196b/6, 196b/8, 196b/10

**mürtekb Ar. Kötü bir iş yapan**

m.54b/13, 87a/4, 137b/5, 187b/5

**mürür Ar. Geçme, geçip gitme, geçiş**

m.6b/16, 9a/12, 28b/16, 79ah/52, 161a/4, 161a/7, 177a/9

**mürüvvet Ar. İnsanlık, iyilik**

m.51b/2, 60b/11, 82ah/59, 85ah/27, 88bh/43, 98b/7, 104a/12, 189a/7, 190b/12

m.+den 88bh/46

m.+i 88bh/45, 104a/11

**müsâÖade Ar. İzin, yardım**

m.132b/18

**müsâÖadet Ar. İzin verme**

m.84bh/22

**müşâb Ar. Sevap kazanmış**

m.154a/11

**müşâbaķat Ar. Yarışma**

m.+ından 145b/7

**müşâfir Ar. Yoldan gelen, yolcu**

m.78ah/61, 80ah/33, 88bh/24, 88bh/42, 97a/9, 139b/12, 190b/11, 190b/11, 190b/13

m.+dür 131b/1

m.+e 190b/12

m.+leri 139b/12

m.+lerinün 78a/10

**müşâfirhâne Ar. Ar. Yolcu konağı, han**

m.+si 88bh/25

**müşâhele Ar. Kolaylık göstermek, sıkı tutmayıp gevşetmek**

m.133b/2

**müşâÖid Ar. Uygun**

m.99a/5

**müşâķķaf Ar. Üstü dam veya tavanla örtülmüş olan**

m.6a/18

**müşâķķal Ar. Ağırlaştırılmış, sakilleştirilmiş**

m.5b/12

**müşâlih Ar. Sulh yapan, müsalaha yapan**

m.+ine 129a/13

m.+ün 132a/12

**müşâmaķat Ar. Hoş görürlük**

m.94a/5

**müşâraÖat Ar. Acele etme, teşebbüs, girişme**

m.88a/15, 132b/14

**müşâvj Ar. Eşit, denk**

m.122a/3, 183a/9, 185a/8

m.+dür 95b/6

m.+sinde 192b/5

**müşbet Ar. Olumlu, pozitif**

m.165a/17

**müseccaÖ Ar. Secilenmiş, her cümleinin sonu kafiyeli olmak**

m.159b/17

**müseccel Ar. Tescilli**

m.+lerden 78b/8

**müsellem Ar. Teslim edilmiş, doğruluğı herkesçe kabul edilmiş**

m.45a/18

m.+i 55a/10

**müsellemen Ar. Herkesçe kabul edilerek**

m.23b/18, 23b/19

**müşelleş Ar. Üçleştirilen, üçlü**

m.79b/4

**müsemmä Ar. Adlandırılmış**

m.88b/14

**müsinn Ar. Yaşlı, kocamış**

m.129a/9

**müskir Ar. Sarhoş eden, sarhoşluk veren**

m.+dür 79b/6

m.+ler 79b/7

**müslimân Ar. İslam dininde olan**

- m.74b/12, 79a/2, 80bh/61, 80bh/63, 81b/4, 83b/15, 88a/11, 109a/8, 128b/12, 132a/13, 135a/16, 139b/5, 139b/10, 139b/12, 140a/4
- m.+a 132a/8, 135a/18, 135b/15, 136b/12, 139b/17, 197a/9
- m.+dur 81a/15, 135a/15
- m.+lar 6a/14, 35a/7, 37a/5, 38b/11, 40a/10, 78bh/48, 79b/3, 83ah/27, 84b/3, 124b/11, 129a/1, 129a/10, 129a/12, 132a/8, 132a/15, 139a/1, 139a/2, 139b/12, 139b/16, 139b/17, 140a/3, 140a/3, 197b/19
- m.+lara 30b/10, 37a/8, 38a/15, 78b/2, 124b/19, 129a/2, 135a/17, 140a/7
- m.+lardan 140a/1
- m.+laruñ 16a/18, 124b/11, 129a/13, 131a/12, 136a/9, 137a/14, 137a/18, 138b/8, 138b/13, 139b/15, 166b/5
- m.+ları 37a/9
- m.+uñ 135b/11, 135b/18, 137a/18, 137b/2, 137b/12, 157b/10, 158a/4
- müslimîn Ar. Müslümanlar**  
m.2b/18, 58b/18, 79a/2  
m.+de 124a/19  
m.+e 35a/4, 36a/6, 138b/9  
m.+i 77bh/29  
m.+üñ 57b/8
- müstağnj Ar. Doygun**  
m.146b/15, 181b/18, 181b/19, 182b/11
- müstağriq Ar. Gark olmuş, batmış, kendini bilmeyecek derece dalgın**  
m.97b/1, 98a/8
- müstaħaqq Ar. Hak etme, layık olma**  
m.78ah/59, 82bh/23, 85bh/15, 89bh/38, 96b/13, 99a/3, 102b/14, 114a/16, 149b/11, 174b/16, 181a/5, 181b/3, 188b/12, 197b/4  
m.+dur 79b/15, 88a/3, 149a/5
- müstaħıq Ar. Hakkı olan, layık olan**  
m.94b/3, 95a/16, 95a/17, 95b/10, 95b/18, 95b/19, 96a/2, 96a/3, 96a/3, 96a/8, 96a/12, 96a/13, 99a/5, 108a/11, 108a/11, 112b/9, 133b/1, 146b/6, 154a/5, 154a/5  
m.+a 95a/3, 95b/14, 96a/12, 96a/14, 96b/6, 97a/10, 97a/16  
m.+dan 97a/14  
m.+ı 95b/15  
m.+lar 96b/12, 138a/18  
m.+lara 17b/2, 89b/14, 112a/2, 114a/13, 128b/6, 163a/11  
m.+laruñ 94b/15  
m.+ları 129a/8  
m.+uñ 96a/13, 98a/2, 146a/9
- müstaħkem Ar. Sağlamlaştırılmış, sağlam**  
m.75bh/5, 116a/12
- müstaħlif Ar. Kendi yerine geçiren**  
m.+üñ 141a/5
- müstaħsen Ar. Güzel sayılmış, beğenilmiş**  
m.+dür 84ah/47
- müstaħbel Ar. Karşılanan, ilerideki, gelecek**  
m.150a/19  
m.+de 156b/9
- müstaħill Ar. Başlı başına, bağımsız**  
m.11a/12, 48ah/31, 48b/13, 96b/11
- müstaħim Ar. Doğru, düz**  
m.3b/15, 107a/18
- müstaħliħ Ar. Bir şeyin iyi ve salih olmasını isteyen**  
m.156a/12
- müstecāb Ar. Kabul olunmuş**  
m.62b/2, 79bh/28, 111a/11
- müstecābü'd-daŵve Ar. Duası kabul olunmuş**  
m.25a/10, 80b/11
- müstecābü'd-duŵā Ar. Duası kabul olunmuş**  
m.6b/9
- müstecmiŵ Ar. Toplayan, toplanan**  
m.75bh/8
- müstedŵā Ar. Talep ve rica olunmuş, istenen**  
m.188a/11, 192b/3
- müstedjr Ar. Daire şeklinde olan, değirmi**  
m.173b/9
- müstedfād Ar. Kazanılmış, kar edilmiş, anlaşılmış**  
m.+larındanur 153b/4
- müstefil Ar. Bayağı, alçak, pis**  
m.196b/5
- müsteħabb Ar. Makbul ve mergup olan, terkinde günah olmayıp işlenmesinde sevap bulunan amellerdir**  
m.87b/1  
m.+dur 156b/19
- müsteħabbe krş. müsteħabb**  
m.+lerde 85b/8
- müsteŵidd Ar. İstidat ve feraset sahibi olan, bir şeye hazırlığı olan**  
m.99b/14, 169b/12, 173a/1, 177b/14
- müsteŵjnen Ar. Birinin yardımına müracaat ederek**  
m.3b/15
- müstekreh Ar. Tiksinilen, iğrenç görülen**  
m.161a/8
- müstelzim Ar. Gerektiren, gereken**  
m.24a/1
- müstemiŵ Ar. Dinleyici, işiten**  
m.102b/10, 102b/13
- müstemirr Ar. Uzayıp giden, sürekli**  
m.106a/18, 138a/4
- müstencit bi'llāh öz. is.**  
m.47b/19
- müsterşid öz. is.**  
m.81bh/1
- müstesŵid Ar. Uğurlu sayan**  
m.77bh/6
- müsteşār Ar. Danışman**  
m.+larından 29b/13  
m.+ı 30a/1
- müsteŵāb Ar. Hoş, güzel bulunan**  
m.45a/13, 179a/7
- müstevcib Ar. İcap eden, gereken**  
m.149b/11
- müstevlj Ar. İstila eden, ele geçiren**  
m.58b/14, 99b/10, 106b/14, 153a/2, 153a/6, 156a/1, 158a/1
- müsvedd Ar. Kararan**  
m.80b/2
- müsveddāt Ar. Taslaklar, müsveddeler**  
m.+ın 31b/19
- müşābehet Ar. Benzerlik**  
m.141a/9, 187b/1  
m.+i 129b/11  
m.+indedür 140a/10
- müşābih Ar. Benzer**  
m.+dür 122a/9
- müşāhede Ar. Bir şeyi gözle görme**  
m.8a/9, 8b/5, 24a/2, 44b/15, 56a/13, 60a/16, 66b/17, 76bh/19, 77b/13, 79ah/42, 88b/12, 88b/18, 89a/8, 90bh/39, 99b/10, 100a/8, 100a/13, 109b/16, 126b/2, 134a/9, 137b/6, 137b/7, 150a/19, 157b/12, 163a/17, 165b/4, 170b/1, 171a/18, 174a/8, 175a/3, 175b/8, 177a/19, 185a/9, 188a/12, 198b/6  
m.+si 134a/11, 166a/14, 197a/1  
m.+sidür 165a/5  
m.+sin 98a/7  
m.+sinde 195a/15  
m.+sinden 143b/4
- müşāhñās Ar. Somut**  
m.133b/5
- müşākele Ar. Şekilce bir olma, benzeme**  
m.141a/8
- müşār Ar. İşaret olunan, işaretle gösterilen**  
m.2a/6, 56a/10, 56b/9
- müşāreke Ar. Ortak, ortaklık**  
m.+leri 97b/6
- müşāt'a Ar. Taramakla dökülen saç, sakal kılları**  
m.+sın 82b/3
- müşattar Ar. Mısraları arasına ayrıca mısra ilave edilmiş gazel yada kaside**  
m.9a/1
- müşāvere Ar. Danışma**  
m.9a/11, 38a/5, 76ah/21, 77ah/52, 79ah/30, 82ah/4, 82bh/27, 82bh/34, 82bh/35, 83ah/22, 113b/7  
m.+lerle 113b/6

- m.+yi 83ah/24  
**müşâveret Ar. Danışmak**  
 m.+ken 82bh/31  
**müşerref Ar. Şereflenmiş, şerefli**  
 m.6a/18, 10a/2, 20b/11, 29b/10, 48b/9, 81ah/2, 94a/9, 98a/2, 107b/9, 107b/14, 144a/17, 145a/17, 164a/11  
**müşerrih Ar. Açıklayan, şerh eden, teşrih yapan, doktor**  
 m.+lerine 5a/8  
**müşevveş Ar. Karışık**  
 m.76bh/60  
**müşeyyed Ar. Yüksek ve sağlam yapılmış**  
 m.5b/17, 78a/2, 89a/14  
 m.+dedür 86a/11  
**müşfik Ar. Şefkatli**  
 m.109b/7, 180b/8  
 m.+ce 121b/14  
 m.+dür 96a/8  
**müşgin Far. Miskli, kara**  
 m.2b/7  
**müşjr Ar. Mareşal**  
 m.3a/17, 75bh/3  
 m.+dür 78b/9, 191b/10  
 m.+leri 79ah/42  
 m.+lerile 79ah/29  
**müşk-büy Far. Misk kokulu**  
 m.12b/13  
**müşkil Ar. Güç, zor**  
 m.90bh/23, 91a/19, 117b/7, 182a/2  
 m.+dür 106b/6, 197b/9  
 m.+rek 152a/12, 152a/12  
 m.+rekdür 84a/17, 106b/3  
 m.+rekleri 182a/3  
**müşrif Ar. Yükselen, yüksek yere çıkmış**  
 m.140b/10, 141b/12  
 m.+e 141b/16  
 m.+i 147a/3, 147a/7, 170b/11  
 m.+idür 142a/19  
 m.+in 141b/12  
 m.+lerinün 141b/15  
**müşrik Ar. Allah'a ortak koşan**  
 m.147a/13, 147b/1  
 m.+lerün 140a/2  
**müşrikin Ar. Müşrikler**  
 m.2b/18  
 m.+i 36b/9  
**müştağ Ar. Başka bir kelimeden çıkmış, türemiş**  
 m.14b/1  
**müştevil Ar. Yanmış, tutuşmuş, alev almış**  
 m.148b/16  
**müştemil Ar. Bürüyüp örtmüş, içine almış**  
 m.3b/18, 15a/4  
**müşterek Ar. Ortak, iştirak eden**  
 m.81a/7, 137b/10, 142a/19, 142b/1, 142b/1, 158a/12, 160a/14, 167b/3, 170b/14, 170b/14, 171a/3, 171a/4, 171a/6  
 m.+dür 171a/14  
 m.+dürler 157a/15  
 m.+i 141b/15  
 m.+in 170b/10  
 m.+ün 170b/15  
**müşterj Ar. Malı parayla alan, Jüpiter**  
 m.59a/10, 160a/14, 160b/4, 160b/5  
 m.+leri 28a/7  
 m.+nün 169b/3  
 m.+ye 47bh/27  
**müt'â Ar. Boyun eğilen, itaat olunan**  
 m.+lar 79ah/39  
**mütâba'at Ar. Uymak, tebaiyyet, tabi olma**  
 m.80bh/41, 87ah/23, 131a/16, 158a/19, 168a/10, 175a/18, 190a/7, 194a/12  
**müt'âba'at Ar. Birine tabi olma, arkasından gitme**  
 m.76b/6  
**müt'âla'at Ar. Düşünmek, tetkik etmek, okumak**  
 m.2b/11, 156a/1, 171a/18, 185a/10  
 m.+sı 164b/19  
 m.+sına 148a/14  
 m.+sından 2a/15, 197a/3  
 m.+yi 93b/1  
**müt'âli' Ar. Okuyan**  
 m.85bh/57  
 m.+dür 76a/1  
**mütâzarri' Ar. Yalvaran, rica eden**  
 m.+dür 5a/9  
**müte'accib Ar. Şaşakalan, şaşan**  
 m.86bh/40  
**müte'addid Ar. Çoğalan, türlü türlü**  
 m.42b/14, 53b/10  
**müte'âl Ar. Yüksek, yüce**  
 m.181a/2  
**müte'âliyye Ar. Yüksek, kıymetli**  
 m.93a/17, 102b/19, 141b/8, 164b/19, 165a/9, 169b/16, 187b/15  
 m.+si 125b/12  
 m.+lerinden 140a/12  
 m.+nün 97b/2  
**müte'allik Ar. İlgili, ilişkin**  
 m.4a/3, 7a/15, 10b/14, 10b/15, 11a/14, 80ah/42, 83bh/3, 89bh/37, 91b/6, 99a/17, 122b/1, 142b/11, 176a/10, 181a/18, 181a/19  
 m.+dür 78bh/40, 85a/6, 86b/13, 86b/14, 86b/15, 86b/15, 86b/16, 157a/12  
 m.+i 142b/15  
**müte'allim Ar. Bilgi, ilim öğrenen**  
 m.162a/12  
**müte'âref Ar. Herkesin bildiği, ünlü**  
 m.82a/8, 150b/10  
**müte'âriz Ar. Birbirine zıt, muhalif olan**  
 m.+dur 86b/19  
**müte'arriz Ar. Taarruz eden, saldıran**  
 m.85a/19, 93b/5, 138b/9, 140b/9  
**müte'assir Ar. Güçleşen, çetin**  
 m.7a/18  
**müte'at'tif Ar. Şefkat eden, ihsan eden**  
 m.2a/11  
**müte'ayyin Ar. Ayan olan, meydana çıkan, aşikar olan**  
 m.86bh/28  
**müte'azzir Ar. Özürlü, özü bulunan**  
 m.7a/18, 106b/11, 139a/4  
**müte'azziz Ar. İzzet, kıymet kazanan**  
 m.+dür 171b/3  
**mütebbir Ar. Bozulmuş**  
 m.+lere 153b/17  
**mütebeddi' Ar. Sünnet ehli iken bidat ehli olan**  
 m.120b/8, 120b/18  
 m.+lere 120b/19  
**mütebeddil Ar. Değişen, başka hale giren**  
 m.78ah/6  
**müteberrike Ar. Mübarek sayılan, uğurlu**  
 m.+leri 102b/5  
 m.+lerinden 153a/1  
 m.+lerine 45a/3  
**müte'câviz Ar. Saldırgan, aşkın, tecavüzkar**  
 m.60a/1, 187b/11  
**mütecebbir Ar. Zorbalaşan, cebir ve şiddet kullanan, kibirlenen**  
 m.+leri 185a/10  
**müteceddid Ar. Yenilikçi, yenileşen**  
 m.169a/7  
**mütecellî Ar. Görünen, tecelli eden**  
 m.88b/14  
**mütecelliyât Ar. Görünenler, tecelli edenler**  
 m.142b/2  
**mütedâhil Ar. Birbirine geçen, karışan**  
 m.173b/9  
**mütedâvil Ar. Kullanılan, tedavülde olan**  
 m.150b/10  
 m.+dür 160b/15  
**mütedâvile krş. mütedâvil**  
 m.+den 21a/8  
**mütedeyyin Ar. Dindar, dine düşkün**  
 m.83ah/34, 109b/7, 136b/6

- mütedeyyinsüz Ar.+T. Dinsiz, dinine düşkün olmayan**  
m.123b/17
- müteöebbik Ar. Kaçak, kaçan**  
m.+ine 106a/18
- müteöehhil Ar. Evlenmiş, evli**  
m.112b/19
- müteöekkid Ar. Tekid ve tekrar olunmuş**  
m.+dür 110b/17, 123a/2  
m.+rekdür 110b/18
- müteöellih Ar. Allah'ın birliğine inanan**  
m.147b/17
- müteöellim Ar. Elemli**  
m.79ah/22, 88ah/25, 112a/3, 154b/19, 156b/1, 158a/11, 170b/19
- müteöeşşir Ar. Etkilenen, üzgün**  
m.106a/19, 193b/12
- müteöezzî Ar. Eziyet çekmiş, eza görmüş**  
m.156b/1, 161a/8, 161a/10
- mütefat'insuz Ar.+T. İdrak etmeyen, anlayıp farkına varamayan**  
m.123b/17
- mütefâvit Ar. Zamanca birbirinden ayrı, aralarında fark bulunan**  
m.125b/9
- mütefekkir Ar. Tefekkür eden, düşünen**  
m.148b/6
- müteferri' Ar. Bir kökle ilgili, bir kökten ayrılan**  
m.108a/3, 188b/7
- müteferri'ât Ar. Müteferriiler**  
m.+ı 142b/17
- müteferriğ Ar. Dağınık, ayrı ayrı**  
m. 31b/1, 77ah/38, 199b/12
- müteferriğa Ar. Ufak tefek masraflar, çeşitli işler gören**  
m.102b/18  
m.+da 29a/2, 33a/11  
m.+larda 23a/6
- müteferriğât Ar. Müteferrikalar**  
m.142a/14
- müteferris Ar. Anlayan**  
m.116b/16
- müteğaddj Ar. Gıdalanan, beslenen**  
m.+ye 168b/15
- müteğallib Ar. Zorba**  
m.157a/5
- müteğayyir Ar. Değişen, başkalaşan, bozuk**  
m.5b/12, 17b/9, 76ah/25, 89ah/60, 89b/16, 90a/2, 91a/11, 103b/5
- mütehallj Ar. Süslenmiş, donanmış, bezenmiş**  
m.180a/16
- mütehallil Ar. Bozulan, araya giren**  
m.169a/1
- mütehammil Ar. Dayanan, tahammül eden, yüklenen**  
m.10a/12  
m.+dür 11a/12
- müteharrik Ar. Hareket eden, kıpırdayan**  
m.172b/12, 173b/17, 173b/19
- mütehaşşin Ar. Kaleye veya istihkamlı bir yere kapanmış**  
m.53b/2
- mütehayyir Ar. Şaşkın, şaşırılmış**  
m.76ah/29, 82bh/60, 83ah/14, 86bh/40, 146b/8, 193a/10, 193a/13
- mütehayyiz Ar. Yer tutan, mühim**  
m.141a/1, 141a/2
- müteheccj Ar. Heceleri sırasıyla heceleyen**  
m.134a/7
- müteğaddimj Ar. Evvelden gelip geçenler, eskiler**  
m.95a/15
- müteğarib Ar. Yaklaşan, yakın**  
m.172b/2
- mütekebbir Ar. Kendini beğenen, büyüklenen**  
m.120b/8, 187b/6, 187b/10, 193b/19  
m.+lere 188b/14  
m.+leri 185a/9  
m.+lerün 198a/1
- mütekebbirân Ar. Büyüklenenler**  
m.185b/13, 186a/14, 186b/1, 186b/16, 187a/5
- mütekellim Ar. Konuşan, birinci tekil şahıs**  
m.6b/11  
m.+dür 77a/17
- mütelevvin Ar. Renkten renge giren**  
m.147a/14, 147b/9
- mütemekkin Ar. Yerleşen, mekanlanan**  
m.43b/8, 49a/11, 49a/16  
m.+leri 49a/14
- müötemen Ar. Emniyetli, güvenilir**  
m.83ah/25
- mütemerridj Ar. Dikbaşlılık edenler**  
m.2b/19
- mütemmim Ar. Tamamlayıcı, tümleç**  
m.+i 164b/18
- mütenâhj Ar. Sona eren**  
m.108a/8, 133b/9, 133b/9  
m.+dür 133b/8
- mütena'üm Ar. Nimetlenmiş**  
m.148b/14
- mütenebbih Ar. İntibah eden, uyanan, aklını kullanan**  
m.115a/2
- müteneffih Ar. Kabarmış, şişmiş, boşuna övünen**  
m.170b/19
- müteneffir Ar. Nefret eden, öğrenen**  
m.89ah/49, 100b/5, 106b/13, 106b/15, 117a/14, 117b/4, 156a/2, 156a/5, 192b/12
- mütenevvi'za Ar. Çeşit çeşit, değişik**  
m.26b/18
- müteraşşid Ar. Dikkatle gözetin**  
m.5b/8
- mütereddid Ar. Karar veremeyen, kararsız**  
m.196b/12
- müteressimân Ar. Teressüm edenler, resimleyenler, resim, yazı öğretmenler**  
m.98a/5, 193a/18
- mütesâ'id Ar. Yukarı çıkan, yükselen**  
m.173a/4
- mütesallit' Ar. Sataşan, musallat olan**  
m.124b/19  
m.+dur 192b/15
- mütesavver Ar. Tasvir olunmuş, zihinde suret verilmiş**  
m.77b/11, 90a/10, 106a/5, 168a/1, 169b/10, 188a/11, 191b/11
- mütesellj Ar. Teselli bulan, avunan**  
m.88ah/39
- müteşâbih Ar. Birbirine benzeyen**  
m.172a/9, 172a/15
- müteşekkil Ar. Teşekkül etmiş, olmuş**  
m.172b/18
- mütevakki' Ar. Tevakku eden, bekleyen, uman**  
m.157a/16  
m.+dur 156b/9
- mütevâlî Ar. Birbiri ardınca giden**  
m.88b/16
- mütevâliye Ar. Devam eden**  
m.10a/11
- mütevâliyen Ar. Sürekli olarak**  
m.162b/4, 164a/13
- mütevat'tin Ar. Yerleşik, yurt tutmuş**  
m.46b/8  
m.+dur 141b/18
- müteveccih Ar. Dönük, yönelik**  
m.49a/18, 84bh/24, 177b/5
- mütevekkil Ar. Tevekkül eden, işini Tanrı'ya bırakan**  
m.76bh/4
- mütevellid Ar. Doğan, ileri gelen, kaynaklanan**  
m.77ah/43, 96a/16, 173a/11, 173a/12, 173a/13, 188a/4, 199a/16
- müteverri' Ar. Dinin emrettiği şeylere sınıksız bağlı kalan**  
m.120b/6
- mütevvic Ar. Başına taç giymiş**  
m.48ah/4
- müteyakkin Ar. Şüphesiz olarak bilen**  
m.110b/2



**müteżād Ar. Birbirine zıt olan**

m.+da 199a/14

**müttakj Ar. Allah'tan korkan, sakınan**

m.108b/17

**müttebiØ Ar. Tabi olan, uyan**

m.55a/17

**müttefik Ar. Birlik olmuş, ittifak yapmış**

m.11a/11

m.+lerdür 23b/17

**müttefikun-Øaleyh Ar. Üzerine ittifak olunmuş**

m.+dür 19a/10

**müttehîm Ar. Birine zan ile kabahat isnad eden, töhmet altında bırakan**

m.81ah/50, 90bh/25

**müttekj Ar. Dayanan, dayanmış**

m.189a/11

**müvâhât Ar. Kardeşlik etme, dostluk**

m.119b/14

**müvâhîz Ar. Suçlanmış, tenkit edilmiş**

m.122b/2

**müvâneset Ar. Ünsiyet peyda etme, birbirine alışıp beraber yaşama**

m.+inden 189a/7

m.+inüñ 91a/15

**müveddet Ar. Sevmek, muhabbet**

m.122a/5

**müvekkil Ar. Vekalet veren**

m.84a/7, 84a/8, 84a/12, 141b/12, 149a/9, 171b/3,

171b/6, 171b/11, 172a/4, 187b/16

m.+dürler 173b/13, 195a/6

m.+ine 78bh/52

m.+leri 142a/18

**müvelledât Ar. Doğmakla vücuda gelmiş, insanlar ya da hayvanlar**

m.+da 169a/16, 169b/8

**müvellede Ar. Doğmuş, doğurulmuş, aslında yok iken sonradan olmuş**

m.172b/18

**müverrih Ar. Tarihçi, tarih yazarı**

m.+ler 18b/3

**müyesser Ar. Kolay gelen, kolaylıkla yapılan**

m.12a/16, 15a/4, 15a/7, 35b/18, 37b/14, 38a/11, 48a/14,

50b/6, 56b/7, 58a/5, 75bh/15, 79bh/58, 81bh/37, 84ah/9,

85bh/56, 114a/15, 119b/19, 157a/18, 158a/3, 173a/7,

183b/11, 201a/13

m.+dür 156a/13

**müzâcaØa Ar. Birlikte uzanmak, yatmak**

m.114b/7

**müzâheret Ar. Destek, yardım, arka çıkma**

m.81ah/35

**müzâhîm Ar. Zahmet, aykırı gelen, sıkıntı veren**

m.89a/7

**müzâhîr Ar. Arka çıkan, yardımcı olan**

m.88b/16, 126a/15

**müzâhraf Ar. Ziyetli, yaldızlı**

m.159b/17

**müzâkere Ar. Görüşme**

m.+si 163b/3

**müzâyak Ar. Darlık, sıkıntı**

m.+ında 176b/12

**müzâyaka Ar. Darlık, sıkıntı**

m.20b/3

m.+ları 6b/2

m.+sından 98b/4

**müzçât Ar. Az, miktarca az olan**

m.82b/14, 143b/1

m.+uñ 148a/7

**müzevvekât Ar. Civa ile yaldızlanmışlar**

m.141b/7

**müzeyyen Ar. Süslü, ziynetli**

m.2a/14, 70b/7, 82a/9, 145b/1, 171b/14

m.+dür 82ah/58

**müzjîl Ar. Yok eden, gideren**

m.167a/4

n

**nâ- Far. Değil, olmayan****nâ-bekâr Far. İşe yaramaz, faydasız**

n.2b/12, 86bh/37

**nâ-bihân Far. İyi olmayanlar**

n.174a/19

**nâ-büd Far. İflas etmiş, yok olan, yokluk**

n.85bh/61, 185a/17, 198b/9

n.+da 199b/17

**nâ-çjz Far. Değersiz, hiç hükmünde olan**

n.96a/6, 198b/7

**nâ-ehl Far.+Ar. Ehil olmayan, ehliyetsiz**

n.98b/12, 136a/3, 200b/17

n.+ler 200b/17

**nâ-gâh Far. Ansızın, birden bire**

n.10b/1, 75b/8, 78bh/58, 87ah/42, 174a/15

**nâ-haqq Far.+Ar. Haksız, boş**

n.79a/13, 80b/14, 86b/15, 182b/6, 187a/8, 195b/17,

196a/18

n.+dan 102b/17

**nâ-hemvâr Far. Düz olmayan, eğri**

n.135a/1

**nâ-kes Far. Soysuz, işe yaramaz, pinti**

n.181a/10

n.+e 87bh/28

**nâ-maØdûd Far.+Ar. Sayılmaz, sayısız**

n.1b/1

**nâ-maħdûd Ar. Hudutsuz, sınırsız**

n.1b/1

**nâ-maħmûd Far.+Ar. Övülmeye layık olmayan**

n.123b/19

**nâ-maħrem Far.+Ar. Mahrem olmayan, nikah düşmeyen**

n.+den 102a/7, 151b/12

n.+e 101b/12

n.+i 101b/19

n.+uñ 113b/19

**nâ-maħşûr Far.+Ar. Sonu olmayan, sınırlanmamış**

n.50a/9

n.+da 17a/2

**nâ-mâkbûl Far.+Ar. Makbul olmayan**

n.+den 123b/19

**nâ-maØkûl Far.+Ar. Makul olmayan**

n.33b/14, 58b/2, 86ah/4

**nâ-maØlûm Far.+Ar. Bilinmeyen**

n.6b/18, 52b/6

**nâ-marzj Far.+Ar. Arzuya, isteğe uygun olmayan, beğenilmeyen**

n.179b/14

**nâ-marzjye Far.+Ar. Rız olmama, memnun olmama**

n.+sine 192a/2

**nâ-meşrûØ Far.+Ar. Meşru olmayan, kanunsuz**

n.105a/14, 113b/3

**nâ-mülâyim Far.+Ar. Çetin, uygunsuz**

n.84ah/8

**nâ-müntehj Far.+Ar. Sonsuz, sonu olmayan**

n.159a/14

**nâ-mütenâhj Far.+Ar. Sonsuz, nihayetsiz**

n.141b/13, 150b/3, 171a/18

n.+müz 100a/2

**nâ-pâk Far. Pak ve temiz olmayan**

n.+lara 200b/19

n.+larından 126b/11

n.+uñ 145a/12

**nâ-sezâ Far. Uygunsuz, layık olmayan**

n.75bh/53, 188b/17

**nâ-ümjîd Far. Umutsuz**

n.86b/10

**nâbj Ar. Haberci, haber veren**

n.+dür 96a/3

**nablus öz. is. Yer adı**

n.35b/1

**nâdân Far. Cahil, bilmeyen, hödük**

n.98b/14, 127b/13, 195b/7

**nâdânlık krş. nâdânlık**

n.76a/7, 134b/11

**nādānlik Far.+T. Cahillik**

n.167a/10

**nādd Ar. Rizk**

n.+dürler 175a/5

**nādir Ar. Az bulunur**

n.3b/3, 109b/5, 145a/16, 164a/17

n.+dür 109b/13

n.+dürler 167b/15, 175a/6

**nafaqa Ar. Geçim parası**

n.20a/18, 72b/14, 98a/1, 113a/3, 114a/12, 114b/7, 114b/12, 115b/7, 123a/15, 130b/16, 139a/3, 161b/17, 174b/12

n.+dur 114a/9

n.+ları 129a/12

n.+ların 97b/19, 129a/3, 129a/13

n.+larına 121b/19

n.+larında 114b/15

n.+sı 128b/10

n.+sın 128b/9, 128b/17, 129a/12, 162a/1

n.+sından 115b/7

n.+ya 114a/15

n.+yı 114a/11

**nafakāt Ar. Nafakalar**

n.159b/4, 161b/14

**nāfiĀ Ar. Faydalı, karlı**

n.11a/10, 35b/11, 168a/4, 168a/4, 168a/5

n.+dür 15b/14, 166b/15, 166b/18, 167a/12

**nāfiĀa Ar. Bayındırlık işleri**

n.26b/18

**nāfile Ar. Gerekli değilken yapılan iş, faydasız, farzın dışında kılınan namazlar**

n.86a/18, 115b/6, 200b/10, 200b/11

**nāgāh Far. Ansızın**

n.76ah/53, 193a/8

**nāgehān Far. Ansızın**

7b/17, 59a/7

**naġme Ar. Ezgi**

n.+de 80bh/35

**naĥcivān öz. is.**

n.52b/5, 53b/1, 53b/1, 54b/1

n.+ı 53b/2

**(ibrāhīm) naĥfġ öz. is.**

n.25b/18, 122b/9

**(imām) naĥfġ öz. is.**

n.34b/14

**naĥġf Ar. Cılız**

n.29b/11, 88a/1, 127a/7, 134b/3

**nāhiye Ar. Yöre, bölge, bucak, taraf**

n.+sindedür 58b/2

**naĥv Ar. Söz dizimi, taraf, gibi**

n.193b/4

**naĥvet Ar. Böbürlenme**

n.185b/7

n.+ı 187b/17

**naġim Ar. Bollukta yaşayış, Cennet'in bir kısmı**

n.28a/7, 75a/13, 90a/16, 96b/3, 126a/9, 138a/10, 141b/4,

168a/7, 176b/7, 177a/19, 181a/7, 199b/6

n.+e 79ah/5

**naĥd Ar. Nakit, madeni para**

n.20b/3, 53b/5, 59b/10

**nāķil Ar. İleten, taşıyan, aktaran**

n.+ları 133b/8

**nāķis Ar. Tam olmayan, eksik, noksan**

n.79ah/54, 87b/9, 192a/2

n.+dur 192a/1, 196b/16

n.+ların 109b/8

**nāķisa Ar. Kusuru olan, kusurlu, noksanlık**

n.+larına 113a/10

**nāķib Ar. Reis vekili, şeyh yardımcısı**

n.126b/13

n.+ı 126b/13

n.+lerden 126b/12

**nāķkād Ar. Eleştirmen, Nakd eden, bir şeyin iyisini kötüsünden ayıran, tenkitçi**

n.198a/17

**nāķkādān Ar. Tenkitçiler**

n.110a/10

**nāķkäre Ar. Davul, dümbelek**

n.54a/13

**nāķķās Ar. Desen hazırlayan, nakşeden**

n.36b/10

n.+ları 81b/18

**naķl Ar. Bir şeyi başka bir yere taşıma, götürme, aktarma**

n.4a/4, 26a/15, 28a/1, 31b/7, 41a/13, 44a/7, 44b/7, 45a/3, 45a/8, 45a/9, 46a/4, 46a/14, 46b/11, 47a/14, 49a/12, 49a/13, 49a/16, 61b/7, 62a/8, 63b/5, 63b/12, 65a/4, 65a/11, 65a/12, 73a/12, 74a/14, 83a/18, 83b/3, 83b/7, 84b/1, 89b/15, 93b/6, 95a/10, 95a/12, 98a/18, 99a/15, 118b/6, 119b/12, 121b/4, 123a/14, 128b/7, 128b/16, 129a/14, 130b/12, 130b/16, 131a/4, 131b/13, 133a/4, 135b/10, 138b/15, 174a/5, 175b/6, 175b/18, 184a/8, 184a/13, 185b/9, 188a/7, 189a/16, 195a/17

n.+de 186b/7

n.+dür 99a/8, 105a/9, 105a/13, 107b/10, 110a/8, 113a/17, 117a/17, 184a/7

n.+ı 36a/10

n.+lerden 155a/10

**naķlij Ar. Nakle dayanan, söylenen**

n.155b/1, 155b/2

**naķm Ar. İntikam, oç alma**

n.162b/1

**naķş Ar. Desen**

n.+ı 41a/12, 161a/13

n.+ı 36a/3, 38b/9, 157b/11, 168a/17

**nāķūs Ar. Çan**

n.7b/7

**naķz Ar. Yok sayma, bozma**

n.81ah/49, 168a/5

**nālān Far. İnleyen**

n.36b/4

**nālānlik Far.+T. İnleyiş**

n.31a/9

**nāle Far. İnliti**

n.78ah/12, 175b/14, 176b/19, 201a/1

**naġleyñ Ar. Ağaç ayakkabı**

n.47a/11, 126b/18, 129b/17

n.+ı 90b/7

n.+inün 90b/6, 190b/9

n.+ümüzün 190a/2

n.+ünüz 190a/4

**nāliš Far. İnleyiş, inilti**

n.59a/6

**nām Far. Ad, adında, adlı, şöret, ün**

n.2a/11, 3b/10, 4a/5, 5a/3, 16b/3, 36b/11, 52a/3, 56a/18, 57a/2, 79b/4, 83ah/34, 85ah/22, 85ah/39, 86bh/30, 87a/6, 87ah/29, 88ah/3, 88ah/4, 121b/1, 154a/4, 161b/17, 198b/8, 199b/7

n.+dan 148b/13

n.+ıla 83bh/24, 83bh/29

n.+ın 187a/19

n.+ında 55b/9

n.+ından 145a/8

n.+um 89ah/25

n.+uñı 136a/2

**nām-dār Far. Namlı, ünlü**

n.51b/18, 52a/1, 52a/8, 53a/15, 56a/9, 56a/10, 56a/15, 57b/17, 83ah/54, 90ah/17

n.+ı 82ah/23

n.+ların 54a/8

n.+uñ 52ah/1, 52b/3, 54a/9

**namāz Far. Namaz**

n.9b/12, 9b/18, 16a/11, 22a/2, 28b/11, 38b/6, 62a/14, 62a/15, 63b/10, 64b/6, 64b/19, 65a/7, 65a/14, 65b/14, 65b/16, 65b/17, 67a/4, 67b/17, 68a/17, 71a/9, 71a/13, 73a/3, 75b/16, 76ah/50, 76ah/57, 81a/15, 85a/3, 85a/5, 86a/1, 86a/4, 86a/9, 87a/16, 87a/18, 87b/2, 87b/16, 87b/17, 88a/10, 89b/4, 89b/10, 89b/12, 90a/1, 90b/3, 90b/5, 91a/10, 91b/1, 91b/2, 102b/2, 109a/6, 112a/11, 116a/3, 117a/3, 137a/7, 154b/7, 178a/17, 194b/9

n.+a 9b/17, 15b/1, 30b/14, 37a/3, 38a/1, 63b/8, 65b/16, 65b/17, 65b/18, 66a/3, 66b/4, 66b/13, 67b/14, 71a/11,

- 71a/15, 79bh/56, 79bh/59, 85a/13, 113a/7, 127b/6, 139a/3  
n.+da 25b/5, 28b/11, 37b/19, 68a/5, 69b/16, 69b/17, 85b/10, 86a/17, 86b/2, 87a/18, 90a/15, 109a/7  
n.+dan 38b/4, 38b/5, 67b/13, 73a/13, 85a/3, 90b/3, 191a/19  
n.+dur 85a/18, 85b/6, 85b/15  
n.+ı 17b/5, 28b/11, 38b/5, 63b/9, 69b/18, 72b/1, 85a/18, 86a/16, 86a/17, 87a/9, 87b/1, 154b/1, 195a/14  
n.+ın 12a/3, 17b/13, 40b/9, 44a/2, 65b/14, 71a/13, 82b/15, 86a/4, 86a/5, 89ah/52, 128b/19, 130a/3, 130b/8, 200b/10  
n.+ına 22a/7  
n.+ında 37a/2  
n.+ından 74a/12, 74a/12, 129b/19, 188a/8  
n.+ını 31a/10, 37a/8, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13  
n.+ıñuz 68a/9  
n.+lar 67b/18  
n.+ları 66a/19  
n.+ların 17b/4  
n.+uñ 65b/18, 68a/16, 68b/13, 84b/19, 85a/6, 85b/7, 87b/12, 87b/14, 87b/16, 88a/13, 89b/13, 91b/4  
**namâzsuz Ar.+T. Namazsız**  
n.62a/16  
**nâme Far. Mektup, kitap**  
n.129b/1  
n.+sinde 81bh/2  
**nâmiyât Ar. Namiyeler**  
n.1b/12  
**nâmiye Ar. Olma, yerden bitme kuvveti**  
n.169a/9, 172b/14, 173a/13  
n.+yi 169a/9  
**nâmûs Ar. < Yun. Yasa, dürüstlük, ar, ırz**  
n.132b/12  
**nân Far. Ekmek**  
n.200b/11, 201a/2  
n.+ı 201a/1  
**nâr Ar. Ateş**  
n.15b/19, 77bh/7, 186a/7, 196a/14, 197b/16  
n.+da 7a/12  
n.+ınuñ 82a/2  
**naǾre Ar. Yüksek sesle bağırma, nara**  
n.174b/6  
**nârj Ar. Ateşle ilgili, cehennemlik**  
n.169b/8  
**nâs Ar. İnsanlar**  
n.+dan 10a/9, 39a/8  
**naşârâ öz. is. Hristiyanlar**  
n.+dan 35a/10  
**naşâyih Ar. Öğütler**  
n.84bh/34  
n.+i 138a/2  
**naşb Ar. Dikme, saplama, tayin, memur etme**  
n.49b/4, 90a/12, 128b/8, 128b/17, 162a/8  
**nâşır Ar. Yardımcı, yardım eden**  
n.5a/12, 48ah/25, 78bh/28, 89a/6  
**nâşır Nasır, çok işlemekten elde veya ayakta çıkan hastalık**  
n.41a/10  
**naşır öz. is.**  
n.21a/13, 82ah/43, 82bh/3, 82bh/7, 82bh/15  
**naşjb Ar. Pay, Tanrı'nın kula verdiği**  
n.57b/16, 119a/9, 182b/5  
n.+i 8b/2, 139a/16, 166a/5  
n.+leri 154a/2  
**nâsih Ar. Nasihat eden, öğüt veren**  
n. 36a/6, 96a/8, 109b/7, 140b/13, 145b/5  
n.+üñ 109b/2  
**naşjha Ar. Öğüt**  
n.10b/9  
**nâsihat Ar. Öğüt**  
n.+i 106a/19  
**naşjhat Ar. Övgü**  
n.6a/9, 77ah/50, 78ah/9, 88bh/51, 111b/16, 114a/7, 115a/1, 117a/15, 122a/14, 122a/17, 122b/18, 123b/7, 125a/5, 133a/4, 133b/2, 151b/9, 155a/17, 157b/3, 157b/13, 158a/3, 158a/8, 158a/16, 159a/4, 162a/4  
n.+den 156b/11, 158a/5  
n.+dür 122a/13, 139a/18, 153b/2  
n.+e 154a/16, 158a/16  
n.+i 139a/8, 153b/4  
n.+in 132b/19, 157a/2  
n.+inde 124b/18, 200a/18  
n.+inden 123b/6  
n.+ine 153b/8  
n.+le 107a/14, 158a/15, 200b/3  
n.+ler 106a/1, 153b/18  
n.+leri 77ah/60, 157b/16  
n.+ñnden 122b/13  
**naşjhat-peñir Ar.+Far. Öğüt dinlemez**  
n.115a/1  
**naşjre öz. is.**  
n.23b/10  
**nâsiye Ar. Alın**  
n.+sine 143b/14  
n.+müzde 82ah/26  
**naşrânj Ar. Hristiyan**  
n.36b/10, 116a/17  
n.+dürler 116a/16  
**(Ǿazze) naşruhû Ar. Padişahlar hakkında dua sözü; yardımı bol olsun**  
n.52b/14  
**naşş Ar. Delil, hüccet, burhan, kesinlik**  
n.34a/15, 37a/17, 47bh/9, 47bh/10, 87a/3, 159a/13, 159b/7  
**naşühıyyet Ar. Öğüt vericilik, temiz olma**  
n.186a/7  
**naşır Ar. Yayıncı**  
n.5a/13  
**naǾt Ar. Bir şeyi överek anlatma, vasıflandırma**  
n.185b/19  
**nât'ık Ar. Konuşan**  
n.36a/6  
n.+dur 94b/16, 193a/17  
**nâvdân Far. Oluk**  
n.+ları 161a/3  
**nâvek Far. Ok**  
n.78ah/11  
**nâyib Ar. Vekil, birinin yerine geçen**  
n.131a/14, 140b/10  
n.+i 131a/17, 147a/2, 147a/6  
n.+lerüñ 78bh/30  
**nâyibe Ar. nöbetle gelen, bela**  
n.+si 184b/6  
**nâyil Ar. Muradına eren, ermiş**  
n.175a/19  
**nâyire Ar. Sıcaklık, alev**  
n.166a/19  
**nâyihâ Ar. Cenazelerin arkasından ücretle ağlayan kadınlar**  
n.+lar 161b/17  
**nâz Far. İşve, cilve, naz**  
n.8b/17  
**nażar Ar. Bakış, ilgi gösterme, bakış açısı**  
n.4a/6, 4a/7, 16b/18, 17a/13, 20a/15, 43b/11, 61a/13, 61a/13, 62b/17, 69a/12, 81ah/54, 84bh/26, 87bh/15, 88a/16, 88b/5, 90b/8, 101a/1, 101b/12, 102a/6, 107a/12, 108a/7, 109b/2, 118a/18, 120b/13, 133b/4, 133b/6, 136a/9, 136b/7, 138a/14, 141a/5, 141a/5, 147b/5, 150b/3, 161a/14, 166b/5, 171a/16, 177b/9, 184b/10, 188a/13, 189b/9, 192b/13, 193a/14, 193a/14  
n.+a 187b/12  
n.+dur 155a/12  
n.+ı 44b/17, 77a/17, 90b/11, 110a/1, 134b/11, 141a/5, 145a/12, 145a/17, 166a/11, 175a/15, 197b/7  
n.+ıdur 88b/4  
n.+ıla 76a/6, 118b/14  
n.+ın 102a/7, 144b/15, 187a/16, 192b/5  
n.+ına 44b/12  
n.+ında 175a/11  
n.+ınuñ 44b/13

- n.+larına 77a/6  
n.+larında 75bh/11  
n.+larından 98b/6  
n.+umda 109b/18  
**nažäre Ar. Bir şeye bakmak**  
n.157b/1  
**nažarlu Ar.+T: Nazarlı, bakışlı**  
n.134a/15, 134b/10  
**nažc Ar. Pişme, kıvam bulma**  
n.169a/13, 172a/8, 172a/9, 172b/1, 173a/15, 173a/19  
**nažcet Ar. Kıvam buldurma**  
n.172a/12, 172a/17  
**nažım Ar. Düzenleyen, nazmeden**  
n.2a/8  
**nažır Ar. Bakan, nezaret eden**  
n.9b/3, 53b/11  
n.+ını 2a/19  
**nāzik Far. İnce, kibar**  
n.+leri 52b/12  
**nāzil Ar. İnen**  
n.10a/15, 11a/3, 19b/9, 30a/8, 30a/12, 31a/18, 31b/2, 33a/4, 33b/3, 33b/6, 40b/18, 57b/8, 67a/5, 76a/14, 83a/15, 93b/11, 103b/5, 164b/7  
n.+idür 142a/1  
**nāzile Ar. İnmış, sıkıntı**  
n.199a/19  
**nažır Ar. Benzer, eş**  
n.59a/10  
n.+ine 196b/12  
**nažm Ar. Vezinli ve kafiyeli söz söyleme, dizme**  
n.1b/6, 1b/14, 2b/11, 3a/4, 3a/19, 3b/3, 3b/11, 4a/7, 4b/18, 5a/6, 5a/10, 5a/15, 11a/17, 21a/11, 29b/1, 31a/15, 32b/2, 42a/2, 52a/1, 52b/1, 55a/3, 57a/2, 57a/19, 58a/4, 58a/10, 58a/13, 58b/16, 59a/8, 59a/17, 59b/2, 59b/16, 60b/3, 60b/10, 75bh/15, 79ah/19, 79ah/64, 80ah/12, 81ah/57, 81bh/52, 82ah/7, 82ah/15, 83bh/39, 84bh/29, 89a/19, 109b/13, 124a/3, 144b/16, 145b/17, 146a/11, 148a/12, 174b/3, 175b/4, 181a/5, 191b/18, 198a/7, 200b/4, 200b/9, 200b/16, 201a/2  
n.+ında 3b/8  
**ne Ne**  
n.2b/8, 2b/8, 3a/19, 6b/15, 6b/15, 10b/17, 11a/13, 15a/8, 16b/2, 28b/3, 31b/1, 31b/6, 33a/19, 34a/17, 36b/17, 42b/5, 44b/3, 45a/11, 45b/12, 47a/4, 47a/11, 53b/8, 59b/8, 63a/18, 68a/12, 69a/5, 70b/16, 72a/2, 72a/11, 72a/11, 72a/11, 73a/8, 73b/9, 73b/9, 75b/19, 75bh/23, 75bh/41, 75bh/41, 75bh/51, 76a/15, 76ah/28, 76ah/59, 76ah/62, 76ah/62, 76bh/10, 77ah/31, 77b/7, 77b/15, 77b/16, 77b/18, 78a/2, 78a/2, 78a/6, 78ah/19, 78ah/23, 78bh/37, 78bh/46, 78bh/56, 78bh/61, 79ah/44, 79ah/50, 80a/12, 80ah/1, 80ah/1, 80ah/19, 80ah/21, 80ah/26, 80ah/56, 81a/2, 81ah/17, 81ah/37, 81ah/38, 81ah/40, 81b/14, 81bh/5, 81bh/10, 81bh/39, 81bh/52, 82a/13, 82b/17, 82b/17, 82b/18, 82bh/2, 82bh/4, 82bh/9, 82bh/41, 83a/10, 83a/13, 83ah/20, 83ah/21, 83ah/25, 83ah/46, 83b/4, 83bh/5, 83bh/36, 83bh/38, 83bh/50, 83bh/60, 84a/8, 84a/16, 84ah/5, 84ah/6, 84ah/11, 84ah/27, 85ah/8, 85b/15, 85bh/5, 85bh/9, 85bh/26, 85bh/26, 85bh/26, 85bh/27, 85bh/27, 86a/16, 86ah/27, 86bh/6, 86bh/24, 86bh/24, 87ah/39, 87b/11, 87b/12, 87bh/23, 88a/3, 88ah/36, 88bh/12, 88bh/39, 89ah/8, 89ah/20, 89ah/27, 89ah/35, 89ah/37, 89b/16, 89b/17, 89bh/45, 90a/2, 90a/2, 90ah/6, 90ah/33, 90ah/56, 90ah/57, 90b/17, 91a/4, 91a/12, 91b/1, 92b/11, 93a/9, 93a/9, 93a/14, 93b/5, 93b/8, 93b/14, 93b/15, 95a/18, 96a/13, 96a/17, 96a/18, 96b/2, 96b/10, 97a/11, 97b/9, 97b/16, 98a/13, 99a/6, 100a/11, 100a/16, 100a/17, 100b/8, 102b/10, 103a/9, 103a/17, 103b/17, 103b/19, 104a/10, 104a/11, 104a/12, 107a/18, 109a/2, 109a/4, 109b/2, 109b/15, 109b/18, 110a/1, 114a/13, 116a/8, 117a/11, 117a/18, 117b/13, 118a/7, 118a/7, 118b/15, 121b/8, 122a/4, 122b/4, 123a/7, 127a/3, 128b/16, 130a/14, 130a/18, 130b/10, 130b/14, 130b/19, 132a/7, 136b/2, 137a/1, 138b/16, 139a/19, 140a/14, 141b/7, 142b/11, 143a/16, 144a/7, 146b/7, 148a/5, 148b/12, 148b/13, 149b/3, 149b/14, 151a/10, 152a/12, 153a/14, 153a/18, 153b/15, 154b/6, 154b/9, 154b/12, 154b/12, 154b/13, 154b/16, 155a/4, 162b/13, 164a/1, 171b/10, 171b/10, 174b/1, 174b/5, 177a/4, 177a/4, 178a/17, 178b/9, 179a/3, 181a/4, 181a/4, 182b/10, 184a/15, 185b/4, 185b/4, 189a/15, 189b/2, 190a/13, 191b/2, 192a/2, 192b/19, 193a/4, 193a/13, 193a/13, 193b/5, 195a/19, 195b/16, 196a/17, 198b/9, 198b/15, 198b/15, 198b/15, 198b/15, 199b/1, 199b/1, 199b/15, 199b/15, 199b/15, 200a/3, 200b/19  
n.+de 81bh/44  
n.+dem 194b/13  
n.+dür 2b/14, 24a/16, 45b/18, 45b/18, 61b/8, 68a/12, 68a/13, 75b/12, 75b/15, 75b/18, 78ah/44, 78ah/47, 79b/9, 79b/16, 83bh/43, 84b/13, 87ah/19, 87ah/47, 87bh/38, 88ah/46, 89bh/32, 90ah/54, 90bh/1, 99a/11, 103a/14, 103a/16, 103b/9, 104a/18, 121b/6, 131a/19, 151b/11, 175b/8, 179b/7, 184a/4, 196a/2, 200b/6, 200b/6, 200b/7, 200b/7  
n.+leri 121a/16  
n.+si 96b/8, 108b/12  
n.+ye 201a/1  
**nebÖ Ar. Pınar kaynağından su akması**  
n.+idür 165a/4  
**nebät Ar. Bitki**  
n.170a/8  
n.+da 168b/16  
n.+ı 85b/2  
n.+uñ 169a/11  
**nebätät Ar. Bitkiler**  
n.169b/6, 171b/4, 193b/13  
**nebätj Ar. Bitkisel, bitkiye ait**  
n.169a/11, 169a/12, 169a/13, 169a/17, 170a/9, 171b/5  
n.+de 169a/6  
n.+den 169a/13  
**nebevj Ar. Nebiye ait, peygamber ile ilgili**  
n.46a/19, 79a/17, 85a/1, 94b/16, 95b/1, 98a/19, 106a/2, 141a/3, 165a/15  
n.+de 100a/9, 154a/13, 156b/13, 195b/10, 199b/18  
n.+yi 166b/6  
**nebj Ar. Peygamber, haberci**  
n.5b/7, 29b/1, 46b/7, 47bh/11, 47bh/14, 47bh/26, 47bh/29, 47bh/60, 48ah/12, 82b/7  
n.+de 8a/4  
n.+den 19a/1  
**nebjre Ar. Torun**  
n.48ah/38  
**nebiyyu'llāh Ar. Allah'ın nebisi, peygamberi**  
n.65b/19, 83a/2, 102b/6, 152a/13  
**nebiyyü's-şekaleyn Ar. İnsanların ve cinlerin peygamberi**  
n.48ah/3  
**nebiž Ar. Hurma ya da arpadan yapılan bir çeşit sarhoş edici içki**  
n.79b/4  
**necāh Ar. İsteğine ulaşma, kurtulma**  
n.107b/9, 142a/8, 150b/16  
**necāset Ar. Pislik**  
n.189b/4, 192b/9, 193a/11  
n.+den 68b/8  
n.+ı 192b/11  
n.+ile 103a/10  
n.+in 91a/5  
**necät Ar. Kurtuluş, selamet**  
n.4a/17, 77bh/30, 78bh/58, 90bh/2, 113b/12, 132a/2, 133a/10, 133a/11, 180a/7, 196a/17  
n.+dur 121a/9  
n.+ı 123b/14, 194b/17  
n.+ına 75a/13, 97b/6  
**(habjb-i) neccār öz. is.**  
n.47bh/57  
**necd öz. is. Arap yarımadasının orta bölgesi**  
n.127b/15  
**neçil Ar. Soylu, asil**  
n.144b/1  
**necl Ar. Yavru, oğul, çocuk**  
n.116b/13

**necrân öz. is. Yer adı**

n.+a 27b/3

**neçş Ar. Fısıltı, gizli söz, bir satıcı bir malı satarken başka birinin değerini arttırmak için araya girmesi ve müşteri olması**

n.160b/4

n.+dür 160b/4

**nedâmet Ar. Pişmanlık**

n.82ah/13, 88b/7, 108b/7, 123b/11

n.+e 135b/5

**neden Neden**

n.77bh/60, 90a/11, 113a/12

n.+dür 89ah/30, 119b/10

**nedjm Ar. Padişahların ve yüksek rütbeli devlet ricalinin sohbet arkadaşı, güzel hikaye anlatan**

n.+i 147a/5, 147a/9

**nedret Ar. Azlık**

n.+i 175a/1

**nefû Ar. Çıkar, yarar**

n.17b/3, 77bh/55, 137b/19, 166b/14, 171a/16, 197b/11, 199b/1

n.+dür 165b/11

n.+i 75bh/28, 76bh/46, 76bh/47, 190a/6

n.+in 72a/19

**nefâyis Ar. Değerli ve nefis eserler**

n.148a/9, 188b/3

**nefehât Ar. Esintiler, üfürmeler**

n.4b/19, 141a/10, 176b/3, 185a/10

n.+inden 82b/1

**nefer Ar. Kişi, asker**

n.12a/14, 25b/2, 32b/13, 32b/13, 35b/14, 39a/13, 48ah/33, 60a/3, 60a/3

n.+dür 48ah/58

n.+dürler 48bh/22

**nefes Ar. Soluk**

n.47a/7

**nefjr Ar. Boynuzdan yapılmış boru**

n.55b/17

**nefs Ar. Kıymetli, hoş, herkesin rağbet edeceği şey**

n.79ah/39, 191a/7

**nefse öz. is.**

n.42a/15

**nefl Ar. Kul üzerine vacip olmayan ibadet**

n.181b/13, 181b/14, 181b/17

**neföli Ar.+T. Yararlı**

n.170b/18

**nefret Ar. Bir şeyi beğenmeyerek kötü ve kerih görme**

n.156a/5, 190a/16

**nefrjn Far. İlenç, lanet**

n.75bh/49, 75bh/50

**nefs Ar. Nefis, can**

n.48bh/26, 51b/9, 51b/10, 51b/11, 60a/8, 80b/5, 82a/6, 82a/9, 82a/11, 82ah/11, 82ah/32, 83b/13, 84ah/59, 87ah/24, 87ah/24, 88b/1, 88b/11, 88b/13, 89b/7, 92b/9, 95b/4, 98b/12, 99b/11, 102b/15, 107a/4, 108b/3, 120a/14, 126a/11, 126a/13, 126b/4, 131b/5, 131b/6, 134a/1, 134a/9, 141a/12, 143b/4, 145b/14, 147a/14, 147b/2, 153b/5, 156b/3, 157b/2, 163a/7, 167a/1, 167a/2, 174b/17, 178a/1, 179a/9, 181b/1, 181b/7, 182a/17, 183a/4, 183a/5, 186a/1, 187a/5, 187b/1, 187b/17, 187b/19, 188a/1, 188a/4, 188a/5, 188b/17, 190a/6, 191b/12, 193a/7, 193b/10, 193b/11, 194a/12, 197a/2, 198a/15, 198b/4, 199b/3

n.+de 141a/8, 182a/2

n.+dür 176b/11, 182b/10

n.+dürler 158a/9

n.+e 122a/11, 200b/1

n.+i 44a/6, 114a/8, 125a/1, 132a/15, 144b/1, 144b/2, 144b/3, 145b/7, 158b/2, 186a/10, 186b/8, 196a/14, 197b/13, 197b/16

n.+ime 37b/2

n.+in 51a/14, 60b/6, 85a/19, 94a/13, 108b/10, 109a/15, 109b/16, 112b/7, 114a/19, 195a/6, 195a/17, 197a/5, 197a/16, 200a/3

n.+inde 137a/9, 191b/9, 198a/18

n.+inden 77b/6, 186a/5

n.+ine 62a/5, 69b/12, 78bh/16, 79a/4, 82ah/6, 84ah/36, 121b/11, 145a/15, 145b/6, 153a/3, 154a/18, 156b/16, 158a/19, 197b/8

n.+ini 81b/11

n.+inün 187a/19

n.+lere 89b/1

n.+leri 125b/7

n.+lerin 98b/11, 131a/9, 132a/16, 167a/11, 193b/2

n.+lerinde 85bh/32

n.+lerine 11a/14, 76a/5, 85bh/22, 101a/2, 109b/7

n.+lerinin 167a/9

n.+üm 75bh/54, 105a/16, 127a/10, 128b/11, 175b/9, 175b/10

n.+ümi 118b/10

n.+ümüz 200a/9

n.+ün 99b/6, 105b/15, 119a/16, 125b/1, 169b/9, 170a/19, 174a/4, 195b/17, 196a/12

n.+üne 127a/11

n.+ünj 180a/15

n.+ünjüzi 114a/18

**nefsânj Ar. Canlılığın sebep olduğu arzularla ilgili**

n.82a/12, 102b/15, 109a/19, 141a/13, 145a/1, 146a/8, 147b/8, 170b/4, 173a/15, 173a/19, 173b/6, 177b/14, 185b/7, 185b/19, 199b/3, 200a/15

n.+de 181b/2

n.+den 122a/15, 169b/15, 200a/4

n.+lerin 84b/11, 185a/16

n.+nün 165a/16, 173b/2

**nefsâniyye krş. nefsanj**

n.126b/8

**nefsj Ar. Nefisle ilgili**

n.105b/19, 106a/18, 109a/18, 140a/11, 155b/15, 184b/13

n.+nün 191b/10

**nefy Ar. Sürgün**

n.79a/6, 156a/6

**nehâr Ar. Gündüz**

n.7b/18, 17a/16

**nehc Ar. Yol, tarz, minval**

n.81bh/36, 124a/12, 132b/14

n.+i 131a/13

**neheng Far. Timsah**

n.54a/11

**nehr Ar. İrmak, nehir**

n.77a/2

**nehy Ar. Yasaklama, olumsuzluk**

n.4b/5, 35a/1, 77a/17, 78a/7, 102b/9, 109a/4, 139a/7, 150b/8, 151b/1, 151b/15, 152b/13, 154a/3, 155b/17, 159b/7, 166b/9, 184a/11

n.+i 155b/17

n.+ine 174b/9

**nekâl Ar. Azap, işkence**

n.138b/9, 179a/11

n.+ine 176a/7

**neķâyiz Ar. Birbirine zıt olan**

n.143a/4, 150b/5

n.+ından 143a/3

n.+in 198b/16

**neķķäre Ar. Davul, dümbelek**

n.55b/17

**nemâ Ar. Büyüme, faiz**

n.168b/19

n.+da 168b/18

n.+sı 168b/19

**nemjme Ar. Dedikoduculuk, çekiştiricilik**

n.102a/9, 116b/12, 166b/8, 188b/5

**(huşayn bin) nemjr öz. is.**

n.27b/13

**neng Far. Ar, utanma, ayıp, şöret**

n.+i 145a/5

n.+inden 82a/9, 162b/12

**ner Far. Er, erkek**

n.+ler 53b/12

**nerjman öz. is.**

n.3a/16

**nesaķ Ar. Yol, tarz, şekil, üslup**

n.3b/6

**neşâyih Ar. Öğütler, nasihatler**

n.2a/15, 13a/14, 37a/19, 41b/7  
n.+de 162a/10

**neseb Ar. Soy**

n.5a/3, 5b/3, 20b/9, 48a/7, 83ah/29, 191b/13, 191b/15,  
191b/19, 192a/4  
n.+den 15b/11  
n.+i 29b/7, 191b/15, 191b/15  
n.+lerile 192a/10

**nesebet Ar. Soy**

n.+i 47bh/52

**nesebiyye Ar. Soy, nesil**

n.15b/10, 15b/11

**(karâbet-i) nesebiyye Ar. Aynı soydan olmak**

n.15b/10, 15b/11

**(imâm-ı) neseñî öz. is.**

n.+de 25b/8

**nesemân Ar. Rüzgarın yumuşak esmesi**

n.141a/10, 148a/15

**nesemât Ar. Rüzgarına güzel esmeleri, nefisler, ruhlar,**

n.4b/19, 185a/10

**neşh Ar. Nesih yazı, bir şeyi hükümsüz kıлма, bir şeyi**

başka bir şekle sokma, bozmak

n.3b/18

**neşim Far. Esinti, meltem**

n.3b/4, 4a/8, 4b/19, 82b/1

n.+i 174b/1

n.+in 103b/10

**nesl Ar. Kuşak, nesil**

n.20a/9, 42a/16, 43b/2, 48b/12, 171b/15, 172b/19

n.+i 6b/5

n.+inden 5b/7, 6a/9, 43b/17, 43b/17, 47b/6, 48b/8

n.+indendür 48ah/56

n.+ine 6b/6

n.+leri 42a/17, 43b/2

n.+ün 79bh/27

**nesne Nesne, şey**

n.10b/1, 11a/14, 34b/4, 39b/13, 46b/15, 59a/13, 63a/6,  
65a/15, 66a/18, 69b/10, 76ah/52, 76b/17, 78a/2, 78a/13,  
78b/16, 79ah/57, 79b/14, 79b/14, 80ah/54, 80ah/56,  
82ah/19, 87ah/20, 88a/7, 88bh/2, 88bh/55, 89bh/28,  
89bh/37, 90ah/25, 93a/13, 94a/17, 96a/6, 96a/7, 96b/11,  
96b/17, 97a/1, 97a/7, 97a/10, 98a/12, 98b/19, 100b/4,  
101b/11, 102a/2, 102a/3, 104a/4, 104a/18, 104b/3,  
104b/4, 104b/4, 104b/19, 105b/14, 108a/5, 109b/18,  
113b/13, 114b/1, 114b/15, 114b/17, 115a/5, 115b/5,  
115b/9, 117b/13, 119b/7, 121a/3, 121a/3, 124b/1,  
126a/7, 126a/8, 128a/3, 128a/10, 128a/19, 128b/13,  
129b/18, 131b/10, 133a/6, 133a/7, 136b/5, 136b/18,  
140b/1, 141b/18, 142a/1, 143a/18, 143b/15, 143b/16,  
145b/15, 148a/2, 148a/7, 150b/13, 155b/5, 158b/2,  
158b/12, 159b/4, 160b/3, 160b/5, 160b/5, 161b/8,  
165a/15, 167a/11, 171a/12, 171b/9, 172a/17, 172b/4,  
172b/8, 172b/12, 172b/14, 173a/15, 176a/4, 179a/16,  
181a/17, 182b/19, 190a/4, 190b/15, 191a/12, 195b/16,  
195b/17, 196a/17, 197a/13, 197a/14, 201a/6, 201a/6,  
201a/10, 201a/11

n.+de 76ah/49, 81bh/45

n.+dedür 76ah/48

n.+den 79b/10, 89ah/30, 92b/11, 151a/8, 167b/1

n.+dür 83bh/28, 94a/14, 97a/10, 104b/3, 167a/11

n.+ler 10b/13, 12b/4, 45a/10, 96b/18, 108b/1, 133a/6,  
140b/3, 157a/18, 160b/19, 161a/9, 171b/15

n.+lerden 122b/14, 189b/14

n.+lere 92a/15

n.+leri 78b/14, 155a/16

n.+lerün 143a/19

n.+nün 76b/3, 79b/10, 87ah/25, 93a/14, 102b/10,  
103b/11, 160b/3

n.+si 90bh/30, 97b/12, 108b/13, 128a/7, 129a/16,  
130b/18

n.+sin 73b/19

n.+ye 8a/14, 8a/14, 76a/12, 76a/16, 81b/10, 116a/8,  
125a/15, 125a/15, 143b/10, 168b/17, 171b/8, 180a/16,  
192b/18, 197a/15

n.+yi 11b/18, 12a/16, 72a/16, 72a/17, 78ah/29, 78ah/30,  
87bh/22, 98a/13, 102b/3, 154b/8, 157b/12, 157b/12,  
168b/16, 171b/10, 194b/6

**neşr Ar. Düzyazı**

n.4b/19, 5a/7, 5a/11, 200b/5, 200b/10, 200b/17, 201a/3

**neşşâr Ar. Saçan, dağıtan**

n.20b/3, 143a/15

**(evvel-i) neşeo Ar. Doğma, doğuş ; evvel-i neşeo:**

ruhun bedene girişinden önce, doğumdan önce

n.+de 117a/12, 117b/13

**neşoet Ar. Meydana gelme, yeniden peyda olma**

n.150a/10

**neşr Ar. Yayma, yayınlama**

n.76a/15, 179b/14, 187a/2

n.+de 136a/3

**(tevârîh-i) neşrj öz. is.**

n.+de 49a/14

**neşv Ar. Bir şeyin büyümesi, gelişmesi, boy atması**

n106b/5, 117a/15, 168b/18, 168b/19, 168b/19, 169a/6

n.+e 169a/11

n.+i 169b/8

**neşvlenmek Ar.+T. Büyüyüp gelişmek**

n.169a/9

**netâyic Ar. Sonuçlar**

n.150a/4, 171a/16, 189a/19

**netjce Ar. Sonuç**

n.133b/16, 166a/16, 190b/4, 193a/5

n.+si 110b/2, 112a/19, 164b/11

n.+sinden 100a/7

n.+sidür 166a/1, 167b/8

n.+sindendür 77b/18

**netn Ar. Korkma, fena korkma**

n.143b/2, 172b/8

**neöüzü Ar. Sığınırız**

n.76b/8

**nevö Ar. Tür, nevi, çeşit**

n.84bh/6, 86ah/12, 90a/10, 100a/5, 100a/6, 100a/7,  
107b/17, 109b/3, 125b/7, 149b/10, 156a/9, 156a/11,  
156a/12, 156a/14, 156b/2, 165b/7, 167b/3, 167b/3,  
168b/15, 168b/16, 169b/12, 169b/18, 170a/5, 170b/6,  
171a/14, 171b/16, 174b/8, 175b/1, 186b/13, 192b/3,  
196b/2, 196b/7

n.+dür 115a/11, 115a/11, 135a/14, 167a/12, 167b/2,  
167b/4, 184a/16

n.+i 167a/12

n.+ile 81ah/27, 86ah/11, 95a/10, 100b/7, 157a/11,  
157a/14, 169b/17

n.+inden 149b/9

n.+ine 100a/5, 164b/7

n.+lerün 182a/2

n.+ün 134a/9

**nev Far. Yeni, taze**

n.87ah/57, 197a/3

**nev-bahâr Far. İlkbahar**

n.60b/5

**nev-civân Far. Delikanlı, genç**

n.4a/9

**nev-der öz. is.**

n.48ah/60

**nevâ Far. Ses**

n.171a/16

**nevâdir Ar. Az bulunan şeyler, nadir olan**

n.2a/8, 41a/10

**nevân Ar. Bir miktar, biraz, bir mertebe**

n.5b/12, 29b/11

**nevâfil Ar. Farz ve vacipten başka yapılan ibadetler**

n.+de 181b/14

**nevâhî Ar. Yanlar, taraflar, nahiyeler**

n.80b/4, 141a/2, 149b/16

n.+de 108b/18

n.+lerin 47bh/16

n.+ye 133a/10

**nevâhî Ar. Nahiyeler, yönler, yanlar**

n.49a/14, 166a/18

n.+sin 57a/1

**nevâl Ar. Bağış, bahşış, kısmet**

- n.72a/9, 149b/11, 165a/3, 183b/3  
n.+i 181a/3  
n.+in 88b/17
- nevâyib Ar. Naibler, musibetler, kazalar**  
n.176a/15, 183a/1, 184b/6  
n.+den 183b/3
- nevbet Ar. Sıra, nöbet**  
n.16b/1, 81bh/8, 97b/12, 103a/7, 126b/19, 154b/3, 189a/4  
n.+i 120b/1, 120b/1, 127a/1, 169a/7  
n.+ümi 21a/16
- nevcüvânî Far. Yeni yetişmiş, delikanlılara ait**  
n.80bh/28
- nevfel bin hâriş öz. is.**  
n.23b/9
- (varka bin) nevfel öz. is.**  
n.10a/4
- nevha Ar. Ağıt**  
n.83a/7, 107b/11, 107b/14, 107b/15, 200a/9
- nevmiş öz. is.**  
n.49a/7
- nevvera'llâhü merçadehü Ar. 'Allah kabrini nurlandırın' manasında dua sözü**  
n.200a/18
- neyle- Neylemek**  
n.-yüm 86ah/29
- neyyir Ar. Nurlu, parlak, güneş**  
n.185a/1
- nez' Ar. Bir şeyi yerinden sökme, kaldırma, yok etme, can çekişme**  
n.82b/19  
n.+inde 19b/19
- nezâhet Ar. Temizlik, paklık**  
n.149b/15, 150a/11  
n.+idür 179a/8
- nişf Ar. Yarı, yarım**  
n.25a/6, 93b/13, 114b/11, 182b/9  
n.+i 71a/11, 132b/2, 179a/14  
n.+in 89ah/10, 91b/4  
n.+ında 18a/18
- nişfu'l-leyle Ar. Gece yarısı**  
n.13a/5
- ni'âm Ar. Nimetler**  
148a/15, 162b/1, 179a/16
- nice Nice**  
n.2b/12, 2b/14, 3b/10, 3b/10, 5b/4, 5b/18, 6b/8, 7a/6, 7a/15, 7b/3, 8a/4, 8a/4, 8a/9, 9b/4, 9b/5, 9b/12, 10a/12, 11a/12, 11a/18, 11b/9, 12a/11, 12a/12, 13a/14, 14b/4, 14b/8, 14b/8, 14b/16, 15a/4, 17b/3, 21b/5, 21b/19, 26a/19, 26b/17, 29b/8, 31b/14, 38b/3, 38b/10, 39a/3, 39a/5, 41a/7, 44b/2, 49b/3, 49b/11, 49b/16, 50a/8, 50b/15, 52b/6, 54a/6, 54b/13, 56a/3, 56b/17, 58b/2, 59a/17, 59b/6, 64a/4, 64b/7, 65a/13, 66a/1, 68a/1, 70a/13, 70a/14, 71a/18, 71b/2, 72b/17, 75a/1, 75bh/14, 75bh/20, 76a/3, 76a/7, 76ah/37, 76ah/38, 76ah/62, 76b/8, 76b/11, 76b/13, 76bh/24, 76bh/63, 77ah/17, 77ah/19, 77ah/21, 77ah/46, 78a/3, 78ah/28, 79b/3, 80ah/42, 80bh/31, 81a/7, 81ah/25, 81bh/42, 81bh/59, 83ah/9, 83ah/17, 84ah/45, 84ah/47, 84b/2, 84b/16, 84bh/8, 85a/1, 85ah/58, 85bh/39, 86a/15, 87a/1, 87ah/27, 87b/1, 87b/2, 87b/5, 87b/7, 87b/8, 88ah/3, 88ah/8, 88bh/37, 89ah/11, 89ah/38, 90ah/21, 90bh/13, 90bh/14, 90bh/21, 90bh/25, 91b/3, 94a/12, 94b/10, 94b/11, 94b/16, 95b/4, 97a/4, 98b/8, 99a/2, 99b/16, 100a/11, 102b/11, 103a/9, 104b/9, 105b/5, 105b/10, 106a/12, 106b/10, 106b/11, 107a/2, 107a/3, 107a/13, 107a/15, 107b/15, 108a/11, 109b/5, 109b/9, 109b/14, 109b/18, 109b/18, 110b/18, 111a/5, 111b/19, 112a/10, 114a/7, 114a/18, 115a/12, 115b/15, 117a/5, 117a/19, 118a/13, 118b/1, 118b/8, 121a/1, 122a/13, 123a/11, 123a/17, 123b/14, 125b/11, 126b/13, 127a/9, 127a/15, 127b/10, 128a/3, 130a/14, 130a/15, 130a/15, 130a/16, 131a/8, 131a/9, 131b/19, 132a/2, 132b/6, 133a/14, 136a/4, 137a/8, 137b/14, 137b/18, 137b/18, 138a/5, 138b/5, 138b/7, 140a/8, 140b/9, 141b/1, 141b/5, 141b/10, 142a/17, 142b/13, 143a/9, 143a/10, 143b/13, 143b/18, 144a/1, 144b/4, 146b/12, 146b/18, 147a/2, 148b/11, 149a/4, 149b/15, 149b/17, 152a/7, 152a/10, 152b/12, 153a/3, 153b/17, 154a/2, 154a/19, 155a/14, 155a/15, 155b/2, 156a/3, 156a/10, 156a/11, 156a/13, 156b/12, 156b/13, 157a/19, 158a/4, 158a/7, 158a/9, 158a/18, 158a/19, 158b/16, 160a/11, 161a/19, 161b/16, 161b/18, 162b/14, 164a/13, 164b/15, 165b/10, 165b/13, 165b/18, 166b/19, 167a/1, 167a/13, 167a/15, 168a/9, 168a/14, 168b/15, 168b/16, 169a/4, 169a/17, 169b/1, 169b/11, 169b/14, 170a/2, 170b/9, 171b/8, 171b/13, 171b/14, 172b/5, 173b/5, 174a/15, 175b/3, 176a/16, 177b/11, 178a/1, 178a/4, 178a/18, 180b/8, 181a/18, 181b/18, 182b/5, 183a/3, 183a/5, 183a/7, 184a/16, 184a/17, 185b/8, 188b/19, 189b/9, 190a/8, 190a/8, 193b/12, 193b/16, 194a/9, 194a/19, 194b/18, 195a/2, 195b/4, 196b/3, 197a/9, 198a/19, 198b/6, 198b/17, 199b/6, 200a/10  
n.+dür 78bh/57, 85bh/39, 89ah/10, 89ah/12, 90ah/26, 103a/14, 119a/14, 140b/13  
n.+ler 7a/10, 16a/10  
n.+lerden 82b/19  
n.+leri 7a/7, 56a/7, 109b/6, 180a/19  
n.+lerine 39a/6, 55a/9  
n.+si 7a/18, 31b/4, 55b/17  
n.+sin 128a/7  
n.+sine 84b/9  
n.+ye 77ah/12
- nicelik Nicelik**  
n.+i 77b/1
- niçün Niçin**  
n.11b/16, 32b/19, 36b/17, 43a/5, 44b/5, 58b/15, 60b/7, 60b/7, 74b/18, 75bh/26, 75bh/40, 76ah/31, 78bh/32, 80ah/63, 80bh/25, 80bh/43, 80bh/49, 81ah/42, 81bh/22, 83bh/44, 84b/2, 86bh/38, 89ah/62, 105a/11, 107b/15, 111a/11, 118b/4, 118b/9, 123a/16, 127a/11, 129b/18, 131a/4, 160b/1, 175b/15, 175b/16, 175b/16, 175b/18
- nidâ Ar. Ses, seslenme**  
n.10b/1, 16b/7, 16b/10, 17a/3, 22a/7, 31a/7, 33b/10, 33b/11, 40b/11, 44b/4, 46a/6, 80ah/10, 86bh/47, 147b/19  
n.+sından 77bh/2
- nifâk Ar. İkiyüzlülük**  
n.+dan 108a/12, 193b/6  
n.+uñ 148b/3
- nifâs Ar. Lohusalık hali**  
n.114b/3
- nigâl Far. Ateşpare, ateşli kömür parçası**  
n.149b/11, 187b/5
- nigâr Far. Sevgili, resim**  
n.116b/17
- nigehbân Far. Gözcü, bekçi**  
n.109b/8
- nigîn Far. Yüzük, hatem**  
n.139b/19
- nigrân Far. Bakıcı, bakan**  
n.53b/16
- nigün-sâr Far. Alt üst olmuş, tersine dönmüş yer**  
n.+dur 113b/19
- nihâd Far. Yaratılış, tabiat**  
n.4a/11, 4b/12, 29b/14, 36a/3, 42a/3, 53a/15  
n.+ları 51a/13, 52a/13  
n.+in 177b/6  
n.+ında 108a/9, 116a/12, 116b/13  
n.+ınuñ 52b/19
- nihâl Far. Fidan**  
n.52a/2, 181a/7
- nihân Far. Gizli, gizlice**  
n.2a/8  
n.+dan 177a/2  
n.+dur 162b/19
- nihâvend öz. is.**  
n.35b/7  
n.+e 33b/7
- nihâyet Ar. Son**  
n.76b/15, 90a/16, 149a/14, 164b/12, 167b/7, 169b/14, 178a/1, 188a/19, 192b/19, 197b/12

n.+de 11a/19, 12a/12, 32b/11, 86ah/3  
n.+dür 176b/8  
n.+i 141b/15, 167b/7  
n.+in 170a/9  
n.+inde 89a/1  
**niḥāyet-peḫr Ar.+Far. Son bulan, son bulur olan**  
n.141b/14  
**njk-baḥt Far. Bahtı iyi, talihli**  
n.28b/3, 28b/4, 168a/12  
n.+ları 53a/14  
n.+i 116a/10  
**njk-nāmlik Far.+T. İyi nam kazanmışlık**  
n.+i 132b/9  
**niḳāb Ar. Peçe**  
n.185b/19  
n.+in 107a/5  
n.+ınuḡ 82b/2  
**nikāh Ar. Nikah, yasal evlenme töreni**  
n.9a/11, 15b/12, 19b/6, 19b/9, 19b/11, 19b/12, 19b/15,  
20a/6, 20b/10, 21a/15, 21b/14, 21b/18, 22a/4, 22a/4,  
22b/9, 22b/10, 22b/12, 23a/5, 23b/5, 32b/1, 112b/3,  
112b/12, 112b/15, 112b/15, 112b/17, 113a/2, 115a/11  
n.+da 83ah/27  
n.+dur 115a/12  
n.+ları 20a/12  
n.+umı 22a/6  
**nikāhla- Ar.+T. Nikahlamak**  
n.-yup 20b/19  
**nikāhlan- Ar.+T. Nikahlanmak**  
n.-a 112b/7  
n.-up 21b/1, 21b/8, 21b/12, 22a/12, 22b/4, 23a/7, 32a/8  
**nikāhlanmak Ar.+T. Nikahlanmak, evlenmek**  
n.28b/12, 37b/14  
**niḳris Ar. Ayak parmaklarında ve topukta meydana  
gelen ağrılı hastalık**  
n.83ah/59  
**njl öz is. Nil nehri**  
n.33b/13, 33b/14, 33b/15  
n.+e 33b/19  
**niḫmet Ar. İyilik, azık, mutluluk, ihsan**  
n.4b/7, 23b/1, 45a/2, 46b/10, 47a/14, 55a/8, 55a/14,  
78ah/16, 88bh/27, 93b/10, 94b/3, 105a/18, 105a/19,  
117a/9, 117a/12, 130a/15, 130b/11, 146b/11, 163a/11,  
163a/13, 163b/8, 163b/12, 163b/12, 163b/17, 163b/18,  
164a/1, 164a/1, 164a/17, 164b/3, 164b/4, 164b/8,  
164b/9, 164b/14, 164b/15, 164b/15, 164b/15, 164b/16,  
164b/16, 165a/2, 165b/1, 165b/1, 165b/3, 166a/3,  
166a/5, 166a/6, 166a/6, 166a/9, 166a/15, 166a/18,  
166b/15, 166b/18, 166b/19, 167a/14, 167a/16, 167a/16,  
167b/1, 167a/2, 167a/11, 168b/5, 168b/6, 168b/7,  
168b/12, 174b/8, 174b/15, 176a/6, 176b/7, 179a/17,  
199a/1, 199a/8  
n.+de 166a/2  
n.+dedür 165a/18  
n.+den 96b/10, 168a/3  
n.+dür 94a/18, 166a/5, 166b/2, 167a/3, 167a/19  
n.+e 94a/19, 105a/17, 162b/18, 166a/2  
n.+i 98a/16, 105a/18, 112b/2, 146b/10, 163a/14,  
163a/18, 163b/19, 164a/16, 164b/1, 165b/2, 166a/4,  
166a/8, 166a/12, 166a/16, 166b/13, 168a/5, 170b/1,  
174b/18, 176a/6  
n.+in 81ah/48, 163a/6, 164a/16, 176a/5  
n.+inüḡ 90bh/20  
n.+ler 82ah/60  
n.+lerinden 146b/10, 162b/18  
n.+lerine 81ah/55  
n.+lerüḡ 163b/6  
n.+üm 162b/6  
n.+ümden 94b/12  
n.+ümün 163b/18  
n.+ün 82bh/2, 94b/1, 120a/14, 140a/15, 163a/11, 176a/6,  
184a/7  
**niḫmetlik Ar.+T. Nimetlik, iyilik etme**  
n.+ine 174b/17  
n.+ün 110b/18  
**njrān Ar. Narlar, ateşler, nurlar**

n.89a/8, 185a/11, 186b/16  
n.+dur 188b/9  
n.+in 148b/2  
**niṣā Ar. Kadınlar**  
n.15a/17, 113b/2, 114a/4  
n.+dan 10a/10, 28a/9  
n.+larınuḡ 113a/8  
n.+ya 114a/11  
**niṣāb Ar. Aranan sınır, sermaye**  
n.155b/5  
**niṣān Far. Nisan ayı, Rumi ayların ikincisi**  
n.+uḡ 18a/8  
**niṣār Ar. Saçan, saçıcı**  
n.5a/11, 93b/6  
**nisbet Ar. Oran, oranla, ilgi, ölçü**  
n.110b/18, 155b/15  
n.+i 76b/18, 76b/19, 77b/4, 100a/10, 100a/12, 100a/13,  
192a/3  
n.+ine 155b/10  
**niṣtlik Far.+T. Yokluk, değillik**  
n.198b/9  
n.+in 199b/8  
**nivān Ar. Kadınlar**  
n.20a/5  
**nisyān Ar. Unutma, unutulma**  
n.145a/2  
n.+dan 141b/19  
**niṣābūr krş. niṣābūr**  
n.38a/19  
n.+a 79bh/30  
**niṣābūr öz. is. Yer adı**  
n.81ah/30  
n.+a 81ah/30  
n.+i 81ah/38  
**niṣān Far. İz, belirti**  
n.7a/16, 34b/11, 44a/9, 86ah/54, 106b/12, 123a/18,  
172b/1, 175a/3, 176a/19, 176b/1, 184a/11, 189b/1,  
190b/4, 199b/7  
n.+i 76a/6, 80a/19, 80b/1, 80b/3, 81a/8, 81a/14, 83a/11,  
83a/11, 85a/14, 88a/12, 97a/3, 109a/14, 116b/6,  
121b/10, 123b/12, 134b/1, 134b/9, 135a/10, 135a/11,  
136b/16, 172b/6, 179b/7, 194b/15  
n.+idur 134a/17, 134a/18, 134b/1, 134b/2, 134b/4,  
134b/5, 134b/6, 134b/7, 134b/8, 134b/11, 134b/12,  
134b/13, 134b/13, 134b/15, 134b/15, 134b/16, 134b/16,  
134b/17, 134b/18, 134b/18, 134b/19, 134b/19, 135a/1,  
135a/1, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/4, 135a/5, 135a/5,  
135a/6, 135a/6, 135a/7, 135a/8, 135a/8, 135a/9, 135a/9,  
135a/10, 135a/12, 135a/13, 135a/13  
n.+in 116b/6  
n.+ından 198b/8  
n.+laruḡ 85a/15  
**niṣāne Far. Belirti, işaret**  
n.76a/4, 78bh/15, 81a/14, 82ah/26  
n.+leri 8b/7, 44a/17  
n.+si 78ah/48  
**nitekim Nitekim, olduğu gibi, sonuç olarak**  
n.14b/2, 15a/8  
**niyābet Ar. Nayıplik, vekillik**  
n.96a/3  
**niyāz Far. Yalvarma, dua**  
n.58b/17, 89a/2, 96a/12  
n.+dan 78bh/64  
**niyyet Ar. Niyet**  
n.68a/2, 76bh/50, 77bh/55, 84ah/34, 89ah/6, 99b/19,  
166a/17, 182a/2, 182a/4, 182a/5  
n.+dür 182a/5  
n.+i 52a/15, 56b/10, 58a/19, 60a/16, 77bh/64, 87b/14,  
197b/4  
n.+in 77bh/59, 78ah/5  
n.+le 83ah/42  
n.+leri 40a/1, 81bh/26, 89ah/47  
n.+lerin 77bh/62  
n.+ün 69a/1  
n.+ünüze 141a/5  
**nizāḫ Ar. Çekişme, kavga**



- n.9a/16, 38b/7, 75bh/19, 146b/19  
n.+a 31b/12  
n.+ları 9b/1
- niżām Ar. Düzen**  
n.75bh/22, 125b/17, 132a/1, 141b/2  
n.+ı 168b/14
- niżāmü'l-mülk-i t'üsij öz. is.**  
n.200a/18
- niżāmü't-tevārîh öz. is. Eser adı**  
n.+de 48ah/29
- (şeyh) niżāmij öz. is.**  
n.15a/8
- nizār öz. is.**  
n.5b/1
- nizār Ar. Zayıf, arık, zebun**  
n.177b/9
- noğay paşa öz. is.**  
n.57a/6
- noğt'a Ar. Nokta, benek, yer**  
n.+lar 134b/12  
n.+sı 89a/1  
n.+dur 77a/14
- nola Ne ola**  
n.36b/15  
n.-yıldı 45b/14, 83a/19, 83b/2
- nuğaym öz. is.**  
n.36b/5
- nübij öz. is. Yer adı, (vilayet-i nübij)**  
n.35b/4
- nubiye öz. is. Yer adı**  
n.+ye 52b/19
- nüh öz. is.**  
n.6a/3, 10b/19, 16b/15, 18b/6, 18b/8, 18b/11, 47bh/28, 49a/8, 78a/17  
n.+dur 48ah/34
- nuhbet Ar. Her şeyin iyisi, seçkinlik**  
n.5a/11
- nuşsân Ar. Eksiklik, eksik, noksan**  
n.77bh/18, 78a/1, 82b/9, 94a/3, 114a/11, 131b/6, 149a/17, 160a/19, 164b/19, 168a/2, 191a/1, 197a/2  
n.+a 195a/1  
n.+da 171a/9  
n.+dan 109a/15, 112a/19, 166a/10, 186b/13, 197b/10  
n.+dur 199a/2  
n.+ı 66a/18, 116a/7, 149b/10, 167a/6, 197b/12  
n.+ıdur 109a/14, 146a/10  
n.+ın 110a/2, 192a/1  
n.+ına 103a/1, 114a/6  
n.+ından 118b/15, 197b/9  
n.+ını 65b/19  
n.+uñ 192a/2, 197a/2, 197a/3
- nuşsânlık krş. nuşsânlık**  
n.149b/3
- nuşsânlık Ar.+T. Noksamlık, eksiklik**  
n.113b/13, 157b/17, 179a/18, 199a/10  
n.+ı 135b/16  
n.+uñ 110a/14
- nuşüd Ar. Nakitler**  
n.79ah/39, 93b/5, 110a/10, 142a/3, 184b/17, 193a/2, 198b/16  
n.+ından 77a/6
- nuşüş Ar. Nakışlar, işlemler**  
n.161b/19
- nuşmân öz. is.**  
n.26a/18, 26b/9, 85ah/15
- nuşmân bin şâbit öz. is.**  
n.26b/9, 44b/19, 45b/1  
n.+dür 45a/14, 45b/18
- nuşmân münezir öz. is.**  
n.85ah/14
- nür Ar. Işık**  
n.2a/5, 5b/6, 5b/10, 5b/12, 5b/12, 5b/13, 5b/13, 6a/5, 6b/10, 7b/5, 8a/15, 8b/4, 26b/18, 82b/12, 87b/13, 134a/1, 162a/12, 165a/18, 168a/12, 168a/19, 170a/17, 170b/9, 171a/15, 194b/14, 200b/17  
n.+a 13a/2
- n.+dan 119a/2, 119a/3, 119a/3  
n.+ı 8a/15, 43a/13, 84bh/39, 143a/9, 143a/10, 150a/12, 150a/13, 150a/13, 150a/14, 150a/14, 150a/14, 150a/14, 150a/14, 150a/15, 163b/5, 180a/12, 201a/12  
n.+ıdur 81b/15  
n.+ıla 77b/11, 77b/13, 84b/15, 150a/18  
n.+ın 84b/17, 84b/17  
n.+ınun 99b/13
- nürü'llâh Ar. Allah'ın nuru**  
n.134a/3
- nürânij Ar. Nurlu, ışıklı**  
n.41b/1
- nüre'd-djın öz. is.**  
n.90b/16
- (ebu'l-ħasan) nürj öz. is.**  
n.93b/7, 154b/8
- nürsuz Ar.+T. Nursuz, ışısız**  
n.192b/7
- nuşaybin öz. is. Yer adı**  
n.35b/6
- nuşret Ar. Tanrı'nın yardımı, üstünlük**  
n.3b/9, 57b/16, 84bh/24, 122a/5, 125a/9, 146a/4, 159a/16, 180a/7, 181b/8  
n.+dür 84bh/53  
n.+e 155a/18  
n.+ı 76ah/48, 180a/11  
n.+inde 153a/7  
n.+ine 84ah/30
- nuşret-ħarjın Ar.+Far. Tanrı'nın yardımına sahip olan, yakın olan**  
n.3a/7
- nüş Far. İçki, tatlı, cümbüş**  
n.51a/15, 53a/11, 54b/16, 60b/6  
n.+a 59b/16
- nüşe Far. Sevinçli, şad**  
n.+sı 148a/9
- nüşjrevân öz. is. Sasani şahı**  
n.78ah/43, 80ah/38, 80ah/50, 80ah/61, 80bh/13, 83bh/42, 87bh/1, 87bh/8, 87bh/10, 87bh/14, 87bh/47, 87bh/50, 87bh/53, 89ah/29, 89ah/34  
n.+dan 76bh/9  
n.+ı 77ah/40  
n.+uñ 7b/16, 35b/12, 77ah/44, 80ah/29, 87ah/61
- nutfe Ar. Döl suyu, sperma, meni, saf su**  
n.189b/4, 192a/5, 192b/13, 198b/11
- nutk Ar. Söylev, konuşma, nutuk**  
n.165a/9, 198b/15
- nuşümet Ar. Yumuşaklık**  
n.169b/19, 170a/10
- nuşüt Ar. Övgüler, vasıflar, naatlar**  
n.164b/19
- nuşütet Ar. Övmeler, vasıflandırmalar**  
n.198b/14
- nübüvvet Ar. Nebilik, peygamberlik**  
n.2a/1, 5a/5, 8b/6, 9b/1, 16a/9, 16a/13, 17a/10, 19a/13, 20b/18, 24b/8, 32b/12, 47bh/58, 48bh/44, 78a/18, 78a/19, 87b/13, 89a/10, 90b/11, 126a/10, 126a/11, 126b/9, 136a/10, 165a/13, 180b/11, 200a/10  
n.+de 8b/9, 32a/16  
n.+e 7b/1, 47bh/51  
n.+ı 6a/12, 7b/14  
n.+inde 25a/18  
n.+ine 23a/19  
n.+le 47bh/41, 48ah/4, 153b/14, 200a/5  
n.+leri 10a/18, 17a/15, 20b/8  
n.+lerine 10a/14
- nübüvvet-penâh Ar.+Far. Peygamberlik sahibi, nebi**  
n.4b/11, 73b/4, 80b/19  
n.+uñ 45a/6
- nübüvvet-penâhij Ar.+Far. Peygamberle ilgili, peygamber**  
n.4a/10, 109a/12
- nücüm Ar. Yıldızlar**  
n.7b/16, 14b/6, 165b/5, 193b/4
- nüfeyl öz. is.**  
n.21a/18, 25a/13, 32b/5

**nüfûs Ar. Nefisler, insanlar**

n.77a/4, 83b/10, 84b/11, 144a/3, 157b/19, 164b/13,  
169b/10, 169b/11, 169b/13, 176b/5, 178a/19, 186b/4,  
188b/12, 193b/6  
n.+uñuzı 184b/19  
n.+ı 156a/5  
n.+ına 156a/1  
n.+ında 156a/6

**nüfûz Ar. Etki etme, işleme**

n.101b/17, 169a/2, 169b/4  
n.+ı 101b/13, 153b/3, 169b/4  
n.+ına 125b/14  
n.+ında 131a/13  
n.+ından 155a/19

**nükte Ar. İnce anlam**

n.195b/14

**nümüne Far. Örnek**

n.+lerin 140b/2

**nüşâ Ar. Yazılı belge**

n.32a/1  
n.+sıdur 140b/1  
n.+yı 31b/8

**nüşûr Ar. Neşretmeler, yaymalar, öldükten sonra  
dirilmeler**

n.2a/1  
n.+da 150a/13

**nüvvâb Ar. Naipler**

n.123b/16

**nüzhet-gâh Ar.+Far. Gezinti yeri, gezilecek yer**

n.4a/6

**nüzhet-pejîr Ar.+Far. Safa, neşe bulmuş olan**

n.3a/10

**nüzûl Ar. İnme, iniş**

n.10a/16, 10b/8, 10b/16, 18b/14, 18b/15, 20a/19, 22a/4,  
29b/17, 40b/15, 58b/8, 60a/5, 89b/1, 146b/4, 147b/18,  
148b/7, 169b/5, 176a/16, 177b/18, 194b/2  
n.ında 10a/17  
n.+ından 10a/17, 178a/1

o

**o O**

o.13a/14, 31b/8, 32b/4, 34b/4, 36b/13, 36b/15, 38a/11,  
45a/15, 46a/9, 47bh/16, 59a/18, 83a/4, 83ah/14,  
84ah/55, 119b/3, 123b/5, 130a/13, 142a/11, 146a/5,  
148b/4, 149a/5, 157a/3, 169b/12, 171b/5, 174b/16  
o.+dur 133a/16, 144b/13, 151a/8, 184a/15, 191a/13  
o+ndan 70b/16  
o.+nuñ 161b/3

**ocağ(ğ) Ocak**

o.60a/2  
o.+a 128a/18  
o.+ımızda 77ah/31  
o.+ından 60a/2

**od Od, ateş**

o.+lara 2b/13

**oda Oda**

o.+ları 57b/19

**odun Odun**

o.161a/5, 191a/4  
o.+ı 79bh/55

**oğlan Oğlan**

o.46b/3, 49a/5  
o.+ları 197a/19  
o.+larınıñ 151b/14

**oğlancağ Oğlancağ, oğlancağız**

o.8b/12, 36a/17, 36a/17  
o.+ı 88ah/18

**oğul Oğul**

o.64a/5, 78ah/10, 107b/12, 116a/4  
o.+ı 8b/18, 9a/13, 10a/3, 19b/7, 20b/16, 21b/13, 22a/16,  
23b/5, 23b/8, 23b/9, 28a/3, 31a/11, 32a/2, 32a/6, 32a/9,  
32b/1, 36a/4, 36a/10, 36b/6, 38b/12, 39b/3, 43a/17,  
47a/4, 47b/11, 47b/12, 47b/12, 47b/12, 47b/13, 47b/13,  
47b/13, 48ah/41, 48ah/45, 48ah/45, 48ah/55, 48ah/59,  
48ah/60, 48ah/61, 48b/5, 48b/6, 48b/6, 48b/7, 48b/7,

48b/7, 48b/8, 48b/11, 48b/11, 48b/12, 49b/1, 50a/14,  
50b/1, 50b/6, 50b/12, 51b/2, 55b/6, 55b/9, 56b/16,  
57a/2, 57a/7, 57b/14, 70b/16, 77ah/32, 79bh/48,  
80bh/19, 82ah/43, 89b/15, 97b/18, 105a/17, 127a/4,  
128b/15, 131b/14, 143a/14, 184a/8

o.+ıdur 21b/11, 25a/17, 48ah/12, 48ah/36, 48ah/54,  
48ah/55, 48ah/60, 48ah/61, 48ah/62, 48bh/2, 48bh/5,  
48bh/8, 48bh/10

o.+ın 57a/8, 131b/16

o.+ına 56a/17, 77ah/30, 78ah/9, 81bh/59, 167a/7

o.+ını 167a/7

o.+ıçün 81bh/1

o.+lar 126a/8

o.+ları 19a/10, 19a/11, 20a/7, 25b/7, 89bh/14

o.+larının 40a/2

o.+larına 40b/6

o.+larından 34b/13

o.+larıñdan 84b/8

o.+uñ 36a/17

o.+um 8a/11, 88ah/37

o.+uma 88ah/38

o.+umı 42b/4

o.+uñja 88ah/49, 88ah/50

**oğulluğ(ğ) Oğulluk**

o.+ı 21b/18

**oğuz han öz. is.**

o.49a/7

**oğ Ok**

o.8a/11, 15a/5, 40a/10, 76ah/37, 82ah/17, 85ah/24,  
139b/18

o.+dur 102a/7

o.+ı 82a/5

o.+ıla 25a/2, 32a/2, 40a/8

o.+ına 177a/14

o.+ından 78ah/12

o.+larından 102a/7

**oğı- krş. oku-**

o.-9b/8

o.-dı 78bh/5, 92a/13, 120a/6

o.-duğı 62a/14

o.-duğına 69a/17

o.-duğca 34b/12

o.-duğda 146b/3

o.-mıış 9b/8

o.-sa 62a/14, 62a/16

o.-ya 62a/16, 62b/2, 66a/3, 69a/16, 69a/17, 69b/4,  
69b/11, 89a/6, 138b/15

o.-yalar 194a/5, 199b/13

o.-yınca 69b/7

o.-yup 13a/7, 17b/5, 20b/1, 30b/4, 31a/18, 31b/2, 33b/10,  
98a/5, 162a/12, 194a/7

**oğın- Okunmak**

o.-up 31b/12

**oğıyan Okuyan**

o.+ı 159b/8

**oğu- Okumak**

o.-dı 129b/7

o.-madan 159b/8

o.-masından 116b/17

o.-mazlar 145a/8

o.-mıışsın 88ah/53

o.-rıuz 68a/6

o.-r 124a/12, 144b/14

o.-r 33b/8, 89ah/53, 154b/2, 160a/7, 191a/12, 194a/6

o.-rlar 100a/6, 105b/11, 109a/8, 138b/16

o.-rlardı 17b/5

o.-rsın 107a/18

o.-ruz 194a/6

**oğumağ Okumak**

o.159b/9

o.+ı 31b/18

**oğut- Okutmak**

o.-duğların 31b/14

**ol O**

o.1b/1, 1b/1, 1b/3, 1b/4, 1b/5, 1b/7, 1b/12, 2a/18, 2a/18,  
3b/5, 3b/14, 5a/2, 6a/9, 6a/11, 6a/18, 7a/2, 7b/8, 7b/12,

7b/15, 8b/17, 9b/6, 9b/11, 10a/14, 11a/12, 11a/17, 12a/14, 15a/2, 18a/14, 18a/19, 20b/14, 24b/16, 24b/16, 25b/3, 28b/4, 29b/1, 31b/19, 35b/18, 36a/8, 37a/7, 37b/2, 40a/6, 40a/13, 40b/4, 43b/8, 44a/2, 44a/11, 44b/1, 44b/3, 44b/4, 44b/14, 45a/8, 45a/10, 45b/1, 45b/5, 45b/6, 46a/11, 46a/18, 46b/1, 46b/5, 46b/10, 46b/12, 46b/16, 46b/19, 47a/3, 47a/3, 47a/18, 47b/2, 47bh/33, 48a/15, 48bh/35, 49a/13, 49a/13, 49a/15, 49b/7, 49b/12, 50a/1, 51a/17, 52a/2, 52a/9, 52b/2, 53a/15, 53a/17, 53b/16, 54a/10, 54a/14, 54b/6, 55a/3, 56b/4, 57a/2, 57a/4, 57a/8, 57a/17, 58a/8, 58a/9, 58a/11, 58a/17, 58a/17, 59a/9, 59a/11, 59a/13, 60a/10, 60b/18, 61a/5, 61a/10, 61a/14, 61b/2, 61b/4, 61b/6, 62a/14, 62b/6, 62b/7, 62b/10, 63a/4, 63a/6, 63a/11, 63a/11, 63b/8, 63b/9, 64a/19, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/5, 65a/13, 65a/14, 65a/14, 65a/15, 65a/16, 65b/16, 66a/19, 66b/1, 67b/11, 68a/3, 68b/8, 69a/4, 69b/3, 70b/7, 70b/9, 70b/16, 71a/13, 71b/6, 71b/7, 71b/11, 72a/4, 72a/5, 72a/9, 72a/17, 72b/10, 72b/10, 73a/1, 73b/3, 73b/9, 74a/19, 74b/11, 74b/12, 74b/12, 75a/1, 75a/10, 75b/14, 75b/19, 76a/6, 76a/8, 76a/9, 76ah/24, 76ah/32, 76ah/51, 76ah/57, 76b/2, 76b/16, 76b/19, 76bh/21, 76bh/22, 76bh/24, 76bh/25, 76bh/27, 76bh/29, 76bh/29, 76bh/31, 77a/4, 77a/5, 77a/6, 77a/8, 77ah/24, 77bh/1, 77bh/9, 77bh/25, 77bh/35, 77bh/45, 77bh/64, 77bh/64, 78ah/24, 78ah/27, 78ah/29, 78ah/30, 78ah/50, 78ah/53, 78ah/55, 78ah/58, 78ah/65, 78b/9, 78b/9, 78b/15, 78bh/15, 78bh/39, 78bh/47, 78bh/56, 79a/12, 79a/12, 79a/13, 79a/15, 79ah/17, 79ah/24, 79ah/33, 79ah/55, 79b/10, 79b/15, 79b/17, 79bh/10, 80a/5, 80a/17, 80ah/7, 80ah/8, 80ah/40, 80ah/46, 80b/15, 80b/16, 80b/16, 80b/17, 80bh/15, 80bh/18, 80bh/32, 80bh/55, 80bh/58, 80bh/59, 81a/1, 81a/2, 81ah/5, 81ah/10, 81ah/14, 81ah/17, 81ah/28, 81ah/29, 81ah/37, 81b/4, 81b/6, 81b/10, 81b/10, 81b/12, 81bh/13, 81bh/17, 81bh/42, 82ah/28, 82ah/46, 82b/10, 82b/14, 82b/17, 82bh/23, 82bh/31, 82bh/46, 82bh/48, 82bh/50, 82bh/56, 83a/9, 83a/10, 83ah/42, 83ah/46, 83ah/62, 83bh/56, 84a/2, 84a/3, 84a/7, 84a/7, 84a/16, 84ah/14, 84ah/40, 84ah/63, 84b/10, 84b/11, 84bh/59, 84bh/61, 85ah/37, 85ah/39, 85ah/52, 85ah/61, 85b/1, 85b/7, 85b/9, 85b/10, 85b/10, 85b/15, 85bh/1, 85bh/5, 85bh/7, 85bh/55, 86a/9, 86a/15, 86ah/15, 86ah/40, 86ah/41, 86ah/42, 86ah/43, 86ah/51, 86ah/53, 86b/9, 86b/11, 86b/13, 86b/14, 86b/14, 86b/15, 86b/16, 86bh/3, 86bh/8, 86bh/15, 86bh/19, 86bh/49, 86bh/54, 86bh/56, 87a/5, 87a/9, 87a/18, 87a/18, 87ah/2, 87ah/7, 87ah/10, 87ah/13, 87b/2, 87b/5, 87b/12, 87bh/12, 87bh/13, 87bh/14, 87bh/33, 87bh/41, 87bh/43, 88a/6, 88ah/16, 88ah/18, 88ah/30, 88ah/47, 88b/8, 88b/17, 88bh/5, 88bh/18, 88bh/56, 89ah/27, 89b/3, 89b/7, 89b/11, 89b/12, 89b/13, 89b/13, 89b/14, 89bh/59, 90a/5, 90a/8, 90a/16, 90a/16, 90a/16, 90ah/16, 90ah/20, 90ah/28, 90ah/44, 90ah/48, 90ah/52, 90b/4, 90b/7, 90b/7, 90b/8, 90b/8, 90b/9, 90b/9, 90bh/6, 90bh/18, 90bh/28, 90bh/37, 90bh/45, 90bh/50, 91a/4, 91b/2, 91b/3, 91b/4, 91b/14, 91b/15, 92a/3, 92a/4, 92a/5, 92a/10, 92a/10, 92a/10, 92a/11, 92a/15, 92a/15, 92a/16, 92a/16, 92a/17, 92a/17, 92a/17, 92b/4, 92b/9, 92b/9, 92b/18, 92b/19, 93a/1, 93a/12, 93b/10, 93b/18, 94a/11, 94a/13, 94a/15, 94a/17, 94a/17, 94a/19, 94b/1, 94b/2, 94b/9, 94b/14, 94b/15, 94b/17, 95a/1, 95a/9, 95a/10, 95a/14, 95a/14, 95b/12, 95b/18, 96a/6, 96a/7, 96a/14, 96a/16, 96b/2, 96b/17, 96b/18, 97a/1, 97a/6, 97a/7, 97a/10, 97b/6, 97b/9, 97b/19, 98a/4, 98a/8, 98a/12, 98a/13, 98a/13, 98a/15, 98a/17, 98a/18, 98a/18, 98b/13, 99a/6, 99a/9, 99a/17, 100a/1, 100a/11, 100a/12, 100a/16, 100b/3, 100b/4, 100b/18, 101a/7, 101a/11, 101a/19, 101b/7, 101b/14, 102a/8, 103a/13, 103a/15, 103a/19, 103b/1, 103b/12, 104a/4, 104a/7, 104a/13, 104a/18, 104b/19, 105a/4, 105a/14, 105b/14, 106a/10, 106a/13, 106b/3, 106b/5, 106b/5, 106b/11, 106b/16, 107b/1, 108a/6, 108a/11, 108a/17, 108b/3, 108b/4, 108b/12, 109a/13, 109a/15, 109a/17, 109b/11, 110a/5, 110a/6, 110a/8, 110a/13, 110a/14, 110a/16, 110a/17, 110a/18, 110a/18, 110a/19, 110b/18, 111a/16, 111b/2, 111b/2, 111b/13, 111b/18, 112a/7, 112a/8, 112b/9, 113a/1, 113a/16, 113b/9, 113b/12, 113b/16, 114a/10, 114a/18, 114b/1, 114b/4, 114b/11, 114b/14, 114b/19, 115a/2, 115a/6, 115a/6, 115a/7, 115a/17, 115a/19, 115b/1, 115b/3, 115b/3, 115b/9, 116a/5, 116b/3, 116b/7, 116b/10, 116b/16, 117a/10, 117a/12, 117a/19, 118a/3, 118a/4, 118a/4, 118a/9, 118a/19, 118b/14, 119a/2, 119a/4, 119a/5, 119a/16, 119a/17, 119a/18, 119b/3, 119b/5, 119b/8, 120a/19, 120b/4, 120b/4, 121a/2, 121a/16, 121b/9, 122a/18, 122b/7, 122b/11, 122b/14, 122b/14, 123a/8, 123a/13, 123b/18, 124b/2, 124b/4, 125a/13, 125a/14, 125b/18, 126a/8, 126b/16, 126b/16, 127a/4, 127a/5, 127a/10, 127a/16, 127a/18, 127b/2, 127b/4, 127b/5, 127b/6, 127b/8, 127b/14, 127b/17, 128a/4, 128a/6, 128b/4, 128b/15, 129a/5, 129a/7, 129a/8, 129a/8, 129a/15, 129a/15, 129b/5, 129b/10, 129b/11, 130a/2, 130a/3, 130a/3, 130a/4, 130a/5, 130a/7, 130a/8, 130b/7, 130b/9, 130b/17, 131a/14, 131a/16, 131a/18, 131b/17, 131b/18, 132a/2, 132a/3, 132a/5, 132a/6, 132a/7, 132a/7, 132a/8, 132b/9, 133a/6, 133a/7, 133b/6, 133b/11, 133b/14, 133b/14, 133b/16, 134a/7, 134a/8, 136b/5, 136b/8, 136b/10, 136b/13, 137a/5, 137a/6, 137a/10, 137a/15, 137b/13, 137b/18, 138a/7, 138a/17, 138b/5, 139a/16, 139b/3, 139b/7, 139b/8, 139b/9, 140a/1, 140a/13, 140b/1, 140b/3, 141a/1, 141a/2, 141a/2, 141a/3, 141a/6, 141a/7, 141a/7, 141a/11, 141a/16, 141a/16, 141a/19, 141a/19, 141b/1, 141b/3, 141b/9, 141b/10, 141b/13, 141b/13, 141b/13, 141b/16, 141b/18, 142a/1, 142a/2, 142a/4, 142a/5, 142a/6, 142a/7, 142a/10, 142a/12, 142a/19, 142b/1, 142b/2, 142b/6, 142b/11, 142b/12, 142b/15, 142b/18, 143a/5, 143a/18, 143b/10, 143b/16, 144a/8, 144a/9, 144a/12, 144b/10, 145a/9, 145a/10, 145a/11, 145a/11, 145a/15, 145b/10, 145b/15, 146a/6, 146a/8, 146a/11, 146b/1, 146b/1, 146b/2, 146b/3, 146b/4, 146b/9, 146b/17, 147a/8, 148a/7, 148b/8, 148b/10, 148b/13, 149a/6, 149a/10, 149a/11, 149a/11, 149a/12, 149b/3, 149b/4, 149b/11, 149b/13, 150a/4, 150a/7, 150a/8, 150a/18, 150b/2, 150b/10, 151a/4, 151a/8, 151b/19, 152a/7, 152a/9, 152a/10, 152a/12, 152a/14, 152a/15, 152a/15, 152b/5, 152b/5, 152b/6, 152b/7, 152b/7, 152b/11, 152b/12, 152b/14, 152b/18, 152b/19, 153a/2, 153a/13, 153a/13, 153a/17, 153a/18, 153b/4, 153b/16, 154a/4, 154a/5, 154a/5, 154a/5, 154a/10, 154a/10, 154a/15, 154a/17, 154b/10, 154b/12, 154b/15, 154b/16, 154b/17, 155a/3, 155b/1, 155b/5, 155b/10, 155b/17, 156a/3, 156a/16, 156b/5, 156b/8, 156b/15, 156b/15, 156b/16, 157a/3, 157a/5, 157a/6, 157a/11, 157a/13, 157a/15, 157a/18, 157b/14, 157b/15, 158a/1, 158a/13, 158a/16, 158a/19, 158b/1, 158b/2, 158b/8, 158b/14, 158b/18, 159a/17, 159b/4, 159b/6, 159b/7, 159b/13, 159b/14, 160a/14, 160a/17, 160a/19, 160b/3, 160b/3, 160b/5, 160b/6, 160b/14, 160b/15, 161a/1, 161a/2, 161a/3, 161a/8, 161a/12, 161a/19, 161b/1, 161b/1, 161b/10, 161b/12, 161b/12, 161b/14, 161b/19, 161b/19, 162b/18, 163a/1, 163a/5, 163a/7, 163a/11, 163a/13, 163a/13, 163a/14, 163a/14, 163a/14, 163b/1, 163b/2, 163b/9, 163b/12, 163b/13, 163b/13, 163b/17, 163b/18, 163b/18, 163b/19, 163b/19, 164a/1, 164a/5, 164a/6, 164a/6, 164a/7, 164a/14, 164a/17, 164a/19, 164b/3, 164b/4, 164b/11, 164b/14, 164b/16, 164b/17, 165a/2, 165a/11, 165a/15, 165a/15, 165a/16, 165a/17, 165b/1, 165b/2, 165b/3, 165b/8, 166a/1, 166a/2, 166a/6, 166a/6, 166a/8, 166a/8, 166a/12, 166a/15, 166a/16, 166a/17, 166b/2, 166b/4, 166b/4, 166b/13, 166b/15, 166b/18, 166b/18, 166b/19, 167a/4, 167a/5, 167a/6, 167a/11, 167a/12, 167a/16, 167a/17, 167a/18, 167b/1, 167b/3, 167b/5, 167b/17, 168a/3, 168a/4, 168a/5, 168a/11, 168a/12, 168a/17, 168b/9, 168b/14, 169b/1, 169b/10, 169b/16, 169b/17, 169b/19, 170a/1, 170a/3, 170a/5, 170a/6, 170a/9, 170a/13, 170a/14, 170a/16, 170b/5, 170b/6, 170b/8, 170b/19, 170b/19, 171a/5, 171a/16, 171a/7, 171a/11, 171a/11, 171a/12, 171a/16, 171a/19, 171b/4, 171b/8, 171b/9, 171b/10, 172a/2, 172a/5, 172a/10, 172a/11, 172a/11, 172a/12, 172a/12, 172a/16, 172a/17, 172b/2, 172b/4, 172b/7, 172b/8, 172b/9, 172b/12, 172b/14, 172b/14, 172b/15, 172b/16, 172b/17,

173a/2, 173a/8, 173a/8, 173a/10, 173a/11, 173a/12, 173a/13, 173a/15, 174a/1, 174a/10, 174a/11, 174a/11, 174a/11, 174a/12, 174a/12, 174a/14, 174a/14, 174b/2, 174b/13, 174b/18, 175b/19, 176a/1, 176a/2, 176a/3, 176a/4, 176a/11, 176b/5, 177a/1, 177a/11, 177a/13, 177a/18, 177a/18, 177b/7, 177b/13, 177b/13, 177b/14, 177b/15, 178a/2, 178b/1, 178b/11, 178b/12, 178b/13, 179a/4, 179a/16, 180a/1, 180b/2, 180b/4, 180b/14, 180b/14, 181a/2, 181a/3, 181a/6, 181a/10, 181a/16, 181a/16, 181a/18, 181b/4, 182a/12, 182a/16, 182a/16, 182b/2, 182b/3, 182b/4, 182b/6, 182b/7, 182b/13, 182b/17, 182b/18, 182b/19, 183a/1, 183a/2, 183a/15, 183b/9, 183b/9, 183b/10, 183b/14, 183b/17, 184a/4, 184a/6, 184a/15, 184a/16, 184b/1, 184b/12, 185a/12, 185a/17, 185b/2, 185b/8, 186a/6, 186a/11, 186b/3, 187a/8, 187a/12, 187a/16, 187a/19, 187b/4, 187b/5, 187b/9, 187b/11, 187b/16, 187b/17, 187b/18, 188a/1, 188a/2, 188a/2, 188a/2, 188a/12, 188a/13, 188a/14, 188a/17, 188b/12, 189b/9, 189b/17, 190a/2, 190a/17, 190a/18, 190b/13, 191a/17, 191b/7, 191b/8, 191b/10, 191b/11, 191b/19, 192a/7, 192a/11, 192a/16, 192b/2, 192b/3, 192b/8, 192b/16, 192b/16, 192b/18, 193a/12, 193a/12, 193b/13, 193b/14, 193b/15, 193b/15, 193b/18, 194a/7, 194a/8, 194b/6, 194b/6, 194b/9, 194b/17, 194b/17, 194b/19, 194b/19, 194b/19, 195a/6, 195b/1, 195b/17, 196a/3, 196a/12, 196a/19, 196b/4, 196b/5, 196b/16, 197a/13, 197a/14, 197a/15, 197a/17, 197a/17, 197b/5, 197b/19, 197b/19, 198a/6, 198b/1, 198b/12, 198b/12, 198b/14, 198b/18, 199b/5, 199b/8, 199b/14, 199b/14, 200a/3, 200a/16, 200b/16, 201a/4, 201a/6, 201a/9, 201a/9

o.+dur 71b/9, 75bh/9, 76a/4, 76bh/39, 76bh/41, 77a/9, 78ah/52, 79a/2, 79a/3, 79a/4, 80b/3, 80b/11, 81a/8, 83bh/61, 84ah/17, 84ah/51, 84b/14, 84bh/5, 86b/17, 87ah/49, 88a/12, 88ah/5, 89ah/22, 89ah/26, 95b/14, 95b/15, 95b/16, 95b/16, 95b/18, 95b/19, 96a/17, 96a/18, 96a/19, 96a/19, 96b/5, 96b/10, 97a/3, 97a/6, 98a/6, 98a/11, 99b/11, 100b/3, 103b/17, 105b/13, 106a/7, 106b/1, 106b/4, 106b/10, 106b/13, 107a/11, 109a/14, 109b/1, 112a/17, 113a/9, 113b/19, 115b/4, 117a/11, 117b/12, 121b/6, 121b/11, 121b/14, 122a/5, 123a/1, 123a/2, 123b/7, 123b/12, 123b/13, 124a/11, 131b/9, 132a/4, 132a/8, 132a/12, 132a/15, 132a/17, 132a/19, 132b/2, 133a/17, 134a/8, 135a/17, 136b/6, 138a/15, 139a/2, 139b/10, 141a/3, 142a/13, 142a/16, 144a/7, 144b/3, 144b/4, 145a/17, 145a/19, 145b/5, 145b/15, 153a/3, 154a/9, 155a/12, 155b/6, 156b/1, 156b/15, 156b/17, 157a/8, 157a/13, 157a/16, 157b/5, 157b/9, 157b/13, 157b/15, 158a/3, 158a/11, 158a/12, 158a/15, 158a/17, 158b/2, 158b/9, 159a/3, 159a/3, 159a/5, 159a/7, 159b/19, 160b/4, 160b/7, 166a/11, 166a/15, 166b/4, 166b/6, 167b/4, 167b/5, 167b/9, 167b/18, 169b/16, 170a/7, 170a/14, 171a/17, 172a/14, 172a/18, 172b/1, 172b/6, 172b/10, 172b/11, 172b/11, 173a/3, 180b/4, 181b/5, 181b/8, 183b/1, 184a/6, 184b/13, 186b/14, 188a/15, 188a/16, 188b/8, 188b/10, 189a/10, 189a/18, 189b/5, 189b/14, 190a/5, 190a/7, 190a/14, 190b/2, 190b/15, 191a/7, 191b/3, 191b/4, 192a/4, 192b/5, 192b/14, 193b/3, 193b/18, 194b/12, 194b/15, 195b/12, 196a/2, 196a/4, 196b/4, 197a/16, 197b/2, 197b/5, 197b/12, 197b/15, 198b/6, 198b/18, 199b/1, 199b/3

o.+idi 119b/12

**ol- Olmak**

o.71b/13, 93a/11, 100a/4, 105b/3, 123b/17, 131a/11, 131b/19, 134a/12, 144a/19, 145a/19, 150a/16, 159a/19, 164b/10, 180a/17, 188a/1, 195b/3, 196b/2, 200b/13, 200b/13, 200b/13, 200b/15, 200b/15

o.-a 4a/7, 4a/9, 4a/9, 4a/9, 4a/17, 5a/10, 17b/19, 22b/13, 24a/1, 33b/13, 40a/14, 45a/14, 45a/15, 45b/1, 47bh/1, 48ah/29, 48bh/27, 61a/11, 61b/2, 61b/4, 63a/11, 64b/6, 65a/13, 66b/18, 66b/18, 66b/19, 67b/13, 68a/9, 68b/8, 68b/9, 68b/13, 68b/14, 69a/5, 69a/13, 69b/19, 70b/9, 71b/9, 73a/2, 74b/7, 74b/14, 75a/1, 75bh/25, 75bh/45, 76a/5, 76ah/17, 76ah/43, 76b/1, 76bh/14, 76bh/60, 77ah/59, 77bh/6, 78ah/41, 79a/3, 79a/9, 79a/12, 79a/12, 79a/13, 79bh/33, 80a/5, 80a/17, 80ah/2, 80b/12, 80b/16, 80bh/56, 81b/2, 81b/7, 81b/10, 81b/14, 82a/5, 82a/5, 82a/6, 82a/7, 82a/7, 82a/9, 82a/10, 82bh/32, 82bh/54, 83a/7, 83a/9, 84ah/9, 84ah/37, 84ah/37, 84ah/40, 84ah/40, 84ah/42, 84ah/50, 84ah/54, 84ah/61, 84bh/27, 85a/9, 85b/9, 85b/10, 85bh/56, 85bh/56, 86a/15, 86ah/18, 86ah/61, 86bh/3, 87a/17, 87a/19, 87a/19, 87ah/32, 87ah/52, 87b/2, 87b/3, 87bh/25, 88a/1, 88a/16, 88a/16, 88a/17, 88ah/10, 88ah/36, 88ah/52, 88ah/55, 88bh/11, 88bh/45, 88bh/54, 89a/3, 89a/16, 89ah/36, 89ah/39, 89ah/48, 89bh/9, 90b/18, 90bh/19, 90bh/30, 90bh/32, 90bh/36, 90bh/37, 90bh/45, 90bh/49, 91a/4, 91b/5, 91b/15, 92a/8, 92a/11, 93a/19, 94b/10, 95a/2, 95a/14, 95b/10, 96a/13, 96b/18, 97a/7, 97a/17, 97a/17, 97b/7, 98a/9, 98b/2, 99a/3, 99a/3, 99a/3, 99a/6, 100a/18, 100b/12, 101a/11, 101b/8, 102b/4, 102b/4, 104a/11, 104a/11, 105b/14, 106a/8, 106a/16, 106a/17, 106a/18, 106a/18, 106b/1, 106b/5, 106b/5, 106b/6, 106b/13, 106b/14, 106b/16, 106b/18, 107a/12, 107b/7, 107b/9, 108a/10, 108a/16, 108a/17, 108b/19, 109a/15, 109b/4, 109b/4, 111b/19, 112b/15, 113a/19, 113b/1, 113b/16, 114a/2, 114a/12, 114a/13, 114a/15, 114a/16, 114b/7, 114b/8, 114b/12, 115b/5, 115b/8, 115b/8, 116b/3, 116b/4, 116b/10, 116b/15, 116b/16, 116b/17, 117a/7, 117a/8, 117a/14, 117a/16, 117b/5, 117b/14, 117b/15, 119a/3, 119a/10, 119b/17, 120b/14, 121b/14, 122a/6, 122b/7, 122b/8, 123a/1, 123b/6, 123b/8, 123b/13, 124a/1, 124b/3, 124b/4, 124b/17, 124b/17, 124b/17, 124b/18, 124b/18, 124b/19, 124b/19, 125b/13, 126b/7, 127a/12, 127b/17, 128b/14, 129a/14, 131a/13, 132a/5, 133b/1, 134a/15, 134b/3, 134b/4, 134b/5, 134b/7, 134b/8, 134b/9, 134b/9, 134b/10, 134b/12, 134b/14, 134b/15, 135a/1, 135a/1, 135a/2, 135a/3, 135a/5, 135a/6, 135a/7, 135a/10, 135a/11, 135b/4, 135b/15, 135b/16, 136a/17, 137a/17, 137b/11, 138a/4, 138b/5, 138b/10, 138b/17, 138b/18, 139a/4, 139a/15, 139b/10, 139b/11, 139b/15, 139b/18, 141a/14, 141a/15, 141b/10, 142a/6, 142a/8, 142b/11, 144a/6, 144a/13, 144b/1, 144b/1, 144b/2, 144b/2, 144b/2, 144b/3, 144b/4, 144b/4, 145a/15, 145a/15, 145a/18, 145b/5, 145b/6, 145b/7, 146b/14, 147a/1, 149a/2, 149a/10, 149a/15, 149b/8, 150a/8, 150a/8, 150a/10, 150a/13, 150a/14, 150a/18, 150b/2, 150b/14, 150b/16, 151a/2, 151a/3, 151a/3, 151a/17, 151a/17, 151a/18, 151a/18, 152a/18, 153a/6, 153a/17, 154a/9, 154a/9, 154a/17, 154a/17, 155a/12, 156a/6, 157a/1, 157a/11, 157a/12, 157a/16, 157a/18, 158a/1, 158a/11, 158a/16, 158b/4, 158b/10, 158b/11, 158b/18, 158b/19, 159a/3, 159a/4, 159a/7, 159a/8, 159a/12, 159a/15, 159b/6, 159b/13, 159b/14, 160a/1, 160a/2, 160a/3, 160a/13, 160b/6, 160b/13, 161a/2, 161a/10, 161a/11, 161a/16, 161a/17, 161b/5, 161b/11, 161b/13, 161b/17, 162a/3, 163a/11, 163a/13, 163b/2, 164a/19, 164b/12, 164b/16, 165a/10, 165a/11, 165a/14, 165b/8, 166a/6, 166a/8, 166a/8, 166a/14, 167a/13, 167b/1, 167b/8, 167b/10, 168a/17, 168b/5, 168b/7, 168b/7, 168b/12, 168b/17, 169a/1, 169a/7, 169a/9, 169a/11, 169b/17, 169b/18, 170b/2, 170b/3, 170b/4, 170b/8, 170b/12, 170b/15, 171b/6, 171b/8, 172a/2, 172a/9, 172a/13, 172a/19, 172b/2, 172b/6, 172b/11, 173a/3, 173b/19, 174a/1, 176a/3, 179a/4, 179b/10, 180a/1, 181a/4, 181a/7, 181a/17, 181b/15, 181b/16, 182b/5, 182b/7, 183a/2, 183a/6, 183a/8, 183a/9, 183a/9, 183b/7, 183b/9, 184b/2, 184b/3, 184b/3, 184b/4, 184b/7, 184b/9, 185a/9, 185b/4, 186a/10, 186b/12, 187b/6, 188a/15, 188b/12, 188b/13, 189b/17, 191b/3, 191b/4, 191b/12, 192a/19, 192b/18, 192b/19, 193a/9, 193b/11, 193b/12, 194a/4, 194a/9, 194a/16, 194a/18, 194a/19, 194b/17, 194b/17, 194b/18, 195b/1, 196b/6, 196b/7, 196b/8, 196b/8, 196b/8, 196b/9, 196b/9, 196b/10, 196b/10, 196b/11, 196b/11, 196b/12, 196b/12, 196b/13, 196b/14, 197a/5, 197a/13, 197a/17, 197a/17, 197b/5, 197b/6, 197b/17, 198a/1, 198a/18, 198a/19, 199a/7, 199a/10, 199b/15, 199b/15, 200a/2, 200a/19, 200a/19, 200b/16, 200b/16, 200b/17

o.-acağı 29a/13, 41a/4, 43b/18

o.-acağın 9a/2

- o.-acağına 43b/15, 43b/16  
o.-acağını 29a/19, 40a/14  
o.-acağ 42b/13, 75a/12, 94a/2, 153b/17, 172a/8  
o.-acağdur 5b/7, 45a/12, 77b/10, 92a/17  
o.-acağdurlar 175b/14  
o.-acağları 4a/16  
o.-alar 63a/12, 75bh/8, 75bh/11, 75bh/12, 76a/9, 77a/2, 77ah/34, 79a/3, 79b/18, 79bh/27, 81b/5, 82bh/14, 82bh/23, 84a/12, 84ah/29, 84ah/32, 85bh/27, 85bh/29, 85bh/32, 86a/16, 87ah/31, 89ah/4, 89ah/49, 91b/15, 92a/5, 93b/11, 93b/18, 94a/7, 95a/14, 95a/16, 96b/5, 97a/15, 97b/5, 97b/6, 98a/2, 99a/14, 106a/8, 106a/13, 111a/16, 116a/11, 116a/13, 116a/13, 120a/19, 122b/13, 123a/13, 124a/1, 129a/8, 132b/17, 132b/18, 133a/9, 135a/17, 139b/16, 143a/16, 144a/5, 147b/17, 150a/17, 152a/15, 154a/17, 157a/14, 157b/1, 157b/15, 158a/12, 160b/19, 162a/10, 169a/16, 171a/4, 171b/1, 179a/10, 186a/15, 186a/16, 186b/2, 186b/17, 199b/19  
o.-alum 33a/1  
o.-amayalar 149a/13, 162b/7  
o.-amaz 99b/8, 143a/1, 143a/1, 143a/3, 151a/13  
o.-amazsın 131a/6  
o.-araç 69a/17  
o.-asuz 6a/10, 28b/2, 79a/16, 96b/3, 96b/4, 120a/1, 152a/9  
o.-asın 39b/7, 46b/14, 76ah/45, 78ah/24, 86bh/44, 88bh/11, 88bh/55, 103b/18, 129b/6, 129b/7, 133a/10, 138b/17, 144a/7, 146b/8, 200b/8, 200b/8, 200b/9  
o.-avuz 143b/16, 201a/5  
o.-aydum 83b/2, 200a/7, 200a/8  
o.-aydı 83a/19, 83b/1, 83b/6, 110b/2, 131b/18, 155b/12, 171b/2, 173a/6, 174a/16, 179b/13, 199a/11  
o.-aydılar 146b/15  
o.-ayum 63b/7, 77bh/26, 80bh/58, 82ah/56, 86ah/22, 89bh/38, 101a/19, 102b/2, 127a/12, 128a/13, 130a/14, 130a/16, 130b/16, 131a/5  
o.-ayidum 83b/3  
o.-dı 169b/13  
o.-dukdan 10a/11  
o.-dum 46b/15, 77ah/43, 78bh/3, 130a/13  
o.-duğun 82ah/38  
o.-duđunđa 113a/13  
o.-duğı 5b/7, 9a/2, 22b/10, 22b/13, 34a/17, 34b/3, 40a/1, 48ah/30, 55b/5, 66a/3, 68a/6, 70a/12, 74a/11, 75bh/6, 82bh/59, 90a/1, 90b/4, 116a/16, 120a/6, 121a/11, 161b/8  
o.-duğıdur 13a/14  
o.-duğın 6a/7, 9b/12, 9b/12, 18b/19, 54a/4, 119a/8, 130a/4, 164b/15, 165b/19, 171a/13  
o.-duğına 15a/10, 34b/13, 42a/4, 93a/10  
o.-duğında 22b/11, 46a/9, 48ah/4, 56b/13, 90ah/52, 132a/14  
o.-duğından 7a/18, 15a/13, 56a/15, 60a/8, 60a/9, 77ah/2, 77ah/41, 131b/4, 137b/11  
o.-duğındandur 96b/15  
o.-duğının 32b/16  
o.-duğıçın 29b/7, 29b/8, 32b/4, 69b/11, 77bh/4, 77bh/18, 79ah/27  
o.-duğ 33b/12, 120a/5  
o.-duğca 3b/8, 31a/18, 32b/9, 79ah/59, 81a/10, 84ah/35, 97b/9, 113b/11, 122a/6  
o.-duğda 5b/11, 7b/4, 8a/10, 9b/18, 10a/15, 10b/15, 10b/16, 11a/16, 13a/8, 17b/7, 19b/9, 22b/1, 30b/6, 31b/4, 32a/7, 33b/12, 34a/2, 36b/3, 37a/10, 38b/15, 38b/16, 40b/3, 41b/2, 44a/2, 44a/8, 47bh/22, 48a/18, 51a/7, 53b/19, 57a/15, 59b/2, 75b/17, 76ah/28, 88bh/33, 92a/4, 120b/1, 121a/5, 121b/1, 127a/18, 128b/14, 129a/2, 130a/3, 137b/5, 137b/13, 153a/2, 154b/3, 167a/15, 174a/2  
o.-duğdan 49a/15, 56a/2, 58a/12, 62a/2, 68a/11, 154a/19  
o.-duğları 5b/8, 11b/5, 18a/11  
o.-duğların 9b/10, 12a/15, 117a/3  
o.-duğlarına 16a/15  
o.-duğlarında 23a/10, 33a/2, 115a/3, 153b/15  
o.-duğlarından 49b/2, 76a/5  
o.-duğ 131b/19, 201a/1  
o.-dı 2a/2, 3b/6, 8a/10, 8a/11, 8b/5, 10a/2, 14b/6, 20b/11, 20b/16, 24b/16, 26b/10, 30b/17, 31a/2, 31a/4, 32b/3, 33b/3, 33b/6, 34a/1, 35b/16, 36a/8, 36a/12, 36a/15, 38a/11, 38a/16, 38a/19, 38b/8, 39a/18, 40b/12, 41a/9, 42a/7, 42a/10, 44a/3, 44b/18, 46b/12, 47a/3, 47a/13, 47a/17, 47bh/27, 47bh/29, 47bh/33, 48a/14, 48ah/5, 48ah/27, 48ah/47, 48b/5, 48b/11, 48bh/37, 48bh/45, 49b/13, 50a/11, 50b/6, 51a/8, 52a/5, 54a/10, 54a/14, 58a/4, 59a/17, 59a/18, 59b/18, 59b/19, 60b/10, 60b/11, 71a/9, 71a/10, 71a/11, 71a/15, 71a/17, 73b/2, 75b/8, 75bh/19, 76ah/29, 76bh/32, 77ah/27, 77bh/56, 78ah/4, 78b/3, 78bh/2, 79ah/31, 79bh/57, 80ah/27, 80bh/63, 81ah/3, 82bh/27, 83ah/44, 83bh/7, 84bh/24, 85a/5, 85a/18, 85a/18, 85ah/1, 86ah/24, 86ah/53, 89ah/60, 89ah/63, 90ah/16, 90ah/50, 93a/9, 94a/16, 97b/13, 100a/17, 100a/17, 100a/18, 103a/1, 103a/1, 103a/3, 103a/6, 103b/5, 107a/6, 108a/1, 108b/15, 111a/1, 111a/2, 117b/4, 118a/7, 126b/12, 126b/16, 129b/4, 131b/15, 135b/11, 142b/9, 144a/6, 144a/19, 145b/9, 150a/16, 154a/3, 155a/4, 155a/8, 156a/9, 159a/19, 164b/7, 164b/10, 172a/2, 184b/14, 188b/9, 194b/2, 195a/2, 195a/2, 195b/4  
o.-dılar 6a/17, 7b/6, 18a/13, 19a/12, 20a/7, 22a/13, 22b/5, 22b/10, 23b/2, 28b/6, 31a/10, 34a/1, 36b/4, 38b/11, 38b/11, 42a/19, 44a/14, 48a/11, 48ah/51, 48b/1, 59b/16, 60a/13, 60b/2, 60b/3, 88ah/25, 94a/9, 105b/17, 106b/19, 142a/18, 142b/2, 152b/12, 152b/14, 153b/17, 154b/19  
o.-ıcağ 60b/9  
o.-ınca 18a/15, 84bh/58, 96b/14  
o.-ıncaya 37a/17, 66a/9  
o.-ıñuz 46a/2, 83bh/26, 83bh/27  
o.-ıyor 33b/8  
o.-ma 84ah/5, 143b/5, 200b/15, 200b/15  
o.-madan 197b/10  
o.-maduđunđa 113a/13  
o.-maduğı 118a/5  
o.-maduğına 80ah/27  
o.-maduğından 2a/19, 11b/12, 15a/4, 54b/19, 80bh/8, 88bh/31, 133b/14  
o.-maduğca 53b/18, 87b/9, 114b/5, 115b/6, 157b/9, 163b/13, 170a/19  
o.-maduğlarına 12a/16  
o.-maduğ 127a/13  
o.-madı 79bh/58, 82b/19, 103a/8, 107b/13, 121b/3, 121b/4, 126b/17, 190b/15, 201a/6  
o.-madılar 59a/13, 88ah/23, 110a/4  
o.-madın 39b/13, 159a/10  
o.-mak 122b/19  
o.-maları 103a/2  
o.-malarıdur 160a/3  
o.-malarla 40a/10  
o.-malarına 7a/15, 34b/2, 87ah/19, 174b/15  
o.-mam 120a/10  
o.-maması 38b/5, 87b/9, 87b/16  
o.-mamasıdur 110a/15  
o.-mamasına 85a/5  
o.-mamağıla 26b/11  
o.-mamağın 18a/2, 22a/1, 22a/4, 37b/14, 60a/17, 133b/11  
o.-mamağ 6a/17, 24a/2, 122a/8  
o.-mamış 106a/18, 106a/18, 107b/7  
o.-mamışdur 15a/14, 22b/18, 22b/19, 41a/18, 70b/4, 82b/13, 82b/13, 86b/18, 91a/8, 158b/14  
o.-masa 51a/9, 83bh/45, 105b/6, 106a/4, 106a/5, 114a/15, 123b/10, 127b/12, 185b/14  
o.-masun 34a/9, 40a/15, 155a/7  
o.-ması 68b/2, 68b/7, 69a/2, 69a/7, 69a/12, 69b/1, 77a/18, 85b/2, 93a/5, 96a/5, 106b/11, 169b/3  
o.-masın 74a/4, 83ah/52, 116b/1, 187b/13  
o.-masına 134a/14, 175a/19  
o.-masınuğ 86bh/6, 156b/3  
o.-maya 2a/8, 19a/3, 65a/1, 65a/16, 72b/10, 72b/11, 73a/6, 74b/12, 74b/12, 77b/10, 78b/16, 79a/14, 80a/6, 80a/16, 80bh/57, 81bh/42, 82ah/5, 82ah/13, 82ah/14, 83a/11, 83bh/12, 83bh/37, 84ah/18, 84bh/10, 84bh/35,

84bh/36, 84bh/37, 84bh/39, 84bh/40, 84bh/42, 84bh/44, 84bh/44, 84bh/45, 84bh/47, 85bh/49, 85bh/54, 87ah/34, 87bh/24, 88a/13, 89bh/11, 90bh/50, 91b/2, 91b/11, 92a/2, 95a/1, 97a/5, 97a/17, 99b/10, 101a/6, 101b/8, 102a/2, 104b/4, 104b/4, 104b/4, 106a/1, 106a/5, 107a/15, 107b/7, 108a/4, 112a/9, 113b/5, 113b/19, 115a/3, 116b/19, 119a/3, 119b/5, 120a/19, 123a/7, 123b/8, 123b/11, 124a/19, 125a/9, 125b/18, 129b/13, 131b/13, 132a/14, 132b/8, 134b/3, 139a/15, 139b/4, 141b/2, 142b/11, 144a/15, 144a/16, 144a/17, 145b/9, 148b/5, 151a/10, 151b/3, 151b/15, 153a/14, 157a/18, 157b/8, 158a/2, 158a/18, 159b/14, 160a/2, 161a/8, 161a/13, 161b/12, 161b/12, 163a/7, 164a/7, 164b/15, 164b/16, 166a/8, 170a/8, 170a/18, 170a/18, 170b/15, 170b/18, 171a/9, 171a/19, 171b/7, 171b/7, 172a/1, 173a/7, 182b/13, 190b/3, 192b/19, 194b/10, 199b/10, 200b/17

o.-mayacağın 22b/12  
o.-mayacaklarına 28b/7, 28b/8  
o.-mayalar 77ah/54, 77bh/49, 111a/17, 119a/3, 130b/4, 132b/16, 146b/11, 152a/8  
o.-mayalum 54a/5  
o.-mayan 154b/8  
o.-mayana 85b/11  
o.-mayanlara 75a/6  
o.-mayanunç 33a/8  
o.-mayanı 191b/16  
o.-mayup 6b/16, 10a/15, 12a/16, 12b/11, 13a/2, 15b/6, 17a/10, 20a/13, 20a/14, 26b/12, 27b/17, 30b/8, 31b/1, 33a/6, 35a/9, 35a/12, 38a/11, 39a/4, 43a/14, 48a/13, 53b/14, 56b/7, 56b/12, 59b/14, 76a/19, 76ah/25, 78ah/14, 79ah/57, 79bh/44, 80ah/30, 81bh/32, 82bh/46, 85bh/55, 87ah/34, 87b/18, 88ah/39, 93b/5, 116a/9, 116b/19, 122a/10, 130a/17, 131b/9, 133a/19, 136a/18, 138a/16, 139a/15, 146b/11, 156b/8, 157b/6, 158a/2, 159a/4, 164a/7, 165b/12, 166a/6, 168a/1, 171a/19, 173a/7, 183a/5  
o.-mayınca 89bh/4, 119b/19, 157b/10, 188a/11  
o.-maz 10a/12, 14b/14, 15b/10, 25b/9, 25b/9, 60b/8, 60b/8, 60b/9, 61a/14, 66a/1, 66a/9, 66a/11, 66b/15, 67b/16, 68a/2, 68a/11, 68a/17, 70b/7, 74b/6, 74b/7, 75bh/15, 75bh/33, 76ah/17, 77ah/19, 77ah/38, 77b/12, 77b/12, 77b/13, 77b/14, 78ah/46, 81b/10, 81b/10, 82b/10, 83a/9, 87ah/26, 87b/9, 87b/11, 88a/7, 88ah/3, 89bh/12, 99b/4, 99b/5, 106a/6, 111a/12, 112a/3, 119b/19, 120b/18, 130b/11, 132b/3, 133b/9, 138b/17, 140b/8, 140b/11, 146a/2, 148b/8, 151a/13, 155a/19, 155b/18, 155b/19, 156b/17, 157a/7, 157b/10, 158a/3, 158b/9, 166a/2, 166a/4, 166b/16, 168a/2, 168a/2, 168a/5, 168b/19, 172a/1, 175b/11, 183b/11, 184a/18, 188a/11, 190a/10, 191b/11, 192a/9, 193a/5, 197b/4, 200b/12  
o.-mazam 15a/11, 40a/6  
o.-mazdan 76bh/7, 93a/6, 157a/17, 186b/2  
o.-mazdı 25a/11  
o.-mazlar 82b/12, 102a/4, 115a/1, 115a/2, 123b/17  
o.-mazsarı 143b/12  
o.-mazi 98b/6  
o.-mağa 7b/9, 11a/12, 36b/19, 47a/2, 50a/3, 58b/13, 120b/4, 138b/18  
o.-mağıla 2b/3, 2b/10, 20a/8, 21a/1, 42a/7, 58a/12, 82bh/43, 85ah/2, 129a/9  
o.-mağın 2b/2, 3b/13, 6b/1, 6b/2, 7a/17, 9a/15, 11a/14, 15a/4, 15b/8, 17b/4, 19a/12, 20b/8, 20b/9, 20b/14, 21a/7, 21a/15, 21b/7, 21b/12, 22a/1, 22b/2, 25a/17, 25b/14, 26a/2, 26b/14, 33b/9, 34a/7, 35a/16, 35b/19, 36a/10, 37b/11, 38a/10, 39a/12, 41b/7, 46b/19, 48bh/18, 49b/10, 50a/0, 52a/16, 52ah/5, 53a/18, 53b/2, 53b/14, 53b/19, 54a/3, 54b/17, 55a/7, 55a/17, 55b/10, 56a/10, 57a/11, 58a/11, 59b/13, 77bh/43, 81ah/12, 85ah/18, 146b/4, 175a/4  
o.-mağıçün 16b/16, 34a/16, 34b/2, 34b/4, 138b/13  
o.-mağ 4b/1, 15b/14, 22b/3, 28b/12, 29a/12, 31b/5, 37a/18, 46b/16, 68a/13, 79ah/18, 82bh/4, 84ah/57, 85a/7, 86ah/57, 86b/10, 86b/10, 86b/12, 97a/4, 113a/7, 116a/19, 118b/5, 134a/18, 134a/18, 134a/19, 136a/5,

143a/15, 161a/19, 161b/6, 161b/11, 161b/13, 161b/14, 170b/19, 172a/1, 200b/1, 200b/1, 200b/1, 200b/2, 200b/2, 200b/2, 200b/3, 200b/3, 200b/3, 200b/4  
o.-mağdadur 131b/7  
o.-mağdan 87ah/37, 130b/11  
o.-mağdur 15b/13, 68b/8, 68b/12, 86b/11, 93a/10, 94b/15, 102b/18, 121b/7  
o.-mağ 120a/9  
o.-miş 3b/5, 18a/15, 18b/2, 19b/11, 31b/2, 31b/6, 36b/9, 42b/17, 62b/19, 75a/1, 75bh/55, 76ah/46, 76bh/35, 77b/19, 77bh/6, 79ah/61, 80a/5, 82a/10, 82bh/44, 83bh/46, 88a/11, 89ah/49, 90b/6, 91a/14, 98b/2, 98b/2, 101a/11, 102b/13, 108a/10, 108a/11, 109a/18, 111b/3, 121b/9, 122a/3, 122b/8, 128b/12, 133b/19, 138a/10, 139b/11, 154a/19, 155a/9, 157a/12, 172b/10, 184b/2, 192a/3, 200b/9  
o.-mişdur 7b/15, 8b/8, 8b/10, 9a/13, 10a/3, 11a/3, 12b/5, 15a/7, 18a/6, 18a/16, 18a/19, 19a/11, 19a/16, 20a/9, 20a/10, 23b/5, 23b/8, 23b/9, 25b/7, 25b/8, 26a/10, 29a/4, 29a/14, 30a/8, 30a/12, 31a/17, 32a/17, 32a/18, 32b/2, 33b/7, 35a/15, 36b/5, 36b/6, 36b/7, 38b/3, 38b/3, 38b/14, 40b/18, 42b/2, 43b/2, 43b/3, 44b/12, 45a/17, 46b/9, 48ah/35, 49a/19, 50b/8, 50b/15, 51a/2, 51a/5, 51b/7, 51b/18, 52a/1, 52a/13, 52b/4, 52b/8, 54b/17, 55a/3, 67b/12, 70b/4, 70b/8, 76b/11, 78b/7, 79a/17, 79bh/28, 80a/18, 80a/19, 82bh/8, 84ah/62, 87a/4, 87ah/1, 87ah/12, 87ah/63, 93a/11, 93b/11, 95a/3, 95b/1, 97b/11, 97b/18, 99b/16, 105b/19, 117a/11, 125b/9, 125b/10, 125b/11, 144a/9, 144b/5, 145a/5, 146b/9, 150b/1, 150b/10, 154a/6, 155a/11, 156a/2, 156a/6, 156b/4, 156b/5, 156b/13, 157b/17, 158a/7, 159a/13, 159b/1, 172b/5, 172b/18, 173a/1, 173b/16, 175a/2, 180b/2, 180b/14, 181a/18, 182a/12, 188a/14, 193a/8, 198b/2  
o.-mişdi 39a/3  
o.-mişken 60a/10, 84ah/58  
o.-mişler 45b/12, 48ah/31, 53b/11, 142b/11, 182b/14  
o.-mişlardur 23a/8, 23a/9, 51b/18, 98b/17, 101a/3, 107a/3, 138a/7, 184b/14  
o.-mişleri 174b/1  
o.-mişsuz 119b/10  
o.-mişsin 85ah/7  
o.-mişüm 60b/10  
o.-mişidi 6b/6, 6b/18, 29b/10, 34b/11, 107b/12, 109a/4, 126a/5, 130b/5  
o.-sa 3b/8, 10b/17, 17a/19, 18b/4, 19b/16, 37b/15, 45a/14, 62a/5, 71b/3, 74a/15, 76ah/59, 77b/19, 78ah/38, 78bh/19, 79b/2, 81b/7, 82bh/3, 83ah/9, 83bh/50, 84bh/54, 87b/7, 89a/19, 92b/11, 93b/10, 94a/15, 95b/2, 96a/7, 96a/7, 98a/3, 99a/7, 105a/18, 105a/19, 105b/1, 111b/19, 117a/10, 132a/4, 132b/18, 134b/12, 145b/4, 148b/12, 151a/8, 153b/18, 154b/9, 156b/1, 161a/18, 182a/6, 192b/15, 194b/7, 199a/11  
o.-salar 17a/9, 76b/13, 116a/9, 119a/2, 160a/5, 174b/15, 194a/7  
o.-sam 75bh/44, 75bh/46  
o.-sayduğ 71a/12  
o.-sağ 88bh/22  
o.-sun 3b/11, 3b/12, 30b/3, 36b/16, 37a/17, 40a/8, 46b/5, 64a/6, 80bh/53, 84bh/56, 86ah/32, 87bh/52, 88ah/57, 92b/18, 109b/11, 113b/7, 122a/19, 154a/6, 189b/15  
o.-sunlar 127a/8  
o.-up 2a/2, 2a/18, 2b/1, 2b/9, 3a/12, 3b/14, 4a/7, 5b/10, 5b/12, 5b/13, 5b/18, 6a/7, 6a/9, 6b/7, 7a/17, 7b/4, 7b/5, 7b/8, 7b/11, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/16, 8b/18, 9a/5, 9b/1, 9b/5, 9b/5, 10a/12, 11a/9, 11a/11, 11a/16, 11a/19, 11b/2, 12a/2, 12a/9, 12a/12, 12a/14, 12a/15, 12b/5, 12b/11, 12b/14, 13a/4, 13a/13, 13a/14, 14b/6, 15a/13, 15a/16, 15a/18, 15b/1, 16a/9, 16a/13, 16b/12, 16b/14, 16b/18, 16b/19, 17a/15, 17b/8, 17b/9, 18a/14, 18a/18, 19a/10, 20a/8, 20a/12, 20a/16, 20a/18, 20a/19, 20b/8, 20b/11, 20b/13, 21a/2, 21a/2, 21a/9, 21a/11, 21b/10, 21b/17, 22a/2, 22a/16, 22a/16, 22a/17, 22a/19, 22b/1, 22b/4, 22b/4, 23a/4, 23a/10, 23a/12, 23a/14, 23a/17, 23b/3, 23b/18, 24b/3, 25a/5, 25a/10, 25a/10, 25a/15, 25b/2, 25b/2, 25b/4, 25b/5, 25b/6, 25b/7, 25b/15, 26a/5,

26a/10, 26b/8, 27b/7, 27b/19, 28b/13, 28b/17, 29a/7, 29b/8, 29b/11, 29b/14, 30a/5, 30b/18, 31a/9, 31a/13, 31b/1, 32a/4, 32a/10, 32a/10, 32b/6, 32b/7, 32b/8, 32b/10, 33a/4, 33a/6, 34b/12, 35a/12, 35a/12, 35a/15, 36a/2, 36a/5, 36a/5, 36a/6, 36a/11, 36a/15, 37a/13, 37b/4, 37b/9, 37b/12, 38b/7, 38b/14, 38b/15, 39a/5, 39a/6, 39a/8, 39a/16, 39b/18, 40a/1, 40a/9, 40a/9, 40a/12, 40a/18, 40a/19, 40b/7, 40b/8, 40b/14, 40b/14, 41a/11, 42a/7, 42a/8, 42a/9, 42a/16, 42a/17, 42b/3, 42b/8, 42b/18, 43a/14, 43b/3, 43b/8, 43b/15, 43b/16, 44a/1, 44a/1, 46b/8, 47a/1, 47a/15, 47b/4, 48a/5, 48a/12, 48a/13, 48a/14, 48a/18, 48ah/4, 48ah/50, 48b/1, 48b/14, 48bh/25, 49a/16, 49a/18, 49a/19, 49b/3, 49b/8, 49b/8, 50a/2, 50a/5, 50a/7, 50a/9, 50a/12, 50b/2, 50b/13, 51a/6, 51a/7, 51a/11, 51a/12, 51a/16, 51a/17, 51b/5, 51b/8, 51b/9, 51b/18, 52a/4, 52a/7, 52a/9, 52a/13, 52a/14, 52a/15, 52a/19, 52ah/3, 52b/1, 52b/7, 52b/11, 52b/12, 52b/15, 52b/15, 52b/18, 53a/4, 53a/4, 53a/11, 53a/13, 53a/15, 53b/5, 53b/9, 53b/16, 53b/17, 54a/1, 54a/15, 54a/16, 54a/17, 54a/18, 54b/10, 54b/12, 55a/5, 55a/6, 55a/8, 55a/13, 55a/18, 55b/17, 56a/1, 56a/6, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 56b/13, 56b/17, 57a/10, 57a/13, 57a/18, 57b/3, 57b/9, 57b/13, 58a/2, 58a/3, 58a/5, 58a/9, 58b/5, 58b/12, 58b/13, 58b/14, 59a/3, 59a/5, 59a/11, 59a/15, 59b/15, 59b/16, 59b/19, 60a/16, 60b/6, 61b/18, 63a/11, 64a/6, 66a/5, 68b/9, 69b/19, 75bh/13, 75bh/38, 76ah/16, 76ah/38, 76ah/53, 76b/1, 76bh/64, 77a/5, 77bh/22, 77bh/33, 77bh/46, 78bh/41, 79ah/3, 79ah/22, 79bh/7, 80b/3, 80bh/12, 80bh/14, 80bh/56, 81a/7, 81ah/20, 82bh/39, 82bh/60, 83a/14, 83a/15, 83ah/59, 84ah/41, 84ah/44, 84ah/49, 85b/1, 85bh/58, 86ah/6, 86ah/11, 86bh/3, 87ah/28, 87ah/39, 87ah/55, 87b/9, 87bh/34, 88ah/4, 88ah/52, 88bh/2, 88bh/32, 88bh/54, 88bh/62, 89ah/37, 89ah/40, 89ah/48, 89ah/61, 89b/6, 89b/11, 89bh/24, 89bh/38, 89bh/40, 90ah/2, 90ah/20, 90bh/25, 90bh/33, 91a/7, 91a/11, 91b/12, 92a/2, 92a/11, 92a/18, 92b/4, 95b/8, 95b/18, 96b/8, 98a/18, 99a/3, 102b/1, 103b/5, 105a/5, 105b/3, 107a/6, 109b/7, 110a/16, 112a/9, 113b/1, 113b/3, 113b/9, 114b/11, 115a/17, 115b/9, 116a/9, 116a/12, 116a/12, 116b/5, 116b/14, 117a/15, 117b/4, 121a/19, 121b/2, 122b/1, 123a/13, 123b/6, 124b/5, 125a/10, 126b/9, 127a/7, 127a/13, 127b/14, 128a/6, 129a/10, 129a/11, 129b/13, 130a/14, 130b/16, 131b/13, 132a/13, 132b/4, 132b/6, 132b/11, 134b/6, 134b/9, 137a/8, 137a/12, 137a/15, 137b/7, 137b/10, 138a/5, 138b/14, 139b/1, 139b/3, 139b/16, 141b/18, 142a/11, 142b/13, 143a/17, 146b/19, 147a/1, 147b/17, 148b/6, 149a/17, 149b/11, 150a/7, 150a/15, 150b/10, 150b/15, 150b/16, 151a/14, 151a/17, 151a/17, 151b/15, 152a/8, 153a/2, 154a/11, 154a/16, 154b/13, 154b/18, 156a/1, 157a/18, 159b/10, 159b/16, 160a/1, 160a/13, 161b/9, 162a/13, 162a/16, 163a/12, 163b/5, 164b/12, 164b/16, 164b/16, 165b/3, 165b/7, 165b/8, 168a/3, 168a/7, 168b/17, 168b/8, 168b/13, 169a/2, 169a/2, 171a/1, 172b/2, 172b/2, 174a/12, 174a/15, 174b/15, 175a/4, 177b/14, 179a/9, 179a/11, 179b/6, 181b/1, 181b/12, 182b/8, 188a/9, 188b/11, 189b/9, 190b/3, 191a/7, 191b/15, 192b/4, 193a/8, 193a/10, 193b/6, 194a/16, 195a/1, 195a/1, 199a/17, 201a/5, 201a/12

o.-ur 4a/8, 7a/13, 14b/19, 15b/11, 16b/2, 17b/13, 24a/13, 25b/10, 29a/6, 29a/8, 34b/12, 41a/19, 42b/19, 44a/10, 44b/17, 46a/7, 51a/9, 60b/8, 62b/2, 62b/12, 62b/19, 63b/19, 64a/6, 64b/7, 65a/6, 66a/17, 66a/18, 66b/15, 68a/4, 68a/10, 68a/11, 68a/18, 68b/12, 68b/16, 69a/2, 69b/10, 70b/7, 73b/9, 74b/12, 74b/13, 75bh/14, 75bh/21, 75bh/22, 75bh/55, 76a/15, 76a/18, 76a/19, 76b/5, 76bh/35, 76bh/53, 76bh/66, 77ah/18, 77ah/31, 77b/8, 77b/18, 77bh/27, 77bh/30, 77bh/55, 78a/3, 78ah/19, 78ah/45, 78ah/58, 79ah/51, 79ah/54, 79ah/64, 80b/1, 80b/2, 80b/6, 80bh/11, 81b/4, 81bh/4, 81bh/6, 81bh/43, 82ah/27, 82b/16, 82bh/41, 83ah/5, 83ah/28, 83ah/29, 83ah/30, 83ah/60, 83bh/60, 84ah/58, 84ah/60, 85ah/57, 85bh/53, 85bh/58, 85bh/61, 86a/10, 86a/18, 86ah/27, 86b/19, 86bh/4, 87a/5, 87ah/25, 87b/8, 87b/10, 87b/11, 87b/16, 87b/16, 87bh/12, 88a/2, 88a/11, 88ah/55,

88bh/28, 89a/9, 89a/15, 89ah/9, 89ah/25, 89ah/49, 89b/1, 89b/1, 89b/16, 89bh/28, 89bh/56, 90a/2, 90a/10, 90ah/12, 90ah/39, 90ah/45, 91a/11, 91a/14, 91a/14, 91b/3, 92b/10, 93a/17, 94a/13, 94a/17, 94a/18, 94b/3, 94b/3, 95a/19, 95b/9, 95b/11, 96a/16, 96a/18, 96a/18, 97b/9, 98a/3, 98b/6, 99a/5, 99a/14, 99b/2, 99b/12, 99b/19, 100b/2, 100b/5, 102b/6, 102b/13, 102b/13, 102b/14, 103b/2, 104a/13, 104b/5, 105b/2, 105b/3, 106a/1, 106a/2, 106a/19, 106b/11, 106b/15, 106b/15, 107b/11, 108a/3, 108a/6, 108a/6, 108a/7, 108a/8, 108b/5, 109a/16, 110b/3, 111a/11, 111b/3, 112a/14, 112a/17, 112b/10, 112b/10, 112b/16, 114a/16, 114b/15, 115a/17, 115b/8, 115b/8, 116a/6, 116a/8, 116a/10, 116b/6, 116b/7, 116b/12, 117b/7, 117b/15, 118a/7, 118a/14, 118b/15, 121a/10, 121b/9, 122b/2, 122b/19, 123a/1, 123a/12, 124a/3, 124b/11, 128b/11, 130a/6, 130a/18, 130b/10, 131a/3, 131a/17, 132b/9, 132b/10, 133b/19, 134a/3, 134a/4, 134b/6, 135a/16, 137b/14, 138a/5, 138a/10, 141a/6, 141a/7, 142a/9, 142b/10, 142b/16, 142b/19, 144a/9, 145a/17, 145a/18, 145a/19, 145b/1, 146b/16, 148b/2, 148b/10, 148b/14, 149b/4, 149b/11, 150a/9, 150b/3, 152a/9, 152a/9, 152a/10, 152a/10, 152a/11, 152a/12, 152a/12, 152a/13, 152a/13, 152a/14, 153a/4, 154a/4, 154a/11, 154a/19, 155b/15, 156a/5, 156a/8, 156b/6, 156b/16, 157a/5, 157b/16, 158a/16, 158b/4, 159a/14, 160a/14, 160b/4, 160b/6, 160b/7, 160b/10, 161b/2, 161b/5, 161b/13, 162b/14, 163a/6, 163a/13, 164a/1, 164a/1, 164a/17, 164b/1, 164b/11, 164b/13, 165b/3, 165b/3, 166a/3, 166b/13, 166b/15, 166b/19, 167a/1, 167a/15, 168a/8, 169a/14, 169a/15, 170a/6, 170a/11, 170b/9, 170b/17, 171b/8, 172a/15, 172a/17, 172a/17, 172b/2, 172b/4, 172b/11, 172b/14, 172b/14, 173a/4, 173a/6, 173a/11, 173a/12, 173a/13, 173a/14, 173a/15, 173a/18, 173b/1, 173b/15, 175a/3, 175b/3, 175b/7, 176a/7, 178a/1, 178b/9, 179b/13, 180a/7, 180a/8, 180b/8, 181b/14, 182b/4, 182b/8, 182b/9, 184a/12, 184a/19, 184b/1, 184b/2, 184b/5, 184b/6, 184b/8, 184b/10, 186b/2, 187a/14, 188a/5, 188a/5, 188b/7, 188b/8, 188b/16, 191a/14, 191a/18, 191b/2, 192b/3, 192b/4, 192b/5, 192b/12, 192b/12, 193a/6, 193b/7, 193b/14, 193b/15, 193b/19, 194a/2, 194a/19, 194a/19, 194b/19, 196a/17, 196b/5, 196b/13, 197a/5, 197a/14, 197b/5, 197b/14, 198a/1, 198a/15, 199a/15, 199a/16, 199a/17, 199b/1, 199b/6, 199b/18, 200a/3

o.-urđı 6b/11, 128a/17

o.-urise 157a/14

o.-urlar 5b/16, 13a/6, 17a/2, 28b/16, 76a/6, 79ah/61, 83b/16, 87bh/4, 93a/2, 96b/5, 112a/3, 114b/4, 116a/10, 116a/18, 119a/17, 121a/12, 131a/2, 131a/2, 131a/3, 139a/2, 140a/7, 150b/4, 153b/16, 157a/15, 162a/16, 162a/17, 171a/10, 174b/16

o.-ursa 61b/18, 126b/18, 135a/8

o.-ursan 80bh/54, 117b/1, 120a/16, 133a/10

o.-ursanđ 143b/10

o.-ursuz 112b/17

o.-ursin 129b/5, 131b/7, 133a/11, 178a/3, 178a/4

o.-urum 63a/10, 76ah/46, 77ah/26, 78bh/43, 80bh/9, 105a/17, 107b/16, 128b/12, 155a/9, 175b/9

o.-uñuz 63a/4, 110b/9

**olacağ Olacak**

o.+Harin 75a/13

**olan Olan**

o. 2a/5, 3a/16, 4a/3, 4a/15, 4b/8, 5b/9, 5b/13, 6a/16, 6b/3, 7a/8, 7a/16, 7b/2, 7b/8, 7b/16, 7b/19, 8a/1, 8b/1, 9a/1, 9b/3, 10a/5, 11b/13, 14b/1, 15b/12, 15b/12, 16b/13, 17b/6, 19a/4, 19a/14, 21a/19, 21b/18, 22a/8, 23a/6, 23b/5, 24b/2, 24b/3, 25a/7, 25b/14, 26a/12, 26b/2, 26b/13, 28b/7, 29a/11, 30b/7, 31a/13, 32b/17, 33b/11, 34a/7, 34b/2, 35a/4, 35a/10, 35a/16, 35a/17, 35a/18, 35a/19, 35b/13, 35b/14, 36a/12, 36a/19, 36b/10, 38a/6, 38a/9, 39a/9, 39a/16, 39a/17, 39b/9, 39b/11, 40a/19, 42b/15, 47bh/6, 47bh/23, 48b/9, 49a/10, 49a/10, 50a/13, 50b/1, 51a/5, 52a/6, 53b/4, 55a/15, 55b/8, 55b/11, 56a/19, 57b/13, 57b/17, 58b/14, 59a/3, 59a/4, 59a/10, 59b/10, 59b/19, 60a/6, 60a/9, 60a/11, 60a/14, 60b/1,

60b/14, 63a/17, 64a/18, 64a/19, 64b/2, 64b/3, 64b/4, 65a/6, 66a/12, 66b/14, 67b/15, 67b/15, 70a/7, 71b/16, 72b/5, 73a/10, 74b/19, 76a/14, 76ah/12, 76bh/4, 77bh/51, 81b/13, 81b/17, 82a/8, 86ah/56, 86b/2, 86b/6, 86bh/20, 86bh/28, 87ah/38, 87bh/11, 89a/14, 89ah/51, 91a/8, 91b/6, 93a/18, 95b/14, 95b/18, 95b/19, 99a/5, 99b/4, 99b/11, 102b/19, 111b/2, 112b/4, 114a/7, 121a/1, 121b/8, 123a/4, 127a/1, 131a/6, 132a/12, 133b/13, 134a/13, 134b/2, 134b/10, 134b/18, 135a/4, 135a/9, 135b/6, 140b/10, 147a/6, 148b/6, 150a/18, 152a/19, 152b/6, 154a/5, 159a/19, 160a/3, 163a/6, 167a/9, 171a/14, 173b/5, 175a/3, 179a/3, 181a/3, 186a/11, 187b/5, 190a/5, 190a/7, 191a/13, 191b/13, 193a/14, 195b/9

o.-ana 87b/6, 102b/8, 133b/2  
o.-andan 11a/11, 81bh/40  
o.-anlar 23b/16, 28b/19, 40a/12, 56b/12, 67a/5, 72b/6, 73b/11, 73b/19, 79ah/42, 85bh/25, 87bh/4, 90b/10, 97a/8, 102b/15, 105a/4, 114a/6, 139a/7, 140b/13, 157a/18, 162a/9, 175b/12, 175b/15, 176a/19, 178a/5, 178b/2, 193a/15  
o.-anlara 15b/19, 63a/13, 66a/11, 85a/9, 87a/4, 88a/11, 93a/11, 97b/19, 126b/7, 181b/19  
o.-anlardan 7a/18, 28a/15, 31b/4  
o.-anlardur 98b/15  
o.-anlarun 28a/18, 35a/2, 47a/5, 70b/5, 77a/6, 77a/7, 81b/16, 117b/16, 131a/4, 150a/15, 151a/14, 176a/10, 176b/5  
o.-anları 80b/14, 125b/6, 138b/9, 162a/14, 166b/7  
o.-anlarına 112b/19  
o.-anlarından 13a/15  
o.-anun 95b/17, 99a/17  
o.-anı 69a/4, 79ah/63, 95a/16, 99a/2, 118b/12, 148a/6, 200b/14, 200b/14

**olın- Olunmak**  
o.-a 2b/8, 17a/3, 24a/10, 39b/13, 67a/1, 68a/16, 70a/3, 79ah/31, 85b/15, 89ah/40, 95a/13, 105a/18, 157a/8, 160a/4, 170b/6, 177b/9  
o.-alar 140a/2  
o.-an 18a/2, 26a/15, 57a/16, 126b/2  
o.-asin 81ah/53  
o.-duğı 9a/15, 84ah/59, 117a/12  
o.-duğına 31b/7  
o.-duğca 158a/16  
o.-duğda 6a/13, 24a/12, 24a/16, 38a/5, 42b/11, 55a/19, 56a/1, 57a/9, 59a/10  
o.-dı 2a/3, 8a/13, 13a/16, 38a/10, 38b/17, 47a/3, 47bh/24, 56a/3, 68a/12, 71a/18, 79a/16, 82bh/35, 83b/7, 84bh/8, 173b/5, 177a/4, 177a/5, 183a/1  
o.-dılar 28b/18  
o.-maduğca 132a/2  
o.-madı 38b/3  
o.-mamışdı 47bh/55  
o.-mamışdı 53b/8  
o.-ması 78ah/36, 87a/5, 101b/19, 158b/13, 161a/12  
o.-masın 38b/6, 87b/14, 148b/4  
o.-masiçün 59b/12  
o.-maya 113a/9, 159a/7  
o.-maz 2b/1, 15a/5, 15b/19, 70b/10, 120b/17, 157b/10  
o.-miş 6b/13, 26b/12, 102b/9, 159b/5  
o.-mişdur 4a/5, 15b/9, 18a/2, 28a/18, 28b/8, 35a/16, 35b/12, 41b/7, 67b/18, 72a/4, 80b/3, 87a/4, 87a/6, 156b/12, 189b/8, 191b/9, 195b/7, 195b/14  
o.-mişlardan 88a/16  
o.-sa 115a/15, 118b/11, 140a/19, 140b/17  
o.-up 2a/16, 3b/18, 4a/4, 6b/12, 9a/11, 15b/6, 19b/6, 19b/9, 19b/11, 19b/12, 20a/7, 21b/7, 21b/8, 26a/3, 28b/7, 33b/14, 35b/13, 37a/17, 37a/19, 39a/6, 39b/3, 41a/8, 41a/9, 43a/10, 51a/3, 51a/3, 52a/5, 52b/6, 53b/3, 55a/9, 56b/6, 56b/6, 56b/14, 57a/8, 57a/12, 60a/1, 60a/3, 60a/18, 60b/1, 78ah/35, 84ah/23, 84ah/26, 85bh/34, 88bh/20, 95a/10, 95a/12, 116b/9, 132a/3, 134a/16, 137b/15, 148b/3, 150a/2, 158a/5, 163b/17, 163b/19, 180b/19  
o.-ur 4a/6, 4a/13, 4a/15, 4b/14, 5a/9, 5a/17, 7a/7, 19a/11, 21b/5, 24b/7, 25b/14, 29a/15, 34a/2, 40b/15, 42a/6,

44a/7, 44b/7, 45a/3, 45a/9, 46a/4, 46a/14, 46b/11, 47a/14, 48b/18, 49b/19, 61b/7, 62a/8, 62a/15, 62a/16, 62a/17, 66b/3, 66b/17, 67a/4, 70a/11, 70b/16, 70b/16, 72b/5, 72b/9, 72b/13, 73a/6, 73a/12, 74a/14, 76bh/57, 78ah/9, 78b/9, 78bh/38, 79a/11, 79a/17, 79b/6, 80a/8, 80a/16, 80b/9, 81a/5, 81a/13, 81b/3, 81b/9, 82b/14, 83a/18, 83b/3, 84b/1, 85a/7, 85a/8, 88bh/38, 89a/8, 89b/10, 89b/15, 98a/11, 100b/17, 101a/5, 101a/9, 101a/18, 101a/19, 101b/6, 101b/10, 102a/19, 104a/10, 104b/2, 104b/8, 105a/15, 114b/10, 115a/15, 115b/19, 118b/2, 118b/6, 119b/12, 121b/4, 123a/11, 123a/14, 126b/7, 127a/5, 127a/16, 128b/7, 128b/16, 129a/14, 129b/9, 130a/9, 130b/12, 130b/16, 131a/4, 131b/13, 133a/4, 134a/12, 135b/10, 138b/15, 154b/8, 158b/14, 159b/5, 163b/2, 168a/11, 168b/11, 174a/5, 175b/6, 175b/18, 182a/19, 184a/13, 185b/10, 188a/7, 188a/10, 189a/16, 189b/18, 191b/15, 194a/2, 195a/17, 197b/7

o.-ursa 159a/2

**olınmak Olunmak**  
o.13a/15, 35a/16, 46b/12, 67b/13, 84ah/12, 159b/8, 161b/16, 161b/17, 161b/18  
o.+ın 60a/12

**olmaklık Olmaklık**  
o.123b/4

**omuz Omuz**  
o.200b/14  
o.+ında 34b/6  
o.+larda 134a/18  
o.+un 135a/10, 135a/11  
o.+ına 42b/9  
o.+ında 44a/10, 87ah/44, 126a/6

**on On**  
o.2a/12, 3b/18, 4a/5, 7b/12, 7b/17, 8b/9, 8b/19, 9a/3, 10a/5, 10b/19, 11a/2, 11b/14, 12a/13, 13a/3, 17b/6, 18a/6, 18a/11, 18a/15, 18a/16, 18a/18, 18a/19, 18b/5, 18b/14, 18b/15, 18b/15, 19a/13, 19a/19, 19b/1, 19b/1, 19b/18, 20b/12, 20b/13, 21a/2, 21a/9, 22a/9, 22b/9, 22b/14, 23a/6, 23a/6, 23a/14, 24b/2, 24b/11, 25a/18, 26a/8, 30b/18, 31a/3, 31a/12, 31b/13, 32b/6, 32b/6, 32b/13, 33b/19, 34a/14, 35a/7, 35a/18, 35b/17, 36a/5, 37a/6, 37a/6, 37b/4, 37b/5, 38b/12, 38b/19, 38b/19, 40a/8, 42a/4, 42a/4, 42a/4, 42a/4, 42a/5, 42a/5, 42a/18, 42a/18, 43b/9, 43b/10, 44a/3, 44b/17, 46a/8, 46a/14, 46a/15, 47a/18, 47b/7, 48a/12, 48ah/33, 48b/11, 48bh/22, 50b/12, 51b/13, 52a/17, 52b/15, 53a/4, 53b/7, 54a/18, 56a/7, 56b/1, 59a/19, 59b/14, 60a/12, 60b/5, 62a/16, 66b/13, 67b/11, 67b/12, 67b/12, 67b/12, 67b/13, 68a/9, 68a/11, 68a/12, 71b/14, 71b/14, 71b/19, 78b/12, 78bh/14, 79b/9, 84ah/16, 86b/7, 86b/16, 99b/19, 103b/4, 108a/3, 115a/4, 116a/2, 116a/3, 117b/3, 126b/12, 126b/13, 127a/9, 127a/15, 128b/5, 130b/16, 137a/13, 137a/18, 137b/3, 137b/12, 137b/19, 138a/15, 138b/8, 138b/17, 139a/2, 152b/11, 160a/10, 160a/11, 160a/12, 166a/1, 173b/4, 173b/7, 185a/4, 200a/19

o.+ar 51b/15  
o.+dur 108a/2, 132a/4, 160a/11, 161a/1, 161b/3, 189a/9  
o.+ına 53b/13  
o.+ında 32a/6  
o.+uncı 58b/7, 78bh/26, 84ah/60, 115b/10, 133b/3, 137a/7, 160b/18, 162a/18  
o.+uncıda 8a/11  
o.+uncısı 192a/17

**on beş On beş**  
o.+inde 34a/14, 46a/8, 47b/8,

**on bir On bir**  
o.+inci 176a/9

**oğul- İyileşmek**  
o.-mayup 32a/4

**ora Ora**  
o.+da 156b/16  
o.+daki 148a/7  
o.+dan 49a/16

**ordu Ordu**  
o.56a/18, 56b/9, 58b/7, 60a/14

**orđan öz. is.**  
o.50a/13, 50a/14, 50b/19, 54a/17



**orta Orta**

o.37b/7, 41b/2, 110b/12, 134b/4  
 o.+sı 134b/17  
 o.+sında 8b/6, 37a/1  
 o.+sındadır 142b/3  
 o.+ya 33b/10

**ortalık Ortalık**

o.83bh/7  
 o.+ı 83bh/3

**oruç T. < Far. Oruç**

o.70a/3, 70b/17, 71a/18, 71b/8, 75b/16, 76a/17, 81a/15,  
 101a/6, 101b/4, 102b/2, 112a/12, 127a/17, 178a/17,  
 194b/9  
 o.+dur 73a/14  
 o.+a 71b/5  
 o.+ı 101a/14, 101b/11  
 o.+ın 115b/6, 200b/11

**Öoşmân öz. is.**

Öo.3a/2, 8b/15, 10a/7, 10a/9, 19b/10, 19b/16, 24b/12,  
 26a/13, 27b/6, 27b/6, 29a/17, 29b/4, 29b/16, 31a/11,  
 31b/10, 31b/10, 31b/13, 32a/11, 37a/16, 37b/5, 37b/7,  
 38a/1, 38a/11, 38a/13, 38b/4, 38b/11, 39a/3, 39a/10,  
 39a/12, 39a/14, 39a/16, 39a/19, 39b/1, 39b/15, 40a/13,  
 41a/6, 42a/10, 46a/12, 48b/15, 48b/18, 48b/18, 49b/4,  
 49b/14, 49b/15, 49b/16, 49b/18, 49b/19, 50a/3, 52b/1,  
 53a/7, 54a/17, 54b/9, 58b/3, 126a/18  
 Öo.+a 19b/15, 37b/16, 38a/7, 39a/2, 39a/3, 39b/10,  
 39b/14, 40a/2, 54b/8, 55a/8  
 Öo.+dan 38b/11  
 Öo.+ı 37b/9, 39a/13, 39b/2, 40a/1, 40a/16  
 Öo.+uñ 19b/14, 32a/10, 38b/8, 39b/4, 40a/3, 40a/11,  
 40b/2, 40b/4

**Öoşmân bin Öaffân öz. is.**

Öo.37b/5, 64b/13, 65a/4

**Öoşmâncık öz. is. Yer adı**

Öo.+da 51b/13

**Öoşmânj krş. Öoşmâniyye**

Öo.49a/8, 53a/3, 54a/12  
 Öo.+ye 54b/6

**Öoşmâniyye öz. is. Osmanlı Devleti ile ilgili**

Öo.+de 53b/5, 55a/6  
 Öo.+ye 55a/14

**ot Ot**

o.7b/18, 81b/7

**otur- Oturmak**

o.90bh/56, 113b/11  
 o.-a 48bh/26, 66a/8, 74a/7, 74a/8, 80a/5, 189a/11  
 o.-alar 190a/8  
 o.-amaz 144b/7  
 o.-dı 129b/9, 138a/15, 146b/3, 191a/19  
 o.-dılar 128a/5  
 o.-duğı 79ah/35, 189a/10  
 o.-duğdan 90ah/4  
 o.-marjuz 138a/12  
 o.-miş 139b/16, 189b/9  
 o.-maya 73a/2, 187a/9  
 o.-mayasuz 151b/10  
 o.-sun 59b/16  
 o.-up 22b/9, 30a/5, 45b/7, 45b/10, 53b/15, 56b/10,  
 69b/10, 73a/9, 75b/10, 79bh/36, 80a/10, 87ah/44,  
 108b/13, 117a/2, 119a/6, 126a/5, 127a/17, 127b/5,  
 127b/6, 128a/6, 128b/19, 130a/2, 138a/14, 155a/1,  
 160a/6, 178b/11, 185a/12, 190a/9  
 o.-ur 10b/2, 62a/15, 65b/13, 73b/18, 74a/1, 74a/2, 74a/3,  
 74a/4, 74a/5, 74a/6, 77bh/38, 78ah/61, 81ah/15,  
 81bh/31, 189a/11, 189a/14, 190a/8  
 o.-urlar 56a/19, 126a/6  
 o.-ursin 81ah/17  
 o.-urum 189a/16  
 o.-ıñuz 68a/9

**oturacak Oturacak (yer)**

o.151b/10

**oturağ(ğ) Oturak, kış, makat**

o.+ı 66a/7

**oturud- Oturtmak**

o.-a 195b/8

o.-up 79ah/35, 190a/19

**oturiş Oturuş**

o.+dur 189a/15

**oturmak Oturmak**

o.20a/15, 159b/14, 161a/2, 161b/8, 161b/8, 190a/18

**otuz Otuz**

o.9a/13, 9a/13, 9a/14, 9b/5, 19b/4, 19b/7, 19b/8, 19b/17,  
 22a/16, 24b/19, 25a/5, 25b/3, 25b/16, 27b/19, 29a/6,  
 29a/6, 31a/4, 32a/11, 32b/12, 38a/14, 38b/16, 38b/18,  
 39a/9, 41a/15, 42b/18, 47a/18, 47bh/28, 47bh/56,  
 50a/11, 50a/16, 50a/17, 50a/18, 50b/5, 51a/1, 51a/2,  
 51a/2, 51a/5, 56b/19, 58b/12, 59a/3, 60b/2, 62b/8,  
 71b/2, 107b/10, 126b/15, 126b/15, 154b/10, 173b/8,  
 173b/10

**otuz beşinde 38b/16, 39a/9****ov- Ovmak, ovalamak**

o.-mağa 161a/15

**oyna- Oynamak**

o.-dı 54a/10  
 o.-maya 182b/18  
 o.-r 105a/11

**oynama Oynama**

o.+sin 74a/5

**oynamağ(ğ) Oynamak**

o.+a 116b/18

**oynad- Oynatmak**

o.-up 178b/14

**oyun Oyun**

o.+lar 54a/10

**ö****öf Öf, of**

ö.11b/16

**ögetay öz. is.**

ö.48b/5

**öğred- Öğretmek**

ö.-eler 117a/4, 162a/8  
 ö.-üp 6b/3

**öğren- Öğrenmek**

ö.-miş 74a/15

**öğret- Öğretmek**

ö.-e 194b/14  
 ö.-mekde 106b/9

**öl- Ölmek**

ö.-di 56b/3  
 ö.-dükden 111a/6, 123a/12  
 ö.-eydi 83b/5  
 ö.-meyince 85ah/31  
 ö.-miş 88bh/4, 121a/10, 198b/15  
 ö.-mişdür 86bh/48  
 ö.-ünceye 39a/11  
 ö.-ürse 88a/11  
 ö.-ürüm 83bh/23

**ölçek T. Ölçek, mikyas, ölçü aleti.**

ö.+dür 71b/6

**öldür- Öldürmek**

ö.-düh 86bh/38  
 ö.-e 85ah/29, 182b/7  
 ö.-me 81bh/9  
 ö.-meden 153a/4  
 ö.-meye 153a/14  
 ö.-miş 86bh/34  
 ö.-mişdür 86bh/49, 87ah/11  
 ö.-mişler 86bh/32  
 ö.-mişsin 86bh/35  
 ö.-üp 48bh/23  
 ö.-ür 85bh/3, 185b/14  
 ö.-ürsen 85ah/32  
 ö.-ürsin 179a/5  
 ö.-ürüm 84a/6  
 ö.-ürüz 179a/9

**ölmek Ölmek**

ö.83bh/29  
 ö.+den 72b/11  
 ö.+e 83bh/27

**Öömer öz. is.**

Öö.16a/8, 20b/17, 21a/17, 21b/11, 21b/13, 22a/7, 24ah/11, 26a/1, 26b/8, 27b/6, 29a/16, 29a/17, 30a/2, 30a/5, 30a/18, 30b/4, 30b/7, 30b/15, 30b/19, 31a/10, 31a/11, 31a/14, 31b/9, 32b/3, 32b/5, 33a/3, 33a/7, 33a/9, 33a/18, 33b/1, 33b/4, 33b/7, 33b/8, 33b/16, 35a/12, 35a/14, 35b/13, 35b/19, 36a/3, 36a/18, 36b/1, 36b/3, 36b/7, 36b/14, 37a/4, 37a/5, 37a/7, 37b/3, 38a/4, 38a/5, 38a/9, 38b/16, 38b/18, 41a/6, 44a/13, 44a/16, 44a/16, 48ah/11, 48ah/26, 53a/8, 62b/10, 63a/4, 74b/17, 75b/7, 76a/10, 76a/10, 79b/6, 81a/17, 81b/8, 83a/18, 83a/19, 86a/8, 86b/5, 93b/13, 102a/10, 105a/7, 105a/13, 105a/14, 109b/9, 113b/8, 113b/9, 118a/12, 122a/18, 122b/8, 124b/10, 125a/18, 126a/18, 128b/17, 129a/5, 129a/5, 129a/6, 129a/7, 129a/14, 129a/19, 130b/12, 130b/16, 131a/6, 138b/15, 139b/6, 140a/17, 153b/1, 179b/6, 180a/3, 186a/4, 186a/19, 187a/16, 188a/8, 190b/1, 190b/10, 190b/13, 190b/14, 191a/18, 196a/8, 200a/6

Öö.+den 24b/9, 42a/16, 93b/15

Öö.+dür 16a/6, 26a/8

Öö.+e 24a/15, 33a/6, 33a/7, 33a/10, 33b/16, 34a/6, 36a/16, 36b/12, 39a/4, 105a/14, 129a/8

Öö.+i 37b/2

Öö.+üm 190b/14

Öö.+ün 31b/9, 33b/5, 34a/1, 36a/10, 129a/13, 131a/5

**Öömerü'l-ekber öz. is.**

Öö.42a/12

**Öömerü'l-fârûk öz. is.**

Öö.32b/2, 78bh/39

**Öömr Ar. Ömür**

Öö.43a/11, 46a/7, 46b/7, 47a/16, 48ah/36, 50a/18, 52a/13, 81bh/38, 107a/9, 143a/19, 176a/6

Öö.+de 46b/8

Öö.+den 81bh/42, 131b/6

Öö.+i 19a/19, 25b/5, 37b/4, 39a/1, 42a/19, 49b/3, 131b/4, 135b/16, 153a/14

Öö.+in 174b/7

Öö.+inde 83a/13, 174a/3

Öö.+inden 67a/4

Öö.+leri 52b/10

Öö.+lerin 53b/5, 83b/9, 83b/13, 186b/17

Öö.+lerinde 11a/14, 11b/12, 12a/8, 85b/19

Öö.+ümde 80bh/57

Öö.+ümden 81bh/33

Öö.+ün 63b/19

Öö.+ünj 107b/13

**öñ Öñ**

ö.+ince 189b/15, 189b/17

ö.+inde 56a/18, 65a/13, 75b/10, 81ah/15, 88bh/33, 117a/10, 130a/2, 161a/2, 170b/11, 172a/7, 190a/7, 191b/1

ö.+inden 14b/8, 85ah/17, 195b/8

ö.+ine 80bh/39, 88ah/29, 89bh/32, 97a/9, 103a/16, 120a/17, 130b/8, 137a/1

ö.+lerince 181a/17

ö.+lerinde 98b/13

ö.+lerinden 189a/8

ö.+ünçe 190a/3

**önçe Önce**

ö.14b/17

**önđin İlk önce, önceden**

71a/18

**öp- Öpmek**

ö.-er 19a/19

**ört- Örtmek**

ö.128a/5

ö.-di 198b/13

ö.-e 140a/16

ö.-er 110a/1

ö.-erler 199b/5

ö.-ersem 128a/3, 128a/4

ö.-mişler 86ah/50

ö.-mişsüz 184b/18

ö.-üp 163a/14, 168a/6

**örtül- Örtülmek**

ö.-ür 83a/18

**örtmek Örtmek**

ö.88b/6, 157b/12

**örtülü Örtülü**

ö.102a/13, 137b/1

**ör- Örmek**

ö.-üp 12b/13

**Ööşr Ar. Onda bir, öşür vergisi**

Öö.80bh/12

Öö.+in 72a/19, 80bh/6

**öte Öte**

ö.174a/7

**öyle Öyle**

ö.14b/8, 14b/9, 38a/4, 57b/16, 58a/10, 64a/5, 64b/5, 67a/11, 75b/18, 77bh/25, 78b/16, 79ah/30, 81bh/61, 82ah/3, 83a/3, 83a/14, 84ah/29, 87bh/15, 88ah/56, 90a/2, 90a/5, 97a/14, 97b/3, 109a/4, 110a/11, 114a/11, 114a/12, 115a/13, 121b/3, 121b/4, 124b/2, 125b/12, 132b/2, 137a/9, 137a/9, 137a/12, 138b/7, 141b/8, 144a/4, 146b/9, 149b/2, 149b/3, 151a/17, 151b/11, 152b/12, 152b/19, 153a/5, 158b/18, 160b/13, 165b/5, 165b/19, 166a/3, 166a/7, 171b/18, 175a/2, 176a/17, 178b/1, 187a/3, 190a/17, 197a/8, 197a/13

ö.+dür 70a/12, 100a/10, 157a/5, 164b/5, 192a/3, 193a/6

**öylece Öylece**

ö.69b/19, 78a/4, 98a/8, 105b/11, 117b/1, 128a/5, 151a/18, 192a/8

**öz Öz, kendi**

ö.200a/17, 200b/5

ö.+ümi 59b/2

**özbek öz. is.**

ö.52b/17

**özge Özge, başka**

ö.7a/13, 59a/18

**Öözr Ar. Özür, engel**

Öö.60b/9, 125a/9, 147a/8

Öö.+e 89b/7, 201a/9

Öö.+in 78bh/22

Öö.+ler 189b/5

Öö.+ün 78bh/34, 78bh/38

**Öözrsüz Ar.+T. Özürsüz, engelsiz**

Öö.74a/15

**p****pübüc pabüş < Far. Ayakkabı, pabuç**

p.+i 186b/12

p.+in 195b/8

**pādişāh Far. Padişah, büyük**

p.3a/3, 48ah/31, 48ah/35, 48ah/46, 48b/5, 48b/8, 48b/13, 48b/13, 48b/14, 49b/13, 52a/1, 53b/18, 56a/4, 57b/5, 58a/17, 60a/4, 76ah/6, 76ah/32, 76ah/33, 76ah/38, 76ah/52, 76ah/56, 76ah/60, 76bh/58, 76bh/60, 77ah/3, 77ah/11, 77ah/20, 77ah/21, 77bh/10, 77bh/31, 78ah/26, 78ah/39, 79bh/27, 80ah/17, 80ah/18, 80ah/22, 80ah/24, 80bh/12, 80bh/15, 81bh/40, 85ah/43, 85bh/57, 86ah/1, 86ah/59, 86bh/30, 87b/18, 87bh/12, 87bh/56, 88bh/49, 89ah/4, 89ah/14, 89ah/17, 89ah/18, 90ah/51, 90ah/52, 90bh/46, 99a/7, 108b/5, 111b/9, 111b/11, 123b/17, 131a/12, 132a/5, 135a/16, 135a/17, 136a/3, 139a/7, 139b/1, 144b/1, 147a/15, 148b/1, 150a/2, 154a/17, 155a/18, 156b/11, 165b/1, 166a/4, 168a/2, 174b/11, 174b/14

p.+a 76ah/6, 76ah/29, 76bh/65, 78ah/33, 80bh/61, 87ah/8, 89ah/1, 89ah/47

p.+dan 88a/2

p.+i 19a/16, 23a/3, 27a/18, 48a/16, 48a/19, 79bh/17, 81bh/43

p.+idur 140b/7

p.+imuz 80bh/2

p.+ina 82bh/45

p.+inun 80bh/19, 82bh/37

p.+lar 4a/19, 48a/16, 76ah/15, 76bh/57, 77bh/62, 87ah/36, 87b/19, 89ah/32, 120a/14, 123b/16, 132a/2, 133b/2, 154a/14, 155a/11

p.+lara 87ah/16, 133b/3

- p.+larda 132a/1  
p.+lardan 76a/19  
p.+lardur 125b/5, 125b/6  
p.+ları 54a/7, 87ah/21, 108b/16, 120a/18, 125a/9, 131b/11, 147a/12  
p.+larıdurlar 142a/11  
p.+larına 132a/12  
p.+larınuñ 120a/11  
p.+larıuñ 76bh/43, 77ah/37, 87ah/18, 133b/18, 137b/5, 144a/18  
p.+larıuñuzıuñ 133a/16  
p.+um 87bh/52, 127a/9  
p.+umuz 77bh/59  
p.+umuza 58b/14  
p.+umuñ 76ah/35, 86ah/27  
p.+uñ 75bh/33, 76ah/20, 76ah/47, 76bh/4, 77ah/1, 77bh/39, 78ah/34, 78ah/37, 84bh/44, 88a/2, 90ah/40, 103b/13, 141b/1, 141b/2, 141b/14
- pādişāh-zāde Far. Padişah evladı, şehzade**  
p.80bh/45
- pādişāhī Far. Padişahlık**  
p.51b/19, 52a/3, 59b/13  
p.+de 55b/12  
p.+ye 50b/7
- pādişāhlik(ğ) Far.+T. Padişahlık**  
p.120b/1, 120b/1, 127a/6, 132a/4, 136a/9, 140b/9, 191b/1  
p.+a 108b/14  
p.+dan 79bh/7  
p.+ı 133b/15, 136b/18  
p.+um 48bh/10  
p.+ına 131b/14  
p.+uñ 131b/19  
p.+uñda 79bh/6
- pādişāhlik krş. pādişāhlik**  
p.+de 131a/8  
p.+den 195a/18  
p.+e 108b/17
- pādşā Far. Cihan sahibi**  
p.52ah/7
- pāk Far. Temiz**  
p.28b/9, 53a/15, 64a/3, 64a/5, 65a/13, 65a/15, 66a/1, 68b/4, 68b/4, 76ah/15, 77a/18, 78b/14, 78b/16, 82b/1, 84b/15, 85bh/47, 86b/12, 88a/19, 88b/1, 88b/9, 94a/11, 94a/13, 95b/5, 96b/18, 99b/7, 101a/14, 101a/15, 107b/19, 109a/15, 109b/1, 109b/16, 116a/1, 116a/15, 126b/11, 138b/9, 138b/13, 160a/2, 161a/19, 168a/18, 168a/19, 176b/19, 191a/14, 193b/8, 200a/14  
p.+dur 96b/17  
p.+ı 79bh/55  
p.+ına 140b/5  
p.+lar 186a/11  
p.+lara 200b/19  
p.+larıuñ 145a/11  
p.+ları 52b/12
- pākje Far. Temiz**  
p.76ah/7, 82bh/12, 115b/9
- pāklik Far.+T. Temizlik, paklık**  
p.+in 88b/12
- palanqa Mac. Ağaç ya da topraktan yapılmış küçük hisarcık, şarapol, çevrilmiş büyük tabya**  
p.56a/18
- palās Far. Eski kilim, keçe, aba, çul**  
p.+lar 176a/1
- palāş öz. is.**  
p.48bh/39, 48bh/39, 48bh/40, 48bh/41, 48bh/48
- palāşān öz. is.**  
p.48bh/41, 48bh/48, 48bh/48
- parçe Far. Parça**  
p.+si 200b/18
- pāre Far. Parça**  
p.12a/14, 12a/14, 39a/18, 56b/6, 58b/1, 61b/5, 133b/12, 133b/13, 173b/6, 173b/10, 178b/13  
p.+den 173b/7, 173b/7, 173b/8  
p.+dür 196a/19  
p.+lerine 31a/19, 31a/19
- p.+si 61b/4, 141a/6, 141a/19  
p.+sin 90bh/10, 133b/12, 190b/9
- pārele- Far.+T. Parçalamak**  
p.-di 19b/14  
p.-yüp 35b/14, 174b/6
- pārs öz. is. Yer adı**  
p.127b/9
- pārsā Far. Takva ehli, zahid, sofu**  
p.195b/1
- pas Far. Gönül üzüntüsü, iç sıkıntısı, gam, keder**  
p.138a/4
- pas Pas**  
p.+ı 138a/7
- pāsbān Far. Bekçi, gece bekçisi**  
p.116a/9  
p.+dur 201a/7
- paşa Paşa, general**  
p.3a/18, 53b/15, 53b/17, 54b/14, 55a/8, 55a/18, 55b/3, 55b/10, 55b/19, 56a/16, 56b/14, 56b/14, 56b/15, 56b/17, 57a/6, 57a/7, 57a/7, 57a/7, 57a/7, 57a/15, 57a/15, 57a/16, 57a/16, 57a/16, 57a/17, 57b/3, 58a/1, 58a/8, 58a/12, 58b/3, 58b/15, 59a/11  
p.+ya 55a/9, 55a/11, 55b/18  
p.+yı 55a/15, 55a/16, 56a/4, 56a/9, 56b/8, 56b/14, 57a/17, 57b/19, 58a/1, 58a/1, 58a/15
- (kemāl) paşazāde öz. is.**  
p.7a/9
- pāy-māl Far. Ayak altında kalmış, çiğnenmiş**  
p.82a/6, 92a/3, 186a/16, 192a/7  
p.+ı 91a/7, 147a/19
- pāyān Far. Son**  
p.+a 2b/13, 82a/14
- pāye Far. Derece, rütbe, basamak**  
p.+sinde 51b/15
- pāyende Far. Kalıcı, sürekli, destek**  
p.3a/5, 52ah/7, 163a/18  
p.+dürler 168b/1
- peder Far. Baba**  
p.5b/13, 6b/12, 8b/16, 19b/10, 23a/16, 36a/5, 81ah/16, 141a/9, 156a/19  
p.+den 7b/4  
p.+ı 7a/3, 19b/12, 22a/15, 29b/4, 29b/18, 29b/19, 41a/19, 41b/3, 41b/3, 83a/5, 167a/7  
p.+in 156a/4, 156b/7  
p.+inden 186a/19  
p.+ine 156b/4, 156b/7  
p.+leri 7b/10, 23a/18  
p.+lerinden 28a/9  
p.+üme 117b/5  
p.+uñ 156b/3
- pehlevān Far. Yiğit, pehlivan**  
p.+lar 59b/16
- pehlū Far. Böğür, yan, vücudun iki yanından biri**  
p.+sın 107b/10
- pejmürde Far. Solgun, dağınık, yırtık**  
p.52b/12, 60b/6
- pek Pek, sert, katı**  
p.119a/18, 134a/13, 135a/13
- pek yüzli Pek yüzli, utanmaz**  
p.134a/13
- pek yüzlülük Pek yüzlülük, utanmazlık**  
p.135a/13
- peklık Peklik, sertlik, katılık**  
p.+in 84b/15
- peljd Far. Kirli**  
p.+in 192b/12
- penāh Far. Sığınma**  
p.79bh/23, 85ah/28, 88b/14, 153a/1, 180b/12  
p.+ına 148a/4
- penbe Far. Pamuk, pembe**  
p.41b/2  
p.+den 12b/4
- pencere Far. Pencere**  
p.34b/15  
p.+den 83bh/9  
p.+lerde 161b/7

- p.+leri 80ah/45  
p.+lerinden 83ah/61  
**pend Far. Ögüt**  
p.2a/14, 3a/11  
**perâkende Far. Dağınık, toptan olmayan**  
p.97b/19, 127a/4  
**perde Far. Kapı, pencere gibi yerlere asılan örtü**  
p.89a/18, 149a/9, 160a/5, 161b/5, 167b/9, 185b/19, 196a/9, 200a/13  
p.+müzi 88ah/43  
p.+sile 148a/4  
p.+sin 189a/8  
**pergâr Far. Pergel**  
p.147b/17  
**perhiz Far. Perhiz, dince yasak edilmiş şeylerden tamamen uzak durma**  
p.78ah/13, 87ah/37, 92b/3  
**perhizkâr Far. Sakınan, mahrem olan şeylerden kaçınan**  
p.53a/15, 97a/17, 124b/18  
p.+lara 97b/8  
p.+ları 107b/8  
p.+uñ 140b/5  
**perhizkârlık krş. perhizkârlık**  
p.104b/4  
**perhizkârlık Far.+T. Dince yasak olan şeylerden uzaklaşma hali**  
p.+dedür 180a/12  
**perj Far. Kanatlı, Cin tayifesinin çok güzel bir sınıfından olan yaratık, çok güzel kadın**  
p.ler 127b/7  
**perişân Far. Dağınık, kötü durumda, perişan**  
p.48a/12, 55a/13, 57b/1, 88a/6, 89ah/3, 99a/14, 117b/5  
**perişânlık Far. +T. Dağınıklık, perişanlık**  
p.+i 90a/8  
p.+in 89b/5  
p.+inden 97b/4  
**pertev Far. Işık**  
p.81b/16, 150a/15  
**pervâ Far. Çekinme, korku**  
p.192a/8  
**pervâne Far. Pervane, ulak**  
p.78bh/58  
p.+ye 3b/8  
**pervâz Far. Uçma, saçak**  
p.200b/5  
**perverd-gâr Far. Besleyici, Tanrı, rızıklandırıcı**  
p.89b/5, 16b/17, 168a/13, 179a/2  
p.+a 46a/5  
p.+dan 187b/10  
p.+ı 77a/9, 174a/3, 200a/6  
p.+uñ 170a/19  
p.+uñı 143b/19  
**perverd-gârlık Far. Besleyicilik, Tanrılık**  
p.77b/9, 177a/3  
**perverde Far. Beslenmiş, terbiye edilip büyütülmüş**  
p.181a/7, 199b/6  
**perviz öz. is.**  
p.81bh/58, 85bh/13  
p.+uñ 79ah/6  
**pes Far. Öyle ise, öyle iken, öyle olunca, imdi**  
p.11a/18, 32b/19, 36b/17, 44b/16, 45b/6, 45b/9, 45b/19, 46b/17, 47b/5, 48b/17, 75a/1, 75b/17, 75bh/6, 76a/2, 76a/9, 76a/12, 76ah/63, 77ah/44, 78ah/30, 78ah/40, 78ah/46, 78b/4, 78bh/6, 79a/14, 79bh/8, 79bh/41, 79bh/45, 79bh/57, 81b/12, 81bh/20, 81bh/24, 81bh/39, 82b/10, 83a/2, 83a/9, 84a/9, 85a/2, 85a/5, 85a/18, 85bh/40, 86ah/15, 87ah/7, 87ah/13, 87b/4, 87bh/9, 87bh/15, 88ah/28, 88b/7, 88bh/12, 89a/2, 89a/3, 89a/9, 89a/11, 89a/18, 89ah/11, 89ah/13, 90b/12, 90b/16, 90b/17, 91a/15, 91a/17, 92a/10, 92a/11, 92a/17, 93a/2, 93a/17, 93b/15, 94a/17, 95a/11, 95a/18, 96a/3, 96b/12, 98a/17, 98a/17, 99a/14, 99b/5, 100a/15, 100a/16, 100b/11, 103a/13, 103a/17, 105a/12, 105a/19, 105b/1, 105b/2, 109a/14, 110a/1, 110a/19, 110b/17, 112a/17, 113a/9, 115a/19, 116a/8, 117b/11, 121a/1, 123a/1, 123a/4, 123b/17, 124b/1, 125a/9, 125b/12, 126b/2, 128a/4, 128a/9, 128b/12, 130a/14, 130b/15, 131a/3, 131a/19, 132a/11, 133b/17, 133b/19, 139a/13, 139a/14, 139a/18, 140a/15, 140b/5, 140b/11, 140b/15, 141b/7, 142a/13, 142b/3, 142b/6, 142b/8, 143a/4, 144a/17, 144a/18, 144b/6, 145b/9, 150a/16, 150b/2, 152a/14, 153a/4, 153b/19, 154a/18, 154a/19, 154b/7, 154b/12, 155a/8, 156a/9, 158a/4, 163b/9, 165b/12, 169a/6, 170a/19, 171a/15, 171b/3, 171b/6, 171b/10, 172a/1, 172a/10, 172a/13, 172b/17, 172b/18, 173a/8, 173a/9, 173a/13, 173a/17, 173a/18, 173b/5, 174a/17, 174b/1, 178a/18, 179b/6, 179b/9, 180b/7, 181a/1, 181b/13, 182b/4, 182b/18, 183b/19, 185a/19, 186b/3, 188b/10, 192a/6, 193b/17, 194a/7, 197a/9, 198b/4, 198b/8, 198b/9, 198b/11, 198b/11, 198b/16, 199a/1, 199b/5, 200b/19, 201a/10  
**pesend Far. Beğenen**  
p.132a/8, 137a/10, 153b/17, 182a/12  
**pesendjide Far. Beğenilmiş**  
p.94a/4  
**pest Far. Alçak, aşağı**  
p.1b/5, 167b/13, 195a/7  
**peşimânlık Far.+T. Pişmanlık**  
p.82ah/14  
p.+e 167a/18  
**peşkeş < piş-keş Far. Öne çeken, armağan, hediye**  
p.+ler 52b/18  
**peşşe Far. Sivrisinek**  
p.+nüñ 192b/19  
**peyâm Far. Haber**  
p.5a/3, 53b/19  
p.+ı 198b/3  
**peyam-ber Far. Peygamber, haberci, nebi**  
p.2a/4  
**peydâ Far. Ortada, açıkta**  
p.46b/12, 48ah/8, 117b/4, 169a/2, 191a/16  
**peygâm Far. Haber**  
p.+ını 57b/12  
**peygamber Far. Peygamber, haberci, nebi**  
p.9a/2, 34a/3, 47bh/22, 48bh/1, 83a/4, 109b/17, 111b/15, 153b/14, 179a/2  
p.+dür 34a/4, 47bh/43  
p.+i 6a/10  
p.+imüz 82bh/33  
p.+ler 80b/11  
p.+lerde 18b/8  
p.+lerdür 78a/16  
p.+leri 18b/12  
p.+lerini 75b/13  
p.+üm 82b/18  
p.+ümüzdür 16a/13  
p.+uñ 6b/14, 37b/14, 128a/13  
p.+üz 83a/3  
**peygüle Far. Köşe, bucak**  
p.2b/10  
**peyker Far. Yüz**  
p.+i 84bh/23  
**peyvend Far. ulaşma, varma, bağ, ilgi**  
p.1b/9, 89a/1, 145a/19  
**piñar Pınar, kaynak, göz**  
p.9b/16  
**pinhân Far. Gizli, saklı**  
p.32b/18, 60b/9, 90a/7  
**piş Far. Yaşlı, tarikat kurucusu**  
p.5b/14, 10a/4, 46b/18, 71b/9, 80bh/23, 80bh/25, 80bh/30, 80bh/36, 80bh/38, 80bh/41, 80bh/46, 80bh/60, 83bh/46, 90bh/1, 148b/1, 194a/18, 200a/18, 201a/9  
p.+e 80bh/40  
p.+i 80bh/37  
p.+ler 187b/5  
p.+lere 136b/10, 136b/12  
p.+leri 136b/6, 136b/6  
p.+lerine 136b/8  
p.+uñ 84bh/34  
**pirâste Far. Tertip edilmiş, donatılmış**  
p.2a/14

**pirecik öz. is. Yer adı**

p.52a/11

**pirî öz. is.**

p.48bh/45, 48bh/46

**pirlik Far.+T. Yaşlılık**

p.136b/12

p.+i 136b/11

p.+leri 136b/10

**pisleyici Pisleyici**

p.+leridür 107a/2

**pişeng öz. is.**

p.48ah/54

**piyâde Far. Yaya, yürüyen**

p.201a/3

**posta İt. Posta**

p.82a/10, 150b/1

**pür Far. Dolu**

p.6b/9, 7a/18, 41b/2

p.+leri 28b/9

**pür-emn Far.+Ar. Eminlik ve korkusuzluk dolu**

p.+ine 165a/10

**pür-fütüh Far.+Ar. Zafer dolu, fetih dolu**

p.5a/8

**pür-hirâs Far. Korkulu, korku dolu**

p.53b/19, 58a/14

**pür-kir Far.+T. Kirlî**

p.+lerin 59b/12

**pür-üns Far.+Ar. Alışkanlık, ülfetli, ünsiyetli**

p.+inden 5a/1

r

**{r.a.} Ar. Radiya'llâhü anh/a, 'Allah ondan razı oldu/sun' anlamında dua sözü**

r.+a 15b/7, 33a/18

r.+dan 17a/10, 25a/19, 41a/6, 61a/6, 62a/13, 62b/6, 63b/17, 64a/15, 65a/11, 65b/13, 70a/5, 70b/3, 72b/9, 72b/13, 73a/1, 73a/12, 73b/8, 74b/5, 74b/11, 74b/17, 75b/7, 79a/11, 79b/6, 80a/8, 80a/16, 80b/9, 81a/5, 81a/13, 82b/7, 81b/9, 84b/7, 100b/17, 101a/5, 101a/9, 101b/6, 101b/10, 102a/19, 104b/2, 104b/8, 104a/10, 104b/15, 104b/18, 105a/3, 105a/7, 109a/1, 109b/17, 110b/11, 111a/5, 114b/10, 115b/19, 118a/2, 118a/12, 118a/17, 119a/1, 124a/18, 129b/8, 130a/8, 146a/18, 151a/7, 152b/17, 182a/18, 188a/8, 189b/18, 194a/2, 197b/17

r.+dandur 42a/6, 42a/13

r.+ı 29a/10, 128b/17, 129a/14

r.+uñ 123a/14

r.+yı 40b/7, 44b/9, 46b/6, 114b/13

**rabb Ar. Allah, Tanrı**

r.2a/1, 78b/15, 200a/16

r.+i 73b/2

r.+üne 33a/19

**rabbü'l-Öâlemîn Ar. Alemlerin Rabbi**

r.163b/19

r.+de 88b/17

**rabbü'l-Öibâd Ar. Kulların Rabbi**

r.+a 9b/4, 16b/2

**rabbü'l-Öizzet(i) Ar. İzzet sahibi**

r.4b/7, 7b/19, 15a/7, 16b/18, 22a/6, 45a/13, 69a/3, 76b/3,

100a/4, 100b/13, 147b/18, 193b/16

r.+üñ 17a/13, 179b/7, 188b/11

**rabbânî Ar. Tanrısal, ilahi**

r.47bh/2, 50a/0, 50a/6, 52b/1, 89a/8, 107b/18, 141a/10,

142a/17, 143b/18, 147a/14, 149b/13, 155b/9, 168b/1,

171b/13, 173a/3, 175a/13, 181a/6

r.+de 144b/5, 145b/19, 185b/8

r.+den 140b/18, 168b/9, 185a/10, 188a/13

r.+dür 99b/6

**rabbj Ar. Tanrım**

r.44a/19, 44b/2, 45a/11, 73a/19, 75bh/3, 76ah/9,

76ah/42, 79ah/1, 83a/17, 84b/9, 88ah/8, 94b/9, 98a/17,

103a/13, 103b/9, 104a/6, 104a/7, 105a/8, 114b/14,

119a/15, 127a/3, 128a/13, 136b/2, 138b/5, 152b/18,

165b/16, 181a/3, 183b/13, 184a/4, 195a/7, 195a/7,

197a/9, 200b/5, 201a/6, 201a/10

**râbi'a Ar. Bağ, ilişki, sıra**

r.108a/6, 108a/6

r.+dur 121a/13

**râbi' Ar. Dördüncü**

r.4a/18, 67b/17, 74a/3, 76a/17, 76b/6, 88b/2, 93a/6,

94b/17, 95b/3, 97a/15, 98b/15, 108b/2, 111b/16, 114a/9,

117b/16, 118b/13, 139b/12, 139b/19, 145b/5, 147a/14,

154a/7, 155a/14, 156b/15, 157b/4, 158b/6, 159b/3,

161a/4, 161a/15, 161b/6, 161b/17, 189b/14, 193a/1,

197b/12, 200b/1, 201a/18

r.+de 47bh/32, 48ah/19

r.+in 89ah/12

**râbi'ân Ar. Dördüncüsü**

r.62a/3

**rabt' Ar. Bağlama**

r.35b/12

**racül Ar. Erkek adam**

r.47bh/35

**ra'fet Ar. Esirgeme, merhamet**

r.1b/5

**râfi' Ar. Yükselten, kaldıran, Tanrı**

r.5a/13, 65b/12, 166b/11

**râfi'â krş. râfi'**

r.+dan 185b/14

**rağbet Ar. İstek, ilgi duyma**

r.2b/3, 74a/4, 123b/6, 167a/13, 171a/19, 171b/2

r.+i 94b/14, 102b/12, 115b/5, 119b/17

r.+in 74a/1, 74a/7

r.+leri 139b/15

**rağîb Ar. Rağbet eden, isteyen**

r.9a/2, 114a/7, 129b/13, 132b/17, 137b/3, 137b/6, 149a/3

r.+dur 171b/8

**rağibe krş. rağîb**

r.20b/8

**rağm Ar. İnadına, aksine davranma**

r.+ına 141a/1

**râh Far. Yol**

r.90bh/1, 91a/10, 107a/3, 177a/2, 181b/1, 194b/12,

201a/11

**râhat Ar. Üzüntüsüz, tasasız, gönlü rahat**

r.34b/18, 53a/5, 78a/1, 90bh/56, 133a/9, 138b/13,

143b/11, 167a/3

r.+da 96b/4

r.+içün 132a/15

r.+la 168b/2

**râhatlik Ar.+T. Rahatlık, üzüntüsüzlük, tasasızlık**

r.75bh/42, 77b/17, 81bh/41

r.+i 109a/8

r.+in 109a/6

r.+ile 139a/1

**rağîm Ar. Merhametli, merhamet eden Tanrı**

r.47bh/32, 47bh/33

**(şıla-i) rağîm Ar. Doğduğu yeri, hısım, akrabayı ziyaret etme**

r.99a/4

**rağîmehü'llâh Ar. Allah ona merhamet eylesin, dua sözü**

r.6b/18, 7a/5, 26b/11, 44b/18, 45a/2, 46a/16, 46a/16,

46b/2, 46b/10, 61a/18, 61b/16, 63a/9, 63a/16, 63b/5,

63b/12, 63b/16, 64a/14, 65a/11, 65b/12, 66a/16, 67b/11,

70b/2, 73b/18, 74a/10, 108b/8, 121a/19, 122b/9, 135b/9,

143a/8, 191a/16, 191a/18

r.+dan 45a/2, 61b/7

r.+dandur 46a/14

**rağîmehü'mâ'llâh Ar. Allah onlara merhamet etsin, dua sözü**

r.96a/11, 96a/17, 175b/6

**rağîmehü'mâ'llâh Ar. Allah her ikisine de merhamet etsin, dua sözü**

r.6b/14

**ra'îyyet Ar. Halk, hükümdar tebası**

r.3a/12, 87ah/34, 89ah/35, 90bh/49, 144b/1, 144b/2,

144b/2, 144b/10, 144b/19, 145b/1, 156b/10

r.+den 87ah/22, 87ah/38, 159a/12

- r.+e 52a/19, 89ah/47  
r.+ine 144b/10  
r.+ün 157a/13  
**rahm Ar. Acıma, merhamet**  
r.7b/4, 74b/13, 82ah/38, 82ah/39, 103b/17, 110b/17, 136b/6  
r.+idür 131b/2  
r.+inden 14b/4  
**rahmân Ar. Merhametli Tanrı**  
r.32b/4, 47a/17  
r.+a 15a/6, 51b/18, 54a/15  
r.+dur 131a/14  
**rahmânî Ar. Allah'a mensup, Allah'tan gelen, tanrısal**  
r.175a/13, 184a/12  
r.+den 168b/1  
**rahmet Ar. Acıma, merhamet, yağmur**  
r.5a/8, 7a/14, 7a/15, 31a/4, 44a/6, 44b/18, 46a/8, 46b/8, 47a/13, 47a/17, 50a/12, 51a/18, 51b/18, 54a/15, 84b/15, 84bh/56, 88b/18, 112a/18, 124b/12, 147b/18, 148b/7, 181b/4, 183a/14, 184a/11, 184a/12, 184a/12, 187a/9, 187a/16, 187b/4, 197b/2, 198a/19  
r.+i 75a/10, 77b/12, 109b/11, 112a/17, 122a/18, 136a/4, 148a/1  
r.+ile 59a/9  
r.+inden 86b/10, 111b/3, 199b/14  
r.+inün 77a/13  
r.+lerde 81a/6  
r.+ümden 164a/7  
r.+ümüz 174a/18  
r.+ümüzden 94b/12, 119a/19  
r.+ümüzün 144b/7  
r.+ün 75a/11, 200a/10  
**rahmetu'llâhi Öaleyh Ar. Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun, dua sözü**  
r.44a/4, 87a/15, 131a/4  
**rahmsüzlik Ar.+T. Acımasızlık, merhametsizlik**  
r.+ile 103b/18  
**raht Far. Koşum takımı, yol levazımı, ev eşyası**  
r.85ah/34  
r.+ın 78bh/53, 145a/7, 148a/17  
**rağamzede Ar.+Far. Yazılı olan, yazılmış**  
r.60a/19  
**(ümmü) rākīŕ öz. is.**  
r.28a/9  
**rākım Ar. Yazan**  
r.2a/8  
**raķib Ar. Rakip**  
r.165a/19  
**raķik Ar. İnce, köle, cariye**  
r.172b/10, 173a/4  
r.+ün 125b/19  
**raķka öz. is. Yer adı**  
r.35b/5  
**raķm Ar. Yazmak, hesapta adet**  
r.2b/7, 143b/14  
r.+ındandır 77a/15  
**ramazân Ar. Ramazan, oruç ayı**  
r.17b/7, 17b/12, 18a/6, 42b/3, 60a/12, 70a/13, 70b/4, 71a/9, 71a/18, 71b/11, 71b/12, 71b/13, 95a/2, 99b/1, 101a/10  
r.+a 31b/1, 70a/6, 86b/2  
r.+da 9b/2, 9b/6, 17b/9, 17b/9, 20b/13, 34a/10, 34a/10  
r.+dan 31b/1, 70a/6, 86b/2  
r.+ı 17a/14  
r.+ında 21a/3, 21b/7  
r.+un 19b/18, 60a/3  
**râmjin öz. is. Vjse ve Râmjin hikayesi baş karakterinden**  
r.48bh/33  
**raŕnâ Ar. Güzel, hoş**  
r.+sın 82a/6  
**râsih Ar. Sağlam, temeli kuvvetli, bilgisi çok geniş olan**  
r.37b/11, 156a/6, 156b/3, 194b/1  
r.+rek 193b/6  
**râsihin Ar. Rasihler, bilgisi çok geniş olanlar**  
r.26a/5  
**râst Far. Doğru, sağ**  
r.12a/7, 79bh/60, 85bh/38, 86bh/34, 120b/5  
**raŕşe Ar. Titreme**  
r.173b/3  
**(maŕmer bin) râşid eš-šanŕânî öz. is.**  
r.26b/15  
**rat'b Ar. Taze, yeşil, yaş, mülayim, yumuşak**  
r.63b/13, 169b/5, 173b/17  
r.+a 173b/19  
r.+da 169b/6  
r.+dur 148b/9  
r.+un 173b/19  
**ravza Ar. Bahçe**  
r.16b/4, 45a/3, 79ah/4, 89bh/53  
r.+sın 82a/8  
**rây Ar. Oy, düşünce, görüş**  
r.2b/2, 77ah/5, 79ah/9, 79ah/11, 83ah/8, 84ah/43, 84ah/45, 106b/4, 135a/1, 135a/10, 141b/1  
**râyet Ar. Sancak**  
r.80ah/29, 84bh/23  
r.+ine 76bh/5  
**râyiz Ar. Öfkeli, kızgın, seyis**  
r.2a/10  
**râyihâ Ar. Koku**  
r.9b/13, 12b/14, 15a/2, 82b/2, 161a/8, 169b/19, 170b/13  
r.+larun 100a/14  
r.+sı 100b/4, 111b/1, 174a/14  
r.+sına 157b/6  
r.+sından 70b/5, 100b/5, 100b/12  
r.+yı 111b/2  
**râyihâlu Ar.+T. Kokulu**  
r.8b/4  
**râzik Ar. Rızık veren, Tanrı**  
r.+dur 77a/14  
**râzj Ar. Rıza gösteren, razı olan**  
r.9b/1, 15a/10, 33a/6, 35a/9, 63a/11, 73b/9, 76ah/45, 76ah/45, 89bh/8, 89bh/11, 111a/17, 113a/13, 113a/13, 120a/19, 130a/16, 132b/3, 132b/5, 132b/6, 143b/10, 143b/12, 151a/18, 154a/17, 181a/3  
**(yahyâ bin muŕâz) râzj öz. is.**  
r.185b/10  
**râzjlik Ar.+T. Razılık, rıza göstermek**  
r.+in 74a/2  
r.+üm 76ah/44  
r.+ün 113a/12  
**reŕâyâ Ar. Halk, bir hükümdarın idaresi altında olup, vergi verenler**  
r.3a/11, 4b/3, 34b/1, 34b/3, 51a/17, 53a/5, 75bh/44, 76b/1, 80ah/31, 89ah/2, 124a/8, 125a/4, 133a/9, 135a/14, 135a/14, 141a/15, 145b/3, 145b/5  
r.+da 86bh/10  
r.+dan 80bh/3, 132a/5  
r.+larıdur 140b/16  
r.+ların 139a/8  
r.+larınun 139b/5  
r.+nun 86bh/9, 130b/2, 132b/15, 136a/10, 139b/5, 156a/13  
r.+sın 145b/1  
r.+sına 124b/7  
r.+sınun 132a/1, 135a/16, 140a/19  
r.+ya 77ah/53, 77ah/59, 81bh/60, 82ah/1, 132a/5, 133a/19, 136a/3, 139b/3, 145b/8, 156a/11  
r.+yı 137a/19, 139b/3  
**rebâb Ar. Bir çeşit kemaç**  
r.111b/19, 161b/6  
**rebâh Ar. Faydalar, kar, kazançlar**  
r.24ah/15, 40b/3, 40b/4  
**rebâiyyât Ar. Seniyye ile nab arasındaki dört diş**  
r.+ı 173b/8  
**rebjŕ Ar. Bahar**  
r.26b/16, 27b/10, 44b/4, 175b/18, 176a/4  
r.+de 169a/13  
**rebjŕ el-kârj öz. is.**  
r.24ah/15  
**rebjŕü'l-evvel Ar. İlkbahar, Arab aylarının üçüncüsü**  
r.+inde 9b/6  
r.+inün 7b/12, 18a/13, 18a/19

r.+ün 18a/7, 18a/8, 18a/9, 18a/17, 42b/16

**rebjÖa öz. is.**

r.23b/10, 28a/2, 28a/7, 111a/5

**recā Ar. Rica, ümit, istek, dilek**

r.5a/8, 22b/3, 44b/7, 56a/15, 75bh/3, 83a/6, 117b/8, 123a/17, 128a/13, 176a/16, 178b/9

r.+sı 76ah/17

r.+sıla 36b/11

r.+sında 33b/6

**receb Ar. Arabi ayların yedincisi ve üç ayların birincisi**

r.70a/11, 95a/2

r.+de 9b/6, 20a/6

r.+inde 44b/17

r.+inün 46a/8

r.+ün 58b/7

**redd Ar. Geri çevirme, inkar etme**

r.25a/11, 65a/17, 76ah/17, 111a/12, 115a/7, 115a/7, 128b/16, 129b/12, 129b/12, 148b/3, 155a/16, 156a/18, 161b/10, 167a/8, 185b/4

r.+i 105b/18, 106a/12

r.+inde 122a/7

r.+ine 76bh/14

**reddj'n-nefs Ar. Nefis kötülüğü**

r.193b/9

**reddiye Ar. Bir mesele hakkında zıt karşılık**

r.134a/2

**redjÖe Ar. Bayağı, kötü**

r.125b/10, 148b/15, 198a/12

r.+si 194a/17

r.+dürler 105b/14

**refÖ Ar. Kaldırma, hükümsüz bırakma**

r.31b/18, 39a/13, 66b/5, 66b/5, 66b/15, 70b/9, 86ah/13, 87a/19, 87b/2, 142b/4, 153a/5, 156a/4

r.+ine 55a/7, 85bh/41

r.+içün 53a/18, 55a/11, 55a/17, 56a/3, 56a/8, 57a/6, 58b/3, 75bh/29

**reöfet Ar. Acıma, esirgeme, merhamet etme**

r.3a/11, 112a/16, 112a/18, 198a/19

**refjÖ Ar. Yüksek, yüce**

r.2b/14, 3b/12, 48a/4, 177b/12, 191b/16

r.+dür 134a/6

r.+rekdür 165a/9

r.+ün 174b/19

**refjk Ar. Arkadaş, yoldaş**

r.201a/11

**reftār Far. Gidiş, davranış**

r.186a/5

r.+dur 189b/3

r.+ı 3a/10

r.+lar 149a/6

r.+uñ 134a/7

**reh Far. Yol**

r.3b/6, 53b/6

**reh-güzār Far. Geçit**

r.+ında 173b/1

**reh-güzer krş. reh-güzār**

r.+indedür 96a/9

**rehmet Ar. Rahmet, yağmur**

r.+lerinde 176b/7

**reöjs Ar. Başkan**

r.51b/17

r.+i 22a/10, 22a/15, 87b/8, 170b/11

**rekāne öz. is.**

r.12a/13, 12a/14

**rekÖat Ar. Namaz ibadeti esnasında ayakta dururken**

**önce elleri dize dayayıp eğilme ve sonra secdeye**

**kapanmadan oluşan hareket, rekat**

r.9b/17, 15b/1, 15b/1, 17b/6, 22a/2, 64b/6, 64b/19, 66a/8, 73a/2, 89b/12, 91b/1

r.+da 17b/4

r.+larda 68a/7

**remād Ar. Kül**

r.+da 196b/4

**remed Ar. Göz ağrması**

r.109a/17

**remle öz. is.**

r.42a/14

r.+dür 35b/1

**remle öz. is. Yer adı**

r.52a/12

**remletü'l-kübrā öz. is.**

r.42a/14

**remz Ar. İşaret, imalı konuşma, sembol**

r.29a/11, 40a/18

r.+le 31a/2

**renc Far. Sıkıntı, zahmet**

r.77b/15, 78b/14, 158a/12

r.+i 80b/1

r.+in 106b/2

r.+inden 117a/6

r.+ler 199a/17

r.+ün 158a/13

**rencjÖe Far. İncinmiş, kırılmış**

r.38b/11, 39a/8, 56a/14, 129a/17, 135b/6, 137a/19, 144a/12, 159a/6, 174a/3, 183a/6, 183a/14, 187a/8

**rencjdelik Far.+T. Kırılmışlık, incinmişlik**

r.90bh/42

**reng Far. Renk**

r.5b/12, 59a/18, 170b/13, 195a/6

r.+i 17b/8, 172b/6, 196b/13

r.+in 172a/15

r.+ini 2a/17

**resātjk Ar. Köyler, çiftlikler**

r.162a/15

r.+den 194a/10

**resm Ar. Resim, çizme, tören, vergi, usül**

r.3b/6, 57a/4, 79bh/34, 180a/4

r.+i 107a/10, 124a/3, 126b/5, 153b/7, 155b/19

r.+lerile 16a/18

**resmj Ar. Resme mensup, resmi**

r.98a/4, 106b/13, 193b/3

**rest-gār Far. Kurtulan**

r.93a/2

**resül Ar. Elçi, peygamber**

**r. 6a/13, 6b/12, 7a/12, 7b/12, 8a/9, 9a/12, 9b/10, 9b/19,**

**10b/15, 11a/12, 16a/1, 20a/9, 20b/2, 20b/10, 21a/6,**

**21a/13, 21b/1, 21b/13, 22a/5, 22a/19, 22b/7, 22b/7,**

**23b/2, 23b/8, 23b/14, 23b/18, 24a/2, 25b/11, 26a/3,**

**27a/1, 27a/16, 29b/6, 29b/15, 29b/19, 30a/3, 30b/1,**

**30b/15, 31b/6, 31b/11, 33b/1, 33b/3, 33b/4, 37b/12,**

**37b/13, 37b/17, 40a/5, 41a/8, 42b/7, 43a/3, 44a/4,**

**44a/5, 45a/8, 46a/2, 46b/2, 47b/5, 47bh/2, 47bh/55,**

**47bh/59, 48ah/5, 61a/6, 62a/13, 62b/6, 71b/12, 73a/18,**

**76b/17, 102a/11, 115a/13, 120a/18, 133a/14, 146a/6,**

**182a/13, 183a/11, 183b/14, 184a/8, 185b/15, 190b/16,**

**191a/10, 191b/4, 200a/5**

r.+de 21a/2, 24b/8, 25b/16, 30b/2

r.+deki 31a/9

r.+den 5a/9, 6a/14, 20b/18, 21a/8, 26a/8, 26a/11, 28a/13,

32b/6, 36a/9, 37b/7, 41a/13, 43b/15, 43b/15

r.+e 15b/5, 16b/16, 21a/11, 21b/12, 22a/11, 22b/12,

27b/18, 30b/9, 32b/17, 33a/5, 33a/8, 33a/9, 35a/2,

36a/19, 44b/10, 68b/9, 76b/6, 76b/12, 183a/17

r.+i 7a/3, 15a/3, 16a/19, 31a/6, 35a/8, 76a/10

r.+ile 17a/7, 22a/17, 23b/1, 39a/17

r.+ine 7a/3

r.+ini 97a/6

r.+inün 155a/3

r.+ler 18b/12

r.+lerin 76a/14

r.+ün 19b/4, 20a/18, 20b/4, 20b/6, 21b/10, 21b/15,

21b/17, 23a/14, 23a/19, 25b/15, 31a/10, 31b/9, 36b/5,

37b/1, 44a/17, 47a/12

**resülü'llāh Ar. Allah'ın elçisi**

r.10a/1, 17a/9, 18b/19, 21a/16, 21a/18, 21b/9, 22a/15,

23a/16, 23b/9, 23b/15, 23b/15, 24ah/2, 24ah/7, 24b/8,

24b/12, 25a/3, 25a/9, 25a/14, 25b/13, 27b/5, 27b/16,

28a/11, 29a/8, 29a/18, 29b/5, 32b/5, 32b/19, 34a/6,

35a/1, 36a/1, 37b/6, 43a/5, 44a/8, 45b/6, 46a/13, 46b/3,

47a/10, 47a/19, 47b/1, 47b/3, 63a/5, 63b/7, 63b/8,

64a/4, 64a/16, 64b/16, 70b/9, 71a/8, 71a/12, 71a/19,

72a/10, 74a/14, 74a/19, 74b/5, 74b/6, 74b/18, 75a/4,

- 75b/8, 75b/10, 76b/13, 78b/1, 79a/2, 79a/7, 79b/1, 79b/2, 79b/9, 79b/13, 79b/16, 80a/2, 80a/17, 80b/10, 81a/5, 81a/13, 81b/3, 81b/9, 82b/15, 82bh/29, 86a/16, 87ah/45, 89b/12, 89b/13, 92b/8, 92b/18, 94a/10, 96a/1, 97a/4, 101a/13, 102b/1, 102b/2, 103b/15, 104a/4, 104a/18, 108a/18, 110b/15, 111a/6, 113a/11, 113a/12, 114b/12, 115a/5, 115a/7, 115b/14, 118a/2, 118a/8, 118a/13, 118b/1, 119a/4, 122b/12, 123a/9, 125a/19, 127b/15, 127b/19, 128a/2, 128a/7, 129b/10, 137a/5, 137a/17, 137b/18, 138a/11, 138a/12, 139a/19, 151b/10, 152a/9, 152b/12, 153a/10, 153b/3, 158b/13, 160b/1, 164b/7, 177a/9, 178a/15, 178b/9, 179b/6, 180b/15, 183a/18, 184a/10, 184b/11, 186b/12, 187a/2, 189a/15, 190a/3, 190b/17, 194a/2, 194b/8, 196a/6, 196a/11  
r.+da 89bh/53  
r.+dan 26b/2, 38b/14  
r.+dandur 38b/13  
r.+dur 12b/8, 14b/19  
r.+sin 10a/13
- reôsü'l-Öayn öz. is. Yer adı**  
r.35b/6
- reşâş Ar. Serpinti**  
r.144a/1, 163b/18  
r.+in 163a/11
- reşehât Ar. Sızıntılar, damlalar**  
r.144a/16
- reşha Ar. Sızıntı, damla**  
r.+sındandur 77a/13
- (meömün bin) reşjd öz. is.**  
r.48ah/14
- reşk Far. Kıskaçlık**  
r.119a/4
- revâ Far. Yakışır, uygun, yerinde**  
r.75bh/41, 78b/18, 80b/17, 81ah/25, 81bh/42, 94a/3, 96b/10, 97a/2, 105b/16, 107a/8, 111b/18, 113b/4, 113b/19, 120a/4, 122a/7, 123a/5, 123b/14, 132a/6, 137a/14, 148a/2, 151a/2, 155a/5, 157a/4, 158a/19, 159b/14, 192a/9, 195a/16  
r.+dur 96a/5, 135b/16, 158b/19, 159a/2
- (Öabdu'llâh bin) revâha öz. is.**  
r.27b/12
- revân Far. Akan, giden**  
r.83b/11  
r.+ı 5a/2
- revân öz. is. Yer adı**  
r.52b/5, 53b/2, 53b/2, 53b/11, 54a/7, 56b/4, 57b/3, 57b/6, 58a/6  
r.+uñ 53b/3  
r.+ı 54b/1
- revâne Far. Giden, yürüyen**  
r.53b/19, 55b/5, 56a/1, 56a/10, 58a/2, 58a/3, 58a/9, 59a/8, 60a/13, 60a/16, 60b/2, 144a/7, 173a/3
- revânj Far. Değerli, rağbetli**  
r.173a/14
- revâyiñ Ar. Güzel kokular, rayihalar**  
r.89a/17, 169a/14, 170a/13, 170a/16  
r.+inden 82b/2  
r.+inüñ 148a/15
- reviyyet Ar. Bir işin her tarafını iyice düşünüp taşınma, fikir, tefekkür**  
r.140a/10  
r.+i 103a/1  
r.+inden 145a/7
- revnağ Ar. Parlaklık**  
r.50a/10  
r.+ı 51b/1
- reöy Ar. Görüş, oy, düşünce**  
r.11a/9, 33b/2, 43b/7, 75bh/13, 82a/10, 180a/19  
r.+de 43b/11  
r.+i 33b/5, 57b/15  
r.+ile 48bh/24  
r.+in 3a/9  
r.+lerine 79ah/32  
r.+lerinüñ 113b/7  
r.+ünjüze 79ah/45
- rey öz. is. Yer adı**  
r.35b/10, 38a/8, 83ah/41, 83ah/44
- reyâñin Ar. Fesleğenler, reyhanlar**  
r.+inüñ 148a/14
- reyhân Ar. Fesleğen**  
r.178b/1  
r.+ıla 82a/9
- reyhâne bint-i şemÖün öz. is.**  
r.23a/3
- rezâÖ Ar. Süt emme**  
r.111a/1  
r.+dan 39a/9
- rezâyil Ar. Rezaletler**  
r.+in 199a/8
- rezjle Ar. Kötü, fena, çirkin haller**  
r.96a/16, 191b/9, 194b/18, 194b/19  
r.+si 190a/6
- rezm Far. Savaş, cenk, kavga**  
r.57b/15
- rid'vân Ar. Razi olma, hoşnutluk, cennet, cennetin kapıcısı**  
r.59a/8, 148b/7, 178b/1, 180a/4, 184a/1  
r.+a 181b/4
- rid'vânu'llâhi teÖälâ Öaleyhim ecmaÖjn Ar. Allah hepsinden razı olsun manasında dua sözü**  
r. 4a/1, 4a/12, 4b/13, 23b/16, 77a/2, 78a/17, 78b/1, 126a/18, 131a/7, 155a/9, 155b/11, 183a/15  
e.+uñ 4a/12
- riğ Ar. Yumuşaklık, tatlılık**  
r.122b/18, 137a/3, 137a/6
- riğkiyyet Ar. Kulluk, kölelik**  
r.+den 115a/11
- riżâ Ar. Razılık, memnunluk, istek**  
r.6a/7, 15a/13, 33b/15, 38a/17, 39b/17, 40a/4, 76ah/40, 76bh/15, 78b/17, 81b/11, 83b/13, 86a/10, 88ah/9, 89b/2, 108a/16, 132b/5, 139b/13, 149b/16, 150a/12, 153a/5, 168a/18, 177a/15, 179b/8, 181a/9  
r.+dan 187b/18  
r.+ları 112a/9  
r.+larıla 20b/2, 22a/1, 36a/1, 38a/7  
r.+m 96b/19, 97a/2, 101a/2  
r.+a 92a/15  
r.+muz 119b/4, 152b/7, 152b/19, 153a/2, 195a/17  
r.+muza 119b/4  
r.+muzda 119a/18  
r.+ñ 80ah/5, 80ah/7, 119a/15, 184a/5  
r.+sı 89b/2, 93a/1, 106a/8, 110b/12, 153b/3, 166a/16, 166a/18, 183a/12  
r.+sın 51a/10, 69b/16, 69b/17, 123b/4, 132b/4, 166a/13, 174a/4  
r.+sına 15a/13  
r.+sında 159a/15, 178b/14  
r.+sından 99a/13  
r.+sıçün 105a/13, 132a/19
- (imâm-ı) riżâ öz. is. Öalj er-riżâ**  
r.+dur 43b/5
- riżâu'llâh Ar. Allah'ın rızası**  
r.85b/17, 86a/9, 112b/8, 118b/1, 137a/1  
r.+a 20b/3, 105b/2  
r.+la 20b/1
- riżk Ar. Azık, yiyecek içecek şey, Allah'ın herkese bahşettiği nimet**  
r.77a/14, 87ah/32  
r.+ların 103b/4, 146b/14, 164a/5  
r.+ı 73b/19, 127a/5  
r.+ın 127a/4, 131a/1, 131a/3  
r.+ından 152a/19  
r.+ını 1b/9
- riÖâ Ar. Çobanlar**  
r.159a/9
- riÖâyet Ar. Gözetme, sayma, saygı, uyma**  
r. 3a/12, 5b/14, 11b/2, 32a/9, 67b/13, 77ah/53, 80ah/35, 84ah/16, 84bh/8, 85b/10, 87b/2, 87b/18, 88a/10, 89ah/33, 89bh/7, 90bh/48, 95a/3, 95a/4, 99a/2, 113a/8, 114b/15, 120a/1, 122a/17, 133a/10, 136b/5, 136b/8, 136b/11, 137a/8, 139b/4, 140b/14, 150a/6, 158a/8, 164b/7, 174a/17, 174b/9, 189a/12



- r.+i 174a/16, 176a/14  
r.+idür 195b/10  
r.+in 146a/2  
r.+inde 93a/11  
r.+inden 107a/15  
r.+ine 21b/19, 93a/4, 200a/19  
r.+le 8b/19, 21b/14, 179b/18  
r.+ler 49b/6, 80ah/43  
r.+lerinde 88a/13  
r.+lerinün 139b/6
- ribâ** Ar. **Çoğalma, tefecilikte alınan fazla faiz**  
r.86b/14, 161b/18
- ribât** Ar. **Konak, han, kervansaray, tekke**  
r.51b/11, 51b/12, 78bh/61, 138b/18  
r.+dur 117a/8, 131b/8  
r.+ında 131b/9
- ribâtât** Ar. **Konaklar, hanlar**  
r.173b/10, 173b/12, 173b/16
- ribh** Ar. **Kazanç, kar, faiz**  
r.+i 6b/3  
r.+ile 160a/12
- ricâl** Ar. **Erkekler, üst düzeyde bulunanlar**  
r.10a/10, 155a/16, 161b/3  
r.+e 87ah/30  
r.+i 161b/6  
r.+ün 37b/9
- ricûat** Ar. **Geri dönüş, geri çekilme**  
r.21b/3
- ricûj** Ar. **Geri dönmeyle ilgili**
- ricz** Ar. **Şirk, azap, maddi ve manevi pislik**  
r.184b/7
- ridâ** Ar. **Örtü, hırka**  
r.178b/7  
r.+ları 12b/6  
r.+sıla 11b/1
- rifâ** Ar. **bin râfi** öz. is.  
r.65b/12
- rifât** Ar. **Yükseklik, yücelik**  
r.57b/16, 175b/1, 192a/9, 194b/19  
r.+inün 77b/4  
r.+le 77b/5  
r.+ı 3b/11
- rihlet** Ar. **Göç, ölme**  
r.18a/16, 44a/7, 44a/13, 49b/4, 50a/19, 83bh/16, 86a/1
- rihâb** Ar. **Boyun, ense kökü**  
r.1b/5, 89a/12
- rikâb** Ar. **Üzengi, kat, huzur**  
r.56a/14, 57b/14, 58b/3, 59a/9
- rikkat** Ar. **İncelik, acıma, hassaslık**  
r.+de 172a/10
- rişte** Far. **İplik**  
r.201a/2
- rjm** Far. **Yara ve çıbanın irini**  
r.79b/17
- risâlât** Ar. **Kısa yazılmış küçük kitaplar, mektuplar**  
r.7a/19
- risâle-i ebeveyn** öz. is. **Kemal Paşazade'nin eseri**  
r.7a/9
- risâlet** Ar. **Elçilik, peygamberlik**  
r.4a/10, 4b/10, 10a/11, 10a/18, 45a/6, 47bh/39, 73b/4,  
79bh/22, 80b/19, 109a/12, 149a/18, 180b/11  
r.+de 16a/13  
r.+e 47bh/26, 189a/1  
r.+i 16a/9  
r.+le 47bh/31  
r.+lerinden 10a/18
- risâlet-penâh** Ar.+Far. **Hz. Peygamber**  
r.3b/19, 5a/16, 7b/1, 11a/2, 63b/6, 73b/8, 74b/18, 86b/19,  
88bh/15, 178b/7, 189a/13, 196a/16, 197a/12  
r.+ı 3a/12
- risâlet-penâh** Ar.+Far. **Peygambere mensup, Peygamberle ilgili**  
r.44a/7, 62b/11, 77ah/42
- rivâyât** Ar. **Söylentiler, rivayetler**  
r.2a/15, 47bh/6
- rivâyet** Ar. **Söylenti, nakletme**  
r.6b/7, 6b/13, 21a/8, 21b/5, 26a/11, 40b/10, 40b/15,  
47bh/11, 49b/19, 60b/16, 61a/6, 61a/19, 62a/8, 62a/13,  
62a/19, 62b/6, 62b/10, 62b/16, 63a/3, 63a/9, 64a/15,  
64b/13, 65a/12, 65b/13, 66a/15, 66b/3, 67a/3, 70a/6,  
70a/11, 70b/3, 70b/15, 71a/8, 72a/8, 72a/15, 72b/4,  
72b/9, 72b/13, 73a/1, 73a/6, 73a/6, 73a/18, 73b/7,  
74a/18, 74b/11, 75a/4, 78ah/8, 78b/13, 79a/1, 79a/11,  
79b/1, 79b/6, 79b/8, 79b/13, 80a/2, 80a/8, 80a/16,  
80a/16, 80b/9, 81a/5, 81a/13, 81b/3, 81b/9, 82b/14,  
85a/17, 85b/6, 85b/19, 86a/4, 86a/8, 86a/14, 86b/1,  
87a/8, 88a/9, 89b/9, 90b/2, 91b/11, 92a/1, 92a/9, 92b/2,  
92b/7, 92b/15, 94b/7, 98a/11, 99b/1, 100b/17, 101a/5,  
101a/9, 101a/13, 101a/17, 101b/3, 101b/6, 101b/10,  
102a/19, 104a/4, 104a/10, 104a/17, 104b/2, 104b/8,  
114b/10, 115b/13, 115b/19, 118b/2, 124b/7, 124b/10,  
124b/16, 125a/3, 125a/8, 125a/13, 125a/18, 127a/5,  
128b/4, 129b/9, 130a/8, 130b/4, 140a/17, 151a/1,  
152a/17, 152b/3, 152b/10, 152b/17, 153a/10, 153a/16,  
153b/13, 154b/7, 162b/9, 162b/17, 163a/4, 163a/10,  
163a/16, 163b/1, 163b/4, 163b/8, 163b/16, 164a/3,  
176b/17, 178a/15, 178b/7, 179a/1, 179a/13, 179b/5,  
179b/12, 179b/17, 180a/3, 180a/6, 180a/10, 182a/18,  
185b/17, 186a/4, 186a/9, 186a/19, 187a/2, 187a/16,  
187b/9, 189b/8, 189b/12, 189b/18, 190b/7, 191a/5,  
194a/2, 196a/1, 196a/8, 196a/11  
r.+de 5b/19, 8a/16, 11a/3, 17b/9, 18a/8, 21a/5, 31a/8,  
31a/8, 32a/3, 38b/9, 45b/3, 45b/4, 49b/5, 49b/15,  
79b/17, 100b/19, 126b/15, 126b/15  
r.+dür 102a/10  
r.+i 7a/6  
r.+inde 47bh/7, 81a/18  
r.+lerinde 47bh/8, 47bh/10
- riyâ** Ar. **Özü sözü bir olmama, iki yüzlü olma**  
r.69b/17, 88b/4, 95a/4, 95a/12, 105b/1, 110a/18, 146a/8,  
149b/19, 161b/17, 182a/2, 182a/17, 188b/5, 189a/2  
r.+dan 93a/6, 95a/16, 95a/18, 96b/17  
r.+dur 95a/19  
r.+nuñ 107a/14  
r.+sından 95b/6
- riyâh** Ar. **Yeller, rüzgarlar**  
r.169a/3, 194b/11
- riyâh** öz. is.  
r.21a/18, 25a/13, 32b/5
- riyâset** Ar. **Başkanlık, reislik**  
r.5b/17, 167b/8  
r.+içün 153b/7
- riyâz** Ar. **Bahçeler**  
r.4a/9, 5a/1, 51a/18, 59a/8, 81b/17, 163b/2, 185a/1,  
186b/8  
r.+ından 179a/6
- riyâzât** Ar. **Riyazetler**  
r.77a/3, 83b/10, 193b/10
- riyâzet** Ar. **Nefsin isteklerine boyun eğmeden yaşama**  
r.82a/2, 95b/4, 99b/13, 100b/1, 107a/3, 107b/13,  
127a/11, 131a/9, 197a/5  
r.+e 82a/6  
r.+i 99b/5, 99b/7, 177b/14  
r.+le 17a/14
- riyâzj** Ar. **Matematik bilgisi, hesap ilmi**  
r.+ye 98b/4
- rizâh** öz. is.  
r.32b/5
- rodos** öz. is.  
r.52b/4, 52b/15
- rû-siyâh** Far. **Kara yüzlülükle ilgili, ayıplı olmakla ilgili**  
r.59b/13
- ruûf** Ar. **Burun kanaması**  
r.+dan 38a/11
- rubû** Ar. **Çeyrek, dörtte bir**  
r.93b/5
- rubâ** Ar. **Dörtlük, rübai**  
r.52ah/5
- ruñ** Far. **Yanak, yüz, satranç oyununda büyük bir taş**  
r.2a/5, 201a/3, 201a/5
- rûh** Ar. **Can, ruh, duygu, canlılık**

- r.5a/2, 5a/8, 47bh/2, 47bh/2, 76bh/57, 82a/8, 82a/8, 87b/6, 91a/16, 96b/4, 98a/19, 98b/3, 98b/4, 100a/7, 100a/15, 108a/15, 140b/7, 140b/11, 140b/16, 140b/18, 141a/9, 141a/9, 141b/11, 142a/5, 142b/7, 143a/11, 143b/2, 143b/11, 144b/7, 145a/14, 147a/1, 147a/2, 147a/15, 148b/1, 167b/11, 168b/2, 172a/14, 172a/15, 172a/16, 172b/14, 173a/13, 173a/14, 173a/15, 173a/17, 173a/19, 173b/2, 173b/6, 178b/1, 180a/3, 182a/5, 184a/1, 184a/17, 187b/18, 199b/3
- r.+a 77b/6  
r.+dur 78ah/57, 173a/18, 173b/2  
r.+ı 66b/17, 66b/17, 87b/15, 107b/19, 147b/1, 147b/4, 147b/6  
r.+ıçün 78bh/46  
r.+ıdur 107a/19  
r.+ın 59a/8, 184a/1  
r.+ına 193b/9  
r.+ını 59a/9  
r.+ları 53a/2  
r.+um 152a/10, 152a/14  
r.+uñ 106b/9, 141b/3, 147a/6
- rūhu'llāh Ar. Allah'ın emriyle meydan agelen, Meryem oğlu İsa peygamber**  
r.123b/4
- rūhā öz. is. Yer adı**  
r.35b/6, 58a/1
- rūhānj Ar. Ruh ile ilgili, melek ve cin**  
r.140a/9, 140b/15, 141a/10, 144b/19, 145a/3, 147a/5, 147a/16, 149a/2, 149a/9, 149a/16, 165a/3, 167a/1, 167a/15, 168b/1, 177a/11, 178a/8  
r.+den 141a/14, 149a/8, 172a/4, 185a/11  
r.+nūñ 171b/12  
r.+ye 149b/1
- rūhāniyān Ar. Ruhtan meydana gelmiş melekler**  
r.148a/9, 185a/1
- rūhāniyāt Ar. Ruhaniler, ruh alemleri**  
r.142b/7
- rūhāniyyet Ar. Ruhanilik, ruhtan ibaret olanın hali**  
r.108a/5
- rūh̄j Ar. Ruhla ilgili**  
r.141a/15, 148a/18
- ruḥsār Far. Yanak**  
r.+ına 59b/7
- ruḥsāre Far. Yanak, yüz**  
r.52b/12, 79bh/55, 107b/12, 183a/13, 197a/8  
r.+sine 78ah/64
- ruḥsāt Ar. İzin**  
r.44b/9, 57b/18, 59b/9, 60a/10, 77bh/3, 81b/13, 115a/18, 115a/19, 116b/18, 117b/6, 155a/7, 156b/2
- ruḥṣā Ar. Üzerine yazı yazılan kağıt, deri parçası, kısa mektup, yama, dilekçe**  
r.82ah/23, 82ah/31  
r.+da 82ah/39  
r.+ları 191b/1  
r.+nuñ 82ah/28  
r.+yı 82ah/30, 82ah/30
- ruḳiyye öz. is.**  
r.19b/8, 19b/14, 36b/5, 37b/13, 38b/12, 42a/13
- rūm öz. is. Rum, Anadolu**  
r.7a/9, 35b/4, 51a/1, 57a/15, 57a/16, 57b/6, 59b/7, 76bh/9, 82bh/37, 82bh/39, 82bh/45, 129b/5  
r.+a 49a/13, 49b/5, 53b/15, 55a/13, 56a/11, 58a/9  
r.+ı 48a/8
- (śuḥeyb-i) rūmj öz. is.**  
r.37a/18
- rūmj Ar. Rum ülkesinden olan, Anadolu**  
r.+lerden 48bh/29
- rumūz Ar. İşaretler, semboller**  
r.1b/10, 29a/14
- rūşen Far. Aydınlik, açık**  
r.83a/7, 172b/6, 190b/11, 190b/13, 190b/14, 195a/16  
r.+dür 149a/7
- rūşen-rāy Far. Hükmü açık**  
r.51a/8  
r.+uñ 141b/5
- rūşenā krş. rūşen**  
r.34a/11
- rūşenālik Far.+T. Aydınlik, açıklık**  
r.+ı 91a/13  
r.+in 109a/7, 109a/8, 177a/17
- rut'ūbet Ar. Yaşlık, nem**  
r.+ı 173b/19
- rut'ūbetli Ar.+T. Nemli, yaş, rutubetli**  
r.169a/10
- ru'ūnet Ar. Bönlük, sünepelik, insana ağır gelecek haller**  
r.+ı 191b/7
- rūy Far. Yüz**  
r.2b/15, 26b/18, 54a/11, 78bh/64  
r.+ı 5b/12
- rūz Far. Gün, gündüz**  
r.15b/10, 16b/10, 57b/9, 58a/5, 61b/1, 69b/19, 70a/1, 70b/19, 76a/15, 78bh/42, 80a/6, 88a/14, 88bh/9, 90a/12, 92a/3, 94b/8, 95a/13, 104a/5, 114b/11, 124a/19, 125a/8, 135b/18, 138b/3, 175b/13, 180b/19, 187b/3
- rūzgār Far. Zaman, rüzgar**  
r.60b/7, 83ah/29, 83b/12, 91a/17, 94b/17, 98a/5, 98b/15, 108a/8, 108b/1, 143b/12, 145a/18, 148b/11, 164a/12, 175a/19, 184b/6  
r.+a 162a/4  
r.+da 86bh/30, 109a/16, 109b/4, 132b/17, 159a/19, 159b/15, 162a/3  
r.+dan 2b/9, 178a/4  
r.+ı 132b/19  
r.+ın 187b/12  
r.+ları 109b/2, 109b/15, 179a/6  
r.+ların 153b/5  
r.+umuza 200a/15  
r.+uñ 82ah/22, 88bh/53, 90bh/44, 107a/1, 132b/10, 134a/6, 143b/14, 181a/9, 186a/6
- rūzgārılı krş. rūzgārılı**  
r.107b/9  
r.+laruñ 174a/18
- rūzgārılı Far.+T. Rüzgarlı**  
r.+lar 98a/1, 200a/11  
r.+lara 110a/13  
r.+ları 90b/16  
r.+laruñ 175a/12
- rūzj Far. Azık, nasip, kısmet, gündüzle ilgili**  
r.201a/10
- rūbūbiyyāt Ar. Rübubiyetler, efendilikler, uluhiyetler**  
r.160b/15
- rūbūbiyyet Ar. Efendilik, uluhiyet, tanrılık**  
r.17a/13, 112a/18, 163b/17, 168b/14, 176b/4, 199a/3  
r.+dür 197b/13  
r.+ine 84a/14
- rūchān Ar. Üstünlük**  
r.110b/19, 180b/15  
r.+ın 7a/9
- rūcū Ar. Geri dönme**  
r.65b/16, 65b/16, 65b/17, 137b/7, 137b/8  
r.+ı 194b/7
- rūcūm Ar. Taş atmalar, akan yıldızlar**  
r.7b/16, 14b/6
- rūfāt Ar. Çürümüş, unufak olmuş şey**  
r.+ı 124a/6
- rūkn Ar. Direk, sütun, esas**  
r.76b/5, 157b/2, 157b/3, 169b/5, 169b/6, 169b/6  
r.+dür 78b/4  
r.+ı 99b/14, 154a/6  
r.+in 173b/9  
r.+inūñ 154a/7  
r.+ler 76b/4  
r.+lerin 149a/9, 149a/11  
r.+lerinden 78b/4  
r.+lerinūñ 76b/4  
r.+ūñ 154a/8
- rūkneddīn öz. is.**  
r.48a/8
- rūkū Ar. Öne doğru eğilme, namazda elleri dize koyarak vücudun üst bölümünün yere paralel gelecek şekilde eğilme**

r.65a/16, 65a/16, 66a/3, 66a/10, 68a/7, 68a/7, 85b/8, 87a/9, 87a/17, 87b/2, 87b/15, 159b/6  
r.+da 69b/1, 69b/3  
r.+dan 87a/10  
r.+dur 68a/6  
r.+uñ 69b/1  
**rükûn Ar. Can ve gönülden meyl**  
r.188a/4  
**rüstem öz. is.**  
r.48bh/12, 48bh/13  
r.+den 48bh/14  
**rüstem-i dâstân öz. is.**  
r.48ah/56  
**rüstem hân öz. is.**  
r.57a/14  
**rüsüb Ar. Tortu, çöküntü**  
r.172b/9  
**rüsüh Ar. Sağlam olma, bir ilmin derinliğine varma**  
r.91a/17, 106a/19, 116b/13, 188a/16, 194b/18  
r.+a 187b/10  
**rüsüm Ar. Vergi, tören**  
r.85bh/49, 109a/10, 138a/9, 140a/2, 150b/9, 193a/16  
r.+ında 159b/1  
**rüsül Ar. Resuller, peygamberler**  
r.176a/16  
**rüsvâ Far. En bayağı, rezil**  
r.188b/14  
**rüsvâlık krş. rüsvâlık**  
r.108b/7  
**rüsvâlık Far.+T. Rezillik**  
r.+i 157b/18  
**rüsvây krş. rüsvâ**  
r.192b/12  
**rüsvâyılık krş. rüsvâyilik**  
r.108b/10  
**rüsvâyilik Far.+T. Rezillik**  
r.175b/18  
r.+i 199b/16, 200a/7  
r.+in 88b/6  
r.+den 130b/11  
r.+lerin 199b/13  
**rüşd Ar. Gelişme, erginlik, doğru yola gidis**  
r.5b/16, 145a/1  
r.+i 196a/4  
r.+lerine 175b/1  
**rütbe Ar. Sıra, derece, basamak**  
r.19b/10, 188a/4  
**rütbet krş. rütbe**  
r.4b/12, 137b/4, 167b/13  
r.+leri 4a/12  
**rüöyâ Ar. Düş, uyku sırasında zihinde beliren düşünce ve hayaller**  
r.+da 84b/2  
r.+larında 40a/13  
r.+sında 45a/5  
r.+yı 45a/8  
**rüöyet Ar. Görme, bakma, yönetme**  
r.188a/4, 188a/5, 188a/11  
r.+i 188a/11  
r.+inden 100b/10, 102b/18, 148b/7

s, ş, ş

{s.a.} şalla'llâhü Ŗaleyhi

s.73b/8

{s.a.v.} şalla'llâhü Ŗaleyhi ve's-sellem

s.79b/13, 81a/1, 82bh/29, 90b/6, 101a/13  
s.+den 17a/4, 29b/3, 62a/8, 62b/6, 62b/10, 63a/10, 63b/12, 65a/4, 65a/12, 66a/16, 67a/3, 70a/11, 70b/15, 72b/4, 73a/6, 73a/18, 74a/14, 74a/19, 74b/11, 75a/4, 78bh/45, 85b/14, 87a/8, 92b/8, 102a/19, 103b/15, 110b/12, 110b/15, 153a/10, 153a/17, 160b/1, 162b/10, 162b/18, 163a/4, 163a/10, 163a/16, 163b/1, 163b/5, 163b/16, 164a/3, 176b/11, 180a/6, 184b/11, 186b/11, 189b/12, 194b/3, 196a/16  
s.+dür 118a/19

s.+e 9b/14, 9b/16, 10b/16, 18b/14, 21a/5, 23b/18, 25b/11, 32b/11, 42b/8, 62b/16, 63a/5, 63b/6, 64a/16, 65b/13, 71a/19, 71b/12, 74b/5, 74b/18, 90a/3, 90b/3, 93b/12, 115b/13, 122b/12, 177a/8, 178b/7, 192a/10  
s.+i 33a/1, 40a/13, 45a/10, 64b/18, 79bh/23, 88bh/15  
s.+ün 5b/8, 6a/5, 6b/12, 6b/19, 7b/1, 15a/17, 15b/11, 15b/14, 23b/2, 25a/17, 25b/13, 27a/16, 28a/11, 29a/6, 30a/1, 30b/16, 32a/18, 36a/2, 37b/12, 40b/13, 42b/18, 44a/15, 44b/7, 45a/3, 45a/8, 45b/17, 46a/2, 47a/19, 47b/5, 63b/17, 73b/4, 75b/10, 78b/1, 109a/1, 113a/15, 126a/1, 128a/18, 190a/16

**şâŖ Ar. Bin dirhemlik bir hububat ölçęi**

ş.129b/14

**saŖādât Ar. Mutluluklar, saadetler**

s.198a/12

**saŖādet Ar. Mutluluk**

s.43a/9, 50a/3, 50a/13, 50b/13, 50b/17, 51a/6, 51a/15, 52a/19, 52b/3, 52b/14, 77b/17, 78a/11, 78a/12, 79a/15, 80a/19, 82a/18, 82b/1, 84bh/27, 85a/8, 88a/12, 91b/3, 98a/1, 99b/6, 104a/13, 105a/19, 106a/9, 107a/11, 108b/4, 109a/14, 116b/5, 116b/6, 123b/13, 127a/5, 131a/17, 131b/3, 132b/19, 138a/10, 140b/11, 140b/12, 144a/17, 145a/17, 145b/2, 147a/17, 147b/3, 149a/4, 150a/5, 150b/16, 162b/13, 163a/5, 167b/9, 168a/7, 176b/12, 177a/11, 177b/12, 181a/19, 182b/14, 182b/17, 184b/12, 188b/11

s.+de 168b/1

s.+den 81b/14, 132b/16, 159a/17, 197a/5

s.+e 50b/1, 56b/18, 57a/12

s.+i 7b/3, 89a/17, 93a/2, 99a/8, 127b/14, 132b/9, 163a/6

s.+ile 99a/5, 107b/9

s.+in 137b/15, 187a/13

s.+inün 117a/8

s.+le 57b/5, 58a/2, 60a/4

s.+lerle 54b/11

s.+ün 99b/11, 134a/7, 143a/12

**saŖādet-hâne Ar.+Far. Sayın bir kişinin evi, ev**

s.17a/16

s.+lerine 10b/3

s.+lerinde 13a/1

s.+lerine 37a/8

s.+sinde 39b/2, 39b/17

**saŖādetlü Ar.+T: Mutlu**

s.56a/8, 57b/5, 58b/14

**saŖāt / saŖā Ar. Saa, vüsat, bolluk, genişlik**

s.149a/2, 149a/8, 184b/6, 193a/2

s.+i 100a/10, 156a/12

s.+inden 149b/3

**sāŖāt Ar. Saat, vakit, zaman**

s.37a/4, 46b/5, 60a/10, 76ah/23, 76bh/43, 77ah/23, 77bh/64, 79bh/46, 83ah/63, 116b/18, 117a/11, 117b/6, 127a/2, 146a/19, 146b/3, 146b/4, 148b/14, 152b/6, 152b/7, 155a/4, 167a/12, 174a/11, 176a/1, 191b/2, 201a/5

s.+de 59b/8, 83b/8

s.+den 87ah/44

s.+dür 76b/10

s.+ün 77ah/24

**sāŖāt Ar. Saatler**

s.3b/16

**sāŖāt-be-sāŖāt Ar.+Far.+Ar. Saatten saate, vakitten vakite**

s.88bh/54, 88bh/54

**şabā Ar. Meltem, gündeğusundan esen yel**

ş.3a/10

ş.+dan 3b/7

**şabāŖa öz. is.**

ş.23b/12

**şabāh Ar. Sabah**

ş.12a/3, 37a/2, 37a/8, 67a/10, 74a/11, 77bh/56, 88bh/28, 89ah/52, 111a/15, 111a/16, 127b/9, 188a/8

ş.+a 17b/11, 59a/12, 107b/11, 120a/7

ş.+dan 37a/19

**şabaşt'iye öz. is. Yer adı**

ş.35b/1

**şabāvet Ar. Çocukluk**

- ş.+de 116b/3  
 ş.+den 54b/6, 107b/13  
**sâbîk Ar. Eski, bir önceki, evvel, geçmiş, geçen**  
 s.91a/9, 28a/8, 108a/16, 192b/18, 193a/18  
 s.+ı 77a/4, 198b/8  
 s.+ları 89a/10, 145a/4  
 s.+larıdır 93b/4  
 s.+larından 175b/17  
 s.+um 81ah/43  
**sâbîka Ar. Geçmişte kalan, öncekiler**  
 s.39a/11, 182b/15  
 s.+dur 156b/8  
 s.+ya 28b/6  
**sâbîkan Ar. Evvelce, bundan önce**  
 s.6a/14, 6a/17, 38a/5  
**sâbîkân Ar. Sabıklar, evvelkiler**  
 s.145a/3  
**sabîken Ar. Geçici olarak**  
 s.55a/7  
**sâbj Ar. Küçük çocuk, bebek**  
 ş.146a/19, 146b/1, 146b/2  
 ş.+ler 113a/19  
 ş.+lerüh 160a/9  
 ş.+ye 146b/1, 146b/2  
**sâbiû Ar. Yedinci**  
 s.4b/2, 68a/2, 93a/8, 96b/15, 114b/17, 118b/15, 124a/7,  
 139b/15, 140a/3, 157b/4, 159a/7, 159b/4, 161a/7,  
 161a/17, 161b/8, 190a/14, 194a/15, 200b/2  
 s.+de 48ah/1  
**sâbiûa krş. sâbiû**  
 s.+da 48ah/25  
**sâbiûan Ar. Yedincisi, yedinci olarak**  
 s.62a/6, 74a/7  
**sâbir Ar. Sabırlı**  
 ş.181b/4, 182b/8  
 ş.+e 183b/6, 183b/8  
 ş.+ler 181b/10  
 ş.+lerin 181a/1  
 ş.+lerüh 176b/8, 182a/11  
 ş.+üz 180a/17  
 ş.+üh 182b/9, 184a/14  
**sâbit Ar. Kanıtlanmış, yerinde duran**  
 ş. 37b/11, 37b/11, 39b/13, 40b/14, 87a/3, 108a/6,  
 112b/12, 159a/13, 191a/3  
 ş.+dür 15b/3, 16a/6, 29a/12  
 ş.+i 157b/10  
**sâbit öz is.**  
 ş.6a/1, 14b/2, 26b/6, 27b/10, 27b/11, 39a/19, 186b/11,  
 191a/3  
**sâbit el-küfî öz. is.**  
 ş.26b/9  
**sâbit ibn-i el-kays ensârî öz. is.**  
 ş.186b/11  
**sâbr Ar. Sabır, dayanma**  
 ş.4b/9, 11a/5, 20b/3, 40a/14, 76ah/19, 76ah/27, 76ah/35,  
 76ah/37, 76ah/39, 86bh/51, 108a/4, 108b/16, 113a/10,  
 131a/10, 146a/19, 163a/8, 164b/5, 176a/16, 176a/19,  
 176b/4, 177a/14, 177a/18, 177b/8, 178a/10, 178a/18,  
 179a/13, 179b/1, 179b/8, 179b/18, 180a/4, 180a/7,  
 180a/11, 180a/16, 180a/17, 180a/19, 180b/14, 181a/16,  
 181b/9, 181b/13, 181b/14, 181b/15, 181b/16, 181b/18,  
 182a/9, 182a/13, 182b/5, 182b/6, 182b/7, 182b/7,  
 182b/9, 182b/9, 183a/15, 183a/16, 183b/3, 183b/5,  
 183b/6, 183b/6, 183b/7, 183b/7, 183b/10, 183b/10,  
 184a/5, 184a/15, 184a/16, 184a/17, 184b/2, 184b/2,  
 184b/8, 184b/8  
 ş.+a 176b/8, 180b/15, 181a/18, 182a/1, 182a/1, 182a/15  
 ş.+da 181b/11, 182a/10, 182b/9, 184a/15  
 ş.+dan 181b/18, 181b/19, 182a/8, 182b/11, 184a/18  
 ş.+dur 83a/12, 179a/17, 180a/7, 180b/14, 182a/3,  
 184b/11  
 ş.+ı 182a/7, 183b/18  
 ş.+ları 181a/12  
 ş.+larını 181b/10  
 ş.+un 176a/9, 179b/12, 191b/3  
**sâbûn Ar. Sabun**  
 ş.161a/17, 181b/6  
**şaç- Saçmak, dağıtmak**  
 ş.-arlar 179a/6  
 ş.-ayum 75bh/20  
**şaç Saç**  
 ş.+ları 12b/12, 75b/9, 103a/15, 125a/14  
 ş.+ı 19a/18, 19a/19  
**şaçlu Saçlı**  
 ş.90ah/12  
**şad Far. Yüz, yüz adet, sad**  
 ş.41b/6  
**saûd öz. is.**  
 s.10a/7, 20b/17, 24b/12, 25a/8, 26a/15, 27b/6, 27b/15,  
 27b/15, 28a/5, 28a/10, 29b/4, 34b/8, 35a/18, 37a/16,  
 38b/16, 38b/17, 39a/19, 74a/18, 74b/4, 74b/6, 101b/2  
 s.+dan 8a/7  
**saûd bin Ūubâde öz. is.**  
 s.196b/17  
**saûd el-ĥudrî krş. saûjd el-ĥudrî**  
 s.74a/18  
**şadâ Ar. Ses, avaz**  
 ş.7b/17, 10b/16, 31a/8  
 ş.+ları 58b/11  
 ş.+nuñ 10b/17  
 ş.+sı 12a/9, 59a/16, 80ah/37, 83a/15, 189a/4  
 ş.+sıla 88a/15  
 ş.+sın 154b/7, 190a/3, 190a/4  
**şadaĥa Ar. Sadaka, zekat**  
 ş.12b/3, 19a/18, 22a/8, 58a/4, 95a/4, 96a/4, 97a/10,  
 194b/9  
 ş.+dan 137a/17  
 ş.+dur 92b/8, 92b/9  
 ş.+ların 17b/2  
 ş.+larıñuzı 95b/13  
 ş.+nuñ 78bh/47, 98a/3  
 ş.+yı 95a/15  
**şadaĥât Ar. Sadakalar, zekatlar**  
 ş.+a 84ah/23  
**şadâĥat Ar. Bağlılık**  
 ş.11a/6, 51b/7, 118b/16  
 ş.+inden 110a/11  
 ş.+le 95a/9  
**şadâr öz. is.**  
 s.6a/2  
**şadâret Ar. Sadrazamlık, başa geçme**  
 ş.+e 59a/10  
 ş.+i 90bh/56  
**şadât Ar. Seyyitler**  
 s.1b/12  
**şâde Far. Basit, yalın, sadece**  
 s.28a/3  
**şâdef Ar. Sedef, inci kabuğu**  
 ş.50a/12  
 ş.+inüh 175a/17  
**şademât Ar. Sadmeler, darbeler, çarpmalar, musibetler**  
 ş.89a/12  
 ş.+ına 184a/5  
**saûdeyk Ar. Daima emrindeyim, sana yardımcıyım dua sözü**  
 s.177a/3  
**şadîĥ Ar. Doğru, yürekte bağlı**  
 ş.43b/4, 82b/11, 93a/18, 109b/19, 146b/18, 168a/17,  
 185a/14  
 ş.+a 148a/14  
 ş.+dur 43b/5, 81bh/16, 84a/15, 183b/9  
 ş.+lar 84a/4  
 ş.+lardan 108a/16  
 ş.+ları 93b/3  
**şadîkü'l-ĥavlî Ar. Sözüne sadık, doğru sözlü**  
 ş.86bh/16, 137b/14  
**şâdir ol- Ar.+T. Çıkmak, meydana gelmek**  
 ş.-madı 107b/13  
 ş.-maya 83bh/37, 102a/2  
 ş.-sa 78bh/19, 111b/19  
 ş.-ur 97b/9, 99b/19, 112a/14, 154a/4  
**şadîr olma Ar.+T Çıkmak, Meydana gelmek**

ş.+sı 106b/10  
**(şeyh) sa'ûdj öz. is.**  
s.135b/8  
**şadîd Ar. İrin, yaradan akan sarı su**  
ş.199b/12, 200a/1  
**şadîk Ar. Gerçek dost, doğru sözlü**  
ş.194b/8  
ş.+la 109a/19  
ş.+lar 88b/3, 102b/14, 167b/8  
ş.+lardan 150a/15  
ş.+laruñ 91a/6  
**şadîku'llâh Ar. Allah dostu**  
ş.+durlar 74b/2  
**sâdis Ar. Altıncı**  
s.4b/1, 68a/1, 93a/7, 96a/15, 110b/6, 114b/6, 118b/14,  
139b/14, 140a/2, 157b/4, 159a/2, 159b/3, 161a/6,  
161a/17, 161b/7, 190a/7, 193a/16, 200b/2  
s.+de 47bh/50  
**sâdisê krş. sâdis**  
s.+de 48ah/24  
**sâdisen Ar. Altıncısı, altıncı olarak**  
s.62a/5, 74a/5  
**şadme Ar. Çarpma, vurma, musibet**  
ş.+ler 183b/7  
ş.+sin 177b/4  
**şadr Ar. Göğüs, baş, başköşe**  
ş.8b/8, 9b/11, 99b/5, 142a/9, 184b/6  
ş.+a 11b/5  
ş.+uñ 8b/7  
ş.+ı 84bh/3  
ş.+ınuñ 82a/1  
**şâf Ar. Duru, temiz, halis**  
ş.51b/7, 172a/17, 172a/19, 173a/9  
ş.+dur 193b/12  
**şâfâ Ar. Gönül rahatlığı**  
ş.3b/4, 5a/8, 8b/5, 11a/12, 22b/3, 30b/9, 52b/2, 60b/11,  
89b/3, 90a/15, 98b/3, 144b/9, 145b/10, 178b/11, 193b/9,  
200a/12  
ş.+da 108a/15  
ş.+nuñ 121a/14  
ş.+sı 99b/14, 100b/6  
ş.+sıla 93a/12  
ş.+sını 142a/3  
ş.+ya 173a/13  
ş.+yı 175b/4  
**şafahât Ar. Aşamalar**  
ş.141a/11, 144b/14  
**şafed öz. is. Yer adı**  
ş.56b/19  
**şafet krş. şafed**  
ş.52a/12  
**şaff Ar. Sıra, dizi, camaatin namaz için oluşturduğu  
sıra, saf**  
ş.3b/9, 28b/11, 53b/6, 63b/10, 76bh/2, 82bh/47, 83ah/1,  
83bh/31, 127b/7, 127b/8  
ş.+lar 37a/3, 76bh/1, 83bh/18  
**şaffet Ar. Saflık, temizlik**  
ş.55a/4  
ş.+lerüñ 35b/18  
**şaffetlü Ar.+T. Saffetli, temiz, saf**  
ş.35b/18, 94a/9  
ş.+lerüñ 94a/6  
**şafha Ar. Aşama**  
ş.198b/8  
**şafj öz. is.**  
ş.52a/6, 57a/2, 57a/2  
ş.+nüñ 57a/4  
**şâfj Ar. Temiz, arı, halis**  
ş.99b/7, 173a/2  
**şâfjlig Ar.+T: Saflık, arılık, duruluk**  
ş.+e 173a/19  
**şafiyân öz. is. Safiden olanlar**  
ş.57a/4  
ş.+ı 57a/5  
**şafiyye öz. is.**  
ş.22a/18, 22b/1, 23b/3, 23b/3, 23b/7, 23b/8

ş.+dür 22b/16, 28a/10  
ş.+nüñ 22b/1, 23b/8  
**şâflik Ar.+T. Ar. Duruluk, temizlik, halislik, saflık**  
ş.+den 137a/5  
**şâfrâ Ar. Öd, sarı**  
ş.192b/10, 199a/15, 199a/15  
ş.+dur 172b/5, 192b/11  
ş.+ya 199a/16  
**şâfrâyj Ar. Safrayla ilgili, ödle alakalı**  
ş.173a/11  
**şâfvân öz. is.**  
ş.18b/7, 24ah/14, 47bh/31  
**şâfvet Ar. Saflık, temizlik**  
ş.+inde 126a/1  
**şâğ Sağ**  
ş.10b/1, 13a/3, 13a/6, 13a/7, 13a/7, 28a/15, 30a/5,  
30a/17, 32b/10, 32b/10, 42b/5, 43a/3, 44a/10, 59b/18,  
60a/5, 64b/15, 64b/17, 66b/5, 69b/10, 78ah/2, 80bh/56,  
85ah/32, 86ah/40, 95a/14, 111a/18, 127b/2, 157a/7,  
158b/13, 168a/9, 200b/14  
ş.+ına 69a/13  
ş.+ında 172a/7  
ş.+ından 93a/1  
**şâğ- Sağmak**  
ş.-ar 11b/18  
ş.-dukdâ 77bh/57  
ş.-dı 78ah/3  
ş.-up 77bh/45, 190b/8  
**şâğâyir Ar. Küçük günahlar**  
ş.+den 17b/14  
**şâğır Sağır**  
ş.199a/4  
**şâğış Sayı, adet**  
ş.+ınca 44b/4  
**şâğjr Ar. Küçük, ufak**  
ş.179a/3  
ş.+dür 140b/6  
**sâha Ar. Alan, saha**  
s.47bh/51  
**şâhâbe Ar. Hz. Muhammed'in sohbetine katılanlar,  
sahip çıkanlar**  
ş.4a/1, 11b/7, 23b/16, 23b/17, 24a/2, 24b/13, 25a/14,  
25b/11, 26b/1, 26b/11, 27a/1, 30b/7, 30b/8, 31a/7,  
32b/18, 34a/5, 34a/14, 34b/19, 36a/19, 38a/5, 38a/7,  
39a/7, 39b/14, 39b/19, 40a/2, 40b/5, 40b/6, 44a/8,  
78a/19, 83b/6, 86b/3, 90b/6, 128b/12, 155a/9, 155b/8,  
183a/15  
ş.+de 29b/17, 31b/5  
ş.+den 14b/2, 21a/9, 21a/19, 23b/19, 26a/14, 26b/12,  
30b/2, 32a/6, 35a/2, 36b/9, 39a/7, 41a/7, 41a/14,  
47a/14, 78bh/44, 190b/18, 191a/12, 196a/1  
ş.+dür 29a/1  
ş.+ler 36b/3  
ş.+lerden 27b/8  
ş.+leri 153b/14  
ş.+mden 24a/13  
ş.+nüñ 86b/4, 131b/14, 154a/14  
ş.+ye 24a/9, 32b/17, 33b/1, 33b/3, 35b/14, 39b/9, 44b/15,  
65b/15, 128b/9  
ş.+yi 14b/16, 39a/16  
**şâhâyif Ar. Sayfalar**  
ş.199b/10  
**şâhij Ar. Eli açık, cömert**  
s.89ah/5  
**şâhib Ar. Sahip, koruyan, bir vasfı olan**  
ş.1b/12, 3b/12, 10b/11, 11a/12, 25a/1, 41a/11, 48ah/8,  
76ah/39, 84ah/49, 86bh/28, 90b/10, 120b/19, 124b/18,  
135b/5, 142a/1, 163a/1, 195a/2  
ş.+i 9a/18, 35b/19, 76a/9, 77ah/57, 77bh/11, 79bh/34,  
85ah/25, 86a/11, 86ah/56, 96a/19, 157b/9, 166a/10  
ş.+leri 35a/8, 89bh/50, 97b/5, 157a/13, 187b/6  
ş.+lerine 112a/2, 155a/16  
**şâhib-kırân Ar.+Far. Muzaffer hükümdar**  
ş.3a/7, 60b/10  
**şâhib-nazar Ar.+Far. Deneyimli, görüş sahibi**  
ş.52a/1

**šāhibū'z-zamān Ar. Zamanın sahibi**

ş.43b/13

**šāhibe Ar. Kadın sahip**

ş.20b/9

**šāhife Ar. Sayfa**

ş.47bh/28

ş.+lerde 31b/8

ş.+sinde 150a/9

ş.+sinden 89a/6

**šāhih Ar. Doğru, gerçek**

ş.17b/14, 19a/10, 24b/3, 25b/18, 29b/6, 43b/16, 82b/3, 82bh/43, 95b/17, 133b/12, 159b/8, 159b/11, 184a/8

ş.+de 185b/12

ş.+dür 159b/11, 160b/9, 190b/17

ş.+i 86b/17, 87a/3

**šāhiha krş. šāhih**

ş.10b/9

**šāhil Ar. Kıyı, sahil**

s.168b/6, 174b/2

**šāhrā Ar. Çöl, kır**

ş.82a/14, 136a/19

ş.+da 76a/7, 77bh/36, 78bh/61, 103a/15, 154b/2, 166a/4, 166a/8

ş.+lar 175a/3

ş.+larda 143b/13

ş.+ları 45a/15, 60b/3

ş.+ların 149a/12

ş.+sına 78a/13

ş.+sınıu 89a/14

ş.+ya 8a/15, 8a/19, 174b/7

**šāht' Ar. Öfke, kızgınlık, gazap, gayz**

s.87a/2, 94b/3

**šāhtiyān Far. İlenmiş cilalı deri**

s.12b/16, 31a/19

**šāhūr Ar. Sahur, temcit yemeği**

s.71a/16

**šāhv Ar. Ayılma, kendine gelme, tasavvufda kendinden geçme halinden sonra tekrar his alemine geri dönme**

ş.98a/10

ş.+da 185b/1

**sā'ij Ar. Çalışan, haber götüren**

s.34b/18, 145b/5

**sā'ib öz. is.**

s.23b/8, 46a/12

**sa'ūd Ar. Mutlu**

s.148b/6

**sa'ūd öz. is.**

s.10a/8, 25a/13, 26a/12, 26b/6, 26b/12, 27a/19, 28a/5, 48b/12, 63a/3, 63a/9, 72b/9, 73b/10, 74a/18, 81b/2, 84b/7, 124b/6, 154b/5, 154b/7, 155b/11, 190b/7, 191a/18

**(ebj) sā'ūd öz. is.**

s.101a/5

**sa'ūd bin cübeyr öz. is.**

s.73b/10

**sa'ūd bin el-Ūās öz. is.**

s.27b/9, 27b/13

**sa'ūd bin müseyyeb öz. is.**

s.63a/4, 74a/18

**sa'ūd bin el-müseyyibe öz. is.**

s.26b/6

**sa'ūd el-ħudrj öz. is.**

s.63a/9, 124b/6

s.+den 81b/2

**sa'ūd-i ħudrj krş. sa'ūd el-ħudrj**

s.154b/4

**šā'ika-vār Ar.+Far Yıldırım gibi**

ş.57b/10

**sāk Ar. Baldır, incik, sap**

s.135a/13

**(ebū mes'ūd) saḳafj öz. is.**

s.189a/3

**šākal Sakal**

ş.+ları 12b/19

ş.+ların 13a/8

ş.+ı 29b/11, 32b/9, 37b/8, 41b/2

ş.+ın 29b/11

ş.+ına 158b/11

**šāḳarya öz. is. Yer adı**

ş.51b/13

**šāḳat'lik Sakatlık**

s.161b/2

**šāḳf Ar. Çatı, dam, tavan**

s.+ı 6a/17

**šāḳın- Sakınmak**

ş.90bh/3

ş.-asuz 71b/1

ş.-masalar 116a/18

ş.-maz 89ah/42

ş.-up 93a/6, 95a/18

ş.-uñuz 151b/10

**šāḳınmaḳ Sakınmak**

ş.134a/16

**sāḳıf Ar. Düşük, düşen**

s.76a/19, 150b/14, 157b/10

s.+dur 76a/18, 156a/7, 156a/15, 158b/15

**sāḳj Ar. İçki sunan, saka**

s.51a/14, 53a/11, 59a/17, 60b/6

s.+leri 54b/15

**šāḳil Ar. Ağır, hoş olmayan, yakışmayan**

ş.60b/17

**sāḳin Ar. Yerleşik, kendi halinde**

s.31a/12, 49b/2, 81b/15, 129b/6, 141b/15, 144a/3,

162b/19, 171b/12, 173b/17, 173b/19, 174a/1, 197a/4

s.+dürler 102a/3

s.+leri 175a/10

**sāḳit Ar. Suskun**

s.161b/13

**šāḳla- Saklamak**

ş.102b/6

ş.-dı 79bh/14

ş.-madılar 93b/17

ş.-mayup 87bh/37, 90ah/55

ş.-mışlar 107b/8

ş.-ñuz 164a/16

ş.-r 114b/13, 171a/6, 171a/8, 172b/4

ş.-rdı 28a/4

ş.+rlar 98b/13, 173b/14

ş.-rsin 118b/9

ş.-ya 91b/4, 96b/7, 102a/7, 102a/13, 102a/14, 125b/16,

144a/4, 150a/3, 187a/8

ş.-yup 89b/5, 90ah/48, 148a/16, 151b/12, 160b/11,

171a/5, 198a/5

**šāḳlama Saklama, saklamak**

ş.+sı 102a/9, 161a/11

**šāḳlamaḳ Saklamak**

ş.+da 79ah/7

ş.+dan 182a/16

**šāḳlanma Saklanma**

ş.+sı 105b/9

**šāḳlayan Saklayan**

ş.51a/10

**šāḳlu Saklı**

ş.59b/15, 86bh/1, 87bh/22, 89ah/32, 98b/6

ş.+dur 76a/4

**saḳlu krş. šāḳlu**

s.127a/8

**sāl Far. Yıl**

s.59b/8

**šal- Salmak**

ş.-dı 54a/13, 79bh/47

ş.-up 8a/6, 88ah/41, 155a/4, 191b/2

**šalā Ar. Minareden okunan dua, namaza çağrı, dua**

ş.38b/4, 82ah/59

**šā'lebe öz. is.**

ş.28a/8

**šalābet Ar. Sağlamlık, manevi kuvvet**

ş.3a/16, 11a/6, 55a/5, 169a/8, 198b/12

ş.+i 39a/4, 55a/5

**šalāh Ar. Dine bağlılık, yolunda gitme, barış**

ş.5b/16, 24a/9, 28b/1, 106b/4, 116b/14, 137b/5, 140a/10,

140b/13, 155b/5, 162a/5, 170b/5

ş.+a 141a/12  
 ş.+da 86ah/8  
 ş.+dan 160a/2  
 ş.+ı 81ah/37, 106a/6, 106a/7  
 ş.+ları 116a/9  
**şalâhiyyet Ar. Yetki**  
 ş.99a/10, 137b/6  
 ş.+e 137b/6  
**şalât Ar. Namaz**  
 ş.4a/14, 16a/11, 17b/4, 17b/6, 17b/10, 34a/12, 60b/13, 60b/13, 65a/1, 65a/6, 65a/12, 66a/11, 66a/12, 67b/13, 67b/16, 68a/3, 68a/10, 68a/11, 68a/18, 73a/8, 76a/17, 83b/16, 114b/3, 118b/14, 137a/17, 145b/13  
 ş.+a 67b/12, 69a/3, 70a/7  
 ş.+da 67b/19, 68a/3, 68a/10, 69a/12, 88a/5, 88a/6  
 ş.+dan 70a/7  
 ş.+dur 66a/17, 69a/2, 73a/13, 159b/6, 159b/7  
 ş.+ı 65a/15, 65a/16, 66a/1, 66a/9, 66a/17  
 ş.+ında 66a/18  
 ş.+uñ 63b/19, 66a/8, 66a/12, 67b/11  
**şalâtü'l-mektübât Ar. Beş vakit namazla ilgili yazılı olanlar**  
 ş.65a/7  
**şalavât Ar. Namazlar, bütün dualar**  
 ş.1b/11, 4a/14, 4b/19, 16a/17, 62b/3, 62b/7, 62b/17, 63a/6, 63a/6  
 ş.+dan 30b/9, 41a/10  
 ş.+ın 16a/18  
 ş.+ımı 62b/11  
**şalavātu'llâhi Ar. Allah'ın yardımı, inayeti**  
 ş.1b/14, 77a/2, 78a/17, 155b/11  
**şalın- Salınmak**  
 ş.-ur 189a/18, 189a/19, 189b/2  
**sâlife Ar. Geçmiş, geçen**  
 s.179a/1  
**sâlih öz. is.**  
 ş. 18b/6, 18b/12  
**sâlih Ar. Dinin kurallarına uyan**  
 ş.70b/8, 78b/3, 78b/5, 82a/1, 83ah/33, 86b/12, 116a/8, 119b/4, 119b/11, 120a/11, 120a/16, 131a/2, 131a/2, 132b/19, 142a/9, 148b/2, 152b/11, 152b/12, 152b/13, 153a/1, 156a/15, 175b/15, 176a/3, 177b/13  
 ş.+dür 47bh/35  
 ş.+e 178a/16, 182a/7  
 ş.+i 50b/2  
 ş.+ler 63a/13, 66b/16, 74a/7, 119a/8, 153a/17  
 ş.+lerinden 131b/15  
 ş.+lerüñ 190a/7  
 ş.+üñ 78b/5  
**şaliha krş. sâliha**  
**ş.25a/15, 96a/11, 101b/17, 108a/5, 116b/16, 119a/5, 119b/13, 132b/16, 138a/2, 162a/9, 166b/5, 166b/7, 190a/5**  
 ş.+dan 97a/14  
 ş.+larındandır 120a/11  
 ş.+nuñ 116b/16  
 ş.+ya 51b/14, 51b/16  
**şaliha Ar. Dinin kurallarına uyan, yarar, elverişli**  
 ş.63a/11  
 ş.+dan 148b/14  
 ş.+lardan 117a/14  
**sâlik Ar. Tarikat mensubu, yola girmiş**  
 s.168b/11, 174b/19, 175a/7  
 s.+ler 88b/2  
 s.+lerinden 175a/16  
 s.+lerüñ 164b/18, 175a/5  
**sâlikân Ar.+Far. Salıklar, bir şeyhe uymuş olanlar**  
 s.201a/11  
**sâlim Ar. Sağ, esenlik içinde**  
 s.28a/8, 157a/7  
**sâlim öz. is.**  
 s.26b/8, 63b/6  
**sâlis Ar. Üçüncü**  
 ş.4a/16, 67b/16, 74a/2, 76a/17, 76b/6, 88b/1, 93a/6, 94a/1, 94a/18, 94b/17, 95a/3, 96a/5, 96b/10, 97a/15, 98b/5, 99a/16, 102b/14, 108b/2, 111b/16, 113b/14,

115b/10, 118b/12, 121a/12, 139b/11, 145a/19, 147a/13, 154a/7, 155a/13, 156a/13, 156b/14, 156b/18, 157a/16, 157b/3, 158a/14, 159b/3, 160b/19, 161a/3, 161a/14, 161b/5, 161b/17, 166a/11, 182a/15, 189b/5, 192b/14, 197b/5, 200b/1  
 ş.+de 47bh/28  
**sâlişe Ar. Üçüncü**  
 ş.48bh/21  
 ş.+de 8b/10, 48ah/15, 48ah/17  
**sâlişen Ar. Üçüncüsü, üçüncü olarak**  
 ş.31b/10, 62a/2  
**sâlla- Sallamak**  
 ş.-r 14b/7  
**salfanat Ar. Sultanlık, hükümdarlık, şatafatlı yaşam**  
 s.4b/2, 4b/4, 4b/9, 5b/17, 48a/3, 48a/8, 48ah/35, 48ah/37, 48ah/38, 48ah/39, 48ah/40, 48ah/53, 48ah/53, 48ah/54, 48ah/55, 48ah/57, 48ah/60, 48ah/61, 48b/2, 48b/4, 48b/4, 48b/17, 48bh/2, 48bh/4, 48bh/7, 48bh/15, 48bh/19, 48bh/36, 48bh/38, 48bh/38, 50a/6, 50a/9, 50a/11, 50a/18, 50b/6, 50b/7, 50b/12, 50b/15, 52b/11, 53a/3, 75bh/7, 75bh/30, 78bh/29, 81bh/44, 82a/18, 85bh/47, 86ah/14, 124a/8, 125b/18, 126a/11, 126a/13, 126b/3, 126b/5, 126b/5, 126b/9, 131a/8, 131a/17, 131b/19, 132a/4, 140a/9, 140b/8, 144a/14, 144a/17, 144b/13, 146b/19, 149a/2, 149a/8, 149a/16, 176b/7, 185b/2  
 s.+a 50b/13, 54b/18, 85ah/38  
 s.+da 55a/1  
 s.+dan 55a/9, 82ah/52, 111b/10  
 s.+ı 48bh/30, 50b/9, 52a/18, 54b/8, 54b/16, 55a/2, 150b/4  
 s.+ın 174b/17  
 s.+ında 51a/6  
 s.+ındadır 142a/10  
 s.+larda 52a/10  
 s.+ları 51a/4, 51a/11, 51a/16, 51b/4, 52a/14, 52b/15, 53a/4, 53a/13, 54a/18, 149a/16  
 s.+larına 60b/2  
 s.+larında 50b/2, 52b/4, 54a/9, 55a/6  
 s.+larınıñ 50b/19  
 s.+uñ 76bh/10  
**salyâne Far. Yılda bir alınan vergi**  
 s.51b/14  
**sâm öz. is.**  
 s.6a/3  
**saman Saman, ekin, arpa, yulaf gibi ürünlerin taneleri alındıktan sonra geriye kalan ufalanmış sapları**  
 ş.83a/19, 83a/19, 200a/7  
**(ahmed) sâmanj öz. is.**  
 s.82ah/42  
**(ismâ'ül) sâmanj öz. is.**  
 s.79bh/16,  
**sâmanjyye öz. is. Samaniler**  
 s.82ah/44  
**sâmed Ar. Hiç kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan Allah, yüce, ulu**  
 ş.+dür 77a/10  
**sâmedânj Ar. Samed olan Allah ile alakalı, ilahi**  
 ş.3b/17  
**sâmediyyet Ar. Allah'ın hiçbir şeye muhtaç olmaması ve hazinesinden bir şeyin eksilmemesi**  
 ş.84a/1, 88b/7, 94a/12, 94a/18, 95b/12, 98b/8, 99b/8, 100a/17, 100b/10, 100b/12, 104b/13, 108a/6, 110b/3, 112a/18, 112b/1, 121a/16, 140a/12, 142b/8, 143a/4, 162a/19, 162b/10, 165a/5, 167b/10, 168a/14, 174b/18, 175a/15, 177a/13, 183a/9, 188a/19, 193b/7, 194a/11, 198a/16  
 ş.+den 107a/17, 165b/12  
 ş.+dür 188b/7  
 ş.+e 87a/18, 88b/10, 90a/11, 142a/5, 179a/2  
 ş.+i 88b/10, 91a/16  
 ş.+üñ 117a/7, 174b/16, 175b/3, 199a/7  
**sâmem Ar. Sağır, sağırılık**  
 ş.189a/4  
**sâmiña Ar. İşitme duyusu**  
 s.142a/13, 170b/9  
 s.+sı 77bh/13

**šāmin Ar. Sekizinci**

š.4b/4, 68a/4, 93a/8, 97a/13, 139b/15, 140a/3, 161a/8,  
161b/9, 190b/2, 200b/3

**šāmine Ar. Sekiz**

š.+de 48ah/26

**šāminen Ar. Sekizincisi, sekizinci olarak**

š.74a/8

**šan- Sanmak**

š.-miş 84ah/61

š.-up 126b/5

**šanŌā öz. is. Yer adı**

š.27b/1

**šanŌat Ar. Sanat, hüner, ustalık**

š.36b/11, 173a/3

š.+lara 36b/13

š.+ını 36b/13

**sancağ(ğ) Sancak, alay bayrağı**

s.49b/18, 56b/8

s.+ı 32b/4, 35b/15

s.+ıla 56b/19

s.+ında 58a/15

s.+ların 57a/1

**šandūk Ar. Sandık**

š.31a/10, 131b/18

**šanem Ar. Put, put kadar güzel**

š.+lerin 88b/11

**šanj Ar. İkinci**

š.4a/13, 4b/9, 12b/1, 29b/2, 32b/3, 51a/18, 67b/15, 68a/8,  
74a/1, 76a/17, 76b/5, 88a/19, 91b/6, 93a/5, 93b/16,  
94a/11, 94b/12, 94b/14, 96a/1, 96b/5, 97a/15, 98a/2,  
108b/2, 111b/16, 113b/1, 118b/11, 121a/11, 139b/11,  
139b/18, 145a/17, 147a/13, 154a/7, 155a/13, 156a/10,  
156b/14, 156b/17, 157a/13, 157b/3, 157b/12, 159b/2,  
160a/10, 161a/2, 161a/13, 161b/4, 161b/15, 161b/16,  
166a/5, 166b/17, 182a/8, 183a/8, 189a/18, 192a/4,  
197b/2, 198a/16, 200b/1

š.+de 48ah/16

š.+den 68a/8

š.+si 112b/3

**šāniye Ar. İkinci**

š.48ah/57

š.+de 47bh/26, 48ah/13

**šāniyen Ar. İkincisi, ikinci olarak**

š.31b/3, 43b/18, 62a/1

**šanķur öz. is.**

s.49a/1

**šanmaķ Sanmak**

š.24a/15

**šar- Sarmak**

š.-mayup 81b/6

š.-up 12b/9, 25b/1, 191a/6

**šarāhaten Ar. Açıkça**

š.24b/1, 24b/5, 29a/9, 30b/2

**šaral- Sararmak, sarı renge dönmek**

š.-up 89b/16

**šarf Ar. Harcama, gramer**

š.3b/17, 53b/5, 89b/14, 93b/17, 93b/19, 96b/8, 96b/9,  
96b/19, 97a/2, 97a/7, 97a/8, 97a/19, 98b/14, 99a/13,  
105b/2, 107a/10, 114a/15, 121b/1, 127a/16, 143a/19,  
161b/16, 162a/1, 166a/18, 168a/18, 174b/7, 193b/3  
š.+ıla 166a/13

**šarfe Ar. Boncuk**

š.200b/11

**šarı Sarı, sarı renk**

š.32b/8, 79b/16, 79b/17, 86ah/50, 134a/19, 134b/12,  
135a/3, 192b/10, 196b/14

**šarı bay öz. is. Sarı Bay (Batu)**

š.+ı 49b/1

**šarıl- Sarılmak**

š.-a 87b/4

š.-miş 87b/4

**šarılık Sarılık, sarı renkte olmak**

š.196b/11

**šarışın Sarışın, sarı renkli**

š.37b/8

**šarjñ Ar. Açık, kuşku götürmeyen**

š.43b/16

š.+dür 155b/10

**sāriye öz. is.**

s.33b/7

**šarmaş- Sarmaşmak**

š.-up 59a/4

**šarp Sarp, üzerine çıkılması çok zor olan, dik**

š.57a/11, 83ah/43

**šarrāfān Ar. Sarraflar**

š.110a/10

**šarš- Sarsmak**

š.-a 124b/2

**šarsıl- Sarsılmak**

š.-dukca 124b/2

š.-up 7b/17

**šaru krş. şarı**

š.128a/6

**šaruca Geçmişte bir askeri sınıf**

š.59a/3

**šārūñ öz. is.**

s.6a/2

**šaruñan öz. is.**

š.+ı 60a/17

**šaruñan öz. is. Yer adı**

š.50b/10

**šarulüğ krş. şarlık**

š.+ı 148a/8

**šat- Satmak**

š.-ar 121a/7, 160a/7, 160b/3, 168a/6, 174a/4

š.-arlar 160b/17, 161a/5, 174b/17, 186b/18

š.-arum 160a/12

š.-asun 77ah/8

š.-ayum 77ah/11

š.-dı 128b/15, 160a/16

š.-maya 159a/18

š.-mayalar 139b/19

š.-up 118a/5, 127a/18, 128b/9, 160a/7, 185a/16

**sat'evāt Ar. Satvetler**

s.89a/13

s.+ı 143b/5

**šatıl- Satılmak**

š.-dı 35b/15

š.-maz 85ah/54

**sat'r Ar. Yazı sırası**

s.72a/9

s.+da 72a/9, 72a/10, 72a/11

**šatun al- Satın almak**

š.-duñ 85ah/53

š.-mayalar 140a/5

š.-mişdur 160a/12

š.-up 35a/8, 35a/13, 78bh/48, 190b/18

š.-ur 160b/5, 160b/7

š.-uruz 193a/4

**šatun alacak Satın alacak, satın alınacak**

š.11b/18

**šatun almak Satın almak**

š.76bh/66

**sat'vet Ar. Biri üzerine şiddetle ve kuvvetle sıçrama, ezici kuvvet**

s.1b/4, 55a/4, 88b/11, 138b/8, 150b/16, 162a/12,  
197a/17, 198b/7

s.+de 149a/14, 183b/10

s.+ı 167b/12

s.+inde 165a/7

s.+ine 153a/6

**šavāb Ar. Doğru, dürüst**

š.33b/5, 89a/8, 125b/13, 135a/1, 175b/1

š.+da 132b/14

š.+suz 141b/1

**šavāb-dje Ar.+Far. Doğru görülüş, beğenilmiş**

š.+den 79ah/12

**šavāŌiķ Ar. Yıldırımlar**

š.143b/12

**savcı big öz. is.**

s.49b/1

**(bañr-i) sāve öz. is. Yer adı**



- s.8a/3  
**şavlet Ar. Akın, saldıri**  
 ş.78ah/55, 89a/3, 113b/4, 143b/12, 147a/18, 177a/9, 180a/16, 186b/4  
 ş.+i 99b/4  
 ş.+ile 82a/7
- şavm Ar. Oruç**  
 ş.4a/14, 60b/13, 70a/3, 70b/17, 70b/18, 85a/4, 99a/17, 99b/5, 100a/1, 100a/18, 114b/3, 137a/17, 145b/13, 164b/5  
 ş.+a 83b/16  
 ş.+ları 102b/15  
 ş.+ı 101a/7, 101a/14  
 ş.+ın 101a/10  
 ş.+uñ 99b/11, 100b/8, 101b/14, 101b/15, 101b/18
- şavt Ar. Ses**  
 ş.6a/6  
 ş.+ları 63b/12  
 ş.+ıla 78a/8
- şavu- Soğumak**  
 ş.-duğca 91b/14
- şavuğ Soğuk**  
 ş.10b/17, 30b/18, 86bh/13, 106b/7, 148a/8, 148b/5, 148b/9  
 ş.+dan 56a/7, 120a/13
- şavuğluğ Soğukluk**  
 ş.170b/14
- şavul- Savulmak, uzaklaşmak, çekilmek**  
 ş.38b/8
- şay- Saymak, görmek**  
 ş.-a 96b/8  
 ş.-ar 105a/1, 149b/4
- şayy Ar. Çalışma, çaba gösterme**  
 s.5b/15, 11a/9, 47b/9, 80a/18, 80a/19, 81a/10, 81ah/46, 83ah/47, 84ah/23, 84bh/7, 85bh/41, 89a/13, 91b/1, 110a/3, 111b/6, 116b/7, 122a/11, 125b/15, 131a/10, 131a/13, 132b/16, 137a/18, 137b/8, 138a/19, 138b/13, 138b/18, 139b/4, 140a/15, 143a/18, 143b/15, 144a/7, 152b/19, 152b/19, 153a/13, 155a/6, 159a/18, 163a/14, 168a/6, 177b/7, 180b/5, 186a/11, 186b/17, 193b/5, 197b/3, 201a/6
- şayd Ar. Av**  
 ş.79ah/63, 102a/5  
 ş.-dılar 109b/19  
 ş.+ın 117a/7
- şaydâ öz. is. Yer adı**  
 ş.56b/19
- şāye Far. Gölge**  
 s.32b/4, 120b/2, 120b/5, 131a/14  
 s.+sin 60b/7  
 s.+sinde 95a/13  
 s.+sinden 32b/4
- şāye-küster Far. Gölge salan, gölge eden**  
 s.3a/11
- şāyebān Far. Gölge, çadır, koruyan**  
 s.8a/16
- şayf Ar. Yaz**  
 ş.148a/19, 169a/12  
 ş.+da 6b/2
- şāyib Ar. İsabetli**  
 ş.84ah/43, 84ah/45
- şāyim Ar. Oruç tutan, oruçlu**  
 ş.70b/5, 71a/8, 100b/11, 101a/11, 101a/19, 101b/8, 102b/8, 102b/8, 105a/5, 164b/5, 197b/19  
 ş.+e 70b/18, 101b/7  
 ş.+i 100b/10  
 ş.+uñ 100a/3, 100a/18, 100b/13
- şāyir Ar. Diğer**  
 s.4a/14, 4b/13, 5a/5, 6b/19, 7b/7, 9a/2, 10a/8, 14b/11, 15a/14, 15a/15, 15b/1, 17a/1, 20a/9, 22a/5, 22a/8, 23a/1, 26b/10, 27b/8, 28b/6, 28b/9, 28b/11, 28b/12, 28b/12, 28b/14, 28b/16, 29a/1, 31b/17, 31b/18, 33b/19, 34a/9, 35a/2, 35a/2, 36b/3, 39a/8, 39b/19, 40b/5, 42a/16, 43b/2, 47a/2, 47bh/9, 48bh/28, 51b/16, 52b/17, 55b/19, 56a/4, 57b/18, 58b/18, 59b/18, 60b/13, 62b/17, 62b/19, 63a/1, 65b/15, 66a/17, 66b/15, 70a/12, 70a/12, 70a/13, 70a/13, 70a/14, 70b/7, 72b/6, 75bh/29, 79a/2, 79ah/58, 80ah/40, 80bh/6, 81a/7, 98b/14, 100a/19, 102a/3, 117a/4, 129a/12, 161b/6, 170b/7, 171a/10, 171a/15, 171b/17, 183b/4, 190b/16, 194a/9  
 s.+den 81ah/54  
 s.+e 34a/8  
 s.+ler 150a/11  
 s.+lerden 21a/7, 150b/14  
 s.+lere 15b/7  
 s.+leri 23a/18, 175a/9
- şāyirān Ar. Diğerleri**  
 s.176b/2
- şāyire krş. şāyir**  
 s.72b/17
- şaykal Ar. Cila**  
 ş.3b/14, 195a/16  
 ş.+ı 82a/8, 99b/7
- şāyısuz Ar.+T. Çalışmasız, çaba göstermeme**  
 s.119b/17
- şāyiyād Ar. Avcı**  
 ş.59a/7
- şāz Far. Saz, çalgı, ustalık, öğrenme, kuvvet, silah**  
 s.+lar 59b/17  
 s.+lardan 157b/7  
 s.+laruñ 161b/6  
 s.+uñ 194b/12
- şebōa Ar. Yedi**  
 s.53a/1, 54b/4, 54b/9, 56a/8
- şebōajın Ar. Yetmiş**  
 s.52b/11
- şebāt Ar. Yerinden kimıldamama, kararından vaz geçmeme**  
 ş.76bh/8, 169b/2  
 ş.+ı 76bh/36
- şebb Ar. Sövme, sövüp sayma**  
 s.15b/7, 15b/8, 24a/10, 24a/13, 24a/15, 111b/16, 156a/16, 156b/4  
 s.+uñ 15b/7
- şebeb Ar. Neden, sebep**  
 s.8a/1, 23a/8, 23a/10, 32a/5, 33a/5, 34b/2, 36a/8, 38a/2, 42a/7, 49b/10, 60a/19, 75a/13, 75bh/6, 76a/6, 78ah/15, 78bh/60, 79ah/44, 82bh/35, 87ah/12, 87ah/19, 92b/4, 95a/19, 95b/19, 97b/6, 99a/11, 100a/18, 106b/15, 111b/19, 112b/18, 116b/12, 122b/19, 141a/16, 142a/8, 165b/11, 171b/7, 175b/8, 182b/3, 191b/15, 192a/3, 192b/2, 192b/13, 193a/1, 193a/5, 193a/16, 193a/16, 193b/3, 194a/15, 194b/17, 195a/2, 197a/17  
 s.+den 15b/12, 15b/13, 34b/4, 39a/11, 40a/19, 59b/19, 78ah/6, 102a/5, 107a/4, 109b/5, 125b/9, 170b/14, 182a/13, 196b/13, 201a/4  
 s.+dendür 77bh/48, 78b/4, 88a/4, 94a/10, 100b/12, 120b/7  
 s.+dür 87ah/21, 92a/17, 175a/19  
 s.+i 23a/13, 49a/11, 54a/19, 77bh/12, 80b/14, 80bh/16, 80bh/64, 81b/16, 81bh/26, 93a/18, 94a/4, 95b/8, 95b/14, 96a/7, 97b/11, 98b/16, 99a/13, 99b/14, 100a/17, 104b/12, 105a/4, 105b/1, 106b/1, 106b/15, 107b/3, 108b/11, 118b/14, 119b/12, 122b/3, 122b/3, 122b/6, 122b/10, 122b/18, 130b/4, 133a/12, 135a/18, 135b/13, 138a/7, 149b/10, 154a/5, 155b/19, 156b/1, 157a/3, 159a/18, 162a/2, 167a/7, 167a/16, 168b/6, 169a/1, 169a/3, 169a/10, 170b/4, 171b/2, 171b/9, 172b/3, 179a/8, 179a/10, 181b/5, 181b/7, 181b/8, 181b/15, 185b/7, 185b/11, 187a/17, 188a/5, 188b/18, 191b/12, 194a/12, 194a/14, 197b/16  
 s.+idür 112a/13, 113b/14, 156b/3  
 s.+ile 126a/15, 129b/11, 133a/8, 141a/13, 148b/14, 152b/14, 160a/19, 163a/18, 169a/15, 197b/5  
 s.+in 88ah/25  
 s.+inde 32b/16  
 s.+inden 95b/15, 98a/1, 151a/13  
 s.+le 23a/9, 93a/9, 153a/18, 153a/18, 156b/16, 157a/9, 157a/18, 182b/4, 194b/19
- şebebiye Ar. Sebeple ilgili**  
 s.15b/10  
 s.+leri 15b/11

**sebîl Ar. Hayrat olarak su dağıtılan yer, yol**

s.100a/15, 132a/3, 157a/9, 169b/16

s.+i 155a/15

**sebre öz. is.**

s.23b/15

**şebt Ar. Kayda geçirme**

ş.95a/12, 104a/13, 139b/7, 142a/1, 142a/6, 187b/1

**sebt Ar. Cumartesi günü**

s.37a/18, 40b/8

**sebu'ŷ Ar. Yırtıcı hayvanlarla ilgili**

s.167b/7, 167b/8, 192b/7

s.+nün 167b/7

**sebz Far. Yeşil**

s.4a/9

**sebze Far. Sebze, yeşillik**

s.+den 72a/9

s.+ye 85bh/5

**secâyâ Ar. Karakterler**

s.+sı 18a/1

**seccâde Ar. Seccade, üzerinde namaz kılınan küçük kilim**

s.87ah/43

**secde Ar. Secde, namazda alını, el ayalarını, dizleri ve ayak parmaklarını yere dayamaktan oluşan ibadet durumu**

s.1b/11, 14b/4, 16b/16, 19a/1, 19a/2, 66a/5, 66a/7, 68a/7, 68a/8, 69a/12, 69b/6, 80ah/18, 80ah/20, 87a/10, 115a/14, 115a/15, 165b/17

s.+de 44b/1, 69b/7

s.+dür 68a/7, 80ah/19

s.+si 200b/18

s.+ye 44a/19

**seçici Seçici**

s.+dür 71b/16

**sedâd Ar. Doğruluk, hatasızlık**

s.5b/15

**sedd Ar. Engel, set, baraj, tıkama**

s.90a/13, 97a/18, 133a/7, 138a/16, 155a/19, 157a/9, 164b/1

s.+i 123a/3

s.+ile 99a/14

s.+inden 123a/3

**sefer Ar. Yolculuk, savaş, savaşa gitme**

s.6b/2, 8b/19, 11b/14, 19a/5, 19b/10, 35a/16, 35a/17, 35a/18, 38a/18, 52b/7, 52b/8, 54b/11, 75b/9, 150a/4

s.+den 76bh/61

s.+e 115a/16

s.+i 87bh/23

s.+ile 56a/16

s.+ine 45b/11, 57b/3, 57b/6

s.+lerde 11b/19

s.+leri 52b/8

s.+ün 131b/1

**seferlü Ar.+T. Seferli**

s.71b/3

**(ebû'l-ŷabbâs) seffâh öz. is.**

s.47b/7

**(ebbâd bin) sefîd öz. is.**

s.27b/8

**sefîr öz. is.**

s.45a/1

**segird- Seğirtmek**

s.-üp 40b/5, 77bh/39, 79bh/42, 85ah/6, 85ah/17, 174a/6, 174a/11

s.-ür 84bh/25, 158b/2

**segirdiş- Seğirtişmek**

s.-dükde 37a/5

**sehâ Ar. Cömertlik, eli açıklığı**

s.11a/5, 29b/14, 80ah/33, 90bh/37, 104a/6, 105b/10, 107a/13, 144b/3, 145a/13, 145a/14, 146a/9

s.+da 12a/15, 146a/8

s.+dan 5b/18, 89ah/16

s.+dur 104a/5

**sehâb Ar. Bulut**

s.2b/2, 81b/16, 174a/19

**sehâvet Ar. Cömertlik, eli açıklık**

s.5b/10, 41a/11, 79ah/5, 105a/19, 105b/8, 108a/3, 145b/14, 146a/2, 146a/3

s.+dür 145b/10

s.+i 145b/7, 145b/15

s.+le 89ah/24

s.+ün 146a/4, 146a/4

**seher Ar. Tan yeri ağarmadan hemen önceki vakit, sabah**

s.59a/9

**sehîj Ar. Cömert, eli açık**

s.6b/6, 25b/2, 72b/5, 88bh/24, 89bh/39, 121a/19, 144b/1, 144b/2, 144b/2

s.+dür 89bh/41, 89bh/42, 89bh/43

**sehiv Ar. Yanlış, unutarak yapılan hata**

s.32a/15

**sehl Ar. Kolay**

s.90bh/52, 101b/2, 117a/17, 117a/19, 200b/16

**sehl bin eš-šâjdj öz. is.**

s.26a/18

**šeşal Ar. Ağır şeyler, ağırlık**

ş.+den 172b/8

**šeşaleyn Ar. İnsan ve cin**

ş.48ah/5

ş.+den 94b/15

**seşar Ar. Cehennem ateşi**

s.+i 47bh/18

**sekbân Far. Av köpeklerini besleyip bakan kimse, bir askeri sınıf**

s.57a/10

**sekenât Ar. Durmalar, duruşlar**

s.192a/2

**sekerât Ar. Sarhoşluklar, kendinde olmama halleri**

s.148b/6

**sekerâtü'l-mevt Ar. Ölüm öncesi esrime hali, ölüm sarhoşluğu**

s.+i 67a/11

**sekjne öz. is.**

s.43a/18

**sekjne Ar. Vakar, sakinlik**

s.160a/1

**sekjnet Ar. Dinlenme, karar, sakinlik, rahat**

s.+de 11a/5

**sekiz Sekiz**

s.7b/10, 8b/17, 17b/6, 19a/19, 19b/1, 21a/1, 21a/2, 21b/8, 21b/16, 24b/11, 29a/10, 38b/12, 42a/5, 42b/1, 42b/19, 50b/12, 50b/15, 50b/16, 50b/17, 50b/19, 51a/1, 51a/2, 51a/4, 51a/14, 51b/2, 52a/14, 55a/1, 55b/16, 56b/4, 60a/2, 63b/18, 71b/14, 72a/2, 73b/18, 73b/19, 82ah/43, 93a/4, 152b/11

s.+de 48ah/28, 50a/18

s.+dür 161a/12

s.+inde 19a/17, 21a/15, 24b/11, 32a/11, 50b/11, 51a/14

**sekiz yüz otuz bir Sekiz yüz otuz bir**

s.+de 51a/1

**sekizinci Sekizinci**

s.18a/8, 18a/9, 18a/13, 21a/3, 38b/18, 78bh/25, 84ah/50, 115b/8, 133a/12, 136b/12, 138b/17, 140a/8, 160b/16

**sekr Ar. Sarhoşluk, kendinde olmama hali**

s.79b/10

s.+i 82a/12

**sekrân Ar. Sarhoş, mest olmuş**

s.160a/8

**seksen Seksen**

s.21b/15, 25a/11, 34b/19, 36a/9, 39a/1, 39a/1, 41a/13, 47a/16, 50a/11, 50b/4, 50b/5, 173b/10

s.+inde 49b/5, 49b/13

**selâm Ar. Selam, rahatlık, barış, gelip geçici olmama**

s.7b/12, 12a/7, 28b/10, 45b/2, 48ah/3, 65b/15, 68a/3, 69b/11, 76bh/36, 80a/9, 80a/11, 83a/16, 88ah/11, 115a/13, 120a/8, 182b/3, 183b/14, 190b/7, 191a/10

s.+dan 68a/4, 87bh/51

s.+ın 44a/15, 44b/13, 46a/2, 103b/8

s.+um 44a/11

s.+umuza 79bh/33

s.+umı 44b/10, 45b/9

s.+unı 151b/12

**selāmān öz. is.**

s.5b/2, 5b/19

**selāmet Ar. Esenlik, kurtulma**

s.91b/4, 145b/14, 146b/9, 162b/18

**selāmetlik Ar.+T. Esenlik, eminlik**

s.82b/10

s.+i 91a/14

**selānik öz. is. Yer adı**

s.51a/2

**šelāš Ar. Üç**

ş.53a/10, 139b/18

**şelaş krş. şelāš**

ş.55a/13, 57b/2

**selāsil Ar. Zincirler**

s.185a/11, 193a/11, 199b/11

**şelāşjn Ar. Otuz**

ş.54b/11

**şelaşjn krş. şelāşjn**

ş.47a/13, 54b/18, 55a/1, 55a/13, 55b/8, 56a/3, 56a/8, 56a/16

**şelāşün Ar. Otuz**

ş.47b/7

**selātjn Ar. Sultanlar**

s.2b/15, 2b/17, 52b/16, 53a/16, 74a/3, 82ah/22, 84bh/48, 86bh/20, 89b/8, 103b/13, 144a/19, 144b/4, 145a/10, 175b/3, 193a/6, 194a/9

s.+den 76bh/49, 80ah/16

s.+e 77ah/27, 155a/10

s.+leri 149a/12

**selçuk öz. is.**

s.48a/3, 48a/8, 49a/9

**selçukj öz. is. Selçuklu**

s.49b/12

s.+lerüñ 50a/1

s.+ye 49b/6

**selçukjyān öz. is.**

s.48a/3

**seleb Ar. Birinden kapılıp alınan şey, savaş aleti**

s.177a/12

**selef Ar. Öncekiler, önceki görevliler**

s.7a/10, 23b/17, 45a/11, 87bh/19, 166b/7

s.+de 10b/14, 70b/4, 155a/9, 158a/7, 190a/7

s.+den 96a/11

s.+lerüñ 154a/15

**selefü'z-zikr Ar. Daha önce ismi geçen, az önce anılan**

s.+i 2b/7

**seleme öz. is.**

s.10a/9, 21b/8, 21b/10, 21b/10, 21b/13, 22b/15, 23b/15,

26a/17, 26b/8, 27b/8, 27b/13, 39a/15, 42a/15

s.+den 111a/6

s.+ye 21b/14, 23b/5

**(Öat'ā-yı) selemj öz. is.**

s.83b/3

**seljm öz. is.**

s.48ah/28, 51b/3, 51b/19, 52a/1, 52a/17, 52b/8, 52b/14,

53a/3, 53a/10, 53a/14

**seljm Ar. Sağlam**

s.79a/3, 179a/4, 184a/6

**(ümmü) seljme öz. is.**

s.27b/18

**selm öz. is.**

s.48ah/42, 48ah/43

s.+i 48ah/45

**selmā öz. is.**

s.28a/9

**selmān öz. is.**

s.109b/9, 110a/4, 110a/4, 189a/7

**selmān-ı fārisj öz. is.**

s.26a/16, 124a/18

**semǾ Ar. İşitme, kulak**

s.78a/4, 100a/6, 134a/4, 167b/12, 170b/13, 198b/15,

199b/3

s.+i 77bh/17, 170b/5

s.+ine 75bh/24, 79ah/13, 87bh/35

**semā Ar. Gökyüzü**

s.+ya 63a/6

**semāǾ Ar. İşitme, işitme suretiyle**

s.166b/7

s.+ından 2a/16

**šemān Ar. Sekiz**

ş.52a/15, 58a/16

**semǾan Ar. İşitme yoluyla, dinleyerek**

s.6b/16

**šemānjn Ar. Seksen**

ş.53a/1

**šemāniye krş. şemān**

ş.51b/15

**semāvj krş. semāviyye**

s.168b/10, 169b/10, 169b/12, 170a/2

**semāviyye Ar. Sema ile ilgili, Allah'tan olan, Tanrısal**

s.43a/11

**şemen Ar. Değer, kıymet**

ş.+i 160b/7

**semend Far. Güzel ve çevik at**

s.3a/10

**semendire öz. is. Yer adı**

s.51a/12

**şemerāt Ar. Ürünler, sonuçlar, meyveler**

ş.188a/3, 198a/13

**şemere Ar. Ürün, sonuç, meyve**

ş.2b/3, 81ah/16, 100a/6, 164b/12, 182a/5, 189a/19

ş.+si 96b/3, 102a/8, 145b/2, 164b/12, 165a/16

ş.+sidür 44b/14

**semerķand öz. is. Yer adı**

s.38b/1

s.+a 48a/18

**semjǾ Ar. İşiten, Allah'ın sıfatlarından**

s.+dür 77a/15

**semiǾ allāhü limen hamideh Ar. Allah kendisine hamd edenleri duydu dua sözü**

s.66a/4

**semiz Semiz, yağlı, besili**

s.34b/4

**semmāk öz. is.**

s.79bh/3, 195a/17

**semmān öz. is.**

s.+a 83ah/41

s.+ı 83ah/42

**semmānj öz. is.**

s.43b/19

**(imām) semre öz. is.**

s.43b/9

**semüm Ar. Sam yeli, sıcak rüzgar**

s.+ıla 181b/2

**şemüre öz. is.**

ş.125a/3

**semüre öz. is.**

s.26a/17

**sen Sen**

s.9b/17, 10a/13, 18b/19, 29a/16, 29a/17, 33a/6, 36b/19,

39b/7, 44b/14, 45a/8, 45b/2, 45b/7, 46b/3, 46b/15,

47b/3, 47b/4, 60b/8, 65b/16, 73b/1, 75b/19, 75bh/20,

75bh/26, 76ah/10, 76ah/31, 77ah/9, 78ah/30, 78ah/39,

79bh/26, 79bh/60, 80bh/29, 80bh/40, 80bh/46, 80bh/48,

80bh/54, 81ah/18, 81ah/22, 81ah/25, 81ah/42, 81ah/52,

81bh/21, 81bh/21, 81bh/60, 82ah/2, 82ah/33, 82ah/38,

83a/7, 83ah/20, 83ah/22, 83ah/25, 84ah/13, 84ah/15,

84bh/2, 85ah/27, 86a/17, 86ah/30, 86ah/36, 86ah/38,

86bh/34, 86bh/38, 87bh/39, 87bh/41, 88bh/11, 89ah/8,

89ah/18, 89bh/36, 90ah/27, 90ah/29, 90ah/31, 90ah/33,

90ah/34, 90ah/44, 90bh/56, 93b/15, 94b/9, 98a/17,

103b/19, 104a/1, 110a/5, 118b/1, 119b/3, 120a/9,

121a/3, 122b/14, 123a/11, 123a/12, 129a/7, 130a/7,

131a/6, 133a/10, 138b/5, 138b/7, 138b/17, 143a/16,

143a/18, 144a/11, 144a/12, 146b/1, 155a/1, 160a/17,

160b/8, 162b/14, 176a/2, 183b/1, 183b/2, 183b/3,

183b/13, 184a/11, 190b/13, 193a/4, 197a/10, 200b/4

s.+a 19b/16, 36b/16, 40a/3, 44b/2, 44b/4, 47a/11,

48bh/10, 59b/5, 59b/7, 76ah/44, 77ah/11, 77ah/25,

78bh/29, 79bh/43, 80ah/53, 81bh/11, 81bh/61, 82ah/4,

82bh/37, 82ah/39, 82bh/13, 82bh/55, 83a/16, 84a/13,

85ah/31, 85ah/35, 86a/16, 86a/17, 86ah/32, 87bh/41,

- 89ah/15, 89ah/23, 89bh/57, 90ah/41, 91a/12, 92b/18, 94b/10, 102b/3, 103b/2, 103b/19, 110a/8, 116a/4, 118a/19, 118b/4, 118b/4, 119a/18, 119b/5, 120b/4, 120b/4, 121a/4, 123a/11, 129b/5, 129b/6, 133a/6, 135b/8, 138b/17, 143a/19, 143b/12, 149a/15, 152b/5, 155a/4, 155a/7, 155a/7, 160a/12, 177a/4, 183b/2, 191b/1, 197b/7, 200a/17
- s.+de 94a/17**
- s.+den 2a/4, 8b/2, 39b/8, 76ah/45, 80bh/57, 81bh/3, 86ah/19, 87ah/28, 88ah/34, 88bh/59, 90ah/32, 94b/8, 94b/11, 103b/18, 105a/8, 107b/13, 110a/9, 120a/5, 120a/8, 120a/9, 121a/5, 121b/7, 128a/10, 138b/4, 146a/19, 177a/4, 183b/1**
- s.+i 37b/10, 46a/5, 75b/19, 78bh/7, 79bh/26, 80bh/60, 81ah/20, 81bh/22, 82ah/34, 84a/6, 84bh/54, 85ah/32, 87b/3, 90ah/35, 90ah/54, 94b/12, 98a/17, 103a/17, 103b/18, 105a/13, 107b/14, 117a/19, 118b/5, 119a/14, 121a/4, 121a/7, 121a/7, 129b/6, 133a/5, 135b/13, 138b/7, 143b/11, 155a/3, 155a/3, 155a/6, 183b/2, 197b/2**
- s.+sin 192a/17**
- s.+ün 15b/18, 36b/19, 44b/12, 44b/14, 45a/13, 46a/7, 46b/3, 76a/3, 76ah/42, 77ah/7, 77ah/20, 78ah/31, 78ah/40, 78bh/7, 78bh/30, 78bh/34, 78bh/35, 79ah/14, 79bh/5, 79bh/27, 79bh/61, 79bh/63, 80ah/5, 80ah/6, 80ah/10, 80ah/51, 80ah/56, 80ah/61, 80bh/15, 81ah/7, 81bh/10, 81bh/11, 81bh/60, 84ah/14, 84bh/2, 86a/15, 86ah/30, 86bh/23, 87bh/54, 88ah/9, 88ah/37, 88ah/49, 88bh/10, 89a/17, 89ah/26, 89bh/3, 90bh/19, 91a/1, 92a/12, 103b/1, 110a/8, 111b/13, 111b/15, 113a/12, 114b/16, 116a/5, 116a/5, 119a/15, 120a/9, 120a/14, 120b/1, 121b/5, 121b/6, 122b/13, 122b/15, 123a/13, 131a/6, 135b/8, 135b/11, 136b/3, 136b/5, 138b/5, 143a/14, 143a/15, 143a/15, 143a/16, 143b/10, 143b/11, 144a/12, 148a/7, 152b/5, 152b/18, 154b/7, 154b/12, 155a/5, 155a/8, 155a/8, 162b/13, 164a/11, 164a/11, 174b/5, 177a/5, 177a/11, 183b/13, 184a/5, 184a/5, 189b/4, 190a/3, 193a/4, 193a/4, 195b/17, 197b/7, 200a/10, 200b/5**
- s.+ühdür 76ah/13, 85ah/52**
- s.+ünle 79bh/63, 81ah/18, 81ah/24, 120a/2, 178a/3**
- şenâ Ar. Övgü**
- ş.30b/9, 64b/5, 64b/5, 84ah/54, 88ah/14, 98a/9, 98a/15, 121a/16, 133a/2, 163b/3, 165a/8, 166b/2, 166b/9, 182b/3, 199a/9
- ş.+ma 163b/19
- ş.+sı 163a/14, 163b/6
- ş.+sın 162b/6
- şenâ-gü Ar.+Far. Öven**
- ş.+larından 163a/13
- sencer öz. is.**
- s.48a/10
- sencer-i dârâ öz. is.**
- s.55a/5
- sencileyin Sencileyin, senin gibi**
- s.76ah/33, 193a/4
- (mâh-i) sendân öz. is. Yer adı**
- s.35b/9
- sene Ar. Yıl**
- s.7b/8, 7b/12, 8b/10, 10a/15, 11b/14, 18a/10, 18a/11, 18a/15, 18a/16, 18b/2, 26a/8, 29a/6, 29b/3, 31a/12, 31b/3, 33b/13, 35a/1, 35a/18, 38a/11, 38a/13, 42b/1, 42b/19, 42b/19, 43a/11, 44a/3, 45b/9, 45b/10, 45b/13, 46a/8, 46a/8, 46a/19, 46b/9, 47a/16, 47a/18, 47b/7, 48ah/34, 48ah/35, 48ah/36, 48ah/37, 48ah/38, 48ah/40, 48ah/53, 48ah/54, 48ah/54, 48ah/56, 48ah/57, 48ah/58, 48ah/60, 48ah/61, 48b/4, 48bh/2, 48bh/4, 48bh/8, 48bh/15, 48bh/19, 48bh/34, 48bh/36, 48bh/38, 48bh/38, 48bh/39, 48bh/39, 48bh/40, 48bh/40, 48bh/41, 48bh/42, 48bh/42, 48bh/43, 48bh/45, 48bh/46, 48bh/47, 49a/15, 49a/16, 50a/11, 50b/11, 51a/5, 51a/5, 51a/11, 51b/4, 51b/14, 51a/15, 51b/18, 51b/19, 52a/13, 52a/14, 52a/15, 52b/11, 52b/13, 52b/15, 52bh/2, 53a/1, 53a/4, 53a/13, 54a/18, 54b/1, 54b/11, 54b/17, 55b/13, 55b/18, 56a/3, 56b/10, 56b/19, 57a/13, 58a/9, 83b/4, 89bh/51, 90ah/12,
- 91b/14, 98b/17, 101a/11, 103a/6, 107b/10, 121b/19, 126b/15, 126b/15, 201a/19
- s.+de 7b/2, 8b/15, 10a/14, 38a/10, 38a/15, 38a/16, 38a/16, 38a/18, 51b/14, 117b/11**
- s.+den 6a/14, 18a/11, 18b/1, 38b/19, 39a/6, 56b/19, 129a/9**
- s.+dür 47bh/8, 47bh/13, 76b/11, 95a/2, 118b/4, 127a/9**
- s.+lerden 33b/19**
- s.+lerince 91b/15**
- s.+lerün 101a/14**
- s.+nün 9b/6, 18a/11, 18a/19, 101a/15**
- s.+si 18a/12, 18a/14, 18a/17, 18a/18, 21a/2, 22a/19, 43a/2, 52ah/2, 131b/6**
- s.+sinde 18a/10, 19b/15, 21b/1, 28a/12, 31b/7, 42b/3, 50a/12, 50b/3**
- s.+sinün 18a/13**
- s.+ye 20b/14, 39a/4, 117b/12**
- s.+yi 117b/12**
- sened Ar. Belge, tapu**
- s.53a/2, 53a/12
- senetü'r-ru'ûf Ar. Burun kanaması yılı**
- s.38a/10
- seniyye Ar. .Yüksek, yüce**
- s.11a/10, 54a/10
- s.+sine 47bh/15**
- sep- Serpmek**
- s.-üp 162b/13, 163a/11
- sepet < Far. Sepet, kamış ya da söğüt dallarından çeşitli şekillerde örülmüş taşıma kabı**
- s.128b/8
- ser Far. Baş, uç, başkan**
- s.32b/4, 43a/9, 124a/6
- ser Öasker Far.+Ar. Baş komutan, harbiye nazırı, savunma bakanı**
- s.27b/2, 32a/9, 49b/15, 57a/6, 57a/9
- ser Öaskerlik Far.+Ar.+T. Baş komutanlık**
- s.+ile 57a/15
- ser-bülend Far. Başı yüksek, yüce**
- s.59a/2
- ser-efrâz Far. Başını yukarı kaldıran, benzerinden üstün olan**
- s. 3b/11, 17a/2, 81bh/48
- ser-encâm Far. Son, başa gelen olay**
- s.+ın 90bh/33
- s.+un 78bh/57**
- ser-hoş Far. Sarhoş, mest**
- s.79b/14, 79b/15, 87ah/37
- ser-nigün Far. Başaşağı, tepe taklak**
- s.79b/2
- serâ-perde Far. Otağ, saray perdesi**
- s.103b/11
- s.+sin 168a/19**
- serâb Ar. Serap**
- s.+a 121a/2
- serâçe Far. Küçük saray**
- s.2b/9
- serâhs öz. is. Yer adı**
- s.38b/1
- serâşime Far. Sersem, hayran, şaşkın**
- s.58b/11
- serây Far. Büyük konak, saray**
- s.15a/8, 46b/13, 51a/4, 52a/16, 53a/11, 54b/5, 60b/7, 90b/14, 100a/19
- s.+da 83ah/60, 149a/7**
- s.+ı 133a/5**
- s.+ına 46b/13**
- s.+lar 76a/8**
- s.+la 98b/1**
- serâyir Ar. Sırlar, gizli şeyler, serireler**
- s.88b/16
- serd Far. Soğuk, sert, haşın**
- s.104b/16, 172b/1
- serdâr Far. Önder, komutan**
- s.35a/16, 35a/17, 35a/18, 54b/3, 58a/18
- s.+ı 25a/1, 35b/16, 49a/13, 51a/18, 79ah/6, 79ah/33**
- s.+ın 33b/7**

- s.+ları 49a/19  
s.+uñ 79ah/14, 84bh/46  
**serdârlık Far.+T. Önderlik, komutanlık**  
s.+e 84ah/39  
**serdengıçdı Far.+T. Başından, canından vaz geçen, fedailer**  
s.+ler 59a/4  
**sereyân Ar. Dağılma, yayılma**  
s.88b/17  
**sergerdân Far. Aylak, avare, şaşkın**  
s.16b/14, 55a/13, 125a/10, 147b/17  
s.+durlar 109b/5  
**(Öabdu'llâh bin ebî) serh öz. is.**  
s.+den 39a/9  
s.+i 38a/17  
**serhâd Far.+Ar. Hudut başı, sınır, iki devletin toprağının birleştiği yer**  
s.59b/7  
**serj'Öü'l-hareke Ar. Çabuk, çevik, hızlı giden**  
s.134b/11  
**serj'kâ Ar. Çalınmış nesne**  
s.86b/15  
**serj'r Ar. Taht**  
s.2b/14, 5a/3, 7b/6, 12b/18, 50a/6, 50b/7, 52a/18, 53a/3, 53a/13, 54a/16, 54b/6, 54b/10, 54b/18, 134a/11, 177a/13  
**serkeşlik Far.+T. Dikkafalılık, inatçılık**  
s.152a/8  
**serkeşte Far. Serkeş**  
s.143b/5  
s.+lerin 147b/19  
s.+lerinüñ 174a/18  
s.+n'üñ 199b/14  
**sermâye Far. Ana para, ana mal, bilgi**  
s.2a/17, 79a/15, 83bh/27, 120a/14, 126b/3, 142a/8, 174a/4, 181a/19  
s.+si 84bh/47  
s.+sin 107a/9  
**sermedj Far. Sürekli, daimi**  
s.108b/5, 138a/5  
s.+dür 110b/2, 141b/4  
s.+si 99a/7  
s.+ye 75a/13, 79a/16, 150b/1, 167a/11  
**sermijn öz. is. Yer adı**  
s.35b/2  
**serşâm Far. İnsana sersemlik veren bir hastalık**  
s.199a/18  
**sert < Far. Sert, katı, çetin**  
s.+i 134a/17  
**sertlik Far.+T. Sertlik, katılık, soğukluk**  
s.81a/18, 113a/9, 132a/18, 155a/14  
**serv öz. is.**  
s.6a/2  
**şervet Ar. Varlık, zenginlik**  
ş.176a/12, 176a/18, 193a/14  
**server Far. Önder, lider, baş**  
s.1b/13, 3a/6, 52a/1  
s.+e 51a/4  
s.+i 151a/4  
s.+leridürler 89a/11  
s.+lerinedür 200a/11  
**servj Far. Servi ağacı**  
s.51a/18  
**ses Ses**  
s.118a/18, 136a/11  
s.+lerin 140a/4  
**seslü Sesli**  
s.135a/5  
**seşenbe Far. Salı günü**  
s.46a/8  
**setr Ar. Örtme, kapama**  
s.88b/3, 110a/8, 137b/2, 148a/4, 157b/19, 166b/6, 191a/13, 196a/10  
**settârlık Ar.+T. Örtücülük, gizleyicilik**  
s.148a/4  
**sev- Sevmek**  
s.-dügün 78ah/31  
s.-dükleri 17b/4  
s.-er 78ah/29, 103b/10, 112b/12  
s.-ersin 78ah/30  
s.-erüm 81ah/7, 101a/19  
s.-medügi 125b/5  
s.-üp 21a/7, 114b/14, 133a/16, 133a/16  
**şevâb Ar. Sevap, hayır, iyilik**  
ş.20b/12, 24a/1, 76bh/48, 80ah/24, 80ah/26, 92b/11, 97b/10, 99b/16, 101b/7, 178a/19, 190a/6, 197b/4, 197b/16  
ş.+da 77ah/9  
ş.+ı 15b/1, 17b/1, 17b/3, 92b/8, 98a/3, 99a/4, 137b/7, 137b/10, 137b/10, 164b/5  
ş.+ın 76bh/62, 77ah/8, 77ah/11, 77ah/24, 77ah/25, 78bh/49  
ş.+ına 175a/19  
ş.+ında 116a/10, 154a/17, 197b/16  
ş.+ınuñ 61a/8  
ş.+uñ 137b/15  
**sevâbık Ar. Geçmiş şeyler, geçmişte işlenen suçlar**  
s.108a/15, 181b/3  
**şevâbit Ar. Yıldızlar**  
ş.169a/18  
ş.+den 169b/9  
**sevâd Ar. Karalama, yazma, karalık**  
s.+ınuñ 112b/19  
**sevâhil Ar. Kıyıları, sahiller**  
s.+inde 82a/2  
**sevâkin Ar. Nabız olmayan damarlar**  
s.172b/17  
**sevâ Ar. Kara, siyah, insanın yapısında bulunan dört maddeden biri**  
s.+dur 172b/9  
s.+sına 87ah/24  
s.+yı 199a/17  
**sevdâj Ar. Sevdâyla ilgili**  
s.173a/12  
**sevde öz. is.**  
s.21a/13, 21a/15, 22b/15  
**sevgilü Sevgili**  
s.96b/19  
s.+dür 60b/18, 163a/17  
s.+si 125b/5  
s.+sidür 78ah/32  
**sevgülü krş. sevgilü**  
s.+lerinden 105b/3  
**seviç öz. is. Sevinç**  
s.49a/5  
**sevilecek Sevilecek**  
s.8a/13  
**sevin- Sevinmek**  
s.-üp 34a/1, 174b/2  
**sevindük paşa öz. is.**  
s.58a/1  
**sevinmek Sevinmek**  
s.77b/17  
**sevjt Ar. Düzlük, seviye olarak eşitlik**  
s.126a/3  
**sevije öz. is.**  
s.8a/6  
**seviyyet Ar. Denklik, eşitlik, müsavilik**  
s.114b/8, 114b/13, 114b/15  
**sevķ Ar. Gönderme**  
s.197b/6  
**sevret Ar. Öfke, kızgınlık, hücum**  
s.185b/13, 197a/15  
**(muhammed bin) sevvâr öz. is.**  
s.117a/17  
**seyf Ar. Kılıç**  
s.57a/7, 75bh/33  
s.+lerin 53b/6  
s.+ün 75bh/25  
**seyelân Ar. Akma, cereyan**  
s.169b/3  
s.+ı 174a/17

**seyl Ar. Sel**

s.6a/17, 96a/8, 96b/1, 117a/10, 148a/17, 177a/9, 200b/16

**seylâb Ar.+Far. Sel suyu**

s.4a/9, 175b/14

s.+i 91a/7

s.+in 83b/10

**seyr Ar. İzleme, seyir, yürüme**

s.4b/13, 49b/3, 82a/4, 144a/5, 145a/6, 175b/4, 200b/11

s.+de 131b/4

s.+e 86bh/50

s.+inden 184b/13

**seyrân Ar. Gezinme**

s.53a/2, 57b/1

**seyyâr Ar. Gezen dolaşan**

s.+dur 184a/17

**seyyârât Ar. Gezegenler, seyfareler, gezenler**

s.169a/18

**seyyiôt Ar. Kötülükler, günahlar**

s.+uñuzuñ 178a/5

**şeyyibe Ar. Dul kadın**

ş.20b/10

**seyyid Ar. Hz. Hasan'ın soyundan gelen, efendi, ağa, başkan**

s.1b/12, 5a/5, 89bh/58, 90ah/3, 90ah/17, 90b/11, 143b/18, 156a/11, 156b/9

s.+i 78a/18, 90ah/8

s.+ine 156a/14

s.+üm 89bh/52

**seyyidü'l-aqtâb Ar. Efendilerin efendisi**

s.44a/1

**seyyidü'l-enâm Ar. Yaratılmışların efendisi**

s.5a/13

**seyyidü'l-evveljñ Ar. İlklerin efendisi, önce gelenlerin efendisi**

s.5a/2

**seyyidü'l-kevneyn Ar. İki cihanın efendisi**

s.48ah/2

**sezâ Far. Yaraşır, layık**

s.44a/9, 46a/5, 46a/5, 46a/6, 46a/6, 59a/11

**sezâvâr Far. Yaraşır, layık**

s.102b/14, 197b/14

s.+dur 96a/11

**şibyân Ar. Çocuklar**

ş.51b/10

**şıçan Şıçan**

s.150a/17

s.+a 149b/19

**şıçra- Şıçramak**

ş.-yup 32b/11

**şıçraş- Şıçraşmak**

ş.-urlar 125a/15

**şiddjñ Ar. Sözü'nün eri**

ş.8b/10, 10a/4, 24ah/7, 29b/2, 29b/10

ş.+dur 34a/5

ş.+lar 82b/13

**şiddk Ar. Doğruluk, kalp temizliği**

ş.34a/17, 81b/17, 81bh/6, 81bh/26, 82a/8, 89a/6, 93b/17, 100b/11, 108a/4, 123a/18, 123b/12, 127b/13, 134b/4, 135a/9, 145a/1, 147a/5, 148a/1, 200b/1

ş.+i 93a/9, 121b/10, 182a/5

ş.+ila 68a/12

ş.+la 30a/1

**şifat Ar. Özellik, vasıf**

ş.77b/17, 97a/16, 98a/2, 98b/5, 98b/15, 99a/1, 106a/7, 120b/15, 142a/12, 144a/18, 149b/9, 149b/12, 149b/12, 150a/8, 150a/10, 163a/5, 171b/5, 171b/6, 171b/7, 179b/14, 185b/18, 186b/8, 188a/10, 188a/16, 188a/18, 194b/17

ş.+da 184b/10

ş.+dan 108a/3, 116b/10

ş.+dur 188a/1

ş.+i 77b/8, 78a/8, 95b/1, 103a/14, 142a/11, 144b/6, 149b/15, 149b/16, 149b/17, 149b/18, 150a/11, 150a/12, 169a/15, 171b/7, 177a/3, 184a/12, 189a/5, 193b/14, 193b/14, 193b/15, 193b/15, 193b/19, 194b/19, 198a/19

ş.+idur 78a/8

ş.+in 171b/3, 171b/11

ş.+ına 100b/10, 143a/5

ş.+ında 95b/2, 97a/7, 191b/19

ş.+ındadır 118b/7

ş.+ından 18b/17

ş.+la 84ah/39, 149b/10, 149b/17, 168a/3, 191b/11

ş.+lar 97a/15, 99a/3, 160a/2

ş.+laruñ 108a/9, 150a/3

ş.+ların 119a/4

ş.+larından 149b/9, 188a/1

ş.+uñ 91a/8, 95b/2, 108a/13, 150a/4, 150a/8, 169b/18, 171b/11, 184a/19, 184b/13, 185b/4, 186a/1

ş.+uñuzdan 149b/14

**şifât Ar. Sıfatlar, vasıflar, özellikler**

ş.88b/1, 95b/5, 99a/5, 105b/8, 105b/13, 105b/18, 106a/3, 107a/15, 107a/16, 107b/19, 108a/2, 108b/17, 109a/19, 112a/17, 116b/7, 116b/12, 120b/14, 120b/15, 125b/10, 134a/2, 134b/2, 141a/14, 143a/4, 145b/16, 150a/1, 163a/5, 164b/19, 167b/7, 167b/10, 168a/4, 169a/15, 179b/10, 180a/15, 181b/2, 184b/12, 185a/16, 194b/1, 198a/12, 198a/13, 198a/13

ş.+a 193b/2

ş.+da 135a/12

ş.+dur 163a/4

ş.+ı 50a/9, 77b/10, 77b/11, 96a/16, 100a/18, 105b/13, 109b/9, 142b/16, 145b/10, 150a/2, 164b/17

ş.+dur 179b/10

ş.+ına 165a/9

ş.+ındadır 106a/12, 112a/14

ş.+ından 14b/1, 165a/1

ş.+inuñ 47bh/15

ş.+laruñ 105b/9, 110a/19

ş.+ları 106a/9

ş.+larından 191b/11

ş.+uñ 105b/9, 108a/4, 108a/7, 112a/19, 150a/12, 150b/2, 150b/5, 171b/13, 185b/1

**şifatlu Ar.+T. Saıfatlı**

ş.132b/19, 146b/16, 175a/12

ş.+lar 175b/3

**şiffñ öz. is. Hz. Ali ile Hz. Muaviye arasında vuku bulan muhaberelere meydan olmakla meşhur olmuş yer**

ş.+de 36a/15

**şig- Şıgmak**

ş.-dı 140b/5

ş.-maz 77a/7, 140b/3, 140b/5, 189a/4

**şığa- Şıvamak, kıvırmak, okşamak**

ş.-yup 8b/4

**şıgdur- Şıgdırmak**

ş.-ayum 164a/13

ş.-mışdur 140b/3

**şıgın- Şıgınmak**

ş.-a 148a/4

ş.-urum 116a/4

**şıgınacağ Şıgınacak**

ş.164a/6

**şığır Şığır**

ş.12a/13, 76a/7, 150a/11

ş.+a 149b/19

ş.+ı 92a/2

**şihâñ Ar. Sahihler**

ş.4a/3

**şihât Ar. Doğruluk, sağlık**

ş.24b/18, 77a/8, 81bh/34, 86bh/16, 97a/3, 106b/10, 107a/16, 162b/18, 167a/4, 176a/6, 176b/1, 182a/6

ş.+de 82ah/58, 92b/9

ş.+e 102b/15, 167b/11

ş.+i 69a/8, 69a/16, 72a/18, 81a/8, 94b/14, 101b/15, 101b/18, 107a/11, 134a/17, 154a/8, 158a/12, 182a/3

ş.+idür 106b/9

ş.+ile 69b/19, 87b/6

ş.+inde 72b/14, 85a/6, 182a/2

ş.+ine 182a/4, 182a/8

ş.+leri 173b/13

ş.+uñ 175b/9

**şihâñsüzün Ar.+T. Sağlıksız bir şekilde, doğru olmaksızın**

ş.183b/11  
**şık Sık, gür**  
 ş.32b/9, 41b/2  
**şık- Sıkmak**  
 ş.-up 9b/7, 9b/9  
**şiklet Ar. Ağırılık, sıkıntı**  
 ş.161a/3  
**şıla Ar. Varma, ulaşma, bahşiş**  
 ş.88ah/13  
 ş.+da 84ah/54  
**şıla-ı raħm Ar. Yakınlarını ziyaret ederek özlem gidermek**  
 ş.99a/4  
**şın- Yenilmek, güçsüzleşmek, kırılmak**  
 ş.-dı 60b/11  
 ş.-up 39a/9  
**şına- Sınamak**  
 ş.-yup 13a/9, 24b/17  
**şınf Ar. Sınıf, bölük, takım**  
 ş.+a 149b/9  
 ş.+ile 73b/18  
 ş.+ı 140b/15  
**şınık Kırılmış, çıkık, kırık**  
 ş.200b/13, 200b/14  
**şirāt Ar. Yol**  
 ş.89a/11, 107a/18, 107a/19  
 ş.+a 107b/2  
 ş.+da 107b/1  
 ş.+dan 16b/19, 17a/2, 28b/15, 66b/6, 67a/14, 139a/1  
 ş.+ı 107b/1  
 ş.+ınuñ 107b/17  
 ş.+uñ 107a/19, 107b/2, 107b/4, 108a/1  
**şırf Ar. Sadece, yalnız**  
 ş.96b/15  
**şırr Ar. Giz, sır**  
 s.15a/7, 15a/9, 17a/13, 85a/7, 87bh/34, 87bh/37, 87bh/41, 88ah/42, 88ah/46, 88b/3, 90ah/55, 93a/6, 95a/4, 95a/9, 95a/9, 95a/10, 95a/12, 100a/7, 100a/15, 100b/1, 106a/14, 122a/4, 165a/4, 165a/10, 165a/11, 169b/13, 170a/9  
 s.+dur 76a/4, 100a/16, 140b/18  
 s.+ı 76a/1, 77a/3, 81b/16, 87ah/47, 87ah/48, 95a/3, 100b/9, 126a/19, 147b/4, 187b/18, 194a/19  
 s.+ın 87bh/31, 90ah/55, 98a/8, 98a/9, 107b/18, 133b/7, 163b/11  
 s.+ında 194b/17  
 s.+ları 103a/2  
 s.+ların 122a/2  
 s.+um 90ah/41  
 s.+uñı 87bh/40, 180a/15  
**şırrı Ar. Sır ile, gizlilikle ilgili**  
 s.141a/15  
**(kuddise) sırruhū Ar. Sırrı ve hakikati muazzez ve müşerref olsun, dua sözü**  
 s.83b/3, 86b/6, 87ah/41, 99a/9, 103a/3, 107b/10, 108b/5, 110a/9, 117a/17, 119b/14, 120b/11, 121b/15, 154b/8, 185b/10, 189a/16  
 s.+dan 84b/12  
**şıvad- Sıvatmak, bulaştırmak**  
 ş.-up 37a/1  
**şıy- Kırmak, azaltmak**  
 ş.-up 33b/10  
**şıyām Ar. Oruç**  
 ş.+ınuñ 179a/18  
**şıyānet Ar. Koruma**  
 ş.52a/19, 143b/2  
**sibāŕ Ar. Yırtıcı hayvanlar, canavarlar**  
 s.167b/6, 193a/10  
**sicill Ar. Mahkeme defteri**  
 s.+den 61b/5  
 s.+i 61b/2  
 s.+inüñ 61b/2  
 s.+ler 61b/3  
 s.+leri 61b/3  
**sicillāt Ar. Siciller, vesikaların kaydedildiği kütükler**  
 s.+ından 61b/2

**sicistān öz. is. Yer adı**  
 s.35b/8  
**sifāriş Far. Sipariş, ısmarlama**  
 s. 44a/17, 80ah/54, 115a/16  
 s.+i 45b/17  
 s.+in 44b/13  
**sifle Ar. Alçak, bayağı**  
 s.+sin 89ah/19  
 s.+ye 89ah/44  
**şıgar Ar. Küçükler**  
 ş.+ı 112a/15  
**şigetvar öz. is. Yer adı**  
 s.52b/6  
**sihām Ar. Oklar**  
 s.199a/13  
**sihr Ar. Büyü, sihir**  
 s.86b/13  
**şikāt Ar. İnanılır, güvenilir kimseler**  
 ş.61a/5  
**sikender öz. is.**  
 s.51a/19  
**sil- Silmek**  
 s.-erler 11b/2  
**silāh Ar. Kılıç, tüfenk gibi savaş aleti**  
 s.159a/7  
**(bükeyr bin) silāh el-leyşî öz. is.**  
 s.28a/6  
**silik Ar. İplik, dizi, meslek**  
 s.4a/4, 7a/19, 149a/3  
**silsile Ar. Dizi, hanedan**  
 s.1b/9, 47b/6, 59b/13  
**silsile-i ŕoşmāniyye Ar. Osmanlı hanedanlığı**  
 s.+nün 49a/10  
**şimā Far. Yüz, kişi**  
 s.79bh/53  
 s.+sı 66b/16, 160a/1  
**şimurğ Far. Anka kuşu, masal kuşu**  
 s.+larınuñ 134a/5  
**şimyāt öz. is. Yer adı**  
 s.35b/7  
**şinān Ar. Mızrak**  
 s.24ah/10, 47bh/58, 201a/2, 201a/3  
 s.+dandur 201a/11  
 s.+ından 3b/2  
**şine Ar. Göğüs, yürek**  
 s.5a/8  
**sinn Ar. Yaş, ömrün derecesi, diş**  
 s.48ah/3, 117a/15  
 s.+de 47b/4  
 s.+in 162a/6  
 s.+ine 136b/12  
**şipāh Far. Ordu, asker**  
 s.81bh/38  
 s.+uñ 84ah/30  
**şipāhī Far. Süvari askeri, askere ait**  
 s.3a/12, 56b/9, 60a/3  
 s.+nün 82ah/8  
**şipāriş krş. sifāriş**  
 s.5b/15  
**şipās Far. Şükür**  
 s.1b/1  
**şipeh-sālār Far. Başkomutan**  
 s.2b/17  
**siper Far. Koruyucu engel, arkasına saklanılacak şey, siper**  
 s.81ah/16, 104b/5  
 s.+den 54a/11  
 s.+dür 85a/5  
**şipihr Far. Gökyüzü**  
 s.2a/1  
**şır Far. Tok**  
 s.184b/8  
**sirāyet Ar. Geçme, bulaşma**  
 s.46b/7, 78a/14  
 s.+inüñ 120b/19  
**şıret Ar. Biyografi, bir kimsenin hali, tavrı, ahlakı**

s.76ah/7, 105b/4, 105b/7, 144b/9, 158a/7, 166b/15, 179b/15, 190b/16  
s.+de 129b/11, 133a/3  
s.+e 105b/5, 105b/10  
s.+inde 131a/5, 131a/6  
s.+inden 131a/5  
s.+ine 16a/2  
s.+lerin 132a/16  
s.+lerinde 4a/19, 103b/14, 153b/16  
s.+lerinden 79ah/37  
s.+lerini 126b/1  
**şiretlik Ar.+T. Bir kimsenin davranışına, ahlakına dair durum**  
s.146a/2  
**şiretlü Ar.+T. Şiretli, halli, tavırlı**  
s.82bh/12, 90b/14, 118b/7, 133a/19, 135a/11, 146b/17  
**şiretlülük Ar.+T. Şiretilik, tavırlılık**  
s.135a/4  
**(ibn-i) şirîn öz. is.**  
s.26b/13  
s.+ün 45a/7  
**şiriş Far. Yararılış**  
s.+leri 59b/11  
**şirke Far. Şirke**  
s.+ye 12a/19  
**şiroz öz. is. Yer adı**  
s.50b/5  
**şit Ar. Adı iyilikle anılan, nıkmam**  
ş.58b/11, 161b/17  
**sitem Far. Zulüm, haksızlık**  
s.2b/14, 3a/16, 3b/8, 77bh/20, 78ah/15, 78bh/31, 87ah/62, 87bh/5, 87bh/9, 87bh/11, 87bh/12, 87bh/13, 89ah/47, 89bh/37, 118a/9, 124a/11, 125b/11, 186b/2, 199a/8  
s.+den 78ah/14  
s.+ler 188b/19  
**sitemkâr Far. Zalim**  
s.87bh/4  
s.+dur 87bh/5  
**sitemkârlık Far.+T. Zalimlik**  
s.85ah/45  
**sitt Ar. Altı**  
s.49a/15  
**sitte Ar. Altı**  
s.47a/12, 49a/15, 56a/3  
**sivas öz. is. Yer adı**  
s.50b/11  
**sivrîhişâr öz. is. Yer adı**  
s.51a/11  
**siyâh Far. Kara**  
s.8b/2, 12b/5, 12b/9, 34b/11, 41b/1, 75b/9, 77bh/36, 83b/13, 86ah/17, 87b/2, 90b/2, 103a/14, 118b/2, 134b/1, 134b/1, 134b/8, 187a/14  
**siyâhlik Far.+T. Karalık**  
s.134b/14  
**siyâmek öz. is.**  
s.48ah/37  
**siyân Ar. Çöller, sahralar, benzer**  
s.181b/2  
**siyâsât Ar. Siyasetler, siyasi uygulamalar**  
s.106a/1  
**siyâset Ar. Devlet idaresi, politika, seyislik, idam cezası, ceza**  
s.1b/2, 48ah/9, 78ah/38, 81bh/7, 85bh/15, 85bh/34, 113a/2, 113b/4, 125b/16, 133b/1, 139a/12, 140a/9  
s.+de 133b/2  
s.+dür 113b/1  
s.+e 82bh/18  
s.+i 3b/2, 84a/8, 84a/13, 85ah/44, 133b/3  
s.+ine 84a/14  
s.+le 55b/8, 58b/6, 138b/9, 139a/9  
**siyâset-gâh Ar.+Far. Siyaset mahalli**  
s.+a 175b/7, 175b/9  
**siyât' Ar. Kamçılar, kırbaçlar**  
s.177b/15  
**siyâvuş öz. is.**

s.48ah/62, 48bh/2  
**siyer Ar. Ahlak ve yüksek vasıflar, Peygamber hayatını anlatan kitap**  
s.35a/15, 166b/7  
s.+de 9a/15, 10a/6, 15b/9, 19a/11, 20b/7, 23a/13, 43a/12  
s.+lerde 7a/19  
**siz Siz**  
s.18b/19, 33a/7, 46a/2, 71b/1, 78bh/33, 79ah/47, 80a/18, 81a/6, 83a/3, 86a/4, 96b/19, 110b/8, 113b/10, 115a/3, 115a/8, 118a/4, 119b/10, 122b/14, 126a/8, 133a/16, 133a/17, 149b/13, 152a/7, 152a/8, 174b/12, 179b/6, 179b/9, 182b/2, 184b/18, 196a/3  
s.+den 28b/1, 71a/18, 71b/3, 80a/16, 81b/9, 100a/10, 139a/11, 140a/18, 144a/15, 152a/7  
s.+e 35b/18, 70b/9, 88ah/35, 97a/2, 97a/2, 103a/13, 105a/16, 115a/8, 118a/6, 133a/17, 137a/17, 151a/8, 151a/9, 151b/2, 179a/16, 182b/4  
s.+i 28b/1, 80ah/57, 118a/7, 123b/6, 133a/16, 149b/14, 182b/13, 182b/15  
s.+lere 76a/11  
s.+ün 8b/12, 44a/16, 71a/17, 71b/8, 79ah/45, 85bh/38, 88ah/40, 89a/16, 96a/6, 112b/15, 113a/7, 113a/8, 118a/3, 123b/6, 133a/16, 140a/13, 140a/14, 141a/5, 144a/16, 178a/5, 178b/11, 184b/17, 185a/1, 185a/2  
s.+ünjile 83ah/21  
s.+ünjle 85bh/39  
**şöhbet Ar. Görüşüp konuşma**  
ş.23b/1, 80ah/47, 85bh/19, 86bh/22, 118b/16, 119a/18, 119b/13, 120b/3, 120b/7, 120b/11, 121a/2, 121a/13, 121a/14, 122a/5, 132b/17, 200b/17  
ş.+i 121a/4, 121a/9, 134a/16  
ş.+ile 117b/5  
ş.+in 121a/1, 131b/15  
ş.+inde 76ah/35, 117b/10, 117b/14, 117b/15, 194a/17  
ş.+inden 117a/14, 117b/4, 120b/12, 129b/10, 132b/19, 134a/16, 190a/15, 190a/16  
ş.+ine 120b/17, 120b/18, 129b/13, 130a/5  
ş.+leri 121a/10  
ş.+lerinden 116b/11  
ş.+üm 200b/17  
**şoq- Sokmak**  
ş.-a 92a/12  
ş.-alar 92a/18  
ş.-ar 76ah/23  
ş.-up 80a/4, 81b/6, 161a/15  
**şoqâk krş. soqâk**  
ş.161a/3  
ş.+dan 161a/6  
**soqâk < Ar. zuqâk Sokak**  
s.+da 34b/7  
s.+larda 13a/10  
**şokıcı Sokucu, soker**  
ş.72b/11  
**şokma Sokma**  
ş.+sı 72b/11  
**şokmaş Sokmak**  
ş.110a/16  
**şol Sol, sol yan**  
ş.8a/14, 8b/6, 13a/4, 30a/5, 30a/18, 32b/10, 32b/10, 44a/10, 64b/16, 64b/17, 69b/10, 86ah/44, 95a/15, 127b/3, 141a/6  
ş.+ına 10b/1, 42b/5, 43a/3, 69a/13  
ş.+ında 172a/7  
ş.+ından 93a/1  
**şonj Son**  
ş.+ına 23a/18  
**şonra Sonra**  
ş.5b/16, 6a/14, 8a/14, 8b/11, 9b/5, 10a/11, 10b/12, 10b/12, 15a/19, 16b/1, 18a/7, 18a/8, 19b/3, 19b/6, 19b/18, 20a/5, 20a/5, 20a/6, 20b/14, 20b/19, 21a/7, 21b/15, 21b/19, 22b/4, 22b/7, 22b/18, 23a/1, 23b/19, 25a/12, 25a/19, 26a/8, 26a/10, 26a/13, 26b/2, 26b/9, 26b/12, 26b/16, 28a/12, 29a/5, 29a/9, 29a/13, 29a/16, 29b/3, 30b/7, 30b/10, 31a/13, 31a/14, 31b/15, 32a/4, 33b/10, 34b/17, 37a/19, 39a/1, 39a/6, 39a/18, 39b/1, 41a/6, 42a/8, 42a/18, 45a/19, 45b/7, 45b/9, 47a/10,



47a/10, 48a/17, 48b/3, 48b/5, 48b/12, 49a/15, 49a/19, 49b/11, 49b/19, 50a/12, 50a/15, 50b/6, 54a/1, 54b/8, 54b/12, 54b/15, 55a/15, 56a/1, 56a/2, 56b/11, 58a/12, 59b/2, 60b/2, 62a/2, 65b/14, 68a/3, 68a/4, 68a/11, 71a/14, 71b/12, 72b/15, 73a/7, 74a/12, 74b/12, 76ah/27, 77bh/56, 78a/19, 78bh/64, 79ah/41, 79bh/32, 80bh/17, 80bh/31, 80bh/48, 81ah/13, 82ah/5, 82ah/13, 82bh/10, 83bh/1, 84b/1, 85a/3, 85a/4, 85b/15, 85b/16, 85bh/57, 85bh/59, 86a/5, 86a/6, 87ah/45, 87bh/33, 87bh/51, 88ah/4, 90ah/4, 90ah/51, 91b/15, 92a/12, 99b/8, 102a/8, 107b/8, 110b/16, 110b/16, 110b/17, 111a/6, 112b/2, 115a/3, 115a/9, 116b/15, 117b/3, 117b/3, 118b/13, 121b/19, 123a/12, 125a/19, 126b/9, 128b/7, 129a/9, 130a/1, 136a/7, 139b/1, 142a/5, 151b/2, 153a/14, 153b/18, 154a/19, 158b/12, 158b/13, 162a/14, 167a/15, 170a/11, 170a/17, 171b/7, 171b/11, 174a/7, 178a/1, 182a/15, 183a/2, 185a/18, 188a/8, 191a/19, 194a/4, 199a/2, 199a/3

ş.+ki 113a/5  
ş.+kilere 35a/3, 35a/3, 35a/4, 35a/5

**şor- krş. sor-**  
ş.-up 36b/13

**sor- Sormak**  
s.-arlar 47a/8  
s.-mıslar 121a/1

**soy- Soymak**  
ş.-up 36a/19

**soyıl- Soyulmak**  
ş.-miş 190a/18

**sög- Sövmek**  
s.-erüm 197a/10

**sögmek Sövmek**  
s.11b/12, 72a/1, 111b/17  
s.+den 117a/1  
s.+dür 86b/12

**söğütlü öz. is. Yer adı**  
49b/11

**sön- Sönmek**  
s.-medi 82ah/29  
s.-meyüp 7b/19

**söndür- Söndürmek**  
s.-ür 72b/17, 72b/17, 90a/14

**sönücü Sönücü, sönen**  
s.124a/6

**söyin- Sönmek, söyünmek**  
s.-di 190b/11

**söyündür- Söyündürmek, söndürmek**  
s.-e 196b/1

**söyle- Söylemek**  
s.61a/7, 79bh/8, 90a/9, 90bh/1, 91a/2, 108b/9, 108b/15, 117b/1, 117b/2, 117b/3, 117b/3, 117b/6, 121b/6, 122b/14, 135b/1, 146b/1, 184b/16, 192a/16, 195a/19  
s.-di 8a/18, 37a/11, 44b/13, 75bh/51, 75bh/53, 90ah/55, 107b/17, 165b/13  
s.-diğiçün 33a/9  
s.-diler 33b/12  
s.-dügi 8a/13  
s.-düginde 75bh/49, 78ah/49  
s.-dügümüz 102b/6  
s.-dügün 135b/12  
s.-dügünden 110a/8  
s.-dükce 137a/2  
s.-dükde 86bh/25, 90ah/35, 136b/19  
s.-düklerün 110a/6  
s.-düm 80bh/52, 87bh/37, 117b/3  
s.-dün 75b/15, 77bh/64, 87bh/54, 195a/19  
s.-me 81bh/3, 85ah/30, 88bh/61, 90ah/35, 90ah/42  
s.-medi 46b/18  
s.-mem 76bh/15, 90ah/42  
s.-meye 115b/7, 122a/4, 152a/19, 160b/3, 163b/9  
s.-meyesin 88bh/56  
s.-meyüp 126a/7, 137a/2  
s.-mez 12a/10, 29b/13, 126a/4, 145b/15, 199a/4  
s.-miş 135b/12, 135b/13  
s.-mıslar 180b/2  
s.-mıslardır 146a/11

s.-r 8a/10, 8a/12, 12a/10, 81bh/12, 87bh/2, 108b/12, 136b/16, 136b/19, 144b/16, 187a/4, 188b/17  
s.-rler 84a/2, 89a/11  
s.-rsin 83ah/25, 86bh/42  
s.-rüm 90ah/41  
s.-sün 63a/18  
s.-ye 46b/18, 62a/1, 78ah/50, 81a/16, 81a/16, 86ah/12, 91a/6, 92a/12, 107b/4, 158a/6, 158a/18, 158b/3, 158b/3, 180b/11, 187a/4, 188a/9  
s.-yeler 161b/10, 162b/6, 177a/2, 180b/6  
s.-yesin 90ah/38  
s.-yüp 10a/1, 45b/7, 81a/18, 87bh/31, 117b/2, 132a/18, 153a/11, 153b/18

**söyleme Söyleme**  
s.+si 102b/10, 152a/19, 171b/16  
s.+sine 102b/13

**söylemek Söylemek**  
s.101b/11, 152a/18, 180b/8, 199a/4  
s.+e 34a/7, 135b/11, 198b/18  
s.+den 77b/7, 81bh/13, 102a/1, 102b/6, 106b/12, 117a/1

**söylemeklik Söylemeklik**  
s.78a/5

**söylen- Söylenmek**  
s.-di 45a/10  
s.-e 154a/14  
s.-se 34a/17

**söylenme Söylenme**  
s.+sinden 132a/18

**söyleş- Söyleşmek**  
s.-dükde 137a/6  
s.-eler 137a/3  
s.-elüm 83bh/4  
s.-eyüm 103a/19  
s.-medi 115a/10  
s.-meyüp 115a/4  
s.-mez 187b/4  
s.-mişdür 14b/7  
s.-üp 8a/7, 137a/6  
s.-ür 10b/15, 76ah/33, 87ah/42, 90a/1

**söyleşmek Söyleşmek**  
s.78bh/27  
s.+e 79ah/38  
s.+den 132a/19

**söyleye-(bilmek) Söyleyebilmek**  
s.-mez 86ah/10

**söyleyen Söyleyen**  
s.81bh/4  
s.+e 61a/9  
s.+ler 121a/2

**söyleyici Söyleyici, söyleyen**  
s.78a/4, 102b/12  
s.+leri 105a/1

**söyleyicilik Söyleyicilik**  
s.134b/18

**söz Söz**  
s.10b/15, 40a/1, 46b/16, 76ah/34, 76bh/13, 76bh/15, 78ah/33, 81a/16, 83ah/32, 84ah/7, 85ah/36, 85bh/6, 85bh/40, 91a/6, 99a/16, 101b/11, 102b/5, 126a/4, 132a/18, 136b/16, 136b/19, 152a/18, 153a/11, 180b/8, 180b/11, 195a/19  
s.+de 134b/7, 135a/7, 158a/8, 160a/13  
s.+den 47b/4, 76ah/37, 79bh/8, 82b/17, 90ah/50  
s.+dür 101b/2  
s.+e 81bh/14, 82bh/46  
s.+i 8a/13, 80bh/14, 81ah/51, 82bh/43, 82bh/57, 99a/15, 101b/3, 132a/17, 135b/12, 137a/2, 160a/2, 178b/10  
s.+idür 99a/16  
s.+ile 183a/6  
s.+in 13a/9, 76ah/24, 76ah/25, 129b/11, 135b/5, 147a/12, 158a/6  
s.+inde 81bh/16, 122a/2  
s.+inden 154b/18  
s.+ine 82bh/44, 86ah/7  
s.+ler 62a/2, 78ah/49, 78ah/50, 79ah/37, 81bh/12, 83bh/4, 153b/18, 158a/14, 158a/17, 161b/10  
s.-lerden 102a/12, 102b/6

s.+leri 79bh/14, 82b/3, 84bh/19, 102b/9, 151b/14, 195b/2  
s.+lerle 161b/11  
s.+lerin 122a/4, 135b/4, 153b/17  
s.+lerüñ 161b/10  
s.+ümüz 76bh/34  
**sözlü Sözlü**  
s.104b/16, 105a/1  
**sözlülük Sözlülük**  
s.134b/17  
**şu Su**  
ş.8b/3, 11a/19, 12b/1, 33b/14, 39b/18, 64a/5, 64a/18,  
64a/19, 64b/1, 64b/2, 64b/3, 64b/5, 64b/14, 65a/13,  
65a/15, 72b/17, 77bh/41, 85ah/5, 85ah/8, 85ah/8,  
85ah/10, 100a/11, 149b/3, 161a/3, 161a/17, 171b/5,  
172a/10, 174a/5, 174a/6, 192b/10, 192b/10, 200b/7  
ş.+dan 79b/17, 116a/18, 168b/10, 174a/6  
ş.+dur 78bh/47  
ş.+ları 14b/9, 79b/16  
ş.+ların 98b/13  
ş.+ya 65a/14, 168b/19  
ş.+yuñ 174a/12  
ş.+yı 17a/19, 51b/11, 64a/5, 68b/5, 84bh/36, 90a/13,  
161a/16, 169b/3, 174a/7, 174a/9, 174a/13, 194a/18,  
196b/1  
ş.+yın 161a/17, 170b/13, 170b/13, 170b/13, 170b/13,  
170b/14, 173a/9, 175b/16, 179a/5, 200a/16  
ş.+yına 193b/16  
**sūō Ar. Kötülük**  
s.84ah/24, 108a/12  
**suōāl Ar. Soru**  
s.12a/5, 24a/16, 25b/8, 36a/18, 37a/9, 38a/3, 42b/5,  
42b/11, 45b/6, 45b/8, 45b/12, 45b/18, 47a/5, 47a/10,  
47b/3, 76a/2, 76a/3, 76a/10, 76ah/47, 76bh/9, 78ah/23,  
78ah/44, 78bh/36, 78bh/45, 78bh/55, 78bh/60, 79b/9,  
79bh/32, 79bh/39, 80ah/21, 80bh/30, 81bh/16, 81bh/44,  
83a/2, 83ah/6, 83bh/42, 84b/12, 85b/14, 85bh/14,  
85bh/14, 86bh/14, 87ah/9, 87ah/18, 88ah/26, 88ah/43,  
88ah/47, 88bh/10, 89ah/29, 89bh/41, 90ah/5, 90ah/23,  
90ah/24, 90ah/26, 90ah/29, 90ah/32, 90ah/34, 90bh/27,  
92b/8, 93b/8, 93b/13, 93b/15, 99a/11, 99a/11, 102b/1,  
103b/16, 104a/17, 105a/17, 109a/1, 109b/10, 109b/17,  
110b/15, 111a/6, 114b/6, 117b/8, 117b/9, 118b/10,  
119b/9, 122b/15, 127a/7, 129a/6, 130b/14, 135b/12,  
140a/19, 153a/10, 153a/17, 154b/9, 154b/12, 154b/13,  
155b/7, 157b/8, 164a/6, 164b/7, 175b/7, 176b/11,  
183a/18, 184a/13, 184b/11, 186b/11, 190a/10, 194b/3,  
195b/16, 196a/2, 196a/7, 196a/16, 199b/9  
s.+e 90ah/31  
s.+i 66b/18  
s.+inden 190b/3  
s.+ini 67a/12  
s.+ün 177a/5  
**suōāl Ar. Öksürük**  
s.199a/19  
**şubaşı Subaşı, bir tür yerel güvenlik ve idare sınıfı,  
subay, komutan**  
ş.55a/14, 55a/18, 140b/10  
ş.+sı 154b/17  
**subaşı krş. şubaşı**  
s.38b/6, 86bh/11, 86bh/33  
**şubh Ar. Sabah, tan yerinin ağardığı vakit**  
ş.2a/1, 50a/3, 103b/10  
ş.+a 76ah/57  
ş.+dan 101b/16  
ş.+munñ 167b/9  
**suç Suç**  
s.+in 137b/2  
**şuçu Suçlu**  
ş.78bh/22  
**şudāō Ar. Baş ağrısı**  
ş.199a/16  
**sūde Far. Ezilmiş, dövülmüş, sürtülmüş**  
s.59b/12, 173a/4  
**şudūr Ar. Meydana çıkma**  
ş.7b/9, 28b/6, 185a/1, 196b/9  
ş.+ına 81b/17

ş.+ında 7b/3  
ş.+uñuza 185a/2  
**şūf Ar. Yün**  
ş.+dan 90b/2  
**şuffe Ar. Sofa, odanın dışında etrafı peykeli ve sıralı  
divanhane**  
ş.86ah/44, 98a/12  
ş.+de 80ah/44  
ş.+ler 161a/2  
**şūfiyye Ar. Mutasavvıflar, tasavvufu uğraşanlar**  
ş.+den 175b/6  
**şūfūf Ar. Sıralar, saflar**  
ş.145b/6, 200a/11  
ş.+ı 89a/9  
**şūgrā Ar. Küçük**  
ş.42a/14, 140b/1  
**şuheyb-i rümj öz. is.**  
ş.37a/18  
**sūhte Far. Yanık**  
s.82a/2  
**sūkh Ar. Çarşı**  
s.+da 160b/10, 160b/15  
**sukrāt öz. is.**  
s.48bh/20  
**suḳūt Ar. Düşüş**  
s.156b/14, 156b/18, 173a/10  
**şulb Ar. Soy, bel kemiği, döl, katı**  
ş.7b/4, 172a/7  
ş.+da 184a/14  
**şulehā Ar. Salih kişiler, iyi amelli kişiler**  
ş.+sı 107a/9  
**şulh Ar. Barış**  
ş.38a/14, 38a/16, 38b/3, 39b/3, 48a/6, 54b/12, 60a/17,  
60a/18, 83ah/49, 83ah/51, 84bh/13, 84bh/18, 84bh/20,  
120b/1, 137a/18, 196a/4  
ş.+ı 38a/9, 60a/18, 84bh/15  
ş.+ından 32a/4  
**sultān Ar. Hükümdar, sevgili**  
s.3a/3, 3a/5, 5a/5, 48a/10, 48a/19, 48ah/28, 48b/11,  
48b/14, 48b/14, 48b/14, 49a/19, 49b/1, 49b/2, 49b/6,  
49b/7, 49b/9, 49b/10, 49b/11, 49b/12, 49b/14, 49b/17,  
50a/1, 50a/13, 50a/14, 50a/14, 50b/1, 50b/8, 50b/13,  
50b/14, 50b/14, 50b/15, 50b/16, 50b/18, 50b/18, 50b/19,  
50b/19, 50b/19, 51a/5, 51a/8, 51a/10, 51a/13, 51a/13,  
51a/15, 51b/1, 51b/3, 51b/3, 51b/3, 51b/3, 51b/3, 51b/4,  
51b/4, 51b/19, 51b/19, 52a/1, 52a/14, 52a/14, 52a/16,  
52a/17, 52a/17, 52b/2, 52b/7, 52b/8, 52b/9, 52b/10,  
52b/10, 52b/10, 52b/10, 52b/14, 53a/1, 53a/1, 53a/2,  
53a/6, 53a/6, 53a/7, 53a/7, 53a/7, 53a/7, 53a/7, 53a/8,  
53a/8, 53a/8, 53a/8, 53a/8, 53a/9, 53a/9, 53a/9, 53a/10,  
53a/10, 53a/10, 53a/12, 53a/12, 53a/14, 53a/14, 53a/14,  
53a/14, 54a/15, 54a/17, 54a/17, 54a/17, 54a/18, 54b/5,  
54b/8, 54b/9, 54b/17, 55a/2, 55a/2, 55a/8, 55b/13,  
55b/17, 58a/18, 75bh/23, 76bh/15, 76bh/31, 77ah/14,  
78ah/5, 78ah/7, 85ah/50, 85ah/54, 85bh/42, 85bh/46,  
85bh/58, 86ah/11, 86ah/23, 86ah/28, 86ah/35, 86ah/53,  
86ah/55, 89ah/50, 89ah/61, 89bh/2, 89bh/6, 90ah/24,  
90ah/25, 90ah/32, 156a/11, 156b/10  
s.+a 80ah/26, 84bh/52, 85ah/49, 85bh/6, 86ah/25,  
90ah/28, 90ah/29, 156a/13  
s.+dan 89ah/36  
s.+dur 79ah/58  
s.+ı 7b/16, 51a/19, 103b/10  
s.+uñ 76bh/19, 80ah/23, 84ah/30, 89ah/54, 89ah/59,  
89ah/61, 89bh/4  
**sultānū'l-berreyñ Ar. İki kıtanın sultanı**  
s.2b/16  
**sultānī Ar. Sultana ait, sultanla ilgili**  
s.53a/13, 54b/10, 55a/3  
**şulu Sulu, yüzü sulu, itibarlı, onurlu**  
ş.179a/10  
**şunō Ar. Yapma, yaratma, güç**  
ş.4a/8  
**sūre Ar. Kur'an'ın ayrıldığı 114 bölümden her biri**  
s.10a/17, 10a/17, 17b/5, 31b/4, 31b/6, 107a/18  
s.+ler 13a/7, 31a/18

s.+si 19b/9  
**süre-i aḫraf Araf suresi**  
s.17b/5  
**şüret Ar. Yüz, biçim, tarz, çare**  
ş.9b/13, 10b/15, 37b/7, 57a/4, 79ah/17, 84bh/7, 86ah/8, 105b/4, 105b/6, 129b/11, 133a/3, 140b/8, 175a/10, 175a/16, 187a/6  
ş.+de 107a/10, 140b/6, 150a/16  
ş.+den 167b/17  
ş.+e 105b/4  
ş.+i 10b/4, 77a/19, 95b/2, 150a/9, 175a/16  
ş.+ile 82a/1, 149b/14  
ş.+in 21a/4, 171a/5  
ş.+inde 8a/19, 9b/7, 10b/11, 87ah/43, 95b/1, 108a/8, 133a/1, 145a/18, 150a/11, 160a/1, 175b/1  
ş.+ine 92a/10, 149b/12, 198b/11  
ş.+ler 161a/13  
ş.+leri 156a/19, 186a/15  
ş.+lerin 199b/18  
ş.+lerinde 167b/17  
ş.+ün 171a/5  
ş.+ünze 141a/5  
**şüret-perestlik Ar.+Far.+T. Bir şeyin dış görünüşüne ve düzenine önem verip ruhuna ve manasına değer vermemek**  
ş.+lerin 192b/6  
**şüretâ Ar. Görünüşte**  
ş.57a/3, 90b/15, 200b/9  
**şüretli krş. şüretlü**  
ş.201a/5  
**şüretlü Ar.+T. Suretli, yüzlü**  
ş.41b/1, 133a/1  
**şürj Ar. Görünürde olan**  
ş.2a/16, 100a/5, 100a/10, 110b/1, 116a/7, 144a/19, 144b/10, 149a/15, 168a/9, 169b/17, 178a/8, 183b/19  
ş.+de 182b/10  
ş.+den 146b/19  
ş.+leri 106b/14  
ş.+nün 100a/11, 141b/10  
**şurre Ar. Para kesesi**  
ş.+ye 95a/15  
**surüc öz. is. Yer adı**  
s.35b/3  
**şuşa- Susamak**  
ş.-yup 85ah/3  
**şusuz Susuz, susuz kalmış**  
ş.85ah/7, 193a/9  
ş.+dur 85ah/9  
ş.+larına 76b/15  
**şusuzluk Susuzluk**  
ş.66b/16, 77bh/33, 85ah/19  
ş.+ı 85ah/10  
**şusuzlğ krş. şusuzluk**  
ş.+in 148b/3  
**şuḫbet Ar. Güçlük, zorluk**  
ş.107b/3  
**şuḫd Ar. Mübarek sayılan yıldızlar**  
s.47bh/53, 63a/6  
s.+ı 143a/1  
**şuḫd Ar. Yüksek çıkma**  
ş.173a/1  
ş.+ı 173a/7  
ş.+ından 177a/1  
**şuver Ar. Suretler**  
ş.100a/14, 133b/8, 170a/17, 170b/16, 171a/2, 171a/6  
ş.+leri 170b/2  
ş.+ün 171a/7  
**şuverj Ar. Suretler, şekilsel, biçimlerle ilgili**  
ş.93a/15  
**şüy Far. Yön, taraf**  
s.135a/12  
**(yüz/i)suyı Yüz suyu, namus, şeref**  
s.122a/11, 156a/8  
**şüz Far. Yanma, yakan, ateş**  
s.58b/17, 184a/5  
s.+ında 200b/16

**sü Sü, asker**  
s.+den 82ah/10  
**sübbâk Ar. Geçenler, öne geçenler, ileri gelenler**  
s.24b/13, 25a/15  
s.+ün 75bh/9, 76bh/52, 86bh/5, 153a/6  
**sübhâ Ar. Çekilen tesbih, tesbih tanesi**  
s.13a/15  
**sübhân Ar. Tanrı, eksikliklerden uzak ve mükemmel sıfatların sahibi**  
s.88b/12  
**sübhânallah Ar. Allah eksikliklerden uzaktır sözü**  
s.88ah/51  
s.+dur 165a/1  
**sübhâne krş. sübhânallah**  
s.47bh/13, 47bh/56, 48ah/7, 61a/13, 62b/1, 65a/1, 72a/16, 73b/8, 75a/10, 78b/17, 78bh/59, 81ah/26, 82bh/28, 83b/17, 84b/18, 88ah/6, 104a/6, 110b/7, 143b/9, 146b/9, 184a/6  
**sübhâneke allahümme Ar. Dua sözü**  
s.88b/12  
**sübhânj Ar. Tanrısal**  
s.5a/4, 50a/5, 54b/7  
**şübür Ar. Sıkıntı, azap, mahvolma**  
ş.173a/12  
ş.+dur 182a/18  
**şübüt Ar. Sabitleşme, gerçekleşme, kanıtlanma**  
ş.199a/1  
**sücüd Ar. Yere kapanma, secde etme**  
s.87b/15  
s.+da 87a/9, 159b/6  
s.+un 66a/10, 69b/5  
s.+ı 65a/16, 65a/16  
s.+in 87a/17  
s.+ında 85b/8, 87b/2  
**süd Süt**  
s.37a/13, 77bh/46, 77bh/50, 77bh/57, 77bh/61, 78ah/4  
s.+e 12a/18, 12a/19  
s.+i 77bh/52  
s.+ile 116b/3  
s.+in 116b/2  
**südde Ar. Kapı, kapı eşiği**  
s.94a/6  
**şüfl Ar. Çöküntü, tortu**  
ş.+lerin 172a/10  
**süflâ Ar. Aşağı**  
s.+dan 149a/13  
**süflj Ar. Aşağıda bulunan, alçak**  
s.170a/4, 174b/17  
s.+den 142a/16  
s.+dür 142b/15  
**süfliyat Ar. Fani dünya ile ilgili işleri, nefsanî**  
s.142b/19  
s.+ın 88b/19  
**süfliyye Ar. Aşağıda bulunan**  
s.7b/5  
**süfre Ar. Sofra**  
s.6b/8, 13a/2, 78ah/61  
s.+de 189a/14  
s.+sinden 190b/2  
**süfyân öz. is.**  
s.22a/14, 22a/15, 23b/10, 26b/9, 26b/16, 27b/11, 27b/11, 119b/16, 119b/17, 120a/1, 120a/7, 120a/8, 123a/14  
s.+dan 119b/16  
s.+ı 27b/3  
s.+un 120a/7  
**süfyân eš-şevrj öz. is.**  
e.26b/9, 26b/16, 119b/14, 180a/18  
**sühan-çjnlik Far.+T. Söz getirip götürücülük, dedikoduculuk**  
s.135b/12  
**sühûnet Ar. Sıcaklık**  
s.169a/2  
**sükkân Ar. Oturanlar, sakinler**  
s.177a/1  
s.+ları 174b/18, 186b/16  
s.+larınun 1b/2

**sükün Ar. Sakinlik, hareketsizlik**

s.+ları 106a/8

**süküt Ar. Sessizlik**

s.7a/8, 12a/9, 12a/16, 12a/17, 24a/12, 73a/9, 78ah/56, 90ah/39, 118a/13, 122a/7, 122a/8, 153a/19, 158a/5, 159b/8, 159b/10, 160a/8, 161a/11

s.+dur 196b/19

s.+ile 200b/3

**süleymân öz. is.**

s.2a/2, 18b/7, 26b/7, 44b/19, 47bh/42, 48a/9, 48ah/63, 48b/19, 49a/6, 49a/13, 49a/16, 49a/18, 50a/14, 50b/9, 50b/9, 51b/1, 52a/14, 52a/16, 52a/17, 52ah/6, 55a/16, 126a/17, 127b/4, 127b/11, 127b/12, 133b/10, 133b/11, 133b/14, 138a/13

s.+a 127b/11, 127b/14

s.+uñ 127a/14

s.+ı 52b/2

**süllem Ar. Merdiven**

s.126a/5

**sülûs Ar. Üçte bir**

ş.147b/16

ş.+i 71a/10

ş.+in 89ah/11, 91b/4

**sülûk Ar. Yola girme, tarikata girme**

s.79ah/16, 87bh/20, 136b/5, 164b/13, 197a/5

s.+de 144a/5, 164b/11

s.+e 2a/17

**sülüşân Ar. Üçte iki**

ş.+ı 15a/16

**süm Far. Toynak**

s.3a/10

**sümûa Ar. İştirtilsin diye riyakarane işlenen iş**

s.+dan 95a/4

s.+ya 146a/8

**sümûm Ar. Zehirler**

s.60b/6

**sümüvv Ar. Yükseklik, yücelik**

s.57b/8

**sündüs Ar. Nakışlı olarak dokunmuş parlak ipek kumaş**

s.12b/6

**sünen Ar. Sünnetler**

s.166b/6, 175a/19

**sünnet Ar. İyi ahlak, sünnet, Hz. Muhammed'in sözleri, işleri**

s.3a/3, 16a/2, 24a/16, 46b/11, 47a/16, 54a/10, 68b/9, 76b/6, 76b/12, 83b/7, 175a/1

s.+den 131a/19

s.+e 84b/16

s.+i 68a/16, 146b/9

s.+inüñ 45a/9

s.+leri 68a/17, 87b/16

s.+ümden 112b/11

s.+ümdür 112b/12

s.+üme 112b/12

s.+ümi 45b/2, 80b/17

s.+ümüz 97b/18

s.+üñ 114b/1

**sünnetli Ar.+T. Sünnetli**

s.18b/3, 18b/5

**süpür- Süpürmek**

s.-ür 129a/4

**sür- Sürmek**

s.-di 50a/19

s.-diler 47a/18, 47b/6, 48a/3

s.-e 187b/18

s.-eler 186b/3

s.-er 144b/13, 192b/8

s.-erler 178a/19, 201a/4

s.-eyüm 58b/16

s.-üp 44a/19, 50a/11, 50b/15, 54a/8, 57b/14, 58b/17, 59b/1, 76ah/8, 86bh/35

**sürâdıkât Ar. Saray perdeleri**

s.164a/12

**(Öabdu'llâh bin) sürâka bin el-Öadvj öz. is.**

s.+nün 36b/7

**sürÖat Ar. Çabukluk**

s.82ah/9, 177a/1

**sürç- Sürçmek**

s.-üp 161a/18

**sürçil- sürçülmek, kayılmak**

s.-ür 161b/1

**süre git- Süre gitmek**

s.-esin 162b/12

**şüreyyâ Ar. Ülker yıldızı, yıldız kümesi, pervin**

ş.77b/5

ş.+ya 140b/2, 141b/7, 167b/17

**sürgün Sürgün**

s.35a/11

**süril- Sürülmek**

s.-e 35a/6

**sürin- Sürünmek**

s.-e 73a/7

**sürme Sürmek, sürmek**

s.+si 140b/11

**sürmedân T.+Far. Sürmelik**

s.13a/2

**sürmele- Sürmelemek**

s.-yüp 12b/19

**sürre Ar. Hırsızlar**

s.168a/2

**(mâ taht-es-)sürre Ar. Göbek (altı)**

s.+yi 161a/15

**sürremen (reöy) öz. is. Yer adı**

s.43b/7

s.+de 43b/11

**sürüd Far. Şarkı, melodi**

s.5a/11

**sürür Ar. Sevinç**

s.5a/5, 7b/5, 18b/4, 81bh/27, 94b/15

s.+a 54b/5, 60b/7

s.+ına 98a/19

**(Öalî bin) sürürj öz. is.**

s.+den 73a/1

**sürü- Sürümek**

s.-yüp 36a/18

**sürülme Sürülme**

s.+lerin 148b/4

**süryânî Ar. Süryani, eski Suriye (Şam) halkından ve onların eski dininden olanlar**

s.+lerden 18b/10

**süryânice Süryanice, Süryani dili**

s.47bh/33

**süt krş. sūd**

s.180b/8

**sütüde Far. Övülmüş**

s.50a/9

**sütün Far. Direk**

s.173b/8

**süvârân Far. Binmişler, binenler, süvariler**

s.2a/7

**şüveyd öz. is.**

ş.191a/18

**şüyüf Ar. Kılıçlar**

s.+uñ 75bh/30

**şüyütj öz. is.**

s.7a/5

s.+de 24a/14, 29b/12, 31a/17, 32b/16, 37b/17, 38b/8

**ş****şaÖb Ar. Tayife, kabile**

ş.191b/9

**şaÖbân Ar. Arabi aylarının sekizincisi, Ramazan'dan önceki ay**

ş.70a/12

ş.+da 22a/12

ş.+uñ 59a/19

ş.+ında 21b/4

ş.+inüñ 43a/2

**şaÖbânü'l-muÖazzam Ar. Üç aylardan ikincisi**

ş.201a/18

**şād Far. Sevinçli, mutlu**

ş.34a/1, 58a/5, 59a/9, 94a/17, 98a/18, 115b/8, 115b/8,  
130a/14, 183b/2, 200a/3

**şādlik(ğ) Far.+T. Sevinçlilik, mutluluk**

ş.81bh/28, 178a/1

ş.+ı 91a/14

**şādlik krş. şādlik**

ş.+leri 82b/10

**şādmān Far. Sevinçli**

ş.7a/15

**şāfj Ar. Şifa veren, yeter görülen**

ş.117b/8

**şāfiŪ'ü'l-müznibjn Ar. Günahkarların şefaatsi, Hz. Muhammed**

ş.4b/19

**şāfiŪj öz. is.**

ş.46a/9, 46a/12, 46a/12, 46a/12, 46b/2, 48ah/15,  
48ah/16, 67b/11

ş.+dür 46b/1

**şāfiŪyye Ar. Şafilik**

ş.6b/14

**şāh Far. Padişah, şah**

ş.5a/4, 48a/10, 49a/6, 49a/13, 49a/16, 50a/15, 51a/10,  
52a/6, 52ah/6, 52b/16, 53a/19, 55b/2, 55b/6, 55b/7,  
55b/7, 55b/13, 56a/1, 58a/7, 59b/6

ş.+a 54a/5

**şāh-bāz Far. Bir cins iri doğan, yiğit adam**

ş.+larınuñ 134a/5

**şāh-ı gül Far. Gül dalı**

ş.52a/2

**şāh-zāde Far. Şehzade, padişah çocuğu**

ş.80bh/59

**şāhān Far. Şahlar**

ş.58a/18

ş.+ı 52b/3

**şāhāne Far. Şahlara yakışır, şahlarla ilgili**

ş.13a/15

**şāhcān öz. is. Yer adı**

ş.+dan 49a/11

ş.+ı 50b/7, 53a/17, 54a/19

ş.+uñ 49a/18, 54a/6

**şāhid Ar. Tanık**

ş.46a/2, 84a/12, 86b/11, 110a/2, 157b/10, 175a/14

ş.+dür 16a/3

ş.+idür 141a/3

ş.+uñ 81bh/14

**şāhinşeh krş. şehinşāh**

ş.52a/2, 55a/4, 58a/17

**şāhlıg Far.+T. Şahlık, hükümdarlık**

ş.+um 48bh/11

**şāhmāt Far. Şahın oynayacak hiçbir yeri kalmamasına denir**

ş.201a/5

**(ebū) şāhme öz. is.**

ş.36a/16, 36a/17, 36b/1, 36b/2

**şāhne Ar. Güvenlik görevlisi, polis**

ş.199a/12, 199b/9

**şāhs Ar. Kişi, şahıs**

ş.105a/14, 127b/11, 130a/3, 154a/5, 154a/5, 154a/9,  
156a/4, 160a/15, 160a/19, 160b/9, 193b/9

ş.+a 160a/16

ş.+da 150a/18

ş.+dan 156a/3

ş.+ı 48ah/10, 130a/3, 166a/11

ş.+uñ 160a/13, 160a/17

**şāŪiret Ar. Şairane söz söylemek**

ş.21a/11

**şākı Ar. Haydut, eşkıya**

ş.39b/19, 55b/2, 55b/4, 55b/6, 55b/8, 55b/9

ş.+ler 148b/3

**şākıj Ar. Şikayetçi**

ş.+ler 39a/10

**şākıq-i belhıj öz. is.**

ş.133a/4

**şākır Ar. Şükreden**

ş.163a/6

ş.+ler 181a/1

ş.+lere 181a/3

ş.+leri 180b/19

ş.+leruñ 181a/11

**şākird Far. Öğrenci, çırak**

ş.154b/16, 156a/14

ş.+ine 154b/15

**şākirdlik Far.+T: Öğrencilik, çıraklık**

ş.+ine 46a/17

**şākırlıg Ar.+T: Şükredicilik**

ş.+ı 164b/8

**şākıq Ar. Yarık, çatlak**

ş.8b/7, 8b/8, 9b/11

**şākıka Ar. Zahmetli, eziyetli**

ş.100a/14

**şāl Far. Şal**

ş.90b/12, 128b/5

**şāljh öz. is.**

ş.6a/2

**şām öz. is. Yer adı**

ş.2a/1, 18b/16, 19a/5, 19b/13, 24b/11, 26b/4, 35a/4,  
35a/6, 35a/16, 35b/16, 38a/14, 48b/10, 52a/9, 52a/12,  
57a/5, 57a/6, 59a/9, 63b/5, 120a/11, 191a/2

ş.+a 6b/2, 8b/19, 31b/16, 35a/10, 40a/6, 48a/7, 48bh/44

ş.+da 9a/7, 21a/3

**şāmil Ar. Kapsayan, şümlülü, ihata edici**

ş.136a/5, 144b/4, 150b/16

ş.+dür 108b/17, 136a/4, 145b/8, 184b/12

**şāmme Ar. Koku alma duyusu**

ş.142a/14, 170b/10

ş.+sine 148a/15

**şān Ar. Şan, şöhet**

ş.3a/6, 140a/12

ş.+ı 57b/8

ş.+ına 7a/16

**şāne Ar. Şanı yüce olsun dua sözü parçası**

ş.66b/4, 78b/15, 95a/9, 95b/12, 96b/17, 98b/10, 110b/3,  
110b/8, 112b/1, 121a/16, 130b/1, 138b/4, 163b/17,  
164a/4, 164b/19, 166b/9, 168a/14, 174b/19, 175a/15,  
183a/9, 188a/19, 193b/7, 197a/19

ş.+de 177b/12

ş.+nūñ 162a/19, 174b/8, 176a/13

**şāpūr öz. is.**

ş.35b/9, 38a/13, 48bh/36, 48bh/38

**şārāb Ar. Şarap**

ş.79a/12, 80a/3, 80a/9, 80a/10, 87ah/35, 87ah/36,  
106b/15, 199b/12

ş.+larından 178a/8, 200a/1

**şāŪrānj Ar. Çok tüyü ve kılı olan**

ş.+dür 44a/10

**şāriŪ Ar. Yasa koyucu**

ş.+uñ 157a/10

**şārib Ar. İçen, içkici**

ş.155b/14, 155b/15, 155b/16, 178a/8

ş.+lerinden 178a/8

**şāŪriyye Ar. Kılcal, kıl gibi ince damarlar**

ş.+sinden 173a/7

**şārıq Ar. Doğu**

ş.9a/15, 36b/16, 86ah/39

**şart' Ar. Koşuş, yemin, durum, şart**

ş.34a/19, 93a/4, 93a/8, 94b/12, 95a/3, 95b/3, 95b/11,  
96a/15, 96b/15, 97a/13, 113a/2, 113b/1, 113b/14,  
114a/9, 114a/17, 114b/6, 114b/6, 114b/17, 120a/2,  
123a/2, 123a/7, 123b/13, 132a/8, 132a/15, 132a/17,  
132a/19, 132b/7, 132b/16, 133a/12, 133a/18, 133b/3,  
139b/10, 154a/19, 155a/11, 159a/3

ş.+a 84ah/16

ş.+dur 83ah/27, 101b/15, 139b/10, 156a/8, 170a/16

ş.+ı 76bh/51, 84bh/8, 85ah/27, 113b/19

ş.+ından 155b/12, 155b/13

ş.+lar 139b/9

ş.+lardan 140a/6

ş.+ları 120a/4, 139b/6

ş.+larıyla 139b/7

ş.+larından 91b/6

**şaş- Şaşmak**

ş.-ar 90ah/16  
 ş.-up 8a/1, 40b/5  
**şavk Şavk, ışık**  
 ş.77a/6, 166a/19  
 ş.+ila 82a/5  
 ş.+ından 147b/17  
**şâyeste Far. Layık, yaraşır**  
 ş.82b/14  
**şâyiğ Ar. Yayılmış**  
 ş.80ah/30  
**şâyibe Ar. Leke, kötü iz**  
 ş.91a/8, 109b/12, 143a/2, 166a/10, 186b/13  
**şâzzj Ar. Genel kurallara uymayan, kural dışı davranan**  
 ş.60b/10  
**şeb Far. Gece**  
 ş.58a/5, 59a/12  
**şebjh Ar. Benzer, benzeyen**  
 ş.+i 149b/13  
 ş.+lerden 88a/12  
**şebistân Far. Yatak odası, harem dairesi**  
 ş.+uñ 60b/8  
**şebnem Far. Çiy**  
 ş.+i 82a/9  
**şecâât Ar. Cesaret, yiğitlik**  
 ş.3a/17, 5b/10, 11a/7, 83ah/7, 83ah/7, 83bh/13, 83bh/43,  
 83bh/50, 85ah/11, 86ah/2, 105b/8, 108a/3, 134a/17,  
 134b/11, 134b/13, 134b/15, 134b/19, 135a/5, 135a/11,  
 184b/4  
 ş.+de 83bh/14, 84ah/53  
 ş.+i 59a/2, 84bh/46  
 ş.+le 3b/7, 84ah/41  
**şecer Ar. Ağaç**  
 ş.9b/19, 37b/11, 85b/1  
 ş.+dür 124a/6  
 ş.+üñ 193b/13, 193b/14, 193b/15  
**şecere Ar. Soyağacı**  
 ş.24b/3, 81ah/16, 85a/19, 91a/18, 187b/10, 198a/14  
 ş.+sinden 82a/3  
 ş.+ye 35a/3  
**şecj Ar. Cesur, yiğit**  
 ş.6b/6, 32a/4, 42a/9, 81bh/5  
 ş.+i 83bh/46  
**şedâiid Ar. Zahmetli, meşakkatli, eziyetli haller**  
 ş.+ine 180a/7  
**şeddâd öz. is.**  
 ş.48ah/52  
**şeddâdiyân öz. is.**  
 ş.48ah/32  
**şeddân bin evs öz. is.**  
 ş.26a/18  
**şedjd Ar.Şiddetli**  
 ş.76ah/54  
 ş.+rekdür 84a/16  
**şefâât Ar. Af için aracılık etme**  
 ş.16b/16, 17a/7, 82bh/14, 82bh/24, 85ah/59, 119b/11,  
 120b/3, 129b/12  
 ş.+dür 137b/18  
 ş.+e 75a/7, 137b/13  
 ş.+i 16b/17, 78a/15  
 ş.+ile 137b/13  
 ş.+lerle 137b/15  
 ş.+üm 75a/4, 75a/7  
**şefaât Ar. Acıyıp esirgeme, şefkat**  
 ş.78bh/27, 96a/9, 103b/18, 111a/1, 112a/16, 113a/7,  
 116a/17, 122a/13, 122b/18, 124a/12, 131a/10, 131a/15,  
 155a/5, 157b/14, 158a/8, 166a/7, 166b/5, 198a/19  
 ş.+de 11a/5  
 ş.+e 84b/15  
 ş.+le 133a/13, 136b/7, 200b/2  
 ş.+leri 11a/18  
**şefakat-şîûâr Ar. Şefkatli**  
 ş.52a/2  
**şefakatlü Ar.+T. Şefkatli**  
 ş.58b/14  
**şeffâf Ar. Saydam**  
 ş.51b/8

**şeffâflik Ar.+T. Saydamlık**  
 ş.87a/19  
**şefj Ar. Şefaâtçi, şefaât eden**  
 ş.5a/6, 199b/15  
 ş.+lerüñ 137b/15  
**şefjü'l-Öusât Ar. Asilerin şefaâtçisi**  
 ş.1b/13  
**şefkaten Ar. Şefkat göstermek suretiyle**  
 ş.47bh/14  
**şeh Far. Şah, padişah**  
 ş.51a/10, 55a/3, 59b/4, 60b/10  
**şehâdet Ar. Tanıklık, şehitlik**  
 ş.14b/4, 28b/13, 40b/5, 43a/9, 47a/3, 54a/3, 54b/15,  
 80bh/63, 81bh/20, 86b/11, 93a/13, 142b/3, 144b/11,  
 157b/8, 163b/11  
 ş.+de 144a/5, 144b/12  
 ş.+den 9b/5, 142a/9  
 ş.+dür 78b/14, 141a/8  
 ş.+i 38b/18, 50b/6  
 ş.+ile 83bh/24, 93a/12  
 ş.+in 76a/17  
 ş.+lerle 31b/7  
**şehâdj Ar. Uyanıklıkla ilgili, tanıklıkla ilgili**  
 ş.141b/6, 144a/6  
**şehd Ar. Bal**  
 ş.167a/13  
**şehj Far. Şaha münasip olan**  
 ş.2a/4  
**şehjd Ar. Şehit**  
 ş.11a/16, 25a/2, 25b/5, 31b/4, 32a/7, 36a/12, 36b/19,  
 40a/14, 40b/8, 42a/10, 42a/19, 47b/1, 55a/15, 154b/19  
 ş.+ler 124b/17  
**şehinşâh Far. Şahlar şahı**  
 ş.4b/18, 54b/19, 60b/2  
**şehinşâhj krş. şehinşehj**  
 ş.+ye 51b/19  
**şehinşehj Far. Şahlar şahı, şahlar şahıyla ilgili**  
 ş.2a/2  
**şehr Ar. Ay**  
 ş.9b/2, 20a/6, 71b/11, 201a/18  
**şehr Far. <Peh. Şehir, kent**  
 ş.58b/2, 59b/19, 85ah/46, 85bh/4, 86ah/60, 162a/7,  
 172a/14  
 ş.+de 6b/17, 12a/6, 34b/6, 76ah/2, 79bh/32, 85bh/37,  
 86ah/24, 86ah/37, 129a/15, 150b/14, 152b/5, 152b/11,  
 153a/17  
 ş.+den 40b/8, 86ah/36, 129a/17  
 ş.+e 9b/19, 12b/13, 17a/16, 25a/12, 36b/11, 53b/11,  
 58b/13, 76ah/7, 88bh/26, 117b/11  
 ş.+i 6b/1, 8a/2, 34b/14, 35b/17, 38a/13, 38a/19, 38a/19,  
 38a/19, 38a/19, 48a/18, 50b/4, 129a/15, 152b/5, 152b/6,  
 152b/10, 153a/17  
 ş.+inde 24b/19, 27b/1, 49a/11, 52a/6, 140a/14, 147a/10,  
 150a/2, 150a/9  
 ş.+ine 9a/8, 9b/3, 27b/1, 36b/9, 162a/14  
 ş.+ini 35b/17, 38a/18, 38a/18, 38b/1, 43b/7  
 ş.+inüñ 6a/13, 6a/15, 38a/8, 147a/15, 147a/17  
 ş.+ler 162a/5  
 ş.+lerde 34a/15  
 ş.+leri 15a/19  
 ş.+lerin 35a/7, 50b/11  
 ş.+lerini 38b/1  
 ş.+üñ 43b/8, 83ah/13, 86ah/30  
**şehru'llâh Ar. Allah'ın ayı, Recep ayı bunlardan biridir**  
 ş.+dur 70a/14  
**şehrezol öz. is. Yer adı**  
 ş.+a 56a/17  
**şehriyâ krş. şehriyâr**  
 ş.54a/18  
**şehriyâr Far. Hükümdar, şah**  
 ş.51b/2, 51b/18, 52a/3, 52a/8, 52ah/1, 52ah/6, 52b/3,  
 53a/6, 53a/15, 54a/9, 54b/6, 54b/15, 56a/9, 57b/17,  
 58a/17, 58b/6, 59b/3, 59b/6, 59b/8, 60b/5, 75bh/27  
 ş.+ile 56b/18  
**şehriyârj Far. Hükümdarlık, şahlık**  
 ş.2b/15

ş.+ye 58a/14, 59b/1, 59b/12

**şehvânî Ar. Şehvetle ilgili, şehvet düşkünü**

ş.172b/12, 173b/4

ş.+ye 152a/9

**şehvât Ar. Şehvetler**

ş.89a/13, 99b/4, 99b/7, 99b/12, 100b/9, 106a/3, 106a/18, 106b/1, 107a/8, 108b/6, 109a/17, 122a/16, 126b/4, 167a/1, 168a/10, 184b/18, 184b/19, 194a/12, 200a/15

ş.+dan 100a/19

ş.+dur 99b/4, 167b/19

ş.+ı 90a/13, 101a/1, 105b/13

ş.+ıla 137b/3

ş.+ın 108b/9

ş.+uñ 181b/8

**şehvet Ar. Aşırı arzulama, cinsel istek**

ş.82a/7, 106a/4, 134b/16, 161a/16, 167b/19, 173a/10, 174a/2, 184b/3

ş.+den 101b/15

ş.+dür 87ah/23

ş.+e 74a/4

ş.+ini 70b/18

ş.+le 101b/12

**şehzâde Far. Şah çocuğu**

ş.52b/9, 53a/13, 80bh/28, 80bh/32, 80bh/37, 80bh/39, 80bh/39, 80bh/58

ş.+dür 80bh/31

ş.+leri 53a/6, 54a/16

**şekâvet Ar. Haydutluk**

ş.55b/9, 56b/16, 80b/2, 80b/6, 117a/16, 140b/12, 143b/14, 145a/19, 146b/18, 147a/17, 147b/2, 189a/5, 200a/15

ş.+dür 197b/12, 198a/13

ş.+i 55a/10, 131b/3, 132b/10

ş.+ile 143b/15

ş.+ine 168a/7

ş.+le 148b/8, 156a/2

ş.+uñ 168a/8

**şeker Far. Şeker**

ş.167a/13

**şeker-rîz Far. Şeker saçan, pek tatlı**

ş.3b/13

**şekk Ar. Kuşku, şüphe**

ş.98b/3, 159a/13, 197b/14

**şekksüz Ar.+T. Kuşkusuz, şüphesiz**

ş.194a/11

**şekl Ar. Şekil, resim**

ş.36b/19

ş.+inde 172b/17

**şekvâ Ar. Şikayet, sızlanma**

ş.166b/9

**şelel Ar. Vücuttaki renkli lekeler**

ş.24b/16

**şemû Ar. Mum, balmumu**

ş.2a/5, 3b/8

ş.+ini 194b/14

**şemâhî öz. is. Yer adı**

ş.52b/6, 54b/2

**şemâtet Ar. Gürültü, şamata**

ş.103a/8

**şemâyl Ar. Huylar, tavırlar**

ş.18a/1

**şemîm Ar. Güzel kokulu**

ş.5a/1

**şemm Ar. Koklama, koku alma**

ş.100a/6, 170a/15, 170b/13, 198b/15

**şemme Ar. Bir kere koklama, çok küçük miktar**

ş.+dür 121a/14

**şemr Ar. Bir nesneyi çekip bozmak**

ş.193b/5

**şems Ar. Güneş**

ş.165b/5

ş.+edür 47bh/34

**şems öz. is.**

ş.21a/13, 37b/6

**şemse'd-dîñ öz. is.**

ş.51b/17, 90b/16

**şemsîr Far. Kılıç**

ş.55b/1, 55b/16, 56b/4, 59b/15

**şemsîr-bâz Far. İyi kılıç kullanan**

ş.54a/14

**şemûn öz. is.**

ş.23a/2, 23a/3

**şenjûa Ar. Pek kötü işler**

ş.122a/15

**şerû Ar. Din kuralları**

ş.1b/12, 3a/7, 3b/2, 5a/13, 79b/9, 81b/13, 87a/5, 87b/12, 102a/2, 106a/7, 118b/12, 125b/14, 125b/17, 131a/13, 131a/16, 139a/11, 159a/16, 162a/3, 182b/8, 182b/9, 193a/17, 195a/2

ş.+de 115a/11, 158b/18, 160b/9

ş.+den 82ah/41, 117a/3, 156a/2, 180b/13

ş.+e 112a/9, 132b/1

ş.+i 105b/16, 154a/10, 162a/8

ş.+ile 33a/6, 35a/9, 39b/13, 159b/1, 162a/10

ş.+iledür 3b/6

ş.+le 48ah/7

**şerâoît' krş. şerâiyit'**

ş.+indendür 155b/7

**şerûan Ar. Şeriat hükümlerine göre**

ş.6b/16, 34b/13

**şerâyiû Ar. Şerayit hükümleri**

ş.17a/10

**şerâyin Ar. Bedendeki nabız ve işleyen damarlar**

ş.173a/16

**şerâyiû' Ar. Koşullar**

ş.4b/6, 29a/7, 29a/6, 75a/12, 84ah/24, 88a/13, 113a/1, 118b/16, 150b/9, 154a/8, 154a/12, 182a/9, 182a/13, 189a/12

ş.+i 4a/16, 4b/3, 50a/9, 154a/8, 159a/18, 159b/19, 176a/12

ş.+indendür 156b/12

**şerbet Ar. Şurup, şerbet**

ş.12a/18, 51a/14, 54a/3, 91a/15, 148a/10, 167a/5, 178a/9, 178a/9, 178a/9, 181a/8, 185a/18

ş.+in 60b/6, 177a/15

ş.+inden 54b/15

ş.+uñ 167a/1

**şeref Ar. Kıvanç, üstünlük, şeref**

ş.10a/2, 15a/15, 19a/16, 20b/9, 41b/6, 48b/9, 52a/5, 75bh/10, 77bh/6, 82bh/17, 89b/1, 99b/15, 107b/14, 144a/17, 167b/18, 171a/15, 192a/8

ş.+den 191a/8

ş.+i 6b/5, 104a/14, 177b/1, 192a/1, 194b/11

ş.+in 120b/3, 189a/2

ş.+ine 167b/18, 175a/1, 176b/5

**şeref-bahş Ar.+Far. Şeref veren**

ş.59a/10

**şeref-yâb Ar.+Far. Şeref bulan**

ş.51a/16, 59b/1

**şerefe Ar. Yüksek bir yerin çıkıntısı, minarede ezan okunan yer**

ş.+sinûñ 7b/17

**şerefen Ar. Şeref olarak**

ş.1b/14

**şereh Ar. Şiddetli hırs, açgözlülük**

ş.149b/19

**şerer Ar. Kıvılcıklar**

ş.188b/7, 196a/14

ş.+i 164a/14

**şerh Ar. Açıklama, açma**

ş.24a/10, 79a/17, 89a/15, 140b/8, 140b/8, 142a/12, 149a/2, 162a/19, 162b/19, 191b/14, 195b/12

ş.+i 87a/6, 140a/9, 169b/15

ş.+inde 4b/4

ş.+ine 180b/3

**şerûj Ar. Şeriat ile ilgili, şeriate uyan**

ş.106a/1, 110b/17, 133b/6, 133b/19, 134a/1, 141a/3, 166b/7

ş.+de 28b/5, 38a/3

ş.+ye 108b/18

**şerjûat Ar. Din hükümleri, doğru yol**

ş.3a/12, 16a/1, 51b/1, 129b/12

- ş.+a 201a/7, 201a/8  
ş.+da 109b/3  
**şerj** **Öatsuz Ar.+T. Din hükümleri olmayan**  
ş.201a/7  
**şerif Ar. Şerefli**  
ş.4a/14, 6a/6, 8b/7, 8b/9, 9a/19, 10a/11, 13a/14, 17b/3, 17b/19, 21a/8, 21b/5, 21b/16, 22a/9, 22a/13, 24b/4, 24b/11, 27b/18, 28a/1, 29a/4, 31b/16, 35b/17, 36a/10, 41b/4, 45b/10, 45b/13, 46a/17, 51b/9, 51b/10, 51b/12, 52b/15, 54b/12, 57a/6, 60b/13, 61b/18, 62b/3, 62b/7, 62b/17, 63a/6, 63a/6, 76a/12, 76b/11, 77ah/4, 78b/7, 81b/13, 85a/6, 89a/19, 94b/16, 99b/1, 104b/13, 109a/3, 121a/13, 136b/11, 145a/16, 154a/13, 168a/5, 175a/7, 191b/15, 191b/15, 191b/15, 191b/19  
ş.+de 17b/12, 28b/3, 29a/5, 40a/17, 43a/15, 77ah/39, 78b/4, 87a/5, 96b/16  
ş.+den 89bh/55  
ş.+dür 20a/4, 20a/4  
ş.+leri 4a/12, 12b/10, 13a/6, 16a/9, 36b/9, 38b/10, 43a/10, 43a/11, 44a/8, 44b/19  
ş.+lerinde 12b/8, 15b/1, 16a/10, 16a/11, 126a/19  
ş.+lerinden 18a/10, 36a/2, 45a/4  
ş.+lerindendir 32a/1  
**şerife Ar. Şerefli olmak, şereflik**  
ş.2a/14, 3b/2, 4a/3, 4a/15, 7b/2, 15a/16, 16a/15, 29b/8, 60b/14, 63a/12, 89bh/51, 139a/11  
ş.+leri 7b/13, 13a/13  
ş.+lerin 16b/4  
ş.+si 59a/15  
ş.+i 3b/6, 14b/10, 14b/11, 18a/6, 24a/6, 26a/11, 40a/15, 44a/14, 44a/17, 44a/18, 44b/6, 45b/17, 46a/7, 47a/16, 62b/19, 77b/2, 78a/19, 86b/7, 93b/4, 103b/17, 108a/7, 126a/10, 129a/9  
ş.+ile 16a/6, 170b/7  
ş.+in 10a/13, 44a/15, 46b/6, 55b/4, 132b/5  
ş.+ince 52a/5, 57b/9, 57b/13  
ş.+inde 31b/6, 34a/17, 37b/1, 52a/4  
ş.+inden 168a/5  
ş.+ine 7a/12, 19a/3, 178b/7  
ş.+ini 8b/3  
ş.+inün 175a/18  
ş.+lerdür 91b/7  
ş.+leri 4a/12, 12b/10, 13a/6, 16a/9, 18a/9, 18a/16, 18a/19, 23a/12, 25b/14, 29a/14, 29a/15, 34b/5, 36b/9, 38b/10, 39a/3, 41b/4, 43a/10, 43a/11, 44a/8, 44b/19, 46b/7, 52a/13, 59b/9, 121a/9, 153a/5, 164b/9, 175a/2  
ş.+lerle 15b/2, 15b/14  
ş.+lerin 12a/11  
ş.+lerinde 12b/8, 15b/1, 16a/11, 126a/19  
ş.+lerinden 18a/10, 36a/2, 45a/4  
ş.+lerindendir 32a/1  
ş.+lerine 10b/13, 18b/1, 30a/19, 31a/10, 78b/17, 81b/11  
ş.+lerinün 14b/13  
ş.+lerün 16a/10  
ş.+rekdür 195a/18  
ş.+ün 18a/6, 42b/3, 60a/12, 71a/9, 71b/18, 82a/15, 82ah/57, 87ah/47, 101a/10, 143a/19, 150b/17, 154a/3  
ş.+üne 88ah/9  
**şerik Ar. Ortak**  
ş.3a/8, 28a/6, 77a/9, 89bh/38, 97b/6, 104a/16, 116a/10, 116a/13, 117b/15, 123a/8, 130a/17, 154a/17  
ş.+dür 97b/10, 142b/1  
ş.+lerle 89bh/35  
**şerm Far. Utanç, utanma**  
ş.89b/7, 97a/12, 174a/5, 184b/9  
**şerm-sâr Far. Utangaç**  
ş.60b/10  
ş.+um 59b/2  
**şermende Far. Utangaç**  
ş.87ah/55, 130b/10  
**şermendelik Far.+T. Utangaçlık**  
ş.96b/14  
**şerr Ar. Kötülük, kötü davranış**  
ş.54b/13, 57a/19, 76a/15, 76bh/8, 85bh/26, 85bh/57, 88b/13, 102b/13, 116b/4, 117a/14, 134b/12, 177a/4  
ş.+dür 38b/11  
ş.+e 199b/1  
ş.+lerinden 5b/6, 85bh/28  
ş.+i 75b/14  
**şerri Ar.+T. Kötü davranışlı, kötülük barındıran**  
ş.85bh/27  
**şevâhid Ar. Tanıklar, bir meseleyi isbat etmek için getirilen örnekler ve deliller**  
ş.2a/13, 131a/19  
**şevâhidü'n-nübüvve öz. is. Eser adı**  
ş.+de 43b/18  
**şevârið Ar. Caddeler, şariialar, yollar**  
ş.159b/3  
ş.+i 161a/1  
**şevâyib Ar. Süpheler, kusurlar**  
ş.143a/3, 143a/4  
ş.+inden 98b/3  
**şevher Far. Koca, eş**  
ş.+den 5b/12  
**şevk Ar. Çok isteme, sevinç**  
ş.149b/16, 150a/12  
**şevket Ar. Ululuk**  
ş.5b/17, 193a/7, 193a/14  
ş.+i 33a/2  
**şevketlü Ar.+T. Ulu, şevketli**  
ş.79bh/17  
**şevvâl Ar. Arap aylarından onuncusu, bayram ayı**  
ş.71b/18  
ş.+den 101a/11  
ş.+inde 21a/2, 21b/15  
ş.+inün 60b/5  
**şey Ar. Şey**  
ş.68b/16, 69a/2, 69a/12, 69b/1, 69b/6, 193b/10  
ş.+i 62a/19  
ş.+inden 103b/19  
ş.+lerden 97a/6  
ş.+ledür 69b/16  
**şeyât'in Ar. Şeytanlar**  
ş.7b/15, 14b/5, 90b/17, 147a/10, 147b/2, 173b/14  
ş.+e 112b/18  
ş.+ün 99b/2, 99b/3, 99b/5, 99b/11  
**(imâm-ı) şeybânî öz. is.**  
ş.46a/16  
**şeyh Ar. Tarikat şeyhi, yaşlı**  
ş.6b/18, 7a/5, 15a/8, 29b/12, 43b/19, 46b/11, 52a/6, 58b/4, 71b/9, 80ah/18, 80ah/20, 84b/1, 84b/12, 86b/6, 86b/17, 99a/9, 108b/5, 109b/1, 109b/2, 109b/4, 120b/11, 135b/8, 154b/8, 154b/11, 154b/15, 154b/16, 155a/2, 155a/8, 174a/5, 174a/8, 174a/9, 174a/13, 174b/2, 174b/6, 189a/16, 194a/17  
ş.+e 99a/15, 109b/3, 154b/16  
ş.+i 58b/5, 154b/17, 154b/19, 154b/19, 174b/5  
ş.+ün 80ah/16, 154b/13, 174a/15  
**şeyh ebû bekr kettânî öz. is.**  
ş. 84b/1  
**şeyh ebû bekr verrâk öz. is.**  
ş. 108b/5  
**şeyh hasan başrî öz. is.**  
ş. 120b/11  
**şeyhü'l-islâm Ar. Dini konularda en yüksek bilgi ve yetkiye sahip kimse**  
ş.+a 51b/14  
**şeyn Ar. Leke, ayıp, kusur**  
ş.105b/10, 123b/19  
**şeytân Ar. Şeytan**  
ş.32b/4, 59b/11, 68a/18, 70b/6, 80b/5, 85a/4, 102a/7, 108a/10, 108b/2, 117b/15, 120a/3, 146a/8, 162b/12, 181b/8, 201a/12  
ş.+dan 126b/7  
ş.+dur 197b/6  
ş.+ı 82a/12, 145a/18, 200a/14  
ş.+idur 147a/18  
ş.+inun 82a/4  
ş.+un 8b/2, 83b/13, 94b/19, 99b/6, 102a/2, 131a/17  
**şeytânî Ar. Şeytanlık, şeytanca**  
ş.185b/19, 192b/7  
**şîâr Ar. İşaret**



- ş.88b/10, 156b/19, 183b/18  
**şidād Ar. Sert ve katı olmak, sert ve katı olanlar**  
 ş.199b/10  
**şiddet Ar. Sertlik, aşırılık**  
 ş.58a/9, 58a/10, 66b/17, 66b/18, 66b/19, 94a/3, 94b/1,  
 159a/1, 167a/3, 178b/10, 192b/14, 200a/13  
**şifā Ar. İyileşme, şifa**  
 ş.183b/19  
**şîŕj Ar. Şii, şia mezhebine mensup**  
 ş.43b/10  
 ş.+dür 43a/19  
**şikāk Ar. Düşmanlık, muhalefet, bozuşmak**  
 ş.6b/10  
**şikār Far. Av, av hayvanı**  
 ş.77bh/31  
 ş.+ina 85ah/16  
 ş.+um 85ah/25  
**şikāyet Ar. Sızlanma, şikayet**  
 ş.89b/13, 90bh/52, 98b/7, 177a/8, 177b/7, 178b/8,  
 179a/2, 179b/18, 183b/18  
 ş.+e 39a/12, 39b/8  
 ş.+üm 81ah/45  
**şikāyetci Ar. Şikayetçi, sızlanan**  
 ş.+ler 39a/10  
**şikence Far. İşkence**  
 ş.78bh/58  
**şikest Far. Kırılma, kırık, yenilme**  
 ş.52a/15, 56b/3, 82a/7, 88b/11, 112a/1, 155a/15,  
 156a/17, 158b/11, 158b/12, 158b/12, 158b/13, 158b/14,  
 169a/8, 177a/10  
**şikeste Far. Kırık, yenik**  
 ş.2b/10, 99b/4  
 ş.+i 9a/19  
 ş.+ine 158b/15  
 ş.+lerin 148a/11  
**şikestelik Far.+T. Yenilmişlik, kırıklık**  
 ş.84ah/36, 88b/7  
**şimāl Ar. Kuzey, sol**  
 ş.+dürler 145a/3  
**şimden girü Bundan sonra**  
 ş.129a/11  
**şimden ōnra Bundan sonra, artık**  
 ş.105a/16, 111b/15, 117b/5, 119b/18  
**şimdenōnra krş. şimden ōnra**  
 ş.155a/7  
**şimdi Şimdi**  
 ş.18b/19, 76bh/33, 79bh/51, 155a/8  
**şimdiki Şimdiki**  
 ş.16a/13, 31b/1, 31b/15, 34a/16  
**şime Ar. Huy, tabiat, haslet**  
 ş.110a/17, 134a/5, 145b/11  
 ş.+sidür 134a/6  
**şimşir Far. Kılıç**  
 ş.3b/1  
**şîŕ Ar. Şiir**  
 ş.29b/13, 193b/4  
 ş.+i 37a/11  
**şir Far. Aslan**  
 ş.53b/12, 59a/1  
**şir-ceng Far. Aslan gibi savaşan**  
 ş.58a/17  
**şirāz öz. is. Yer adı**  
 ş.35a/19  
**şirb Ar. Suya ait hak, su hissesi**  
 ş.+leri 77a/3  
**şirīn Far. Tatlı, şirin**  
 ş.78ah/50, 78bh/27, 80b/5, 84b/16, 84b/17, 90bh/14,  
 172a/19  
**şirk Ar. Tanrı'ya ortak koşma**  
 ş.7b/7, 86b/9, 98b/1, 98b/2, 143a/10, 165a/17  
 ş.+ün 143a/10  
**şirket Ar. Ortaklık**  
 ş.170b/12  
 ş.+i 167b/4, 167b/6, 167b/6  
 ş.+leri 171a/9  
**şirpençe Far. Aslanpençesi, bir tür kan çıbanı**  
 ş.39a/18  
**şirvān öz. is. Yer adı**  
 ş.52b/6, 54b/2  
**şîş öz. is.**  
 ş.44b/19  
**şişe Far. Şişe, sırça**  
 ş.+sin 54b/16  
**şişik Şişmiş, şişkin**  
 ş.135a/2  
**şive Far. Aksan, usül, tarz**  
 ş.+dür 121a/13  
 ş.+si 134a/5  
**şit öz. is.**  
 ş.6a/4, 18b/6, 18b/10, 18b/11, 47bh/25  
**şitā Ar. Kış**  
 ş.58a/10, 148b/8, 169a/8  
 ş.+da 6b/2  
**şol Şu**  
 ş.48a/4  
**şöhret Ar. Ün, nam, şöret**  
 ş.46b/1, 50a/10, 57a/3, 80b/12, 84ah/42, 153b/7, 161b/17  
**şöyle Şöyle**  
 ş.11a/10, 12a/13, 95a/11, 153a/13, 157b/7  
**şu Şu**  
 ş.35b/18  
**şuŕāŕ Ar. Işın**  
 ş.+ile 169a/2  
**şuŕab Ar. Şubeler**  
 ş.159b/5  
**şuŕabu'l-ıjman beyhakı öz. is. Eser adı**  
 ş.+de 15b/3  
**şuŕayb öz. is.**  
 ş.18b/6, 47bh/37, 48ah/49, 186a/19  
**şuŕbe Ar. Kol, dal, şube**  
 ş.27b/10  
 ş.+de 160a/5  
 ş.+nür 36b/10  
**şuŕelelen- Ar.+T. Şulelenmek, alevlenmek**  
 ş.-ür 82a/3  
**şüm Far. Uğursuz**  
 ş.174a/4  
 ş.+i 187b/19  
 ş.+ıla 59a/7  
**şümlük Far.+T: Uğursuzluk**  
 ş.188b/15  
 ş.+i 108b/16, 124a/3, 167a/10  
 ş.+inden 83b/6  
 ş.+lerle 102b/8  
 ş.+ümdendür 83b/5  
**şunlar Şunlar**  
 ş.+uñ 71a/18, 71b/5  
**şür Far. Şamata, gürültü**  
 ş.+ların 57a/19, 76bh/8  
**şurañbil öz. is.**  
 ş.27b/11  
**şüristān Far. Çorak arazi**  
 ş.162b/14  
**şüş öz. is. Yer adı**  
 ş.35b/8  
**şuŕür Ar. Bilinç**  
 ş.2a/3  
 ş.+ı 193a/18  
**şübehāt Ar. Şüpheler**  
 ş.133a/8  
 ş.+dan 114a/13, 114a/15  
**şübhe Ar. Şüphe, kuşku**  
 ş.48ah/27, 86a/10, 96a/10, 96b/17, 174b/15  
 ş.+m 77ah/39  
 ş.+si 155b/1  
**şübhelü Ar.+T. Şüpheli, kuşkulu**  
 ş.+leri 114a/15  
**şübhesüz Ar.+T. Süphesiz, kuşkusuz**  
 ş.96b/5, 98a/3, 135b/8  
**şüccāŕ Ar. Şecaatli, cesur, yiğit**  
 ş.84ah/40  
**şühedā Ar. Şehitler**

ş.119a/3, 119a/4, 168a/14  
 ş.+nuñ 153a/10, 153a/13  
**şühüd Ar. Görme, tanıklar**  
 ş.28b/2, 88b/11, 150a/19, 165a/7, 165a/14, 166b/1, 166b/12  
 ş.+a 168b/6  
 ş.+da 145a/8  
 ş.+ı 100a/17, 165a/4  
**şühür ar. Aylar**  
 ş.70a/13, 70a/14, 95a/1, 201a/18  
**şükka Ar. Parça**  
 ş.+sı 114b/11  
**şükr Ar. Şükür, teşekkür**  
 ş.1b/1, 7b/6, 17a/12, 57a/19, 78ah/25, 80ah/22, 80ah/28, 98a/16, 162a/18, 163a/14, 164a/1, 164a/5, 164a/16, 164b/10, 164b/10, 165a/8, 166b/9, 166b/12, 175a/5, 175a/10, 179b/7, 180a/17, 181a/18, 199a/1  
 ş.+den 180a/19  
 ş.+dür 80ah/20, 165b/13, 165b/19  
 ş.+e 166a/10  
 ş.+i 94a/18, 112b/2, 163a/18, 164b/4, 166a/10, 180a/19  
 ş.+in 74a/2, 90bh/20, 163b/18, 174b/9  
 ş.+inde 166a/5  
 ş.+ine 98a/10, 163b/6, 165b/18  
 ş.+inüñ 4b/7  
 ş.+lerin 112b/2  
**şükrâne Ar.+Far. Teşekkür borcu olarak**  
 ş.153a/7  
 ş.+sin 162b/6  
**şükrânelig Ar.+Far.+T Şükrânelik, şükrâne olma hali**  
 ş.+i 93b/10  
**şüküfe Far. Çiçek**  
 ş.60b/5  
**şürb Ar. İçme, içmek**  
 ş.29b/13, 34b/19, 79a/13, 86b/13, 155b/15, 155b/16, 157a/16, 167a/16, 177a/12  
**şürüñ Ar. Başlama**  
 ş.3b/16, 16b/16, 26b/18, 30b/15, 53b/3, 66a/3, 71a/11, 71a/15, 76ah/56, 77ah/52, 83bh/59  
**şürür Ar. Kötülükler**  
 ş.106b/5  
 ş.+ı 126b/4  
**şürüt' Ar. Koşullar**  
 ş.54a/6, 160b/14  
 ş.+da 150a/6  
 ş.+ı 124a/8, 131b/19, 132a/4  
 ş.+ında 96b/5  
 ş.+ile 69b/19  
 ş.+lara 85b/10  
 ş.+uñ 93a/11  
**şütüm Ar. Sövmeleri küfürler**  
 ş.75bh/48, 105a/14, 105a/16, 110a/4, 155a/14, 158a/17  
 ş.+lar 81bh/11  
 ş.+lardur 158a/15  
**şüş Far. Karaciğer**  
 ş.172b/4

t, t'

**tā Far. Kadar, kat**

t.3b/1, 3b/11, 3b/15, 4a/8, 28b/1, 32b/4, 44a/19, 44b/4, 44b/6, 46b/7, 75bh/11, 76ah/23, 79bh/27, 82a/19, 82b/2, 82b/8, 82bh/14, 82bh/47, 83bh/18, 83bh/26, 83bh/27, 83bh/61, 84a/4, 84ah/42, 84ah/55, 85a/8, 85bh/31, 85bh/52, 86a/1, 87ah/27, 87ah/54, 91b/4, 92a/18, 93a/18, 96a/12, 96b/3, 97a/6, 97b/4, 97b/19, 99b/5, 102a/3, 103a/19, 106b/17, 108a/15, 108b/10, 109a/15, 109b/8, 113b/7, 116b/10, 116b/16, 116b/19, 117a/6, 117b/4, 117b/12, 119a/10, 120a/7, 122b/8, 124a/1, 125b/17, 126b/7, 129a/13, 129b/7, 132b/13, 133a/8, 134a/3, 140a/1, 140b/2, 140b/13, 141b/8, 142a/7, 143a/16, 143b/12, 145a/11, 146b/10, 149a/3, 149a/10, 151b/2, 158a/2, 160b/5, 162a/8, 165b/6, 168b/15, 169a/7, 169b/14, 170b/1, 170b/5, 170b/12, 170b/16, 171a/4, 171a/16, 171b/5, 171b/6, 171b/11, 171b/17, 172a/2, 172a/5, 172a/5, 172a/8, 172b/3, 172b/10,

172b/12, 173a/2, 173a/4, 174a/9, 175b/9, 175b/10, 175b/12, 177b/5, 177b/13, 179a/9, 179a/11, 182a/9, 182a/10, 182a/13, 182b/17, 184b/16, 185a/1, 186a/15, 186b/2, 187b/16, 190b/11, 192a/15, 197a/14, 197b/1, 197b/16, 198b/14, 199a/2, 199a/6, 200a/7, 200a/8, 200a/8

**ta'ab Ar. sıkıntı, yorgunluk, zahmet**

t.78b/14, 163a/7

t.+da 171a/1

**ta'acciüb Ar. Şaşmak**

t.77bh/47, 77bh/60, 79ah/43, 86bh/26, 88bh/37, 99a/15, 154b/11

t.+i 174a/15

**ta'acciüben- Ar.+T. Şaşalamak, şaşmak**

t.-üp 174a/8

**ta'alluğ Ar. İlgili olma**

t.54a/6, 54b/4, 56a/2, 56b/7, 103a/2

**ta'āam Ar. Yemek**

t.12a/17, 21b/7, 80a/3, 80a/11, 83b/4, 88ah/21, 88ah/27, 88ah/37, 88ah/39, 88ah/48, 88ah/51, 88bh/35, 88bh/38, 94b/9, 94b/10, 97b/8, 97b/9, 97b/10, 97b/10, 97b/11, 97b/12, 101b/7, 115a/6, 116b/8, 116b/9, 117a/4, 126a/3, 126b/19, 126b/19, 127a/1, 127a/16, 128a/8, 128a/19, 128b/1, 130a/15, 137a/7, 138b/5, 167b/19, 171b/4, 171b/15, 172a/2, 172a/5, 172a/5, 172a/14, 174a/2, 190a/17, 190a/19, 190b/10

t.+a 88ah/22, 126b/16

t.+da 161b/7, 161b/14

t.+dan 88ah/30, 106b/15, 115a/6, 118a/4, 130a/5

t.+dur 84bh/43

t.+ı 11b/10, 71b/6, 88ah/50, 115a/7, 116b/7, 127a/1, 130a/6, 172a/6, 172a/12

t.+in 97b/17

t.+ından 128a/9

t.+lar 88ah/28, 130a/5

t.+larda 12a/18

t.+ları 168b/17

t.+ların 88bh/44

t.+larınuñ 97a/9

t.+uñ 78ah/46, 97b/9, 172a/10, 172a/11

t.+uñuzdan 88ah/40

t.+uñuzı 97b/8

**ta'arruž Ar. Saldırı, satışma**

t.89b/2, 122a/6, 158b/18

t.ından 197a/1

**ta'aşsub Ar. Katı yandaşlık, yobazlık**

t.+a 157b/16

**ta'aşsubāt Ar. Taassuplar**

t.155a/19

**ta'aşşüf Ar. Sapmak, yolsuzluk, doğru yoldan sapma**

t.7a/8

**t'ā'at Ar. İbadet, itaat**

t.11a/6, 54b/7, 74a/7, 78a/1, 80ah/26, 80b/1, 80b/3, 83a/12, 84b/17, 87a/2, 91a/15, 93b/17, 97b/10, 106b/2, 107b/13, 139a/19, 146b/8, 147a/19, 175b/12, 176b/11, 181b/12, 181b/12, 181b/14

t.+de 181b/18, 181b/19

t.+den 181b/14, 201a/9

t.+dedür 200b/17

t.+dür 156b/3

t.+e 159a/15, 166b/4, 166b/4, 174b/7

t.+i 80ah/11, 85b/9, 117a/7, 166b/4, 166b/6, 166b/8

t.+ile 132b/15

t.+in 159a/16

t.+inde 166b/3

t.+ine 112b/1, 139b/3, 153a/12

t.+iğün 98b/12

t.+leri 166b/10

t.+lerin 80a/10, 112b/1

t.+lerine 132a/11

t.+ümi 182b/2

t.+ümüzün 201a/4

t.+ün 61b/19, 96a/17, 100b/6

**t'ā'at Ar. İbadetler**

t.83b/9, 85a/19, 97a/19, 97b/6, 100b/3, 151b/5, 166b/11, 181b/2, 182a/17, 183a/1, 185b/14

- t̄.+dür 112a/10  
 t̄.+i 102b/4  
**ta'at'tuş Ar. Susamak**  
 t.166a/19  
 t̄.+ı 154b/13  
**ta'azzüz Ar. Aziz kılma, aziz sayma**  
 t.185b/2, 193a/19  
 t̄.-inden 189a/6  
**t'ab'Ö Ar. Huy, basım**  
 t̄.2b/9, 58a/14, 82a/9, 134a/19, 148b/8  
 t̄.+a 3b/13  
 t̄.+dan 3b/15  
 t̄.+dur 170a/15  
 t̄.+ı 116b/19, 148a/15  
 t̄.+ıdur 148b/5  
 t̄.+ında 2a/11  
 t̄.+ları 125b/7  
**t'abağ Ar. Tabak**  
 t̄.80bh/38, 142a/4  
**t'abağa Ar. Kat, katman, sınıf**  
 t̄.48a/2, 48a/11, 48ah/32, 48ah/57, 48bh/21, 100b/6  
 t̄.+dur 48ah/32, 181a/16, 181a/16  
**t'abakāt Ar. Katlar, katmanlar, sınıflar**  
 t̄.47a/17, 48b/15, 85bh/14, 148b/12  
 t̄.+ların 76a/13  
 t̄.+ın 172a/4  
**tābān Far. Parlak, aydınlık**  
 t.5b/11, 150a/14  
 t̄.+ı 51a/18  
**t'abāyī'Ö Ar. Huylar, tabiatlar**  
 t̄.199a/14  
 t̄.+lerle 156a/2  
**t'ābe šerāhū Ar. Allah mezarını temiz ve güzel kokulu kilsin, dua sözü**  
 t̄.53a/3, 53a/12, 54b/6  
**t'aberistān öz. is. Yer adı**  
 t̄.35b/9  
**t'aberiyye öz. is. Yer adı**  
 t̄.35a/19, 52a/12  
**t'abh' Ar. Pişirme**  
 t̄.172a/8, 172b/1  
**tābi'Ö Ar. Birinin arkası sıra giden, ona uyan**  
 t.6a/10, 81b/10, 81b/11, 143a/19  
 t̄.+dür 47bh/39  
 t̄.+dūrler 79ah/60, 101b/19, 137b/6  
 t̄.+i 116a/12  
**t'abj'Öat Ar. Doğa, huy, yaratılış**  
 t̄.98b/3, 172b/12, 174b/1, 175a/17  
 t̄.+a 124a/6  
 t̄.+ı 125b/18, 148a/19, 148b/5, 148b/9, 157b/18, 172a/18, 172b/5, 172b/9, 193b/13, 193b/14  
 t̄.+ıdur 148b/9  
 t̄.+ına 47bh/23, 196b/3  
 t̄.+ları 193b/6  
**t'abj'Öatlülük Ar.+T. Tabiatlılık, huyluluk**  
 t̄.134b/11  
**t'abjb Ar. Hekim, doktor**  
 t̄.30b/19, 31a/1, 37a/12, 106b/19, 107a/4  
 t̄.+de 194a/1  
 t̄.+den 31a/1  
 t̄.+leri 107a/5  
**t'abj'Öj Ar. Doğal, doğal olarak**  
 t̄.169b/15, 172a/16, 172b/1, 180b/10, 199b/3  
 t̄.+de 196b/3  
 t̄.+nūñ 172a/14, 172a/15  
**tābi'Öjn Ar. Hz. Muhammed'i görüp ondan hadis dinlemiş olanlar**  
 t.24b/3, 26b/11, 26b/13, 95a/15, 121b/18, 155a/9, 190b/17  
 t̄.+den 26b/2, 26b/14, 121a/19, 180a/18  
 t̄.+dendür 47a/15, 175b/19  
 t̄.+ūñ 4b/13, 26b/5, 83b/6, 107b/10, 108b/8, 122b/4, 155b/12, 189b/1  
**ta'öbjr Ar. Yorumlama, terim**  
 t.12a/5  
**ta'öbiye Ar. Yerli yerine koyup hazırlama, tertipleme**  
 t.100a/5, 106a/13, 140b/2, 150a/2, 170b/11, 173b/16, 196b/3  
**t'abl Ar. Davul**  
 t̄.49b/18, 54a/13, 55b/17  
**t'ablj Ar. Davul gibi, şişkinlik belirtisi olan hastalık**  
 t̄.173a/10  
**t'ab'Ölu Ar.+T: Huylu**  
 t̄.+lardur 197a/4  
**tabya Tabya, metris, münferit istihkam, top mahali**  
 t̄.+lar 53b/11, 58b/13  
 t̄.+ya 59a/5  
**tāc Ar. Sorguç, taç**  
 t.4b/18, 16b/12, 47a/11, 48ah/4  
**ta'öçjl Ar. Acele etmek**  
 t̄.86bh/52, 94b/13, 103b/3  
**ta'öddād Ar. Sayı, sayma**  
 t.18a/1  
**tafsjl Ar. Ayrıntılı açıklama**  
 t.9a/15, 35a/15, 38b/3, 90bh/30, 159b/1, 180b/14  
 t̄.+e 8a/9, 35b/11  
 t̄.+i 15a/4, 191b/14  
**tafsjlen Ar. Ayrıntılı olarak**  
 t.11a/12  
**tağbjr Ar. Toza bulama, gücendirme**  
 t̄.+de 106a/15  
**tağdiye Ar. Besleme**  
 t.168b/17, 172a/19, 172b/7, 173a/1, 173a/7  
 t̄.+si 172b/4, 172b/11  
 t̄.+sine 172a/13, 172b/11  
**t'āğj Ar. İsyancı**  
 t̄.146b/11, 146b/14, 146b/15  
 t̄.+ler 179a/5  
 t̄.+ye 179a/10  
**tağljz Ar. Kaba ve galiz yapma, kaba söyleme**  
 t.122a/7  
 t̄.+dür 158a/14  
**tağyj Ar. Değiştirme, başkalaştırma**  
 t̄.8b/12, 78ah/15, 82ah/26, 105b/18, 152b/7, 156b/16  
**taħakküm Ar. Hükmetme, hükmü altında tutma**  
 t.196a/5  
**taħallağ Ar. Ahlaklanma**  
 t̄.+ı 100b/1  
**taħallūf Ar. Geride kalma, geride bırakılma**  
 t.79ah/44  
**taħammj Ar. Korunma, sakınma, imtina etmek**  
 t̄.+dür 73a/14  
**taħammül Ar. dayanma, katlanma**  
 t.44b/6, 47a/12, 77b/15, 78bh/24, 87bh/42, 87bh/43, 98b/7, 104b/5, 107a/4, 108b/4, 113a/10, 113a/15, 133b/13, 163a/8, 164b/2, 176b/1, 178a/10, 180a/7, 200a/10  
 t̄.+de 180a/11  
 t̄.+den 161a/6  
 t̄.+i 91a/13, 122a/7, 167a/1, 178a/2  
 t̄.+lerince 77a/3  
 t̄.+ūñ 197b/7  
**t'ahāret Ar. Temizlik, temizlenme**  
 t̄.4a/14, 60b/13, 67b/16, 88a/18, 88a/19, 88b/1, 88b/2, 114b/3, 129a/17, 149b/15, 150a/11, 154b/10, 160a/8  
 t̄.+de 88a/16  
 t̄.+i 13a/4  
 t̄.+idür 88b/1, 88b/2, 88b/2, 88b/3  
 t̄.+inde 85b/7, 87b/1  
 t̄.+leri 28a/3  
 t̄.+ūñ 88a/17  
**t'ahārethāne Ar.+Far. Temizlenmeye ve ihtiyaç gidermeye mahsus mesken**  
 t̄.129b/4, 129a/19  
**taħavvül Ar. Değişim**  
 t.77b/3  
**taħavvülāt Ar. Değişimler**  
 t.2b/11  
**taħavvür Ar. Tezlik, acelecilik**  
 t.180a/11  
**taħayyülāt Ar. Hayal etmeler**  
 t̄.+ına 174b/17

**t'âhir öz. is.**

t'.79bh/48

**t'âhir Ar. Temiz**

t'.19a/15, 68b/3, 68b/4, 68b/8

t'.+dür 116a/15

**t'âhirât Ar. Pak ve temiz olanlar**

t'.19a/9

t'.+ların 114b/13

**t'âhire krş. t'âhir**

t'.20b/7, 93a/12, 164b/13

t'.+leri 178b/1

t'.+lerinde 126a/12, 185b/3

**tahiyyât Ar. Selamlar, hayır dualar**

t.1b/12, 69b/11, 87b/17

**taḥkîk Ar. Araştırma, gerçeği arama**

t.31b/14, 54a/4, 69a/2, 69a/4, 75b/14, 76a/14, 76a/14, 76b/16, 84a/17, 84a/18, 88a/14, 88b/5, 90ah/22, 93a/17, 93b/3, 106b/9, 106b/16, 108a/12, 108b/15, 109b/2, 135a/18, 142a/15, 147a/10, 176a/19, 180b/5, 196a/3, 199a/8

t.+i 89a/15

t.+inde 155a/12

**taḥkîkan Ar. Araştırma suretiyle**

t.62b/11, 72b/16

**taḥkîr Ar. Küçümseme, aşağılama**

t.191b/16

**taḥlîk Ar. Belli bir zamana bırakma, askıda bırakılma**

t.+de 2b/10

**taḥlîl Ar. Ayırıştırma, çözümleme**

t.169a/18

t.+i 169b/3

**taḥlît' Ar. Karıştırma**

t.169a/19

**t'ahmâs öz. is.**

t'.57b/14

t'.+ın 58a/3

**taḥmîd Ar. Hamd etme, elhamdülillah deme**

t.66a/2

**taḥmîk Ar. Ahmaklaştırma, birisine ahmak demek**

t.157b/15, 158a/3

**taḥmîl Ar. Yükleme, sorumluluk verme**

t.+dür 76bh/58

**taḥmîn Ar. Aşağı yukarı bir fikir söyleme**

t.116b/18

**taḥmînen Ar. Yaklaşık olarak, aşağı yukarı**

t.12b/10

**taḥmîr Ar. Mayalandırma, yoğurma**

t.59b/11

**t'ahmürs öz. is.**

t'.48ah/37

t'.+uḡ 48ah/39

**t'ahrân öz. is. Yer adı**

t'.38b/1

**taḥrîb Ar. Yıkma, harap etme**

t.52a/7, 159a/11

t.+i 161a/3

**taḥrîk Ar. Hareket ettirmek, kıskırtmak**

t.59b/13, 60a/19, 143b/18, 159a/10

t.+de 169a/18

t.+i 149a/11

t'.+uḡle 4a/8

**taḥrîm Ar. Yasaklama, yasaklanma**

t.20a/12, 33b/6

**taḥrîr Ar. Yazma, yazılma, kitap yazma, serbest bırakma**

t.2a/12, 2b/9, 18a/1, 31b/7, 79bh/14, 195b/2

t.+e 4a/5, 7a/19, 149a/3

t.+i 41a/12

t.+ine 3b/17

**taḥrîs Ar. Hirslandırma**

t.85bh/24, 183a/18

**taḥşîl Ar. Elde etme, öğrenim**

t.6b/11, 97a/18, 114a/14, 132b/4, 150a/5, 166a/9, 176b/12, 193b/11

t.+i 97a/19, 108a/1, 153a/5, 162a/3, 166a/16

t.+idür 143a/11

t.+in 94a/5, 98a/5, 162a/9, 194a/5

t.+inde 99a/8, 114a/13, 143b/1, 152b/19, 163b/12, 191a/8, 193b/5

t.+ine 169a/7

**taḥşîn Ar. Beğenme, güzel bulma, takdir etme**

t.79ah/32

**taḥşîs Ar. Özgü kılma, ayırma**

t.188a/12

**taḥt Far. Saltanat makamı**

t.10b/2, 50a/13, 50b/1, 50b/17, 51a/6, 51a/16, 51b/19, 52b/2, 52b/14, 127a/17, 127b/2, 127b/4

t.+a 77bh/55, 82ah/44

t.+dan 138a/13

t.+ına 48a/14, 127a/6

t.+ınuḡ 51a/19, 51a/19

**taḥt Ar. Alt, aşağı**

t.34b/2, 191b/9, 196b/3, 196b/4

t.+ı 173b/7

t.+ında 172b/9

**taḥte's-serâ Ar. Toprak altı**

t.+da 77a/17

**taḥte Far. Tahta**

t.31a/19

t.+ler 91b/12

**taḥt'ye Ar. Hata bulma**

t.157b/19

**t'ahûr Ar. Çok temiz, temizleyici**

t'.+a 82a/2

**taḥvîf Ar. Korkutma, korkuya düşürme**

t.159b/16

t.+indedür 158b/16

**taḥyîr Ar. İstedliğini seçemeyi teklif etme**

t.156b/15

**taḥzîr Ar. Sakındırma**

t.159b/16

**taḥaddûs Ar. Kutlu sayma, mübarek**

t.165a/9

**taḥallûb Ar. Dönme, değişme, başka kalıba girme**

t.+i 77a/3

**taḥarrüb Ar. Yaklaşma, yakınlaşma**

t.76b/3, 77b/7, 116b/1

t.+ine 108a/6

**t'âkat Ar. Dayanma gücü**

t'.71b/5, 200a/10

t'.+i 88bh/31

t'.+inden 118b/12

t'.+leri 118a/5

t'.+üm 63b/8, 63b/9

t'.+uḡ 84bh/4

**t'âkatsûz Ar. Dayanacak gücü olmamak**

t'.85ah/20

**taḥayyüd Ar. Bağlanma, özen gösterme**

t.3a/14, 17b/10, 55a/7, 138b/6, 157b/4, 162a/13

t.+leri 52a/19

**taḥkâzâ Ar. Borçluyu sıkıştırma**

t.94b/1

**taḥdîm Ar. Sunma, sunuş, öne alma**

t.75bh/18, 75bh/20, 99a/4, 121b/3, 182a/7, 198b/16, 198b/17

t.+e 84ah/25

**taḥdîr Ar. Değerlendirme, beğenme, Tanrı'nın dilediği**

t.76a/16, 78a/11, 80a/17, 80a/19, 80a/19, 80b/3, 177b/12

t.+ce 69a/4, 81a/8, 84a/7, 87b/14, 90bh/26, 94b/3, 96a/3, 96b/4, 111a/1, 112b/1, 119b/18, 153b/8, 159b/12, 165b/2, 174b/15, 178a/5, 192b/19, 199a/19

t.+uḡ 54a/10

**taḥdîrât Ar. Değerlendirmeler, Tanrı'nın istemeleri**

t.+larına 80b/13

**taḥdîs Ar. Ululama, kutsama**

t.141a/13

**(muḥammed) taḥî öz. is.**

t.+dür 43b/6

**taḥîd Ar. Öykünme, taklit, sahte**

t.39a/4, 82a/12, 138a/9

t.+i 83b/16

**taḥîdîj Ar. Taklitle yapılan**

t.83b/17  
**taqrır Ar. Anlatma, yerleştirme, sağlama**  
 t.2b/8, 3b/14, 24a/13, 86bh/37  
 t.+i 139b/7, 158a/4  
**taqşım Ar. Bölme, bölüm**  
 t.6b/4  
**taqşır Ar. Kusur, kısaltma**  
 t.86a/11, 90b/12, 122a/7, 160a/14, 165a/8  
 t.+de 86a/10  
 t.+i 162a/4  
 t.+inden 145b/9  
 t.+lerinden 193b/1  
**taqşırāt Ar. Kusurlar**  
 t.84bh/13, 96b/14, 111b/7, 111b/8, 113b/4, 114b/4,  
 122b/3, 124b/18, 128b/11, 128b/11, 135b/14, 138a/16,  
 138b/14, 151b/19, 162a/16, 176a/5  
 t.+ları 118a/14  
 t.+ların 143a/10  
 t.+ı 76b/10, 155a/5  
 t.+ın 96b/9, 137a/19  
 t.+ına 106b/2  
 t.+ından 162a/17  
 t.+um 65b/18  
**taqtır Ar. Damıtma, dökülme, damlama**  
 t.169a/19  
**taqvā Ar. Allah korkusu ile dinin yasak ettiği şeylerden kaçınma**  
 t.81b/19, 97a/15, 98a/2, 99a/10, 104a/14, 105b/8,  
 108a/3, 108b/17, 112b/16, 116b/14, 185a/13  
 t.+da 11a/9  
 t.+dan 192a/9  
 t.+dur 97a/16, 121a/10  
 t.+ları 116a/9  
 t.+nuñ 108b/16  
 t.+sı 84bh/39  
 t.+ya 123b/7, 123b/8  
**taqvīm Ar. Takvim, yoluna koyma**  
 t.+i 155b/6  
**taqviye Ar. Kuvvetlendirme**  
 t.59a/5, 85bh/18  
**taqviyet Ar. Takviye**  
 t.48ah/9, 54a/1, 54a/19, 125b/14  
 t.+inde 157a/2  
**taqyjđ Ar. Kayıt ve şartla bağlama, bağlama, şart koşma**  
 t.143a/6  
**t'alāk Ar. Boşama, nikahlı kadını boşama**  
 t.80bh/53, 80bh/56, 108b/11  
 t.+a 80bh/28  
 t.+dan 21a/17  
 t.+ile 20b/1  
**t'alāk-ı ricōj Ar. Bir erkeğin tekrar geri dönmesi mümkün ve caiz olacak şekilde boşaması**  
 t.21b/2  
**t'alōat Ar. Yüz, güzellik**  
 t.89a/1  
 t.+larında 179b/13  
**t'aleb Ar. İsteme, istek**  
 t.20a/18, 37b/1, 40b/3, 45a/18, 46b/13, 48bh/43, 55b/2,  
 69b/16, 69b/17, 75bh/24, 83bh/57, 84ah/18, 84ah/22,  
 84bh/16, 84bh/58, 85a/8, 86ah/15, 87ah/13, 87bh/35,  
 87bh/50, 88ah/33, 89bh/18, 90ah/2, 90b/14, 93a/8,  
 94b/9, 94b/18, 96b/13, 97a/13, 97a/14, 105a/10, 107b/2,  
 109b/7, 112b/15, 115a/18, 115b/7, 123b/4, 132b/5,  
 133a/4, 136a/19, 137a/9, 138a/18, 138b/5, 138b/14,  
 143b/13, 147a/12, 156a/4, 157b/5, 166a/15, 183b/13,  
 188a/8, 200b/15, 201a/1  
 t.+i 49b/1, 107a/8, 112a/10, 116a/6, 191b/7  
 t.+inde 84bh/14, 89a/9, 143a/19, 148a/10, 149a/4  
 t.+ine 86ah/22, 86ah/24, 171b/15  
 t.+inüñ 88a/12  
**t'alebü'l-ōilm Ar. Bilgi edinme isteği, hadis ilmindeki öğrenme ve öğretme usulü**  
 t.74b/1  
**t'alebe Ar. İstekliler, öğrenci**  
 t.157b/19

**t'alha öz. is.**  
 t.10a/7, 24b/11, 26a/15, 27b/6, 31a/11, 37a/16, 89b/10  
 t.+ya 32b/1  
**t'ālīō Ar. Talih, doğan**  
 t.50a/0  
**t'ālib Ar. İstekli, isteyen**  
 t.+dür 166b/19  
 t.+idür 113a/2  
 t.+i 82a/19  
 t.+ine 140b/12  
 t.+ler 109a/19, 109b/5  
 t.+leri 93a/2, 106a/9, 126b/7  
 t.+lerinüñ 78a/11  
 t.+lerüñ 184a/18  
 t.+üñ 89a/2  
**t'alj bın ervā öz. is.**  
 t.23b/9  
**(ebū'ebj) t'ālib öz. is.**  
 t.8b/18, 8b/19, 9a/1, 9a/10, 9a/13, 10a/5, 15a/12, 15a/13,  
 18b/16, 19a/4, 22a/2, 23a/15, 23a/17, 23a/19, 23b/11,  
 23b/11, 23b/12, 23b/12, 23b/12, 34b/18, 40b/12, 41a/19,  
 48a/5, 84bh/18, 86b/6, 86b/17, 90bh/24, 99b/5, 107a/11,  
 148a/14, 149a/3, 168b/11, 189a/1  
 t.+e 9a/2, 19a/3  
 t.+üñ 20b/14, 32a/7  
**t'ālibān Ar.+Far. İsteyenler, istekliler**  
 t.109b/19, 176b/2, 181a/19  
**taōljīm Ar. Öğretme, öğrenme**  
 t.10a/15, 26a/1, 31b/14, 41a/9, 46b/1, 63b/18, 65b/19,  
 76a/11, 113a/3, 114b/1, 114b/4, 116a/4, 116b/1, 116b/8,  
 116b/15, 117a/2, 117b/6, 117b/6, 118b/13, 122a/13,  
 122a/15, 159b/9, 162a/4, 162a/8, 162a/11, 162a/14,  
 176b/2  
 t.+de 116b/18  
 t.+dür 114a/17  
 t.+e 116b/14  
 t.+i 116b/14  
 t.+ine 116b/16  
**taōljīm hāne Ar.+Far. Eğitim alanı**  
 t.51b/10  
**taift Ar. Ödüllendirme, gönlünü alma**  
 t.169b/4  
 t.+idür 172b/7  
**t'āōm Ar. Lezzet, yeme**  
 t.169b/19, 170b/13  
 t.+ı 82bh/2  
**t'amaō Ar. Tamah, açgözlülük**  
 t.87bh/26, 90a/15, 105a/18, 201a/1  
 t.+a 89ah/41, 90bh/10, 160b/5  
 t.+ı 133a/2, 135b/6  
**tamām Ar. Tam, bitiş, sona erme**  
 t.4a/5, 8a/10, 9b/18, 10a/15, 29a/6, 35a/9, 36b/2, 42b/19,  
 65a/16, 66a/1, 66a/9, 66a/17, 66b/1, 67b/13, 68a/9,  
 68a/18, 68b/2, 68b/7, 68b/16, 69a/1, 69a/7, 69a/12,  
 69b/1, 69b/11, 71a/13, 78bh/5, 86ah/24, 87a/9, 87a/17,  
 89ah/56, 89bh/29, 156a/12, 172a/9, 182a/10, 195b/13  
 t.+ı 1b/9, 69a/15, 69b/6, 69b/10, 69b/15, 87b/15  
 t.+ında 18a/12  
**tamāmet Ar. Tamamlama, sona erme**  
 t.48a/16  
**t'amar Damar**  
 t.172a/11, 172a/11, 173b/10, 173b/19, 174a/1  
 t.+da 162b/19  
 t.+ı 192b/15  
 t.+lar 172b/16, 173a/16  
 t.+lara 172b/15, 172b/15, 172b/16, 173a/5  
 t.+larda 192b/10  
 t.+larından 162b/19, 192b/15  
**tamğaç han öz. is.**  
 t.85ah/43  
**t'amğaç öz. is.**  
 t.85ah/60  
**taōmjir Ar. Onarım**  
 t.56a/17, 60b/3  
 t.+e 9a/14  
**t'amla Damla**

t̄.+sını 8b/2  
**tām Ar. Tam, eksiksiz**  
 t.3a/14, 31b/14  
**tāmmā Ar. Çok tamah eden, açgözlülükler**  
 t̄.135b/6  
 t̄.+lar 135b/5  
**t'aŕn Ar. Sövmeye, yerme, ayıplama**  
 t̄.10b/10, 24a/10, 24a/15, 80bh/46  
**t'anbūr Ar. Tambur**  
 t̄.158b/6, 161b/6  
**t'aŕnelü Ar.+T. Sövmeli, yergili, çekıştirmeli**  
 t̄.85bh/40  
**tanı- Tanımak**  
 t.-duk 46a/6  
 t.-maz 189b/3  
 t.-ya 163a/7  
 t.-yup 199a/7  
**taniya- Tanıyabilmek**  
 t.-madı 46a/5  
 t.-maz 171a/1  
**taŕñif Ar. Şiddetle azarlama, darılma**  
 t̄.158a/14  
**taŕrı Tanrı**  
 t̄.72a/4, 88bh/57, 103a/16, 117a/19, 117b/1, 125a/1,  
 154a/16, 163a/11, 186a/15, 187a/7, 189b/2  
 t̄.+dur 140a/13  
 t̄.+nuŕ 82ah/36, 89bh/4, 131a/16  
 t̄.+sı 113a/13, 113a/14  
 t̄.+sıçün 92b/17, 179b/9  
 t̄.+um 103a/19  
 t̄.+yum 176b/3  
**t'an'ana Ar. Gürültü patırtı ile gösteriş yapma**  
 t̄.77bh/11, 82bh/26  
 t̄.+larla 58a/19  
**t'anız Ar. Alaya alma, eğlenme**  
 t̄.192b/4  
**tap- Tapmak**  
 t.-arlar 164a/5  
 t.-duk 46a/6  
**tapa- Tapabilmek**  
 t.-madı 46a/5  
**t'apānca Far. Şamar, tokat**  
 t̄.40b/6  
**tapucı Tapıcı**  
 t̄.+laruŕ 83b/12  
**tār Far. Tel, karanlık**  
 t̄.60b/8  
**t'arab Ar. Şenlik, neşelenme**  
 t̄.200b/14  
**t'araf Ar. Yön, ülke, yer**  
 t̄.7a/5, 54a/1, 55a/9, 82a/14, 105b/11, 146a/10, 195b/5,  
 195b/6, 195b/6  
 t̄.+a 25b/4, 77bh/34, 84bh/23, 85ah/17, 87bh/23, 103b/1,  
 144b/4  
 t̄.+da 48b/13, 77bh/34, 87a/3, 144b/1  
 t̄.+dan 40a/19, 53b/11, 53b/14, 57a/17, 57a/18, 62a/4,  
 76bh/2, 174a/10, 186b/2  
 t̄.+dur 146a/4  
 t̄.+ı 37a/1, 195b/4, 195b/5  
 t̄.+ın 105b/11, 105b/11  
 t̄.+ına 12b/10, 18b/16, 44a/5, 55b/5, 58a/2, 60a/13,  
 60a/16, 60b/2, 79bh/58, 83ah/55, 84bh/57, 86ah/39,  
 90bh/47, 103b/1, 126b/10, 127b/15, 129a/2, 138a/1,  
 141a/12, 150a/6  
 t̄.+ında 25b/4, 38a/8, 77bh/10, 86ah/42, 86ah/44  
 t̄.+ından 39a/19  
 t̄.+ından 11a/15, 27a/18, 30b/17, 40b/1, 44a/6, 48ah/52,  
 53b/9, 54a/6, 57a/7, 64b/5, 84bh/15, 86ah/39, 96a/4,  
 141b/9  
 t̄.+ınuŕ 158b/15  
 t̄.+ların 138a/1  
 t̄.+larına 57a/5  
 t̄.+uŕ 81bh/24  
**t'arafeyn Ar. İki taraf**  
 t̄.+de 155a/18  
 t̄.+den 56b/2, 58b/10, 59a/19

**t'ard Ar. Kovma, görevden alma**  
 t̄.108a/11  
**t'arh Ar. Atma, düzenleme, desen**  
 t̄.+ın 83ah/50  
**t'arj Ar. Taravetli, taze**  
 t̄.58a/14  
**t'arjd Ar. Kovan, çıkartan, süren**  
 t̄.+uŕ 165a/19  
**taŕrif Ar. Anlatma, tanım, tanımlama**  
 t̄.87bh/48, 89bh/16, 89bh/60, 111b/16, 155a/13, 156a/16,  
 156b/11, 159a/4, 192a/5  
 t̄.+dür 157b/12  
 t̄.+i 77b/9, 157b/3  
 t̄.+inde 162a/4  
 t̄.+uŕ 157b/13  
**taŕrifāt Ar. Tarifler**  
 t̄.166b/7  
**tārjh Ar. Tarih**  
 t̄.18b/5, 18a/18, 30b/1, 32b/12, 32b/16, 34a/8, 47b/11,  
 48ah/28, 50a/19, 52ah/5, 52ah/7, 54a/16, 54b/5  
 t̄.+de 49b/13, 52ah/1, 86bh/19  
 t̄.+i 18a/5  
 t̄.+inde 52ah/3, 53a/11  
**tārjh-i selāmī öz. is. Selami Tarihi adlı eser**  
 t̄.+de 83ah/40  
**tārjk Far. Karanlık**  
 t̄.106a/17  
**t'arjk Ar. Yol, yöntem, tarikat**  
 t̄.4a/2, 52a/6, 62b/12, 79ah/16, 81ah/46, 89b/2, 122b/17,  
 155b/5, 156b/9, 180a/4, 180b/5, 182b/14, 186b/7,  
 189a/2, 197a/5, 198a/13, 201a/12  
 t̄.+dür 76bh/51  
 t̄.+i 200a/16  
 t̄.+ile 35b/11, 84bh/27, 85a/8, 104a/13, 159b/1  
 t̄.+imüzde 83ah/29  
 t̄.+in 74a/9, 80bh/17, 131a/15  
 t̄.+inden 187b/16  
 t̄.+ine 52b/13, 190a/7  
 t̄.+inüŕ 107a/2  
 t̄.+lerin 102b/17  
 t̄.+lerindendür 122b/17  
**tārikü's-şalāt Ar. Namazı terk etmiş kişi**  
 t̄.97a/17  
**t'arjkat Ar. Yollar, Allah'a ulaştıran yollar**  
 t̄.16a/2, 117b/10, 124a/7, 175b/4, 185a/13  
 t̄.+a 109b/4, 201a/9  
 t̄.+uŕ 77a/4  
**t'arsüs öz. is. Yer adı**  
 t̄.51b/5  
**tārūh öz. is.**  
 t̄.6a/1  
**tārumār Far. Dağınık, perişan**  
 t̄.56b/3, 59b/8  
**taşadduŕ Ar. Sadaka olarak vermek**  
 t̄.25b/3, 72a/6, 72a/18, 72b/10, 72b/14, 72b/17, 73a/14,  
 89b/13, 93a/4, 95a/14, 96a/2, 96a/14, 97a/7, 98a/11,  
 98b/15, 99a/15, 137a/1, 137b/18, 137b/18  
 t̄.+ları 17b/8  
 t̄.+ı 99a/9  
 t̄.+ından 137b/17  
**tasallut' Ar. Musallat olma**  
 t̄.98a/7, 134b/1, 165b/9  
**taşarruf Ar. Tutum, elinde bulundurma**  
 t̄.23a/1, 23a/4, 25a/7, 80b/14, 109b/3, 144b/13, 161b/17,  
 172a/16, 175a/13, 191b/9, 200b/4  
 t̄.+ı 139b/10, 141a/2, 142a/10, 144b/12, 147b/2, 183b/11  
 t̄.+ıla 172a/9, 172a/15  
 t̄.+ına 55a/16, 56a/11, 82ah/33  
 t̄.+ında 102b/16, 145b/15, 177b/7  
 t̄.+ınuŕdadur 118a/3  
 t̄.+umda 121b/7  
**taşarrufāt Ar. Tasarruflar**  
 t̄.141a/14, 170a/2  
 t̄.+ları 170a/5  
 t̄.+ı 142a/11, 169b/13, 170b/8  
 t̄.+ıla 169b/12

- t.+ında 141a/6  
t.+ından 170b/4  
t.+ınun 126a/11, 126a/13  
**taşavvuf Ar. Tasavvuf, gönlünü Allah sevgisine bağlama**  
t.+dan 99a/9  
**taşavvur Ar. Zihinde kurmak**  
t.77b/8, 82b/14, 91b/3, 98b/14, 106b/5, 109a/10, 120b/10, 132a/5, 141a/15, 189a/2, 191b/17, 196a/3  
t.+ların 76ah/11  
**taşavvurât Ar. Tasavvurlar**  
t.89a/7, 155b/19  
**taşdıj Ar. Baş ağrıtmak, rahatsız etmek**  
t.80ah/53  
**taşdıj Ar. Onay, doğrulama**  
t.29b/9, 63b/13, 76b/2, 76b/5, 76b/9, 76b/11  
**taşfiye Ar. Safaştırma, temizleme**  
t.77a/5, 98b/1, 100b/8, 134a/2  
t.+si 100a/18  
**taşfiye-i kalb Ar. Yüreğini temizleme**  
t.193b/10  
**taşhjh Ar. Düzelti**  
t.159b/11  
t.+inde 159b/12  
**tâsi Ar. Dokuzuncu**  
t.4b/5, 68a/5, 139b/16, 140a/4, 161a/9, 161b/10, 190b/15, 200b/3  
**tâsi Ar. krş. tâsi**  
t.+da 48ah/26  
**taşôjd Ar. Yukarı çıkarma, çıkarılma**  
t.169a/18  
**taşnj Ar. Yapma, uydurma**  
t.105b/15  
**taşrjf Ar. Fiil çekimi, istediği yolda idare**  
t.180b/2  
**taşrjh Ar. Açıkça belirtme**  
t.122a/6  
**tast'jr Ar. Satır dizme, yazı yazma**  
t.3b/14  
**taşvjr Ar. Resmetme, resim, niteleme**  
t.87b/13, 169a/19  
t.+de 169b/14  
**t'aş Taş**  
t'.158b/15  
t'.+a 54b/16  
**t'aşra Dışarı, dış**  
t'.11b/6, 14b/15, 26a/7, 37a/13, 40b/9, 53b/8, 59b/1, 59b/11, 76ah/26, 78a/2, 85bh/43, 88bh/35, 89bh/25, 89bh/33, 103a/7, 103b/2, 114b/5, 115b/6, 120a/7, 129a/17, 130b/5, 135a/15, 141b/7, 146b/4, 158b/11, 166a/1  
t'.+da 40a/9, 83ah/58, 85bh/44  
t'.+daki 40a/3  
t'.+dan 40a/8, 40a/12, 53b/8, 137a/5  
t'.+dur 67b/14  
t'.+sı 83ah/61  
t'.+sında 25a/12  
t'.+ya 44b/15  
**tatar öz. is.**  
t.49b/7, 49b/8, 49b/13, 49b/14, 49b/17, 52b/17  
t.+dan 49a/12  
**ta'avvu Ar. Nafile namaz kılmak**  
t.66a/19, 115b/6  
t.+dan 66a/19  
**ta'ayyub Ar. Güzel koku sürünme**  
t.12a/2  
**ta'ô'tjr Ar. Güzel koku ile kokulandırma**  
t.169b/5  
**t'atlu Tatlı**  
t'.90bh/13, 90bh/14  
**t'atlu krş. t'atlu**  
t'.12a/18  
**tat'vj Ar. Uzatma**  
t.172b/18  
t.+e 195b/14  
**t'a'um Ar. Yemeler, lezzetler**  
t.169a/14  
**t'a'umât krş. t'a'um**  
t'.+dur 170a/12  
**t'â'ün Ar. Veba**  
t'.28b/13  
t'.+dan 20b/16  
**t'avâf Ar. Etrafında dönme**  
t'.17a/11, 17a/16, 33a/1, 34a/16, 72a/3  
**t'avâhin Ar. Azı dişler, öğütücü dişler**  
t'.173b/8  
**t'avâyif Ar. Tayfalar, bölükler**  
t'.52b/16, 56a/4  
**ta'vjk Ar. Geciktirme, asıntı**  
t.2b/10  
**t'avjl Ar. Uzun, uzun süreli**  
t'.34a/6  
**ta'vjt Ar. Tavizler, muskalar**  
t.160a/6  
**t'avk Ar. Kolye, gerdanlık, tasma**  
t'.+i 77a/17  
**tavşif Ar. Vasıflandırma, nitelemem**  
t.87bh/48  
**t'âvus krş. t'âvus yemânj**  
t'.26b/13  
**t'âvus yemânj öz. is.**  
t'.191a/16  
**t'âvuse krş. t'âvus yemânj**  
t'.26b/3  
**t'ayerân Ar. Uçma, havada gaz olması**  
t'.53a/2  
**t'âyî Ar. Bir işi kendi isteğiyle yapan**  
t'.+i 179a/4  
**t'âyî b'illâh öz. is.**  
t'.47b/17  
**t'âyife Ar. Bölük, takım, kabile**  
t'.6a/12, 6b/4, 9a/14, 12a/12, 23a/4, 28a/8, 30b/3, 30b/3, 35b/4, 43a/19, 59a/12, 77bh/48, 98b/14, 99a/11, 103a/1, 107a/9, 110a/10, 133a/3, 153b/8, 167b/15, 180b/2, 185a/15  
t'.+den 85bh/4  
t'.+nün 95b/7, 102b/14, 150b/1  
t'.+si 6a/18, 43b/10, 54b/13, 74a/4, 75bh/6, 114a/4, 178b/11  
t'.+sile 49a/13  
t'.+sin 58b/8  
t'.+sinden 22b/6  
t'.+sindendür 21b/6  
t'.+sine 55a/8, 60a/10  
t'.+sinün 6a/15, 113b/2  
**t'âyifeyn Ar. Her iki taraf, her iki bölük**  
t'.16b/14  
**tâyih Ar. Çevresindeki gerçekleri görmeyen**  
t'.+lerine 145a/11  
t'.+lerinün 147b/11  
**ta'oyjn Ar. Belirleme, atama**  
t.10a/7, 24b/5, 27b/4, 27b/5, 29a/9, 29a/11, 30b/2, 34a/14, 34b/19, 35a/5, 37a/14, 37a/18, 38a/6, 38b/6, 49b/2, 51b/14, 51b/16, 55b/3, 55b/11, 56a/17, 56b/9, 57a/8, 58a/2, 58b/4, 60a/3, 66a/3, 67b/18, 78a/11, 80bh/5, 82bh/49, 84a/7, 85bh/48, 85bh/59, 95a/1, 96b/2, 128b/14, 128b/18, 129a/12, 136b/11, 138b/11, 139a/3, 141a/1, 171a/4  
t'.+dür 84a/13  
t'.+i 108a/17  
t'.+in 85bh/50  
t'.+inde 30b/3  
**t'âyir Ar. Kuş**  
t'.101b/12, 166a/2, 198a/19  
**t'aylasân Ar. Sarığın sarkın ucu**  
t'.12b/10  
**t'ayrân Ar. Uçmak**  
t'.89a/14, 198b/1  
**t'ayrânj Ar. Uçucu, uçmayla ilgili**  
t'.184b/18  
**t'ayş Ar. Ciddi olmamak, havai, hafif olmak**  
t'.184b/13, 188b/6

**t'ayy Ar. Geçip gitme, dürme, yok etme**

t.14b/19, 52b/13

**t'ayyâr Ar. Uçucu**

t.184a/16

**t'ayyâr mehmed paşa öz. is.**

t.58b/14

**t'ayyib Ar. Güzel, hoş**

t.11a/13, 19a/15

**t'ayyibât Ar. İyi, güzel işler, hareketler**

t.180b/9

**t'ayyibe Ar. İyi davranış**

t.9b/13

t.+ye 12b/14

t.+ler 15a/2

t.+leri 61a/9

t.+si 85a/19

**taẓallüm Ar. Sızlanma, yakınma**

t.87ah/62

**tâzân Far. Koşan, koşucu**

t.2a/7

**taẓarru' Ar. Yalvarıp yakarma**

t.58b/17, 68b/18, 88b/10

t.+ların 59b/12

**tâze Far. Yeni, genç, körpe, taze**

t.3b/3, 61a/12, 77ah/45, 172b/3, 174a/9

t.+nün 84bh/36

**ta'ôzjb Ar. Azap verme, azaplandırma**

t.52a/7, 78ah/36

**ta'ôzjm Ar. Saygı gösterme, yüceltme**

t.17b/8, 24a/9, 63a/18, 65a/15, 69a/9, 69b/3, 69b/7,

69b/11, 72a/4, 79ah/34, 79bh/4, 79bh/19, 111b/10,

111b/12, 166a/19

t.+i 183a/10

t.+leri 20a/12

**ta'ôzjmen Ar. Saygı göstererek, yücelterek**

t.1b/14, 7b/8, 11b/7

**ta'ôzjr Ar. Tekdir etme, azarlama, suçluyu suçuna göre sözle tekdir etme**

t.105a/14, 105a/15, 158b/17, 160b/13

t.+e 157a/12

**tâziyâne Far. Kırbaç, tezene**

t.34b/6, 46a/11, 46b/14, 75bh/48, 75bh/49, 84ah/9,

133a/9

t.+dür 133a/7, 146b/16

t.+yi 118a/19

**ta'ôziyet Ar. Baş sağlığı dilemek**

t.12a/1

**te'ôaddâ krş. te'ôaddj**

t.+ların 125b/16

**te'ôaddj Ar. Saldırma, öteye geçme**

t.78bh/31, 138b/9

**te'ôahhüd Ar. Yapacağına, önem ve dikkat gösterileceğine söz verme**

t.177a/12

t.+inden 190b/3

**te'ôâķub Ar. Birbirinin ardı sıra yürümek**

t.175a/6, 177b/5, 184a/18

**te'ôâlâ Ar. Yüksek olsun manasına Allah sözü ile birlikte kullanılan söz**

t.1b/14, 3a/4, 4a/1, 4a/1, 4a/12, 4b/13, 4b/14, 7a/3, 8b/4,

15a/13, 15b/17, 15b/18, 20a/2, 23b/16, 28b/13, 29a/19,

34a/3, 37b/3, 39b/9, 40a/18, 41a/17, 44b/3, 44b/17,

47a/11, 47a/11, 47bh/13, 47bh/56, 48a/14, 48ah/7,

49b/15, 52a/9, 53b/17, 55a/12, 55a/19, 56b/2, 57a/18,

59a/9, 61a/8, 61a/13, 62b/1, 63a/12, 64a/19, 64b/1,

64b/2, 64b/4, 65a/1, 66a/1, 66b/4, 66b/13, 66b/19,

67a/4, 67a/10, 67a/11, 67a/12, 67a/13, 67b/17, 67b/17,

67b/19, 68a/5, 68a/6, 68a/7, 69a/3, 69a/4, 69a/13,

70a/1, 70b/7, 70b/17, 72a/4, 72a/5, 72a/10, 72a/16,

72a/17, 72a/18, 72a/19, 72b/1, 73a/8, 73b/8, 73b/18,

74a/1, 74a/2, 74a/3, 74a/4, 74a/5, 74a/6, 74a/7, 74a/8,

74a/11, 75a/1, 75a/10, 75b/13, 75bh/38, 76a/15,

77ah/56, 77bh/4, 77bh/63, 78ah/29, 78b/1, 78b/4,

78b/10, 78b/15, 78b/17, 78bh/59, 79b/3, 79b/15, 79bh/9,

79bh/12, 79bh/25, 80a/3, 80a/5, 80a/9, 80b/10, 80b/12,

80b/13, 80b/16, 81ah/26, 81b/11, 82ah/57, 82b/8,

82bh/28, 83a/9, 83a/11, 83ah/36, 83b/3, 83b/4, 83b/18, 83b/18, 84a/15, 84b/8, 84b/18, 85a/3, 85a/9, 85ah/12, 85b/6, 85b/9, 85b/10, 85b/15, 87b/3, 87b/3, 88ah/6, 88bh/20, 89bh/8, 89bh/10, 90bh/51, 91a/1, 92a/9, 92a/14, 94b/2, 94b/8, 95a/9, 95b/11, 95b/12, 96a/5, 96b/1, 96b/12, 96b/17, 96b/19, 97a/6, 97a/7, 97a/10, 97a/12, 97b/17, 98b/10, 99a/13, 100b/19, 101a/6, 101a/6, 102a/7, 102a/13, 102a/14, 103a/9, 103a/18, 103b/8, 103b/14, 104a/6, 104a/7, 104a/11, 105a/1, 105b/4, 106a/10, 107b/5, 107b/14, 107b/15, 109a/13, 109b/10, 110b/7, 111b/3, 111b/14, 112a/5, 112a/12, 112b/6, 113b/15, 113b/16, 114a/9, 114b/17, 115a/8, 115b/4, 118a/6, 118a/19, 118b/16, 119a/8, 119a/10, 119a/14, 119b/2, 119b/9, 119b/17, 121a/15, 121a/16, 121b/9, 121b/14, 122a/12, 122b/11, 123a/16, 123b/3, 124a/9, 124a/11, 124b/8, 124b/12, 125a/4, 125a/5, 125b/4, 126b/8, 126b/9, 126b/14, 127a/3, 127b/11, 128a/10, 128a/11, 128a/12, 130b/1, 131a/3, 132b/5, 134a/3, 135a/18, 135b/7, 135b/18, 136a/1, 136b/3, 139b/10, 137b/2, 139a/1, 139a/6, 139b/3, 140a/12, 140b/17, 140b/18, 141b/4, 143b/9, 146a/6, 146b/9, 149a/9, 151b/1, 152a/14, 152a/19, 152b/10, 153a/11, 153a/13, 153a/17, 153b/14, 155a/3, 155b/2, 162b/18, 163a/17, 163b/2, 163b/8, 164a/19, 165a/9, 165b/8, 177a/17, 178a/9, 181a/1, 183a/13, 184a/6, 184b/15, 187a/16, 188b/18, 189b/3, 190b/1, 191b/6, 192b/1, 194b/6, 195a/2, 195a/10, 195b/2, 195b/15, 196a/9, 196b/1, 198a/3, 200b/1

t.+dan 69b/17, 75b/14, 75bh/2, 83a/6, 88a/6, 88b/6, 96b/6, 99a/12, 113a/7, 118a/3, 158b/2

t.+nun 69b/16, 75a/11, 76ah/60, 79bh/54, 80b/12, 80b/13, 80b/15, 80b/16, 81b/5, 84a/13, 84a/17, 84b/17, 86b/10, 86b/10, 87a/2, 88b/5, 89bh/2, 90b/9, 94b/14, 95a/13, 96a/9, 100a/16, 101b/4, 105b/3, 106a/8, 108b/4, 112a/4, 112a/14, 112b/1, 113b/16, 114b/2, 117a/7, 123b/5, 124b/17, 125b/5, 125b/12, 126a/2, 132b/5, 136a/4, 144a/18, 151a/2, 153a/5, 153b/3, 153b/15, 163a/7, 163a/13, 163b/6, 164a/16, 164a/16, 164a/19, 178a/3, 183a/12

t.+sınun 87a/19

t.+ya 61a/11, 66a/2, 68b/17, 73b/11, 74b/6, 75a/2, 75b/18, 80ah/22, 105a/5, 116a/4, 120b/12, 139a/8, 139a/19

t.+yum 110b/8

**te'ôayyüb Ar. Ayıplamak, kinamak**

t.90ah/36, 118b/9, 126a/7

**te'ôâzi Ar. İki tarafı birbirine sabır ettirmek suretiyle bir arada tutmak**

t.160a/4

**tebâh Far. Yok olmuş, yıkılmış, bozulmuş**

t.171b/6

**(ķāla'llāhu) tebâreke ve te'ôâlâ Ar. Allah'ı anma sözü**

t.95b/11, 103b/14, 114b/17, 135b/6

**tebâşjr Far. Tebeşir**

t.50a/3

**tebâyün Ar. Aykırılık, zıtlık**

t.125b/10

**tebdjl Ar. Değıştirme, dönüştürme**

t.8a/8, 58a/5, 76bh/8, 77bh/59, 84b/15

t.+dür 78ah/16

**tebehkâr Far. Mahveden, harap eden**

t.186a/5

**teberrà Ar. Uzak durma**

t.20b/2, 179a/3

**teberrüken Ar. Mübarek görerek**

t.9a/4

**tebessüm Ar. Gülümseme**

t.12a/8, 79ah/45, 113a/15

**tebljġ Ar. Bildiri, yetiştirme**

t.28b/2, 47bh/39

**tebrjz öz. is. Yer adı**

t.52b/5, 53a/17, 53a/17, 54b/1, 58a/2

t.+de 48b/10

t.+dür 35b/7

t.+e 52b/6

t.+i 58a/3



**tebzjr Ar. Savurganlık**

t.105b/11, 146a/10  
t.+de 114a/12  
t.+e 146a/5

**tecävüz Ar. Sınırı aşma, haddini aşma**

t.16a/2, 49b/3, 82ah/41, 113b/13, 167b/7, 180b/13

**tecdjd Ar. Yenileme, yenilenme**

t.48ah/5, 81ah/44, 87ah/60, 139b/11, 139b/11

**tecebbür Ar. Kibirlenme, büyülenme**

t.120a/15, 126b/3, 133a/12, 185a/8  
t.+i 136a/9

**teceddud Ar. Yenilenme, yenilik**

t.88b/18, 144a/16, 163a/12, 164a/13  
t.+inde 162b/4

**tecellj Ar. Görünme, ortaya çıkma, kader**

t.82a/13, 82a/13, 99b/7, 143b/17, 165a/7, 177a/3,  
185b/2, 192b/1, 199b/4  
t.+si 77b/12

**tecelliyät Ar. Tecelliler**

t.16a/10, 77b/11, 125b/8

**tecemmül Ar. Süslenme**

t.186b/14, 193a/15

**tecemmülät Ar. Tecemmüller, süslenmeler**

t.90b/15

**tecerruŕ Ar. Yudumlama**

t.178a/9

t.+ına 179b/1

t.+ından 185a/18

**tecessüs Ar. Araştırma, merak**

t.34b/15, 84a/7, 85bh/59, 86bh/20, 114a/3, 157b/5,  
170b/11

**teçhil Ar. Bilgisizliğini ortaya çıkarma**

t.158a/3

t.+leri 157b/15

**tecnjd Ar. Askerleri, orduyu sıraya dizmek**

t.159a/16

**tecrjd Ar. Soyutlama**

t.51b/16, 82b/2

**tecrübe Ar. Denemek, sınamak, deneyim**

t.82ah/52, 84ah/49, 108b/15, 134a/8, 177a/18

**tecvif Ar. Bir şeyin içini oymak**

t.+den 172b/18

**tedäbjr Ar. Tedbirler, çareler**

t.+den 84bh/5

**tedärük Ar. Hazırlama, temin etme**

t.58a/15, 80ah/54, 84ah/37, 84ah/38, 131b/10, 136a/16,  
175b/12

t.+ile 82ah/56

t.+in 83ah/53

t.+inde 135a/7, 176a/5

t.+ine 86ah/22

t.+ler 57a/11

**teödjb Ar. Eğitime, terbiye etme, cezalandırma**

t.34b/6, 34b/6, 75bh/47, 75bh/52, 78ah/36, 78ah/65,  
113a/3, 115a/2, 116b/9, 146b/17, 162a/11

t.+dür 114b/17

**teödjbät Ar. Eğitmeler, terbiye etmeler, cezalandırmalar**

t.106a/1

**teödiye Ar. Ödeme**

t.+si 196b/3

**tedbjr Ar. Önlem, çare**

t.3a/17, 59a/10, 59b/8, 75bh/3, 82bh/28, 83ah/4, 83ah/6,  
84ah/38, 120b/15, 123b/18, 135a/2, 135a/6, 135a/9,  
141b/2, 169a/18

t.+i 120b/16, 170a/2, 176a/12

t.+inde 135a/12

t.+lerine 75bh/13

**tedbjrät Ar. Önlemler, tedbirler**

t.168b/9

**tedeyyün Ar. Dinine bağlı olma**

t.6a/16

**tedkij Ar. İnceleme, tetkik**

t.+e 180b/5

**tedmjr Ar. Yok etme**

t.+inden 3b/1

**tednjs Ar. Kirlilemek**

t.147b/5

**tedrjc Ar. Derece derece, basamak basamak ilerleme**

t.106a/13

t.+le 26b/17, 30b/17, 44a/1

**tedvjr Ar. Döndürme, idare etme**

t.172b/18

**teöemmül Ar. İyice, etraflıca düşünme**

t.59b/8, 81bh/58, 82ah/4, 82ah/32, 82bh/10, 85ah/55,  
87ah/5, 90b/11, 131a/18, 149a/15, 175b/11, 184b/10,  
192a/4, 192b/6, 192b/15, 197b/5, 197b/16, 198b/5

t.+dür 82bh/5

**teöennj Ar. Yavaş gitme, dikkatli davranma**

t.81bh/58, 82ah/18, 82bh/5

t.+ye 82ah/35

**teöessüf Ar. Üzülmeye, hayıflanma**

t.175b/15

**teöeyyüd Ar. Sağlama, kuvvetlenme, doğru çıkma**

t.89a/8

**tefañhuş Ar. Derinlemesine araştırma**

t.34b/15, 84ah/26, 86ah/25, 86ah/33, 87bh/6, 90ah/22,  
114a/3, 120a/12, 160b/12

t.+i 86bh/20

**tefañur Ar. Övünme**

t.192a/10, 193a/3

**tefāriḫ Ar. Tefrikler, tefrikalar**

t.+ler 79ah/39

t.+i 160a/11

t.+in 159b/5

**tefāşil Ar. Ayrıntılar**

t.102b/18, 150b/9, 159b/1, 166b/11

**tefāşjr Ar. Tefsirler, yorumlar**

t.+de 6a/8, 30a/10, 33a/5, 40b/16

**tefāvüt Ar. Farklılık**

t.109b/1, 160b/10, 167b/17, 184a/19

t.+i 93a/17, 181b/10

t.+indendür 181b/11

t.+leri 93a/16

**tefāvütlü Ar.+T. Farklı**

t.+sidür 87a/6, 87b/7

**tefeḫḫud Ar. Arayıp sormak**

t.+in 138a/17

**tefeḫḫür Ar. Düşünme, kafa yorma**

t.80bh/60, 82ah/12

t.+de 68b/14

**teferriic Ar. Gezinti**

t.80bh/32

**teferriid Ar. Benzersizlik, yalnızlık**

t.164b/18, 165a/1, 165a/5

**teferriis Ar. Yayılma, serilme**

t.133b/18

**tefhjm Ar. Anlatma**

t.31a/2, 176b/2

**tefrjd Ar. Dünyadan geçip yalnız Allah ile meşgul olma**

t.82b/3

**tefriḫa Ar. Ayrılmaya, bölüm bölüm yayınlama, bölücülük**

t.130b/7

t.+dur 144b/8

**tefrjt' Ar. Aşırılık**

t.105b/9, 105b/10, 105b/11, 105b/19, 106a/9, 146a/10,  
150a/3, 195b/6, 195b/6, 196b/14

t.+dür 106a/7, 195b/9

t.+ürj 146a/10

**tefsjr Ar. Yorum**

t.6a/19, 10b/18, 27a/1, 28b/19, 103b/17, 159b/16

t.+in 103b/16

t.+ürj 194b/5

**tefsjr-i bañrül-Öölüm öz.is. Eser adı**

t.+da 27a/1

**tefsjr-i vähidj öz. is. Eser adı**

t.+de 6a/19

**teftjr Ar. Fütür, bezginlik verme**

t.105b/11

**tefvjz Ar. Birine bırakma, ihale etme**

t.38a/7, 52a/5, 76ah/65, 119b/18

**tefzîl Ar. Birinin meziyetlerini emsallerine göre üstün tutmak**  
t.+inde 176a/10, 180a/17

**teğâbün Ar. Alışverişte birbirini aldatma**  
t.+dür 175b/13

**teğâfûl Ar. Bilmezlikten gelme**  
t.114a/7, 117a/3

**teğallüb Ar. Zorbalık etme**  
t.199a/18

**teğallüben Ar. Zorbalık ederek**  
t.57a/1

**teğayyüm Ar. Bulutlanma**  
t.197b/3

**teğayyür Ar. Değişme, başkalaşma**  
t.77b/3, 141a/13, 191a/17  
t.+de 158b/10  
t.+dür 156a/17  
t.+inde 159a/7

**teğabbüs Ar. Kendini bir yere kapama**  
t.85bh/43

**teğānĵ Ar. Tehniler, kutlamalar**  
t.+de 160a/4

**teğāsūn Ar. İyi ve güzel olması için çabalamak, uğraşmak**  
t.195b/6, 195b/9

**teğāttĵ Ar. Atlayıp geçmek**  
t.+ye 38b/7

**teğdĵd Ar. Birinin gözünü korkutma**  
t.80a/10, 85bh/34, 88a/11, 113b/4, 155a/17, 157b/4, 158a/17, 158b/16, 158b/18, 158b/18, 159a/1, 159a/1  
t.+dür 156a/16  
t.+i 185a/8

**teğettük Ar. Yırtılma, utanmazlıktan üzüntü duymama**  
t.184b/6

**teğeyyüc Ar. Heyecanlanma**  
t.159a/10, 195b/13

**teğĵ Far. Boş, anlamsız, yararsız**  
t.89a/13

**teğĵĵr Ar. Sonraya bırakma, geciktirme**  
t.74a/6, 75bh/18, 84bh/17, 86a/16, 135b/15, 137a/14

**teğĵĵĵ Ar. Hazırlama**  
t.140b/10, 157a/16

**teğĵĵĵ Ar. İslam dininin tevhit akidesini özetleyen söz, ilahe illallah sözü**  
t.+dür 73a/14

**teğĵĵke Ar. Helak sebebi durum**  
t.+ye 90bh/34

**teğĵĵĵ Ar. Kutlama**  
t.119b/15

**teğĵĵĵe Ar. Hazırlama**  
t.166a/11

**teğĵĵĵü'l-esmā öz. is. Eser adı**  
t.+dan 18b/15

**teğ Tek**  
t.4a/16, 53b/5, 83b/2, 133b/13

**teğkālĵ Ar. Öneriler, teklifler**  
t.100b/9  
t.+inde 158b/9

**teğkālüb Ar. Köpek gibi birbirinin üzerine atlama**  
t.107a/8

**teğkarrüb Ar. Yaklaşma, yanaşma**  
t.64a/17, 82bh/17, 120b/12  
t.+ine 112b/9

**teğkāsül Ar. Üşengeçlik, tembellik**  
t.+den 182a/10

**teğkāÖüĵ Ar. Karşılıklı oturma, emekliye ayrılma**  
t.162a/4

**teğkĵr Ar. Allah büyüktür sözü**  
t.34a/12, 66a/2, 66a/5, 66a/7, 66a/7, 68a/3, 69a/8, 69a/9  
t.+de 69a/9, 88b/11  
t.+den 68a/3  
t.+dür 73a/14  
t.+e 34a/13  
t.+ünĵ 69a/7

**teğkebbür Ar. Büyükleme**

t.4b/10, 120a/15, 126b/3, 133a/12, 135a/19, 185a/8, 185b/2, 185b/11, 185b/11, 185b/13, 185b/14, 186b/14, 186b/14, 189a/9, 191b/7, 191b/11, 191b/19, 192a/8, 192b/18, 193a/1, 193a/5, 195a/10, 195b/5  
t.+dür 191b/15, 192b/14  
t.+e 195a/6  
t.+i 185b/9  
t.+leri 185b/14

**teğkebbürlik Ar.+T. Kibirlik**  
t.80b/14, 92a/19, 135a/18, 187a/17, 192b/3, 193a/3  
t.+i 185b/7

**teğkellüm Ar. Konuşma**  
t.90a/8, 155a/13  
t.+e 12a/10

**teğkĵd Ar. Sağlamaştırma, kuvvetlendirme, pekiştirme**  
t.34b/3, 39b/15, 79a/14, 117a/2  
t.+i 83ah/51, 194a/9  
t.+ler 87bh/32

**teğkin Tekin**  
t.54a/10

**teğklĵf Ar. Öneri, vergi**  
t.46a/10, 46b/12, 46b/17, 94a/5, 136b/1, 139b/9, 154a/9, 167a/5  
t.+le 157b/6

**teğkmĵl Ar. Tamamlama, tüm**  
t.68a/11  
t.+i 4a/16  
t.+inde 68a/3  
t.+ine 3b/17, 75a/12  
t.+inünĵ 110a/3

**teğkrār Ar. Yine**  
t.8a/2, 9a/16, 10b/4, 12a/11, 22a/4, 33b/12, 38a/9, 38a/12, 55b/1, 66a/7, 78ah/3, 78bh/33, 79bh/8, 80ah/21, 88b/18, 154b/13, 164a/17, 195a/19, 196a/7

**teğkrĵm Ar. Saygı gösterme**  
t.65a/16, 171b/16

**teğkye Ar. Tekke, dayanma, güvenme**  
t.178b/7

**teğkĵb Ar. Yalanlama**  
t.15b/8

**teğlaffūz Ar. Söyleyiş, söyleniş**  
t.93a/12

**teğlaĵĵĵ Ar. anlayış, görüş, değerlendirme**  
t.170a/11

**teğlat'tuf Ar. Nazikane muamele etmek**  
t.122b/17, 156b/11, 158a/8, 158a/15, 172a/16  
t.+a 122a/17  
t.+dan 158a/3  
t.+ıla 157b/13, 158a/5

**teğlāt'um Ar. Çalkantı**  
t.82a/1  
t.+ı 98a/9

**teğlbĵsāt Ar. Hile yaparak aldatmalar**  
t.160a/5

**teğlbĵslik Ar. Hilecilik**  
t.+ile 147b/5

**teğlbiye Ar. Hazırların hac sırasında, lebbeyk allahümme lebbeyk, demesi**  
t.6a/6

**teğlef Ar. Ölme, boşa gitme**  
t.53b/5, 58b/5, 130b/19, 157a/8  
t.+dür 172b/9

**teğlĵĵf Ar. Uzlaştırma, bir araya getirme, cem ve tertip etme**  
t.26b/12, 26b/16, 169a/19, 173b/11  
t.+ine 26b/14, 26b/18

**teğlĵĵn Ar. Düşünce aşılama, telkin**  
t.62a/9  
t.+i 159b/7

**teğmām öz. is.**  
t.23b/7

**teğmāšā Far. Seyretme, izleme**  
t.54a/14  
t.+ya 80bh/20

**teğmcĵd Ar. Ululama, ağırlama, sabah namazından önce minarelerden okunan niyaz ilahisi**

- t.169a/18  
**temekkün Ar. Yerleşme**  
t.+den 77b/2  
**temennâ Ar. Temenni ve rica etme**  
t.76ah/40, 89a/11, 148a/2  
t.+sı 134a/6  
**temerrüd Ar. Dikbaşlılık, direniş**  
t.162b/14  
**temessük Ar. Tutunma, sarılma**  
t.85a/9  
t.+den 194a/15  
t.+i 103b/13  
**temettuŖ Ar. Kazanma, kar etme, toplama**  
t.114a/5, 114a/5, 186b/17  
**temettuŖât Ar. Kazanmalar**  
t.147b/8  
**temevvüc Ar. Dalgalanma**  
t.144a/15, 168b/6, 194b/10  
**temeyyüz Ar. Kendini gösterme, sivrilme**  
t.68a/16, 93a/19, 106b/1, 136a/3, 140b/14, 142a/3,  
154a/10, 188a/10, 190a/10  
t.+de 116b/6  
t.+e 98a/10, 116b/5  
**temjîm öz. is.**  
t.24b/12, 26b/1  
**temirşân bin palâş öz. is.**  
t.48bh/40  
**temkîj Ar. Sağlamlık, ihtiyatlı davranma**  
t.183b/11  
**temmet Ar. Bitti, tamam oldu**  
t.200a/17  
**temrîj Ar. Hafifçe sürme, ovuşturma**  
t.169a/19  
**temşîl Ar. Söz gelişi, benzetme, örnek**  
t.87b/5, 106b/8, 106b/8  
**temşiyet Ar. yürütme, meydana gelmesini kolaylaştırma**  
t.82ah/8  
**temür öz. is.**  
t.49a/1, 49a/6  
**temzîc Ar. Karıştırıp yedirmek**  
t.169b/6  
**temzîk Ar. Yırtmak, paralamak**  
t.122a/11  
t.+inden 122a/11  
**ten Far. Gövde, beden, kişi, insan vücudunun dış yüzü**  
t.128b/5, 141a/19, 141b/1, 158a/11  
t.+de 2b/9, 134a/11  
t.+den 53a/2, 59a/7  
t.+dürler 47a/18, 48a/3  
t.+ürj 81a/6, 158a/11  
**ten-güdâz Far. Beden yakan, can yakan**  
t.168a/16  
**tenâsüb Ar. Uygunluk, orantı**  
t.105b/6  
**tenaŖum Ar. Bolluk içinde yaşama**  
t.123a/13, 130b/12, 164b/4  
t.+a 116b/2  
**tenâvül Ar. Alıp yeme**  
t.77bh/41, 80ah/58, 80bh/39, 128a/16, 171b/6, 171b/10,  
171b/12  
t.+i 171b/3, 171b/16  
t.+inde 171b/4  
t.+inden 169b/13  
**tenbjh Ar. Uyarı, tembih**  
t.17b/19, 34b/2, 83bh/5, 84a/6, 117a/4, 123a/18, 141a/3,  
142a/17, 162b/4, 174b/13, 182b/15, 198b/18  
t.+dür 155b/3  
t.+i 83b/18, 122b/12, 126b/3, 149a/3  
**tenbjhât Ar. Tembihler, uyarılar**  
t.166b/7  
**tendürüstlik Far.+T. Sağlam yapılilik, sağlamlılık**  
t.105a/8  
**tenevvüŖ Ar. Çeşitlilik**  
t.125b/7  
**tenezzüh Ar. Gezinti**  
t.100a/19, 166b/7, 190b/3  
**tenezzül Ar. Alçalma, alçakgönüllülük**  
t.89ah/45, 89ah/58  
**tenfîz Ar. Hükümünü yürütme**  
t.172b/7  
**tenğîz Ar. Zindeliğini kaybetmek, yaşantısında sefa bırakmamak**  
t.192b/4  
**tenhâ Far. Tek başına, ıssız yer**  
t.17a/15, 20a/15, 34b/15, 83ah/57, 83bh/3, 83bh/7,  
119a/15, 189b/14  
t.+ca 83ah/56  
t.+da 9b/4  
**tenkiye Ar. Ayıklayıp temizleme, kalın bağırsağa su verme**  
t.+sile 121a/10  
**tenkîj Ar. Nikahlama**  
t.83ah/36  
**tenvîr Ar. Aydınlatma, ışılandırma**  
t.100b/8  
**tenzîc Ar. Kıvam buldurmak, olgunlaştırmak**  
t.172a/16  
**tenzîh Ar. Arındırma, uzak tutma**  
t.88b/12, 164b/19  
**tenzîl Ar. İndirme, indirim**  
t.149b/13, 185b/8  
**ter Far. Islak, taze, ter**  
t.+dür 148b/9, 172a/18, 172b/1  
**ter-dâmen Far. İffetsiz, namussuz**  
t.+lerden 107a/5  
t.+leri 82a/10  
**terâdüf Ar. Birbirini takip etme, birbirinin arkasından gitme**  
t.166b/1, 177b/5  
**teraħhumen Ar. Acıyarak, merhamet ederek**  
t.33b/4  
**terâkîb Ar. Terkipler, tamlamalar, takımlar**  
t.+ürj 169a/16  
**terâkîj Ar. İlerleme, gelişme**  
t.50a/7  
**terâvîj Ar. Ramazan ayında yatsı ile vitir namazı arasında kılınan yirmi rekatlık namaz, teravih**  
t.34a/10  
t.+i 34a/9  
**terâyîb Ar. Göğüs kemikleri**  
t.172a/7  
**terâzü Far. Terazi, tartı**  
t.+nürj 76bh/44  
t.+si 110a/5, 110a/6  
t.+sine 104a/5, 104b/19  
**terbiye Ar. Yetiştirme, eğitim, cezalandırma**  
t.106a/14, 116b/3, 117b/14  
t.+siçün 112a/15  
**terbiyet krş. terbiye**  
t.88bh/50, 106a/13, 106a/15, 117a/13, 168b/8, 169b/11  
t.+i 111a/1  
t.+inde 116b/6, 168b/11  
t.+le 170a/6  
t.+leri 75bh/9  
**terceme Ar. Çeviri**  
t.2b/8, 67b/10  
t.+si 124a/5  
**tercîj Ar. Yeğleme, tercih**  
t.37b/2, 54b/8, 75bh/26, 107a/17, 138a/1, 176a/10  
**tereddüd Ar. İkciklenme, kararda ve düşüncede gidip gelme**  
t.30b/3, 99b/3, 147b/9, 196b/13  
**tereffüŖ Ar. Yükselme, yukarı kalkma**  
t.192a/8  
**terğîb Ar. Rağbet ettirme, istek uyandırma**  
t.93a/6, 95b/3, 123a/18, 197b/16  
t.+i 87a/2, 95b/8  
**terŖîb Ar. Çok korkutma**  
t.180b/9  
**terk Ar. Bırakma, vazgeçme**

t.6b/10, 17b/3, 26a/6, 33b/15, 37b/11, 40a/6, 40a/6, 62b/11, 66b/13, 70b/18, 72a/2, 72b/1, 74a/15, 80b/17, 81b/14, 85a/18, 101a/2, 101b/4, 122b/11, 131b/15, 139a/7, 139a/9, 140a/1, 148b/3, 152a/8, 152a/11, 155b/3, 157a/15, 157b/15, 159b/6, 159b/11, 179b/14, 181b/9, 181b/9, 181b/10, 181b/10, 183a/3, 183a/7, 188b/18, 191b/6  
t.+i 85a/1, 85a/13, 85a/15, 155b/18, 156a/6  
t.+idür 160b/14  
t.+in 84a/8  
t.+inden 155b/17  
**terkiye Ar. Artırmak, yükseltmek**  
t.160a/6  
**terkiyb Ar. Birleştirme, terkip**  
t.169a/19, 172a/13, 173b/7, 173b/8, 173b/9  
**terkim Ar. Yazma, rakam atma**  
t.2a/12  
**tersā Far. Hristiyan, İsevi**  
t.1b/11, 47a/9  
**tertjb Ar. Dizme, düzenleme**  
t.31b/1, 31b/15, 89ah/39, 169b/7, 171b/18  
t.+i 170a/2  
t.+lerinde 10a/3  
**tertibet krş. tertib**  
t.+i 127b/7  
**tertil Ar. Usulüne, kaidesine göre okuma**  
t.69a/16  
**terviç Ar. Değerini artırma, yaygınlaştırma**  
t.+le 26b/17  
**tesāhül Ar. Kolay görerek ihmal etme**  
t.114b/2, 122b/3, 180b/4  
**tesārif Ar. Allah'ın dilediği gibi hüküm**  
t.98b/15, 140a/10, 150b/4, 150a/8, 168b/9, 199a/13  
t.+i 77b/11  
t.+inün 140b/7  
**tesāvjl Ar. Kötü olanı iyi göstermeler**  
t.197b/6, 200a/14  
**tesāvjr Ar. Tasvirler, resimler**  
t.161b/5  
**tesbjñ Ar. Tespih, süphanallah sözünü söylemek**  
t.69b/4, 69b/7, 127b/13, 127b/14  
t.+dür 73a/14  
**tesdjd Ar. Uzunluğuna doğrultma, hayırlı işe yöneltme**  
t.142a/2, 145b/5  
**tesellj Ar. Avutma**  
t.76ah/7  
**tesñjn Ar. Isıtma, ısıtılma, kızdırılma**  
t.169b/1  
**tesñjr Ar. Ele geçirme**  
t.50a/8, 88bh/30  
t.+i 83bh/56  
t.+e 59b/3, 81ah/39, 83ah/45  
**tesñjrāt Ar. Teshireler, ele geçirmeler**  
t.168b/10  
**teōşjr Ar. Bir şeyde eser ve nişan bırakma**  
t.14b/18, 106a/15, 116a/9  
t.+i 94a/15, 145b/2  
**teōşjrāt Ar. Tesirler, etkiler**  
t.+ı 173b/14  
**teskijn Ar. Sakin kılma, yatıştırma, bir harfi sakın okuma**  
t.10a/14, 78ah/56, 88ah/29, 155a/19, 169a/18, 169b/2, 194a/19  
**teskiye Ar. Sulama, su verme**  
t.85b/1, 177a/12  
t.+sile 85a/19  
**tesljm Ar. Doğrulama, sahibine verme**  
t.2a/3, 8b/14, 27b/18, 36a/1, 44a/15, 44a/17, 48bh/19, 55b/7, 56a/13, 57b/15, 59b/3, 95a/17, 96b/6, 96b/13, 97a/16, 99a/6, 147b/7  
**tesljmāt Ar. Teslimler, doğrulamalar, sahibine vermeler**  
t.5a/1  
**tesmiye Ar. Adlandırma, ad koyma, isim verme**  
t.4a/5, 14b/2, 15b/19, 29b/7, 38a/10  
**tesnjm Ar. Cennet ırmaklarından biri**  
t.187b/18

**tesvjlāt Ar. Kötü bir şeyi güzel göstererek anlatmalar**  
t.185b/19  
**tesviye Ar. Eşitleme, düzleme**  
t.125b/15  
**teşbjñ Ar. Benzetme**  
t.122a/12, 139b/17, 193b/16, 194a/13, 194a/14  
**teşeffj Ar. Şifa bulma, iyileşme**  
t.196b/4, 196b/12  
**teşehhüd Ar. Namazda oturarak ettehiyyatü duasını okuma**  
t.68a/9  
**teşennüc Ar. Buruşma, adale kasılması**  
t.173b/3  
**teşñjs Ar. Ayırt etme, kişilik kazandırma, tanı**  
t.87b/13  
t.+i 87ah/33  
**teşkiļ Ar. Şekillendirme, oluşturma**  
t.169b/14  
**teşrif Ar. Şereflendirme, gelme**  
t.147b/19, 171b/16, 177a/3  
t.+i 108a/17, 162b/11  
t.+ine 181a/3  
**teşrifen Ar. Şereflendirerek, gelmek suretiyle**  
t.14b/1  
**teşvir Ar. Satılık hayvanı pazara çıkarıp gösterme, içine alma**  
t.145b/8, 148a/3, 194b/13  
**teţābuŖ Ar. Birbiri ardı sıra gitmek, pey der pey olmak**  
t.166b/1, 168b/1  
**tevābiŖ Ar. Bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, uşaklar**  
t.+i 50a/15  
t.+ile 49b/11  
t.+inden 39b/18  
**tevaqquŖ Ar. Beklenti**  
t.+in 182b/3  
t.+uñ 85ah/33  
**tevaqquf Ar. Durma, eğlenme, bekleme**  
t.33b/4, 53a/19, 86bh/53, 137a/14, 190a/3  
t.+dur 7a/8  
**tevālį Ar. Kesintisiz sürme, birbirini izleme**  
t.163a/12, 168b/1, 200a/15  
**tevārñj Ar. Tarihler**  
t.43a/12, 49a/14  
t.+de 82ah/42  
**t'evāyif Ar. Tayfalar, güruhlar, bölükler**  
t.48bh/24, 53a/16  
t.+dendürler 48bh/34  
t.+ile 48bh/28, 48bh/29  
**tevāzuŖ Ar. Alçakgönüllülük**  
t.11a/5, 79bh/1, 79bh/5, 79bh/15, 96a/12, 105b/8, 107a/14, 135a/17, 185a/5, 187b/16, 191b/8, 193b/9, 194a/1, 194b/18, 195a/1, 195a/18, 195b/1, 195b/3, 195b/6, 198a/18, 200b/3  
t.+dandur 79bh/15  
t.+dur 185b/11, 195b/7  
t.+lar 195b/11  
t.+ı 191b/7  
t.+in 195b/5  
t.+uñ 79bh/6  
**tevāzuŖ-pişe Ar.+Far. Alçakgönüllülüğü adet edinmiş olan**  
t.79bh/12  
**tevbe Ar. Tövbe**  
t.68b/4, 86bh/3, 87ah/60, 88b/6, 122b/11, 135b/13, 135b/14, 174b/2, 189b/5  
t.+si 15b/6  
t.+ye 74a/6, 122b/19  
**teveccüh Ar. Yönelme, ilgi gösterme, dönme**  
t.48a/15, 68b/13, 68b/17, 77bh/35, 84ah/19, 84ah/28, 141a/10  
**tevehhüm Ar. Kurma, kuruntuya düşme**  
t.135a/5  
**tevekkül Ar. İşi Allah'a bırakma, kadere razı olma**  
t.76ah/46, 76ah/50, 76ah/64  
**tevellüd Ar. Doğma, doğum saati**

t.116a/15, 196b/15

**tevóem Ar. İkiz, eş, benzer**

t.3b/6

**tevessüÖ Ar. Genişleme**

t.+içün 35a/8

**tevessül Ar. Girişme, el atma, sarılma**

t.16b/2

**tevfık Ar. Uydurma, uygunlaştırma**

t.3a/9, 50a/0, 50a/8, 51a/8, 57b/16, 59a/3, 69b/17, 82a/1, 93b/4, 132b/18, 201a/11

t.+i 82a/15, 94a/8

**tevfıkāt Ar. Uydurmalar, uygunlaştırmalar**

t.52b/1, 107b/18

**tevfır Ar. Çoğaltma**

t.50a/8

**tevñhd Ar. Birleme, birleştirme, bir sayma, Allah'ın birliğine inanma**

t.4a/13, 60b/12, 61b/6, 82a/5, 93a/12, 98a/6, 143a/10, 149b/16, 150a/12, 163b/5, 165b/6

t.+dür 98a/3, 165a/18

t.+i 62a/7, 62a/9, 72b/2, 88b/19, 98b/2

t.+ün 61b/8, 143a/9

**teövjl Ar. Sözü çevirme, söze başka anlamlar vermeye çalışma**

t.78bh/21

**tevkjÖ Ar. Padişah buyruklarına çekilen nişan**

t.165b/1

**tevrāt Ar. Dört mukaddes kitaptan Hz. Musa'ya ineni**

t.71b/14

t.+da 36b/19

t.+la 47bh/9

t.+larında 18b/2

t.+ı 47bh/46

**tevrjt krs. tevrāt**

t.+de 143a/13, 143b/10

**tevsen Far. Başı sert at, dikbaşı adam**

t.2a/10

**tevsjÖ Ar. Genişletme**

t.35a/13

**tevvābj Ar. Çok tövbe kabul eden Tanrı'ya dair**

t.181b/3

**teyemmüm Ar. Su bulunmayan hallerde toprak ve sayır ile abdest alma, teyemmüm**

t.28b/10

**teyemmünen Ar. Uğur sayarak**

t.9a/4

**teöyjđ Ar. Sağlamaştırma, kuvvetlendirme**

t.50a/5, 142a/2, 106a/14, 107b/18, 147a/14

t.+i 89b/3

t.+imüz 177a/4

**teym öz. is.**

t.20b/17, 29b/4

**težekkür Ar. Ele alınma**

t.85a/8

**težellül Ar. Zillate katlanma, alçalma, küçülme**

t.195b/6

**tezevvüd Ar. Yol için yanına azık, yiyecek alma**

t.90a/15

**tezeyyün Ar. Bezenmek, süslenmek**

t.157a/16, 191b/8

**težkjr Ar. Hatırlatma**

t.+dür 180b/5

**tezkiye Ar. Aklama, temiz etme**

t.77a/4, 109a/19, 134a/1, 193b/10

**tezvjc Ar. Evlendirme**

t.19a/6, 83ah/36

t.+e 9a/10

**tezvjd Ar. Azıklandırmak**

t.165a/16

**tezvjr Ar. Ara bozuculuk**

t.83b/16

t.+i 39b/14

**tezyjn Ar. Süsleme, süslenme**

t.33b/14

**t'ıbb Ar. Tıp**

t.193b/4

**t'fl Ar. Küçük çocuk**

t.88ah/21, 116b/3, 117a/12, 117b/13, 154a/10

t.+a 82b/16

t.+da 116b/6, 116b/7

t.+ı 116b/18

t.+uñ 82b/15, 106a/16, 116b/13

**t'ññl Ar. Dalak**

t.172a/7, 172b/13, 199a/18

t.+e 173a/12

**t'ñıl- Tıklamak**

t.-up 7b/18

**t'ılsım Ar. Tılsım, esrarlı bir güç taşıdığına inanılan şey, büyü**

t.51a/9

**tırāş Far. Yontmak, yonma, kesmek**

t.12b/11, 19a/18, 89bh/16, 89bh/19, 89bh/22, 89bh/30

t.+ında 89bh/27

**t'ırāz Ar. İpek ve sırma ile işleme**

t.47bh/41

**t'ırāzende Far. Donatan, nakşeden, süslendirici**

t.53a/12

**t'ıybe Ar. Güzel, helal, temiz**

t.170a/13

**tıcāret Ar. Alım satım, ticaret**

t.6b/2, 29b/13, 34b/14, 97b/1, 114a/10

t.+de 6b/3, 9a/8

t.+den 25a/6

t.+e 9a/4, 9a/8, 87b/19

**tıfljs öz. is. Yer adı**

t.54b/2

**tığ Far. Kılıç**

t.+i 57b/15, 179a/5

**(t'ığrul) tıgın öz. is.**

t.48a/9

**tıh Ar. Çöl**

t.+inde 109b/5

**tıkrjt öz. is. Yer adı**

t.35b/5

**tılāvet Ar. Güzel Kur'an okuma**

t.16a/11, 34b/12, 40a/15, 166b/8

**tılmjz Ar. Öğrenci, talebe**

t.48bh/20, 156a/13

**tımār Far. Hayvan temizleme**

t.11b/19

**t'ın Ar. Balçık, çamur, toprak**

t.2b/17

**t'inet Ar. Yaratılış, cibillet**

t.59b/10, 79b/15, 79b/16, 150a/1

t.+in 172a/13

**tinnjl Ar. Zehri çok bir yılın**

t.81b/2

**tjr Far. Ok**

t.48bh/13, 79ah/2

**tjr-endāz Far. Okçu**

t.25a/10

**tjre Far. Karanlık, bulanık, koyu**

t.58b/12, 60b/8, 60b/8, 83b/12, 90b/16, 93b/5, 98a/1,

107b/9, 134a/6, 141a/13, 150a/15, 153b/6, 164a/12,

174a/17, 175a/12, 186a/6, 200a/11

**(ebū dāvud) tirmizj öz. is.**

t.+den 85a/11

**tiryāğ Ar. Panzehir, afyon**

t.+in 181b/2

**tisÖa Ar. Dokuz**

t.47a/16, 51b/18, 52a/15, 52b/11, 53a/1, 56a/16, 60b/4

**tisÖjn Ar. Doksan**

t.47a/16

t.+den 49b/3

**tiye Ar. Çöl, kuru yer, sahra**

t.174a/18

**tjz Far. Keskin, sivri, çabuk, tez**

t.82ah/52, 92a/17, 106a/19, 111a/11, 134b/1, 134b/10,

134b/11, 168b/11, 185a/9, 195b/8, 197a/4, 197a/4

**tjzce Far.+T. Tezce, keskince**

t.90bh/40

**tjzjn öz. is. Yer adı**

t.35b/2  
**tijlik Far.+T. Tezlik, keskinlik**

t.82ah/17

**t'oğmiş Doğmuş**

t.78ah/8

**toğ Tok, doymuş**

t.+128a/13

**toğ temür öz. is.**

t.49a/1

**toğat(d) öz. is. Yer adı**

t.+a 56a/7

t.+da 56b/15

**t'oğsan Doksan**

t.29b/16, 31a/13, 40a/19, 48b/3, 48b/10, 50a/2, 50b/8, 50b/10, 50b/11, 51a/14, 61b/2, 61b/5, 81b/3, 84b/10, 173b/12

**t'oğuz Dokuz**

t.18a/11, 19b/19, 20a/18, 21a/2, 31a/12, 32b/7, 36a/4, 38b/12, 42a/5, 42a/18, 42b/1, 42b/19, 43b/10, 43b/11, 44a/3, 47bh/10, 48a/3, 48ah/58, 48bh/22, 50a/11, 52a/14, 52ah/2, 52ah/4, 53a/13, 53b/7, 55a/1, 56a/1, 57b/12, 61b/2, 81b/3, 84b/10, 130b/17, 173b/11, 173b/12, 183b/8, 192a/15

t.+da 48ah/28

t.+dur 86b/4

t.+ı 22b/17, 42b/16, 84b/10, 192a/16

t.+ında 19b/17, 21b/1, 21b/14, 27b/5, 48b/4, 48b/10, 50a/2

**t'oğuzuncu Dokuzuncu**

t. 8a/10, 78bh/25, 84ah/56, 133a/18, 115b/9, 137a/2, 139a/2, 150b/8, 160b/17

**toli öz. is.**

t.48b/6, 48b/6

**t'oli krş. t'olu**

t.61b/2

**t'olu Dolu**

t.54b/16

t.+sınca 79b/10

**t'omaliç öz. is. Yer adı**

t.49b/11

**t'on Don, giysi**

t.40a/15

t.+ı 46b/19, 47a/1

**t'op Top, savaş aracı**

t.53b/9, 56a/5, 56a/9, 56a/12, 56b/6, 58b/10, 58b/11

t.+ını 176a/18

t.+lar 57b/10, 58b/1, 58b/8, 58b/9

**t'opçı Topçu, bir askeri sınıf**

t.+dan 60a/2

**toprak(ğ) Toprak**

t.47a/6, 77ah/45, 106b/15, 128a/6, 129a/16, 131b/13, 131b/18, 161a/9, 168b/10, 187b/13, 192a/5

t.+a 44a/19

t.+da 77ah/38

t.+dur 192a/7

t.+da 77bh/5

t.+ı 169a/1

t.+ıla 199b/7

t.+ın 131b/12, 162b/13, 179a/5, 198b/11, 200a/15

t.+ından 198b/10

t.+uğ 169a/3

**t'opuk Topuk**

t.+larına 64b/3, 64b/17, 64b/17, 66a/2

t.+larından 12b/7

**tozlu Tozlu, toza bulaşmış**

t.103a/15

**t'oz Toz**

t.85ah/4

**töhmet Ar. Suç, töhmet**

t.93b/7, 137b/4

t.+ler 90bh/25

**töz Töz, kök**

t.+ine 134b/8

**t'rablus öz. is. Yer adı**

t.57a/1, 57a/7, 58a/4

**t'räblus krş. t'rablus**

t.35b/4

**t'rabzon öz. is. Yer adı**

t.51a/12

**tü Far. Kat, katmer**

t.52ah/7

**t'übā Ar. Cennet ağacı, güzellik, hoşluk**

t.187a/9

**t'übā lek Ar. Ne mutlu sana**

t.89a/18

**t'ufān Ar. Pek şiddetli yağmur**

t.169a/14

**t'ufüliyyet Ar. Çocukluk, küçüklük**

t.+de 116a/18, 116b/2

**t'uğra öz. is.**

t.49a/1

**t'uğra Tuğra**

t.52a/3

**t'uğrul öz. is.**

t.48a/5, 48a/9, 49a/3, 49a/4

t.+uğ 89ah/50

**t'uğyān Ar. Taşkınlık, azgınlık, taşkın**

t.3a/1, 5a/13, 6a/16, 6b/17, 25a/1, 51a/9, 81ah/31, 146b/12, 199a/11

t.+a 79ah/16, 114a/12

t.+dur 188b/18

t.+ı 55a/17, 171b/5

**tuhfe Ar. Armağan, hediye**

t.4b/19, 148a/6

t.+si 148a/8

t.+yi 142a/6

**tuhm Far. Tohum**

t.+ı 117a/12, 120a/15, 132b/13

t.+ın 117a/8, 162b/13

**t'ül Ar. Uzunluk, boylam**

t.35b/12

t.+ı 8a/2, 77a/19, 127b/2

**tuley'tula öz. is. Yer adı**

t.38a/18

**t'ulū' Ar. Doğuş**

t.2a/11, 101b/16

t.+ı 167b/9

**t'umānis öz. is. Yer adı**

t.54b/2

**t'umānjnet Ar. Hareketsizlik, sükunet, özellikle namazda hareketsizlik ve sükunet**

t.159b/6

**t'u'ome Ar. Yiyinti, lokma, çeşni, tat**

t.55b/1, 55b/16, 56b/4, 59b/15, 199b/6

**tunca öz. is. Yer adı**

t.51b/11

**tür öz. is.**

t.48ah/42, 48ah/43, 48ah/45

**t'ur- krş. dur-**

t.-amayup 57a/9

**tura < İbr. Yasak, kanun, nizam**

t.34b/9

**t'urañ öz. is.**

t.49a/4

**turak öz. is.**

t.49a/2

**t'urmağ Durmak**

t.+dan 16b/14

**turra krş. tura**

t.34b/8

**t'uruğ Ar. Yollar**

t.193b/4

**t'üs öz. is. Yer adı**

t.38b/1

**t'ütj Far. Papağan, dudu kuşu**

t.2b/9, 3b/13

**t'uyür Ar. Kuşlar**

t.2a/2, 80bh/34, 127b/7

t.+a 6b/9

t.+ı 79ah/62

t.+lar 127b/7

t.+ları 89a/18

**tüccār Ar. Tacirler**

t.193a/2

**tüccārlik Ar.+T. Tüccarlık**

t.36b/10

**tüfeng Far. Tüfek**

t.53b/9

t.+i 56a/12, 58b/10

t.+üñ 58b/11

**tükürmek Tükürmek**

t.+den 117a/1

**tünd-hüy Far. Sert huylu**

t.134b/6

**türāb Ar. Toprak**

t.169b/11

**(ebū) türāb öz. is.**

t.41b/4

**türābj Ar. Toprakla ilgili**

t.169a/4

**türbe Ar. Mezar üzerine çatılmış yapı**

t.45a/4

**türemiş öz. is.**

t.49a/6

**türk Türk**

t.+den 49a/10

**türkj T.+Ar. Türkçe**

t.+ye 2b/8

**türkmān Türkmen**

t.+ından 56b/16

**türre Ar. Batıl, herze, saçma**

t.142b/10, 142b/13, 142b/18

**tüster öz. is. Yer adı**

t.35b/8

**(sehl bin Ŗabdu'llāh) tüsterj öz. is.**

t.+den 117a/17

**tüt- Tütmek**

t.-mez 128a/19

**tütsi Tütsü**

t.25b/1

**tütün Tütün, duman**

t.128a/19

**tüvānā Far. Güçlü**

t.92a/3

**tüy Tüy**

t.134a/18, 134a/19, 134a/19, 134b/1, 134b/2

t.+i 44b/4, 92a/8, 134a/15, 134b/7

t.+lerin 116a/1

t.+lerüñ 64a/5

t.+üñ 64a/4

**tüyli Tüylü**

t.+dür 44a/10

**u****u Far. Ve, dahi, hem, ile**

u.1b/1, 1b/1, 1b/4, 1b/8, 1b/11, 1b/12, 1b/12, 1b/13, 2a/2, 2a/3, 2a/5, 2a/6, 2a/8, 2a/8, 2a/13, 2a/13, 2a/15, 2a/19, 2b/4, 2b/12, 2b/13, 3a/3, 3a/3, 3a/6, 3a/10, 3a/11, 3a/14, 3a/14, 3a/16, 3b/2, 3b/3, 3b/7, 3b/13, 3b/14, 3b/16, 3b/17, 3b/19, 3b/19, 4a/1, 4a/2, 4a/4, 4a/6, 4a/6, 4a/11, 4a/12, 4a/14, 4a/14, 4a/14, 4a/14, 4a/16, 4a/19, 4b/2, 4b/2, 4b/3, 4b/3, 4b/7, 4b/11, 4b/12, 4b/12, 5a/8, 5a/10, 5a/11, 5a/11, 5a/12, 5a/17, 5b/5, 5b/8, 5b/9, 5b/9, 5b/10, 5b/10, 5b/11, 5b/16, 5b/16, 5b/17, 5b/18, 6a/9, 6a/16, 6b/9, 6b/10, 6b/10, 6b/10, 6b/18, 6b/19, 7a/7, 7a/8, 7a/15, 7a/16, 7a/16, 7a/16, 7a/16, 7a/17, 7a/18, 7b/3, 7b/5, 7b/6, 7b/6, 7b/7, 7b/16, 8a/3, 8a/4, 8a/9, 8b/5, 8b/13, 8b/17, 8b/17, 9a/2, 9a/6, 9b/13, 10a/10, 10a/15, 10b/10, 10b/14, 11a/4, 11a/5, 11a/6, 11a/6, 11a/7, 11a/7, 11a/7, 11a/8, 11a/8, 11a/9, 11a/13, 11b/17, 12a/19, 12b/3, 14b/6, 15a/4, 15a/5, 15a/17, 15a/18, 15a/19, 15b/7, 15b/18, 16a/2, 16a/2, 16a/10, 16a/11, 16a/19, 16b/12, 16b/14, 17a/2, 17a/11, 17a/12, 17a/12, 17a/13, 17a/13, 17b/8, 17b/10, 18b/4, 20a/13, 20a/14, 20b/3, 20b/3, 20b/7, 20b/9, 20b/9, 20b/9, 20b/9, 20b/12, 21b/12, 21b/19, 22b/3, 24a/2, 24a/11, 24a/16, 24b/1, 24b/2, 24b/6, 24b/13, 25a/15, 25b/8, 26a/4, 26a/11,

28a/17, 28b/1, 28b/12, 29a/8, 29a/11, 29a/14, 29b/7, 29b/13, 29b/13, 29b/13, 29b/14, 30b/9, 31a/9, 31b/4, 31b/7, 31b/12, 32b/7, 34a/19, 34b/1, 34b/2, 34b/15, 35a/15, 35b/12, 35b/12, 36a/13, 36b/16, 38b/14, 38b/15, 39a/13, 41a/11, 42a/18, 43b/19, 44a/9, 47a/9, 47b/4, 47bh/15, 47bh/16, 47bh/19, 48ah/9, 48ah/10, 49b/18, 49b/18, 50a/3, 50a/6, 50a/10, 51a/7, 51b/1, 51b/7, 51b/9, 51b/10, 51b/10, 51b/10, 51b/10, 51b/11, 51b/12, 51b/16, 51b/17, 52a/1, 52a/2, 52a/7, 52a/9, 52a/15, 52a/19, 52ah/1, 52b/4, 52b/11, 52b/18, 53a/11, 53a/15, 53a/15, 53b/5, 53b/5, 53b/6, 53b/8, 53b/10, 53b/19, 54a/1, 54a/2, 54a/4, 54a/6, 54a/11, 54a/13, 55a/5, 55a/13, 55a/14, 55a/17, 55b/17, 56a/2, 56a/10, 56b/3, 56b/3, 56b/5, 57a/1, 57a/12, 57b/3, 57b/4, 57b/12, 57b/17, 58a/6, 58a/13, 58a/13, 58a/16, 58b/6, 58b/17, 58b/17, 58b/18, 59a/6, 59a/6, 59a/9, 59a/13, 59a/13, 59a/13, 59a/15, 59a/19, 59b/4, 59b/6, 59b/8, 59b/10, 59b/16, 59b/16, 60a/14, 60b/3, 60b/7, 60b/10, 60b/13, 60b/13, 60b/13, 60b/13, 61b/1, 62b/17, 63a/17, 63b/13, 64b/5, 64b/5, 64b/6, 65a/16, 65a/16, 65a/16, 66a/10, 66b/16, 68a/5, 68a/12, 68a/17, 68b/3, 68b/3, 69a/5, 69a/16, 69b/19, 72a/2, 72a/6, 72a/10, 73b/19, 74a/7, 75b/14, 75bh/7, 75bh/11, 75bh/19, 75bh/30, 76a/11, 76a/13, 76a/15, 76a/15, 76ah/26, 76b/1, 76b/16, 76b/17, 76bh/7, 76bh/34, 76bh/47, 76bh/48, 76bh/48, 76bh/54, 77a/3, 77a/5, 77a/6, 77a/12, 77a/14, 77a/19, 77a/19, 77ah/2, 77ah/6, 77ah/27, 77ah/51, 77b/1, 77b/1, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/3, 77b/5, 77b/5, 77b/15, 77b/15, 77b/15, 77b/16, 77b/16, 77b/16, 77b/17, 77b/18, 77bh/28, 78a/1, 78a/1, 78a/4, 78a/6, 78a/6, 78a/7, 78a/7, 78a/8, 78a/9, 78a/10, 78a/14, 78a/14, 78ah/10, 78ah/14, 78ah/56, 78ah/57, 78bh/14, 78bh/27, 78bh/31, 78bh/36, 79a/3, 79ah/8, 79ah/9, 79ah/10, 79ah/16, 79ah/41, 79b/4, 79bh/9, 79bh/9, 79bh/11, 79bh/31, 80a/18, 80ah/26, 80ah/30, 80ah/31, 80ah/36, 80ah/37, 80b/2, 80b/3, 80b/5, 81ah/31, 81b/14, 81b/14, 81bh/4, 81bh/4, 81bh/28, 81bh/35, 81bh/35, 81bh/36, 81bh/40, 81bh/46, 81bh/47, 81bh/51, 82a/5, 82a/9, 82a/13, 82a/18, 82a/18, 82a/18, 82a/19, 82ah/10, 82ah/10, 82ah/23, 82ah/26, 82b/9, 82b/10, 82b/12, 82bh/7, 82bh/15, 83ah/29, 83ah/30, 83ah/38, 83b/6, 83b/8, 83b/8, 83b/8, 83b/9, 83b/10, 83b/16, 83bh/15, 83bh/21, 83bh/27, 83bh/33, 83bh/59, 84a/15, 84ah/19, 84ah/19, 84ah/24, 84ah/41, 84ah/42, 84ah/44, 84b/17, 84bh/14, 84bh/17, 84bh/20, 84bh/22, 84bh/27, 84bh/28, 85a/7, 85a/7, 85ah/34, 85ah/45, 85b/8, 85b/8, 85bh/2, 85bh/34, 85bh/46, 85bh/47, 85bh/49, 85bh/57, 85bh/61, 86ah/2, 86ah/2, 86ah/4, 86ah/9, 86bh/12, 87a/2, 87a/9, 87a/17, 87a/18, 87a/19, 87ah/14, 87ah/32, 87ah/32, 87ah/33, 87ah/38, 87b/2, 87b/5, 87b/8, 87b/13, 87b/14, 87b/14, 87b/15, 87b/15, 87b/15, 87b/17, 87bh/49, 87bh/49, 87bh/49, 88a/3, 88a/3, 88a/4, 88a/18, 88a/18, 88ah/11, 88ah/20, 88b/4, 88b/4, 88b/4, 88b/4, 88b/6, 88b/7, 88b/10, 88b/10, 88b/15, 88b/17, 88b/19, 88bh/2, 88bh/26, 88bh/47, 88bh/60, 89a/5, 89a/6, 89a/6, 89ah/31, 89ah/33, 89ah/37, 89ah/42, 89ah/46, 89ah/47, 89ah/48, 89b/8, 89bh/25, 89bh/37, 90ah/18, 90ah/22, 90ah/24, 90b/14, 90b/15, 90b/16, 90bh/24, 91a/14, 91a/14, 91a/16, 91a/18, 91b/6, 93a/4, 93a/8, 93a/19, 93b/2, 94a/3, 94a/7, 94a/19, 94b/3, 94b/9, 94b/11, 95a/1, 95a/10, 95a/12, 95b/6, 95b/15, 96a/7, 96a/12, 96b/4, 96b/10, 96b/15, 96b/17, 97a/14, 97a/17, 97a/19, 97a/19, 97b/6, 97b/10, 98a/2, 98a/5, 98a/6, 98a/7, 98a/8, 98a/8, 98a/10, 98a/15, 98b/4, 98b/7, 98b/13, 98b/16, 98b/16, 99a/6, 99b/3, 99b/7, 99b/12, 99b/15, 99b/19, 100a/6, 100a/7, 100a/7, 100a/7, 100a/7, 100a/15, 100a/15, 100a/15, 101b/3, 101b/18, 102a/4, 102a/9, 102a/13, 102b/2, 102b/2, 102b/2, 102b/2, 102b/14, 103b/12, 104a/5, 104a/6, 105b/8, 105b/8, 105b/10, 105b/11, 105b/11, 105b/16, 105b/19, 106a/3, 106a/6, 106a/7, 106a/8, 106a/9, 106b/4, 106b/7, 106b/10, 106b/15, 107a/8, 107a/12, 107b/3, 107b/9, 107b/13, 108a/3, 108a/4, 108a/4, 108a/4, 108a/8, 108a/10, 108a/11, 108a/13, 108b/16, 109a/3, 109b/8, 109b/13, 109b/15, 110a/2, 110a/3, 110a/3, 110a/10, 110a/17, 110a/18,

110a/18, 110a/18, 110b/2, 110b/13, 110b/19, 111a/1, 111a/1, 111b/16, 111b/17, 111b/19, 111b/19, 111b/19, 112a/14, 112a/16, 112a/16, 113a/7, 113a/9, 113a/19, 113b/11, 113b/13, 114a/3, 114a/6, 114a/7, 114a/12, 114a/13, 114b/3, 114b/3, 114b/3, 114b/3, 114b/3, 114b/4, 114b/7, 115a/1, 116a/8, 116a/10, 116a/11, 116a/11, 116a/11, 116a/12, 116a/12, 116a/12, 116a/15, 116b/2, 116b/13, 116b/13, 116b/14, 116b/15, 116b/17, 116b/17, 116b/17, 116b/17, 117a/4, 117a/10, 117a/11, 117a/15, 117a/16, 117b/15, 118b/10, 119a/10, 120a/9, 120b/6, 120b/17, 122a/6, 122a/6, 122a/7, 122a/17, 122b/2, 122b/6, 122b/17, 122b/18, 122b/18, 123a/4, 123a/8, 123a/18, 123b/5, 123b/7, 123b/17, 124a/2, 124a/2, 124a/7, 124a/7, 124a/8, 124a/9, 124a/11, 124a/12, 124a/12, 124a/13, 124a/13, 124b/4, 124b/4, 124b/4, 124b/18, 125b/8, 125b/8, 125b/9, 125b/10, 125b/10, 125b/11, 125b/11, 125b/14, 125b/15, 125b/15, 125b/17, 125b/18, 126a/1, 126a/4, 126a/11, 126a/13, 126a/14, 126b/3, 126b/4, 126b/5, 126b/5, 126b/6, 126b/9, 127a/11, 127b/2, 127b/7, 127b/7, 127b/13, 129a/2, 129b/13, 129b/13, 130b/3, 130b/4, 130b/13, 131a/8, 131a/10, 131a/13, 131a/13, 131a/14, 131a/15, 131b/12, 132a/5, 132a/8, 132a/11, 132b/1, 132b/10, 132b/10, 133a/8, 133a/13, 133a/13, 133a/17, 133b/4, 133b/5, 133b/6, 133b/6, 133b/16, 134a/4, 134a/17, 134b/1, 134b/1, 134b/8, 134b/11, 134b/18, 135a/1, 135a/6, 135a/9, 135a/9, 135a/10, 135a/11, 135a/15, 135a/16, 135a/17, 136a/2, 136a/5, 136a/17, 136a/18, 136a/19, 136b/5, 136b/7, 137a/15, 137a/17, 137a/17, 137b/6, 137b/7, 137b/7, 138a/5, 138a/9, 138a/10, 138a/18, 138b/5, 138b/7, 138b/7, 138b/9, 138b/9, 138b/13, 139a/2, 139a/8, 139a/12, 139b/1, 139b/7, 140a/2, 140a/10, 140b/3, 140b/5, 140b/6, 140b/12, 140b/13, 140b/16, 140b/16, 141a/8, 141a/8, 141a/11, 141b/10, 141b/13, 141b/16, 142a/8, 142a/8, 142a/9, 142b/3, 142b/16, 142b/19, 143a/2, 143a/2, 143a/4, 143a/16, 143b/4, 143b/11, 143b/14, 143b/15, 143b/15, 144a/2, 144a/2, 144a/5, 144b/1, 144b/4, 144b/6, 144b/9, 144b/11, 145a/1, 145a/1, 145a/1, 145a/2, 145a/2, 145a/2, 145a/16, 145b/4, 145b/4, 145b/13, 146a/6, 146b/3, 146b/12, 147a/15, 147a/16, 147a/19, 147a/19, 147b/1, 147b/6, 147b/16, 147b/19, 148a/1, 148a/17, 148a/19, 148b/1, 148b/10, 148b/11, 148b/11, 148b/14, 149a/6, 149b/16, 149b/16, 150a/2, 150a/3, 150a/4, 150a/6, 150a/7, 150a/12, 150a/14, 150a/19, 150b/5, 150b/16, 150b/17, 151b/2, 151b/15, 151b/19, 152a/8, 152a/14, 152a/19, 153a/4, 153a/6, 153a/7, 153a/12, 153b/4, 153b/6, 153b/6, 154a/2, 154a/3, 154a/4, 154a/15, 155a/10, 155a/13, 155a/14, 155a/15, 155a/17, 155a/18, 155b/4, 155b/5, 155b/14, 155b/15, 155b/15, 156b/4, 156b/5, 156b/7, 156b/11, 156b/11, 156b/14, 156b/16, 156b/18, 157a/2, 157a/2, 157a/3, 157a/5, 157a/12, 157a/12, 157a/14, 157a/14, 157a/19, 157b/3, 157b/4, 157b/13, 157b/15, 157b/16, 157b/16, 157b/18, 158a/2, 158a/3, 158a/4, 158a/5, 158a/5, 158a/8, 158a/8, 158a/15, 158a/16, 158b/4, 158b/4, 158b/5, 158b/6, 158b/6, 159a/4, 159a/4, 159a/4, 159a/4, 159a/5, 159a/8, 159a/8, 159a/11, 159a/16, 159a/16, 159a/18, 159b/1, 159b/4, 159b/4, 159b/5, 159b/6, 159b/7, 159b/17, 159b/17, 159b/17, 160a/1, 160a/5, 160a/7, 160b/10, 160b/10, 160b/14, 161a/4, 161a/7, 161a/12, 161b/2, 161b/6, 161b/7, 161b/14, 162a/2, 162a/5, 162a/6, 162a/8, 162a/10, 162a/14, 162a/16, 162a/16, 162a/17, 162a/19, 162b/1, 162b/1, 162b/5, 162b/18, 162b/18, 163a/7, 163a/12, 163a/17, 163a/17, 163b/2, 163b/3, 163b/6, 163b/10, 163b/13, 163b/19, 164a/14, 164a/19, 164b/11, 164b/17, 164b/17, 164b/17, 164b/19, 164b/19, 164b/19, 165a/2, 165a/2, 165a/3, 165a/6, 165a/15, 165a/16, 165b/2, 165b/5, 165b/5, 165b/5, 165b/7, 165b/9, 165b/10, 166a/2, 166a/3, 166a/7, 166a/12, 166a/17, 166a/19, 166a/19, 166b/1, 166b/2, 166b/5, 166b/6, 166b/6, 166b/7, 166b/8, 166b/9, 166b/9, 166b/11, 166b/14, 166b/14, 166b/16, 166b/18, 167a/2, 167a/3, 167a/4, 167a/4, 167a/4, 167a/12, 167a/18, 167a/19, 167b/2, 167b/5, 167b/10, 167b/10, 167b/11, 167b/12, 167b/12, 167b/19, 168a/1, 168a/2, 168a/2,

168a/7, 168a/12, 168a/18, 168b/2, 168b/2, 168b/5, 168b/8, 168b/9, 168b/13, 169a/13, 169a/14, 169a/14, 169a/16, 169a/16, 169b/3, 169b/7, 169b/11, 169b/19, 170a/2, 170a/5, 170a/8, 170a/12, 170a/13, 170a/18, 170b/2, 170b/5, 170b/16, 170b/17, 170b/18, 171a/2, 171a/5, 171a/6, 171a/16, 171a/17, 171a/18, 171b/15, 171b/17, 171b/17, 172a/8, 172a/17, 172a/19, 172b/1, 173a/12, 173a/12, 173a/12, 173a/13, 173b/8, 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/12, 173b/12, 173b/13, 173b/15, 173b/15, 173b/15, 173b/15, 173b/16, 173b/16, 174a/3, 174a/16, 174a/17, 174b/8, 174b/16, 174b/18, 175a/3, 175a/4, 175a/4, 175a/5, 175a/6, 175a/18, 175a/19, 175b/1, 175b/1, 175b/2, 175b/2, 175b/7, 175b/9, 175b/10, 175b/10, 175b/12, 176a/5, 176a/13, 176a/16, 176a/16, 176a/17, 176a/19, 176b/1, 176b/4, 176b/12, 177a/1, 177b/6, 178b/1, 178b/1, 179b/7, 179b/14, 180a/1, 180a/7, 180a/7, 180a/8, 180a/11, 180a/17, 180b/4, 180b/5, 180b/10, 180b/11, 181a/19, 181b/6, 181b/11, 181b/12, 181b/13, 181b/13, 181b/17, 181b/17, 181b/17, 182a/2, 182a/2, 182a/5, 182a/9, 182a/9, 182a/9, 182b/3, 182b/12, 183a/1, 183a/4, 183a/4, 183b/4, 183b/4, 183b/17, 184a/1, 184a/5, 184b/3, 184b/4, 184b/12, 185a/5, 185a/5, 185b/4, 186b/2, 186b/3, 186b/17, 187a/2, 187b/5, 187b/16, 188a/3, 188a/4, 188a/4, 188a/17, 188b/3, 188b/5, 188b/5, 188b/5, 188b/6, 188b/6, 188b/15, 189a/1, 189a/6, 189a/9, 189a/10, 189a/12, 189b/8, 190a/5, 190b/1, 190b/3, 191b/8, 191b/9, 191b/9, 191b/13, 191b/14, 191b/14, 191b/17, 192a/1, 192a/2, 192a/7, 192a/7, 192a/9, 192b/14, 192b/19, 193a/1, 193a/2, 193a/3, 193a/5, 193a/5, 193a/6, 193a/7, 193a/8, 193a/8, 193a/8, 193a/10, 193a/13, 193a/15, 193a/17, 193b/2, 193b/4, 193b/4, 193b/4, 193b/4, 193b/4, 193b/4, 193b/5, 193b/7, 193b/9, 193b/12, 193b/19, 193b/19, 194a/1, 194a/1, 194a/6, 194a/9, 194b/1, 194b/10, 194b/15, 195a/19, 195a/19, 195b/6, 195b/13, 196a/4, 196a/4, 196a/9, 197a/2, 197b/3, 197b/11, 197b/15, 198a/5, 198a/11, 198a/15, 198a/15, 198a/16, 198a/16, 198a/17, 198a/18, 198a/18, 198a/18, 198b/3, 198b/4, 198b/6, 198b/8, 198b/10, 198b/14, 199a/1, 199a/3, 199a/7, 199a/9, 199a/10, 199a/11, 199a/11, 199a/16, 199a/17, 199a/18, 199a/18, 199a/18, 199a/19, 199a/19, 199b/3, 199b/3, 199b/5, 199b/6, 199b/6, 199b/6, 199b/7, 199b/7, 199b/10, 199b/11, 199b/13, 199b/17, 199b/17, 200a/3, 200a/3, 200a/12

#### **Öubeyd öz is.**

u.28a/8, 36a/14

#### **Öubeyd Ar. Kulcağız, kölecik**

Öu.110b/6, 188a/17, 191b/17

#### **Öubeydu'llah öz. is.**

Öu.23b/6, 26a/15, 26b/7, 36a/14, 42a/12, 200a/18

#### **Öubeyde öz. is.**

Öu.10a/8, 10a/10, 23b/10, 24b/7, 35a/17, 83b/1, 153a/9, 191a/2, 200a/7

#### **Öübüdiyyet Ar. Kulluk, kölelik**

Öu.4a/18, 80a/18, 80b/4, 81ah/44, 89a/2, 91a/15, 99a/16, 107a/6, 162b/11, 176a/13, 176b/3, 194a/16, 199a/7

Öu.+de 185a/12

Öu.+den 89b/9, 189a/17

Öu.+i 84b/19

Öu.+inde 175b/3

Öu.+ine 78b/16

Öu.+leri 142b/8

#### **Öübür Ar. Geçme, gelip geçme**

Öu.49a/18, 161a/4, 161a/7

Öu.+ 142a/10

#### **Öücb Ar. Kendini beğenmişlik**

Öu.2b/13, 88b/4, 96a/16, 98a/6, 110a/18, 116a/12, 116b/13, 147a/9, 182a/16, 188a/11, 188b/6, 189a/19, 191b/12, 193b/2, 193b/8, 194a/1, 194b/1, 198a/14, 199a/8, 199a/9, 199a/11, 201a/9

Öu.+da 191b/10

Öu.+dan 188a/10

Öu.+dandur 191a/10

Öu.+dur 193b/5, 198a/13

#### **Öücb Ar. Acayıp ve şaşılacak şey**



Öu.177a/1  
**ucür Ar. Ecirler, sevaplar**  
 u.+ların 178a/17  
**ucuz Ucuz**  
 u.+ın 160b/8  
**uç Uç**  
 u.+ı 12b/7, 32b/8, 86ah/17  
 u.+ın 89bh/31  
 u.+ında 77ah/55  
 u.+ını 12b/10  
 u.+ınun 134b/17  
**uç- Uçmak**  
 u.-asın 200b/8  
**uçur- Uçurmak**  
 u.-up 59a/8  
**Öud Ar. Ut, telli bir çalgı**  
 Öu.111b/19, 158b/6  
**Öudül Ar. Vazgeçme**  
 Öu.28b/2, 79ah/12, 184b/2  
**ufatmağ(k) Ufalmak, küçültmek**  
 u.+a 154b/16  
**ufk Ar. Ufuk, kıyı, kenar**  
 u.2a/11, 147b/18  
 u.+a 25b/16  
**uğra- Uğramak**  
 u.-duğın 81a/9  
 u.-duğından 44b/12  
 u.-yup 49a/19, 60b/5, 80bh/33, 80bh/45  
**uğur Uğur**  
 u.+dan 10a/11  
 u.+ında 47b/10, 49b/3, 54a/7  
**Öuhde Ar. Sorumluluk**  
 Öu.79ah/10  
 Öu.+si 124a/8  
 Öu.+sinde 124a/19  
**uñrevj Ar. Ahiretle ilgili**  
 u.88a/12, 99a/8, 106a/9, 123a/3, 163a/6, 167a/1,  
 167a/15, 176b/7, 176b/12, 187b/1  
 u.+de 150a/8, 166b/17  
 u.+den 179b/10, 190a/6  
 u.+yi 159a/17  
**uñreviyye Ar. Ahiretle ilgili**  
 u.13a/15  
**uñreviyyet krş. uñreviyye**  
 u.198b/5  
**Öuhüd Ar. Anlaşmalar, ahitler**  
 Öu.54a/6  
**uñud öz. is. Yer adı**  
 u.11a/15, 47a/19  
**uñuvvet Ar. Kardeşlik**  
 u.118b/16, 120b/3, 121a/13, 123a/1  
 u.+i 120a/4, 121b/2, 122a/10, 157b/14  
**Öuğalā Ar. Akıl sahipleri**  
 Öu.77ah/52  
 Öu.+nun 89ah/29  
 Öu.+ya 200b/2  
**Öuğayl öz. is.**  
 Öu.23b/11  
**Öuğbā Ar. Öbür dünya, ahiret**  
 Öu.2a/16  
 Öu.+da 77bh/7, 166b/15  
 Öu.+dan 77bh/29  
 Öu.+ya 49b/4  
**Öuğbe öz. is.**  
 Öu.27b/9, 28a/5, 162b/17  
**Öuğde Ar. Sorun, düğüm, gönül kırıklığı**  
 Öu.2b/10, 87ah/27  
**Öukkāşe (bin muhsin) öz. is.**  
 Öu.24ah/17  
**Öuğūbet Ar. Ceza, azap**  
 Öu.28b/14, 66b/13, 67a/1, 77bh/29, 82ah/54, 82bh/22,  
 87bh/39, 102b/10, 103b/2, 105a/12, 114b/2, 133b/1,  
 135b/13, 156b/8, 197a/16  
 Öu.+dūr 78ah/59  
 Öu.+e 102b/13  
 Öu.+i 100b/5, 157a/12

Öu.+ine 103b/3  
 Öu.+le 81ah/56, 138b/9, 156b/7  
 Öu.+lerin 28b/13  
 Öu.+sin 89ah/19  
**Öuğūd Ar. Akitler, bağlar, şartlar**  
 Öu.1b/9, 160b/15  
**Öuğūkh Ar. Anaya babaya asilik, asi olma**  
 Öu.86b/16  
**Öuğūl Ar. Akıllar**  
 Öu.76b/17  
 Öu.+dandur 168a/8  
**Öukūs Ar. Yankılar, akisler**  
 Öu.143b/17  
**ulağ Ulağ**  
 u.39b/4  
**Öulemā Ar. Bilginler**  
 Öu.7a/6, 16a/1, 24b/13, 25a/4, 25a/9, 25b/12, 26b/16,  
 28b/5, 29a/4, 47a/15, 48ah/13, 51b/14, 51b/16, 74a/8,  
 76b/1, 76b/17, 78a/15, 95b/13, 96a/16, 107a/1, 107a/1,  
 108a/5, 111b/15, 117a/2, 119b/15, 119b/19, 125b/6,  
 127b/5, 132b/16, 133a/1, 149a/6, 153b/5, 154a/14,  
 155a/9, 156b/16, 159b/12, 162a/5, 180b/10, 190a/5,  
 193a/18, 193b/7, 195b/8  
 Öu.+dan 7a/7, 48ah/13, 48ah/15, 48ah/20, 48ah/22,  
 48ah/24, 79bh/18, 87ah/9, 117b/8, 154a/12, 159a/9,  
 159a/11  
 Öu.+lar 90b/15  
 Öu.+nun 77ah/36, 111b/18, 125b/1  
 Öu.+sın 77ah/57, 194a/14  
 Öu.+sına 153b/4  
 Öu.+sından 79bh/24  
 Öu.+ya 76ah/47, 166b/5, 200b/3  
 Öu.+yı 16a/8  
**ulu Ulu, büyük**  
 u.65a/13  
 u.+sı 174b/5  
 u.+sın 47b/4  
**ulū'l-Öazm Ar. Büyük sabır ve sebat gösteren zatlar,  
 özellikle büyük peygamberler**  
 u.18b/8  
 u.+lerdür 78a/16  
**ulubat öz. is. Yer adı**  
 u.50a/15  
**Öulūfeci Ar.+T. Osmanlıda süvari askeri bir sınıf**  
 Öu.60a/5  
**ulūhiyyet Ar. Tanrılık**  
 u.+ine 17a/14, 165a/6  
**Öulūm Ar. İlimler**  
 Öu.26b/2, 28b/14, 41a/7, 41a/7, 87a/15, 98a/4, 143a/1,  
 153b/7, 159b/16, 193b/3, 194a/6, 194a/8, 194a/15,  
 194b/10  
 Öu.+ile 26b/18  
 Öu.+un 142b/14, 142b/16  
 Öu.+ı 26b/17, 142b/17  
 Öu.+ından 142b/18  
 Öu.+ınun 107a/6  
**Öulūvv Ar. Yükseklik, yücelik**  
 Öu.7a/16, 57b/8, 77b/4, 77b/5, 94a/7, 166a/15  
**Öulvj Ar. Yüksek, yüce**  
 Öu.81b/18, 100b/13, 149a/14, 174b/17  
 Öu.+de 142b/18  
 Öu.+dendürler 142b/6  
 Öu.+nūñ 170a/4  
 Öu.+ye 177a/1  
**Öulviyyāt Ar. Manevi yükseklikler, yücelikler**  
 Öu.88b/19, 142b/19  
**Öulviyye Ar. Yüksek, yüce**  
 Öu.7b/5  
**um- Ummak, beklemek**  
 u.-ar 75a/11  
**Öumāre öz. is.**  
 Öu.23b/4  
**(esmā bint-i) Öumeys öz. is.**  
 Öu.31a/5, 187b/8  
**Öummāl Ar. Yöneticiler, görevliler, valiler**  
 Öu.34b/2, 89ah/46, 125b/13

Öu.+laruñ 155a/8

**Öummān Ar. Okyanus, büyük deniz**

Öu.76b/19

Öu.+a 27b/4, 54a/11

**Öümre Ar. Hac mevsimi dışında Kabe'yi ziyaret etme**

Öu.17a/11, 22b/8, 22b/9, 112a/12

**Öümüm Genel, halk, tüm**

Öu.35a/4, 88b/15, 101b/13, 124a/1, 156b/6, 162a/2, 166b/14, 167a/19

**Öümümen Ar. Genellikle**

Öu.30b/9, 50a/5, 55b/19, 56a/1, 56a/4, 56a/9, 57a/17, 57b/3, 149a/12, 180b/13, 199a/1

**umür Ar. İşler, emirler, hususlar**

u.2b/4, 3a/17, 5b/18, 11a/14, 17a/1, 34b/18, 39a/4, 54b/19, 75bh/7, 77bh/29, 81bh/32, 110a/10, 112b/17, 113b/5, 114b/1, 120b/15, 122a/14, 122b/3, 123b/16, 123b/18, 124a/2, 124a/19, 125b/19, 132a/1, 135a/12, 141b/4, 144a/6, 149a/3, 149a/19, 149b/1, 150b/12, 153b/7, 154a/10, 154b/8, 162a/8, 176b/12, 179b/1, 185b/8, 196a/3

u.+a 129b/12

u.+da 28b/16, 30a/1, 75bh/12, 82bh/36, 180a/17

u.+dan 182b/19

u.+ı 135b/16

u.+ına 75bh/39, 124b/11

u.+ında 77ah/28, 82ah/9, 115a/4, 129b/12

u.+ındandur 4b/9

u.+larda 11b/9

u.+lardan 106b/6

u.+larına 125a/5

u.+larınuñ 82a/10, 102b/16

u.+umı 75bh/5

**Öumyān Ar. Amalar, körler**

Öu.168a/13

**un Un**

u.117b/11, 129b/15, 130a/2

u.+dan 130a/4

u.+ı 130a/6

u.+ından 130b/8

**Öunf Ar. Katılık, sertlik, şiddet**

Öu.111b/16, 137a/2, 155a/14, 156a/17, 156b/4, 157b/3, 158b/4, 159a/4, 186b/1

Öu.+ıla 158a/5

**Öunķ Ar. Boyun, gerdan**

Öu.173a/2, 173a/3, 173a/5

Öu.+ına 173a/4

**Öunşur Ar. Eleman, madde**

Öu.169b/3, 169b/4, 169b/7

**Öunvān Ar. Ad, kitap, dergi gibi yazınların başlığı**

Öu.5a/5, 47bh/31

Öu.+ın 47bh/58

**unud- Unutmak**

u.-up 62b/11

**Öür Ar. Tek gözlüler, averler**

Öu.+ı 194a/12

**Öürüc Ar. Yükselme, göğe çekilme**

Öu.9b/18

Öu.+ına 142b/19

**ur- Vurmak**

u.-a 100a/11

u.-alar 87b/4, 92a/4, 92a/5

u.-asuz 82bh/23

u.-ayum 79ah/48

u.-dı 37a/9, 113a/15, 128a/1

u.-dılar 40b/6, 46b/14, 46b/18

u.-madan 153a/4

u.-masunlar 75bh/50

u.-maya 158b/11

u.-mayasın 84ah/10

u.-mayavuz 84a/3

u.-maz 80bh/12

u.-miş 105a/16, 145a/6

u.-sa 149b/2

u.-sam 80bh/9

u.-up 8b/6, 25a/2, 34b/8, 34b/9, 37a/5, 46a/11, 47a/19, 48bh/13, 83bh/32, 84a/8, 84bh/59, 92a/3, 174b/6

u.-ur 79ah/50, 118a/18

u.-urlar 176a/18

u.-ursam 105a/16

u.-urum 80bh/13, 158b/17

**uran Vuran**

u.-lar 92a/4

**urıl- Vurulmak**

u.-mışdur 130a/13

u.-ur 75bh/48

u.-mışdi 32a/2

u.-up 79ah/31

u.-ur 79ah/56

**urılmağ(ķ) Vurulmak**

u.+a 46b/18

u.+dur 15b/8

**urmağ Vurmak**

u.34b/13, 36b/1, 75bh/51, 134b/3, 159a/3

u.+dur 111b/18

**Öürük Ar. Damarlar, ırklar**

Öu.173a/6, 173a/16, 173b/12, 173b/15, 193b/12

Öu.+a 173a/4, 173a/17

Öu.+dan 173a/2

Öu.+ları 196b/6

**Öurve öz. is.**

Öu.25b/6, 152b/17

**Öurve bin ez-zübeyr öz. is.**

Öu.21a/9, 26b/6, 152b/17

**Öuşāt Ar. Asiler, zorbalar**

Öu.2b/18, 5a/6, 16b/14

**ustüvār Far. Sağlam, muhkem, metin**

u.46b/16

**usül Ar. Asıllar, yöntem**

u.108a/2, 159b/4, 170b/17, 189a/9, 193b/6

u.+ı 91a/17, 124a/3, 160a/10, 161b/3

u.+inde 169a/17

**uşaķ Çocuk, evlat, uşak**

u.45b/8, 133b/10

u.+a 46a/2

u.+dan 129a/8

u.+ı 133b/11, 133b/14, 180b/8

u.+ın 133b/12

u.+lar 117b/5, 126b/12, 182b/18

u.+lara 116b/9, 160b/17

u.+lardan 116b/11

u.+larına 115b/10

u.+um 45b/18

**uşacaķ Küçük çocuk**

u.-lar 74a/5

**Öutārid Ar. Merkür**

Öu.169b/7

**Öütbe öz. is.**

Öu.19b/9, 19b/12, 23b/13, 24ah/8, 26b/7, 64a/15

Öu.+yi 19b/9

**Öütbe Ar. Rütbe, mertebe**

59b/1, 59b/12

**Öuveymir öz. is.**

Öu.129b/4

**(süfyān bin) Öuyeyne öz. is.**

Öu.123a/14

**Öuyüb Ar. Kusurlar, ayıplar**

Öu.122a/15, 198a/15

Öu.+dan 29b/7

Öu.+larına 166b/5

**Öuyün Ar. Gözler**

Öu.3a/10, 145a/9

**Öüzemā Ar. Büyükler**

Öu.25b/15, 41a/10, 59a/11, 77a/2

Öu.+dan 24b/13

**Öüzlet Ar. Köşesine çekilme**

Öu.+le 6b/8, 9b/4

**Öüzübet Ar. Tatlılık, şirinlik, alımlılık**

Öu.170a/13, 193b/15

**Öüzv Ar. Organ**

Öu.166b/4, 172a/7, 172b/17, 173a/1

Öu.+a 106b/11

Öu.+ların 17a/19

Øu.+uñ 172a/9  
 Øu.+ı 157a/9, 158a/11, 166b/3  
 Øu.+ın 106b/10, 157a/8  
 Øu.+ına 81a/7  
 Øu.+ında 106b/10

**Øuzza öz. is.**

Øu.23b/13

**uyan- Uyanmak**

u.-asuz 182b/17  
 u.-dum 8a/11, 80bh/16  
 u.-dı 77bh/43  
 u.-madı 2b/14  
 u.-up 45a/7, 58b/19, 174b/5

**uyandır- Uyandırmak**

u.-a 149a/10

**uyanık Uyanık**

u.13a/6, 14b/11, 81a/8, 147b/17

**uyanıklık Uyanıklık**

182b/17

**uyat- Uyandırmak, uyarık**

u.-mayup 38a/1  
 u.-amam 190b/12

**uydur- Uydurmak**

u.-up 34b/7, 105b/17

**uyku Uyku**

u.+sı 77bh/42

**uyluğ Uyluk**

u.161a/15  
 u.+ı 75b/11

**uyu- Uyumak**

u.-duğda 13a/6, 14b/11  
 u.-dı 77bh/42  
 u.-mayup 17b/11  
 u.-mışlar 58b/19  
 u.-r 77ah/46, 174a/10, 174a/15  
 u.-rken 25b/5, 137a/7  
 u.-rlar 147b/16  
 u.-yup 13a/5

**uyumağ(ğ) Uyumak**

u.+a 74a/11

**uyuş- Uyuşmak**

u.-mış 8b/2

**uzad(t)- Uzatmak**

u.-up 12b/13, 17b/4  
 u.-ur 108b/6, 171b/18

**uzak Uzak**

u.78a/5, 84ah/57, 90a/8, 101a/7, 102b/1, 103a/19,  
 111b/3, 111b/3, 115a/2, 116b/11, 120b/11, 123b/4,  
 131b/7, 170b/3, 179a/4  
 u.+a 192b/8  
 u.+dan 102a/4, 170a/19  
 u.+dur 72b/6, 171b/9  
 u.+durlar 72b/6

**uzaklık Uzaklık**

u.88a/6, 144a/8, 189b/16

**uzan- Uzanmak**

u.-duğca 12b/12

**uzun Uzun**

u.14b/12, 22a/8, 37b/8, 41b/2, 51a/7, 134b/7, 135a/8,  
 187a/17

**uzunluk Uzunluk**

u.+da 134b/8  
 u.+ı 135a/12

**ü**

**ü Far. Ve, ile, dahi**

ü.1b/7, 1b/8, 1b/8, 1b/8, 1b/8, 1b/8, 1b/10, 2a/2, 2a/4,  
 2a/6, 2a/9, 2a/9, 2a/12, 2a/12, 2a/14, 2a/15, 2a/15,  
 2a/16, 2b/3, 2b/11, 2b/12, 2b/16, 3a/11, 3a/12, 3a/17,  
 3b/2, 3b/3, 3b/6, 4a/2, 4a/9, 4a/13, 4a/19, 4b/1, 4b/3,  
 4b/6, 4b/6, 4b/8, 4b/9, 4b/10, 4b/12, 4b/13, 5a/1, 5a/8,  
 5b/7, 5b/9, 5b/9, 5b/10, 5b/14, 5b/14, 5b/14, 5b/16,  
 5b/17, 5b/17, 5b/17, 5b/18, 6b/6, 6b/7, 6b/7, 6b/12, 7a/3,  
 7a/8, 7a/8, 7a/10, 7a/15, 7a/15, 7a/16, 7a/18, 7a/18,  
 7a/18, 7a/18, 7b/3, 7b/4, 7b/7, 7b/7, 7b/7, 7b/18, 8a/1,

8b/4, 8b/5, 8b/7, 8b/16, 8b/17, 8b/19, 9a/1, 9a/9, 9b/19,  
 9b/19, 10a/4, 10a/11, 10b/2, 10b/11, 10b/15, 11a/4,  
 11a/4, 11a/5, 11a/5, 11a/6, 11a/6, 11a/7, 11a/8, 11a/8,  
 11a/8, 11a/9, 11a/10, 11a/14, 11b/9, 11b/14, 12a/2,  
 12a/15, 13a/16, 15a/7, 15a/15, 16a/2, 16a/9, 16a/13,  
 16a/18, 16b/14, 17a/12, 17a/12, 17a/12, 17a/13, 17a/16,  
 17b/3, 18a/1, 18a/1, 18a/1, 19a/9, 19a/15, 20a/17,  
 20b/9, 20b/9, 20b/9, 20b/11, 20b/12, 21a/10, 22b/13,  
 23b/1, 23b/16, 23b/17, 24a/10, 24a/15, 24a/16, 24b/2,  
 24b/16, 25b/11, 26a/6, 26b/1, 27b/12, 29b/6, 30a/9,  
 31b/6, 32a/4, 32b/11, 33a/2, 34a/1, 34a/17, 34b/3,  
 34b/3, 34b/15, 34b/15, 34b/18, 34b/18, 34b/18, 35a/15,  
 36a/5, 36a/6, 36a/6, 36a/6, 36a/15, 36b/19, 37a/14,  
 37a/19, 37b/11, 38b/15, 38b/15, 40b/14, 40b/14, 41a/6,  
 41a/7, 41a/9, 41a/10, 42a/16, 43a/12, 43b/2, 45a/2,  
 45a/6, 45b/8, 46a/14, 46b/10, 46b/11, 46b/11, 46b/18,  
 47a/9, 47a/14, 47a/16, 47a/17, 47b/8, 47b/11, 47bh/16,  
 48a/4, 48ah/9, 49a/15, 50a/0, 50a/0, 50a/0, 50a/5,  
 50a/7, 50a/7, 50a/10, 50b/1, 51a/10, 51a/17, 51b/12,  
 51b/12, 51b/12, 51b/12, 51b/17, 51b/17, 51b/17, 51b/18,  
 52a/4, 52a/7, 52a/7, 52a/7, 52a/15, 52a/19, 52b/4,  
 52b/11, 53a/1, 53a/3, 53a/5, 53a/5, 53a/17, 53a/18,  
 53b/3, 53b/6, 53b/6, 54a/5, 54a/8, 54a/10, 54a/15,  
 54b/1, 54b/5, 54b/9, 54b/11, 54b/13, 54b/18, 55a/1,  
 55a/1, 55a/5, 55a/5, 55a/7, 55a/7, 55a/10, 55a/11,  
 55a/14, 55a/17, 55b/9, 55b/9, 55b/17, 56a/3, 56a/3,  
 56a/8, 56a/8, 56a/16, 56b/16, 56b/16, 57a/19, 57b/3,  
 57b/4, 57b/5, 58a/2, 58a/6, 58a/15, 58a/16, 58b/4,  
 58b/11, 58b/12, 59b/3, 59b/8, 59b/16, 60a/4, 60a/13,  
 60b/1, 60b/4, 61a/10, 62a/4, 62a/8, 62a/15, 65a/15,  
 66a/2, 66a/7, 68b/9, 68b/18, 69b/3, 71a/15, 72a/18,  
 73b/3, 73b/4, 75a/12, 75a/13, 75bh/3, 75bh/10, 75bh/12,  
 75bh/13, 75bh/14, 75bh/18, 75bh/21, 75bh/30, 75bh/30,  
 76a/7, 76a/9, 76a/15, 76a/16, 76a/19, 76ah/7, 76ah/53,  
 76b/1, 76b/17, 76b/17, 76b/19, 76bh/8, 76bh/8, 76bh/18,  
 76bh/59, 76bh/60, 77a/16, 77a/17, 77a/19, 77ah/29,  
 77b/1, 77b/2, 77b/3, 77b/4, 77b/4, 77b/4, 77b/5, 77b/9,  
 77b/15, 77b/15, 77b/16, 77b/17, 77b/18, 77b/19,  
 77bh/11, 78a/1, 78a/2, 78a/3, 78a/4, 78a/6, 78a/7,  
 78a/9, 78a/11, 78a/15, 78a/15, 78a/15, 78ah/13,  
 78ah/15, 78ah/16, 78ah/36, 78b/8, 78b/14, 78bh/28,  
 78bh/31, 79a/3, 79ah/10, 79ah/36, 79ah/37, 79ah/55,  
 79ah/59, 79ah/63, 79b/4, 79b/15, 79b/18, 79bh/10,  
 79bh/20, 79bh/33, 79bh/38, 80ah/33, 80ah/34, 80ah/35,  
 80ah/37, 80ah/52, 80b/4, 80b/5, 80bh/2, 80bh/10,  
 80bh/15, 80bh/18, 81a/6, 81a/9, 81ah/2, 81ah/35,  
 81bh/5, 82a/2, 82a/9, 82a/11, 82a/18, 82a/18, 82ah/1,  
 82ah/5, 82ah/14, 82ah/50, 82ah/58, 82ah/59, 82b/2,  
 82b/2, 82b/12, 82bh/5, 82bh/26, 83ah/28, 83ah/33,  
 83ah/33, 83ah/36, 83ah/39, 83b/6, 83b/7, 83b/13,  
 83bh/14, 83bh/28, 83bh/37, 83bh/47, 83bh/62, 83bh/65,  
 84a/2, 84a/14, 84ah/2, 84ah/7, 84ah/8, 84ah/29,  
 84ah/30, 84ah/31, 84ah/38, 84ah/43, 84b/15, 84b/15,  
 84bh/14, 84bh/18, 84bh/24, 84bh/26, 85a/5, 85a/8,  
 85ah/11, 85ah/11, 85ah/40, 85ah/46, 85bh/41, 85bh/47,  
 85bh/55, 85bh/57, 86ah/2, 86ah/4, 86ah/26, 86ah/33,  
 86ah/56, 86ah/60, 86b/12, 86bh/5, 86bh/20, 86bh/22,  
 86bh/40, 87a/9, 87ah/22, 87ah/30, 87ah/34, 87ah/38,  
 87ah/63, 87b/8, 87b/13, 87bh/48, 87bh/48, 88a/1, 88a/4,  
 88a/6, 88a/13, 88a/14, 88a/18, 88a/19, 88a/19, 88ah/14,  
 88b/4, 88b/4, 88b/4, 88b/7, 88b/7, 88b/11, 88b/12,  
 88b/13, 88b/13, 88b/13, 88b/16, 88b/17, 88bh/27,  
 88bh/51, 89a/13, 89a/16, 89ah/5, 89ah/35, 89ah/39,  
 89ah/41, 89ah/44, 89bh/7, 89bh/50, 89bh/58, 90a/8,  
 90a/14, 90b/5, 90b/13, 90b/13, 90b/14, 90bh/43,  
 90bh/54, 91a/13, 91a/13, 91a/18, 91a/18, 93a/7, 93a/8,  
 93a/18, 93b/10, 93b/10, 94a/7, 94a/17, 95a/5, 95a/15,  
 95b/3, 95b/7, 95b/13, 95b/19, 96b/1, 96b/4, 96b/10,  
 96b/12, 96b/14, 96b/15, 97b/1, 97b/1, 97b/1, 97b/5,  
 98a/6, 98a/6, 98a/16, 98b/16, 98b/17, 99a/6, 99b/19,  
 100a/6, 100a/6, 100a/9, 100a/13, 100a/13, 100a/17,  
 100b/8, 100b/9, 101a/18, 102a/9, 102a/9, 102a/10,  
 102b/3, 102b/9, 102b/19, 103a/11, 103b/13, 104a/8,  
 104a/12, 104a/14, 104a/14, 104b/16, 105b/8, 105b/8,  
 105b/8, 105b/8, 105b/9, 105b/9, 105b/10, 105b/16,  
 105b/18, 106a/8, 106a/13, 106a/14, 106a/15, 106b/12,

106b/12, 107a/3, 107b/3, 107b/13, 107b/18, 108a/3, 108a/3, 108a/3, 108a/4, 108a/11, 108a/15, 108b/7, 109a/5, 109b/2, 109b/5, 109b/7, 109b/7, 109b/12, 109b/12, 110a/17, 110a/18, 110b/1, 110b/6, 110b/6, 110b/6, 110b/6, 111b/10, 112a/16, 112a/16, 112a/16, 112a/17, 112a/17, 112a/18, 112a/18, 112a/18, 112b/15, 113a/10, 113a/15, 113a/16, 113a/17, 113b/4, 113b/4, 113b/5, 114a/1, 114a/10, 114a/11, 114a/15, 114b/3, 114b/7, 114b/15, 116a/8, 116a/9, 116a/10, 116a/11, 116a/11, 116a/11, 116a/11, 116a/13, 116a/15, 116a/17, 116b/3, 116b/4, 116b/10, 116b/13, 116b/13, 116b/13, 116b/13, 116b/15, 116b/17, 117a/2, 117a/7, 117a/9, 117a/13, 117a/14, 117a/14, 117a/16, 117b/14, 117b/14, 117b/15, 118a/9, 118b/16, 118b/16, 119b/17, 120a/12, 120a/14, 120a/15, 120b/3, 120b/18, 121a/10, 121a/13, 121a/17, 121b/12, 121b/14, 121b/19, 122a/3, 122a/3, 122a/5, 122a/7, 122a/7, 122a/13, 122a/15, 122b/4, 122b/18, 123a/2, 123a/5, 123a/12, 123a/15, 123a/17, 123b/11, 123b/12, 123b/16, 123b/16, 124a/2, 124a/3, 124a/8, 124a/11, 124b/4, 125a/5, 125b/7, 125b/9, 125b/11, 125b/11, 125b/11, 125b/16, 125b/16, 126a/2, 126a/11, 126a/13, 126a/16, 126a/16, 126b/3, 126b/3, 126b/4, 126b/4, 126b/6, 126b/7, 127a/7, 127a/13, 127a/19, 129b/11, 130b/11, 131a/10, 131a/14, 131a/15, 131a/17, 131b/3, 131b/10, 131b/18, 132a/1, 132b/8, 132b/8, 132b/8, 132b/17, 133a/2, 133a/10, 133a/12, 133a/19, 133b/3, 133b/15, 133b/16, 133b/18, 133b/18, 134a/2, 134a/4, 134b/5, 134b/5, 134b/9, 134b/14, 135a/1, 135a/2, 135a/2, 135a/3, 135a/4, 135a/7, 135a/9, 135a/10, 135a/15, 135a/18, 135a/19, 135b/14, 136a/3, 136a/4, 136a/9, 136a/10, 136b/10, 137a/3, 137b/4, 137b/5, 137b/11, 138a/7, 138a/17, 138b/13, 139a/4, 139a/7, 139b/4, 139b/10, 139b/12, 140a/15, 140b/8, 140b/10, 140b/10, 140b/10, 140b/10, 140b/11, 140b/12, 140b/13, 140b/19, 141a/2, 141a/8, 141a/9, 141a/10, 141a/13, 141a/16, 141b/14, 142a/2, 142a/8, 142a/11, 143a/14, 143a/19, 144a/2, 144a/5, 144a/17, 144b/6, 144b/8, 144b/8, 145a/1, 145a/1, 145a/1, 145a/1, 145a/2, 145a/2, 145a/2, 145a/2, 145a/2, 145a/3, 145a/14, 145a/16, 145b/1, 145b/5, 145b/8, 147a/2, 147a/9, 147a/13, 147a/14, 147a/14, 147a/17, 147a/18, 147b/1, 147b/5, 147b/7, 147b/18, 148b/1, 148b/3, 148b/5, 148b/9, 148b/10, 148b/12, 148b/14, 148b/15, 148b/16, 149a/3, 149a/13, 149a/14, 149b/15, 149b/16, 149b/16, 149b/18, 149b/18, 150a/1, 150a/5, 150a/8, 150a/9, 150a/9, 150a/11, 150a/12, 150a/12, 150b/5, 150b/9, 150b/9, 150b/10, 150b/17, 153a/5, 153a/6, 153a/6, 153a/11, 153b/7, 154a/8, 154a/9, 154a/14, 155a/5, 155a/9, 155a/11, 155a/17, 155a/17, 155a/18, 155a/18, 155b/3, 155b/16, 156a/5, 156a/16, 156a/17, 156b/3, 156b/5, 156b/9, 156b/10, 156b/11, 156b/11, 156b/13, 156b/19, 157a/14, 157a/15, 157b/17, 158a/3, 158a/11, 158a/11, 158a/13, 158a/14, 158a/14, 158a/17, 158a/17, 158b/17, 158b/16, 159a/1, 159a/1, 159a/4, 159a/16, 159b/3, 159b/16, 159b/16, 159b/19, 160a/4, 160a/4, 160a/6, 160a/7, 160a/8, 160a/8, 160a/9, 160b/9, 160b/11, 160b/16, 160b/17, 161a/11, 161a/12, 161a/13, 161b/6, 161b/10, 161b/11, 161b/12, 161b/17, 161b/17, 161b/17, 162a/4, 162a/7, 162a/10, 162a/12, 162a/12, 162a/12, 162a/18, 162a/19, 162b/6, 162b/13, 162b/14, 162b/19, 162b/19, 163a/1, 163a/6, 163a/8, 163a/14, 163b/3, 163b/9, 163b/12, 163b/13, 164a/4, 164a/12, 164a/13, 164a/13, 164b/3, 164b/11, 164b/12, 164b/12, 165a/6, 165a/7, 165a/8, 165a/8, 165a/10, 165a/10, 165a/18, 165b/1, 165b/2, 165b/2, 165b/5, 165b/5, 165b/5, 165b/6, 165b/7, 166a/15, 166a/19, 166a/19, 166b/7, 166b/8, 166b/8, 166b/8, 166b/8, 166b/9, 166b/9, 166b/9, 166b/14, 166b/15, 166b/15, 167a/2, 167a/12, 167a/13, 167b/2, 167b/10, 167b/12, 167b/13, 167b/14, 167b/14, 167b/14, 167b/14, 167b/15, 167b/16, 168a/4, 168a/4, 168a/5, 168a/5, 168a/5, 168a/7, 168a/9, 168a/10, 168a/10, 168a/13, 168b/10, 168b/12, 168b/12, 168b/13, 168b/18, 168b/19, 168b/19, 169a/8, 169a/8, 169a/14, 169a/15, 169a/18, 169a/18, 169a/18, 169a/18, 169a/19, 169a/19, 169a/19, 169a/19, 169a/19, 169b/13, 169b/14, 169b/14, 169b/14, 169b/19, 170a/5,

170a/10, 170a/10, 170a/10, 170a/12, 170a/12, 170a/13, 170a/14, 170a/15, 170a/17, 170a/17, 170a/18, 170b/1, 170b/2, 170b/3, 170b/16, 170b/19, 171a/2, 171a/3, 171a/3, 171a/16, 171a/16, 171a/19, 171b/2, 171b/11, 171b/16, 172a/1, 172a/1, 172a/10, 172a/18, 172b/1, 172b/6, 172b/7, 172b/8, 172b/10, 172b/18, 172b/18, 173b/1, 173b/1, 173b/2, 173b/8, 173b/14, 173b/16, 173b/16, 174b/8, 174b/9, 175a/2, 175a/5, 175a/6, 175a/7, 175a/11, 175a/12, 175a/12, 175b/4, 175b/13, 175b/14, 176a/9, 176a/10, 176a/10, 176a/11, 176a/15, 176a/15, 176b/1, 177b/7, 178a/4, 178a/19, 178b/1, 179a/2, 179a/3, 179a/4, 179a/5, 179b/8, 180a/4, 180a/7, 180a/8, 180a/8, 180a/18, 180b/5, 180b/9, 181a/8, 181a/9, 181a/9, 181b/1, 181b/4, 181b/5, 181b/10, 181b/11, 181b/17, 182a/6, 182a/9, 182a/18, 183a/1, 183a/3, 183a/4, 183b/3, 183b/3, 184a/16, 185a/4, 185a/5, 185a/19, 185a/19, 185b/4, 186b/7, 186b/14, 187b/17, 188b/2, 188b/2, 188b/5, 188b/5, 188b/5, 188b/5, 188b/10, 188b/17, 189a/6, 189a/12, 190b/4, 190b/17, 191b/1, 191b/3, 191b/3, 191b/13, 191b/13, 191b/14, 191b/16, 191b/16, 192a/1, 192a/8, 192b/3, 192b/4, 192b/4, 192b/4, 192b/14, 192b/15, 192b/19, 193a/2, 193a/2, 193a/6, 193a/6, 193a/7, 193a/7, 193a/7, 193a/7, 193a/7, 193a/7, 193a/8, 193a/10, 193a/11, 193a/11, 193a/13, 193a/14, 193a/14, 193b/4, 193b/5, 193b/5, 193b/5, 193b/6, 193b/8, 193b/11, 193b/16, 193b/19, 193b/19, 193b/19, 194a/1, 194a/1, 194a/11, 194a/17, 194b/11, 194b/11, 194b/13, 195a/15, 195b/6, 196a/2, 196b/15, 196b/19, 197a/2, 197a/2, 197a/16, 197b/2, 197b/6, 197b/11, 198a/12, 198a/13, 198a/15, 198a/15, 198a/15, 198a/16, 198a/16, 198a/16, 198a/17, 198a/19, 198a/19, 198b/4, 198b/5, 198b/7, 198b/11, 198b/15, 198b/15, 198b/16, 198b/19, 199a/1, 199a/8, 199a/8, 199a/9, 199a/9, 199a/10, 199a/11, 199a/16, 199b/3, 199b/3, 199b/3, 199b/3, 199b/3, 199b/4, 199b/7, 199b/11, 199b/13, 199b/16, 199b/17, 200a/1, 200a/2, 200a/14, 200a/15, 200b/12, 201a/11, 201a/12, 201a/12

#### übeyy bin ka'ûb öz. is.

ü.27b/10

ü.+dur 26a/3

#### ücret Ar. Hizmet karşılığında verilen para, ödenek

ü.129a/18, 130b/14

ü.+le 8a/8

#### üçür Ar. Ücretler, sevaplar

ü.182a/18

#### üç Üç sayısı

ü.5b/4, 6a/14, 8a/5, 8a/18, 9a/13, 9b/3, 9b/7, 10a/12, 10a/14, 10a/15, 10a/19, 12a/5, 12a/11, 12b/1, 13a/1, 18a/15, 18b/2, 19a/10, 19b/8, 20b/14, 21b/16, 22a/6, 22b/9, 23b/8, 24b/2, 24b/2, 25a/11, 25a/19, 25b/5, 25b/7, 26a/8, 31a/4, 31a/12, 31a/17, 32a/2, 32a/2, 32b/6, 32b/12, 33b/9, 34a/2, 35a/18, 35b/14, 36a/10, 36b/19, 37a/4, 37a/6, 37a/16, 37b/4, 38a/5, 39a/1, 40a/11, 42a/18, 43a/17, 45a/17, 46a/14, 46a/17, 47a/18, 47bh/9, 47bh/46, 48a/12, 48ah/41, 48bh/17, 51a/11, 51a/12, 54b/3, 54b/8, 58a/12, 58b/9, 59b/18, 60a/1, 60a/3, 64b/14, 64b/15, 64b/16, 65b/17, 68a/16, 68b/2, 68b/7, 68b/12, 68b/16, 69a/2, 69a/7, 69a/12, 69a/15, 69b/1, 69b/6, 69b/10, 69b/16, 72a/9, 74a/10, 74b/1, 77ah/47, 78ah/47, 78b/12, 81a/14, 81a/14, 81ah/13, 81bh/45, 82ah/23, 82bh/19, 82bh/20, 83a/13, 84ah/39, 85a/5, 86ah/22, 86ah/24, 86ah/31, 86ah/33, 86b/13, 86bh/8, 87ah/20, 87bh/22, 88bh/1, 88bh/55, 89ah/30, 89b/8, 90bh/29, 93b/3, 94a/14, 96a/19, 101b/14, 104b/3, 104b/3, 104b/3, 105a/19, 106a/15, 116a/3, 117a/17, 117b/1, 121a/8, 125a/19, 128a/8, 128a/9, 130b/6, 133a/6, 133a/7, 135b/15, 136a/11, 136a/15, 136b/15, 136b/18, 139a/18, 139b/13, 142b/15, 143a/6, 150b/13, 153b/2, 156a/9, 157a/11, 160a/16, 163a/4, 163a/5, 164b/11, 164b/14, 166a/17, 166b/14, 172b/7, 172b/10, 173b/11, 173b/12, 179b/19, 181b/17, 181b/19, 181b/19, 183b/6, 183b/6, 186b/8, 187a/5, 187b/3, 191a/13, 196b/7

ü.+den 90bh/38

- ü.+i 23a/9, 37a/2, 38a/8, 43b/1, 66b/14, 66b/14, 66b/14, 66b/14, 86b/8  
 ü.+inde 22a/1, 22b/11, 31a/3, 32a/5, 36a/9
- üçer Üçer**  
 ü.17a/19, 35a/3, 35a/5, 64b/14
- üçüncü Üçüncü**  
 ü.9b/8, 18a/12, 19b/14, 19b/19, 21b/1, 21b/7, 21b/11, 34a/5, 39b/4, 42b/3, 60a/3, 61a/12, 68a/18, 68b/4, 68b/9, 68b/13, 68b/17, 69a/4, 69a/9, 69a/13, 69a/17, 69b/3, 69b/7, 69b/11, 69b/18, 70b/6, 71a/9, 72a/11, 72a/19, 76a/13, 77ah/53, 78ah/57, 78bh/17, 81bh/49, 82ah/30, 82ah/39, 84ah/24, 85bh/25, 86b/10, 87ah/35, 87bh/26, 88bh/59, 89ah/34, 90bh/35, 90bh/44, 106b/4, 111b/18, 113a/3, 115b/6, 120b/8, 121a/4, 122a/1, 131b/2, 132a/15, 135b/14, 136a/16, 137b/3, 141b/18, 150b/16, 156a/14, 156a/16, 156b/1, 160b/4, 163a/7, 164b/17, 165a/5, 166a/16, 167a/11, 172b/5, 172b/7, 172b/11, 173a/15, 183b/7  
 ü.+den 86bh/14  
 ü.+si 166b/2  
 ü.+ye 159a/14
- üheyy öz. is.**  
 ü.24b/7
- üle- Ülemek, eklemek, katmak**  
 ü.-di 200a/15
- üleşdür- Üleştirmek**  
 ü.-üp 35b/14
- ülfet Ar. Dostluk, kaynaşma, konuşma**  
 ü.148a/16
- ümâme öz. is.**  
 ü.23b/4, 24ah/12, 26a/19, 42a/15, 152a/6, 189b/18, 190a/1  
 ü.+yi 21b/14
- ümem Ar. Ümmetler**  
 ü.15a/18, 16b/13, 28b/6, 28b/12, 28b/16, 28b/17, 34b/18, 70a/12  
 ü.+de 28b/12, 125b/10  
 ü.+den 16b/19, 17a/1, 28b/6, 28b/15  
 ü.+e 28b/11, 28b/14  
 ü.+ün 26a/4, 26a/5, 28b/9
- ümenâ Ar. Güvenilir kişiler**  
 ü.89ah/46
- ümerâ Ar. Emirler**  
 ü.27a/19, 75bh/10, 82bh/15, 84bh/51, 130b/1  
 ü.+lar 86bh/22  
 ü.+ları 27a/18  
 ü.+sın 82bh/51
- ümeyme öz. is.**  
 ü.21b/17, 23b/2, 23b/14, 23b/14, 23b/14, 23b/14, 23b/14
- ümeyye öz. is.**  
 ü.21b/8, 22a/14, 37b/5
- ümjd Far. Umud, ümit**  
 ü.4a/5, 37b/11, 88a/3  
 ü.+i 96b/7, 194b/15, 201a/2  
 ü.+ile 53b/16  
 ü.+in 147b/11  
 ü.+inde 136a/18
- ümjdvâr Far. Ümitli**  
 ü.66a/18, 117b/14
- ümm Ar. Anne, ana**  
 ü.126b/4
- ümmehât Ar. Anneler, temeller, esaslar**  
 ü.189a/9, 191b/9  
 ü.+dur 161a/12  
 ü.+ları 20a/13  
 ü.+i 20a/14, 20a/16, 20a/16, 108a/2  
 ü.+ından 159b/5
- ümmet Ar. Ümmet, bir peygambere bağlı olanlar**  
 ü.15a/16, 15b/13, 20a/12, 28a/16, 28b/1, 28b/5, 28b/17, 29a/1, 31b/18, 38b/7, 40a/4, 42b/15, 44a/19, 44b/6, 72a/10, 76b/1, 91b/1, 122b/12, 129a/8, 189a/6, 189a/6  
 ü.+den 23b/19  
 ü.+e 28b/13, 29a/19, 155b/8  
 ü.+i 15a/15, 183a/14  
 ü.+inden 17a/7  
 ü.+ine 6b/15
- ü.+lere 70b/4  
 ü.+leri 16b/18, 17a/1  
 ü.+lerin 78b/6  
 ü.+lerine 28b/2  
 ü.+üm 44a/12, 79bh/24, 125a/19, 136b/8  
 ü.+ümde 45a/12  
 ü.+ümden 15a/10  
 ü.+üme 70b/4  
 ü.+ümün 70a/11, 70a/12, 75a/4, 145b/13, 197a/4  
 ü.+ün 28a/17, 91a/1, 98b/1, 122b/9, 155b/8, 158a/7  
 ü.+ünden 45a/13, 46b/3  
 ü.+ünce 135b/1
- ümmetiyye Ar. Ümmetle ilgili**  
 ü.+den 48ah/12
- ümmetsüz Ar.+T. Ümmetsiz**  
 ü.83a/3
- ümmü Ar. Ana, birinin anası anlamında özel isim parçası, ümmü gülsüm**  
 ü.19b/11, 19b/14, 20a/8, 21b/8, 22a/14, 22b/5, 22b/15, 22b/15, 23b/5, 23b/7, 23b/8, 23b/12, 23b/14, 27b/15, 27b/18, 28a/3, 28a/9, 28a/9, 28a/10, 28a/10, 32a/18, 35a/1, 35a/4, 36a/12, 36a/14, 36a/15, 37b/13, 38b/14, 38b/17, 38b/17, 38b/18, 38b/18, 42a/13, 42a/14, 42a/14, 42a/14, 42a/15, 42a/15, 96a/13
- ümmü'l-benen öz. is.**  
 ü.42a/11
- ümmü'l-benjin öz. is.**  
 ü.38b/18
- ümmü es-seleme öz. is.**  
 ü.96a/13
- ümmü'l-hakîm öz. is.**  
 ü.23b/13
- ümmü'l-hasan öz. is.**  
 ü.25b/7
- ümmü'l-hayr öz. is.**  
 ü.29b/15
- ümmü'l-kirâm öz. is.**  
 ü.42a/15
- ümmü'l-mesâkîñ**  
 ü.21b/7
- ünâs Ar. Dışı**  
 ü.+dan 42a/18
- üns Ar. Alışma**  
 ü.98b/4, 117a/14  
 ü.+inün 146b/18
- ürdün öz. is. Yer adı**  
 ü.35b/1
- ürk- Ürkemek**  
 ü.-üp 76bh/28
- ürküt- Ürkütmek**  
 ü.-meyüp 133a/13
- üsâme bin şerîk öz. is.**  
 ü.104a/16
- üslüb Ar. Anlatım tarzı**  
 ü.6b/3, 8b/8
- üst Üst**  
 ü.+i 30a/6, 37a/4  
 ü.+inde 8a/16  
 ü.+ine 34b/9, 40a/17
- üstâd Far. Üstat, usta**  
 ü.47a/15, 116a/8, 116a/10, 116a/11, 116b/15, 201a/8  
 ü.+a 156a/14  
 ü.+i 25b/18, 36b/10, 46a/15, 183a/8
- üstün Üstün**  
 ü.96a/13
- üşen- Üşenmek**  
 ü.-meyüp 193b/1
- üşür- Üşürmek, elinde bir şey ile saldırmak**  
 ü.-üp 55b/16
- üveys öz. is.**  
 ü.44a/4, 44a/9, 44a/15, 44a/16, 44a/17, 44b/5, 44b/7, 44b/17, 48b/14  
 ü.+i 44a/14  
 ü.+ün 44b/13
- üzer Üst traf**  
 ü.+imize 201a/4

ü.+inde 8a/3, 10b/17, 12a/13, 86bh/35, 112b/3, 112b/4, 151b/10, 157a/19, 161a/5, 161a/11, 161b/1, 200b/7  
 ü.+inden 57a/19, 57b/6, 58a/3, 58a/19, 73a/8, 82b/8, 174a/7, 199b/7

ü.+ne 8a/19, 10b/18, 14b/15, 14b/17, 14b/18, 19b/2, 21a/4, 23a/1, 32a/12, 38b/9, 39b/12, 49b/14, 49b/16, 49b/18, 52a/8, 53a/17, 53b/1, 53b/2, 54b/11, 55a/11, 55a/18, 55b/1, 55b/6, 55b/12, 55b/14, 55b/19, 56a/5, 56a/18, 56b/5, 56b/5, 56b/10, 56b/17, 57a/8, 57a/14, 58a/8, 58b/3, 59a/4, 60a/15, 69b/10, 69b/11, 70a/12, 70a/12, 70a/13, 70a/13, 70a/14, 70a/14, 71b/3, 71b/5, 71b/19, 75a/10, 75b/11, 76ah/54, 78ah/63, 78ah/64, 84a/7, 84ah/14, 84ah/15, 86ah/21, 86ah/50, 88bh/30, 90a/17, 96a/10, 96a/12, 98b/11, 102b/5, 108b/13, 125a/4, 125a/19, 127a/17, 127a/18, 133b/10, 151b/2, 155a/1, 157b/9, 161a/4, 161a/4, 161a/9, 164b/3, 172b/5, 174a/7, 174a/13, 174a/19, 176b/19, 180a/19, 187a/3, 189a/11

ü.+inedürler 156b/6

ü.+iñe 46b/5, 84ah/15, 84bh/2, 115b/15, 115b/15

ü.+iñüze 71a/17

ü.+leri 154b/11

ü.+lerine 55b/16, 56b/11, 69b/3, 186b/4, 193a/3

ü.+ümde 111a/6, 128a/3

ü.+ünđe 81bh/9

#### üzere Üzere, üzerene

ü.84b/2

ü.+sin 75bh/42

#### Özüeyr öz. is.

Öü.47bh/44, 48bh/5

#### üzre Üzerine, üzerinde, üstünde

ü.2a/12, 3b/18, 4a/5, 5b/16, 6b/15, 7a/3, 8a/7, 8b/8, 8b/18, 9a/15, 9b/3, 10a/4, 10a/19, 10b/2, 11b/2, 12a/9, 12b/11, 12b/18, 14b/10, 15a/7, 15b/6, 17a/9, 17a/11, 19a/10, 19a/15, 19b/17, 20a/5, 20b/10, 22b/3, 25a/2, 29a/7, 29b/6, 31a/5, 31b/15, 31b/15, 32a/13, 32b/19, 34b/11, 38a/14, 38a/15, 39a/4, 39b/3, 41a/9, 43a/9, 44a/3, 44b/5, 46a/7, 46b/15, 47a/5, 47a/15, 48ah/30, 51a/17, 51b/11, 51b/13, 51b/13, 52a/10, 52b/18, 53a/5, 53a/16, 55b/10, 55b/10, 55b/15, 56b/16, 57b/1, 59a/7, 59b/11, 62a/14, 64a/19, 64b/1, 64b/3, 64b/4, 65a/5, 66a/3, 66a/8, 66a/10, 66b/13, 66b/18, 66b/19, 68b/5, 69a/8, 69a/9, 69a/16, 69b/11, 75bh/44, 77bh/31, 78b/14, 79ah/43, 79bh/46, 79bh/59, 80ah/41, 81bh/37, 82ah/37, 82bh/25, 82bh/38, 83a/4, 83bh/12, 83bh/22, 84bh/21, 85bh/25, 85bh/51, 85bh/56, 86ah/40, 86ah/53, 86bh/17, 87bh/20, 88a/11, 88bh/53, 90a/9, 90bh/48, 91a/4, 95a/16, 102b/7, 105a/11, 112a/4, 113a/5, 113a/19, 114a/12, 114b/8, 114b/13, 116b/1, 116b/4, 116b/19, 117a/12, 117b/6, 124b/4, 125b/13, 125b/14, 126a/3, 127b/4, 127b/8, 128a/6, 128b/5, 129a/10, 129a/11, 131b/8, 132a/3, 137a/3, 137b/6, 139b/4, 151b/15, 153b/15, 155a/15, 155a/17, 158b/18, 161a/7, 161a/10, 161a/15, 161a/17, 162b/13, 166b/12, 169a/7, 172a/17, 174b/14, 178b/1, 178b/2, 179a/6, 180b/2, 180b/4, 182b/6, 184b/9, 186a/15, 189a/14, 189a/18, 189b/9, 190a/17, 195b/14, 197b/13, 198b/9, 200b/1

ü.+dür 68a/16, 79ah/17, 84a/18, 86a/9, 95b/13, 106a/16, 118b/8, 121a/8, 141b/6, 151a/14, 156a/9, 159b/2, 160a/10, 161b/15, 164b/14, 166a/17, 181b/12, 183b/6, 196b/7

ü.+dürler 85bh/16

ü.+sin 46b/16

ü.+vüz 118b/8

#### üzüm Üzüm

ü.80ah/57, 80ah/59, 80ah/60, 80ah/62, 80bh/6, 106a/12

ü.+de 80bh/8

ü.+e 12a/19

ü.+i 80bh/4

ü.+ler 80ah/46

#### v

#### vâcib Ar. Gerekli, terki cayız olmayan

v.6b/16, 71b/19, 76ah/30, 77ah/28, 87a/5, 89a/3, 91a/2, 93a/5, 93a/5, 94a/2, 94a/16, 95b/10, 97b/4, 98b/11,

103a/4, 103a/5, 112b/2, 118b/12, 122a/1, 122a/14, 123a/2, 123b/13, 137a/13, 138a/17, 154a/10, 154a/19, 155b/19, 156b/13, 156b/19, 158a/17, 159a/16, 160b/6, 160b/10, 160b/16, 160b/17, 160b/18, 160b/19, 161a/2, 161a/3, 161a/4, 161a/5, 161a/11, 161b/2, 161b/4, 161b/7, 161b/10, 161b/13, 161b/19, 162a/2, 168b/5, 180b/8, 183a/7, 188a/18, 192a/19, 193b/1, 199a/7  
 v.+den 155b/17

v.+dür 6b/15, 6b/16, 78b/2, 93a/4, 97a/14, 98b/17, 112b/19, 114a/19, 114b/5, 114b/6, 114b/7, 115a/12, 115a/13, 122a/13, 122a/18, 123b/17, 128b/11, 133b/4, 135a/17, 139a/13, 139a/14, 139b/1, 139b/8, 140b/13, 148a/14, 150b/11, 153b/5, 153b/19, 154a/18, 155b/16, 155b/17, 156a/16, 156b/2, 156b/17, 157a/15, 158b/13, 159a/5, 159b/7, 159b/8, 159b/8, 159b/14, 159b/18, 160a/4, 160a/7, 160a/10, 160a/13, 160b/13, 160b/13, 161a/8, 162a/7, 162a/13, 166b/10, 174b/9, 180b/10, 182b/8, 183a/7, 183a/8, 197a/2

v.+ün 95b/17, 155b/17, 155b/18

#### vâcibü'l-izÖân Ar. İtaati gerekli olan

v.+a 7a/2

#### vâcibü'l-vücüd Ar. Varlığı gerekli olan, yokluğu mümkün olmayan

..v.1b/1, 89a/5

v.+dan 89a/6

#### vâcibât Ar. Gereklilikler

v.162a/8

#### vâciblik Ar.+T. Gereklilik

v.+i 159a/13

v.+inde 85a/6

v.+inden 97a/18

#### vâcid Ar. Tanrı, meydana getiren

v.166a/1, 166a/12

v.+dür 166a/17, 166b/11

#### vaÖd Ar. Vaat, söz verme

v.10b/14, 78a/6, 84a/15, 85bh/34

#### vaÖde Ar. Bir iş için önden belirtilen süre, ecel

v.28b/7, 81a/16, 81ah/7, 81ah/18, 81ah/24, 87a/4, 99b/16, 136b/13, 136b/16, 136b/19, 176a/2

v.+ler 84ah/33

v.+si 136b/14

v.+sine 81a/16

v.+ye 81ah/24, 84ah/34, 136b/13

#### vaÖdeli Ar.+T. Vadeli

v.81ah/28

#### vâdj Ar. Vadi, nehir yatağı, saha, alan

v.6b/1, 117a/15, 148b/11

v.+de 25b/4, 193a/9

v.+sinde 81b/17

v.+sinden 82a/3

v.+sine 113b/3

#### vâfir Ar. Çok, bol

v.34b/7, 39a/5, 43a/12, 43a/13

#### vah Vah

v.97a/2

#### vaĥdâniyyet Ar. Tanrı'nın teklifi

v.165a/7

v.+i 93a/13

#### vaĥdet Ar. Teklik, birlik, beraberlik

v.89a/18, 98a/9, 134a/5

#### vâhibü'l-vücüb Ar. Gereklilikleri gerçekleştiren, başışlayan

v.3b/16

#### vâhid Ar. Tek

v.+de 24b/5

v.+dür 77a/9

#### vâhidj öz. is.

v.+de 6a/19

#### vaĥş Ar. Yabanil

v.2a/2

#### vaĥşet Ar. Yabanilik, korku

v.54a/1, 133a/13, 134a/19, 199b/19

#### vaĥşj Ar. Yabani, acımasız

v.79ah/62

#### vaĥy Ar. Vahiy

v.10a/11, 10a/12, 10b/14, 10b/14, 19b/10, 26a/3, 27b/7, 82bh/34, 88ah/7, 90a/3, 91a/1, 97b/17, 103a/9, 103b/11, 111b/5, 111b/14, 119a/14, 119b/2, 126b/9, 127a/3, 135b/1, 136a/1, 136b/3, 152b/4, 164a/10, 180a/14, 184b/15, 192a/15, 195a/13

**vāǝjd Ar. İyiliğe sevk ve kötülükten uzak durmak için korkutma**  
v.10b/15, 78a/6, 85bh/34  
v.+de 159a/1  
v.+inde 84a/15, 158b/18

**vāǝz Ar. Dinî öğütler veren, vaaz eden**  
v.159b/15  
v.+ün 159b/19

**vaǝǝa Ar. Olay, savaş**  
v.+da 132a/5  
v.+sı 52b/8

**vaǝār Ar. Ağırbaşlılık**  
v.11a/8, 69b/3, 81ah/3, 160a/1  
v.+ı 113a/19  
v.+uñ 54a/18

**vāǝkif Ar. Anlamak, bilmek, vakfeden**  
v.3b/8, 48a/13, 76b/15, 77bh/49, 85bh/48, 85bh/53, 85bh/58, 86ah/11, 87b/4, 90ah/44, 93a/10, 109b/4, 116a/5, 120b/4, 131b/19, 132a/13, 140b/1, 141b/10, 157b/15, 160b/13, 166b/13, 168b/14, 170a/5  
v.+ları 175a/1

**vaǝf Ar. Durma, duruş, vakif**  
v.24ah/2

**vāǝkīǝa Ar. Düş, rüya, olmuş, olan, savaş**  
v.+da 47a/10, 78bh/55, 88bh/16, 108b/15, 121a/6  
v.+yı 86bh/36  
v.+mda 46b/2, 46b/6  
v.+sında 79bh/23, 193a/7

**vāǝkīǝā Ar. Gerçek, gerçi, her ne kadar**  
v.40a/18

**vāǝkīǝ Ar. Olan, meydana gelen**  
v.4b/8, 7b/2, 7b/15, 8b/8, 8b/10, 11b/12, 12b/5, 18a/6, 41a/18, 48a/18, 49b/3, 49b/8, 50b/8, 52a/1, 52ah/3, 52ah/5, 52b/4, 52b/14, 53b/17, 54a/16, 56a/2, 62a/5, 65a/1, 65a/6, 73a/10, 75bh/19, 75bh/32, 77bh/26, 80bh/56, 81ah/11, 81bh/32, 82bh/32, 84ah/37, 84ah/58, 84bh/54, 85b/1, 108b/15, 121b/1, 122a/3, 132a/5, 153a/2, 155a/10, 155b/15, 157b/17, 161b/2, 164a/17  
v.+de 158a/18  
v.+ı 87bh/15

**vāǝkidj öz. is.**  
v.30b/18  
v.+den 28a/11

**(saǝd bin ebj) vaǝkās öz. is.**  
v.10a/8, 25a/8, 26a/15, 27b/6, 34b/9, 35a/18, 39a/19, 74b/5  
v.+dur 37a/16

**vakt Ar. Vakit**  
v.3b/14, 17a/18, 28b/11, 37a/7, 47a/18, 65a/5, 65a/7, 65a/12, 65a/14, 66b/3, 68b/12, 72b/1, 76bh/31, 78ah/24, 78ah/53, 83a/13, 83a/18, 85a/7, 85b/6, 85b/7, 85b/10, 85bh/55, 85bh/55, 86a/4, 86a/15, 86b/1, 89b/16, 95a/1, 95a/1, 98a/8, 99a/2, 130a/8, 140b/16, 141a/16, 154a/10, 157a/3, 158b/8, 158b/19, 171a/12, 182b/17  
v.+de 82bh/50, 86a/1, 86a/9, 86a/10, 87a/16, 95a/4, 154b/17  
v.+den 117b/14  
v.+dür 105b/15  
v.+e 84bh/61, 191a/17  
v.+ı 68b/14, 71a/16, 71b/18, 77bh/44, 85b/15, 89a/3, 89a/16, 90a/1, 91a/11, 91a/12, 200b/12  
v.+inde 17b/6, 78bh/37, 81bh/33, 87b/1, 89b/4, 96b/3, 172a/5, 172b/3, 181b/5, 181b/8  
v.+inden 76a/2, 86a/16  
v.+ine 68b/13, 169a/8  
v.+le 67b/18, 86a/17  
v.+leri 67b/18  
v.+lerin 93b/19  
v.+ün 75bh/23

**vaǝkūr Ar. Ağırbaşlı**  
v.53b/4

**vālā-himem Far.+Ar. Yüksek hizmetler, yüce gayretler**  
v.55a/4, 58a/17

**vālā-rütbet Far.+Ar. Yüksek rütbelere, derecelere**  
v.4b/12  
v.+leri 4a/12

**vālīj Ar. Bir vilayeti idare eden en büyük memur**  
v.55a/3, 57b/19, 60a/1, 139b/8, 140b/13  
v.+leri 55a/15  
v.+si 56b/8, 57a/6, 57a/6, 57a/7, 57a/7, 57a/15, 57a/15, 58a/1, 58a/1

**vālid Ar. Baba, yol açan**  
v.20a/17, 111a/2, 111a/11, 156a/11, 192a/4  
v.+ı 183a/7  
v.+in 156b/5  
v.+ine 156a/14, 156a/15  
v.+lerindendür 6a/6

**vālide Ar. Anne, ana**  
v.7b/2, 14b/4, 77bh/58, 111a/11, 131b/2, 156b/10, 180b/8  
v.+ler 167a/6  
v.+leri 8a/5, 20a/12, 36a/14, 42a/11  
v.+lerinden 111a/18  
v.+lerine 8b/14, 76a/6  
v.+m 146a/19, 146b/1  
v.+mden 44b/9  
v.+mün 78bh/45  
v.+ne 110b/16, 110b/16, 110b/17  
v.+nün 110b/19, 111a/10  
v.+si 8a/4, 8b/14, 19b/5, 21b/17, 27b/18, 29b/14, 29b/17, 32a/7, 32a/19, 36a/11, 36a/11, 36a/12, 36a/13, 36a/15, 36b/4, 41a/16, 41a/18, 41a/19, 41b/3, 43a/10, 43b/11, 43b/17, 107b/12, 133b/13, 146b/1, 197a/1  
v.+sinden 98b/4, 116a/15  
v.+sindendür 32a/16, 32a/18, 36b/5  
v.+sine 8b/11, 78ah/5, 78bh/49

**vālideyn Ar. Ana ve baba**  
v.4b/1, 110b/6, 110b/9, 111b/2, 112a/9, 112a/11, 116a/6, 116a/10, 116a/10, 116a/13, 116a/17  
v.+dür 86b/16  
v.+e 111b/17  
v.+ı 111a/15, 111a/17, 111b/8  
v.+indendür 116a/16  
v.+ine 69b/12  
v.+lerine 63a/12  
v.+üm 111a/6, 115b/14  
v.+ümden 117b/8  
v.+ün 85b/16, 111b/6, 112a/12, 115b/15  
v.+üne 115b/14

**vallahi Ar. Allah'a yemin olsun ki**  
v.37b/11, 85ah/9, 128a/9, 130b/11, 154b/7

**van öz. is. Yer adı**  
v.52b/5, 57a/14, 57a/18, 57a/18, 58a/3

**var Var**  
v.3b/11, 3b/11, 11b/6, 12a/4, 12b/14, 20b/16, 23a/2, 23a/11, 23b/4, 23b/7, 25a/4, 26a/7, 26a/19, 28b/9, 31b/6, 32a/2, 32a/6, 36a/4, 36a/10, 38b/12, 40a/7, 42a/5, 42b/8, 42b/14, 43a/17, 44a/11, 45a/12, 46b/5, 47a/7, 47bh/25, 48ah/41, 48b/10, 48b/11, 48bh/17, 48bh/32, 50a/14, 51a/13, 51b/2, 52a/13, 52b/9, 53a/14, 58a/10, 64a/4, 66a/19, 69a/5, 70a/13, 70a/14, 70b/19, 76ah/63, 76b/9, 76bh/63, 76bh/65, 77ah/7, 77ah/17, 77ah/48, 77ah/55, 77b/16, 77b/18, 77b/18, 77bh/10, 77bh/44, 78ah/2, 78ah/48, 78bh/15, 79ah/7, 79bh/34, 79bh/35, 80ah/32, 80ah/46, 80ah/56, 80ah/60, 80ah/62, 80bh/8, 80bh/27, 80bh/55, 81ah/8, 81ah/12, 81ah/36, 81ah/37, 81bh/9, 81bh/10, 81bh/14, 81bh/52, 82a/13, 82ah/34, 82ah/34, 82b/14, 82bh/8, 82bh/9, 82bh/16, 82bh/40, 83a/9, 83ah/16, 83ah/17, 83ah/22, 83ah/34, 83ah/44, 83bh/5, 83bh/36, 84a/13, 84a/14, 84bh/4, 84bh/5, 85ah/33, 86a/6, 86ah/1, 86ah/6, 86ah/7, 86ah/31, 86ah/37, 86ah/38, 86ah/40, 86ah/41, 86ah/42, 86ah/43, 86ah/45, 86ah/45, 86ah/49, 86ah/52, 86bh/6, 86bh/27, 86bh/30, 87bh/25, 88ah/16, 88ah/22, 88ah/51, 88bh/24, 88bh/39, 89ah/4, 89ah/27, 89ah/52, 89bh/51, 89bh/55, 90a/11, 90ah/31, 90ah/38, 90b/2, 90bh/4, 93b/6, 94a/17, 94b/13, 96b/2, 96b/7, 96b/8, 96b/10, 99a/9, 99b/3, 100a/9, 100b/3, 100b/5, 100b/8, 103a/12,

- 103a/17, 103b/9, 103b/19, 104b/3, 105b/5, 106a/6, 106b/10, 108a/13, 108b/12, 111b/9, 111b/13, 111b/16, 113a/2, 115b/15, 115b/15, 117a/5, 118b/3, 118b/6, 118b/11, 119a/2, 121a/16, 121b/2, 122b/5, 123a/11, 128b/5, 128b/15, 128b/18, 129b/11, 130a/14, 130a/16, 130b/17, 131b/19, 133a/5, 136b/16, 137a/5, 138a/14, 138a/19, 138b/6, 141a/3, 141a/9, 141a/19, 141b/3, 141b/7, 141b/10, 141b/12, 141b/15, 143a/9, 143a/10, 143a/16, 146b/1, 146b/7, 147a/2, 147a/3, 147a/3, 147a/3, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/5, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/7, 147a/7, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/9, 147a/9, 148b/3, 152b/5, 152b/5, 152b/11, 152b/13, 153a/14, 153b/17, 154a/6, 154b/11, 154b/12, 154b/12, 154b/14, 155a/13, 155b/7, 156b/1, 156b/2, 156b/14, 157b/3, 159a/3, 159a/9, 160a/18, 160b/3, 161b/18, 164b/18, 166a/10, 166a/11, 167b/5, 167b/6, 167b/6, 167b/17, 169a/17, 169b/10, 170a/1, 170a/3, 170a/12, 171a/2, 171a/9, 171a/10, 171b/2, 171b/9, 172b/7, 172b/10, 173b/2, 173b/3, 173b/5, 173b/11, 173b/12, 174b/13, 175b/3, 177a/4, 177a/11, 178a/17, 181a/4, 181b/5, 181b/19, 183a/3, 183b/7, 183b/7, 183b/8, 183b/9, 184b/4, 184b/6, 184b/7, 184b/9, 187a/19, 189b/14, 191a/13, 191b/1, 192a/2, 193a/4, 193a/13, 193a/13, 193b/3, 194b/17, 194b/17, 195b/5, 195b/14, 197a/17, 197b/19, 198b/8, 198b/9, 198b/16, 199a/12, 199b/1, 200b/14
- v.+dur 15a/16, 16a/15, 24a/3, 24a/8, 25b/18, 60b/17, 67b/11, 71b/3, 71b/5, 73b/2, 77a/4, 80a/19, 81a/14, 81a/15, 81b/18, 83a/11, 83b/4, 88a/17, 88ah/42, 90ah/41, 93a/16, 101b/14, 126a/14, 132a/2, 135a/16, 139b/6, 148a/15, 166b/10, 169b/1, 174a/8
- v.+idi 153b/14
- v.+ise 12a/5
- var- Varmak**
- v.-alum 79bh/41
- v.-amaz 135b/3
- v.-ayum 86bh/52
- v.-di 49b/18, 53b/10, 55a/13, 79bh/42, 79bh/43, 79bh/58, 83bh/10, 108b/12, 130a/5
- v.-duğında 45a/4, 55a/12
- v.-duğda 8a/13, 8b/12, 32b/17, 38a/17, 49b/8, 55a/10, 83ah/55
- v.-duğdan 56a/1, 77bh/56, 86a/6
- v.-duğlarında 39a/10, 55a/18
- v.-dum 46b/4, 74b/18, 130a/9, 130b/8, 191a/5
- v.-inca 39b/8
- v.-incaya 39b/8, 56a/7
- v.-ma 124a/6
- v.-madum 80ah/23
- v.-mayup 21b/12
- v.-sa 136a/11
- v.-salar 15a/1
- v.-up 11b/18, 12a/6, 15a/6, 16a/12, 16b/15, 17a/15, 32a/17, 33a/7, 33a/8, 34b/1, 36a/18, 38a/9, 38a/12, 38a/15, 42b/15, 44a/19, 45b/15, 48a/6, 48a/7, 48a/17, 48a/18, 49b/2, 49b/6, 49b/16, 49b/19, 52a/8, 52a/9, 52a/17, 53b/1, 53b/2, 54b/13, 55b/12, 56a/11, 56a/17, 56a/18, 56b/5, 56b/5, 56b/17, 57a/18, 57b/6, 58a/2, 58b/4, 59a/5, 60b/3, 77ah/3, 77ah/44, 77bh/45, 77bh/57, 78ah/2, 78ah/3, 78ah/4, 78bh/48, 80ah/17, 80ah/40, 80bh/5, 83ah/57, 86ah/23, 86bh/55, 88a/1, 89bh/57, 90ah/48, 98b/12, 103a/16, 115a/18, 117b/9, 120a/7, 121b/19, 127a/19, 129b/6, 130b/7, 138a/14, 174b/13, 175b/7, 192b/11
- v.-urlar 12a/4, 13a/9
- varağ Ar. Yaprak, kağıt, levha**
- v.177a/2
- varıl- Varılmak**
- v.-duğda 31a/6, 55b/2, 57a/8
- v.-up 56a/5
- vârid Ar. Gelen, ulaşan, söz konusu**
- v.4a/3, 4a/15, 4b/1, 29a/4, 60b/14, 76b/11, 78b/7, 79a/17, 86b/6, 86b/18, 99b/16, 144a/9, 144b/5, 156b/5, 158a/7, 165b/8, 180b/14, 181a/18
- v.+dür 165a/15, 185b/12
- vâridât Ar. Gelenler, ulaşanlar, gelir, kazanç**
- v.147b/17
- vâride Ar. Gelen, ulaşan, akla gelen**
- v.86b/19, 155b/4
- varğa bin nevhel öz. is.**
- v.10a/4
- varlık krş. varlık**
- 89a/4, 144a/13, 145b/17, 168a/17
- v.+ı 145a/7
- varlık Varlık**
- v.185a/17
- varma Varma, varmak**
- v.+sından 148b/4
- varmağ Varmak**
- v.12a/7, 38a/11, 56b/10, 60a/16
- varmış Varmış**
- v.131b/7
- varsak öz. is. Yer adı**
- v.51b/5
- vasat' Ar. Orta, ortalama**
- v.85bh/25, 146a/4, 171a/3, 195b/7
- v.+dur 146a/11
- v.+ı 195b/5
- v.+ında 140b/19
- v.+ından 173a/6
- vaşf Ar. Nitelik, özellik**
- v.3a/19, 193b/7
- v.+ı 66a/8
- v.+ıla 34a/7
- v.+in 165a/11
- vâsıl Ar. Ulaşan, kavuşan, gelen**
- v.7b/4, 31a/4, 44b/18, 50a/12, 51b/18, 54a/15, 63b/7, 100b/2, 143a/3, 198a/17
- vâsıla öz. is.**
- v.28a/12, 160a/15, 160a/16, 160a/18
- vâsıt'a Ar. Aracı, araç, alet**
- v.142b/2, 144b/12, 170a/8
- v.+laruğ 103a/1
- v.+suz 91a/6, 165b/18
- v.+sıla 82a/1, 134a/11, 165b/10, 166b/1, 168b/16, 169a/1, 169a/8, 169a/12, 172a/16, 184a/19, 184b/13, 188b/12, 193b/13
- v.+sıçün 134a/1, 143b/17
- vaşj Ar. Vekil olan kimse**
- v.+si 40b/14
- vâsi' Ar. Geniş, kapsamlı, bol**
- v.67a/13, 146b/7, 146b/14
- vâşiğa Ar. İnanılacak, itimat edilecek şey**
- v.2b/2, 194b/16
- vaşiyet Ar. Bir kimsenin kendisinden sonra yapılmasını istediği şey, vasiyet**
- v.37a/13, 38a/6, 44a/14, 80ah/37, 81bh/1, 81bh/59, 92b/11, 128b/15
- v.+i 8b/18, 31a/4, 72b/15, 113a/5
- v.+in 115a/18, 115b/1
- v.+leri 87ah/15
- v.+lerin 111a/8
- v.+lerinde 118a/2
- vaşl Ar. Ulaşma**
- v.+ıla 58a/5
- va'tan Ar. Yurt, vatan**
- v.33b/15
- v.+larına 49a/17
- va'tar Ar. İş, hacet, ihtiyaç**
- v.114a/12
- vâveylâ Ar. Eyvahlar olsun, yazık, çığlık**
- v.131b/12
- vâveylâh krş. vâveylâ**
- v.88bh/9
- vay Vay**
- v.125a/13
- vaz' Ar. Konulma, koyma**
- v.161b/1, 199a/14
- va'z Ar. Vaaz, dinî içerikli öğüt**
- v.6a/9, 87ah/41, 111b/16, 115a/1, 117a/15, 155a/13, 156a/6, 156a/8, 156b/11, 157b/3, 157b/16, 158a/5, 158a/16, 159a/4, 160a/3, 180b/5, 188a/9







79ah/39, 79ah/46, 79ah/50, 79ah/58, 79ah/63, 79b/4, 79b/7, 79b/14, 79b/16, 79b/17, 79b/17, 79b/9, 79bh/11, 79bh/11, 79bh/17, 79bh/28, 79bh/34, 79bh/37, 79bh/40, 79bh/50, 79bh/55, 79bh/61, 79bh/63, 80a/3, 80a/4, 80a/5, 80a/6, 80a/10, 80a/11, 80a/17, 80a/18, 80ah/1, 80ah/6, 80ah/8, 80ah/25, 80ah/27, 80ah/30, 80ah/33, 80ah/44, 80ah/46, 80ah/56, 80b/1, 80b/2, 80b/2, 80b/3, 80b/4, 80b/4, 80b/11, 80b/13, 80b/13, 80b/14, 80b/14, 80b/15, 80b/16, 80b/17, 80b/17, 80b/19, 80bh/7, 80bh/9, 80bh/9, 80bh/23, 80bh/27, 80bh/34, 81a/6, 81a/7, 81a/8, 81a/9, 81a/15, 81a/15, 81a/16, 81a/17, 81a/17, 81ah/1, 81ah/25, 81ah/26, 81ah/38, 81ah/41, 81ah/45, 81ah/46, 81ah/55, 81b/2, 81b/4, 81b/5, 81b/6, 81b/12, 81b/13, 81b/19, 81bh/5, 81bh/12, 81bh/13, 81bh/28, 81bh/35, 81bh/36, 81bh/37, 81bh/37, 81bh/38, 81bh/46, 82a/4, 82a/5, 82a/5, 82a/6, 82a/7, 82a/8, 82a/8, 82a/11, 82a/18, 82a/18, 82ah/4, 82ah/10, 82ah/12, 82ah/14, 82ah/18, 82ah/24, 82ah/26, 82ah/27, 82ah/32, 82ah/34, 82ah/35, 82ah/37, 82ah/45, 82ah/52, 82ah/53, 82ah/58, 82ah/59, 82ah/60, 82b/9, 82b/10, 82b/12, 82b/13, 82b/17, 82bh/2, 82bh/6, 82bh/8, 82bh/12, 82bh/17, 82bh/20, 82bh/21, 82bh/23, 82bh/28, 82bh/53, 83a/11, 83a/12, 83a/13, 83a/14, 83ah/8, 83ah/10, 83ah/13, 83ah/27, 83ah/28, 83ah/29, 83ah/60, 83b/2, 83b/4, 83b/4, 83b/9, 83b/9, 83b/10, 83b/11, 83b/12, 83b/12, 83b/13, 83b/14, 83b/15, 83b/15, 83b/16, 83b/16, 83b/17, 83b/17, 83bh/8, 83bh/17, 83bh/24, 83bh/27, 83bh/46, 83bh/58, 83bh/63, 83bh/64, 84a/1, 84a/1, 84a/3, 84a/4, 84a/4, 84a/5, 84a/6, 84a/6, 84a/6, 84a/8, 84a/9, 84a/12, 84a/13, 84a/13, 84a/14, 84a/15, 84a/16, 84a/17, 84a/18, 84ah/2, 84ah/5, 84ah/6, 84ah/9, 84ah/15, 84ah/21, 84ah/22, 84ah/23, 84ah/25, 84ah/27, 84ah/31, 84ah/34, 84ah/38, 84ah/40, 84ah/43, 84ah/46, 84ah/48, 84ah/53, 84ah/53, 84ah/54, 84ah/56, 84ah/61, 84b/3, 84b/10, 84b/16, 84b/17, 84b/18, 84b/19, 84b/19, 84bh/7, 84bh/9, 84bh/10, 84bh/11, 84bh/12, 84bh/12, 84bh/13, 84bh/15, 84bh/16, 84bh/17, 84bh/25, 84bh/35, 84bh/36, 84bh/37, 84bh/39, 84bh/41, 84bh/42, 84bh/44, 84bh/45, 85a/1, 85a/4, 85a/6, 85a/7, 85a/7, 85a/14, 85a/14, 85a/14, 85a/18, 85ah/14, 85ah/31, 85ah/35, 85ah/40, 85ah/45, 85ah/58, 85ah/60, 85b/8, 85b/8, 85b/8, 85b/10, 85b/11, 85bh/17, 85bh/19, 85bh/26, 85bh/27, 85bh/28, 85bh/32, 85bh/34, 85bh/35, 85bh/35, 85bh/35, 85bh/37, 85bh/37, 85bh/39, 85bh/40, 85bh/49, 85bh/54, 85bh/55, 85bh/56, 85bh/57, 86a/5, 86a/5, 86a/9, 86a/10, 86a/11, 86a/16, 86ah/2, 86ah/2, 86ah/9, 86ah/9, 86ah/14, 86ah/17, 86ah/17, 86ah/19, 86ah/22, 86ah/25, 86ah/29, 86ah/30, 86ah/38, 86ah/39, 86ah/40, 86ah/41, 86ah/42, 86ah/45, 86ah/49, 86b/2, 86b/2, 86b/4, 86b/5, 86b/5, 86b/6, 86b/7, 86b/8, 86b/8, 86b/8, 86b/8, 86b/8, 86b/16, 86b/16, 86b/17, 86b/19, 86bh/10, 86bh/12, 86bh/13, 86bh/15, 86bh/24, 86bh/24, 86bh/25, 86bh/35, 86bh/47, 86bh/52, 87a/1, 87a/2, 87a/3, 87a/4, 87a/5, 87a/6, 87a/9, 87a/10, 87a/17, 87a/17, 87a/19, 87a/19, 87ah/23, 87ah/24, 87ah/26, 87ah/29, 87ah/34, 87ah/35, 87ah/43, 87ah/49, 87b/1, 87b/1, 87b/2, 87b/2, 87b/2, 87b/2, 87b/6, 87b/6, 87b/6, 87b/7, 87b/8, 87b/9, 87b/10, 87b/10, 87b/10, 87b/10, 87b/11, 87b/11, 87b/12, 87b/13, 87b/14, 87b/15, 87b/15, 87b/16, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/17, 87b/18, 87b/19, 87b/19, 87b/19, 87bh/21, 87bh/21, 87bh/39, 87bh/54, 88a/1, 88a/1, 88a/1, 88a/2, 88a/7, 88a/10, 88a/13, 88a/14, 88a/15, 88a/16, 88a/16, 88a/17, 88a/18, 88a/19, 88ah/6, 88ah/12, 88ah/13, 88ah/24, 88ah/30, 88ah/49, 88ah/55, 88b/1, 88b/2, 88b/3, 88b/4, 88b/4, 88b/5, 88b/6, 88b/9, 88b/9, 88b/10, 88b/12, 88b/12, 88b/13, 88b/14, 88b/15, 88b/16, 88b/17, 88b/18, 88b/19, 88bh/8, 88bh/11, 88bh/20, 88bh/25, 88bh/28, 88bh/38, 88bh/40, 88bh/42, 88bh/55, 88bh/57, 88bh/58, 89a/2, 89a/5, 89a/6, 89a/8, 89a/10, 89a/10, 89a/14, 89a/18, 89ah/16, 89ah/26, 89ah/28, 89ah/32, 89ah/38, 89ah/39, 89ah/41, 89ah/46, 89ah/48, 89b/4, 89b/6, 89b/6, 89b/7, 89b/7, 89b/11, 89b/13, 89bh/3, 89bh/3, 89bh/10, 89bh/13, 89bh/14, 89bh/31, 89bh/36, 89bh/38, 89bh/44, 89bh/53, 89bh/53, 89bh/54, 90a/2, 90a/2, 90a/3, 90a/6, 90a/7, 90a/8, 90a/11, 90a/12, 90a/12, 90a/13, 90a/14, 90a/15, 90a/16,

90a/17, 90ah/12, 90ah/16, 90ah/28, 90ah/30, 90ah/31, 90ah/39, 90b/3, 90b/10, 90b/12, 90b/13, 90b/13, 90b/14, 90b/15, 90b/15, 90b/16, 90bh/14, 90bh/29, 90bh/30, 90bh/30, 90bh/32, 90bh/35, 90bh/45, 90bh/49, 90bh/50, 90bh/53, 90bh/55, 91a/5, 91a/7, 91a/9, 91a/9, 91a/10, 91a/10, 91a/12, 91a/13, 91a/14, 91a/14, 91a/15, 91a/16, 91a/17, 91a/18, 91a/19, 91a/19, 91a/19, 91a/19, 91b/12, 91b/13, 91b/13, 91b/13, 91b/14, 91b/16, 92a/3, 92a/3, 92a/3, 92a/11, 92a/12, 92a/12, 92a/12, 92a/14, 92a/15, 92a/15, 92a/17, 92a/18, 92a/19, 92b/4, 92b/9, 92b/11, 92b/18, 92b/19, 93a/1, 93a/1, 93a/9, 93a/9, 93a/9, 93a/13, 93a/13, 93a/13, 93a/14, 93a/15, 93a/16, 93a/16, 93a/19, 93b/1, 93b/1, 93b/3, 93b/4, 93b/4, 93b/5, 93b/7, 93b/9, 93b/13, 93b/14, 93b/14, 93b/17, 93b/18, 93b/18, 93b/19, 94a/1, 94a/1, 94a/2, 94a/3, 94a/4, 94a/4, 94a/5, 94a/9, 94a/10, 94a/13, 94a/15, 94a/15, 94a/16, 94a/16, 94a/17, 94b/1, 94b/1, 94b/2, 94b/10, 94b/12, 94b/13, 94b/14, 94b/17, 95a/1, 95a/2, 95a/2, 95a/2, 95a/3, 95a/3, 95a/4, 95a/4, 95a/5, 95a/6, 95a/10, 95a/14, 95a/15, 95a/15, 95a/15, 95a/19, 95b/1, 95b/2, 95b/3, 95b/5, 95b/5, 95b/6, 95b/6, 95b/7, 95b/8, 95b/9, 95b/10, 95b/11, 95b/13, 95b/15, 95b/15, 95b/16, 95b/17, 95b/17, 95b/17, 95b/18, 96a/4, 96a/7, 96a/8, 96a/9, 96a/11, 96a/12, 96a/13, 96a/14, 96a/14, 96a/16, 96a/18, 96b/1, 96b/1, 96b/2, 96b/2, 96b/3, 96b/5, 96b/6, 96b/7, 96b/8, 96b/9, 96b/9, 96b/11, 96b/11, 96b/13, 96b/14, 96b/14, 96b/18, 96b/19, 97a/2, 97a/3, 97a/6, 97a/6, 97a/6, 97a/7, 97a/7, 97a/9, 97a/10, 97a/11, 97a/12, 97a/16, 97a/17, 97a/17, 97a/18, 97a/19, 97b/1, 97b/3, 97b/5, 97b/5, 97b/6, 97b/7, 97b/8, 97b/10, 97b/17, 97b/19, 97b/19, 98a/1, 98a/3, 98a/3, 98a/4, 98a/5, 98a/8, 98a/9, 98a/12, 98a/16, 98a/19, 98a/19, 98a/19, 98b/1, 98b/2, 98b/2, 98b/3, 98b/3, 98b/4, 98b/4, 98b/5, 98b/5, 98b/6, 98b/7, 98b/7, 98b/11, 98b/12, 98b/13, 98b/16, 98b/16, 99a/4, 99a/5, 99a/7, 99a/8, 99a/9, 99a/10, 99a/11, 99a/13, 99a/13, 99a/16, 99a/17, 99a/17, 99b/2, 99b/3, 99b/4, 99b/5, 99b/6, 99b/6, 99b/8, 99b/11, 99b/12, 99b/13, 99b/14, 99b/14, 99b/14, 99b/15, 99b/19, 100a/4, 100a/6, 100a/7, 100a/8, 100a/9, 100a/12, 100a/13, 100a/13, 100a/14, 100a/14, 100a/14, 100a/17, 100a/18, 100a/19, 100a/19, 100b/2, 100b/4, 100b/4, 100b/5, 100b/7, 100b/9, 100b/10, 100b/10, 100b/11, 100b/18, 100b/19, 101a/1, 101a/1, 101a/2, 101a/2, 101a/6, 101a/14, 101a/15, 101a/18, 101a/18, 101a/19, 101b/3, 101b/11, 101b/11, 101b/12, 101b/12, 101b/13, 101b/15, 101b/15, 101b/15, 101b/16, 101b/16, 101b/16, 101b/18, 101b/18, 101b/18, 101b/18, 101b/18, 101b/19, 102a/1, 102a/1, 102a/1, 102a/1, 102a/2, 102a/2, 102a/4, 102a/5, 102a/8, 102a/9, 102a/10, 102a/12, 102a/13, 102b/3, 102b/3, 102b/4, 102b/4, 102b/5, 102b/6, 102b/8, 102b/8, 102b/9, 102b/9, 102b/10, 102b/12, 102b/14, 102b/16, 102b/16, 102b/17, 102b/18, 102b/19, 103a/1, 103a/2, 103a/2, 103a/3, 103a/4, 103a/5, 103a/6, 103a/7, 103a/7, 103a/8, 103a/10, 103a/14, 103a/14, 103a/15, 103a/16, 103b/10, 103b/14, 103b/14, 103b/18, 103b/19, 104a/5, 104a/5, 104a/6, 104a/7, 104a/11, 104a/13, 104a/13, 104b/9, 104b/13, 104b/16, 105a/1, 105a/8, 105a/8, 105a/9, 105b/3, 105b/4, 105b/5, 105b/6, 105b/6, 105b/6, 105b/6, 105b/7, 105b/7, 105b/7, 105b/7, 105b/7, 105b/9, 105b/13, 105b/14, 105b/14, 105b/15, 105b/16, 105b/17, 105b/18, 106a/1, 106a/1, 106a/1, 106a/1, 106a/5, 106a/6, 106a/6, 106a/6, 106a/7, 106a/8, 106a/9, 106a/10, 106a/11, 106a/12, 106a/12, 106a/13, 106a/15, 106a/16, 106a/17, 106a/17, 106a/18, 106a/19, 106b/2, 106b/4, 106b/5, 106b/5, 106b/9, 106b/10, 106b/11, 106b/12, 106b/12, 106b/13, 106b/13, 106b/13, 106b/14, 106b/15, 106b/15, 106b/15, 106b/17, 106b/17, 106b/18, 106b/19, 106b/19, 107a/1, 107a/2, 107a/3, 107a/4, 107a/5, 107a/6, 107a/7, 107a/7, 107a/8, 107a/8, 107a/9, 107a/9, 107a/10, 107a/10, 107a/10, 107a/12, 107a/12, 107a/13, 107a/13, 107a/14, 107a/14, 107a/14, 107a/14, 107a/15, 107a/16, 107a/16, 107a/17, 107a/18, 107a/18, 107a/19, 107a/19, 107b/1, 107b/2, 107b/4, 107b/5, 107b/9, 107b/11, 107b/12, 107b/14, 107b/14, 107b/16, 107b/16, 107b/18, 107b/19, 108a/1, 108a/2, 108a/4, 108a/4, 108a/6, 108a/7, 108a/8, 108a/9, 108a/9,

108a/10, 108a/11, 108a/12, 108a/12, 108a/13, 108a/13, 108a/16, 108a/16, 108a/16, 108a/16, 108a/17, 108b/3, 108b/4, 108b/4, 108b/5, 108b/5, 108b/7, 108b/7, 108b/8, 108b/10, 108b/10, 108b/16, 108b/17, 108b/17, 108b/18, 108b/19, 109a/1, 109a/2, 109a/4, 109a/7, 109a/7, 109a/8, 109a/8, 109a/10, 109a/12, 109a/14, 109a/15, 109a/15, 109a/16, 109a/16, 109a/17, 109a/18, 109a/18, 109a/19, 109a/19, 109b/1, 109b/2, 109b/3, 109b/4, 109b/4, 109b/5, 109b/5, 109b/6, 109b/6, 109b/9, 109b/9, 109b/10, 109b/11, 109b/12, 109b/14, 109b/18, 110a/1, 110a/2, 110a/2, 110a/3, 110a/6, 110a/10, 110a/11, 110a/12, 110a/12, 110a/13, 110a/15, 110a/17, 110a/19, 110b/1, 110b/2, 110b/3, 110b/7, 110b/8, 110b/9, 110b/9, 110b/18, 110b/19, 111a/1, 111a/1, 111a/6, 111a/7, 111a/8, 111a/15, 111a/16, 111a/17, 111a/17, 111a/18, 111b/3, 111b/5, 111b/7, 111b/17, 111b/17, 111b/18, 112a/4, 112a/5, 112a/7, 112a/7, 112a/7, 112a/8, 112a/12, 112a/12, 112a/12, 112a/12, 112a/14, 112a/15, 112a/15, 112a/19, 112b/1, 112b/1, 112b/3, 112b/3, 112b/9, 112b/9, 112b/12, 112b/17, 112b/17, 112b/18, 112b/18, 112b/19, 113a/1, 113a/1, 113a/1, 113a/2, 113a/4, 113a/5, 113a/5, 113a/7, 113a/8, 113a/10, 113a/16, 113b/2, 113b/3, 113b/3, 113b/4, 113b/5, 113b/5, 113b/5, 113b/7, 113b/11, 113b/13, 113b/15, 113b/15, 113b/18, 113b/19, 114a/1, 114a/1, 114a/1, 114a/1, 114a/2, 114a/2, 114a/3, 114a/5, 114a/7, 114a/12, 114a/12, 114a/13, 114a/14, 114a/14, 114a/14, 114a/15, 114a/15, 114a/18, 114b/2, 114b/2, 114b/3, 114b/4, 114b/4, 114b/5, 114b/7, 114b/7, 114b/12, 114b/12, 114b/15, 114b/17, 114b/19, 115a/1, 115a/4, 115b/4, 115b/8, 115b/9, 115b/10, 115b/19, 116a/4, 116a/5, 116a/7, 116a/7, 116a/8, 116a/8, 116a/9, 116a/10, 116a/10, 116a/16, 116a/16, 116a/17, 116a/18, 116b/1, 116b/3, 116b/4, 116b/4, 116b/7, 116b/7, 116b/8, 116b/9, 116b/10, 116b/10, 116b/11, 116b/11, 116b/11, 116b/12, 116b/13, 116b/15, 116b/16, 116b/18, 117a/1, 117a/1, 117a/1, 117a/1, 117a/2, 117a/2, 117a/3, 117a/3, 117a/5, 117a/6, 117a/7, 117a/8, 117a/9, 117a/9, 117a/9, 117a/9, 117a/10, 117a/10, 117a/14, 117a/16, 117a/16, 117b/1, 117b/11, 117b/14, 117b/15, 117b/16, 117b/16, 118a/4, 118a/4, 118a/5, 118a/5, 118a/5, 118a/7, 118a/9, 118a/10, 118b/7, 118b/11, 118b/12, 119a/3, 119a/3, 119a/3, 119a/5, 119a/9, 119a/15, 119a/17, 119a/17, 119a/18, 119b/3, 119b/3, 119b/8, 119b/11, 119b/13, 119b/17, 120a/5, 120a/13, 120a/15, 120a/16, 120a/17, 120a/19, 120a/19, 120b/2, 120b/4, 120b/6, 120b/10, 120b/12, 120b/12, 120b/14, 120b/16, 120b/18, 120b/18, 121a/3, 121a/5, 121a/6, 121a/7, 121a/10, 121a/13, 121a/14, 121b/3, 121b/7, 121b/10, 121b/16, 121b/17, 121b/17, 122a/1, 122a/2, 122a/2, 122a/3, 122a/4, 122a/9, 122a/10, 122a/10, 122a/11, 122a/11, 122a/12, 122a/15, 122a/16, 122a/16, 122a/16, 122a/17, 122b/2, 122b/5, 122b/8, 122b/8, 122b/8, 122b/8, 122b/9, 122b/9, 122b/11, 122b/13, 122b/14, 122b/14, 122b/16, 122b/17, 122b/19, 122b/19, 123a/1, 123a/1, 123a/3, 123a/4, 123a/5, 123a/6, 123a/7, 123a/7, 123a/7, 123a/9, 123a/13, 123a/15, 123a/16, 123a/18, 123b/3, 123b/4, 123b/6, 123b/6, 123b/9, 123b/10, 123b/11, 123b/13, 123b/14, 123b/15, 123b/15, 123b/15, 123b/16, 123b/17, 123b/18, 123b/19, 124a/1, 124a/2, 124a/8, 124a/8, 124a/8, 124a/9, 124a/12, 124a/13, 124b/4, 124b/11, 124b/12, 124b/13, 124b/17, 124b/18, 124b/18, 124b/18, 124b/18, 124b/19, 125a/1, 125a/9, 125a/10, 125a/14, 125a/15, 125b/1, 125b/1, 125b/5, 125b/5, 125b/5, 125b/7, 125b/7, 125b/9, 125b/10, 125b/10, 125b/13, 125b/13, 125b/14, 125b/15, 125b/16, 125b/17, 125b/18, 125b/18, 125b/18, 126a/1, 126a/2, 126a/3, 126a/4, 126a/4, 126a/5, 126a/5, 126a/10, 126a/11, 126a/11, 126a/13, 126a/15, 126a/15, 126a/17, 126a/17, 126a/17, 126a/17, 126a/18, 126a/18, 126a/18, 126a/18, 126a/19, 126b/1, 126b/2, 126b/6, 126b/6, 126b/7, 126b/8, 126b/10, 126b/10, 126b/12, 126b/12, 126b/13, 126b/15, 126b/16, 126b/17, 126b/17, 126b/19, 127a/11, 127a/12, 127a/17, 127a/18, 127a/18, 127b/2, 127b/3, 127b/3, 127b/5, 127b/6, 127b/7, 127b/8, 127b/16, 127b/16, 128a/4, 128a/5, 128a/8, 128a/8, 128a/10, 128a/11, 128a/11, 128a/11, 128a/12, 128a/13, 128a/19, 128b/1, 128b/6, 128b/6, 128b/15, 129a/1, 129a/13, 129a/16, 129a/16, 129a/16, 129a/16, 129a/16, 129a/17, 129a/18, 129b/12, 129b/13, 129b/16, 129b/17, 129b/17, 130a/8, 130a/9, 130a/9, 130a/14, 130a/16, 130a/16, 130a/16, 130b/2, 130b/2, 130b/3, 130b/7, 130b/16, 131a/1, 131a/2, 131a/3, 131a/9, 131a/10, 131a/11, 131a/12, 131a/13, 131a/13, 131a/15, 131a/16, 131a/17, 131a/17, 131a/18, 131a/19, 131a/19, 131b/1, 131b/3, 131b/4, 131b/5, 131b/5, 131b/5, 131b/5, 131b/6, 131b/7, 131b/8, 131b/9, 131b/10, 131b/11, 132a/1, 132a/3, 132a/3, 132a/4, 132a/7, 132a/12, 132a/14, 132a/14, 132a/15, 132a/17, 132a/18, 132a/18, 132b/2, 132b/3, 132b/4, 132b/4, 132b/9, 132b/9, 132b/10, 132b/10, 132b/17, 132b/18, 132b/19, 133a/2, 133a/5, 133a/7, 133a/7, 133a/7, 133a/8, 133a/9, 133a/11, 133a/11, 133a/11, 133a/16, 133a/17, 133a/18, 133b/1, 133b/2, 133b/5, 133b/7, 133b/8, 133b/14, 133b/15, 133b/19, 134a/2, 134a/5, 134a/5, 134a/7, 134a/8, 134a/9, 134a/9, 134a/10, 134a/10, 134a/11, 134a/13, 134a/14, 134a/14, 134a/14, 134a/14, 134a/14, 134a/15, 134a/15, 134a/15, 134a/15, 134a/16, 134a/17, 134a/17, 134a/17, 134a/17, 134a/18, 134a/18, 134a/19, 134a/19, 134a/19, 134a/19, 134b/1, 134b/1, 134b/1, 134b/3, 134b/3, 134b/3, 134b/3, 134b/4, 134b/4, 134b/5, 134b/5, 134b/6, 134b/6, 134b/6, 134b/7, 134b/8, 134b/8, 134b/8, 134b/10, 134b/10, 134b/10, 134b/10, 134b/10, 134b/11, 134b/11, 134b/12, 134b/12, 134b/12, 134b/13, 134b/13, 134b/13, 134b/14, 134b/14, 134b/14, 134b/14, 134b/15, 134b/15, 134b/16, 134b/17, 134b/17, 134b/19, 134b/19, 135a/1, 135a/2, 135a/2, 135a/2, 135a/3, 135a/3, 135a/5, 135a/5, 135a/5, 135a/6, 135a/6, 135a/6, 135a/7, 135a/7, 135a/8, 135a/8, 135a/8, 135a/8, 135a/9, 135a/10, 135a/10, 135a/11, 135a/11, 135a/12, 135a/12, 135a/13, 135a/13, 135a/15, 135a/16, 135a/18, 135a/18, 135a/19, 135a/19, 135b/1, 135b/2, 135b/5, 135b/5, 135b/6, 135b/7, 135b/13, 135b/13, 135b/15, 135b/16, 136a/3, 136a/5, 136a/8, 136a/8, 136a/9, 136a/10, 136a/16, 136a/18, 136a/19, 136a/19, 136b/1, 136b/3, 136b/5, 136b/6, 136b/6, 136b/8, 136b/14, 136b/16, 136b/16, 136b/19, 137a/1, 137a/2, 137a/6, 137a/7, 137a/7, 137a/9, 137a/13, 137a/13, 137a/19, 137b/2, 137b/4, 137b/7, 137b/11, 137b/13, 137b/14, 137b/14, 137b/19, 138a/2, 138a/3, 138a/3, 138a/4, 138a/5, 138a/7, 138a/7, 138a/8, 138a/9, 138a/10, 138a/16, 138a/16, 138b/6, 138b/8, 138b/10, 138b/11, 138b/13, 138b/14, 138b/17, 138b/18, 139a/2, 139a/8, 139a/12, 139a/12, 139a/13, 139a/15, 139a/19, 139b/3, 139b/3, 139b/4, 139b/5, 139b/6, 139b/7, 139b/8, 139b/8, 139b/9, 139b/9, 139b/9, 139b/14, 139b/18, 139b/18, 139b/18, 139b/19, 139b/19, 140a/5, 140a/7, 140a/9, 140a/9, 140a/9, 140a/10, 140a/13, 140a/15, 140b/2, 140b/3, 140b/3, 140b/4, 140b/5, 140b/7, 140b/7, 140b/9, 140b/10, 140b/10, 140b/10, 140b/12, 140b/13, 140b/16, 140b/16, 140b/19, 140b/19, 141a/2, 141a/3, 141a/4, 141a/5, 141a/5, 141a/6, 141a/8, 141a/11, 141a/11, 141a/12, 141a/14, 141a/14, 141a/15, 141a/19, 141b/2, 141b/2, 141b/3, 141b/4, 141b/4, 141b/5, 141b/9, 141b/13, 141b/13, 141b/13, 141b/15, 141b/16, 141b/19, 142a/1, 142a/2, 142a/3, 142a/3, 142a/4, 142a/10, 142a/12, 142a/12, 142a/15, 142a/16, 142a/16, 142a/17, 142a/17, 142a/18, 142a/19, 142b/1, 142b/2, 142b/5, 142b/5, 142b/6, 142b/9, 142b/10, 142b/13, 142b/18, 143a/1, 143a/2, 143a/2, 143a/3, 143a/4, 143a/7, 143a/10, 143a/11, 143a/12, 143a/15, 143a/15, 143a/16, 143a/16, 143a/17, 143a/17, 143a/19, 143b/2, 143b/3, 143b/4, 143b/5, 143b/5, 143b/9, 143b/11, 143b/11, 143b/11, 143b/13, 143b/14, 143b/14, 143b/16, 144a/1, 144a/2, 144a/3, 144a/5, 144a/8, 144a/9, 144a/10, 144a/13, 144a/14, 144a/16, 144b/1, 144b/2, 144b/2, 144b/4, 144b/7, 144b/9, 144b/9, 144b/10, 144b/11, 144b/12, 144b/13, 144b/14, 144b/15, 144b/16, 144b/19, 145a/1, 145a/2, 145a/3, 145a/4, 145a/5, 145a/6, 145a/8, 145a/10, 145a/12, 145a/14, 145a/15, 145a/15, 145a/16, 145a/17, 145b/1, 145b/2, 145b/6, 145b/7, 145b/10, 145b/11, 145b/11, 145b/14, 145b/14, 145b/14, 145b/15, 145b/16, 145b/16, 145b/17, 146a/1, 146a/2, 146a/2,

- 146a/3, 146a/3, 146a/3, 146a/4, 146a/4, 146a/4, 146a/5, 146a/6, 146a/9, 146a/9, 146a/9, 146a/10, 146a/11, 146a/11, 146a/12, 146a/19, 146b/1, 146b/6, 146b/7, 146b/8, 146b/8, 146b/9, 146b/10, 146b/12, 146b/12, 146b/14, 146b/15, 146b/16, 146b/17, 146b/18, 146b/19, 147a/2, 147a/2, 147a/3, 147a/3, 147a/3, 147a/4, 147a/4, 147a/4, 147a/5, 147a/5, 147a/6, 147a/7, 147a/7, 147a/7, 147a/8, 147a/8, 147a/8, 147a/9, 147a/9, 147a/9, 147a/10, 147a/11, 147a/12, 147a/12, 147a/15, 147a/16, 147a/16, 147a/17, 147a/18, 147b/2, 147b/3, 147b/3, 147b/4, 147b/4, 147b/4, 147b/4, 147b/5, 147b/5, 147b/6, 147b/8, 147b/10, 147b/12, 147b/12, 147b/17, 147b/17, 147b/18, 147b/19, 148a/1, 148a/2, 148a/3, 148a/3, 148a/7, 148a/8, 148a/8, 148a/9, 148a/9, 148a/10, 148a/11, 148a/15, 148a/16, 148a/17, 148a/17, 148a/19, 148a/19, 148a/19, 148b/1, 148b/1, 148b/2, 148b/2, 148b/2, 148b/3, 148b/3, 148b/3, 148b/4, 148b/5, 148b/6, 148b/7, 148b/7, 148b/7, 148b/9, 148b/11, 148b/11, 148b/13, 148b/15, 148b/15, 149a/2, 149a/4, 149a/4, 149a/4, 149a/8, 149a/8, 149a/11, 149a/12, 149a/13, 149a/14, 149a/15, 149a/16, 149a/17, 149a/17, 149a/19, 149b/2, 149b/9, 149b/10, 149b/10, 149b/11, 149b/11, 149b/12, 149b/14, 149b/15, 149b/16, 149b/18, 149b/18, 149b/18, 149b/18, 149b/19, 149b/19, 149b/19
- ve'l-hâsıl Ar. Sözü'nün kıyası, kısacası**  
v.34b/17
- vebāl Ar. Günah**  
v.59b/5, 151b/15  
v.+i 117a/16, 137b/11, 137b/11, 140a/16
- veca' Ar. Ağrı, sızı, acı**  
v.8b/5
- vecāhet Ar. Heybet, vakar**  
v.79bh/54
- vech Ar. Yüz, üslup, sebep**  
v.9b/4, 68a/16, 82bh/24, 95b/18, 96a/1, 96a/5, 96a/19, 96b/5, 96b/10, 157b/13, 159b/7, 167b/2  
v.+den 96a/19  
v.+dendür 155b/1  
v.+i 159a/10, 199a/11  
v.+ile 57b/2, 85bh/60, 86ah/26, 120a/10  
v.+le 6a/18, 43b/13, 57a/10, 68a/12, 72a/4
- veche Ar. Yüz, cihat**  
v.10a/5, 40b/5, 41b/6, 71b/13, 91a/10, 105a/9, 125a/8, 127b/17, 162b/9, 185b/5  
v.+sinde 145a/8
- vedj' Ar. Emanet etme**  
v.142a/7
- vedj'at Ar. Emanetler**  
v.78bh/52, 96a/9, 106a/14, 184b/18  
v.+larındurlar 82ah/36  
v.+ında 44a/8
- vefā Ar. Sözü'nde durma, yerine getirme**  
v.70b/10, 84ah/34, 89b/7, 93b/4, 93b/16, 93b/17, 104a/14, 108a/15, 121a/14, 123a/2, 133b/9, 136b/13, 145a/1, 145b/10, 146b/17, 148a/18, 163b/6, 165a/8, 175b/4, 176b/8, 178a/18, 178b/12, 179b/9, 181a/9, 187b/16, 187b/17, 191b/8  
v.+dur 123a/6  
v.+sı 79a/8, 178b/14  
v.+sıla 139b/9  
v.+sın 181a/12  
v.+sına 99b/15  
v.+sinuñ 177b/8  
v.+sıçün 184a/5
- vefāt Ar. Ölme**  
v.6b/11, 6b/14, 6b/19, 7a/3, 7a/4, 7b/11, 8b/15, 8b/17, 19a/13, 19a/15, 19b/1, 19b/7, 19b/14, 19b/17, 19b/19, 20b/13, 21a/2, 21a/3, 21a/14, 21a/14, 21a/17, 21b/1, 21b/4, 21b/8, 21b/11, 21b/12, 21b/15, 21b/16, 22a/7, 22a/13, 22a/17, 22b/5, 22b/8, 22b/13, 22b/17, 22b/18, 23a/7, 23a/8, 23a/12, 23a/18, 24b/11, 25a/12, 25a/12, 25a/16, 25b/16, 26a/8, 26a/14, 26b/13, 28a/11, 28a/12, 30b/2, 31a/3, 31a/9, 31a/13, 31b/2, 32a/3, 32a/6, 32a/8, 32a/19, 34b/14, 36a/9, 36a/13, 36b/3, 36b/7, 37a/18, 38b/14, 38b/16, 42a/18, 42b/17, 44a/3, 46a/11, 47a/3, 47a/7, 48b/5, 49b/12, 50a/1, 50b/12, 50b/16, 63a/12, 78bh/56, 82ah/42, 84b/1, 90ah/51, 115a/19, 119b/14, 121b/19, 128a/17, 128b/5, 129b/8, 130b/17, 153b/16, 184a/8  
v.+da 113a/5  
v.+dan 88ah/4  
v.+ları 31b/7  
v.+larından 16b/1, 28a/14, 29a/9, 29a/10  
v.+um 22b/12  
v.+ı 47a/3, 128b/14  
v.+ında 26a/8, 37b/3, 131b/16  
v.+ından 19b/18, 23a/1, 26a/13, 29a/6, 42a/8, 47a/10, 47a/10
- vefā Ar. Uyma, uygun gelme**  
v.197b/13
- veğā Ar. Gürültü, patırtı, kavga**  
v.53b/12, 59a/1
- veh Ar. Vah, yazık**  
v.165a/9
- vehb öz. is.**  
v.25a/8, 194b/14
- vehb el-verd öz. is.**  
v.108b/8
- vehhābj Ar. Çok bağışlayıcı tanrı, ona ait**  
v.181b/4
- vehhām Ar. Çok kuruntulu, fazla şüphe eden**  
v.134b/13
- vehm Ar. Kurunru, sebepsiz korku**  
v.3b/1, 71a/16, 82a/4, 82bh/12, 83ah/43, 147a/6, 171a/3, 171a/8  
v.+e 193a/12  
v.+i 171a/4
- vehmj Ar. Kuruntuya dayalı**  
v.+dür 167a/11
- vekhāhat Ar. Arsızlık, utanmazlık**  
v.145a/2, 149b/18  
v.+dur 192b/19
- vekālet Ar. Vekillik, vekalet**  
v.+i 96a/8
- vekhāyī' Ar. Olaylar, savaşlar**  
v.4a/2, 133b/4, 176a/15
- veklj Ar. Biri tarafından yetki verilmiş, vekil**  
v.96a/8, 165b/2, 187a/5  
v.+dür 96b/13  
v.+e 95a/16  
v.+idür 96b/6, 97a/11  
v.+leridürler 96b/12
- vekl Ar. Her hususta Allah'a güvenmek**  
v.+e 108a/16  
v.+lerüm 77bh/17
- velādet Ar. Doğum, doğum günü**  
v.52ah/2
- velāyet Ar. Velilik, dostluk**  
v.2a/6, 51a/18, 82a/3, 89a/10, 106a/15, 176b/1, 200a/11  
v.+de 51a/19  
v.+e 51b/8  
v.+le 47bh/41
- velāyīm Ar. Düğünler, evlenmeler**  
v.+den 114a/1
- veled Ar. Çocuk, oğul**  
v.35a/1, 36a/15, 36b/4, 50a/12, 50b/2, 156b/10  
v.+leri 19a/12  
v.+ün 112a/19
- velj Ar. Ermiş, veli**  
v.48ah/43, 51a/13, 51a/15, 57a/3, 81ah/55, 91a/10, 117b/14
- veljyu'llāh Ar. Allah'a manevi olarak yakın zat**  
v.+dur 74b/2
- (hāljd bin el-) veljd öz. is.**  
v.27b/12, 35a/17, 83bh/14, 127b/16
- velid (ʔabdu'l-melik) muğjre öz. is.**  
v.38b/17, 189a/3
- velid bin mus'ab öz. is.**  
v.+dur 48ah/51,52
- veliyye Ar. Ermiş kadın**  
v.48bh/17
- vera' Ar. Haramdan kaçınma**

v.11a/7, 159b/19, 194a/1  
v.+in 74a/8  
v.+ila 156b/19  
**verā Ar. Halk, mahluk, alem, öte**  
v.170b/5  
**verem Ar. Şişkinlik, verem**  
v.173a/7  
**(şeyh ebū bekr) verrāk öz. is.**  
v.108b/5  
**vesaḥ Ar. Kir, pas**  
v.192b/10  
**vesāvis Ar. Vesveseler, kuruntular**  
v.82a/12, 126b/7  
**vesāyā Ar. Vasiyetler**  
v.77bh/9  
v.+dan 37a/19  
**vesāyit' Ar. Araçlar**  
v.100b/9, 165b/2, 165b/3, 168b/12  
v.+den 98b/1  
v.+i 98a/8, 98a/10  
**vesjle Ar. Yol, sebep, bahane**  
v.85b/9, 89a/19, 108a/6, 150a/7, 153b/8, 163b/19  
v.+dür 95a/5  
v.+si 85b/11, 99a/7, 103a/12, 108b/5, 150a/5  
v.+sile 165a/11, 166a/13  
**vesjlet krş. vesjle**  
v.142a/5, 165a/2, 182b/2  
v.+i 165a/4  
**vesvās Ar. Vesvese, Şeytan**  
v.197b/7  
v.+dan 91b/4  
**vesvese Ar. Kuruntu**  
v.+leri 99b/6  
v.+sinden 173b/15  
**veya Ar.+Far. Veya, yahut**  
v.19b/1, 21a/9, 21b/4, 21b/8, 22a/6, 31b/7, 48ah/45, 62a/4, 72b/14, 73b/1, 74b/12, 74b/13, 74b/13, 80a/9, 82ah/6, 83b/5, 83bh/29, 84ah/14, 87a/3, 91b/4, 91b/12, 92a/2, 92a/2, 92a/16, 95a/16, 99a/3, 110a/16, 112a/1, 112a/2, 112b/8, 112b/8, 119b/4, 119b/4, 144b/1, 144b/2, 148b/8, 149b/4, 149b/11, 150a/11, 151b/16, 155a/17, 156a/4, 157a/1, 157a/1, 157b/1, 157b/7, 158a/12, 158b/17, 158b/17, 159b/13, 159b/14, 160b/11, 160b/11, 161b/4, 162a/1, 171b/9, 173b/18, 173b/19, 173b/19, 174a/1, 183a/8, 186b/12, 187a/8, 187a/8, 192b/17, 193a/10, 196b/14, 197a/10, 197a/10, 200a/3  
**veyahūd Ar.+Far. Veyahut**  
v.26b/8, 40a/4, 41a/12, 77bh/28, 81bh/41, 161b/19, 181b/9, 199a/11  
**veyl Ar. Yazık, yazıklar olsun**  
v.182a/18  
**vezāret Ar. Vezirlik**  
v.59a/11  
v.+de 3b/3  
v.+den 56b/14  
v.+e 90bh/28  
v.+i 90bh/52, 90bh/55  
**vežāyif Ar. Görevler, ödevler**  
v.+in 162a/15  
**vezir Ar. Vezir, eskiden bakanlık görevini üstlenen kişi**  
v.3a/16, 5a/4, 16a/5, 30a/2, 54b/14, 55a/17, 55b/10, 55b/18, 56a/4, 56a/9, 56a/10, 56a/14, 56a/16, 56b/9, 56b/14, 57a/6, 57a/7, 57a/15, 57b/3, 58a/8, 58a/15, 58b/14, 58b/15, 59a/3, 59a/5, 59a/10, 60a/13, 60b/1, 75bh/18, 76ah/24, 76ah/30, 80bh/60, 80bh/62, 82ah/56, 82bh/4, 82bh/9, 86ah/21, 86ah/23, 86ah/32, 86ah/36, 86ah/52, 86ah/56, 86ah/58, 89ah/55, 89ah/60, 89bh/1, 90bh/55, 140b/10, 141b/2, 141b/4, 142b/4, 142b/5, 142b/7, 147a/16, 148b/1  
v.+e 89bh/6, 142a/1  
v.+i 86ah/6, 86ah/15, 89ah/51, 89ah/57, 141b/3, 141b/8, 142a/2, 147a/2, 147a/6  
v.+inden 78ah/22  
v.+ine 82ah/54  
v.+inün 142a/1  
v.+ün 56a/12, 76ah/22, 90bh/4

**vezirlik Ar.+T. Vezirlik, bakanlık**  
v.90bh/23  
**vezn Ar. Ölçü, tartı, ağırlık**  
v.178a/17  
v.+in 61a/9  
**viŕā Ar. Kap, mahfaza, damarlardan her biri**  
v.173b/6, 193b/6, 193b/11, 193b/19, 193b/19  
v.+sında 193b/18  
**viķāŕ Ar. Cinsi birleşme, savaş**  
v.167b/19  
**viķāyet Ar. Koruma, sahip çıkma**  
v.116a/19, 116a/19, 166b/3, 169b/7, 173b/14, 180b/9, 190a/15  
**vilādet Ar. Doğum, doğum günü**  
v.7b/3, 7b/12, 7b/13, 15b/12, 18a/6, 29b/3  
v.+dür 110b/18  
v.+i 18a/5, 45a/14, 45b/1  
v.+inden 7b/1  
v.+inün 7b/15  
v.+leridür 19a/11  
v.+ün 8a/5, 45b/19  
**vilāyet Ar. İl, vilayet, vali olmak, vali idaresi altındaki şehir, dostluk**  
v.4b/2, 4b/9, 9a/7, 27b/3, 27b/4, 34b/3, 35a/10, 35a/16, 35a/17, 35a/18, 35a/19, 35b/3, 35b/4, 35b/4, 35b/10, 48b/1, 49b/5, 50a/5, 51b/6, 75bh/20, 75bh/22, 76ah/10, 76bh/58, 78bh/40, 86ah/56, 88bh/30, 89ah/35, 124a/8, 126b/6, 131b/18, 132b/8, 135a/18, 140b/13, 175a/6, 176a/14, 176a/17  
v.+de 76bh/63, 123b/16, 138b/10, 140b/9, 141b/10  
v.+den 85ah/46  
v.+dendür 185a/5  
v.+dür 147b/7  
v.+e 34a/17, 49a/15, 79ah/28, 83bh/3, 139b/8  
v.+i 50b/4, 55a/15, 77ah/58, 83ah/11, 86bh/5, 98b/3, 126b/4, 131a/12, 198a/2  
v.+in 45b/8, 49b/11, 50a/17, 50b/3, 83ah/45, 119b/18, 126b/11  
v.+inde 130a/15  
v.+indedürler 142a/13  
v.+indeki 101b/13  
v.+inden 86ah/57  
v.+ine 8a/8, 54a/8, 127b/9  
v.+ini 51a/1, 51a/1  
v.+inün 88bh/23, 119b/15, 139b/8  
v.+ler 52b/6  
v.+leri 51a/2, 51a/12  
v.+lerin 50b/10  
v.+lerine 141b/12  
v.+lerinün 141b/12  
v.+ümde 88bh/43  
v.+ümün 88bh/42  
v.+ün 89ah/31, 131a/11, 139b/10, 141b/9, 141b/9, 141b/11, 141b/13, 162a/7  
**vilāyetli Ar.+T. Vilayetli**  
v.+sin 90ah/6  
**vir- Vermek**  
v.37a/8, 39b/12, 40a/4, 63b/7, 64a/16, 75b/12, 75b/15, 75b/17, 76a/2, 81ah/8, 82ah/29, 82ah/30, 85ah/26, 90bh/56, 102b/1, 154b/15, 154b/15, 164a/13, 174a/15, 191a/6  
v.-di 34b/12, 45a/8, 45b/4, 46b/4, 47a/11, 47b/9, 49b/7, 49b/11, 49b/18, 59a/17, 59b/6, 60b/9, 65b/15, 66a/11, 77bh/62, 78ah/28, 78ah/32, 78bh/32, 80bh/40, 80bh/42, 87bh/55, 88bh/14, 89bh/29, 90bh/6, 91a/12, 108b/11, 117b/9, 120a/8, 123a/15, 129a/5, 129a/9, 130a/4, 170b/12, 191b/2, 199a/4, 199a/4  
v.-diler 47a/2, 81bh/25, 89ah/13, 107a/9, 117b/5, 129a/6, 133b/15  
v.-dügi 95a/4, 154b/16, 163a/6, 174b/8  
v.-dügünde 9b/9, 95a/15  
v.-dügün 98a/12  
v.-dük 80ah/53, 176b/8  
v.-dükde 9b/8, 21b/2, 36b/13, 39a/2, 90ah/49, 98a/13, 174b/6  
v.-dükden 10b/12

- v.-düm 46a/3, 85ah/35, 155a/7  
v.-e 39b/19, 54a/6, 62b/7, 64a/18, 66a/2, 69b/11, 71b/6, 77bh/56, 79bh/9, 80a/3, 80a/9, 81b/13, 83ah/15, 88bh/12, 89ah/44, 101b/7, 112b/8, 158b/18, 163b/11, 177a/4, 195a/19  
v.-eceğin 58b/16  
v.-ecegüm 83ah/19  
v.-eler 77a/5, 92b/9, 114a/14, 116b/19, 119b/10, 133b/12, 136a/16, 174b/14, 200a/1  
v.-esin 45b/3, 45b/4, 45b/9, 98b/7, 129a/7  
v.-esüz 79a/15  
v.-evüz 103a/13, 183b/19  
v.-eyüm 48bh/11, 85ah/29, 88ah/50, 137a/17, 160b/8  
v.-inceye 63a/6  
v.-inüz 68a/4, 97b/8, 105a/15, 130b/15, 151b/11  
v.-me 82ah/33, 90ah/27  
v.-medi 76ah/3, 105a/10, 127a/7  
v.-mediler 88ah/27  
v.-medüm 131a/1  
v.-medüh 94b/9, 94b/10, 94b/11, 138b/5  
v.-mem 85ah/31  
v.-memişdür 199a/12  
v.-meseler 136a/12  
v.-mesün 55b/4  
v.-meye 73a/8, 86bh/10, 91b/12, 92a/2, 92a/10, 115b/5, 115b/9, 196a/14, 199a/8  
v.-meyeler 133a/13, 139b/13, 139b/14  
v.-meyesüz 88ah/38  
v.-meyüp 33b/15, 39b/13, 39b/17  
v.-mez 72a/16, 91b/4, 99a/10, 119b/5  
v.-mezler 92a/16  
v.-miş 3b/4, 86ah/54, 128b/7, 133a/11  
v.-mişdür 1b/3, 7a/13, 22b/12, 25a/8, 83a/8, 92a/10, 94b/2, 107b/15, 127b/12, 133a/6, 139b/8  
v.-mişlerdür 132b/12  
v.-mişsin 82ah/59  
v.-mişüm 86ah/30, 92a/15  
v.-se 3b/10, 71b/7, 79b/10, 110a/17, 112a/2, 112a/2, 136a/12  
v.-seler 77bh/53, 97a/2  
v.-sem 89ah/10, 89ah/11, 89ah/12, 89ah/15, 90ah/26, 99b/19, 100a/1  
v.-sün 117b/6, 131a/5  
v.-sünler 90ah/37  
v.-üp 6a/10, 9a/3, 9a/18, 11a/19, 22a/8, 22a/11, 25a/6, 25a/7, 25b/1, 33b/11, 35a/9, 36b/11, 37a/9, 38b/2, 39a/7, 42b/5, 44a/12, 44a/15, 44b/11, 45b/3, 50a/10, 53b/7, 57b/18, 76ah/7, 77ah/23, 80a/11, 82ah/24, 85bh/18, 86ah/23, 87ah/14, 88bh/21, 105a/12, 116b/2, 118a/9, 119a/8, 129a/19, 137a/7, 146b/2, 146b/8, 151b/12, 153b/6, 174b/11, 176b/6, 199a/5, 199a/6  
v.-ür 11b/3, 11b/19, 12a/7, 19b/16, 26a/9, 27b/16, 37b/16, 46a/15, 46b/1, 52a/2, 66b/6, 77bh/50, 77bh/61, 78b/14, 89bh/44, 89bh/44, 89bh/45, 89bh/45, 97b/9, 97b/13, 97b/17, 98b/19, 99a/1, 100b/9, 108b/12, 121a/7, 127a/15, 128a/10, 140a/12, 143b/18, 150b/13, 160b/11, 173a/15, 190b/8, 197b/8  
v.-ürler 17b/2, 26a/14, 86bh/27, 126b/19, 130b/15, 136b/13, 176a/17, 194b/9  
v.-ürseñ 131b/6  
v.-ürsin 33a/19, 77ah/12, 78bh/37, 90ah/33, 127a/11  
v.-ürüm 70b/17, 77ah/14, 118b/4, 164a/5  
v.-üh 86ah/23, 92b/11, 92b/11
- vjran Far. Yıkık, yıkıntı, harabe**  
v.60b/4, 80a/5, 94a/15, 132b/12, 133a/3
- vjrane Far. Yıkıntı alan, harabe bina**  
v.89ah/38  
v.+de 86bh/48, 87ah/1  
v.+den 86bh/31  
v.+ye 86bh/39
- viranelik Far.+T. Viranelik, harabelik, yıkıntılık**  
v.+e 76ah/4
- vjranlik Far.+T. Harabelik, yıkıklık**  
v.+idür 85a/1  
v.+ine 159a/18
- vird Ar. Dua, Kur'an'dan sık sık okunan parça**  
v.153a/5
- virdürmek Verdirmek**  
v.+i 38b/4
- viren Veren**  
v.16a/18, 82bh/6, 97b/10, 97b/10  
v.+ler 80a/11  
v.+lere 63a/14  
v.+üh 94b/14
- virici Verici**  
v.125a/9
- viril- Verilmek**  
v.-di 3b/7, 76ah/56  
v.-e 99a/15, 128b/13  
v.-memişdür 28b/11  
v.-meyince 63a/6  
v.-miş 163a/6, 163a/11, 163a/13  
v.-mişdür 28b/14, 104a/18, 163a/5, 179a/16, 179a/17  
v.-üp 10a/18, 55a/9, 57b/18, 130b/9  
v.-ür 130b/14, 177b/19
- virilen Verilen**  
v.72b/15, 127b/14
- virirmek Vermek**  
v.28b/10, 38a/14, 38a/15, 59b/9, 62b/17, 75b/17, 78bh/17, 80b/12, 83bh/24, 84ah/33, 88bh/41, 89ah/9, 97a/10, 97a/11, 97b/8, 127a/5  
v.+den 71b/8, 112b/18  
v.+dür 93a/6, 97b/8  
v.+e 38b/3, 39a/8  
v.+i 38b/5  
v.+in 8b/13, 58b/15
- virirmek Vermemek**  
v.82ah/11
- virmeyen Vermeyen**  
v.+lere 72a/17, 72a/19  
v.+lerüh 72a/18
- vişal Ar. Ulaşma, varma**  
v.5a/4, 59a/17  
v.+e 58a/5
- vjse öz. is. Vjse ve Rämjn hikayesi baş karakterinden**  
v.48bh/33
- vuñuş Ar. Vahşiler, yaban hayvanları**  
v.6b/9, 127b/7, 143b/13
- vuñû Ar. Meydana gelme**  
v.108a/15, 133b/4, 151a/13, 157b/1  
v.+ı 136b/1, 157a/11  
v.+ından 183a/2
- vuñûd Ar. Yanmalar, tutuşmalar**  
v.186a/2
- vuñûf Ar. durma, duruş, anlama, bilme**  
v.2a/3, 134a/12
- vur- Vurmak**  
v.-mıñlar 21a/7
- vuşlat Ar. Ulaşma, kavuşma**  
v.146a/3, 146a/3
- vuñû Ar. Abdest, su tutma**  
v.63b/14, 64a/17, 64b/18, 103a/4, 154b/10, 174a/5  
v.+dan 64a/16  
v.+dur 67b/15  
v.+nur 68a/17, 68b/2  
v.+ya 64a/17  
v.+ñj 63b/18
- vü Ar./Far. Ve, dahi, ile**  
v.1b/13, 1b/13, 2a/8, 2a/12, 2a/13, 2a/16, 2a/16, 2a/16, 2b/3, 2b/7, 2b/9, 2b/15, 2b/16, 3a/5, 3a/11, 3a/12, 3a/14, 3a/15, 3a/15, 3b/17, 4b/2, 4b/2, 5a/9, 5a/12, 6b/3, 6b/6, 6b/14, 7b/2, 7b/5, 7b/5, 7b/5, 8a/1, 10b/9, 10b/9, 10b/9, 11a/5, 11a/5, 11a/9, 11a/13, 12a/9, 12b/6, 15b/10, 15b/11, 15b/14, 16b/13, 17a/1, 20a/13, 20a/14, 20a/18, 24b/13, 25a/4, 25a/9, 25b/12, 25b/15, 26b/11, 29b/12, 29b/14, 34b/1, 34b/15, 34b/15, 37b/10, 38b/7, 43a/11, 44a/9, 48a/14, 48ah/27, 50a/0, 50a/6, 50a/7, 50b/11, 51a/10, 51a/16, 51a/17, 51b/11, 51b/11, 51b/11, 51b/12, 51b/12, 51b/14, 51b/16, 51b/19, 53a/1, 53a/3, 53a/5, 53a/13, 53b/3, 54b/4, 54b/9, 54b/18, 55a/6, 55a/7, 55a/15, 55a/17, 55a/19, 55b/8, 55b/17, 56a/3, 56a/8, 56a/16, 58a/19, 58b/11, 58b/18, 58b/18, 59a/2, 59a/11,

59a/11, 59a/16, 59b/12, 60b/4, 61b/3, 64b/2, 64b/3, 64b/4, 66a/12, 75bh/45, 76a/14, 76a/19, 76ah/5, 76ah/17, 76b/1, 76b/17, 76b/17, 76b/17, 77a/2, 77a/6, 77b/19, 77b/19, 77b/19, 77bh/11, 77bh/11, 78a/1, 78a/3, 78a/15, 78bh/58, 79a/14, 79ah/58, 79bh/54, 80b/4, 80b/5, 80b/5, 81a/6, 81bh/58, 82a/12, 82a/12, 82ah/52, 82b/13, 82b/13, 82bh/5, 82bh/15, 82bh/28, 82bh/51, 82bh/52, 82bh/52, 83a/7, 83ah/13, 83ah/13, 83b/6, 83b/6, 83b/9, 83b/12, 84ah/46, 84ah/54, 84ah/54, 84b/16, 86b/14, 86bh/22, 87a/17, 87ah/36, 87bh/4, 87bh/4, 87bh/27, 88b/6, 88b/7, 88bh/24, 89ah/6, 89b/7, 89bh/8, 90bh/37, 93a/15, 94b/1, 94b/15, 95a/4, 95b/3, 95b/13, 96a/6, 96b/17, 98a/5, 99a/8, 99a/10, 100a/10, 101b/17, 101b/17, 101b/18, 102a/9, 102a/13, 102b/13, 102b/17, 104a/8, 104a/14, 104a/14, 105b/1, 105b/8, 105b/12, 105b/14, 105b/19, 106a/15, 107a/1, 107a/13, 107b/15, 108a/3, 108a/3, 108a/5, 108a/5, 108a/5, 108b/15, 110a/17, 110b/1, 110b/6, 111a/17, 112b/16, 114a/13, 114b/4, 114b/7, 114b/8, 114b/12, 115b/6, 116a/12, 116b/13, 116b/15, 116b/16, 117a/2, 118a/3, 119a/4, 119a/5, 119b/13, 119b/15, 120a/5, 122a/5, 122b/4, 122b/18, 122b/18, 123a/2, 125b/6, 125b/10, 125b/11, 126a/12, 126a/16, 130b/2, 130b/5, 131a/7, 131a/9, 131a/14, 131a/16, 132a/19, 132b/11, 132b/13, 133a/1, 133a/2, 133a/7, 133a/9, 133a/9, 133b/1, 134a/2, 134b/12, 135a/1, 135b/5, 136a/17, 136a/18, 137b/3, 137b/5, 138a/1, 138a/1, 138a/1, 138a/2, 138a/2, 138a/3, 138a/5, 138b/9, 139a/3, 139a/9, 139b/9, 139b/11, 140b/7, 140b/12, 140b/14, 140b/15, 141a/2, 141a/10, 141a/12, 141a/15, 142a/3, 142a/13, 142a/13, 142a/14, 142a/14, 144a/18, 144a/19, 144b/3, 144b/3, 144b/10, 145a/1, 145a/13, 145a/14, 145b/5, 145b/10, 145b/11, 146a/8, 146b/11, 146b/12, 146b/14, 146b/15, 146b/16, 147a/10, 147a/11, 147a/16, 147b/11, 148b/11, 148b/13, 149a/6, 149a/11, 149a/16, 149a/17, 149b/16, 149b/18, 150a/10, 150a/12, 150a/19, 150b/3, 150b/15, 151a/2, 153b/5, 154a/11, 155a/9, 155a/9, 155a/10, 155a/12, 155a/19, 155b/1, 156b/1, 156b/9, 157a/11, 157a/17, 157b/2, 158a/6, 158a/15, 159a/10, 159a/14, 160a/1, 160a/4, 160a/5, 160a/6, 160a/7, 160b/6, 160b/12, 161a/1, 161b/4, 161b/5, 161b/15, 161b/16, 161b/16, 162a/5, 162a/9, 162a/9, 162a/10, 162a/11, 162a/13, 162a/14, 162a/16, 162b/6, 162b/12, 163a/6, 163a/14, 163b/3, 163b/13, 163b/18, 164b/13, 165a/3, 165b/4, 165b/11, 165b/12, 166b/5, 166b/5, 166b/9, 166b/16, 166b/17, 166b/17, 166b/19, 167a/2, 167a/2, 167a/3, 167a/3, 167a/14, 167a/15, 167a/16, 167a/16, 167b/18, 167b/18, 168a/18, 168b/7, 168b/10, 168b/13, 169a/4, 169a/4, 169a/17, 169a/19, 169a/19, 169b/1, 169b/1, 169b/10, 169b/15, 169b/15, 169b/17, 169b/18, 169b/18, 169b/19, 170a/7, 170a/13, 171a/4, 171a/7, 171a/8, 171a/16, 171a/16, 171a/17, 171a/19, 171b/1, 171b/14, 171b/17, 171b/19, 171b/19, 171b/19, 172b/6, 172b/14, 173a/10, 173a/11, 173a/14, 173b/1, 173b/3, 173b/13, 173b/14, 174a/16, 174a/17, 174b/2, 174b/17, 175b/8, 176a/11, 176b/4, 178a/2, 178a/8, 178a/8, 182a/2, 182b/18, 183a/4, 185b/8, 185b/19, 188a/12, 188b/5, 188b/5, 188b/15, 188b/17, 188b/17, 190a/5, 190a/5, 190a/6, 190a/14, 190b/17, 191b/17, 191b/19, 192a/1, 192b/7, 192b/7, 193a/8, 193b/13, 194a/10, 194a/10, 194b/12, 195b/1, 196b/12, 197b/6, 197b/11, 198a/12, 198a/12, 198a/16, 198a/19, 199a/9, 199a/9, 199a/16, 199a/16, 199a/19, 199a/19, 199b/3, 199b/4, 200a/4, 200a/19, 201a/12

**vücüb Ar. Gereklilik**

v.20a/12, 93a/4, 93a/8, 93b/4, 154a/3, 155b/4, 156a/6, 156b/14, 156b/14, 176a/15

v.+dur 156b/18

v.+ı 154a/8, 164b/1, 164b/1

v.+ında 4b/1

v.+ındadır 103b/13, 124a/9

**vücübât Ar. Gereklilikler**

v.96a/19

**vücübî Ar. Vücuba ait**

v.+dür 112a/4

**vücüblik Ar.+T. Gereklilik**

v.+i 150b/9

v.+in 150b/13

**vücüd Ar. Varlık, beden**

v.3b/4, 8b/7, 19a/3, 48ah/8, 52a/4, 78a/19, 95b/5, 98a/10, 108a/9, 112b/18, 121a/9, 126a/10, 126a/19, 129a/9, 144a/13, 144a/15, 145a/8, 145a/16, 145b/16, 147a/17, 149b/4, 149b/10, 164b/1, 164b/17, 165a/4, 167b/13, 168b/5, 168b/6, 168b/13, 169b/3, 175a/2, 198b/6, 198b/7, 199b/2, 199b/12

v.+a 5b/13, 19a/13, 19b/5, 19b/8, 19b/18, 38b/13, 41a/17, 42b/4, 43a/2

v.+da 88b/18, 144a/13, 144a/16, 198b/8

v.+dan 181b/6

v.+dur 165a/2, 168b/6

v.+ı 82a/3, 82a/9, 100a/8, 100b/1, 100b/5, 109b/5, 109b/6, 112a/13, 112a/13, 112a/17, 140b/1, 140b/2, 140b/6, 144a/1, 147a/10, 147a/15, 148b/15, 150a/2, 150a/9, 185a/6, 198b/9, 199a/11, 199a/13

v.+ıla 78a/18

v.+in 77bh/5, 109b/2, 109b/14, 112a/19, 150b/5, 162b/1, 176b/18, 177a/14, 198b/10, 198b/14, 199b/9

v.+ina 106a/4, 177a/14

v.+ında 99b/4, 100a/5, 102a/3, 106a/14

v.+ları 103a/2, 132b/17, 145a/5, 175a/2, 175a/4

v.+ların 76a/13, 95b/7, 95b/8, 185a/16

v.+larında 185b/1

v.+larından 168a/17

v.+um 129a/10

v.+uñ 88b/15

v.+uñ 75bh/40, 162b/14

v.+uñuz 140a/14

v.+uñuzdan 178b/11

v.+uñuzun 140a/18, 140a/19

v.+uñı 143a/15

**vücüdî Ar. Varlığa dair, bedenle ilgili**

v.143b/17

**vücüh Ar. Yüzler, yüzeyler, şekiller, ileri gelenler**

v.+ı 95b/18

**vüfür Ar. Bolluk**

v.89b/2

**vükelâ Ar. Vekiller, bakanlar**

v.3a/13, 58b/18, 60a/18, 76bh/50, 77ah/5, 77bh/14, 81ah/33, 82bh/52

v.+ya 55a/6

**vüllât Ar. Valiler**

v.162a/6

**vürüd Ar. Giriş, geliş**

v.141a/1, 165a/18, 183b/10

v.+ı 107b/7

v.+ında 106b/18

v.+ından 148b/4, 148b/8

**vüsŖat Ar. Genişlik, kapasite**

v.+in 75a/11

v.+ı 140b/7

**vüşül Ar. Ulaşma, gelme**

v.52b/2, 75a/13, 150b/17, 170b/17

v.+a 142a/9

v.+ı 98a/4

v.+ına 76b/3

**vüşület krş. vüşül**

v.98b/15

**vüzerâ Ar. Vezirler**

v.3a/13, 55a/6, 58b/18, 82bh/50, 82bh/52, 86bh/21

v.+dan 76ah/20, 81bh/34

v.+sı 85bh/44

v.+sından 86ah/5

**y****ya / yâ Ya, ya ... ya, (yâ), ey**

y.5b/4, 7b/10, 9a/4, 9a/13, 9a/14, 9b/6, 9b/6, 9b/11, 10a/1, 10a/13, 10a/19, 17a/2, 18a/7, 18a/8, 19b/10, 19b/16, 20b/14, 20b/18, 20b/19, 21a/1, 21a/1, 21a/3, 21a/16, 21b/11, 21b/15, 22a/1, 22a/12, 22a/17, 22b/10, 22b/11, 23a/8, 23a/8, 24a/15, 24b/1, 25a/11, 25a/19, 25b/5, 25b/16, 28a/5, 29a/16, 29a/16, 29a/17, 29b/7,



- 31a/12, 31a/12, 32b/6, 32b/9, 32b/10, 32b/12, 32b/19, 33b/9, 36b/10, 36b/14, 37a/4, 37a/6, 37b/5, 37b/7, 37b/7, 38b/12, 38b/12, 38b/19, 38b/19, 39a/1, 39a/1, 40a/3, 40a/11, 40b/8, 40b/8, 42a/4, 42a/4, 42a/5, 42a/5, 42b/1, 42b/1, 42b/1, 42b/16, 42b/16, 42b/16, 43a/5, 43b/1, 43b/10, 43b/15, 44a/8, 44a/16, 44a/19, 44b/2, 45a/11, 45a/19, 45b/6, 45b/19, 46a/1, 46b/3, 46b/14, 47a/4, 47a/12, 47b/3, 47b/3, 61a/7, 62b/2, 62b/3, 63b/7, 63b/8, 63b/9, 63b/18, 64a/3, 64a/3, 64a/4, 64a/16, 65b/19, 66a/19, 70b/9, 71a/12, 71b/3, 71b/11, 73a/19, 74b/6, 74b/6, 74b/12, 74b/18, 75b/12, 75bh/3, 75bh/40, 76a/10, 76ah/9, 76ah/42, 77ah/19, 79ah/1, 79b/2, 79b/16, 79bh/24, 80a/17, 82b/14, 82bh/31, 83a/2, 83a/17, 83ah/7, 83bh/29, 83bh/32, 84ah/13, 84b/9, 84bh/4, 84bh/53, 84bh/53, 86a/16, 86b/12, 86b/12, 88ah/8, 89b/13, 89b/17, 89bh/27, 90a/5, 90bh/12, 91a/11, 92a/15, 92b/8, 92b/18, 94b/9, 98a/17, 102b/1, 102b/3, 102b/4, 102b/6, 102b/7, 103a/9, 103a/13, 103b/2, 103b/2, 103b/6, 103b/9, 104a/6, 104a/7, 104a/18, 104b/4, 104b/5, 104b/5, 105a/8, 105a/11, 105a/15, 109a/6, 109a/6, 110a/4, 110a/7, 111a/6, 111b/6, 112a/1, 113a/11, 113a/12, 113a/12, 114b/14, 115a/4, 115a/7, 115b/14, 118a/13, 118a/18, 118b/1, 119a/4, 119a/14, 119a/15, 119a/16, 119b/2, 122b/3, 122b/3, 122b/16, 123b/4, 125a/19, 127a/3, 127a/3, 127b/19, 128a/2, 128a/7, 128a/13, 129b/1, 129b/18, 130a/18, 130b/6, 130b/9, 130b/10, 130b/18, 131a/2, 131a/2, 131b/3, 131b/16, 135a/15, 135b/14, 136a/1, 136a/16, 136b/2, 137a/5, 137a/17, 137b/18, 138a/12, 138b/5, 138b/15, 138b/17, 139a/19, 142b/12, 142b/15, 143b/19, 144b/1, 144b/2, 146b/6, 149b/9, 149b/11, 150a/10, 150a/17, 150a/17, 150a/17, 151a/8, 151b/10, 151b/15, 152a/9, 152a/11, 152a/12, 152a/13, 152b/12, 152b/18, 153a/10, 153b/3, 154a/17, 154b/6, 155a/3, 155a/4, 155b/7, 160a/18, 162b/10, 164a/10, 164b/7, 165b/16, 166a/4, 168a/8, 168a/8, 168a/16, 168a/17, 168b/11, 168b/19, 168b/19, 173b/19, 176a/2, 177a/9, 177b/5, 177b/6, 177b/9, 178a/2, 178b/9, 179b/6, 180a/14, 181a/3, 182b/6, 182b/10, 182b/11, 183a/5, 183a/6, 183a/8, 183a/9, 183b/13, 184a/4, 184a/10, 184b/15, 184b/16, 185a/14, 186b/12, 189a/11, 189a/15, 190a/3, 190b/13, 191a/6, 191b/1, 192a/16, 193a/9, 194b/8, 195a/7, 195a/7, 195a/18, 196a/6, 196a/11, 196b/14, 197a/9, 197a/19, 200a/16, 201a/6, 201a/10, 201a/13
- yābān Far. Çöl, sahra, yaban**  
y.+a 8b/2, 11b/4, 12a/6, 86bh/42  
y.+da 41b/3
- yābis Ar. Kuru**  
y.148a/19, 169b/6, 173b/17  
y.+den 63b/13  
y.+dür 148b/5, 172b/10  
y.+e 173b/19  
y.+ün 173b/19
- yād Far. Hatırlama, gönül, hatır**  
y.83a/17, 84a/2, 88ah/12, 90a/5, 90a/7, 90a/13, 91a/2, 91a/2, 91a/3, 91a/3, 91a/4, 117a/19, 117a/19, 121b/18, 123a/6, 152a/14, 197b/1, 197b/2  
y.+ila 98a/16
- yādigār Far. Anı, hatıra**  
y.87ah/28, 87ah/29
- yafa öz. is. Yer adı**  
y.35b/2
- yafes öz. is.**  
y.49a/8
- yağ Yağ**  
y.+ı 34b/4  
y.+lar 73a/7
- yağ- Yağmak**  
y.-a 130b/9, 164b/3, 174b/1  
y.-ar 78ah/7, 81b/17
- yağdur- Yağdırmak**  
y.-a 178b/1  
y.-avuz 185a/2  
y.-duğ 175b/18  
y.-dılar 56a/12
- y.-mağa 58b/10  
y.-up 144a/2  
y.-ur 176b/19  
y.-madı 103a/6  
y.-maya 174b/1  
y.-up 53b/9, 76ah/3
- yağdurıl- Yağdırılmak**  
y.-up 57b/11
- yağı Yağı, düşman**  
y.79ah/27
- yağız Yağız**  
y.32b/8, 41b/1, 130b/8
- yağlı Yağlı**  
y.34b/4
- (yağmur) yağma Yağma**  
y.+ya 103b/4
- yağma id- Yağma etmek**  
y.-üp 82bh/6
- yağmağ Yağmak**  
y.+ı 34a/11
- yağmur Yağmur**  
y.76ah/2, 76ah/14, 78ah/7, 89bh/42, 89bh/43, 103a/6, 103a/18, 103b/4, 169a/1, 193b/12, 193b/16  
y.+dan 89bh/42  
y.+ların 176b/19, 178a/19  
y.+uñ 169a/10, 193b/15  
y.+ı 53b/9, 84bh/45, 164b/3  
y.+ın 175b/18
- yağrı Yağrı, sırt**  
y.+sı 8b/6
- yağrınlu Yağrılı**  
y.37b/8, 41b/2
- yahtemil Ar. Olabilir, ihtimal**  
y.84ah/10
- yāhūd Far. Yahut**  
y.8b/15, 23b/19, 26b/8, 26b/16, 27b/15, 88a/3, 89bh/42, 107b/16, 141a/1, 160b/8
- yaḥyā öz. is.**  
y.26b/3, 42a/11, 47bh/44, 48bh/31, 83a/4, 89bh/13, 89bh/16, 89bh/19, 89bh/25, 89bh/30, 89bh/33, 143a/8, 185b/10  
y.+nuñ 48bh/43  
y.+ya 89bh/24, 89bh/29
- yağ- Yağmak**  
y.-alar 186b/5  
y.-ar 34b/17, 100b/1, 143a/10  
y.-dılar 32a/13, 32a/14  
y.-maya 158b/12  
y.-miş 82a/5  
y.-mıslardır 40b/1  
y.-up 2b/13
- yağa Yaka**  
y.+sına 158b/11  
y.+sınur 191a/19
- yağāz Ar. Uyanıklık**  
y.9a/6
- yağāza öz. is.**  
y.21b/9
- yağın Yağın**  
y.33b/11, 46b/4, 78a/5, 85a/18, 123b/3, 140a/3, 152a/19, 191a/4  
y.+dan 102a/4, 170b/3  
y.+dur 77b/6, 77b/6, 77b/6  
y.+durlar 72b/5, 72b/6  
y.+regi 125b/5
- yağış- Yağışmak**  
y.-maz 78bh/29, 80bh/62, 199a/9
- yağın Ar. Sağlam bilgi**  
y.82a/3, 83b/7, 83bh/35, 84a/15, 88a/14, 89a/6, 90a/14, 90b/17, 108a/4, 124a/1, 131b/11, 149a/15, 156b/15, 165b/11, 167a/17, 179a/14, 179a/17, 183b/10, 183b/13, 183b/14, 192a/7, 192b/18, 195b/4, 199a/6, 200a/14  
y.+den 134a/1  
y.+dürler 107a/1
- yağınıye Ar. Sağlam bilgiye dair**  
y.5a/12

**yaklaş- Yaklaşmak**

y.103b/18  
y.-duğda 9a/17, 44b/5  
y.-dı 174a/11  
y.-up 10b/18  
y.-urdu 25a/18

**yaklaşmak Yaklaşmak**

y.+dan 14b/5

**yakmağ(ğ) Yakmak**

y.+ından 8a/2

**yağküb öz. is.**

y.47bh/36, 50b/2, 53a/9, 81ah/38, 81ah/51, 111b/11, 201a/1

y.+a 81ah/31, 81ah/34

**yağküb leys öz. is.**

y.81ah/29

**yākūt Ar. Yakut**

y.+uñ 175a/4

**yağlā öz. is.**

y.23b/4

**yalan Yalan**

y.81a/18, 81bh/3, 86b/11, 101b/3, 101b/11, 102a/1, 116b/12, 134b/17

**yalancı Yalancı**

y.187b/6

**yalıuz Yalnız**

y.17a/12, 22b/15

**yalıuzca Yalnızca**

y.38b/6, 40a/13

**yalvaç öz. is.**

y.49a/2

**yama Yama, parça**

y.130a/13

y.+sınur 128b/6

**yama- Yamamak**

y.-r 190b/9

y.-yup 11b/17

**yamak öz. is.**

y.49a/4

**yamalı Yamalı**

y.128b/5, 129b/17, 130a/9

**yaman- Yamanmak**

y.-miş 34b/5

**yan- Yanmak**

y.-miş 89a/14

**yan Yan, yan taraf**

y.126a/4

y.+ımuza 33b/11

y.+ımuзда 110a/13

y.+ın 176a/2

y.+ına 6a/9, 8b/16, 8b/18, 12b/13, 13a/7, 29a/16, 29a/17, 30a/6, 30a/17, 30a/18, 45b/15, 45b/16, 77ah/2, 79bh/19, 79bh/42, 80ah/23, 86bh/51, 86bh/54, 89bh/49, 115a/18, 118a/12, 138a/15, 174a/14, 190a/17, 190a/19

y.+ınca 11b/4

y.+ında 8b/6, 14b/13, 16b/8, 17a/18, 21a/1, 29a/17, 30a/5, 43a/10, 61b/17, 62b/2, 70b/5, 75b/8, 78a/5, 86ah/44, 87ah/15, 88bh/57, 89bh/15, 97a/3, 106b/9, 111a/5, 113a/19, 115a/8, 115b/7, 116a/6, 138a/14, 142a/15, 146a/18, 147a/10, 149a/17, 151b/5, 151b/6, 153a/11, 166a/4, 167a/2, 167a/16, 168a/11, 174b/15, 175a/13, 175b/11, 183b/18, 188a/6, 190a/18, 192a/14, 196a/4, 197b/10, 197b/10, 199b/4, 200b/5

y.+ından 151a/9

y.+ların 91b/13

y.+larında 30a/5, 37b/1, 83ah/30, 95b/6, 98b/7, 105b/18, 117a/2, 123b/7, 125b/6, 149a/6, 149a/16, 167a/17, 185b/3

y.+uma 80ah/23

y.+umda 77ah/16, 88bh/55

y.+uñda 77ah/21, 152b/18

y.+uñuza 112b/15

y.+uñuzda 196a/2

y.+uñuzdadur 96a/6

**yanğ(ğ) Yanak**

y.+ı 13a/7

**yanaklı Yanaklı**

y.21a/7

**yanışma Yanaşma, çırak**

y.11b/13

**yancıl- Ezilmek**

y.-mamış 194a/18

**yandır- Yandırmak**

y.-a 194b/13, 194b/14

y.-miş 145a/8

y.-up 200a/14

y.-ur 164a/14

**yandırıl- Yandırılmak**

y.-up 7b/19

**yandırmağ(ğ) Yandırmak**

y.+a 31b/19

**yağnj Ar. Maksadım şudur, şunu demek isterim**

y.4b/18, 6a/7, 9b/8, 9b/8, 12a/4, 12b/7, 13a/13, 15a/10, 15b/18, 17a/7, 17b/12, 20a/2, 24a/12, 24a/13, 26a/5, 28a/15, 28b/1, 28b/3, 33a/3, 34b/6, 39b/6, 44a/6, 44a/10, 48a/16, 61b/8, 64a/17, 64a/17, 64a/18, 65a/7, 66a/6, 69b/17, 70a/3, 71b/9, 71b/18, 72a/3, 72a/4, 73b/19, 74a/8, 75a/7, 76a/3, 76a/5, 76a/19, 78b/12, 78b/17, 79a/6, 79a/13, 80b/12, 81ah/28, 81b/10, 82bh/30, 84bh/58, 85a/13, 85a/18, 85ah/41, 85bh/26, 85bh/54, 86b/9, 86bh/8, 86b/11, 87a/18, 87b/16, 87bh/21, 87bh/27, 88ah/54, 89bh/35, 90a/5, 90a/8, 91a/1, 93a/2, 93b/14, 94a/12, 94a/14, 96a/6, 96b/18, 97a/1, 97a/5, 97b/8, 98a/15, 100a/10, 102a/6, 102a/12, 102b/12, 103a/4, 103b/17, 104a/10, 106a/2, 106b/8, 107b/7, 108a/19, 108b/6, 108b/9, 109a/2, 109a/6, 109b/10, 110a/8, 112a/6, 112a/11, 112b/16, 113a/4, 113a/6, 113a/18, 113b/7, 113b/10, 113b/12, 113b/15, 114a/4, 114a/10, 114b/14, 115a/14, 116a/15, 118a/3, 119b/2, 120b/12, 120b/13, 121a/18, 121b/8, 121b/16, 122a/19, 122b/10, 122b/13, 123a/10, 123b/2, 129b/4, 130a/13, 130b/1, 132a/10, 132b/8, 133a/15, 135b/1, 135b/3, 135b/7, 135b/18, 136a/1, 136b/4, 136b/8, 136b/10, 136b/14, 136b/15, 136b/18, 137a/4, 137a/11, 137b/2, 137b/10, 138a/6, 138a/12, 138b/3, 138b/12, 138b/19, 139a/5, 139a/12, 139a/14, 139a/18, 139b/3, 140a/6, 141a/18, 143a/9, 143a/14, 143b/19, 144a/15, 144b/5, 145b/13, 146a/7, 146b/7, 148a/19, 148b/5, 148b/9, 149a/19, 149b/13, 151a/12, 151a/16, 151a/19, 151b/5, 151b/9, 151b/14, 153b/19, 154a/13, 154b/5, 157b/11, 158a/10, 158b/1, 160b/2, 164a/16, 166b/18, 168a/16, 171b/8, 172b/9, 177b/18, 180a/14, 182a/4, 182a/12, 182a/14, 182b/13, 183a/16, 183b/1, 183b/13, 184a/10, 185a/9, 185a/15, 185b/11, 187a/7, 187a/11, 187b/3, 187b/15, 188a/9, 188b/4, 188b/14, 189a/15, 189b/8, 189b/16, 190a/12, 191a/1, 191a/10, 191a/15, 191a/17, 191b/3, 191b/6, 192a/14, 192a/19, 194a/4, 194a/5, 194b/6, 195a/5, 195a/9, 195a/14, 195b/16, 196a/13, 196a/19, 196b/17, 197a/4, 197a/4, 197a/8, 197a/12, 197b/19, 198a/3, 198a/5, 199b/2, 200a/6

**yanmış Yanmış**

y.+lar 148a/12

**yanur Yanır**

y.+ları 92a/4

**yap- Yapmak**

y.36b/15

y.-alar 161a/2, 199b/7

y.-ar 36b/15

y.-ayum 36b/16

y.-dı 84bh/21

y.-miş 78bh/61

y.-up 6a/18, 8a/14, 9a/16, 76a/8, 154b/3

**yapdur- Yaptırmak**

y.-mişsin 129b/4

y.-up 38b/6, 43b/7, 60a/14

y.-urdu 129a/19

**yapış- Yapışmak**

y.183b/1

y.-duğı 8a/13

y.-mayup 32b/11

y.-maz 8a/14

y.-up 9a/18, 30a/18, 37a/8, 83bh/48, 88bh/13, 116a/4, 190a/13  
y.-ur 181b/7  
**yapışıl- Yapışılmak**  
y.-up 58b/9  
**yaprağ(ğ) Yaprak**  
y.+ı 200a/7  
y.+ın 83a/19  
y.+ları 61a/12  
**yapuşık Yapışık**  
y.+dur 173a/16, 173a/18  
**yar- Yarmak**  
y.-up 8b/1  
**yar Tükürük, salya**  
y.14b/9  
y.+ından 46b/4  
**yâr Far. Dost, sevgili**  
y.24b/6, 29a/5, 29b/2, 32b/3, 200b/15, 200b/15, 200b/16  
y.+i 30a/1, 59a/3  
**yara- Yaramak**  
y.-maya 120b/18  
y.-r 120b/4  
y.-rsa 158b/12  
**yaradıl- Yaradılmak**  
y.-mişdur 117a/6, 142a/16  
y.-up 172a/6  
**yaradılan Yaradılan**  
y.76b/16  
**yaradılma Yaradılma**  
y.+sından 143a/12  
**yaradılmış Yaradılmış**  
y.140b/1  
**yarala- Yaralamak**  
y.-dı 174a/11  
**yaralan- Yaralanmak**  
y.-up 40b/3  
**yaralu Yaralı**  
y.60a/11  
**yaramaz Yaramaz**  
y.62a/4, 78bh/18, 79a/15, 80ah/5, 85bh/29, 85bh/29, 85bh/32, 88bh/62, 109b/15, 111b/8, 116a/16, 116b/1, 118b/7, 123a/4, 137b/11, 151b/1, 152b/13, 161a/10, 177b/18, 200b/15  
y.+a 136a/5  
y.+dan 102a/12, 106a/16, 106b/1  
y.+dur 76b/8  
y.+lar 102b/8, 136a/8, 164a/6  
y.+ların 151a/4  
y.+uñuzı 151b/2  
y.+ı 80ah/9, 100a/14, 102a/1, 106b/5, 133a/17, 134b/9  
y.+ıdur 187b/9, 187b/11  
y.+ın 97a/8  
**yaramazlık Yaramazlık**  
y.110a/5, 115b/10, 162b/15  
y.+a 103a/11  
y.+dan 85bh/31  
y.+la 89ah/57  
y.+ları 85bh/30, 85bh/33  
y.+ların 88bh/61, 102a/13  
y.+ı 137b/19  
y.+ın 135b/11  
y.+ına 178a/1  
**yârân Far. Dostlar, arkadaşlar**  
y.87ah/57  
y.+larımı 81bh/46  
**yarar Yarar**  
y.42a/9, 48a/17  
**yarat- Yaratmak**  
y.-dı 104a/6, 104a/7, 105b/4, 172a/2, 172a/4  
y.-dum 92a/19, 164a/4  
y.-duñ 165b/16  
y.-maya 200a/6  
y.-mişdur 117a/19, 140a/14, 140b/2  
y.-mişuz 143a/14  
y.-mişuzdur 143a/16, 143a/18  
**yare Yara**

y.+si 32a/3  
**yarı Yarı**  
y.88bh/14  
**yarıl- Yarılmak**  
y.-up 15a/1  
**yarım Yarım**  
y.71b/6  
**yarın Yarın**  
y.76ah/36, 76ah/56, 76ah/59, 76ah/61, 78bh/42, 88bh/21, 107b/1, 120b/1, 122b/11, 127a/12, 131b/11, 178a/19, 186a/16  
y.+a 200b/12  
y.+da 62a/3  
y.+ki 176a/5  
**yarlıga- Yarlıgamak**  
y.79ah/2, 197a/10  
y.-dı 47a/11, 79ah/4, 115b/4  
y.-dum 46a/6, 46a/7, 73b/3  
y.-ya 79bh/26, 85b/11  
**yarlıgama Yarlıgama**  
y.+sı 178a/3  
**yarlıgan- Yarlıganmak**  
y.-ur 61b/18, 70b/9, 178a/5  
y.-urlar 63b/13  
**yarlıganma Yarlıganma**  
y.+sın 138b/14  
y.+sına 85b/9  
y.+sıçün 111a/7  
**yaÖrub öz. is.**  
y.5b/19  
**yaşak öz. is.**  
y.49a/1  
**(Öammâr bin) yâser öz. is.**  
y.24ah/16  
**yâsîr krş. yâser**  
y.26a/16  
**yaşsı Yassı**  
y.31a/19, 41b/2, 134a/15  
**yassı Yassı**  
y.37b/8, 134b/16  
**yaşsılığ(ğ) Yassılık**  
y.+ı 134b/17  
**yasu han öz. is.**  
y.49a/2  
**yaÖsübü'l-ümme öz. is.**  
y.41b/5  
**yaş Yaş, ıslaklık, gözyaşı**  
y.19b/2, 184a/9  
y.+ı 22a/16  
y.+ın 83bh/17  
**yaş Yaş**  
y.32b/7, 37b/7  
y.+ı 83a/4  
y.+ına 8a/18, 8b/12, 9a/5, 9b/6, 18b/16, 32a/17, 116a/2, 116a/2, 116a/3, 116a/3  
y.+ında 7b/10, 8b/9, 8b/14, 8b/17, 8b/19, 9a/3, 9a/7, 9a/13, 9a/14, 10a/5, 19b/4, 19b/7, 19b/8, 19b/18, 19b/19, 20b/10, 20b/10, 20b/13, 20b/19, 21a/2, 21a/2, 21b/4, 21b/15, 22a/7, 22a/13, 24b/11, 25a/2, 25a/11, 25a/16, 25a/18, 26a/8, 27b/3, 29b/16, 31a/4, 31a/4, 31a/13, 32b/12, 36a/5, 36a/9, 37b/4, 38b/13, 41a/15, 42b/16, 43b/11, 46a/14, 46a/15, 46b/7, 47bh/40, 47bh/46, 48a/12, 50a/11, 50b/6, 50b/12, 50b/16, 52a/18, 63b/18, 82ah/43, 117a/3, 117a/17  
y.+ından 8a/14, 9b/5  
y.+larına 19a/6  
y.+uma 117b/7  
**yaşa- Yaşamak**  
y.-madı 42a/7  
y.-yasın 83bh/26  
y.-yup 19b/1, 27b/19  
**yaşlı Yaşlı**  
y.+ca 21a/15  
y.+yum 47b/4  
**yat- Yatmak**  
y.-arlar 12b/19

- y.-duğda 10b/4, 13a/6, 26a/7  
y.-mayup 17b/10  
y.-up 13a/7, 161a/15  
y.-ur 88bh/4
- yatacak Yatacak**  
y.12b/16
- yatmak Yatmak**  
y.150a/1
- yatsu Yatsı**  
y.17b/13, 28b/11, 74a/12
- yatur- Yatırmak**  
y.-up 8b/1
- yay Yay**  
y.8a/11, 85ah/24
- ayan Yayan, yaya**  
y.11b/4, 11b/11, 14b/16, 42b/15  
y.+ca 129b/8
- yayı- Yayılmak**  
y.-ana 71b/13
- yayka- Su ile çalkalayarak yıkamak**  
y.-r 181b/7  
y.-ram 191a/17  
y.-rlar 121a/18
- yaykamağ Su ile çalkalayarak yıkamak**  
y.161a/19
- yaykan- Yıkanmak**  
y.-a 65a/14  
y.-up 161a/19
- yayla Yayla**  
y.49b/1, 49b/7
- yaylak Yaylak**  
y.49a/17, 49b/2
- yaz Yaz mevsimi**  
y.148a/19
- yaz- Yazmak**  
y.-a 61a/11, 95a/9, 195b/2  
y.-alar 77bh/9, 87ah/15  
y.-ar 26a/4, 61a/10, 62b/1, 89bh/14  
y.-arlar 81b/19, 89bh/15  
y.-aruz 111b/7, 111b/8  
y.-asin 89bh/37  
y.-dı 33b/17, 119b/16, 131a/4, 131a/6, 140a/5  
y.-dılar 77ah/61, 82ah/24, 85bh/4, 120a/2  
y.-duğı 43b/19  
y.-duğından 89bh/24  
y.-duğda 89bh/23  
y.-miş 81bh/2, 82ah/40  
y.-up 31b/15, 33b/18, 34a/15, 81ah/34, 81ah/37, 81ah/41, 82bh/41, 82bh/58, 129b/1
- yazan Yazan, kalem ile yazı yazan**  
y.18b/11, 41a/14
- yazdur- Yazdırmak**  
y.-dı 85bh/8  
y.-up 31a/19
- yazı Yazı**  
y.18b/11, 85bh/7
- yazıl- Yazılmak**  
y.-a 89a/16, 95a/11  
y.-duğına 31b/6  
y.-mamiş 80a/17  
y.-miş 21a/4, 31b/1, 31b/6, 61b/4, 77ah/50, 77ah/55, 154b/11, 198a/1  
y.-mişdur 15b/9, 35b/18, 72a/9  
y.-up 31b/16, 57b/19, 60a/1  
y.-ur 15b/1, 71a/14
- yazılan Yazılan**  
y.31b/19
- yazın Yazın, yaz mevsiminde**  
y.57b/4
- yazma Yazma, yazmak**  
y.+sı 79bh/13, 79bh/15
- yazmağ(ık) Yazmak**  
y.+ı 31b/18
- ye- Yemek**  
y.-dügi 71b/3  
y.-dük 80bh/26
- y.-me 201a/3  
y.-medi 83b/4  
y.-mem 80bh/8, 80bh/55  
y.-meyüp 34b/4  
y.-mez 126a/3  
y.-mezsın 80ah/63, 80bh/25  
y.-rlar 80bh/7, 122a/10  
y.-rseñ 117a/4
- yebân Far. Yaban, ıssız**  
y.56b/5
- yed Ar. El, güç**  
y.83bh/44, 125b/16
- yedân Ar. Eller, güçler**  
y.6a/16
- yedek Yedek**  
y.+üne 85ah/35
- yedi Yedi**  
y.12b/10, 19a/13, 19b/1, 20b/19, 21a/1, 21a/3, 22a/13, 25a/6, 28b/4, 31a/4, 31a/12, 31b/12, 31b/16, 32a/1, 32b/12, 37b/7, 38a/15, 38b/12, 42b/1, 42b/16, 43a/13, 47a/18, 48a/12, 48a/19, 50a/11, 50a/15, 50a/16, 50a/16, 50a/17, 50a/17, 50a/18, 50a/19, 50b/2, 50b/3, 50b/4, 50b/5, 50b/8, 50b/8, 50b/10, 50b/11, 52a/18, 52b/9, 52b/11, 54b/15, 55b/16, 56b/4, 61b/17, 76b/10, 79bh/21, 79bh/26, 86b/7, 93b/18, 95a/13, 95a/14, 96b/7, 100a/1, 102a/2, 113a/2, 116a/2, 117a/3, 117b/2, 118b/11, 127a/9, 157b/3, 159b/2, 173b/8, 173b/10  
y.+de 50b/5  
y.+den 86b/6  
y.+dür 86b/5, 121a/15, 189a/10, 191b/13  
y.+sinde 21b/15, 22a/17, 35a/7, 38a/14
- yedi kule öz. is. Yer adı**  
y.+ye 54b/15
- yedi yüz Yedi yüz**  
y.+e 70b/16
- yedi yüz otuz bir Yedi yüz otuz bir**  
y.+de 50a/16
- yedi yüz t'oksan bir Yedi yüz doksan bir**  
y.+de 50b/8
- yedinci Yedinci**  
y.19a/18, 22a/19, 37a/2, 38b/19, 59a/19, 71a/14, 78bh/24, 84ah/38, 113a/3, 115b/8, 116a/1, 121a/8, 123a/6, 132b/16, 136b/5, 138b/8, 160b/14, 162a/2
- yedirilmek Yedirilmek**  
y.+in 30b/17
- yedişer Yedişer**  
y.51b/15
- yedür- Yedirmek**  
y.-e 79b/16
- yeg Yeğ, daha iyi, üstün**  
y.+dür 84ah/45, 90ah/39, 127b/14, 157b/12, 200b/15, 200b/18, 200b/19
- yegâne Far. Biricik**  
y.108a/8
- yehūd Ar. Yahudi**  
y.22a/19
- yehūdĵ Ar. Yehuda mensup, yahudi**  
y.33a/7, 116a/16, 194a/14  
y.+dürler 116a/16  
y.+ler 30b/17  
y.+lerden 19a/3  
y.+leri 35a/10  
y.+ye 33a/6  
y.+yle 33a/5
- yek-cihet Far.+Ar. Tek yön, aynı görüşlü**  
y.84ah/29
- yek-dil Far. Bir gönül**  
y.84ah/29
- yekdâne Far. Eşi benzeri olmayan**  
y.50a/12
- yeksân Far. Birlikte, bir şekilde**  
y.84ah/29
- yel değirmeni Yel değirmeni**  
y.36b/15
- yelkenlü Yelkenli**  
y.+ler 54a/11

**yem Yem, hayvan yiyeceği**

y.11b/19

**yemâme öz. is. Yer adı**

y.26b/3

y.+de 31b/4

**yeme Yeme, yemek**

y.+sinüh 116b/8

**yemek Yemek**

y.73b/9, 80bh/43, 101a/1, 101a/2, 101b/15, 106b/15, 130b/2, 135a/9

y.+i 116b/8

y.+ini 70b/18

y.+de 118b/11, 132a/15

y.+den 71b/1

y.+dür 116b/7

y.+leri 130b/2

**yememek Yememek**

y.+e 34a/18

**yemen öz. is. Yer adı**

y.26b/3, 44a/5, 44a/6, 103a/12

y.+de 22a/10, 26b/15, 27a/18, 27b/1, 27b/1, 44a/10

y.+e 6b/2, 9a/4, 23a/11, 26a/1, 27a/17, 31b/16, 44b/10

**yemin Ar. Ant, yemin, sağ yön**

y.23a/4, 101b/12, 145a/3, 145a/4

y.+dür 115a/11

y.+i 176b/4

**yeñ Yen, elbise yeni**

y.+i 12b/7

y.+lerile 11b/1

**yenbû Ar. Kaynak, pınar, çeşme**

y.+ından 77a/2, 185a/2

**yeñi Yeni****y.64b/7, 90b/7, 191b/2****yeñiçeri Yeniçeri, askeri sınıf**

y.54b/14, 55a/8, 56b/9, 57b/19, 58b/8, 59b/19, 60a/1, 60a/2

**yeñiçeri ağası Yeniçeri ağası**

y.59b/19

y.+n 54b/14

**yenil- Yenilmek, bir canlı tarafından yenmek**

y.-eydi 83b/2

**yenişehr öz. is. Yer adı**

y.+i 50b/4

**yer Yer, zemin, dünya**

y.11b/6, 12b/18, 14b/19, 15a/1, 17a/15, 28a/15, 28b/9, 38b/6, 54a/2, 54a/2, 56a/11, 56a/11, 57b/10, 57b/10, 58b/13, 58b/13, 74a/19, 77a/7, 77b/2, 77b/14, 90bh/9, 112b/17, 117b/4, 119b/3, 128a/11, 131a/14, 131b/11, 139b/14, 140b/3, 140b/5, 146b/14, 149a/12, 150b/3, 151a/16, 152b/4, 169a/1, 175a/3, 175a/17, 180b/19, 181a/1, 190a/9, 190a/19, 190b/10

y.+de 10a/19, 22b/10, 28b/10, 34b/5, 37a/4, 58a/10, 82b/12, 85b/1, 123a/17, 128b/5, 140a/4, 149a/9, 152a/18, 189a/4

y.+den 9b/3, 58b/9, 60b/4, 79ah/35

y.+e 8a/3, 9b/16, 13a/3, 19a/19, 25a/18, 44a/18, 49a/18, 53b/10, 58b/17, 63b/13, 66a/6, 66a/6, 67a/13, 69b/6, 69b/7, 76ah/8, 76bh/30, 82b/9, 84ah/45, 107b/11, 117b/7, 124b/5, 168b/19, 176a/2

y.+i 30a/7, 37b/2, 59b/6, 80a/17, 80a/17, 103b/11, 190a/9

y.+imüz 151b/11

y.-inden 12a/14, 34a/16, 111a/16, 111b/10

y.-ine 9a/16, 9b/1, 30a/6, 34a/16, 38a/17, 44a/2, 45b/11, 49b/4, 49b/12, 49b/14, 50a/19, 50b/16, 69a/12, 78ah/33, 78ah/37, 85b/9, 85b/16, 87a/17, 111a/8, 111b/7, 112a/17, 115a/18, 115b/1, 157b/14, 162a/15, 181a/8, 181a/9, 195b/8

y.+lerde 6b/17, 77bh/48

y.+lerden 64a/6

y.+lere 162a/1

y.+leri 28b/9, 68a/19, 164a/6, 164a/7

y.+lerine 30b/2

y.+ümde 78ah/39

y.+üh 72a/19, 174b/5

**yerekân Ar. Sarılık hastalığı**

y.173a/11, 199a/16

**yerilmemiş Yerilmemiş**

y.+lerde 200b/6

**yerilmiş Yerilmiş**

y.+lerde 200b/6

**yerleş- Yerleşmek**

y.-üp 91a/17

**yeôs Ar. Ümitsizlik, elem, keder**

y.196b/10

**(süleymân bin) yesâre öz. is.**

y.26b/7

**yeshâb öz. is.**

y.5b/19

**yesjre Ar. Kolay, az şey**

y.+de 13a/13

**yesrib öz. is. Yer adı**

y.5a/4

**yeşil Yeşil**

y.12b/5, 12b/7, 21a/4

y.+rek 134a/13

**yet- Yetmek**

y.-medüğinden 53b/1

y.-mez 2b/3

**yetim Ar. Tek, biricik, yetim**

y.8b/16, 86b/13, 189a/1

**yetiş- Yetişmek**

y.+e 89a/17

y.-üp 23a/19

y.-ür 112a/18

**yetişmek Yetişmek**

y.165a/10

**yetmiş Yetmiş sayısı**

y.16a/19, 16b/12, 17a/7, 17a/8, 21b/5, 21b/16, 24b/17, 25a/11, 25a/16, 25b/5, 36a/8, 42b/1, 46a/7, 47bh/8, 47bh/11, 47bh/12, 49a/14, 50a/18, 51b/18, 52b/10, 56a/5, 62b/8, 67a/5, 78b/6, 78b/13, 101a/7, 107b/3, 118a/14, 124b/5, 128b/6

y.+e 86b/5

y.+inde 36a/13

**yetürici Yetirici**

y.+dür 163b/6

**yevm Ar. Gün**

y.8a/5, 16a/19, 28b/2, 28b/14, 37b/3, 43a/12, 75b/13

**yevm-i cemel Ar. Cemel (Savaşı) günü**

y.+de 24b/19, 25b/4

**yevmü'l-cumûa Ar. Cuma günü**

y.201a/18

**yevmi'd-din Ar. Din günü, ahiret**

y.89a/1

**yevmü'l-isneyn Ar. Pazartesi günü**

y.+de 7b/13

**yevmi'l-mjzân Ar. Hesap günü, ahiret**

y.3a/4

**yevmü's-şüleşâ Ar. Üçüncü gün**

y.+da 43a/2

**yevmen fe yevmen Ar. Günden güne, gittikçe**

y.50a/7, 55a/16

**yezâl Ar. Eksilmek, zayıll olmak**

y.77b/8

**yezdân Far. Tanrı, Allah**

y.46b/8, 54b/7, 55a/3

**yezdânj Far. Yezdan'a ait, ilahi, Allah'a ait**

y.3b/17, 107b/18

y.+den 173a/3

**yezid-i cürd öz. is.**

c.85ah/15

**yezjd öz. is.**

y.26b/6, 177a/2

**yezjd bin muöâviyye öz. is.**

y.+den 26a/10

**yezjd öz. is.**

y.27b/11, 39a/19, 103a/3

y.+den 43a/15

y.+e 27b/13

**yıgmaq Yığmak**

y.161a/5

**yık- Yıkmak**

y.-up 9a/16, 35a/13

**yıkıl- Yıkılmak**

y.-up 7b/18, 54a/2

**yıkılmağ(ğ) Yıkılmak**

y.+in 6a/18

**yıl Yıl**

y.6a/12, 20b/12, 20b/13, 20b/18, 34b/1, 37b/4, 48a/3, 48a/12, 50a/18, 50a/18, 50b/5, 50b/15, 52b/11, 87bh/52, 88ah/2, 88ah/3, 121a/19, 124b/5, 131b/6

y.+a 10a/12, 10a/19, 29a/6

y.+da 8b/11, 34b/3, 47bh/13, 48ah/6

y.+dan 7b/18, 39a/18, 80bh/48

y.+dur 47bh/9, 47bh/11, 47bh/54, 47bh/56, 48bh/30

y.+ı 21b/7

y.+ında 19b/18, 20a/6, 21b/11, 22a/6, 22a/17, 28a/15, 32b/12

y.+uñ 47bh/14, 59a/18

**yılan Yılan**

y.92a/10, 92a/10, 92a/11, 95b/2, 110a/15

y.+lar 92a/18

**yıldırım Yıldırım**

y.66b/6

y.+layın 67a/14

**yıldırım bāyezid̄ öz. is.**

y.50b/2

y.(ñan gāzi) 50b/7

**yıldız Yıldız**

y.43a/16, 150a/13

y.+lar 43a/13

y.+larda 68b/12

**yıllık Yıllık**

y.76bh/45, 80a/9, 101a/7, 111b/2, 111b/3

**yırt- Yırtmak**

y.-maruz 88ah/44

**yi- Yemek**

y.-düginde 42b/17

y.-dün 86bh/24

y.-mezsın 80bh/29

y.-r 29b/16, 88ah/48, 88bh/6,

y.-rken 88ah/37

y.-rler 12a/17, 88ah/27

y.-rsin 90bh/13

y.-rüm 90bh/15

y.-rse 73b/9

y.-sünler 80bh/27

y.-yüp 12a/17, 34b/4, 71b/8, 79b/10, 149b/19

y.-yeler 88bh/44, 174a/2, 200a/8

y.-yesin 167a/13

y.-yevüz 80bh/27

**yidür- Yedirmek**

y.-eler 186b/4

**yigirmi Yirmi sayısı**

y.7b/10, 7b/17, 9a/5, 9a/7, 9a/14, 11a/2, 18a/12, 19a/5, 19b/19, 20b/10, 22a/6, 22a/6, 27b/3, 31a/3, 31b/10, 32b/12, 35a/1, 37a/2, 37a/2, 38a/8, 38a/13, 38a/14, 38a/16, 38a/18, 42b/14, 47a/18, 47bh/39, 48a/3, 48a/12, 48a/17, 48b/4, 50a/11, 50a/16, 50b/11, 50b/16, 50b/18, 51a/1, 51b/4, 52a/18, 52ah/4, 53a/6, 56a/9, 56b/6, 56b/19, 57a/13, 58b/12, 71a/9, 71a/10, 71a/10, 71a/14, 71a/14, 71b/15, 117b/12, 126b/12, 126b/13, 135a/16, 139b/10, 173b/9, 173b/11

y.+den 86b/16

y.+sinde 26b/12, 50a/15

**yigirmi beş Yirmi beş**

y.+inde 31b/10, 51a/1

**yigirminci Yirminci**

y.18a/9, 18a/14, 60a/15, 139a/6

**yigirmişer Yirmişer**

y.35b/15

**yigit(d) Yiğit**

y.46b/13, 174a/10

y.+e 174a/11

y.+ler 100b/18, 136b/10

y.+leriñüz 152a/8

y.+leriñüz 54a/3

y.+sin 85ah/27

**yigrek Daha iyi, daha üstün, yiğrek**

y.97a/6

y.+dür 71b/7, 72a/5, 100a/4, 134a/16

y.+leridür 78a/19

**yine Yine, yeniden**

y.7a/4, 7a/4, 8a/2, 8a/15, 8a/16, 8b/12, 9b/6, 9b/11, 9b/11, 14b/9, 15b/5, 15b/9, 15b/13, 15b/17, 15b/19, 16a/5, 16a/8, 16b/1, 16b/10, 17a/4, 17b/13, 18b/5, 18b/8, 18b/13, 19a/2, 19a/3, 19a/5, 19a/5, 19a/14, 21a/3, 22b/10, 25a/1, 27a/19, 30a/8, 30a/9, 30a/10, 30a/10, 30a/12, 30a/13, 30a/14, 30a/15, 30a/16, 30a/16, 30a/17, 30a/19, 31a/16, 32b/16, 33a/3, 33a/4, 33a/10, 33a/11, 33a/11, 33a/12, 33a/13, 33a/13, 33a/14, 33a/15, 33a/17, 33a/18, 33b/3, 33b/3, 33b/7, 33b/10, 33b/12, 34a/8, 34a/9, 34a/12, 34a/13, 34a/13, 34a/15, 34a/17, 34b/1, 34b/5, 34b/8, 34b/10, 34b/11, 34b/13, 34b/14, 34b/19, 35a/6, 35a/7, 35a/10, 35a/11, 35b/12, 35b/16, 37a/5, 37b/16, 37b/16, 37b/17, 38a/11, 38a/13, 41a/5, 42b/9, 42b/10, 42b/11, 42b/11, 44b/10, 46a/19, 46b/5, 46b/8, 48b/11, 49a/17, 53b/11, 54a/11, 54b/17, 55a/13, 55b/8, 55b/18, 56a/3, 56a/8, 56a/15, 56b/10, 56b/18, 57a/13, 57b/2, 58a/6, 58a/16, 59a/13, 59b/17, 61b/8, 62a/19, 64a/2, 64b/18, 65b/16, 65b/17, 66a/10, 66b/3, 72a/15, 75a/5, 75a/6, 75bh/4, 76bh/29, 77ah/26, 78a/3, 78ah/3, 78ah/4, 79bh/10, 80bh/32, 81ah/14, 81ah/26, 82bh/34, 83a/11, 84a/4, 85bh/6, 86a/6, 87bh/7, 87bh/46, 88ah/29, 89ah/10, 89ah/18, 89bh/26, 90ah/34, 90b/8, 91b/14, 92a/5, 92b/7, 95a/6, 96b/14, 98a/9, 102b/3, 104b/11, 105b/16, 110b/16, 110b/16, 115b/1, 122b/16, 124b/3, 127b/9, 129a/3, 131a/11, 131b/17, 136b/14, 137b/8, 143b/5, 146a/19, 148a/11, 151b/6, 153b/5, 158b/2, 158b/13, 160a/8, 162a/5, 163b/8, 163b/13, 164a/19, 169b/14, 170b/19, 174a/12, 174a/12, 180a/17, 181b/7, 181b/7, 184a/15, 190b/14, 191a/5, 196a/7, 199b/4

**yir Yer, yeryüzü**

y.91a/12, 180a/1

y.+de 20a/15, 22b/9

**yiyecek Yiyecek**

y.17a/15, 80bh/54

y.+leri 120a/19

**yiye Yiyen**

y.116b/9

**yiyci Yeyici**

y.122a/9

**yiylmemiş Yeyilmemiş, yenilmemiş**

y.+lerde 200b/7

**yiylmiş Yeyilmiş, yenilmiş**

y.+lerde 200b/7

**yoŋsa Yoksa**

y.37b/10, 103b/2, 165b/1

**yoğ(ğ) Yok**

y.6b/4, 29b/18, 58a/13, 75b/9, 80ah/57, 81ah/44, 81ah/45, 82b/14, 84a/15, 84bh/4, 87b/7, 89bh/9, 97b/12, 100b/8, 106b/19, 110a/16, 117a/10, 125a/15, 128a/7, 128b/1, 129a/16, 130b/18, 148b/11, 150b/2, 154b/1, 155b/7, 175a/4, 178a/1, 178a/2, 181a/7, 181a/7, 190a/9, 194b/8, 198a/2, 200b/15, 200b/18, 200b/19, 201a/7, 201a/8

y.+dur 12a/4, 26a/11, 29b/19, 39b/11, 63b/8, 63b/10, 65b/18, 72a/1, 72a/1, 72a/1, 75a/7, 76b/15, 77a/9, 77a/9, 77a/10, 77a/10, 77a/10, 77a/11, 77a/11, 77a/13, 77a/19, 77a/19, 77ah/39, 77b/1, 77b/2, 78bh/33, 79a/8, 79a/8, 79a/8, 79a/8, 80bh/3, 83bh/23, 84bh/37, 84bh/38, 84bh/40, 84bh/41, 84bh/43, 84bh/46, 85a/13, 86a/10, 87ah/5, 90bh/24, 91a/13, 91a/18, 96a/10, 99a/13, 100a/12, 100a/13, 101b/4, 101b/13, 106b/17, 107b/5, 110a/11, 112a/16, 115b/14, 117a/9, 120a/10, 121a/3, 123b/15, 126a/11, 128a/3, 128b/19, 131b/5, 137b/18, 139a/16, 139b/3, 140a/7, 142b/17, 145b/16, 145b/17, 146b/19, 146b/19, 148b/11, 149a/14, 149b/15, 151a/2, 154a/2, 154a/10, 154a/12, 155b/9, 156b/4, 156b/18, 157a/13, 159a/10, 159a/11, 162a/3, 163b/13, 165a/17, 166a/5, 167b/18, 167b/19, 170a/16, 170a/16, 171a/11, 177a/13, 179a/18, 182a/9, 182b/5, 197b/12, 197b/14, 198b/1

y.+sa 92a/19  
y.+iken 12a/10, 119b/17  
y.+ise 39b/12  
y.+ıdı 25b/16, 28b/10, 28b/12, 83ah/60, 189b/13, 198b/8  
**yokla- Yoklamak**  
y.-r 34b/3  
y.-yup 31b/14  
**yoklamağ(ğ) Yoklamak**  
y.+a 12a/6  
**yokluk Yokluk**  
y.145b/17  
y.+da 88ah/54, 199b/8  
y.+ın 147a/12  
**yoksulluk Yoksulluk**  
y.72b/14  
**yol Yol**  
y.13a/10, 15a/1, 35a/12, 77b/1, 78b/14, 78b/15, 79bh/59,  
83a/5, 95a/15, 101a/7, 107a/3, 107b/2, 111b/3, 125b/17,  
127b/10, 134a/8, 145a/9, 150a/6, 161a/7, 161a/9,  
161a/10, 161a/11, 161a/17, 172b/3, 179a/6, 179a/10,  
182b/17, 186a/11, 199a/8  
y.+a 160a/19, 189a/18, 189b/14  
y.+da 8a/8, 8b/19, 9b/19, 11b/11, 12a/7, 13a/10, 22b/4,  
22b/8, 30b/17, 53b/16, 76bh/55, 80bh/21, 81ah/19,  
81ah/20, 200b/19  
y.+dan 38b/8, 81ah/14, 105b/17, 111b/2  
y.+ı 76a/19, 80b/2, 82a/14, 85bh/27, 126a/11, 131b/8,  
142b/17  
y.+ın 99b/11, 107a/2, 109b/6, 120b/9, 123b/13, 142b/13,  
145a/11  
y.+ına 9a/12, 24b/9, 78a/12, 79a/4, 89b/13, 96b/19,  
97a/2, 97a/10, 161b/16, 178b/12, 188b/17, 191b/8,  
200b/4, 200b/9  
y.+ında 19b/13, 63a/12, 77ah/13, 93a/19, 93b/6, 97a/7,  
97a/8, 109a/7, 112a/12, 168a/18, 178b/12  
y.+ından 89b/7, 93a/1, 94a/5, 96a/9, 103b/18, 124a/12,  
145a/9, 172b/16, 177a/10, 187b/16, 187b/17  
y.+ınun 82a/19, 113a/1, 132b/14, 147a/17, 147a/17,  
150a/5, 184b/12  
y.+ını 82b/1, 179b/8  
y.+lar 58a/11, 76ah/4, 84bh/11, 108b/13, 151b/10,  
161a/5, 161a/5  
y.+larda 9a/8, 76bh/56, 138b/9  
y.+ları 157a/19, 161a/2  
y.+larıla 146b/17  
y.+ların 138b/8, 138b/13  
y.+uma 92a/15  
y.+un 76b/15, 151b/11, 151b/11  
y.+uğa 143a/15  
**yoldaş Yoldaş**  
y.80a/5  
y.+larınun 81ah/40  
y.+larına 9a/3  
y.+larından 157b/8  
y.+larınun 40a/16  
**yoldaşlık(ğ) Yoldaşlık**  
y.49b/9, 119b/8  
y.+un 81ah/7  
**yorul- Yorulmak**  
y.-ıncaya 190b/10  
**yü- Yumak, yıkamak**  
y.-duğda 64a/19, 64b/1, 64b/4  
y.-dı 31a/5, 64b/14, 64b/15, 64b/15, 64b/16, 64b/17  
y.-maya 174a/18, 192b/12  
y.-maz 187b/4  
y.-ya 66a/1, 66a/2, 174a/18  
y.-yalar 158a/6  
y.-yup 8b/3, 17a/19, 64a/18, 76ah/6  
**yukarı krs. yukarı**  
y.69b/2  
**yukarı Yukarı**  
y.45b/14, 115a/16  
y.+ca 79ah/35  
y.+da 127b/8  
y.+dan 45b/8  
y.+ya 5b/3, 10b/1, 45b/15

**yuku Uyku**  
y.+sı 190b/13  
y.+sınun 158a/12  
**yukusuzlög Uykusuzluk**  
y.+inde 158a/12  
**yumrı Yumru**  
y.29b/11  
**yumşag(ğ) Yumşak**  
y.+ı 134a/17  
**yunānī öz. is. Yunanlı**  
y.+lerün 18b/2  
**yünus öz. is.**  
y.47bh/44, 154b/17  
**yüsuf öz. is.**  
y.10b/11, 11a/3, 18a/5, 18b/6, 32b/1, 47bh/36, 50b/14,  
53a/7, 55a/15, 108b/11, 108b/14, 108b/14, 111b/11,  
111b/12, 123a/11, 126a/17, 127a/6, 136a/1, 136a/1  
y.+a 111b/14  
y.+un 108b/12  
**yüşaöz öz. is.**  
y.47bh/42  
**yut- Yutmak**  
y.-dılar 54a/12  
**yuvalağ Yuvarlak, yuvarlak biçimde gülle, taş benzeri  
cephane**  
y.+lar 57b/11  
**yübüset Ar. Kuruluk**  
y.172b/3, 199a/17  
y.+e 199a/18  
y.+ı 169a/8, 169a/8, 169a/12, 169a/15, 173b/19  
**yük Yük**  
y.38a/16, 191a/4  
y.+e 87bh/43  
y.+ı 77a/7  
y.+ın 117a/7  
y.+ine 77b/15, 87bh/42  
y.+ler 25a/6  
y.+lere 108b/4  
y.+leri 161a/6  
**yükletmek Yükletmek**  
y.161a/6  
**yüksek Yüksek**  
y.14b/13, 86a/6, 135a/5, 195a/7, 195a/10  
y.+rek 144b/15  
**yümn Ar. Uğur**  
y.5b/10  
**yün Yün**  
y.12b/16  
y.+den 12b/4, 34b/5  
**yürek Yürek**  
y.+ı 8b/1  
y.+lerinde 53b/4, 58b/19  
**yürekli Yürekli, korkusuz**  
y.84ah/40  
**yüreksüz Yüreksiz, korkak**  
y.121a/6  
**yüreksüzlük Yüreksizlik, korkaklık**  
y.134a/17, 135a/8  
**yüri- Yürüme**  
y.105a/13  
**yürüiş Yürüyüş**  
y.+e 56b/6  
**yürü- Yürüme**  
y.-dükce 8a/16, 13a/10, 14b/16, 14b/18  
y.-dükde 14b/18  
y.-düklerinde 14b/15, 14b/19, 56b/7  
y.-r 13a/10, 193b/13, 201a/4  
y.-seler 14b/13  
y.-sün 14b/17  
y.-ye 189b/17  
y.-yesin 200b/7  
y.-yüp 8a/10, 14b/16, 55b/16  
**yürüd(t)- Yürütmek**  
y.-e 198a/6  
y.-meye 198a/6  
y.-üp 14b/17

**yürüme** **Yürüme**

y.+lerin 117a/2

**yürüyen** **Yürüyen**

y.8a/3

y.+lerin 11b/11

y.+lerüñ 11b/4

**yüz** **Yüz**

y.5a/11, 6a/12, 6a/14, 10b/2, 11a/1, 13a/14, 13a/15, 17b/14, 18b/2, 19b/16, 20b/4, 21a/8, 21a/9, 21b/16, 24b/2, 24b/2, 24b/2, 25a/6, 25a/7, 25a/8, 26b/12, 27b/19, 32a/17, 33b/15, 35a/5, 35a/5, 35a/5, 35b/14, 35b/16, 36a/9, 36b/1, 36b/2, 36b/12, 38a/14, 39a/11, 39a/12, 39a/12, 39b/18, 40a/7, 41a/13, 43b/10, 46a/11, 46a/17, 46a/19, 47a/18, 47b/10, 47b/8, 47b/9, 47b/10, 47b/39, 47b/54, 47b/55, 48a/3, 48a/17, 48a/19, 48a/6, 48b/3, 48b/10, 48b/30, 49a/14, 49b/4, 49b/5, 49b/13, 50a/2, 50a/11, 50a/15, 50a/16, 50a/16, 50a/17, 50a/17, 50a/19, 50b/2, 50b/3, 50b/4, 50b/5, 50b/8, 50b/10, 50b/11, 50b/12, 50b/16, 50b/17, 50b/19, 51a/1, 51a/2, 51a/4, 51a/14, 52a/2, 52a/4, 57b/14, 58b/13, 59b/1, 60a/3, 60a/3, 62a/15, 62b/7, 62b/8, 72b/15, 76a/4, 76a/10, 78b/26, 81b/5, 82b/22, 83a/2, 83b/55, 84a/11, 84b/10, 88b/9, 89a/2, 89a/7, 89b/14, 90b/42, 93b/9, 96b/7, 98b/15, 100a/1, 105b/6, 111b/2, 111b/3, 112a/8, 112a/8, 112b/11, 113a/10, 120a/8, 121a/5, 126b/12, 126b/13, 130b/6, 132b/1, 135a/2, 136b/2, 155a/18, 158b/5, 160a/16, 160a/19, 161b/18, 161b/19, 161b/19, 164b/3, 167b/11, 173b/10, 173b/10, 173b/11, 173b/11, 173b/12, 179b/19, 183b/6, 183b/7, 183b/8, 193a/11, 200b/16

y.+den 27b/19, 93a/9, 96b/9, 96b/13, 166b/18

y.+e 27b/19

y.+i 29b/10, 83a/4, 102b/7, 103a/15, 105a/11, 156a/8, 161a/15, 177a/13, 179a/5, 179a/10, 187a/14

y.+in 44a/18, 58b/17, 64b/15, 66a/1, 66a/5, 76a/8, 79b/56, 80a/2, 80a/4, 86a/35, 91b/13, 103b/1, 137a/2, 148a/18, 152b/7, 154b/2, 168a/6, 174b/7

y.+inde 28a/15, 48a/15, 64a/19, 74a/19, 131a/14, 146b/14, 151a/16, 175a/3, 196b/9

y.+inden 66b/15, 78a/65, 82a/45, 87b/5, 89a/62, 98a/12, 98b/8, 98b/19, 107a/12, 127b/13, 131a/18, 151b/9, 151b/19, 167b/13, 167b/14, 192b/6

y.+indendür 96b/12

y.+ine 79b/17, 82b/47, 86a/12, 87b/4, 112b/17, 120b/13, 124b/12, 124b/12, 192b/17

y.+ini 57b/2, 64a/19, 68b/17

y.+inüñ 28b/9, 128a/11, 131b/11, 149a/12, 152b/4, 180b/19, 181a/1

y.+leri 98b/13, 119a/3

y.+lerin 44a/5, 178b/14

y.+lerine 107a/5

y.+lerinüñ 17b/8

y.+üm 58b/16, 90b/16

y.+ümde 82a/27

y.+ümüz 200a/16

y.+ünci 28a/12, 28a/15

y.+ünden 79a/25, 82a/51

y.+üni 11b/1

y.+üñ 44b/12

y.+üñi 118b/2, 144a/8

y.+üñüzi 67b/19

**yüz/i suyu** **Yüz suyu, namus, şeref**

y.122a/11, 156a/8

**yüzer** **Yüzer, yüzer adet**

y.39a/6

**yüzlü** **krş. yüzlü**

y.41b/1, 78a/48, 79b/49

**z, ž, ž, ž****zāb bin t'ahmās̄b öz. is.**

z.48a/55

**žabī' Ar. Tutma, ele geçirme, kavrama**

ž.26a/11, 34a/15, 35b/11, 48a/5, 48a/8, 48b/1, 50a/1, 55a/10, 57a/1, 126a/2, 142b/3, 184b/3  
ž.+a 82a/48

ž.+ında 142a/1

**zād Ar. Azık**

z.76b/54, 117a/11, 150a/4

**zāde Far. Oğul, evlat**

z.+si 48b/5

**žao'f Ar. Zaaf, zayıflık, düşkünlük**

ž.53b/14, 54a/1, 83b/47, 84a/18, 94a/4, 110a/15, 110b/19, 112a/15, 126a/4, 127a/8, 129a/10, 129a/11, 148b/1, 151a/14, 180b/10, 181b/5, 198a/15, 199a/10

ž.+a 192b/18

ž.+ı 30b/16, 112a/17, 117a/6, 176a/11, 198b/17

ž.+ına 7a/6

ž.+ından 178b/8, 196b/14

ž.+ları 181b/11

**žaffer Ar. Zafer, üstünlük, kazanma**

ž.33b/10, 51a/8, 52b/8, 78a/24, 78a/26, 78a/31, 84a/30, 84a/58, 84b/23, 147a/15, 181b/5  
ž.+dür 78a/30

**žahāk öz. is.**

ž.+dan 61a/5

**žāhib Ar. Giden sanıya kapılan**

ž.52a/7

**žāhid Ar. Aşırı dindar**

z.10a/4, 26a/6, 32a/10, 36a/6, 38b/15, 83a/38, 89b/58

z.+ler 87a/43

**žāhir Ar. Kabarmış, taşkın deniz**

z.77a/2

**žāhir Ar. Belli, açık, görünen, dış yüz, ortaya çıkan**

ž.7b/4, 30b/6, 33b/5, 35b/19, 47a/1, 48a/5, 57a/3, 75b/8, 77b/10, 82a/26, 88a/2, 89b/6, 94a/15, 95b/1, 95b/7, 97a/19, 105b/4, 108a/10, 116b/7, 117a/13, 125b/10, 125b/18, 133b/1, 141a/15, 159b/19, 160b/9, 170a/6, 171b/14, 184a/12, 184a/16, 184a/17, 184b/2, 188a/2, 196b/7, 196b/9, 196b/11, 196b/13, 198a/5

ž.+de 110a/15, 161b/16, 175a/10

ž.+den 87b/5, 105b/6

ž.+dür 77a/11, 165a/19, 188a/3

ž.+i 51b/8, 144b/9, 147b/4, 157b/19

ž.+idür 88b/3

ž.+in 170b/6

ž.+ine 196b/8

**žāhīr Ar. Arka çıkan**

ž.75b/5

**žāhīre Ar. Depolanmış erzak**

78a/12, 84b/12, 93b/17, 99a/6, 96b/2, 116b/8, 117a/11, 177a/6

ž.+süz 78a/13

**žāhīre krş. žāhīr**

ž.20b/7, 173b/4

ž.+nüñ 41a/7

**žāhīrecek Ar.+T. Erzakcık**

ž.34b/16

**žāhīren Ar. Görünüşte**

ž.141a/3, 156b/1, 174a/13

**žāhīretü'l-mülük öz. is. Eser adı**

ž.2a/11

**žāhīrī Ar. Dış görünüş ile ilgili**

ž.123b/19

**žāhīm Far. Yara**

z.60b/5

z.+in 201a/3

z.+ından 148a/11

**žāhmet Ar. Güçlük, sıkıntı**

z.76b/17, 76b/26, 78b/41, 80b/50, 158a/11, 167a/6

z.+in 81a/9

z.+le 76b/28

z.+lerle 56a/3

z.+üñ 76a/31

**žāhmetisüz Ar.+T. Zahmetsiz, sıkıntısız**

z.10b/15

**žāhr Ar. Sirt, arka, arka yüz**

ž.86a/4

ž.+ında 6a/6

ž.+ından 111b/15

**žao'f Ar. Güçsüz, zayıf**



- z.1b/6, 7a/5, 7a/5, 30b/17, 43a/14, 46b/18, 77a/8, 85b/1, 88a/1, 127a/6, 127a/13, 133a/13, 135a/3, 137a/19, 159a/7, 178a/2, 186b/1, 188b/2, 199a/5, 200a/9  
z.+i 174a/3, 182b/6  
z.+le 7a/7  
z.+ler 124b/11, 130b/3, 138a/16  
z.+lerden 181a/3  
z.+lere 139a/14  
z.+lerüñ 120a/15, 181a/2  
**za'üjfe krş. za'üj**  
z.133b/10  
z.+ye 114b/5  
**za'üjflig Ar.+T. Zayıflık, güçsüzlük**  
z.+i 135a/11  
**zâkir Ar. Zikreden**  
z.164b/8  
**zâkire Ar. Hatırlatan, hatıra getiren**  
z.141b/19, 142b/4  
**zâkirin Ar. Zikredenler**  
z.+lerden 61a/10, 61a/10  
**zâkirlig Ar.+T. Zikredicilik**  
z.+ine 164b/8  
**zâkiyât Ar. Saflar, halisler**  
z.1b/12, 5a/11, 142b/6  
**zâkiyye Ar. Saf, halis, pak**  
z. 83b/9, 126a/12, 142b/6, 185b/3  
z.+den 164b/13  
z.+lerin 176b/5, 178b/13  
**zakûm Ar. Zakkum ağacı, zıkkım**  
z.167b/16, 199b/12, 200a/1  
**zâlim Ar. Zulüm eden**  
z.6b/11, 25b/5, 36a/7, 80bh/2, 80bh/15, 81bh/7, 124b/4, 125a/9, 125b/6, 153a/11, 153a/13, 157a/5, 159a/4  
z.+den 77ah/23, 77bh/27, 86bh/11, 183a/3  
z.+e 133a/2  
z.+idür 145b/7  
z.+ler 126b/2  
z.+leri 89bh/35, 126b/1, 133a/8, 133a/19  
z.+lerüñ 1b/5  
**zamân Ar. Zaman, vakit, süre**  
z.2b/3, 6a/10, 6b/8, 6b/14, 6b/16, 7a/1, 7b/1, 16b/2, 17a/10, 19a/11, 20b/6, 22b/19, 27a/17, 34b/2, 38b/10, 43b/13, 45b/6, 47bh/54, 50b/13, 50b/19, 51a/6, 51a/16, 51b/5, 52a/5, 52a/10, 52b/3, 52b/8, 53a/15, 54a/9, 54a/19, 55a/6, 75bh/37, 77b/3, 83b/4, 85ah/14, 87ah/3, 87ah/5, 88ah/22, 88ah/41, 88bh/29, 96a/13, 97a/6, 101b/14, 103b/17, 112a/8, 130a/14, 142a/19, 143a/5, 151b/19, 152a/7, 152a/11, 154a/16, 157a/3, 177b/14, 185a/17  
z.+a 8a/13, 52b/12, 77ah/31, 91b/15  
z.+da 9b/2, 11b/15, 17a/18, 29a/9, 43b/12, 43b/14, 48bh/3, 48bh/33, 145a/16, 152a/12  
z.+ıla 6a/12  
z.+ına 47bh/6, 154b/1  
z.+ında 6a/6, 12b/6, 35a/15, 36a/7, 38a/9, 38b/7, 38b/8, 39a/5, 48ah/13, 48ah/48, 48bh/1, 48bh/31, 48bh/37, 50b/15, 51b/17, 77ah/43, 86ah/3, 86bh/31, 90bh/52, 99a/9, 103a/6, 105a/14, 139b/6, 140a/1, 141b/2  
z.+ından 31b/11, 126a/16, 154b/1  
z.+ınıñ 50b/9, 77ah/57  
z.+larında 26b/11, 121b/18  
z.+uñ 2a/18  
z.+uñda 131a/6  
**zamâne Ar. Devir, devran, vakit**  
z.107a/7, 107a/9, 193a/18  
z.+de 133a/1  
z.+nün 83ah/38, 126b/1  
z.+ye 60b/5  
**zamâyir Ar. Zamirler, bir şeyin iç yüzleri**  
z.+den 77a/16  
**zâmin Ar. Tazmin eden**  
z.63a/10  
**zâmir Ar. İç, zamir, kalp**  
z.2a/7  
z.+den 5a/9  
z.+lerin 2b/4  
**zâmm Ar. Ekleme, arttırma**  
z.4a/4, 35b/12, 43a/16  
**zânj Ar. Zina eden erkek**  
z.36a/19  
z.+ye 155b/14, 155b/15  
**zânn Ar. Zan, sanı**  
z.24a/9  
z.+imuz 7a/1  
**zâr Far. Perişan, ağlayan, inilti**  
z.2b/13, 177a/1  
z.+larından 78ah/13  
**zâr zâr Far. Yanık yanık, hazin hazin, ağlaya ağlaya**  
z.77bh/15  
**zarâfet Ar. Zariflik**  
z.+le 36a/8  
**zarar Ar. Zarar, ziyan**  
z.8b/13, 40a/2, 77bh/7, 82ah/6, 83bh/38, 110a/6, 156b/16, 156b/17, 156b/18, 157a/3, 158b/5, 160b/1, 177b/14, 197b/11  
z.+a 121a/4  
z.+ı 89bh/9, 171a/16  
**zararlı Ar.+T. Zararlı, faydasız**  
z.170b/18  
**zarf krş. zarf**  
z.+ların 155a/15  
z.+ın 158b/12  
**zarf Ar. Kap**  
z.+la 11a/19  
**zârılığ krş. zârılık**  
z.83a/7, 107b/11  
**zârj Far. İleme, zar zar ağlama**  
z.36b/2  
**zârjlik Far.+T. Ağlama, inleme**  
z.175b/17  
**zarr Ar. Zarar ve ziyan vermek**  
z.+dur 166b/14  
**zârür Ar. Gerekli, ihtiyaç duyulan**  
z.89ah/54  
**zarûret Ar. Zorunluluk, sıkıntı**  
z.89a/15, 97a/15, 110b/17, 158b/3, 159a/3  
z.+de 76a/19  
z.+dür 84ah/32, 84bh/15  
**zarûretsüz Ar.+T: Sıkıntısız, ihtiyaçsız**  
z.126a/4, 158a/4  
**zarürj Ar. Zorunlu**  
z.+dür 133b/18, 168b/8  
**zât Ar. Kişi, kendi**  
z.47bh/15, 50a/9, 77a/18, 77a/19, 77b/8, 77b/14, 82ah/57, 88b/14, 93a/17, 97b/2, 100a/2, 102b/19, 108a/4, 108a/7, 108a/7, 112a/14, 125b/12, 141b/8, 142b/16, 143a/4, 164b/17, 164b/18, 164b/19, 165a/1, 165a/5, 165a/8, 165a/9, 167b/10, 168a/5, 169b/16, 171a/18, 175a/17, 175b/10, 187b/15, 198a/15  
z.+i 77b/10, 112a/12  
z.+ına 1b/7  
z.+ında 53a/15, 56a/10, 168b/14, 170b/1, 171a/19, 191b/19  
z.+ınıñ 77b/12  
z.+lara 89a/19  
z.+larında 85bh/17, 85bh/26, 112a/18  
**zâtü'l-beyn Ar. İki kişinin arasında olan kırkınılık**  
z.+i 137a/13  
**zâvâhir Ar. Zahirler, görünüşler**  
z.88b/16, 180b/13  
z.+i 180b/4  
**zâviye Ar. Küçük tekke, aç, köşe**  
z.51b/11, 51b/12  
z.+sine 185a/17  
**zâvur öz. is.**  
z.48a/9  
**zâyıka Ar. Tat alma duyusu**  
z.142a/13, 170b/10  
**zâyî Ar. Kaybolan**  
z.31b/5, 75bh/46, 79ah/57, 87b/3, 87b/3, 98a/16, 120a/4, 138b/17, 143b/1  
**zâyil Ar. Yok olucu, yok olan**

z.141a/14, 194b/18  
**zebān Far. Dil**  
z.2b/7, 17a/12, 148a/1  
z.+da 2a/18, 2b/8  
**zebāne Far. Ateş yalını, alev, terazi dili gibi alet parçası**  
z.+ler 57b/9, 59a/1, 78ah/54  
**zebāniye Ar. Zebaniler, azap melekleri**  
z.+sinüñ 199b/11  
**zebñ Ar. Boğazlama**  
z.157a/5, 157a/6, 160a/18, 161a/7  
**zebñl Ar. Fişki, gübre, dert**  
z.161a/9  
**zebün Far. Alçak, aciz, güçsüz**  
z.38a/11, 53a/19  
z.+lara 86b/2  
**zebünj Far. Zayıflık, güçsüzlük**  
z.87ah/25  
**zebür öz. is. Zebur kutsal kitabı**  
z.71b/14  
**zecr Ar. Zorlama, eziyet etme**  
z.113b/4, 125b/16, 155a/17, 159a/1, 159a/4, 187b/18  
**žehāb Ar. Gidiş, saniya kapılma**  
z.+ları 180b/2  
z.+uñ 87bh/21  
**žehārif Ar. Altın, yalancı süs**  
z.82a/11, 153b/7  
**žehāyirü'l-Ŗukbā öz. is. Eser adı**  
z.+da 43a/17  
**žehēb Ar. Altın**  
z.+üñ 87bh/21  
**zehr Far. Ağu, sem, zehir**  
z.30b/17, 37a/1, 42b/17, 118b/4, 131b/11, 167a/13,  
167a/14, 179a/9, 193b/14, 193b/14  
z.+den 81b/6  
z.+dür 193b/14, 193b/14  
z.+i 76ah/23, 81b/2, 81b/4  
z.+inüñ 92a/8  
z.+lerin 81b/6  
**zehrle- Far.+T. Zehirlemek**  
z.-yüp 59b/18  
**zehrli Far.+T. Zehirli, ağılu**  
z.36a/8, 76ah/36, 92a/11, 102a/7  
**žekā Ar. Zekilik**  
z.11a/5, 142a/2  
z.+sı 116b/19  
**zekāt Ar. Zekat, kişinin kendi malından ettiği infak**  
z.4a/14, 12b/3, 35a/6, 60b/13, 72a/5, 72a/17, 75b/17,  
76a/17, 76a/18, 91b/6, 93a/4, 93a/10, 93b/8, 94a/1,  
94b/13, 94b/13, 95a/1, 95a/4, 95a/18, 97a/14, 97b/5,  
98b/10, 98b/19, 102b/2, 155b/5, 178a/17  
z.+a 93b/4  
z.+dur 85a/3, 93a/9  
z.+uñ 93a/5, 93a/9, 94b/13, 97a/18  
z.+i 85a/3, 96a/11, 97b/4, 99a/2, 193a/5  
z.+in 91b/12, 92a/2, 92a/10  
**zekem öz. is. Yer adı**  
z.54b/2  
**zekeriyā öz. is.**  
z.32b/1, 47bh/44, 47bh/45, 48bh/31, 83a/5, 83a/10  
**žekj Ar. Zeki, zihni keskin**  
z.6b/6  
z.+herden 163a/1  
**zekj öz. is.**  
z.+dür 43b/7  
**zeljñā öz. is.**  
z.108b/12  
z.+ya 108b/11, 108b/14  
**željl Ar. Düşkün, zavallı**  
z.90a/9, 186b/16, 198b/9  
z.+den 145b/15  
z.+lerinüñ 89a/14  
**zellāt Ar. Zilletler, hatalar**  
z.194a/9  
z.+dan 122b/2  
**zelzele Ar. Deprem**  
z.149a/11

**zemŖa öz. is.**  
z.21a/13  
**žemjme Ar. Zemme müstehak, kötü ve beğenilmeyen hal**  
z.88b/1, 95b/5, 105b/13, 107b/19, 109b/1, 109b/8,  
110a/17, 120b/14, 126a/14, 134a/2, 149b/9, 188b/5,  
194b/1  
z.+den 116b/7, 120b/15  
z.+yi 134a/1  
**zemjn Far. Yer, dünya, konu, alan**  
z.2b/15, 7a/15, 52b/16, 149a/9  
z.+dedür 184b/16  
z.+e 43b/11, 49a/9  
z.+inde 194b/1  
**žemm Ar. Kötüleme, yermeye**  
z.149b/11  
z.+lerinden 197b/11  
**ženādiqa Ar. Zındıklar**  
z.105b/12  
**ženān Far. Kadınlar, karılar**  
z.200b/11  
**ženbjl Ar. Zembil, hasırdan örülmüş sepet**  
z.127a/17  
z.+i 127a/18  
**zencān öz. is. Yer adı**  
z.35b/9  
**zencjr Far. Zincir, birbirine geçirilmiş demir halkalardan ip**  
z.54a/5, 176a/1  
**zend Far. Zerdüş**  
z.+ler 85bh/2  
**zengār Far. Bakır pası türünden bir tür maden**  
z.+ından 100b/9  
**zengibar öz. is. Yer adı**  
z.52b/19  
**zerdešt hākjm öz. is.**  
z.48bh/8  
**zerraq Ar. İkiyüzlü**  
z.89bh/46  
**žerrāt Ar. Zerrelere**  
z.165a/6  
**žerre Ar. En küçük parça, azıcık, atom**  
z.8b/5, 90a/14, 149a/17, 186a/6, 188b/9  
z.+si 188b/8  
z.+sin 162b/7  
**ževācir Ar. Yasak edenler, önleyenler**  
z.162a/10  
**ževāde Ar. Ziyadelik, çokluk**  
z.+si 76bh/54  
**ževāl Ar. Yok olma, batma**  
z.77b/3, 85a/19, 89ah/43, 110b/2, 164b/19, 166b/16,  
176a/6  
z.+den 141b/19  
z.+e 164b/3  
z.+i 89ah/30, 167b/19, 188a/13  
z.+inden 157a/2  
**ževāt Ar. Kişiler**  
z.169b/2  
**ževāyil Ar. Zaileler, zail olan şeyler**  
z.109a/18  
**ževc Ar. Koca, çiftin teki**  
z.21b/10, 21b/13, 22b/1, 23b/5, 110b/6, 115a/10,  
156a/11, 156b/9  
z.+i 21a/14, 21a/14, 21a/19, 21a/19, 22b/8  
z.+inden 20b/15  
z.+ine 156a/14  
**ževce Ar. Nikahlı kadın, karı, eş**  
z.110b/6, 156a/14, 156b/9, 165b/18  
z.+si 84b/1  
z.+ye 115a/10, 115b/4, 156a/11  
**ževj'l-ihtirām Ar. Saygılı, hürmetli**  
z.3a/13  
**ževi'l-ķabūl Ar. Kabul edilen, kabul edilebilir**  
z.+den 24b/1  
**ževj'l-Ŗukūl Ar. Akıl sahipleri, akıllılar**  
z.82bh/16, 82bh/36

ž.+ları 54a/4  
**ževj't-t'uğyān Ar. Azgın, taşkınlık**  
 ž.5a/13, 6a/16, 6b/17  
**zevr Ar. Yalan, asılsız haber, sahte iş**  
 z.86b/11, 101b/2  
**zevrā Ar. Eğilip meyillenen**  
 z.6b/7  
**zevrağ Ar. Kayık**  
 z.154b/10  
 z.+da 154b/10, 154b/14  
**ževk Ar. Beğeni, hoşlanma, tat, zevk**  
 ž.54b/7, 60b/10, 100a/6, 170a/11, 170a/14, 170b/13, 185a/10  
 ž.+i 91a/15  
**zeyd öz. is.**  
 z.10a/6, 10a/8, 21b/18, 21b/19, 24ah/11, 25a/13, 27b/9, 36a/11, 36a/14, 101b/6  
 z.+dür 36a/14  
 z.+ün 32a/16, 36b/6  
**zeyd bin sābit öz. is.**  
 z. 27b/10  
 z.+e 31b/5, 31b/13  
 z.+dür 26a/5, 26a/6  
**zeyf Ar. Magsuş, kalp akçe, bakır vb ile karışık altın, gümüş**  
 z.142a/3  
**žeyl Ar. Ek, zeyil, etek**  
 ž.4a/7, 144b/6  
**zeyn el-Ŗābidj'n öz. is.**  
 z.43b/3, 43b/3, 89b/15  
**zeyneb öz. is.**  
 z.19b/4, 19b/6, 20a/8, 21b/5, 21b/13, 21b/16, 22a/2, 22b/15, 22b/17, 23a/5, 23b/14, 36a/11, 36b/6, 42a/13, 42a/14, 43a/18, 115a/6  
 z.+e 115a/6  
 z.+in 115a/7  
 z.+ün 21b/12, 22a/5  
**zeynel hān öz. is.**  
 z.+a 56a/19  
**zeyt Ar. Zeytin yağı**  
 z.34b/4  
**žibyan öz. is.**  
 ž.23a/9  
**židd Ar. Zıt, karşıt**  
 ž.+ları 107a/16  
 ž.+ila 107a/13  
**zikkj Ar. Karnın içinde su toplanması, istiskā-yı zikkj**  
 z.173a/10  
**žilāl Ar. Gölgeler**  
 ž.143b/17, 144a/1, 144a/6  
**žill Ar. Gölge**  
 ž.28b/15, 55a/3, 144a/6  
 ž.+idur 143b/16, 144a/18  
**žimān Ar. Birine verilen zarar ve ziyanın karşılığıni verme**  
 ž.+i 161a/18, 161b/2  
**zirh Far. Zırh**  
 z.+in 76ah/64  
**žj-kıymet Ar. Kıymetli**  
 ž.175a/4  
**žj-rūh Ar. Canlı, ruhlu**  
 ž.161a/13, 161b/5  
**žj'l-ħicce Ar. Arap takviminde, kameri ayların on ikincisi, sonuncu ay**  
 ž.71b/19, 95a/2  
 ž.+de 19a/17, 20a/7  
 ž.+sinün 37a/2, 38b/18  
**žj'l-kaŖde Ar. Arap aylarının on birincisinin ismi**  
 ž.71b/19  
 ž.+sinde 55ah/1  
 ž.+sinün 47b/7  
 ž.+nün 60a/15  
**žj'l-ħarneyn krş. žü'l-ħarneyn**  
 ž.136b/18  
**žj'n-nüreyn Ar. İki nur sahibi, Hz. Osman'ın lakabı**  
 ž.37b/14

**žjb Far. Ziynet**  
 z.131b/10  
**žjb-bahş Far. Ziynet veren, ziynet bağışlayan**  
 z.59b/4  
**zifāf Ar. Gerdek**  
 z.+i 22b/1  
**ziħj Far. Ne güzel, ne iyi**  
 z.1b/8, 1b/11, 51a/8, 162b/18  
**žihn Ar. Zihin**  
 ž.172b/8  
**žikr Ar. Anma, zikir**  
 ž.5a/17, 5b/3, 6b/13, 7a/5, 7a/18, 8a/13, 13a/15, 13a/16, 17a/12, 17a/12, 18a/2, 19a/11, 23a/6, 23b/16, 23b/1, 23b/16, 24a/12, 24b/7, 29a/1, 32b/2, 35a/14, 35a/16, 35a/16, 36b/7, 37b/5, 40b/12, 41b/7, 42a/6, 42b/2, 43a/1, 44a/3, 44b/18, 46a/11, 46b/9, 47a/3, 47a/13, 47a/17, 48a/2, 48a/11, 48b/15, 48b/18, 61a/11, 61a/11, 62a/3, 62a/4, 62a/7, 65a/6, 68a/12, 70a/3, 72a/4, 72a/5, 72b/16, 72b/17, 79a/16, 79bh/38, 82b/11, 84a/14, 84bh/8, 87a/6, 87bh/49, 99a/5, 102b/15, 117a/12, 122a/2, 126b/7, 132a/3, 145a/1, 147a/4, 151a/14, 156b/12, 159b/5, 162a/19, 166b/8, 168b/11, 171a/14, 173b/5, 173b/5, 180b/6, 183a/1, 191b/9, 191b/15, 195b/7  
 ž.+de 160a/3  
 ž.+e 83b/18  
 ž.+i 60b/17, 164a/13, 176a/11, 192b/5  
 ž.+inde 99a/18  
 ž.+inden 163a/7  
 ž.+leri 91a/4  
 ž.+üm 90a/5, 90a/7  
 ž.+ümüz 188b/16  
**žikru'llāh Ar. Allah'ı anma**  
 ž.74a/11, 151b/16  
 ž.+a 117b/7  
 ž.+dan 182b/13  
 ž.+i 195a/11  
**žillet Ar. Düşkünlük, alçaklık**  
 ž.68b/18, 89b/2, 135b/14, 137a/19, 164b/3, 195a/15  
 ž.+inden 118b/5  
 ž.+le 188b/3  
 ž.+ün 181a/9  
**žimām Ar. Yular**  
 z.82ah/11, 132b/13, 148b/1, 153b/5, 199a/12  
**žimin Far. Felç olmuş, kımıldamaz**  
 z.171b/8  
**žimme krş. žimmet**  
 ž.+sine 176a/16  
**žimmet Ar. Elde tutma zorunluluğu, uhde**  
 ž.78bh/36, 95b/19, 96a/4, 139b/5  
 ž.+e 139b/7  
 ž.+i 138a/19  
 ž.+in 139b/8  
 ž.+lerine 97b/3, 98b/11  
**žimmj Ar. Žimmet ehli**  
 ž.83ah/16, 83ah/20, 83ah/26  
 ž.+dür 135a/15  
**žinā Ar. Zina, nikahsız cinsel ilişki**  
 z.36a/17, 79a/12, 79a/12, 86b/14, 155b/15, 157a/11, 157a/17, 157a/17, 161b/16, 167a/16, 194b/8  
 z.+ya 187b/5  
 z.+yı 181b/9  
**zinde Far. Diri, canlı, sağlığı iyi**  
 z.147b/16, 168a/19  
**žinet Ar. Süs, ziyinet**  
 z.20a/18, 59b/7, 144b/9, 191b/6  
 z.+i 120b/3, 145b/1, 150a/13, 180a/16  
 z.+inde 109a/9  
 z.+inden 130a/14  
 z.+ine 116b/1, 131b/10  
**zinhār Far. Sakın**  
 z.46b/14  
**žjr Far. Alt, aşığı**  
 z.43b/11  
**žirāŖ krş. žirāŖ**  
 z.12b/10, 33b/19

**zırāÖ Ar. Arşın, insanın dirseğinin ucundan orta parmağının ucuna kadar olan miktar**

z.35b/12, 160b/10, 160b/11

**zırā Far. Çünkü**

z.6b/15, 7a/6, 7a/12, 15b/8, 15b/14, 22b/11, 24a/2, 24b/2, 29a/11, 40a/5, 43b/14, 44b/1, 48b/17, 62b/19, 64a/4, 66a/12, 68a/11, 68a/17, 68a/17, 69b/19, 70a/2, 70b/17, 74b/1, 74b/7, 75bh/13, 76bh/30, 76bh/46, 77ah/41, 78bh/30, 80ah/24, 80ah/60, 80bh/7, 81bh/3, 82b/12, 83ah/23, 84a/15, 84ah/58, 84b/11, 84bh/17, 85a/3, 85a/19, 86ah/12, 86b/17, 87ah/2, 87ah/11, 87ah/33, 87bh/2, 87bh/41, 89ah/21, 89bh/43, 90ah/28, 90ah/35, 90bh/24, 91a/2, 91a/7, 92b/3, 92b/9, 96a/15, 97a/17, 97b/8, 97b/10, 99a/4, 99a/7, 102a/3, 104a/12, 105b/9, 106a/4, 106b/3, 107a/15, 109a/15, 110a/15, 110b/1, 110b/19, 111b/19, 112a/4, 113b/6, 114a/16, 115a/11, 115b/15, 116b/3, 120a/9, 120a/10, 120b/17, 121b/9, 121b/17, 122b/17, 127b/14, 130b/2, 131a/6, 132b/3, 133a/3, 133b/8, 135a/14, 135b/5, 135b/16, 136a/3, 137b/5, 138a/3, 140b/1, 140b/13, 141a/5, 142a/14, 142a/15, 142b/11, 142b/14, 142b/17, 143a/1, 143b/16, 144a/19, 144b/9, 145b/7, 146a/3, 146a/6, 146a/8, 146b/11, 149a/6, 149b/14, 150a/19, 152a/19, 154a/9, 154a/13, 154b/11, 155a/19, 155b/13, 155b/14, 155b/16, 156a/7, 156a/15, 156b/2, 156b/5, 156b/10, 157a/4, 157a/8, 157a/17, 157b/10, 157b/14, 158a/9, 158a/18, 158b/13, 159a/12, 159b/9, 159b/19, 161a/14, 161a/19, 161b/8, 162a/2, 164b/1, 164b/8, 165a/9, 165a/13, 165a/16, 165a/18, 165b/10, 166a/4, 166a/9, 166a/11, 167a/3, 167a/17, 167b/14, 168a/3, 168b/18, 170a/4, 170a/9, 170a/11, 170a/16, 171a/10, 171a/13, 171b/2, 172a/12, 175b/13, 176a/5, 178a/1, 178a/3, 179b/9, 179b/14, 180b/7, 181a/8, 181a/18, 181b/11, 182a/17, 182b/8, 184a/16, 184a/18, 184b/11, 185b/7, 188a/5, 188a/10, 189b/13, 190a/4, 190b/12, 191b/11, 193a/17, 194a/10, 196b/15, 199b/17, 200b/6

**zırāōat Ar. Tarım**

z.89ah/48

**zırāh öz. is.**

z.21a/18, 25a/13

**zırekān Far. Uyanıklar, zeyrekler**

z.149a/3

**zıreklik Far.+T. Uyanıklık, zeyreklik**

z.135a/7, 135a/12

**zişt Far. Çirkin**

z.79bh/55, 87ah/29, 105a/1, 116b/8  
z.+rekdür 157b/18

**ziştilik Far.+T. Çirkinlik**

z.157b/17, 162b/15  
z.+lerine 196a/9

**zıver Far. Süs, ziyet, takı**

z.2a/13

z.+i 51b/1

z.+inden 145b/6

**ziyā Ar. Işık**

z.83ah/51

z.+sıla 150a/6

z.+sını 150a/15

**ziyād öz. is.**

z.27b/1

**ziyāde Ar. Çok, fazla**

z.6b/1, 8a/3, 11a/11, 11b/15, 12a/19, 12b/19, 15a/15, 17b/4, 17b/8, 17b/10, 19b/8, 20a/18, 21a/7, 21b/6, 22a/8, 22b/19, 24a/1, 27b/19, 33b/19, 34a/11, 39a/8, 44a/10, 44b/3, 44b/9, 45a/15, 54b/7, 55b/9, 58a/9, 58b/2, 58b/4, 58b/17, 63b/19, 64a/3, 68b/4, 68b/5, 71b/7, 75a/10, 75bh/51, 76ah/39, 76bh/25, 77ah/26, 77bh/32, 77bh/46, 77bh/61, 78a/1, 78ah/3, 79ah/40, 79ah/41, 79ah/60, 79bh/19, 80b/12, 82bh/11, 82bh/34, 84ah/4, 84ah/54, 85ah/40, 86ah/6, 87ah/27, 87bh/32, 87bh/48, 88ah/36, 88ah/45, 88bh/8, 88bh/54, 89bh/6, 89bh/25, 90a/15, 92a/11, 92b/9, 94a/2, 94a/5, 95b/3, 96b/9, 101b/17, 102b/14, 103b/10, 104a/11, 105a/8, 106b/8, 107a/2, 110b/1, 110b/3, 110b/19, 111a/1, 114a/2, 114a/13, 114b/6, 114b/13, 114b/16, 115b/7, 115b/8, 117a/1, 118b/12, 121b/7, 123b/6, 126a/14,

129b/11, 129b/13, 129b/13, 130a/17, 132a/18, 134a/13, 139b/13, 144a/7, 144a/7, 146a/10, 149a/17, 154b/13, 158a/16, 158b/3, 160a/2, 160b/5, 160b/9, 161a/6, 161a/17, 162b/14, 162b/15, 162b/15, 164a/1, 164a/19, 164b/1, 171b/6, 172b/4, 172b/8, 172b/13, 174a/15, 175b/15, 176a/14, 183a/14, 193b/5, 193b/16, 194a/1, 194a/9, 195a/11, 200b/5

z.+dür 78bh/35, 104a/12, 107a/18, 110a/8, 131b/11, 194a/8

z.+si 159b/11, 167a/10

**ziyādelik Ar.+T. Fazlalık, çokluk**

z.114b/19, 115a/4

z.+i 145b/13, 169a/10

z.+in 92b/10

z.+inden 193a/2, 196b/14

z.+ine 175a/5

**ziyāfāt Ar. Ziyafetler**

z.161b/2

**ziyāfet Ar. Şölen, ziyafet**

z.80ah/36, 83ah/53, 97a/9, 159b/3

z.+e 80ah/42

z.+lerine 139b/13

**ziyān Far. Zarar**

z.72a/11, 77b/19, 89ah/20, 92b/17, 156b/16

z.+i 89b/6

z.+ından 82b/9

z.+um 89ah/22

z.+uñ 89ah/26

**ziyāret Ar. Ziyaret, görmeye gitmek**

z.16a/19, 16b/4, 88ah/14, 119a/6, 200b/10

z.+den 114a/1

z.+e 41a/16, 45a/3

z.+i 44b/8, 92b/16

z.+inden 190a/5

z.+ine 79bh/31, 80ah/17, 129b/19, 132b/17

z.+üne 79bh/61

**zuaōfā Ar. Zayıflar, fukara**

z.125b/16, 130b/4, 132a/18, 137a/3, 138a/1, 166b/5

z.+dan 199a/9

**zühr Ar. Öğle**

z.85ah/1, 129a/2

**zühür Ar. Ortaya çıkma, görünme**

z.5b/13, 6a/13, 8a/4, 9a/2, 9a/9, 9b/1, 14b/5, 16b/10, 19a/2, 39a/2, 43a/12, 43b/12, 47bh/5, 46b/1, 48b/13, 55a/6, 55b/9, 76ah/54, 76bh/59, 77a/16, 79ah/28, 83bh/64, 84bh/50, 86a/10, 86a/10, 89ah/38, 94b/18, 117a/13, 117b/13, 126a/12, 126a/16, 126a/19, 146b/6, 167b/7, 171b/13, 185a/6, 186b/13, 188a/10, 189a/10, 191b/10, 199a/2, 199a/18

z.+a 23a/13, 78ah/58, 112a/15, 112a/18, 141a/11, 150a/10, 165b/9, 170a/6, 170a/10, 170a/13, 185b/1, 185b/3, 198a/18

z.+dan 142a/9

z.+i 49a/11, 54a/19, 107a/11, 165a/11, 165a/13, 184b/6, 189a/9, 196b/7

z.+idur 170a/17

z.+ıla 53a/17

z.+ın 76b/16

z.+ında 3a/8, 7b/3, 179b/8, 185b/4

z.+ından 18a/7, 143b/6

z.+ınuñ 77a/11

**zühürāt Ar. Beklenmedik gelişmeler**

z.181b/1

**zūlm Ar. Eziyet, zulüm**

z.6b/10, 29a/8, 34b/1, 52a/7, 76bh/40, 77bh/59, 78ah/10, 78ah/14, 78bh/31, 84ah/19, 85bh/61, 87ah/63, 89ah/47, 89bh/37, 96b/5, 116a/12, 124a/11, 125b/11, 125b/17, 126b/4, 146b/12, 151b/2, 153a/12, 157a/5, 159a/4, 183b/2, 198a/11

z.+lerin 1b/5

z.+den 76bh/39

**zūlmen Ar. Haksızlıkla, zulüm yaparak**

z.39b/13

**zūlmet Ar. Karanlık**

z.116a/11, 116b/3, 126a/16, 147b/19, 165a/17, 186b/7, 194b/1, 198b/9, 199b/5

ž.+i 138a/8, 148b/16  
 ž.+in 162a/12  
 ž.+inden 91a/8, 143b/1  
 ž.+i 60b/8, 89ah/34, 125b/1, 133a/19, 156a/4, 157a/5  
 ž.+in 77bh/28, 153a/12  
 ž.+inden 133a/18  
 ž.+ine 182b/7  
**žulmānj Ar. Karanlık, karanlığa ait**  
 ž.+de 59a/12  
**žulümāt Ar. Karanlıklar**  
 ž.106a/17, 141a/12, 148b/12, 153b/6, 187a/14  
 ž.+ı 98b/4, 141a/13  
 ž.+ıla 143b/3  
 ž.+ından 99b/6  
 ž.+ınun 90b/16  
**zuŕm Ar. Sanı, sanarak**  
 z.43b/12  
**zūmahre öz. is.**  
 ž.28a/5  
**žū'l-celāl Ar. Celal sahibi**  
 ž100b/7  
**žū'l-ķarneyn öz. is.**  
 ž.47bh/34, 81bh/30  
**žū'lizni'l-vāŕiye öz. is.**  
 ž.41b/5  
**(şeyh) žū'n-nūn mısırj öz. is.**  
 ž.174a/15  
**zūbde Ar. Öz, hulasa, seçilmiş**  
 z.4b/19, 172b/14, 173a/14  
 z.+si 172a/16, 172b/4  
**zūbeyr öz. is.**  
 z.9a/4, 10a/7, 23b/8, 23b/12, 23b/12, 23b/13, 25b/1,  
 27b/6, 30b/8, 30b/8, 37a/16, 152b/17  
**zūbeyr bin el-ŕavvām**  
 z.25a/16, 26a/15  
**zūbeyr öz. is.**  
 ž.23a/15, 26a/15  
**zūcāce Ar. Cam, sırça, şişe**  
 z.196b/6  
**zūħal Ar. Satürn gezegeni**  
 z.169b/2  
 z.+e 47bh/24  
**zūhd Ar. Aşırı sofuluk, zahitlik**  
 z.11a/8, 41a/9, 184b/8  
**zūheyr öz. is.**  
 ž.23b/9  
**zūhre Ar. Venüs gezegeni, Çoban yıldızı**  
 z.169b/5  
 z.+ye 47bh/39  
**zūkām Ar. Nezle**  
 z.199a/19  
**zūkūr Ar. Erkekler**  
 ž.7b/9, 42a/17, 50b/18, 54a/16  
**zūlāl Ar. Berrak, saf**  
 z.185a/2  
**zūlf Far. Züluf**  
 z.3b/9, 116b/17  
**zūll Ar. Alçalma, düşkünlük, zillet**  
 ž.143a/5, 194b/11, 195a/11, 197a/1  
 ž.+den 174a/5  
**zūmre Ar. Topluluk, grup**  
 z.1b/13, 6a/16, 20a/5, 23b/17  
 z.+leridür 181a/17  
 z.+sin 178b/10  
 z.+sinde 21a/16  
 z.+sinden 94a/13  
**zūnnār Ar. Papaz kuşağı**  
 z.80bh/23, 87ah/49, 87ah/57  
 z.+ı 80bh/62, 87ah/55, 87ah/56  
 z.+ın 87ah/58  
 z.+ların 47a/9  
 z.+um 87ah/52  
**zūnūb Ar. Günahlar, suçlar**  
 ž.200a/13  
 ž.+a 70a/7  
 ž.+dan 65a/15

ž.+ı 73b/3  
 ž.+lara 66a/12  
 ž.+ları 179a/9  
 ž.+larun 64a/6  
**zūnūbāt Ar. Günahlar, günah ve suç sayılanlar**  
 ž.+a 65a/6  
**zūrriyyet Ar. Soy, zürriyet**  
 ž.+i 42a/16  
 ž.+leri 43b/2  
 ž.+lerini 20a/2

## ÖZ GEÇMİŞ

### KİMLİK BİLGİLERİ

**Adı Soyadı** : Ertuğrul KAYA  
**Doğum Yeri** : Mersin  
**Doğum Tarihi** : 1979  
**E-posta** : ertugrulkaya.academic@gmail.com

### EĞİTİM BİLGİLERİ

**Lise** : Mersin Silifke Lisesi (1995)  
**Lisans** : Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi  
 Eğitim Fakültesi (2001)  
**Yüksek Lisans** : Pamukkale Üniversitesi / Türkçe Eğitimi ABD (2008)  
**Doktora** : Pamukkale Üniversitesi / Türk Dili ve Edebiyatı ABD  
**Yabancı Dil ve Düzeyi:** İngilizce / 61  
**İŞ DENEYİMİ** : MEB, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni  
 (2001-devam ediyor)

**ARAŞTIRMA ALANLARI:** Yeni Türk Dili, Osmanlı Türkçesi, Söz varlığı,  
 Sözlükbilim, Filoloji

### TEZDEN ÜRETİLEN TEBLİĞ VE YAYINLAR: -

**DİĞER YAYINLAR:**

- 1- *Tanrıçaya İlan-ı Aşk, Şiir/Öykü* (2011)
- 2- *Umayna'nın Konuğu, Çocuk Romanı* (2013)
- 3- *Gemi Öyküleri* (kolektif), Öykü (2019)